

Toronto University Library

Presented by

Right Reverend The Lord Bishop of Southwell

through the Committee formed in

The Old Country

to aid in replacing the loss caused by

The disastrous Fire of February the 14th 1890

Digitized by the Internet Archive
in 2009 with funding from
University of Toronto

LGr
H562C.2

DEPARTMENTAL LIBRARY.

HERODOTI MUSAE.

TEXTUM AD GAISFORDII EDITIONEM RECOGNOVIT,
PERPETUA TUM

FR. CREUZERI

TUM SUA ANNOTATIONE INSTRUXIT, COMMENTATIONEM DE
VITA ET SCRIPTIS HERODOTI, TABULAS GEOGRAPHICAS
INDICESQUE

A D I E C I T

IO. CHRIST. FEL. BAEHR.

04881

11/1/18

VOLUMEN SECUNDUM.

L I P S I A E

IN BIBLIOPOLIO HAHNIANO.

clbccccxxii.

L O N D I N I

APUD BLACK, YOUNG & YOUNG.

111
1834
6

HERODOTI MUSAEE

HERODOTI MUSAEE
EDITIONE J. G. LEWIS
MCCCLXXXIII

IN ORE UNIBERSITATIS

UNIVERSITATIS TORONTOE

IN BIBLIOTHECA MUSEI HERODOTI

OXONIAE

MDCCCXXXIII

IN BIBLIOTHECA MUSEI HERODOTI

1834
27/1/91
E

UNIVERSITATIS TORONTOE

LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO

HERODOTUS

OXONIAE

UNIVERSITATIS TORONTOE

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΡΙΤΗ.

ΘΑΛΕΙΑ.

1 ἘΠΙ τοῦτον δὴ τὸν Ἀμασιν Καμβύσης ὁ Κύρου ἐστρατεύετο, ἄγων καὶ ἄλλους τῶν ἤρχε, καὶ Ἑλλήνων Ἰωνάς τε καὶ Αἰολέας, δι' αἰτίην τοιγύδε. 5
2 Πέμφας Καμβύσης ἐς Αἴγυπτον κήρυκα, αἴτε

193

Mittitur ab Amaside Cyro petenti medicus ocellarius, et Cambysii filiam ipsius petenti, Nitetis Apriae filia pro sua.

Cap. I.

Ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Ἀμασιν Καμβύσης — ἐστρατεύετο] Expeditionis a Cambyse adversus Aegyptios susceptae in causas inquirat Dahlmann. Herodot. p. 148; quippe quas latius patere existimat et ex prioris temporis dissidiis atque inimicitiis repetendas, cum Cambysem satis stimulare posset et ambitio et vero etiam ira, eo quod Aegyptii olim cum Croeso foedus contra Persas iniissent, excitata. Accedebat quod terras Aegypto adiacentes pater iam Persarum ditioni adiecerat, quam ulterius promovere ad gloriam regnique sui dignitatem pertinere existimabat filius. Itaque non peculiare quaedam, quales Herodotus hoc capite ac seqq. pro illius aetatis indole ac ratione enarrat causas, expeditioni in Aegyptum institutae fuisse censet Dahlmann., sed illas latius patentes, ad ipsum Persarum imperium re-

HERODOT. II.

gisque ambitionem maxime pertinentes. Nec aliam belli causam revera fuisse iudicat Heeren. Ideen. II, 2 p. 406, nisi divitias atque opes Aegypti, quibus Persae inhiarint. — Quibus Cr. haec addit: „Si tamen reputamus universam sibi Asiam Persas vindicasse (vid. supra I, 4 ibiq. annott. p. 14), Asiae autem antiquitus accensam fuisse Libyam (Plat. Gorg. p. 523 E. p. 265 seq. Heindf. cf. Schaefer. Melett. p. 36 seq.); si porro reputamus, Nabuchodonosorem Babylonium Aegyptum Libyamque adeo armis tentasse (Megasthen. ap. Strab. XV, 6 p. 8 seq. Tzschuck. cf. Io. Müller. Allgem. Gesch. I p. 86), Persarum autem reges semetipsos pro successoribus Babyloniorum habuisse; haud absurdum videatur credere, Cambysem sibi persuasisse, se antiquo hereditarioque iure suo dominationem Aegypti Libyaeque postulare posse.“

"Αμασιν θυγατέρα· αἴτεε δὲ ἐκ συμβουλῆς ἀνδρὸς Αἰγυπτίου, ὃς μεμφόμενος "Αμασιν ἐπρηξε ταῦτα, ὅτι μιν ἐξ ἀπάντων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἰητροῶν ἀποσπάσας ἀπὸ γυναικός τε καὶ τέκνων, ἔκδοτον ἐποίησε 10 ἐς Πέρσας, ὅτε Κῦρος πέμψας παρὰ "Αμασιν αἴτεε ἰητροὺν ὀφθαλμῶν, ὃς εἶη ἄριστος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ. 3 ταῦτα δὴ ἐπιμεμφόμενος ὁ Αἰγύπιος, ἐνήγε τῇ συμβουλίῃ κελεύων αἰτέειν τὸν Καμβύσεα "Αμασιν θυγατέ- 15 ρα· ἵνα ἢ δοὺς ἀνιῶτο, ἢ μὴ δοὺς Καμβύσῃ ἀπέχθοι- 4το. ὁ δὲ "Αμασις, τῇ δυνάμει τῶν Περσέων ἀχθόμενος, καὶ ἀρρόωδέων, οὐκ εἶχε οὔτε δοῦναι οὔτε ἀρνήσασθαι· εὖ γὰρ ἠπίστατο, ὅτι οὐκ ὡς γυναικὰ μιν ἔμελλε 5 Καμβύσης ἔξειν, ἀλλ' ὡς παλλακὴν. ταῦτα δὴ ἐκλογι-

ἐκ συμβουλῆς] Retinui hoc, quod Wesseling. loco vulgatae ἐκ βουλῆς, quam revocarunt Schweigh. et Gaisf. posuerat, assentientibus Sanceroti libro et Vindobonens. Apud Theon. Progygn. p. 56 legitur ἐκ συμβουλῆς, quod ipsum dubiae fidei esse putat Wesseling., immerito, nam invenitur συμβουλῆς apud Nostrum I, 157 sine ulla lectionis varietate. At frequens Herodoto συμβουλῆ, quod monstrant loci a Schweigh. in Lex. Herod. s. v. collecti. Significat vero ἐκ συμβουλῆς *sua- su, consilio*. — Mox delevi comma post "Αμασιν vulgo positum. Infra c. IV: μεμφόμενός κού τι "Αμάσι aliquot libri afferunt "Αμασιν, structurā minus sanequam solitā, cum datus personae plerumque adiiciatur. At nostro loco nil impedit, quo minus accusativus "Αμασιν ad ἐπρηξε quoque referatur.

ἰητροὺν ὀφθαλμῶν] Cum Persae artem medicam minus cal-

lerent, non mirum est, Aegyptios advocatos fuisse medicos, ut qui artis hujus ob peritiam tum temporis valde celebrati fuisse videantur, quosque etiam post Cambysem secum habuit Darius, ut intelligitur ex III, 129. Postea eorum in locum Graeci successerunt medici. Tu conf. ad Ctesiae fragmm. nott. pag. 16 seqq. et quae ad Herodotum II, 84 adscripsimus.

ἵνα ἢ δοὺς ἀνιῶτο, ἢ μὴ δοῦς] Tum in his, tum in verbis seqq. οὐκ εἶχε οὔτε δοῦναι οὔτε ἀρνήσασθαι Herodoto fortasse observatum fuisse Euripidem in Iphigen. Aul. 56, qui ipse Aeschylum imitatus sit Suppl. 385, notat Valcken.

ὡς παλλακὴν] Pellices multas praeter uxores legitimas, quibus nati soli ius succedendi in regno habebant, alere solebant reges Persarum, filios inde susceptos plerumque ad munera ampliora et magistratus, v. c.

ζόμενος, ἐποίησε τάδε. ἦν Ἀπρίεω τοῦ προτέρου²¹
 βασιλέος θυγάτηρ κάρτα μεγάλη τε καὶ εὐειδής,
 6 μούνη τοῦ οἴκου λελειμμένη· οὐνομα δέ οἱ ἦν Νί-
 τητις. ταύτην δὴ τὴν παῖδα ὁ Ἀμασις κοσμήσας²⁵
 ἐσθῆτί τε καὶ χρυσῶ, ἀποπέμπει ἐς Πέρσας ὡς ἑων-
 7 τοῦ θυγατέρα. μετὰ δὲ χρόνον ὡς μιν ἠσπάζετο, πα-
 8 τρώθεν οὐνομάζων, λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ παῖς· „ὦ
 βασιλεῦ, διαβεβλημένος ὑπὸ Ἀμασιος οὐ μανθάν-
 νεις, ὃς ἐμέ σοι κόσμῳ ἀσκήσας ἀπέπεμψε, ὡς ἑων-
 τοῦ θυγατέρα διδούς, ἐοῦσαν τῇ ἀληθινήῃ Ἀπρίεω· 30
 τὸν ἐκείνος, ἐόντα ἑωυτοῦ δεσπότεα, μετ’ Αἴγυ-
 9 πτίων ἐπαναστὰς, ἐφόνευσε.“ Τοῦτο δὴ τὸ ἔπος
 καὶ αὕτη ἡ αἰτιή ἐγγενομένη ἤγαγε Καμβύσεια τὸν
 Κύρου, μεγάλως θυμωθέντα, ἐπ’ Αἴγυπτον. οὕτω³⁵
 2 μὲν νυν λέγουσι Πέρσαι. Αἰγύπτιοι δὲ οἰκηιῶνται

Cambyses non,
 ut Aegyptii fingunt,
 Nitetide,
 sed Cassandane
 matre natus.

satrapias evehentes. Conf. ad Ctes. fragmm. pag. 178. 230. μεγάλη τε καὶ εὐειδής] Eodem modo loquitur cap. 3. De discrimine utriusque vocis habet quaedam Ammon. de differ. p. 61. 62. — Cum Apries quadraginta quatuor annis ante interfectus esse dicatur, colligit inde Wesselingius, plus quadraginta annos iam numerasse virginem, antequam ad Cambysem mitteretur. At monuit Larcher. hoc minus certum esse, quod ante quadraginta quatuor annos interfectus perhibeatur Apries ab Amaside; quo etiam regnante, plures adhuc annos vixisse videri Apriem. — Ad seqq. κοσμήσας ἐσθῆτί τε καὶ χρυσῶ (i. e. veste aurata ornatam) conf. supra I, 111. Plutarch. Artaxerx. 15 et Xenophont. Memorabb. III, 11 §. 4: καὶ μητέρα παροῦσαν αὐτῇ ἐν ἐσθῆτι καὶ θε-

ραπεία οὐ τῇ τυχούσῃ κ. τ. λ. — Non multum inde distat, quod paulo inferius apud Nostrum legitur: ὃς ἐμέ σοι κόσμῳ ἀσκήσας. Quem usum verbi ἀσκεῖν eodem fere sensu quo κοσμεῖν attigimus ad II, 130.

διαβεβλημένος ὑπὸ Ἀμασιος οὐ μανθάνεις] i. e. „Ab Amasite deceptum esse nescis.“ Participii usum multis illustravit Valcken. Tu vide modo Matth. §. 548 Gram. Gr. ne plura. — Citat haec Gregor. Corinth. de dial. Ion. §. 143. 144.

Cap. II.

Αἰγύπτιοι δὲ οἰκηιῶνται Καμβύσεια] οἰκηιῶνται Sanchrofti liber exhibet. Alii οἰκειῶνται, alii οἰκειοῦνται. Atque ipse Noster supra I, 4: οἰκειεῖσθαι et I, 94 οἰκηῖσθαι. Quod satis documento est, quantopere in hisce

Καμβύσεια, φάμενοι μιν ἐκ ταύτης δὴ τῆς Ἀπρίω
 θυγατρὸς γενέσθαι· Κῦρον γὰρ εἶναι τὸν πέμψαν-
 τα παρὰ Ἰαμασιν ἐπὶ τὴν θυγατέρα, ἀλλ' οὐ Καμ-
 βύσεια λέγοντες δὲ ταῦτα, οὐκ ὀρθῶς λέγουσι. οὐ⁴⁰
 μὴν οὐδὲ λέληθε αὐτοὺς, (εἰ γὰρ τινες καὶ ἄλλοι,
 τὰ Περσέων νόμιμα ὀρθῶς ἐπιστάται καὶ Ἀγύ-
 πτιοι,) ὅτι πρῶτα μὲν νόθον οὐ σφι νόμος ἐστὶ
 βασιλεῦσαι, γνησίου παρθέοντος· αὐτίς δὲ, ὅτι Κασ-
 σανδάνης τῆς Φαρνάσπειω θυγατρὸς ἦν παῖς Καμ-
 βύσης, ἀνδρὸς Ἀχαιμενίδεω, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς Αἰγυ-⁴⁵
 πτίης. ἀλλὰ παρατρέπουσι τὸν λόγον, προσποιεῦμε-
 νοι τῇ Κύρου οἰκίῃ συγγενέες εἶναι. καὶ ταῦτα
 μὲν ὧδε ἔχει. Λέγεται δὲ καὶ ὅδε ὁ λόγος, ἐμοὶ μὲν

3

Memorari et
 aliam causam

ac similibus Noster variet, mi-
 nime ille quidem sibi constans
 unanve certam quandam sectans
 normam, quam qui ubique in
 talibus teneri velint, ii vereor
 ut causam suam satis tueri pos-
 sint, si ulla codicum stet aucto-
 ritas. — Caeterum conf. Matth.
 Gr. Gr. §. 51 p. 119. Ad argu-
 mentum loci pertinent Athen.
 XIII, pag. 560 F. et Polyaen.
 VIII, 29.

νόθον οὐ σφι νόμος ἐστὶ
 βασιλεῦσαι] De successione,
 quae in regno Persarum valuit,
 plura leguntur apud Brisson.
 De reg. Pers. princip. I, 6 seqq.
 quibuscum conf. Heeren. Ideen
 I. p. 468 seq. Vix enim videtur
 certus succedendi ordo inter re-
 gis filios obtinuisse, ut omnino
 fieri solet in orientalium regnis.
 Nam cum ii tantum e regis filiis
 rite succederent, qui legitimo
 matrimonio erant oriundi, haud
 raro tamen pellicum quoque filios
 invenimus omnia molientes, quo
 ad summum pervenirent impe-

rium rerumque potirentur. Inde
 seditiones, tumultus, bella do-
 mesticæ.

τῆς Φαρνάσπειω] In psephis-
 mate, quod Olbiae detexit et
 descripsit P. de Köppen, inve-
 nitur regis nomen *Saitapharnes*;
 a quo non valde abhorrent, eo-
 dem viro docto monente, *Ariop-
 pharnes*, quod Thracum regis
 fuit nomen, *Artapharnes* (Her.
 V, 25), itemque *Pharnaspes*, qui
 h. l. nominatur (nomine forsitan
 deducto ab *asp* i. e. equo), *Phar-
 nazathres* (VII, 65) *Pharanda-
 tes* (IX, 76), *Pharnuches* (VII,
 88), *Pharnaces*, quod nomen
 frequentius occurrit per Bosporum.
 Ac videtur radix *Phara* in-
 dicare *rubrum*. Cf. P. de Köp-
 pen Nordgestade des Pontus
 (Vien. 1823) pag. 94.

Cap. III.

ἐμοὶ μὲν οὐ πιθανός] Confert
 Wesseling. I, 52, ob particulam
 μὲν opinor, quae hic ponitur,
 non sequente particula δέ. Nos

belli a Cambyse
in Aegyptum sus-
cepti, minus ve-
risimilem illam.

οὐ πιθανός· ὡς τῶν Περσίδων γυναικῶν ἐσελθοῦσαί
τις παρὰ τὰς Κύρου γυναῖκας, ὡς εἶδε τῇ Κασ-
σανδάνῃ παρεστειῶτα τέκνα εὐεῖδ' εὐα τε καὶ μεγάλα, 50
2 πολλῶ ἔχρατο τῷ ἐπαίνῳ, ὑπερθωμάζουσα. ἡ δὲ
Κασσανδάνῃ, εἰσοῦσα τοῦ Κύρου γυνή, εἶπε τάδε.
3 „Τοιῶνδε μέντοι ἐμὲ παίδων μητέρα εἰσοῦσαν Κύρος
ἐν ἀτιμίῃ ἔχει· τὴν δ' ἀπ' Αἰγύπτου ἐπίκτητον ἐν 55
4 τιμῇ τίθεται.“ Τὴν μὲν, ἀχθομένην τῇ Νιτήτι, εἰ-
πεῖν ταῦτα· τῶν δὲ οἱ παίδων τὸν πρεσβύτερον εἰ-
5 πειν Καμβύσεια· „Τοιγάρ τοι, ὦ μητ' εἰσαῖν
ἐγὼ γένωμαι ἀνὴρ, Αἰγύπτου τὰ μὲν ἄνω, κάτω 195
6 θήσω· τὰ δὲ κάτω, ἄνω.“ Ταῦτα εἰπεῖν αὐτὸν 60
ἔτεα ὡς δέκα κου γεγονότα, καὶ τὰς γυναῖκας ἐν
θωύματι γενέσθαι· τὸν δὲ, διαμνημονεύοντα, οὕτω
δὴ, ἐπεὶ τε ἀνδρώθη, καὶ ἔσχε τὴν βασιληίην,
ποιήσασθαι τὴν ἐπ' Αἴγυπτον στρατηίην.

4 Συνήνεικε δὲ καὶ ἄλλο τι τοιοῦνδε πρῆγμα γε- 65 Phanes Graecus
2 νέσθαι ἐς τὴν ἐπιστράτευσιν ταύτην. ἦν τῶν ἐπι- transfigit ab A-
maside ad Cam-
bysem.

malumus advertere lectores ad Herodoti studium veri exquirendi summamque eius in enarrandis rebus cautionem, ut eo maiorem reliquis ab illo narratis fidem tribuant. — Ad verba seqq. ἐν τιμῇ τίθεται conf. quae similia sunt allata ad II, 141 init. 172.

τὰ μὲν ἄνω, κάτω θήσω κ. τ. λ.] i. e. plane confundam omnes res evertamque Aegyptum. Est proverbialis locutio de rebus in perpetua fere inconstantia positis, fluctuantibus atque incertis. De qua videsis Heindorf. ad Platon. Phaedon. pag. 172 seq. et Vömel. ad Demosthen. Philipp. I §. 41 pag. 211. — Ad verba: ἔτεα ὡς δέκα κου γεγονότα conf. Matth. Gr. Gr. §. 425, 2 b. et Thomam Magist.

s. v. γέγονα pag. 183, ubi accusativum in hac locutione praeferi docet. At male ille pro δέκα κου exhibet δώδεκα. ποι- εῖσθαι στρατηίην Herodoto esse: expeditionem suscipere, facere, monuit Valcken. laudans III, 30. V, 77.

Cap. IV.

Συνήνεικε δὲ καὶ ἄλλο κ. τ. λ.] De structura verbi συνήνεικε conf. supra laudd. ad I, 73. 13. et infra III, 14. — ἐπιστρά- τευσιν hic exhibent optimi quique libri, et Lexic. Seguiet. p. 94, 20. στρατεύσιν ex Aldina fluxit. Infra IX, 3 in fin. est ἐπιστρατηίην.

ἦν τῶν ἐπικουρῶν] Indican- tur milites mercenarii mercede e Graecis potissimum, Ionibus at-

κούρων τῶν Ἀμάσιος ἀνὴρ γένος μὲν Ἀλικαρνησ-
σεύς, οὐνομα δὲ οἱ Φάνης, καὶ γνώμην ἱκανὸς,
3 καὶ τὰ πολέμια ἄλκιμος. οὗτος ὁ Φάνης, μεμφο-
μενός κού τι Ἀμάσι, ἐκδιδρῆσκει πλοῖω ἐξ Αἴγυ-
4 πτου, βουλόμενος Καμβύσῃ ἐλθεῖν ἐς λόγους. οἷα 70
δὲ ἔοντα αὐτὸν ἐν τοῖσι ἐπικούροισι λόγον οὐ σμι-
χροῦ, ἐπιστάμενόν τε τὰ περὶ Αἴγυπτον ἀρεκέστα-
τα, μεταδιώκει ὁ Ἀμασις, σπουδῆν ποιούμενος
5 ἐλεῖν. μεταδιώκει δὲ, τῶν εὐνούχων τὸν πιστότα-
τον ἀποστείλας τριήρεϊ κατ' αὐτόν· ὃς αἰρέει μιν 75
ἐν Λυκίῃ, ἐλὼν δὲ, οὐκ ἀνήγαγε ἐς Αἴγυπτον·
σοφίῃ γάρ μιν περιῆλθε ὁ Φάνης. καταμεθύσας

que Caribus, conducti, quales iam ante Amasin Apries conduxerat eumque secutus ipse Amasis, quem omnino φιλέλληνα praedicabant (II, 178). Tu conf. II, 163 ibiq. nott. Add. III, 11. 139 coll. 145. 146.

καὶ τὰ πολέμια ἄλκιμος] τὰ πολέμια Aldina editio una cum tribus codd. Reliqui, inter quos Florentinus ac Mediceus: τὰ πολεμικά, quod ex coniectura sive emendatione viri cuiusdam docti ortum videtur, qui τὰ πολέμια haud raro rem militarem, res bellicas indicare ignorabat. De qua vocis significatione Wesselingius citat V, 78. 111. VII, 9 §. 3. 238. IX, 57, alia ad Diodor. Sicul. I, 54. Add. Krüger. ad Xenophont. Anabas. I, 6 §. 1. — Locutionem ἐλθεῖν ἐς λόγους (ad colloquium venire, colloqui), quae proxime invenitur, expressit Pausanias I, 22 §. 3 monente Siebel. ad h. l. Ad οἷα δέ conf. supra I, 189. II, 28.

ἀποστείλας τριήρεϊ κατ'

αὐτόν] i. e. — eunuchorum fiddissimum mittit cum navi ad illum. In Florentino, Mediceo, binisque aliis: τριήρη. Equidem retinui τριήρεϊ (sive τριήρει), quod Wesselingius firmavit his locis: III, 44. VI, 39. V, 85. Inde opinor patet, quid statuendum sit de III, 52, ubi vid.

σοφίῃ γάρ μιν περιῆλθε ὁ Φάνης] i. e. dolo, calliditate eum circumvenit Phanes. σοφίην calliditatem indicare, ad Herodot. II, 172 monuerat Valcken. Ad verbum περιῆλθε conf. Pausan. VI, 18 §. 2: τέχνη περιῆλθε, ubi Herodotei loci non immemor fuit Siebelis. Paulo post ex Florent. cum Schweigh. et Gaisf. reposuimus στρατεύεσθαι Καμβύσῃ; quae vulgo legebatur ordine inverso. Ad verba ἀπορέοντι τὴν ἔλασιν (i. e. qui de itinere incertus erat, consilii expers) conf. IV, 179. I, 75 coll. II, 121 §. 3. In proxime seqq. διεκπερᾶ pro futuro accipiendum. Tu conf. Fischer. ad Wel-

ὅραο τοὺς φυλάκους, ἀπαλλάσσετε ἐς Πέρσας. ὠρμημένῳ δὲ στρατεύεσθαι Καμβύσῃ ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἀπορέοντι τὴν ἔλασιν, ὅπως τὴν ἄνυδρον διεκπερᾷ, ἐπελθὼν φράζει μὲν καὶ τᾶλλα τὰ Ἀμάσιος 80 προήγματα, ἐξηγέεται δὲ καὶ τὴν ἔλασιν, ὥδε παραινέων· πέμψαντα παρὰ τὸν Ἀραβίων βασιλέα ~~5~~ δέεσθαι, τὴν διέξοδόν οἱ ἀσφαλέα παρασχεῖν. Μούνη δὲ ταύτῃ εἰσὶ φανεραὶ ἐσβολαὶ ἐς Αἴγυπτον. ἀπὸ γὰρ Φοινίκης μέχρι οὖρων τῶν Καδύτιος πόλιος, 85

Ora maritima in-
de a Phoenice
usque ad Aegy-
ptum, quorum
ditionis: urbes
Cadytis et Ieny-

ler. II p. 358. Matth. Gr. Gr. pag. 323. —

In fin. capituli pro: παρὰ τὸν Ἀραβίων βασιλέα unus Parisinus liber exhibet Ἀράβιον, quod non male hic legi censet Schweigh. conf. III, 5. 7. Nec equidem repugnarem, si tantum legeretur παρὰ τὸν Ἀράβιον (ut I, 2 fin. τὸν Κόλχον), deleta voce βασιλέα, quam tamen omnes h. l. scripti libri agnoscunt.

Cap. V.

Μούνη δὲ ταύτῃ εἰσὶ φανεραὶ κ. τ. λ.] Quae hoc loco describitur via in Aegyptum una illa quidem, per quam terrestri itinere ex Palaestina in Aegyptum (i. e. per Idumaeam quae vocatur, Pelusiacaque deserta) pervenire licet, eā Herodotum ipsum in hanc terram pervenisse putat Wesseling. Praefat. p. V ed. Gaisf. At verisimilius videri monet Heyse Quaest. Herod. p. 97 navi eo profectum esse Herodotum, potissimum ob ea verba, quae initio leguntur capituli sexti, ubi Noster se iis adnumerare videatur, qui illam in terram navigarint. De tempore, quo Noster Aegyptum adierit,

conf. nott. ad III, 15. De urbe Cadyti s. Hierosolymis monuimus in Excurs. XI ad II, 159 p. 922 seqq. Nec aliter Heeren. Ideen I, 2 p. 114. De Palaestina Syria conf. I, 105 ibiq. not. De Syriae nomine latius patente diximus ad I, 72.

τῶν Καδύτιος πόλιος ἐστὶ Σύρων] Gaisford. exhibuit: πόλιος, ἢ ἐστὶ Σύρων, vulgoque exstare ait ἢ ἐστὶ, cuius loco Gronovius eumque secutus Reizius ac Schaeferus: γῆ ἐστὶ. Equidem cum Matthiae nescire me fateor, quomodo explicandum sit ἢ ἐστὶ (non, ut apud Matth. legitur, ἢ ἐστὶ; ita enim exhibuit Schweigh.); nec magis placet a Gronovio insertum γῆ, quod glossam redolet. Itaque ut sana sit oratio, voculam ἢ, quae confusionem peperit, prorsus eiciendam esse censui, quippe quum etiam in seqq. simplex adiciatur genitivus verbo εἶναι. Aliter Matthiae, cui videtur Herodotus, quum dicere vellet, ἀπὸ γὰρ Φοινίκης μέχρι οὖρων τῶν Καδύτιος πόλιος ἢ χῶρον ἐστὶ Σύρων, institutae orationis oblitus ultima ad Cadytin urbem retulisse, ἢ ἐστὶ Σύρων.

εἶς: Typho in palude Serbonide occultatus.

ἢ ἐστὶ Σύρων τῶν Παλαιστινῶν καλεομένων· ἀπὸ δὲ Καδύτιος, ἑούσης πόλιος (ὡς ἐμοὶ δοκέει) Σαρδίων οὐ πολλῶ ἑλάσσονος, ἀπὸ ταύτης τὰ ἐμπόρια τὰ ἐπὶ θαλάσσης μέχρι Ἰηνήσου πόλιός ἐστι τοῦ 2 Ἀραβίου· ἀπὸ δὲ Ἰηνήσου, αὐτὶς Σύρων μέχρι 90 Σερβωνίδος λίμνης, παρ' ἣν δὴ τὸ Κάσιον ὄρος τείνει ἐς θάλασσαν· ἀπὸ δὲ Σερβωνίδος λίμνης, ἐν τῇ δὴ λόγος τὸν Τυφῶ κεκρούσθαι, ἀπὸ ταύτης ἦδη 3 Ἀἴγυπτος. τὸ δὴ μεταξὺ Ἰηνήσου πόλιος καὶ Κασίου τε οὗρος καὶ τῆς Σερβωνίδος λίμνης, ἐὼν τοῦτο 95 οὐκ ὀλίγον χωρίου ἀλλ' ὅσον τε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδόν, ἀνυδρόν ἐστι δεινῶς. Τὸ δὲ ὀλίγον τῶν ἐς

6

Vasa testacea, quibus vinum importatur in

μέχρι Ἰηνήσου πόλιός ἐστι] *Ienysus* eo loco existit, ubi nunc vicus *Kan Iones*, qui non multum a Gaza distans, ex Aegypto et quidem ex loco *Salahiah* prope *Pelusium* per deserta XXVII mill. Germanicc. proficiscentibus primus se offert arbores, aquam, herbas, alia, commonstrans. Tu vid. *Rennel*. *Geogr. Her.* p. 496. *I. W. Hartmann*. *Das Paschalik Aegypten* p. 861—863. — In proxime seqq. male pro τοῦ Ἀραβίου quidam libri τῆς Ἀραβίου. Intelligitur enim, usu satis noto, rex Arabum. Conf. ne plura I, 2.

μέχρι Σερβωνίδος λίμνης] De hoc lacu diximus ad II, 6. De *Casio* monte vid. *ibid.* nott. Ubi etiam attigimus fabulam de *Typhone*, in cuius speciem omnis fere rerum naturalium excessus intempestivus quasi coalescit, qui inde pro nimio quovis ardore, foetore adeoque peste habetur, ut mirum non sit loca

sive deserta soleque nimio torrentia sive siticulosa paludibusque foeda *Typhonis* receptaculum, domicilium ac sedem fingi primariam. De qua plura *Creuzer*. in *Commentt. Herodott.* p. 289. Conf. etiam *Ritter*. *Erdkunde* II p. 400. coll. 303. — Voculam ἦδη post verba ἀπὸ ταύτης cum *Gaisf.* ex aliquot libris recepi.

ἀλλ' ὅσον τε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδόν] Cum a *Casio* monte usque ad *Ienysum* iter sit XV milliar. Germanicc., a *Serbonide* lacu adeo minus, *Persarum* exercitum quatuor quotidie confecisse milliaria statuit *Rennel*. l. I. p. 496. Ad seqq. verba *Creuzer* l. I. p. 288 laudat *Plutarchi* locum in *Anton.* 3 p. 917 A., additque quam periculosa sint belligerantibus haec deserta, documento esse *Gallorum* exercitum, nuper a *Britannorum* duce *Sidn. Smith.* in fugam coniectum.

Aegyptum, collecta et aqua impleta quo deferantur.

Αἴγυπτον ναυτιλλομένων ἐννενώκασι, τοῦτο ἔρχομαι φράσων. ἐς Αἴγυπτον ἐκ τῆς Ἑλλάδος πάσης, καὶ πρὸς, ἐκ Φοινίκης, κέραμος ἐσάγεται πλήρης οἴνου δις τοῦ ἔτεος ἐκάστων· καὶ ἐν κεράμιον οἴνηρόν ἀριθμῶ κείμενον οὐκ ἔστι (ὡς λόγῳ εἶπειν)¹ εἰδέσθαι. κοῦ δῆτα, εἴποι τις ἂν, ταῦτα ἀναισι-

Cap. VI.

ἐννενώκασι] Ad formam conf. quae diximus ad I, 10 et I, 68 (ubi p. 176 a. lin. 12 pro I, 68 scribi debet I, 77); ad argumentum conf. nott. ad III, 5.

κέραμος ἐσάγεται πλήρης οἴνου] κέραμος collective hic de vasis figlinis, de cadorum s. doliorum numero s. multitudine intelligendum. Hoc vero ex loco, optime monente Heeren. Ideen. I, 2 p. 121 et II, 2 p. 382, intelligitur, quatenus res a Phoenicibus in Aegyptum, tunc vitibus carentem, introductae fuerint, quantumque vini commercium floruerit hasce per regiones.

καὶ ἐν κεράμιον οἴνηρόν ἀριθμῶ κ. τ. λ.] i. e. Quamquam tot dolia vino repleta quotannis in Aegyptum importantur, tamen ne unum quidem istorum doliorum figlinorum per Aegyptum videre licet. Quare iure quaesieris, quid istis doliis fiat, quamnam ad rem adhibeantur ita ut ex hominum conspectu prorsus evanescant. Ad hanc quaestionem, in quam unumquemque sponte incidere consentaneum est, iam respondet Herodotus, usum doliorum ad aquas per deserta ferendas indicans; quorum doliorum figlinorum loco nunc nemo ne-

scit adhiberi a proficiscentibus utres.

κεράμιον οἴνηρόν ex hoc loco citant Pollux VII, 161 p. 802 seq. Hemsterh., ubi cf. interpr. et Lexic. Segurier. pag. 110, 32. ἐν ἀριθμῶ (ne unum quidem numero) non quidem abundanter, sed gravitatis et sententiae augendae causa additum puto. Conf. Weiske De pleonasm. L. Gr. p. 45. 46. ne plura. Pro εἰδέσθαι edd. recentt. post Stephanum εἰδέσθαι. Tu conf. I, 88 ibiq. nott. Infra III, 12 ἴδοιτο. Pro κείμενον (i. e. repositum) aliquot libri κενόν (i. e. vacuum sc. dolium), quod perperam recepit Schaefer. Nam e scholio natum videtur, ut recte monuit Schweigh.

κοῦ δῆτα — ταῦτα ἀναισιμούνται] E Florentino nuper receptum ἀναισιμούνται, addicente uno Parisino atque Aldina, pro vulg. ἀναισιμῶνται. Satis enim notum apud Herodotum verbum plurale subinde sequi neutra pluralia (v. c. I, 76. II, 128 alia plura, quae dabit Fischer. ad Weller. III, a. pag. 343). Sensus loci est: quoniam, i. e. quemnam sane in usum haec dolia insumantur s. adhibeantur. Non valde dispar, quod I, 179 legitur: δεῖ με ἐπιφράσαι, ἵνα ἐκ τῆς τάφρου ἢ γῆ ἀναισιμῶ-

μοῦνται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω. δεῖ τὸν μὲν δήμαρχον ἕκαστον ἐκ τῆς ἑωυτοῦ πόλιος συλλέξαντα πάντα τὸν κέραμον, ἄγειν ἐς Μέμφιν· τοὺς δὲ ἐκ 5 Μέμφιος ἐς ταῦτα δὴ τὰ ἄνυδρα τῆς Συρίας κομίζειν, πλήσαντας ὕδατος. οὕτω ὁ ἐπιφοιτέων κέραμος, καὶ ἐξαιρούμενος ἐν Αἰγύπτῳ, ἐπὶ τὸν παλαιὸν κομίζεται ἐς Συρίην. Οὕτω μὲν νυν Πέρσαι εἰσὶ οἱ τὴν ἑσβολὴν ταύτην παρασκευάσαντες ἐπ' Αἴγυπτον κατὰ δὴ τὰ εἰρημμένα σάξαντες ὕδατι, 10

Eius instituti auctores Persae: Cambysis foodus cum rege Arabum.

θη. Conf. etiam II, 11. De verbo ἀναισιμοῦν monuimus ad I, 179.

δεῖ τὸν μὲν δήμαρχον ἕκαστον κ. τ. λ.]. Νομάρχην, qui scilicet administrando nomo praefectus erat, supra II, 177 Noster nominaverat, ubi vid. nott. Iam h. l. δήμαρχον appellat, quo nomine designari putem eos, qui singulis vicis ad unum eundemque nomum adscriptis (τοπαρχίας vocat Strabo XVII p. 1136 A. s. p. 787), praepositi fuerint. Infra III, 27 memorantur ἐπίτροποι, vicomagistri, qui demarchis opinor fuerint subiecti. τὰ ἄνυδρα τῆς Συρίας sunt ea ipsa deserta, quae supra indicaverat, ex Palaestina in Aegyptum proficiscentibus permeanda. Moneo propter Larcherum, qui h. l. sic vertens: dans les lieux arides de la Syrie, iustam vituperationis causam dedit alteri Gallo interpreti.

οὕτω ὁ ἐπιφοιτέων κέραμος, καὶ ἐξαιρούμενος κ. τ. λ.] i. e. Hoc modo dolia figlina ista in Aegyptum (a Phoenicibus e Syria) invecta ibique exposita (e navibus sc.), ad priora (dolia

in Syriam retro deferuntur. Minus accurate Larcherus: „ainsi toutes les jarres que l'on porte en Egypte et que l'on y met en reserve, sont reportées etc.“ Quem verbo ἐξαιρούμενος Nos tribuimus sensum, eum confirmat alter locus IV, 196: ἐπεὶ ἀπικῶνται καὶ ἐξέλωνται τὰ φορτία.

Cap. VII.

σάξαντες ὕδατι] sc. ταύτην τὴν ἑσβολὴν i. e. hanc viam per deserta aqua proficiscentibus necessariam instruentes. Est enim Herodoti sententia, Persas fuisse, qui simulatque Aegypto essent potiti, illud iter terrestre (per deserta a Palaestina usque ad Aegypti fines prope Pelusium) adparaverint, quique eo, quo indicarit modo, aqua necessaria illud instruxerint. σάττειν apud Herodotum omnino valet instruere, ornare, ut VI, 70. 73. VII, 62, ubi de armatura dicitur indeque idem fere valet quod ὀπλίξειν armis instruere. Tu conf. Valcken. ad h. l. Alia ad nostrum locum exempla attulerunt interpretes, ut Lucian. de Dea Syr. 48. Athen. VII p. 322.

Ἐπειὶ τε τάχιστα παρέλαβον Αἴγυπτον. Τότε δὲ οὐκ ἔντος καὶ ὕδατος ἐτοίμου, Καμβύσης πυνθόμενος τοῦ Ἀλικαρνησέως ξείνου, πέμψας παρὰ τὸν Ἀράβιον ἀγγέλους, καὶ δεηθεὶς τῆς ἀσφαλείης ἔτυχε, 15 πίστις δούς τε καὶ δεξάμενος παρ' αὐτοῦ.

8 Σέβονται δὲ Ἀράβιοι πίστις ἀνθρώπων ὁμοῖα τοῖσι μάλιστα. ποιεῦνται δὲ αὐτὰς τρόπῳ τοιῶδε· τῶν βουλομένων τὰ πιστὰ ποιέεσθαι, ἄλλος ἀνήρ ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐν μέσῳ ἑστεῶς, λίθῳ ὀξείῳ τῷ ἔσω τῶν χειρῶν παρὰ τοὺς δακτύλους τοὺς μεγά- 20 λους ἐπιτάμνει τῶν ποιευμένων τὰς πίστις· καὶ ἔπειτα λαβὼν ἐκ τοῦ ἱματίου ἐκατέρου κροκίδα, 197 ἀλείφει τῷ αἵματι ἐν μέσῳ κειμένους λίθους ἐπτά·

Arabum quanta fides, qui ritus in foedere faciendo, qui Dii, quae capillorum tonsura.

τοῦ Ἀλικαρνησέως ξείνου] Ἀλικαρνησέως ex Florentino binisque aliis recepti libris pro vulg. Ἀλικαρνησῆος, quod idem damnavit Struve in Spec. II. Quaest. de Herodot. dial. p. 1 seqq. 16. Illam lectionem in secundo vocabulo exordii I, 1 a me receptae substituendam existimo. — Ad accusativum πίστις conf. Matth. Gr. Gr. §. 80 not. 6.

Cap. VIII.

ὁμοῖα τοῖσι μάλιστα] De locutione vid. Matth. Gr. Gr. §. 290 et conf. III, 57. Sequentia verba sic intellige: Si qui velit foedus inire secum, alius quidam vir inter utrumque (pacificentem sc.) medius collocatus lapide acuto interiorem manum utriusque illius, qui foedus inire velit, iuxta pollicem incidit etc.

ἐκ τοῦ ἱματίου ἐκατέρου κροκίδα] Male duo libri κροκίδα; reliqui vulgatum tenent. Pollux VII, 63 p. 732 ita:

λέγει οὖν Ἡρόδοτος· Λαβὼν κρόκην ἐκ τοῦ ἱματίου. Deinde ex Aristophane laudat κροκίδα. Significatur *floccus* plane ut in Theophrast. Charact. 2 aliisque locis a Wesseling. indicatis. Pro ἐκατέρου iidem libri ἐκάστου. Perperam. Namque ἐκάτερος dicitur, cum uterque seiunctim suum quisque peragit; ἀμφότεροι, cum uterque idem eadem in re agit. Post Ammonium de differ. vocabb. pag. 14 monuit, hoc loco allato, Wyttenbach. ad Plutarch. Morall. I, 2 pag. 1060 seq. Tu conf. infra III, 12. 60.

ἀλείφει — λίθους ἐπτά:] Numerus *septenarius* apud Arabes quoque sacer fuisse videtur; quin ad *septem* oves iuramentum exigitur in Genes. XXI, 28 seqq. Et ipsum verbum $\nu\beta\psi$ vel potius $\nu\beta\psi\zeta$ (quod solum in usu est) *iuravit*, deducitur a voce $\nu\beta\psi$ i. e. *septem*, eam ipsam ob causam, quod, cum numerus *septenarius* in omni oriente san-

τοῦτο δὲ ποιέων, ἐπικαλεῖ τὸν τε Διόνυσον καὶ
 3 τὴν Οὐρανίην. ἐπιτελέσαντος δὲ τούτου ταῦτα, ὃ²⁵
 τὰς πίστις ποιησάμενος τοῖσι φίλοισι παρεγγυᾷ τὸν
 ξεῖνον, ἢ καὶ τὸν ἄστων, ἦν πρὸς ἄστων ποιήται·
 οἱ δὲ φίλοι καὶ αὐτοὶ τὰς πίστις δικαιοῦσι σέβεσθαι.
 4 Διόνυσον δὲ θεὸν μῦνον καὶ τὴν Οὐρανίην ἡγεῦν-
 ται εἶναι· καὶ τῶν τριχῶν τὴν κουρὴν κείρεσθαι φασί,
 κατάπερ αὐτὸν τὸν Διόνυσον κεκάρθαι· κείρονται³⁰
 δὲ περιτρόχαλα, περιξυροῦντες τοὺς κροτάφους. οὐ-

ctus habeatur, inde in confir-
 mandis iuramentis adhibentur
 symbola septemplexia. Vid. Wi-
 ner. Simon. Lex. manual. pag.
 941. — Ad voc. ἐπιτελέσαντος
 conf. II, 63 ibiq. nott.

κείρονται δὲ περιτρόχαλα, πε-
 ριξυροῦντες τοὺς κροτάφους] Perperam Florentinus cum aliis
 quibusdam: ὑποτρόχαλα, et
 paulo post Sancrofti liber:
 ὑποξυροῦντες. περιτρόχαλα
 affert quoque Photius in Lexic.
 p. 366 Dobr. hoc ipso ex loco.
 Est vero περιτρόχαλα κείρεσθαι:
 in orbem tonderi, plane ut in
 Plutarch. Morall. (II) pag. 261
 F. (ubi vid. Wyttenbach. Tom.
 VII part. 1 p. 17.) apud Agath.
 I p. 11 C., ubi Franc. περίτρο-
 χον κειρόμενοι. Atque Pollux
 II, 29 inter tonsurae genera me-
 morat quoque περιτρόχαλα;
 quod genus Athenis dictum fu-
 isse σκαφίον, ex Hesychio s.
 v. σκαφίον discimus. Ad hanc
 vero tonsuram Arabibus quoque
 hominibus usitatam Wesseling.
 refert Ieremiae verba IX, 26:
 חֲמֻץ אֶזְרָאִי (i. e. circumcisos, cir-
 cumtonsos capitis angulo s. in
 rotundam capitis comam adton-

sos). Et iure, si quidem pleri-
 que Ieremiae interpretes et ve-
 teres et recentiores sic ea verba
 accipienda esse docent. Conf.
 Rosenmüller. Schol. ad h. l. (P.
 VIII Vol. I p. 303) et Iahn. Ar-
 chaeolog. I. 2 p. 106. Quocum
 loco Ieremiae si (quod me mouit
 F. Hitzig, vir doctissimus
 mihiq. amicissimus) comparan-
 tur eiusdem prophetae XXV, 23
 et XLIX, 32, apparet, haec non
 nisi de Arabibus gentibus, quae
 in desertis habitant, intelligi
 posse. Et Arabes usque ad suum
 aevum eundem tonsurae modum
 servasse monet Scholiast. Graecus
 in Levit. XIX. Iam, ut ad
 Herodotum revertar, verba πε-
 ριξυροῦντες τοὺς κροτάφους
 (circum tempora capillos raden-
 tes, tondentes) addita videntur
 de industria, quippe quibus
 auctor antecedentia accuratius
 explicet. Quare minime ex in-
 terpretamento natum περιξυ-
 ροῦντες, prouti videtur Val-
 cken.; nec magis opinor neces-
 sarium, eodem viro auctore,
 scribere περίξ ξυροῦντες, cum
 περιξυροῦντες non sit forma
 Ionica. Ad usum vocis περίξ Tu
 conf. V, 87. 115. ne plura. —

5νομάζουσι δὲ τὸν μὲν Διόνυσον, Ὀροτάλ· τὴν δὲ
 9 Οὐρανίην, Ἀλιλάτ. Ἐπεὶ ὦν τὴν πίστιν τοῖσι ἀγ-
 γέλοισι τοῖσι παρὰ Καμβύσειω ἀπιγμένοισι ἐποι-
 2ήσατο ὁ Ἀράβιος, ἐμηχανᾶτο τοιάδε. ἀσκούς καμή- 35
 λων πλήσας ὕδατος, ἐπέσαξε ἐπὶ τὰς ζωὰς τῶν κα-

Quomodo Arabs
 Cambysi aquae
 copiam in deser-
 tis providerit,
 narrari diverse.

Ὀροτάλ] Ita cum Schweigh. et Gaisf. edidimus, addicente Florentino aliisque. In Florentino tamen prius exstitisse videtur Ὀροτάλτ, quod idem plures alii exhibent libri. Sancrofti liber Ὀροτάλ, edd. vett. οὐροτάλτ [,et ita scribit Payne Knight on symbolic. lang. §. 30 pag. 22. “ Cr.], unde Wesseling. reposuerat Οὐροτάλ, moneus hic designari duo totius orientis praecipua numina, *Solem* et *Lunam*, inque voce Οὐροτάλ manifesto inesse Hebraeorum et Arabum **אור** i. e. *solem*, *lumen*. Contra Hammer. in Annal. Viennens. X p. 222 Οὐροτάλ probabiliter corruptum censet pro Οὐσατάλ, quae vera sit Arabica vox. Ἀλιλάτ eadem est dea, quae I, 131 vocatur Ἀλίττα, luna s. coelestis Venus Arabum. Tu conf. Bochart. Phaleg II, 19 a Wesseling. citatum. Cuius eiusdem deae in sacro Mohammedi codice fit mentio : **اللات** in Sur. 51, pag. 298 Marecc. Atque etiam **الغري** quod procul dubio, iudice Hitzi- gio, cui haec debeo, idem est atque **קוזέ** apud Ioseph. Antiqq. XV, 7 §. 9, quod Edomit- arum est numen. Edomitas autem Herodotus una cum Arabi- bus complecti videtur; de quo

multis monuit Hottinger. Histor. orient. pag. 228 seqq. ed. sec. coll. Pocock. Spec. Histor. Arab. p. 89 seqq. ed. White. Ab hac vero dea eiusque cultu Arabum genti Alilaeis, cuius meminit Diodor. III, 44, nomen inditum fuisse probabilis est sententia F. H. Mülleri De rebb. Semitt. (Berolin. 1831) pag. 42, quocum conf. Bochart. Phaleg. II, 19.

Cap. IX.

ἀσκούς καμήλων] Intelligit *utres e pelle camelorum factos s. omnino pellem camelorum*, quā scil. utris loco uterentur. Tu conf. VII, 26 ibiq. interprett. Inde hoc loco ἀσκοὶ (*pellis camelorum*) opponuntur ταῖς ζωαῖς καμήλοις (i. e. *vivis camelis*); quibus sc. hos utres aquā repletos imposuit. Namque ἐπι- σάττειν significat *imponere*. Inde quoque fit nostrum *sattlen*. Conf. Xenoph. Anab. III, 4, 35. Pro ἐπέσαξε male unus liber ἐπέλαξε. Vulg. citat. Lex. Seg. p. 94, 23. Paulo post pro ὑπέ- μεινε Schw. et Gaisf. ex Florentino libro et Passion. cod. receperunt ὑπέμεινε. Nos censo- rem secuti in Ephemeridd. Ie- nens. 1817 nr. 164 pag. 374 retinimus vulgatam lectionem plurimorum librorum auctoritate firmatam.

μήλων πάσας· τοῦτο δὲ ποιήσας, ἤλασε ἐς τὴν ἀνυ-
 δρον, καὶ ὑπέμεινε ἐνθαῦτα τὸν Καμβύσεω στρα-
 3τόν. Οὗτος μὲν ὁ πιθανώτερος τῶν λόγων εἴρη-
 ται· δεῖ δὲ καὶ τὸν ἡσσόν πιθανόν, ἐπεὶ γε δὴ λέ-
 4γεται, ῥηθῆναι. Ποταμός ἐστι μέγας ἐν τῇ Ἄρα-
 βίῃ, τῷ οὐνομα Κόρου· ἐκδιδοῖ δὲ οὗτος ἐς τὴν
 5Ἐρυθρὴν καλεομένην θάλασσαν. ἀπὸ τούτου δὴ ὦν
 τοῦ ποταμοῦ λέγεται τὸν βασιλέα τῶν Ἀραβίων,
 ῥαψάμενον τῶν ὠμοβοέων καὶ τῶν ἄλλων δερμά-
 45των ὀχετὸν μήκει ἐξιχνεύμενον ἐς τὴν ἀνυδρον, ἀγα-
 γεῖν διὰ δὴ τούτου τὸ ὕδωρ· ἐν δὲ τῇ ἀνύδρῳ με-

Οὗτος μὲν ὁ πιθανώτερος
 τῶν λόγων] Monet Rennel. l. l.
 pag. 494, hoc itinere adhuc eos
 uti, qui Aegyptum terrestri via
 ex Asia petant; quod tamen vix
 licuisse tot copiis tantoque exer-
 citui, cum omnis Arabia vix ac
 ne vix quidem tantam utrius
 copiam, quanta ad Cambysis
 exercitum sustentandum fuisset
 opus, afferre potuerit; ut hac-
 tenus minus probabilis fiat He-
 rodoti narratio. In quo tamen
 nimis dubitanter cunctari et in-
 sistere videtur vir sagacissimus.
 Alteram Herodoti narrationem
 ob spatium longum, unde aqua
 fuerit deducta, miram utique
 videri idem iudicat, nisi forte
 propiores fuerint fontes putei-
 que, e quibus aqua per fistulas
 in receptacula sit ducta. Ac si-
 mile quid, quod recentiori ae-
 tate accidit, idem affert Ren-
 nel. l. l.

τῷ οὐνομα Κόρου] Abulfe-
 dae, ut monuit Wesseling, est
torrens Core. Nihil aliunde mihi
 quidem constat. Ritter. Vorhal-
 le p. 88 de voce *Koros* ac si-

milibus per Asiam obviis, quas
 ad Solem eiusque cultum spe-
 ctare omnes vult, disputans,
 hunc quoque Arabiae fluvium
 attigit. — Ad verbum ἐκδιδοῖ
 conf. Herod. II, 6. De rubro
 mari diximus ad I, 1.

ῥαψάμενον τῶν ὠμοβοέων
 z. τ. λ.] i. e., ab eo inde fluvio
 dicitur rex Arabum consutus co-
 riis et bovinis et aliis (pellibus)
 canalem ad deserta illa usque
 pertinentem parasse perque eum
 aquas duxisse. “ὠμοβοέη, ubi
 vulgo supplent δερμά, pellis s.
corium bovinum, invenitur quo-
 que IV, 65 et VII, 91, ubi cf.
 interpr. Plura similia vid. in
 Lambert. Bos. Ellipss. Graec.
 pag. 115 seq. — Pro ῥαψάμε-
 νον plures libri ἀψάμενον,
 quod cave recipias. Mox pro
 ἐξιχνεύμενον restitui ἐξιχνεύ-
 μενον, quod praeter Parisinos
 libros exhibet in margine (nam
 in textu ipso haec verba plane
 desunt) Florentinus, iubente
 quoque Schweigh. in Lex. Herod.
 s. v. Cf. III, 108 et I, 171. II,
 34. IV, 10. 16. 192.

6 γάλας δεξαμενὰς ὀρύξασθαι. ἵνα δεκόμεναι τὸ ὕδωρ
σώζωσι. ὁδὸς δ' ἔστι δυώδεκα ἡμερέων ἀπὸ τοῦ πο-
ταμοῦ ἔς ταύτην τὴν ἄνυδρον. ἄγειν δέ μιν διὰ
ὄχετῶν τριῶν ἔς τριξὰ χωρία.

50

10

Ἐν δὲ τῷ Πηλουσίῳ καλεομένῳ στόματι τοῦ
Νείλου ἔστρατοπεδεύετο Ψαμμῆνιτος ὁ Ἀμάσιος παῖς,
2 ὑπομένων Καμβύσεα. Ἀμασιν γὰρ οὐ κατέλαβε ζῶν-
τα Καμβύσης, ἐλάσας ἐπ' Αἴγυπτον· ἀλλὰ βασιλεύ-
σας ὁ Ἀμασις τέσσερα καὶ τεσσεράκοντα ἔτεα, ἀπέ-
θανε· ἐν τοῖσι οὐδὲν οἱ μέγα ἀνάρσιον προῆγμα συ-
νενείχθη. ἀποθανῶν δὲ, καὶ ταριχευθεὶς, ἐτάφη ἐν
τῆσι ταφῆσι τῆσι ἐν τῷ ἱερῷ, τὰς αὐτὸς οἰκοδομή-
3 σατο. Ἐπὶ Ψαμμηνίτου δὲ τοῦ Ἀμάσιος βασιλεύον-
τος Αἴγυπτου, φάσμα Αἰγυπτίοισι μέγιστον δὴ ἐγένε-

198

Psammenitus a
525 et patri suc-
cedit, et Cam-
by-em ad Pelu-
sium ostium ca-
stris factis oppo-
nitur: prodigi-
um, pluvia gut-
tatim labens in
Aegypto superi-
ore.

40

X

δεξαμεναὶ sunt aquarum re-
ceptacula, cisternae, ut VI, 119.

διὰ ὄχετῶν τριῶν ἔς τριξὰ
χωρία] Vocula τριῶν a Mediceo,
Florentino, aliis abest. Ac mihi
quoque illa ex interpretamento
sive additamento orta videtur.

Cap. X.

Ἐν δὲ τῷ Πηλουσίῳ καλεο-
μένῳ στόματι κ. τ. λ.] Male in
Florentino, Mediceo, aliis ἔστρα-
τεύετο pro ἔστρατοπεδεύετο;
quae eadem confusio exstat V,
14. Nam ad (ἐν) Pelusium
ostium Nili castra et excubiae
militum erant. Tu vid. II, 141.
154, et de ostio Nili Pelusiaco
Excurs. ad II, 17 pag. 905.
Ad vocem κατέλαβε conf. no-
tatt. ad II, 66. Pro Ψαμμῆνι-
τος Florentinus et unus Paris.
Ψαμμίνιτος et hic et infra III,
14.

ἀλλὰ βασιλεύσας — ἀπέ-
θανε] Quum post regnum
XLIV annorum Amasis mortuus

esse h. l. dicatur, eiusque mors
in ann. 525 sive, ut rectius
statuere videtur Volneius, in
ann. 526 a. Chr. incidat, inde
ab anno 570 a. Chr. illum Ae-
gypto praefuisse credibile fit,
conf. II, 172. At Diodorus Si-
culus I, 68 eum LV annos re-
gnasse scribit mortuumque ta-
men Ol. LXIII, 3 s. 526 a. Chr.
Conf. Schultz Specim. Appar.
ad annall. critt. pag. 27.

ἐν τοῖσι οὐδὲν οἱ μέγα
ἀνάρσιον προῆγμα συνενεί-
χθη] οὐδὲν ἀνάρσιον προῆγμα
hic valet: nil mali, nil incom-
modi, nulla calamitas. Inde gra-
viori sensu ἀνάρσια sunt etiam
res indignae, haud ferendae, ut
I, 114. V, 89. 90. IX, 37. 110.
Ex Homero fluxit vox; cf. Od.
XI, 459, ubi Apollonius in Lex.
Hom. pag. 123. Toll. ἀνάρσιοι
ἄνδρες explicat πολέμιοι.

ἐτάφη ἐν τῆσι ταφῆσι κ. τ.
λ.] Tu vid. II, 169.

νετο· ὕσθησαν γὰρ Θῆβαι αἱ Αἰγύπτιαι, οὔτε πρότερον οὐδαμὰ ὕσθειναι, οὔτε ὕστερον τὸ μέγρι ἐμεῦ, 4 ὡς λέγουσι αὐτοὶ Θηβαῖοι. οὐ γὰρ δὴ ἕεται τὰ ἄνω τῆς Αἰγύπτου τὸ παράπαν· ἀλλὰ καὶ τότε ὕσθησαν αἱ Θῆβαι ψακάδι. Οἱ δὲ Πέρσαι, ἐπεὶ τε65 διεξέλασαντες τὴν ἄνυδρον ἴζοντο πέλας τῶν Αἰγυπτίων ὡς συμβαλέοντες, ἐνθαῦτα οἱ ἐπίκουροι οἱ τοῦ Αἰγυπτίου, ἐόντες ἄνδρες Ἕλλη- νές τε καὶ Κᾶρες, μεμφόμενοι τῷ Φάνη, ὅτι στρα- τὸν ἤγαγε ἐπ' Αἰγύπτου ἀλλόθροον, μηχανῶνται 2 πρῆγμα ἐς αὐτὸν τοιούδε. ἦσαν τῷ Φάνη παῖδες 70 ἐν Αἰγύπτῳ καταλελειμμένοι· τοὺς ἀγαρόντες ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ ἐς ὄψιν τοῦ πατρὸς, κρητῆρα ἐν

11
Phanis libero-
rum iugulato-
rum sanguis ab
Aegyptiorum au-
xiliariis potus:
victi Aegyptii.

ὕσθησαν γὰρ Θῆβαι κ. τ. λ.] Conf. Suidas s. v. βουλῆσεται et ὕσθησαν. Tu vide quae diximus ad I, 193. II, 13. 14. Mox e Florentino edidimus οὐδαμὰ, ut I, 56. 58. Miror Gaisfordium, qui sibi inconstans hinc reliquit vulgat. οὐδαμὰ. Apud Suidam l. l. invenitur οὐδαμῆ. Schweigh. in textu item reliquit οὐδαμὰ, sed in Lex. Herod. s. v. alteram commendat scripturam. Idem dedimus III, 53. 65 (ubi μηδαμὰ vulgo). 88. 101. Et conf. VII, 50.

ὕσθησαν αἱ Θῆβαι ψακάδι] ψακάδι offerunt Mediceus, Florentinus, alii; Sancrofti liber, bini Pariss. atque Eustath. ad Dionys. Perieg. 248 ψεκάδι; minus bene, cum antiquiorem formam esse ψακάδα moneant Grammatici. Vid. Moeris pag. 419 ibique nott. In Aldina aliisque libris aliquot exstat ψεκάσι. Intelliguntur autem imbres tenues, qui Aelian. H. A. VI, 41 dicuntur ῥανίδες λε-

πταί. Add. Aristoph. Pac. 121 ibiq. Schol. Wessel. praeterea citat Plutarch. II p. 596 C. Heraclit. Allegor. pag. 466 et Aristidis locum in Aegyptt. pag. 339 s. T. III p. 567 [II pag. 449 Dindorf.]: ἔτι τοίνυν καὶ τὰ κάτω τῆς Αἰγύπτου λαμπρῶς πολλάκις ἕεται· ψακάδι μὲν γὰρ καὶ ἄνω πολλάκις ὡς ἐν χρόνοις, ἀλλὰ τάγε πρὸς θαλάττης καὶ κατὰ συνήθειαν πολλῶ (sc. ὑετῶ ἕεται).

Cap. XI.

οἱ ἐπίκουροι οἱ τοῦ Αἰγυπτίου κ. τ. λ.] mercenarius milites regis Aegyptiorum intelligit. Vid. nott. ad III, 4.

ὅτι στρατὸν — ἀλλόθροον] ἀλλόθροος (i. e. alia lingua utens, inde alienigena, peregrinus) vox Homericā; conf. Odys. I, 183 (ubi Apollonius p. 88 explicat βαρβάρους) III, 302. XIV, 43. XV, 452. In quo antiqui coloris quid inesse nemo non videt. Apte Italus Interpres admonuit Baruch. IV, 15.

μέσῳ ἔστησαν ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων· μετὰ δὲ, ἀγινέοντες κατὰ ἓνα ἕκαστον τῶν παίδων, ἔσφα-
 3 ζον ἐς τὸν κρητῆρα. διὰ πάντων δὲ διεξελθόντες⁷⁵
 τῶν παίδων, οἶνόν τε καὶ ὕδωρ ἐσεφόρεον ἐς αὐ-
 τόν· ἐμπιόντες δὲ τοῦ αἵματος πάντες οἱ ἐπίκουροι,
 οὕτω δὴ συνέβαλον. μάχης δὲ γενομένης καρτερεῖς,
 καὶ πεσόντων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων πλή-
 12 θεῖ πολλῶν, ἐτράποντο οἱ Αἰγύπτιοι. Θῶνμα δὲ
 μέγα ἴδον, πυθόμενος παρὰ τῶν ἐπιχωρίων. τῶν⁸⁰
 γὰρ ὄστέων περικεχυμένων χωρὶς ἑκατέρων τῶν ἐν
 τῇ μάχῃ ταύτῃ πεσόντων· (χωρὶς μὲν γὰρ τῶν Περ-
 σέων ἐκέετο τὰ ὄστέα, ὡς ἐχωρίσθη κατ' ἀρχάς·
 2 ἐτέρωθεν δὲ, τῶν Αἰγυπτίων·) αἱ μὲν τῶν Περσέων

Aegyptiorum
 crania robusta,
 Persarum fragi-
 lia, quam ob
 causam: paucis-
 simi Aegyptii
 calvi. Achaeme-
 nes Darii F. ab
 Inaro victus et
 caesus a. 463.

ἀγινέοντες κατὰ ἓνα ἕκα-
 στον τῶν παίδων] κατὰ a binis
 Parisinis abest. Male. Vid.
 Matth. Gr. Gr. §. 427 not. 2
 pag. 789. Ad argumentum citat
 Wesselingius similem fere
 barbariem Apollodori Cassan-
 drensii tyranni in Diodor. Sic.
 II p. 563 seq. Atque etiam
 alias apud gentes similia fere
 memorantur de sanguine huma-
 no, qui, vino mixtus inque pa-
 teris circumlatus, ab iis, qui foe-
 dera iungebant, gustabatur. De
 Scythis ipse Noster IV, 70 ei-
 que consentiens Lucianus in
 Toxari cap. 37, ubi vid. Iacob.
 De Romanis conf. Plutarch. in
 Publicol. cap. 4 init. pag. 98,
 coll. Sallust. Catil. 22. De Ar-
 meniis atque Iberis Tacitus te-
 statur Annall. XII, 47, ubi vid.
 Lipsii nott. Quin etiam apud
 Ungaros, Camanos, Hibernos
 idem valuisse monet I. Grimm
 (Deutsche Rechtsalterth. pag.
 193 seq.) hoc diserte adiciens,
 nulla immanis moris vestigia
 HERODOT. II.

apud Germanos reperiri. Hebr-
 dianis solis morem fuisse legi-
 mus, ut manus humano sangui-
 ne tinctas iungentes iurari-
 communi voce; plane ut Scy-
 thae gladios, sagittas et lanceas
 sanguini immergere dicuntur
 apud Herodot. I. 1.

πεσόντων ἐξ ἀμφοτέρων κ.
 τ. λ.] Vocula ἐξ a binis libris
 abest, plane ut I, 76, ubi tamen,
 mea quidem sententia, aegre
 caremus praepositione, quae
 quo minus inseratur, obstant
 libri scripti ad unum omnes.

Cap. XII.

αἱ μὲν τῶν Περσέων κεφα-
 λαί εἰσι κ. τ. λ.] Plurima ex his
 leguntur in Excerptt. Cod. Pa-
 latini, quae contuli in Creuzeri
 Commentt. Herodott. pag. 429.
 Paulo ante ad vocem ἑκατέρων
 conf. quae ad III, 8 monita sunt.
 In seqq. διατετραν εἰς ob fu-
 turi formam citat Matth Gr. Gr.
 pag. 491. Pro θέλεις Sancrofti
 liber θέλοις. Caeterum haec

κεφαλαί εἰσι ἀσθενέες οὕτω, ὥστε εἰ θέλεις ψήφω⁸⁵
 μούνη βαλέειν, διατετρανέεις· αἱ δὲ τῶν Αἰγυπτίων
 οὕτω δὴ τι ἰσχυραὶ, μόγις ἂν λίθῳ παίσας διαδόη-
 3 ξειας. αἴτιον δὲ τούτου τόδε ἔλεγον, καὶ ἐμὲ γ'
 εὐπετέως ἔπειθον, ὅτι Αἰγύπτιοι μὲν, αὐτίκα ἀπὸ
 παιδίων ἀρξάμενοι, ξυρεῦνται τὰς κεφαλὰς, καὶ 199
 4 πρὸς τὸν ἥλιον παχύνεται τὸ ὀστέον. τῶντὸ δὲ⁹¹
 + τοῦτο καὶ τοῦ μὴ φαλακροῦσθαι αἴτιόν ἐστι·
 Αἰγυπτίων γὰρ ἂν τις ἐλαχίστους ἴδοιτο φαλα-
 5 κροῦς πάντων ἀνθρώπων. τούτοισι μὲν δὴ
 τοῦτό ἐστι αἴτιον ἰσχυρὰς φορέειν τὰς κεφαλὰς.
 τοῖσι δὲ Πέρσησι, ὅτι ἀσθενέας φορέουσι τὰς
 κεφαλὰς, αἴτιον τόδε· σκιητροφέουσι ἐξ ἀρχῆς,

verba Synesium spectare in Encom. Calv. p. 77, monet Wessel.

οὕτω δὴ τι ἰσχυραὶ, μόγις ἂν — διαδόηξειας] i. e. Aegyptiorum vero crania ita sunt valida, ut lapide percutiens aegre diffringas. " Particulam ὡς, quam ante μόγις exhibuerant editiones, cum Schweigh. et Gaisf. abieci, quoniam a libris omnibus scriptis abest et Noster utique ita sine coniunctione loqui solet; conf. III, 108. IV, 52, quae attulit Schweigh. Assentitur Matth. in Gr. Gr. p. 1286; qui idem pag. 912 consulendus ob voces δὴ τι; Tu add. III, 120. 145. IV, 28. II, 135. Cum iisdem viris doctis pro διαδόηξεις scripsi διαδόηξειας, quod dudum, ut monuit Cr., voluerat Werfer. in Actt. phill. Monacc. I pag. 249, approbante Dissen. in Disquiss. philoll. I pag. 10, quodque Sancrofti liber cum tribus aliis suppeditat. Nam futurum cum ἂν, ut ab Herodoto omnino alienum est, ita huic lo-

co minime conveniens, in quo optativum sibi flagitat ratio.

αἴτιον ἰσχυρὰς φορέειν τὰς κεφαλὰς] Omittitur articulus τοῦ ante infinitivum post αἴτιον, paulo antea additus. Conf. Matth. Gr. Gr. pag. 1064 not. β.

σκιητροφέουσι ἐξ ἀρχῆς] i. e. ab initio (ab eo tempore quo nati sunt) pueros sub umbra educant, parietibus inclusos; quod ipsum eo refero, quod, ipso Herodoto auctore I, 136 filii recens nati apud Persas quinque per annos mulieribus solis committuntur, nec ullum in patrum conspectum per hoc tempus veniunt. De quo more plura Brisson. De reg. Pers. princip. II, 82 seq., qui idem de principum filiis, qui eunuchis plerumque tradebantur instituendi, consulendus II, 166. „Quibus adde nunc Olympiodorum in Platonis Alcib. prior. p. 153 et quem ad eum locum laudavi I. de Hammer in Annall. Litt. Vindobonn. Vol. VIII p. 381

πίλους τιάρας φορέοντες. ταῦτα μὲν νυν τοιαῦτα
 ἔοντα εἶδον· εἶδον δὲ καὶ ἄλλα ὁμοῖα τούτοισι ἐν
 Παπρήμι, τῶν ἅμα Ἀχαιμένει τῷ Δαρείου διαφθα-
 ρέντων ὑπὸ Ἰνάρω τοῦ Λίβυος.

et Vol. IX p. 63.“ Cr. — Pro
 σκικητροφεῖν, cuius loco σκι-
 τραφεῖν Plato dixit Polit. VIII,
 9 (de quo vid. Ast. ad Phaedr.
 p. 262 et Heindorf. ad Phaedr.
 p. 228), posteriore aetate σκιο-
 τραφεῖν dicebatur. Conf. de hac
 scriptura Creuzer. ad Olympiod.
 Commentt. in Plat. Alcib. II
 p. 42 not. 28.

πίλους τιάρας φορέοντες] πί-
 λοι quaevis dicuntur *capitis te-
 gumenta*. Unde fit, ut ipsa *tia-
 ra*, quae ad Persas proxime spe-
 ctat iisque usitatum fuit capitis
 tegumentum, *pileo* (quippe la-
 tioris significationis vocabulo)
 subinde denotetur; nec mirum,
 apud Synesium loco supra lau-
 dato simpliciter inveniri *πίλους*
 sine *τιάρας*. Fuit autem *tiara*
 perquam similis iis pileis, quos
 adhuc per orientem gestare sol-
 lent (*Turban* vocant), erecta
 illa quidem plerumque et eo,
 quod ab inferiore et superio-
 re parte aequae lata erat, a ci-
 dari in apicem exeunte diversa
 atque pro ordinum gradibus di-
 stincta. Quà tiarà eaque varii
 generis ornatu adhuc conspici-
 untur Persae in ruderibus Per-
 sepolitianis. Tu vid. Mongez
 Mém. de l'Institut. IV p. 15 seqq.
 Ex Herodoto imprimis huc facit
 VII, 61; alia veterum testimo-
 nia attulit Brisson. l. I. II, 184.
 Ad Herodotum respexit, aucto-
 re Valcken. Plato De Legg. XII

p. 492 D. — Cr. citat: „Plat-
 on. Scholiast. pag. 185 Ruhnk.
 Astii Comment. p. 545. Val-
 ckenarii Scholas in Act. Apost-
 toll. III, 7. Tom. I p. 545 et
 Iacobs ad Antholog. Gr. Vol. IX
 p. 428.“ — De alia vocis huius
 significatione dicemus ad IV, 23.
 — Paulo post cum Schweigh.
 et Matth. reliqui εἶδον, a Gaisf.
 e binis libris mutatum in ἴδον.
 De *Papremi* conf. II, 63 ibiq.
 nott.

τῶν ἅμα Ἀχαιμένει τῷ Δα-
 ρείου κ. τ. λ.] Hanc in rem con-
 ferantur Herodot. VII, 7. Ctes.
 Excerptt. Perss. 32, (ubi conf.
 nott. pag. 170 sqq.) Thucydid.
 I, 104. 109. *Inarus*, e Libyae
 s. Africae regionibus Aegypto
 adiacentibus in hanc ipsam ter-
 ram irruens, in Deltae palu-
 dibus stagnisque contra Persa-
 rum copias se tenuit, quorum
 dux Achaemenes, ab Artaxerxe
 rege ac fratre, primo regni an-
 no 462 a. Chr. n. cum magnis
 copiis et terrestribus et navali-
 bus missus, Inarum quidem vicit,
 sed ipse obiit; ita ut Inarus, ab
 Atheniensibus post adiutus, Per-
 sis resistere posset usque ad an-
 num 456 a. Chr. n., ubi a Me-
 gabyzo superatur. Ex hoc autem
 loco Dahlmannus (Herodot. p.
 68—70) tempus colligi posse
 existimat, quo Herodotus Ae-
 gyptum viserit, nimirum post
 ann. 456 a. Chr. n., intra 454—

13

Aegyptiorum in urbe Memphi obsessorum deductio: Afri, Cyrenaei, Barcaei ultro se dedunt.

Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἐκ τῆς μάχης, ὡς ἐγράποντο, ἔφρουρον οὐδενὶ κόσμῳ. κατειληθέντων δὲ ἐς Μέμφιν, ἔπειπε ἀνὰ ποταμὸν Καμβύσης νέα Μυτιληναίην, κήρυκα ἄγουσαν ἄνδρα Πέρσην, ἐς ὁμολογίην προκαλούμενος Αἰγυπτίους. οἱ δὲ, ἐπεὶ τε τὴν νέα εἶδον ἐσελθοῦσαν ἐς τὴν Μέμφιν, ἐκχυθέντες ἅλεις ἐκ τοῦ τείχεος, τὴν τε νέα διέφθειραν, καὶ τοὺς ἄνδρας κρεουργηδὸν διασπᾶσαντες, ἐφόρεον ἕως τὸ τεῖχος. καὶ Αἰγύπτιοι μὲν μετὰ τοῦτο πολιορκούμενοι, χρόνῳ παρέστησαν. Οἱ δὲ προσεχέες Αἰ-

444 a. Chr. n. s. vitae annum tricesimum et quadragesimum. Tu conf. nott. ad III, 15. Pro Ἰνάρῳ cave recipias quod e duobus libris enotatur Ἰνάρου. Conf. ad Ctes. fragm. l. l. Libyis dicitur i. e. Libyū rex s. regulus.

Cap. XIII.

κατειληθέντων δὲ ἐς Μέμφιν] i. e. cum intra Memphin coacti, compulsi essent. Eodem modo I, 80 fin. III, 146. coll. I, 24 ibiq. nott. VI, 133 ibiq. Wessel. — ἀνὰ ποταμὸν adverso flumine, ut monuit Valcken. citans I, 194 II, 96. IV, 18, ubi additur articulus τὸν, quem omissum videmus et h. l. et IV, 14. Paulo post scripsi cum recentt. edd. Μυτιληναίην pro Μιτυλ. Tu vid. nott. ad I, 27. In seqq. cum Schweigh. et Matth. retinui εἶδον, cuius loco Gaisf. e binis libris receperat ἴδον, plane ut cap. 12.

καὶ τοὺς ἄνδρας κρεουργηδὸν διασπᾶσαντες] i. e. homines in frustra disceptos s. dilaniatos sursum tollunt intra moenia. κρεουργηδὸν apud Eunap.

in Aedes. p. 26 ed. Boiss. invenitur, ubi vid. not. Boissonadii pag. 223 qui, cum adiectiva in δὸν exeuntia modum et rationem significant, κρεουργηδὸν, quod a κρεουργός descendit, proprie sic vertendum esse monet: „ad modum carniū edulium, quae per frusta dissecantur.“ De his adverbis, quae in δὸν finiuntur, plura Fischer. ad Weller. I pag. 297. 298. In articulo τοὺς immerito haerere videtur Wesselingius, scribendum esse statuens: καὶ διανοσίους ἄνδρας κ. τ. λ., quum in ΤΟΥΣ lateat ΗΗΣ. At significantur quotquot in navi fuerant, ad unum fere omnes; ut recte monuit Schweigh. Et requiritur, puto, articulus vel ob verba praegressa et quodammodo opposita τὴν τε νέα διέφθειραν. — τεῖχος hic de castello s. arce Memphidis intelligendum esse satis apparet ex III, 14. Larcherus citat III, 91. IV, 124.

χρόνῳ παρέστησαν] i. e. tandem in deditiōnem venerunt. χρόνῳ valet: tempore aliquo praeter-

βρες, δείσαντες τὰ περὶ τὴν Αἴγυπτον γεγονότα, 10
 παρέδοσαν σφίεας αὐτοὺς ἀμαχητί· καὶ φόρον τε
 4 ἐτάξαντο, καὶ δῶρα ἔπεμπον. ὡς δὲ Κυρηναῖοι καὶ
 Βαρχαῖοι, δείσαντες ὁμοίως ἂ καὶ οἱ Αἴβυες, ἔτερα
 5 τοιαῦτα ἐποίησαν. Καμβύσης δὲ τὰ μὲν παρὰ Λι-

lapso, tandem, denique. Conf. I, 68 ibiq. nott. „Adde Fischer. ad Weller. III p. 222 et Rückert ad Platonis Conviv. p. 215.“ Cr. παρέστησαν ex h. l. citat Thomas Magister pag. 692 s. v. Tu conf. III, 45. 155 et quae Wesselingius attulit: V, 56. VI, 99. 140. Imitatur Pausanias VIII, 27 §. 1, ubi Herodoti non oblitus est Siebelis.

καὶ φόρον τε ἐτάξαντο] i. e. tributum sibi imponi passi sunt, tributum pendere spoponderunt. Ad locutionem conf. infra III, 89 ibiq. nott. et de mediū verbi in hisce vi ac potestate Kuster. de verbb. Graecc. med. cap. 8 pag. m. 123. Similia verba media, in quibus similis obtinet vis ac potestas recensuit multa, nec verbo τάξασθαι (nam aoristus in his potissimum spectandus) cum compositis omisso, E. Fr. Poppo in scriptione de Graecc. verb. med. inserta libro, qui inscribitur: Neues Archiv f. Philol. u. Pædagog. v. Seebode 1829 nr. 57 pag. 227 not. 9. In his enim verbis medium vim activi cum accusativo pronominis reflexivi coniuncti et verbi intransitivi habet. — Libyes hosce, qui Aegypto proximi tum Cambysi se dederint, Herodotum ipsum visisse existimat Dahlmann (He-

rodot. p. 71 seq.); eosdemque esse suspicatur, quibus Inarus ille olim imperitarat, et postea, ipsius Herodoti aetate, Thanyras, Inari filius, de quo vid. III, 15. — ὡς in seqq., quod satis notum, valet: *eodem modo, similiter etiam.* Cf. III, 152 et Fischer. ad Weller. I pag. 259 seq. ne plura.

δείσαντες ὁμοίως ἂ καὶ οἱ Αἴβυες] Sancrofti liber ac Vindobonensis: ὁμοίως ὡς καὶ οἱ Αἴβυες. Schaeferus ediderat ὁμοίως καὶ. Atque sic quoque scribendum esse iudicat Struve in Spec. I Quaest. de Herodot. dialect. p. 24 — 26, vel e binis illis libris recipiendum ὡς loco pronominis relati-vi, quod, ubicunque apud Herodotum post vocabula simile quid aut idem significantia reperiatur adiuncta particula καί, aspiratione careat; ut sane ἂ hoc loco stare nequeat. Mihi quidem istud ὡς, quod bini libri afferunt, ex antecedenti vovela ortum videtur; alterum quo minus recipiam, librorum obstat auctoritas, quos in talibus deserere non audeam. — Ante τοιαῦτα cum recentt. inserui ἔτερα plane ut I, 120, ubi vid. nott. III, 79, coll. Werfer. in Actt. phil. Monacc. I, 1 pag. 113 seq.

βύων ἐλθόντα δῶρα φιλοφρόνως ἐδέξατο· τὰ δὲ 15
 παρὰ Κυρηναίων ἀπικόμενα μεμφθείς, ὡς ἐμοὶ δο-
 κείει, ὅτι ἦν ὀλίγα· ἐπεμψαν γὰρ δὴ πεντηκοσίας
 μνέας ἀργυρίου οἱ Κυρηναῖοι· ταύτας δρασσόμενος
 αὐτοχειρὶ διέσπειρε τῇ στρατιῇ. Ἡμέρῃ δὲ δεκάτῃ
 ἀπ' ἧς παρέλαβε τὸ τεῖχος τὸ ἐν Μέμφι Καμβύσης,
 κατίσας ἐς τὸ προάστειον ἐπὶ λύμῃ τὸν βασιλέα 20
 τῶν Αἰγυπτίων Φαμμῆνιτον, βασιλεύσαντα μῆνας
 ἕξ, τοῦτον κατίσας σὺν ἄλλοισι Αἰγυπτίοισι, διεπει-
 2 ρᾶτο αὐτοῦ τῆς ψυχῆς, ποιέων τοιάδε. στείλας αὐ-
 τοῦ τὴν θυγατέρα ἐσθῆτι δουλήϊη, ἐξέπεμπε ἐπ'
 ὕδωρ ἔχουσιν ὕδρηϊον· συνέπεμπε δὲ καὶ ἄλλας
 παρθένους ἀπολέξας ἀνδρῶν τῶν πρώτων, ὁμοίως 25

14

Psammenitus,
 amisso regno,
 quod sex menses
 tenuerat, dolo-
 rem in sua et li-
 berorum calami-
 tate premit: in
 amici fortuna
 misera in gem-
 itum erumpit:
 movet Croeso et
 Persis lacrimas:
 Cambysi misc-
 ricordiam.

πεντηκοσίας μνέας ἀργυ-
 ρίου] Atticae si intelligantur
 minae, quarum sexaginta con-
 ficiunt talentum, summa argen-
 ti erit octo talentorum et viginti
 minarum. Haec si ad nostros
 numos revocaris, existit summa
 12064 imperiall. sive 21715
 floren. 14 crucigg. Cf. Wurm
 De pond. etc. ratt. pag. 56
 seq. et Tab. XIII. XIV. —
 αὐτοχειρὶ (suis ipsius manibus)
 invenitur quoque I, 140. III,
 66. 74.

ταύτας δρασσόμενος] „Ra-
 rior constructio. Vid. Schleus-
 neri nov. thes. vet. test. II pag.
 200 s. v. δράσσεσθαι. — κατα-
 δράττεσθαι etiam genitivum ad-
 iunctum habet apud Proclum in
 Alcib. I cap. 54.“ Cr.

Cap. XIV.

κατίσας ἐς τὸ προάστειον]
 Conf. I, 14 ibiq. nott. Add. V,
 25. 26. — ἐπὶ λύμῃ invenitur
 supra II, 121 §. 4, ubi vid.

διεπειρᾶτο αὐτοῦ τῆς ψυ-
 χῆς] Koen. ad Gregor. Corinth.
 de dial. Ion. §. 15 pag. 397
 mavult διεπειρέετο. Non ad-
 dicunt libri scripti, nisi quod
 unus Sancrofti liber offert διε-
 πειρέετο. Sensus loci sic red-
 de: *animum eius tentabat s. tentare studuit*. Nam in imperfecto inest conatus ac studii significatio. De qua conf. I, 68 ibiq. nott., ne plura. *ψυχῆν* Schweigh. recte interpretatur *animum*, citans VI, 128, ubi eodem sensu Nostrum dixisse putat: *διεπειρᾶτο αὐτῶν — τῆς ὀργῆς*. Infra III, 119 legitur *ἀπεπειρᾶτο γνώμης*. — In seqq. ad verba ἐπ' ὕδωρ vid. Matth. Gr. Gr. p. 1169 et Fischer. ad Weller. Gr. Gr. III, b pag. 243. Ad ea verba, quae proxime antecedunt, Cr. conf. the Classical Journ. Vol. II p. 582 seq. — ἀπολέξας et quae sequuntur, citat Thomas Magist. p. 54.

3 ἔσταλμένους τῇ τοῦ βασιλέως. ὡς δὲ βοῆ τε καὶ 200
 κλαυθμῶ παρήσαν αἱ παρθέναι κατὰ τοὺς πατέρας,
 οἱ μὲν ἄλλοι πατέρες ἀνεβόων τε καὶ ἀντέκλαιον,
 ὁρῶντες τὰ τέκνα κεκακωμένα· ὁ δὲ Ψαμμῆνιτος, 30
 4 προσιδῶν καὶ μαθῶν, ἔκυψε ἐς τὴν γῆν. παρεξελ-
 θουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων, δεύτερά οἱ τὸν παῖδα
 ἔπεμπε μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων δισχυλίων τὴν αὐτὴν
 ἡλικίην ἔχόντων, τοὺς τε ἀρχένας κάλω δεδεμέ-
 5 νους, καὶ τὰ στόματα ἐγκεχαλιωμένους. ἄγοντο 35

ὡς δὲ βοῆ τε καὶ κλαυθμῶ παρήσαν αἱ παρθέναι κατὰ τοὺς πατέρας] i. e. quae cum clamantes et eulantes advenirent eum in locum (s. adessent eo loco), quo patres (ex adverso ipsis) erant collocati s. considebant. Retinui παρήσαν, omnibus fere libris scriptis probatum, et a verbo παρῆναι ea significatione, de qua diximus ad I, 21, derivandum. Wesselingius e binis libris exhibuerat παρήσαν, Reiz. et Schaefer. παρήσαν, quod Matthiae h. l. citans in Gramm. Gr. p. 1154 retinuit, in textu ipso exhibens παρήσαν (a verbo παρῆναι, praetereundi opinor significatione, quae mihi quidem ab h. l. aliena videtur, quamquam sic accepisse video Valckenarium). Similis in his verbis confusio I, 62. II, 163. Pro κατὰ, quod cum recentt. edd. dedimus, plurimi libri παρὰ, cuius tamen hic nullus esse potest locus. Nam κατὰ in talibus significat ex adverso, contra, optime monente Valcken., qui citat Herodot. II, 121. III, 86. VI, 101. Thucyd. VIII, 86, alia. Inde Matthiae l. l. vernacule sic reddit: „da wo ihre Väter sassen.“ Ad dati-

vos βοῆ τε καὶ κλαυθμῶ eundem conf. Matth. §. 405 not. 2. — In seqq. pro ἀντέκλαιον in Aldina, Florentino libro, aliis, ἀνέκλαιον. Reliqui omnes vulgatum firmant. Paulo post retinui προσιδῶν καὶ μαθῶν, cuius loco e duobus libris Schaefer. προσιδῶν κ. μ. Itidem mox dedi cum reliquis παρεξελθουσέων, ad quod tuendum Wesseling. citat VI, 117 Sophocl. Antigon. 933. Florentinus cum aliis: παρελθουσέων.

τοὺς τε ἀρχένας κάλω δεδεμένους] Ita cum Schweigh. et Gaisf. dedi. Vulgo τοὺς δὲ ἀρχ. Quod in aliis libris et scriptis et editis post δεδεμένους insertum legebatur ἦγον, id meliorum librorum auctoritate cum iisdem viris doctis abieci. Sunt autem particippia δεδεμένους et ἐγκεχαλιωμένους per quamdam sensus structuram iungenda cum verbis: τὸν παῖδα — μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων. — In seqq. cum Schweigh. et Gaisf. edidi ἄγοντο pro vulg. ἦγοντο. Illud Aldina iam praebet liberque Florentinus cum uno Parisino.

δὲ ποιῶν τίσουτες Μυτιληναίων τοῖσι ἐν Μέμφι ἀπο-
λομένοισι σὺν τῇ νηϊ· ταῦτα γὰρ ἐδίκασαν οἱ βα-
σιλῆϊοι δικασταί, ὑπὲρ ἀνδρὸς ἐκάστου δέκα Αἰγυ-
πτιῶν τῶν πρώτων ἀνταπόλλυσθαι. ὁ δὲ, ἰδὼν πα-
ρεξιόντας, καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἀγεόμενον ἐπὶ
θάνατον, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων τῶν περικατημέ- 40
ων αὐτὸν κλαιόντων καὶ δεινὰ ποιούντων, τῶντὸ

καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἀγεό-
μενον ἐπὶ θάνατον] Plurimi
libri (in quibus Mediceus, Flo-
rentinus, Sanctrofti liber, alii)
cum Wesseling. editione exhi-
bent ἠγεόμενον, quod Matthiae
tuetur, tum in nota ad h. l., ubi
interpretatur: „qui ceteros prae-
grediens, ante ceteros ad mortem
ducebatur“, cum ἠγεῖσθαι τι
pervulgatum sit, v. c. VII, 40;
tum in Gr. Gr. pag. 430, ubi
exponit: *der vorangiehng*, alte-
ram lectionem ἀγεόμενον e
scribendi errore fluxisse ratus.
Et facit huc quodammodo III,
15 init., ubi legimus: ἀλλὰ πρώ-
τον κατακοπέντα. At nos ex
Aldina, binis libris addicentibus
cum Schweigh. et Gaisf. hoc
ipsum dedimus ἀγεόμενον, quae
ionica est forma pro ἀγόμενον.
Conf. Schaefer. ad Gregor. Co-
rinth. p. 233, Aristotel. Rhett.
II, 8. Idem sine cunctatione
recipi vult Buttman. (Gr. Gr.
mai. II pag. 31 not. ***), nisi
multo verisimilius, hoc ipsum
ἀγεόμενον corruptum esse ex
ἀγινεόμενον. Probavit quo-
que Werferus in Actt. phill. Mo-
nacc. I p. 269 seq. coll. I pag.
76, idem mox scribi iubens ἐπὶ
θανάτῳ (pro ἐπὶ θάνατον), et
paulo infra: ἐπὶ θανάτῳ (pro

ἐπὶ θάνατον) στείλοντα, cum
solemnis fere haec sit formula.
Conf. Spohn. ad Isocrat. Pane-
gyric. §. 154 (cap. 41). Wes-
selingius coniecerat: τὴν ἐπὶ
θανάτῳ plane ut Pausan. I, 20
§. 4 dixit; ad quem locum He-
rodotei loci non immemor fuit
doctissimus interpres. Tu conf.
supra I, 109 ibiq. nott. Equi-
dem libris invitis nil mutare sum
ausus, cum accusativus hac in
formula quamquam minus fre-
quens, minime tolli debeat.
Monuit Sintenis in Schulzeitung.
1831, II pag. 587, ubi vid.

τῶντὸ ἐποίησε τὸ καὶ ἐπὶ τῇ
θυγατρὶ] i. e. idem fecit, quod in
filia. καὶ plures codd. omittunt.
Neque tamen eieci particulam,
quam in huiusmodi locutionibus
Noster relativo pronomini adde-
re solet. Plura Struve l. l. pag.
24. Ad verba ἐπὶ τῇ θυγατρὶ
conf. Viger. pag. 624. In pro-
xime antecedd. δεινὰ ποι-
ούντων adverte verbum acti-
vum, cuius loco crebrius sane
invenitur medium verbum hac
in formula, quae miros ad mo-
tus affectusque, quos quis ali-
quam rem aegre ferens edit,
significandos adhibetur. Conf.
III, 155. IV, 33. VII, 1 et quae
alia attulit Iacob. ad Lucian.

7 ἐποίησε τὸ καὶ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ. παρελθόντων δὲ καὶ
 τούτων, συνήρεικε ὡς τε τῶν συμποτέων οἱ ἄνδρα
 ἀπηλικέστερον, ἐκπεπωκότα ἐκ τῶν ἐόντων, ἔχοντά
 τε οὐδέν, εἰ μὴ ὅσα πτωχός, καὶ προσαιτέοντα τὴν 45
 στρατιὴν, παριέναι Ψαμμήνιτόν τε τὸν Ἀμάσιος,
 καὶ τοὺς ἐν τῷ προαστείῳ κατημένους τῶν Αἰγυ-
 8 πτίων. ὁ δὲ Ψαμμήνιτος ὡς εἶδε, ἀνακλαύσας μέ-
 γα, καὶ καλέσας οὐνόματι τὸν ἑταῖρον, ἐπλήξατο
 9 τὴν κεφαλὴν. Ἦσαν δ' ἄρα αὐτοῦ φύλακοι, οἱ τὸ 50
 ποιούμενον πᾶν ἐξ ἐκείνου ἐπ' ἐκάστη ἐξόδῳ Καμ-
 10 βύσῃ ἐσήμαινον. Θωμάσας δὲ ὁ Καμβύσης τὰ
 ποιούμενα, πέμψας ἄγγελον, εἰρώτα αὐτὸν, λέγων
 11 τάδε· „Δεσπότης σε Καμβύσης, Ψαμμήνιτε, εἰ-
 ρωτᾷ, διότι δὴ τὴν μὲν θυγατέρα ὀρέων κεκακωμέ- 55
 νην, καὶ τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον στείχοντα, οὔτε ἀνέ-
 βωσας, οὔτε ἀπέκλασας· τὸν δὲ πτωχόν, οὐδέν σοι
 προσήκοντα, ὡς ἄλλων πυνθάνεται, ἐτίμησας;“ Ὁ μὲν

Toxar. cap. 33 pag. 111. Ita-
 que haud scio an IX, 33 prae-
 ferenda sit Florentini libri et
 aliorum quorundam lectio: δει-
 νὰ ἐποίηεν, ubi Wesselingius
 ob IX, 52. 93 praetulit δεινὰ
 ἐποιεῦντο, quod bini libri of-
 ferunt. Ad verba seqq. σὺ-
 νήρεικε ὡς τε conf. Matth.
 Gr. Gr. pag. 1038 et supra
 III, 4.

ἄνδρα ἀπηλικέστερον] i. e.
 virum aetate proveciorem. Glos-
 sa Herod. reddit πρεσβύτερον.
 — In seqq. retinui ὡς εἶδε, cu-
 ius loco Gaisf. cum Schaefero
 ὡς ἴδε, uno Sancrofti libro ad-
 dicente, qui exhibet ὡς ἴδεν.
 — Pro τὸ ποιούμενον πᾶν
 Wass. ad Thucyd. I, 143 scri-
 bi voluit: τὸ π. ἅπαν, quod
 idem praebent Sancrofti liber ac

Vindobonensis. Quo tamen vix
 opus.

οὔτε ἀπέκλασας] Aldina et
 Mediceus liber: ἀνέκλασας.
 Vulgatam tuetur Wesseling. lau-
 dans II, 121. Aeschyl. Prometh.
 638. Sophocl. Oed. Tyr. 1466.
 Philoctet. 709 et Procopium sol-
 lertem priscorum scriptorum ae-
 mulatorem, hoc verbo ἀπο-
 κλαύειν frequentissime uten-
 tem. Infra III, 65 utrumque
 ἀνακλαίειν et ἀποκλαίειν pro-
 miscue ponitur.

ὡς ἄλλων πυνθάνεται] i. e.
 ut ex aliis cognovit. Aldina,
 Florentinus liber cum binis aliis:
 πυνθάνομαι, quod Schweigh.,
 qui in textu retinuit πυνθάνε-
 ται, vehementer placet, cum re-
 gis scilicet verbis homo loqua-
 tur et in seqq. quoque sic re-

12 δὴ ταῦτα ἐπειρώτα, ὁ δ' ἀμείβετο τοῖσδε· „ὦ παῖ
 Κύρου, τὰ μὲν οἰκῆια ἦν μέζω κακὰ ἢ ὥστε ἀνα-60
 κλαίειν· τὸ δὲ τοῦ ἐταίρου πένθος, ἄξιον ἦν θα-
 κρούων· ὃς ἐκ πολλῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἐκπεσὼν, 201
 ἐς πτωχίην ἀπίκται ἐπὶ γήραος οὐδῶ.“ Καὶ ταῦτα

spondeat Psammitichus, ac si cum ipso rege praesenti colloqueretur. Mihi hoc speciosius quam verius videtur. Matth. exhibuit πυνθάνομαι. Ad verba μέζω κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίειν (ubi ἦ abest a Florentino binisque aliis) conf. Matth. Gr. Gr. §. 448, b. Alia exempla locutionis, in qua ὥστε omitti quoque potest, ad h. ipsum locum collegit Valcken.

ἐπὶ γήραος οὐδῶ] in limine senectutis, de iis, qui ad extremam pervenerunt senectutem aut proxime ad eam accedunt. Qua formula Homericam (conf. v. c. II. XXII, 60. XXIV, 486. Od. XV, 346) nec Plato nec alii abstinuerunt. Tu conf. Ast. ad Platon. Polit. I, 2 pag. 326. 327. — Paulo antea pro πένθος Valckenaerio magis placet πάθος, quod unus suppeditat liber. Nos eam secuti sumus lectionem, quae optimorum librorum probatur consensu.

καὶ ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ὑπὸ τούτου κ. τ. λ.] Sensus verborum expeditus, structura grammatica maxime impedita; quam ut expediret, Schweigh. ἀπενειχθέντα participium pro verbo finito positum videri statuit; quamquam quos affert locos ad hanc structuram probandam VI, 31. 79, ii maxime videntur esse alieni. Ad eandem

ferme rationem Steger. hunc locum explicat, ad ἀπενειχθέντα supplendo ἦν, quod idem valeat atque ἀπενειχθῆ. Sed in praefatione pag. XII seqq. hoc ei displicere dicit; rescribi mavult ὦν (pro ὡς), quae particula apud Herodotum ad orationem continuandam inserviat. Pro ὑπὸ τούτου, quod ad nuntium a Cambyse missum pertinet, idem legi vult τὰ ἀπὸ τούτου, i. e. quae ab hoc (sc. Psammito) proficiscebantur, quae ab hoc dicta erant! Nobis placet apodosin exordiri a verbis ὡς δὲ λέγεται κ. τ. λ., a quibus ipsis infinitivi sequentes θακρούειν κ. τ. λ. pendent eâ structurâ, quam ad I, 58 attigimus; ad protasin, quam ego mihi constituo e verbis: καὶ ταῦτα ὡς — εἰρησθαι, vel idem verbum λέγεται supplendum vel infinitivus explicandus secundum eam rationem, de qua Matth. Gr. Gr. §. 538. Itaque is fere loci sensus esse videtur: Cum haec, relata a nuntio ad regem, bene isti dicta viderentur, Croesus, ut Aegyptii quidem ferunt, lacrymas fudit etc. Matthiae, qui eodem fere modo locum interpretando constituit, hoc tamen adjuicit, ne sic quidem constructionem recte procedere, cum verba θακρούειν μὲν Κροῖσον κ. τ. λ. opposita videantur verbis

ὡς ἀπενειχθέντα ὑπὸ τούτου, εὖ δοκέειν οἱ εἰρη-
 13 σθαι. ὡς δὲ λέγεται ὑπ' Αἴγυπτίων, δακρύειν μὲν 65
 Κροῖσον, ἐτετεύχεε γὰρ καὶ οὗτος ἐπισπόμενος Καμ-
 βύσῃ ἐπ' Αἴγυπτον, δακρύειν δὲ Περσέων τοὺς πα-
 ρεόντας· αὐτῷ τε Καμβύσῃ ἐσελθεῖν οἰκτόν τινα,
 καὶ αὐτίκα κελεύειν τὸν τέ οἱ παῖδα ἐκ τῶν ἀπολ-
 λυμένων σώζειν, καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ προαδτείου ἀνα-70

15 στήσαντας, ἄγειν παρ' ἑωυτόν. Τὸν μὲν δὴ παῖδα
 εὖρον οἱ μετιόντες οὐκέτι περιέοντα, ἀλλὰ πρῶτον
 κατακοπέοντα· αὐτὸν δὲ Ψαμμήνιτον ἀναστήσαντας,
 ἦγον παρὰ Καμβύσεα· ἔνθα τοῦ λοιποῦ διαιτᾶτο,
 2 ἔχων οὐδὲν βίαιον. εἰ δὲ καὶ ἠπιστήθη μὴ πολυ-75

Ductus ad Cam-
 bysem, et cum
 eo vivens, nova
 moliri convictus,
 moritur potō
 sanguine tauri-
 no: Persarum
 humanitas in re-
 gum etiam de-
 fectorum liberos:

antecedentibus εὖ δοκέειν κ. τ. λ. et narrationi aliorum contra-
 ria Aegyptiorum narratio. Qua-
 re particulam ὡς, quam Schae-
 ferus mutaverat in ὡς, prorsus
 sublata vult. Mihi neutrum
 placet. Nec sane eam h. l. vim
 particulae δέ (in verbis ὡς δὲ
 λέγεται) esse crediderim, ut iam
 diversa ab aliis Aegyptiorum
 narratio cogitari debeat.

ἐτετεύχεε γὰρ καὶ οὗτος ἐπι-
 σπόμενος] De re conf. I, 89
 ibiq. nott. De forma et signifi-
 catione plusquamperfecti ἐτετεύ-
 χεε conf. Matth. Gr. Gr. pag.
 491 et Lobeck. ad Phrynich.
 pag. 395. Namque Attici hac
 forma, hac verbi substantivi no-
 tione (valet enim h. l. erat), usi
 non sunt; apud posterioris ae-
 tatis scriptores haec forma tum
 in verbo simplici tum in com-
 positis saepius reperitur. Pro
 ἐπισπόμενος male olim ἐπισπώ-
 μενος. Tu vid. nott. ad I, 91.
 Cr. conf. Thucyd. IV, 35 ibiq.
 Poppo. pag. 74 et annotat.
 suam ad Plotin. pagina 494.

infr. Ad seqq. verba: αὐτῷ
 τε Καμβύσῃ ἐσελθεῖν conf.
 Matth. Gr. Gr. pag. 736 et ad
 verba: τὸν τέ οἱ παῖδα nott.
 ad I, 34. — οἱ ἀπολλύμενοι ἢ
 sunt, qui ad mortem destinati
 erant.

Cap. XV.

εἰ δὲ καὶ ἠπιστήθη μὴ πολυ-
 προηγουεῖν] ἦν quod e Wes-
 selingii editione in posteras edd.
 irrepsit, cum Schweigh. et Gaisf.
 mutavi in εἰ, non aliter atque
 III, 69, iubente quoque Wer-
 fero in Actt. phill. Monacc. I
 pag. 100. — Pro ἠπιστήθη
 Schaefer. edidit ἐπιστήθη, quod
 idem offert Sancrofti liber; re-
 liqui omnes ἠπιστήθη, quod
 Wesselingius cum Porto aliisque
 (v. c. Fischer. ad Weller. II
 p. 297) a verbo ἐπίσταμαι de-
 rivans, scribi mavult πολυπρα-
 γμων ὦν, quod ipsum Sancrofti
 liber ac Vindobonensis exhibent;
 ut hic fere sit loci sensus
 ex Vallae interpretatione: „qui
 si compertus etiam fuisset, non
 affectasse res novas. Quam in-

Thannyras Inari
F. et Pausiris
Amyrtaci F. re-
ges beneficiarii,
alter Libyae, al-
ter Aegypti, ab
a. 458.

προηγουεῖν, ἀπέλαβε ἂν Ἀγυπτου, ὥστε ἐπιτρο-
πέειν αὐτῆς. ἐπεὶ τιμᾶν ἐώθασι Πέρσαι τῶν βα-
σιλέων τοὺς παῖδας· τῶν, ἣν καὶ σφεων ἀποστέω-
σι, ὅμως τοῖσι γε παισὶ αὐτῶν ἀποδιδούσι τὴν ἀρ-
3 χήν. πολλοῖσι μὲν νυν καὶ ἄλλοισι ἔστι σταθμώσα- 80
σθαι, ὅτι τοῦτο οὕτω νενομίκασι ποιέειν· ἐν δὲ δὴ
καὶ τῷδε, τῷ Αἴβνος Ἰνάρω παιδί Θαννύρα, ὃς
ἀπέλαβε τὴν οἱ ὁ πατήρ εἶχε ἀρχήν· καὶ τῷ Ἀμυρ-

terpretationem tam duram quam
vitosam merito iudicat Werfer.
in Actt. phill. Monacc. I pag.
106; nam nullibi, quantum sci-
mus, hic aoristus verbi ἐπίστα-
μαι passiva invenitur notione.
Quare Werferus activam verbi
notionem tenens, locum sic red-
dit: *si autem scivisset non mo-
liri res novas.* Quod mihi qui-
dem aequè durum esse videtur,
ut malim facere cum H. Ste-
phano (in Thes. L. Gr. III pag.
140) et Schweigh., qui ἠπι-
στήθη a verbo ἀπιστέω dedu-
cunt, eumque fere loci sensum
esse volunt: *nisi creditum esset,
eum res novas moliri s. qui nisi
compertus fuisset, res novas mo-
liri, Aegyptum recepisset.* Par-
ticula μὴ ante πολυπραγμονεῖν
eodem modo posita, quo I, 68
fin., ubi vid. nott. Schwgh. prae-
terea citat Thucyd. I, 10. II, 101.
ἣν καὶ σφεων ἀποστέωσι]
Vulgo εἰ καὶ, cuius loco cum
Schweigh. et Gaisf. pluribus e
libris recepimus ἣν καὶ σφ.
prouti quoque voluit Werfer. I.
I. pag. 235, particulam εἰ con-
iunctivo apud Herodotum iungi
negans. Cf. Matth. Gr. Gr. pag.
1020 seq.

ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε] δὴ a plu-

ribus abest libris scriptis. Cf.
II, 43. Hoc loco nolim eicere
vocalam. — Paulo ante νενομί-
κασι valet: *in usu habent, so-
lent*, ut I, 131. 133. II, 42 etc.
Pro ἔστι rescripsi ἔστι. — Iis
vero, quae h. l. veteres Persae
in rebelles victos, reges princi-
pesve agere dicuntur, contraria
prorsus recentiores Persas age-
re, ex Agath. Hist. IV, 24 fin.
apparet. — In seqq. in pleris-
que libris desunt verba τῷ Αἴ-
βνος, meā quidem sententiā
maxime retinenda, cum valeant:
*Thannyrae filio Inari regis Li-
byum.* Conf. III, 12 ibiq. nott.
Ad verba τὴν οἱ ὁ πατήρ εἶ-
χε ἀρχήν conf. I, 34 et supra
II, 14.

καὶ τῷ Ἀμυρταίου Πανσίρι]
Neminem fugit, hunc locum ma-
xime valere ad tempus consti-
tuendum, quo Herodotus et vi-
xerit et historiam conscripserit.
Conf. Dahlmann. Herodot. pag.
46, coll. Heyse Quaest. pag. 76.
Quum enim auctore Eusebio in
Chron. can. p. 172 Amyrtaeum,
qui undecimo anno, ex quo Da-
rius Nothus regnavit (s. inde ab
anno 423), seditionem contra
Persas movisse et per sex annos
usque ad mortem tenuisse dici-

ταίου Πανσίρι· καὶ γὰρ οὗτος ἀπέλαβε τὴν τοῦ
 4 πατρὸς ἀρχήν. καίτοι Ἰνάρω τε καὶ Ἀμυρταίου⁸⁵
 οὐδαμοὶ κω Πέρσας κακὰ πλέω ἐργάσαντο. νῦν δὲ 202
 μηχανώμενος κακὰ ὁ Ψαμμῆνιτος, ἔλαβε τὸν μισθόν·
 5 ἀπιστάς γὰρ Αἰγυπτίους ἦλω. ἐπεὶ τε δὲ ἐπάϊστος
 ἐγένετο, ὑπὸ Καμβύσειω αἶμα ταύρου πιών, ἀπέ-
 θανε παραχρῆμα. οὕτω δὴ οὗτος ἐτελεύτησε. 90

16

Καμβύσης δὲ ἐκ Μέμφιος ἀπίκετο ἐς Σάϊν πό-
 λιν, βουλόμενος ποιῆσαι τὰ δὴ καὶ ἐποίησε. ἐπεὶ τε

Cambyses lace-
 rat Amasidis ca-
 daver, et eo cre-
 mando violat re-

tur, obiisse intelligamus Olymp. XCIII, 1, sive 408 a. Chr. n. (quo eodem anno Medi defecisse dicuntur Nostro I, 130, ubi vid. notatt.); Herodotum inde patet vitam prorogasse usque ad Darii Nothi tempora. Syncellum si sequamur Chronograph. p. 205, secundo anno, ex quo Darius Nothus regnavit, describit Amyrtaeus imperiumque sustinuit sex per annos; unde conicias licet, anno 416 a. Chr. n. mortuum esse Amyrtaeum. Quam tamen utramque et Eusebii et Syncelli sententiam reiiciens Wesseling. ex locis supra laudatis Thucydidis, Ctesiae, Diodori (XI, 74. 77) liquere ait, circa Olymp. LXXIX s. 462 a. Chr. n. Inarum et Amyrtaeum a Persis descivisse, ita ut utriusque defectio prior certe fuerit bello Peloponnesiaco. Quem sequitur Gottleber. ad Thucydid. I, 110, Larcher. tum in not. ad h. l., tum in tab. chronolog. pag. 103. 653, ipseque secutus sum ad Ctesiae fragmm. pag. 121 et supra in annotat. ad II, 140, ubi circa annum 458 Amyrtaeum Aegyptiis post

Inarum praefuisse posui; minus recte, cum Inarus anno demum 457 s. 456 a. Chr. n. obierit, auctore Dahlmanno l. l. pag. 39. Quare Wesselingium Inari et Amyrtaei tempora, valde illa quidem inter se distantia, confundisse et ad unum idemque tempus utrumque Aegyptiorum duces retulisse nunc malim statuere.

νῦν δὲ μηχανώμενος] De usu particularum νῦν δὲ conf. nott. ad III, 25. In seqq. verba: ἐπεὶ τε δὲ ἐπάϊστος ἐγένετο ὑπὸ Καμβύσειω valent: postquam a Cambyse fuit detectus s. ubi Cambyses eum defecisse cognovit. Glossa Herodotea ἐπάϊστος exponit: φανερός. Tu conf. VI, 74. VII, 146. VIII, 128.

αἶμα ταύρου πιών] Simili modo Tanyoxarces interficitur, sumto sanguine taurino, quem letiferum esse constans fuit veterum opinio. Vid. Ctes. Excerptt. Perss. §. 10 et nott. pag. 128, ibique schol. ad Nicandr. Alexipharm. 312, in quibus ratio redditur, cur mortem afferat iste potus.

ligionem tum
Persarum, tum
Aegyptiorum:
an cadaver Ama-
sidis fuerit.

γὰρ ἐσῆλθε ἐς τὰ τοῦ Ἀμάσιος οἰκία, αὐτίκα ἐκέλευε
2 ἐκ τῆς ταφῆς τὸν Ἀμάσιος νέκυν ἐκφέρειν ἕξω. ὡς 95
δὲ ταῦτά οἱ ἐπιτελέα ἐγένετο, μαστιγοῦν ἐκέλευε, καὶ
τὰς τρίχας ἀποτίλλειν, καὶ κεντοῦν τε, καὶ τᾶλλα

Cap. XVI.

ἐς τὰ τοῦ Ἀμάσιος οἰκία] οἰ-
κία apud Herodotum in plurali
de regum aedibus palatiisve di-
ci in Lex. Herodot. annotat
Schweigh. citans I, 35. 41. 44.
98. III, 53. 140. Ad ipsam rem
conf. II, 169 et III, 10, unde
forsitan quis h. l. intelligere ma-
vult τὰ οἰκία de amplissima
illa aede sacra, cui privatae
aedes Amasidis adstructae fue-
rint ipsumque sepulcrum. „De
regibus Aegypti non solum in
hypogaeis (sepulcris) regiis,
sed etiam in locis sacris, tem-
plis sepeliri solitis, ut Osyman-
dyas apud Diodor. cf. Descript.
de l’Egypt. T. II pag. 154. “
Cr. — In seqq. ἐκφέρειν ἕξω
ad eandem orationis refero ab-
undantiam quandam, quā infra
III, 75 legitur: ἀνακτᾶσθαι
ὀπίσω, ubi antea eadem in re
verbo uno semper Noster erat
usus et VII, 225: ἀνεχώ-
ρουν ὀπίσω. Add. V, 27. IV,
30: ὀπίσω ἀπελεύνοσι. IV,
33. 43. III, 135; itemque apud
Thucydidem I, 23: τὰς αἰτίας
προέγραφα πρῶτον, uti
nunc recte legitur; I, 29: προ-
πέμφαντες κήρυκα πρότε-
ρον πόλεμον προεροῦντα. Add.
VIII, 66 et cf. Herod. III, 49:
πρότεροι — ἦρξαν.

ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπιτελέα ἐγένε-
το] i. e. cum haec perfecisset.
Locutio satis frequens apud He-

rodotum; conf. I, 117. 124. III,
141. IV, 4. 5. V, 107. VII, 30,
quae citat Schweigh. in Lex.
Herod. Voculam οἰ cum recentt.
edd. retinui. — Pro κεντοῦν
Sancrofti liber et Dio Chry-
sostom. XXXVII p. 467 prae-
bent κεντροῦν.

τὰς τρίχας ἀποτίλλειν], „Quod
Noster capillum Amasidis evul-
sum memorat, facere quidem
cum eo videri potest quodam-
modo Diodorus Siculus I, 91
itidem pilos in superciliis et pal-
pebris cadaverum medicatorum
servatos memorans: verumtam-
en quae ipse Noster altero lo-
co II, 36 refert, ita moverunt
Caylum, Com., ut p. 127 Dio-
doro prorsus derogandum hac in
causa existimaret, ut incredibili-
a narranti. Heynio contra (in
Spicil. Antiqq. numm. pag. 94
seqq.) verisimilia videntur, ut
cui in mentem venisset nostri
loci; Boettigerus (Ideen z. Ar-
chaeol. d. Mahler. p. 67) me-
dium sequi maluit et addubitare.
Nec minus de ea re disputavit
Zoega De obelisc. pag. 256 sqq.
Quae mihi nunc confecta viden-
tur. Etenim capillum in medi-
catis corporibus residuum ar-
guunt mumiarum vetustissima-
rum crania, e cryptis Thebaicis
eruta. Lege mihi quae posuit
Iomardus (Descr. de l’Egypt.
Antiqq. II p. 344 seqq.). Qui
quidem in mumiis non solum ca-

3 πάντα λυμαίνεσθαι. ἐπεὶ τε δὲ καὶ ταῦτα ἔκαμον
 ποιεῦντες, (ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἅτε τεταριχενυμένος,
 ἀντεῖχέ τε καὶ οὐδὲν διεχέετο,) ἐκέλευσέ μιν ὁ Καμ-
 4 βύσης κατακαῦσαι, ἐντελλόμενος οὐκ ὄσια. Πέρσαι

pilli reliquias reperit, sed cincinnatum plane capillum ipsum arteque compositum. Ac suffragatur eius observationibus ipsius civis ac sodalis Rouyerius (ibid. Livr. X p. 208). Ille vero eam rem dicit etiam confirmari aliquot Aegyptiorum figuris, quas anaglypha opera Thebaica picturaeque exhibeant. "Creuzer. (Commentt. Herod. p. 363.) — Caeterum iure h. l. quaeras, qui factum sit, ut Cambyses plane contra Persarum morem et consuetudinem in Aegyptios tantopere saevierit. Cuius rei causam plerumque a sacris utriusque populo maxime diversis cum repetant indeque exortà inimicitia, quae eadem post seditionum multarum apud Aegyptios quoque fuerit causa; Heerenius (Ideen II, 2 pag. 408) melius hoc inde explicari posse censet, ut, quae a Persis commissa fuerint, in sacerdotes potissimum acta fuisse cogitemus, quorum potentiam minui adeoque frangi Persarum victorum maxime interfuerit. Vix enim Persas latere potuit, quantum in Aegyptiorum gente universa valerent sacerdotes quantamque vim illi in reliquos Aegyptios omnium ordinum exercerent; ut inde quoque fiat credibile, a sacerdotibus praecipue excitatas fuisse turbas istas ac seditiones, quas frequentes postmodo in

Aegypto exortas esse accepimus.

ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς — οὐδὲν διεχέετο] i. e. corpus, quippe medicatum, resistebat ac nullo modo diffluebat. Unde patet, generosissimis medicamentis primoque conditurae genere regis corpus fuisse conditum. Ac monuit ipse Noster de variis conditurae generibus II, 86 seq., ubi vid. nott. De voce ταριχεύειν monuimus ad II, 85. διαχεῖσθαι de corpore s. cadavere dilabente, diffluente occurrit quoque in loco Aeneae Gazaei in Theophrast. p. 68, quem excitavit Creuzer. in Commentt. Herod. pag. 11. 12.

ἐντελλόμενος οὐκ ὄσια] De ignis cultu apud Persas omnia constant. Quae vero h. l. memorantur, cum iis comparentur, quae ad Ctesiae fragmm. Perss. pag. 103 annotavi, citata supra ad I, 86, ubi vid., itemque ad alterum Ctesiae locum Excerptt. Perss. §. 57 („καὶ περὶ τοῦ θάψαντος τὸν πατέρα διὰ τοῦ πυρός, παρὰ τὸν νόμον“) pag. 205. Ex quibus opinor satis patebit, cremare cadavera Persis summum visum fuisse nefas. Nec magis ex hoc Herodoti loco concludi poterit, quod voluit vir doctus in libro, qui inscribitur Hermes, Tom. XXXI, 1 pag. 100, Persas prius quidem, cum scilicet Cy-

γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι πῦρ. τὸ ὦν κατακαίειν ἴγε τοὺς νεκροὺς οὐδαμῶς ἐν νόμῳ οὐδετέροισί ἐστι Πέρσησι μὲν, δι' ὅπερ εἴρηται, θεῶ οὐ δίκαιον εἶναι λέγοντες νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου. Αἴγυ-5 πτίοισι δὲ νενομίσται πῦρ θηρίον εἶναι ἔμψυχον, πάντα δὲ αὐτὸ κατεσθίειν τά περ ἂν λάβῃ, πλησθὲν δὲ αὐτὸ τῆς βορῆς συναποθνήσκειν τῷ κατεσθιομένῳ. 5 οὐκ ἄν θηρίοισι νόμος οὐδαμῶς σφί ἐστι τὸν νέκνυ διδόναι· καὶ διὰ ταῦτα ταριχεύουσι, ἵνα μὴ κείμε-10

rus Croesum igne comburi vellet, alia sacra ac Medico-Zoroastrica, Cambysis aetate demum recepta, esse secutos. Quid enim de ista narratione de Cyro Croesum comburi iubente iudicandum sit, diximus ad I, 86.

νομίζουσι εἶναι πῦρ] Articulum τὸ, quem et h. l. et paulo inferius, ubi idem vocabulum exstat, praeponunt ante πῦρ, ex uno Stobaeo (p. 123, 13) receptum, cum Schweigh. et Gaisf. delevi. Nam a reliquis libris omnibus abest. Eosdem viros secutos, mox exhibui: τὸ ὦν κατακαίειν ἴγε τοὺς νεκροὺς, ubi libri scripti et editi plerique τε exhibent. — Exscripsit haec Stobaeus Tit. 123, 13 pag. 583 s. T. III p. 491 Gaisf.

δι' ὅπερ εἴρηται] i. e. eam ob causam, quam modo attuli, sacrum a Persis haberi ignem dictitans deumve, cui tradere corpus humanum (depascendum sc. et consumendum) nefas esse arbitrentur. Ad verba νέμειν πυρὶ conf. IX, 7, 1. VI, 33. Pro λέγοντες quod quidam exhibent λέγουσι (ut cum Πέρσησι scilicet conveniat), id noli recipere.

Similis structurae exempla affert Wesseling. Herodot. VI, 13. VII, 144. Add. Duker. ad Thucyd. VII, 42. 70.

θηρίον εἶναι ἔμψυχον] Laudat Wesseling. de Aegyptiorum Vulcano, ignis ac plerarumque artium inventore, Diodor. Sicul. I, 12. 13, Nicandr. Alexipharm. 175 et Plutarch. Sympos. VII p. 703, ubi Chaeroneus philosophus quaerens, cur sacer sit habitus ignis, haec disputat plane congrua cum Aegyptiorum doctrina: οὐδὲν γὰρ ἄλλο μᾶλλον ἔμψυχον προσείκεν ἢ πῦρ κινούμενον τε καὶ τρεφόμενον δι' αὐτοῦ καὶ τῆ λαμπρότητι δηλοῦν ὥσπερ ἡ ψυχὴ καὶ σαφηνίζον ἅπαντα. “Nec aliter fere Stoici; namque „Zenoni animus ignis videtur“ teste Cicerone Tuscc. Quaest. I, 9. Plura hanc in rem Creuzer. ad Ciceron. De nat. deor. III, 14, qui idem nunc addit haec: „Plotino contra, et ipsi Aegyptio homini, sed philosopho, ἄψυχον τὸ πῦρ παρ' αὐτοῦ IV, 7. 2, quae componenda sunt cum I, 6. 3 et VI, 7. 2. “ καὶ διὰ ταῦτα ταριχεύουσι] Conf. quae de conditura expo-

νος ὑπὸ εὐλέων καταβρωθῆ. οὕτω δὴ οὐδετέροις
 6 νομιζόμενα ἐνετέλλετο ποιεῖν ὁ Καμβύσης. Ὡς μέν-
 τοι Αἰγύπτιοι λέγουσι, οὐκ Ἄμασις ἦν ὁ ταῦτα
 παθὼν, ἀλλὰ ἄλλος τῶν τις Αἰγυπτίων, ἔχων τὴν
 αὐτὴν ἡλικίην Ἀμάσι· ᾧ λυμαινόμενοι Πέρσαι, ἐδό-
 7 κειον Ἄμασιν λυμαίνεσθαι. λέγουσι γὰρ, ὡς πνθό- 15
 μενος ἐκ μαντηῖον ὁ Ἄμασις τὰ περὶ ἑωυτὸν μέλλοι
 ἀποθανόντα γίνεσθαι, οὕτω δὴ ἀκεόμενος τὰ ἐπι- 203
 φερόμενα, τὸν μὲν ἄνθρωπον τοῦτον, τὸν μαστι-
 γωθέντα, ἀποθανόντα ἔθαψε ἐπὶ τῆσι θύρῃσι ἐν-
 τὸς τῆς ἑωυτοῦ θήκης, ἑωυτὸν δὲ ἐνετείλατο τῷ
 8 παιδί ἐν μυχῶ τῆς θήκης ὡς μάλιστα θεῖναι. αἱ

suimus in Excurs. VI ad II, 85
 pag. 910. — In seqq. εὐλέων
 Glossa Herodotea exponit σκω-
 λήκων.

οὐκ Ἄμασις ἦν ὁ ταῦτα πα-
 θών] Valcken. conf. Dion. Chry-
 sost. Orat. 37 p. 466 seqq. haec
 deridentem et Diodor. Sic. de
 Virtt. et Vit. T. II p. 556 ed.
 Wess. — Verba seqq. ἔχων τὴν
 αὐτὴν ἡλικίην Ἀμάσι, recte
 Schweigh. sic reddidit: eiusdem
 cum Amasi staturae. Nam ἡλι-
 κίην h. l. non tam aetatem, quam
 staturam, formam corporis signi-
 ficare, recte monuit Larcherus,
 citans IV, 111, ubi plura Co-
 raës. Italus interpres, cum in-
 fra III, 50 Herodotus vocem
 ἡλικίης sensu aetatis adhibuerit
 cumque aetatis similitudo ad
 formae et staturae similitudinem
 valuerit, utrumque exprimere
 maluit, vertens: etā e statura.

ᾧ λυμαινόμενοι — Ἄμασιν
 λυμαίνεσθαι] ᾧ in τῷ mutatum
 vult Struve Spec. I Quaest. de
 Herod. dialect. p. 27 seq., cum
 Herodotus in hisce semper ea

pronominiis forma utatur, quae
 a consonante incipiat. Nos,
 libris omnibus adversantibus,
 nihil mutare sumus ausi. —
 Ἄμασιν pro Ἀμάσι scripsi-
 mus cum recentt. edd. plurimo-
 rum ob codicum auctoritatem.
 Nam utraque structura apud He-
 rodotum usitata. Conf. Matth.
 Gr. Gr. p. 718. 760. — In seqq.
 pro μέλλοντα cum Schaeef. et
 Gaisf. reposuimus μέλλοι, quod
 Vindobonensis liber praebet. In
 Sancrofti libro exstat μέλλει. —
 τὰ ἐπιφερόμενα sunt eventura,
 imminentia, ut I, 209.

ἐν τὸς τῆς ἑωυτοῦ θήκης] Male
 quidam libri ἐκτός. Vid.
 supra II, 169. 170. Ad vocem
 θήκης conf. II, 42 fin. Verba
 αἱ ἐς τὴν ταφὴν τε καὶ τὸν
 ἄνθρωπον ἔχουσαι valent: quae
 ad sepulturam spectant; ut II,
 53, ubi vid. nott. Add. III, 82,
 126 alia, quae suppedabit
 Schweigh. in Lex. Herodot. —
 In seqq. ἀρχὴν valet omnino, ut
 I, 193. II, 95 alibi.

μέν νυν ἐκ τοῦ Ἀμάσιος ἐντολαὶ αὐταί, αἱ ἐς τὴν ταφήν τε καὶ τὸν ἄνθρωπον ἔχουσαι, οὗ μοι δοκεῖνσι ἀρχὴν γενέσθαι, ἀλλ' ἄλλως αὐτὰ Αἰγύπτιοι σεμνοῦν.

17

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐβουλεύσατο τρι-25
φασίας στρατηΐας, ἐπὶ τε Καρχηδονίους, καὶ ἐπὶ Ἀμμωνίους, καὶ ἐπὶ τοὺς Μακροβίους Αἰθίοπας,

Bellum Camby-
ses facere sta-
tuit et Carthagi-
niensibus, et Am-
moniis, et Ae-
thiopicibus.

ἀλλ' ἄλλως αὐτὰ Αἰγύπτιοι σεμνοῦν] Particulam ἀλλὰ, quae a Florentino et quatuor Parisinis abest, eiecerunt Schweigh. et Gaisf., scribentes ἄλλως δ' αὐτὰ Α. σ. Nos vero cum Matth. particulam δ', quae a Sancrofti libro et Vindobonensi abest, eiecerunt malimus. Nam Wesselingii lectio: ἀλλ' ἄλλως δ' αὐτὰ Αἰγ. σ. meo quidem iudicio servari non potuit. — σεμνοῦν eodem significatu I, 95.

Cap. XVII.

καὶ ἐπὶ τοὺς Μακροβίους Αἰθίοπας, οἰκημένους δὲ Αἰβύης ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσῃ] Extrema verba sic vertit Schweigh.: ad australe Libyae mare habitantes. At Letronne (Journ. d. Savans 1817 pag. 97) Vallae praefert interpretationem: qui Africanam ad australe mare incolunt; ita ut genitivus Αἰβύης pendeat ab οἰκημένους, cui verbo adiciatur genitivus vel addita vel omissa praepositione. Quod mihi quidem haud persuasit vir doctus, cum, quem attulit Procopii locum De bell. Goth. pag. 308 C., eum huc pertinere non credam, nec magis locos a Bastio, quem ille citat, allatos in Epist. critic. pag. 74. De sensu participii οἰκημέ-

νος conf. nott. ad I, 27. Add. Siebelis ad Pausan. I, 33 §. 4. — ἡ νοτίη θάλασσα hic de australi oceano s. Indico intelligendum, ut II, 11. 158. ubi vid. nott. Conf. Schlichthorst Geogr. Afric. Herod. pag. 18. Rennel. l. l. pag. 462. 572 et Heeren. Ideen II, 1 pag. 337 not., qui Herodoti verba sic exponit: „jenseits dem Eingange des Arabischen Meerbusens, an dem Indischen Meere“; igitur extra sinum Arabicum et fretum Babel Mandeb, quod vulgo dicitur, in Africae ora orientali ad Indicum oceanum. Moneo propter Larcherum, qui in Tab. geograph. pag. 210 hic de Arabico sinu cogitat. Quin nuper exstitit Maltebrun (in Nouvell. Annal. d. Voyag. T. V, P. II, 1820. Paris p. 361 sqq. notante Cr.), qui Herodoto accuratam sinus Arabici notitiam fuisse omnino negans, quippe quem haud raro maris australis significatione comprehenderit, Heerenium et Larcherum, quamvis diverse statuentes falsos esse contendit, ita scilicet iudicans ob eam, quam ipse sibi formavit mente opinionem de Macroborum sedibus. Ac de hac gente eiusque sedibus disputare longum, certique quid

2 οἰκημένους δὲ Αἰβύνης ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσῃ. βου-
 λευομένῳ δέ οἱ ἔδοξε, ἐπὶ μὲν Καρχηδονίους τὸν 30
 ναυτικὸν στρατὸν ἀποστέλλειν· ἐπὶ δὲ Ἀμμωνίους,
 τοῦ πεζοῦ ἀποκρίναντα· ἐπὶ δὲ τοὺς Αἰθίοπας, κα-
 τύπτας πρῶτον, ὄψομένους τε τὴν ἐν τούτοισι τοῖσι
 Αἰθίοψι λεγομένην εἶναι ἡλίου τράπεζαν, εἰ ἔστι
 ἀληθές, καὶ πρὸς ταύτη τὰ ἄλλα κατοψομένους·

statuere perquam difficile. Quod enim olim Macrobios ad tribum quandam (nunc nominari dicunt Shangallas) auctore Bruce, celeberrimo peregrinatore, retulerunt, id quamvis nuper ab eodem Maltebrun. l. l. pag. 360 (ubi Macrobios ab Ichthyophagis longe remotos fuisse negat) denuo susceptum, falsum reperitur monentibus Larchero et Heerenio, cum ista gens infra regionem auriferam Gaba et Nuba ad utramque Nili ripam, septentrionem versus a Fazukla habitet, et quidem media in terra procul a mari, nec unquam in urbes coacta, nec ad vitam magis civilem, qualem Macrobios egisse satis ostendit ipsa Herodoti narratio, traducta. Herodoti Macrobiani ad mare sedes habere dicuntur, in maxime remotis terrarum orbis partibus (III, 114), ad quos Cambyses iter faciens, quintam modo viae partem explevit, cum re infecta (III, 25) redeundum esset. Quare vix dubium, magis meridiem versus sedes Macrobiorum esse quaerendas, ut recte statuit Heeren. l. l. pag. 337, qui Cosmae narrationem de terra Susa (quod nomen iam duobus post Herodotum saeculis fre-

quens reperitur), auri illâ quidem plenâ ad hanc de Macrobiani narrationem referens, Macrobios hac ipsa in terra ad oram maritimam prope promontorium Gardefan, in terra, quam nunc tenent *Samalis*, sedes habuisse ponit. Vid. Ideen I, 1 p. 337 seqq. p. 345. Idemque monet vir doctus, ea, quae Herodotus enarret, nonnihil exaggerata videri et ad excitandam admirationem efficta, praesertim cum aequae ac reliqua, de Cambyse quae apud Herodotum legantur, ex Aegyptiorum sacerdotum ore fluxerint. Ac regionis Sebae incolae valde proceros, quos Iesaias XLV, 14 commemoret, non alios videri atque Macrobios idem addit pag. 350. Rennel. l. l. pag. 572 in terra, quae nunc dicitur Abyssinia, Macrobiorum sedes collocandas esse censet.

κατόπτας πρῶτον] κατόπτας *speculatores* dicit atque *exploratores*, quos eosdem alibi (III, 19. 25. 136. 138) vocat *κατασκόπους*. Idem vocabulum infra III, 21. Conf. Pollux II, 59.

εἰ ἔστι ἀληθές] i. e. *an re vera ita se habeat*; ubi verbo *εἶναι* adiunctum est adverbium, de quo, alios ut taceam, monuit

18 δῶρα δὲ τῷ λόγῳ φέροντας τῷ βασιλεῖ αὐτῶν. II 35

Describitur So-
lis mensa, quae
apud Aethiopes.

δὲ τράπεζα τοῦ ἡλίου τοιγάρδε τις λέγεται εἶναι.

Stallbaum ad Plat. Euthyphr.
pag. 10 seq.

Cap. XVIII.

[*Ἡ δὲ τράπεζα τοῦ ἡλίου τοι-
γάρδε τις λέγεται εἶναι*] De men-
sa solis haec Pompon. Mela III,
9 init. (coll. Solin. cap. 30):
„Est locus apparatus epulis sem-
per refertus: et quia, ut libet,
vesci volentibus licet, *ἡλίου
τράπεζαν* appellant; et quae
passim apposita sunt, affirmant
innasci subinde divinitus.“ Ad
fabulas, ut videtur, ista refert
Pausan. VI, 26 §. 1 (coll. I,
33 §. 4) ubi conf. Kühn. et
quem Wesseling. laudat, Liban.
Orat. Antioch. II p. 385. Si
vero quaeras, quid veri lateat
sub hac narratione, paucis ita
defungitur I. Voss. ad Mel. l. l.:
„quia communis esset omnibus
haec mensa, ideo solis appella-
batur. Sol enim omnibus lucet.“
Altius hanc in rem inquit Hee-
ren (Ideen II, 1 pag. 345 seq.),
qui Solis aram s. mensam forum
esse vult, in quo commercium
cum peregrinis fuerit factitatum;
quod ipsum cum templorum sanc-
titati per Africae regiones com-
missum fuerit, haud mirum, hic
quoque religionem fuisse adiunc-
tam. Inde quae Cosmas nar-
rat de quodam commercii ge-
nere inter peregrinos et indige-
nas, ea ita ad Herodoti narra-
tionem translata vult Heeren., ut
hoc commercium publica auctori-
tate fuerit institutum indeque eti-
am intelligatur, cur magistratus
noctu dicantur carnem adpone-

re, quâ diu vescantur qui velint,
quamque indigenae terrâ edi existi-
munt. Mihi in hisce potissi-
mum sacrorum et religionis ratio
habenda videtur, illamque nar-
rationem ad Solis praesertim
cultum adeoque lectisternia diis
fieri solita festis praesertim die-
bus, ubi magnus et indigenarum
et advenarum solet esse concur-
sus, pertinere crediderim. Et
frequens per orientem inveniri
lectisternia monuit Gesen. ad
Iesai. LXV, 11 pag. 287; qui
tamen Solis mensam ab Hero-
doto commemoratam minus huc
pertinere adiicit, eo potius su-
perstitionem spectasse ratus, ut
Solem illic coenasse et haecce
frusta reliquisse vulgo arbitra-
rentur. De lectisterniis' ut co-
gitem, facit quoque sacra coena,
quam in Iovis Ammonii templo
repraesentatam invenit V. Ill. de
Minutoli; conf. eius itiner. pag.
119 et tab. VIII. Quin ad ipsos
Graecos talia manasse, docu-
mento est Iuppiter ille; qui ad
Aethiopes pios se confert coe-
natum. De quo Creuzer. in Sym-
bol. IV p. 376 seq. Ac denique
Maltebrun l. supra l. ex hisce
narrationibus cognosci posse sta-
tuit sacerdotum imperium, qui
quotidie Soli mane offerant sac-
rificia festisque diebus multitu-
dinem congregatam hac ciborum
sacrorum largitione recreare
studeant, quo libentius illa ipsis
alia praebeat opera ac vectiga-
lia. At eos a vero prorsus ab-
errare credam, qui narrationem

λειμών ἐστὶ ἐν τῷ προαστείῳ ἐπίπλεος κρεῶν ἐφθῶν πάντων τῶν τετραπόδων· ἐς τὸν τὰς μὲν νύκτας ἐπιτηδεύοντας τιθέναι τὰ κρέα τοὺς ἐν τέλει ἐκάστους ἴοντας τῶν ἀστῶν, τὰς δὲ ἡμέρας δαίνυσθαι προσιόντα τὸν βουλόμενον· φάναι δὲ τοὺς ἐπιχω- 40 ρίους ταῦτα τὴν γῆν αὐτὴν ἀναδιδόναι ἐκάστοτε. 2 ἢ μὲν δὴ τράπεζα τοῦ ἡλίου καλεομένη, λέγεται εἶ-
19 να τοιγῆδε. Καμβύση δὲ ὡς ἔδοξε πέμπειν τοὺς κατασκόπους, αὐτίκα μετεπέμπετο ἕξ Ἐλεφαντίνης πόλιος τῶν Ἰχθυοφάγων ἀνδρῶν τοὺς ἐπισταμένους 45

Cambyses cedit Phoenicum detractioni expeditionis in Carthaginenses: Cypriorum deditionem accipit.

de Solis mensa cum medii aevii fabulis de sanguine regali (*Graal* vulgo vocant) contendunt.

ἐπίπλεος κρεῶν ἐφθῶν πάντων τῶν τετραπόδων] πάντων τῶν τετραπόδων *de omnis generis quadrupedibus* intelligendum. Conf. I, 50 ibiq. not. *Carnem elixam*, quam dicit Herodotus, de carne siccata probabiliter accipiendam esse statuit Heeren. l. I. pag. 346, cum istius modi caro in istis regionibus plerumque servetur atque etiamnum siccata caro in cibis delicatissimis habeatur. Sed si de sacrificio cogitemus, nihil credo obstat, quo minus de *elixam carne* hic Nostrum loqui dicamus. — In seqq. τοὺς ἐν τέλει vocat *magistratus*; de qua locutione plura Valcken. et Wessel. ad IX, 106.

Cap. XIX.

τῶν Ἰχθυοφάγων ἀνδρῶν τοὺς ἐπισταμένους κ. τ. λ.] De Ichthyophagis haec Pausan. I, 33 §. 4: *Αἰθιοπίων δὲ τῶν ὑπὲρ Συήνης ἐπὶ θάλασσαν ἔσχκοι τὴν ἐρυθρὰν κατοικοῦσιν Ἰχθυοφάγοι καὶ ὁ νόλος,*

ὃν περιοικοῦσιν, Ἰχθυοφάγων ὀνομάζεται. Quibus add. Strabon. XVI p. 769 s. p. 1113. D. et Diodor. Sicul. III, 15 sqq. pag. 184 sqq. Wessel. Unde manifestum est, in regionibus supra Aegyptum sinui Arabico proximis sedes Ichthyophagorum, gentis barbarae fere et maxime rudis, esse quaerendas. Ob Herodoti verba Heeren. l. I. pag. 349 partem quandam gentis in superiore Aegypto sedes habuisse statuit indeque ulterius pertinuisse ad tribus palantes in desertis, per quae commercium inter Aegyptum et Aethiopiam (sive Macrobiorum regiones) factum fuerit; unde illos Ichthyophagos ob itinera per deserta mercandi causâ crebrius instituta utriusque terrae et linguae cognitionem habuisse verisimile videtur viro docto quaerenti, an ad gentem, cui nunc nomen *Ababde*, in illis regionibus adhuc habitantem, et inde ab antiquissimo aevo mercibus per deserta transportandis deditam, Ichthyophagi referri queant. — De *Elephantine* conf. nott. ad II, 17.

τὴν Αἰθιοπίδα γλῶσσαν· ἐν ᾧ δὲ τούτους μετῆσαν, ἐν τούτῳ ἐκέλευε ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα πλέειν τὸν ναυτικὸν στρατόν. Φοίνικες δὲ οὐκ ἔφασαν ποιῆσειν ταῦτα· ὀρκίοισί τε γὰρ μεγάλοισι ἐνδεδέσθαι, καὶ οὐκ ἂν ποιέειν ὅσια, ἐπὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἑωυτῶν 50 στρατευόμενοι. Φοινίκων δὲ οὐ βουλομένων, οἱ λοιποὶ οὐκ ἀξιόμαχοι ἐγίνοντο. Καρχηδόνιοι μὲν νυν οὕτω δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων. 4 Καμβύσης γὰρ βίην οὐκ ἐδικαίου προσφέρειν Φοίνιξι, ὅτι σφέας τε αὐτοὺς ἐδεδάκασαν Πέρσησι, καὶ 5 πᾶς ἐκ Φοινίκων ἤρητο ὁ ναυτικὸς στρατός. δύν- 55 τες δὲ καὶ Κύπριοι σφέας αὐτοὺς Πέρσησι, ἐστρατεύοντο ἐπ' Αἴγυπτον. Ἐπεὶ τε δὲ τῷ Καμβύσῃ ἐκ τῆς Ἐλεφαντίνης ἀπίκοντο οἱ Ἰχθυοφάγοι, ἔπεμπε

20

Aethiopicæ lin-
guæ periti ex
Ichthyophagis ab

ἐν ᾧ δὲ τούτους μετῆσαν] Libri μετῆσαν, quod Wesseling. mutavit in μετήσαν. Formam Ionicam μετήσαν restituit Valken., quem recc. edd. secuti sunt. Equidem a libris stare malui. Conf. I, 62 ibiq. nott. Ad significationem recte Valken.: „dum ad istos arcessendos proficiscebantur. Nam μετιέναι s. μετέρχεσθαι valet arcessere, ire petitum, ut supra III, 15. Alia dabunt interpretes ad h. l.

καὶ οὐκ ἂν ποιέειν ὅσια κ. τ. λ.] Haec illi dicunt pro antiquo coloniarum iure, ex quo non licuit urbi capitali bellum inferre colonis suis, nec iis vicissim metropoli. Quae enim apud Graecos valuere, ea apud Poenos quoque valuisse credibile est. Vid. Heeren. Ideen. II, 1 p. 29 et imprimis locos Herodoti VIII, 22. Thucydidis I, 38. V, 106. Polyb. XII, 10, 3. Conf. C. Fr. Hermann. Lehrbuch d. griech.

Staatsalterth. §. 73. Et postea quoque hanc rationem valuisse, Hannibalis exemplum nos quodammodo docere potest, qui Carthagine fugiens, Tyrum se legatum esse missum diceret, teste Livio XXXIII, 48.

ὅτι σφέας τε αὐτοὺς ἐδεδάκασαν Πέρσησι] Colligit inde Fr. Chr. Schlosser. (Universalhist. Uebersicht etc. I, 1 p. 251.) Tyrum, quam Persas esse aggressos nusquam relatum invenimus, ultro in potestatem Persarum cecisisse. Nec magis relatum invenimus, quo tempore Phoenices Persis se dederint. Quod cum vulgo ad Cyri tempora reiiciatur, magis probabile videtur Dahlmanno (Herodot. p. 151) ad Cambysis tempora referre, qui antequam in Aegyptum expeditionem fecerit, et Phoenicum et Cypriorum accepit deditionem. — Ad ἤρητο conf. I, 125 et ad rem ipsam nott. ad III, 25.

αὐτοὺς ἔς τοὺς Αἰθίοπας, ἐντειλάμενος τὰ λέγειν 204
 χορή, καὶ δῶρα φέροντας, πορφύρεόν τε εἶμα, καὶ 60
 χρύσειον στρεπτόν περιαιχέμιον, καὶ ψέλια, καὶ μύ-
 2ρου ἀλάβαστρον, καὶ φοινικῆτον οἴνου κάδον. Οἱ
 δὲ Αἰθίοπες οὗτοι, ἔς τοὺς ἀπέπεμπε ὁ Καμβύσης,
 λέγονται εἶναι μέγιστοι καὶ κάλλιστοι ἀνθρώπων

Elephantina ur-
 be accessiti, mis-
 si ad Aethiopes
 cum donis: Ae-
 thiorum horum
 corpora et leges.

Cap. XX.

ἐντειλάμενος τὰ λέγειν χορή]
 E Wesselingii edd. propagatum
 fuit: τὰ τε λέγειν χορῆν, quam-
 quam particulam τε libri igno-
 rant, exceptis Sancrofti libro et
 Vindobon., qui eam post ἐντει-
 λάμενος collocant. Quare cum
 recc. edd. abieci τε. Mox e Me-
 diceo, Florentino binisque aliis
 codd. recepi χορή pro χορῆν, pro-
 bante Matthiae, qui χορῆν huic
 loco convenire iure nobis negare
 videtur, citans quae disputarit
 ad Euripid. Hec. 262. Hippol.
 296. 344. Androm. 424. Gr.
 Graec. §. 505 not. pag. 958.
 — Ad dona quod attinet, conf.
 Aelian. V. H. I, 22, ubi inter
 dona legatis a Persarum rege
 tribui solita memorantur quoque
 armillae, torques et stola Me-
 dica. Atqui Macroborum regio
 cum auro abundet, haec mune-
 ra a Cambyse per ludibrium po-
 tius missa videri vult Heeren.
 Ideen I. I. pag. 346; ut indi-
 gnabundus Macroborum rex
 alio quasi lusu responderit.

καὶ ψέλια, καὶ μύρου ἀλά-
 βαστρον] ψέλια (i. e. armillae)
 plerique libri iique optimi. Alii
 ψέλια. Tu confer sis III, 22.
 IV, 168. IX, 79. — μύρου ἀλά-
 βαστρον est vasculum e lapide
 alabastrite confectum myrrhis-
 que repletum; plane ut Plinius

scribit, a Larchero laudatus, in
 Hist. Nat. XXXVI, 8 (T. II
 p. 734): „Lapidem alabastri-
 ten . . . cavant ad vasa unguen-
 taria, quoniam optime servare
 incorrupta dicitur.“ In Evang.
 Matth. XXVI, 7 simili prorsus
 modo legitur ἀλάβαστρον μύ-
 ρου. De quo plurima congressit
 Schleusner. in Lex. N. F. s. v.
 I pag. 114. „Adde Winckel-
 manni opera Vol. III p. 126 sqq.
 et p. 354 sqq. ed. nov. Dresd.
 G. H. Martini ad I. A. Ernestii
 Archaeolog. p. 137 et praeci-
 pue I. G. Schneideri Annotatt.
 in Theophrastum de Odoribus
 §. 40 pag. 665 sq.“ Cr. Quod
 vero ex Eustath. ad Homer.
 p. 946, 53 s. 923, 10 et Suid.
 s. v. λήκυθος Wesseling. in-
 sertum vult articulum τὸν ante
 haec verba, eo non opus esse
 recte monet Schweigh., a gram-
 maticis istis, qui prioris cuiusdam
 grammatici observationem de-
 scripserint, ipsum Herodotum
 inspectum esse negans. — De
 palmarum vino conf. I, 194. II,
 86 ibiq. nott. Wesseling. consuli
 vult Athen. XI p. 473 B. Pol-
 luc. X, 75.

λέγονται εἶναι μέγιστοι καὶ
 κάλλιστοι ἀνθρώπων πάντων]
 Conf. Eustath. ad Dionys.
 218. Eadem infra III, 114 coll.
 VII, 70, ubi de Aethiopibus:

πάντων· νόμοισι δὲ καὶ ἄλλοισι χρᾶσθαι αὐτούς
φασὶ κεχωρισμένοισι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ δὴ⁶⁵
καὶ κατὰ τὴν βασιλιῆν τοιῶδε· τὸν ἂν τῶν ἀστῶν
κρίνωσι μέγιστόν τε εἶναι, καὶ κατὰ τὸ μέγαθος
ἔχειν τὴν ἰσχὺν, τοῦτον ἀξιούσι βασιλεύειν.

21

Ichthyophagi
quid locuti, quod
responsum acce-
perint ab Aethio-
pum rege.

Ἐς τούτους δὴ ὧν τοὺς ἀνδρας ὡς ἀπίκοντο οἱ
Ἰχθυοφάγοι, διδόντες τὰ δῶρα τῷ βασιλεῖ αὐτῶν,⁷⁰
ἔλεγον τάδε· „Βασιλεὺς ὁ Περσέων Καμβύσης,
βουλούμενος φίλος τοι καὶ ξεῖνος γενέσθαι, ἡμέας τε
ἀπέπεμψε, ἔς λόγους τοι ἐλθεῖν κελεύων, καὶ δῶρα
ταῦτά τοι διδοῖ, τοῖσι καὶ αὐτὸς μάλιστα ἦδεται
3 χρεώμενος.“ Ὁ δὲ Αἰθίοψ, μαθὼν ὅτι κατόπται⁷⁵
ἦκοιεν, λέγει πρὸς αὐτούς τοιάδε· „Οὔτε ὁ Περ-
σέων βασιλεὺς δῶρα ὑμέας ἔπεμψε φέροντας, προ-
τιμῶν πολλοῦ ἔμοι ξεῖνος γενέσθαι· οὔτε ὑμεῖς λέ-
γετε ἀληθέα, ἦκετε γὰρ κατόπται τῆς ἐμῆς ἀρχῆς.

οὐλότατον τρίγωνμα ἔχουσι πάν-
των ἀνθρώπων. Atque etiam
Iesaias incolae regionis Sabae
corporis proceritate insignes ait
XLV, 14, ubi praeter Solinum
cap. 30, duodecim pedes Ae-
thiopes longos esse narrantem,
alios scripturae sacrae locos de
magna Aethiopum statura affert
Ges. p. 95. Nec multum istos
differre a Macrobiis probabi-
liter statuisset Heerenium l. l. p.
350 seqq. supra iam monuimus.
Qui idem suspicatur, has laudes
de Aethiopiae gentium statura
celsa ac decora fluxisse ex man-
cipiorum negotiatoribus, qui istas
gentes praecipue laudare con-
sueverint. — „Comparat cum
his Aethiopum laudibus fabu-
las Germanorum, Britannorum,
in Edda obvias de Aasgard edi-
tor novae editionis operis The
history of English poetry by

Thom. Warton. (Lond. 1824.)
Praef. pag. 31.“ Cτ.

κατὰ τὴν βασιλιῆν τοιῶδε]
Comparantur cum hisce: Dio-
dor. Sicul. III, 8 fin. Aristotel.
Polit. IV, 4. (IV, 3 §. 7.
Schneid.) Athen. XIII, 2 pag.
566. Nicol. Damascen. Excerptt.
Vales. p. 518. Quae attulit
Wesseling.

καὶ κατὰ τὸ μέγαθος ἔχειν
τὴν ἰσχὺν] i. e. et cuius robur
magnitudini corporis respondere
iudicant. De praepositione κατὰ
conf. I, 121. II, 10 ibiq. nott.

Cap. XXI.

προτιμῶν πολλοῦ ἔμοι
ξεῖνος γενέσθαι] i. e. quum ma-
gni faciat, ut mihi hospes fiat
amicitiamque iungat. Conf. su-
pra II, 37 ibiq. nott. Ad vocem
κατόπται conf. III, 17 fin. ibiq.
nott.

4 οὔτε ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐστὶ δίκαιος· εἰ γὰρ ἦν δίκαιος, 80
 οὔτ' ἂν ἐπεθύμησε χάριος ἄλλης ἢ τῆς ἑωυτοῦ, οὔτ'
 ἂν ἐς δουλοσύνην ἀνθρώπους ἦγε ὑπ' ὧν μηδὲν
 5 ἠδίκηται. νῦν δὲ αὐτῷ τόξον τόδε διδόντες, τάδε
 ἔπεα λέγετε· Βασιλεὺς ὁ Αἰθιοπῶν συμβουλευεῖ τῷ 85
 Περσέων βασιλέϊ, ἐπεὰν οὔτω εὐπετέως ἔλκωσι τὰ
 τόξα Πέρσαι ἕοντα μεγάθει τοσαῦτα, τότε ἐπ' Αἰ-
 θίοπας τοὺς Μακροβίους πλήθει ὑπερβαλλόμενον
 6 στρατεύεσθαι. μέχρι δὲ τούτου, θεοῖσι εἰδέναι χά-
 ριν, οἳ οὐκ ἐπὶ νόον τρέπουσι Αἰθιοπῶν παισὶ γῆν 90
22 ἄλλην προσκτιᾶσθαι τῇ ἑωυτῶν.“ Ταῦτα δὲ εἶπας,
 καὶ ἀνείς τὸ τόξον, παρέδωκε τοῖσι ἤκουσι. λα-
 βῶν δὲ τὸ εἶμα τὸ πορφύρεον, εἰρώτα ὃ τι εἴη,
 2 καὶ ὅπως πεποιημένον. εἰπάντων δὲ τῶν Ἰχθυοφά-
 γων τὴν ἀληθινήν περὶ τῆς πορφύρης καὶ τῆς βα-
 φῆς, δολερούς μὲν τοὺς ἀνθρώπους ἔφη εἶναι, δο- 95

De singulis do-
 nis quid rex iu-
 dicarit.

νῦν δὲ αὐτῷ τόξον τόδε διδόν-
 τες] Loquitur Bruce, celeberrimus
 peregrinator, de quodam arcuum
 genere apud gentem Aethiopi-
 cam, cui nunc nomen Shangal-
 la, ad tendendum perquam dif-
 ficili; indeque Herodoti Macro-
 bios eos ipsos esse vult, quo-
 rum rex Cambysi talem miserit
 arcum. At recte nobis monere
 videtur Heeren. l. l. pag. 336
 idem aequae ad vicinas quoque
 gentes pertinere potuisse. Do-
 ctum Anglum refellit quoque
 Larcherus, denuo sequitur Mal-
 tebrun. loco supra laud. p. 360.
 Hoc vero tenendum, arcum
 apud Persas haberi regiae po-
 testatis atque imperii signum ac
 tesseram, cuius ratio a Sole So-
 lisque radiis erit repetenda. Post
 Creuzer. in Symbol. I p. 674
 monuit Grotefend in Boettiger.
 Amalth. II p. 81. — Ad locu-
 tionem νῦν δὲ conf. III, 25.

οἳ οὐκ ἐπὶ νόον τρέπουσι κ.
 τ. λ.] Afferit haec Gregor. Co-
 rinth. p. 480 Schaef. (de dial.
 Ion. §. 71) ob formam νόον pro
 νοῦν. Ad reliqua conf. I, 27
 ibiq. nott.

Cap. XXII.

εἰπάντων] Male in binis li-
 bris εἰπόντων. Supra εἶπας et
 infra εἶπαν. Tu vid. nott. ad
 I, 49.

εἰρώτα ὃ, τι εἴη, καὶ ὅπως
 πεποιημένον] Herodotus, qui
 alias in pluribus membris pro-
 miscue et interrogativis et rela-
 tivis utitur vocibus (cf. I, 35
 ibiq. not), hic sola posuit rela-
 tiva, ut II, 106. III, 111. IV,
 45. Observavit Struve Spec. I
 Quaest. de dial. Herod. pag.
 49 not.

δολερούς μὲν τοὺς ἀνθρώ-
 πους κ. τ. λ.] Tangit haec
 Plutarch. II p. 863 D. p. 646
 B., quocum conf. Clement. Ale-

3 λερὰ δὲ αὐτῶν τὰ εἴματα. δεύτερα δὲ, τὸν χρυσοῦν 205
 εἰρώτα στρεπτόν τὸν περιανχένιον, καὶ τὰ ψέλια.
 ἐξηγεομένων δὲ τῶν Ἰχθυοφάγων τὸν κόσμον αὐ-
 τῶν, γελάσας ὁ βασιλεὺς, καὶ νομίσας εἶναι σφεα
 πέδας, εἶπε ὡς παρ' ἑωυτοῖσί εἰσι ὄωμαλεώτεραι
 4 τούτων πέδα. τρίτον δὲ, εἰρώτα τὸ μύρον.
 5 εἰπάντων δὲ τῆς ποιήσιος πέρι καὶ ἀλείψιος, τὸν 1
 6 αὐτὸν λόγον τὸν καὶ περὶ τοῦ εἴματος εἶπε. ὡς δὲ
 ἐς τὸν οἶνον ἀπίκετο, καὶ ἐπύθετο αὐτοῦ τὴν ποίη-
 σιν, ὑπερησθῆεις τῷ πόματι, ἐπίερετο ὅ τι τε σιτέε-5
 ται ὁ βασιλεὺς, καὶ χρόνον ὀκόσον μακρότατον ἀνήρ
 7 Πέρσης ζῶει. οἱ δὲ σιτέεσθαι μὲν τὸν ἄρτον εἶπαν,
 ἐξηγησάμενοι τῶν πυρῶν τὴν φύσιν· ὀγδάκοντα δ'
 ἔτεα ζῆς πλήρωμα ἀνδρὶ μακρότατον προκέεσθαι.
 8 πρὸς ταῦτα ὁ Αἰθίοψ ἔφη, οὐδὲν θωυμάζειν, εἰ σι-10
 τεόμενοι κόπρον, ἔτεα ὀλίγα ζῶουσι· οὐδὲ γὰρ ἄν
 τοςαῦτα δύνασθαι ζῶειν σφέας, εἰ μὴ τῷ πόματι

xandr. Stomat. I pag. 344.
 „Expressit Plutarchus in Quaest.
 Romm. [p. 270 D.] §. XXVI,
 ad quem vid. Wytttenbach. Ani-
 madverss. T. III pag. 31 [ubi
 alios quosdam similes Plutarchi
 locos excitat], et conf. Jacobs
 ad Antholog. Gr. Vol. X (ad
 Rufini Epigr. XIV) p. 163.“ Cr.
 Quod Reiskius pro χρώματα
 scribi vult ἀλείματα, nec ma-
 gis necessarium quam quod Ita-
 lus interpres substitui vult χρί-
 σματα. — Ad structuram verbi
 ἐρωτῶν in seqq. cf. Matth. Gr.
 Gr. §. 417 c. Vide supra I,
 32. — τρίτον δὲ restituumus
 cum Gaisf. et Matth. Cf. I, 204.
 II, 22. 137. III, 31. Ac libri in
 vulgata omnes conspirant. — In
 seqq. ad ἐπίερετο conf. Gregor.
 Corinth. de Dial. Ion. §. 73 ibi-
 que Koen. pag. 483.

εἰ σιτέόμενοι κόπρον κ. τ. λ.]
 Monet Heeren. l. I. pag. 339
 hunc panis contemptum referen-
 dum videri ad istud panis ge-
 nus, quod in illis Africae regio-
 nibus ex Durra conficiatur quod-
 que brevi corrumpatur, ut vesci
 nequeas. Iure autem idem Hee-
 ren. l. I. p. 335 hinc concludit,
 Macrobius agris colendis opera-
 tos non esse, nec omnino agri-
 culturam novisse, quamvis vi-
 tam satis cultam degisse vide-
 antur.

εἰ μὴ — ἀνέφερον] Ita
 meliores libri, quos cum re-
 centt. edd. secutus sum. Matth.
 retinuit ἀνέφωρον, ut olim le-
 gebatur. Est enim hic fere loci
 sensus: Namque Persas ne tot
 quidem annos vivere posse dice-
 bat nisi vini potu se recrearent,
 monstrans scilicet Ichthyophagis

23 ἀναφέρον, φράζων τοῖσι Ἰχθυοφάγοισι τὸν οἶνον·
 τούτο γὰρ ἕωντούς ὑπὸ Περσέων ἐσοῦσθαι. Ἀν-
 τειρομένων δὲ τὸν βασιλέα τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς
 ζόης καὶ διαίτης πέρι, ἔτεα μὲν ἐς ἑξήκοσι καὶ ἑκα-¹⁵
 τὸν τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἀπικνέεσθαι, ὑπερβαλλέειν

Aethiopes quam
 diu vivant, et
 quo victu: aquae
 fons apud eos,
 virtute singula-
 ri: vincula in
 carcere omnia ex
 auro: aes raris-
 simum et caris-
 simum.

vinum. De verbo ἀναφέρειν, de quo Wesseling. citat Dio. Cass. LVI p. 680. Aelian. H. A. XIII, 12, Cr. confert quae plurima ex Plutarcho collegit Wytttenbach. in Animadverss. ad Plutarch. Moral. I p. 502 seq. — τῶδε, quod post πόματι olim legebatur, abjeci cum recentt. edd. — Ad structuram: ἂν δύνασθαι consul. Matth. Gr. Gr. pag. 1196. Mox retinui: τοῦτο γὰρ ἕωντούς κ. τ. λ., ubi Florentinus cum duobus aliis libris τούτω. Conf. III, 106 ibique nott.

Cap. XXIII.

ἔτεα μὲν ἐς ἑξήκοσι] ἑξήκοσι (pro εἰκοσι, quod tenet Matth.) scripsi cum Gaisf. Vid. nott. ad II, 121. Pro ζόης in antecedd. alii ζωῆς, alii ζώης, utrumque alienum ab Herodoto, conf. I, 32. 38 ibiq. nott. II, 77. 105 etc. — Ad rem ipsam laudat Wesseling. Valer. Maxim. VIII, 13 Ext. 5. Maltebrun. l. supra l. p. 361 Macrobios arbitratur secundum annorum dimidia numerasse, quemadmodum aliae Africae gentes facere soleant, indeque factum, ut tantus annorum numerus exstiterit. Atque Heerenius quoque l. l. pag. 338, vix iis, quae de longa Macroborum aetate hic narrentur, fidem adhiberi posse ait cum mi-

rum profecto sit, in terris tam calidis atque insalubribus inveniri homines, qui ad tantam senectutem perveniant. Equidem haec eo pertinere credam, quo alia similia, quae ex primitivo gentium aevo, orientalium potissimum, de hominibus vulge tradantur longaevis, ut v. c. de Indis, de Iudaeis, aliis; quae de re ad Ctesiae Indd. §. 16 p. 310 seqq. plura notavi. Nec alio haec referri video a Bredowio (Untersuchung. über Gegenst. der alten Geschichte und Geograph. p. 73 seqq. 93) collata cum Graecorum traditionibus de prisca aevi heroibus, ut robustiore et celsiore corpore praeditis ita diutius viventibus, quam postera aetate mortales vivere vulgo solent. Adde quoque, quae de Arganthonio, Tartessorum rege, memorantur supra I, 163, alia, quae Luciani libellus Macroborum (T. VIII p. 114 seqq. Bip.) suppeditare potest.

ὑπερβαλλέειν] Ita cum Schweigh. et Gaisf. exhibui. Vulgo ὑπερβάλλειν, quod retinuit Matth. Tu conf. συμβαλλεόμενος et similia, de quibus consul. nott. ad I, 68. III, 14. 68. 76. 135. — Sequentia attigit Eustath. ad Dionys. Perieg. 218.

δέ τινας καὶ ταῦτα· σίτησιν δὲ εἶναι κρέα τε ἐφθάρ-
2 καὶ πόμα, γάλα. θάωυμα δὲ ποιευμένων τῶν κατα-
σκόπων περὶ τῶν ἐτέων, ἐπὶ κρήνην σφι ἠγγήσασθαι,
ἀπ' ἧς λουόμενοι, λιπαρώτεροι ἐγίνοντο, κατάπερ 20

σίτησιν δὲ εἶναι κρέα τε ἐφθάρ καὶ πόμα κ. τ. λ.] τε e Sanceroti libro et Bodleiano 2935 delevit Gaisf., quem sequitur Matth. Reliqui libri tenent, quorum auctoritatem nos sumus secuti, ita ut per τε-καὶ h. l. σίτησιν et πόμα iungi existimemus. Quod enim Schweigh. suspicatur excidisse aliquid, ex cap. 97 fortasse supplendum, aut κρέα τε ὄπτὰ καὶ ἐφθάρ scribendum, id minime necessarium nobis esse videtur; nec magis placet Schaeferi emendatio κρέατα; quippe quam formam Herodoto abiudicandam censemus. — Ad argumentum quod attinet, observat Maltebrun l. l. lac et boum carnem siccata, quibus fruuntur Macrobbii, adhuc commune esse alimentum incolarum regionis Sennaar. De carne siccata conf. nott. ad III, 18.

ἐπὶ κρήνην σφι ἠγγήσασθαι] De hoc fonte hunc in modum Mela III, 9 init. „Est lacus, quo perfusa corpora quasi uncta pertinent. Bibitur idem; adeo est liquidus et ad sustinenda quae incidunt aut immittuntur infirmus, ut folia etiam proximis decisa frondibus, non innantia ferat, sed pessum penitus accipiat.“ Virtutes miras huius fontis quod attinet, laudat Wesseling. iudicium Boerhavii, perdocti medici, in Elementt. Chem.

I p. 550, qui quo Herodoti narrationem veram esse probet, in illis telluris plagis ligna haberi putat ponderosissima, quae aqua ferre nequeat. Quibuscum tamen non congruunt ipsa Herodoti verba: μήτε τῶν ὄσα ξύλου ἐστὶ ἐλαφρότερα; quippe quem ipsum de hac re dubitasse satis monstrant verba: εἴ σφι ἔστι ἀληθέως οἶόν τε λέγεται. De Sila, Indico fluvio, simile quid ex Megasthene refert Arrian. Indd. VI, 4, notante Larchero. Ac plura retulerat Ctesias, cuius consul. fragm. p. 369 seq., de fonte, cui nihil innatet, sed omnia submergantur, ob aquam omnium levissimam, ut putat Beckmann. ad Antigon. Carist. p. 207, nisi, quod vix credam, fabulis haec omnino erunt adscribenda. Idem Ctesias Indd. §. 30 fontem prohibet in India esse, qui, quaecunque iniecta sint, eiciat, excepto ferro, argento, auro, aere, quae omnia immergantur. Ubi Beckmann. cogitat de aqua salis divite, cuius inde gravitas specifica maior fuerit eà, quam habeant corpora hominum ceterorumque animalium. Tu vid. nott. ad Ctesiae locum pag. 339 seq.

κατάπερ εἰ ἐλαίου εἶη] Plures apud veteres commemorantur olei fontes, de quibus dixi ad Ctesiae fragg. (Indd. §. 11. 32) pag. 346. 347. 289 seqq.

3πῖ ἐλαίου εἴη· ὄξειν δὲ ἀπ' αὐτῆς ὡσεὶ ἕων. ἀσθε-
 νῆς δὲ τὸ ὕδωρ τῆς κρήνης ταύτης οὕτω δὴ τι ἔλε-
 γον εἶναι οἱ κατάσκοποι, ὥστε μηδὲν οἷόν τε εἶναι
 ἐπ' αὐτοῦ ἐπιπλέειν, μήτε ξύλον, μήτε τῶν ὅσα
 ξύλου ἐστὶ ἐλαφρότερα· ἀλλὰ πάντα σφέα χωρέειν
 4 ἐς βυσσόν. τὸ δὲ ὕδωρ τοῦτο εἴ σφι ἔστι ἀληθέως²⁵
 οἷόν τι λέγεται, διὰ τοῦτο ἂν εἶεν, τούτω τὰ πάντα
 5 χωρέωμενοι, μακρόβιοι. ἀπὸ τῆς κρήνης δὲ ἀπαλασ-
 σομένων, ἀγαγεῖν σφέας ἐς δεσμοπήριον ἀνδρῶν,
 ἔιθα τοὺς πάντας ἐν πέδησι χρυσέησι δεδέσθαι. 206
 6 ἔστι δὲ ἐν τούτοισι τοῖσι Αἰθίοψι πάντων ὁ χαλκός³¹
 σπανιώτατον καὶ τιμιώτατον. θεησάμενοι δὲ καὶ τὸ
 δεσμοπήριον, ἐθηήσαντο καὶ τὴν τοῦ Ἡλίου λεγο-
 24 μένην τράπεζαν. Μετὰ δὲ ταύτην, τελευταίας ἐθη-

Quomodo sepeli-
 ant mortuos.

Sunt opinor fontes bituminis s.
 picis pleni; unde quod prove-
 nit petroleum sive naphtha, eo
 veteres olei vice usos esse ad
 eundem Ctesiam p. 346 monui.

ὄξειν δὲ ἀπ' αὐτῆς ὡσεὶ ἕων]
 De structura monuit Matth. Gr.
 Gr. §. 376, ubi locum sic reddit:
 „Die Quelle rieche wie nach Veil-
 chen.“ Ad verba οὕτω δὴ τι
 conf. III, 12.

χωρέειν ἐς βυσσόν] Duo
 libri βυσθόν. At βυσσόν Ionum
 esse e Scholl. Aristoph. Ran. 183
 monet Wesseling. Ad verba: εἴ
 σφι ἔστι ἀληθέως cf. III, 17.

διὰ τοῦτο ἂν εἶεν] Conf.
 Matth. Gr. Gr. §. 514, 2. a.
 Herodoti rationes allatas miras
 videri iudicat Heeren. l. l. pag.
 338 not. At Hammero (Annal.
 Vienn. IX p. 64) omnis haec
 narratio ad fabulas sacras refe-
 renda videtur indeque Macro-
 biorum fons similis illi fonti vi-
 tali, qui in libris Persarum sa-

cris vocatur Ardnisur, et com-
 memoratur in carmine Schah-
 nameh.

ἐν πέδησι χρυσέησι δεδέσθαι]
 De usu praepositionis ἐν dixi-
 mus ad I, 66. Ad argumentum
 citant Dion. Chrysost. Or. 79
 p. 664 B. et Heliodor. Aethiopp.
 IX p. 40. Cr. addit Linden-
 brog. ad Ammian. Marcellin.
 XXVII, 12, 3 p. 207 ed. Wagn.
 et Erf. Heeren. l. l. p. 347 ea,
 quae de aureis compedibus nar-
 rantur, ad fabulas reiicienda
 esse censet; sed ferri et aeris
 raritatem in hisce regionibus sa-
 tis ait esse notam confirmarique
 Cosmae narratione, qui ferrum
 in iis rebus recenseat, quas Ae-
 thiopes auri loco a peregrinis
 mercentur. De ferro et aere,
 quod prisco admodum aevo in
 maxime pretiosis habebatur me-
 tallis, nonnulla notavi ad I, 25.
 68. — Ad formam ἐθηήσαντο
 conf. nott. ad I, 10.

ἦσαντο τὰς θήκας αὐτῶν, αἱ λέγονται σκευάζεσθαι

Cap. XXIV.

αἱ λέγονται σκευάζεσθαι ἐξ ὑέλου] ὑέλου cum Schweigh. et Gaisf. dedi pro vulg. ὑάλου, cui duo libri suffragantur. Quae grammatici Graeci de discrimine inter ὑελος et ὑαλος doceant vid. apud Thom. Magistr. pag. 862 seq. Moer. pag. 373. Phrynich. pag. 309 seqq. ed. Lobeck. — Matthiae retinuit ὑάλου. — Ad argumentum loci potissimum conferatur Diodori vel potius Ctesiae, quem citat, locus II, 15, in fragg. Ctess. pag. 410 seq., ubi, quod ad dissensum Ctesiae atque Herodoti attinet, eum Diodoro potius pro more minus accurate Ctesianos libros exscribenti attribuendum videri monui. Quid vero voce ὑέλου Herodotus designarit, id certo definire difficillimum. De vitro, quod multo labore coquitur, nec in terra ipsa nascitur, quo minus intelligamus, obstant ipsa Herodoti verba (ἡ δὲ σφι πολλὴ καὶ εὐεργὸς ὀρύσσεται); quamquam ita placuit Pawio (Recherch. philos. sur les Egypt. I p. 191 coll. p. 283), Vincent. p. 794 seqq. ad calcem Rennel. de geogr. Herod. et nuper admodum viro nobilissimo de Minutoli, Nachträge z. Reise etc. pag. 224 seqq. *Crystallum* *) significari suspicatus est Heeren. Ideen, II, 1 p. 335; quod tamen ipsum in calidissimis regionibus illis nec oritur nec omnino facile est elaboratu. Palmerium

(ad Diodor. l. l.) si audias, fuit metallica quaedam species, quam tamen ipse se ignorare fatetur, hoc adiciens: „*stibium* certe, quod et Antimonium dicitur, videtur esse quaedam vitri species.“ *Electrum* s. *succinum* fuisse, probare studuit Gataker. ad M. Anton. IV p. 133, accedente M. Gesnero in Commentt. societ. Gotting. III p. 92, obloquente Wesselingio (ad Herodoti locum), cui ipsi in mentem venerat *sal fossilis*, qui ingenti copia in quibusdam Aethiopiae partibus proveniat et ex nativis secetur montibus; quodque in lucem quando prolatum sit, ita durecat, ut ab imperitis pro vitro censi possit. Add. Brongniart *Traité elem. de Miner. T. I* p. 144. Et eo quodammodo inclinat Italus interpres, multum de h. l. disputans. Heynio (De fontibb. Diodor. p. LX ed. Bip.) placuerat *bitumen* s. *gummi*; Werfero, quantum ex iis, quae in Actt. phill. Monacc. I p. 107 scripsit, intelligere licet, *sal montanus*; Gallo interpreti Miot, species *micae*. Mihi dudum in mentem venerat *alabastrites lapis* maximeque sum laetatus, cum in Creuzeri Commentt. Herodd. p. 54 not. 26 (ubi de h. l. consuli vult praeter viros doctos supra laudatos Heyn. in Notit. Mum. Gottingens. p. 8, Zoega de Obelisc. p. 261. 266. Com. de Palin in fragmens sur l'étude des hieroglyphes T. I p. 4 seqq. p. 12. Boettiger. Ideen zur Ar-

*) Apud Achill, Tat. II, 3, ὑάλου ὀρωρυγμένην explicant *crystallum*.

2 ἔξ ὑέλου, τρώφω τοιῶδε. ἔπειάν τὸν νεκρὸν ἰσχνή-35
 νωσι, εἴτε δὴ κατάπερ Αἰγύπτιοι, εἴτε ἄλλως κως,
 γυψώσαντες ἅπαντα αὐτὸν, γραφῇ κοσμέουσι, ἔξο-
 μοιεύντες τὸ εἶδος ἔς τὸ δυνατόν· ἔπειτα δέ οἱ πε-
 ροιστᾶσι στήλην ἔξ ὑέλου πεποιημένην κοίλην· ἢ δέ
 3 σφι πολλή καὶ εὐεργὸς ὀρύσσεται. ἐν μέσῃ δὲ τῇ 40
 στήλῃ ἐνεῶν διαφαίνεται ὁ νέκυσ, οὔτε ὀδμήν οὐ-
 δεμίαν ἄχαριν παρεχόμενος, οὔτε ἄλλο ἀεικὲς οὐ-
 δέν· καὶ ἔχει πάντα φανερά ὁμοίως αὐτῷ τῷ νέκνυ.

chaeolog. d. Mahl. p. 57, Blumen-
 bach. in Beytraeg. zur Natur-
 gesch. II p. 122) haec legerem:
 „Pellucidum penitus sarcophaga-
 gum ex uno lapide alabastrite
 confectum, ipsis Thebis Aegy-
 ptiacis e sepulcro nuper admo-
 dum eruit Belzeni, ut ipse qui-
 dem perscripsit in epistola ad
 Viscontium datâ (Journ. d. Deb.
 30 Mart. 1818). Quae res num-
 quid ad Herodoteum l. faciat,
 non decerno. Et lege quae hanc
 in rem modeste dubitans monuit
 Iomard. in Journ. de Sav. 1818
 m. Mai. pag. 310 seqq. Neque
 magis dicam de Alabastrite. Tu
 vid. Plin. H. N. XXVI, 8, 12 et
 Hillii Obs. phys. et critt. ad
 Theophrast. De lapidd pag. 45
 seq.“ Nunc tu adeas ipsum Bel-
 zon. in itinerario eximias huius
 sarcophagi virtutes praedicantem
 (Voyage en Egypt. et en Nubie
 traduit par Depping. Paris 1821
 T. I p. 380 seqq.), ubi potis-
 simum haec attendi volumus ver-
 ba: „il est fait du *plus bel al-
 bâtre oriental*: n'ayant que deux
 pouces d'épaisseur, il devient
transparent, quand on place une
 lumière derrière une des parois.“
 —Quem sarcophagum nunc satis

constat in museo asservari Bri-
 tannico. Conf. Heeren. l. I, II, 2
 pag. 267 not.

ἔπειάν τὸν νεκρὸν ἰσχνήνω-
 σι] i. e. *quando cadaver arefecerint*.
 Quod ad septuaginta illos
 dies opinor spectat, de quibus
 supra II, 86, ubi conf. nott. —
 γυψοῦν est: *gypso obducere*.
 Tu vid. Boettiger. l. I.

γραφῇ κοσμέουσι] i. e. „(cor-
 pus gypso obductum) *pictureâ ita*
exornant, ut speciem quam ma-
xime similem vivo referat s. ad
veri ac vivi corporis similitudi-
nem quam proxime accedat, de-
inde cavam ei circumdant colu-
mnam ex vitro confectam.“ Tu
 conf. II, 86 et ad vocem γρα-
 φῇ II, 73. 78. — ἀεικὲς (i. e.
molestum, ingratum) eodem fere
 sensu, quo III, 33.

καὶ ἔχει πάντα φανερά] i. e.
 „*columna omnia manifesta s. con-*
spicua habet sicut ipsum cada-
ver,“ ut reddit Schweigh. hoc
 adiiciens, mumias Aegyptias non
 nisi anteriore parte conspici potu-
 isse, quum dorsum arculâ esset
 tectum, hoc vero cadaver omni ex
 parte, et posteriori et anteriori
 conspicuum fuisse ob columnam
 vitream, in quâ inclusum erat,

4 ἐνιαυτὸν μὲν δὴ ἔχουσι τὴν στήλην ἐν τοῖσι οἰκίοισι οἱ μάλιστα προσήκοντες, πάντων τε ἀπαρχόμενοι, 45 καὶ θυσίας οἱ προσάγοντες· μετὰ δὲ ταῦτα ἐκκομίσαντες, ἰστᾶσι περὶ τὴν πόλιν.

25

Cambyses nullo rei frumentariae provisu in Aethiopes movens, cogitur fame reverti ex itinere; Graeci milites ab eo dimittuntur.

Θηησάμενοι δὲ τὰ πάντα οἱ κατάσκοποι, ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω. ἀπαγγειλάντων δὲ ταῦτα τούτων, αὐτίκα ὁ Καμβύσης, ὄργην ποιησάμενος, ἐστρατεύετο ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας· οὔτε παρασκευὴν σίτου οὐ- 50 δεμίαν παραγγείλας, οὔτε λόγον ἑωυτῷ δοὺς, ὅτι 2 ἔς τὰ ἔσχατα τῆς γῆς ἔμελλε στρατεύεσθαι. οἷα δὲ ἔμμανῆς τε ἑὼν καὶ οὐ φρενήρης, ὡς ἤκουε τῶν Ἰχθυοφάγων, ἐστρατεύετο, Ἑλλήνων μὲν τοὺς πα-

omni ex parte perspicuam. Verba αὐτῷ τῷ νέκνι Remig. cod. ante προσήκοντες collocat, probante Wesselingio et Larchero, refragante Werfero in Actt. phill. Monacc. I p. 106 seq., qui vulgatam sic tuentur: „cadavera gypsata et picturata cippis salis montani excavatis inserta perlucet sine ullo foedo odore et omnia corporibus ipsis (αὐτῷ τῷ νέκνι) similia (ὁμοίως) ostendunt (φανερὰ). Igitur αὐτὸς ὁ νέκνυς non est idem, quod ὁ νέκνυς; verum hic cadaver gypsatum picturatumque exornatum, ille corpus merum, in cuius speciem gypsatum corpus formabatur.“

οἱ μάλιστα προσήκοντες] i. e. maxime necessarii, cognati, ut II, 86. 90 aut II, 36 init. τοὺς μάλιστα ἰκνέεται.

Cap. XXV.

Θηησάμενοι δὲ τὰ πάντα] Supra θηησάμενοι III, 23, ubi cf. nott. ὄργην ποιησάμενος idem valet atque ὄργισθεις (iratus), notante Valcken., qui lau-

dat VII, 105. Thucyd. IV, 124. coll. 123, et similes locutiones, ut θάναμα ποιῆσθαι, alias, I, 127. VI, 28. VIII, 74. Tu vide sis nott. ad I, 68.

οὔτε λόγον ἑωυτῷ δοὺς] i. e. nec secum reputans. Vid. nott. ad I, 97. II, 162.

οἷα δὲ ἔμμανῆς τε ἑὼν καὶ οὐ φρενήρης] i. e. utpote furiosus nec mentis compos. Ac notat hoc παραλληλισμῶν genus, Sophocli (v. c. Antigon. 498. Electr. 474), aliis quoque usitatum, Valckenaerius, laudans III, 34. V, 42. IX, 54. Add. Matth. Gr. Gr. §. 444, 5 p. 831. φρενήρης, quod itidem exstat III, 30, Glossa Herodotea explicat σώφρων. Supra II, 120 invenitur φρενοβλαβῆς, mente captus.

Ἑλλήνων μὲν τοὺς παρεόντας] Add. quae infra leguntur: τοὺς Ἑλλήνας ἀπῆκε ἀποπλέειν; quod ad Cares Ionesve potissimum erit referendum, qui ex quo tempore Persis se dederant, et tributum et copias ad classem, quae Phoenicum ma-

ρεόντας αὐτοῦ ταύτη τάξας ὑπομένειν, τὸν δὲ πεζὸν
 3 πάντα ἅμα ἀγόμενος. Ἐπεὶ τε δὲ στρατευόμενος 207
 ἐγένετο ἐν Θήβησι, ἀπέκρινε τοῦ στρατοῦ ὡς πέντε 56
 μυριάδας· καὶ τούτοισι μὲν ἐνετέλλετο, Ἀμμωνίους
 ἔξανδραποδισαμένους τὸ χρηστήριον τὸ τοῦ Διὸς
 ἐμπρῆσαι· αὐτὸς δὲ τὸν λοιπὸν ἄγων στρατὸν, ἧς
 4 ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας. Πρὶν δὲ τῆς ὁδοῦ τὸ πέμπτον 60
 μέρος διεληλυθῆναι τὴν στρατιὴν, αὐτίκα πάντα αὐ-
 τοὺς τὰ εἶχον σιτίων ἐχόμενα ἐπελελοίπεε· μετὰ δὲ
 5 τὰ σιτία, καὶ τὰ ὑποζύγια ἐπέλιπε κατεσθιόμενα· εἰ
 μὲν νυν μαθῶν ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐγνωσιμάχεε, καὶ 65

xime navibus constitit (πᾶς ἐκ
 Φοινίκων ἤρτητο ὁ ναυτικὸς
 στρατός III, 19 fin.), praebere
 coacti erant. Hinc iam supra
 III, 13 Mytilenaea commemora-
 tur navis. — αὐτοῦ ταύτη va-
 let eo ipso loco. Vid. nott. ad I,
 189 fin.

τὸ χρηστήριον τὸ τοῦ Διὸς]
 Articulum τὸ ante τοῦ omittit
 Sancrofti liber. Male; nam usus
 loquendi articulum repetitum sa-
 tis sibi flagitare videtur. Cr.
 citat Schaefer. Melett. critt. p. 8.

πάντα αὐτοὺς — ἐπελελοί-
 πεε] i. e. omne ciborum genus eos
 defecit. Tu conf. II, 25 ibiq. nott.
 Pro ἐπελελοίπεε liber Sancrofti
 ἐπιλελοίπεε, omisso augmento,
 de quo vid. ad I, 94 nott. Ad
 verba: τὰ εἶχον σιτίων ἐχόμε-
 να conf. I. 120 ibiq. nott. et ad
 seqq. ἐπέλιπε κατεσθιόμενα
 Matth. Gr. Gr. §. 551 d.

ὁ Καμβύσης ἐγνωσιμάχεε]
 i. e. Si Cambyses obstinatione
 sua victa, consilio mutato, ad
 aliam, meliorem scil. sententiam,
 se convertisset. Verbum γνωσι-
 μαχεῖν, quod Ionicis adname-
 HERODOT. II.

ratur vocibus a Gregor. Corinth.
 p. 539, invenitur VIII, 29. VII,
 130, unde sumsit Pausanias IX,
 7 §. 4, ubi vid. Siebelis p. 27.
 Glossa Herodotea exponit τὸ
 γνωῖναι τὴν ἑαυτοῦ ἀσθένειαν,
 τὴν τε τῶν ἐναντίων ἰσχύν.
 Eadem habet Gregorius Corinth.
 l. l. — Quam longe autem me-
 ridiem versus Cambyses proces-
 serit, id ex Herodoto accuratius
 definiri posse negat Hee-
 ren. l. l. p. 337, ubi non fugit
 virum doctum, quod alii tradunt
 rerum scriptores, ad Meroëm
 usque venisse Cambysem. A
 quo ipso Meroëm conditam so-
 rorisque nomine appellatam fu-
 isse auctor est Diodor. I, 33, ubi
 conf. Wessel. Conf. ibid. I, 34,
 ubi Cambysis imperium in quae-
 dam Aethiopiae loca commemo-
 rat. — In seqq. ad vocem ἀρ-
 χῆθεν conf. I, 131. II, 138 et
 ad Ionicam vocem ἀμαρτάς I,
 91. 119. VIII, 140. De locu-
 tione λόγον ποιῆσθαι conf. I,
 4. 13. 213 etc. ne plura. — νῦν
 δ' ἐξ h. l. citat. Matth. §. 607
 p. 1216. Tu add. III, 15. 21.

ἀπῆγε ὀπίσω τὸν στρατὸν, ἐπὶ τῇ ἀρχῆθεν γενομένη ἀμαρτάδι ἣν ἂν σοφὸς ἀνὴρ· νῦν δὲ οὐδένα λόγον βιοιούμενος, ἤϊε αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω. οἱ δὲ στρατιώται, ἕως μὲν τι εἶχον ἐκ τῆς γῆς λαμβάνειν, ποιηφάγοντες διέζωον· ἐπεὶ δὲ ἐς τὴν ψάμμον ἀπίκοντο, δεινὸν ἔργον αὐτῶν τινὲς ἐργάσαντο· ἐκ δεκάδος γὰρ ἓνα σφέων αὐτῶν ἀποκληρώσαντες, κατέσφαγον. πνθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης, δεισάσας τὴν ἀλληλοφαγίην, ἀπείσ τὸν ἐπ' Αἰθιοπίας στόλον, ὀπίσω ἐπορεύετο, καὶ ἀπικνέεται ἐς Θιβίας, πολλοὺς ἀπολέσας τοῦ στρατοῦ. ἐκ Θηβέων δὲ καταβάς ἐς⁷⁵ Μέμφιν, τοὺς Ἑλληνας ἀπῆκε ἀποπλέειν. ὁ μὲν ἐπ' Αἰθιοπίας στόλος οὕτω ἔρηξε. Οἱ δ' αὐτῶν ἐπ' Ἀμμωνίους ἀποσταλέντες στρατεύεσθαι, ἐπεὶ τε ὄρηθεντες ἐκ τῶν Θηβέων ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγωγούς, ἀπικόμενοι μὲν φανεροί εἰσι ἐς Ὅασιν πόλιν, τὴν⁸⁰

26

Persae missi adversus Ammonios, quum pranderent medio loco inter hos et Oasin, coloniam

C. Fr. Hermann. ad Lucian. de scrib. hist. pag. 226 seq.

ἐκ δεκάδος γὰρ κ. τ. λ.] Similem fere in modum locutus est Pausan. I, 20 §. 4. Ad verba proxime antecedentia: ἕως μὲν τι εἶχον κ. τ. λ. Wessel. conferri vult Liban. Decl. XIX. (I p. 507) et Senec. de ira III, 20.

ἀπείσ τὸν ἐπ' Αἰθιοπίας στόλον] Citat haec Thomas Mag. p. 811 s. v. στόλος. — In seqq. ἐκ Θηβέων cum Schwgh. et Gaisf. retinui. Mediceus liber: Θηβῶν; alii plures Θηβαίων.

ὁ μὲν ἐπ' Αἰθιοπίας στόλος οὕτω ἔρηξε] i. e. adeo cessit infelicitèr adversus Aethiopes suscepta expeditio. Ita Valcken. notans, Graecos in designanda aliqua calamitate nonnunquam uti verbo *πραῖσαι* simpliciter posito, mali ominis voce *κακῶς* ommissa, ut apud Herod. IV, 77.

Thucyd. VII, 24. Demosthen. pro Coron. p. 172 [cap. 57 s. §. 151 pag. 293].

Cap. XXVI.

οἱ — ἐπ' Ἀμμωνίους] De Ammonis diximus ad II, 32.

φανεροί εἰσι ἐς Ὅασιν πόλιν] De Oasibus hunc in modum Strabo XVII pag. 701 s. 1140 A: *Ἀνάσεις δ' οἱ Αἰγύπτιοι καλοῦσι τὰς οἰκουμένης χώρας, περιεχομένης κύκλω μεγάλαις ἐρημίαις, ὡς ἂν νήσους πελαγίας· πολὺ δὲ τοῦτ' ἐστὶ κατὰ τὴν Αἰθύνην· τρεῖς δ' εἰσὶν αἱ πρόσχωροι τῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐπ' αὐτῇ τεταγμένοι.* Add. ibid. II p. 130 s. 192 infra et 193. Stephan. Byzant. s. v. *Ἀῤῥασις*. Atque de ipso nomine, ut inde ordiari, citant Bochart. Phaleg. IV, 29 p. 320 D. E. Iac. Ludolf. in Commentt. ad Histor. Aethiopp.

ἔχουσι μὲν Σάμιοι, τῆς Αἰσχροινίης φυλῆς λεγόμε-

Samiorum, itinere septem die-

pag. 50 seqq. Langlès in Append. II ad Voyage de Horne-
mann. T. II p. 343 seqq. Nam
apud Coptas etiamnum antiqua
vox sive Ὀάσις fuit sive Ἀΰσις,
residet in formis *Ouahsi* et
Ouahe, quorum hoc cum Ara-
bum voce *Wah*, quâ nunc vulgo
Oases significantur, convenire
volunt. In quibus *domicilii* s.
loci habitati subest notio. Vid.
Ritter. Erdkunde I pag. 1004.
Minutoli Reise z. d. Tempel
des Jupp. Amm. pag. 86 ibiq.
laud. et inprimis Ideler in:
Fundgruben des Orients IV p.
397. Quod vero *unam* modo
Noster vocat Oasin, Strabo l. l.
tres, Ptolemaeus (IV, 5 p. 260)
duas, quas easdem nunc quo-
que constituunt, perquam cre-
dibile fit, quae nunc magno in-
tervallo separantur Oases binae,
eas olim *unam* fuisse *eandemque*
Oasin continuam. Quarum quae
maior est, ad meridiem magis
conversa (nunc vocant *El Wah*
et *Keblich* sive etiam simpliciter
El Wah), sita intermedia a
Thebis Ammonium proficiscen-
tibus, eam ab Herodoto h. l.
indicari, vix dubium; in qua
qui nunc appellatur locus *El*
Karghé, eum *pro Oasi urbe*,
quam Noster dicit, habendum
esse viri docti statuunt. Repe-
riuntur in istâ terrâ, nuper de-
mum duorum peregrinatorum,
Caillaud et Edmonstone, studio
perquisita et cognita, monumen-
torum antiquorum rudera, tem-
plorum vestigia, aedes Graecis
inscriptionibus ornata. Tu vid.

Heeren. Ideen II, 1 p. 218 seqq.
Ideler l. l. IV pag. 412. 417.
Rennel. l. l. p. 630. Schlichthorst
l. l. p. 98 seq. Ritter. l. l. I pag.
965. 968 seqq. 1004 seqq.

Σάμιοι τῆς Αἰσχροινίης φυ-
λῆς] Quum apud Etymolog. p.
160, 22 binae tantum Sami
memorentur tribus *Σχησία* et
Ἀστυπαλαία, Berkelius ad Ste-
phan. Byzant. s. v. Ἀΰσις hic
pro *Αἰσχροινίης* reponi vult
Σχησίης. Quo minime opus
esse monuerunt dudum inter-
pretes Herodotei. Et affert Wes-
seling. Nicandr. Alexipharm.
151 cum Scholiis et Herod. III,
39. Panofka de Samiorum tri-
bus (Res Samm. p. 81 seqq.)
disputans, tribus partibus, in
quas Sami civitatem Polycrates
diviserit (cf. Herod. III, 39), re-
spondisse videri monuit has tri-
bus tres, quarum binae memo-
rantur ab Etymologo, tertia He-
rodotei sit *Αἰσχροινία*, ab Ae-
schrione heroe, ad quem aucto-
rem tribus referatur, sic appel-
lata. Si vero cum viro docto
(Ideler l. l. pag. 418) quaeras,
quo pacto Samii isti in hanc Oa-
sin devenerint, num a Persis
illuc traducti illo ex more, quo
gentes victae alias prorsus in
regiones haud raro transfere-
bantur, an potius ipsi illuc pro-
fecti mercandi causa sedesque
illic figentes: malim hoc ipsum
statuere, praesertim cum Sa-
miorum res navalis et mercatura
iam Olymp. XXXVII maxime
floreret, ut vel Tartessum veni-
rent. Quo eodem ferme tem-

rum Thebis distantem, coorto austro arena obruti, perierunt.

νοι εἶναι· ἀπέχουσι δὲ ἑπτὰ ἡμερέων ὁδὸν ἀπὸ Θηβέων διὰ ψάμμον· οὐνομάζεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος κατα Ἑλλήνων γλωσσαν, Μακάρων νῆσος· ἐς μὲν

pore illos in Oasin maiorem venire potuisse, haud quidem ab omni probabili abhorret. Tu conf. Müller. Aeginett. p. 67.

ἀπέχουσι δὲ ἑπτὰ ἡμερέων ὁδὸν] Hoc optime congruere cum vero locorum intervallo monet Heeren Ideen II, 1 p. 219. Cum enim duplici viâ ad Oasin perveniri possit, illam, quae magis meridiem versus ducat et antiquis temporibus maxime fuerit frequentata, explere LII horas, quas dicunt, ut commode septem diebus confici possit. Qui autem Thebis Ammonium proficiscuntur, iis medio in itinere sita est haec oasis, ubi adhuc mansio est et statio iter facientium. Conf. Heeren. l. l. p. 220. Ideler l. l. IV pag. 408. 413. coll. Rennel. p. 630.

κατὰ Ἑλλήνων γλωσσαν] Monet Valcken. in hac formula articulum τὴν post praepositionem vulgo addi, ut II, 30. IV, 52. Sed omittitur IV, 110. VI, 98. — Ad verba ὅτι μὴ conf. nott. ad I, 18. II, 50.

Μακάρων νῆσος] νῆσος cum Schwgh. Gaisf. et Matth. reponendum censui, libris plerisque probantibus atque Stephan. Byz. s. v. Ἀΰσις. Et hanc lectionem merito sequitur Italus interpres. Wesselingius primus dederat νῆσοι, quod praeter duos libros scriptos praebent Valla, Olympiodor. apud Phot. p. 191 s. 111 et Eustath. ad Homer. Odys. IV p. 1509,

30 s. 186, 51. Quibus sane Beatorum quae feruntur insulae in Atlantico mari, poetis maxime celebratae, obversatae esse videntur, cum singularem in pluralem commutarent. Hinc autem factum opinor, quod in epigrammate apud Tzetz. ad Lycophron. 1194 pag. 952 ed. Müller. de una urbe Thebarum Bocotiae invenitur αἰδ' εἰςὶ Μακάρων νῆσοι. Singularem numero de eodem loquitur loco Photius Lex. Gr. p. 178, cui iunge Hesych. II, 52, Suid. p. 483 et Phavorin. p. 1206, qui eadem tradentes variant in Μακάρων νῆσος et Μακάρων νῆσοι. Monuit haec Creuzer. in Commentt. Herodd. p. 91. Ac nemo fere nescit, iam mature Beatorum insulas inveniri et laudari sedes piorum hominum vita defunctorum, post autem, Augusti potissimum aevo et sequenti haec maximopere exornata et amplificata fuisse a poetis.

Ad Herodoti locum quod attinet, haud mirum esse scribit Ideler l. l. p. 397. 398, quod haec appellatio ad Oases Africae quoque fuerit traducta, quippe quae fontibus abundantes, herbarum arborumque flore insignes iis, qui e desertis adveniant, verae videantur esse beatorum sedes. Idem monet Minutoli l. l. p. 85. — „Ac pervenisse ad Graecos homines famam Elysi in Aegyptiorum finibus siti, lo-

δὴ τοῦτον τὸν χρόνον λέγεται ἀπικέσθαι τὸν στρα- 85
 τόν· τὸ ἐνθεῦτεν δὲ, ὅτι μὴ αὐτοὶ Ἀμμωνίοι καὶ οἱ
 τούτων ἀκούσαντες, ἄλλοι οὐδένες οὐδὲν ἔχουσι εἰ- 208
 πεῖν περὶ αὐτῶν· οὔτε γὰρ ἐς τοὺς Ἀμμωνίους
 3 ἀπίκοντο, οὔτε ὀπίσω ἐνόστησαν. λέγεται δὲ καὶ

quantur veterum scriptorum excerpta, quae leguntur ap. Etymol. magn. p. 428 p. 388 Lips. Suidam in Ἠλύσιον; Tzetz. ad Lycophr. cf. 1194. 1204 et Eudociam p. 219. In loco Aegyptiaco accuratius designando variatum esse nemo mirabitur. Sic, ut hoc utar, Apion locum designaverat inter Canobum et Zephyrium, teste Eustathio ad Odys. p. 1509 pag. 186 infr. Basil. Illud docte, si quid video, ex hoc ipso loco Homericō (Odys. IV, 561 seqq.), ubi Aegyptius Proteus Menelao vaticinatur, efficere studuit Zoëga De obelisc. p. 296: „*universam fabulam de Elysio s. de beatorum insulis Aegyptiacae esse originis.*“ Quam rem odorari quodammodo Tibi videre, ubi legeris, quomodo Herodorus et Olympiodorus ap. Phot. in Bibl. p. 191 p. 111 Hoesch. Homericas res, veluti Phaeaciam adeoque Homeri patriam ad illas Aegyptias et Thebaicas insulas Beatorum retulerint. Nam ut Thebarum mentionem persequar, alio loco e Pherecydis, Antiochi, aliorum scriptorum testimoniis didicimus, utrarumque Thebarum et Aegyptiarum et Boeotiarum primordia, miracula et eventa multis partibus ab antiquis hominibus coniuncta esse (v. Melett. I p 94). Hinc

in hac urbe condenda Ozygus Aegyptiacarum Thebarum rex dicitur πάντα ποιήσας εἰς ὄνομα τῶν Αἰγυπτίων Θεβῶν. Eo referendum arbitror, quod Boeotiae Thebae suas habuere Beatorum insulas. Photius Lex. Gr. p. 178: Μακάρων νῆσος, ἢ ἀκρόπολις τῶν ἐν Βοιωτίᾳ Θεβῶν τὸ παλαιὸν, ὡς Ἀρμένιδες. Eam vero famam si quaeris, ego ortam crediderim non solum ab agri Aegypti superioris fertilitate, verum inde quoque, quod in Thebarum Libyaeque confinio amplissima spelaea longe lateque patebant, ab antiquissimo inde tempore opulentorum Aegyptiorum sacerdotumque ac regum cadaveribus recipiendis destinata. Malo enim hac in causa cum d'Anvillio facere (Mém. sur l'Egypt. p. 188), quam cum Larchero (Tabl. geogr. p. 376). Nam antiquis Graecis illa sepulcra Thebaica ignota fuisse nemo crediderit, qui loci Homericī de magnitudine Thebarum vim intelligere calleat. At vero sufficit nobis ad nostram causam illud tenere: sub rerum Aegyptiarum primordiis Thebas eo loco ac numero fuisse, ut et reipublicae et religionum caput ac fastigium censeretur.“ Creuz. in Commentt. Herodd. p. 90 seqq.

λέγεται δὲ καὶ τὰδε ὑπ' αὐτ.

τάδε ὕπ' αὐτῶν Ἀμμωνίων· ἐπειδὴ ἐκ τῆς Ὀάσιος⁹⁰ ταύτης λέναι διὰ τῆς ψάμμου ἐπὶ σφέας, γενέσθαι τε αὐτοὺς μεταξύ κού μάλιστα αὐτῶν τε καὶ τῆς Ὀάσιος, ἄριστον αἰρεομένοισι αὐτέιοισι ἐπιπνεῦσαι νότον μέγαν τε καὶ ἐξαισίον, φορέοντα δὲ θῖνας τῆς ψάμμου, καταχῶσαι σφέας, καὶ τρόπον τοιούτω⁴ ἀφανισθῆναι. Ἀμμώνιοι μὲν οὕτω λέγουσι γενέσθαι⁹⁵ περὶ τῆς στρατιῆς ταύτης.

27

Cambyseæ Aegyptios, festum Apis-

Ἀπιγμένον δὲ Καμβύσεω ἐς Μέμφιν, ἐφάνη Αἰγυπτίοισι ὁ Ἄπις, τὸν Ἕλληνας Ἐπαφον καλέουσι.

κ. τ. λ.] καὶ cum Schweigh. et Gaisf. reposui. Abiecerat Wesselingius. Hanc vero narrationem, de qua conferunt Iustin. I, 9 et Senec. Quaest. Nat. II, 32, ei qui, quae vel recentibus temporibus illic accidisse dicuntur, reputet, multosque peregrinantes una cum camelis, aliis, arenâ ventis adflatâ obrutos esse norit, minime incredibilem videri vix est, quod moneam. Quin quod his ipsis in regionibus, in quibus Cambysis exercitum periisse verisimile est, nuper admodum loca altiora, ex ossibus quae constant, terrâ sepulcrorum ad instar superimpositâ, inventa sunt, triginta numero, quae singula vel centum adeoque plura hominum cadavera continere potuerint. Ac plures istiusmodi colles fore ut inveniantur, adfirmant desertorum istorum incolae. Vid. Ritter. Erdkunde I pag. 968 coll. Ideler. l. l. p. 417, cui, quae de numero exercitus Persarum hic narrantur, exaggerata videntur; Persas ille putat, a ductoribus Aegyptiis in mediis desertis derelictos et proditos, ita prae de-

fatigatione omniumque rerum, aquae praesertim, inopia periisse.

Cap. XXVII.

ὁ Ἄπις] Auctore Siebel. ad Pausan. I, 18 p. 57 et II, 5 §. 5 p. 176 scribendum erit Ἄπις et Ἄπιν, cum prior syllaba producat. Conf. III, 28 et supra II, 153.

τὸν Ἕλληνας Ἐπαφον καλέουσι] Vid. nott. ad II, 153 fin. et ad III, 28. Hoc loco ex Creuzeri Symbol. I p. 482 seq. illud unum monebimus, Apidem Osiridis vivum quasi symbolum indeque foecunditatis omnis, sive Sole sive Nilo illa efficiatur, signum esse habitum, quippe quod omnia contineat, quae sub Osiride latere putabant sacerdotes. Tu conf. inprimis Plut. De Isid. et Osirid. p. 368 C. Qui idem Apis hinc Isidi quoque sacer habebatur, ut testantur quae attulit Wesseling. ad Diodor. I, 21. Hicce taurus si repertus erat, solempni pompa a sacerdotibus arcessebatur et quatuor per menses in aedibus orientem versus patentibus alebatur festique dies inde ab interlunio agi-

ἐπιφανέος δὲ τούτου γενομένου, ἀντίκα οἱ Αἰγύπτιοι εἴματα τε ἐφόρεον τὰ κάλλιστα, καὶ ἦσαν ἐν 2 θαλίῃσι. ἰδὼν δὲ ταῦτα τοὺς Αἰγυπτίους ποιεῦν-1 τας ὁ Καμβύσης, πάγχυ σφέας καταδόξας, ἔωυτοῦ κακῶς προήξαντος, χαρμόσυνα ταῦτα ποιεῖν, ἐκάλεε τοὺς ἐπιτρόπους τῆς Μέμφιος· ἀπικομένους δὲ ἐς ὄψιν, εἶρετο „ὅ τι πρότερον μὲν, ἔοντος αὐτοῦ ἐν 5 Μέμφι, ἐποίειν τοιοῦτον οὐδὲν Αἰγύπτιοι· τότε δὲ, ἐπεὶ αὐτὸς παρεῖη τῆς στρατιῆς πληθὸς τι ἀποβα-3 λών;“ οἱ δὲ ἔφραζον, ὡς σφι θεὸς εἶη φανείς, διὰ χρόνου πολλοῦ ἔωθῶς ἐπιφαίνεσθαι· καὶ ὡς ἐπεὶ φανῆ, τότε πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κεχαρηκότες ὄρτά-4 ζοιεν. ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμβύσης, ἔφη ψεύδεσθαί 10 σφεας· καὶ ὡς ψευδομένους, θανάτῳ ἐξημίου.

28 Ἀποκτείνας δὲ τούτους, δεύτερα τοὺς ἱρέας ἐκάλεε ἐς ὄψιν. λεγόντων δὲ κατὰ τὰ αὐτὰ τῶν ἱρέων, οὐ λήσειν ἔφη αὐτὸν, εἰ θεὸς τις χειροῖθις ἀπιγμένος

dī conspicuo facto celebrantes, de rebus a se male gestis laetari ratus, praefectos urbis Memphis occidit.

Sacerdotes iubet adducere sibi Apidem: huius descriptio.

tabantur. Tum demum Heliopolin bestiam ducebant, et quadraginta per dies nutriebant; quibus peractis, Memphin Vulcani in templum Apis deducebatur omnique sacrificiorum honore, thure, aliis affliciebatur. De quo praeter Herod. III, 28, quocum conf. Plin. H. N. VIII, (72) 46. Cr. citat Diodor. I. I. Strabon. XVII p. 803 s. p. 1155. Alberti ad Hesych. s. v. Zoega De obelisc. p. 283 seq. Ad formam bovis observat Link (Die Umwelt pag. 180), Apidem non fuisse ex eo boum genere, cui nunc nomen *Buckelochsen*, sed ad vulgare boum genus pertinuisse videri.

πάγχυ σφέας καταδόξας] καταδόξας, idem fere quod simplex δόξας, nisi quod malam quandam in partem adhiberi videtur

verbum compositum. Conf. I, 22. 79. 111. III, 69. VIII, 69 etc. Ad χαρμόσυνα in seqq. Schweigh. in Lex. Herod. suppleri vult ἱερά, ut dī festi sacraque, quae obeant Aegyptii, intelligantur.

ἐκάλεε τοὺς ἐπιτρόπους τῆς Μέμφιος] Conf. V, 30 et VII, 176. Equidem eiusmodi magistratus hic indicari censeam, qui ad Romanorum vicomagistros accedunt. Neque enim nomenclatorum praefecti, de quibus II, 164, neque demorum, de quibus III, 6, hic intelligi posse videntur.

Cap. XXVIII.

οὐ λήσειν ἔφη αὐτὸν] i. e. „non clam se ipso fore (s. se intellecturum), si manu tractabilis ad Aegyptios venisset deus.“ In seqq. edidi μετήσαν ut III, 19. Vulgo μετήσαν, cuius loco

2 εἴη Αἰγυπτίοισι. τοσαῦτα δὲ εἶπας, ἐπάγειν ἐκέλευε 15
 τὸν Ἄπιν τοὺς ἰστέας· οἱ μὲν δὴ μετῆσαν ἄξοντες.
 Ὁ δὲ Ἄπιν οὗτος, ὁ Ἐπαφος, γίνεται μόσχος ἐκ
 βοῶς ἣτις οὐκέτι οἷη τε γίνεται ἐς γαστέρα ἄλλον
 3 βάλλεσθαι γόνον. Αἰγύπτιοι δὲ λέγουσι σέλας ἐπὶ
 τὴν βοῦν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατίσχειν, καὶ μιν ἐκ 20
 4 τούτου τίκτειν τὸν Ἄπιν. Ἐχει δὲ ὁ μόσχος οὗτος,
 ὁ Ἄπιν καλούμενος, σημήϊα τοιαῦτα· ἐὼν μέλας, ἐπὶ
 μὲν τῷ μετώπῳ λευκὸν τετράγωνον φορέει· ἐπὶ δὲ
 τοῦ νώτου, αλειτὸν εἰκασμένον· ἐν δὲ τῇ οὐρῇ, τὰς

Aldina, Florentinus et Sacerdoti liber μετῆσαν.

ἐς γαστέρα — βάλλεσθαι] De vacca foetum utero concipiente haec intelligenda sunt. Duo libri βαλέσθαι; λαβέσθαι coniecerat Pauw. receperatque Schaeferus. Quo minime opus. In proxime antecedentibus pro οἷη τε Steger. Praefat. p. XIII scribi mavult ὁσίη, hoc sensu: „quam non amplius fas est alium partum concipere!“

σέλας ἐπὶ τὴν βοῦν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατίσχειν] κατίσχειν hic valet delabi, deferri. Explicuit, observante Valck., Eustath. ad Iliad. α' pag. 100, 40 et Abresch. in Dilucid. Thucydid. pag. 460. Cr. addit Schol. Leidenss. ad Iliad. I, 450 ed. Wassenb. Ad rem ipsam consul. Pompon. Mel. I, 9: „raro nascitur, nec coitu pecoris, ut aiunt, sed divinitus et coelesti igne conceptus;“ atque in primis Plutarch. De Isid. et Osirid. pag. 368 C. De reliquis vide Creuzerum in Excurs. ad h. l.

τετράγωνον φορέει] φορέει, quod cum Gronovio deleverat

Wessel. cum Schweigh. et Gaisf. reposui. Matthiae omisit. De ipsa re consul. Creuzerum l. l.

ἐπὶ δὲ τοῦ νώτου αλειτὸν εἰκασμένον] „Haec verba male habent Zoegam de obelisc. p. 448. Vulturis (γυπός) signum in Apidis notis esse; non aquilae, si icones conferas. Tu vide v. c. Cayli Recueil Tom. I Tab. 12. Ego in ea re ampliandum existimo. Nam primum nemo nescit diligentiam Herodoti in rebus naturalibus describendis, ut minime credibile sit, vulturem et aquilam ab eo esse confusos. Deinde phoenicis, avis, imago nonnunquam adiungi poterat Apidi. Est vero phoenix ἐς τὰ μάλιστα αλειτῶ περιήγησιν ὁμοιότατος, ipso Herodoto teste II, 73. Poterat autem phoenix bifariam iungi Apidi, primum respectu habito inundantis Nili, cuius nota in notis Apidis erat; si quidem in anaglyphis Thebaicis urceum et pateram gestat phoenix igiturque et ipse ad Nilum solstitio aestivo crescentem refertur (vid. Descript. de l'Egypt. Antiq.

29 τρίχας διπλᾶς· ἐπὶ δὲ τῇ γλώσση, κάνθαρον. Ὡς δὲ ἤγαγον τὸν Ἄπιν οἱ ἱεῖες, ὁ Καμβύσης, οἷα ξῶν²⁵ ὑπομαργότερος, σπασάμενος τὸ ἐγχειρίδιον, θέλων τύψαι τὴν γαστέρα τοῦ Ἄπιος, παίει τὸν μηρόν· γε-
 2 λάσας δὲ, εἶπε πρὸς τοὺς ἱεῖας· „Ὡ κακαὶ κεφαλαί, τοιοῦτοι θεοὶ γίνονται, ἔναιμοί τε καὶ σαρκώδεις,³⁰ καὶ ἐπαῖοντες σιδηρίων; ἄξιός μὲν Αἰγυπτίων οὗτός

209

Vulnerat Cam-
 byses femur Api-
 dis: flagellantur
 sacerdotes: fe-
 stum solutum:
 Apis exstinctus,
 clam sepelitur.

Vol. I. cap. 5. §. 6 p. 29 seqq.); deinde quoniam Apidis periodus chronologica viginti quinque annorum inclusa erat in periodo phoenicis MCCCC annorum. De his periodis vid. Marshami Canon. chron. pag. 9. Dornedden neue Theorie p. 85 et Iomard. in Descr. de l'Ég. Vol. I Antiqq. cp. 5 §. 5 p. 28. Creuzer.

ἐπὶ δὲ τῇ γλώσση κάνθαρον] Porphyr. apud Euseb. Pr. Evang. III, 13 habet ὑπὸ τῇ γλώττῃ κάνθαρος, nec aliter, quem cum illo citat Wessel., Plinius H. N. VIII, (71) 46: „Nodus sub lingua, quem cantharum adpellant.“ Unde cum Iablonskio in Herodoto scribi quis malit ὑπὸ δὲ τῇ γλ. quemadmodum interpretatus est Larcherus: sous la langue. Cantharum autem sive scarabaeum Aegyptiorum in doctrina sacra solis ac lucis indeque omnis generationis vitaeque symbolum haberi nunc satis constat. Qui idem inde in hypogaeis mumiisve invenitur frequens, animæ in corporum s. materiae mutatione non extinctae signum. Plurima hanc in rem Creuz. in Symbol. I p. 489 seqq. At libri scripti et editi omnes adversantur, quibus invitis nihil in

talibus novare audeam. — Ad verba proxime antecedentia τὰς τρίχας διπλᾶς Larcherus laudat Scholiast. Ptolem. in Tetrabibl. pag. 2, qui bovis caudam secundum lunam crescere et decrescere dicit.

Cap. XXIX.

οἷα ξῶν ὑπομαργότερος] i. e. haud prorsus mentis compos. Conf. III, 145. VI, 75. Descendit a μάργος (vesanus, avidus), de quo Blomfield. in Glossar. ad Aeschyl. Prometh. 909. Ad σπασάμενος conf. nott. ad Plutarch. Philopoem. pag. 26.

παίει τὸν μηρόν] Congruit Plutarch. De Isid. et Osir. §. 44 p. 368 F. Aelian. V. H. VI, 8; de Ocho simile quid perpetrante idem Plutarchus l. l. §. 31 pag. 363 C. Attulit haec Valcken. Darium Hystaspis aliter sensisse monens e Diodor. I, 95. Polyæn. VII, 10 §. 7.

ἐπαῖοντες σιδηρίων] i. e. sentientes ictum ferri. ἐπαῖειν exponitur a schol. Apollon. Rhod. II, 195 αἰσθάνεσθαι. — Inseqq. Werfer. (Actt. phil. Monacc. I p. 98) praefert lectionem: ἄξιός μὲν γε Αἰγυπτίων οὗτός γε ὁ θεός, conferens I, 187. Nos vulgatam ἄξιός μὲν Αἰγ. retinuimus.

γε ὁ θεός. ἀτάρ τοι ὑμεῖς γε οὐ χαίροντες γέλωτα
3 ἐμὲ θήσεσθε.“ Ταῦτα εἶπας, ἐνετείλατο τοῖσι ταῦτα
πρήσσοσι, τοὺς μὲν ἱρέας ἀπομαστιγῶσαι, Αἰγυ-
πτίων δὲ τῶν ἄλλων τὸν ἄν λάβωσι ὀρτάζοντα, 35
κτείνειν. ὀρτὴ μὲν δὴ διελέλυτο Αἰγυπτίοισι· οἱ δὲ
4 ἱρέες ἐδικαιεῦντο. ὁ δὲ Ἄπις πεπληγμένος τὸν μη-
ρὸν, ἔφθινε ἐν τῷ ἱερῷ κατακείμενος. καὶ τὸν μὲν,
τελευτήσαντα ἐκ τοῦ τραώματος, ἔθαψαν οἱ ἱρέες λά-
θρη Καμβύσειω.

30

Occidit Smerdin,
fratrem germanum,
opera P'rxaspis.

Καμβύσης δὲ, ὡς λέγουσι Αἰγύπτιοι, αὐτίκα 40
διὰ τοῦτο τὸ ἀδίκημα ἐμάνη, ἐὼν οὐδὲ πρότερον
2 φρενήρης. Καὶ πρῶτα μὲν τῶν κακῶν ἐξεργάσατο
τὸν ἀδελφεὸν Σμέρδιν, ἐόντα πατρὸς καὶ μητρὸς
τῆς αὐτῆς· τὸν ἀπέπεμψε ἐς Πέρσας φθόνῳ ἐξ Αἰ-
γύπτου, ὅτι τὸ τόξον μουῖνος Περσέων ὅσον τε ἐπὶ 45
δύο δακτύλους εἶρυσσε, τὸ παρὰ τοῦ Αἰθίοπος ἠνε-
ικαν οἱ Ἰχθυοφάγοι· τῶν δὲ ἄλλων Περσέων οὐδεὶς
3 οἷός τε ἐγένετο. Ἀποικομένου ὦν ἐς Πέρσας τοῦ
Σμέρδιος, ὄψιν εἶδε ὁ Καμβύσης ἐν τῷ ὕπνῳ τοιήνδε.

οὐ χαίροντες γέλωτα ἐμὲ θή-
σεσθε] i. e. non iuvabit vos, me
ludibrio habuisse s. poenam non
effugietis, quod me ludibrio ha-
buistis. De locutione οὐ χαίρον-
τες consul. G. Hermann. ad Vi-
ger. p. 767. Heindorf. ad Plat.
Gorg. p. 220. Conf. infra III,
63. 69. 36, ubi Valcken. prae-
ter alia Hemsterhusium conferri
vult in Miscell. Obs. VI p. 343.
Imitando expressit formulam
Pausanias IV, 21 §. 7, ubi conf.
Siebelis. — Ad verba γέλωτα —
θήσεσθε conf. III, 38 et VII,
209, ubi Wessel. praeterea citat
Iob. XVII, 6. Athen. VIII, pag.
335 C.

ἐδικαιεῦντο] i. e. puniti sunt.
Conf. I, 100. V, 92 §. 2, ubi

Wessel. laudat Leopard. Emen-
datt. V, 9.

ἔθαψαν οἱ ἱρέες] Ab Hero-
doto dissentit Plutarchus, qui
bovem a Cambyse necatum, can-
ibus dein proiectum ab iisque
devoratum esse scribit, De Is.
et Osirid. pag. 368 F.

Cap. XXX.

φρενήρης] Conf. III, 25. In
seqq. ad verba ὅσον τε ἐπὶ δύο
δακτύλους conf. III, 5 fin. ὅσον
τε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Ad ipsam
sententiam comparamus Iustinum
I, 9 de Cambyse sic pronun-
tiantem: „erat enim difficile,
ut parceret suis, qui cum
contemptu religionis, grassatus
etiam adversus deos fuerat.“

τὸ — ἠνεικαν] Vid. cap. 21.

4 ἔδοξέ οἱ ἄγγελον ἔλθόντα ἐκ Περσέων ἀγγέλλειν, ὡς 50
 ἐν τῷ θρόνῳ τῷ βασιλεῖσι ἰζόμενος Σμέρδης, τῇ κε-
 5 φαλῇ τοῦ οὐρανοῦ ψεύσειε. Πρὸς ὧν ταῦτα, δεί-
 σασ περὶ ἑαυτοῦ μὴ μιν ἀποκτείνας ὁ ἀδελφεὸς ἄρχη,
 πέμπει Πρηξάσπεα ἐς Πέρσας, ὃς ἦν οἱ ἀνὴρ Περ-
 6 σέων πιστότατος, ἀποκτενέοντά μιν. ὁ δὲ, ἀναβὰς 55
 ἐς Σοῦσα, ἀπέκτεινε Σμέρδην· οἱ μὲν λέγουσι, ἐπ’
 ἄρχην ἐξαγαγόντα· οἱ δὲ, ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν
31 προσαγαγόντα καταποντιῶσαι. Πρῶτον μὲν δὴ λέ-
 γουσι Καμβύση τῶν κακῶν ἄρξει τοῦτο. δεύτερα 59
 δὲ ἐξεργάσατο τὴν ἀδελφεήν, ἐπισπομένην οἱ ἐς Αἴ-
 γυπτον, τῇ καὶ συνοίκεε, καὶ ἦν οἱ ἀπ’ ἀμοτιῶν
 2 ἀδελφεή. ἔγρημε δὲ αὐτὴν ὧδε· οὐδαμῶς γὰρ ἐώθε-

Occidit sororem
 germanam, can-
 demque uxorem:
 duae sorores

210
 Cambysis, eae-
 demque uxores
 eius: iudices re-
 gii qui dicantur,

τῇ κεφαλῇ — ψεύσειε] Locutionem postea proverbii vim induisse notat Wesseling. citans Aristaenet. I, 11. Aelian. V. H. XII, 41. Eunap. Vit. Aedes. p. 48 [p. 28 Boissonad., cuius vide annotat. pag. 226]. Liban. II p. 115 B. Barth. ad Stat. Theb. III, 155.

οἱ μὲν λέγουσι, ἐπ’ ἄρχην ἐξαγαγόντα κ. τ. λ.] ἐξαγαγόντα, uti mox προσαγαγόντα, ad Prexaspem pertinet, qui Smerdin eduxerit venatum. Ἐρυθρὴν θάλασσαν hic de Persico sinu intelligi monet Breiger. Commentat. de difficill. quibusd. Asiae Herodot. p. 11. Tu conf. nott. ad I, 1. — Ad argumentum loci inprimis facit Ctesias in Excerptt. Perss. §. 10 coll. §. 8 ubi, quem Smerdin Herodotus appellat, is vocatur Tanyoxarces, a Cyro moriente constitutus Bactriae aliarumque quarundam terrarum ac gentium satrapa. Idem a Xenophonte (Cypop. VIII, 7, 11) vocatur Tanyoxares, cui Cyrus

Medorum, Armeniorum et Cadusiorum satrapiam designarit. Quem eundem, ad Herodoteam appellationem magis accedens, Iustinus I, 9 vocat Ergin (sive Merdin sive Mergin; nam libri variant); quocum conf. Aeschyl. Pers. 774. — Ut enim in singulis discrepant Ctesias atque Herodotus, ita in summa, in paricidio nimirum, utrique scriptori convenit. Quod idem de Iustino dictum velim. Conf. nott. ad Ctesiae locum. Tu conf. infra III, 61 seqq. ibiq. nott.

Cap. XXXI.

ἐξεργάσατο τὴν ἀδελφεήν] ἐξεργάζεσθαι, quod conficiendi, perpetrandi significatione vulgo reperitur, hoc loco haud scio an interficiendi notionem assumat, ut IV, 134. V, 19 et sic, monente Cr. explicat Schweigh. in Steph. Thes. L. Gr. p. 3796 ed. Londin. — Ad ἐπισπομένην conf. nott. ad I, 91.

οὐδαμῶς γὰρ ἐώθεσαν] Vul-

quod munus gerant: consulti de regis matrimonio cum sorore, quam iustum et cautum responsum dederint.

σαν πρότερον τῆσι ἀδελφεῖσι συνοικίειν Πέρσαι. ἠρώσθη μίης τῶν ἀδελφεῶν Καμβύσης, καὶ ἔπειτα βουλόμενος αὐτὴν γῆμαι, ὅτι οὐκ ἐωθότα ἐπενόεε⁶⁵ ποιήσκειν, εἴρετο καλέσας τοὺς βασιλῆτους δικαστάς, εἰ τίς ἐστι κελεύων νόμος τὸν βουλόμενον ἀδελφεῖ ἅσσυνοικίειν. Οἱ δὲ βασιλῆιοι δικασταὶ κεκριμένοι ἄνδρες γίνονται Περσέων, ἐς οὗ ἀποθάνωσι, ἢ σφι

go perhibent Persarum fuisse morem cum matribus, sororibus, filiabus concumbendi, idque e Zoroastri lege ita constitutum fuisse. Quod quamquam pluribus comprobatur exemplis, vulgarem tamen communemque Persarum fuisse morem negat Anquetil. in Append. ad Zendavest. I, 1 p. 71. Plura hanc in rem laudavi ad Ctesiae fragmm. pag. 91 seqq. coll. 199, quibus nunc addo Schulting. jurisprudent. Anteiust. ad Gaii Institt. I, 4 §. 35 et Jacobs. Lectt. Stobenss. p. 143 seqq. — Articulum οἱ ante Πέρσαι vulgo positum, cum recentt. abiici. Matthiae eum retinuit.

καλέσας τοὺς βασιλῆτους δικαστάς] In Sicrofti libro ac Vindobonensi, apud Vallam ac Hesych. s. v. βασιλεῖς invenitur τοὺς βασιλῆτους καλεομένους δικαστάς. Gaisf. confert III, 14. VII, 194. Add. V, 25. Alia veterum testimonia de hoc regiorum iudicium concilio suppedabit Brisson. de reg. Perss. princip. I §. 132. 133; quibus add. Esther. I, 13. Quod e Magis fuisse compositum probabiliter statuit Heeren. Ideen. I p. 458 sq. Cum enim Magorum disciplina non minus ad cultum et sacra,

quam ad omnem Persarum rem publicam spectaret, Magos et sacerdotes et iudices summosque regis consiliarios fuisse, maxime est consentaneum. Septem autem illos fuisse numero suspicor ex iis, quae apud Brisson. l. I. §. 133 allata invenio.

ἐς οὗ ἀποθάνωσι κ. τ. λ.] Ad ἐς οὗ conf. nott. ad I, 67 et de coniunctivis ἀποθάνωσι et παρευρεθῆ nott. ad I, 19 fin. Voculam μὴ, quam Aldina inseruit ante παρευρεθῆ, probante Toupio in Emendd. Suid. III pag. 325 ed. Lips., minime recepinus, cum obstet optimorum librorum auctoritas. — Ad ipsam rem confer sis, quae VII, 194. V, 25, enarrantur. Nec alio modo nunc atque antea ius exerceri apud Persas monstrant ea, quae narrat Morier. II, 103 teste Heeren. l. I. — In seqq. ἐξηγηταί, qui alias sunt religionum s. sacrorum interpretes, somniorum inde divinatores et explicatores (cf. I, 97), hoc loco legum potius atque institutorum sunt interpretes, qui leges et iura aequae ac sacra habent cognita indeque sciscitantibus aut consulentibus respondere possunt. Tu vid. Ruhnken. ad Timaei Lex. Plat. pag. 111 seq.

4 παρευρεθῆ τι ἄδικον, μέχρι τούτου. οὗτοι δὲ τοῖσι Πέρσησι δίκας δικάζουσι, καὶ ἐξηγηταὶ τῶν πατριῶν⁷⁰ θεσμῶν γίνονται, καὶ πάντα ἐς τούτους ἀνακέαται.

5 Εἰρομένου ὧν τοῦ Καμβύσεω, ὑπεκρίνοντο αὐτῷ οὗτοι καὶ δίκαια καὶ ἀσφαλέα· φάμενοι, νόμον οὐδένα ἐξευρίσκειν, ὅς κελεύει ἀδελφεῇ συνοικεῖν ἀδελφεόν· ἄλλον μὲν τοι ἐξευρηκέναι νόμον, τῷ βασιλεύον-⁷⁵

6 τι Περσέων ἐξεῖναι ποιεῖν τὸ ἂν βούληται. οὕτω οὔτε τὸν νόμον ἔλυσαν δεῖσαντες Καμβύσεα· ἵνα τε μὴ αὐτοὶ ἀπόλωνται τὸν νόμον περιστέλλοντες, παρεξεῦρον ἄλλον νόμον σύμμαχον τῷ θέλοντι γα-
7 μείειν ἀδελφείας. Τότε μὲν δὴ ὁ Καμβύσης ἔγρημε⁸⁰ τὴν ἐρωμένην· μετὰ μὲν τοι οὐ πολλὸν χρόνον ἔσχε ἄλλην ἀδελφεήν. τουτέων δῆτα τὴν νεωτέραν, ἐπι-

32 σπομένην οἱ ἐπ' Αἴγυπτον, κτείνει. Ἀμφὶ δὲ τῷ θανάτῳ αὐτῆς διζὸς, ὥσπερ περὶ Σμέροδιος, λέγεται⁸⁵ λόγος. Ἕλληνες μὲν λέγουσι, Καμβύσεα συμβαλέειν

Duplex narratio de occasione mortis illatae uxori.

καὶ πάντα ἐς τούτους ἀνακέαται] i. e. et ad eos omnia referuntur. Conf. I, 97. — Aliquot libri exhibent ἀνακέεται. De usu praepositionis εις monuit Matth. Gr. Gr. §. 578, a. pag. 1142.

φάμενοι] Idem responsum hoc ipso ex loco affert Schol. ad Lucian. de Sacrific. §. 5 Tom. III p. 71 Bip. Satis vero ex hocce responso liquet, regum Persarum potestatem, etsi institutis quibusdam sacris ipsoque hoc iudicium summorum concilio circumscripta videri queat, nullis tamen legibus coercitam esse omniaque, ut omnino per orientem fieri solet, in uno regis arbitrio fuisse posita. Monuit Heeren. Ideen. I pag. 459. — In verbis seqq. de usu par-

ticulae μὲν τοι consul. Matth. Gr. Gr. §. 622, 6 p. 1264.

τὸν νόμον περιστέλλοντες] i. e. tuentes, observantes legem. Conf. nott. ad II, 147 fin. τὴν ἐρωμένην] Atossam intelligit Dario post nuptam, ut patet ex III, 88 coll. III, 68 et ex Schol. Lucian. I.

ἔσχε ἄλλην ἀδελφεήν] ἔσχε, monente Valcken. ad IX, 76, est: uxoris loco habuit. Nomen huius sororis natu minoris Meroën fuisse, ex Liban. Antioch. p. 343 coll. or. XXXII p. 668 D. notat Wesseling. Atque alii quoque tradunt rerum scriptores, Cambysem ab Aegypto inde progressum esse usque ad Meroem, cui sive insulae sive urbi nomen sororis imposuerit.

Cap. XXXII.

Ἕλληνες μὲν λέγουσι] Vocu-

σκύμνον λέοντος σκύλακι κυνός· θεωρέειν δὲ καὶ
 2 τὴν γυναικα ταύτην. νικωμένου δὲ τοῦ σκύλακος,
 ἀδελφεὸν αὐτοῦ ἄλλον σκύλακα, ἀποδόξῆξαντα τὸν
 δεσμὸν, παραγενέσθαι οἱ· δύο δὲ γενομένους οὕτω 90
 3 δὴ τοὺς σκύλακας ἐπικρατῆσαι τοῦ σκύμνου. καὶ
 τὸν μὲν Καμβύσεια ἤδεσθαι θεώμενον· τὴν δὲ, πα-
 ρημένην δακρύειν. Καμβύσεια δὲ μαθόντα τοῦτο,
 ἐπέφρασθαι διότι δακρύοι· τὴν δὲ εἰπεῖν, ὡς ἰδοῦσα
 τὸν σκύλακα τῷ ἀδελφεῷ τιμωρήσαντα, δακρῦσειε, 95
 μνησθεῖσά τε Σμέρδιος, καὶ μαθοῦσα ὡς κείνη οὐκ
 4 εἴη ὁ τιμωρήσων. Ἕλληνες μὲν δὴ διὰ τοῦτο τὸ
 ἔπος φασὶ αὐτὴν ἀπολέσθαι ὑπὸ Καμβύσεια. Αἰγύ- 211
 πτιοὶ δὲ, ὡς τραπέξῃ περικατημένων, λαβοῦσαν θρι-
 δακα τὴν γυναικα περιτίλαι, καὶ ἐπανείρεσθαι τὸν
 ἄνδρα, κότερον περιτετιλμένη ἢ θριδαξ ἢ δασεῖα εἴη 1

iam γὰρ, quam post μὲν vulgo
 inserunt, cum Gaisf. omisi; ab-
 est enim illa a Mediceo, Flo-
 rentino, aliis. Schweigh. et
 Matth. retinuerunt. — συμβα-
 λέειν valet: *committere ad pu-
 gnandum*, ut V, 1. Ad οὕτω
 δὴ conf. I, 94. 196. II, 94 etc.,
 ne plura.

κότερον περιτετιλμένη ἢ
 θριδαξ κ. τ. λ.] i. e. *utrum ea
 lactuca, cui folia sint decerpta,
 an ea, quae integra sit, melior
 sit?* Nos Gaisf. secuti sumus,
 meliorem e libris scriptis ordi-
 nem cum Schweigh. revocantem
 et εἰσοῦσα, quod adhuc tenet
 Schweigh., abiicientem eorun-
 dem ferme librorum ob auctori-
 tatem. Vulgo: κότερον περιτε-
 τιλμένη ἢ δασεῖα ἢ θριδαξ
 εἰσοῦσα εἴη καλλιῶν; quae Val-
 cken. olim sic constituenda cen-
 suit: κότερα περιτετιλμένη ἢ
 θριδαξ ἢ δασεῖα εἰσοῦσα εἴη

ἀμείνων, adiciens ἀμείνων
 reddi potuisse καλλιῶν, ut in
 Hesych., ubi: ἀμεινον· κάλ-
 λιον. Tu conf. quoque censorem
 in Ephemer. Ienens. 1817 nr.
 163 pag. 363. — Ad rem iam
 Valcken. attulit Epicharmi dic-
 tum apud Athen. II p. 68 F.,
 ex quo praeter alios, quos ex-
 citat Lobeck. loco mox laudan-
 do, etiam Phrynichus processisse
 videtur, scribens Herodotum Io-
 num ex dialecto dixisse θριδα-
 κα, Atticos vero (ἡμεῖς δὲ αἰτ,
 ὡς Ἀττικοί) θριδακίνην, coll.
 Antiatticist. in Bekkeri Anecd.
 pag. 99. Ad quem Phrynichi lo-
 cum Lobeck. de voce θριδαξ s.
lactuca (Lattich) plurima ve-
 terum collegit testimonia, qui-
 bus omnibus primitivum placue-
 rit θριδαξ. Nos edidimus θρι-
 δαξ, quemadmodum omnes
 quantum scimus libri et scripti
 et editi h. l. exhibent. Vid. nott.

5 καλλίων. καὶ τὸν φάναι, δασεῖαν. τὴν δ' εἰπεῖν·
 „Ταύτην μὲν τοί κοτε σὺ τὴν θριδάκα ἐμιμήσαιο,
 6 τὸν Κύρου οἶκον ἀποφιλώσας.“ Τὸν δὲ, θυμωθέντα
 ἐμπεδηῆσαι αὐτῇ, ἐχούσῃ ἐν γαστρὶ· καὶ μιν ἐκτρῶ-5
 σασαν ἀποθανεῖν.

33

Ταῦτα μὲν ἐς τοὺς οἰκηῖτους ὁ Καμβύσης ἐξεμά-
 νη, εἴτε δὴ διὰ τὸν Ἄπιω, εἴτε καὶ ἄλλως, οἷα πολλὰ
 2 ἐώθεε ἀνθρώπους κακὰ καταλαμβάνειν· καὶ γὰρ τινα
 καὶ ἐκ γενεῆς νοῦσον μεγάλην λέγεται ἔχειν ὁ Καμ-10
 βύσης, τὴν ἱρὴν οὐνομάζουσι τινες. οὗ νῦν τοι
 ἀεικὲς οὐδὲν ἦν, τοῦ σώματος νοῦσον μεγάλην νο-
 34 σέοντος, μηδὲ τὰς φρένας ὑγιαίνειν. Τάδε δ' ἐς
 τοὺς ἄλλους Πέρσας ἐξεμάνη. λέγεται γὰρ εἰπεῖν

Cambyses a pue-
 ro epilepticus.

Prexaspes inter-
 rogatus, verum
 Cambysi dicit:
 Cambyses Cyro

ad II, 73. — Paulo post in ver-
 bis: ταύτην μέντοι κοτε σὺ κ.
 τ. λ. particulam κοτε reddi posse
nuper notat Schweigh. ad Eu-
 stath. ad Iliad. I, 108 provocans.
 In seqq. ἔχειν ἐν γαστρὶ valet:
gravidam esse; plane ut IV, 30
 et apud Pausan. I, 6, 2 et IV,
 9, 5. Simplex ἔχειν sive ἴσχειν
 apud Herodotum invenitur V, 41.

Cap. XXXIII.

οἷα — καταλαμβάνειν] *καταλαμβάνειν* de casibus dici
 sive malis, quae nos subito cor-
 rīpant et opprimant, quae in-
 opinata repentino impetu super-
 veniant, monuit Hemsterhus. ad
 Lucian. Somn. §. 12 Tom. I p.
 192, quo usi sunt Valcken. ad
 Herod. IV, 11 et Goeller. ad
 Thucyd. IV, 31; ubi plura.
 Tu vid. supra II, 66 ibiq. nott.

καὶ γὰρ τινα καὶ ἐκ γενεῆς
 κ. τ. λ.] Alterum καὶ cum
 Schweigh. et Gaisf. recepi et
 mox cum iisdem rescripsi οὐ νο-
 μάζουσι pro ὀνομάζουσι. Vul-
 gatam retinuit Matth. Ad rem

dudum ex Hesychio monuerat
 Larcher., de *Epilepsia* hic co-
 gitandum esse, quem morbum
 Iustinus XIII, 2 vocat *valetudi-
 nem maiorem*. Plura nunc sup-
 peditabit Fr. Dietz. ad Hippo-
 cratis (qui ipse contra appella-
 tionem *sacri morbi*, quam ho-
 minum introduxerit imperitia,
 disputat) librum *περὶ τῆς ἱρῆς
 νοῦσον* (Lips. 1827) p. 93 sqq.,
 ubi quaerit, qui factum sit, ut
 iste morbus, cui alias apud Hip-
 pocratem *Epilepsiae* nomen, *sacri
 morbi* appellatione designet-
 ur aut etiam *μεγάλη νοῦσος*
 adeoque *ἠροσκλητή* dicatur. Quas
 omnes appellationes ad vehe-
 mentiam morbi atque magnitu-
 dinem, quae vel maior quàm re-
 vera est, veteribus visa fuerit,
 spectare, iam Graeci observa-
 runt nonnulli, quorum testimo-
 nia attulit Dietz. l. l. pag. 98
 seqq. Observat Italus Herodoti
 interpres, apud eos, qui nunc
 Etruriam incolunt, epilepsiam
 vocari: *mal benedetto*.

patri a consilla-
riis praelatus, a
Croeso postro-
situs.

αὐτὸν πρὸς Πηγήσπεα, τὸν ἐτίμα τε μάλιστα, καὶ οἱ τὰς ἀγγελίας ἐφόρεε οὗτος, τούτου τε ὁ παῖς 15
οἰνοχόος ἦν τῷ Καμβύσῃ, τιμὴ δὲ καὶ αὕτη οὐ
2 σμικρὴ· εἰπεῖν δὲ λέγεται τάδε· „Πηγήσπεες, κοῖον
μέ τινα νομίζουσι Πέρσαι εἶναι ἄνδρα; τίνας τε
3 λόγους περὶ ἐμέο ποιεῦνται;“ Τὸν δὲ εἰπεῖν· „ὦ
δέσποτα, τὰ μὲν ἄλλα πάντα μεγάλως ἐπαινέει· τῆ 20
4 δὲ φιλοινίῃ σὲ φασὶ πλεόνως προσκέεσθαι.“ Τὸν
μὲν δὴ λέγειν ταῦτα περὶ Περσέων. τὸν δὲ, θυμω-
θέντα, τοιάδε ἀμείβεσθαι· „Νῦν ἄρα μέ φασὶ
Πέρσαι οἴνω προσκείμενον παραφρονέειν, καὶ οὐκ 25
εἶναι νοήμονα; οὐδ' ἄρα σφέων οἱ πρότεροι λόγοι
5 ἦσαν ἀληθέες.“ Πρώτερον γὰρ δὴ ἄρα, Περσέων
οἱ συνέδρων ἐόντων καὶ Κροίσου, εἴρετο Καμβύσης, 212
κοῖός τις δοκέει ἀνὴρ εἶναι πρὸς τὸν πατέρα τελέ-

Cap. XXXIV.

καὶ οἱ τὰς ἀγγελίας ἐφόρεε οὗτος] De structura loci conf. Matth. Gr. Gr. p. 881, de ipsa re vid. nott. ad I, 114. — De pincernis regum Persarum quaedam leguntur apud Brisson. De reg. Perss. princip. I §. 92 seq. περὶ ἐμέο ποιεῦνται] Duo libri ἐμεῦ. Invenitur ἐμέο, momente Gaisford, I, 126. VI, 86. σέο III, 9. — Mox cum Schweigh. Gaisf. et Matth. edidi ἐπαινέει pro ἐπαινέει. Conf. I, 180.

τῆ δὲ φιλοινίῃ — προσκέεσθαι] Tu conf. I, 133 ibiq. nott. pag. 315 et Brisson. l. I, 84. Valcken. consuli vult Athen. X p. 433 B. et Senecam De ira III, 14.

ἀνὴρ εἶναι πρὸς τὸν πατέρα τελέσαι Κῦρον] Wesseling. cum aliis ante τελέσαι voculam ὥστε subaudiens haec ita reddidit: „ut ad patris exemplar perveniat

s. eum aequiparet.“ Schweigh. interpretatur: „qualis vir ipse esset cum patre Cyro collatus.“ Steger. in praefat. p. XIII dubitat, an simplex τελεῖν, quod cum praepositione εἰς coniunctum valeat referri, censeri inter viros (ut II, 51. VI, 108), significare possit: *pervenire ad aliquid, aequiparare, cum διατελεῖν sc. τὴν ὁδὸν dici oportuisset, ut in Xenoph. Anab. I, 5, 7. Quare rescribi vult: πρὸς τὸ (i. e. πρὸς τοῦτο ὃ) ὁ πατήρ οἱ τελέσαι Κῦρος, ad id, quod ipsius pater perfecerit Cyrus, ubi τελέσαι pro optativo accipiendum. Contra quem monuit censor Lipsiensis 1829 nr. 136 pag. 1086, τελεῖν utique posse significare *pervenire ad aliquid*, ut in Thucyd. IV, 78. II, 97 aliisque locis excitatis a C. Fr. Hermann. ad Lucian. De conscrib. hist. p. 43 coll. 225.*

σαι Κῦρον· οἱ δὲ ἀμείβοντο, ὡς εἶη ἀμείνων τοῦ 30
 πατρός· τὰ τε γὰρ ἐκείνου πάντα ἔχειν αὐτὸν, καὶ
 6 προσεκτιῆσθαι Αἴγυπτόν τε καὶ τὴν θάλασσαν. Πέρ-
 σαι μὲν δὴ ταῦτα ἔλεγον· Κροῖσος δὲ παρεών τε
 καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ κρίσει, εἶπε πρὸς τὸν Καμ-
 7 βύσεια τάδε· „Ἐμοὶ μὲν νυν, ὦ παῖ Κῦρου, οὐ 35
 δοκέεις ὁμοῖος εἶναι τῷ πατέρι· οὐ γὰρ κω τοί ἐστι
 8 υἱὸς οἷόν σε ἐκεῖνος κατελίπετο.“ ἦσθη τε ταῦτα
 ἀκούσας ὁ Καμβύσης, καὶ ἐπαίνει τὴν Κροῖσου κρί-
 σιν. Τούτων δὴ ὧν ἐπιμνησθέντα, ὀργῇ λέγειν πρὸς
 τὸν Πηρξάσπεα· „Σὺ νῦν μάθε αὐτὸς, εἰ λέγουσι 40
 Πέρσαι ἀληθέα, εἴτε αὐτοὶ λέγοντες ταῦτα παρα-
 2 φρονέουσι. εἰ μὲν γὰρ τοῦ παιδὸς τοῦ σοῦ τοῦδε,
 ἐστεῶτος ἐν τοῖσι προθύροισι, βαλὼν τύχοιμι μέσης
 τῆς καρδίας, Πέρσαι φανέονται λέγοντες οὐδέν· ἦν
 δὲ ἀμάρτω, φάναι Πέρσας τε λέγειν ἀληθέα, καὶ μὲ
 3 μὴ σωφρονέειν.“ Ταῦτα δὲ εἰπόντα, καὶ διατεί- 45
 ναντα τὸ τόξον, βαλέειν τὸν παῖδα· πεδόντος δὲ
 τοῦ παιδὸς, ἀνασχίζειν αὐτὸν κελεύειν, καὶ σκέψα-
 σθαι τὸ βλήμα· ὡς δὲ ἐν τῇ καρδίῃ εὐρεθῆναι ἐνεόν-
 τα τὸν οἶστρον, εἰπεῖν πρὸς τὸν πατέρα τοῦ παιδὸς, 50
 4 γελάσαντα, καὶ περιχαρέα γενόμενον· „Πηρξάσπες,
 ὡς μὲν ἔγωγε οὐ μαίνομαι, Πέρσαι τε παραφρο-

Caedes filii Pre-
 xaspis, et sup-
 plicium XII Per-
 sarum.

Mihi quidem voce τελέσαι eiecta, omnia bene procedere videntur.

καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ κρίσει] De structura et significatione verbi ἀρεσκεσθαι consul. Matth. Gr. Gr. §. 411, 5 not. 2 p. 752. — In fine cap. ad verba: ἦσθη — ἀκούσας, de participii usu plura attulit Valcken. Tu conf., si tanti est, Matth. l. l. §. 555, 1 p. 1088.

Cap. XXXV.

εἰ μὲν γὰρ τοῦ παιδὸς κ. τ. λ.] Conf. Matth. Gr. Gr. §. 524 not. 4 pag. 1019. — In seqq.

HERODOT. II.

verba φάναι Πέρσας τε λέγειν κ. τ. λ. comparat Schaefer. cum Sophocleis in Electr. 9, notante Creuzero, qui praeterea Ochsen. in Suppl. ad Nicol. Damascen. pag. 20 conferri vult.

ἀνασχίζειν αὐτὸν κελεύειν] Valcken. cum his confert Senec. De ira III, 14. — Ad vocabulum βλήμα, quod apud classicum auctorem inveniri negaverat H. Stephanns (Thes. L. Gr. I p. 666), Wesseling. citat Eurip. in Suppl. 330, Philon. De exsecr. pag. 932 E.

νέουσι, δὴλά τοι γέγονε. νῦν δέ μοι εἰπέ, τίνα εἶδες ἤδη πάντων ἀνθρώπων οὕτως ἐπίσκοπα τοξεύοντα;“ Πρηξάσπεα δὲ ὀρέοντα ἄνδρα οὐ φρενήρεα, 55 καὶ περὶ ἑαυτῶ δειμαίνοντα, εἰπεῖν· „Λέσποτα, οὐδ’ ἂν αὐτὸν ἔρωγε δοκέω τὸν θεὸν οὕτω ἂν καλῶς ββαλέειν.“ Τότε μὲν ταῦτα ἐξεργάσατο· ἐτέρωδι δὲ Περσέων, ὁμοῖα τοῖσι πρώτοισι, δυνάδεκα ἐπ’ οὐδεμιῇ αἰτίῃ ἀξιόχρεω ἔλων, ζῶοντας ἐπὶ κεφαλὴν κατώρουξε.

οὕτως ἐπίσκοπα τοξεύοντα] ἐπίσκοπα (ubi adiectivum pro adverbio poni existimem) τοξεύειν de eo accipio, qui scopum feriat, qui sagittam ad scopum adigere sciat. E Theocrit. XXIV, 105 Larcher. affert ἐπίσκοπον ὀϊστόν. Magis huc faciunt, quae attulit Iacobs. ad Achill. Tat. II, 29 (ad p. 49, 9) p. 573. Add. Hesych. s. v. ἐπίσκοπα· τυγχάνοντα τοῦ σκοποῦ, ubi vid. Albert. T. I p. 1385. Apud Eleos invenitur ἐπισκόπου Ἀρτέμιδος templum teste Plutarcho II p. 302 C. Hinc verbum posterioris aetatis ἐπισκοπεῖν, de quo Lobeck. ad Phrynich. pag. 591. — De ratione ac significatione arcus symbolica diximus ad III, 21.

ὁμοῖα τοῖσι πρώτοισι] Vertit Schweigh. : non dissimili ratione. Melius opinor Letronne (Journ. d. Sav. 1817 pag. 97) Vallam secutus : primoribus patres. Retinui ὁμοῖα, cuius loco libri quidam ὁμοίως, quod supra II, 57 recepimus, quod vero hic, mutatam ob loci rationem, recipi haud potuit. Tu conf. quae citat Letronne : III,

8. 57. 68. VII, 116. 141. Thucyd. I, 25. VII, 29. Hemsterhus. ad Lucian. Somn. §. 2 p. 172 ed. Bip. Lennep. ad Phalarid. pag. 314.

ζῶοντας ἐπὶ κεφαλὴν κατώρουξε] Schweigh. haec ita interpretatur : vivos inverso capite terrā iussit defodi. Fischer. ad Weller. III, 6 p. 242 verba ἐπὶ τὴν κεφαλὴν explicat : bis an den Kopf. Equidem malim huc referre locutionem ἐπὶ κεφαλὴν et ἐπὶ κεφαλῆς πίπτειν, de qua Lobeck. ad Phrynich. pag. 440. Herodotus III, 75 fin. ἀπήγε ἑαυτὸν ἐπὶ κεφαλὴν φέρεσθαι ἀπὸ τοῦ πύργου κάτω. VII, 136 ὠθεόμενοι πρὸς αὐτῶν ἐπὶ κεφαλῆν. Plat. Rep. VIII, 7 §. 553 ἐπὶ κεφαλῆν ὠθεῖ ἐκ τοῦ θρόνου — φιλοτιμίαν. — Ad ipsam rem conf. VII, 114. Alia crudelissimi huius supplicii exempla praebet Brisson. l. l. II, 218, quo usus sum ad Ctesiae fragmm. §. 42 p. 182. Observat Italus interpres, apud Italos quoque olim hoc supplicii genus in usu fuisse, ubi vocatum est : *propagginare*, nomine ducto de

Ταῦτα δὲ μιν ποιεῦντα ἐδικαίωσε Κροῖσος ὁ 60
 Ἀυδὸς νουθετῆσαι τοισίδε τοῖσι ἔπει· „ὦ βασι-
 λεῦ, μὴ πάντα ἡλικίῃ καὶ θυμῷ ἐπίτραπε· ἀλλ’
 2 ὕσχε καὶ καταλάμβανε σεωυτόν. ἀγαθόν τι, πρόνοον 213
 εἶναι· σοφὸν δὲ ἢ προμηθίῃ. σὺ δὲ κτείνεις μὲν
 ἄνδρας, σεωυτοῦ πολίτησ, ἐπ’ οὐδεμιῇ αἰτίῃ ἀξιό-
 3 χρεῶ ἐλῶν· κτείνεις δὲ παῖδας. ἦν δὲ πολλὰ τοι- 65
 αὔτα ποιήσῃς, ὅρα ὅπως μὴ σε ἀποστήσονται Πέρ-
 σαι. ἐμοὶ δὲ πατήρ σὸς Κῦρος ἐνετέλλετο πολλὰ
 κελεύων σὲ νουθετεῖν, καὶ ὑποτίθεσθαι ὅ τι ἂν
 εὐρίσκω ἀγαθόν.“ Ὁ μὲν δὴ εὐνοίαν φαίνων συνε-
 4 βούλευέ οἱ ταῦτα. ὁ δ’ ἀμείβετο τοῖσδε· „Σὺ 70
 καὶ ἐμοὶ τολμᾶς συμβουλεύειν, ὅς χρηστῶς μὲν τὴν
 σεωυτοῦ πατρίδα ἐπετρόπευσας, εὖ δὲ τῷ πατρὶ τῷ
 ἐμῷ συνεβούλευσας, κελεύων αὐτὸν Ἀράξεια ποτα-
 μὸν διαβάντα λέναι ἐπὶ Μασσαγέτας, βουλομένων 75

Croesum bene-
 monentem impe-
 rat interfici: ser-
 vatum a mini-
 stris gaudens,
 hos morte punit.

plantis ramisve in terram de-
 missis. Nec alio fere supplicio
 Simonicos homines apud Infe-
 ros affici fingit Dantes Aligerius
 Infern. XIX.

Cap. XXXVI.

μὴ πάντα ἡλικίῃ καὶ θυ-
 μῷ ἐπίτραπε] i. e. noli omnia
 iuveniili cuidam ardori et irae
 committere. Ἠλικία eodem si-
 gnificatu acrioris studii, iuveni-
 lis fere ardoris atque cupiditatis
 invenitur VII, 18. — καταλαμ-
 βάνειν in seqq. valet coercere,
 cohibere, ut notavimus ad I, 46.
 Add. III, 52. IX, 2 ibique Wes-
 seling. πρόνοος (providus) vo-
 cabulum rarum esse monet Haupt
 Annotat. in Aeschyl. Suppl. 809
 pag. 194.

σοφὸν δὲ ἢ προμηθίῃ] Ex-
 citat haec Matthiae Gr. Gr. p.
 815 προμηθίῃ cum Schweigh.

et Gaisf. edidimus. Laudant I,
 88. II, 18. Eurip. Hecub. 795.
 Sophocl. Philoctet. 558. Val-
 cken. ad Phoeniss. p. 496. Flo-
 rentinus liber exhibet προμη-
 θείῃ, quod placet H. Apetzio ad
 h. l. Tu vid. nott. ad I, 54.

ὅρα ὅπως — ἀποστήσονται]
 ἀποστήσονται pro ἀποστή-
 σονται recte dederat Wesse-
 ling. Probat nunc Florentinus
 unusque liber Parisinus. Conf.
 III, 154. 40. 140. 142. 135
 coll. 104. I, 8. 9. Plura Iacob.
 ad Lucian. Toxar. p. 113 coll.
 p. 109. — In seqq. ad ὑποτί-
 θεσθαι (consilium dare, monere)
 conf. I, 107 ibique nott. I, 90.
 156. — Infra cum Schweigh. et
 Gaisf. revocavi ὅς χρηστῶς μὲν
 κ. τ. λ., ubi vulgo ὡς χρ. contra
 librorum auctoritatem. — De
 Araxe diximus ad I, 202.

ἐκείνων διαβαίνειν ἐς τὴν ἡμετέραν; καὶ ἀπὸ μὲν σεωντὸν ὤλεσας, τῆς σεωντοῦ πατρίδος κακῶς προ-5 στάς· ἀπὸ δὲ ὤλεσας Κῦρον, πειδόμενόν σοι. ἀλλ' οὐ τι χαίρων· ἐπεὶ τοι καὶ πάλαι ἐς σὲ προφάσιός 6 τευ ἔδεόμην ἐπιλαβέσθαι.“ Ταῦτα δὲ εἶπας, ἐλάμβανε τὸ τόξον ὡς κατατοξεύσων αὐτόν. Κροῖσος⁸⁰ δὲ ἀναδραμὼν ἔθεε ἔξω· ὁ δὲ, ἐπεὶ τε τοξεῦσαι οὐκ εἶχε, ἐντείλατο τοῖσι θεράπουσι, λαβόντας μιν ἀπο-7 κτείνειν. οἱ δὲ θεράποντες, ἐπιστάμενοι τὸν τρόπον αὐτοῦ, κατακρύπτουσι τὸν Κροῖσον· ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ, ὥστε εἰ μὲν μεταμελήσει τῷ Καμβύσῃ, καὶ⁸⁵ ἐπιζητήσει τὸν Κροῖσον, οἱ δὲ, ἐκφρήναντες αὐτόν, δῶρα λάμπονται ζωάργια Κροῖσου· ἣν δὲ μὴ μετα-8 μέληται, μηδὲ ποθῆ μιν, τότε καταχοῆσθαι. Ἐπό-θησέ τε δὴ ὁ Καμβύσης τὸν Κροῖσον οὐ πολλῶ με-τέπειτα χρόνῳ ὕστερον· καὶ οἱ θεράποντες μαθόν-90

καὶ ἀπὸ μὲν σεωντὸν ὤλεσας] Conf. nott. ad II, 39, et ad verba οὐ τι χαίρων nott. ad III, 29. Recte nunc legitur οὐ τι, cuius loco male olim οὐ τοι. Tu vid. Werfer. in Actt. philoll. Monacc. I p. 262. In seqq. ἐπιλαβέσθαι προφάσιος valet: *occasionem arripere, nancisci*, ut VI, 13. 49.

ὥστε εἰ μὲν μεταμελήσει] De usu particulae ὥστε conf. Matth. Gr. Gr. pag. 1286; qui idem §. 524 not. 6 pag. 1019 monuit de particula εἰ μὲν, cui respondet ἣν δέ. Add. Werfer. l. I. p. 101, idem consulendus p. 95. 96 ad verba οἱ δὲ ἐκφρήναντες, ubi δὲ priori in periodo succedit in locum repetitae particulae μὲν. Verbum ἐπιζητεῖν idem significare atque ποθεῖν monet, notante Cr., Schaefer. ad Dionys. Halic. de

comp. verbb. p. 113 coll. Melett. Critt. pag. 106; quem secutus pro μεταμελήται scripsi μεταμέληται.

καταχοῆσθαι] i. e. *interficere*. Vid. nott. ad I, 82 et add. I, 117.

οὐ πολλῶ μετέπειτα χρόνῳ ὕστερον] Noli haerere in hac orationis abundantia haud insolita, quam ignorans Weisk. De Pleonasm. p. 32 verba μετέπειτα χρόνῳ a glossatore profecta esse existimabat. Sed vid. Werfer. in Actt. phil. Monacc. I p. 268 alia in medium profrens sermonis abundantis exempla: III, 48. Thucyd. V, 61. Hymn. in Cerer. 205. Tu ex Herodoto potissimum conf. VII, 7 (χρόνῳ μετέπειτα) I, 171. III, 123. 126. 129. — In seqq. cum Schweigh. et Gaisf. dedi

9τες τοῦτο, ἐπήγγελλον αὐτῷ ὡς περιεῖη. Καμβύσης δὲ „Κροῖσφ μὲν συνήδεσθαι, ἔφη, περιεόντι· ἐκείνους μέντοι τοὺς περιποιήσαντας οὐ καταπροΐξεσθαι, ἀλλ' ἀποκτενέειν.“ καὶ ἐποίησε ταῦτα.

37

Ἄλλο μὲν δὴ τοιαῦτα πολλὰ ἐς Πέρσας τε καὶ τοὺς⁹⁵ ξυμμαχούς ἐξεμαίνετο, μένων ἐν Μέμφι, καὶ θήκας τε παλαιὰς ἀνοίγων, καὶ σκεπτόμενος τοὺς νεκρούς. 2 ἐς δὲ δὴ καὶ τοῦ Ἡφαίστου τὸ ἱερόν ἤλθε, καὶ πολλὰ τῷ ἀγάλματι κατεγέλασε. ἔστι γὰρ τοῦ Ἡφαίστου τῷ γάλμα τοῖσι Φοινικῆτοῖσι Παταϊκοῖσι ἐμφε-

Alia genera Cambysis insaniae: Vulcani templum et simulacrum: Patiaici Phoenicii: templum et simulacrum Cabirorum.

ἐπήγγελλον pro vulg. ἐπηγγέλλοντο, quod retinuit Matth.

ἐκείνους μέντοι τοὺς περιποιήσαντας οὐ καταπροΐξεσθαι] i. e. se non impune laturum eos, qui Croeso vitam servassent, sed eos interfecturum. Verbum καταπροΐξεσθαι Gloss. Herodot. exponit: προῖκα ποιῆσαι, ἀτιμωρητὶ, οἷον καταφρονήσας. Valcken. ad verbi significationem illustrandam excitat Herodot. III, 156. V, 105. VII, 17, ubi participium adiungitur, Aristophan. Vesp. 1357. Thesmoph. 573. Eqq. 433. Nam hisce unus ex Atticis hoc verbo hac significatione utitur. Tu vid. Lobeck. ad Phrynich. pag. 169. Genitivus ubi additur, *irridendi, insultandi* significationem assumit, monente eodem Valcken. Cr. laudat ad h. l. Ernesti. ad Aristoph. Nubb. 1241. — Ad particulam μέντοι conf. III, 31.

Cap. XXXVII.

ἐς δὲ δὴ καὶ τοῦ Ἡφαίστου τὸ ἱερόν] De quo templo vid. nott. ad II, 99. — Ad structuram verbi καταγέλων in seqq.

conf. Matth. Gr. Gr. pag. 735. Add. Herodot. III, 38.

τοῖσι Φοινικῆτοῖσι Παταϊκοῖσι ἐμφερέστατον] De Patiaicis, Phoenicum diis, Wessel. consuli vult Stanlei. ad Aeschyl. S. c. Th. 214. Tu vid. Ruhnken. in Diss. de tutel. et insign. navv. pag. 216 Opuscc. oratt. (T. I p. 416 Opp. ed. Bergmann.) ibique Selden. de Diis Syrr. II, 16 pag. 279. Namque hoc nomen latius patuit omnibusque diis Phoeniciis ac fortasse quoque Syris fuit commune, ad significandos deos, quos cubitali figurâ aut pygmaei statura in navibus secum circumferebant, utpote navium tutores et deos averruncos. Eorum igitur ad formam Vulcanus s. Phthah sub figurâ nani barbati repraesentabatur; cuiusmodi pygmaei plures hodieque in Aegyptiorum anaglyphis inveniuntur. Vid. Hirt. in Denkschrift. d. Berl. Acad. 1822 pag. 141 et Creuzer. Symbol. I pag. 531. Qui Vulcanus inde Cabiris Aegyptiis merito accensetur eorumque praeses habetur. Cum enim

ρέστατον, τοὺς οἱ Φοίνικες ἐν τῆσι πρῶρησι τῶν
 3 τριήρων περιάγουσι. ὃς δὲ τούτους μὴ ὀπάπει, 1
 ἐγὼ δὲ οἱ σημανέω· πυγμαίου ἀνδρὸς μίμησις ἐστι.
 Ἐσῆλθε δὲ καὶ ἐς τῶν Καβείρων τὸ ἱερόν, ἐς τὸ οὐ
 θεμιτόν ἐστι εἰδέναι ἄλλον γε ἢ τὸν ἱερέα· ταῦτα
 δὲ τὰ ἀγάλματα καὶ ἐνέπρησε, πολλὰ κατασκάψας. 5

septem sint apud Phoenices Cabiri, quibus accedit octavus idemque praeses, omnes pygmaicâ formâ repraesentati, apud Aegyptios quoque consentaneum est, totidem fuisse Cabiros sive summos deos, qui ex illorum doctrina primum deorum ordinem constituunt et ex illo ipso, qui reliquis praeesse putatur summus deus, editi s. emanasse perhibentur. „Eiusmodi figurae comparent in numis Cossyrae itemque consimile signum fictile exstat in British Museum (Vid. Terra cotta's of the British Museum ed. Combe nr. 42). Comparat has pygmaeorum deorum imagines cum septentrionalium, Germanorum, Britannorum fabulis Editor operis The History of English Poetry by Thom. Warton. Ed. nov. (Lond. 1824) Pref. pag. 39 not. 50.“ Cr.

ἐν τῆσι πρῶρησι τῶν τριήρων] Glossa (unde Suidas et Hesychius sua opinor desumserunt) ad h. l. θεοὶ οἱ Παταίικοι Φοινικικοὶ ἐν ταῖς πρῶμυλαις ἰδρῦμενοι. Unde quaerit Wesseling., num in suo Herodoti codice glossator legerit ἐν τῆσι πρῶμυλαις. Sed, eodem Wesseling. monente, J. Swinton. in Diss. de num. Samar. et Phoen. pag. 60 [ibique Tab. II

fig. 5. Conf. Rasche in Lexic. univers. rei numar. vett. III, 2 pag. 614. Cr.] Sidoniorum nummum exhibuit, in quo navis conspicitur, quae hosce deos tutelares in prora ostendit. Quare malim equidem cum Ruhnken. l. l. pag. 261 statuere, Grammaticos istos in suis Herodoti libris mendose scriptum invenisse πρῶμυλαις pro πρῶρησι, quam cum Selden. l. l. haec secum repugnantia ita conciliare, ut utraque fuerit ornata, qui in puppi tutor s. deus averruncus, in prora autem navis insigne fuerit. — De formâ ὀπάπει conf. nott. ad I, 68.

ἐγὼ δὲ οἱ σημανέω] Plures libri pro οἱ exhibent ὧδε. Particula δέ, quae male abest a duobus libris, hic in Apodosi iteratur, monente Werfer. in Actt. phill. Monn. I pag. 97. — Verba seqq. ἐσῆλθε δὲ κ. τ. λ. respexit Strabo X p. 473 s. 725 A. — In fine cap. cum recentt. edd. exhibui ὁμοῖα τοῦ Ἡρακλειστοῦ, ubi vulgo insertum τοῖσι, quod meliores libri ignorant. Nec agnoscit Thomas Mag. pag. 649 h. l. citans ob structuram vocis ὁμοῖος cum genitivo, de qua conf. Matth. Gr. Gr. §. 386 not. 2 pag. 707.

38 4 ἔστι δὲ καὶ ταῦτα ὁμοῖα τοῦ Ἡφαίστου· τούτου δὲ σφρας παίδας λέγουσι εἶναι. Πανταχῆ ὧν μοι δῆλόν ἐστι, ὅτι ἐμάνη μεγάλως ὁ Καμβύσης· οὐ γὰρ ἂν 2 ῥοῖοί τε καὶ νομαίοισι ἐπεπειρήσε καταγελᾶν. εἰ γάρ τις προθεῖη πᾶσι ἀνθρώποισι ἐκλέξασθαι κελεύων 10 νόμους τοὺς καλλίστους ἐκ τῶν πάντων νόμων, διασκεψάμενοι ἂν ἐλοίατο ἕκαστοι τοὺς ἑωυτῶν· οὕτω νομίζουσι πολὺ τι καλλίστους τοῖς ἑωυτῶν 3 νόμους ἕκαστοι εἶναι. οὐκὼν οἰκός ἐστι ἄλλον γε δὴ ἢ μαινόμενον ἄνδρα γέλωτα τὰ τοιαῦτα τίθε- 15 4 σθαι. Ὡς δὲ οὕτω νενομίκασι τὰ περὶ τοὺς νόμους πάντες οἱ ἄνθρωποι, πολλοῖσι τε καὶ ἄλλοισι τεκμη- ρίοισι πάρεστι σταθμώσασθαι, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε. 5 Δαρεῖος ἐπὶ τῆς ἑωυτοῦ ἀρχῆς καλέσας Ἑλλήνων τοὺς παρεόντας, εἶρετο „ἐπὶ κόσῳ ἂν χρήματι βου- 20 λοίατο τοὺς πατέρας ἀποθνήσκοντας κατασιτέεσθαι.“ 6 οἱ δὲ ἐπ’ οὐδενὶ ἔφασαν ἔρδειν ἂν τοῦτο. Δαρεῖος

Suis quamque gentem consuetudinibus haerere: Darii experimentum in Graecis et Calliis, Indica natione.

Cap. XXXVIII.

καταγελᾶν] De structurâ monuimus ad III, 37.

εἰ γάρ τις προθεῖη] Exscripsit haec Stobaeus Tit. 23, 11 pag. 191 s. 426 T. I Gaisf. — Nos retinimus προθεῖη, cuius loco quidam προσθεῖη. Respicit haec auctor in fragm. Pythagor. p. 715, notante Valcken., qui haec adiicit: „Quibus adsuevimus usu diuturno, natale solum, patriae leges atque instituta maiorum prae aliis pulcra videntur hominibus, ut naturae sic receptorum consuetudinum tenacissimis. Vel hoc solum, Herodoto iudice, Cambysen argueret dementiae, quod Aegyptiorum sacris violatis religiosos ritus habuerit ludibrio.“ — In seqq. cum Gaisf. et Matth. re-

scripsi πολὺ τι, addicente Florentino et Sancrofti libro. Vulgo πολὺ τι. Conf. Gregor. Corinth. de dialect. Ion. §. 12 ibique Koen. pag. 395. Ad locutionem γέλωτα — τίθεσθαι conf. III, 29. πάντες οἱ ἄνθρωποι retinui cum Schweigh. et Matth. Gaisf. e Sancrofti libro ac Vindobonensi exhibit: οἱ πάντες ἄνθρ. In Florentino aliisque prorsus deest articulus.

σταθμώσασθαι] Conf. II, 2 et ad seqq. ἐν δὲ δὴ καὶ: III, 15, II, 176 ibiq. nott.

ἐπὶ κόσῳ ἂν χρήματι βουλοίατο] Simillima ex Xenoph. Cyrop. III, 1 §. 43 laudat Steger. Tu conf. Plat. Apolog. p. 41 A., ne plura.

δὲ μετὰ ταῦτα καλέσας Ἰνδῶν τοὺς καλεομένους Καλλατίας, οἱ τοὺς γονέας κατεσθίουσι, εἶρετο, παρούτων τῶν Ἑλλήνων καὶ δι' ἔρμηνέος μανθανόντων τὰ λεγόμενα, „ἐπὶ τίνι χρόματι δεξαίαιτ' ἂν τελευτεύοντες τοὺς πατέρας κατακαίειν πυρὶ.“ οἱ δὲ, 8 ἀμβώσαντες μέγα, εὐφημέειν μιν ἐκέλευον. Οὕτω μὲν νυν ταῦτα νενομίσται· καὶ ὀρθῶς μοι δοκᾷ Πίνδαρος ποιῆσαι, νόμον πάντων βασιλέα φήσας εἶναι. 215

τοὺς καλεομένους Καλλατίας] Καλλατίας cum Schweigh. et Gaisf. edidi assentiente Matth. Vulgo Καλατίας; de qua scriptura nonnulla Wesseling. Infra III, 97 exstat Καλαντίαι. Quos Rennel. l. l. pag. 522 eosdem esse suspicatur atque *Padaeos*, de quibus III, 99. Sed Heeren. Ideen. I, 1 pag. 364 seq. monet huius gentis nomen latius patere et omnino ad Indiae meridionalis tractus pertinere, cum deductum videatur ab Indica voce *Caller* s. *Coulis*; *Couleries*. In his vero regionibus carnem humanam edendi consuetudinem semper fere obtinuisse Idem monet, cum vel recentioris aetatis peregrinatores istius modi carnem ad vendendum in foro publice expositam viderint, et, quae Herodotus de parentibus, quos comedant, scribat, eadem multo post a Marco Polo enarrentur. Apud gentem Africanam, quam vulgo vocant Hottentotten, similia adhuc reperiri Larcherus ad III, 99 scribit. Ad religionem autem sive superstitionem quandam illum morem spectasse e verbis: εὐφημέειν μιν ἐκέλευον colligit

Maltebrun. Nouvell. Annal. d. voyag. II p. 328. Infra IV, 25 similia fere de Issedonibus narrantur, quae eadem etiam in insula Sumatra apud gentem Battas inveniri scribunt. Conf. Heeren. l. l. I, 2 p. 285. Quare non est sane quod in ridiculum talia inconsulto vertat A. G. Schlegel. (Berlin. Taschenbuch. 1829 pag. 16). — Ad formam ἀμβώσαντες conf. I, 10. III, 14.

Πίνδαρος ποιῆσαι] Ad verbum ποιεῖν conf. II, 53, 117. IV, 14. V, 95. Pindari dictum, quo utitur Herodotus, valde est celebratum multisque repetitum senioris potissimum aetatis scriptoribus, quorum locos refert Schneider. ad Pindari fragm. III, 1 pag. 76 seqq. Est potissimum Platonis locus in Gorgia pag. 484 B. pag. 126 Heind., (coll. Schol. ad Pind. Nemm. IX, 35 et Aristid. Oratt. Platt. II p. 52) qui viros doctos advertit, quippe in quo philosophus poetae dictum alio atque Herodotus sensu accepisse videtur, existimans Pindarum nos edocere voluisse aeterna lege immortales mortalesque constringi. Nec multo aliter ipsum Pindarum ac-

39 Καμβύσεω δὲ ἐπ' Αἴγυπτον στρατευομένου, ἐποιή-³⁰σαντο καὶ Λακεδαιμόνιοι στρατηγὴν ἐπὶ Σάμον τε καὶ Πολυκράτεια τὸν Διάκεος, ὃς ἔσχε Σάμον ἐπαναστάς·
 2 καὶ τὰ μὲν πρῶτα τριχῆ δασάμενος τὴν πόλιν, τοῖσι ἀδελφείοισι Πανταγνώτῳ καὶ Συλοσῶντι ἔνειμε· μετὰ δὲ, τὸν μὲν αὐτῶν ἀποκτείνας, τὸν δὲ νεώτερον³⁵ Συλοσῶντα ἐξελάσας, ἔσχε πᾶσαν τὴν Σάμον· ἴσχων δὲ, ξεινητῆν Ἀμάσι τῷ Αἰγύπτου βασιλεῖ συνεθή-

cepisse, cui νόμος sit *lex summa naturae a fato constituta, cui et dii et homines parent*, statuit Boeckh., ipsos Pindari versus sic probabiliter restituens:

. . . . κατὰ φύσιν
 νόμος ὁ πάντων βασιλεύς
 θνατῶν τε καὶ ἀθανάτων
 ἄγει δικαίων τὸ βιαιότατον
 ὑπερτάτα χειρὶ. τεκμαίρομαι
 ἔργοισιν Ἡρακλέος κ. τ. λ.

(Vid. Pindd. Opp. T. II P. II pag. 640 seqq.) Quem sequitur Dissen. (Commentt. in Pind. Carm. pag. 660). Herodotus autem, ut Wesselingii utar verbis, intellexit *mores longa ad-suetudine valentes et dominantes quantumvis praevalentes et inhumanos*. Iam haec ad nostri loci intelligentiam sufficient; plura qui quaerant, Schneider. et Boeckh. adeant l. l. et quae ad Herodoti locum disputarunt Valcken. et Wesseling. Hoc equidem addo, per Graeciae civitates liberatas id unum maxime valuisse, ut *lex*, s. νόμος, pro domino uno haberetur, cui omnes liberi cives ser- virent. Egregie monstrant Herodoti verba VII, 104 et quae similia ex Platone, aliis excitavit C. F. Hermann. Lehrb. der Griech. Staatsalterth. §. 51 nt. 4.

Cap. XXXIX.

ὃς ἔσχε Σάμον ἐπαναστάς] i. e. qui *seditione mota Samum occupavit*. Rem enarrat Polyaen. Strategg. I, 23 §. 2. Hoc autem factum fuisse vulgo ponunt Olymp. LIX, 4. Larcherus posuerat Olymp. LXII, 2 (cf. Tab. chronol. pag. 628); Vol-neius LXI, 4. Panofka, qui pluribus disputat, quo tempore Sami tyrannidem suscepit Polycrates (Samiorr. Res pag. 29 seqq.), in Bentleii sententiam discedit, qui Olymp. LIII, 3 hoc accidisse statuit. Quam sententiam refutans I. M. Schultz. in Appar. critic. pag. 30 seq., vix certa ratione hodie effici posse monet, quando Polycratis dominatio in Samios inceperit, sed probabilem videri Eusebii rationem, qui ad Olymp. LXII, 1 s. 531 a. Chr. n. Polycratis et fratrum tyrannidem reiecerit. — Ad verba τριχῆ δασάμενος τὴν πόλιν conf. quae supra ad III, 26 occasione oblata adscriptimus.

ξεινητῆν — συνεθήκατο] ξεινητῆν hic optimi quique libri, qui iidem I, 27. II, 182. III, 43 in lectione ξεινήην conspirant, ne Sancrofti quidem libro excepto,

Polycrates, Sami tyrannus, cum fratribus quomodo egerit: hospitium contrahit cum Amaside: vicinis infestus, bello felix: capti Lesbii, vineti fossam sodiunt.

κατο, πέμπων τε δῶρα, καὶ δεκόμενος ἄλλα παρ' 3 ἐκείνου. Ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ αὐτίκα τοῦ Πολυκρά-40
 τεος τὰ προήγματα αὔξετο, καὶ ἦν βεβωμένα ἀνά τε
 4 τὴν Ἰωνίην, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα. ὅκου γὰρ
 ἰθύσειε στρατεύεσθαι, πάντα οἱ ἐχώρει εὐτυχίως.
 ἔκρητο δὲ πεντηκοντέρουσ τε ἑκατόν, καὶ χιλίους

qui hoc quoque loco una cum Aldina exhibet *ξενίην*. Ac dubitaverat de forma *ξενιητή* Wesseling., quamquam vocem *πρωχητή* I, 80 a Gronovio prolatam huc minus pertinere recte videtur statuere. Tu conf. etiam nott. ad I, 54. Quod in Stephani margine legitur *φιλίην*, id pro interpretamento habeo, quod etiam paulo post ante *συνεθηκατο* in quorundam librorum textum irrepsit. — De *Amasi*, Graecorum studiosissimo conf. II, 178; de tempore, quo vixerit, diximus ad I, 30 pag. 74. Cui regi Pythagoram literis scriptis commendasse fertur Amasis apud Diogen. Laert. VIII, 3.

καὶ ἦν βεβωμένα] i. e. *eius res s. imperium per Ioniam reliquamque Graeciam celebratum erat*. De locutione conf. VI, 131. VIII, 124; ad formam cf. nott. ad I, 10. Cum autem h. l. Ionia reliquae Graeciae quodammodo opponatur, satis opinor inde perspicui poterit, quantum illo tempore iam floruerit Ionia et prae reliqua Graecia eminuerit. Quod ad Samios, vera Herodotum memoriae prodidisse monet Panofka l. I. pag. 32, quum etiam teste Thucydide ac Strabone, alios ut taceam, sub Polycratis imperio Samiorum res maxime vigerint. Quin vel ante

Polycratis aetatem circa Olymp. XXXVII et XL Samum artibus et commercio floruisse, ad III, 139 monstrabimus.

ὅκου γὰρ ἰθύσειε στρατεύεσθαι] i. e. *quo cumque enim cum exercitu proficisceretur s. expeditionem institueret*. Ad verbum *ἰθύειν* laudant I, 204 fin. VII, 8 §. 2.

ἔκρητο δὲ κ. τ. λ.] Plures libri *ἐκέκρητο*. Nos Schweigh. et Gaisf. secuti sumus. Conf. II, 108. Eustath. ad Homer. II. pag. 759, 41 s. 662, 39. Ac monuit de Ionum hac forma Fischer. ad Weller. II pag. 288 et (nam ad Atticos quoque transiit scriptores) Heindorf. ad Platon. Protagor. pag. 572. De pentecoteris conf. I, 163 ibique nott.

χιλίους τοξότας] Qui numerus iusto minor videtur Larchero ob ea, quae III, 45 narrantur, cum decem mille stipendiarios milites tyrannum habuisse multo sit probabilius. Equidem hic eosdem intelligi puto, qui III, 45 vocantur *τοξόται οἰκηῖοι*, i. e. *satellites regii*, quales aliorum tyrannorum *δορυφόροι* vulgo occurrunt (cf. I, 59), quos mille tantum fuisse numero eo magis mihi fit credibile, quod praeter hosce *τοξότας οἰκηῖους* illo loco commemorantur *ἐπίκουροι μισθωτοί*, *milites con-*

τοξότας· ἔφερε δὲ καὶ ἦγε πάντας, διακρίνων οὐ-⁴⁵
⁵ δένα. τῷ γὰρ φίλῳ ἔφη χαριεῖσθαι μᾶλλον ἀποδι-
⁶ δούς τὰ ἔλαβε, ἢ ἀρχὴν μηδὲ λαβῶν. συχνὰς μὲν
 δὴ τῶν νήσων αἰρήκεε, πολλὰ δὲ καὶ τῆς ἠπείρου
 ἄστεα· ἐν δὲ δὴ καὶ Λεσβίους, πανστρατιῇ βοηθέν-⁵⁰
 τας Μιλησίοισι, ναυμαχίῃ κρατήσας εἶλε, οἱ τὴν τά-
 φρον περὶ τὸ τεῖχος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶσαν δεδεμένοι
40 ὄρουξαν. Καὶ κως τὸν Ἀμασιν εὐτυχέων μεγάλως ὁ
 Πολυκράτης οὐκ ἐλάνθανε, ἀλλὰ οἱ τοῦτ' ἦν ἐπιμε-
² λές. πολλῶ δὲ ἔτι πλεῦνός οἱ εὐτυχίης γινομένης,
 γράψας ἐς βιβλίον τάδε, ἐπέστειλε ἐς Σάμον· „Ἀμα- ²¹⁶
³ σις Πολυκράτει ὦδε λέγει. Ἦδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ⁵⁶

Amasidis ad Poly-
 cratem episto-
 la.

ductiui, stipendiarii (cf. nott. ad III, 4), quos plures numero sibi comparasse videtur tyrannus.

ἔφερε δὲ καὶ ἦγε πάντας] Citat haec Eustath. ad Homer. II. pag. 573, 18 s. 435, 35. Ad locutionem Tu conf. I, 88. 166 ibique nott. et ad verba ἐν δὲ δὴ καὶ Matth. Gr. Gr. §. 594, 1 pag. 1189. Ad hoc bellum cum Milesiis gestum spectare censet Panofka l. l. pag. 32 locum ap. Schol. Aristoph. Plut. 1075, ubi oraculum, quod Polycrati obtigerit, quoque ipso ille ad bellum Milesiis inferendum motus fuisse videri queat circa Olymp. I, VI, ut Panofka existimat, memoriae proditur.

Cap. XL.

εὐτυχέων — οὐκ ἐλάνθανε] Conf. Matth. Gr. Gr. pag. 1083. Ad verba: ἀλλὰ οἱ τοῦτ' ἦν ἐπιμελής (i. e. sed haec res eum advertit, ei curae fuit) conf. I, 89. II, 150.

Ἀμασις — ὦδε λέγει] Admonet Wesseling. de hac sim-

plici in regum epistolis edictive usitata formula, laudans Herod. IX, 140. III, 122. Thucydid. I, 129. II Regg. XVIII, 31. Tu conf. quoque Plutarch. II pag. 151 B. (ibique Wyttenbach. Animadvers. pag. 942), ubi Amasidis refertur epistola ad Biantem scripta; et Diogen. Laert. VIII, 3, ubi Polycrates Amasidi Pythagoram literis scriptis commendasse fertur. In hac vero Herodotea epistola, ad quam respicit Maxim. Tyr. XXXV, 2, cum sic parum considerate fingatur loquens Amasis, ac si Solonem audiisset in aula Croesi verba facientem (cf. supra I, 32), Valcken. contendit, qui Solonis illud cum Croeso colloquium, eundem hanc quoque confinxisse epistolam Herodotum, ab illis hoc nomine non facile reprehendendum, qui historiae cursum orationibus interiectis sibi libenter patiantur ab historicis Graecis et Latinis interrumpi. Nec tamen ex unius alteriusque sententiae similitudine

ἄνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὖ πρήσσοντα· ἐμοὶ δὲ αἰ
σαὶ μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι, τὸ θεῖον ἐπι-
4 σταμένῳ ὡς ἔστι φθονερόν. καὶ κως βούλομαι, καὶ 60
αὐτὸς, καὶ τῶν ἂν κήδωμαι, τὸ μὲν τι εὐτυχέειν
τῶν πρηγμαίων, τὸ δὲ προσπταίειν· καὶ οὕτω δια-
φέρειν τὸν αἰῶνα ἐναλλάξ πρήσσω, ἢ εὐτυχέειν τὰ
5 πάντα. οὐδένα γάρ κω λόγῳ οἶδα ἀκούσας, ὅστις
ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόρρηξις, εὐτυχέων 65
6 τὰ πάντα. Σὺ ὦν νῦν ἐμοὶ πειθόμενος, ποιήσων
πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιάδε· φροντίσας τὸ ἂν εὖρης
ἔόν τοι πλείστου ἄξιον, καὶ ἐπ' ᾧ σὺ ἀπολομένῳ
μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπόβαλε οὕτω, 70
7 ὅπως μηκέτι ἦξει ἐς ἀνθρώπους. ἦν τε μὴ ἐναλλάξ

colligi posse, epistolam sive colloquium ab Herodoto prorsus fictum esse, censet interpres Italus. De Solonis cum Croeso colloquio diximus ad I, 30. Amasidis vero has literas circa Olymp. LVI, quo tempore cum Milesiis tyrannus bellum gerebat, scriptas videri, auctor est Panofka l. l. pag. 33. Exscripsit illas Stobaeus Tit. CXII, 15 p. 583 s. Γ. III p. 411 ed. Gaisf. — In seqq. cum Schweigh. et Gaisf. revocavi τὸ θεῖον ἐπισταμένῳ, quod praeter alios exhibet Florentinus plane ut I, 32. Vulgo inverso ordine ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον, quod retinuit Matth. quodque haud deterius esse pronuntiat censor lenensis 1817 nr. 263 pag. 363. — De ipso dicto plura notavimus ad I, 32.

καὶ κως βούλομαι] i. e. equidem fere malo et me ipsum et eos, qui mihi sunt curae, ex parte secundis, ex parte adversis uti rebus, eoque modo vitam transigere, ut fortunam in utramque par-

tem per vices experiamur, quam ut rebus omnino secundis fruamur. Ad βούλομαι suppl. μᾶλλον; de qua ellipsi consul. Lambert. Bos. de Ellipsis. pag. 770 et Ast. ad Platon. Polit. p. 388. — Ad verba: τὰ πάντα εὐτυχέειν (ubi plures libri haud spernendi εὐτυχέων) conf. III, 43. 44. Matth. Gr. Gr. §. 266 et ad προσπίπτειν nott. ad I, 65.

οὐδένα γάρ κω λόγῳ οἶδα ἀκούσας] i. e. neminem enim unquam fando cognovi. Conf. II, 15: ἦδεα γὰρ λόγῳ. Verba subsequentia: ὅστις ἐς τέλος — πρόρρηξις prorsus respondent iis, quae in Solonis colloquio leguntur I, 32 fin. — ἐς τέλος monente Wesseling. est tandem, i. q. παντελῶς, ut ad Diodor. III, 40. — Ad verba ὅπως — ἦξει, ubi male in quibusdam ἦξει conf. nott. ad III, 36.

ἦν τε μὴ ἐναλλάξ ἦδη κ. τ. λ.] ac Tu quidem si nec ab hoc inde tempore (quo Tu scil. carissimum quodque abieceris), res

ἤδη τὸ ἀπὸ τούτου αἱ εὐτυχίαι τοι ταῖσι πάθαισι
προσπίπτωσι, τρόπῳ τῷ ἔξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο.“

- 41 Ταῦτα ἐπιλεξάμενος ὁ Πολυκράτης, καὶ νόῳ λαβῶν
ὡς οἱ εὖ ὑπετίθετο Ἕμασις, ἐδίξητο ἐπ' ᾧ ἂν μά-
λιστα τὴν ψυχὴν ἀσηθείη ἀπολομένῳ τῶν κειμηλίων⁷⁶
2 διζήμενος δ' εὗρισκε τόδε. ἦν οἱ σφρηγὶς τὴν ἐφό-

Polycrates annulum a Theodoris
217
doro Samio scalptum, detractum de digito in maro abiicit.

secundae per vices fere cum adversis Tibi accident, fac ut iis eo quo dixi modo medearis.“ In ipso textu constituendo Gaisf. secutus sum. Schweigh. et Matth. retinent vulgatam τῶπὸ pro ταῖσι, Schwgh. αὐταῖσι; antea vulgo legebatur τοιαυταῖσι. — Ad ἀκέο conf. III, 17.

Cap. XLI.

ἐπιλεξάμενος] i. e. quae cum legisset. Conf. I, 124. 125. II, 125. III, 43. 128 etc. Hesy chius, notante Larchero, haec: ἐπελέξατο τὰ γεγραμμένα ἀνέγνωσεν.

καὶ νόῳ λαβῶν] i. e. cumque haec animo recondidisset, intellexisset ac reputasset. Exstat eadem locutio III, 51. 143. V, 91. VIII, 19. Schwgh. cft. IX, 10, ubi est: φρενὶ λαβόντες τὸν λόγον. Quo eodem fere pertinebant haec: ἐπὶ νόον τρέπειν III, 21, ubi vid.; ἐν νόῳ ἔχειν I, 10. 27. III, 143. ἐν νόῳ γίνεσθαι IX, 46.

τὴν ψυχὴν ἀσηθείη] Observat Wessel. ἀσᾶν et ἀσᾶσθαι apud Hippocratem saepius dici de fastidio et tristitia itemque apud Theognid. 659, ubi additur φρένα, et 983, ubi additur θυμόν.

ἦν οἱ σφρηγὶς τὴν ἐφόρεε χρυσόδετος] Hac de gemma veterum locos collegit Panofka De

Samiorr. rebb. pag. 34 not. 1 et multo ante Kirchmann. De annull. pag. 170 seqq. Quibuscum Cr. conferri vult, quae apud Pausan. I, 17 §. 3 coll. Hygin. Poet. Astr. II, 5 narratur de Minois gemma, quam in mare deiectam Theseus, quo Neptuni filium se esse probaret, retulisse fertur, et quae ibid. X, 30 §. 2 traduntur de Phoco, Aeaci filio, cui Iaseus gemmam dono dedit auro inclusam s., ut ipsa verba apponam, λίθου σφραγιδα ἐνδεδεμένην χρυσῶ. De Polycratis annulo ex Herodoti loco disputavit Facius in Miscell. z. Gesch. d. Cultur und Kunst pag. 66 seqq. notante Cr., itemque Lessing. in: Antiquar. Brief. (Opp. T. XI pag. 153—161 et additamm. Eschenburg. ibid. pag. 183 et XII p. 253), ad quem eundem iure provocat Sillig. in Catalog. Artificc. pag. 442. Ac Lessingius quidem hunc Polycratis annulum gemmam caelatam, quae effigiem haberit insculptam, fuisse negat, sed lapidem simplicem, integrum, auro inclusum. Neque enim Theodorum, qui tum in aere elaborasset, tum architectus insignis fuisse fertur, sculpendi peritum dici a veteribus; nec omnino, teste Plinio in Hist. Nat. XXXVII, 1, ante Polycra-

ρεε χρυσόδετος, σμαράγδου μὲν λίθου ἑοῦσα,

tis tempora gemmas caelatas exstitisse, cum multo post demum, Ismeniae tempore smaragdus signa insculpere coeperint. At illud argumentum, de Theodoro depromptum, nihil valere monet Eschenburg. l. l., quo magis non in una arte, sed in pluribus bene versatos esse constet haud paucos Graecorum artifices, ipseque Herodotus, cum scriberet: ἦν δὲ ἔργον Θεοδώρου, profecto non simplicem lapidem auro inclusum, sed artis quoddam opus intellexerit. Quare malim cum Eschenburg. h. l. σφραγιδα accipere de gemma caelata, s. de annulo, cuius lapidi signum quoddam fuerit insculptum, probante Polluc. V, 100, Pausan. l. l. (ubi verba Θεοδώρου ἔργον ἦν καὶ ἐπὶ τοῦ λίθου τῆς σμαράγδου σφραγίς ex ipso Herodoto deducta videri recte statuit Siebelis) et Tzetz. (Chil. VII, 121, ubi legimus: ὃν τεχνικῶς ἐσφράγισεν ὁ δακτυλιόγλυφος Θεόδωρος ὁ Σάμιος.) Quibuscum conf. Clement. Alexandr. Paedag. III p. 289 Tom. I Pott., unde *lyram* annulo insculptam fuisse credas licet. Nec aliam Minois nec Phoci fuisse gemmam, iure quodam mihi sumere posse videor. Et multo ante Polycratis tempora Mnesarchus, Pythagorae pater, vocatur δακτυλιόγλυφος apud Diogen. Laert. VIII, 1, notante Cr. Quo magis miror, C. O. Müller. (Handbuch der Archaeolog. pag. 72) Theodoro nihil aliud

tribuere, nisi quod gemmam auro incluserit. Quem eundem artificem tum ob huiusce annuli opus, tum ob Croesi calicem Sillig. l. l. pag. 443 iure dicit Theodorum minorem caelatorem.

χρυσόδετος] *indicatur lapis s. gemma auro inclusa s. circumdata*, plane ut apud Pausan. X, 30 §. 2 legimus σφραγιδα ἐνδεδεμένην χρυσῶ, ubi Siebelis, non immemor loci Herodotei, citat Diodor. Sicul. XIX, 94 memorantem δακτυλίου ἐνδεδεμένου λίθου.

σμαράγδου μὲν λίθου ἑοῦσα] *Sardonychem* Polycratis gemmam fuisse scribit Plinius l. l., quem sequitur Solinus cap. 33, ab Herodoto uterque dissentiens, nisi, quae Larcheri est suspicio, duo Polycratis fuerint annuli, quorum alter ab Herodoto, alter a Plinio commemoretur. Lessingius l. l. pag. 183 Herodoto unice in his fidem haberi vult; quod idem mihi quoque, quamvis aliis de causis, maxime placet. De ipso *smaragdo*, lapide maxime duro indeque ad insculpendum ut aptiore ita difficiliore vir doctus monuit, notante Cr., in the classical Journal IV p. 167 seq., ubi hic locus tangitur. Tu add. C. O. Müller. l. l. pag. 380 seq., qui eum nunc dici ait *lauchgrüner Heliotrop.* — „Ψευδῆς σμαράγδος Theophrasti De lapidib. §. 25 est malachites (der Malachit). Vid. Schneideri annot. in eum locum p. 557 sq.“ Cr.

ἔργον δὲ ἦν Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέος Σαμίου· ἐπεὶ
 3 ὧν ταύτην οἱ ἐδόκεε ἀποβαλέειν, ἐποίηε τοιάδε. πεντη-80
 κότερον πληρώσας ἀνδρῶν, ἐσέβη ἐς αὐτήν· μετὰ
 δὲ, ἀναγαγεῖν ἐκέλευε ἐς τὸ πέρατος· ὡς δὲ ἀπὸ
 τῆς νήσου ἐκὰς ἐγένετο, περιελόμενος τὴν σφρηγίδα,
 πάντων ὀρεόντων τῶν συμπλόων, ῥίπτει ἐς τὸ πέ-85
 42 ἐς τὰ οἰκία, συμφορῇ ἐχρητο. Πέμπτη δὲ ἢ ἕκτη
 ἡμέρῃ ἀπὸ τούτων, τάδε οἱ συνήνεκε γενέσθαι.
 ἀνὴρ ἀλιεύς, λαβὼν ἰχθῦν μέγαν τε καὶ καλὸν,
 ἡξίου μιν Πολυκράτει δῶρον δοθῆναι· φέρων δὴ 90

In alvo piscis,
 Polycrati dono
 dati, annulus,
 inventus.

ἔργον δὲ ἦν Θεοδώρου] δὲ
 ἦν cum recentt. edd. scripsimus,
 probante censore Ienensi 1817
 nr. 163 pag. 363. Vulgo ἦν δέ.
 — De Theodoro diximus ad I,
 51. Intelligitur h. l. Theodorus
 minor natu, qui cum Teleclis
 filius vocetur, distingui debet
 ab altero Theodoro, Rhoeci (de
 quo ad III, 60) filio alteriusque
 Teleclis fratre. Qui multo prior
 ad Olympiadum initia fere a vi-
 ris doctis removetur artemque
 aeris fundendi reperisse fertur;
 a quo istum annulum factum,
 multorum annorum decursu ad
 Polycratem pervenisse haud ma-
 gis probabile est, quam calicem
 Croesi (cf. I, 51) ab eodem
 Theodoro, quinque saltem ho-
 minum aetatibus antiquiori, elab-
 oratum esse si dixeris. Apud
 Diodor. I, 98 et Athenagor. XIV
 p. 61 Telecles ille maior natu,
 Theodori prioris frater, intelli-
 gi debet; apud Herodotum et
 Pausaniam (VIII, 14, 5. X, 38, 3)
 Telecles minor natu, Theodori
 minoris pater. De quibus arti-
 ficibus consul. Thiersch. Epoch.

d. bild. Kunst. pag. 181 seqq.
 ed. secund., quem iure sequitur
 Sillig. l. l. pag. 435 seq. 442.
 Tu conf. praeterea Panofka Sa-
 miorr. Res pag. 53 seq. et C.
 O. Müller. l. l. pag. 38. Ac plu-
 res Theodoros, Samios eosdem-
 que artifices, distinguendos esse
 dudum, notante Cr., monuerat
 Böttiger. in Andeut. z. Archaeo-
 log. pag. 52.

περιελόμενος τὴν σφρηγίδα
 — ῥίπτει] i. e. gemmam detra-
 ctam (de digito) in mare conii-
 cit. Ad verbum περιαιρεῖσθαι
 detrahendi notione conf. III, 128
 coll. 159. Nec alia vis praepo-
 sitionis περί in verbo περιτίθε-
 σθαι (de quo vid. nott. ad Plu-
 tarch. Pyrrh. 11 pag. 170), πε-
 ριτίλλειν (Herod. III, 32), aliis.
 De locutione συμφορῇ χρῆσθαι
 notavimus quaedam ad I, 35.

Cap. XLII.

ἀπὸ τούτων] Cave corri-
 gas ἀπὸ τούτου. Haud aliter
 ἐκ τούτων in Plutarch. Flamin.
 9 init., ubi vid. nott. pag. 100,
 coll. Herod. I, 4. Add. Aeschyl.
 Pers. 793.

ἐπὶ τὰς θύρας, Πολυκράτει ἔφη ἐθέλειν ἔλθειν ἐς
 2 ὄψιν. χωρήσαντος δέ οἱ τούτου, ἔλεγε, διδούς τὸν
 ἰχθῦν, „ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἔλων, οὐκ ἔδικαι-
 ωσα φέρειν ἐς ἀγορὴν, καίπερ γε ἐὼν ἀποχειροβίω-
 3 τος, ἀλλὰ μοι ἐδόκεε σεῦ τε εἶναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς⁹⁵
 ἀρχῆς· σοὶ δὴ μιν φέρων δίδωμι.“ Ὁ δὲ, ἡσθεὶς
 τοῖσι ἔπεσι, ἀμείβεται τοῖσδε· „Κάρτα τε εὖ ἐποίη-
 4 σας· καὶ χάρις διπλή τῶν τε λόγων καὶ τοῦ δώ-
 5 ρου· καὶ σε ἐπὶ δεῖπνον καλέομεν.“ Ὁ μὲν δὴ
 ἀλιεύς, μέγα ποιούμενος ταῦτα, ἦτε ἐς τὰ οἰκία·
 τὸν δὲ ἰχθῦν τάμνοντες οἱ θεράποντες, εὐρίσκουσι
 ἐν τῇ νηδυί αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυκράτεος σφρη-
 5 γίδα· ὡς δὲ εἰδόν τε καὶ ἔλαβον τάχιστα, ἔφερον
 κεχαρηκότες παρὰ τὸν Πολυκράτα· διδόντες δέ οἱ
 6 τὴν σφρηγίδα, ἔλεγον ὅτεω τρόπῳ εὐρέθη. Τὸν δὲ
 ὡς ἐσηλθε θεῖον εἶναι τὸ προῆγμα, γράφει ἐς βι-
 βλίον πάντα, τὰ ποιήσαντά μιν οἷα καταλελαβήκεε·

χωρήσαντος δέ οἱ τούτου] i. e. hoc cum ei successisset s. cum adeundi copiam ei fecisset rex. Verbum χωρεῖν s. προχωρεῖν haud infrequens de feliciore successu. Attulit Wesseling. V, 62. VIII, 102. VII, 10 §. 2, quibus add. V, 89. 49. VIII, 68, ne plura. — ἀποχειροβίωτος is est, qui suarum ipsius manuum opera vitam sustentat victumque sibi ipse quaerit. Quo eodem significato apud alios invenitur αὐτουργός.

μέγα ποιούμενος ταῦτα] μεγάληα exhibet Sancrofti et Vindobon. liber, qui iudem libri IX, 111 praebent μεγάλη, ubi Florentinus aliique μεγάλη; quod idem invenitur in his locis a Wessel. allatis: Herod. II, 121, 4. Polytaen. VII, 10, 8. Homer. II. XIII, 282. Euripid. Andromach.

188 coll. Dorvill. ad Charit. p. 564. μέγα praeter locum laudatum IX, 111 invenitur VIII, 3, μεγάλη I, 119, quod mihi documento est, utrumque dicendi genus aeque placuisse Herodoto. — Ad formam κεχαρηκότες conf. Matth. Gr. Gr. pag. 496.

Τὸν δὲ ὡς ἐσηλθε θεῖον κ. τ. λ.] i. e. cum vero ipsum subiret cogitatio, divinam esse rem s. divinitus hoc ipsi accidisse. Verbo ἐσηλθε et dativum et accusativum adstrui satis notum. Ex Herodoto Tu conf. I, 24. 86. III, 14. VI, 125. VIII, 137.

γράφει ἐς βιβλίον] βιβλίον de tabula s. charta, in qua quid scripto consignatur, intelligendum, ut I, 123. 124. 125. VII, 211.

τὰ ποιήσαντά μιν οἷα κατα-

43 γράψας δὲ, ἐς Αἴγυπτον ἐπέθηκε. Ἐπιλεξάμενος δὲ ὁ Ἄμασις τὸ βιβλίον τὸ παρὰ τοῦ Πολυκράτους ἦκον, 10 ἔμαθε ὅτι ἐκκοίσει τε ἀδύνατον εἴη ἀνθρώπῳ ἀνθρωπον ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι πρήγματος, καὶ ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσειν μέλλει Πολυκράτης, εὐτυχέων τὰ πάντα· ὃς καὶ τὰ ἀποβάλλει, εὐρίσκει. πέμψας δὲ οἱ κήρυκα ἐς Σάμον, διαλύεσθαι ἔφη τὴν ξεινίην. τοῦ 15 δὲ εἵνεκα ταῦτα ἐποίησε, ἵνα μὴ, συντυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεια καταλαβούσης, αὐτὸς ἀλγήσειε τὴν ψυχὴν ὡς περὶ ξείνου ἀνδρός.

Amasis renun-
ciat hospitio cum
Polycrate.
218

44 Ἐπὶ τοῦτον δὴ ὧν τὸν Πολυκράτεια, εὐτυχεόν-
τα τὰ πάντα, ἐστρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι, ἐπικαλε-
σαμένων τῶν μετὰ ταῦτα Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ 20
ἰκτισάντων Σαμίων. Πολυκράτης δὲ πέμψας παρὰ

Polycrates, quos
e Samiis habebat
suspectos, Cam-
bysi a. 526 Ae-
gyptum invaden-
ti auxilio mittit.

λελαβήκει] i. e. quae facienti qualia sibi accidissent, s. quae fecisset quaeque inde ipsi accidissent. De structura loci conf. Matth. §. 488 not. 1 pag. 919 et §. 657 pag. 1118. Ad formam καταλελαβήκει laudant Etymol. p. 386, 28. Herod. III, 65. VIII, 122. IX, 59. 60 etc. Tu add. III, 139. 143. 149 et Matth. Gr. Gr. pag. 472. De significatione verbi vid. II, 66. III, 43. 75. 118. IV, 11. 33. IX, 93, alia.

γράφας δὲ, ἐς Αἴγυπτον ἐπέθηκε] i. e. tradidit epistolam in Aegyptum perferendam, s. traditam misit in Aegyptum. Ita Valck. laudans Harpocrat. pag. 43 et Thom. Magistr. pag. 333. Wesseling. attulit Thucyd. I, 129. Herodot. V, 95. Add. Lambert. Bos. De ellipss. L. Gr. p. 153.

Cap. XLIII.

ὅτι ἐκκοίσει — πρήγματος] Spectant haec ad Herodoti alio-
HERODOT. II.

rumque de fato sententiam, quod nemo, ne deus quidem, effugere, quod nemo avertere aliove flectere possit. Conf. IX, 16 fin. I, 91, alia, quae ad Plutarch. Pyrrh. 30 pag. 236 seq. excitavimus. — Ad voces εὐτυχεών τὰ πάντα conf. III, 40.

διαλύεσθαι ἔφη τὴν ξεινίην] Haec respicit Synesius Epist. XLVI. Societatis ruptae causam aliam prodit Diodor. I, 95, veriore, prouti statuit Panofka Samiorr. Res pag. 34. Ad formam ξεινίην conf. nott. ad III, 39. — Mox cum recentt. edd. scripsi τοῦ δὲ pro τοῦδε δὲ, coll. VIII, 85. Ad καταλαβούσης conf. III, 42 ibique laudd.

Cap. XLIV.

ἐστρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι] Accidit haec expeditio circa Olymp. LXII, 3, observante Panofka l. l. pag. 36. Tu conf. nott. ad III, 48. — De Cydonia conf. nott. ad III, 59.

Καμβύσεια τὸν Κύρου, συλλέγοντα στρατὸν ἐπ' Αἴ-
 γυπτον, ἐδεήθη ὅπως ἂν καὶ παρ' ἑωυτὸν πέμψας
 3 ἐς Σάμον, δεόιτο στρατοῦ. Καμβύσης δὲ ἀκούσας 25
 τούτων, προθύμως ἔπεμψε ἐς Σάμον, δεόμενος Πολυ-
 κράτεος στρατὸν ναυτικὸν ἅμα πέμψαι ἑωυτῷ ἐπ'
 4 Αἴγυπτον. ὁ δὲ, ἐπιλέξας τῶν ἀστῶν τοὺς ὑπώπιτενε
 μάλιστα ἐς ἐπανάστασιν, ἀπέπεμπε τεσσαράκοντα
 τριήρεσι, ἐντειλάμενος Καμβύσῃ ὀπίσω τούτους μὴ
 ἀποπέμπειν. Οἱ μὲν δὴ λέγουσι τοὺς ἀποπεμφθέν- 30
 τας Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτεος οὐκ ἀπικέσθαι ἐς Αἴ-
 γυπτον· ἀλλ' ἐπεὶ τε ἐγένοντο ἐν Καρπάθῳ πλέον-
 τες, δοῦναί σφι λόγον, καὶ σφι ἀδεῖν τὸ προσωτέ-
 ρω μῆκετι πλέειν· οἱ δὲ λέγουσι, ἀπικομένους τε
 ἐς Αἴγυπτον καὶ φυλασσομένους, ἐνθεῦτεν αὐτοὺς
 2 ἀποδρῆναι· καταπλέουσι δὲ ἐς τὴν Σάμον Πολυ- 35
 κράτης νηυσὶ ἀντιάσας, ἐς μάχην κατέστη· νικήσαν-
 τες δὲ οἱ κατιόντες, ἀπέβησαν ἐς τὴν νῆσον· πεζο-
 μαχίσαντες δὲ ἐν αὐτῇ, ἐσώθησαν· καὶ οὕτω δὴ

45

Samii redeun-
 tes Polycratem
 praelio navali
 vincunt: egressi,
 et in terra victi,
 Iacedaemonem
 classe abeunt:
 errare, qui Sa-
 miis etiam ter-
 restrem victori-
 am tribuant.

ἐδεήθη ὅπως ἂν — δεόιτο
 στρατοῦ] i. e. rogavit ab eo, ut
 ad ipsum legatos Samum mitte-
 ret copiasque ab ipso peteret. De
 particula ὅπως ἂν consul. Matth.
 Gr. Gr. §. 531, not. 2 p. 1037.
 — In seqq. cum recentt. edd.
 reposuimus ἔπεμψε pro ἔπεμπε.

Cap. XLV.

ἐν Καρπάθῳ] i. e. ad Car-
 pathum insulam, s. in Carpathio
 mari. De usu praepositionis ἐν
 diximus ad II, 163. Wesseling.
 laudat Diogen. Laert. I, 81, ubi
 ἐν ταῖς Ἀθήναις, i. e. in mari,
 quod Athenas alluit, cum § 31
 dixisset περὶ τὴν Ἀθηναίων
 θάλασσαν. — Carpathus insula,
 septentrionem versus a Creta si-
 ta, nunc appellatur Scarpanto;
 unde quod alluit insulam mare,

meridiem versus ab Rhodo in-
 sula, Carpathium vocatur. Vid.
 Horat. Od. I, 35, 8, ne plura.

δοῦναί σφι λόγον κ. τ. λ.]
 i. e. rem illos secum deliberasse,
 s. re deliberata statuisset. Conf.
 I, 97. III, 25 ibique nott. In
 seqq. quod Herodotus dicit ἀπο-
 δρῆναι, inde apud Pausaniam
 II, 31 §. 1 ἀποδρᾶναι neque
 ἀποδράναι scribi vult Siebelis
 ad l. l.

καταπλέουσι δὲ — κατέστη]

i. e. quibus Samum retro navi-
 gantibus Polycrates, cum classi
 obviam profectus, proelium com-
 misit. Ubi observa vim prae-
 positionis κατὰ in verbo κατα-
 πλέουσι ut I, 165 et paulo in-
 fra in voce κατιόντων.

- 3 ἔπλεον ἐς Λακεδαιμόνα. Εἰσὶ δὲ, οὐ λέγουσι τοὺς
 ἀπ' Αἰγύπτου νικῆσαι Πολυκράτα· λέγοντες, ἐμοὶ⁴⁰
 δοκέειν, οὐκ ὀρθῶς. οὐδὲν γὰρ ἔδεε σφέας Λακε-
 δαιμονίους ἐπικαλέσθαι, εἶπερ αὐτοὶ ἱκανοὶ ἦσαν
 4 Πολυκράτα παραστήσασθαι. πρὸς δὲ τούτοισι, οὐδὲ
 λόγος αἰρέει, τῷ ἐπίκουροί τε μισθωτοὶ καὶ τοξόται 219
 οἰκῆροι ἦσαν πλήθει πολλοὶ, τοῦτον ὑπὸ τῶν κα-⁴⁶
 5 τιόντων Σαμίων, ἑόντων ὀλίγων, ἐσσωθῆναι. τῶν
 δὲ ὑπ' ἑαυτῷ ἑόντων πολιητέων τὰ τέκνα καὶ τὰς
 γυναῖκας ὁ Πολυκράτης ἐς τοὺς νεωσοίκους συνει-
 λήσας, εἶχε ἐτοίμους, ἦν ἄρα προδιδῶσι οὔτοι πρὸς
 τοὺς κατιόντας, ὑποπρῆσαι αὐτοῖσι τοῖσι νεωσοίκοισι. 50
- 46 Ἐπεὶ τε δὲ οἱ ἐξελασθέντες Σαμίων ὑπὸ Πολυκρά-

Samii a Lace-
 daemoniis opem

οὐδὲν γὰρ ἔδεε] ἔδεε cum Schweigh. et Gaisf. dedi. Vulgatam ἔδει retinuit Matthiae. — In seqq. παραστήσασθαι valet ad deditioem compellere, expellere, vincere. Tu conf. III, 13 ibique nott. Wesseling. excitat Thucyd. I, 98. 124. Schol. in Sophocl. Oedip. Colon. 909, alia.

οὐδὲ λόγος αἰρέει] i. e. minime probabile, consentaneum est. Conf. I, 132 ibique nott. et add. Usteri ad Plut. Consolat. ad Apollon. cap. 22 pag. 67. — Ad seqq. ἐπίκουροι — τοξόται conf. nott. ad III, 4. 39.

τῶν δὲ ὑπ' ἑαυτῷ ἑόντων] Sanrofti liber ἐνωτόν. At multo frequentius invenitur datus hac in formula. Tu conf. nott. ad Plutarch. Pyrrh. p. 182. Ad συνειλήσας (cogens) conf. III, 13 ibiq. nott. Ipsum locum sic intelligo: Civium sibi subiectorum feminas una cum natis navalibus inclusas, s. in navalia co-

actas, habuit paratas, quae, si illi (cives sc.) cum redeuntibus transigerent, una cum ipsis navalibus comburerentur. Nec aliter Lange, qui vernaculo sermone reddidit Herodotum, h. l. accepit. Voculam τοῖσι ante νεωσοίκοισι, Suidae auctoritate, qui idem pro ἐτοίμους exhibet ἐτοίμως, eiecerat Wesseling, quem et Schweigh. et Matth. (Gr. Gr 405 not. 3 pag. 741) secuti sunt. E libris scriptis reduxit Gaisf. προδιδῶσι πρὸς τοὺς etc., monente Wesseling., idem est atque: inrita proditione transfugiant. Conf. V, 113. VI, 100.

Cap. XLVI.

οἱ ἐξελασθέντες] Vulgo ἐξελασθέντες. Tu consul. nott. ad I, 168. In seqq. ad verba: καταστάντες ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας conf. III, 156. Namque καταστάς dicitur is, qui sive ad magistratum curiamve sive ad populi concionem deductus, dicen-

frustra multis
verbis petitam,
ostenso farinae
sacco vacuo im-
petrant.

2 τεος ἀπίκοντο ἐς τὴν Σπάρτην, καταστάντες ἐπὶ τοὺς
ἀρχοντας, ἔλεγον πολλὰ, οἷα κάττα δεόμενοι. οἱ δὲ
σφι τῇ πρώτῃ καταστάσει ὑπεκρίναντο, τὰ μὲν 55
πρῶτα λεχθέντα ἐπιλεληθῆναι, τὰ δὲ ὕστερα οὐ
συνιέναι. μετὰ δὲ ταῦτα, δεύτερα καταστάντες, ἄλλο
μὲν εἶπον οὐδὲν, θύλακον δὲ φέροντες, ἔφασαν
3, „τὸν θύλακον ἀλφίτων δέεσθαι.“ οἱ δὲ σφι ὑπε-
κρίναντο, τῷ θυλάκῳ περιεργάσθαι· βοηθῆειν δ' ὧν
ἔδοξε αὐτοῖσι. Καὶ ἔπειτα παρασκευασάμενοι ἔστρα- 60
47 τεύοντο Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ Σάμον· ὡς μὲν Σάμιοι
λέγουσι, εὐεργεσίας ἐκτίνοντες, ὅτι σφι πρότεροι

Quo animo La-
cedaemonii sus-
ceperint expe-
ditionem in Sa-

di causa stat et quasi substitit.
Pluribus, nec h. l. omisso, mo-
nuit Wyttenbach. ad Plutarchi
Morall. I, 2 pag. 922. Hinc
satis patet, quo sensu mox di-
catur κατάστασις. De ipsa re
consul. Plutarch. Apophthegmm.
Laconn. p. 223 D. coll. 216 A.
τὸν θύλακον ἀλφίτων δέε-
σθαι] Abest ab Aldina vox θύ-
λακον, probante Valcken., qui
τὸν accipi vult pro τοῦτον vel,
quod praefert, mutandum in τόν-
δε, hoc fere sensu: *huncce, quem
digito monstrabant, saccum in-
anem farinae indigere.* Et mul-
ta e comicis praesertim attulit
Valcken., ubi τόνδε et τουτονὶ
hoc pacto invenias δεικτικῶς.
Nos reliquorum librorum aucto-
ritatem omnium secuti sumus.
Atque, quod monuit Schweigh.,
Lacedaemoniorum responsum
indicare videtur, vocabulo θύ-
λακον utique hic usos esse Sa-
mios. — θύλακον exponunt sac-
cum, s. vas ad ferendum panem
ex corio, quod milites ferunt,
panarium. Vid. Thomas Magist.
p. 457.

τῷ θυλάκῳ περιεργάσθαι]
Vulgo περιεργάσθαι, cuius lo-
co e Parisino uno ac Florentino
recenti. ed. receperunt περιεργ-
γάσθαι, augmento neglecto, ut
III, 155 ἔργασται et IV, 45
ἔργασμαι. Sensus est: voce
θύλάκου Samios supersedere
potuisse, s. supervacuum quid fe-
cisse Samios, cum, saccum af-
ferentes, haec verba (vacuum
scil. esse saccum) addiderint,
quum satis fuerit saccum solum
ostendisse, nullo verbo adiecto.
Conf. locos geminos a Wessel.
et Larchero allatos Sext. Empir.
adv. Mathematt. II §. 23 pag.
293. Aelian. V. H. IV, 11. De-
mosthen. pro Coron. cap. 22
§. 54 pag. 248 Reisk. Et conf.
quoque Herodot. II, 15.

Cap. XLVII.

ὅτι σφι πρότεροι — ἐπὶ Μεσ-
σηνίου] Hoc fidem facere proe-
lio adversus Megarenses, de quo
Plutarch. II p. 303, quodque
idem sub tempus accidisse prob-
abile sit, monet C. O. Müller.
Aeginett. pag. 67. Ac videtur
hoc ad Olymp. XXVII s. XXVIII

2 αὐτοὶ νηυσὶ ἐβοήθησαν ἐπὶ Μεσσηνίους· ὡς δὲ Λα-
 κεδαιμόνιοι λέγουσι, οὐκ οὕτω τιμωρῆσαι δεομέ- 65
 νοισι Σαμίοισι ἐστρατεύοντο, ὡς τίσασθαι βουλό-
 μενοι τοῦ κορητῆρος τῆς ἀρπαγῆς, τὸν ἦγον Κροίσω,
 καὶ τοῦ θῶρηκος τὸν αὐτοῖσι Ἄμασις ὁ Αἰγύπτου
 3 βασιλεὺς ἐπεμψε δῶρον. καὶ γὰρ θῶρηκα ἐλήθσαντο
 τῷ προτέρῳ ἔτεϊ ἢ τὸν κορητῆρα οἱ Σάμιοι· ζόντα
 μὲν λίνεον, καὶ ζῶων ἐνυφασμένων συχνῶν, κεκο- 70
 4 σμημένον δὲ χρυσοῦ καὶ εἰρίοισι ἀπὸ ξύλου. τῶν 220

num: Lacedaemoniis in bello adversus Messenios ab a. 685 ad 671 Samii navibus auxilio: Samii craterem a Lacedaemoniis Croeso missum a. 546, [1, 70] et singularis operis thoracem ab Amaside Lacedaemoniis missum a. 547 interci-
 piunt.

pertinere; quippe quo tempore bellum Messenium secundum est finitum, Samiique classe iam opibusque floruerunt. Conf. Panofka Samiorr. Res pag. 26.

οὐκ οὕτω τιμωρῆσαι κ. τ. λ.] De locutione οὐκ οὕτω — ὡς βουλόμενοι Valcken. laudat III, 120. VI, 61. 108 idem monens τιμωρεῖν, ἀμύνειν, ἀρήγειν esse auxilium alteri ferre in iniuria propulsanda; τιμωρεῖσθαι, τίσασθαι, ἀμύνεσθαι, ἀλέξασθαι, iniuriam sibi illatam vindicare. Ad argumentum facit Plutarchi locus II pag. 859 C., ubi haec Lacones respondisse legimus: ὡς οὐ βοηθοῦντες οὐδ' ἐλευθεροῦντες, ἀλλὰ τιμωρούμενοι Σαμίους στρατεύσαιντο. — De structura verbi τίσασθαι cum genitivo consul. Matth. Gr. Gr. §. 368, a; de ipso cratere vid. Herodot. I, 70.

καὶ ζῶων ἐνυφασμένων συχνῶν] ζῶα intelligo figuras quaslibet, animalium, aliarum rerum. Vid. I, 70. II, 4 ibique nott.

κεκοσμημένον δὲ χρυσοῦ καὶ εἰρίοισι ἀπὸ ξύλου] i. e. auro et licis cotoneis ornatum, distinctum, sive, ut Heeren. Ideen I,

2 pag. 119 interpretatur: *der mit baumwollenen Fäden gestickte leinerne Harnisch*. Verbis εἰρίοισι ἀπὸ ξύλου cotoneum s. *gossypium* indicari, manifestum sit aliis ex locis: III, 106. VII, 65. Unde Pollux VII, 75, haec scribens: ἥδη δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίοις ἀπὸ ξύλου τι ἔριον γίγνεται· ἐξ οὗ τὴν ἐσθῆτα λίνου ἄν τις μᾶλλον φαίη προσεικέναι, πλὴν τοῦ πάχους. De Aegyptiorum cotoneo nonnulla adscripsimus ad II, 86 e Creuzeri Commentt. Herodott. pag. 47, ubi plura. Quibus satis refutantur ii, qui post Herodoti aetatem demum in Aegypto inveniri contendunt cotoneum, quo tot mumias circumvolutas esse satis constat. Neque enim Plinius Hist. Nat. VIII, 48 audientius, ubi artem plurimis licis texendi Alexandrinis attribuit, nec magis Is. Voss., qui ad Cautull. pag. 196 hanc artem Alexandrinis Iudaeis adscribi vult; cum longe prius in Aegypto illa floruerit; qua in terra antiquissimo iam aeo texendi artem valde cultam magnique aestimatum esse, merito scribit Heeren.

δὲ εἴνεκα θωνμάσαι ἄξιον, ἀρπεδόνῃ ἐκάστη τοῦ
 θώρηκος ποιεῖ· ἐοῦσα γὰρ λεπτή, ἔχει ἀρπεδόνας
 ἐν ἐαυτῇ τριηκοσίας καὶ ἐξήκοντα, πάσας φανεράς.
 τοιοῦτος ἕτερός ἐστι καὶ τὸν ἐν Αἰνῶ ἀνέθηκε τῆς 75
 Ἀθηναίῃ Ἀμασις.

48

Adjuvant expedi-
 tionem Corin-
 thii: pueros Cor-
 cyraeos a Peri-
 andro ad Alyat-
 tem ut castra-

Συνεπελάβοντο δὲ τοῦ στρατεύματος τοῦ ἐπὶ
 Σάμου, ὥστε γενέσθαι, καὶ Κορίνθιοι προθύμως.
 Ὑβρισμα γὰρ καὶ ἐς τούτους εἶχε ἐν τῶν Σαμίων
 γενόμενον γενεῇ πρότερον τοῦ στρατεύματος τούτου,

l. l. — In seqq. ἀρπεδόνῃ, quā
 voce alias *funis* indicatur, ut
 apud Xenophont. *Cyrop.* I, 6,
 19, de *filo* accipiendum. Inde
 Pollux VII, 31 interpretatur τὰ
 νήματα.

τὸν ἐν Αἰνῶ ἀνέθηκε] Prae-
 ter Aelian. N. A. IX, 17 et Plin.
 H. N. XIX, 1, quos Wesseling.
 laudat, vid. Herod. II, 182 ibi-
 que nott.

Cap. XLVIII.

Συνεπελάβοντο δὲ] De argu-
 mento laudant Plutarch. II pag.
 859 E. Plin. H. N. IX, 25, Dio-
 gen. Laert. I, 95. Add. Panof-
 ka Samiorr. Res pag. 38. A
Cnidiis neque a Samiis iuvenes
 servatos esse, tradunt Plutar-
 chus ac Plinius.

ἐς τούτους εἶχε] i. e. ad hos
 quoque pertinuit iniuria, sive, ut
 Schweigh. haec reddidit: „Etenim
 adversus hos quoque contumeliam
 admiserant Samii proxima ante
 hanc expeditionem aetate.“ Ita
 ἔχειν εἰς τι invenitur II, 53. III,
 82. 126. VII, 143. Utitur hoc
 loco Steger. in Praefat. pag. X,
 quo monstret, infra III, 108 iti-
 dem legendum esse: ἐς αὐτούς
 εὐεργεσίαί εἶχον, ubi ἐς vulgo
 abest.

γενεῇ πρότερον τοῦ στρατεύ-
 ματος z. t. λ.] In his non prorsus
 sibi constat temporum ratio.
 Larcherus, quem sequitur Clinton
 in *Fastis Hellenicis* pag. 14
 ed. Krüger., Corcyraeorum fugam
 ponit in Olymp. LIII, 4 si-
 ve ann. 565 a. Chr. π., raptum-
 que craterem Olymp. LVI, 1 s.
 555 a. Chr. n., Laconum ex-
 peditionem Olymp. LXIII. 4 s.
 525 a. Chr. n. (Tab. chronol.
 T. VII pag. 620. 622 seqq. 630
 coll. 531 seq.). Qua ex ratione
 decem annorum erit intervallum
 inter iniuriam a Samiis illatam
 et craterem raptum; quod qui-
 dem longius est, quam quod
 verbis κατὰ δὴ τὸν αὐτὸν χρό-
 νον indicari potuisse credam.
 Inter expeditionem et iniuriam
 illam quadraginta anni erunt in-
 terpositi; quod spatium satis ex-
 cedere existimo tempus unius γε-
 νεῆς ab Herodoto indicatum;
 quamquam in huiusmodi aetati-
 bus constituendis variari haud
 sum nescius. Vid. nott. ad II,
 142 et conf. Panofka l. l. pag.
 31, qui hoc teneri vult, quod
 apud Plutarchum de Herodot.
 malignit. cap. 22 loco unius γε-
 νεῆς ponuntur tres γενεαί. Un-

κατὰ δὴ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ κρητῆρος τῆ ἀρπαγῆ^{SO} γεγονός. Κερκυραίων γὰρ παῖδας τριηκοσίους ἀνδρῶν τῶν πρώτων Περιανδρος ὁ Κυψέλου ἐς Σάρδις ἀπέπεμψε παρὰ Ἀλυάττεα ἐπ' ἑκτομῆ. προσχόντων δὲ ἐς τὴν Σάμον τῶν ἀρόντων τοὺς παῖδας Κορινθίων, πυθόμενοι οἱ Σάμιοι τὸν λόγον, ἐπ' 85 οἷσι ἀγοίατο ἐς Σάρδις, πρῶτα μὲν τοὺς παῖδας ἐδίδαξαν ἰσοῦ ἄψασθαι Ἀρτέμιδος· μετὰ δὲ, οὐ

de in Herodoteo loco literam $\bar{\gamma}$ ante vocem γενεῆ excidisse idem suspicatur, quo scilicet tres intelligantur γενεαί, expeditionemque Lacedaemoniorum ponit versus finem Polycratis Olympiad. LXIII, 2 s. 527 a Chr. n., Periantri autem iuvenes ad Alyattem missos vult Olymp. XLVII, 3 s. 591 a Chr. Bellum inter Lacedaemonios et Samios gestum idem refert ad Olymp. LXII, 3 s. 530 a Chr.

κατὰ δὴ τὸν αὐτὸν χρόνον] Retinui cum Matth. δὴ, cuius loco Schweigh. et Gaisf. e Florentino et Sancerosti libro receperant δέ. In seqq. ad dativi usum in τῆ ἀρπαγῆ conf. Matth. Gr. Gr. 385, 1 pag. 706.

Περιανδρος ὁ Κυψέλου κ. τ. λ.] Cum Periander e Larcheri rationibus obierit 563 a Chr. n., ea, quae hic narrantur, in annum 565, igitur paulo ante Periantri obitum accidisse consentaneum est. — De Perianandro conf. I, 23. Per Lydiam autem non solum illo tempore, verum etiam postea, Persarum in ditionem cum Lydii venissent, negotium castrandorum puerorum maxime exercitatum, indeque etiam commercium

eunuchorum factitatum fuisse videtur. Tu vid. inprimis Herod. VIII, 105. Heeren. Ideen I, 1 pag. 154. — In seqq. retinui προσχόντων, quamvis in Florentino προς σχόντων. Vid. nott. ad I, 2.

τὸν λόγον, ἐπ' οἷσι ἀγοίατο] Similia quaedam attigit Matth. Gr. Gr. §. 479, a. Add. Herod. I, 22. III, 48. VII, 158. Ad verba οὐ περιορέοντες ἀπέλκειν conf. eundem Matth. I. I. §. 553 fin. p. 1086. Infra χρέωνται cum Schweigh. et Gaisf. reliqui, quamvis libri quidam χρέονται, probante Larchero ac Schaefero. Equidem in hisce, in quibus ne ipsum quidem Herodotum sibi omnino constitisse credam, potiorum librorum auctoritatem sequi malui. Conf. I, 34 ibiq. nott.

ἰσοῦ ἄψασθαι Ἀρτέμιδος] In Sami insula cum praeter Iunonem Apollinem quoque insigniter colerent, nil mirum, Dianam sororem in eiusdem honoris consortio fuisse, ipsamque eximie cultam adeoque colonis e Samo deductis additam fuisse. Cuius rei plura testimonia affert Panofka I. supra I. pag. 63. Habuit haec dea suam sedem, Γαυρο-

rentur missos c. a. 586, Samii ad se appulsos, quomodo servarint.

περιορέοντες ἀπέλκειν τοὺς ἰκέτας ἐκ τοῦ ἱεροῦ, σι-
 τίων δὲ τοὺς παῖδας ἐργόντων Κορινθίων, ἐποιή-
 σαντο οἱ Σάμιοι ὄρητῃ, τῇ καὶ νῦν ἔτι χρέωνται
 5 κατὰ ταῦτά. νυκτὸς γὰρ ἐπιγενομένης, ὕδου χρό-90
 νου ἰκέτευον οἱ παῖδες, ἴστασαν χοροὺς παρθένων
 τε καὶ ἡϊθέων· ἴσταντες δὲ τοὺς χοροὺς, τρωκτὰ
 σησάμου τε καὶ μέλιτος ἐποιήσαντο νόμον φέρεσθαι,
 ἵνα ἀρπάζοντες οἱ τῶν Κερκυραίων παῖδες ἔχοιεν
 6 τροφήν. ἐς τοῦτο δὲ τότε ἐρίνετο, ἐς ὃ οἱ Κορίν-95
 θιοι, τῶν παιδῶν οἱ φύλακοι, οἴχοντο ἀπολιπόν-
 τες· τοὺς δὲ παῖδας ἀπήγαγον ἐς Κέρκυραν οἱ Σά-
 49 μιοι. *Εἰ μὲν νυν Περιάνδρου τελευτήσαντος τοῖσι*
Κορινθίοισι φίλα ἦν πρὸς τοὺς Κερκυραίους, οἱ δὲ

Corinthiis per-
 petuae inimici-

lium, in quod tanquam asyllum
 Corcyraeorum pueros confugere
 Samii iusserant, quodque ipsum
 hoc loco intelligendum esse, alio-
 rum ex testimoniis efficitur. Vid.
 Panofka l. l. Cr. praeterea con-
 ferri iubet Broendsted. Reisen
 in Griechenland pag. 267, ubi
 plura de Diana Tauropolo.

ἴστασαν χοροὺς] i. e. choros
 instituebant, adornabant. De qua
 locutione post Lennep. ad Phalarid.
 Ep. 96 pag. 269 dixit Welcker.
 in Iahn. Annall. Pae-
 dagg. et Philologg. IX, 2 p. 151.
 τρωκτὰ σησάμου τε καὶ μέλιτος
 sunt, opinor, placentaes sesami ac
 mellis vel simile quid esculentum
 inde paratum. Ac Sami
 placentas multum fuisse celebra-
 tas Athenaeus refert XIV, 13 p.
 644 C. notante Larchero.

ἐς τοῦτο δὲ τότε ἐρίνετο, ἐς
 ὃ κ. τ. λ.] i. e. hoc tamdiu fa-
 ciebant, donec Corinthii, puero-
 rum custodes, his relictis, abie-
 runt. Sic plane VII, 181. Cum

Schweigh. et Gaisf. scripsi ἐρί-
 νετο, cum vulgo legeretur ἐγέ-
 νετο. Ad ἐς ὃ conf. Struve
 Specim. I Quaest. de Dialect.
 Herodot. p. 42. De verbo ἀπο-
 λιπεῖν, quod digrediendi notio-
 ne vim verbi οἴχεσθαι auget,
 monuit h. l. laudato Werfer. in
 Actt. phill. Monacc. I p. 87. 88.

Cap. XLIX.

*Εἰ μὲν νυν Περιάνδρου τε-
 λευτήσαντος κ. τ. λ.] i. e. „Si
 Pericandro mortuo Corinthii cum
 Corcyraeis reconciliati essent, illi
 sane Lacedaemonios non adiu-
 vissent in expeditione contra Sa-
 mum suscepta hanc ob causam;
 sed inde a quo tempore colonos
 in insulam deduxerunt, semper
 mutuae inter utrosque existunt
 dissensiones.“ De particulis μὲν
 et δὲ, quibus h. l. protasis et
 apodosis iungitur, consul. Wer-
 fer. in Actt. phill. Monacc. I
 pag. 89 seqq. De particulis νῦν
 δὲ diximus ad III, 25.*

οὐκ ἂν συνελάβοντο τοῦ στρατεύματος τοῦ ἐπὶ Σά-
 2 μων ταύτης εἵνεκεν τῆς αἰτίας. νῦν δὲ αἰεὶ, ἐπεὶ 1
 τε ἔκτισαν τὴν νῆσον, εἰδὶ διάφοροι ἔόντες ἕνωτοῖσι.
 τούτων ὧν εἵνεκεν ἀπεμνησικάκεον τοῖσι Σαμίοισι
 3 οἱ Κορίνθιοι. Ἀπέπεμπε δὲ ἐς Σάρδις ἐπ' ἔκτομῃ 221
 Περίανδρος, τῶν πρώτων Κερκυραίων ἐπιλέξας 5
 τοὺς παῖδας, τιμωρεύμενος· πρότεροι γὰρ οἱ Κερκυ-

tiae Corcyraeis
 a prima horum
 origine.

ἐπεὶ τε ἔκτισαν τὴν νῆσον] De tempore, quo colonia in Corcyram fuerit deducta, veteres dissentiunt, quorum locos interpretes ad h. l. laudant. Namque Eusebius (Chronic. II pag. 119) hoc refert ad Olymp. XVIII, 1 s. 708 a. Chr. Strabo (VI p. 269 s. 414) ad Olymp. XI, 2 s. 735 a. Chr. n.; e marmorr. Oxonienss. p. 25 Epoch. XXXII Olymp. VI, 1 s. 756 a. Chr. n. constitui posse censet Larcher. T. VII pag. 594. Strabonem sequitur Raoul-Rochette Hist. de l'Établiss. d. colon. Grecq. III p. 183. 185, Eusebii testimonio reiecto. Tu vid. etiam Clinton. Fastos a Krüger. converss. in Appendic. pag. 418. Sexcentis post Troiam eversam annis Corcyram conditam esse auctor est Timaeus ap. Schol. Apollon. Rhod. IV, 1216. Quem, nisi in ipsis verbis mendum, egregie lapsus existimo, cum hoc ex calculo colonia Cypselo et Perianthro foret posterior. Quod vero eodem Timaeo auctore, Chersicrates, qui coloniae dux erat, patria ob infamiae notam (δι' ἀτιμίαν) cessisse fertur, ut sane, qui primi Corcyram condiderint, Corintho pulsi aut per vim cedere coacti esse videan-

tur; inde inveteratum coloniae odium in metropolin haud scio an repeti queat. Inde quoque antiquissimum per Graeciam proelium navale inter Corcyraeos et Corinthios commissum, teste Thucyd. I, 13. Tu vid. Raoul-Rochette l. l. p. 184 et quae de Corcyra condita excitat C. F. Hermann Lehrb. d. Griech. Staatsalterthümer. §. 86 not. 7.

εἰδὶ διάφοροι ἔόντες ἕνωτοῖσι] Ita cum Schweigh. et Gaisf. edidi, quamquam ne sic quidem h. l. perpuratum videri recte monet Gaisf. Plerique libri post εἰδὶ inserunt ἀλλήλοισι, quod retinuit Matthiae. Valckenaerius, retenta voce ἀλλήλοισι et distinctione breviori post διάφοροι posita, post ἕνωτοῖσι addi volebat συγγενέες vel ὁμογενέες vel simile quid; eumque secutus Reiz. (Praef. p. XIX), utique inseruit συγγενέες. Ad locutionem: εἰδὶ — ἔόντες quae attulit Valcken. IV, 46. 147. 175. VI, 52, ea minus huc pertinere videntur. Magis opinor huc facit III, 108: ἔστι ἐοῦσα σοφῆ, ubi vid. nott. — Ad verba πρότεροι — ἦρξαν conf. nott. ad III, 16 et ad ἐς αὐτὸν nott. ad I, 41.

50

Periandri uxor,
filii, socer: filius
minor a patre
domo ciccus.

ραῖοι ἤρξαν ἐς αὐτὸν πρῆγμα ἀτάσθαλον ποιήσαν-
τες. Ἐπεὶ τε γὰρ τὴν ἑωυτοῦ γυναῖκα Μέλισσαν
Περίανδρος ἀπέκτεινε, συμφορὴν τοιγύδε οἱ ἄλλην
συνέβη πρὸς τῇ γερονίῃ γενέσθαι. ἦσαν οἱ ἐκ Με- 10
λίσης δύο παῖδες, ἡλικίην ὁ μὲν, ἑπτακαίδεκα, ὁ
2 δὲ, ὀκτωκαίδεκα ἔτεα γερονῶς. τούτους ὁ μητροπά-
τωρ Προκλῆς, ἐὼν Ἐπιδάουρον τύραννος, μεταπεμ-

Cap. L.

Ἐπεὶ τε γὰρ τὴν ἑωυτοῦ γυ-
ναῖκα Μέλισσαν] De Periandro Proclis, qui Epidamni ty-
rannus erat, filiam deperiente et
in matrimonium ducente com-
parentur Athen. XIII, 6 p. 589
s. 132 ed. Schweigh. Diogen.
Laert. I, 94 seq. Parthen. cp.
17. Plutarch. II [p. 146 D. 150
B. Herodot. V, 92 §. 7. Pau-
san. II, 28, 4, qui *Melissae* mo-
numentum ad Epidaurum com-
memorat. Unus Diogenes Laer-
tius quod *Lysidem* vocat, quam
reliqui *Melissam*, hoc cum C.
O. Müller. (Aeginett. pag. 65,
quem sequitur C. Wagner. in
scriptione de Periandro pag. 19
seq.) ita explicare malim, ut Pe-
riander, ex quo Proclis filiam in
matrimonium duxerat, illam non
Lysidem, ut ante vocabatur, sed
Melissam vocari voluerit, nomine
utique honorificentiore, ob pri-
marium Corinthi sacerdotium ad-
ministratum, instar reginae Athe-
narum. Namque *Melissas*, i. e.
apes, passim sacerdotes, Cereris
potissimum ac Dianae, vocatas
esse satis constat. Vid. Creuzer.
Symbol. IV p. 382 seqq. et C.
Wagner. l. l.

ἀπέκτεινε] Ob calumnias pel-
licum, quas postea certiora edo-

ctus igni cremandas dedit, ira
abreptus gravidam mulierem cal-
cis ictu interfecisse fertur Peri-
ander, auctore Diogene Laert.
l. l. Quo facto summum dolo-
rem ac moerorem tyrannum con-
cepisse monstrant, quae apud
Herodot. V, 92 §. 7 memoriae
produntur, coll. Diogen. Laert.
I §. 100. Neronis scelus in
Poppaeam, de quo Tacit. An-
nall. XVI, 6, et alia quaedam si-
milia excitat Wagner. l. l. p. 20.

δύο παῖδες] *Cypselum* et *Lycophronem* vocat Diogen. Laert.
I, 94, illum maiorem natu stolidumque, hunc minorem pruden-
temque fuisse narrans.

Προκλῆς] Unus liber *Πατροκλῆς*, quae lectio ex lineâ
nominibus propriis superscribi
solitâ, orta videtur. Quare in
Pausan. II, 28 §. 3 Siebelis nunc
recte exhibuit *Προκλέους* loco
vulgatae *Πατροκλέους*. De li-
brariorum isto errore praeter
Wesseling. plures monuerunt,
quos laudat Marx. ad Ephori
fragmm. pag. 110 not. De ipso
Procle conf. Plutarch. II p. 403
et C. O. Müller. in Aeginett. p.
64 seq., cui tyranno dominatio,
quae etiam Aeginetas Epidauri
colonos male habuit, ad L. Ol.

ψάμενος παρ' ἑωυτὸν, ἐφιλοφρονέετο, ὡς εἰκὸς ἦν,
 3 θνυγατρὸς ἑόντας τῆς ἑωυτοῦ παιῆδας. ἐπεὶ τε δὲ σφεας
 ἀπεπέμπετο, εἶπε προπέμπων αὐτούς· „Ἄρα ἕστε, 15
 4 ᾧ παιῆδες, ὃς ὑμέων τὴν μητέρα ἀπέκτεινε;“ Τοῦτο
 τὸ ἔπος ὁ μὲν πρεσβύτερος αὐτῶν ἐν οὐδενὶ λόγῳ
 ἐποιήσατο· ὁ δὲ νεώτερος, τῷ οὐνομα ἦν Λυκό- 20
 φρων, ἤλγησε ἀκούσας οὕτω, ὥστε ἀπικόμενος ἐς
 τὴν Κόρινθον, ἄτε φονέα τῆς μητρὸς τὸν πατέρα
 οὔτε προσεῖπε, διαλεγομένῳ τε οὔτε προσδιελέγετο,
 5 ἱστορέοντί τε λόγον οὐδένα ἐδίδου. τέλος δὲ μιν,
 51 οἰκίαν. Ἐξελάσας δὲ τοῦτον, ἱστόρηε τὸν πρεσβύ- 25
 τερον τὰ σφι ὁ μητροπάτωρ διελέχθη. ὁ δὲ οἱ
 ἀπηγγέτο, ὡς σφεας φιλοφρόνως ἐδέξατο· ἐκείνου
 δὲ τοῦ ἔπος τό σφι ὁ Προκλῆς ἀποστέλλων εἶπε,
 2 ἄτε οὐ νόῳ λαβῶν, οὐκ ἐμέμνητο. Περιανδρος δὲ
 οὐδεμίαν μηχανὴν ἔφη εἶναι μὴ οὐ σφι ἐκεῖνον 30
 ὑποθέσθαι τι· ἐλιπάρεε τε ἱστορέων. ὁ δὲ, ἀνα-
 3 μνησθεῖς, εἶπε καὶ τοῦτο. Περιανδρος δὲ νόῳ λα-

Patris ad sacri-
 endum, et filii
 ad patiendum
 obstinatio.

ferme continuata esse videtur;
 vid. *ibid.* pag. 66.

ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποιήσατο] i. e. nullo loco habuit, non respexit. Tu conf. de locutione I, 153. III, 120, ubi similia quaedam attigit Valcken. III, 125. VII, 222. 14. 57.

διαλεγομένῳ τε οὔτε προσδιελέγετο] Ita edidi Gaisfordium secutus; pro οὔτε Reiz. et Matth. οὐ τι, Schweigh. οὐ. Spectat vero τε ad sequentia ἱστορέοντί τε et οὔτε ad antecedentia οὔτε προσεῖπε. — Ad verba: λόγον οὐδένα ἐδίδου cf. III, 45 ac de forma ἐδίδου Matth. Gr. Gr. pag. 394.

περὶ θυμῷ ἐχόμενος] i. e. valde iratus animo. Scripsi ita

cum recentt. edd. pro περὶ θυμῷ ἐχ., quod Wesseling. mutaverat in περιθύμως ἐχόμενος, citans Aeschyl. Choeph. 38. Herod. II, 162 (περιθύμως ἔχων; quod tamen huc minus pertinere videtur, ut recte monet Schwgh.). I, 141 (ubi est ὀργῇ ἐχόμενος). Magis huc faciunt Homericæ II. XXI, 70: ἀλύσσοντες περὶ θυμῷ. XXIV, 236: πέρι δ' ἠθέλε θυμῷ. Nec aliter πέρι κηρὶ Od. VI, 158. II. XIII, 119, 206, 430 alia id genus. Tu confer. Matth. Gr. Gr. §. 397 not. 2.

Cap. LI.

οὐ νόῳ λαβῶν] cf. nott. ad III, 41. Ad verba μὴ οὐ σφι consul. Matth. Gr. Gr. §. 599, a. pag. 1228.

βῶν καὶ τοῦτο, καὶ μαλακὸν ἐνδιδόναι βουλόμενος οὐδὲν, ἢ ὁ ἐξελασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ παῖς δίαιταν ἐποιέετο, ἔς τούτους πέμπων ἄγγελον, ἀπηγόρευε 4 μὴ μιν δέκεσθαι οἰκίοισι. ὁ δὲ, ὅπως ἀπελαυνόμε- 35 νος ἔλθοι ἐς ἄλλην οἰκίην, ἀπελαύνετ' ἂν καὶ ἀπὸ ταύτης, ἀπειλέοντός τε τοῦ Περιάνδρου τοῖσι δεξα- 5 μένοισι, καὶ ἐξέοργειν κελεύοντας. ἀπελαυνόμενος δ' ἂν ἦι ἐπ' ἐτέρην τῶν ἐταίρων· οἱ δὲ, ἅτε Πε- 40 ριάνδρου ἰόντα παῖδα, καίπερ δειμαίνοντες, ὅμως ἐδέκοντο. Τέλος δὲ ὁ Περιάνδρος κήρυγμα ἐποιή- 52 σατο, ὃς ἂν ἢ οἰκίοισι ἰποδέξῃται μιν, ἢ προσδια- λεχθῇ, ἰρήν ζημίην τοῦτον τῷ Ἀπόλλωνι ὀφείλειν, ὅσην δὴ εἶπας. πρὸς ὧν δὴ τοῦτο τὸ κήρυγμα, οὔτε τίς οἱ διαλέγεσθαι, οὔτε οἰκίοισι δέκεσθαι 45 ἤθελε· πρὸς δὲ, οὐδὲ αὐτὸς ἐκεῖνος ἐδικαίειν πειροῖ- 222

μαλακὸν ἐνδιδόναι — οὐδὲν] i. e. *nil* (de ira) *remittere*. Conf. III, 105, et quae citavi- mus plura ad Plutarch. Alcibiad. p. 171, ad Flamin. p. 100. Pro ἢ, quod sequitur, ob constan- tem Herodoti usum Struve Spec. I Quaest. de dial. Herod. scri- bendum censet: τῇ. Libri non addicunt. Pro ἐξελασθεὶς rescripsi ἐξελασθεὶς, ut III, 46. — Ad verba ἀπηγόρευε μὴ conf. III, 128 et ad verba ἀπελαύνετ' ἂν Matth. Gr. Gr. §. 599, a. pag. 1198. In fine cap. cum recentt. edd. restitui δ' ἂν ἦι pro ἀνήι, quod Reiz. ediderat. Cf. Hermann, ad Viger. p. 820. Cap. LII.

ὃς ἂν ἢ οἰκίοισι κ. τ. λ.] Com- parat cum hisce Sophoclea in Oedip. Tyrann. 347 Wessel. Ad verba ὅσην δὴ εἶπας cf. I, 157, et de verbo πειροῖσθαι III, 118.

ἰρήν ζημίην τοῦτον τῷ Ἀπόλλωνι ὀφείλειν], ut is mul- ctam penderet, quae ἱερά esset Ἀπόλλωνος, s. quae ei deo tan- quam donarium consecraretur, sicut cygnus v. c. erat ἱερός Ἀπόλλωνος. Dicebant autem ἀναθήματα, s. donaria vasaque sacra ἱερά. Vid. Diodor. Ex- cerptt. XXVI, 5 ibique Wessel. p. 512. Sic in Archontum iure- iurando erat, si quis ipsorum contra leges fecisset, eum mul- ctae nomine statuam suam au- ream pensurum esse, χρυσοῦν ἀνδριόντα ἀποτίσαι Delphis Apollini consecrandam, ut est apud Polluc. VIII, 86 pag. 906 Hemsterh. Cf. Platon. Phaedr. p. 235 E. ibique Schol. p. 56 Ruhnk. reliquosque interpr. He- raclid. Pontic. Polit. I, 10, in quo loco explicando turpiter lapsus est Koelerus p. 32. Cf.

σθαι ἀπειρημένον, ἀλλὰ διακαοτερέων ἐν τῆσι στοῆσι
 2 ἐκαλινδέετο. τετάρτη δ' ἡμέρῃ ἰδὼν μιν ὁ Περίαν-
 δρος ἀλουσίησί τε καὶ ἀσιτήσι συμπεπτωκότα, οἴ-
 κτειρε· ὑπεῖς δὲ τῆς ὀργῆς, ἥϊε ἄσσον, καὶ ἔλεγε·
 3. ὦ παῖ, κότερα τούτων αἰρετώτερά ἐστι, ταῦτα τὰ
 50 νῦν ἔχων προήσσεις, ἢ τὴν τυραννίδα καὶ ἀγαθὰ τὰ
 νῦν ἐγὼ ἔχω, ταῦτα, ἐόντα τῷ πατρὶ ἐπιτήδεον,
 παραλαμβάνειν; ὅς ἐὼν ἐμός τε παῖς, καὶ Κορίν-
 θου τῆς εὐδαίμονος βασιλεὺς, ἀλήτην βίον εἴλεν,
 55 ἀντιστατέων τε καὶ ὀργῇ χρωόμενος ἐς τὸν σε ἦκι-
 4 στα ἐχρῆν. εἰ γὰρ τις συμφορῇ ἐν αὐτοῖσι ἐγεγό-
 νει, ἐξ ἧς ὑποψίην ἐς ἐμὲ ἔχεις· ἐμοὶ τε αὕτη γέ-
 γονε, καὶ ἐγὼ αὐτῆς τὸ πλεῦν μέτοχος εἰμι, ὅσῳ
 5 αὐτός σφε ἐξεργασάμην. σὺ δὲ μαθὼν ὅσῳ φθονέε-60

ἀλουσίησί τε καὶ ἀσιτήσι
 συμπεπτωκότα] i. e. qui ob in-
 fortunium nec lacris, nec cibis
 uteretur, s. illurie et inedia
 male affectum, ut interpretatur
 Schweigh. συμπίπτειν incidere
 quidem valet, sed non sine do-
 loris et affectus cuiusdam signi-
 ficatione addita. Conf. Wytten-
 bach. ad Platon. Phaedon. pag.
 206. Ad verba ὑπεῖς δὲ τῆς
 ὀργῆς conf. Matth. Gr. Gr. §.
 338 pag. 646.

ἐόντα τῷ πατρὶ ἐπιτήδεον]
 Ad filium pertinet, hoc fere
 sensu: cum tu patri, s. patris
 animo, te accommodes. — Ad
 verba Κορίνθου τῆς εὐδαί-
 μονος confer. Homerus, qui
 ἀφνειὸν dixit Corinthum II, II,
 570, et Pindarus, qui ὀλβίαν
 praedicavit (Olymp. XIII, 4).
 Add. Thucyd. I, 13 et quae
 alia veterum testimonia collegit
 Wagner. in Specim. rerr. Co-
 rinth. pag. 1. Ad verba ὀργῇ
 χρωόμενος conf. I, 88.

ἐν αὐτοῖσι ἐγεγόνει] ἐν αὐ-
 τοῖσι Schweigh. accipit pro ἐν
 ἑαυτοῖσι, de prima persona,
 ut IV, 97. Equidem malim in-
 telligere προήγασαι s. συμπτώ-
 μασαι cum Coraë, qui, si quid
 mutandum, legi mavult ἐν αὐ-
 τῇ σοι (tibi ob eam sc. matrem),
 quod merito displicuit Larchero.
 Nec magis necessarium, eodem
 Coraë auctore, pro τὸ πλεῦν
 reponere τόσῳ πλεῦν.

ὅσῳ αὐτός σφε ἐξεργασά-
 μην] i. e. quo magis ipse eam
 interfeci. ἐξεργάζεσθαι non alio
 sensu ac supra III, 30. 31. σφε
 pro αὐτῆν (sc. matrem) accipio.
 Vid. Matth. §. 147 not. 8 pag.
 276 Letronne in Journ. d. Sa-
 vans 1817 pag. 98. Utrumque
 probat Italus interpres.

σὺ δὲ μαθὼν ὅσῳ φθονέε-
 σθαι κ. τ. λ.] Pindari est sen-
 tentia in Pyth. I, 164 (85):
 κρέσσων οἰκτιρωῶν φθόνος,
 ubi conf. Boeckh. et Jacobs. in
 Delect. Epigr. p. 255. Exscri-

σθαι κρέσσον ἔστι ἢ οἰκτεῖρεσθαι, ἅμα τε δοκοῖόν τι ἐς τοὺς τοκέας καὶ ἐς τοὺς κρέσσονας τεθυμῶσθαι, ἅπιθι ἐς τὰ οἰκία.“ Περίανδρος μὲν τούτοισι αὐτὸν κατελάμβανε· ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἀμείβεται τὸν πατέρα, ἔφη δὲ μιν ἰσθὴν ζημίην⁶⁵ ὀφείλειν τῷ θεῷ, ἑωυτῷ ἐς λόγους ἀπικόμενον.

Ablegat pater filium in Coreyram: Epidaurus a Periandro expugnata, et socer Procles vivus captus.

7 Μαθὼν δὲ ὁ Περίανδρος ὡς ἄπορόν τι τὸ κακὸν εἶη τοῦ παιδὸς καὶ ἀνίκητον, ἐξ ὀφθαλμῶν μιν ἀποπέμπεται, στείλας πλοίῳ, ἐς Κέρκυραν· ἐπεκρά-
8 τετε γὰρ καὶ ταύτης. ἀποστείλας δὲ τοῦτον ὁ Πε-
70 ρίανδρος, ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν πενθερὸν Προκλέα, ὡς τῶν παρεόντων οἱ πρηγμαίων ἔοντα αἰτιώτατον· καὶ εἶλε μὲν τὴν Ἐπίδαυρον, εἶλε δὲ αὐτὸν Προκλέα, καὶ ἐξώρρησε. Ἐπεὶ δὲ, τοῦ χρόνου προβαίνοντος, ὅ τε Περίανδρος παρηβήκεε, καὶ συνε-
75 γινώσκετο ἑωυτῷ οὐκέτι εἶναι δυνατὸς τὰ πρήγματα

53

Legationes Periandri tres in Coreyram ad filium: filius a Coreyraeis interlicitur.

psit Herodoteam sententiam Stobaeus Tit. 3, 69 p. 42 s. p. 103 T. I Gaisf. Pro τοκέας cum Gaisf. et Matth. reposui τοκέας, de quo Tu vid. potissimum Struve Specim. II Quaest. de Herodot. dial. pag. 6. In seqq. αὐτὸν κατελάμβανε est: cum cohibere conabatur. De imperfecti usu dixi ad I, 68, de verbi significatione ad III, 36. Ad structuram verbi ἀμείβεσθαι vid. Matth. Gr. Gr. §. 411, 5.

στείλας πλοίῳ] sc. αὐτὸν, quod v. c. additur III, 135 fin. ἀποστέλλει αὐτούς ἐπὶ θάλασσαν. Retinui πλοίῳ, cuius loco Schweigh. et Gaisf. e pluribus libris reposuerunt πλοίων. Sed vid. locos ad III, 3 allatos, et conf. VIII, 64: ἐπὶ τοὺς Αἰακίδας νῆα ἀπέστειλον.

ἐστρατεύετο — Προκλέα] De Procle vid. nott. ad III, 50. Ex-

stat, monente Valcken. apud Diogen. Laert. I, 100 epistola velut a Periandro scripta ad Proclum socerum. — In seqq. ζωγεῖν est *captum in vita servare*, ut supra ζώαγια III, 36 praemia pro Croeso in vita servato. Alibi ζωγεῖν valet *vinum capere*, ut I, 86. 211 etc. Hinc ζωγρίαν λαβεῖν τινα eodem fere sensu; de quo diximus ad Ctesiae Excerptt. Persicc. §.9.

Cap. LIII.

καὶ συνεγινώσκετο ἑωυτῷ] De structura consul. Matth. §. 549 not. 2 p. 1079, τὰ πρήγματα ἐπορᾶν τε καὶ διέπειν valet: *res publicas s. imperium inspicere et administrare*. De ἐπορᾶν quaedam dixi ad Plutarch. Philopoem. pag. 64. 256. Ex Herodoto confer sis I, 48. 110. 124.

ἐπορᾶν τε καὶ διέπειν, πέμψας ἔς τὴν Κέρκυραν, ἀπεκάλεε τὸν Λυκόφωνα ἐπὶ τὴν τυραννίδα· ἐν γὰρ δὴ τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν παίδων οὐκ ἐνεώρα, ἀλλὰ 2 οἱ καταφαίνεται εἶναι νωθέστερος. ὁ δὲ Λυκόφρων οὐδὲ ἀνακρίσιος ἠξίωσε τὸν φέροντα τὴν ἀγγελίην. 80 Περιανδρος δὲ, περιεχόμενος τοῦ νεηνίεω, δεύτερα ἀπέστειλε ἐπ' αὐτὸν τὴν ἀδελφεὴν, ἐωυτοῦ δὲ θυγατέρα, δοκέων μιν μάλαστα ταύτῃ ἂν πεῖθεσθαι. 3 ἀπικομένης δὲ ταύτης, καὶ λεγούσης· „ὦ παῖ, 85 βούλειαι τὴν τε τυραννίδα ἔς ἄλλους πεσέειν, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς διαφορηθέντα μᾶλλον, ἢ αὐ-

ἐν γὰρ δὴ τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν παίδων κ. τ. λ.] Eum indicari, quem *Cypselum* vocat Diogenes (conf. nott. ad III, 50), suspicor. Sed Aristoteles Politt. V, 12 [V, 9 §. 22 ed. Schneid.] huic filio nomen fuisse scribit *Gordiae*, cuius ipsius filius *Psammetichus* Periandro successerit. A quo diversus opinor ille *Gorgias*, Periandri frater, cuius apud Plutarchum fit mentio II pag. 160 C., qui que idem ab aliis scriptoribus, quorum locos attulit Wytttenbach. in *Animadverss.* ad Plutarchi l. I. pag. 979, modo *Gorgias* modo *Torgus* adeoque *Gargesus* nominatur, mira librariorum negligentia. „Sed quid si *Gorgias* vel *Gorgus* Plutarchi, qui cum posteris suis tyrannus Ambraciotarum erat, omnino diversus est a *Gordia* nostro, *Psammetichi* patre et fratre fortasse ipsius *Cypseli*?“ C. O. Müller in *Aeginett.* p. 66 not. coll. C. Wagner de Periandr. pag. 24. Equidem in tanta rerum ac nominum confusione certi quid pronuntiare non audeo.

οὐκ ἐνεώρα] Ad sententiam conf. Plutarch. II pag. 175 E., ubi Wytttenbach. in *Animadverss.* pag. 1051, Herodotei loci non immemor, extrema verba sic reddit: „in maiore natu filiorum non videbat τὴν τυραννίδα, non agnoscebat idoneum tyrannidis successorem. Schweigh. ad ἐνεώρα subaudit τὸ εἶναι δυνατόν τὰ πράγματα διέπειν. Tu conf. I, 89. 123. — In seqq. νωθέστερος is dicitur, qui ingenio tardiori, hebetiori est, stupidior homo. — „Plotin. III, 8. 3: οἱ νωθέστεροι τῶν παίδων. cf. III, 6. 6. VI, 7. 22.“ Cr.

περιεχόμενος τοῦ νεηνίεω] i. e. magnam iuvenis curam gerens, magna cura s. studio iuvenem amplectens. Conf. III, 72. VIII, 60. Paulo ante cum recent. edd. exhibui ἀνακρίσιος, ut exstat in Florentino libro. Alii ἀποκρίσιος, ut I, 49 et forte verius, ait Wesseling., nisi ὑποκρίσιος ex Ionum consuetudine malueris.

καὶ τὸν οἶκον — διαφορηθέντα] τὸν οἶκον de paternis bonis s. de patrimonio intelligi

τός σφε ἀπελθὼν ἔχειν; ἄπιθι ἐς τὰ οἰκία, παῦσαι 223
 4 σεωντὸν ζημιῶν. φιλοτιμίη, κτῆμα σκαίον· μὴ τῷ
 κακῷ τὸ κακὸν ἰῶ. πολλοὶ τῶν δικαίων τὰ ἐπιεικέ-
 στερα προτιθέασι· πολλοὶ δὲ ἤδη τὰ μητροῦα διζή-90
 5 μνοι, τὰ πατρῷα ἀπέβαλον. τυραννίς, χρῆμα σφα-
 λερόν· πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρασταί εἰσι· ὁ δὲ, γέρον
 τε ἤδη καὶ παρηγηκώς. μὴ δῶς τὰ σεωντοῦ ἀγαθὰ
 6 ἄλλοισι.“ Ἡ μὲν δὴ τὰ ἐπαγωγότατα, διδαχθεῖσα 95
 ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ἔλεγε πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ, ὑποκρι-
 νάμενος, ἔφη οὐδαμὰ ἤξειν ἐς Κόρινθον, ἔστ’ ἂν
 7 πυνθάνηται περιεόντα τὸν πατέρα. Ἀπαγγελιάσις
 δὲ ταύτης ταῦτα, τὸ τρίτον Περίανδρος κήρυκα

notat Larcherus. διαφορηθέντα est: *direptum*, *dilapidatum*, ut I, 88. Ad subitum transitum ex infinitivo ad participium spectat opinor Matth. Gr. Gr. §. 631, 4. b p. 1300. — σφε, cuius loco Valcken. scribi maluit σφέα, vix sollicitandum, cum de quovis dicatur genere. Conf. nott. ad III, 52.

φιλοτιμίη, κτῆμα σκαίον] φιλοτιμία, monente Valck. vix alio sensu atque φιλονεικία (*pervicacitas*). Nec aliter Italus interpres, qui ei significationem tribuit: *ambiziosa contenzione*, *caparbieta*, *puntiglio*. Ipsa sententia apud Stobaeum quoque XXIII, 12 p. 190, p. 426 Vol. I Gaisf. reperitur et ad Sophoclem refertur auctorem.

μὴ τῷ κακῷ τὸ κακὸν ἰῶ] Ad locutionem hancce, proverbialē ferme, illustrandam Wesseling. laudavit Sophocl. apud Stobaeum Serm. IV p. 54. Apollon. Rhod. IV, 1081. Appian. B. Civ. I p. 601. Thucyd. V, 65 ibiq. Duker. Plura dabit

Krabinger. ad Synes. Orat. περί βασιλ. pag. 144 seq., quo uti debebam ad Plutarchi Alcibiad. p. 207, ubi de verbo ἰῶσθαι admonui, quod de quovis dicatur remedio, quo damni s. incommodi quid levetur aut iam melius convertatur.

τυραννίς, χρῆμα σφαλερόν] Ad sententiam Euripidea hic laudant, ex Iphigen. in Aul. 21 et quae plura perquam similia leguntur ex Euripide, aliis excerpta apud Stobaeum Tit. 48, init. p. 343 seq. p. 341 T. II Gaisf. — In seqq. τὰ ἐπαγωγότατα sunt verba ad persuadendum aptissima, persuasoria, blanda. Vid. ad Plutarchi Pyrrh. p. 197 et add. Siebel. ad Pausan. I, 34 §. 3.

τὸ τρίτον Περίανδρος] articulum ὁ ante Περίανδρος cum Schweigh. et Gaisf. abieci. — In seqq. ἐστὲλλετο ἐς τὴν Κέρκυραν valet: *ad Corcyram ire constituebat* s. *se parabat*. De usu imperfecti monuerat Wesseling. ad I, 68. Tu conf. III, 52.

πέμπει, βουλόμενος αὐτὸς μὲν ἐς Κέρκυραν ἦκειν·
 ἐκεῖνον δὲ ἐκέλευε ἐς Κόρινθον ἀπικόμενον, διάδο-
 8 χον γίνεσθαι τῆς τυραννίδος. Κατανέσαντος δ' ἐπὶ 1
 τούτοισι τοῦ παιδὸς, ὁ μὲν Περίανδρος ἐστέλλετο ἐς
 τὴν Κέρκυραν, ὁ δὲ παῖς οἱ ἐς τὴν Κόρινθον.
 9 μαθόντες δὲ οἱ Κερκυραῖοι τούτων ἕκαστα, ἵνα μὴ
 σφι Περίανδρος ἐς τὴν χώραν ἀπίκηται, κτείνουσι 5
 τὸν νεηρίσκον. Ἄντι τούτων μὲν Περίανδρος Κερ-
 κυραῖους ἐτιμωρέετο.

54

Λακεδαιμόνιοι δὲ στόλῳ μεγάλῳ ὡς ἀπίκοντο,
 ἐπολιόρκεον Σάμον. προσβαλόντες δὲ πρὸς τὸ τεῖ-
 10 χος, τοῦ μὲν πρὸς θαλάσση ἐστεῶτος πύργου κατὰ 10
 τὸ προάστειον τῆς πόλιος ὑπερέβησαν· μετὰ δὲ, αὐ-
 τοῦ βοηθήσαντος Πολυκράτεος χειρὶ πολλῇ, ἀπηλά-
 2 σθησαν. κατὰ δὲ τὸν ἐπάνω πύργον, τὸν ἐπὶ τῆς

Lacedaemonii
 Samum obsident.

Verbum *στέλλεσθαι* de *profec-
 ctione*, *maritima* praesertim,
 haud infrequens. Vid. III, 124.
 V, 43. VII, 2. 239. Siebelis ad
 Pausan. I, 2 §. 3. Ad verba:
 ὁ δὲ παῖς οἱ ἐς τὴν Κόρινθον,
 ubi male abest vocula οἱ duobus
 a libris, conf. III, 14. 15. 55.

κτείνουσι τὸν νεηρίσκον]
 Hanc ob necem bellum confla-
 tum scribit Schol. Thucyd. I,
 13 pugnamque commissam na-
 valem, quam omnium antiquis-
 simam per Graeciam perhibet
 ipse Thucydides ducentis sexa-
 ginta annis ante bellum Pelo-
 ponnesciacum finitum; unde con-
 sequens est, hoc accidisse anno
 664 a. Chr. n., quo tempore
 Cypselus, Periandri pater, re-
 rum nondum erat potitus; id
 quod anno post demum ei obti-
 git. Conf. Larcher. ad h. l. et
 Tab. chronol. T. VII pag. 603.
 604. Quae ut secum concilien-
 HERODOT. II.

tur, Bouhier in Diss. Herod.
 cap. XV in Thucydide pro 260
 annis reponi voluit 160, ita ut
 annus existat 564 a. Chr. n., quo
 utique Periander imperium sus-
 cepit. Nos cum Wesselingio
 Scholiastam lapsum esse statuere
 malumus. Caeterum auctor est
 Diogenes Laert. I, 95 Perian-
 drum, nuntio de Corcyraeorum
 iuvenibus Sami servatis accepto,
 moerore confectum vita cessis-
 se, annos natum ferme octo-
 ginta.

Cap. LIV.

ὑπερέβησαν] Duo libri
 ἐπέβησαν, quod haud displicet
 Wesselingio. Tu conf. I, 84 et
 quae plura de usu verbi ἐπι-
 βάλειν cum genitivo excitavi-
 mus ad Plutarchi. Pyrrh. p. 214
 seq. Nos ob reliquorum libro-
 rum auctoritatem retinimus
 vulgatam.

τὸν ἐπὶ τῆς ῥάχιος τοῦ οὐ-

ῥάχιος τοῦ οὐρεος ἐπεόντα, ἐπεξήλθον οἱ τε ἐπίκουροι καὶ αὐτῶν Σαμίων συχνοί· δεξάμενοι δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπ' ὀλίγον χρόνον, ἔφευγον ὀπίσω 15

55

Archiae, cuius nepotem Herodotus vidit, et Lycopae Lacedaemoniorum virtus et mors.

οἱ δὲ, ἐπισπόμενοι ἔκτεινον. Εἰ μὲν νυν οἱ παρεόντες Λακεδαιμονίων ὁμοιοὶ ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέτερον Ἀρχίην τε καὶ Λυκώπην, αἰρέθη ἂν Σάμος. 2 Ἀρχίης γὰρ καὶ Λυκώπης μῦνοι συνεσπεσόντες φεύγουσι ἐς τὸ τεῖχος τοῖσι Σαμίοισι, καὶ ἀποκλήσθην- 20
τες τῆς ὀπίσω ὁδοῦ, ἀπέθανον ἐν τῇ πόλει τῇ Σαμίων. τρίτῳ δὲ ἀπ' Ἀρχίῳ τούτου γεγονότι ἄλλῳ 224
Ἀρχίῳ, τῷ Σαμίου τοῦ Ἀρχίῳ, αὐτὸς ἐν Πιτάνῃ

ρεος ἐπεόντα] Munimenta intelligit in dorso Ampeli montis, qui per totam insulam porrigitur, extracta albo ex lapide et quindecim pedes eminentia decemque lata, in quibus post decimum sextum quemque pedem turris conspiciebatur, nisi quā natura saxum praeceps munimenti s. turris in locum substituerat. Hinc in suburbium (προάστειον), Iunonis templo aliisque aedificiis splendidissimis insigne, intrare licuit. Vid. Panoška Samiorr. Res p. 3. 4 ibiq. laudd. — ἀπηλάσθησαν scripsi pro ἀπηλάθησαν, ut III, 46. Ad ἐπίκουροι conf. nott. ad III, 4.

Cap. LV.

Εἰ μὲν νυν — ἐγένοντο] ἐγένοντο Schweigh. et Gaisf. pro ἐγένοντο, quod retinui cum Matth. Pro συνεσπεσόντες libri duo συμπεσόντες, nec aliter Gregor. Corinth. de dial. Ion. §. 1 pag. 374.

αὐτὸς ἐν Πιτάνῃ συνεγενόμεν] Gravi errore lapsus, opinor, vir doctus, Heyse in Quaest.

Herodott. I p. 89 hic de Pitana, Aeolica urbe, cogitat, cum omnis narratio eo nos ducat, ut Laconiae locum hic intelligi statuamus, hanc vero ipsam regionem Nostrum visisse plures loci, ubi Herodotus Lacedaemoniis utitur testibus, ab eodem Heyse collecti l. l. p. 119, satis ostendunt. Quo potissimum facit locus, qui legitur III, 47. Intelligitur autem h. l. Pitana ad Eurotam, Spartaе vicus unus ex antiquissimis, occidentem versus, multumque celebratus atque incolis frequens. Qui idem ab Herodoto h. l. δῆμος appellatur, a Thucydidis schol. I, 20 κώμη, ab aliis φυλή, quarum quatuor omnino Spartaе fuisse volunt. Neque enim ad unam Atticam terram pertinet vox δῆμος, sed ad alias quoque regiones, indeque varie redditur, cum omnino pagum s. vicum, cui sui agri, magistratus adeoque sacra, ab aliis separata, designet. Vid. Siebelis ad Pausan. I, 1 §. 2. Satis vero notum est, Pitanae unum ex istiusmodi vi-

56 συνεγενομένην· δήμου γὰρ τούτου ἦν· ὃς ξείνων πάντων μάλιστα ἐτίμα τε Σαμίους, καὶ οἱ τῶ πατρὶ ἔφη Σάμιον τοῦνομα τεθῆναι, ὅτι οἱ ὁ πατήρ 25 Ἀρχίης ἐν Σάμῳ ἀριστεύσας ἐτελεύτησε· τιμῶν δὲ Σαμίους ἔφη, διότι ταφῆναί οἱ τὸν πάππον δημο- σίῃ ὑπὸ Σαμίων. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὡς σφι τεσσε- 30 ράκοντα ἐγερόνεσαν ἡμέραι πολιορκέουσι Σάμον, ἐς τὸ πρόσω τε οὐδὲν προεκόπτετο τῶν προηγημάτων, 2 ἀπαλλάσσοντο ἐς Πελοπόννησον. ὡς δὲ ὁ ματαιό- τερος λόγος ὄρηται, λέγεται Πολυκράτα ἐπιχώ-

Lacedaemonii post XL dies ob rei difficultatem abeunt: vano rumore tradi aliam abitus eorum causam.

cis fuisse, quibus Spartaе urbs, auctore Thucydide, constabat. Nam ille Archias profecto non περίοικος fuit, sed Spartanus homo, ipsa Sparta oriundus, ut iure contendit C. O. Müller in Dorer. II p. 50 seq.

δήμου γὰρ τούτου ἦν] Aliquot libri prave τούτου τοῦ ἦν, quos sequitur Gregor. Corinth. de dial. Ion. §. 7 p. 385 seq., corrupto usus Herodoti libro. Ad seqq. conf. Plutarch. II p. 860 C. Pro ἐτίματο plures libri ἐτίμα τε. Ad verba καὶ οἱ τῶ πατρὶ conf. III, 53 fin.

διότι ταφῆναί οἱ — Σαμίων] Tu conf. Matth. Gr. Gr. §. 538 pag. 1057. Quod vero Wesseling. Eustathium citans p. 579, 41 Herodotum scripsisse putat ταφθῆναι, equidem non assentior. Voculam εὔ post Σαμίων delevi cum recentt. edd., quippe quae a melioribus libris abest. Quam tuetur Schaefer. ad Dionys. Halicarn. de compos. verb. pag. 113 (notante Cr.); quos tamen ille affert locos, ii a nostro loco nonnihil discre-

pare videntur. Magis huc, opinor, facit III, 82 fin.: μὴ λυεῖν ἔχοντας εὔ. III, 63: ἔλεγε ἄρα. III, 80: ἐλέχθησαν δ' ὦν. Videtur autem Valckenario Herodotus (ut saepe humana fuerit passus) propterea quod Archia familiariter fuerit usus, hanc avi collaudandi captasse occasionem: ut qui in aliis idem subinde fecerit.

Cap. LVI.

ὡς σφι — πολιορκέουσι] Consul. Matth. Gr. Gr. §. 388 c. Ad προεκόπτετο conf. I, 190.

ὡς δὲ ὁ ματαιότερος λόγος ὄρηται, λέγεται] i. e. ad verbum: ut vero falsus fertur rumor, s. fama, dicunt, sive, ut Schweigh. interpretatur: „fertur autem fama, temere quidem sparsa, quae ait.“ Dispicent verba Graeca Wesselingio, cui vel λέγεται γὰρ vel ὄρηται λέγεσθαι scribendum videtur, ut IV, 16. VI, 86 coll. V, 50. Quo neutro opus esse censet Schweigh., cum plena hic invenitur locutio, in qua λόγος ὄρηται sane idem valeat atque λέγεται; quod vocabulum si ab

ριον νόμισμα κόψαντα πολλὸν μολίβδου, καταχρυσώσαντα δοῦναί σφι· τοὺς δὲ δεξαμένους, οὕτω δὴ ἀπαλλάσσεσθαι. Ταύτην πρώτην στρατηγὴν ἐς τὴν³⁵ Ἀσίην Λακεδαιμόνιοι Δωριεὲς ἐποιήσαντο.

uno abesset codice, in reliquos codices temere irrepsisse arbitretur Schweigh. e scholio, per quod quis olim locutionem λόγος ὄρηται explicare voluerit. Idem comparat VII, 89, ubi est φάτις ὄρηται fama exiit, emanavit, fertur. Equidem hac orationis abundantia, quippe quae ab Herodoti indole non aliena est, non offendor. — De voce μάταιος conf. nott. ad II, 118.

νόμισμα κόψαντα] Hoc si verum est, omnium certe antiquissimum monetae corruptae exemplum, ex Olymp. LXII, 3 s. 530 a. Chr. n. vel LXIII, 4 s. 525 a. Chr. n. (vid. nott. ad III, 48). Ac Solonis quidem aetate monetae corruptionem satis cognitam legibusque severius interdictam fuisse e Demosthen. fit manifestum advers. Timocrat. in fin. pag. 765. 766 ed. Reisk., quo loco bene utitur, notante Cr., Eckhel D. N. Prolegg. cap. XIX, p. CXIII Vol. I, ubi vide plura. Iam Solonis legislatio, quā mortis poena in numorum corruptorum crimen constituta erat, incidit in annum 594 a. Chr. n. (Conf. nott. ad I, 30.) Nec tamen eiusmodi poenas quamvis severas, quidquam valuisse, idem admonet Eckhel. Atque Herodoti quoque locus (observavit Boeckh. in Oecon. Athen. I p. 23, cuius locum adscripserat Cr.) est documento,

quam auri egena auri que prope modum inscia tum temporis fuerit Graecia, si Polycrates hoc modo Spartanis imponere potuisset, aut si omnino istiusmodi fabula oriri ac spargi potuisset, praesertim cum dudum in Lydia aurei cuderentur numi; de quibus cf. nott. ad I, 94. Admonet idem Boeckh. l. l. II pag. 138, ubi de rudi Spartanorum moneta ferrea disserit, antiquissimi interdicti, quo nemini Spartano praeter ferream monetam auri s. argenti quid possidere licuit. Quod ipsum omni fere aetate neglectum fuisse iure monet Boeckh. Nam qui omnino (modo vera sint, quae Noster ex fama refert,) Spartani auro se corrumpi passi essent, si auri nihil quidquam possidere potuissent?

πολλὸν μολίβδου] μολίβδου scripsi, ut I, 186, ubi etiam Gaisfordius sic exhibuit, qui h. l. dedit μολύβδου. Quod dedimus probat Poppo ad Thucyd. I, 93 p. 198 ed. Gervin., et dudum antea Sallier. ad Moer. p. 256. Tu vid. etiam Pierson. ad Moerid. l. l. Wesseling. ad Diodor. II, 10, Duker. et Goeller. ad Thucyd. I. l.

Ταύτην πρώτην στρατηγὴν] Pro πρώτην plures libri τὴν; male. Est enim sensus: nam hanc primam expeditionem in Asiam suscepisse dicuntur, cum

57

Οἱ δ' ἐπὶ τὸν Πολυκράτεια στρατευσάμενοι Σα-
 μίων, ἐπεὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι αὐτοὺς ἀπολείπειν
 2 ἔμελλον, καὶ αὐτοὶ ἀπέπλεον ἐς Σίφνον· χρημά-
 των γὰρ ἐδέοντο· τὰ δὲ τῶν Σιφνίων πρήγματα⁴⁰
 ἤκμαζε τοῦτον τὸν χρόνον, καὶ νησιωτέων μάλιστα
 ἐπλούτεον, ἅτε ἐόντων αὐτοῖσι ἐν τῇ νήσῳ χρυσέων
 καὶ ἀργυρέων μετάλλων, οὕτω ὥστε ἀπὸ τῆς δεκάτης 225
 τῶν γινομένων αὐτόθεν χρημάτων θησαυρὸς ἐν Δελ-
 φοῖσι ἀνακέεται, ὁμοῖα τοῖσι πλουσιωτάτοισι· αὐτοὶ⁴⁵
 δὲ τὰ γινόμενα τῷ ἐνιαυτῷ ἐκάστῳ χρήματα διενέ-
 3 μοντο. Ὅτε ὦν ἐποιεῦντο τὸν θησαυρὸν ἐχρέωντο

Samii auxilio
 destituti, navi-
 gant Siphnum:
 Siphniorum auri
 et argenti me-
 tallis: repositus
 Delphis thesau-
 rus: oraculum:
 forum et curia
 Siphniis ornatu
 marmoreo.

antea rebus Asiaticis iam se immiscuissent, ut patet ex I, 152, nullam vero expeditionem hanc in terram fecissent. Imitatus est locutionem Pausan. IV, 5, monente Valcken. — Mox a Λακεδαιμόνιοι Δωριέες si abesset Λακεδαιμόνιοι, nemo requiret, notante Valcken., qui tamen bene addit, Δωριέας Heraclidas Spartanos lubenter se nuncupasse; quum honoris cuiusdam significationem vocula adiecta contineat.

Cap. LVII.

τὰ δὲ τῶν Σιφνίων πρήγμα-
 τα ἤκμαζε κ. τ. λ.] De Siphnio-
 rum opibus atque metallis Wess.
 laudat Pausan. X, 11 §. 2 et
 Bochart. De Phoenic. colon. I, 4
 haec illustrantem. Sed postea
 Siphniorum res valde fuisse di-
 minutas e Demosthenis loco De
 contribut. pag. 176 ed. Reisk.
 colligimus. Nunc insulae, quae
 Cycladibus accensetur, no-
 men Sifanto. Metallorum, quae
 olim fuerunt, nunc nulla super-
 sunt vestigia, quamquam plum-

bum frequens hodieque reperiri scribit Tournefort Voyage d. Levant. T. I p. 174 seq.

καὶ νησιωτέων—ἐπλούτεον]
 Citat haec Gregor. Corinth. de
 dialect. Ion. §. 14 p. 396. Ad
 αὐτόθεν haec adscripsit Cr.:
 „αὐτόθι exhibet Cod. Arch.
 [Sancrofti liber]. Atque sic h. l.
 laudat Grammat. mscr. Bibl. Sangerm.
 Ruhnkenius tamen ad Xenoph.
 Memorabb. Socr. III, 6,
 12 αὐτόθεν et huic loco et Xenophonteo
 accommodatius iudicat.“ Tu vide quae
 disputavi de hac voce ad Plutarchi Alci-
 biad. p. 135. — Ad θησαυρὸς
 conf. I, 14. 51 ibique nott.; ad
 ὁμοῖα III, 8. — ἐποιεῦντο est:
 exstruendam fecerunt s. curarunt
 aediculam. Conf. II, 127. 129.
 148. Plura Roulez. Specim. in
 Themistii Oratt, (Lovan. 1828)
 pag. 7.

ἐχρέωντο] Unus Parisinus
 ἐχρέοντο. Tu conf. I, 34. III,
 48. 66 et III, 72, ubi διαχρεώ-
 μενοι sine ulla lectionis va-
 rietate.

τῶ χρησθηρίῳ, εἰ αὐτοῖσι τὰ παρεόντα ἀγαθὰ οἰά
τέ ἐστι πολὺν χρόνον παραμένειν. ἡ δὲ Πυθίη
ἔχρησέ σφι τάδε·

- 4 Ἄλλ' ὅταν ἐν Σίφῳ πρυτανήϊα λευκὰ γένηται, 50
λευκοφρὺς τ' ἀγορῆ, τότε δὴ δεῖ φράδμονος ἀνδρὸς
φράσασθαι ξύλινόν τε λόχον κήρυκά τ' ἐρυθρόν. 55

Τοῖσι δὲ Σιφνίοισι ἦν τότε ἡ ἀγορῆ καὶ τὸ πρυτα-
νήϊον Παρίῳ λίθῳ ἡσκημένα. Τοῦτον τὸν χρησμὸν
οὐκ οἰοί τε ἦσαν γινῶναι, οὔτε τότε λίθς, οὔτε τῶν
Σαμίων ἀπιγμένων. ἔπει τε γὰρ τάχιστα πρὸς τὴν 60

58

Naves antiquitas
rubricatae: Sa-
mii a Siphniis
pecuniam exi-
gunt.

οἰά τέ ἐστι] Steger. Praefat.
p. XIII mavult ἔσται, ut I, 55. —
Pro πολὺν, quod omnes libri
praebent cum Gregor. Corinth.
de dial. Ion. §. 17 pag. 398.
Koenius ibid. §. 12 pag. 395
reponi vult πολλόν.

φράσασθαι ξύλινόν τε λό-
χον] Tres libri φράσασθαι.
Caeterum huius ξύλινου λόχου,
notante Valcken. recordatus vi-
detur Themistocles, cum Del-
phici oraculi ξύλινον τεῖχος ci-
vibus suis interpretaretur. Idem
Valeken. observat, verbum
φράζεσθαι, in veterum oraculis
satis tritum, valere: *animo con-
siderare*, saepius etiam *conside-
rata cavere* s. φυλάξασθαι (quo
ipso Noster mox utitur, oraculi
sensum explicaturus), ut in Plu-
tarch. Agesil. §. 30, ubi utrum-
que verbum invenitur iunctum. —
λόχον haud alio sensu apud Eu-
ripid. Troad. 534 et Tryphio-
dor. 2 inveniri monet Larcher.
— ἦν τότε (pro τότε ἦν) cum
recentt. edd. scripsi, probante
quoque censore Ienensi 1817
nr. 163 p. 363.

Παρίῳ λίθῳ ἡσκημένα] Ad

ἡσκημένα conf. nott. ad II, 131.
Parium lapidem (ex insula, quae
olim *Paros*, nunc *Paro* vocatur,
Cycladum una, proveniente)
quantum Graeci postmodo in-
primis fecerint, nemo fere ne-
scit; quippe quo praeter alia
marmoris genera ad signa, si-
mulacra, alia artis opera ute-
bantur quemque a puritate et
soliditate reliquis marmoribus
praeferebant. Tu vide, ne plu-
ra, Plin. H. N. XXXVI, 4 §.
2. 15. Strabon. X p. 487 s. p.
746 A. et quae recentiori aetate
monuerunt Winckelmann. Tom.
V p. 100. 396 seq. Opp. Hirt.
in Boettigeri *Amalth.* I p. 225.
Apud Pausaniam *Parium lapis*
invenitur I, 33 §. 2. IV, 31 §.
9. V, 11 §. 5. „Adde Dod-
welli *Itinerar. class. et topo-
graph. Graec.* I, 2 p. 332 vers.
Sickleri, ubi doctus Britannus
probatum iit *Parium marmor*
adhuc ab omnibus cum *Attico*
sive *Pentelico marmore* temere
confusum esse. Quae sententia
si pervincat, sexcenta per *Ar-
chaeologorum libros nomina mu-
tanda* erunt.“ Gr.

Σίφνον προσίσχον οἱ Σάμιοι, ἔπεμπον τῶν ρεῶν
 2 μίαν, πρέσβεας ἄγουσαν ἐς τὴν πόλιν. τὸ δὲ πα-
 λαιὸν ἅπασαι αἱ νῆες ἦσαν μιληλιφέες· καὶ ἦν
 τοῦτο τὸ ἢ Πυθίη προηγόρευε τοῖσι Σιφνίοισι, φν-
 λάξασθαι τὸν ξύλινον λόχον κελεύουσα, καὶ κήρυκα
 3 ἐρυθρόν. Ἀπικόμενοι ὦν οἱ ἄγγελοι ἐδέοντο τῶν 65
 Σιφνίων δέκα τάλαντά σφι χοῆσαι· οὐ φασκόντων
 δὲ χοῆσειν τῶν Σιφνίων αὐτοῖσι, οἱ Σάμιοι τοὺς
 4 χώρους αὐτῶν ἐπόρθεον. πυθόμενοι δ' ἰδυὺς ἦκον
 οἱ Σίφνιοι βοηθέοντες, καὶ συμβαλόντες αὐτοῖσι, 70
 ἐσώσθησαν· καὶ αὐτῶν πολλοὶ ἀπεκληῖσθησαν τοῦ
 ἄστεος ὑπὸ τῶν Σαμίων. καὶ αὐτοὺς μετὰ ταῦτα
 59 ἑκατὸν τάλαντα ἔπρηξαν. Παρὰ δὲ Ἐρμιονέων νῆ-
 σον ἀντὶ χρημάτων παρελάβον, Ἰδρέην τὴν ἐπὶ Πε-

Ab Hermionen-
 sibus emunt Hy-
 dream insulam,
 eaque Troeze-

Cap. LVIII.

προσίσχον] Ita cum Schwgh.
 et Gaisf. dedi meliorum libro-
 rum ex auctoritate. Vulgo
 προσέσχον. Tu conf. VI, 99.
 119. 157. IV, 76.

μιληλιφέες] Vulgo μιληλε-
 φέες; Wesselingius, quem se-
 quitur Schwgh., probaverat μι-
 τηλοιφέες e Sancerstii, ut opina-
 batur, libro, in quo tamen μι-
 τηλοιφέες exstat, monente
 Gaisf., qui ipse ex uno Parisino
 exhibuit μιληλιφέες, quod
 unum probandum esse statuit
 Lobeck. ad Phrynich. p. 572,
 cum, quae ab aoristo secundo
 s. praesenti thematico originem
 ducant, diphthongo reiecto bre-
 vi syllabâ formentur, ut ἀνγλι-
 φής, πισσαλιφής Eustathii ex
 praeepto ad Odys. p. 1561,
 8 s. 260, 45 coll. Etymol. pag.
 61, 5. Ad significationem vocis
 faciunt Homericæ vocabula μι-
 τοπάρογος (II, II, 637. Odys.

IX, 125), φοινικοπάρογος
 (Odys. XI, 123. XXIII, 272)
 de navibus, quae minio s. co-
 lore rubro erant illitae.

Ἀπικόμενοι ὦν] Voculam δ'
 ante ὦν vulgo inseri solitam,
 cum Schweigh. et Gaisf. eieci
 codicum auctoritate. Ad χοῆσαι
 (commodare) conf. quae dixi ad
 Plutarchi Philopoem. pag. 49.
 260. — In fine cap. ἐπρηξαν
 est: exegerunt. Conf. I, 106.
 II, 126. V, 84, ubi medium in-
 venit.

Cap. LIX.

Ἰδρέην τὴν ἐπὶ Πελοπον-
 νήσῳ] Ἰδρέην pro Ἰδρέαν,
 quod in binis libris comparet,
 cum edd. recentt. dedi. Alii li-
 bri mendose Θυρέην s. Θυρέαν.
 Insula, quam nemo nostra ae-
 tate ignorat, in sinu Saronico
 est sita e regione Hermiones s.
 Troezenis, in cuius ipsius po-
 testatem post devenit insula;
 unde minus mirum, quî factum

nis commissa, in Cretam navigant, Zacynthios pellunt, Cydoniam urbem et Dictynaetemplum condunt: subiunguntur circa a. 518 ab Aeginetis: Minervae templum in Aegina: belluman-

λοποννήσῳ, καὶ αὐτὴν Τροϊζηνίοισι παρακατέθεντο· 75
αὐτοὶ δὲ Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ ἔκτισαν· οὐκ ἐπὶ
τούτῳ πλέοντες, ἀλλὰ Ζακυνθίους ἐξελοῦντες ἐκ
τῆς νήσου. ἔμειναν δ' ἐν ταύτῃ, καὶ εὐδαιμόνησαν
ἐπ' ἔτεα πέντε· ὥστε τὰ ἰσὰ τὰ ἐν Κυδωνίῃ ἕοντα 226
νῦν οὗτοί εἰσι οἱ ποιήσαντες, καὶ τὸν τῆς Δικτύ-

sit, ut Samii insulam Troezeniis certa lege traderent. Conf. de Hydrea insula Pausan. II, 34 §. 9. Stephan. Byz. s. v.

Κυδωνίην] Conf. III, 44. Neque vero sic Herodoti verba sunt accipienda, ut Samii exsules Cydoniam primi condidisse existimentur, cum dudum ante annum 524 a. Chr. n. s. Ol. LXIV, 1, in quem incidit hoc, auctore Raoul-Rochette l. mox l., Cydonia urbs commemoretur, cuius origines ad Minoem Arcadesve colonos prisco admodum aevo huc profectos referantur, ut reliquarum Cretae urbium mater fere sit habenda. Itaque de urbe vel amplificanda vel restauranda Herodoti verba intelligenda esse monet Hoeck (Creta I p. 23. II p. 439 coll. III pag. 413) et dudum antea Raoul-Rochette (Histoire de l'Établiss. d. col. Gr. III p. 427). Ipsa urbs (de qua plura Hoeck l. l. I p. 23 seq. 383) in occidentali Cretae parte sita quadraginta fere stadia aberat ab ea, quae nunc *Canca* vocatur, satis ampla ac frequens incolis portuque instructa et commercio florens; ut adeo haec ipsa res Samios commovisse videri queat, ut eum in locum se potissimum converterent, nisi disserta Herodoti obstarent verba,

qui ut Zacynthios expellerent, illos hoc fecisse scribit, sive ob inimicitias quasdam sive ultionis cuiusdam repetendae causa. Inimicitiarum autem vix aliam fuisse originem putat C. O. Müller. Aeginett. p. 112 seq. not., quam Ionum et Achaeorum inveteratum odium, cum Zacynthii Achaeorum fuerint stirpis Spartanisque inde inimici, Samii vero Spartanis eorumque colonis favorint. — Mox cum Schweigh. et Gaisf. dedi ἐπὶ τούτῳ pro ἐπὶ τοῦτο, quod Matth. retinuit. Conf. V, 45, ἐπ' ᾧ δὲ ἐστάλη ἐποίησε, ubi tamen Sancrofti liber ac Vindobonensis (qui h. l. dant ἐπὶ τούτῳ) exhibent ἐπ' ᾧ. Conferri quoque poterunt hi loci III, 48. 83. — Paulo post reliquū intactum quod libri ferebant ἐξελόντες, quamquam rectius esse videtur ἐξελῶντες, quemadmodum placuit Pierson. ad Moer. p. 146 et Wesseling. in nota ad h. l., ubi citat IV, 148. V, 63. IX, 89. Tu vid. Matth. Gr. Gr. §. 222 pag. 430.

τῆς Δικτύνης νηόν] *Δικτύνης* omnes Herodotei libri, cum alias duplici litera ν hoc nomen scriptum inveniat. Nam significatur dea Cretensium lunaris, *Britomartis* quae vocabatur, atque etiam *Dictynna*, quod no-

3ης νηόν. ἔκτω δὲ ἔτει Αἰγινῆται αὐτοὺς ναυμαχίῃ⁸⁰ tiquius a Sami rege Amphicrate illatum Aeginetis.
 νικήσαντες ἠνδραποδίσαντο μετὰ Κρητῶν· καὶ τῶν
 νηῶν καπρίους ἔχουσέων τὰς πρόρας ἠκρωτηρίασαν,
 καὶ ἀνέθεσαν ἐς τὸ ἱεὸν τῆς Ἀθηναίης ἐν Αἰγίνῃ.

men deae inditum a monte urbeque cognomine. Nam in his Cretae insulae regionibus dea venatrix commorari putabatur. De qua post Spanhem. ad Callimach. in Dian. 205 disputarunt Creuzer. in Symbol. IV p. 150 seqq. C. O. Müller. Aeginett. p. 165. Hoeck. Creta I p. 24 seq. Huius autem deae sacra cum a Samiis Noster repetat (cuius hac in re testimonium — nam Samiorum res accurate noverat; conf. nott. ad III, 60 — omni fide dignum), haec est Mülleri l. l. sententia, Britomartis, quae proprie ac primitus Cretensium fuerit dea, et Dictynnae, quae Samia dea fuerit, sacra postmodo apud Cydoniatas in unum coaluisse, ita ut posteris temporibus Britomartis etiam Dictynnae nomine per Cretae urbes coleretur adeoque pro uno eodemque numine utraque dea haberetur.

ἔκτω δὲ ἔτει Αἰγινῆται] Conf. Strabo VIII p. 376 p. 577 A. Quae in Olymp. LXV, 2 incidere statuit C. O. Müller Aeginett. p. 113. Haec enim prima Aeginetarum fuit expeditio, cuius ad nos pervenit notitia, postquam illi civitatem ab Epidauriorum potestate solutam constituerant. Ac nemo nescit, quanta incrementa postmodo ceperit Aeginetarum res navalis ac mercatura, ut mox inter Grae-

ciae populos θαλασσοκρατοῦντας referantur. Conf. infra III, 139. — Quod ad verba καπρίους ἔχουσέων attinet, vulgo hic intelligunt apros, prorarum insignia, quibus, quemadmodum aliae gentes arietibus, leonibus, aliis istiusmodi signis, ita Samii naves suas exornare soliti fuerint. Vid. Ruhnken. in Diss. de navv. parasemm. in Opuscc. Acad. pag. 279 (p. 418 T. I ed. Bergmann.). Nec aliter in Lycia apud Phaselitas navium prorae apris fuisse insignitas nuni monstrant, docente Eckhel. D. N. I Vol. III p. 6, quem locum adscripserat Cr. At de istiusmodi ornamentis navium hic cogitari posse negat Naeke ad Choerili fragm. p. 157, tam ob Choerili versum (apud Hesych. s. v. Σαμιακὸς τρόπος) ipsumque Herodotum, qui prorae navium apro tanquam insigni ornatas nunquam καπρίους dicturus fuisset, tum ob ipsa Hesychii verba, ex quibus potius naves sint intelligendae, quae non apris insigne in prora, sed ipsius prorae extremitatem obtusam habuerint et reflexam, ut sit suis rostrum; unde factum, ut ipsa navis suis quandam similitudinem prae se ferre videretur.

ἐς τὸ ἱεὸν τῆς Ἀθηναίης ἐν Αἰγίνῃ] Haec intelligo de Minerva Poliade, ut aliis locis

4 Ταῦτα δὲ ἐποίησαν ἔγκοτον ἔχοντες Σαμίοισι Αἰγι- 85
 νῆται. πρότεροι γὰρ Σάμιοι, ἐπ' Ἀμφικράτους βα-
 σιλεύοντος ἐν Σάμῳ, στρατευσάμενοι ἐπ' Αἰγίαν,
 μεγάλα κακὰ ἐποίησαν Αἰγινητάς, καὶ ἔπαθον ὑπ'
 ἐκείνων. ἡ μὲν αἰτία αὕτη.

60

Opera tria ma-
 xima in Samo,

Ἐμῆκυνα δὲ περὶ Σαμίων μᾶλλον, ὅτι σφι τρία

(conf. quae collegi in Diss. de Apolline Patricio pag. 6 et add. Boeckh. Explic. ad Pindar. Ol. V, 9 p. 148. 149 coll. ad Ol. VII p. 171 seq.), ita apud Aeginetas sanctissime cultâ. Tu vid. C. O. Müller Aeginett. pag. 69 seqq. 108 seqq. Nec opus peculiarem quandam deam rerum navalium sibi fingere praesidem; nam quod numen Aeginetis, genti in mercatura rebusque maritimis valde occupatae, maxime fuit tutelare, eius in fanum rostra spoliata fuisse dedicata, quid habet absonum? Summa enim fuit Aeginetis dea eademque tutelaris, ad quam omnem suam salutem referebat Aeginetarum gens rebus navalibus maxime dedita. „Ex hoc Minervae templo Aeginetico non, ut adhuc creditum est, ex Iovis Panhellenii fano, signa illa Aeginetica, quae nunc Monachii in Regis Bavariae glyptotheca asservantur, eruta esse demonstravit liber Baro a Stackelberg in praestanti opere, quod inscribitur: Der Apollotempel zu Bassae in Arcadien. Rom, 1826.“ Cr. De hoc templo, cuius rudera splendida adhuc exstant in colle, unde late patet prospectus, conf. C. O. Müller. in Handb. d. Archæol. pag. 57, ubi, quod Ol. LXXV post victoriam de Persis

reportatam hoc templum probabiliter exstructum dicit, Herodoti locus adversatur, nisi de antiquiori eiusdem deae templo cogitare velis.

ἔγκοτον ἔχοντες] H. Stephano praeferenti: ἐν κότον ἔχοντες refragantur hi loci VIII, 29. IX, 109, alia, quae attulit Wesseling. Add. VI, 73. 133 et conf. VIII, 27, ubi invenitur eodem sensu ἐνέχειν χόλον, et Homer. Il. I, 82, ubi est κότον ἔχειν. Est vero substantivum ἔγκοτος, ita, simultas, inimicitia. Adiectivum ἔγκοτος (iracundus) exstat in Aeschyl. Choeph. 387. 1040. 911 coll. Sept. c. Th. 804.

πρότεροι γὰρ Σάμιοι κ. τ. λ.] Haec Polycratis aetatem longe antecedere nemo non intelligit; quare Amphicratem, modo, recte βασιλεὺς dicitur ab Herodoto, antiquis Sami regibus, Procli Leogoraeque adnumerari vult C. O. Müller l. I. pag. 67, praesertim cum iam ante Olymp. XI Samus arte et mercatura valde floruerit. Add. Panofka Samiorr. Res p. 26, qui vix ante Ol. XXV Amphicratem Aeginetis bellum intulisse statuit.

Cap. LX.

Ἐμῆκυνα δὲ περὶ Σαμίων μᾶλλον, ὅτι σφι τρία κ. τ. λ.] Aristoteles (Polit. V, 11, s. V,

ἔστι μέγιστα ἀπάντων Ἑλλήνων ἐξεργασμένα. οὗ-90
 ρεός τε ὑψηλοῦ ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὄργυιας,

aqueductus, ag-
 ger, templum:
 Eupalinus Mega-
 rensis, et Rhoe-
 cus Samius ar-
 chitecti.

9 §. 4) inter opera a tyrannis, quo plebem alerent eiusque animos a rebus publicis avocarent, confecta, Sami quoque memorat ἔργα Πολυκράτεια, quae ad tria ista opera h. l. ab Herodoto indicata vulgo referunt. Ac satis quidem notum, tyrannos ita plerumque egisse, ut plebem otiosam operibus magnis molibusque exstruendis detinerent eoque ipso a seditionibus motibusque avocata iugum impositum patienter ferre docerent. Conf. quae excitat C. Fr. Hermann. Lehrb. der Griech. Staatsalterth. §. 64 not. 3. Ad Polycratis illa quod attinet opera tria, Heraeum inde eximere licebit, quippe quod longe prius exstrui coeptum est et confectum. Vid. Thiersch. Epochen etc. p. 184. 185. — In universum autem h. l. teneri velim, Herodotum saepius suis in libris Samum respicere eiusque res memorabiles referre singulari quadam industria, unde verisimile sit, quod Suidas s. v. Ἡροδ. tradit, Herodotum hac in insula aliquamdiu commoratum Ionicam didicisse dialectum historianive conscripsisse vel quod malumus, scribendae historiae initium fecisse. Conf. Herod. III, 139 init. et Heyse Quaest. Herod. I p. 88. Quin ipsa longior narratio de Polycrate Samisque h. l. inserta, comprobare videtur scriptoris animum ad Samiorum res valde intentum, haud scio an eam ipsam ob causam, quod

diutius hac in insula fuerat commoratus. De istiusmodi digressionibus in opere Herodoteo diximus ad I, 23; quas in nullo alio historiarum scriptore obvias ad indolem Herodoteae historiae pertinere, praesertim in fatis tyrannorum Graeciae enarrandis conspicuam, monet Creuzerus Hist. Kunst d. Griech. pag. 273, cum haec earum sit vis, ut hostes Graecae libertatis puniri nec ullum scelus a vindicta divina impune ferri appareat.

οὗρεός τε ὑψηλοῦ κ. τ. λ.]
 i. e. „Primum opus est montis (s. in monte), qui ad centum quinquaginta orgyias altus est; in hoc igitur monte fossa est deducta ab imo monte incipiens et duplici utrinque ore instructa; fossae longitudo est septem stadiorum, altitudo et latitudo octo pedum utraque.“ Ubi vox τούτου refertur ad οὗρεος non alia fere ratione atque III, 14 init. Articulum τὸ ante ὄργυια vulgo positum cum Schwgh. et Gaisf. delevi. ἀρξάμενον non aliter positum atque II, 17. 33. III, 91. Ad τὸ μήκος, τὸ ὕψος conf. Matth. Gr. Gr. §. 428, 5 pag. 794. — Tangit Herodoti locum Eustathius ad Dionys. Perieg. 533. — De ipsis mensuris vid. nott. ad II, 149. Unde patet, centum quinquaginta orgyias aequare nongentos pedes Graecos, sive unum stadium alteriusque dimidium; nam orgyia sex constat pedibus sive quatuor cubitis. Haec si ad recen-

τούτου ὄρυγμα, κάτωθεν ἀρξάμενον, ἀμφίστομον. 2 τὸ μὲν μῆκος τοῦ ὄρύγματος, ἐπὶ στάδιοι εἰσι· τὸ 3 δὲ ὕψος καὶ εὖρος, ὀκτώ ἐκάτερον πόδες. διὰ παν- 4 τὸς δὲ αὐτοῦ ἄλλο ὄρυγμα εἰκοσίπηχυν βάθος ὀρώ- 5 ρηται, τρίπουν δὲ τὸ εὖρος, δι' οὗ τὸ ὕδωρ, ὀχε- 6 τευόμενον διὰ σωλήνων, παραγίνεται ἐς τὴν πόλιν, 7 ἀρόμενον ἀπὸ μεγάλης πηγῆς. ἀρχιτέκτων δὲ τοῦ 8 ὄρύγματος τούτου ἐγένετο Μεγαρεὺς Εὐπαλίνος Ναυ- 9 στρόφου. τοῦτο μὲν δὴ ἐν τῶν τριῶν ἐστί. Δεύ- 10 τερον δὲ, περὶ λιμένα χῶμα ἐν θαλάσῃ, βάθος κα-

tiores mensuras revocentur, ef-
ficatur inde montis altitudo 653
pedum Parisinorum sive 277,
4331 metrorum Gallicorum sive
883, 9572 pedum Rhenan.
Septem stadia aequabunt 3986
pedes Parisinos, s. 0,1748 mil-
liar. geogrr. Octo autem pedes
Graeci quominus totidem Rhe-
nanos conficiant, paululum mo-
do deest. Tu vid. Wurm De
pond. ratt. pag. 110 seq. 213.
— De usu vocis ἐκάτερος conf.
nott. ad III, 8.

διὰ παντὸς δὲ αὐτοῦ] Hoc,
monente Wesseling., ita intel-
ligendum, ut per eundem mon-
tem et iuxta priorem fossam ex-
cavata fuerit altera, quae aquae-
ductus vicem praeberet. Prior
hominibus transitum dabat, ut,
si quid aquaeductui labis fie-
ret, sarciretur: unde et latior
et celsior altera erat. Hinc ita
de hoc opere pronuntiat Thiersch.
l. l. p. 184: „Der Durchstich
(ὄρυγμα) eines 150 Klaftern
hohen Berges, sieben Stadien
lang und damit verbunden eine
Wasserleitung, zwanzig Ellen
tief und drei Schuhe breit.“ De
forma ὀρώρηται conf. I, 186.

ἀπὸ μεγάλης πηγῆς] fons
dicebatur Gigartho, s. *Leuco-*
thea. Vid. Panofka Samiorr.
Res pag. 4, qui idem ex eo,
quod aquaeductus hic commemo-
ratur, Samum non semper
εὐνδρον fuisse putat, quam-
quam quatuor fluvii insulam ir-
rigantes a veteribus nominantur
indeque Anacreon Samum ap-
pellarat ἄστν Νυμφέων (vid.
fragm. μῆ ed. Fisch.). At nisi
aquae sat magna in insula fuis-
set copia, qui omnino aquae-
ductus institui potuisset, per
quem hoc, opinor, potissimum
spectabant, ut aquam magis
salubrem et sanam acciperent.
Tournesfort, recentioris aetatis
peregrinator (Relat. d'un voyage
dans l. Levant. epit. X), ad-
huc se vidisse affirmat rudera
quaedam, quae ad hunc aquae-
ductum pertinere putabantur.

Δεύτερον δὲ, περὶ λιμένα χῶ-
μα ἐν θαλάσῃ] De aggere
(nunc dicunt *Molo*) accipio ad
portus securitatem deducto.
Quare recte Thiersch. l. l. pag.
184: „ein Damm im Meere
zum Schutze des Hafens, ge-
gen zwanzig Klafter hoch und

τὰ εἰκοσι ὀργυιέων· μῆκος δὲ τοῦ χώματος, μέξον
6 δύο σταδίων. Τρίτον δὲ σφι ἐξέργασται, νηὸς μέ-1

grösser denn zwei Stadien.“ Add. Panofka l. l. pag. 4. Ad nostras mensuras si haec revocaris, viginti orgyiae aequabunt fere 112 pedes Parisinos sive 117 pedes Rhen. et quod excurrit; duo stadia efficiunt 1139 pedes Parisinos s. 0,0499 miliar. geogr. Tu vid. Wurm. l. l.

[Τρίτον δὲ σφι ἐξέργασται] *Heraeum*, s. amplissimum Iunonis templum intelligi, cuius una cum Dianae Ephesiae templo iam supra II, 148 Noster mentionem fecerat, neminem fugit. De quo templo quod Herodotus scribit: νηὸς μέγιστος πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, id eo magis respici vult Thiersch. l. l. pag. 185, quoniam nec Aegyptiorum templa amplissima ac spatiosissima, quae ipse viderat Herodotus, eo eximantur. Add. III, 123. In Heraei magnitudine et splendore consentiunt veteres scriptores (Strab. XIV p. 637, s. 944. Pausan. VII, 5 §. 2. 6. Cicer. in Verr. I, 20. Appulei. Florid. II nr. 15 T. I pag. 350 Elmenh. II pag. 49 Oudend.); hodie non nisi pauca superesse rudera Ionicae structurae ex Bedford. apud Leake Asia minor. p. 348 notat C. O. Müller Handb. d. Archaeol. p. 55, ubi longum fuisse ait templum pedes 346, latum 189 pedes. Qui idem si in locum antiquioris templi Dorici hoc templum successisse videri statuit, Polycratis probabiliter tempore, alio tamen loco (pag. 33) hoc opus

Rhoeco et Theodoro circa Olymp. XXXV—XLV adscribit, id cum Herodoti verbis vix conciliari poterit. Herodoti enim verba: τοῦ ἀρχιτέκτων προῶτος ἐγένετο Ποῖζος Φίλεω haec indicare videntur, quae ipsius Thierschii l. l. pag. 185 verbis referre malumus: „dass Rhoecus den Plan gemacht, und den Bau begonnen, nach ihm aber Andere, oder wenigstens ein Anderer ihn fortgesetzt und vollendet.“ Iam vero *Rhoecum* illum ad Olympiadum initia, igitur multo ante Polycratis aetatem, pertinere maxime probabilis est sententia, obloquente quamvis Panofka Samiorr. Res pag. 51. 58. Conf. supra nott. ad III, 41. Itaque templum a Rhoeco exstrui coeptum, postea crescentibus Samiorum rebus, sensim sensimque perfectum fuisse putem, ut Polycratis tempore, quo ipso Samiorum res maxime floruisse credibile est, absolutum videri potuerit. Nam post Polycratis aetatem templum perfectum fuisse ut credam, minime adduci possum; quippe Samiorum rebus tunc temporis iam fractis ac deminutis. Conf. Thiersch. l. l. Nec aliter medio aeo, quod dicunt, templa illa, quae admiramur, amplissima ac splendidissima per Italiam Germaniamve multorum annorum adeoque seculorum per decursum exstructa et ne sic quidem perfecta fuisse, quis est qui nesciat? — De donariis, quae

γιστος πάντων νηῶν τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· τοῦ ἀρχι-
τέκτων προῶτος ἐγένετο Ροῖκος Φίλεω ἐπιχώριος.
Τούτων εἵνεκεν μᾶλλον τι περὶ Σαμίων ἐμήνυνα. 5

61

Καμβύση δὲ τῷ Κύρου, χρονίζοντι περὶ Αἰ-
νυπτον καὶ παραφρονήσαντι, ἐπανιστέεται ἄνδρες

Magi duo, Pa-
zithes et Smer-
tis, fratres, in-

Heraeo continebantur, de magna auri argentique copia ad Appuleii usque aetatem ibi congesta, plurima Panofka l. l. p. 60 seqq. coll. pag. 57 seqq., ubi de Iunone Samia eiusque cultu disputat. Tu vid. inprimis Creuzer. Symbol. II p. 550 seq. 563 seq. 569.

Ῥοῖκος Φίλεω] Cum Φίλεω descendat a Φίλας, cuius artificis nomen apud Suidam (III p. 598 Kust.) sonet Φιλίας, in Herodoto Thiersch. l. l. p. 181. 182 scribi vult Φιλέω, indeque etiam veram scripturam Pausaniae in locis VIII, 14 §. 5. X, 38 §. 3 restituendam. Sed utroque hoc loco Siebelis, cuius nott. consul. ad priorem locum p. 245, edidit Φιλαίου, praeunte Sylburgio atque Amasaeo. Rhoecus Samius, qui ad Olympiadum initia referri debet (conf. nott. ad III, 41) cum Theodoro aeris fundendi artem invenisse fertur (vid. Pausan. VIII, 14 §. 5. IX, 41 §. 1 coll. Plin. H. N. XXXV, 12 sect. 43) idemque insignis illa aetate architectus fuisse videtur, cum praeter Heraeum Samium, Lemni quoque una cum Smilide et Theodoro labyrinthum extruxisse dicatur. Noctis statuam a Rhoeco factam memorat Pausan. X, 38 §. 3. Haec Sillig. in Ca-

talog. Artific. pag. 407 Thierschium l. l. secutus.

Cap. LXI.

ἐπανιστέεται] Ad formam conf. II, 80. 113. De augmento omisso in verbo καταλελοίπεε diximus ad I, 94 fin. — μελεδωνὸς qui h. l. dicitur, idem mox ἐπίτροπος vocatur III, 63. 65. Tu vid. notatt. ad II, 65. In seqq. de usu optativi (κρούπτοιτο — εἰδείησαν) atque indicativi (ἦσαν) monuit Math. Gr. Gr. §. 529 pag. 1031. — ὡς ὀλίγοι ἦσαν cum recentt. edd. scripsi, ubi vulgo post ὀλίγοι inseritur τε. Ad argumentum quod attinet, differunt in singulis quibusdam Ctesias, qui de his retulit in Persicc. Excerptt. §. 10 seq. et Herodotus; utrius maior sit fides, ad Ctesiam disquisivi pag. 126 seq. In universum velim hoc teneri, ab orientalium regnorum conditione minime abhorrere ea, quae Ctesias, in quem iniuria quidam invecti sunt, memoriae prodidit, quaeque ille e regis annalibus desumsisse putandus est. Conf. Osiander. in programmat. scholast., quod prodiit Stuttgart. 1821 p. 12, alia ad Ctes. l. l. citata. Videtur autem, momente Heeren. Ideen I, 1 pag. 412, Magorum coniuratio id proxime spectasse, ut vetus

Μάγοι, δύο ἀδελφοί· τῶν τὸν ἕτερον καταλελοίπε
 2 τῶν οἰκίων μελεδωνὸν ὁ Καμβύσης. οὗτος δὴ ὦν
 οἱ ἐπανέστη, μαθὼν τε τὸν Σμέρδιος θάνατον, ὡς 10
 κρύπτοιο γενόμενος, καὶ ὡς ὀλίγοι ἦσαν οἱ ἐπι-
 στάμειοι αὐτὸν Περσέων, οἱ δὲ πολλοὶ περιεόντα
 3 μιν εἰδείσαν. πρὸς ταῦτα βουλευσας τάδε, ἐπε-
 χείρησε τοῖσι βασιληῖοισι. Ἦν οἱ ἀδελφεὸς, τὸν
 εἰπά οἱ συνεπαναστήναι, οἰκῶς μάλιστα τὸ εἶδος
 Σμέρδι τῷ Κύρου, τὸν ὁ Καμβύσης, ἰόντα ἐωντοῦ 15
 ἀδελφεὸν ἀπέκτεινε· ἦν τε δὴ ὁμοῖος εἶδος τῷ Σμέρ-
 4 δι, καὶ δὴ καὶ οὖνομα τῶντὸ εἶχε Σμέρδιον. τοῦ- 227
 τον τὸν ἄνδρα ἀναγνώσας ὁ Μάγος Πατιζειῖθης, ὡς
 οἱ αὐτὸς πάντα διαπρήξει, εἶσε ἄγων ἐς τὸν βασι-

surgunt contra
 Cambysem a. 523.

Medorum imperium Magorum-
 que potestas, Persis regibus si
 non fracta, at diminuta certe,
 restitueretur eo praesertim tem-
 pore, quo, Cambyse fati ab-
 repto, regia stirps iam extincta
 videri posset. Inprimis huc fa-
 ciunt extrema Cambysis verba
 ad Persarum principes III, 65
 in fin. — Conf. etiam nott. ad
 III, 30.

πρὸς ταῦτα βουλευσας τάδε] πρὸς ταῦτα ad antecedentia (ut v. c. I, 206. 207) spectat, ad mortem scilicet Smerdis, pau-
 cis cognitam; τάδε ad sequen-
 tia, ad ea, quae magus exco-
 gitavit, ut rerum potiretur.

οἰκῶς μάλιστα τὸ εἶδος Σμέρδι] Consentit cum hisce
 Ctesiae narratio Persicc. Ex-
 cerptt. §. 10. Verba proxime
 antecedentia: ἐπεχείρησε τοῖσι
 βασιληῖοισι Schweigh. inter-
 pretatur: regiam occupare insti-
 tuit. Malim equidem subaudire

πρήγμασι indeque sic vertere:
 regnum affectavit, sive cum H.
 Stephano: invadendum regnum
 sibi putavit.

Πατιζειῖθης] „Schol. cod.
 Passion. Διονύσιος ὁ Μιλήσιος
 Πανζούθην ὀνομάζεσθαι τοῦ-
 τον λέγει. Ex h. l. Κατιζειῖθης
 Zonaras. Cf. Rutgersii Var.
 Lect. I, 8. III, 10.“ *Gaisf.*
 ἀναγνώσας est: cum persuasis-
 set. Vid. I, 68 ibique nott.

εἶσε ἄγων] Conf. I, 9 ibiq.
 citat. Creuzer. ad Plotin. de
 pulcrit. p. 518. Qui idem haec
 nunc addi vult: „Odys. I, 130
 αὐτὴν δ' ἐς θρόνον εἶσεν ἄγων
 et sic saepius. Cf. etiam Odys.
 IX, 98 ibiq. Cod. Harl. p. 54
 Lips. Contra Odys. X, 233:
 εἶσεν δ' εἰσαγάγουσα.“ Caete-
 rum plena hic utitur Herodotus
 locutione, qui III, 64. 65. 30,
 scripsit ἰζόμενος ἐς τὸν βασι-
 λῆτον θρόνον. Vid. nott. ad
 III, 14.

5 λήϊον θρόνον. ποιήσας δὲ τοῦτο, κήρυκας τῆ τε 20
 ἄλλη διέπεμπε, καὶ δὴ καὶ ἐς Αἴγυπτον, προερέοντα
 τῷ στρατῷ, ὡς Σμέρδιος τοῦ Κύρου ἀκουστέα εἶη
 τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' οὐ Καμβύσεω. Οἱ τε δὴ ὦν ἄλ-
 λοι κήρυκες προηγόρευον ταῦτα, καὶ δὴ καὶ ὁ ἐπ'
 Αἴγυπτον ταχθεὶς, εὔρισκε γὰρ Καμβύσεα καὶ τὸν 25
 στρατὸν ἔοντα τῆς Συρίας ἐν Ἀρβατάνοισι, προηγό-

62

Caduceator in
 Aegyptum a Ma-
 gis missus: Pre-
 xaspes purgat se
 Cambysi.

τῆ τε ἄλλη διέπεμπε] Ita
 edidi Schweigh. et Gaisf. secu-
 tus. Vulgo διέπεμπε τῆ τε ἄλ-
 λη, idque retinuit Matthiae. —
 Conf. I, 1 et Matth. Gr. Gr. §.
 401, 3. 402, c. — In seqq.
 προερέοντά ad unum illum ca-
 duceatorem referendum, qui in
 Aegyptum a mago fuit missus, ut
 monet Matth. Gr. Gr. §. 443,
 1 p. 829, idem de usu verba-
 lis vocis (ἀκουστέα) admonens,
 de quo eodem Valck. citat Thu-
 cyd. I, 86. Sophocl. Electr. 340.
 Verba προερεῖν, προειπεῖν,
 προαγορεύειν de praecone po-
 tissimum frequentata, significant,
 eodem Valcken. observante:
*proclamando edicere, vel de-
 nuntiare.*

Cap. LXII.

ἐν Ἀρβατάνοισι] Ita cum re-
 centt. edd. scripsi. Olim Ἐρβα-
 τάνοισι. Conf. III, 64 et supra
 I, 98. Memorat *Ecbatana* in
 Galilaeae tractu Ioseph. Vit. c.
 12 p. 6. Wesseling. Larcher. et
 Billerbeck. (Asiae Herodot. dif-
 ficil. p. 11) Plinii locum huc re-
 ferunt Hist. Nat. V, 19: „Pro-
 montorium Carmelum, et in
 monte oppidum, eodem nomi-
 ne, quondam *Ecbatana* dictum.“
 Ac dubitat Mannert. (Geogr. d.

Gr. u. Röm. VI, 1 p. 353 seq.)
 de Cambysis ad Carmelum iti-
 nere, indeque Cambysen obiisse
 coniicit Bathurae in Batanea.
 At Mannerti dubitationes diluit
 Gallus Plinii interpres, Pa-
 risot, in ea Plinii editione, quae
 Parisiis apud Panckoucke prodiit
 anno 1829 Tom. IV p. 266, ubi
 haec subiicit vir doctus: „il serait
 plus sage de douter de la véri-
 té de l'historiette; — inspiré sans
 doute par l'identité de nom entre
 la capitale de la Médie et une
 petite ville de Syrie.“ Iosephus
 Antiqq. Iudd. XI, 2, 2 apud Da-
 mascum Cambysen interiisse tra-
 dit. Quem Schweigh. consuli
 vult Hyde Relig. Vet. Pers. pag.
 541, is in Appendice ad pag.
 416 ita: „Magna Mediae urbs
 τὰ Ἐρβάτανα seu Ἀρβάτανα
 (apud Aeschylum in Persis *Ag-
 batarum*) synonymam habet in
 Syria urbem Arabice dic-
 tam Battána, Stephano αἱ Βα-
 τανέαι, Judithae I, 9 Βετάνη,
 cuius civis est *Al Battani*, unde
 celebris astronomus *Al Bate-
 gnus*. Et hinc constat quod Ἐρ-
 βάτανα seu Ἀρβάτανα sit cor-
 ruptela pro Ἐλβάτανα seu Ἀλ-
 βάτανα. At prorsus diversum
 quid est eiusdem nominis urbs in
 Mediâ, in cuius linguae genui-

ρενε στὰς ἐς μέσον τὰ ἐντεταλμένα ἐκ τοῦ Μάγου.
 2 Καμβύσης δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐκ τοῦ κήρυκος, καὶ
 ἐλπίσας μιν λέγειν ἀληθῆα, αὐτὸς τε προεδεδόσθαι
 ἐκ Πρηξάσπεος, (πεμφθέντα γὰρ αὐτὸν ὡς ἀποκτε- 30
 νέοντα Σμέρδιν, οὐ ποιῆσαι ταῦτα,) βλέψας ἐς τὸν
 3 Πρηξάσπεα, εἶπε· „Πρηξάσπεε, οὕτω μοι διεπρή-
 ξαιο τό τοι προσέθηκα προῆγμα;“ Ὁ δὲ εἶπε· „Ὡ
 δέσποτα, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀληθῆα, ὅπως κοτέ σοι
 Σμέρδις ἀδελφεὸς ὁ σὸς ἐπανέστηκε, οὐδὲ ὅπως τι 35
 ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς νεϊκὸς τοι ἔσται ἢ μέγα ἢ
 μικρόν· ἐγὼ γὰρ αὐτὸς, ποιήσας τὰ σύ με ἐκέλευες,
 4 ἔθαπά μιν χερσὶ τῆσι ἐμεωυτοῦ. εἰ μὲν νυν οἱ τε-
 θνεῶτες ἀνεστῆασι, προσδέκέοι τοι καὶ Ἀστράγα τὸν
 Μῆδον ἐπαναστήσεσθαι· εἰ δ' ἔστι ὥσπερ πρὸ τοῦ,
 οὐ μὴ τι τοι ἐκ γε ἐκείνου νεώτερον ἀναβλαστήσει. 40
 5 νῦν ὦν μοι δοκέει, μεταδιώξαντας τὸν κήρυκα, ἐξε-
 τάξειν εἰρωτεύοντας παρ' ὅτεν ἤκων προαγορεύει 228
 63 ἡμῖν Σμέρδιος βασιλεὸς ἀκούειν.“ Ταῦτα εἶπαντος
 Πρηξάσπεος, ἤρσεε γὰρ Καμβύση, αὐτίκα μεταδίω-
 κτος γενόμενος ὁ κήρυξ ἦκε. ἀπιγμένον δέ μιν εἴ- 45
 2 ρετο ὁ Πρηξάσπης τάδε· „Ὡρθρωπε, φῆς γὰρ

nis vocibus dictus Articulus Al
nunquam usurpatur.“

ἢ μέγα ἢ μικρόν] i. e. nihil
prorsus, ut V, 106 et crebro
apud oratores Atticos, ut mo-
nuit Valcken. Ad ἀνεστῆασι cf.
I, 200 inquit.

οὐ μὴ τι τοι — ἀναβλαστή-
σει] i. e. nihil quidquam novi
(i. e. mali) inde tibi nascetur, s.
efflorescet. In pluribus libris post
νεώτερον inseritur κακόν; ma-
le; quippe hoc ipsum tecte et
per quendam euphemismum ipsa
voce νεώτερον continetur. Conf.
Pausan. IV, 35, 2. Herodot. V,
19. 35. 93. VIII, 142. Thucyd.
I, 132. Eurip. Rhés. 590. Aristoph.
Eccles. 310, alia, quae
HERODOT. II.

attulit Valcken. Inde apud He-
rod. I, 210, eodem monente,
νεώτερα βουλευεῖν insidiis al-
teri structis res novas moliri. Cr.
conf. Heindorf. ad Platon. Pro-
tagor. pag. 461. — ἀναβλα-
στάνειν proprie de plantis dici-
tur nascentibus et pullulantibus,
dein ad alias quasvis transfertur
res: Conf. VII, 156 et nott. ad
I, 66. — In proxime seqq., ubi
Sancrofti liber omittit δοκέει
idemque exhibet μεταδιώξας,
Wesselingius reponi vult: νῦν
ὦν μοι μεταδιώξας τὸν κήρυ-
κα ἐξετάξειν παρ' ὅτεν κ. τ. λ.
ἐξέταξεν ex h. l. citat Lex.
Seg. pag. 96, 28. De forma
ὄτεν conf. I, 7 ibiq. nott.

ἦκειν παρὰ Σμέρδιος τοῦ Κύρου ἄγγελος· νῦν ὦν,
 3 εἶπας τὴν ἀληθινήν, ἅπιθι χαίρων. κότερα αὐτός
 τοι Σμέρδις φαινόμενος ἐς ὄψιν ἐνετέλλετο ταῦτα,
 4 ἢ τῶν τις ἐκείνου ὑπηρετέων;“ Ὁ δὲ εἶπε· „Ἐγώ 50
 Σμέρδιον μὲν τὸν Κύρου, ἐξ ὅτου βασιλεὺς Καμβύ-
 σης ἦλασε ἐς Αἴγυπτον, οὗ κω ὄπωπα· ὁ δὲ μοι
 Μάγος, τὸν Καμβύσης ἐπίτροπον τῶν οἰκίων ἀπέ-
 δεξε, οὗτος ταῦτα ἐνετείλατο, φὰς Σμέρδιον τὸν Κύ- 55
 ρου εἶναι τὸν ταῦτα ἐπιθέμενον εἶπαι πρὸς ὑμέας.“
 5 Ὁ μὲν δὴ σφι ἔλεγε, οὐδὲν ἐπικατεψυσμένος. Καμ-
 βύσης δὲ εἶπε· „Πρήξασπες, σὺ μὲν, οἷα ἀνὴρ
 ἀγαθὸς ποιήσας τὸ κελευόμενον, αἰτήην ἐκπέφυγας·
 ἐμοὶ δὲ τίς ἂν εἴη Περσέων ὁ ἐπανεστεῶς, ἐπιβα- 60
 6 τεύων τοῦ Σμέρδιος οὐνόματος;“ Ὁ δὲ εἶπε· „Ἐγὼ
 μοι δοκέω συνιέναι τὸ γεγονός τοῦτο, ᾧ βασιλεῦ.
 οἱ Μάγοι εἰσί τοι οἱ ἐπανεστεῶτες, τόν τε ἔλιπες
 μελεδωνόν τῶν οἰκίων, Πατιξείθης, καὶ ὁ τούτου
 ἀδελφεὸς Σμέρδις.“ Ἐνθαῦτα ἀκούσαντα Καμβύ- 65
 σεα τὸ Σμέρδιος οὐνομα, ἔτυψε ἢ ἀληθινή τῶν τε
 λόγων καὶ τοῦ ἐνυπνίου· ὅς ἐδόκεε ἐν τῷ ὕπνῳ
 ἀπαγγεῖλαι τινὰ οἱ, ὡς Σμέρδις ἰζόμενος ἐς τὸν
 βασιλῆϊον θρόνον ψαύσειε τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐρανοῦ.
 2 μαθὼν δὲ ὡς μάτην ἀπολωλεκῶς εἴη τὸν ἀδελφεόν, 70
 ἀπέκλαιε Σμέρδιον. ἀποκλαύσας δὲ, καὶ περιημεκτή-
 σας τῇ ἀπάσῃ συμφορῇ, ἀναθρόσκει ἐπὶ τὸν ἵππον,

64

Somnium Cam-
 bysis de Smerdi;
 vulnus letale in
 femore: oracu-
 lum ex urbe Bu-
 to: Ecbatana
 Syriac.

Cap. LXIII.

φῆς γὰρ ἦκειν] De usu par-
 ticulae γὰρ diximus ad I, 8. 24.
 Ad verba ἅπιθι χαίρων conf.
 III, 29. 36. — Infra pro ἐξ ὅτου,
 quod omnes libri exhibent, nisi
 quod Sancrofti liber praebet ἐξ
 ὅσου, Struve Spec. I Quaest.
 pag. 48 ex constanti Herodoti
 usu rescribi vult ἐξ ὅτε u. Ad
 forinam ὄπωπα conf. III, 37.

ἐπιβατεύων τοῦ Σμέρδιος
 οὐνόματος] i. e. Smerdis nomen

usurpans, iniuria sibi assumens.
 Citat haec Pollux II, 200. Ad
 locutionem attulit Wesseling.
 III, 67. IX, 94. Iamblich. ap.
 Phot. pag. 248. Procop. Goth.
 B. I, 1. Pers. I, 25. Vandal. I,
 11. Add. Matth. Gr. Gr. §. 379
 pag. 697.

Cap. LXIV.

ὅς ἐδόκεε] Vid. supra III,
 30. — Ad περιημεκτήσας conf.
 I, 44.

ἐν νόῳ ἔχων τὴν ταχίστην ἐς Σοῦσα στρατεύεσθαι
 8 ἐπὶ τὸν Μάγον. καὶ οἱ ἀναθρόσκοντι ἐπὶ τὸν ἵπ-
 πον, τοῦ κουλεοῦ τοῦ ξίφος ὁ μύκης ἀποπίπτει· 75
 4 γυμνωθὲν δὲ τὸ ξίφος παίει τὸν μηρόν. τρωματι-
 σθεῖς δὲ κατὰ τοῦτο τῆ αὐτὸς πρότερον τὸν τῶν

τοῦ κουλεοῦ τοῦ ξίφος ὁ μύκης ἀποπίπτει] Transscripsit haec, monente Valcken., Zonaras Annal. IV p. 127 D. — Κουλεὸς Ionicā formā exhibetur pro κολεὸς (*vagina*); quam ipsam tres libri h. l. afferunt. In voce μύκης explicanda iam veteres in diversas partes abiisse monstrant quae leguntur apud Eustath. ad Iliad. II p. 290, 2 s. 219, 27. Etymolog. p. 594. Schol. ad Nicandri Alexipharm. 103. Bekkeri Anecd. p. 1399. coll. Berkel. ad Stephan. Byzant. s. v. Μυκῆναι. Neque enim, quod quibusdam placuit, ὁ μύκης h. l. significat *ansam gladii*, s. *manubrium*, quamquam, ut monuit Winckelmann. Opp. T. V p. 87, vaginae extrema et capuli summa pars in antiquis gladiis simili propemodum fuit formā. Est potius ὁ μύκης, ut Schol. ad Nicandr. l. l. exponit, τὸ κατὰ κλεῖον τὴν θήκην, *lamina extremamensis vaginam claudens*, s. *der Deckel am Ende der Dagenscheide, das Ortband*. Nec aliter Italus et Germanus interpret. Nam fungo cadente Cambysis gladius vagina fuit nudatus illumque ferire potuit. Tu conf. praeter Wessel. et Valck. ad h. l. Creuzer. ad Hecataei fragm. p. 77 seq. ibique Schol. Venet. ad Iliad. XV, 302. Pausan. II, 16 §. 3. Idem Pausa-

nias, observante Valcken., I, 28 ad Herodoti locum respexit; alioque loco VIII, 11 §. 6, Hannibali idem, quod Cambysi, evenisse tradit.

ξίφος] Quod Mongez (Mém. de l'Institut. IV pag. 60. 62 seq.) distingui vult in Persarum armis *gladium*, proprio sensu appellatum τὸ ξίφος, et ensem minorem, sive pugionem, *acinacem*, ut Persae vocabant, equidem desidero testimonia. Nam hoc quoque loco intelligi putem ensem illum minorem, quem Persae, teste Herodoto VII, 61 gestare solebant ad dextrum femur e cingulo suspensum sive *acinacem* (quod pugionis genus fuisse videtur), quo ipso ornati hodieque comparent Persae in ruderibus Persepolitans. Tum quoque facilius intelligi poterit, qui, pugionis, s. acinacis, lamina delapsa, Cambysis femur feriri potuerit. Cambyses enim (sunt verba Ammian. Marcell. XXIII, 6), „suomet pugione, quem aptatum femori dextro gestabat, subita vi ruinae nudato, vulneratus paene lethaliter interiit.“ Veterum testimonia de *Acinace* supeditabit Brisson. de reg. Pers. princip. III, 7 seq. p. 632 seq.

κατὰ τοῦτο τῆ] Sic infra III, 86: κατὰ τοῦτο, ἴνα. III, 125 sū. ἐς τοῦτο, τῆ. Similia plurima ex Herodoto praebet Stru-

Αλγυπτίων θεὸν Ἄπιν ἔπληξε, ὥς οἱ καιροῖη ἔδοξε
 τεύφθαι, εἶρετο ὁ Καμβύσης ὅ τι τῇ πόλι οὔνομα 229
 5 εἶη. οἱ δὲ εἶπαν ὅτι Ἀγβάτανα. τῷ δὲ ἔτι πρότε-80
 ρον ἐκέχρηστο ἐκ Βουτουῶν πόλιος, ἐν Ἀγβατάνοισι
 6 τελευτήσειν τὸν βίον. ὁ μὲν δὴ ἐν τοῖσι Μηδικοῖσι
 Ἀγβατάνοισι ἐδόκεε τελευτήσειν γηραιὸς, ἐν τοῖσι οἱ
 ἦν πάντα τὰ προήγματα· τὸ δὲ χρηστήριον τοῖσι
 7 ἐν Συρίῃ Ἀγβατάνοισι ἔλεγε ἄρα. καὶ δὴ ὡς τότε85
 ἐπειροόμενος ἐπύθετο τῆς πόλιος τὸ οὔνομα, ὑπὸ
 τῆς συμφορῆς τῆς τε ἐκ τοῦ Μάγου ἐκπεπληγμένους
 καὶ τοῦ τρώματος, ἐσωφρόνησε· συλλαβῶν δὲ τὸ
 θεοπροπίον, εἶπε· „Ἐνθαῦτα Καμβύσεια τὸν Κύ-
 ρου ἐστὶ πεπρωμένον τελευτᾶν.“ 90

65

Ultima verba
 Cambysis ad
 amicos.

Τότε μὲν τοσαῦτα· ἡμέρησι δὲ ὕστερον ὡς εἴ-
 κοσι μεταπεμψάμενος Περσέων τῶν παρῶντων τοῦς
 2 λογιματώταους, ἔλεγέ σφι τάδε· „ὦ Πέρσαι, κατα-
 λελάβηκέ με, τὸ πάντων μάλιστα ἔκρυπτον προημά-

ve Specim. I Quaest. etc. p. 31.
 — Pro Ἄπιν, ut vulgo scribitur,
 Siebelis scribi vult Ἄπιν. Vid. nott.
 ad III, 27, et de ipsa re conf. III,
 29. Ad locutionem καιροῖη τεύφθαι,
 ubi vulgo supplent πληγῇ (lethali vulnere
 percussum esse) conf. Lambert. Bos.
 De ellipsis. pag. 385 seq. Ab Herodoto
 hac in re dissentit Ctesias Excerptt.
 Perss. §. 12 fin., ubi regem narrat
 Babylone parvum lignum quum poliret,
 tempus quo falleret, femoris muscu-
 lum percussisse et undecimo post die
 mortuum esse.

ἐκέχρηστο] Retinui hoc, quod idem
 retinere debebam II, 147, ubi Gaisfordium
 secutus, exhibui ἐκέχρητο. Praestat
 Buttmann. sequi in Gramm. mai. II pag.
 256. — De Butus urbe conf. II, 75.

ἐν τοῖσι οἱ ἦν πάντα τὰ προήματα] Conf. I, 122. III, 157. Ad vocc. ἔλεγε ἄρα consul. Matth. Gr. Gr. §. 614 p. 1241.

Ἐνθαῦτα — ἐστὶ πεπρωμένον τελευτᾶν] Simile quid Roberto Guiscardo, Apuliae duci, accidisse scribit Italus interpres. Qui admonitus Hierosolymis sibi esse moriendum, cum ad sanctum Salvatoris sepulcrum proficisceretur, in Zacyntho aeger remansit loco quodam, cui nomen Hierosolyma; quod cum audiisset dux, loci nomen sciscitatus, morti se proximum habuit et paucis post diebus revera mortuus est.

Cap. LXV.

καταλελάβηκε] De forma cf. nott. ad III, 42; ad rem consul. III, 30.

των, τοῦτο ἐς ὑμέας ἐκφῆναι. ἐγὼ γάρ, ἐὼν ἐν Αἰγύπτῳ, εἶδον ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ, τὴν μηδαμὰ 3 ὄφελον ἰδεῖν. ἐδόκειον δέ μοι ἄγγελον ἐλθόντα ἐξ 95 οἴκου ἀγγέλλειν, ὡς Σμέρδις ἰζόμενος ἐς τὸν βασι- 4 λῆϊον θρόνον ψεύσειε τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐρανοῦ. δεί- σασ δὲ μὴ ἀπαιρεθῆω τὴν ἀρχὴν πρὸς τοῦ ἀδελ- φεοῦ, ἐποίησα ταχύτερα ἢ σοφώτερα· ἐν τῇ γὰρ 1 ἀνθρωπηϊῇ φύσει οὐκ ἐνῆν ἄρα τὸ μέλλον γίνεσθαι ἀποτρέπειν· ἐγὼ δὲ ὁ μάταιος Πρηξάσπεα ἀποπέμπω 5 ἐς Σοῦσα ἀποκτενέοντα Σμέρδιον. ἐξεργασθέντος δὲ κακοῦ τοσοῦτου, ἀδεῶς διαιτώμην, οὐδαμὰ ἐπιλε- ξάμενος μὴ κοτέ τις μοι, Σμέρδιος ὑπαραιορημένου, 5 6 ἄλλος ἐπανασταίη ἀνθρώπων. παντὸς δὲ τοῦ μέλ- λοντος ἔσεσθαι ἀμαρτῶν, ἀδελφροκτόνος τε, οὐδὲν δέον, γέγονα, καὶ τῆς βασιληΐης οὐδὲν ἤσσον ἐστέ- ρημαι. Σμέρδις γὰρ δὴ ἦν ὁ Μάγος, τὸν μοι ὁ 7 δαίμων προέφαινε ἐν τῇ ὄψει ἐπαναστήσεσθαι. Τὸ 10 μὲν δὴ ἔργον ἐξεργασταί μοι, καὶ Σμέρδιον τὸν Κύ- ρου μηκέτι ὑμῖν ἐόντα λογίζεσθε· οἱ δὲ ὑμῖν Μάγοι κρατέουσι τῶν βασιληΐων, τὸν τε ἔλιπον ἐπίτροπον

μη ἀπαιρεθῆω] Sic III, 126: ἀπαραιορημένους τὴν ἀρχὴν. Ad formam ἀπαιρεθῆω vid. Matth. Gr. Gr. pag. 51. 512, eundem- que §. 456 pag. 853 ad verba ταχύτερα ἢ σοφώτερα. Cr. addit: Hermann. ad Aristotel. Poet. pag. 180. In seqq. pro οὐκ ἐνῆν Steger. Praefat. pag. XIV scribi mavult οὐκ ἐν εἰη ἄν. Ipsa sententia, quae iam cap. 64 in fine profertur, coll. III, 43, ita Graeca est, ut vix Persam hominem talia edidisse credibile sit. Tu conf. I, 91 ibique allata. Sed faciunt talia ad Herodoti mentem cognoscendam simulque rationem historiae conscribendae perspicendam.

ἐγὼ δὲ ὁ μάταιος] De voce μάταιος conf. II, 118. III, 56. — In seqq. ad ἐπιλεξάμενος conf. I, 78. Admonent vero interpretes ad Herod. VII, 149 verbum ἐπιλέγεσθαι, quod proprie valet *secum reputare, perpendere*, haud raro *metus* quandam simul induere notionem idemque fere significare, quod φοβεῖσθαι, ut VII, 47. 49. 52. 236. Cr. addit: Schaefer. Append. ad Bast. Epist. crit. pag. 29 coll. ad Sophocl. Trach. 631.

ὑπαραιορημένου] Confer. VII, 8 §. 3 ὑπεξαραιορημένων. Vocem ἀδελφροκτόνος ex h. l. citat Pollux III, 25.

8 τῶν οἰκίων, καὶ ὁ ἐκείνου ἀδελφεὸς Σμέρδις. τὸν
 μὲν νυν μάλιστα χοῆν, ἐμεῦ ἀσχαρὰ πρὸς τῶν Μά-15
 γων πεπονθότος, τιμωρέειν ἔμοι, οὗτος μὲν ἀνοσίφ
 μόρφ τετελεύτηκε ὑπὸ τῶν ἑωυτοῦ οἰκηϊοτάτων.
 9 Τούτου δὲ μηκέτι ἰόντος, δεύτερα τῶν λοιπῶν
 ὑμῖν, ᾧ Πέρσαι, γίνεται μοι ἀναγκαιότατον ἐντέλ-20
 λεσθαι, τὰ θέλω μοι γενέσθαι, τελευτῶν τὸν βίον.
 10 καὶ δὴ ὑμῖν τάδε ἐπισκήπτω, θεοὺς τοὺς βασιληϊ-
 οὺς ἐπικαλέων, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, καὶ μάλιστα Ἀχαι-
 μενιδέων τοῖσι παροῦσι, μὴ περιιδεῖν τὴν ἡγεμο-
 νίην αὐτῖς ἐς Μήδους περιελθοῦσαν· ἀλλ', εἴτε 25
 δόλω ἔχουσι αὐτὴν κτησάμενοι, δόλω ἀπαιρεθῆναι
 ὑπὸ ὑμέων· εἴτε καὶ σθένει τερ κατεργασάμενοι,
 11 σθένει κατὰ τὸ καρτερόν ἀνασώσασθαι. καὶ ταῦτα 230
 μὲν ποιεῦσι ὑμῖν γῆ τε καρπὸν ἐκφέρει, καὶ γυ-
 ναϊκῆς τε καὶ ποίμνια τίκτοιεν, ἐοῦσι ἐς τὸν ἅπαντα

χοῆν, ἐμεῦ — πεπονθότος, τιμωρέειν ἔμοι] Non sine quadam vi dictum pro ἔμοι — πεπονθότι. Tu vid. Matth. Gr. Gr. §. 561 pag. 1108, qui idem §. 622, 5 pag. 1263 de usu particularum μὲν et δὲ in proxime seqq. verbis admonuit. — οἰκηϊοτάτων cum Gaisf. rescripsi pro οἰκηϊωτάτων. In Sanerofsti libro et apud Priscian. XVIII pag. 1206 exstat οἰκειοτάτων.

δεύτερα τῶν λοιπῶν ὑμῖν] Larcherus τῶν λοιπῶν h. l. idem valere censet, atque τοῦ λοιποῦ (tandem, enſin), provocans ad Marcland. Animadverss. ad Maxim. Tyr. Diss. XVII p. 682. Equidem cum Schweigh. in Lex. Herod. s. v., verba τῶν λοιπῶν referre malim ad superlativum ἀναγκαιότατον. Hic enim loci est sensus: Tum (mortuo sc. Smerdi) reliquorum, (quae vobis

sc. habeo mandanda) hoc maxime necessarium vobis mandandum habeo.

μὴ περιιδεῖν — περιελθοῦσαν] Ad locutionem vid. I, 7. 120; de argumento conf. nott. ad III, 30. 61. In seqq. cum Gaisf. reliqui ἀπαιρεθῆναι; cf. I, 70. III, 126. Formula κατὰ τὸ καρτερόν exstat quoque I, 212. Nec dissimile κατὰ κράτος, de quo vid. ad Ctesiam Excerptt. Perss. §. 7 pag. 112.

ποίμνια τίκτοιεν] ποίμνια cum Schwgh. et Gaisf. dedi pro ποῖμναι, quod retinuit Matth. Ad sententiam Valcken. confert Sophocl. Oed. Tyr. 277, quem Herod. et h. l. et VI, 139 forsitan respexerit, coll. Philoſtrat. Vit. Apoll. III, 20. Saepius autem talia in formulis imprecationum apud veteres legi idem Valcken. monet. — Verba: πρὸς δ' ἔτι

χρόνον ἔλευθέροισι· μὴ ἀνασώσασθαι· οἱ δὲ τὴν ἀρ-30
χὴν, μὴδ' ἐπιχειρήσασθαι ἀνασώζειν, τὰ ἐναντία τού-
τοισι ἀρέομαι ὑμῖν γενέσθαι· καὶ πρὸς ἔτι τούτοισι,
τὸ τέλος Περσέων ἐκάστῳ ἐπιγενέσθαι οἷον ἐμοὶ
12 ἐπιγέγονε.“ Ἄμα τε εἶπας ταῦτα ὁ Καμβύσης, ἀπέ-

66 κλαιε πᾶσαν τὴν ἑσωτοῦ προῆξιν. Πέρσαι δ' ὡς τὸν 35 Persarum luctus:
βασιλέα εἶδον ἀνακλαύσαντα, πάντες τὰ τε ἐσθῆτος
ἐχόμενα εἶχον, ταῦτα κατηρείκοντο, καὶ οἰμωγῇ
2 ἀφθόῳ διεχρέωντο. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐσφακέλισέ
τε τὸ ὄστέον, καὶ ὁ μηρὸς τάχιστα ἐδάπη, ἀπῆνεικε
Καμβύσεια τὸν Κύρου, βασιλεύσαντα μὲν τὰ πάντα 40
Cambyses post
regnum VII an-
norum et V men-
sium obit a. 523
extremo: Siner-
din Cyri F. oc-
cisum nec Per-
sae credunt, et
Prexaspes uocat.

τούτοισι excitavit Wesseling.
ad VII, 197, ubi etiam attulit
IX, 110. Tu add. III, 74: πρὸς
δ' ἔτι; ne plura.

Ἄμα τε εἶπας] De usu vocu-
lae ἄμα cf. Matth. Gr. Gr. §. 565,
not. 2 pag. 1114. Ad locutio-
nem τὰ ἐσθῆτος ἐχόμενα conf.
nott. ad III, 25. I, 120.

Cap. LXVI.

ταῦτα κατηρείκοντο] i. e.
suas ipsorum (non aliorum) ve-
stes discindebant. De medii ver-
bi vi ac potestate monuit Val-
cken. Hesychnus II pag. 202: κα-
τηρείκοντο· κατεσχίζοντο. Cf.
Pollux VII, 50. Diodor. Sic. I
p. 83. II p. 186, et quae alia
attulit Valcken. in primis Aeschyl.
Pers. 537 (544), quem forsitan
Noster respexerit. Verbum ἐρεί-
ζειν veteres explicant σχίζειν,
ζηγνύειν (scindere). Tu vid.
praeter Valcken. Blomfield. in
Glossar. ad Aeschyl. l. l. — Pro
διεχρέωντο Saucrofti liber ac
Vindobonensis διεχρέοντο. Tu
conf. III, 57.

ἐσφακέλισέ τε τὸ ὄστέον] Si-
mitem in modum de Miltiade lo-

quitur VI, 136 (coll. IV, 28, ubi
ἀποσφακέλιζεν). Addit Wessel.
Conon. Narrat. XVIII. Galen.
pag. 546, qui idem in Hippo-
crat. Aphorism. p. 323, ubi γάγ-
γραιναν Medicorum aliis Grae-
cis σφάκελον dici notat, hunc in
modum pergit: οὕτω γοῦν μοι
δοκεῖ καὶ ὁ Ἡρόδοτος τὸν μη-
ρὸν εἰρηκέναι τὸν Καμβύσου
σφακέλιζεσθαι, memoria ille qui-
dem lapsus, ut adiicit Wessel.,
qui de vocabuli significatione (ca-
rie corrodī indeque tabescere) lau-
dat Foes. Oecon. pag. 603, ubi
plura. Italus Herodoti interpres
haec ita reddidit: „cariatoglisi
l'osso e marcita la coscia.“ — In
seqq. ad ἀπῆνεικε Schweigh.
suppleri vult ἡ νοῦσος, s. τὸ κα-
κόν. Plenius utique Noster VI,
27: τοὺς δὲ — λοιμὸς ὑπολα-
βῶν ἀπῆνεικε. Sed alius
generis est VII, 4: συνήνει-
κε αὐτὸν Δαρειὸν — ἀποθα-
νεῖν.

βασιλεύσαντα μὲν τὰ πάντα
ἐπτά ἔτεα καὶ μῆνας πέντε] Cte-
sias Excerptt. Perss. §. 12 duo-
deviginti annos Cambysen re-

ἑπτὰ ἔτεα καὶ μῆνας πέντε, ἅπαιδα δὲ τὸ παράπαν
 3 ἐόντα ἕρσενος καὶ θήλεος γόνου. Περσέων δὲ τοῖσι
 παρεοῦσι ἀπιστήνῃ πολλῇ ὑπεκέχυτο, τοὺς Μάγους
 ἔχειν τὰ πρήγματα· ἀλλ' ἠπιστέατο ἐπὶ διαβολῇ⁴⁵
 εἰπεῖν Καμβύσεα, τὰ εἶπε περὶ τοῦ Σμέρδιος θανά-
 4 του, ἵνα οἱ ἐκπολεμωθῇ πᾶν τὸ Περσικόν. οὔτοι
 μὲν νυν ἠπιστέατο Σμέρδιν τὸν Κύρου βασιλέα ἀνε-
 στεῶτα· δεινῶς γὰρ καὶ ὁ Πηξιάσπης ἕξαρονος ἦν
 μὴ μὲν ἀποκτεῖναι Σμέρδιν· οὐ γὰρ ἦν οἱ ἀσφα-

gnasse tradit; nisi hos in numeros mendum irrepserit. Unus Clemens Alexandrinus Stromat. I p. 395 decem ponit annos; reliqui scriptores Herodotum sequuntur, minus illi quidem accurate octo annos Cambysi tribuentes. At meâ quidem sententia Herodotum hic sequi praestat. Conf. ad Ctesiam laudd. pag. 131 ibique Osiandr. in programmat. II de Ctesia (Stuttg. 1821) §. 25 pag. 15 haec ita conciliare studentem, ut quindecim annis ante Cyri obitum regio quodam honore aut provinciae alicuius praefectura Cambysum ornatum fuisse sumat. Itaque malim referre Cambysis obitum ad Olymp. LXIV, 4 s. 521 a. Chr. n. Vid. Clinton. Fast. a Krügero converss. pag. 14. Larcher. (T. VII p. 630) annum ponit 522 a. Chr. n. Sed hoc mirum est, apud scriptores orientales ipsosque Persas nihil relatium inveniri nec de Cambyse nec de Smerdi Mago. Quapropter Malcolm. (Hist. Pers. I p. 46 version. vernacul.) regnum τοῦ Lohrasp, quod per CXX annos extendunt, et Cambysis et Smer-

dis regnum simul comprehendisse existinat.

ἵνα οἱ ἐκπολεμωθῇ πᾶν τὸ Περσικόν] i. e. ut sic omne illi nomen Persicum redderetur hostile. οἱ ad Smerdin spectat. De verbo ἐκπολεμοῦν Wesseling. conf. V, 73. Ioseph. B. Iud. VII, 10 §. 2. Ammon. [cf. Animadverss. Valcken. cap. 18 pag. 72], Moerid. [pag. 309 ed. Piers.] et Thom. Magist. [p. 703]. Add. Herod. IV, 120.

ἀνεστεῶτα] Contra librorum vetustorum auctoritatem Valcken. hic scribi vult ἐνεστεῶτα et h. I. et III, 67, ut I, 120. Qua tamen emendatione non opus; frequens enim ἀνιστάναι, ubi de rebellionem sermo est. Cf. III, 62.

ἕξαρονος ἦν μὴ μὲν ἀποκτεῖναι] μὲν, cuius loco duo libri μιν, Ionum ex usu ponitur pro μῆν, docente Gregor. Corinth. de dial. Ion. §. 62, ubi vid. Koen. p. 471. Conf. Herod. II, 118. III, 74. 99. De particula μὴ conf. Matth. Gr. Gr. §. 534, not. 4.

λῆς, Καμβύσειω τετελευτηκότος, φάναί τὸν Κύρου 50
υἰὸν ἀπολωλέκεναι αὐτοχειρή.

- 67 Ὁ μὲν δὴ Μάγος, τελευτήσαντος Καμβύσειω, 231
ἀδεῶς ἐβασίλευσε, ἐπιβατεύων τοῦ ὀμωνύμου Σμέρ-
διος τοῦ Κύρου, μῆνας ἑπτὰ τοὺς ἐπιλοίπους Καμ-
2 βύσῃ ἔς τὰ ὀκτῶ ἔτεα τῆς πληρώσιος. ἐν τοῖσι 55
ἀπεδέξατο ἔς τοὺς ὑπηκόους πάντας εὐεργεσίας με-
γάλας, ὥστε ἀποθανόντος αὐτοῦ πόθον ἔχειν πάν-
3 τας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, πάρεξ αὐτῶν Περσέων. δια-
πέμψας γὰρ ὁ Μάγος ἔς πᾶν ἔθνος τῶν ἤρχε, προ-
εἶπε ἀτελιῆν εἶναι στρατηγῆς καὶ φόρου ἐπ' ἔτεα
τρία. προεἶπε μὲν δὴ ταῦτα αὐτίκα ἐνιστάμενος ἔς 60
68 τὴν ἀρχήν. Ὀρδόφ δὲ μνηὶ ἐγένετο κατάδηλος τρό-
πω τοιῶδε. Ὀτάνης ἦν Φαρνάσπεω μὲν παῖς, γένει
2 δὲ καὶ χορήμασι ὁμοῖος τῷ πρώτῳ Περσέων. οὐ-
τος ὁ Ὀτάνης πρώτος ὑπόπτεισε τὸν Μάγον, 65
ὡς οὐκ εἶη ὁ Κύρου Σμέρδης, ἀλλ' ὅσπερ ἦν.

Magus regnat
VII menses: eius
liberalitas in
subiectos.

Otanen Persa
Magi fraudem
suspiciatus, quo-
modo eam Phae-
dimae filiae ope-
ra, unius regia-
rum uxorum, de-
texit.

Cap. LXVII.

ὁ μὲν δὴ Μάγος] Ita cum
Schweigh. et Gaisf. exhibui pro
ὁ δὲ δὴ. Ad vocem ἐπιβατεύ-
ων conf. III, 63 ac de ipsa con-
iuratione compar. Ctes. Excerptt.
Perss. §. 14 et Iustin. I, 9.

μῆνας ἑπτὰ τοὺς ἐπιλοίπους]
In hoc tempore et Ctesias l. l.
et alii, quos ad Ctesiam lauda-
vi pag. 135, cum Herodoto con-
sentientes reperiuntur.

ἀτελιῆν] Sunt qui exhibeant
ἀτελίην. Tu conf. I, 54 ibiq.
nott. (ubi p. 129 lin. 12 delen-
da sunt: III, 67.) — Ad vocem
φόρου conf. nott. ad III, 89. In
proxime seqq. cum Schweigh. et
Gaisf., iubente Valcken., edi-
di: ἐν ιστάμενος (ingressus im-
periam) pro ἀνιστάμενος. Conf.
I, 120. II, 147. VI, 59.

Cap. LXVIII.

ὁμοῖος τῷ πρώτῳ Περσέων]
Quae sic interpretatur Zonaras
Annal. IV, 1 pag. 127: Ὀτά-
νης ἦν γένει καὶ πλούτῳ Περ-
σῶν τοῖς πρώτοις ἐνάμιλλος.
De locutione conf. III, 8. 35.
Matth. Gr. Gr. pag. 584 coll.
Lennep. ad Phalarid. Epp. CVIII
pag. 314. Ex Achaemenidarum
stirpe (de qua vid. ad I, 125)
Otanem fuisse satis edocent se-
quentia.

ἀλλ' ὅσπερ ἦν] „Sancrofti li-
ber ὅπερ, quod non praeferen-
dum esse quivis facile videt. Si
quis vero hoc pro genuino habeat,
tum non adversatur, quod ex
nostra sententia ἀλλὰ τόπερ scri-
bendum videri possit. — Hoc
enim iam mihi constat, eas vo-
ces dissyllabas, quae, ubi apo-

τῆδε συμβαλλεόμενος, ὅτι τε οὐκ ἐξεφοίτα ἐκ τῆς ἀκροπόλιος, καὶ ὅτι οὐκ ἐκάλεε ἐς ὄψιν ἑωυτῶ οὐδένα τῶν λογίμων Περσέων. ὑποπτεύσας δὲ μιν, ἐποίηε τάδε. 3' Ἔσχε αὐτοῦ ὁ Καμβύσης θυγατέρα, τῆ οὔνομα ἦν

strophum recipiunt, accentum amittunt, semper apud Herodotum ultimam vocalem abiicere. Huc pertinet praeter praepositiones quasdam ἀλλά. Casu tantum factum est, ut nisi uno in loco ἀλλὰ in omnibus novem Herodoti libris ante relativum positum non reperitur; est is III, 68. Si vero saepius ita particulam hanc posuisset Herodotus, tunc noli dubitare, quin relativum a spiritu semper incepisset. "Struve Spec. I Quaest. etc. pag. 7. 47 not. **.

τῆδε συμβαλλεόμενος] De forma conf. I, 68. Tacet de his Ctesias, apud quem §. 13 ita legimus, *Ixabaten*, qui Cambysis cadaver in Persidem deduxerat, inde reversum evulgasse rem praesenti omni exercitu magnumque, qui rerum potitus erat, probro affecisse; unde, cum in templum confugisset, comprehensum interfectumque esse. Quae similia sunt Herodoteis de *Prexaspe* III, 75. Neque ipsum nomen multum differt.

ἐκ τῆς ἀκροπόλιος] Intelligo de regio *palatio*, arcis ad instar munito, quemadmodum de *Deiocis* arce I, 98. De *Susorum* arce regia, ut hic agi credam, inducunt me ea, quae III, 71 fin. narrantur de *Dario* e Perside *Susa* veniente ibique cum coniuratis deliberante et mox ad facinus properante. Namque Su-

sis reges Persarum per aliquot anni menses vernos commorari fuisse solitos, ut aliunde satis constat, ita vel ex *Estherae* narratione patet, (cf. I, 2. II, 3) itemque ex *Nehemiae*, *Danielis*, aliorum, libris. Hanc vero urbem, *Medis* victis a *Cyro*, τὸ τῆς ἡγεμονίας βασιλείον constitutam fuisse scribit *Strabo* XV p. 725 seq. s. p. 1058. B. haec addens: ἡ δὲ ἀκρόπολις ἐκαλεῖτο *Μεμνόνειον* et quae sunt reliqua de moenibus, aedibus regis, aliis. Maxime huc facit *Stephanus Byz.* s. v. *Σοῦσα* p. 678 sq. *Berkel.* (cf. *Luc. Holsten.* in hunc locum p. 302 sq.): οἰκοδομησαν ἐπὶ τῆς ἀκρας τὰ ἐν Σούσοις βασιλεία, τὰ διαμειναντα τὰ μέγροι τῆς Περσῶν ἡγεμονίας, κληθέντα δ' ἀπ' ἐκείνου *Μεμνόνεια*. Quae eadem sunt τὰ βασιλῆια τὰ *Μεμνόνια* καλεόμενα apud *Herodotum* V, 53. VII, 151. — *Infra* III, 76 τὰ βασιλῆια occurrunt in Persarum coniuratione et III, 79 eadem in re memoratur ἀκρόπολις. „De *Susis* consule *Hoeck.* in *Vet. Mediae* et *Pers.* *Monumm.* pag. 90, et quae plura leguntur in *Symbol.* et *Mytholog.* I p. 450 sqq. p. 461 ed. alter.“ *Cr.*

τῆ οὔνομα ἦν *Φαίδιμη*] *Φαίδιμη* (pro *Φαιδύμη*) cum recentf. edd. et h. l. et III, 69 scripsi. Aliquot libri utroque

Φαιδίμη· τὴν αὐτὴν δὴ ταύτην εἶχε τότε ὁ Μάγος, 70
καὶ ταύτη τε συνοίκεε, καὶ τῆσι ἄλλησι πάσῃσι τῆσι
4 τοῦ Καμβύσεω γυναιξί. πέμπων δὴ ὦν ὁ Ὀτάνης
παρὰ ταύτην τὴν θυγατέρα, ἐπυθάνετο παρ' ὅτεω
ἀνθρώπων κοιμῶτο, εἴ τε μετὰ Σμέρδιος τοῦ Κύ-75
5 ρου, εἴ τε μετὰ ἄλλου τευ. ἢ δέ οἱ ἀντέπεμπε, φα-
μένη οὐ γινώσκειν· οὔτε γὰρ τὸν Κύρου Σμέρδιον
ιδέσθαι οὐδαμᾶ, οὔτε ὅστις εἴη ὁ συνοικέων αὐτῇ
6 εἰδέναι. ἔπεμπε δεύτερα ὁ Ὀτάνης, λέγων· „Εἰ
μὴ αὐτὴ Σμέρδιον τὸν Κύρου γινώσκεις, σὺ δὲ πα-80
ρὰ Ἀτόσσης πύθην ὅτεω τούτῳ συνοικέει αὐτὴ τε
ἐκείνη, καὶ σὺ. πάντως γὰρ δὴ κου τὸν γε ἑωυτῆς
7 ἀδελφεὸν γινώσκει.“ Ἀντιπέμπει πρὸς ταῦτα ἡ θυ-
γάτηρ· „Οὔτε Ἀτόσση δύναμαι ἐς λόγους ἐλθεῖν, 85
οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν ιδέσθαι τῶν συγκατημένων γυ-

loco Φαιδιμίη. Caeterum mirari
subit nomen Graecum fere in
Persis. Conf. nott. ad III, 89.
— In seqq. cum Schweigh. et
Gaisf. reposui παρὰ ταύτην τὴν
θυγατέρα. Vulgatam παρ' αὐ-
τὴν τὴν θυγ. retinuit Matth.

σὺ δὲ παρὰ Ἀτόσσης πύθην] De particula δὲ, quae hic excipit particulam μὲν in protasi positam, conf. Werfer. in Actt. philoll. Monacc. I p. 89. In seqq. συνοικέει dici pro συνοικέετε monuit Matth. Gr. Gr. p. 599. De Atossa cf. III, 31. 88. Fuit enim Cambysis soror et uxor, Mago deinde et tum ipsi Dario Hystaspis nupta, apud quem plurimum valuit, ut patet ex III, 133. 134. VII, 3. De ipsa voce haec adscripsit Cr.: *Atesh Persice. Atusia quoque urbis in Assyria ad Caprum fluvium. Eius urbis numus exhibet caput femineum turratum et inscriptionem*

ΑΤΟΥΣΙΕΩΝ. Explicatur numus in Archaeologia Britannica Tom. XVI nr. 3. Cf. Götting. Anzeig. 1811 nr. 78.“

ιδέσθαι τῶν συγκατημένων γυναικῶν] Regibus Persarum pro more principum orientalium, plurimas fuisse pellices satis constat, nec repetam veterum scriptorum de Persis testimonia hanc in rem collecta a Barn. Brisson. De reg. Pers. princ. I §. 110 seq., e quibus intelligi poterit, quantopere omnis gynaecei ratio apud veteres Persas cum iis conveniat, quae adhuc in orientalium regum gynaeceis (vulgo vocant *Harem*) reperiuntur, bene monente Heeren. Ideen. I, 1. pag. 466. Verba αἱ συγκατημεναι γυναικες (i. e. *feminae, quae una mecum hic habitant*) omnino ad communem mulierum in gynaeceis istis rationem vivendi victusque et negotiorum

69 ναικῶν· ἐπεὶ τε γὰρ τάχιστα οὗτος ἄνθρωπος, ὅστις
 κοτὲ ἔστι, παρέλαβε τὴν βασιληΐην, διέσπειρε ἡμέας,
 ἄλλην ἄλλη τάξας.“ Ἀκούοντι δὲ ταῦτα τῷ Ὀτάνῃ,
 μᾶλλον κατεφαινέτο τὸ πρήγμα. τρίτην δὲ ἀγγελίην⁹⁰
 2 ἐσπέμπει παρ’ αὐτὴν, λέγουσαν ταῦτα· „Ὡ θύγα-
 τερ, δεῖ σε, γεγонуΐαν εὖ, κίνδυνον ἀναλαβέσθαι
 τὸν ἄν ὁ πατήρ ὑποδύνειν κελεύη. εἰ γὰρ δὴ μὴ ἔστι 232
 ὁ Κύρου Σμέρδης, ἀλλὰ τὸν καταδοκέω ἐγὼ, οὗ⁹⁵
 τοι μιν, σοὶ τε συγκοιμώμενον καὶ τὸ Περσέων
 κράτος ἔχοντα, δεῖ χαίροντα ἀπαλλάσσειν, ἀλλὰ
 3 δοῦναι δίκην. νῦν ἂν ποιήσων τάδε· ἐπεάν σοι
 σεννεύδη, καὶ μάθης αὐτὸν κατυπνωμένον, ἀφασον
 4 αὐτοῦ τὰ ὄτα. καὶ ἦν μὲν φαίνεται ἔχων ὄτα,

consuetudinem spectant, de qua Tu conf. Esther. II, 12. Itaque recte Dorvill. ad Charit. p. 498, ubi h. l. tangit, I. Grönovium dicit nimis argute hanc locutionem committere cum Latina: stare in bipanari. Namque non meretricibus peculiaris sedendi mos apud Persas, sed omnibus foeminis, praecipue lanam tractantibus, id quod vel Sardanapali exemplo probari idem monet Dorvill. laudans Diod. II, 23 et Athen. XII, 7 p. 529. [Tu vid. Ctes. fragm. pag. 427. 431 seq.] „Et vero Graecarum etiam feminarum antiquitus hunc morem fuisse arguit locus Odysseae Z. 305 sqq.“ Cr.

οὗτος ἄνθρωπος] ἄνθρωπος cum Schweigh. et Gaisf. rescripsi pro vulg. ἄνθρωπος, id quod Matth. retinuit. Alii exhibent ὄνθρωπος. Tu conf. dispu. censor. lenens. 1817 nr. 162 pag. 356.

Cap. LXIX.

εἰ γὰρ δὴ μὴ ἔστι] Unus Sancrofti liber εἰ; reliqui ἦν, quod hic ferri nequit. Vid. nott. ad III, 15 et Werfer. in Actt. philoll. Monacc. I pag. 262 not., qui idem οὗτοι h. l. mutatum vult in οὔτι, cum οὔτοι significet neque tamen indeque huic loco minus conveniat. — In seqq. formulam τὸ κράτος ἔχειν (summam rerum, s. imperium tenere) aliquot exemplis illustrat Siebels ad Pausan. VIII, 3 §. 1. — Ad χαίροντα conf. III, 29.

ἀφασον] Ita omnes libri; a verbo ἀφάσσω. Tu conf. Matth. Gr. Gr. §. 178. 6. Wesseling. eumque secutus Gaisf. exhibuit ἀφάσσω. Suidas I p. 391 ἀφάσσω. ψηλαφῶν. — Ad particulam δὲ repetitam in altero orationis membro (σύ δὲ τῷ μάγῳ Σμέρδι) conf. Werfer. l. l. I pag. 93. 273.

νόμιζε σεαυτὴν Σμέρδι τῷ Κύρου συνοικέειν· ἦν
 5 δὲ μὴ ἔχων, σὺ δὲ τῷ μάγῳ Σμέρδι.“ Ἀντιπέμπει 1
 πρὸς ταῦτα ἡ Φαιδίμη, φραμένη „κινδυνεύσειν με-
 γάλως, ἦν ποιῆ ταῦτα. ἦν γὰρ δὴ μὴ τυγχάνη τὰ
 ὦτα ἔχων, ἐπίλαμπτος δὲ ἀφάσσουσα ἔσται, εὖ εἰ-
 6 δέναι ὡς αἰστώσει μιν. ὅμως μέντοι ποιήσιν ταῦτα.“⁵
 ἡ μὲν δὴ ὑπεδέξατο ταῦτα τῷ πατρὶ κατεργάσεσθαι.
 τοῦ δὲ Μάγου τούτου τοῦ Σμέρδιος Κύρος ὁ Καμ-
 βύσεω ἄρχων τὰ ὦτα ἀπέτεμε ἐπ’ αἰτίῃ δὴ τινι οὐ
 7 σμικρῇ. Ἡ ὧν δὴ Φαιδίμη αὐτῆ, ἡ τοῦ Ὀτάνεω 10
 θυγάτηρ, πάντα ἐπιτελέουσα τὰ ὑπεδέξατο τῷ πα-
 τρὶ, ἐπεὶ τε αὐτῆς μέρος ἐγίνετο τῆς ἀπίξιος παρὰ

ἦν γὰρ δὴ μὴ τυγχάνη] Tres
 libri εἰ — τυγχάνει. Tu conf.
 Matth. Gr. Gr. pag. 1020, ubi
 qui laudatur locus Herodoti II,
 13, in eo nunc ἀποδιδοῖ pro con-
 iunctivo haberi malim. At Ste-
 gero auctore in Praef. p. XIV,
 verba Herodoti sic constituen-
 da sunt: ἦν γὰρ δὴ μὴ τυγχά-
 νη τὰ ὦτα ἔχων, ἐπίλαμπτος
 δὲ (sc. γένηται) ἀφάσσουσα,
 ἔσεσθαι, εὖ εἰδέναι, ὡς αἰστώ-
 σει μιν; futurum esse, hoc se
 probe scire, ut etc. Quod iure
 displicuit censori Lipsiensi 1829
 nr. 136. pag. 1086.

ἐπίλαμπτος δὲ ἀφάσσουσα
 ἔσται] i. e. si deprehensa foret
 illum tangens. ἐπίλαμπτος Io-
 num ex more pro ἐπίληπτος, ut
 III, 127 καταλαμπτός et IV,
 13 φοιβόλαμπτος. Gloss. He-
 rodot. exponit καταφανής. Nec
 aliter Hesych. s. v. ἐπίληπτος,
 ubi vid. Alberti T. I pag. 1364.
 De participii usu conf. Matth.
 §. 548, 5 pag. 1078. — αἰ-
 στοῦν eodem necandi sensu
 III, 127.

τὰ ὦτα ἀπέτεμε] Ut manuum
 ita aurium quoque invenitur am-
 putatio in Persarum suppliciis.
 Vid. Brisson. de reg. Pers. princ.
 II §. 123 pag. 587.

ἡ τοῦ Ὀτάνεω θυγάτηρ]
 Haec verba minime ita abunda-
 re, ut efficienda sint, monet Val-
 cken., cum orationem paucis in-
 terruptam solemnibus voculis No-
 ster redordiri soleat, ut qui su-
 perflua quaedam (quale v. c. hoc
 loco illud est, quod addit, quo
 patre Phaedime esset orta) per-
 spicuitatis causa adiciere malit,
 quam verborum parsimonia ob-
 scurus videri.

ἐπεὶ τε αὐτῆς μέρος ἐγίνετο
 τῆς ἀπίξιος] i. e. quum ordo
 veniret puellae, ut ad regem ac-
 cederet. Sancrofti liber αὐτῆ,
 quod non displicet. Reliqui libri
 αὐτῆς. Ad ipsam rem conf. in-
 primis Esther. II, 12, ubi prae-
 ter alia hoc: καὶ ὅταν ἡ καιρὸς
 κορασίον εἰσελθεῖν πρὸς βασι-
 λέα. Tu add. Diodor. Sic. XVII,
 77, ubi Wess. laudat Curtium
 III, 3, 24. VI, 6, 8. — φοιτᾷν

τὸν Μάγρον, ἐν περιτροπῇ γὰρ δὴ αἱ γυναῖκες φοι-
τεύουσι τοῖσι Πέρσησι, ἔλθοῦσα παρ' αὐτὸν ἠῦδε.
8 ὑπνωμένου δὲ καρτερῶς τοῦ Μάγρον, ἤφασσε τὰ
9 ὦτα. μαθοῦσα δὲ οὐ χαλεπῶς, ἀλλ' εὐπετέως, οὐκ 15
ἔχοντα τὸν ἄνδρα ὦτα, ὡς ἡμέρη τάχιστα ἐγεγόνεε,
πέμψασα ἐδήμηρε τῷ πατρὶ τὰ γενόμενα.

70

Septem Persae
conspirant ad-
versus Magum.

Ὁ δὲ Ὀτάνης παραλαβὼν Ἀσπαθίνην καὶ Γω-
βρούην, Περσέων τε πρώτους ξόντας καὶ ἑωυτῶ ἐπι-
τηδεωτάτους ἐς πίστιν, ἀπηγγήσατο πᾶν τὸ προῆγμα· 20
οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ ἄρα ὑπόπτειον οὕτω τοῦτο ἔχριν.
2 ἀνευείκαντος δὲ τοῦ Ὀτάνεω τοὺς λόγους, ἐδέξαν-
το· καὶ ἔδοξέ σφι, ἕκαστον ἄνδρα Περσέων προσε-
3 ταιρίζασθαι τοῦτον, τῷ πιστεύει μάλιστα. Ὀτά-
νης μὲν νυν εἰσάγεται Ἰνταφέρονα· Γωβρούης δὲ, 233

hic eo sensu, quo II, 111, ubi
vid. nott.

οὐ χαλεπῶς, ἀλλ' εὐπετέως] Similis abundantiae exempla affert Valcken. Antiphont. p. 118, 24. Lysiae pag. 319. Isaei pag. 67, 4. Tu vid. Herod. II, 43 ibiq. nott. — Pro ἤφασσε Cod. Florent. ἤφασσε, quod praefendum iudicat censor Ienensis 1817 nr. 164. pag. 374.

Cap. LXX.

παραλαβὼν — ἐς πίστιν] παραλαμβάνειν frequens de iis, qui socium aliquem sibi assumunt, s. adsciscunt; IV, 80. VII, 106. 168. 169. Xenoph. Cyrop. I, 4, 15. Verbo προσλαμβάνεσθαι utitur Ctesias Excerptt. Perss. §. 14 pro eo, quod Herodotus posuit προσεταιρίζεσθαι et h. l. et V, 66. Add. Ctesiae Excc. Perss. §. 60. In Graecis autem civitatibus liberis nec minus Romae sodalitia, in quae, quotquot a republica ex-

clusi aut remoti erant, haud raro coire solebant indeque coniuratione facta novas moliri res, dicuntur ἐταιρεία s. συννομοσία. Conf. C. Fr. Hermann. Lehrb. d. Griech. Staatsalterth. §. 70, not. 2. add. Frid. Creuzeri Roemm. Antiquitaeten §. 148 pag. 203 sq. ed. alter. Quae haud scio an quodammodo faciant ad usum verbi προσεταιρίζεσθαι.

τοῦ Ὀτάνεω] Sic plerique libri. E Mediceo Gronov. Ὀτάνεος, ut olim quoque III, 71, ubi nos cum recentt. edd. reposuimus Ὀτάνεω; coll. III, 84, quo loco libri duo Ὀτάνεος, reliqui Ὀτάνεω. Sic III, 74 retinui Πρηξάσπεω, ubi libri plures Πρηξάσπεος.

εἰσάγεται] Valcken. substitui vult ἐπάγεται e Zonar. Ann. IV, p. 128 B. — Paulo ante pro τῷ quidam libri ὅτῳ, quod per se quidem non damnum, sed

4 Μεγάβυζον Ἀσπαθίνης δὲ, Ἰθάρονεα. γεγονότων²⁶
δὲ τούτων ἕξ, παραγίνεται ἐς τὰ Σοῦσα Δαρεῖος ὁ

in ὅτεω convertendum censet Struve Spec. I Quaest. de dial. Herod. p. 14. 48. — Pro Μεγάβυζον unus liber Μεγαβάζον; quae eadem lectionis varietas in Ctesiae Excerptt. Perss. §. 22. 23, ubi vid. quae de hoc nomine attulimus pag. 157.

ἐς τὰ Σοῦσα — ἐκ Περσέων ἡζων] Conf. quae de Susis diximus ad III, 68. Quae urbs a Cyro constituta regia sedes, a posteris regibus valde aucta atque amplificata esse; in quibus ipsum Darium Hystaspis fuisse ex Aelian. N. A. I, 59 colligo; a quo rege quod Plinius H. N. VI, 27 (31) Susa condita esse scribit, hic ipse Herodoti locus satis contrarium arguit. Apud veteres aedium splendore ambitusque magnitudine multum celebrata haec urbs; de cuius tamen situ vix hodieque liquet. Sunt enim, qui *liliorum urbem* (hoc enim urbis nomen sonare volunt) in eo loco quaerendam putent, qui hodie vocatur *Schusch*; cum alii eum potius constituent locum, cui nunc nomen *Schuster*. Tu conf. Heeren. Ideen I, 1 p. 300 seq. et quae ad Ctesiam pag. 124 laudavi. — Περσέων refero ad terram Persarum patriam, sive *Persidem*, quae proprie dicebatur *Fars*, s. *Pars*, s. *Farsistan* (quod ipsum significat *Persarum terram*), proxime adiacentem Cissiorum terrae, in qua Susa erant sita. Tu vid. Heeren. l. l. p. 192 seqq. et conf. Herodot.

III, 91. 92. — ὕπαρχος in sqq. de *satrapa* intelligere malim; conf. nott. ad Ctesiam Excc. Perss. §. 9 p. 121. 122. Mox cum recentt. edd. reposui ἐπεὶ ὧν οὗτος ἀπίκετο, ubi vulgo αὐτός.

Caeterum in nominibus coniuratorum indicandis non secum prorsus consentiunt Herodotus atque Ctesias. Disputavit hanc in rem Hammer. in Annall. Viennens. IX p. 19 seq. not., quem ex parte secuti sumus ad Ctesiam Excc. Perss. §. 14 p. 132. Potiora tantummodo hic indicabo. Qui Herodoto vocatur Ὀτάνης, is apud Ctesiam, ut videtur, Ὀνόφας appellatur; qui Ἰνταφέρωνης dicitur, is apud Ctesiam non Ἰνδέρωνης, ut Hammerus l. l. arbitratur, sed potius Ἀρταφέρωνης, quem eundem, opinor, Hellanicus (fragmm. p. 144 ed. Sturz) dixerat Δαφέρωνην, et qui apud Aeschylum Pers. 776 dicitur Ἀρταφρέωνης, quemadmodum etiam in Herodot. VI, 30 quidam libri offerunt, nomine Persico forsitan ad Graecum etymon conformato, ut significetur is, qui *rectá, saná mente utatur*. Iam convenit, suspicor, Herodoti Γωβρύης et Ctesiae Νορονδαβάτης, Herodoti Μαρόνιος et Ctesiae Μεγάβυζος, Ἀσπαθίνης et Βαρίσσης, Ἰθάρονης atque Ἰδέρωνης. In *Dario* utriusque scriptori convenit. Est vero Heerenii suspicio, nec illa quidem improbabilis (Ideen I, 1 p.

71

Darii sententia
festinationem
suadentis vincit.

Ἐστάσπεος, ἐκ Περσέων ἦκων· τούτων γὰρ δὴ ἦν
5 οἱ ὁ πατὴρ ὕπαρχος. ἐπεὶ ὧν οὗτος ἀπίκετο, τοῖσι
ἕξ τῶν Περσέων ἔδοξε καὶ Δαρεῖον προσεταιρισα-
σθαι. Συνελθόντες δὲ οὗτοι, ἐόντες ἑπτὰ, ἐδίδο-30
σαν σφισι πίστις καὶ λόγους. ἐπεὶ τε δὲ ἕς Δα-
ρεῖον ἀπίκετο γνώμην ἀποφαίνεσθαι, ἔλεγέ σφι τά-
2 δε· „Ἐγὼ ταῦτα ἐδόκειον μὲν αὐτὸς μῦθος ἐπί-
στασθαι, ὅτι τε ὁ Μάγος εἶη ὁ βασιλεύων, καὶ
Σμέρδις ὁ Κύρου τετελεύτηκε· καὶ αὐτοῦ τούτου 35
εἵνεκεν ἦκω σπουδῇ, ὡς συστήσω ἐπὶ τῷ Μάγῳ
3 θάνατον. ἐπεὶ τε δὲ συνήνευκε ὥστε καὶ ὑμέας εἰ-
δέναι καὶ μὴ μῦθον ἐμὲ, ποιέειν αὐτίκα μοι δο-
κέει, καὶ μὴ ὑπερβάλλεσθαι· οὐ γὰρ ἄμεινον.“
4 Εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Ὀτάνης· „ὦ παῖ Ἐστάσπεος, 40

414), fuisse hos septem Persas, qui coniuraverint, principes tribuum, quibus Persarum natio constiterit, vel certe primores e Pasargadarum tribu (*Stamm- oder Familienhaeupter der Perser*), quorum ea inde fuerit auctoritas, ut, quod nemini Persarum licuit, aditus pateret ad regem. Apud istiusmodi autem gentes tales deliberationes principum de constituendo regni successore non insolitas esse idem monet Heeren. l. l., Mongolorum hac in re citans exemplum. Nec alio mihi pertinere videntur, quae III, 84 leguntur, aut quae de Hungaris memoriae prodidit Anonym. Belae notarius cap. V. Apud quos in Europam migrare constituentes existunt *septem* gentis *primores*, qui libera voluntate et communi consensu gentis ducem eligunt *Atmum*, virum genere clariorem et in bello potentiorum.

Conf. *Histor. critic. Hungar. ducc. a Katona* (Pestini 1778) p. 32 seq.

Cap. LXXI.

ἀπίκετο — ἀποφαίνεσθαι] De infinitivi usu vid. Matth. Gr. Gr. p. 1044. In seqq. vocula μῦθος non sine vi quadam, praecedente αὐτός, ponitur. Vid. Heindorf. ad Platon. Charmid. pag. 64.

αὐτοῦ τούτου εἵνεκεν] i. e. *ob id ipsum, s. solius huius rei causa*. Laudant de locutione Herod. II, 3. Thucyd. I, 139. VIII, 67. Pausan. I, 23 §. 6.

ὡς συστήσω ἐπὶ τῷ Μάγῳ θάνατον] Conf. infra III, 84. Dicitur h. l. *συνιστάναι* de eo, qui alios socios excitat et secum coniungit, quo interitum mago parent. Cf. VI, 74. — Ad *συνήνευκε ὥστε* conf. I, 74 ibiq. nott., et de locutione *οὐ γὰρ ἄμεινον* (*nec enim utile erit, s.*

εἰς τε πατρὸς ἀγαθοῦ, καὶ ἐκφαίνειν ἕοικας σεω-
5 τὸν ἔοντα τοῦ πατρὸς οὐδὲν ἤσσω. τὴν μέντοι
ἐπιχείρησιν ταύτην μὴ οὕτω συντάχουε ἀβουλάς,
ἀλλ' ἐπὶ τὸ σωφρονέστερον αὐτὴν λάμβανε. δεῖ γὰρ
6 πλεῦνας γενομένους, οὕτω ἐπιχειρέειν.“ Λέγει πρὸς 45
ταῦτα Δαρεῖος· „Ἄνδρες οἱ παρεόντες, τρόπῳ τῷ
εἰρημένῳ ἐξ Ὀτάνεω εἰ χρήσεσθε, ἐπίστασθε ὅτι
ἀπολέεσθε κάκιστα. ἐξοίσει γὰρ τις πρὸς τὸν Μά-
7 γρον, ἰδίῃ περιβαλλόμενος ἑωυτῷ κέρδεα. μάλιστα
μὲν νυν ὠφείλετε ἐπ' ὑμέων αὐτῶν βαλόμενοι

proderit) Matth. Gr. Gr. §. 457,
3. Add. III, 72 fin. 82. IX, 5.

εἰς τε πατρὸς ἀγαθοῦ καὶ
ἐκφαίνειν ἕοικας] Graeca vi-
detur sententia, Persis h. l. a
Graeco rerum scriptore tributa.
Quo facit locutio αὐτοὶ τε ἀγα-
θοὶ καὶ ἐξ ἀγαθῶν, de qua
Heindorf. ad Plat. Phaedr. pag.
248 ad Gorg. pag. 227.

ἀλλ' ἐπὶ τὸ σωφρονέστερον
αὐτὴν λάμβανε] In Thucyd. I,
31 simili modo sibi opponi σω-
φροσύνη et ἀβουλία observat
Schweigh. Ad significationem
verbi λαμβάνειν faciunt, quae
ad Plutarch. Alcib. p. 168 colle-
gimus. Mox edidi cum recentt.
edd. Ὀτάνεω. Conf. nott. ad
III, 70. Cum vocibus ἀπολέε-
σθε κάκιστα comparamus Ari-
stophanis illud: ὦ κάκιστ' ἀπο-
λούμενος, de quo C. Fr. Her-
mann. ad Lucian. De hist. con-
scrib. pag. 105.

ἐξοίσει γὰρ τις] ἐκφέρειν,
ut apud Latinos efferre, dicitur
de arcanis vulgandis, s. effu-
tiendis. Plura dixi in Creuzeri
Melett. III p. 82. Add. Herod.
III, 74 et II, 170, ubi eodem
sensu ἐξαγορεύειν.

HERODOT. II.

ἰδίῃ περιβαλλόμενος ἑωυτῷ
κέρδεα] περιβάλλεσθαι h. l.
valet: sibi comparare, acquirere.
Cf. VIII, 8 et Pausan. VII, 8 §.
5: δύναμιν, ἣν ἐπὶ Φιλίππου
περιεβάλοντο, ubi Siebelis no-
stri loci non fuit immemor. Alia
dedi plura ad Plut. Philopoem.
17, pag. 62.

μάλιστα μὲν νυν ὠφείλετε
ἐπ' ὑμέων αὐτῶν βαλόμενοι
ποιέειν ταῦτα] Dedi cum re-
centt. edd. ὠφείλετε (pro
ὀφείλετε) et βαλόμενοι, cuius
loco duo libri βαλλόμενοι.
Olim vulgo βουλούμενοι. Ipsam
locutionem ἐφ' ἑαυτοῦ βάλλε-
σθαι, quam Gronovius h. l. in-
terpretatur: in se ipsum aliquid
recipere, rectius Tu interprete-
ris cum Schweigh. aliisque: se-
cum deliberare, aliis sc. non ad-
missis, adscitis; ut hic loci sit
sensus: hoc facere debebatis re
cum nemine alio communicata,
proprio consilio, vobiscum solis
deliberantes. Conf. quae Schwgh.
citat: III, 155. IV, 160. V,
73. De praepositione ἐπὶ conf.
nott. ad I, 142; de verbo ὑπερ-
τίθεσθαι I, 8 et Valcken. ad
Herod. VII, 8. — Ad κατερέω

ποιεῖν ταῦτα· ἐπεὶ τε δὲ ὑμῖν ἀναφέρειν ἐς πλεῦ-50
 νας ἐδόκεε, καὶ ἐμοὶ ὑπερέθεσθε, ἢ ποιέωμεν σήμε-
 ρον, ἢ ἴστε, ὑμῖν ὅτι ἦν ὑπερπέση ἢ νῦν ἡμέρη,
 ὡς οὐκ ἄλλος φθὰς ἔμευ κατήγορος ἔσται, ἀλλὰ
 72 σφεας αὐτὸς ἐγὼ κατερέω πρὸς τὸν Μάγον.“ Λέγει 55
 πρὸς ταῦτα Ὀτάνης, ἐπειδὴ ὦρα σπερχόμενον Δα-
 ρεῖον· „Ἐπεὶ τε ἡμέας συνταχύνειν ἀναγκάζεις,
 καὶ ὑπερβάλλεσθαι οὐκ ἔῃς, ἴθι ἐξηγέο αὐτὸς ὅτεω
 τρόπῳ πάριμεν ἐς τὰ βασιλῆϊα, καὶ ἐπιχειρήσομεν
 2 αὐτοῖσι. φυλακὰς γὰρ δὴ διεστεώσας οἰδὰς κού 60
 καὶ αὐτὸς, εἰ μὴ ἰδῶν, ἀλλ’ ἀκούσας· ἄς τέω τρό-
 3 πῳ περήσομεν;“ Ἀμείβεται Δαρεῖος τοῖσδε· „Ὀτά-
 νη, ἢ πολλὰ ἔστι τὰ λόγῳ μὲν οὐκ οἶά τε δηλῶσαι,
 ἔργῳ δέ· ἄλλα δ’ ἔστι τὰ λόγῳ μὲν οἶά τε, ἔργον 65
 4 δὲ οὐδὲν ἀπ’ αὐτῶν λαμπρὸν γίνεται. ὑμεῖς δὲ
 ἴστε φυλακὰς τὰς κατεστεώσας εἰούσας οὐδὲν χαλε-
 πὰς παρελθεῖν. τοῦτο μὲν γὰρ, ἡμέων ἐόντων τοίων,
 οὐδεὶς ὅστις οὐ παρήσει· τὰ μὲν κού καταιδέομε-
 5 νος ἡμέας, τὰ δὲ κού καὶ δειμαίνων. τοῦτο δὲ, 234

conf. II, 89. Quod verbum quoniam plerumque genitivum hac notione adiunctum habet, Matth. praefert σφέα, quod Sancrofti liber exhibet pro σφέας.

Cap. LXXII.

ἴθι ἐξηγέο] ἐξηγέο, ut αἰτέο I, 90, ubi vid. interpret. Recurrit verbum III, 79.

οἰδὰς κού καὶ αὐτὸς] In Florentino libro unoque Parisino οἰδὰ κού. In excerptt. cod. Palatini (v. Creuzeri Commentt. Herodott. pag. 429) invenitur οἰδὰ κού. — In seqq. ad verba εἰ μὴ ἰδῶν, ἀλλ’ ἀκούσας conf. quae similia congressi in Creuzeri Melett. III pag. 26. In his enim valet ἀλλὰ (praecedente εἰ μὴ) ut-certe, saltem.

ἄς — περήσομεν] Pro ἄς Struve scribendum censet τὰς. Vid. nott. ad III, 16. Libri omnes h. l. conspirant in lectione vulgata. Sed pro περήσομεν nonnulli exhibent πειρήσομεν, quod Schweighaeusero videtur ad Ionicum dicendi genus referri posse, ut πείρατα pro πέρατα.

ἡμέων ἐόντων τοίων] i. e. cum nos tales simus, principes scil. Persarum, summa dignitate ornati, quæ nobis liber patet ad regem aditus. Rescripsi cum Schweigh. et Gaisf. τοίων, quod plures libri offerebant, pro τοιῶνδε, quod Wesseling., qui confert VIII, 62 probaverat, quodque retinuit Matth.

ἔχω αὐτὸς σκῆψιν εὐπρεπεστάτην, τῇ πάριμεν· φάσ70
 ἄρτι τε ἦκειν ἐκ Περσέων, καὶ βούλεσθαι τι ἔπος
 6 παρὰ τοῦ πατρὸς σημῆναι τῷ βασιλεῖ. ἔνθα γάρ
 τι δεῖ ψεῦδος λέγεσθαι, λεγέσθω. τοῦ γὰρ αὐτοῦ
 γλιχόμεθα, οἳ τε ψευδόμενοι, καὶ οἱ τῇ ἀληθῆτι75
 7 διαχωρούμενοι. οἱ μὲν γε ψεύδονται τότε, ἔπειάν τι
 μέλλωσι τοῖσι ψεύδεσι πείσαντες κερδήσεσθαι· οἱ δ'
 ἀληθίζονται, ἵνα τι τῇ ἀληθῆτι ἐπισπάσωνται κέρ-
 8 δος, καὶ τι μᾶλλον σφισι ἐπιτράπηται. οὕτω οὐ
 ταῦτ' ἀσκεόντες, τῶντοῦ περιεχόμεθα. εἰ δὲ μηδὲν80
 κερδήσεσθαι μέλλοιεν, ὁμοίως ἂν ὅ τε ἀληθιζόμενος,
 9 ψευδῆς εἶη, καὶ ὁ ψευδόμενος, ἀληθῆς. ὅς ἂν μὲν
 νυν τῶν πυλουρῶν ἐκὼν παρήη, αὐτῷ οἱ ἄμεινον

ἔνθα γάρ τι δεῖ ψεῦδος λέ-
 γεσθαι, λεγέσθω] Haec ex-
 scripsit Stobaeus XII, 23 p. 141,
 s. p. 317 T. I ed. Gaisf., ubi
 invenitur καὶ insertum ante
 ψεῦδος. Sed Eustath. ad Ho-
 mer. p. 188 s. 143, 1 et 628,
 8 s. 482, 47 cum vulgata le-
 ctione convenit. Ipsa sententia
 vere Graeca, qualem vix proba-
 bile est Persam hominem esse
 elocutum, cum mendacio nihil
 turpius apud Persas haberetur,
 teste ipso Herodoto I, 138, ubi
 vid. nott. Graeca huc potius fa-
 ciunt, quae exstant apud So-
 phocl. Philoctet. 107 coll. He-
 liodor. Aethiop. I, 26 p. 43 C.
 Nam hanc sententiam ex iis fu-
 isse, quae per Graeciam rheto-
 rum et sophistarum in circulis
 maxime agitarentur, satis mon-
 strant Platonica in Polit. II, 21.
 III, 3, ubi plurima alia excitavit
 Ast. p. 442 seq. (a Cr. laudat-
 us), Herodoteo hoc loco non
 praetermisso. Quae cum ita
 sint, ea quoque, quae continuo

sequuntur ad sententiam illam
 sive explicandam sive proban-
 dam, Sophistarum Graecorum
 pro more dicta, aut edrum ex
 disputationibus repetita viden-
 tur. — De structura verbi γλί-
 χεσθαι diximus ad II, 102; de
 futuri forma in κερδήσεσθαι
 monuit Matth. Gr. Gr. p. 469.
 Ad verba ἐαυτοῦ περιεχόμεθα
 conf. III, 53.

ἐκὼν παρήη] Mendosum
 παρήη abieci cum recentt. edd.,
 probante Werfer. in Actt. phil.
 Monacc. I, 2 p. 245. Requiritur
 enim coniunctivus verbi πα-
 ριέναι, quod valet: *transitum*
dare, aditum permittere. In pro-
 xime seqq. αὐτῷ οἱ cum quā-
 dam vi prolatum, ut in Pausan.
 I, 20 §. 1, ubi Herodoti memi-
 nit Siebelis. — Ad ἄμεινον cf.
 III, 71. — ἐς χρόνον hic signi-
 ficat: *in posterum*, ut VII, 29.
 IX, 89 coll. III, 65. — In fine
 cap. cum Schweigh. et Gaisf. re-
 cepi *διαδεικνύσθω*, ubi vulgo
δεικνύσθω. De verbi structura

73 ἐς χρόνον ἔσται· ὃς δ' ἂν ἀντιβαίνειν πειραῖται, 85
 διαδεικνύσθω ἐνθαῦτα ἐὼν πολέμιος· καὶ ἔπειτα
 ὠσάμενοι ἔσω, ἔργου ἐχώμεθα.“ Λέγει Γωβρύης
 μετὰ ταῦτα· „Ἄνδρες φίλοι, ἡμῖν κοτε κάλλιον
 παρέξει ἀνασώσασθαι τὴν ἀρχὴν, ἢ, εἴ γε μὴ οἰοί
 τε ἐσόμεθα αὐτὴν ἀναλαβεῖν, ἀποθανεῖν; ὅτε γε 90
 ἀρχόμεθα μὲν, ἔόντες Πέρσαι, ὑπὸ Μήδου ἀνδρὸς
 2 Μάγον, καὶ τούτου ὦτα οὐκ ἔχοντος. ὅσοι τε ὑμέων
 Καμβύσῃ νοσέοντι παρεγένοντο, πάντως κου μέμνη-
 σθε τὰ ἐπέσκηψε Πέρσῃσι τελευτῶν τὸν βίον, μὴ

cum participio multa ad h. l. at-
 tulit Valek.; nobis laudasse suf-
 ficiat Matth. Gr. Gr. §. 548, 5
 pag. 1077. — Ad locutionem
 ἔργου ἐχώμεθα conf. II, 121
 §. 1.

Cap. LXXIII.

ἡμῖν κοτε κάλλιον παρέξει]
 Cum Schweigh. et Gaisf. edidi
 ἡμῖν κοτε; vulgo ἡμῖν κό τε.
 Sensus enim est: *Nobisne pul-*
crius unquam erit, imperium re-
cuperare — quam mori. Verbum
παρέχειν impersonaliter fre-
 quentius apud Herodotum inven-
 nitur. Vid. III, 142. IV, 14.
 VIII, 8. V, 49 ibique interprtt.
 Alia dabit Schweigh. Lex. He-
 rodot. s. v.

ὅτε γε ἀρχόμεθα] ὅτε γε
 (pro ὅτε γὰρ) cum recentt. edd.
 exhibuimus, dudum iubente
 Valcken. ad Euripid. Phoeniss.
 p. 209. Ad argumentum conf.
 III, 61. 65 ibiq. nott. Ex hisce
 enim Persarum deliberationibus
 ac sermonibus satis fit manife-
 stum, Persas, mago ad regnum
 evecto, imperio privatos se pu-
 tasse, regno devoluto ad eos,
 qui antequam Cyrus Persaeque
 rerum potiti essent, imperium

obtinnissent. Hinc Persae sem-
 per de *recuperando* imperio lo-
 quuntur, idque ipsum inprimis
 agunt, Cambyse ipso moriente
 principibus Persarum adstanti-
 bus talia praecipiente.

τὰ ἐπέσκηψε] Respicit supra
 dicta III, 65, ubi ἐπισκήπτειν
 valet *iniungere, mandare*, cum
 hoc in loco *comminandi* simul et
imprecandi notionem adsciscere
 videatur, monente Schweigh. in
 Lex. Herod. s. v., ubi Hesych.
 ἐπισκήπτω· ἐπαρώμαι, nisi
 potius, eodem Schweigh. mo-
 nente, *obiurgandi*, s. *reprehen-*
dendi significationem assumserit.
 Ubi ab Hesychio et Suidā
 exponitur ἐπιτιμᾶν, ἐπιμέμφε-
 σθαι. — In fine cap. retinui
 cum Matth. lectionem vulgatam:
 καὶ μὴ διαλύεσθαι ἐκ τοῦ συλ-
 λόγου τοῦδε ἄλλοθι ἰόντας ἢ
 ἐπὶ τὸν Μάγον ἰθέως, ubi Gaisf.
 e Sancrofti libro et Vindobon.
 edidit: καὶ μὴ δ. ἐκ τ. συλλό-
 γου, ἀλλ' ἰόντας ἐπὶ τὸν Μ.
 ἰθ., quae scriptura eo probabi-
 lior Schweighaeusero est visa,
 quo minus commode ἄλλοθι hic
 ponatur, ubi ἄλλοσε aut ἄλλη
 requirebatur. Sed in hac ipsa

πειρωμένοισι ἀνακτᾶσθαι τὴν ἀρχήν· τὰ τότε οὐκ ἐνεδεκόμεθα, ἀλλ' ἐπὶ διαβολῇ ἔδοκέομεν εἰπεῖν⁹⁵
 3 Καμβύσεα. Νῦν ὦν τίθεμαι ψῆφον πεῖθεσθαι Δα-
 ρείῳ, καὶ μὴ διαλύεσθαι ἐκ τοῦ συλλόγου τοῦδε ἄλ-
 λοθι ἰόντας ἢ ἐπὶ τὸν Μάγον ἰθέως.“ Ταῦτα
 εἶπε Γωβρούης· καὶ πάντες ταῦτα αἴνεον.

74 Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐβουλεύοντο, ἐρίνετο κα-
 τὰ συντυχίην τάδε. Τοῖσι Μάγοισι ἔδοξε βουλευο-
 μένοισι Πρηξάσπεα φίλον προσθέσθαι, ὅτι τε ἐπε-2
 πόνθεε πρὸς Καμβύσεω ἀνάρσια, ὅς οἱ τὸν παῖδα
 τοξεύσας ἀπολωλέκεε· καὶ διότι μούνος ἠπίστατο⁵
 τὸν Σμέρδιος τοῦ Κύρου θάνατον, αὐτοχειρήν μιν
 ἀπολέσας· πρὸς δ' ἔτι, ἕοντα ἐν αἴνῃ μεγίστη τὸν
 2 Πρηξάσπεα ἐν Πέρσῃσι. τούτων δὴ μιν εἵνεκεν κα-
 λίσαντες φίλον προσεκτέωντο, πίστι τε λαβόντες καὶ

Quid Prexaspes
 Magis postulanti-
 bus receperit.
 235

scriptura oratio non satis plena videtur, quippe infinitivo verbi cuiusdam deficiente ad illa: ἀλλ' ἰόντας.

Cap. LXXIV.

πρὸς δ' ἔτι, ἕοντα ἐν αἴνῃ μεγίστη] Celerem orationis transitum a verbo finito (ὅτι τε ἐπεπόνθεε — καὶ διότι — ἠπίστατο — πρὸς δ' ἔτι, ἕοντα) in participium observavit Matth. Gr. Gr. §. 631, 4 p. 1300, ut minime opus sit, cum Steger. Praefat. pag. XIV contra scriptorum librorum fidem, edere πρὸς δὲ, ἅτε ἕοντα. Solet autem Noster voculae πρὸς haud raro sic addere particulam ἔτι. Vid., ne plura, III, 65 fin. ibiq. nott. Similis fere transitus ex verbo finito in infinitum III, 75: καὶ δὴ ἔλεγε τὸν μὲν, ὡς — ἀποκτείνεις, τοὺς Μάγους δὲ βασιλεύειν. Add. III, 87. — Locutionem ἐν

αἴνῃ μεγίστη εἶναι (omnium laudibus ferri, maximo in honore esse) illustravit Wesseling. his locis: VIII, 112. Arrian. Indd. 27. Add. IX, 16. Caeterum quae h. l. de Prexaspe narratur, eodem pertinere suspicor, quo Ctesiae narrata (Excerptt. Perss. §. 13) de Ixabate, qui e Perside veniens, omni exercitui rem vulgasse et conviciis in magum coniectis, in templum confugisse dicitur, unde protractus periit.

πίστι τε λαβόντες καὶ ὀρκίοισι] i. e. fide data et iuramentis eum obstringentes, plane ut IX, 106: πίστι καταλαβόντες καὶ ὀρκίοισι et apud Procop. B. Goth. I, 11. Hist. Arc. 2. Zosim. IV, 26. Quae apte protulit Wesseling. contra Gronovium, cui placuerat πίστις quemadmodum Mediceus liber exhibet, cui Florentinum quoque et duos

ὄρκίοισι, ἧ μὲν ἔξειν παρ' ἑωυτῶ, μηδ' ἔξοίσειν
 μηδενὶ ἀνθρώπων τὴν ἀπὸ σφέων ἀπάτην ἐς Πέρ-10
 σας γεγонуϊαν· ὑπισχνέμενοι τὰ πάντα οἱ μυρία
 3 δῶσειν. ὑποδεκομένου δὲ τοῦ Πρηξάσπεω ποιήσειν
 ταῦτα, ὡς ἀνέπεισάν μιν οἱ Μάγοι, δεύτερα προσέ-
 φερον, αὐτοὶ μὲν φάμενοι Πέρσας πάντας συγκα-
 λείειν ὑπὸ τὸ βασιλῆιον τεῖχος, κεῖνον δ' ἐκέλευον
 ἀναβάντα ἐπὶ πύργον ἀγορεύσαι, ὡς ὑπὸ τοῦ Κύ-15
 ρου Σμέρδιος ἄρχονται, καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου.
 4 ταῦτα δὲ οὕτω ἐνετέλλοντο, ὡς πιστοτάτου δῆθεν
 ἐόντος αὐτοῦ ἐν Πέρσῃσι, καὶ πολλάκις ἀποδεξαμέ-
 νου γνώμην ὡς περιεῖη ὁ Κύρου Σμέρδις, καὶ ἔξαρ-
 νησαμένου τὸν φόνον αὐτοῦ. Φαμένον δὲ καὶ ταῦ-20
 75 τα ἐτοίμου εἶναι ποιέειν τοῦ Πρηξάσπεω, συγκαλέσαν-
 τες Πέρσας οἱ Μάγοι, ἀνεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ πύργον,
 2 καὶ ἀγορεύειν ἐκέλευον. Ὁ δὲ, τῶν μέντοι ἐκείνοι

75
 Eius veritas con-
 tra datam fidem
 et mors volun-
 taria.

alios accedere video. Nam ut
 cum Gronovio dativum ὄρκίοισι
 ad προσεκτέωντο referas, aut
 cum Abresch, Dilucid. Thucydid.
 p. 425 participio ὑπισχνέμενοι
 adstruas, eo vix quidquam du-
 rius. Schweigh. mallet κατα-
 λαβόντες, modo unus offerret
 liber. — ἧ μὲν cum recentt.
 edd. scripsi pro vulg. ἧ μὴν.
 Tu vid. III, 66. Ad verbum
 ἔξοίσειν conf. nott. ad III, 71.
 — τὰ πάντα (in verb. ὑπι-
 σχνέμενοι τὰ πάντα) valet:
 in universum. Monuit a Cr.
 laudatus Schaefer. ad Dionys.
 Halic. de compos. verb. p. 335.
 Tu conf. Matth. Gr. Gr. §. 226
 not. p. 550 et Hermann. ad Vi-
 ger. pag. 727.

ὑποδεκομένου] Male in qui-
 busdam libris ὑποσχομένου.
 Nam frequens apud Herodotum

ὑποδέχσθαι in se recipere, sus-
 cipere; I, 24. II, 121 §. 6. III,
 138 etc. — In seqq. pro ἀνέ-
 πεισαν Valcken. mallet ἀνέγνω-
 σαν, modo libri ferrent. Conf.
 Wessel. Diss. Herod. p. 40 et
 Herod. I, 68. — Ad formam
 Πρηξάσπεω conf. III, 70.

δεύτερα προσέφερον] i. e.
 alterum (s. deinde) hoc ei pro-
 posuerunt. Cf. V, 40. VIII, 52.
 Eodem sensu Zonaras, obser-
 vante Valcken., scripserat προσε-
 πῆγον. — In seqq. retinui
 συγκαλέειν, cuius loco e San-
 crosti libro nunc repositum video
 συγκαλέσειν. At συγκαλέειν
 pro ipso futuri infinitivo equi-
 dem accipio. Vid. Matth. Gr.
 Gr. pag. 323. — In fine cap.
 ad vocem δῆθεν conf. I, 59.
 VI, 1. VII, 66 ibiq. Valcken. et
 ad verba ἀποδεξαμένου γνώ-
 μην I, 170.

προσεδέοντο αὐτοῦ, τούτων μὲν ἐκῶν ἐπελήθετο· ἀρξάμενος δὲ ἀπὸ Ἀχαιμένεος, ἐγεννηλόγησε τὴν²⁵ πατριὴν τὴν Κύρου· μετὰ δὲ, ὡς ἐς τοῦτον κατέβη, τελευτῶν ἔλεγε ὅσα ἀγαθὰ Κῦρος Πέρσας πεποιήκοι· διεξελθὼν δὲ ταῦτα, ἐξέφαινε τὴν ἀληθινήν, φάμενος πρότερον μὲν κρύπτειν· οὐ γὰρ οἱ εἶναι ἀσφαλὲς λέγειν τὰ γενόμενα· ἐν δὲ τῷ πα-³⁰ 3 ρεόντι ἀναγκαίην μιν καταλαμβάνειν φαίνειν. καὶ δὴ ἔλεγε, τὸν μὲν Κύρου Σμέρδιν ὡς αὐτὸς ὑπὸ Καμβύσειω ἀναγκαζόμενος ἀποκτείνεις, τοῖς Μάγους⁴ δὲ βασιλεύειν. Πέρσῃσι δὲ πολλὰ ἐπαρησάμενος, εἰ μὴ ἀνακτησαίητο ὀπίσω τὴν ἀρχὴν καὶ τοὺς Μάγους³⁵ τισαίητο, ἀπῆκε ἑωυτὸν ἐπὶ κεφαλὴν φέρεσθαι ἀπὸ τοῦ πύργου κάτω. Πρηξάσπης μὲν νυν, ἐὼν τὸν πάντα χρόνον ἀνὴρ δόκιμος, οὕτω ἐτελεύτησε.

76 Οἱ δὲ δὴ ἑπτὰ τῶν Περσέων, ὡς ἐβουλεύσαντο αὐτίκα ἐπιχειροῦν τοῖσι Μάγοισι καὶ μὴ ὑπερβάλλεσθαι, ἦϊσαν εὐξάμενοι τοῖσι θεοῖσι, τῶν περὶ Πρηξάσπεα² πρηχθέντων εἰδότες οὐδέν. ἐν τε δὴ τῇ ὁδοῦ⁴¹ μέσῃ στείχοντες ἐγίνοντο, καὶ τὰ περὶ Πρηξάσπεα

Coniurati se-
ptem ad facinus
euntes, cognito
rerum statu

236
egressi de via
quam inter se
contenderent,
augurio firman-
tur.

Cap. LXXV.

τούτων μὲν ἐκῶν] De particula μὲν priori in membro ite-rata conf. Werfer. Actt. phill. Monacc. I, 1 pag. 94 et Herod. III, 65. Ad significationem verbi κατέβη faciunt, quae dixi ad I, 90. De perfecti usu in πεποιή-ζοι (pro quo quidam libri πε-ποιήκει) monuit Matth. Gr. Gr. pag. 946.

καταλαμβάνειν φαίνειν] Ad verbum καταλαμβάνειν confe-rantur quae citavi ad III, 42; φαίνειν hic valet: aperire ve-rum, dicere quod res est. Conf. II, 116.

ἀπῆκε ἑωυτὸν — κάτω] se demisit ita, ut in caput delabere-

tur deorsum de turri, s. de turri se praecipitem dedit. Usum in-finitivi (φέρεσθαι), qui solus nulla addita particula ponitur, ubi id, quod aliquam actionem sequitur sive inde efficitur, in-dicatur, aliquot exemplis illu-stravit Werfer. in Actt. phill. Monacc. I p. 264. Apud Pausan. I, 30 §. 1 legimus: καὶ δὴ καὶ φέρων ἑαυτὸν ἀφῆκε, ubi Sie-belis de participii usu monens, nostrum quoque locum excitavit.

Cap. LXXVI.

ἐν τε δὴ τῇ ὁδοῦ μέσῃ — καὶ^{z. τ. λ.}] In his particulae τε — καὶ ad temporales rationes exprimen-das poni videntur. Cf. Matth. Gr.

3 γεγονότα ἐπυνθάνοντο. ἐνθαῦτα ἐκστάντες τῆς ὁδοῦ, ἐδίδοσαν αὐτίς σφισι λόγους· οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν⁴⁵ Ὀτάνην πάγχυ κελεύοντες ὑπερβαλέσθαι, μηδὲ, οἰδεόντων τῶν πρηγμάτων, ἐπιτίθεσθαι· οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δαρεῖον, ἀντίκα τε λέναι, καὶ τὰ δεδογμένα 4 ποιεῖν, μηδὲ ὑπερβάλλεσθαι. ὠθιζομένων δ' αὐτῶν,

Gr. §. 620 p. 1257. Alia quaedam Steger. affert.

ἐδίδοσαν αὐτίς σφισι λόγους] i. e. denuo, iterum secum deliberabant. αὐτίς cum Schwgh. et Gaisf. pro vulg. αὐτοῖσι rescripsi. In seqq. οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Ὀτάνην (s. Δαρεῖον) valet ipse Otanes, s. Darius (conf. Matth. Gr. Gr. §. 583, c. 1 pag. 1159), vel potius, quae Geelii est interpretatio, Otanes cum iis, qui ipsius sententiae accesserant.

πάγχυ κελεύοντες ὑπερβαλέσθαι] Ita cum Schweigh. et Gaisf. posui auctoritate plurimum librorum atque Eustathii haec citantis ad Odyss. p. 1441, 61 s. 90, 44. In Mediceo libro binisque aliis exstat ὑπερβαλέσθαι, in Florentino ὑπερβαλλέσθαι (quod non prorsus spernendum; conf. nott. ad III, 23), in Parisinis duobus ὑπερβάλλεσθαι. Eustathius interpretatur διατροῖβειν, minus apte, ut monuit Valcken., qui explicat: opportunitatem expectare rei gerendae, sive differre, ut VII, 206. IX, 45. 51. IV, 9.

μηδὲ, οἰδεόντων τῶν πρηγμάτων, ἐπιτίθεσθαι] i. e. neque, in hac rerum perturbatione, adgrediendum. Dicitur οἰδέειν timere de rebus turbulentis, minime tranquillis certisve, ut III,

127, ubi Valcken. de verbo φλεγμαίνειν monet, quod simili fere modo usurpatur. De quo Ast. ad Platon. Polit. II, 13 p. 420. Tralate etiam Plotinus VI, 7. 36 p. 728: ἐξενεχθεῖς δὲ τῷ αὐτῷ, τοῦ νοῦ οἶον κύματι, καὶ ὑποῦ ὑπ' αὐτοῦ οἶον οἰδήσαντος. De locutione φλεγμαίνειν ad Olympiodori in Platonis Alcib. pr. p. 136 haec: διότι φλεγμαινούση πόλει δυνάμεις περιποιεῖτο diximus Mosserus et Cr. Inter Latinos scriptores Tacitus Hist. II, 32: „quoniam Galliae tumeant,“ de seditione. Atque ipse Cicero ad Att. XIV, 4: „tument negotia,“ quae diversimode a viris doctis explicantur, quos laudat Ernesti in Clav. Cic. s. v. — Ad verbum ἐπιτίθεσθαι (aggredi res) Valcken. excitat Isocrat. ad Philipp. pag. 90 A. Xenoph. Memor. III, 9, 7. Add. ibid. II, 8, 3.

ὠθιζομένων δ' αὐτῶν — ζεύγεα] i. e. dum inter se altercantur, adparent septem accipitrum paria. ὠθίζεσθαι eo hic usurpatur sensu, quo IX, 26 ὠθισμός λόγων. Alio sensu VII, 225. ζεύγος, quod proxime de bigis, sive de boum pari dicitur, tum de quovis pari adhibetur, ut III, 130. VII, 35. — In seqq. αἰγυπιῶν Glossa Herod. expli-

ἐφάνη ἱρήκων ἐπὶ τὰ ξεύγεα, δύο αἰγυπιῶν ξεύγεα
 5 διώκοντά τε καὶ τίλλοντα καὶ ἀμύσسونτα. ἰδόντες 50
 δὲ ταῦτα οἱ ἐπὶ τὴν τε Λαρείου πάντες αἰνεον
 γνώμην, καὶ ἔπειτα ἦσαν ἐπὶ τὰ βασιλῆα, τεθαρ-
 77 σηκότες τοῖσι ὕρμισι. Ἐπιστᾶσι δὲ ἐπὶ τὰς πύλας
 ἐγίνετο οἷόν τι Λαρείῳ ἢ γνώμῃ ἔφερε· καταιδέ-
 μενοι γὰρ οἱ φύλακοι ἄνδρας τοὺς Περσέων πρῶ- 55
 τους, καὶ οὐδὲν τοιοῦτον ὑποπτεύοντες ἐξ αὐτῶν
 ἔσεσθαι, παρέσαν, θείῃ πομπῇ χρωμένους· οὐδ'
 2 ἔπειρώτα οὐδεὶς. ἐπεὶ τε δὲ παρῆλθον ἐς τὴν αὐ-

In aulam admis-
 si, eunuchorum
 obsistentium
 strage facta, in
 conclave irru-
 unt.

cat γυπῶν, et ἀμύσσειν per
 παράσσειν (sc. σπαράσσειν),
 ἔλκοῦν, ξέειν. Nec aliter He-
 sychius s. v. Conf. Herod. III,
 108. De ipso augurio haec ten-
 eri velim: aquilam et vultu-
 rem et accipitrem inter Oromas-
 dis animalia quam maxime cen-
 seri ipsumque numen bonum iis
 quodammodo repraesentari. Un-
 de factum, ut aquila pro regia
 haberetur ave, regiaeque digni-
 tatis omnino esset signum ac
 symbolum. Et omnino apud
 orientales homines vulture ad-
 volanti regiam dignitatem vel
 simile quid portendi, luculenter
 exposuit I. de Hammer. Histor.
 Osman. I pag. 50 seqq. ad Per-
 sas veteres quod attinet, auctor
 est Olympiodorus Commentt. in
 Platon. Alcib. I ad p. 121 D. p.
 153. 154 eunuchos regis filiis,
 quos educarent, venustatis cau-
 sa nasum ita formasse, ut aquil-
 ae nasum referrent; in quo ipso
 Cyrum se imitari dixisse. Tu
 vid. Hydeum de vet. relig. Pers-
 sarr. pag. 374 seq. a Cr. lau-
 datum, ipsumque Creuzer. in
 Symbol. I p. 723 et ad Olymp.

I. l. Add. Plutarch. II p. 821 E.
 p. 292 Wyttenb. In fine cap.
 cum recentt. edd. scripsi τεθαρ-
 σηκότες pro vulg. τεθαρόγηκό-
 τας. Confer. Gregor. Cor. de
 dial. Attic. §. 82 ibiq. Koen.
 pag. 153 seq.

Cap. LXXVII.

οἷόν τι Λαρείῳ ἢ γνώμῃ
 ἔφερε] i. e. accidit tale quid,
 quale Darii sententia indicaverat.
 Conf. de locutione V, 118. VI,
 110. VIII, 100.

θείῃ πομπῇ χρωμένους] i. e.
 veluti divinitus missos, divino in-
 stinctu atque impulsu. Wessel.
 confert Herod. I, 62. IV, 152.
 Aeschyl. Agamem. 757 [725
 Blomf.]. Add. Plutarch. II pag.
 323 F.

ἐπεὶ τε δὲ παρῆλθον] Vocu-
 lam καὶ post δὲ vulgo insertam
 cum Schweigh. et Gaisf. abieci.
 Retinuit Matthiae. — Ad ver-
 ba τοῖσι τὰς ἀγγελίας ἐσφέρου-
 σι conf. I, 114 ibique nott. et
 ad locutionem αὐτοῦ ταύτη
 conf. I, 189. Ad argumentum
 compar. Ctesiae Excerptt. Perss.
 §. 14; quo auctore coniurati se-
 ptem a Bagapata conscio, qui

λήν, ἐνέκυρσαν τοῖσι τὰς ἀγγελίας ἐσφέρουσι εὐνού-
 χοισι, οἳ σφεας ἰστόρειον ὅ τι θέλοντες ἤκοιεν· καὶ
 ἅμα ἰστοροῦντες τούτους, τοῖσι πυλουροῖσι ἀπέειπον,⁶⁰
 ὅτι σφέας παρήκαν· ἴσχον τε βουλομένους τοὺς ἐπτά
 3 ἐς τὸ πρόσω παριέναι. οἳ δὲ, διακελευσάμενοι, καὶ
 σπασάμενοι τὰ ἐγχειρίδια, τούτους μὲν τοὺς ἴσχον-
 τας αὐτοῦ ταύτη συγκεντέουσι· αὐτοὶ δὲ ἦϊσαν δρό-
 78 μω ἐς τὸν ἀνδρεῶνα. Οἳ δὲ Μάγοι ἔτυχον ἀμφό-⁶⁵
 78 τεροι τηνικαῦτα ἐόντες τε ἔσω, καὶ τὰ ἀπὸ Πηξά-
 σπεω γενόμενα ἐν βουλῇ ἔχοντες. ἐπεὶ ὦν εἶδον
 τοὺς εὐνούχους τεθορυβημένους τε καὶ βοῶντας,
 ἀνά τε ἔδραμον πάλιν ἀμφοτέροι, καὶ ὡς ἔμαθον τὸ
 2 ποιεύμενον, πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο. ὁ μὲν δὲ ἀν-⁷⁰
 τῶν φθάνει τὰ τόξα κατελόμενος· ὁ δὲ, πρὸς τὴν
 3 αἰχμὴν ἐτράπετο. ἐνθαῦτα δὲ συνέμισγον ἀλλήλοισι.
 τῷ μὲν δὲ τὰ τόξα ἀναλαβόντι αὐτῶν, ἐόντων τε ἀγχοῦ
 τῶν πολεμίων καὶ προσκειμένων, ἦν χρηστὰ οὐδέν.
 4 ὁ δ' ἕτερος τῇ αἰχμῇ ἠμύνητο, καὶ τοῦτο μὲν Ἀσπα-⁷⁵
 θίνην παλεῖ ἐς τὸν μηρόν, τοῦτο δὲ Ἰνταφέρνεα ἐς
 τὸν ὀφθαλμόν· καὶ ἐστερήθη μὲν τοῦ ὀφθαλμοῦ
 ἐκ τοῦ τραύματος ὁ Ἰνταφέρνης, οὐ μέντοι ἀπέθανέ
 5 γε. τῶν μὲν δὲ Μάγων οὔτερος τραυματίζει τού-
 τους· ὁ δὲ ἕτερος, ἐπεὶ τέ οἱ τὰ τόξα οὐδὲν χρη-
 στα ἐγένετο, ἦν γὰρ δὴ θάλαμος ἐσέχων ἐς τὸν ἀν-⁸⁰
 δρεῶνα, ἐς τοῦτον καταφεύγει, θέλων αὐτοῦ 237

Magorum virtus
 et caedes: vul-
 nerati duo e con-
 iuratis.

regiarum aedium claves tenuit,
 intromissi magum offendunt
 cum pellice concumbentem, qui
 illos conspicatus, confestim se
 proripuit et (nam Bagapatae
 opera omnia arma e conclavi an-
 tea sublata erant) sellae fractae
 pede arrepta se defendit, donec
 a coniuratis confossus tandem
 periit. — Ad vocem ἀνδρεῶνα
 observat Italus interpres, apud
 suam gentem adhuc in usu esse
 vocem androne, quamquam si-

gnificatione latiore indeque non-
 nihil diversa.

Cap. LXXVIII.

πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο] i. e.
 ad vim propulsandam se conver-
 tere, ut ad IV, 125 interpreta-
 tur Wesseling. Tu vid. nott.
 ad II, 45.

θέλων αὐτοῦ προσθεῖναι τὰς
 θύρας] αὐτοῦ ad θάλαμον spe-
 ctat. — προσθεῖναι τὰς θύρας
 est ianuas adducere, s. opponere,
 claudere. Laudat Valcken. Pol-

προσθεῖναι τὰς θύρας· καὶ οἱ συνεσπίπτουσι τῶν ἐπὶ τὸ
 6 δυο, Δαρειὸς τε καὶ Γωβρούης. συμπλακέντος δὲ
 Γωβρούεω τῷ Μάγῳ, ὁ Δαρειὸς ἐπεστεῶς ἠπόρει,
 οἷα ἐν σκότει προμηθεύμενος μὴ πλήξῃ τὸν Γω-
 7 βρούην. ὄρεών δὲ μιν ἀργὸν ἐπεστεῶτα ὁ Γωβρούης,⁸⁵
 εἶρετο ὅ τι οὐ χραῖται τῇ χειρί· ὁ δὲ εἶπε· „Προ-
 8 μηθεύμενος σέο, μὴ πλήξω.“ Γωβρούης δὲ ἀμείβετο·
 „Ἔθαι καὶ δι’ ἀμφοτέρων τὸ ξίφος.“ Δαρειὸς δὲ
 παιθόμενος, ὥσέ τε τὸ ἐγχειρίδιον, καὶ ἔτυχέ κως
 τοῦ Μάγου.

79

Ἀποκτείναντες δὲ τοὺς Μάγους, καὶ ἀποταμόν-
 90 τες αὐτῶν τὰς κεφαλὰς, τοὺς μὲν τραματίας ἐνω-
 τῶν αὐτοῦ λείπουσι, καὶ ἀδυνασίης εἵνεκεν, καὶ
 φυλακῆς τῆς ἀκροπόλιος· οἱ δὲ πέντε αὐτῶν ἔχου-
 95 τες τῶν Μάγων τὰς κεφαλὰς, ἔθειον ἔξω, βοῆ τε
 καὶ πατάγῳ χρεώμενοι, καὶ Πέρσας τοὺς ἄλλους

90

Expōita populo
 re gesta, Magi
 vulgo contruci-
 dantur: festum
 Persicum ingens,
 Magophonia.

luc. X, 25 et Suid. s. v. [ubi explicatur ἀποκτεῖναι, non aliter atque in Bekkeri Anecd. I p. 111], Lys. De caed. Eratosth. I p. 8. Thucyd. IV, 67. Pausan. II, 35 §. 1 [ubi Siebelis Herodoti non est oblitus]. Homerus II. XIV, 169: ἐπιθεῖναι τὰς θύρας dixit, itemque Plato Sympos. 41 Ast. pag. 218. Adducere ostium apud Petronium extat Satyr. 94.

συνεσπίπτουσι] Hoc reliqui firmatum Zonarae auctoritate et Plutarchi, qui in eadem re enarranda utitur voce συνεισπεσῶν; Opp. II pag. 50 E. Alii συνέπιπτουσι; alii aliter. Ipsum Gobryae factum multi post Herodotum celebrarunt scriptores, a Wyttēbachio ex parte citati ad Plutarch. l. l., Iustin. I, 9. Valer. Max. III, 2. Ext. 2. Aristid. I pag. 502. II pag. 236.

Apud Ctesiam Excc. Perss. §. 15 aliter tradi monuimus; qui magum cum septem Persis colluctantem confossum tandem esse scribit; uni Artaphrenae hoc tribuit Aeschylus Perss. 776. — Paulo infra cum recentt. edd. scripsi χραῖται pro χρηῖται.

Cap. LXXIX.

τοὺς — τραματίας] vulneratos intellexit. Dixi de hac voce ad Ctesiae fragg. pag. 123. Ad vocem ἀκροπόλιος conf. nott. ad III, 68.

βοῆ τε καὶ πατάγῳ χρεώμενοι] Eadem leguntur VII, 211, ubi Persarum moris hoc esse scribit Wesseling., admonens simul Homericum II. III, init.: Τρωῶες μὲν κλαγγῇ τ’ ἐνοπῆ τ’ ἔσαν. — πάντα τινὰ τὸν ἐν ποσὶ γινόμενον interpretor unum quemque vis obviam factum. Sic τὰ ἐν ποσὶν obvια quaevis, ut monuit

ἐπεκαλέοντο, ἐξηγεόμενοι τε τὸ προῆγμα, καὶ δεικνύοντες τὰς κεφαλὰς· καὶ ἅμα ἔκτεινον πάντα τινὰ 2 τῶν Μάγων τὸν ἐν ποσὶ γινόμενον. Οἱ δὲ Πέρσαι, μαθόντες τό τε γερονδὸς ἐκ τῶν ἑπτὰ καὶ τῶν Μάγων τὴν ἀπάτην, ἐδικαίευν καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦτα 1 ποιεῖν· σπασάμενοι δὲ τὰ ἐργειρίδια, ἔκτεινον ὅκου τινὰ Μάγου εὖρισκον· εἰ δὲ μὴ νύξ ἐπελθοῦσα 3 ἔσχε, ἔλιπον ἂν οὐδένα Μάγον. Ταύτην τὴν ἡμέρην θεραπεύουσι Πέρσαι κοινῇ μάλιστα τῶν ἡμερέων· καὶ ἐν αὐτῇ ὀρθὴν μεγάλην ἀνάγουσι, ἣ 5 κέκληται ὑπὸ Περσέων Μαγοφονία· ἐν τῇ Μάγον οὐδένα ἔξεστι φανῆναι ἐς τὸ φῶς, ἀλλὰ κατ' οἴκους ἑωυτοὺς οἱ Μάγοι ἔχουσι τὴν ἡμέρην ταύτην.

80

Proposita consultatione de rerum statu opti-

Ἐπεὶ τε δὲ κατέστη ὁ θόρυβος, καὶ ἐκτὸς πέντε ἡμερέων ἐγένετο, ἐβουλεύοντο οἱ ἐπαναστάντες τοῖσι 10

Boissonad. ad Philostr. Heroic. pag. 280, ne plura. Ad locutionem ἕτερα τοιαῦτα conf. I, 120. Pro ἀνάγουσι in seqq. Aldina et duo codd. ἄγουσι. Conf. I, 147. VIII, 65.

ἣ κέκληται — Μαγοφονία] Vulgo Μαγοφόνια. Quod recepi, obtulit Florentinus liber, idemque apud Ctesiam Excc. Perss. §. 15 invenitur. Ad rem maxime huc pertinet Agathiae locus Hist. II, 26 pag. 123 Nieb. Atque Kleuker. ad Zendavest. III pag. 247 (coll. in Append. ad Zendav. II P. II pag. 192 nr. 370 et Foucher. ibid. I P. II p. 73 not.) hoc festum ad Persarum sacra pertinuisse negat, cum Magorum, i. e. Zoroastri cultorum, in dedecus fuerit institutum neque etiam commemoratum inveniatur in sacris Persarum libris. Itaque civile potius festum fuisse arbitratur,

nequaquam omnibus commune, et in occidentalibus tantum regni Persarum partibus celebratum. Sed apud orientales rerum scriptores hoc festum commemorari scribit I. de Hammer. (Annall. Vienn. X pag. 249 seq.), cum festum h. l. indicetur extirpatae omnis Ahrimaniae progeniei, cui nomen Charfesters, lustrale festum, quod agant extremo mense Febuario, quem eundem a *februando*, i. e. lustrando, purgando, nomen accepisse, nunc satis notum. Vid. ne plura, Hyde de relig. Persar. p. 260. Creuzer. Symbol. II p. 919 ac de Persarum festo consul. Kleuker. ad Zendav. III p. 246.

Cap. LXXX.

καὶ ἐκτὸς πέντε ἡμερέων ἐγένετο] i. e. quinque diebus praeterlapsis. Conf. IV, 133.

Μάγοισι περὶ τῶν προηγημάτων πάντων· καὶ ἐλέχθησαν λόγοι ἄπιστοι μὲν ἐνίοισι Ἑλλήνων, ἐλέχθησαν δ' ὦν. Ὀτάνης μὲν ἐκέλευε εἰς μέσον Πέρσῃσι κα-

mo, suadet Otanes Democratiam;

ἐλέχθησαν δ' ὦν] δ' ὦν idem fere est quod οὐδὲν ἤσσαν, nihilominus, ut IV, 5. 82. Usurpatur formula in enarrandis iis, quae minus credibilia vel incerta videantur. Sic apud Pausan. I, 30, §. 4 λέγουσι δ' οὐν, ubi praecedebat μέν; II, 19 fin. λέγουσι δ' ὄμως. Tu conf. Matth. Gr. Gr. pag. 1274. De ipsa deliberatione, quae inter septem Persas coniuratos hic instituitur de futura imperii forma, in Ctesianis Excerptis nihil relatum invenimus; eamque ipsam qui negarent habitam esse, olim exstitisse Graecos homines ipsius Herodoti aetate, hic locus alterque VI, 43 satis monstrare videtur. Quare iam Valken. ad h. l. pronuntiaverat, Herodotum de tribus rerum publicarum generibus, quae populi, quae paucorum, quae unius potestate regerentur, ea facere Otanem, Megabyzum, Darium dicentes, quae pro singulis dici posse viderentur, aut quae ab aliis dicta meminisset. Cum vero Noster diserte affirmet, hanc deliberationem vere habitam esse, ut pro fictis inde ista minime habere liceat, argumentorum summam certe haud confictam videri verique subesse quid hisce colloquiis existimat Heeren Ideen I, 1 pag. 413 seq., quamvis, qui orientalium hominum naturam indolemque norint, iis minime hoc dubium esse possit, hanc deli-

berationem ita ut narratur nequaquam esse habitam, sed Graecorum ad mores atque indolem in singulis a scriptore accommodatam effectamque; quorum ex more istiusmodi quaestiones tractandi omnem disputationis sententiarumque aequae ac verborum colorem ductum esse credas licet. Creuzerus (Die hist. Kunst der Griech. p. 108 seq.) Herodotum scriptorem caeteroqui accuratissimum verique indagandi et narrandi studiosissimum, hic praeter morem sequi statuit famam, quae ex Graecorum inscitia orientis fluxerit; quaeque fidem ut inveniatur, minime efficere ea, quae VI, 43 proferantur. Herodotum autem eo magis ad talia perductum videri vult, quo magis haec aptam disputandi occasionem offerebant de iis, quae tunc temporis maxime per Graeciae civitates agitabantur. Equidem ut minime negem, deliberationem quandam de regni successore constituendo olim inter septem Persarum principes haberi potuisse adeoque habitam fuisse, quoniam a more gentium orientalium talia non abhorrere supra vidimus, ita hoc a me minime impetrare possum, ut eam deliberationem eo modo, iis verbis, quibus h. l. legimus, olim institutam esse credam, cum omnes istiusmodi quaestiones de regiminis forma ab orientalium hominum indole atque conditio-

ταθεῖναι τὰ πρῆγματα, λέγων τάδε· „Ἐμοὶ δοκέει, 15
 ἓνα μὲν ἡμέων μούναρχον μηκέτι γενέσθαι· οὔτε 238
 3 γὰρ ἡδὺν, οὔτε ἀγαθόν· εἶδετε μὲν γὰρ τὴν Καμ-21
 βύσειω ὕβριν ἐπ' ὅσον ἐπεξῆλθε, μετεσχήκατε δὲ καὶ
 4 τῆς τοῦ Μάγου ὕβριος. Κῶς δ' ἂν εἴη χρῆμα κα-
 τηρημένον μουναρχίῃ, τῇ ἕξειστι ἀνευθύνω ποιέειν

ne prorsus alienae sint, nec unquam per orientem de alio imperii genere sit cogitatum, nisi de eo, ubi summa penes unum potestas, nullis legibus illa quidem circumscripta. Quare, ut Creuzerus coniecit, ad ea, quae tunc temporis per Graeciae civitates maxime agitabantur, potissimum spectare videtur Herodotea narratio, quin inde maximam partem fluxisse; id quod singulis locis nos probaturos speramus. Hinc acerbissime dicta de tyranno, hinc alia, quae eandem ferme originem produnt, ad Graecorum animos capiendos, opinor, efficta ipsiusque scriptoris animum libertatis studiosissimum et ab unius dominatu alienissimum optime declarantia. — Herodotea attigit Plutarchus II pag. 826 E. Opp.

ἓνα μὲν ἡμέων μούναρχον] Vocula μούνον, quae post μούναρχον olim legebatur, abest a plurimis libris. Valcken. olim ita dici putarat ad Homeri exemplum, citans Eustath. ad Odys. τ', p. 1867, s. 699, alia, quibus nunc minime indigemus.

Κῶς δ' ἂν εἴη χρῆμα κατηρημένον μουναρχίῃ] i. e. quo autem modo res bene composita esse potest unius imperium? Stobaeus XLIX, 29 p. 346 s. T. II

p. 348 Gaisf. Herodotea exscriptis, in quibus pro κατηρημένον Valcken. κατηροτομένον vel κατηροτισμένον scribi posse monuit, plane ut olim quoque Stephanus erat suspicatus. Sed libri scripti non addicunt. Tu cf. Herod. IX, 66 et V, 106. Ad vocem χρῆμα consul. Matth. §. 437 pag. 816. Ad ipsam sententiam confer Euripid. Suppl. 428 (445). Stobaeus Tit. 48 p. 343 seq. T. II p. 341 seq. Gaisf. et quae alia his maxime congrua citat C. Fr. Hermann. Lehrb. d. Griech. Staatsalterth. §. 63 not. 6. Videntur enim Herodotea de monarchia, s. unius imperio hisce non admodum esse dissimilia, quae a sophistis per Graeciae liberae civitates dictitata, omnium inde ore ferebantur de tyrannide, quod omnium rerum publicarum genus deterrimum iudicabatur.

τῇ ἕξειστι ἀνευθύνω ποιέειν τὰ βούλεται] „Vid. Hugo Grot. de Iur. B. et Pac. lib. I cap. III §. 8. 9. 10. Haller. Restaurat. d. Staatswissensch. I pag. 462.“ Cr. ἀνεύθυνος de Romanorum dictatore apud Dionys. Halic. Antiqq. Romm. V, 70. VI, 38. VII, 56. Add. ibid. I, 50. XI, 41. In omnibus Graecorum rebus publicis liberis cum hoc imprimis re-

τὰ βούλεται; καὶ γὰρ ἂν τὸν ἄριστον ἀνδρῶν πάν-25
των, στάντα ἐς ταύτην τὴν ἀρχὴν, ἐκτός τῶν ἑω-
5 θότων νοημάτων στήσειε. ἐγγίνεται μὲν γὰρ οἱ
ὑβρις ὑπὸ τῶν παρεόντων ἀγαθῶν, φθόνος δὲ ἀρ-
6 χῆθεν ἐμφύεται ἀνθρώπῳ. δύο δ' ἔχων ταῦτα, ἔχει
πᾶσαν κακότητα· τὰ μὲν γὰρ, ὑβρι κεκορημένος,30
7 ἔρδει πολλά καὶ ἀτάσθαλα· τὰ δὲ, φθόνῳ. καίτοι
ἄνδρα γε τύραννον ἄφθονον ἔδει εἶναι, ἔχοντά γε
πάντα τὰ ἀγαθὰ· τὸ δ' ὑπεναντίον τούτου ἐς τοὺς
8 πολιήτας πέφυκε. φθονεῖ γὰρ τοῖσι ἀρίστοισι πε-35
ριουσί τε καὶ ζώουσι, χείρει δὲ τοῖσι κακίστοισι
τῶν ἀστῶν, διαβολὰς δὲ ἄριστος ἐνδέκεσθαι, ἀναρ-

quireretur, ut magistratus ratio-
ni reddendae essent obnoxii
(ὑπεύθυνοι), factum est, ut ad
regni naturam constituendam vel
grammatici, ut Phavorin. s. v.
βασιλεία pag. 354, 49 sq., do-
cerent, reges debere esse ἀνευ-
θύνους, i. e. rationi reddendae
haud obnoxios. Conf. Aristot.
Polit. IV, 8 §. 3 et Tittmann.
Darstell. der Griech. Staatsver-
fass. pag. 540. Ex hisce igitur
Graecorum sive sophistarum si-
ve philosophorum disputationi-
bus, illa aetate maxime celebra-
tis ac vulgatis, hanc Nostri sen-
tentiam deductam esse admodum
fit credible. — Verba στάντα
ἐς ταύτην τὴν ἀρχὴν (i. e. vi-
tum in hoc imperio collocatum, s.
cui hoc imperium permittatur) ad
eandem rationem explicanda pu-
to, ad quam καθέζεσθαι εἴς τι,
alia id genus, de quibus Matth.
Gr. Gr. §. 578, 3, a.

ἐγγίνεται μὲν γὰρ οἱ ὑβρις]
Similia de insolentia tyrannorum
apud Sophocl. Oedip. Tyr. 883,
monente Wessel., qui ad seqq.

verba: φθόνος δὲ ἀρχῆθεν ἐμ-
φύεται ἀνθρώπῳ haec adscri-
psit: „invidia insita plerisque
mortalium est.“

δύο δ' ἔχων ταῦτα] sc. ὁ
μόναρχος. Mox cum Schwgh.
et Gaisf. scripsi ὑβρι e Florent.
pro vulg. ὑβρει, quod tenuit
Matthiae. Ad formam κεκορη-
μένος conf. Matth. Gr. Gr.
pag. 470.

ἄφθονον ἔδει εἶναι] Citat
haec Thomas Mag. s. v. p. 132,
ubi ἄφθονος explicatur ὁ μὴ
φθονῶν. — Ad seqq. φθονεῖ
γὰρ τοῖσι — ζώουσι Cr. conf.
Gerlach. ad Sallust. Catil. 7
pag. 51.

διαβολὰς δὲ ἄριστος ἐνδέκε-
σθαι] i. e. calumnias vero facil-
lime admittit. Wyttenbach. Se-
lectt. Hist. pag. 356. 450 repo-
ni vult ἀρεστὸς (pro ἄριστος)
eo sensu: qui lubens admittit ca-
lumnias. Qua emendatione haud
opus. — Mox cum Gaisford. et
Schaeef. e Sancrofti libro atque
Aldina exhibui ἀναρμοστώτατος,
ut tyrannus indicetur minime

μοστίωτος δὲ πάντων· ἦν τε γὰρ αὐτὸν μετρίως 40
 θωμάζης, ἄχθεται ὅτι οὐ κάρτα θεραπεύεται· ἦν
 9 τε θεραπεύη τις κάρτα, ἄχθεται ἅτε θωπί. τὰ δὲ
 δὴ μέγιστα ἔρχομαι ἐρέων· νόμαιά τε κινεῖ πάτρια,
 10 καὶ βιάται γυναῖκας, κτείνει τε ἀκρίτους. Πλήθος
 δὲ ἄρχον πρώτα μὲν οὖνομα πάντων κάλλιστον ἔχει,
 ἰσονομίην. δεύτερα δὲ, τούτων τῶν ὁ μούναρχος

congruus aptusve, qui cum reliquis vivat eodemque iure atque consortio gaudeat. Vulgatum ἀναρμοστίωτος tuetur Schweigh. sic vertens: *quod vero maxime omnium incongruum est.* Quem sequitur Matthiae. Ad ipsam sententiam cf. Euripid. Med. 119 seqq.

ἄχθεται ἅτε θωπί] Herodoti in usu esse ἄχθεσθαι τῇ ἀρχῇ et similia observat Wessel., ut II, 103. 175. θώψ eodem interprete dicitur *assentator blandus*, ut in Philon. pag. 979 E. 1015 D. Procop. B. Pers. II, 30. Hinc in Bekker. Anecd. pag. 190, 4. 265, 17: θωπεία ἢ περισσὴ πρὸς τινὰς κολακεία et quae plura habet Timaeus Lex. Plat., ubi vid. Ruhnken. pag. 146. — Adde Scholia in Theaet. pag. 26 Ruhnken. Ad argumentum Wess. conferri vult Dion. Chrysost. Or. VI p. 97. — De locutione ἔρχομαι ἐρέων conf. nott. ad I, 5.

νόμαιά τε κινεῖ πάτρια] Haec citans Schweigh. in Lex. Her. s. v. κινεῖν, addit: „vel potius κινέει.“ E libris scriptis nihil enotatur. Ad locutionem, ne plura, conf. Xenoph. Agesil. I, 37: διὰ τὸ τὰς πολιτείας κινηθῆναι. Add. Hellen. III, 4, 7. — De

locutione βιάσθαι, s. βιάζεσθαι γυναῖκα (*mulieri vim inferre*) plura interpret. Thomae Mag. pag. 151 et Phrynich. pag. 70 seq. ed. Lobeck. — Ad voces κτείνει τε ἀκρίτους conf. Werfer. in Actt. phil. Monacc. I pag. 237.

Πλήθος δὲ ἄρχον] Haec ex Euripidis Medea 119 — 130 fluxisse videri monet Wyttenb. Selectt. Hist. pag. 357. Quem eundem ad Cicer. De Nat. Deor. I, 44 conferri vult Cr. Ad verba πρώτα μὲν — δεύτερα δὲ conf. Werfer. l. l. pag. 254. Herod. III, 48.

ἰσονομίην] Stobaeus: ἰσοτιμίην. Sed vid. Herod. III, 83. 142. Nec convenit sententiae. Nam, ut recte monuit Wessel., *in populari statu laudatur iuris inter omnes aequabilitas.* Idem citat Euripid. Suppl. 433. Hyperid. apud Rutil. Lupum II §. 2 (ubi Ruhnken. comparat Sallust. Catil. 9) Liv. II, 3 et Valcken. ad Euripid. Phoeniss. 541. Tu add. Aristotel. Polit. IV, 4 §. 2 ed. Schneid. et Cicer. De rep. I, 31. Quae iuris aequabilitas cum eo potissimum referatur, ut cuique civi, quando de rebus publicis agatur, in concione animi sensa libere proferre liceat, ac-

11ποιέει οὐδέν. πάλω μὲν ἀρχὰς ἄρχει, ὑπεύθυνον⁴⁵
 δὲ ἀρχὴν ἔχει, βουλευματα δὲ πάντα ἐς τὸ κοινὸν
 ἀναφέρει. Τίθεμαι ὦν γνώμην, μετέντας ἡμέας
 μουναρχίην, τὸ πλῆθος ἀέξειν· ἐν γὰρ τῷ πολλῷ
 ἐνὶ τὰ πάντα.“ Ὅτάνης μὲν δὴ ταύτην τὴν γνώμην⁵⁰

cedit inde illa quidem ad ἰσηγορίαν; utraque autem maxime pertinet ad popularem imperii statum, sive democratiam. Conf. C. Fr. Hermann. Lehrbuch der Griech. Staatsalterth. §. 66 not. 6, qui idem not. 1 de Democratiae laudibus in universum consulatur ad h. l.

πάλω μὲν ἀρχὰς ἄρχει] i. e. sorte gerit magistratus; quatenus sc., qui magistratus gerant, sorte eliguntur inter cives eos, qui examine ante instituto, satis fuerint probati; id quod, teste Aristotele in Polit. IV, 7 §. 3 Schneid. pro maximo libertatis indicio per Graeciae civitates liberae habebatur. Ac satis notum est, Athenis potissimum omnes fere magistratus sic sorte fuisse delatos in eoque ipso valde sibi placuisse populum. Aliis locis idem obtinuisse patet ex Tittmann. Darstell. der Griechisch. Staatsverf. pag. 538 coll. pag. 308 — 314, ubi singulos magistratus, sorte Athenis electos, recenset. Add. C. Fr. Hermann. l. l. §. 149 not. 2. Cr. conf. Harencarspel: De tribun. plebis institutione, Trai. ad Rhen. 1820 pag. 2.

ὑπεύθυνον δὲ ἀρχὴν ἔχει] Constituunt haec, vel certe constituere putabantur, naturam reipublicae liberae apud Graecos,

HERODOT. II.

ut magistratus singuli muneris rationem populo redderent. Quod Athenis imprimis valuisse nemo est, qui nesciat. — Plurima hanc in rem Tittmann. l. l. pag. 324 seqq. Hinc rex s. tyrannus ἀνεύθυνος; vide supra nott.

βουλευματα δὲ πάντα ἐς τὸ κοινὸν ἀναφέρει] In Graeciae civitatibus liberis omnia ad populum eiusque conciones relata indeque unice suspensa fuisse, ita ut liber populus in concione de omnibus, quae ad civitatem, ad regiminis formam, ad iudicia, alia pertinerent, summo loco decerneret, neminem fugit. Vid. Tittmann. l. l. p. 144 seq. ibiq. Demosthen. in Neaer. p. 1375: ὁ γὰρ δῆμος ὁ Ἀθηναίων κυριώτατος ὦν τῶν ἐν τῇ πόλει ἀπάντων καὶ ἐξὸν αὐτῷ ποιεῖν ὅ,τι ἂν βούληται κ. τ. λ. Quare Cicer. De republ. I, 27: „Athenienses quibusdam temporibus sublato Areopago nihil nisi populi scitis agebant. Athenas autem atque Atheniensium rempublicam in Herodoteis potissimum respicienda esse, vix monitu opus.

ἐν γὰρ τῷ πολλῷ ἐνὶ τὰ πάντα] Haec ad Anaxagorae philosophi praeceptum (ἐν παντί παντός μοῖρα ἐνεσσι πλὴν νόου) spectare arbitratur W. Schorn.

81 ἐσέφερε. Μεγάβυζος δὲ ὀλιγαρχίῃ ἐκέλευε ἐπιτρέ- 239
 πειν, λέγων τάδε· „Τὰ μὲν Ὀτάνης εἶπε, τυραν-
 νίδα παύων, λελέχθω κάμοι ταῦτα· τὰ δ' ἐς τὸ
 πληῆθος ἄνωγε φέρειν τὸ κράτος, γνώμης τῆς ἀρί-
 20στης ἡμάρτηκε. ὀμίλου γὰρ ἀχρηῖτου οὐδὲν ἐστὶ 55
 ἀξυνετώτερον, οὐδὲ ὑβριστότερον· καί τοι τυράν-
 νου ὑβριν φεύγοντας ἄνδρας ἐς δῆμον ἀκολάστου
 3 ὑβριν πεσέειν ἐστὶ οὐδαμῶς ἀνασχετόν. ὁ μὲν γὰρ,
 εἴ τι ποιέει, γινώσκων ποιέει· τῷ δὲ οὐ γινώσκειν
 ἔνι. κῶς γὰρ ἂν γινώσκοι, ὅς οὐτ' ἐδιδάχθη, οὔτε 60

Megabyzus Ari-
 stocratiam;

in fragm. Anaxag. (Bonn.
 1829) pag. 24.

Cap. LXXXI.

ὀλιγαρχίῃ — ἐπιτρέπειν] sc.
 τὰ πρήγματα (*imperium, rerum
 summam permittere, tribuere*),
 quod ipsum additum invenio VI,
 26. Alia dabit Schweigh. in Lex.
 Herod. s. v.

τὰ δ' ἐς τὸ πληῆθος κ. τ. λ.]
 Consul. Matth. Gr. Gr. §. 478
 pag. 894. Verba seqq. γνώμης
 τῆς ἀρίστης ἡμάρτηκε illustra-
 vit aliquot locis similibus appo-
 sitis Wyttenbach. ad Plut. Mo-
 ral. I pag. 99, a Cr. laudatus.
 Indicatur autem aberratio a sen-
 tentia proposita, de qua delibe-
 retur, cui obtemperetur. Mox
 meliores libri: ὑβριστότερον
 laudatque Matth. l. l. §. 128, 3
 pag. 252. Ad ipsam senten-
 tiam conf. VII, 156, ubi: δῆμος
 συνοίκημα ἀχαριτώτατον.

ἐς δῆμον ἀκολάστου ὑβριν
 κ. τ. λ.] Tu hisce adhibe Pla-
 tonica in Polit. VIII, 13 seqq.
 et Ciceroniana De rep. I, 43
 seq. coll. Aristotel. Polit. IV, 4
 §. 4: μούναρχος γὰρ ὁ δῆμος
 γίνεται σύνθετος εἰς ἕκ πολ-
 λῶν κ. τ. λ.

τῷ δὲ οὐ γινώσκειν ἔνι] Si-
 milia quaedam de plebis inscitia
 rerum administrandarum citat
 Wesseling. ex Eurip. Suppl. 417.
 Aeschin. Dial. III, 17.

ὅς οὐτ' ἐδιδάχθη, οὔτε οἶδε
 καλὸν οὐδὲν, οὐδ' οἰκῆιον] i. e.
 qui nec didicerit, nec noverit ho-
 nestum quidquam, neque conve-
 niens. Valcken. interpretatur:
 qui nihil pulcri honestique novit
 aut ab aliis edoctus, aut a se ipse,
 quod sit proprium, ita ut verba
 οἶδε οὐδὲν οἰκῆιον idem vale-
 ant, atque οὐδὲν οἶδεν οἰκοθεν,
 id est ἐξ αὐτοῦ. Et plures at-
 tulit vir doctus locos, in quibus
 sibi opponantur εἰδέναι, sive
 νοῆσαι et διδασκῆναι. Equi-
 dem, qui in huius loci interpre-
 tatione Schweigh. secutus sum,
 malim cum Coraë οἰκῆιον h. l.
 eo sensu accipere, quo alias κα-
 θῆκον, πρόπον (*honestum, con-
 veniens*), ita ut significatione non
 valde recedat ab antecedenti
 καλὸν, cuius ipsius ampliandae
 causa haud scio, an additum
 omnino videatur. Praeter Iso-
 cratis locos a Coraë allatos vid.
 Schweigh. Lex. Polyb. p. 401.

οἶδε καλὸν οὐδὲν, οὐδ' οἰκῆϊον; ὠθέει τε ἐμπεσῶν
 τὰ πρήγματα ἄνευ νόου, χειμάρρῳ ποταμῷ
 ἕκελος; Δῆμῳ μὲν νυν, οἱ Πέρσησι κακὸν νοέουσι,
 4 οὔτοι χράσθων. ἡμεῖς δὲ, ἀνδρῶν τῶν ἀρίστων
 ἐπιλέξαντες ὁμιλίην, τούτοισι περιθέωμεν τὸ κράτος· 65
 5 ἐν γὰρ δὴ τούτοισι καὶ αὐτοὶ ἐνεσόμεθα. ἀρίστων
 δὲ ἀνδρῶν οἶκός ἄριστα βουλευμάτα γίνεσθαι.“ Με-
 82 γάβυζος μὲν δὴ ταύτην γνώμην ἐσέφερε. Τρίτος δὲ
 Δαρεῖος ἀπεδείκνυτο γνώμην, λέγων· „Ἐμοὶ δὲ τὰ 70
 μὲν εἶπε Μεγάβυζος ἐς τὸ πλῆθος ἔχοντα, δοκέει
 ὀρθῶς λέξαι· τὰ δ' ἐς ὀλιγαρχίην, οὐκ ὀρθῶς.
 2 Τριῶν γὰρ προκειμένων, καὶ πάντων τῶν λέγω
 ἀρίστων ἐόντων, δήμου τε ἀρίστου, καὶ ὀλιγαρχίης,

Darius Monar-
 chiam.

ὠθέει τε ἐμπεσῶν τὰ πρή-
 γματα ἄνευ νόου] i. e., *qui de-
 properet negotia cum impetu sine
 mente irruens, de plebe, quae
 in res publicas tractandas si in-
 ciderit, omnia proptere transigi
 temereque confici velit.* Hic
 enim cogitandum de temeritate
 concionum Graecarum et orato-
 rum impetu temerario, ut dudum
 monuit Valcken.

χειμάρρῳ ποταμῷ ἕκελος] Frequens haec imago apud ve-
 teres reperitur. Vid. Homer. II. II, 144. Alia ad h. l. attulit Valcken. Sophocl. Antig. 727. Cicer. pro Planc. 4. 6; pro Muraen. 17; pro Milon. 2; de provinc. consull. 16. Demosthen. contr. Aesch. fals. leg. pag. 383 Reisk., quem locum, eodem momento Valcken., multi post imitando expresserunt. — „Proclum si audias hic vulgi magis imperium describi dicas, quam populi. Ita enim ille in Platon. Alcib. pr. 18 p. 57: Ὁ μὲν γὰρ δημός ἐστι πρὸς ἑαυτὸ συνδεόμενον· ὁ δὲ ὄχλος διεσπασμένον

πλῆθος· ὅθεν δὴ καὶ ἐν ταῖς πολιτείαις διαφέρειν λέγουσι τὴν ὀχλοκρατίαν τῆς δημοκρατίας· ἔστι γὰρ ἢ μὲν ἄτακτος καὶ παρόνομος καὶ πλημμελής, ἢ δὲ ὑπὸ τῶν νόμων τεταγμένη. Ubi plura adposui in imo margine.“ Cr.

Δῆμῳ μὲν νυν, οἱ Πέρσησι κ. τ. λ.] Haud aliter fere Fabricius, Cineam de Epicuri doctrina disserentem audiens, utinam, inquit, talia curent, qui hostes sint populi Romani, Pyrrhus ac Samnites. Vid. Plutarch. Pyrrh. 20. — Ad formam χράσθων conf. Matth. §. 203, 4 p. 375 et ad περιθέωμεν ibid. §. 212, 9 pag. 402. De verbi significatione conf. I, 129. — In fine cap. cum recentt. edd. scripsi οἶκός pro εἰκός.

Cap. LXXXII.

Τρίτος δὲ Δαρεῖος κ. τ. λ.] Quae sequuntur exscripsit Stobaeus Tit. XLVII, 24 p. 325 s. p. 300 T. II Gaisf. Ad verba: ἐς τὸ πλῆθος ἔχοντα conf. nott. ad III, 16 fin.

3 καὶ μουνάρχου, πολλῶ τοῦτο προέχειν λέγω. ἀν-
 4 δρὸς γὰρ ἐνὸς τοῦ ἀρίστου οὐδὲν ἄμεινον ἂν φα-75
 5 νείη· γνώμη γὰρ τοιαύτη χρεώμενος, ἐπιτροπεύοι
 6 ἂν ἀμωμῆτως τοῦ πλήθους· σιγῶτό τε ἂν βουλευ-
 7 4 ματα ἐπὶ δυσμενέας ἀνδρας οὕτω μάλιστα. ἐν δὲ 240
 8 ὀλιγαρχίῃ, πολλοῖσι ἀρετὴν ἐπασκέουσι ἐς τὸ κοινόν, 80
 9 ἔχθρα ἴδια ἰσχυρὰ φιλέει ἐγγίνεσθαι. αὐτὸς γὰρ
 10 ἕκαστος βουλόμενος κορυφαῖος εἶναι γνώμησὶ τε νι-
 11 6 κᾶν, ἐς ἔχθρα μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνέονται· ἐξ ὧν
 12 στάσεις ἐγγίνονται· ἐκ δὲ τῶν στασίων, φόνος· ἐκ 85
 13 δὲ τοῦ φόνου, ἀπέβη ἐς μουναρχίην· καὶ ἐν τούτῳ
 14 7 διέδεξε, ὅσῳ ἐστὶ τοῦτο ἄριστον. Δήμου τε αὖ ἄρ-
 15 χοντος, ἀδύνατα μὴ οὐ κακότητα ἐγγίνεσθαι. κα-
 16 κότητος τοίνυν ἐγγινομένης ἐς τὰ κοινὰ ἔχθρα μὲν
 17 οὐκ ἐγγίνεται τοῖσι κακοῖσι, φιλίαι δὲ ἰσχυραί· οἱ 90
 18 γὰρ κακοῦντες τὰ κοινὰ, συγκύψαντες ποιεῦσι.
 19 8 τοῦτο δὲ τοιοῦτο γίνεται, ἐς ὃ ἂν προστάς τις τοῦ
 20 9 δήμου τοὺς τοιούτους παύσῃ. ἐκ δὲ αὐτῶν θωυμά-

πολλῶ τοῦτο προέχειν λέγω] τοῦτο, ἰ. e. τὴν μουναρχίην, e proxime antecedenti μουνάρχου mente repetend. — ἐνὸς τοῦ cum recentt. reposui pro mendoso ἐνός του. Ad verba ἂν φανείη conf. Werfer. Actt. philoll. Monacc. l p. 255 et ad seqq.: ἐπὶ δυσμενέας ἀνδρας conf. Matth. Gr. Gr. p. 1169. — Ad locutionem αὐτὸς ἕκαστος (unusquisque ipse, s. solus) Wessel. laudat Herod. VIII, 10. 123. Aeneam Tact. 4. Tu add. V, 78. VII, 19.

ἀπέβη ἐς μουναρχίην] sc. τὸ πρῆγμα, s. τὸ κράτος. In seqq. ad διέδεξε malim subaudire ἢ μουναρχίην. In utroque autem aoristo (ἀπέβη et διέδεξε) significationem eius, quod fieri ple-

rumque solet, inesse, monere vix opus. Ad ipsam rem faciunt loci gemini, quos excitavit C. Fr. Hermann. Lehrb. d. Griechisch. Staatsalterth. §. 63 not. 3.

συγκύψαντες ποιεῦσι] i. e. in idem incumbentes et consentientes faciunt. Ita Wesseling., qui συγκύψαντες restituit pro mendoso συγκρούσαντες, laudans Herod. VII, 145. Aristoph. Eqq. 850. Quae probans Wyttenb. in Selectt. hist. p. 357. 451, addit: Synes. Epist. 136 p. 273 A. et Lucian. Bis Accus. II p. 796.

ἐκ δὲ αὐτῶν θωυμάζεται] In his constituendis Schweigh. et Gaisf. secutus sum. Valcken. pro ἐκ δὲ αὐτῶν maluit ἐκ δὲ αὐτῶνδε (postea), quod receperunt Reiz. et Matth. — Ad verba

ζεται οὗτος δὴ ὑπὸ τοῦ δήμου· θωυμαζόμενος δὲ, 95
 ἀν' ὧν ἐφάνη μούναρχος ἑὼν· καὶ ἐν τούτῳ δη-
 10λοῖ καὶ οὗτος ὡς ἡ μούναρχία κράτιστον. Ἐνὶ δὲ
 ἔπει πάντα συλλαβόντα εἰπεῖν, κότεν ἡμῖν ἡ ἐλευ-
 θερίη ἐγένετο; καὶ τεῦ δόντος; κότερα παρὰ δήμου,
 11 ἢ ὀλιγαρχίης, ἢ μούναρχου; Ἐχω τοίνυν γνώμην, 1
 ἡμέας ἐλευθερωθέντας διὰ ἓνα ἄνδρα, τὸ τοιοῦτο
 περιστέλλειν· χωρὶς τε τούτου, πατρίους νόμους μὴ
 λύειν ἔχοντας εὔ· οὐ γὰρ ἄμεινον.“

83 Γνωμαι μὲν δὴ τρεῖς αὐταὶ προεκέατο· οἱ δὲ
 τέσσερες τῶν ἐπτά ἀνδρῶν προσέθεντο ταύτη. Ὡς 5
 δὲ ἐσώθη τῇ γνώμῃ ὁ Ὀτάνης, Πέρσησι ἰσονομίην
 σπεύδων ποιῆσαι, ἔλεξε ἐς μέσον αὐτοῖσι τάδε·
 2, „Ἄνδρες στασιῶται, δῆλα γὰρ δὴ ὅτι δεῖ ἓνα γέ
 τινα ἡμέων βασιλέα γενέσθαι, ἥτοι κλήρω γε λα- 10
 χόντα, ἢ ἐπιτρεψάντων τῶ Περσέων πλήθει τὸν ἀν-
 3 κεινοῖ ἐλῶνται, ἢ ἄλλη τινὶ μηχανῇ· ἐγὼ μὲν νυν
 ὑμῖν οὐκ ἐναγωνιεῦμαι· οὔτε γὰρ ἄρχειν οὔτε ἄρ-
 χεσθαι ἐθέλω. ἐπὶ τούτῳ δὲ ὑπεξίσταμαι τῆς ἀρ-

Placet Darii sen-
 tentia: Otanes a
 regni contentio-
 ne discedit, pa-
 cta sibi et suis
 posteris liber-
 tate.

seqq. ἐνὶ δὲ ἔπει — εἰπεῖν conf.
 Matth. Gr. §. 545 p. 1069
 et ad formam τεῦ (pro τίνος)
 §. 152 not. 1.

τὸ τοιοῦτο περιστέλλειν] τὸ
 τοιοῦτο, intelligit imperium s.
 dominatum regium. De verbi
 περιστέλλειν notione conf. II,
 147. III, 31. χωρὶς τούτου est:
 praeterea.

Cap. LXXXIII.

Ἄνδρες στασιῶται] Minime
 seditiosos intellige viros, sed qui
 eiusdem erant factionis, s. τοῦς
 ἐκ τῆς αὐτῆς στάσεως. Monuit
 Larcher. — Ad ἰσονομίην conf.
 nott. ad III, 80.

κλήρω γε λαχόντα] i. e. sor-
 te lectum, adeptum. Qui λα-

χόντα primus recepit pro λα-
 χόντων Wesseling. haec excita-
 vit similia: Aeschyl. S. c. Th.
 55. 128. Eumen. 33. Herod.
 IV, 94. Phil. Const. Princip. p.
 722. Tu vid. nott. ad III, 128.
 — Locutionem ἢ ἄλλη τινὶ μη-
 χανῇ Wesseling. comparat cum
 dicendi formula, quae apud Ly-
 siam occurrit: μήτε τέχνη μήτε
 μηχανῇ μηδεμιᾶ. Tu vid. Ly-
 siae orat. in Agorat. pag. 512
 Reisk.

ἐπὶ τούτῳ δὲ — ἐπ' ᾧ] Cf.
 III. 48. — Mox cum Gaisf. re-
 posui καθῆστο, quoniam sic li-
 bri scripti iubebant. Cf. I, 45.
 Dictionem ipsam ἐκ τοῦ μέσου
 καθῆσθαι Wessel. interpreta-
 tur: e medijs secedere, neutrarum

χῆς, ἐπ' ᾧ τε ὑπ' οὐδενὸς ὑμέων ἄρξομαι, οὔτε 15
 4 αὐτὸς ἐγὼ, οὔτε οἱ ἀπ' ἐμεῦ αἰεὶ γινόμενοι. Τού-
 του εἶπαντος ταῦτα, ὡς συνεχώρουν οἱ ἕξ ἐπὶ τού-
 τοισι, οὗτος μὲν δὴ σφι οὐκ ἐνηγωνίζετο, ἀλλ' ἐκ
 5 τοῦ μέσου καθῆστο. Καὶ νῦν αὕτη ἡ οἰκίη διατε- 241
 λεί μούνη ἐλευθέρα ἰοῦσα Περσέων, καὶ ἄρχεται 20
 20 ταῦτα ὅσα αὐτῇ θέλει, νόμους οὐκ ὑπερβαίνουσα
 84 τοὺς Περσέων. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ἐπὶ ἐβουλεύοντο
 ὡς βασιλέα δικαιοτάτα στήσονται· καὶ σφι ἔδοξε,
 Ὅτανη μὲν καὶ τοῖσι ἀπὸ Ὅτανεω αἰεὶ γινομένοισι
 ἦν ἐς ἄλλον τινὰ τῶν ἐπὶ ἔλθῃ ἢ βασιλεῖτη, ἐξαί- 25
 25 ρετα δίδοσθαι ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ἔτεος ἐκάστου,
 καὶ τὴν πᾶσαν δωρεὴν ἢ γίνεται ἐν Πέρσῃσι τιμω-
 2 τάτη. τοῦδε δὲ εὔνεκεν ἐβούλευσάν οἱ δίδοσθαι

Reliqui sex quos honores Otani et posteris eius decreverint, quae sibi iura inter se pepigerint: qua ratione regem fieri voluerint.

esse partium. Conf. IV, 118. VIII, 22. 73.

Cap. LXXXIV.

ἐσθῆτά τε Μηδικήν] *Medicam vestem* Acanthiis honoris causa datam Noster scribit VII, 116. Nec aliam esse putem *Persicam vestem*, quam Cilicum regulo honoris causa tribuit Cyrus minor natu ap. Xenoph. Anab. I, 2 §. 27 coll. Aelian. V. H. I, 22 fin. Intelligitur enim *Medica stola*, quae dicitur longa ad talos usque pertinens, vestis sinuosa et complicata, e serico confecta (ut scribit Procop. B. Pers. I, 20), et a Persis, postquam rerum potiti erant, recepta, ita ut et rex ipse et principes Persarum et quotquot alii viri illustres hoc munere honoris pleno ornarentur a rege, illà solemniter uterentur. Pertinet huc, opinor, Herodot. I, 135, ubi Medicam vestem Persas assumpsisse scribit; id quod de Persarum primoribus potissimum, meo quidem iu-

dicio, erit intelligendum. Nec alio spectat Cyri maioris edictum in Cyrop. VIII, 1, 40. 3, 1. Quod vero singulis viris tale vestimentum honoris causa a rege tribuitur, id plane congruit cum recentiorum Persarum more, apud quos singulis viris sive primoribus in honorem tale vestimentum, quod *Castan*, s. *Calat* vocant, a rege concedi solet. Pertinuerunt autem talia haud dubie ad munera illa maxime honorata, de quibus III, 160 et VII, 8 fin. Adhuc in monumentis Persepolitansis conspiciuntur in lapide incisi viri sive Medi, sive Persae, hac stolà induti amplà et maxime plicatà, eaque ipsà discreti ab aliis inferioris conditionis hominibus, qui aliam vestem gestant. Vid. Heeren. Ideen I, 1 pag. 214 seq. et Mongez. Mém. de l'Institut. IV p. 89 seqq. unà cum tabulà adiectà.

ἐβούλευσάν οἱ δίδοσθαι ταῦτα] In binis libris ἐβουλεύσαν-

ταῦτα, ὅτι ἐβούλευσέ τε πρῶτος τὸ πρῆγμα, καὶ
 συνέστησε αὐτούς. ταῦτα μὲν δὴ Ὀτάνη ἐξαίρετα.
 3 Τάδε δὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐβούλευσαν· παριέναι ἐς τὰ 30
 βασιλῆα πάντα τὸν βουλόμενον τῶν ἑπτὰ ἄνευ
 ἔσαγγελέος, ἢν μὴ τυγχάνη εὐδων μετὰ γυναικὸς
 βασιλεύς· γαμέειν δὲ μὴ ἐξεῖναι ἄλλοθεν τῷ βασι-
 4 λέϊ ἢ ἐκ τῶν συνεπαναστάτων. περὶ δὲ τῆς βασι- 35
 λῆτης ἐβούλευσαν τοιόνδε· ὅτεν ἂν ὁ ἵππος ἡλίου

το, quod amplectuntur Valcken.,
 (qui interpretatur: *re inter se
 deliberata constituerunt*) Wesse-
 ling. et Matthiae. Equidem
 Schweigh. et Gaisf. sequi malui.
 Conf. I, 73 ibiq. nott. Quare
 etiam infra exhibui ἐβούλευσαν
 (pro ἐβουλεύσαντο) τοιόνδε.

ἄνευ ἔσαγγελέος] Conf. I,
 114 ibiq. nott. Cr. ad h. l. ex-
 citat: „Wesseling. ad Diodor. Si-
 cul. XVI, 47 p. 118. Sainte-
 Croix Examen critiq. des histor.
 d'Alexandr. pag. 39 et Coraëm
 ad Heliodor. Aethiop. X in Ani-
 madverss. pag. 348.“ — Per-
 quam similia his sunt, quae Lu-
 cian. De Syr. dea §. 25 p. 110
 T. IX ed. Bip. habet, ubi rex
 ad Combabum: ἀπίξειαι δὲ παρ'
 ἡμέας ἄνευ ἔσαγγελέος οὐδέ τις
 ἀπέρξει σε ἡμετέρης ὄψιος, οὐδ'
 ἢν γυναικὶ ἅμα εὐνάζωμαι.

γαμέειν δὲ μὴ ἐξεῖναι] Nam
 praeter pellices, quas multas ha-
 buere Persarum reges, suas qui-
 que habebant uxores legitimas,
 quibus nati soli ad successionem
 idonei essent. Vid. I, 135 ibiq.
 nott. Brisson. de reg. Perss. prin-
 cip. I, 106 seq. Mox apud Gaisf.
 invenio συνεπαναστάτων pro
 συνεπαναστάτων, quod re-
 dixi.

ὅτεν ἂν ὁ ἵππος] „Augurii
 ex equis capti apud Graecos
 exemplum vid. ap. Hom. Hymn.
 in Apoll. 231. seq. ibique Böt-
 tinger. in Matthiae Animadverss.
 in Hymn. Homer. p. 157 seq.“
 Cr. Wesseling. observat, videri
 Persas matutinum legisse tem-
 pus, quod solem orientem vene-
 rarentur, coll. Procop. B. P. I,
 3. — Caeterum in his enarran-
 dis consentit Ctesias cum Hero-
 doto. Ita enim Ille Perss. Ex-
 ceptt. §. 15: βασιλεύει δὲ τῶν
 ἑπτὰ ὁ Δαρεῖος, τοῦ ἵππου,
 καθὰ συνέζειτο ἀλλήλοις, πρῶ-
 του μηχανῆ τινα καὶ τέχνη, ἐπει-
 δὴ ὁ ἥλιος πρὸς ἀνατολὰς ἐγέ-
 νετο, χρομετίσαντος. „Respe-
 xerunt hunc et similes locos qui
 de vocibus animalium praecepta
 consignarunt Grammatici, qui fe-
 re: ἐφ' ἵππων χρομετίσειν. Vid.
 Ammon. III, 18 p. 228 Valcken.
 Tittmanni Praef. ad Zonarae
 Lex. p. XIII, et quos alios lau-
 davi in Meletemm. e discipl. An-
 tiq. I p. 10 sqq. Olympiodorus
 in Platonis Alcib. pr. pag. 46:
 Αὐτὸς (Δαρεῖος) διὰ χρομετι-
 σμοῦ τοῦ ἵππου ἐκτήσατο τὴν
 ἀρχήν, ubi Herodotum laudat.“
 Cr. — De equis soli sacris conf.
 I, 189 ibiq. nott. Ac sponte in

ἐπανατέλλουτος πρῶτος φθέγγεται ἐν τῷ προαστείῳ, αὐτῶν ἐπιβεβηκότων, τοῦτον ἔχειν τὴν βασιληΐην.

85

Sulertia Oebaris,
Barri equisouis.

Δαρείῳ δὲ ἦν ἵπποκόμος, ἀνὴρ σοφός, τῷ οὐνομα ἦν Οἰβάργης. πρὸς τοῦτον τὸν ἄνδρα, ἐπεὶ τε⁴⁰ 2 διελύθησαν, ἔλεξε Δαρεῖος τάδε· „Οἰβάρης, ἡμῖν δέδοκται περὶ τῆς βασιληΐης ποιέειν κατὰ τάδε· ὅτεν ἂν ὁ ἵππος πρῶτος φθέγγεται ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι, αὐτῶν ἐπαναβεβηκότων, τοῦτον ἔχειν τὴν βασι-
3 ληΐην. νῦν ὦν, εἴ τινα ἔχεις σοφίην, μηχανῶ ὡς⁴⁵ ἂν ἡμεῖς σχωμεν τοῦτο τὸ γέρας, καὶ μὴ ἄλλος τις.“
4 Ἀμείβεται Οἰβάργης τοῖσδε· „Εἰ μὲν δὴ, ὦ δέσποτα, ἐν τούτῳ τοί ἐστὶ ἢ βασιλέα εἶναι ἢ μὴ, θάρσσε τούτου εἴνεκεν, καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθόν· ὡς βασιλευς οὐδεὶς ἄλλος πρὸ σεῦ ἔσται· τοιαῦτα ἔχω
5 φάρμακα.“ Λέγει Δαρεῖος· „Εἰ τοίνυν τι τοιοῦ-⁵⁰ τον ἔχεις σοφισμα, ὦρον μηχανᾶσθαι, καὶ μὴ ἀναβάλλεσθαι· ὡς τῆς ἐπιούσης ἡμέρης ὁ ἀγὼν ἡμῖν
6 ἐστί.“ Ἀκούσας ταῦτα ὁ Οἰβάργης, ποιέει τοιόνδε· ὡς ἐγίνετο ἢ νύξ, τῶν θηλέων ἵππων μίαν, τὴν ὁ

mentem venit Taciti in German. 10 §. 6, ubi conf. interprett. Cr. addit Delium in: Nachträge zu Sulzers Theorie d. schön. Künste u. Wissenschaft. Vol. VI p. 280.

φθέγγεται] „Vox propria de animalium voce naturali. Vid. Heyn. ad Iliad. XIX, vs. 407. Obs. T. VII pag. 699.“ Cr.

Cap. LXXXV.

Δαρείῳ δὲ ἦν ἵπποκόμος] „Differt ab ἵπποφορβῶ. Vid. Platon. Polit. pag. 261 pag. 255 Bekker., annotante etiam Scholiasta ad eum locum in cod. Clark. pag. 78 Gaisf.“ Cr. — Ad vocem σοφίην in seqq. conf. III, 4.

ἐν τούτῳ τοί ἐστί] i. e. si

in eo situm est, inde pendet. Cf. Herod. VI, 109, et quae Valcken. attulit; Euripid. Iphigen. Taur. 1057. Andocid. de Myster. pag. 6, 18. Lys. p. 20.

ὦρον μηχανᾶσθαι] Ex Bacchylideis [cf. Bacchyl. fragm. ed. Neue nr. XXI pag. 33 seq.]: οὐχ ἔδρας ἔρογον οὐδ' ἀμβολᾶς Herodotea fluxisse vult Wessel., idem monens verba seqq. ὡς τῆς ἐπιούσης ἡμέρης ὁ ἀγὼν ἡμῖν ἐστί dicta videri secundum proverbium: νῦν γὰρ ἐστ' ἀγὼν (vid. Aristoph. Pac. 275) aut πλησίον ὁ ἀγὼν. Eiusmodi locutiones de iis, qui ad certamen aliquod se accingant, attigit Casaubon. ad Sueton. Ner. 45.

Δαρείου ἵππος ἕσπεργε μάλιστα, ταύτην ἀγαγὼν ἔς 55
τὸ προάστειον, κατέδησε, καὶ ἐπήγαγε τὸν Δαρείον
ἵππον· καὶ τὰ μὲν πολλὰ περιῆγε ἀγχοῦ τῇ ἵππῳ.
ἐγχρίπτων τῇ θηλέῃ· τέλος δὲ, ἐπῆκε ὄχεῦσαι τὸν 242

86 ἵππον. Ἄμ' ἡμέρῃ δὲ διαφανσκούσῃ, οἱ ἔξ, κατὰ 60 Darius equi hin-
2 συνεθήκαντο, παρῆσαν ἐπὶ τῶν ἵππων. διεξελαυ- et statim omine
confirmatus.

ταύτην ἀγαγὼν] ταύτην re-
petitum post praegressum τήν,
ut III, 65. 75. Plura Struve
Spec. I Quaest. de Herod. dial.
pag. 29. — Monet Fischerus ad
Weller. I p. 371 et h. l. et cap.
seq. perspicuitatis adiuvandae
causa vocem θηλέων Nostrum
addidisse.

τὰ μὲν πολλὰ περιῆγε ἀγχοῦ
τῇ ἵππῳ] περιῆγε cum Schwgh.
et Gaisf. dedi pro περιήγαγε,
quod retinuit Matthiae. Quod
nos reposuimus, placuit quoque
Schaefer. ad Dionys. Halic. de
comp. verb. p. 208, (quem Cr.
laudat), ubi τὰ μὲν cum sequen-
τι πολλὰ iungi vetat, cum sibi
cohaerent τὰ μὲν — τέλος δέ;
plane ut alibi τὰ μὲν — τὰ δέ. In-
de vertit: et primum quidem sae-
pius. — Ad ἀγχου conf. I, 190,
et ad ἐγχρίπτων (quod cum
Gaisf. reposui pro ἐγχρίπτων,
quod Schweigh. et Matth. reti-
nuerunt) conf. II, 60 ibiq. nott.
Ad formam θηλέῃ vid. I, 192 et
add. C. Grashof. in: Schulzeit.
II, 1831 nr. 88 p. 704 not.

ἐπῆκε ὄχεῦσαι τὸν ἵππον] τὸν
ἵππον cum Gaisf. dedi, libris scri-
ptis iubentibus. Vulgo τήν ἵπ-
πον, quod Schwgh. et Matth. re-
tinuerunt. Est vero sensus: im-
misit equum ad coitum, ut τὸν
ἵππον pendeat ab ἐπῆκε. Sic
IV, 30 ἐπιείσι τοὺς ὄνους ταῖς

ἵπποις. ὄχεῦειν, ὄχευτῆς de
equo admissario dici, pluribus
monuit Frommel. in Creuzer.
Melett. III pag. 157.

Cap. LXXXVI.

Ἄμ' ἡμέρῃ δὲ διαφανσκού-
σῃ] E Sancerosti et Vindobon.
libro hoc recepit Wesselingius.
Schweigh. et Gaisf. potissimum
ob Florentini libri auctoritatem
dederunt διαφωσκούσῃ. Infra
IX, 45 eadem in formula omnes
libri διαφωσκούσῃ. Sed apud
Diodorum frequens ὑποφώ-
σκειν et ἐπιφώσκειν, ut loci
monstrant a Wessel. collecti ad
XIII, 18 (ubi est: τῆς ἡμέρας
ὑποφωσκούσης). Signifi-
cat locutio, interprete Valcken.,
postero die, ubi primum illuxit.
Alii scriptores, eodem monente
Valcken., ὡς ἡμέρα, s. ὡς ἕως
ὑπέφαινε, i. e. prima luce,
cum primum diluculet, coll.
Gell. N. Att. II, 29 ibiq. Gro-
nov. et VII, 1. — In seqq. οἱ
ἔξ sunt illi sex coniurati, cum
Otanus septimus imperio renun-
ciasset. Sic III, 83 οἱ ἔξ —
ἐπὶ τῶν ἵππων est: equis insi-
dentes, s. ἐπιβεβηκότες, ut III,
84. 85 dixerat. Conf. etiam
IX, 44.

κατὰ συνεθήκαντο] De vo-
ce κατὰ conf. I, 208. — Ad ver-
ba: κατὰ τοῦτο — ἵνα conf.
III, 64.

νόντων δὲ κατὰ τὸ προάσκειον, ὡς κατὰ τοῦτο τὸ
 χωρίον ἐγίνοντο ἵνα τῆς παροικομένης νυκτὸς κατε-
 δέδετο ἡ θήλεα ἵππος, ἐνθαῦτα ὁ Δαρκεῖου ἵππος
 προσδραμῶν ἐχρεμέτισε· ἅμα δὲ τῷ ἵππῳ τοῦτο
 ποιήσαντι, ἀστραπή ἐξ αἰθρίας καὶ βροντὴ ἐγένετο. 65
 3 ἐπιγενόμενα δὲ ταῦτα τῷ Δαρκεῖῳ, ἐτελέωσέ μιν,
 ὥσπερ ἐκ συνθέτου τευ γενόμενα· οἱ δὲ, καταθο-
 ρόντες ἀπὸ τῶν ἵππων, προσεκύνεον τὸν Δαρκεῖον
 ὡς βασιλέα. Οἱ μὲν δὴ φασὶ τὸν Οἰβάρεα ταῦτα
 μηχανήσασθαι· οἱ δὲ, τοιάδε· (καὶ γὰρ ἐπ' ἀμφό-70
 2 τερα λέγεται ὑπὸ Περσίων·) ὡς τῆς ἵππου ταύτης
 τῶν ἄρθρων ἐπιψύσας τῇ χειρὶ, ἔχοι αὐτὴν κούψας
 ἐν τῆσι ἀναξυρίσι· ὡς δὲ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι
 ἀπίεσθαι μέλλειν τοὺς ἵππους, τὸν Οἰβάρεα τοῦτον
 ἐξείραντα τὴν χεῖρα, πρὸς τοῦ Δαρκεῖου ἵππου τοὺς
 μυκτῆρας προσενεῖκαι· τὸν δὲ, αἰσθόμενον, φρι-75
 μάξασθαί τε καὶ χρεμέτισαι.

87

Oecharis artifi-
 cium ab alijs ali-
 ter narrari.

ἐτελέωσέ μιν] *eum consumma-*
runt, i. e. confirmarunt regem,
inaugurarunt. Confer I, 120.
Wesseling. citat Ep. ad Hebr.
II, 10. ὥσπερ ἐκ συνθέτου τευ,
i. e. quasi ex composito. Citat
Thomas Mag. p. 823, ubi haec:
σύνθετον οὐ μόνον τὸ συγκεί-
μενον ἐκ τινῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ
συμφωνία. Ad προσεκύνεον
conf. nott. ad II, 80.

Cap. LXXXVII.

ἔχοι αὐτὴν κούψας ἐν τῆσι
 ἀναξυρίσι] *i. e. dicunt — eum*
manu tenuisse occultatam in
braccis. Cum recentt. edd. re-
scripsi ἔχοι pro ἔχει, libris sic
iubentibus. De verbo ἔχειν, ad-
iuncto participio conf. I, 27. 28.
De Persarum braccis, s. ἀνα-
ξυρίσι conf. I, 71. Add. VII,
67 et Mongez. Mém. de l'Institut.
IV pag. 32 seqq. 48 seq.

ἀπίεσθαι μέλλειν τοὺς ἵπ-
 πους] *equos hic intelligit sex*
coniuratorum, de imperio de-
certaturi qui erant. ἀπίεσθαι
simpliciter valet abire ad locum
certaminis, sive procedere. Ad
ἐξείραντα conf. Matth. Gr. Gr.
p. 454.

φριμάξασθαί τε καὶ χρεμέ-
 τίσαι] *Glossa Herodotea: φρι-*
μάξασθαι· φρυάξασθαι, φρ-
σῆσαι. Ac φριμάττεσθαι pro-
prie de hircu, φρυάττεσθαι de
equo dici monent veteres gram-
matici, Ammonias, De diff. vo-
cabb. p. 144 (ubi vid. Valcken.
Animadverss. p. 226), Thomas
Mag. p. 901. Sed Herodotum
de equi hinnitu φριμάξασθαι
dixisse expresse monuit Suidas
s. v. coll. Schol. ad Theocr. Id.
V, 141. Add. Schaefer. ad Dion-
nys. Halic. De compos. verbb. p.

88

Δαρειός τε δὴ, ὁ Ὑστάσπεος, βασιλεὺς ἀπεδέ-
 δεκτο· καὶ οἱ ἦσαν ἐν τῇ Ἀσίῃ πάντες κατήκοοι,
 πλὴν Ἀραβίων, Κύρου τε καταστρεφασμένου, καὶ
 2 ὕστερον αὐτῆς Καμβύσεω. Ἀράβιοι δὲ οὐδαμὰ κα-80
 τήκουσαν ἐπὶ δουλοσύνη Πέρσῃσι, ἀλλὰ ξεῖνοι ἐγέ-
 νοντο, παρέντες Καμβύσεα ἐπ' Αἴγυπτον· ἀεκόν-
 των γὰρ Ἀραβίων οὐκ ἂν ἐσβάλοιεν Πέρσαι ἐς Αἴ-
 3 γυπτον. Γάμους τε τοὺς πρώτους ἐγάμεε Πέρσῃσι⁸⁵ 243

Darius imperi-
 um in Asianos
 omnes, praeter
 Arabas, tenet:
 uxores ducit pri-
 marias IV: mo-
 numentum statu-
 it adeptionis
 regni.

195, et quae alia citat Creuzer.
 in Melett. I pag. 12. — χρεμε-
 τίξειν eadem in re narranda ad-
 hibuit Ctesias Excerptt. Perss.
 §. 15 et, monente Cr., Olymp.
 in Commentt. in Alcib. I
 pag. 46. 155.

Cap. LXXXVIII.

Δαρειός — ἀπεδέδεκτο] Cum
 Darius, moriente Cyro, (vid. I,
 209) viginti ferme annos esset
 natus, Cambysis vero ac Magi
 regnum octo expleret annos, Da-
 rium undetriginta annos natum,
 s. anno 521 a. Chr. n. ad re-
 gnum accessisse concludit Lar-
 cher. in not. ad h. l. coll. Tab.
 chronol. VII p. 630. Sed vide
 quoque disputata ad III, 66. —
 Malcolm. (Gesch. v. Persien I p.
 46. 54 ed. vernac.) Darium ha-
 bet pro eo, qui a Persis dicatur
Gushtap. Sed hunc ipsum alii
 pro *Cyxare* habent. Vid. nott. ad
 I, 96 pag. 923.

Ἀράβιοι δὲ οὐδαμὰ κατή-
 ζουσιν κ. τ. λ.] οὐδαμὰ dedi-
 mus pro οὐδαμᾶ. Vid. nott. ad
 III, 10. Citat haec Eustath. ad
 Dionys. Perieg. 933. Arabes s.
 incolae eius terrae, quae nunc
 Yemen vocatur, quamquam vix
 hominum memoria tam liberi ne-
 minique subditi fuisse videntur,

quemadmodum h. l. praedicat
 Herodotus, quem alii post, (ut
 Diodor. II, 1) secuti sunt, tamen
 per breve tantum tempus exter-
 ris paruisse, cum terrae ipsius
 conditione satis tuti essent ab
 aliorum incursionibus dominatu-
 que, bene monet Ritter. Erd-
 kunde II p. 191. Neque enim
 Darius, neque eius successores,
 nec ipse denique Alexander in
 Arabiam felicem usque progres-
 si sunt et Augusti aetate, quae
 eo missa est Romanorum expe-
 ditio duce Acilio Gallo, re infe-
 cta rediit, nec ad locorum qui-
 dem cognitionem multum pro-
 fuit, teste Strabone XVI pag.
 782 s. pag. 1129 B. coll. pag.
 780 s. p. 1126 B. seqq.

ἀεκόντων γὰρ Ἀραβίων]
 Conf. supra III, 7. 8. Mox cum
 Schweigh. et Gaisf. e pluribus
 libris reposuimus ἐσβάλοιεν pro
 vulg. ἐσβάλλοιεν, cui patrocina-
 tur censor Ienensis 1817 nr.
 164 pag. 374.

Γάμους τε τοὺς πρώτους ἐγά-
 μεε Πέρσῃσι ὁ Δαρειός] Dati-
 vum Πέρσῃσι Schweigh., qui
 olim addere voluit ἐν, post re-
 tulit ad πρώτους, ut intelligan-
 tur nuptiae, quae Persis primae,
 i. e. nobilissimae fuerint. Equi-

ὁ Δαρεῖος, Κύρου μὲν δύο θυγατέρας, Ἄτοσσάν τε καὶ Ἀρτυστῶνην· τὴν μὲν Ἄτοσσαν, προσυνοικήσασαν Καμβύσῃ τε τῷ ἀδελφεῷ καὶ αὐτὶς τῷ Μάγῳ· τὴν δὲ Ἀρτυστῶνην, παρθένον. ἑτέραν δὲ Σμέρδιος τοῦ Κύρου θυγατέρα, ἔγρημε, τῇ οὐνομα ἦν Πάρμυς. ἔσχε δὲ καὶ τὴν τοῦ Ὀτάνεω θυγατέ-⁹⁰ρα, ἣ τὸν Μάγον κατάδηλον ἐποίησε. δυνάμιός τε

dem hanc vocem (*Persis*, i. e. Persarum quasi in gratiam, s. commodum, apud Persas) adiectam putem ob praegressa, quae de Arabibus Noster retulerat, qui iam ad Persas quasi regressurus et orationem quodammodo interruptam excepturus est. Neque abundare videtur haec vox hoc loco, ubi uxores iustis nuptiis ac legitimo matrimonio iunctae Dario recensentur; quippe quas e solis Persis et quidem ex una Cyri Achaemenisve stirpe regi sumere licuit; unam tantum novimus Estheram, modo huc illa pertineat, quae e simplici pellice in legitima uxoris locum evecta esse videtur. Vid. Heeren. Ideen I, 1 pag. 468. Memorantur autem h. l. ab Herodoto eae solum uxores, quibuscum Darius ab eo inde tempore erat iunctus, quo regnum adeptus est. Quas quatuor fuisse, eo magis tenendum, cum e Mohamedi instituto quatuor uxores legitime ducere liceat, eiusdemque e decreto quatuor omnino omnium optimae habendae sint uxores. Quod e sanctitate numeri quaternarii apud orientales homines repetendum. Vid. I. de Hammer. Histor. Osman. I p. 565. Filiae

Gobryae, quam prius duxerat Darius, nulla h. l. mentio. Cf. VII, 7. „Hic iam principio regni, scribit Justin. I, 10, Cyri regis filiam in matrimonium recepit, regalibus nuptiis regnum firmaturus, ut non tam in extraneum translatum quam in familiam Cyri reversum videretur.“ De simili Cyri consilio monuimus ad I, 95. Inter Darii uxores autem plurimum valuit *Atossa*, de qua Noster VII, 3: ἡ Ἄτοσσα εἶχε τὸ πᾶν κράτος, coll. III, 133. E Gobryae filia susceperat Darius filios tres, quorum unus Ἀρταβάζανης (VII, 2), alter Ἀριαβίγνης (VII, 97), tertius, quae Valcken. est suspicio, Ἀρσαμένης vocabatur. Ex *Atossa* idem Valck. dicit Dario natos fuisse *Musisten*, *Achaemenem* et *Hystaspem* (VII, 82. 97. 64); ex *Artystone* *Arsamen* et *Gobryam* (VII, 69. 72); e *Parmye* unum *Ariomardum* (VII, 78). Ex *Phratagyne*, filia fratris Artanis nati *Abrocomes* et *Hyperanthes* (VII, 224), quod utrumque nomen aequae ac *Phaedymes* (III, 68) nomen cum Graece sonet, in Persis utique miramur cum Valcken. Hammerus l. l. adfert nomen *Fatime*.

δυνάμιός τε πάντα οἱ ἐπι-

5 πάντα οἱ ἐπιπλέατο. Πρῶτον μὲν νυν τύπον ποιη-
 σάμενος λίθινον, ἔστησε· ζῶον δὲ οἱ ἐνῆν, ἀνήρ
 ἰππεύς· ἐπέγραψε δὲ γράμματα λέγοντα τάδε·
 6 ΔΑΡΕΙΟΣ Ὁ ὙΣΤΑΣΠΕΟΣ ΣΤΗΝ ΤΕ ΤΟΥ⁹⁵
 ἸΠΠΟΥ ΤΗ ΑΡΕΤΗ (τὸ οὔνομα λέγων) ΚΑΙ
 89 ΟΙΒΑΡΕΟΣ ΤΟΥ ἸΠΠΟΚΟΜΟΥ, ΕΚΤΗΣΑΤΟ
 ΤΗΝ ΠΕΡΣΕΩΝ ΒΑΣΙΛΗΙΗΝ. Ποιήσας δὲ
 ταῦτα ἐν Πέρσῃσι, ἀρχὰς κατεστήσατο εἰκοσι, τὰς

Satrapiarum XX
 et rei tributariae
 descriptio a Da-
 rio facta: Baby-
 lonicum talentum
 LXX minarum
 Euboicarum: Darius,

πλέατο] i. e. omnia ei potentia complebantur, s. omne Persarum regnum ipsi redditum, ipsiusque potentia per omnes regni partes stabilita. De plurali ἐπιπλέατο (nam Ionum more dictum pro ἐπίπλαντο) conf. nott. ad II, 96. — τύπον in seqq. notat arcam, s. columnam, cui equitis figura fuit insculpta. Conf. II, 86. 106. 138. Italus interpret reddi: un monumento di pietra; et in nota monet τύπον minime hic significare statuum, sed potius „un basso rilievo.“ — ζῶον quid sit, notavimus ad II, 4. III, 47.

τὸ οὔνομα λέγων] i. e. nomen equi hic erat adscriptum s. indicatum.

Cap. LXXXIX.

ἀρχὰς κατεστήσατο] Agnoscimus in hisce rudimenta interioris quam dicunt administrationis regni Persarum per provincias nunc accuratius descripti, vel potius describi coepti: id quod priores Persarum reges, et Cyrus et Cambyses, pari modo neglexisse videntur. Coniuncta enim est haec provinciarum descriptio, quam Darius instituisse s. ordinasse fertur, cum accuratiori tributorum, quae sin-

gulis gentibus provinciisque subditis sint praestanda, distributione, quin ex eà ipsa quodammodo nata videri queat, summam regni stabiliendi curam egregie illa quidem prodens. Neque enim fugit regem sapientem, regni administratione non bene ordinata tributisque singulorum populorum non satis accurate constitutis (quae prius, ut dona offerebantur, nec certa, nec ad ullum modum mensuramque adstricta; quo ipso vel magis premebant subditos praefectorum regionum arbitrio plane expositos), ipsum regnum vix diu stare posse integrum imperiumque brevi acquisitum, mox iam eversum iri. Quae vero Noster de hac Persici regni descriptione retulit, ea ex optimis fontibus pleraque certe fluxisse quamquam non est, quod dubitemus, ad posteriora tamen regni tempora eam non prorsus convenire haud mirum. Cum enim prima talis divisionis rudimenta potius, quam ipsam perfectam omnique parte absolutam descriptionem Darius exhibuerit, postmodo nonnulla mutata aliterve constituta esse quis miretur? Neque unice ad tributa ac vectigalia, ut quibus-

institor: Cam-
byses, dominus:
Cyrus, pater.

2 αὐτοὶ καλέουσι σατραπῆτας. καταστήσας δὲ τὰς ἀρχὰς καὶ ἄρχοντας ἐπιστήσας, ἐτάξατο φόρους οἱ προσιέναι κατὰ ἔθνεά τε, καὶ πρὸς τοῖσι ἔθνεσι τὸν τοῦς πλησιοχώρους προστάσσω, καὶ ὑπερβαίνων

dam placuit, haec descriptio spectasse censenda est, ita ut alia quaedam praeterea exstiterit ipsius terrae s. provinciarum descriptio; nam tale quid nunquam in Persarum rebus locum habuisse invenimus, apud quos utrumque potius semper coniunctum fuisse consentaneum est. Neque accurate locorum ac terrarum rationem situmve secuta est haec descriptio, in qua maior ratio habita fuisse videtur terrarum sive gentium, prout illae quidem in Persarum venerint ditionem. Quarum nonnullae post a Persis quae defecerunt, nullum amplius tributum solvisse inveniuntur. Itaque nil mirum, si apud posterioris aetatis scriptores quaedam inveniuntur, cum Herodoteis quae minime congruant, immo ob temporum diversitatem maxime distingui debeant. Sic, uti hoc utar, in singularum satrapiarum numero maxime variant scriptores. Vide, ne plura, Brisson. De reg. Perss. princ. I §. 169. De reliquis consul. Heeren. Ideen I, 1 p. 145 seqq. Rennel. pag. 479 seqq.

καλέουσι σατραπῆτας] De *Satrapae* et *Satrapiae* nomine dixi ad Ctesiam pag. 122. Persicam esse vocem omnes consentiunt; de ipsius etymo ac significatione dissentiunt. Qui ad Hebraicum שַׂטְרָפָה provocant, ii ad verum propius mihi accessisse videntur.

Indicari iidem contendunt *praefectum*, s. *regium portarum custodem*, vel simile quid.

ἐτάξατο φόρους] i. e. instituit, imperavit tributa, a singulis populis sibi praestanda. De locutione monuit Siebelis ad Pausan. VIII, 52 §. 2. Tu conf. III, 13. 89.

ὑπερβαίνων τοῦς προσεχέας] i. e. *praetergrediens gentes finitimas*, s. *vicinas*; ita ut non semper gentes vicinae s. contiguae ad unam eandemque provinciam adscriptae fuerint, sed etiam aliae remotiores, aliis gentibus interiectis separatae et disiunctae. Hoc enim sibi volunt verba: ἄλλοισι ἄλλα τὰ ἐκαστέρω ἔθνεα νέμων, i. e. *ditioni alii alias quoque gentes (non adiacentes finitimasque sed) remotiores adscribens*. Sed hoc vix aliquoties factum esse monet Heeren. l. l. p. 146, Rennelii iudicium, quo localis, ut dicunt, tantum fuerit haec provinciarum descriptio, merito reiiciens, quippe ipsius Herodoti verbis refragantibus. Contra exstitit Maltebrun. (Nouvell. Annal. d. Voyag. II pag. 335) provincias longiore intervallo separatas in hac satrapiarum descriptione iunctas fuisse prorsus negans, cum nullum istiusmodi separationis inveniatur exemplum, modo singula rite intelligantur et explicentur. Quae enim in

τοὺς προσεχέας, ἄλλοισι ἄλλα τὰ ἑαστέρω ἔθνεα
 ζινέμων. Ἀρχὰς δὲ καὶ φόρων πρόσοδον τὴν ἐπέ-5
 τειον κατὰ τάδε διεῖλε. τοῖσι μὲν αὐτῶν ἀργύριον
 ἀπαγινέουσι, εἶρητο Βαβυλώνιον σταθμὸν τάλαντον

unam satrapiam fuerint coniunctae terrae, eas omnes sibi conterminas aut certe propinquas fuisse vult, ita ut ibi tantum existant difficultates, ubi nomades commemorentur.

Ἀρχὰς δὲ καὶ φόρων πρόσοδον] Haec ipsa verba adiecta indicare quodammodo videntur, in hac regni divisione non una tributa valuisse, sed omnem reipublicae administrationem, quam dicunt, regem respexisse. Ne vero quis credat, ex hisce tributis singularum gentium, quae Persarum imperio paruerunt, aerarium exstitisse, unde in rempublicam impensae fuerint factae ac militibus, magistratibus salaria stipendiaque soluta; pro orientis more omnia istiusmodi tributa ad regem ipsum, qui pro arbitrio utatur, pertinent. Conf. Heeren. Ideen I, 1 p. 478.

τὴν ἐπέτειον] Post Schaeferum Schweigh. et Gaisf. ἐπέτειον, addicente Sancrofti libro, qui III, 95. IV, 26 exhibet ἐπέτειον. Equidem utroque loco vulgatam retinere malui. Cf. II, 92. V, 49. Larcherus praetulerat ἐπέτειον ob Gregor. Corinth. pag. 440.

Βαβυλώνιον σταθμὸν τάλαντον ἀπαγινέειν] Vox τάλαντον ne mutetur in ταλάντου, monet Wesscl., laudans I, 51. Aelian. V. H. X, 17 et I. Fr. Gronov. De Pecun. Vet. I, 6. Mox reliqui Εὐβοικόν, cuius loco alii

Εὐβοϊκόν, quae forma apud Polybium, Strabonem, Appianum reperitur. In ipsa re cum Herodoto prorsus consentit Pollux IX, 86, septuaginta Atticas ponens minas; septuaginta duas minas Atticas Aelianus V. H. I, 22 Babylonio talento attribuit, cui Noster septuaginta tantum minas Euboicas adscribit; unde sequitur, septuaginta duas minas Atticas aequasse septuaginta Euboicas, talentumque Euboicum Attico gravius fuisse eâ fere ratione, quae obtinet inter numerum tricesimum quintum et tricesimum sextum. Itaque minus opus, ut cum Gallo docto (De la Barre in Mém. de l'Acad. d. Inscript. XII p. 226 seqq.) in Herodoti textu refingatur: ἐβδομήκοντα καὶ δύο μνέας. Ueberior ad h. l. exstat Bellangerii et Larcheri annotatio, illius emendationem hancce probantis, huius illam reiicientis Euboicumque talentum septuaginta minis constituisse indeque Babylonio parferme fuisse iudicantis. Nec sane multum differre videtur Euboicum et Atticum talentum, quod ipsum sexaginta minas continuisse neminem fugit. Ad nostras mensuras si revocaris, auctore Wurmio De pond. rationn. etc. pag. 47, pondus minae Atticae est 8214, 28571 gran., talenti Attici 492 857, 1 gran. Paris., itaque mina aequat 0, 891, 3070 libr. Parisin.

ἀπαρινέειν· τοῖσι δὲ χρυσίον ἀπαρινέουσι, Εὐβοει-
 4κόν. τὸ δὲ Βαβυλώνιον τάλαντον δύναται Εὐβοϊ-
 5δας ἑβδομήκοντα μνίας. Ἐπὶ γὰρ Κύρου ἀρχοντος,
 καὶ αὐτὶς Καμβύσῳ, ἣν κατεστηκὸς οὐδὲν φόρου 244
 5πέρι, ἀλλὰ δῶρα ἀρίνειον. διὰ δὲ ταύτην τὴν ἐπί-10
 ταξιν τοῦ φόρου, καὶ παραπλήσια ταύτῃ ἄλλα, λέ-
 γουσι Πέρσαι, ὡς Δαρεῖος μὲν ἦν κάπηλος· Καμ-
 βύσης δὲ δεσπότης· Κῦρος δὲ πατήρ· ὁ μὲν, ὅτι
 ἑκαπήλευε πάντα τὰ προήγματα· ὁ δὲ, ὅτι χαλεπὸς
 τε ἦν καὶ ὀλίγωρος· ὁ δὲ, ὅτι ἥπιός τε, καὶ ἀγα-15

sive 0,932 7821 libr. Colon. (s. 29 Loth. 3, 3961 Quint. Colon.), talentum 53, 47843 libr. Paris. s. 55,96694 libr. Colon. Aliam Galli docti, Letronne, computationem exhibet Miot, Gallus Herodoti interpres; ex quâ mina Attica valet 436,5 grammes recentioris mensurae; *Euboica mina* 448,971 grammes indeque *talentum Euboicum* 26938 grammes sive 26 Kilogrammes, 938 grammes, s. 55 lib. 4 gr. antiqui ponderis.

ἀλλὰ δῶρα ἀρίνειον] Haec verissime dici orientaliumque regnorum conditioni maxime convenienter quis intelliget. Quippe in quibus hodieque subditi muneribus, quae regi s. principi offerre coacti sunt, magis adeo premuntur, quam tributis ordinariis vectigalibusque. Nec aliter Cyri maioris natu institutum fuisse, res ipsa docet. Confer Heeren. Ideen I, 1 pag. 404. Nec refragatur Herodoteae narrationi de hac tributorum annuorum descriptione a Dario instituta (conf. Polyæn. VII, 10, 3) illud, quod supra III, 67 Persis Magus concessisse dicitur

ἀτελετήν στρατηγῆς καὶ φόρου. Nam ibi non de ordinario ac statuto tributo agitur, sed de eo ipso, quod singulis gentibus pro temporum locorumque ratione fuerit impositum, sive doni ad instar quotannis ut penderent imperatum. Strabo XV p. 735 s. 1068 B. ad Darium Longimanum tributorum rationem institutam reiiicit.

ὡς Δαρεῖος μὲν ἦν κάπηλος] Sententia ab orientalium indole loquendive more non aliena et in posteriorum scriptorum libris frequens obvia, ubi Darii ob avaritiam notatur. Plura, monente Wesseling., Spanhem. ad Iulian. Or. I p. 9 et Davis. in Maximi Tyr. Diss. IV pag. 508. Add. Krabinger. ad Synesii orat. de regn. cap. IV p. 154. Probant autem Darii avaritiam vel certe nimium argenti studium ea, quae memoriae produntur I, 187. Ad vectigalia a Dario imposita faciunt Plutarch. II p. 172 F Opp. et Polyæn. VII, 8, 3. — Honorificentius de Dario testimonium Plato praebet Epist. VII p. 332 B.

ὀλίγωρος] Sic dicitur, qui

90 θά σφι πάντα ξηχανήσατο. Ἀπὸ μὲν δὴ Ἰώνων, καὶ Μαγνήτων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ Αἰολέων, καὶ Καρῶν, καὶ Λυκίων, καὶ Μιυέων, καὶ Παμφύλων, εἰς γὰρ ἦν οἱ τεταγμένος φόρος οὗτος, προσήϊε τετρακόσια τάλαντα ἀργυρίου. ὁ μὲν δὴ πρῶτος 20
 20 οὗτός οἱ νομὸς κατεστήκει. Ἀπὸ δὲ Μυσῶν, καὶ Λυδῶν, καὶ Λασονίων, καὶ Καβαλίων, καὶ Ὑγεν-

Populorum in satrapias descriptorum nomina; tributique singulis satrapiis impositi magnitudo.

nullius rei curam rationemve habet, durus ac superbus est. Hinc VI, 137 iunguntur ὕβρις et ὀλιγωρία.

ὁ δὲ ὅτι ἥπιος κ. τ. λ.] Eadem de Cyro, qui patris appellatione a subditis afficiebatur, praedicant Proclus et Olympiod. in Commentt. ad Platon. Alcib. I pag. 151 seq. II pag. 45. Add. Pausan. VIII, 43 §. 3 ibique Siebelis pag. 335. Diodor. IV, 30. Cicer. De republ. I, 27 ibiq. A. Mai. coll. II, 26. Herodotea attigit Eustath. ad Il. II, 57. Multa de his Gataker. ad Antonin. I, 9 pag. 11. Satis autem notum, quo sensu sibi oppōnantur πατήρ ac δεσπότης, quae quidem appellatio domini Graecis semper invidiosa videbatur.

Cap. XC.

Μαγνήτων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ] *Magnetes*, qui in Asia minori ad Maeandrum et Magnesium prope Sipylum habitabant, distinguuntur ab eiusdem nominis gente, quae in Thessalia sedes habuit. Vid. VII, 173. 183. — Ad *Μιυέων* conf. I, 173 ibiq. nott. — Ad hanc praefecturam quae adscriptae erant gentes, eae omnes oram Asiae minoris maritimam occidentalem et meridionalem fere totam explent a Troa-

HERODOT. II.

de inde usque ad Ciliciam. Solos Milyenses non ad oram sed intus habitasse, inde forsitan colligi poterit, quod VII, 77 inter copias Xerxis pedestres commemorantur. Dores quoque hac satrapia comprehensos fuisse non dubitamus. Rennel. l. I. pag. 481 eam ob causam videtur rex omnes gentes mari proximas in unam coniunxisse ditionem, quo navales copiae uni potissimum duci ac praefecto essent subditae.

καὶ Λασονίων, καὶ Καβαλίων, καὶ Ὑγεννέων] In his nominibus libri scripti variant. Nos Schweigh. et Gaisf. secuti sumus. Pro *Λασονίων* in Florentino aliisque codd. invenitur *Ἀλυσονίων*. De quo conf. nott. ad IV, 17. Valcken. coniecerat: *Λασονίων τῶν καὶ Καβηλέων καλεωμένων*, tum ob VII, 77, ubi haec exstant: *Καβήλεες δὲ οἱ Μήγες, Λασόνιοι δὲ καλεούμενοι*, tum ob Hygennenses, gentem prorsus incognitam. Videntur autem sedes harum gentium in Lydia eiusque ea parte, quae ad Lyciam vergit, esse quaerendae. Conf. Rennel. l. I. pag. 482. *Cabaliam* regionem novit Plinius H. N. V, 28 (ubi vid. Parisot. pag. 341) coll. 32.

νέων, πεντακόσια τάλαντα. νομὸς δεύτερος οὗτος. 3 Ἀπὸ δὲ Ἑλλησποντίων, τῶν ἐπὶ δεξιὰ ἔσπλέοντι, καὶ Φρυγῶν, καὶ Θρηάκων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ 25 Παφλαγόντων, καὶ Μαριανδυνῶν, καὶ Συρίων, ἐξήκοντα καὶ τριηκόσια ἤν τάλαντα φόρος. νομὸς τρίτος οὗτος. Ἀπὸ δὲ Κιλικίων, ἵπποι τε λευκοὶ ἐξή-

Add. Stephan. Byz. s. v. *Hellenenses* quod attinet, Wesselingio in mentem venit regionis Obigenes, quae Lycaoniae fuit pars, teste Plinio l. c. De *Lydis* ac *Mysis* conf. I, 28 ibiq. nott. et VII, 74.

πεντακόσια τάλαντα] Vocem ἀργυρίου, quae in edd. vetustis additur, scripti libri ignorant. Nec dubium, illam mente potius subaudiendam, quam textui inse- rendam esse. Fines huius satrapiae cum priore multo angustiores videantur, ne quis miretur ei maiorem argenti summam impositam: monet Rennel. l. l. per Lydiam, quae ad hanc satrapiam pertinuit, auri et argenti fuisse metalla fluviumque Pactolum e Timolo aurum secum ferentem; quo factum, ut Lydiae regum divitiae in proverbium olim cesserint ipsique Lydii primi numos cuderint, teste Herodoto I, 94, ubi vid. nott. Et magis huc pertinet Nostri locus V, 49, ubi Lydos dicit Aristagoras πολυαργυρωτάτους optimamque habitantes terram. Cf. annot. in Xanthi *Ανδιακῶν* reliquias in *Historicorr. graec. antiquiss. fragm.* pag. 203 sq. *Ct.*

Ἀπὸ δὲ Ἑλλησποντίων, τῶν ἐπὶ δεξιὰ ἔσπλέοντι] i. c. „ab *Hellespontii* a dextra intro na-

viganti, si sc. a Mari Aegaeo Hellespontum petis, ut ad Hellesponti oram Asiaticam intelligantur habitantes. De locutione ἐπὶ δεξιὰ conf. Matth. Gr. Gr. p. 1169; ad participii (ἔσπλέοντι) usum vid. nott. ad II, 11.

καὶ Φρυγῶν κ. τ. λ.] Conf. VII, 72. 73. De *Thracibus Asiaticis* vid. nott. ad I, 28, ubi etiam de *Mariandynis*. Per *Syros* indicari *Cappadoces*, patet ex I, 72, ubi vid. nott. coll. I, 6. V, 49. *Troadem*, e prima satrapia exclusam, Rennel. statuit pag. 483 seq. 485 hac praefectura tertia comprehendī, quae si cum prima et secunda comparetur, multo maioris ambitus esse videatur, licet hae tres satrapiae coniunctae ne unam quidem earum aequent, quales in orientalibus regni partibus fuerint institutae. Complectebatur autem tertia praefectura omnem Asiam minorem orientem versus a Lydia, septentrionem versus a Tauro, ad Pontum usque et Thermodontem fluvium.

Ἀπὸ δὲ Κιλικίων] Iure statuit Rennel. l. l. pag. 485 Ciliciae fines Herodoti aetate latiores fuisse, ut qui orientem versus Euphratem attigerint (V, 52) et occidentem aequae ac septentrionem versus fines terrae posterioris multo superaverint.

91

κοντα καὶ τριηκόσιοι, ἐκάστης ἡμέρης εἰς γινόμενος, καὶ τάλαντα ἀργυρίου πεντακόσια· τούτων τεσσε-30
 ράκοντα μὲν καὶ ἑκατὸν ἐς τὴν φρουρέουσαν ἵππον
 τὴν Κιλικίην χώραν ἀναισιμοῦτο, τὰ δὲ τριηκόσια
 καὶ ἐξήκοντα Δαρείῳ ἐφοῖτα. νομὸς τέταρτος οὗ-
 91 τος. Ἀπὸ δὲ Ποσειδηΐου πόλιος, τὴν Ἀμφίλοχος ὁ
 Ἀμφιάρεω οἴκισε ἐπ' οὔρουσι τοῖσι Κιλικίων τε καὶ
 Σύρων, ἀρξάμενον ἀπὸ ταύτης μέχρι Αἰγύπτου, 35
 πλὴν μοίρης τῆς Ἀραβίων, ταῦτα γὰρ ἦν ἀτελέα,
 2 πεντήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα φόρος ἦν. ἔστι 245

τούτων τεσσεράκοντα μὲν καὶ ἑκατὸν κ. τ. λ.] μὲν cum recentt. edd. adieci. Vulgo abest. Attendi vult h. l. Rennel. l. l., ut in quo, quod nuspiam alibi invenimus, equitum manus regiis impensis sustentari dicatur. Fuerunt enim hac in provincia fauces, per quas aditus in Syriam, Aegyptum, reliquas interiores regni partes patuit, et ex iis ipsis rursus in Asiam minorem. In Xerxis copiis Cilices non memorantur; centum tantum naves exhibebant VII, 91. — φοιτᾶν de tributo dicitur, quod in regium redit aerarium. Conf. V, 17 coll. VII, 23.

Cap. XCI.

Ἀπὸ δὲ Ποσειδηΐου πόλιος] Haec urbs duodecim milliaria meridiem versus est sita ab extremo sinu Issico, ubi vulgo Ciliciae et Syriae fines ponuntur; quos ipsos Herodoti aetate magis quam postea meridiem versus porrectos fuisse credibile est. Cf. Steph. Byz. s. v. — De *Amphilocho*, vate celeberrimo, vid. Pausan. II, 18. 20. V, 17. Qui idem in Cilicia *Mallum* ur-

bem condidisse fertur, teste Strabon. XIV p. 675 s. p. 993 A. Lucian. Alexandr. §. 29 Tom. V pag. 92 ed. Bip., aliis. Quin Pamphylia ab iis Graecis originem trahere dicebantur, qui hoc ipso Amphilocho et Calchante ducibus post Troiam captam dispersi alio fuerint appulsi. Conf. Herod. VII, 91. Strab. XIV p. 642 pag. 951 C. — „De Amphilocho, in cuius locum infau- sta manus Antiochum intulerat, vid. Iacob. ad Luciani Alex. l. l. p. 41 sq. et p. 126 sq.“ Cr.

ἀρξάμενον ἀπὸ ταύτης] i. e. quod attinet ad omnem istum tractum a Posidonio usque ad Aegypti fines porrectum. Minus apte cum participii usu Larcherus comparat participia δέον, ἐξόν, παρόν. De Arabia conf. III, 7. 8. 88. Intelligitur, credo, is terrae tractus, qui medius inter Aegyptum et Palaestinam est situs, Idumaea, quae vulgo vocatur, et desertum inter Gazam et Pelusium. Conf. Rennel. l. l. p. 490. De *Syria Palaestina* vid. III, 5 et VII, 89 coll. F. H. Müller. De rebb. Samitt. (Berolin. 1831) pag. 27.

δὲ ἐν τῷ νομῷ τούτῳ Φοινίκη τε πᾶσα, καὶ Συρία ἢ Παλαιστίνη καλεομένη, καὶ Κύπρος. νομὸς πέμ-
3 πτος οὗτος. Ἀπ' Αἰγύπτου δὲ, καὶ Λιβύων τῶν 40
προσεχέων Αἰγύπτῳ, καὶ Κυρήνης τε καὶ Βάρκης,
(ἐς γὰρ τὸν Αἰγύπτιον νομὸν αὐταὶ ἐκεκοσμέατο,) ἐπτακόσια προσήϊε τάλαντα, πάρεξ τοῦ ἐκ τῆς Μοί-
ριος λίμνης γινομένου ἀργυρίου, τὸ ἐγίνετο ἐκ τῶν
4 ἰχθύων. τούτου τε δὴ χωρὶς τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ 45
ἐπιμετρομένου σίτου προσήϊε ἐπτακόσια τάλαντα·
πρὸς γὰρ δύο καὶ δέκα μυριάσι Περσέων τε

καὶ Κυρήνης τε καὶ Βάρ-
κης] καὶ cum recentt. edd. ad-
didi. Ad rem conf. III, 13. Bar-
caei et Cyrenaei, qui et ipsi
Libyes erant, quod h. l. a
Libyum gente distinguuntur,
Schlichthorst (De Her. Geogr.
Afric. p. 139) eos *Libyes* intel-
ligi vult, qui Marmaricam te-
nerint, aut qui Libycum no-
mum, quem dicunt, incoluerint,
Cyrenaeos autem et *Barcaeos* di-
ci cives tantum urbium Cyrenes
et Barces. — In seqq. ἐκεκο-
σμέατο retinui cum Gaisf., qui
confert I, 100. IX, 30.

πάρεξ τοῦ ἐκ τῆς Μοίριος
κ. τ. λ.] Conf. II, 149 ibiq. nott.
Causam, cur hic proventus la-
cus Moeridis eximatur a tributo
ordinario in regis aerarium re-
deunte, Diodorus affert I, 52,
monente Valck.; cum, quae
rex Aegypti fecisset, ea Aegy-
ptiorum ad exemplum Persa
quoque fecisse putandus sit.

τούτου τε δὴ χωρὶς κ. τ. λ.]
i. e. praeter hanc igitur argenti
summam (quae sc. e piscium
proventu in lacu Moeridis redit)
et praeter frumentum, militibus,

quod demetiebantur, ex hac sa-
trapia septingenta (argenti) ta-
lenta, ut dixi, redierunt. ἐπι-
μετρομένου cum Schweigh. et
Gaisf. dedi pro μετρομένου.
Conf. nott. ad Plutarch. Flamin.
5 pag. 89.

πρὸς γὰρ δύο καὶ δέκα κ. τ.
λ.] Haec verba addita putem,
ut proxime antecedentia: καὶ
τοῦ ἐπιμετρομένου σίτου ac-
curatius explicentur. πρὸς ab-
solute accipiendum: *insuper*,
praeterea. Itaque hic fere loci
sensus: praeter tributa illa (or-
dinaria sc. atque proventus e
lacu Moeridis), Persis in Mem-
phidis arce considentibus eorum-
que auxiliariis demetiuntur fru-
menti centum viginti mille por-
tiones (s. centum viginti mille
medimnos frumenti). Nam ver-
ba δύο καὶ δέκα μυριάσι cum
sequentibus Περσέων τε τοῖσι
— κατοικημένοισι coniungere
minime licebit. Malim dativum
intelligere mensurae, s. portio-
nis inter singulos distributae, et
ad καταμετρέουσι subaudire
σίτον, quod ipsum alias addi-
tum invenitur. Neque enim,

τοῖσι ἐν τῷ Λευκῷ τείχεϊ τῷ ἐν Μέμφι κατοικημένοισι
καταμετρούουσι, καὶ τοῖσι τούτων ἐπικούροισι. νο-
5 μὸς ἕκτος οὗτος. Σατταγύδαι δὲ, καὶ Γανδάριοι, 50
καὶ Δαδίκαι τε καὶ Ἀπαρύται, ἐς τὸντὸ τεταγμένοι,

quod Alcina offert: σίτου γὰρ (pro πρὸς γὰρ) recipiendum; nec magis vocem πυρούς in πρὸς latere, quae Schaeferi ad Lambert. Bos. De ellipss. L. Gr. pag. 270 est suspicio, equidem crediderim. Ad μυριάσι intellig. μεδίμοις, quae vox modo additur, modo omittitur (conf. Schaefer. l. l.). Nam in talibus indicandis Graecos, mensuram et speciem, quippe vulgo notam, haud raro omittere recte observavit Gronovius.

τοῖσι — κατοικημένοισι] De hoc participio conf. I, 27. Memoratur apud Thucydidem I, 104 tertia Memphidis pars, nomine Λευκὸν τεῖχος, quod scilicet, monente Scholiasta, reliquae duae urbis partes latere coctili exstructae erant, tertia pars lapidibus. Add. Diodor. Sic. IX, 74. Ad vocem ἐπικούρουσ conf. nott. ad III, 4. — Ipsa tributi summa, quae incluso frumento, vix ad vicies centena millia imperialium nostrae monetae ascendit, haud ita magna videtur Rennelio l. l. p. 525, si quidem tricies centena millia hominum omnino in Aegypto fuisse (ut Diodor. refert I, 31) reputaveris, ita ut in singula capita vix sedecim grossi cadant.

νομὸς ἕκτος οὗτος] Monet Maltébrun. l. l. pag. 337 sex praefecturas antea commemo-

ratas a Persis nomine earum designatas fuisse, quae *trans aquam*, i. e. Euphratem (occidentem versus) sitae sint. Iam Herodotum idem docet subito ad provincias interiores transire, qui a Persidē, quae ad nullam praefecturam pertinebat, profectus inde reliquas satrapias recenseat easque eo ordine, qui nobis quidem temere institutus videri queat, ignorantibus scilicet rationes geographicas aliasve, quae Herodotum, ut hoc, nec alio modo, in enarrandis singulis provinciis procederet, commovere potuerint.

Σατταγύδαι — Ἀπαρύται] Gandarii et Dadicae infra occurrunt VII, 66. *Sattagydae* et *Aparytae* aliunde non cogniti. Has vero gentes omnino ad orientales plagas ultra Sogdianam versus Indi fontes et superiorem huius amnis cursum spectare dixerat Billerbeck. Difficill. geogr. As. pag. 18, improbante Gatter., qui ad superiora loca laxartis et Oxi has gentes refert. Rennelio l. l. pag. 513 seq. haec satrapia ab ea, quae decima sexta est in hoc recensu, tribus partibus ita cincta fuisse, ut occidentem versus sedes Parthorum primitivas, septentrionem versus deserta Chorasmiae, meridiem versus Ariam, orientem versus Bactriam tangeret; qui ipsi fines sunt Margianae,

ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν τάλαντα προσέφερον· νομὸς οὗτος ἑβδομος. ἀπὸ Σούσων δὲ, καὶ τῆς ἄλ-

quam regionem Noster ignorat. Ad *Gandarios* pertinere vult urbem *Godar*, ad *Aparytas* urbem *Aparticam*, utramque ab Isidoro memoratam et intra Nisaeam (quam Rennel. habet pro terra Naisabour) et Antiochiam Margianam (quam pro terra Meru habet) collocatam. Ac denique urbem Gandar eandem contendit esse, quae in Dschingisiani historia nomine *Kaendar* crebro appelletur. De *Gandariis* obloquitur Larcher. tum in not. ad VII, 66, tum in tab. geograph. Strabonis potissimum ob auctoritatem XV p. 699, s. p. 1024 A., quā Indicam potius censet gentem esse, cuius sedes ad Indum fluvium sint quaerendae. Et Wahl. (Erdbeschreib. v. Ostind. p. 461 sq. 465) longa disputatione efficere studuit, *Gandariorum* gentem *Gandariacamque* regionem non aliam esse atque eam, quam nunc vocant *Kutwer* et *Belour*; cuius gentis tribus quasdam videri *Dadicas* et *Aparytas*, aut certe accolae ea in regione, quae a Bucharria parva usque ad Tibetum parvam pertineat. Ipsum nomen cum Persicis convenire vocibus *Gandaker*, s. *Gundaker*, *Gundware*, s. *Gandware*; quibus omnibus fortem hominem significari ac *bellicosum*. *Dadicas* Larcherus ab oriente Bactriae, et ab occidente Gandariorum collocaverat. Rectius, opinor, I. de Hammer. (Annall. Vienn. XLVI p. 120 coll. LIII p. 25)

trans Oxum, in regione Bucharra, quae nunc vocatur, a gente Tadschik habitata ac primitiva Germanorum patria, collocat. [Idem vir doctus in iisdem *Annalibus* (Vol. LIII pag. 25) hos *Δαδικας* diserte Germanorum maiores dicit. *Cr.*] Add. *Histor. Osman.* I p. 616. Ac denique Maltebrun (*Annall. Nouv.* II p. 337. 338), qui hac satrapia gentes nomades montosas a Persis orientem et occidentem versus contineri Gandariosque ad *Pactycam* australem (conf. nott. ad III, 102) se extendisse vult, *Dadicas* atque *Daos* eandem esse arbitratur gentem, quae terras Bactriae vicinas tenuerit, antequam ad Caspium mare migraverit. *Aparytas* probabiliter esse putat Paryatas Ptolemaei; *Satiagydas* vero prorsus ignorari.

νομὸς οὗτος ἑβδομος] Post *νομὸς* cum Schweigh. et Gaisf., *abieci* δὲ, quod vulgo adiectum est quodque retinuit Matth.

ἀπὸ Σούσων δὲ, καὶ τῆς ἄλλης Κισσίων χώρας] Haec praefectura, ambitum si spectes, post Lydicam minima fuit, observante Rennel. l. l. p. 499. Complectebatur eam regionem, quae nunc vocatur *Chusistan*, Babyloniae, Mediae, Persidi et Persico sinui vicinam, una cum *Susis*, quae sedes fuit regia. Cf. VII, 62. 86 et Heeren. *Ideen* I, 1 pag. 299 seq. Quae olim fuit terra fertilissima ac feracissima, ea nunc deser-

92 λης Κισσίων χώρας, τριηκόσια νομὸς ὄγδοος οὐ-
 55 τοσ. Ἀπὸ Βαβυλῶνος δὲ, καὶ τῆς λοιπῆς Ἀσ-
 συρίας, χιλιά οἱ προσήϊε τάλαντα ἀργυρίου,
 καὶ παῖδες ἑκτομῖαι πεντακόσιοι νομὸς ἕννατος
 2 οὗτος. Ἀπὸ δὲ Ἀγβατάνων καὶ τῆς λοιπῆς Μη-

tis repleta indeque fere incognita recentioribus.

Cap. XCII.

καὶ τῆς λοιπῆς Ἀσσυρίας] *Babyloniam* atque *Assyriam* promiscue dici, iam supra ad I, 192 observavimus et observat h. l. Rennel. p. 497, *Assyriam* apud Herodotum complecti *Assyriam* proprio sensu, quae dicitur, *Syriam*, *Mesopotamiam* et *Babyloniam*. Tu conf. I, 192 et VII, 63.

παῖδες ἑκτομῖαι πεντακόσιοι] Eunuchorum institutum a *Babyloniis* Persas accepisse *Hellanicus* auctor erat, teste *Donato* in *Terent. Eunuch. I, 2, 87*, unde iure colligas *Babylonios* crudelis moris vel auctores omnino fuisse vel certe multum in eo praestitisse aliis gentibus. Nec alienum hoc ab effrenata *Babyloniorum* libidine, de qua vid. quae attulit *Münter*. De relig. *Babylon.* pag. 73.

Ἀπὸ δὲ Ἀγβατάνων καὶ τῆς λοιπῆς Μηδικῆς κ. τ. λ.] Hanc praefecturam, intra *Caspium* et *Persicum* mare sitam, et ambitu et coeli solique praestantia in optimis provinciis habendam esse monet *Rennel*. l. l. p. 500. *Mediam* idem vult *Herodoto* eam esse, quae posthac *Magnae Mediae* acceperit appellationem, et quae nunc vocetur *Irak Aiami*; quae *Media minor* s. *Atropate-*

ne postea vocata sit et nunc dicitur *Aderbidian*, eam *Herodoto* esse *Matienen*. De *Ecbataniis*, quae urbs in septentrionali provinciae parte erat sita, diximus ad I, 98, ubi etiam de scriptura vocis. *Paricanios* rectius dici *Paretacenos* (quae gens in confiniis huius praefecturae orientalibus a *Perside* inde usque ad *Caspiae* fauces sedes habuit; conf. etiam *Van der Chys Comment. geogr. ad Arrian.* pag. 91 et quae supra posuimus ad I, 101 coll. VII, 86), *Rennelii* est sententia l. l. pag. 501 coll. *Maltebrun* l. l. pag. 338. Cui obloquitur *Larcher*. in *Tab. geogr. s. v.*, cum *Paretaceni* fuerint *Medorum* una tribus, discernendi igitur a *Paricaniiis*, qui intra *Medos* et *Orthocorybantios* sedes tenuisse videantur. *Maltebrun* l. l. gentem dicit per plures provincias sparsam. *Prorsus* diversi sunt, qui III, 94 *Aethiopiis* iunguntur *Paricanii*. *Orthocorybantios* in meridionali praefecturae tractu habitasse *Rennel* contendit, ubi nunc terra *Kurrimabad*. Mihi nihil aliunde constat. *Gatter*. (in not. ad *Billerbeck*. Diss. l.) et has gentes et eas, quae proximae provinciae fuerint adscriptae, ab oriente maris *Caspiae* in terris borealibus quaerendas esse statuit; *Paricaniorum* sedes a me-

δικῆς, καὶ Παρικανίων, καὶ Ὀρθοκορυβαντίων,
 πεντήκοντά τε καὶ τετρακόσια τάλαντα· νο-
 ζμὸς δέκατος οὗτος. Κάσπιοι δὲ καὶ Πανσίκαι, 60

ridie Iaxartis in medio fere cursu usque ad lacum Aral fuisse veridi.

νομὸς δέκατος οὗτος] Monet Maltebrun. l. l. in hisce tribus satrapiis Herodotum ordinem sequi geographicum a meridie ad septentrionem; unde ulterius progredientem ad septentrionem memorare *Caspios* in undecima satrapia, in meridionali et australi Caspii maris tractu habitantes, et *Daritas*, tum temporis circa Caspias portas probabiliter habitantes.

Κάσπιοι δὲ καὶ Πανσίκαι κ. τ. λ.] Has gentes omnes probabiliter meridionalem Caspii maris tractum tenuisse inde a Cyri ostiis usque ad Oxum a Meridie montibus altis clausum, conicit Rennel. l. l. pag. 502. Nunc terrae vocantur Ghilan, Masanderan sive Taberistan, Korkan, Dahestan. Sed videntur istae gentes posthac suas sedes prorsus mutasse, cum nulla amplius earum inveniatur mentio. Conf. Heeren. Ideen I, 2 p. 290. Ad *Caspios* quod attinet, memorantur illi in Xerxis exercitu VII, 67. 86. Sedes, ut diximus, habuere a meridie Caspii maris, ab oriente et septentrione Mediae. Conf. Rennel. l. l. Billerbeck. l. l. pag. 19 ibique Ptolem. VII, 1, cui add. Melam III, 5 §. 39: „intus sunt ad Caspium sinum *Caspium* et Amazones.“ Quare non placet,

quod Gatter. *Caspios* habitasse vult inter mare Aral et litus Caspii maris Euroaquilonium, in litore meridionali Iaxartis, unde post occidentem versus progressos esse *Caspios* ea in loca, quae Sarmatarum fuerint, antequam in Europam primo fere post Chr. n. saeculo migrarint. Accuratius de *Caspiorum* gente disputavit Ritter. Erdkunde II pag. 899 seqq. Qui et ipse gentis olim maximae et mercaturae florentissimae sedes in meridionali Caspii maris, quod inde nomen traxit, tractu usque ad portas Caspias fere fuisse probat, ita ut Persarum aetate terram Ghilan et Derbend tenuisse putandi sint. Posthac autem nomen gentis sensim sensimque evanescere idem subiicit. Nomen, eodem monente, derivatur a *Casp*, quod *montem* significat.

Πανσίκαι] Ita libri scripti omnes praeter Sancrofti codicem, qui exhibet *Πανσοί*. *Pae-sicae* apud Pompon. Melam l. l. dicuntur itemque apud Plin. Hist. Nat. VI, 19 (17); unde in Herodoto *Παισίκαι* legi vult I. Voss., quod ipsum continuo recepit Reiz., quem sequitur Matth. Inter Oxum et Iaxartem sedes gentis fuisse statuit I. Voss. Nec dubitat Rennel. l. l. p. 503, quin Herodoti *Pausicae* iidem sint ac Strabonis *Pasicae* et Ptolemaei *Aspasiacae*, qui

Παντίμαθοί τε καὶ Δαρεΐται, ἕς τῶντὸ συμ-
 φέροντες, διηκόσια τάλαντα ἀπαγίνεον. νομὸς
 4 ἑνδέκατος οὗτος. Ἄπὸ Βακτριανῶν δὲ μέχρι
 Αἰγλῶν, ἑξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα φόρος
 93 ἦν. νομὸς δυωδέκατος οὗτος. Ἄπὸ Πακτυκῆς

Chorasmiis vicini, orientem ver-
 sus a mari Caspio habitarint.
 H. Apetz. (in not. ad Matth.
 edit.) qui *Paesicos* componit cum
 Ptolemaei *Pascis* (Πάσκαι), in
 Sogdianis esse putat, quos Plin.
 H. N. VI, 17 Scythiae populis
 adnumerat. Ipse Herodotum
 scripsisse suspicatur Πάσκαι
 καὶ Παντίμαθοι κ. τ. λ. Gat-
 ter. l. l. pag. 20. *Pausicas* et
Daritas Caspiis a meridie finiti-
 mos fuisse statuit. *Daritas* Ren-
 nel. l. l. p. 476. 503 cum *Dais*
 (de quibus vid. nott. ad I, 125)
 contendit. Nec alia fere Lar-
 cheri sententia.

Παντίμαθοι] Huius gen-
 tis nulla alibi fit mentio. Malte-
 brun. l. l. eo inclinatur, ut verum
 gentis nomen fuisse existimet
Parthi-Medae, cum Parthi Me-
 dis admixti fuerint. — In proxi-
 me seqq. ad συμφέροντες sub-
 intellig. τὸν φόρον.

Ἄπὸ Βακτριανῶν δὲ μέχρι
 Αἰγλῶν] Nemo nescit veterum
Bactra recentiorum esse *Balk*;
 quamquam provinciae ambitus
 num omni tempore idem fuerit,
 minime liquet, praesertim cum,
 notante Rennel. l. l. pag. 514,
Bactriae nomen latius patuerit
 et omnino regiones orientem ver-
 sus sitas indicet. De hac terra
 conf. Bayer. hist. regn. Bactr. §.
 4—8. In copiis Xerxis memo-
 rantur Bactriani VII, 74. De

Aeglis nihil quidquam comper-
 tum habemus. In extrema Ba-
 cttria orientem versus, ubi nunc
 terra *Kil*, *Gil* s. *Kilan*, eos ha-
 bitasse suspicatur Rennel. l. l.
 pag. 515. Quod apud Stephan.
 Byz. legitur: Αἰγῆλοι ἔθνος
 Μηδικόν quidam huc referunt.
 Billerbeck. l. l. p. 15 Αἰγλῶν
 (cuius loco libri quidam Αἰγδων
 coll. VII, 72. 80) corruptum es-
 se iudicat pro Ἀρείων.

νομὸς δυωδέκατος οὗτος]
 Mirum esse h. l. confitetur Mal-
 tebrun. l. l. pag. 339, quod in
 satrapiarum recensu Herodotus
 ad septentrionales et australes
 partes subito conversus Bactria-
 nam praefecturam commemorat;
 nisi Persarum in his narrationem
 aut publica documenta fuerit se-
 cutus.

Cap. XCIII.

Ἄπὸ Πακτυκῆς δὲ καὶ Ἀρ-
 μενίων] Conf. III, 102. Hero-
 dotum in eo errare pronuntiat
 Rennel. l. l. pag. 504, quod hu-
 ius praefecturae fines ad Pon-
 tum Euxinum usque extendat,
 cum Colchi ad nullam satrapiam,
 reliquae vero gentes ad satrapiam
 decimam nonam pertinuerint.
 Infra VII, 67 memorantur *Pa-
 ctyes* vicini Sagartiis, qui ipsi
 cum Persis proximi fuisse videan-
 tur, Pactyus sedes in regione
Bactearis, in montibus ad occi-
 dentem urbis Ispahan locandas

δὲ, καὶ Ἀρμενίων, καὶ τῶν προσεχέων μέχρι τοῦ πόν-65
του τοῦ Εὐξείνου, τετρακόσια τάλαντα. νομὸς τρί-
2τος καὶ δέκατος οὗτος. Ἀπὸ δὲ Σαραρτίων, καὶ Σα-
ραγγέων, καὶ Θαμαναίων, καὶ Οὐτίων, καὶ Μύκων,

esse suspicatur idem Rennel. At Billerbeck. l. l. pag. 13 ob locos Herodoti III, 102 et IV, 44 *Pactycam* ad Indum fluvium sitam fuisse vult; cui mox p. 14 not. Pactyes ad Oxi superiora in litore meridionali habitasse probabilis videtur. Tu conf. Heeren. Ideen I, 2 pag. 289 et Maltebrun l. l. pag. 340, qui *Pactycam* hancce in terris Caucasii plerumque ab Armeniorum imperio dependentibus sitam fuisse contendit.— De Herodoti *Armeniá*, angustioribus finibus inclusa, vid. I, 180 ibiq. nott. et V, 52. E Strabon. XI p. 530 s. pag. 802 B. Larcher. affert, Armenios praeter tributum summam regi quotannis ad Mithrae festum obtulisse viginti mille equos pullos.

Ἀπὸ δὲ Σαραρτίων] Huius satrapiae ambitu Persidem propriam includi, sitam inter Sarangaeos et Persicum sinum atque ordinario tributo exemptam teste Herodoto III, 97, haud iniuria observare videtur Rennel. l. l. pag. 508. — De *Sagartiis*, quos incolas regionis Zagatai esse suspicatur idem Rennel., diximus ad I, 125. In Media aquilonia habitasse non improbable videtur Gatter. (ad Billerbeck. l. l. pag. 16). Gentem nomadum in Perside propria fuisse statuit Maltebrun. l. l. pag. 340.

καὶ Σαραγγέων] *Sarangas*

Rennel. l. l. collocat in terra *Zarang*, s. *Sihistan*, ut nunc appellatur. Tu vid. VII, 67. III, 117 et potissimum Heeren. Ideen I, 1 pag. 334. Ritter. Erdkunde II pag. 18 seqq. 21 seqq. Nam celebratur haec regio in antiquis Persarum traditionibus sacrisque libris sive carminibus, quippe quae heroum sedes et deorum quasi patria fuerit. Quod vero Valcken. ad III, 117 *Σαράγγας* et *Αράγγας* pro una eademque gente habet, vix dubium videbitur pronuntiationem literae *Sain* spectanti. Inde recte Drangas in eadem regione *Zarang* collocat Van der Chys Commentt. geogr. ad Arrian. pag. 79.

καὶ Θαμαναίων] *Thamanacorum*, qui infra quoque III, 117 commemorantur, sedes accuratius indicare non audeat Rennel. l. l. Billerbeck. l. l. pag. 14 ad medium Oxum eos habitasse censeat, quos Maltebrun. l. l. pro *Carmaniae* incolis habet; nec alio spectat Valckenaerii hariolatio ad III, 117, ubi pro *Θαμαναίων* coniecit *Καρμανίων*.

καὶ Οὐτίων, καὶ Μύκων] *Utiis* Rennel. l. l. probabiliter eosdem esse dicit atque *Uxios*, qui Bactearis terrae sint confines. *Uxios*, et montanos et campestris, gentem bellicosam a septentrione Persidis, ubi hodie *Ascion* s. *Asciat*, in montibus, qui Persidem a Media seiungunt, habitare notat

καὶ τῶν ἐν τῆσι νήσοισι οἰκούντων τῶν ἐν τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσῃ, ἐν τῆσι τοὺς ἀνασπάστους καλεομένους κατοικίξει βασιλεὺς, ἀπὸ τούτων πάντων ἑξακόσια τάλαντα ἐγίνετο φόρος. νομὸς τέταρτος καὶ

Van der Chys Comment. geogr. ad Arrian. pag. 68. Sed monet Billerbeck. l. l. p. 17 Utios diversos esse ab Uxios, qui Susianis sint finitimi; ab oriente maris Caspii potius sedes suas habuisse et *Utios* et *Mycos*, qui iidem iunguntur VII, 68. Maltebrun. l. l. *Utios* pro tribu habet Uxiis subdita in montibus Persidem inter et Susianam; *Mycos* vero, quorum etiam apud Stephan. Byz. fit mentio, in terra, quae nunc Moghistan dicitur, habitasse existimat. Ac videtur sane et Mycorum et Utiorum gens Thamanaeis finitima Oxum versus sedes tenuisse; nec absonum est, quod Heerenius Ideen I, 2 pag. 289 protulit, Utios videri eos, qui Turcorum patres feruntur et per medium aevum vocantur Uzen. Quo autem iure statuatur Mannert. in Geogr. Gr. et Romm. V, 1 pag. 11. 12 Sarangaeos, Thamanaeos, Utios Mycos et insularum, quae mox apud Herodotum vocantur, incolas vixisse in iis Indiae partibus, quae Persarum sub ditione fuerint, ipse viderit.

τῶν ἐν τῆσι νήσοισι οἰκούντων τῶν κ. τ. λ.] Persici sinus intelligi insulas, plerasque parvas ambitu, de quibus etiam VII, 80, vix dubium. Quae insulae olim Phoenicum commercio insignes, postera aetate Venetis quoque forum praebant Indi-

carum praesertim mercium huc advectarum indeque ulterius transportatarum. Mannert. l. l. pag. 11 Persici sinus insulas hic intelligi negat, quippe longius remotas ab iis gentibus, de quibus h. l. sermo sit; quare insulas Indo fluvio propiores vel in ipso Indo sitas intelligendas esse contendit. — De *rubro mari*, s. sinu Persico, conf. nott. ad I, 180. Suspiciatur autem Rennel., cum hae insulae minores sint, satrapiae indicationem imperfectam esse, quippe ad quam etiam regiones Persico sinui adiacentes pertinuerint.

τοὺς ἀνασπάστους καλεομένους] ἀνάσπαστοι dicuntur, qui e patrio solo aliorum abducuntur et relegantur pro eo more, qui per orientem obtinuit, vel singulos viros illustres, vel integras nationes devictas, sedibus patriis motas, alia in loca multo remotiora transferendi. Tu vid. Herod. IV, 204 ibiq. Wessel. VI, 12. 9. 32. VII, 80. Ctes. Persicc. Exc. §. 9. 40. Dorvill. ad Charit. pag. 393. Gesen. ad Iesai. XXXVI, 16. — Ac mirari subit, haec ipsa loca, ad quae relegatos detrudebant Persae, saeculo decimo tertio post Chr. n. barbaris in terram continentem irrumpentibus, refugium praebuisse incolis terrae continentis, qui insulam, cui nomen Ormuz, occupaverunt.

δέκατος οὔτος. Σάκαι δὲ καὶ Κάσπιοι πεντήκοντα καὶ
διηκόσια ἀγίνεον τάλαντα. νομὸς πέμπτος καὶ δέκατος
4 οὔτος. Πάρθοι δὲ, καὶ Χοράσμιοι, καὶ Σόγδοι τε 75

Σάκαι] De *Sacis* diximus ad I, 153. Vid. VII, 64. 96 coll. VI, 113. IX, 71. Ad Scytharum stirpem pertinent, quos ipsos Sacarum nomine apud Persas designari testis est Herodotus VII, 64. Namque hac appellatione communi quotquot gentes, per deserta illa magna, quae a septentrione regni Persici extenduntur, vagantur more nomadum, comprehendi credibile est. Addam hic, quae Ritter. Vorhalle etc. p. 264. 265 protulit, Sacarum nomen ab initio probabiliter non gentis fuisse, sed ad religionem spectasse cultumque, ita ut gentes hostiles, septentrionem et occidentem versus, quae sensim sensimque ad Tanain usque pertinuerint, communibus sacris utentes, communi *Sucarum* nomine, vocati ac Gelonorum stirpem, Budinorum, Sauromatarum, aliarum complexi fuerint. — Iam vero hoc Herodoti loco tribum quandam Persis subditam (cum reliqua gens satis fuerit libera) intelligere malim, quam Rennel. l. l. p. 515 in Sogdiana orientali intra superiores Oxii et Iaxartidis regiones, in terra Kotlan et Saganian circa Imai montes habitasse censet Bactrianis finitimam.

Κάσπιοι] Sic omnes libri, plane ut VII, 86. Quo utroque loco cum, qui supra III, 92 et VII, 97 vocantur Caspii, intel-

ligi nequeant, Reiz. (Praef. p. XVI seq.) correxit *Κάσπειροι*, Stephani Byz. auctoritate fretus, qui ex Herodoti libro tertio *Κάσπειρον*, Parthorum urbem, Indiae finitimam citat. Rennelio l. l. pag. 516 et Larchero *Casios* intelligere placuit, s. incolas eius regionis, quae *Κασία χώρα* vocatur apud Ptolem. VI, 15, Sacis et Sogdianis contermina, nunc cognita nomine Kashgur et ad Buchariam minorem pertinens. De incolis Caucasi Indici non longe remotis ab urbe Caspatyro, (de qua vid. ad III, 102) cogitat Maltebrun. l. l. p. 341.

νομὸς πέμπτος καὶ δέκατος οὔτος] Asatrapia decima quinta inde notat Maltebr. l. l. p. 341 enumerationem sequi earum provinciarum, quae a Cyro in interiori Asia acquisitae, serius Persarum regno sint adiectae.

Πάρθοι δὲ καὶ Χοράσμιοι καὶ Σόγδοι τε καὶ Ἀρειοι] Quae hic memorantur gentes, coll. VII, 61. 64. 66, eae omnes iudice Rennel. p. 512 unius eiusdem sunt stirpis a Media septentrionem et orientem versus propagatae, meridiem versus intra Caucasum et Taurum. *Sogdi* intra Oxum et Iaxartem ea in terra, quae nunc vocatur Soghd s. Samarkand, habitabant; *Chorasmi* in ea, cui nunc nomen Chowaresm; *Arii* in terra Herat; Parthi tractus montosos intra Hyrcaniam, Margianam, A-

94 καὶ Ἄρειοι, τριηκόσια τάλαντα. νομὸς ἕκτος καὶ δέκατος οὗτος. Παρικάνιοι δὲ, καὶ Αἰθίοπες οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας, τετρακόσια τάλαντα ἀπαγίνεον· νομὸς 2 ἕβδομος καὶ δέκατος οὗτος. Ματιηνοῖσι δὲ, καὶ Σάσπειροι, καὶ Ἀλαροδίοισι διηκόσια ἐπετέτακτο 3 τάλαντα. νομὸς ὄγδοος καὶ δέκατος οὗτος. Μόσχοισι δὲ, καὶ Τιβαρηνοῖσι, καὶ Μάκρωσι, καὶ Μο-

246

riam et Chorasmiorum desertum Herodoti aetate tenuisse videntur. Conf. III, 117. Quos Parthos in universum pro Persis haberi vult vir doctus quidam in Hermes XXXI, 1 pag. 101. — De Ἀρείοις conf. Symbol. et Mytholog. I pag. 736 ed. sec., ubi Herodotum VII, 62 attigi. Add. I. de Hammer. in Annall. Vienn. Vol. IX p. 33 seqq. Cr. Cap. XCIV.

Παρικάνιοι δὲ, καὶ Αἰθίοπες οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας] Quum *Aethiopes Asiatici* ob VII, 70 prope Indiam in terra Makran, Haur aliisque sint collocandi, *Paricarios* minime pro *Barcaniis*, qui in regione Balkan habitarent, habendos esse monet Rennel. l. l. pag. 517, sed videri potius et ipsos in Gedrosia sive terra Makran habitasse, ubi urbs Purah, quae Alexandri aetate memoretur, caput forsitan fuerit. Pro Colchis habuit Larcherus, quem refellit Schwgh, qui ob VII, 68, ubi cum Utiis et Mycis, Erythraei maris incolis nominantur Paricanii, eos vicinos his ipsis gentibus fuisse statuit. Ad Indum fluvium adeoque in Gedrosiae et Carmaniae regionibus sedes *Aethiopum Asiaticorum* quaerendas esse contendit Billerbeck. l. l. p.

15 praesertim cum in his terris etiamnum homines facie nigricanti inveniuntur. Nec aliter fere Maltebrun. l. l. p. 342. — Conf. III, 92.

Ματιηνοῖσι δὲ κ. τ. λ.] Voculam δέ cum Schweighaeus. et Gaisf. inserui. De *Matienis* diximus ad I, 72, de *Saspiribus* ad I, 104. Hoc addo, Maltebr. l. l. *Matienos* collocare in iis terris, ubi lacus Ourmiah, *Saspires* in Caucaso circa urbem Erivan, ut nunc appellatur. *Alarodii*, qui iidem VII, 79 vocantur, vicinas his gentibus sedes occupasse videntur. Qui utrum pro *Alanorum* maioribus sint habendi, quaerit Ritter. *Erdkunde* II pag. 849. 922.

Μόσχοισι δὲ, καὶ Τιβαρηνοῖσι κ. τ. λ.] Haec satrapia, observante Rennel. pag. 507, orientem versus usque ad Phasidis et Cyri fontes pertinebat, occidentem versus usque ad Thermodontem fluvium et Pontum Euxinum, a meridie Armeniae montibus terminabatur. Atque cum Xenophon. in *Anabas.* V, 3 seqq. has easdem fere gentes nominet ab oriente occidentem versus proficiscens per terras *Macronum*, *Mosynoecorum*, *Chalybum* et *Tibarenorum*, Herodotus VII, 78 Rennelio vide-

συνοίκουσι, καὶ Μαρσί, τριηκόσια τάλαντα προεί-
 4ρητο. νομὸς εἴνατος καὶ δέκατος οὔτος. Ἰνδῶν
 δὲ πληθὸς τε πολλῶ πλεῖστόν ἐστι πάντων τῶν
 ἡμεῖς ἴδμεν ἀνθρώπων, καὶ φόρον ἀπαρίνεον πρὸς⁸⁵
 πάντας τοὺς ἄλλους ἐξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαν-

tur gentium nomina confudisse. *Moschi* apud Xenophontem non occurrunt, sed apud Herodotum VII, 78. De montibus Moschorum conf. Strab. XI p. 492 s. 754 A. et XII p. 521. 548 s. 793 A. et 825 B. Alia dabit Tzschucke ad Pompon. Mel. III, 5 §. 4 pag. 139 seq. *Tibarenos* novit Xenophon. Anab. V, 5, 1, ubi consul. Krüger. De *Macronibus* dixi ad II, 104. Maltebr. l. l. has gentes, unam post alteram, habitasse statuit in montibus Caucasi ad Caspium mare usque pertinentibus. *Moschos* et *Tibarenos* vocat quoque Pompon. Mela I, 2 §. 54.

Μοσυνοίκουσι] Recentt. edd. dederunt *Μοσσυνοίκουσι* e Sancrofti libro, Stephan. Byz. s. v. et Herod. VII, 78. Apud Xenoph. (Anab. VI, 4, 1 coll. V, 5. 1. VII, 8, 27) eadem varietas lectionis. Equidem cum Krügero scriptionem per unum *σ* vetustiorē habeo, indeque h. l. praetuli *Μοσυνοίκουσι*. Et conf. Strab. XI, 14 p. 528 s. 801 A. Sedes gentis in montibus prope Pontum Euxinum erant, septentrionem versus a Chalybum regione, et *Tibarenis* proxima.

καὶ Μαρσί] Edd. vetustae *Μάρδοισι*; libri scripti ex parte *Μαρσοῖσι* sive *Μάρσοισι*, ut Florentinus. Quod nunc legitur, ex Is. Vossii coniectura flu-

xit ad Mel. I. 2 §. 54. Nam *Mares*, qui VII, 79 iidem memorantur, *Mosynoecis* contermina gens, teste Steph. Byz. s. v. Unam gentis tribum in montibus Caucasi occidentalibus, alteram in Armenia sedes habuisse vult Maltebrun. l. l.

Ἰνδῶν τε πληθὸς κ. τ. λ.] Conf. III, 98. Plane eundem in modum Ctesias Indd. Excerptt. §. 1 Indos dicit *πλείους σχεδὸν συμπάντων ἀνθρώπων*, consentiente Strabone II p. 130 s. p. 192 A. et Arrian. Ind. VII, 1.

πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους] i. e. *prae reliquis omnibus*, ut II, 35. Vid. Matth. Gr. Gr. p. 1182. Schwgh., qui prius interpretatus erat: *pro ratione aliorum omnium*, nunc substitui vult (in Lexic. Herod.): *contra quam*, s. *supra quam reliqui omnes*.

ἐξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα ψήγματος] *tamenta auri* intelligit s. pulverem aureum, qualem e montibus auriferis fluvii secum ferunt. Cf. I, 93. III, 95. 98. V, 101. Caeterum haec summa CCCLXX talentorum auri (sive IV MDCLXXX argenteorum talentorum) nimia videtur Rennelio, cum e Babylonia et Assyria, quae omnium ditissima fuerit praefectura, mille tantum talenta redirent; sed respiciendum, opinor, quod Indis fluvii de montibus multum auri ad-

95 τα ψήγματος. νομὸς εἰκοστὸς οὔτος. Τὸ μὲν δὴ ἀργύριον τὸ Βαβυλώνιον πρὸς τὸ Εὐβοικὸν συμ-

Argentum ex tribus, Euboica talenta 9880: auri ad argentum

vehebant. De India auri ditissima testatur Ctesias Exc. Ind. §. 12, ubi vid. nott. pag. 300.

Cap. XCV.

Τὸ μὲν δὴ ἀργύριον κ. τ. λ.] Ad formam συμβαλλόμενον cf. nott. ad I, 68. Mox pro εἶναι cum Schweigh. et Gaisf. dedi γίνεται, dudum sic iubente Reiz. in Praef. pag. XIX. Benedictus maluerat εἶη ἄν. Matth. retinuit εἶναι. — Babylonicum talentum, quod supra vidimus ad III, 89, LXXII Atticas minas continere, ita conveniet cum Euboico, ut numerus 26938 cum numero 31428 sive numerus senarius cum septenario. Cum vero h. I. Herodotus 9540 talenta Euboica effici dicat 7740 talentis Babylonicis (qui numerus existit computatis singulis singularum satrapiarum tributis), sequitur, 43 talenta Babylonica convenire cum 53 Euboicis, ita ut quatuor Babylonica paria ferme sint quinque Euboicis. Haud fugit Rennelium I. p. 525. Equidem annotasse satis habeo; nam qui talia nunc rite componere velit? Mox pro τεσσαράκοντα καὶ πεντακόσια καὶ εἰνακισθλία τέλαντα in Sancrofti libro invenitur: ὀγδώκοντα καὶ ὀκτακόσια, ita ut oriatur numerus 9880, qui sanequam necessarius est ad conficiendam eam summam 14560 talentorum, quam Noster infra protulit, cum talenta argenti 9540 aurique 4680 efficiant tantum summam talentorum 14220. Larcherus Sancrofti libri lectio-

nem, in qua recipiendā dubitabat Reizius Praefat. p. XIX, arripuit, nec Schweighausero displicet ὀκτακόσια, e cuius annotatione haec transscribere liceat: „In unum collectis numeris omnibus, qui in recensu tributorum ex XIX praefecturis redeuntium diserte indicantur, prodit summa 7740 talentorum Babylonicorum; quae pro ratione 60 ad 70, quam cap. 89 docuit auctor, conficiunt Euboica talenta 9030; quibus si adieceris 4680 ex India redeuntia, habebis summam 13710. Denique his 13710 si adieceris 240 fere talenta, quae ex Moeride lacu (cap. 91 coll. cum II, 149 extr.) redibant, conficiuntur 13950 talenta. Itaque, nisi in numero 14560 (sub finem huius cap.) erratum fuerit, intelligi par est, aut in superiorum numerorum particularium aliquo sive aliquibus peccatum fuisse, aut 610 illa talenta, quae complendae summae 14560 desunt, ad reliquam summam adiecta esse tanquam pretium frumentis, ab Aegyptiis eorumque finitimis ad alenda centum et viginti hominum millia conferendi, de quo cap. 91.“ — Gallus interpres Miot Herodoteos numeros sic explicare studet, ut hac summa non solum contineatur summa tributorum, quae singulis praefecturis imposita fuerit, sed alii quoque redditus, ut v. c. ex piscatu in lacu Moeridis. Sed haud scio an verba adversentur Herodoti subsequencia: τὸ δ' ἔτι

proportio, tredecupla Herodoti tempore: subtracta summa omnium tributorum.

βαλλεόμενον τάλαντον γίνεται τεσσεράκοντα καὶ 2 πεντακόσια καὶ εἰνακισχίλια τάλαντα. τὸ δὲ χρυσίον τρισκαίδεκάστασιον λογιζόμενον, τὸ ψῆγμα εὐρίσκει-90 ται ἔον Εὐβοικῶν τάλαντων ὀγδώκοντα καὶ ἑξακο-3 σίων καὶ τετρακισχιλίων. τούτων ὧν πάντων συντιθεμένων τὸ πλήθος, Εὐβοικὰ τάλαντα συνελέγετο ἔς τὸν ἐπέτειον φόρον Δαρείῳ μύρια καὶ τετρακισχίλια καὶ πεντακόσια καὶ ἑξήκοντα· τὸ δ' ἔτι τού-95

τούτων ἔλασσον, ἀπιεῖς οὐ λέγω. Utut est, Herodoti talenta 14560, notante Heeren. Ideen I, 1 p. 480 aequant ferme centies quinquaginta vel sexaginta centena millia imperialium.

τὸ δὲ χρυσίον τρισκαίδεκάστασιον κ. τ. λ.] Computationem iustam esse nemo non videt; nam 360 talenta ramentorum auri pro ratione tredecupla conficiunt sane 4680 talenta argenti Euboica. Ac variam fuisse auri ad argentum rationem pro minori vel maiori eius abundantia monet Wesseling. Ita v. c. Platonis aetate duodecupla fuit (vid. Hipparch. p. 231 D.) Menandri comici aetate (vid. Polux IX, 76) decupla. Constantini aetate ad quindecuplam ascendit, sub Theodosio iniore ad octodecuplam; apud Romanos inter Caesaris et Diocletiani tempora duodecupla s. undecupla fuit et paulo ante tredecupla. Qualis medio aevo fuerit ratio, nunc mittimus; in praesentia per Galliam quindecupla esse dicitur. Vid. quem Miot citat Letronne Considerat. génér. sur l'eval. d. monn. Gr. et Romm. (Paris 1817) p. 103 seq.

τὸ δ' ἔτι τούτων ἔλασσον

ἀπιεῖς οὐ λέγω] „ut minorem numerum mittam, qui hanc summam excedit.“ Ita Schweigh., nec aliter uterque Gallus interpret. Et recte ad sensum, si quid video, cum Herodoti ea sit mens, ut, quae praeter haec tributa antea commemorata summae his ipsis tributis inferiores in regium aerarium deveniant, eas se hic silentio praetermittere dicat. Huiusmodi minora quaedam vectigalia praeter ordinaria tributa, recenset v. c. Heeren. Ideen I, 1 pag. 482. Iam vero si omnium horum reddituum summam ducas talentisque 14560 addas, auctore Rennelio l. l. p. 524 seq., 700 talenta pro frumento Aegyptio, 1000 pro Arabum tributis, 2000 pro Persarum, Aethiopum, Colchorum donis, existit summa talentorum 18260, quae aequant ducenties centena millia imperialium. Quae omnium totius Persarum regni reddituum summa nimis exigua videtur Rennelio itemque Robertsono (Ueber d. Kenntn. der Alten v. Indien. pag. 193 ed. vern. Forster.), qui inde concludit, auri argentique pretium illa aetate multo fuisse maius. Sed optime monet eius

96 των ἔλασσον ἀπειεῖς, οὐ λέγω. Οὗτος Δαρείῳ προσήιε
 2 φόρος ἀπὸ τε τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς Λιβύης ὀλιγαχόθεν.
 προϊόντος μέντοι τοῦ χρόνου, καὶ ἀπὸ νήσων προσήιε
 ἄλλος φόρος, καὶ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μέχρι Θεσσα-
 3 λῆς οἰκημένων. Τοῦτον τὸν φόρον θησαυρίζει ὁ
 βασιλεὺς τρόπῳ τοιῷδε. ἐς πίδαους κεραμίους τῆ-1
 ξας καταχέει· πλήσας δὲ τὸ ἄγρος, περιαιροῖει τὸν
 4 κέραμον. ἐπειὰν δὲ δεηθῇ χρημάτων, κατακόπτει
 τοσοῦτο ὅσου ἂν ἐκάστοτε δέηται.

97 Αὐταὶ μὲν νυν ἀρχαί τε ἦσαν, καὶ φόρων ἐπι-

Tributum aliud tempore post rediens ex insulis Graecis et locis Europae usque ad Thessaliam: pecunia quomodo in thesauros condita.

Persae a tributis immunes: Ae-

—
 censor ibid. pag. 526 praeter haec tributa regi solvenda etiam singulis provinciis multa alia praestanda fuisse tum in praefectos satrapasve, tum in milites per provincias distributos provinciaeque impensis sustentandos. Quae minime hoc regio tributo comprehendere censenda sunt; nec exigua ea ipsa fuisse, unus Nostri locus I, 192 satis monstrare potest de quotidiano Babylonici satrapae redditu. Cf. Heeren. Ideen I, 1 pag. 481.

Cap. XCVI.

τῆς Λιβύης ὀλιγαχόθεν] i. e. ex paucis quibusdam Libyae regionibus. De voce Libyae, quae modo latiori sensu de omni, quam nos dicimus, Africa, modo augustiori de ora Africae boreali maritima ab Aegypto usque ad Syrtes apud Herodotum invenitur, monuit Rennel. l. l. p. 567 coll. Schlichthorst. p. 14. 15. et nott. ad II, 17. Hoc loco de Libyae sensu arctiori atque in primis de Cyrene et Barce, quae III, 91 vocantur civitates Libycae Aegypto conterminae, cogitandum.

HERODOT. II.

ἀπὸ νήσων] Insulas intelligo Aegaei maris Asiae proximas indeque regis ditioni adiectas.

ἐς πίδαους] Ex hoc modo argenti aurique conservandi, praesertim si, quae IV, 166 narrantur, respexeris, haud iniuria colligi quodammodo poterit, argentum aurumve signatum sive monetam, Persis ante Darium sive incognitam, sive nullo certe in usu fuisse videri, ut qui primus aureos numos, Daricorum nomine post insignes, procudi iusserit non quidem ad vitae commercii usum aut regias impensas, sed potius eo consilio, ut memoriam suam pacto ad posteritatem transmitteret virosque bene de se meritos aliquo insigni munere remuneraretur; quamquam post Darium in communem quoque usum hos numos venisse satis superque constat. Nec alios numos, quam istiusmodi memoriales in Neopersarum regno sub Sophis procosus fuisse monet Heeren. Ideen I, 1 p. 481. Tu conf. etiam Rennel. l. l. pag. 526.

thiopum Aegyptio
finitimorum, et
Coleborum, et
Arabum dona.

τάξεις. ἢ Περσίς δὲ χώρα μούνη μοι οὐκ εἴρηται⁵
δασμοφόρος· ἀτελέα γὰρ Πέρσαι νέμονται χώραν.
2 Οἷδε δὲ φόρον μὲν οὐδένα ἐτάχθησαν φέρειν, δῶρα
δὲ ἀγίνεον. Αἰθίοπες οἱ πρόσουροι Αἰγύπτῳ, τοὺς
Καμβύσης ἐλαύνων ἐπὶ τοὺς Μακροβίους Αἰθίοπας
κατεστρέψατο· οἱ περὶ τε Νύσην τὴν ἰρὴν κατοί-10
3 κηνται, καὶ τῷ Διονύσῳ ἀνάγουσι τὰς ὀρτάς. οὗ-
τοι οἱ Αἰθίοπες, καὶ οἱ πλησιόχωροι τούτοισι, σπέρ-
ματι μὲν χρέωνται τῷ αὐτῷ τῷ καὶ οἱ Καλαντία 247
4 Ἰνδοί· οἰκήματα δὲ ἔκτηνται κατάγαια. οὔτοι

Cap. XCVII.

ἢ Περσίς δὲ χώρα] Intelligitur *Persis propria*, quae dicitur, s. terra *Fars*, s. *Farsistan*, Susianae vicina, de qua plura Heeren. l. l. p. 192 seqq. Hanc vero tributorum immunitatem ad omnes decem Persarum tribus supra I, 25 commemoratas spectasse iure monet Rennel. l. l. pag. 508.

δῶρα δὲ ἀγίνεον] Conf. nott. ad III, 89. De Aethiopibus et Cambysis expeditione contra eos vid. III, 17. Rennel. l. l. p. 572 hos Aethiopes a Cambyse subactos pro Nubiis habet.

Αἰθίοπες οἱ πρόσουροι Αἰγύπτῳ κ. τ. λ.] Citat haec Eustath. ad Odys. p. 1386, 8 s. 13, 14. De *Nysa* diximus ad II, 146.

σπέρματι μὲν χρέωνται τῷ αὐτῷ τῷ καὶ οἱ Καλαντία] Alterum τῷ abiecit Gaisf. Sine causa idonea, libris invitis. Nam utrumque apud Herodotum obvium, qui, monstrante Struve Spec. I Quaest. de Herod. dial. I pag. 25, in hisce modo solam particulam καὶ posuit, modo re-

lativum pronomen addita hac particula. — De *Calantiis* vid. III, 38. De semine cum nihil quidquam alibi relatum inveniat, haec vero gens Indica parentes suos devorare supra dicitur, Valcken. pro σπέρματι coniecit σήματι, i. e. τάφῳ; Wesselingius ad parentum comedendorum morem respiciens maluerat ἔρματι μὲν χρέωνται, i. e. eodem facinore defunguntur, quo *Indi Calatiæ*. Quorum neutrum placuit Schweigh., qui apud Athen. III, 110 E. memorari dicit τὸ ἐν Αἰθιοπία γιγνώμενον σπέρμα; coll. Polluce VI, 73 et Hesychio s. v. Ὀρίνδην, ita ut h. l. *oryza*, sive *mili* quoddam genus, infra quoque III, 100, (ubi vid. nott.) commemoratum, intelligatur. Idem consuli vult Denon. Voyag. en Egypt. pag. 75. Schweighaeuserum sequitur Italus interpres. Vernaculus interpres reddit: „— haben *dieselbigen Todtenbräuche* wie die *Calatier*.

οἰκήματα δὲ ἔκτηνται κατάγαια] Conf. IV, 183 de *Troglodytis Aethiopibus*.

συναμφοτέροι δια τρίτου ἔτεος ἀγίνεον, ἀγινέουσι¹⁵
 δὲ καὶ τὸ μέχρι ἑμεῦ, δύο χοίνικας ἀπύρου χρυσίου,
 καὶ διηκοσίας φάλαγγας ἑβένου, καὶ πέντε παῖδας
 Αἰθιοπας, καὶ ἐλέφαντος ὀδόντας μεγάλους εἴκοσι.
 5 Κόλχοι δὲ ἐτάξαντο ἐς τὴν δωρεήν, καὶ οἱ προσε-

δύο χοίνικας ἀπύρου χρυ-
 σίου] aurum purum intelligitur,
 quod coctum non est, quale ex
 fluviis auriferis provenit, aut
 in desertis sabulosis reperitur.
 Conf. nott. ad I, 50. De auri
 pulvere cogitat Larcher. ob choe-
 nicis mensuram adhibitam.

διηκοσίας φάλαγγας ἑβέ-
 νου] i. e. ducentos ebeni truncos.
 Vid. III, 114, ubi et ebenum et
 elephantos in Aethiopiae bonis
 memorat. Nostrum locum attig-
 it Plinius H. N. XII, 4 coll.
 Eustath. ad Il. p. 469, 2 s. 357,
 30. Apud Hesychium φαλάγγ-
 sunt στοργγύλα ξύλα καὶ
 σύμμετρα et apud Schol. Apol-
 lon. Rhod. II, 845 φάλαγγ, τὸ
 ἐπίμηκες καὶ στοργγύλον ξύλον
 et quae sequuntur comparanda
 cum iis, quae apud Nonium
 pag. 163 leguntur: „Phalangae
 dicuntur fustes teretes etc.“
 Sponte in mentem venit No-
 stram Planken.

ἐλέφαντος ὀδόντας μεγάλους
 εἴκοσι] Plinius H. N. VIII, 3:
 Praedam ipsi in se expetendam
 sciunt solam esse in armis suis,
 quae Iuba cornua appellat, He-
 rodotus tanto antiquior et con-
 suetudo melius, dentes.“ Ad
 quem locum nunc monet doctis-
 simus Cuvier. (pag. 407 seq. T.
 VI ed. Panckouck.), controver-

siam de natura dentium maiorum
 (Galli vocant *défenses*) elephantum
 nuper admodum fuisse agitatum,
 Iubaeque opinionem, quae ead-
 em sit Pausaniae, invenisse pa-
 tronos vel recentiori aetate,
 quamquam non dubium, quin
 potior sit Herodoti sententia,
 cum revera sint *dentes*, minime
 cornua. Ebur idem Cuvier. ad-
 dit vix differre ab ea materia
 interiori, quae in dentibus in-
 sit, dentesque illos maiores in-
 sertos esse ori dentes incisivos
 gerenti. De magnitudine den-
 tium Idem attulit recentiorum
 duo testimonia, unde patet den-
 tes vel centum libr. ponderis su-
 perasse. Elefantos in Africa
 frequentes reperiri, unde ebur
 potissimum ad Europam fuerit
 allatum per Phoenices, pluribus
 exposuit A. G. de Schlegel. Ind.
 Bibl. I, 2 pag. 137 seqq. 141
 seqq., qui idem l. l. pag. 145
 observat, Herodotum primum es-
 se inter Graecos scriptores, apud
 quem ἔλεφας de ipso elephanto
 positum inveniat.

ἐτάξαντο ἐς τὴν δωρεήν] i. e.
 „Colchi ipsi [se] ad donationem
 ordinarunt.“ Ita Wessel. subii-
 ciens, ferre sic morem in ultro-
 nea tributi et donorum collatio-
 ne, ut infra: οὔτοι ὦν δῶρα
 τὰ ἐτάξαντο et supra 13 (ubi
 vid. nott.) IV, 35. 165.

χέες μέχρι τοῦ Καυκάσιος οὐρεος· ἐς τοῦτο γὰρ 20
 τὸ οὐρος ὑπὸ Πέρσησι ἄρχεται· τὰ δὲ πρὸς βορῆν
 ἄνεμον τοῦ Καυκάσιος Περσέων οὐδὲν ἔτι φροντί-
 βζει. οὔτοι ὦν δῶρα, τὰ ἐτάξαντο, ἔτι καὶ ἐς ἑμὲ
 διὰ πεντετηρίδος ἀγίνεον, ἑκατὸν παιδας, καὶ ἑκα-
 7 τὸν παρθένους. Ἀράβιοι δὲ χίλια τάλαντα ἀγίνεον 25
 λιβανωτοῦ ἀνὰ πᾶν ἔτος. Ταῦτα μὲν οὔτοι δῶρα
 πάρεξ τοῦ φόρου βασιλεῖ ἐκόμιζον.

98

Τὸν δὲ χρυσὸν τοῦτον τὴν πολλὸν οἱ Ἴνδοι,
 ἀπ' οὗ τὸ ψῆγμα τῷ βασιλεῖ τὸ εἰρημένον κομίζου-
 2 σι, τρόπῳ τοιῶδε κτέωνται. Ἔστι τῆς Ἰνδικῆς χώ- 30
 ρης τὸ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ψάμμος. τῶν γὰρ
 ἡμεῖς ἴδμεν, τῶν καὶ περὶ ἀτρεκές τι λέγεται, πρῶ-
 7 τοι πρὸς ἡῶ καὶ ἡλίου ἀνατολὰς οἰκέουσι ἀνθρώ-

India, prima re-
 gio ad orientem:
 quo tractu sabu-
 losa et vasta:
 eius multae gen-
 tes, lingua dis-
 sonae, victu et
 moribus diver-
 sae: Indorum
 Ichthyophago-

Καυκάσιος οὐρεος] In duobus
 libris Καυκάσιοιο a Καύκασος,
 quod invenitur I, 203. 204. IV,
 12. Sed I, 104 τὸ Καυκάσιον
 ὄρος. In nostro loco Steph. Byz.
 s. v. agnoscit Καυκάσιος.

ἐς τοῦτο γὰρ τὸ ὄρος ὑπὸ
 Πέρσησι ἄρχεται] Hoc verissi-
 me dici monet Heeren. Ideen I,
 1 pag. 148, cum septentrionem
 versus Persarum regnum Ponto
 Euxino, Caspioque mari et Cau-
 casi montibus inter utrumque
 mare positis terminaretur; qui
 fines a nemine ante Zingis-Chan.
 sunt superati.

ἑκατὸν παιδας] Etiamnum e
 regionibus Caucasiis in Aegy-
 ptum mitti, quos Mammalucos
 vocant, milites eximios insigni-
 que et corporis robore et for-
 mositate docet Rennel. l. I. pag.
 525 not.

Ἀράβιοι δὲ χίλια τάλαντα]
 Exscripsit Eustath. ad Dionys.
 Perieget. 923. Mox cum Schwgh.
 et Gaisf. dedi ταῦτα μὲν οὗτοι

δῶρα, ubi vulg. ταῦτα μὲν ὦν
 δῶρα, quod retinuit Matthiae.

πάρεξ] Apud Homerum inven-
 nitur παρέξ et παρέξ promi-
 scue; apud Herodotum unice
 πάρεξ idque paroxytonon. Plu-
 rima hanc in rem attulit
 Grashof. in: Schulzeit. II 1831
 p. 515 seqq. Et monuerat quo-
 que de accentu Fischer. ad Wel-
 ler. III, 6 p. 272. Conf. III, 91.
 117. Nec aliter περίξ III, 158.
 IV, 15, ubi cf. nott. — πάρεξ τ.
 φ. est: praeter imperatum aliis
 tributum, ut Wessel. explt.

Cap. XCVIII.

τὸ εἰρημένον κομίζουσι] Cf.
 III, 94.

πρῶτοι πρὸς ἡῶ καὶ ἡλίου
 ἀνατολὰς — Ἴνδοί] Ctesias Ind.
 1 ultra Indos habitare negans
 mortales cum Herodoto conve-
 nit itemque Strabo XI p. 130 s.
 p. 192 A. — De Herodoti at-
 que Ctesiae India Tu vid. Ex-
 curs. II ad h. l.

πῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἰνδοί· Ἰνδῶν γὰρ τὸ πρὸς 3τὴν ἡῶ ἐρημίη ἐστὶ, διὰ τὴν ψάμμον. Ἔστι δὲ πολ-
 λὰ ἔθνεα Ἰνδῶν, καὶ οὐκ ὁμόφωνά σφισι. καὶ οἱ 35
 μὲν αὐτῶν νομάδες εἰσὶ· οἱ δὲ, οὐ. οἱ δὲ ἐν τοῖσι
 ἔλεσι οἰκέουσι τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἰχθύας σιτέονται
 ὤμους, τοὺς αἰρέουσι ἐκ πλοίων καλαμίνων ὄρμεώ-

rum navigia sin-
 gula e genu a-
 rundinis et ve-
 stes ex phleo.

Ἰνδῶν γὰρ τὸ πρὸς τὴν ἡῶ
 ἐρημίη ἐστὶ, διὰ τὴν ψάμμον] Ne quis hoc miretur, bene mo-
 net Heeren. Id. I, 1 p. 367 In-
 diam, qualem certe Noster no-
 vit, et septentrionalem et meri-
 dionalem in deserta exiisse, il-
 lam in deserta *Cobi*, quae dicun-
 tur, hanc in regionem sabulosam,
 quae inde a terra Guzerat us-
 que ad Multan pertineat; unde
 factum, ut Herodotus omnem
 Indiam orientem versus desertis
 terminari crederet. Rennelio
 l. l. p. 519 hoc loco desertum
Iesselmere s. *Registan* indicari
 videtur. Conf. etiam Maltebrun.
 Annal. Nouvell. d. Voyag. II p.
 322 seq.

Ἔστι δὲ πολλὰ ἔθνεα Ἰνδῶν,
 καὶ οὐκ ὁμόφωνά σφισι] Hee-
 ren. l. l. I, 3 pag. 295 de Indo-
 rum ordinibus (*Casten* vocant)
 disserens, easque ad diversas
 gentium stirpes revocans, haec
 Herodoti verba eo magis respici
 vult, quo verius illa dicta vide-
 antur ei, qui quam diversae sint
 gentes communi Indorum nomi-
 ne vulgo comprehensae, satis
 noverit. Ut enim in multis aliis
 rebus nec levibus maxime diffe-
 runt hae gentes, ita hoc quo-
 que ipsum, quod non una illae
 lingua utantur eademque, lucu-
 lento est documento, diversae
 stirpis Indorum esse gentes.

οἱ δὲ ἐν τοῖσι ἔλεσι οἰκέουσι
 τοῦ ποταμοῦ] Indum fluvium,
 in cuius paludibus hae gentes
 habitent, intelligi manifestum est.
 Quare cum Heeren. Id. I, 1 p.
 361 huius gentis sedes circa ipsa
 Indi ostia posuerim iuxta Arabi-
 tas, ad quos forsitan pertinuit.
 Nec movet me Maltebrunii au-
 ctoritas, qui l. l. p. 325 hanc
 gentem quippe piscibus fruen-
 tem ratibusque exiguis utentem
 ad superioris Indi ripas habitas-
 se contendit.

ἐκ πλοίων καλαμίνων ὄρμεώ-
 μενοι] Quod Wesselingio in
 mentem venerat ὄρμεόμενοι
 (ab ὄρμεύω *homo pisces capto*);
 quodque Pauvilio ὄρμιώμενοι (ab
 ὄρμιά *linea, humus*, unde ὄρμι-
 ἄσμαι *homo capto*); hoc utroque
 non opus. Vulgatam Schweigh.
 Latine sic reddit: *navigiis ex*
arundine confectis insectantes et
 in nota ad h. l.: *navibus arundi-*
neis ad capiendos pisces exeun-
tes; in quo Gaisfordio displicet
 vox *exeuntes*, cum ὄρμιώμαι si-
 gnificet *initium motus ortumque*
alicunde capio, indeque Hero-
 doti verba potius valeant: *e na-*
vigiis arundineis piscantur, s.
utuntur navigiis arundineis ad
captandos pisces. Larcherus scri-
 bi vult ὄρμεόμενοι, ut unus Pa-
 risinus liber affert.

4μενοι. καλάμου δὲ ἐν γόνυ πλοῖον ἕκαστον ποιέε-40
ται. οὔτοι μὲν δὴ τῶν Ἰνδῶν φορέουσι ἐσθῆτα
φλοῖνῃν· ἦν, ἐπεὶ ἀν ἐκ τοῦ ποταμοῦ φλοῦν ἀμῆ-

καλάμου δὲ ἐν γόνυ πλοῖον
ἕκαστον ποιέεται] Haec ipsa,
οἱσινor, Plinius respexit de Indi-
ca arundine praeter alia sic scri-
bens Hist. Nat. XVI, 36: „Arun-
dini quidem Indicae arborea am-
plitudo; — navigiorumque etiam
vicem praestant, si credimus,
singula internodia etc.“ et VII,
2: „arundines tantae procerita-
tis, ut singula internodia alveo
navigabili ternos interdum ho-
mines ferant. Multos ibi quina
cubita constat longitudine exce-
dere.“ Quae de arundinis ge-
nere, cui nomen *Bambus*, intel-
ligenda esse, bene ad h. l. mo-
nuit Cuvier., addens hanc arun-
dinem maximis arboribus non
cedere altitudine, crassitie et
soliditate, cuius una quaedam
species, *Bambus arundinacea*, ad
sexaginta pedes adeoque amplius
in altitudinem porrigatur. Prima-
rius de Indica arundine locus ex-
stat apud Ctesiam Exc. Ind. 6,
ubi antiquiorum scriptorum con-
gressi testimonia (in quibus prae-
cipue consul. praeter Plin. l. l.
Diodor. II, 17 med. XVII, 90.
Strab. XV. pag. 710 s. 1037 C.
Theophrast. Hist. Plant. IV, 11
p. 159 Schneid.), et quae a re-
centioribus disputata sunt, in-
dicavi. Tu vid. imprimis Sal-
mas. Exercitt. Plinn. pag. 1019
seq. 1052 seq. Schneider. ad
Theophrast. l. l. p. 371. Wahl.
Erdbeschr. v. Ostind. pag. 765
et Heeren. Ideen I, 1 pag. 360,

quocum plane faciendum esse
puto, ut arundo Indica, cuius
apud Herodotum mentio fit, pro
Bambi arundine habeatur, quae
ipsa in iis Indiae regionibus, ad
quas Herodoti narrata proxime
spectant, maxime proveniat. *Bam-
busan* et *Calamum Rotang* Lin-
nei a Sprengel. Hist. Bot. I p.
171 intelligi, ex Schneideri an-
notatione l. animadverti.

φορέουσι ἐσθῆτα φλοῖνῃν]
τε, quod post ἐσθῆτα vulgo le-
gebatur, cum recentt. edd. su-
stuli. Sequens ἦν, quod si re-
tinneris, ad καταπλέξαντες erit
referendum, aliquot libri omit-
tunt, probante Struve Spec. I
Quaest. de dial. Herod. pag. 22,
quippe qua voce importuna eie-
cta omnia optime procedant, cum
Herodotus in talibus plerumque
ἀσυνδέτως loqui solet.

ἐσθῆτα φλοῖνῃν] Docet Wes-
sel. Atticis φλέως, Ionibus φλοῦς
herbam esse palustrem, scirpi in-
star (Nostrum *Bast*), auctore
Polluce X, 178, ubi ἐσθῆς φλοῖ-
νῃ (*vestis scirpea*, s. *ex phleo*),
coll. Pausan. VIII, 22, etc.
Schweigh. laudat Niebuhr. Itin.
II p. 70 ibique tab. aen. XII fig.
C. Attigit Heeren. l. l. I, 3 pag.
328 seq. vestimenta apud Indos
antiquissimo aevo ex arborum
cortice parata, atque Herodoto
et Ctesiae Ind. 22 commemorata;
qualia anachoretarum aut
poenitentiam agentium suppli-
cantiumve hominum fuisse e Sa-

99 σωσι καὶ κόψωσι, τὸ ἐνθεῦτεν φορομοῦ τρόπον καταπλέξαντες, ὡς θώρηκα ἐνδυνέουσι. Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν πρὸς ἡῶ οἰκέοντες τούτων, νομάδες εἰσὶ, κρεῶν ἐδεσται ὤμων· καλέονται δὲ Παδαῖοι.

Indi Padaei vivunt carnibus crudis: aegrotos et senes mactant et epulantur. 248

contalae carmine Indico patet; quae eadem sub sole siccare solebant, humiditati ut resisterent. [„Conf. Philostrat. de Vita Apollonii III, 16. Liber. legum auctore Menu s. Manu cap. VI vs. 6. Carmen Indicum Ramayana lib. I Stroph. 30 et Kosegarteni Annot. in version. german. fabulae scenicae Nalae (Nali) pag. 288 sq.“ Cr.] Sed apud Ctesiam l. l. ξύλινα ἱμάτια haud scio an eiusmodi intelligenda sint vestimenta, qualia supra III, 47 Herodotus indicaverat εἴρια ἀπὸ ξύλου, i. e. ex cotoneo s. gossypio (Baumwolle) confecta. Vid. nott. ad Ctes. pag. 326 et ad Herod. III, 47.

φορομοῦ τρόπον καταπλέξαντες] i. e. corbis ad instar pertextentes. Locutionem repetiit Pausan. VIII, 22 §. 4, ubi conf. Siebelis. Glossa Herodotea ad h. l. φορομός· πλέγμα ὡς κόφινος. — Ad formam ἐνδυνέουσι conf. Matth. Gr. Gr. pag. 448.

Cap. XCIX.

καλέονται δὲ Παδαῖοι] De Padaeis interpretes laudant Tibull. IV, 1. 144, et Nicol. Damascen. ap. Stob. p. 105, 31. E Reliquiis Histor. univers. pag. 144 ed. Orelli cf. eundem in Supplement. Notarr. in Nicol. Damasc. pag. 70 sq. Larcherus cum Rennel. l. l. pag. 519 Padaeos et Gangarios pro una ea-

demque gente habet, quae utraque a Gange fluvio, qui idem Padus s. Padda in sanscritana lingua appelletur, nomen accepit; ita ut Padaeorum gens ad Gangem eiusque ostia sit eligenda. Contra in montibus septentrionalibus hanc gentem feram Tartaris conterminam quaerendam esse censet Vincent. apud Rennel. l. l. pag. 720. Heeren. Ideen I, 1 pag. 364. Padaeos, qui ab oriente Indorum ichthyophagorum, s. ab oriente ostiorum Indi fluvii sedes habuerint, in terra statuit collocandos esse, quae nunc vocatur Guzeret, ubi fluvius Paddar, ad cuius ripas gens palans nomen invenerit. Nec longe hinc abesse notat desertam amplam sabulosa, usque ad terram Multan porrecta, in quibus et antiquo et recentiore aevo gentes maxime rudes ac ferae domicilium habuerint, quales Noster Calatiarum s. Calantiarum nomine supra III, 38, (ubi vid. nott.) indicarit. Cui obloquitur Maltebrun. Nouvell. Annal. II p. 326. 329, cum Padaeorum sedes in montibus superioris terrae Paniab meridiem versus a terra Kaschmir quaerendae sint; utramque vero gentem Padaeorum et Calatiarum, quos ultimos ad orientem Herodotus norit, non tam Indicae videri vult stirpis, quam Scythicae.

2 νομαίοισι δὲ τοιοῦσδε λέγονται χρᾶσθαι. ὃς ἂν κάμη 46
 τῶν ἀστῶν, ἦν τε γυνή ἦν τε ἀνὴρ, τὸν μὲν ἄνδρα
 ἄνδρες οἱ μάλιστα οἱ ὀμιλέοντες κτείνουσι, φάμε-
 νοι αὐτὸν τηκόμενον τῇ νοῦσῳ τὰ κρέα σφίσι δια- 50
 3 φθείρεσθαι. ὁ δὲ ἄπαρνος ἐστὶ μὴ μὲν νοσέειν· οἱ
 δὲ, οὐ συγγινωσκόμενοι, ἀποκτείναντες κατευωχέου-
 νται. ἦν δὲ γυνή κάμη, ὡσαύτως αἱ ἐπιχρωώμεναι
 4 μάλιστα γυναικες ταῦτά τοῖσι ἀνδράσι ποιεῦσι. τὸν
 γὰρ δὴ ἐς γῆρας ἀπικόμενον θύσαντες κατευωχέου- 55
 νται. ἐς δὲ τούτου λόγον οὐ πολλοὶ τινες αὐτῶν
 ἀπικνέονται· πρὸ γὰρ τοῦ τὸν ἐς νοῦσον πίπτον-
 τα πάντα κτείνουσι. Ἐτέρων δὲ ἐστὶ Ἰνδῶν ὅδε ἄλλος
 τρόπος· οὔτε κτείνουσι οὐδὲν ἔμψυχον, οὔτε τι σπεί-

100

Indi alii, qui her-
ba victitant, et

νομαίοισι δὲ τοιοῦσδε] Ita cum Schweigh, et Gaisf. exhibui. Vulgo νόμοισι δὲ τοιοισίδε. Matth. edidit: νόμοισι τοιοισίδε δέ. Cf. infra IV, 26. De ipsa re vide sis nott. ad III, 38.

ὁ δὲ ἄπαρνος ἐστὶ μὴ μὲν νοσέειν] Vulgo ἀπαρνεόμενος, quod retinuit Matth. tum in textu, tum in Gr. Gr. §. 559, ubi h. l. excitatur. Tu conf. Pollucem V, 104 et Suidam s. v. et ad locutionem III, 66. II, 179. V, 106. — In proxime antecedentibus pro διαφθείρεσθαι Aldina et aliquot libri διαφθείρειν, quod amplectendum iudicat censor Ienensis 1817 nr. 164 pag. 372.

οἱ δὲ, οὐ συγγινωσκόμενοι] i. e. hi vero, non concedentes hoc, non agnoscentes, quod sc. morbo se laborare negat. Similia quaedam vid. apud Schwgh. in Lex. Herod. s. v.

ἐς δὲ τούτου λόγον — ἀπικνέονται] i. e. in eius rationem, ad eam sc. senectutem pauci perve-

niunt, interprete Gronovio, qui confert VII, 9. Mox cum Schwgh. et Gaisf., probante censore Ienensi 1817 nr. 163 pag. 363 seq., edidi πίπτοντα πάντα. Vulgo: πάντα πίπτοντα, quod Matthiae retinuit.

Cap. C.

οὔτε κτείνουσι οὐδὲν ἔμψυχον] Apud Nicol. Damascen. (pag. 140 ed. Orell. ex Stob. 66, 38) eadem de gente quaedam Indica, cui nomen Ἀρίτονοι, praedicantur. Ubi Orell. praeter alia Herodotum merito laudat pag. 66 in Nott. supp. Herodoteam narrationem, in qua caeterum falsa veris admixta sint, ad eos spectare, quos vulgo vocamus *Hindus*, statuit Rennel. l. l. p. 519 et Vincent. ibid. p. 720. Aliter placet Heerenio Ideen I, 1 pag. 365, qui h. l. de ea gente, cui nunc nomen *Marattorum*, agi contendit; horum enim maiores has ipsas Indiae regiones septentrionales semper antiqui-

ρουσι, οὔτε οἰκίας νομίζουσι ἐκτῆσθαι· ποιηφραγέουσι 60
 δὲ, καὶ αὐτοῖσι ἔστι ὅσον κέρχρος τὸ μέγαθος ἐν κά-
 λυκι, αὐτόματον ἐκ τῆς γῆς γινόμενον· τὸ συλλέγον-
 2τες, αὐτῇ κάλυκι ἔψουσί τε καὶ σιτέονται. ὃς δ' ἂν ἐς
 νοῦσον αὐτῶν πέσῃ, ἐλθὼν ἐς τὴν ἔρημον κέεται·
 φροντίζει δὲ οὐδεις οὔτ' ἀποθανόντος, οὔτε κά-65
 101 μνοντος. Μίξις δὲ τούτων τῶν Ἰνδῶν τῶν κατέλεξα
 πάντων ἐμφανῆς ἔστι, κατάπερ τῶν προβάτων· καὶ
 τὸ χροῶμα φορέουσι ὁκοῖον πάντες καὶ παραπλήσιον

morbo affecti se-
 cedunt in locum
 solium.

Omnes has gen-
 tes in propatulo
 coire: atrum iis
 colorem, atram
 genituram esse:
 longius a Persis

tus, tenuisse monet, eosque ipsos non aliter atque Indos s. Hindus carnem plerumque aversari, bellicosos caeteroqui et valde rudes vel nostra aetate. Quae cum Herodoti verbis conveniunt; nec refragantur, quae de nigro istorum Indorum colore Idem perscripsit, cum in meridionalibus Indiae tractibus homines reperiantur vel prorsus nigri vel quorum color ad nigritiam proximè accedat.

καὶ αὐτοῖσι ἔστι ὅσον κέρχρος τὸ μέγαθος ἐν κάλυκι] Vulgo haec de *oryza* intelligunt, qua Indiae gentes vesci vitamque potissimum sustentare dicuntur. Conf. Heeren. Ideen I, 1 pag. 366 (coll. nott. ad Herod. III, 97) et Heyne Opuscul. Acad. T. I pag. 345 in nott. Cum vero h. l. semen comparetur cum milio parvo, unde *oryzae* semine minus fuisse colligi potest, cumque semen una cum calice fuerit coctum, id quod in *oryzam* minime cadere potest, Link. (Die Urwelt p. 218) Herodotum hic loqui statuit de *Hibisco* quodam, cuius plures species per Indiam edi soleant, ita ut fructus non maturi, semen,

arca et calix simul una coquantur. Semen maturum aequare magnum milium magnitudine, immaturum semen esse minus. De *oryza* dubitaverat quique Miot, qui indicari iudicat *Dourah* s. *holcum sorghum* Linn., cum in India aeque atque in Aegypto (cf. II, 36 ibiq. nott.) *holcus* inveniatur, sigillatim in regionibus septentrionem versus a terra Paniab sitis, ut monet Maltebrun. l. l. pag. 323. — In seqq. scripsi cum recentt. edd. αὐτῇ κάλυκι pro αὐτῇ τῇ κάλυκι.

Cap. CI.

καὶ τὸ χροῶμα φορέουσι — *Αἰθίοψι*] Haec verissime dici ex Heerenio modo notavi. Cum Herodoto consentiunt Arrian. Exp. Alex. V, 4, 8. Ctes. Ind. §. 9 coll. 20. 24. Quam vero sententiam de sole Indiam regionesque australes maxime urente Graeci tenebant (vid. infra III, 104), ex ea consequens erat, Indos, qui proximi solis radiis expositi essent, magis inde aduri et nigrum cutis recipere colorem. Conf. Bredow. Uranolog. p. VIII.

ad austrum habitant, nec Dario parauerunt.

2 Αἰθίοψι. ἡ γονὴ δὲ αὐτῶν, τὴν ἀπίενται ἐς τὰς γυναικας, οὐ, κατάπερ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐστὶ λευκὴ, ἀλλὰ μέλαινα, κατάπερ τὸ χρῶμα· τοιαύτην δὲ καὶ Αἰθίοπεσ ἀπίενται θορῆν. οὔτοι μὲν τῶν Ἰνδῶν ἕκαστέρω τῶν Περσέων οἰκέουσι, καὶ πρὸς νότου ἀνέμου· καὶ Δαρείου βασιλέος οὐδαμὰ ὑπήκουσαν.

102

Indi alii Persis propius, ceteris Indis ad septentrionem habitantes, victu similes Bactriis, omnium pugnacissimi: aurum ubi et quomodo colligant: desertum [Lop]: formica-

Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν Κασπατύρω τε πόλι καὶ τῇ Πακτυκῇ χώρῃ εἰσὶ πρόσουροι, πρὸς ἄρκτου τε καὶ βορῆω ἀνέμου κατοικημένοι τῶν ἄλλων Ἰνδῶν, 249 οὗ Βακτρίοισι παραπλησίην ἔχουσι δίαιταν. οὔτοι καὶ μαχιμώτατοί εἰσι Ἰνδῶν, καὶ οἱ ἐπὶ τὸν χρυσὸν στελλόμενοι εἰσὶ οὔτοι. κατὰ γὰρ τοῦτό ἐστι ἐρημίη

ἡ γονὴ δὲ αὐτῶν κ. τ. λ.]
Haec falso tradi auctor est Aristoteles H. A. III, 22. Gener. Animall. II, 2 p. 207 coll. Strabon. XV p. 695 s. 1019. Idem iudicium esse Sömmeringii, viri doctissimi, observat Heeren. Ideen I, 1 pag. 366.

οὔτοι μὲν τῶν Ἰνδῶν κ. τ. λ.]
Propter haec verba Heeren. Ideen I, 1 pag. 363 seq. hic cogitari vult de iis regionibus, quae ab oriente tangunt Indi fluvii loca inferiora, quibus nomen Sind, s. omnino de ea regione, quae inter terras Multan et Guzerat sita est.

Cap. CII.

πρὸς ἄρκτου τε καὶ βορῆω ἀνέμου] πρὸς ἄρκτου est septentrionem versus; qua significatione alias accusativus praepositioni adiungitur, ut IV, 7. Conf. Matth. Gr. Gr. pag. 1180. De voce ἀνέμου hic addita conf. nott. ad I, 6. Ad rem confer Ritter. Erdkunde II pag. 622 et vid. Excurs. ad h. l. de Caspa-

tyro urbe et Pactyica regione. Mox cum recc. edd. scripsimus καὶ οἱ ἐπὶ τὸν χρυσὸν, ubi vulgo abest vocula οἱ.

τοῦτό ἐστι ἐρημίη] Cum Indi, quibus haec deserta sint vicina, prope Bactra et Pactycam, sive prope terras Balk et Cabul, e septentrione reliquorum Indorum habitent, in montibus Tibeti parvae et Buchariae parvae, nulla alia deserta hic intelligi posse iure notat Heeren. Ideen I, 1 p. 340 coll. pag. 90, nisi deserta Cobi. Add. Maltebrun. Nouvell. Annall. d. Voyag. II pag. 323. Montes his desertis adiacentes auri venis abundare constat fluviosque inde occidentem versus per Buchariam magnam delabentes aurum secum ferre aequae atque eos, qui ad orientem aquas volventes vel in lacus se effundant, vel arenis se immisceant. Ac vel praeterlapso saeculo auri ramenta, sive pulverem aureum, ex his regionibus in Sibiriam deduci solitum

διὰ τὴν ψάμμον· ἐν δὴ ὧν τῇ ἐρημίᾳ ταύτῃ καὶ τῇ ⁸⁰rum genus vulpes magnitudine
 ψάμμῳ γίνονται μύρμηκες, μεγάθεια ἔχοντες κυνῶν ^{gestam ab his}

fuisse docet Heeren. l. l. De ipsis desertis consul. Wahl. Erd-
 beschr. v. Ostind. p. 481 seqq.
 744 seq.

γίνονται μύρμηκες] Ad se-
 quens μεγάθεια conf. II, 10 ibi-
 que nott. — Ad rem optime mo-
 nuit Heeren. Ideen I, 1 p. 342,
 sive veri quid inesse statuamus
 in hac de formicis narratione,
 cui bestiola, quae ad instar cri-
 ceti in terram se abdat, occa-
 sionem dederit, sive omnia plane
 ficta iudicemus, certi vix
 quidquam nobis terrae ipsius et
 animalium, quae alat, naturam
 ignorantibus statui posse, prae-
 sertim cum regiones, de quibus
 hic sermo, orientalium fabulis
 maxime celebratae sint (conf.
 Excurs. ad III, 98), quae inde
 per omnem Orientem Graeciam-
 que adeo propagatae fluxerint.
 Neque tamen omnem narratio-
 nem prorsus fictam crediderim,
 cum Herodotus in aula Persarum
 regum (Sisis, credo, ubi
 Herodotum ipsum fuisse cum
 Dahlmanno in Herod. pag. 77
 statuere placet) huiusmodi for-
 micas in India captas et inde
 advectas ali scribat. Cui aliud

recentioris temporis testimonium
 addit Larcher. ex Thuan. hist.
 XXIII p. 461 et Busbecq. Epp.
 Turc. 4, a Persarum sc. rege
 anno MDLIX oratorem ad So-
 limanum missum fuisse cum mu-
 neribus; inter quae ipsa fuisse for-
 micam Indicam magnitudine canis
 mediocris, animal mordax ac sae-
 vum *). Neque vero formicas,
 quae vulgo dicuntur, hic intel-
 ligi debere, sed maiora animalia
 pellibus induta, non minus ex
 ipsius Herodoti verbis patet,
 quam Megasthenis e testimonio,
 qui ipse in India pelles vulpinis
 maiores se vidisse affirmat apud
 Arrian. Ind. 15, cui add. Strabon.
 XV p. 706 s. 1032. II p.
 70 s. 121. Aelian. H. A. III, 4.
 Pompon. Mel. III, 7 §. 2. Plin.
 H. N. XI, 36. XXXIII, 21. Schol.
 ad Sophocl. Antig. 1037. The-
 mist. Or. XXVII p. 337 C. D.
 Quae cum ita sint, Comes de
 Veltheim. in Commentat., quae
 inscribitur: „Von den goldgra-
 benden Ameisen und Greifen der
 Alten“ (Vermischte Aufs. T. II p.
 267 seqq.), Herodoti hanc narra-
 tionem relatum vult ad auri lo-
 tionem quandam in his desertis

*) In codice Misniensi, qui epistolam Ioannis presbyteri de miraculis Indiae continet, haec leguntur: „In quadam provincia nostra sunt formicae in magnitudine catulorum, habentes VII pedes et alas IV. — Istae formicae ab occasu solis ad ortum morantur sub terra et fodiunt purissimum aurum tota nocte — quaerunt victum suum tota die. — In nocte autem veniunt homines de cunctis civitatibus ad colligendum ipsum aurum et imponunt elephantibus. — Quando formicae sunt supra terram, nullus ibi audeat accedere, propter crudelitatem et ferocitatem ipsarum.“ Attulit haec Tzschuck. ad Pompon. Mel. III, 7 §. 2 pag. 245, ubi hoc quoque addit, Arabicos scriptores eadem, quae Herodotus prodit, iisdemque verbis referre. Conf. notic. et extr. d. Manusc. de la bibl. du Roi. II p. 420.

arenam auream
Indi camelis im-
positam avehunt:
camelorum vir-
tus et natura.

3 μὲν ἐλάσσονα, ἀλωπέκεων δὲ μέζονα. εἰςὶ γὰρ αὐ-
τῶν καὶ παρὰ βασιλείῃ τῶν Περσέων, ἐνθεῦτεν θη-
ρευθέντες. οὗτοι ὦν οἱ μύρμηκες, ποιούμενοι οἴκη-
σιν ὑπὸ γῆν, ἀναφορέουσι τὴν ψάμμον, κατάπερ οἱ⁸⁵

institutam, in quâ pellibus vul-
pium (*Canis Corsak* Linn.) hâc
in regione frequentissimarum,
quae in terram se abdere sole-
ant, usi fuerint. De hac cane
vel alia quadam vulpini ge-
neris bestiola Indica hic cogitari
posse censet Italus interpres.
Link. (*Die Urwelt* p. 258) nar-
rationi huic, praeter fidem for-
sitan auctae, originem dedisse
arbitratur animal quoddam, quod
in terram cavernas fodiendo au-
rum quaerentes duxerit. Nec
tamen de cane Corsak cogitan-
dum, sed de alio animali fodien-
te, forsitan de mormotae specie
quadam, qualem recentioris ae-
tatis peregrinator in illis regio-
nibus conspexerit. Cum hac au-
tem narratione alteram de gry-
phis (de qua vid. ad III, 116)
postmodo confusam esse, utram-
que in Indiam, i. e. terram
omnium rerum mirandarum qua-
si parentem relegatam, Idem
statuit p. 259. Accuratius utram-
que famam distinxit Wahl. *Erd-
beschr.* v. Ostind. pag. 483 —
488, hanc de formicis fabulam
tractans optimeque monens in
tanta illarum regionum obscuri-
tate hodieque illam bestiam in
historia naturali quaeri vix posse.
Indicam formicam suspica-
tur speciem quandam esse canis
hyaenae („eine Varietät der ge-
streiften oder gefleckten Hyae-
ne“ vid. pag. 813 seqq.) ipsum-

que nomen Graecum μύρμηξ vel
a Persico derivandum etymo,
(ubi *Mur* denotat formicam, *mû-
ress* formicam magnam, imma-
nem, *mirmisch* animal magnum
formicae ad instar formatum) vel
a voce *Myr* s. *Mur* in pluribus
Asiae linguis obvia et signifi-
cante *feram* (*Wild, Wildniss*).
At Maltebrun. (l. l. II pag. 368
seq.); utrâque fabulâ de formicis
ac de gryphis nil aliud contineri
putat, nisi hoc: Indis, regionum
septentrionalium incolis, aurum
tum e metallis fodinisque, tum
e fluviis, tum ex arena pulvere-
que acquirere dum studeant, ter-
ras inhospitales permeandas gen-
tesque feras debellandas esse.
Fabulam de formicis inde ortam
censet, quod Indi aurum e pul-
vere quaerentes vestigia formi-
carum albarum secuti pellibus-
que vulpium, hyaenarum, alia-
rum ferarum usi sint; quae for-
micae cum valde noceant omnem-
que saepe messem evertant, in-
de natam vult narrationem de
bello, quod cum formicis gerant
homines. Vid. pag. 380 seq. et
conf. nott. ad III, 116.

εἰςὶ γὰρ αὐτῶν καὶ παρὰ
βασιλείῃ τῶν Περσέων] In re-
gum paradisis, credo, hae beluae
alebantur unâ cum aliis feris,
quas rex venari pro more sole-
bat. Conf. Brisson. de reg. Pers.
princip. I, 79.

ἐν τοῖσι Ἑλλησι μύρηδες, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον· εἰδὶ δὲ καὶ τὸ εἶδος ὁμοιώτατοι. ἡ δὲ ψάμμος ἢ ἀναφερομένη ἐστὶ χουσίτις. Ἐπὶ δὴ ταύτην τὴν ψάμμον στέλλονται ἐς τὴν ἐρημον οἱ Ἴνδοι, ζευξάμενος ἕκαστος καμήλους τρεῖς, σειρηφόρον μὲν ἕκα-90 τέρωθεν ἔρσενα παρέλκειν. Θήλεαν δὲ, ἐς μέσον ἐπὶ ταύτην δὴ αὐτὸς ἀναβαίνει, ἐπιτηδέυσας ὄκως ἀπὸ τέκνων ὡς νεωτάτων ἀποσπάσας ζεύξῃ. αἱ γὰρ σφι κάμηλοι ἵππων οὐκ ἦσσονες ἐς ταχύτητά εἰσι· 103 χωρὶς δὲ, ἄχθεια δυνατώτεραι πολλὸν φέρειν. Τὸ μὲν δὴ εἶδος ὁκοῖόν τι ἔχει ἢ κάμηλος, ἐπισταμέ-95 νοῖσι τοῖσι Ἑλλησι οὐ συγγράφω· τὸ δὲ μὴ ἐπι-2 στέαται αὐτῆς, τοῦτο φράσω. κάμηλος ἐν τοῖσι ὀπισθίοισι σκέλεσι ἔχει τέσσερας μηρούς, καὶ γού-

εἰδὶ δὲ καὶ τὸ εἶδος ὁμοιώτατοι] Ita Gaisf. secutus e pluribus libris scriptis edidi, probante censore Ienensi 1817 nr. 163 pag. 364, qui locum sic interpretatur: bestias illas non modo terram fodere sicuti formicas, sed forma quoque persimiles esse formicis. Schweigh. exhibuit: εἰδὶ δὲ καὶ αὐτοὶ εἶδος ὁμοιώτατοι. Vulgo omittitur τὸ ante εἶδος et post ὁμοιώτατοι inseritur αὐτοί, cuius loco etiam invenitur οὔτοι, parvo discrimine, cum omnino similes formicis ad formam designentur, interprete Wesseling., qui conferri iubet Dion. Chryst. Or. XXXV, p. 436 B. Strab. XV p. 1032 s. 705. Arrian. Ind. 15. Larcherus Plin. H. N. XI, 31 laudat.

σειρηφόρον μὲν ἕκατέρωθεν ἔρσενα παρέλκειν] funalem intelligit camelum, σειρηφόρος de equo funali dicitur, Aristoph. Nubb. 1302 (al. 1282) ibique

Schol. Electr. 715, [, Cf. Ez. Spanhem. ad Aristophan. Nubb. vs. 122 p. 87 sq. Beck. ab eoque laudd. Aeschyl. Agamemn. vs. 851. 1649. Euripid. Iphigen. Aulid. vs. 220 sqq. alii. " Cr.] Inde sensus loci hic est: „tres quisque camelos ita iungunt, ut marem funalem utrinque collocent, qui a latere trahant, feminam vero mediam inter hos ponant; hanc vero ipse conscendit, quam ab recentissime natis suis avulsam ut iungat, operam dedit.“ — Ad Θήλεαν conf. citatt. ad III, 85. In fine cap. reliqui πολλὸν, quod plurimi libri offerunt. Alii πολλῶ. Tu confer VII, 7.

Cap. CIII.

Τὸ δὲ μὴ ἐπιστέαται] ἐπιστέαται dictum pro ἐπίστανται, ut II, 142 δυνέαται.

ἔχει τέσσερας μηρούς] Herodoti h. l. tangens Bochart. Hierozoic. I, 2 cap. 1 init. μηρούς

104

Diei tempus idoneum rapinae, quo sol ferventissimus: quod matutinum illic.

νατα τέσσερα· τὰ δὲ αἰδοῖα διὰ τῶν ὀπισθίων σκελῶν πρὸς τὴν οὐρὴν τετραμμένα. Οἱ δὲ δι' Ἰνδοὶ τρόπῳ τοιούτῳ καὶ ζεύξει τοιαύτην χρεώμενοι, ἐλαύνουσι ἐπὶ τὸν χρυσὸν, λελογισμένως ὅπως ἂν κανμάτων τῶν θερμότητων ἐόντων ἔσονται ἐν τῇ ἀρπαγῇ· ὑπὸ γὰρ τοῦ κανάματος οἱ μύρμηκες ἀφανέες ἔγινονται ὑπὸ γῆν. Θερμότητος δὲ ἐστὶ ὁ ἥλιος τού-

femora reddit his verbis: „articulos quatuor cum totidem ossibus interiectis: per eos articulos, quos in femore habet solus camelus, medium femur illi flectitur.“ Schweigh. in Lex. Herod. μηρῶν de qualibet intelligit parte cruris cameli inter duos articulos comprehensa. Nec dubium, μηρῶν de ossibus s. articulis, neque de carnibus dici. Vid. Bothe ad Sophocl. Antigon. vs. 929. Tangit Herodotea Aristoteles H. A. II, 1 pag. 779 D., itemque Aelianus ex Herodoto profecit N. A. X, 3, ubi Schneiderus haec adscripsit: „narrationem Herodoti ita explicat Gesner. Hist. Quadruped. p. 165. Ego, inquit, per genua articulos intelligo, per femora vero ossa, quae inter articulos recta habentur. Haec autem terna esse in prioribus cruribus, in posterioribus quaterna, ipse dum haec scriberem, in dramate observavi. Contra anatomici Parisienses in Mém. p. servir à l'hist. d. animaux I pag. 74 genua interpretantur callos, quibus sternum et flexurae pedum in camelo oblitae sunt, sed quid tum femoribus fiet?“ Callos quosdam in camelis recens natis iam conspicuos Herodoto erroris causam

fuisse existimat Miot, Gallus interpres.

τὰ δὲ αἰδοῖα κ. τ. λ.] Verum sane est, quod camelus veretrum retro versum habere dicitur indeque retro mingens est, quamquam coitum ut reliqua animalia exercet. Vid. Aristotel. H. A. V, 2 coll. II, 1, cui recentioris aetatis viri docti suffragantur. Spectat huc Arabum proverbium, cuius meminit Bochart. l. l. cap. 5: *magis praeposterus, quam urina cameli*, quia scil. retrorsum mingit animal genitaliaque retrorsum habet versa.

Cap. CIV.

λελογισμένως ὅπως ἂν ἔσονται] i. e. temporis ratione ita inita, ut quando aestus maxime furit, aurum rapiant. Particulam ἂν, quam libri omnes afferunt, uncis inclusit Matth. Unus modo liber affert ἔσονται. — Tu vid. nott. ad III, 36. Paulo ante in simili structura cap. 102: ἐπιτηδεύσας, ὅπως — ζεύξει. Et sane displicet particula ἂν, quam futuro nunquam, quod sciam, addidit Herodotus.

Θερμότητος δὲ ἐστὶ κ. τ. λ.] i. e. ardentissimus autem his hominibus sol est tempore matutino; non ut aliis hominibus, medio die; sed ab eo tempore, quo ad ali-

τοῖσι τοῖσι ἀνθρώποισι τὸ ἐωθινόν· οὐ, κατάπερ⁵
τοῖσι ἄλλοισι, μεσαμβρίας· ἀλλ' ὑπερτείλας, μέχρις
3 οὐ ἄγορῆς διαλύσιος. τοῦτον δὲ τὸν χρόνον καίει
πολλῶ μᾶλλον ἢ τῇ μεσαμβρίῃ τὴν Ἑλλάδα, οὕτως
ὥστ' ἐν ὕδατι λόγος αὐτούς ἐστι βρέχεσθαι την-
4 καῦτα. μεσοῦσα δὲ ἡ ἡμέρη σχεδὸν παραπλησίως 10

quam altitudinem in caelo perve-
nit, usque dum tempus est a foro
discedendi, s. usque versus diem
medium (cum circa duodecimam
ferme horam e nostra diei di-
metiendi ratione a foro discede-
rent). Ita recte h. l. intellexit
Schweigh., ὑπερτείλας aequae
atque ἀνατείλας (teste Hesy-
chio) de sole oriente accipiens.
Nec aliter Bredow. Geogr. et
Uranolog. Herod. spec. p. VIII
h. l. interpretatur, in quo ὑπερτεί-
λας reddidit: eo usque capiti im-
minens sol. De sole Indico eadem
ferme Ctesias Exc. Indd. §. 8 fin.

μέχρις οὐ ἄγορῆς διαλύσιος]
De sensu locutionis diximus ad
II, 173. De genitivo, qui exci-
pit particulas μέχρις οὐ vid.
Hermann. ad Viger. pag. 788
et Matth. Gr. Gr. pag. 898. Ac
monet Struve Spec. I Quaest. de
dial. Herod. I p. 44 Herodotum
in his semper οὐ scribere, nec
unquam ea uti forma relativi,
quae a consonanti incipiat.

οὕτως ὥστ' ἐν ὕδατι λόγος
αὐτούς ἐστι βρέχεσθαι] Verbum
βρέχεσθαι Valla reddidit: in
aqua se abluere, Schweigh. aqua
madere; quod si de sudore ve-
hementi accipiatur, vereor, ut hoc
Graecum sit. Larcherus libere sic
expressit haec: „pendant ce
temps — là ils se tiennent dans

l'eau;“ Miot, ad sensum, opinor,
rectius: „que les Indiens sont,
dit-on, obligés de se jeter de
l'eau pour se rafraîchir.“ Ita-
lus interpres: — „costoro ba-
gnansi nell' acqua.“ Lange de-
nique ita locum vertit: „also
dass die Leute, wie man sagt,
alsdann sich im Wasser nass
machen.“

μεσοῦσα δὲ ἡ ἡμέρη κ. τ. λ.]
δέ pro δη cum recentt. edd. re-
posui. Est enim loci sensus,
interprete Bredowio l. l. et
Schweigh. „meridies vero (s.
meridie vero sol) Indos fere urit
peraeque atque ceteros homines:
declinante meridie talis est illic
sol, qualis alibi matutinus (s.
matutino tempore, mane), et re-
liquum coeli spatium dein percur-
rens magis magisque friget, dum
ad occasum perveniens maxime
friget.“ ἀποκλινομένης reliqui,
quamquam, quod Sancerosti liber
offert: ἀποκλινομένης, valde
arridet. Vid. infra III, 114 et
IV, 181, quo loco sine ulla le-
ctionis varietate ἀποκλινομένης.
— ἐπὶ μᾶλλον, (i. e. magis)
recepti cum Schweigh. et Gaisf.
pro vulg. ἔτι μᾶλλον, quod in
Matth. edit. adhuc invenitur.
Tu vid. IV, 181. I, 94 ibique
nott. et quae h. l. Wessel. attulit.
Diogen. Laert. I, 122. Dio

καίει τούς τε ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τοὺς Ἴνδούς.
 5 ἀποκλιναμένης δὲ τῆς μεσαμβρίας, γίνεται σφι ὁ
 ἥλιος κατάπερ τοῖσι ἄλλοισι ὁ ἑσθινός· καὶ τὸ ἀπὸ
 τούτου ἐπιὼν ἐπὶ μᾶλλον ψύχει, ἐς ὃ ἐπὶ δυσμῆσι
 105 ἐὼν. καὶ τὸ κάρτα ψύχει. Ἐπεὰν δὲ ἔλθωσι ἐς
 τὸν ᾠῶρον οἱ Ἴνδοὶ ἔχοντες θυλάκια, ἐμπλήσαντες 15
 ταῦτα τῆς ψάμμου, τὴν ταχίστην ἐλαύνουσι ὀπίσω.
 2 αὐτίκα γὰρ οἱ μύρμηκες, ὀδυμῆ (ὡς δὴ λέγεται ὑπὸ 250
 Περσέων) μαθόντες, διώκουσι· εἶναι δὲ ταχύτητα
 οὐδενὶ ἑτέρῳ ὁμοῖον, οὕτω ὥστε, εἰ μὴ προλαμβά-
 νειν τῆς ὁδοῦ τοὺς Ἴνδούς ἐν ᾧ τοὺς μύρμηκας 20

105
 Indorum prae-
 ceptis fuga post
 aurum colle-
 ctum: cameli
 mares feminis
 cursu impares:
 aurum fossile
 apud ludos ra-
 rius.

Cass. LXVII pag. 507. Quibus
 Tir add. Roulez. Observatt. in
 Themist. pag. 35 seqq. Apud
 Ctes. Ind. §. 9 exstat ἐπὶ ἔλατ-
 τον. — Pro ἐπιὼν Schaefero ad
 Lambert. Bos. Ell. Gr. p. 557
 placuit ἀπιών. — In clausula
 adscribamus, quae annotavit
 Bredow. l. l. pag. VIII (coll.
 pag. XIV, et Ukert. Geogr. der
 Gr. u. R. I, 2 pag. 26. 100):
 „quum sol, ex opinione Hero-
 doti, omnibus terris uno eodem-
 que tempore oritur et occidit,
 quumque Indis in extremis orien-
 tis finibus matutinus capitibus
 imminens est, maxime vero lon-
 ginquus die vesperscente, ne-
 cesse est, Herodotus terram
 planam esse sibi finxerit, super
 quā solem transire; quumque
 extremos orientis fines matutinus
 sol multo magis urere dicitur,
 quam ceteras terras meridianus;
 necesse est, ut coelum concava-
 tum esse creditum, sit, margini-
 bus undique terrae inclinatis.“
 Quo prius monuerat Mannert.
 Geogr. d. Gr. u. R. V, 1 p. 13.
 14 haec ex ea, quam Homerus

sibi finxerit, terrae formā expli-
 canda esse, quā mane sol ipsis
 cervicibus Indorum impendat
 inaeque eos maxime urat; quo
 magis autem procedente die ad
 vespem usque vergat, Indos-
 que quasi relinquat, minori ca-
 lore premat; quin maxime cum
 remotus sit, refrigerationis ali-
 quid praebeat. Rennelio l. l.
 pag. 383 in talibus omni super-
 stitione non prorsus liber fuisse
 videtur Herodotus, in iis nimi-
 rum potissimum lapsus, quae ad
 terrae formam, solisque cursum
 eiusdemque vim in terra ipsa
 pertineant.

Cap. CV.

ἔχοντες θυλάκια] θυλάκια
 teste Etymol. p. 457 est δερμά-
 τινον σακκίον (saccus). Conf.
 III, 46. — In seqq. retinui
 ὁμοῖον, ad quod commode ex
 antecedentibus suppleri poterit
 τὸν μύρμηκα, s. τοῦτο τὸ θη-
 ρίον. — Ad verba εἰ μὴ προ-
 λαμβάνειν conf. Matth. Gr. Gr.
 §. 538. — Ad formam θηλέων
 conf. quae ad III, 85 citavimus.

3 συλλέγεσθαι, οὐδένα ἄν σφραων ἀποσώζεσθαι. τοὺς μὲν νυν ἔρθενας τῶν καμήλων (εἶναι γὰρ ἤσσονας θεῖν τῶν θηλέων) καὶ παραλύεσθαι, ἐπελκόμενους οὐκ ὁμοῦ ἀμφοτέρους· τὰς δὲ θηλέας, ἀναμιμνη-

καὶ παραλύεσθαι, ἐπελκόμε-
νους οὐκ ὁμοῦ ἀμφοτέρους] Dicit Wessel. dubium esse, utrum παραλύεσθαι de virium an vinculorum resolutione accipi debeat; funales tamen cum fuerint equi mares, in pernici cursu feminis haud pares, de vinculis resolutis intelligere mavult. „Attracti equi, ait, exsolvebantur, sed οὐκ ὁμοῦ ἀμφοτέροι, non ambo pariter, prior fortasse dexter, tum sinister, aut contra.“ Quae interpretatio placet Stegero itemque placuit Schweighausero, qui conf. V, 13. III, 113 et IV, 203, ubi iunguntur ἐπελκόμενοι et ὑπελκόμενοι, de iis, qui in agmine pone manent, qui signis exercitum sequantur. Quam notionem huic quoque loco convenire ait (cf. Lex. Herod. s. v.), modo abesset particula οὐκ in nov forsitan mutanda cum Pawio, ut haec fere existat sententia: morantes, s. signis sequentes subinde, s. passim simul ambo. Libri scripti omnes, quantum scio, οὐκ retinent. Quare cum παραλύεσθαι, notante Coraë, non minus frequens sit: deficere viribus, remittere ab aliqua re v. c. a velocitate, malim sic interpretari: mares equos etiam remittere a cursu (s. viribus deficere) signis sequentes (fune attractos, ne sc. nimis pone feminam relinquantur), nec tamen utrumque pari modo, cum

HERODOT. II.

scilicet vix duo equi funales s. cameli tam pari gradu currere possint, ut ne alter subinde relinquatur, alter praecurrat. Coraës, quem sequitur Italus interpret, παραλύεσθαι idem h. l. esse contendit atque χωρίζεσθαι, ἀποσπᾶσθαι, ἀπολείπεσθαι (se séparer, s'écarter, s'éloigner, rester en arrière), ut I, 149. III, 136. V, 75, indeque hanc elicit sententiam: „les chameaux mâles se separeroient des femelles (resteroient en arrière) s'ils n'étoient point tirés ensemble et à côté d'elles.“ Liberius haec ita reddidit Miot: „il arrive souvent, qu'ils sont obligés de lâcher les deux chameaux, non pas à la fois, mais l'un après l'autre.“ Lange vernaculo sermone haec ita reddidit: „Die Kamelhengste — werden müde, wenn sie so mitlaufen müssen, der eine früher, der andere später.“ Censori Ienensi 1817 nr. 164 pag. 372 verba καὶ παραλύεσθαι antecedentibus εἶναι γὰρ ἤσσονας θεῖν τῶν θηλέων annectere placet et participium ἐπελκόμενους per anacoluthiam quandam orationis accipere pro infinitivo ἐπέλκεσθαι, ad οὐκ ὁμοῦ autem supplere τῇ θηλέῃ; ut hic evadat loci sensus: „mares camelos, cum omnino feminis sint impares currendo indeque deficient lassive fiant, sequi non posse eundem ac

σκομένας τῶν ἔλιπον τέκνων, ἐνδιδόναι μαλακὸν οὐδέν. Τὸν μὲν δὴ πλέω τοῦ χρυσοῦ οὕτω οἱ Ἴνδοι κτῶνται, ὡς Πέρσαι φασί· ἄλλος δὲ σπανιώτερός ἐστι, ἐν τῇ χώρῃ ὀρυσσόμενος.

106

Terras extremas divitiis Gracciam tempestatibus antecellere: Indiae bona: Medorum equi Nisaci praestantissimi. [7, 40.]

Αἱ δ' ἐσχατιαὶ κως τῆς οἰκουμένης τὰ κάλλιστα ἔλαχον, κατάπερ ἢ Ἑλλὰς τὰς ὥρας πολλόν τι κάλλιστα κεκραμένης ἔλαχε. τοῦτο μὲν γὰρ, πρὸς τὴν ἕω ἔσχατη τῶν οἰκειομένων ἢ Ἰνδική ἐστι, ὥσπερ ὀλίγον πρότερον εἶρηκα. ἐν ταύτῃ, τοῦτο μὲν, τὰ ἔμπυχα τετράποδά τε καὶ τὰ πετηνὰ πολλῶ μὲζω ἢ ἐν τοῖσι ἄλλοισι χωρίοσι ἐστι, πάρεξ τῶν ἵππων·

feminam cursum, sed utrumque trahi.“

ἐνδιδόναι μαλακὸν οὐδέν] i. e. nihil de cursu remittere, maribus quamvis segnius sequentibus. De locutione conf. Schol. Aristoph. Plut. 488 ibiq. Hemsterhus. et Herod. III, 51 ibique citata.

Cap. CVI.

Αἱ δ' ἐσχατιαὶ κως τῆς οἰκουμένης κ. τ. λ.] Conf. III, 116. Ex Herodoti mente Indi omnium extremi ad orientem, Arabes ad meridiem, terram habitatam terminant. Nam ultra Indos nil nisi deserta sabulosa, meridiem versus Arabibus contermini sunt Aethiopes ad occidentem usque porrecti; de finibus terrae ad occidentem ac vel magis ad septentrionem nihil certi exploratque Noster habuisse videtur. Unde hoc ille sibi colligere videtur, Graeciam patriam in media terra habitata sitam, optima coeli frui temperie, licet quae in extremis terrae confiniis regiones sint optimos quosque edant fructus. Conf.

Dahlmann. in Herodot. pag. 90 seq. — τὰς ὥρας eo sensu dixit, quo I, 142, 149. II, 77.

τοῦτο μὲν γὰρ, πρὸς τὴν ἕω] His, monente Schweigh., respondent capituli 107 verba: πρὸς δ' αὖ μεσαμβρίας κ. τ. λ.

ὀλίγον πρότερον] Vid. c. 98.

πάρεξ τῶν ἵππων] Haec ita in universum pronuntiata, non prorsus vera videri nemo non videt. Nam de equis solis haud scio an vere dicta videri queant. Pertinet huc Ctesiae narratio in Indd. §. 11, apud Pygmaeorum gentem media in India oves, boves, asinos adeoque equos ac mulos omneque iumentorum genus magnitudine arietes vix aequare. Ad quem locum et Aelianum citavimus N. A. XVI, 37 de Psyllis, Indica quadam gente, eadem fere narrantem, et Wahl. Erdbeschr. v. Ostind. p. 815. 824 optime monentem, in terris Adschmyr et Badricassram, in insula Ceylon s. Taprobane et potissimum in terra Shurate boves hodieque inveniri tam exiguas ac tenues, ut vix canibus

τοῦτο δὲ ἐσσοῦνται ὑπὸ τῶν Μηδικῶν, Νισαίων³⁵
 4 δὲ καλευμένων ἵππων. τοῦτο δὲ, χρυσὸς ἄπλετος
 αὐτόθι ἐστὶ· ὁ μὲν, ὀρυσσόμενος· ὁ δὲ, καταφο-
 ρεύμενος ὑπὸ ποταμῶν· ὁ δὲ, ὥσπερ ἐσήμηνα, ἀρ-
 5 παζόμενος. τὰ δὲ δένδρεα τὰ ἄγρια αὐτόθι φέροι

Anglicis aut vitulis pares sint, itemque equos in Bengalia terra minima corporis statura.

τοῦτο δὲ ἐσσοῦνται] Retinui τοῦτο, cuius loco ex uno Florentino Gaisf. edidit τούτω. Conf. III, 22 et I, 67: τῶ πο-
 λέμῳ ἐσσοῦντο. VIII, 130: ἐσ-
 σώμενοι ἔσαν τῶ θυμῶ. — De Nisaeis equis dicemus ad VII, 40.

χρυσὸς ἄπλετος] De India auri feracissima conf. III, 94. 105. Ctes. Indd. §. 12 alia, quae collegit Freinshem. ad Curtium VIII, 9, 18. Add. Heeren. Ideen I, 3 pag. 319 seqq. et I, 1 pag. 90. Testantur auri per Indiam copiam antiquissima Indorum carmina, in quibus vasa, ornamenta, alia non nisi aurea plerumque commemorantur. Quo spectare volunt fabulam de gryphis, de qua vide Excurs. ad III, 116. — ἄπλετος valet *ingens*; de qua voce consul. Döderlein. Comment. de alpha intensivo (Erlang. 1830) pag. 14.

ὁ μὲν ὀρυσσόμενος] Intelligitur aurum e fodinis paratum (Bergwerksgold, Golderz, gediegenes Berggold); quod provenit e montibus, qui inde ex monte Altai et Imao Emodoque deserta illa inter Tibetum parvam et ipsos montes Altai permeant. Vid. Wahl. Erdbeschr. v. Ostind. pag. 483 et Malte-

brun. Nouvell. Annall. d. Voyag. II p. 368.

ὁ δὲ, καταφορεύμενος ὑπὸ ποταμῶν] Indicatur aurum, quod secum ferant fluvii per deserta Cobi orientem versus delabentes et vel in lacus vel in arenam exeuntes, Flussgold, Goldkies. Ac vel recentiori aetate ex his regionibus aurum in Siberiam fuisse abductum monet Wahl. l. I. p. 483.

ὁ δὲ ὥσπερ ἐσήμηνα, ἀρπαζόμενος] ἐσήμηνα cum recentt. edd. scripsi pro ἐσήμανα. Tu vide, ne plura, Matth. Gr. Gr. §. 185. Intelligitur tertium auri genus, reliquis frequentius per has terras, *Goldsand*, *Goldletten*. Quod multum per terram sparsum, ut facile eruas, inveniri dicunt. Vid. Wahl. l. I. pag. 482. 483.

τὰ δὲ δένδρεα τὰ ἄγρια] Hanc lanam ex arboribus provenientem et ovina lanā praestantiorē *gossypium* esse (Nostrum Baumwolle), nemo non videt. Conf. III, 47. VII, 65. Nec alio pertinent *εἷματα ξύλινα* apud Ctes. Ind. §. 22, ubi Plinium citavi Hist. Nat. XIX, 1. Philostrat. V. Apoll. II, 20 coll. III, 15. Eodem respiciunt Pollux VII, 75. Arrian. Ind. 16. Pompon. Mel. III, 7. Servius ad Virg. Aen. I, 649. Nostra memoria

καρπὸν εἴρια, καλλονῇ τε προφέροντα καὶ ἀρετῇ
 τῶν ἀπὸ τῶν οἴων· καὶ ἐσθῆτι οἱ Ἴνδοι ἀπὸ τοῦ-40
 τῶν τῶν δεινδρέων χρέωνται. Πρὸς δ' αὖ μεσαμ-
 βρίας ἐσχάτη Ἀραβίη τῶν οἰκιομένων χωρέων ἐστὶ·
 ἐν δὲ ταύτῃ λιβανωτὸς τέ ἐστι μούνη χωρέων πα-
 σέων φυτόμενος, καὶ σμύρνη, καὶ κασίη, καὶ κιννά-
 μωμον, καὶ λήδανον. ταῦτα πάντα, πλὴν τῆς σμύρ-45
 2νης, δυσπετέως κτέωνται οἱ Ἀράβιοι. Τὸν μὲν γε 251
 λιβανωτὸν συλλέγουσι, τὴν στύρακα θυμιῶντες,

107
 Bona Arabiae:
 thuris collectio
 sufflita styracis
 ad abigendos
 serpentes alatos.
 [2, 74.]

copiosius de gossypio, ex quo vestes parantur, disseruit Wahl. l. l. pag. 762 seqq. coll. Heeren. Ideen I, 1 pag. 106. Nam gossypii usus ad vestimenta ex ipsa India, quae patria istiusmodi vestimentorum haberi poterit, mature per Persici regni provincias propagatus esse videtur, praesertim per insulas sinus Persici, ubi in officinis gossypio maxime usi sint ad vestes parandas. Ex India quoque in Aegyptum prisco admodum aevō venisse, ubi in cadaveribus medicandis adhibebatur, sententia est A. G. Schlegelii (Indien im Berliner Taschenbuch 1829 p. 7) ipsumque nomen sindonis a fluvio *Sindho*, qui est *Indus*, derivatum vult. — In fine cap. pro χρέωνται unus Parisinus χρέονται, quod Larcherus amplectitur.

Cap. CVII.

Ἀραβίη — χωρέων ἐστὶ] χωρέων pro χωρίων cum recentt. edd. exhibui. Ad argumentum huius et sqq. capp. tenendum est, Herodotum ipsam minime Arabiam visisse, ut, quae de hac terra cap. CVII — CXIII enar-

rentur, ex aliorum, haud scio au ipsorum Arabum narrationibus, quos sive in ipso Aegypto, sive in regionibus Arabiae conterminis convenerit, fluxisse putanda sint. Ipse Noster hoc indicare videtur cap. 108 init., ubi scribit λέγουσι — Ἀράβιοι, coll. 111 et II, 75. Add. Dahlmann. in Herod. p. 71 et Heyse Quaest. Herodd. pag. 96. 97.

ἐν δὲ ταύτῃ λιβανωτὸς τέ ἐστὶ] λιβανωτὸς de *thure* dicitur, *λίβανον* de arbore ipsa, unde provenit thus. Monuit Phrynich, pag. 188, ubi vid. interprett. De *libanoto* diximus ad II, 86; de *myrrha* ibid. Adde nunc Rosenmüller. Archaeolog. II, 1 pag. 159 seqq. De *ladano* vid. nott. ad III, 112. De *casia* et *cinnamomo* praeter Eustath. ad Dionys. Perieget. 933 vid. nott. ad III, 110. 111. Pro κτέωνται unus Parisinus κτέονται, quod placet Larchero.

τὴν στύρακα θυμιῶντες] θυμιῶν est *incendere*, ut IV, 75. VI, 97. III, 112. Styracem esse Nostrum *Storax* nemo nescit. Ad argumentum conf. Plin. H. N. XII, 17.

τὴν ἐς Ἑλληνας Φοίνικες ἐξάγουσι· ταύτην θυμιῶντες
 3 λαμβάνουσι. τὰ γὰρ δένδρα ταῦτα τὰ λιβανωτο-
 φόρα ὄφεις ὑπόπτεροι, μικροὶ τὰ μεγάθεα, ποικίλοι
 τὰ εἶδη, φυλάσσουσι, πλήθει πολλοὶ περὶ δένδρον 50
 ἕκαστον· οὗτοι οἵπερ ἐπ' Αἴγυπτον ἐπιστρατεύον-
 4 ται. οὐδενὶ δὲ ἄλλῳ ἀπελαύνονται ἀπὸ τῶν δην-
 108 δρέων, ἢ τῆς στύρακος τῷ καπνῷ. Λέγουσι δὲ καὶ
 τὸδε Ἀράβιοι, ὡς πᾶσα ἂν γῆ ἐπίπλατο τῶν ὀφίων 55
 τούτων, εἰ μὴ γίνεσθαι κατ' αὐτοὺς οἶόν τι κατὰ

Divina providen-
 tia maximus uti-
 lium bestiarum
 proventus; mi-
 nimus dirarum:
 lepus, animal fo-

τὴν ἐς Ἑλληνας Φοίνικες
 ἐξάγουσι] Ex hoc loco Dahlm.
 in Herod. p. 63 concludit, quam
 floruerit Phoenicum commer-
 cium cum Graecis, quibus prae-
 ter tot alias res vel storacem, rem
 vix ullius, momenti advexerint. Et
 sane quae paulo antea memoran-
 tur, ea omnia per Phoenices, qui
 ex Arabia ista accesserint, Graecis
 innotuisse advectaque fuisse
 dubitari nequit, commercio cum
 Arabia et per hanc terram cum
 India maxime florenti. Ex qua
 India etiam cinnamomum (quod
 in Arabia minime provenire
 omnes sciunt) et casia adducta
 in Arabiam, unde asportarunt
 Phoenices ad Graecos, et ad
 alias Europae occidentalis gen-
 tes. Plura Heeren. Ideen I, 2
 pag. 96 seqq. 250. II, 1 p. 455,
 qui idem monet *thus* non tam
 ex ipsa Arabia, quam per Ara-
 biam ex Africae oris, ubi potis-
 simum proveniat, Phoenices ac-
 cepisse indeque alias in terras
 transportasse. Vid. l. l. I, 2 p.
 98. Idem de *ebore* valet. De
 quo multa A. de Schlegel. Ind.
 Bibl. I, 2 p. 237 seqq.

ὄφεις ὑπόπτεροι] Conf. Dio-
 dor. Sicul. III, 47 et quae no-

tavimus ad Herod. II, 75 et in
 Addend. T. I pag. 932. Add.
 Tzschuck. ad Pompon. Mel. III,
 8 §. 9 pag. 366, qui et vete-
 rum et recentiorum locos de his
 serpentibus volantibus excitavit.
 Heeren. l. l. I, 2 pag. 99 cogi-
 tat de iis bestiis, quae dicun-
 tur *Musquito's*. Miot, Gallus
 Herodoti interpres, alios hic in-
 dicari statuit serpentes, quam
 quos supra Noster dixerit II, 75.
 Agi enim hic putat de serpen-
 tum genere in Arabia quod in-
 veniatur, quodque alis careat,
 sed motus celeritate ita excel-
 lat, ut serpentum volantium in-
 de acceperit nomen. De quo
 conferri vult Niebuhr. Descr.
 Arab. I pag. 246 seq.

Cap. CVIII.

ἐπίπλατο] Reliqui hoc, quod
 meliores codd. offerebant. Alii
 ἐπιμπλέετο; Wesseling. malue-
 rat ἐπιμπλέατο. Ad verba εἰ μὴ
 γίνεσθαι conf. Matth. Gr. Gr.
 §. 538.

κατὰ ἐρίδνας] Sancerosti liber
 καὶ τὰς (pro κατὰ), unde
 Schweigh. sic olim scriptum fuis-
 se coniecit: οἶόν τι καὶ κατὰ
 τὰς ἐρίδνας. Plane aliter hunc
 locum constitui vult Lennep. ad

cundissimum;
leacena, sterilis-
simum.

2 τὰς ἐχίδνας ἠπιστάμην γίνεσθαι. Καὶ ὡς τοῦ θείου

Phalarid. Epist. pag. 148 a Cr. laudatus: — εἰ μὴ γίνεσθαι κατ' αὐτοὺς, οἷόν τι καὶ τῆσι ἐχίδνησι ἠπιστάμην γίνεσθαι κακῶς, τοῦ θείου προνοίῃ, ὥσπερ καὶ οἰκός ἐστι, εὐούση σοφῆ κ. τ. λ. Quae cum nimis recedant a codicum vestigiis, praestat eam sequi lectionem, quam Gaisf. exhibuit.

Καὶ ὡς τοῦ θείου ἢ προνοίῃ κ. τ. λ.] Coniunctum hoc est cum universa Nostri sententia de numine eiusque vi in omni rerum natura. Quae cum talis sit, ut in omnibus iustum modum valere velit, iam in rebus humanis mutuisque hominum rationibus aequabilitate quâdam continetur, quâ sua cuique tribuantur neque cuiquam liceat, modum illum aut fines positos transgredi, nisi numinis vindictam in se provocare velit. Nam deus ipse vindex quasi est huius rerum ordinis divinitus in natura constituti (φθονερός ὁ θεός, vid. nott. ad I, 32. III, 40) in quo omnia ab initio ita sunt ordinata, ut invicem sibi respondeant secunquē convenient ac iusto moderamine se mutuo conservent. Ita ex Herodoti de *divinâ naturâ* sententia sponte altera exoritur de *divina*, quae dicitur, *providentia*. Ut enim a principio omnia divinitus sic creata sunt ac disposita, ut iustus ille omnium rerum modus; conservetur nec quidquam in rerum natura sic valeat, ut illum turbare possit, ita etiam divinum numen toti naturae semper pro-

spicit atque consulit, deprensens si quae illum modum excedant, erigens, quae inferius relinquantur. Tu conf. nott. ad I, 32 et laeger. in Disputt. Herodott. p. 44 seq. Quae ipsa sententia de divino numine rebus naturae consulente ac providente quemadmodum philosophorum in scholis postinodo fuerit exulta, pluribus persequitur Lennep. l. I. pag. 149 seq. minime ille quidem negans — et quis quaeso negare poterit? — huius doctrinae initia ad multo antiquiora tempora pertinere, quam ad Platonem, qui primus inter philosophos θεοῦ πρόνοιαν, quâ mundus conservetur, constituerit. Nam ante Anaxagoram, qui primus (Plutarchi sunt verba in vita Periclis c. 4) νοῦν ἐπέστησε τοῖς ὄλοις, sive τύχην sive ἀνάγκην διακοσμήσεως ἀρχὴν posuerant; post quem Plato θεοῦ πρόνοιαν in philosophiam transtulit, cuius sententiam dein Stoici ad doctrinae suae rationem conformarunt. Sed haec longius persequi, ab Herodoti interpretatione alienum videri queat. Quare hoc unum modo teneri velim, initia illius doctrinae de divina mente rebus humanis prospiciente, quam philosophi Graeci tantopere celebrarunt, ab Herodoto repeti posse, qui ab aliis prioris aetatis viris ipsoque Anaxagora (ad quem respexit supra III, 80 fin.) primus discedens, ad ea, quae et veriora et humana mente digniora sunt, viam quasi aperuis-

ἡ προνοίη, ὥσπερ καὶ οἰκὸς, ἔστι ξοῦσα σοφή. ὅσα μὲν ψυχὴν τε δειλὰ καὶ ἐδῶδιμα, ταῦτα μὲν πάντα πολύγωνα πεποίηκεν, ἵνα μὴ ἐπιλίπη κατε-63
σθιόμενα. ὅσα δὲ σχέτλια καὶ ἀνιηρά, ὀλιγόγωνα. 3 τοῦτο μὲν, ὅτι ὁ λαγὸς ὑπὸ παντὸς θηρεύεται θη-
ρίου καὶ ὄρνιθος καὶ ἀνθρώπου, οὕτω δὴ τι πολύ-
γονόν ἐστι, ἐπικυῖσκεται μόνον πάντων θηρίων.

se censendus est pro eo, qui in ipso inerat, vero religionis sensu et ingenio supra vulgus et omnino supra suam ipsius aetatem eminenti. Facit huc, quod Athenis cultam fuisse accepimus Minervam *Πρόνοιαν*, de qua post Lennep. l. I. multa Creuzer. in Symbol. II pag. 713 seqq. 790 seqq. Et conf. denique nott. ad Herod. I, 92.

ἔστι ξοῦσα σοφή] Ita cum Schweigh. et Gaisf. distinxi. Tu conf. III, 49, et quae similia attulit Boissonade ad Philostrat. Heroicc. pag. 522. 660 seq. — Voculam γὰρ post ὅσα μὲν in vectam recentt. ed. iure deleverunt. Cf. Reiz. Praef. p. XIX. Mox cum iisdem dedimus ἐπιλίπη pro vulg. ἐπιλίπηται, quod retinuit Matth. Vid. Werfer. in Actt. phill. Monacc. I, 1 p. 86.

καὶ ἀνιηρά] i. e. molesta, nociva, infensa. Quod cum in leaenas, viperas, de quibus mox Noster agit, minus cadat, Valck. legi mavult ἄμικτα, qua voce non ferae tantum sed ferinis etiam moribus populi haud raro designentur, ut ap. Demosthen. pag. 489, 74. Sophocl. Trach. 1111. Libri scripti huic coniecturae non favent, quam haud necessariam equidem duco,

quamquam in textum recepit Reiz. In seqq. verbis τοῦτο μὲν respondent verba: ἡ δὲ δὴ λέαινα κ. τ. λ.

ὅτι ὁ λαγὸς] Vulgo λαγῶος; alii λαγῶς, minus Ionicum. Tu vid. Phrynich. pag. 186 ibique Lobeck. Ad seqq. οὕτω δὴ τι conf. nott. ad III, 12.

ἐπικυῖσκεται μόνον πάντων θηρίων] Ad rem Tu vid. praeter Poiluc. V, 73, Athen. IX pag. 400 et Eustath. ad Homer. II. XII pag. 908, 2 s. 869, 17. Qui uterque exhibet ἐπικυῖσκει τε. Sed vulgata praestat hoc fere sensu: *superfoetatur, super priores foetus alio foetu gravida fit bestia, s. denuo concipit*. Laudat Valcken. Herod. II, 93. IV, 30, (ubi sic κυῖσκεσθαι) et Clement. Alexandr. Paedag. II p. 223 T. I Pott. de leporis salacitate eodem verbo ἐπικυῖσκεσθαι utentem. (, Adde Georg. Io. Bekkeri Specimen Obs. in Philostrati Vit. Apollon. lib. I pag. 21 sq., qui Herodotei huius loci non immemor fuit. Cr.] Nec dissimilia tradi Idem notat ab Aristotel. de gen. An. IV, 5. Aelian. N. A. II, 12; quibus Larcherus addit Aristotel. N. A. VI, 33. Causa, ut me admonuit doctis-

καὶ τὸ μὲν δασὺ τῶν τέκνων ἐν τῇ γαστρὶ· τὸ δὲ, φιλόν· τὸ δὲ, ἄρτι ἐν τῇσι μήτροῃσι πλάσσεται· τὸ 65
 4 δὲ, ἀναίρεται. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτό ἐστι. ἡ δὲ
 δὴ λέαινα, ἐὼν ἰσχυρότατον καὶ θρασύτατον, ἅπαξ
 ἐν τῷ βίῳ τίκει ἓν· τίκουσα γὰρ, συνεκβάλλει τῷ
 5 τέκνῳ τὰς μήτρας. τὸ δὲ αἴτιον τούτου τόδε ἐστὶ· 70
 ἕπειαν ὁ σκύμνος ἐν τῇ μήτρῃ ἐὼν ἀρχηται διακινεό- 252
 μενος, ὁ δὲ, ἔχων ὄνυχας θηρίων πολλὸν πάντων
 ὀξυτάτους, ἀμύσσει τὰς μήτρας· ἀψανάμενός τε δὴ
 πολλῷ μᾶλλον ἐσκινέεται καταγνάφῳ· πέλας τε δὴ

simus Leuckart, inde repetenda, quod lepus duplicem habet uterum, ita ut femina, si iam gravida sit, denuo semen concipere eoque modo a pluribus simul superfoetare possit. Conf. Allgem. Hist. d. Natur P. III T. II pag. 141 (Hamb. et Lips. 1757. 4). Itaque recte Linné in system. natur. I pag. 161 ed. Gmelin. scribit: „immensus (sc. lepus) parturitione per totam aestatem, superfoetatione haud rara.“

ἀναίρεται] i. e. concipit. Cf. Cattier. Gazophyl. pag. 70 et Herodot. VI. 69. Athenaeus l. l. ἐπαναίρεται, Eustathius l. l. ἐπαναίρεται, quod sic explicat: ἐπιλαμβάνεται καὶ ἐπὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ τελεωτέροις κνήμασι σπερματικῶς συλλαμβάνεται. Salmasius in Solin. pag. 283 Herodotea cum Plinianis comparans, praefere videtur ἐπαναίρεται. Sed iure vulgatum tuetur Valcken.

ἡ δὲ δὴ λέαινα — ἅπαξ ἐν τῷ βίῳ τίκει ἓν] Eadem Antigon. Caryst. 25 et A. Gellius N. Att. XIII, 7, notante Valck., qui omnia hanc in rem a Bochart.

Hierozoic. I Lib. III cap. 2 congesta esse dicit. Falsa autem esse, quae Herodotus scribit, dudum monuit Aristoteles H. A. VI, 31 monentque naturae curiosi nostrā aetate. Ne vero quis Herodoto, qui Arabibus sua debeat, obtrectandum censeat, Arabes ipsos eam tenuisse opinionem, quā leaena semel tantum unum aut ad maximum duos natos parere existimaretur, ex una Locmanni fabula quadam optime intelligitur. Semel quotannis leaena verno tempore parit, ut recte tradit Aristoteles l. l., quocum conf. Allgem. Hist. d. Nat. P. V T. I pag. 12. Et plerumque unum modo parit, quamquam Parisiis unam leaenam ter eodem anno peperisse ex Mus. d'Hist. nat. fasc. II adnotat ad h. l. Schweigh.

συνεκβάλλει — τὰς μήτρας] Haec quoque fabulis adnumeranda esse docet Aristotel. l. l.

ἐσκινέεται καταγνάφῳ] Ita cum Schweigh. et Gaisf. exhibui, dudum sic iubente Wessel., pro ἐσκινέεται, (quod meliores libri respuunt) καταγνάφῳ, cu-

109 ὁ τόκος ἐστὶ, καὶ τὸ παράπαν λείπεται αὐτέων ὑγίης οὐδὲ ἔν. Ὡς δὲ καὶ αἱ ἔχιδναί τε, καὶ οἱ ἐν Ἀρα-75 Viperas, et proprios Arabiae serpentes alatos, gignere ac parere semel.

βίοισι ὑπόπτεροι ὄφεις, εἰ ἐγίνοντο ὡς ἡ φύσις αὐτοῖσι ὑπάρχει, οὐκ ἂν ἦν βιώσιμα ἀνθρώποισι. 2 νῦν δ', ἐπεὰν θορνύωνται κατὰ ζεύγεα, καὶ ἐν αὐτῇ ἢ ὁ ἔρσην τῇ ἐκποιήσει, ἀπιευμένου αὐτοῦ τὴν γονήν, ἢ θήλεα ἀπτεται τῆς δειροῆς, καὶ ἔμφυσα, 80 3 οὐκ ἀνίει πρὶν ἂν διαφάγη. ὁ μὲν δὴ ἔρσην ἀποθνήσκει τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ. ἢ δὲ θήλεα τίσιν τοιγύδε ἀποτίνει τῷ ἔρσενι· τῷ γονεῖ τιμωρόντα ἔτι

ius loco Sancrofti liber melius obtulit. Est enim sensus: „*unguibus obstantia lacerando penetrat.*“ Nam καταγράφειν significatione vix multum differt a καταμύσσειν et καταξάινειν s. διαξάινειν, quo verbo usus est eadem in re Aelian. N. A. IV, 34. coll. V. H. X, 3, ubi est καταγράφων. Pro κνάμπτω, quod posterioris est aetatis, veteres dixerunt γνάφω, γνάπτω, pluribus monente Blomf. in Gloss. ad Aeschyl. Pers. 582 et in Add. coll. Duker. et Goeller. ad Thucyd. III, 58. Supra apud Herodotum I, 92 invenimus κνάφου. — In fine cap. ad verba οὐδὲ ἔν conf. I, 32 ibiq. not.

Cap. CIX.

οὐκ ἂν ἦν βιώσιμα] Conf. Matth. Gr. Gr. §. 443, 1. — Tangit haec Aristides T. III p. 521 [T. II p. 410 Dindorf.] eoque etiam Diodor. I, 87 respicere videtur Valckenario, qui ad sequentia Herodoti verba citat Aeliani N. A. XV, 16 coll. I, 24.

νῦν δ', ἐπεὰν θορνύωνται]

i. e. quando ad coitum coeunt, ut recte nunc interpretatur Schwgh. in Lex. Herod., qui prius sic reddiderat: quando ad coitum libidine concitantur s. agitantur. — In seqq. ad formam θήλεα cf. III, 85.

καὶ ἔμφυσα, οὐκ ἀνίει] ἔμφυσα intransitive accipiendum: *insistens, inhaerens, firmiter, mordicus tenens.* Pertinent huc Homericæ: ἐν δ' ἄρα οἱ φῦ χειροῖ (Il. VI, 253. 406. Odys. II, 302. X, 280. 397. XI, 246) et: ὀδᾶξ ἔμφύντες χεῖλεσιν (Od. I, 381, XVIII, 409. XX, 268). Alia attigi ad Plutarch. Philopoem. pag. 15 seq. — Ad ἀνίει conf. nott. ad I, 6. Eodem refero lectionem ἀπιευμένου Florentini libri auctoritate receptam (pro vulg. ἀπιεμένου), a forma ἀπίεω, ἀπιέομαι; medium autem significatione hac *seminis emittendi* adhiberi, patet ex III, 101. — Paulo infra pro τῷ γονεῖ, quod mendosum videtur Struv. in Spec. II Quaest. de dialect. Herod. pag. 7, reposui eodem auctore τῷ γονεῖ.

ἐν τῇ γαστρὶ ἔοντα τὰ τέκνα, διεσθίει τὴν μήτραν. 4 διαφαρόντα δὲ τὴν νηδὺν αὐτῆς, οὕτω τὴν ἔκδυσιν 85 5 ποιεῖται. οἱ δὲ ἄλλοι ὄφριες, ἔοντες ἀνθρώπων οὐ δηλήμονες, τίκτουσί τε ὠὰ, καὶ ἐκλέπουσι πολλόν 6 τι χοῆμα τῶν τέκνων. αἱ μὲν δὴ νυν ἔχιδναι κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν εἰσὶ· οἱ δὲ ὑπόπτεροι ἔοντες, ἀθροοὶ εἰσὶ ἐν τῇ Ἀραβίῃ, καὶ οὐδαμῇ ἄλλη· κατὰ τοῦτο 90 δοκέουσι πολλοὶ εἶναι.

110

Casiae collectio: ferae alatae similes vesperilionibus.

Τὸν μὲν δὴ λιβανωτὸν τοῦτον οὕτω πῶνται Ἀραβιοὶ· τὴν δὲ κασίην, ὠδε. ἔπειὰν καταδήσω-

διεσθίει τὴν μήτραν] Wesseling. confert Nicandr. Theriac. 130 seq. Galen. Theriac. ad Pison. p. 461. Philostrat. V. Apoll. II, 14. — Ad vocem οὐ δηλήμονες conf. II, 74.

πολλόν τι χοῆμα τῶν τέκνων] χοῆμα de *multitudine* intelligendum. Vid. I, 36 ibiq. nott. III, 130. IV, 81. VI, 43, alia ut taceam. — τῶν τέκνων e codd. iure nunc receptum (pro vulg. ὄφριων), dudum iubentibus Valcken. et Wesseling., cum avium pulli, s. νεοσσοί, a poetis ad Homeri imitationem saepius τέκνα dicantur, ut contra liberi parentum νεοσσοί. Consul. Ammon. de differ. vocc. pag. 146, quo utitur Ast. ad Plat. Polit. VII, 3 pag. 548 A. Alia afferunt Herodoti interpretes. Ac supra III, 106 τέκνον de brutis invenitur. Conf. Homer. Il. II, 311. 315. 317. XI, 113. XIX, 400. Odys. XVI, 217. Quare in Plutarch. Pericl. 1 init. retinendum *νυνῶν τέκνα*, quamvis Anonym. pro τέκνα afferat ἔκγονα.

Cap. CX.

τὴν δὲ κασίην] „Herodotea casia est κασία σύριγξ, s. cas-

sia fistula (canelle) et vero fortasse *Laurus cassia* Linn., consimilis cinnamomo.“ *Creuzer. Commentt. Herodd. pag. 39*, ubi praeter alia citat primarios de casia loces Dioscorid. I, 12 et Theophrast. IX, 45. Heeren. Ideen I, 2 pag. 99 not. ex viri docti cuiusdam auctoritate pronuntiat *Κασίην esse Laurum cassiam* Linn. Tum igitur nostrum erit: *wilder Zimmt*, s. *Mutterzimmt*, *Zimmtsorte*, quod generosiori canellae Zeilonicae, s. cinnamomo cognatum fertur. Vid., ne plura, *Rosenmüller. Bibl. Archaeolog. II, 1 pag. 270* seq. *Cinnamomum*, cuius species quaedam sive varietas casia esse videtur, est *Laurus cinnamomum* Linn., cuius cortex nostrum est *Zimmt*, s. *Canelle*; quo crassiorem minusque subtilem corticem casia arbor s. *Laurus cassia* habet. Conf. Heeren. l. l. I, 2 pag. 249. *Rosenmüller. l. l. Casiam et cinnanomum veterum eandem prorsus esse rem neque differre a canella*, quam hodie vocamus, Beckmanni est sententia ad Antigon. *Caryst. cap. 49*, ubi vid. plura. Cau-

ται βύρσῃσι καὶ δέσμασι ἄλλοισι πᾶν τὸ σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον, πλὴν αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν, ἔρχονται ἐπὶ τὴν κασίην. ἡ δὲ ἐν λίμνῃ φύεται οὐ βα-95
 θέη· περὶ δὲ αὐτὴν καὶ ἐν αὐτῇ ἀλλίξεται κου θηρία πτερωτὰ, τῆσι νυκτερίσι προσείκελα μάλιστα, καὶ 253
 3 τέτριγε δεινὸν, καὶ ἐς ἀλκίην ἄλκιμα. τὰ δὲ ἀπαυνομένους ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, οὕτω δρέπειν τὴν
 111 κασίην. Τὸ δὲ δὴ κιννάμωμον ἔτι τούτων θωμα-
 στότερον συλλέγουσι. ὅκου μὲν γὰρ γίνεται, καὶ 1
 ἦτις μιν γῆ ἡ τρέφουσά ἐστι, οὐκ ἔχουσι εἰπεῖν·
 πλὴν ὅτι, λόγῳ οἰκότη χρεώμενοι, ἐν τοισίδε χω-
 ρίοισι φασὶ τινες αὐτὸ φύεσθαι, ἐν τοῖσι ὁ Διόνυ-

Cinnamomum a grandibus alitibus ex ignota regione allatum in nidos hominibus inaccessos, quomodo consequantur.

tius in his agendum videtur Gallo interpreti Miot, vel potius ei, quem consuluit, Desfontaines; ita ut certo vix statui possit, in quo diversa fuerit casia a cinnamomo et quorsum utraque arbor referri debeat. Equidem hoc unum addo, quod et supra ad III, 107 iam posui, Phoenices casiam et cinnamomum, cum in Arabia minime proveniat, sed in India tantum, ex Arabia tamen, quo Indi attulerint, accepisse et ex ea terra dein in alias orbis terrarum partes transduxisse. Unde credibile est, eam opinionem ortam esse, qua in ipsa Arabia et casiam et cinnamomum oriri putarent.

τῆσι νυκτερίσι προσείκελα] Valcken. maluerat: τὰ, τῆσι νυκτερίσι προσείκελα μάλιστα, καὶ τέτριγε δεινὸν, καὶ ἐστὶν ἐς ἀλκίην ἄλκιμα. Libri scripti non confirmant. τρίζειν vesperilionum esse, monstrant hi loci: Herod. IV, 183. Eustath. ad Odys. XXIV, 5; ad Il. II p. 173, 44; ad Dionys. Perieg. 180.

Plura, observante Valcken., Wetsten. ad Marci Evang. IX, 18. Tu add. Gesen. ad Iesai. VIII, 19 p. 343 seq., qui etiam Latinorum *stridere* comparat, et, quem Cr. laudat, Wytttenbach. ad Plutarch. De S. N. V. pag. 125. — Ad rem consul. Plin. H. N. XII, 19 et Heeren. Ideen I, 2 pag. 99, qui h. l. indicari suspicatur lacertam volentem, quae in his regionibus reperitur, sive *draconem volentem* Linn., qui sane in India orientali et Africa hodieque occurrit et intra pedes posteriores et anteriores duabus pennis est instructus. Plurima Gesen. ad Iesai. XIV, 29 pag. 496. 497.

Cap. CXI.

ἐν τοῖσι ὁ Διόνυσος ἐτράφη] *Aethiopiam*, credo, indicare voluit. Vid. III, 97. II, 146. De *India* cogitat Heeren. Ideen I, 2 p. 252, quoniam ex hac terra cinnamomum in Arabiam fuerit deductum et inde demum alias ad terras a Phoenicibus translatum. De qua re monet

2ος ἐγράφη. ὄρνιθας δὲ λέγουσι μεγάλας φορέειν 5
ταῦτα τὰ κάρφεια, τὰ ἡμεῖς ἀπὸ Φοινίκων μαθόν-
τες κιννάμωμον καλέομεν· φορέειν δὲ τὰς ὄρνιθας
ἔς νεοσσίας, προσπεπλασμένας ἐκ πηλοῦ πρὸς ἀπο-
κρήμνοισι οὖρεσι, ἔνθα πρόσβασιν ἀνθρώπων οὐδε-
3μίαν εἶναι. πρὸς ὧν δὴ ταῦτα τοὺς Ἀραβίους σο-
φρίζεσθαι τάδε· βοῶν τε καὶ ὄνων τῶν ἀπογινομέ-10

quoque F. H. Müller. De rebb. Semitt. (Berolin. 1831) p. 57. 58. Paulo ante cum recentt. edd. scripsi οἰκότι pro vulg. εἰκότι. Ad verba: ὄκον — γίνεται καὶ ἦτις conf. III, 22.

ὄρνιθας δὲ λέγουσι] Citat haec Etymol. p. 514, 2 et Eustath. ad Dionys. Perieg. 939. Suid. s. v. κιννάμ. Et conf. quoque Plin. H. N. XII, 19.

τὰ κάρφεια] i. e. *paleam, convolutam tenuem corticem, s. tenuia ligni frusta*. Nos: *dünne, dünne Reiser*, ut recte interpretatur Schneider. in Lex. s. v. κιννάμ. — Caeterum hanc fabulam de avibus cinnamomum afferentibus per antiquitatem admodum vulgatam fuisse ostendunt, quae collegit Beckmann. ad Antigon. Caryst. de Mirabb. pag. 84. Atque etiamnum apud incolas Taprobanes hanc reperiri, testantur recentiores peregrinatores, monente Heeren. l. I. pag. 252. 101. Equidem fabulam ad ea pertinere credam, quae Phoenices excogitarint consultoque divulgarent de mercibus pretiosioribus, quas ipsi soli advehebant, ne scilicet huius fructuosioris mercaturae facultate privarentur.

κιννάμωμον] Vera Nostrum

tradidisse, ipsa testatur vox Hebraica קִנְיָן, nomine a fistulis huius plantae deducto. Vid. Exod. XXX, 23 et Proverb. Salom. VII, 17. Quam vocem sic explicat H. Apetz, in nota ad h. l., ut inde omnis fabulae rationem perspicere posse opinetur. Nam priorem vocis partem *Keen* (קִי) significare vult *nidum*, et verbum inde factum קִיָן *nidum facere*. Quae aliis diiudicanda relinquo. Attulit, quae de etymo huius vocis viri docti statuunt, Winer. in Simon. Lexic. manual. pag. 861. Radicem vocabuli esse קִיָן Hitzig. vult; ita ut de *substantia* sit cogitandum. Eiusdem originis videtur esse vox *κασία*; namque *Laurus cassia* dicitur קִיָן in Psalm. XLV, 9, a radice קִיָן *decidere, amputare*. Neque eo non pertinet קִיָן Exod. XXX, 24. Ezech. XXVII, 19.

τῶν ἀπογινομένων] De *mortuis* ita dici satis notum. Conf. Herod. II, 85. 136. V, 4. — In seqq. reliq. cum Matth. *καταπετομένας*, cuius loco e Florentino Schweigh. et Gaisf. *καταπετεωμένας*, quam Ionicam formam verbi *καταπετάομαι* dicit Schweigh. Mihi talis forma aliunde non nota. Quin ipsum

νων καὶ τῶν ἄλλων ὑποζυγίων τὰ μέλεα διαταμών-
 τας ὡς μέγιστα, κομίζειν ἐς ταῦτα τὰ χωρία· καὶ
 σφρα θέντας ἀγχοῦ τῶν νεοσσιέων, ἀπαλλάσσεσθαι
 ἐκὰς αὐτέων· τὰς δὲ ὄρνιθας καταπετομένας, τὰ
 τῶν ὑποζυγίων μέλεα ἀναφορέειν ἐπὶ τὰς νεοσσιάς·
 112 τὰς δὲ, οὐ δυναμένας ἴσχειν, καταρῶγγυσθαι ἐπὶ
 ῤῥῆν· τοὺς δὲ, ἐπιόντας, συλλέγειν οὕτω τὸ κιννά-
 μωμον· συλλεγόμενον δὲ ἐκ τούτων ἀπικνέεσθαι ἐς
 τὰς ἄλλας χώρας. Τὸ δὲ δὴ λήδανον, τὸ καλέουσι²⁰
 Ἀράβιοι λάδανον, ἔτι τούτου θωυμασιώτερον γίνε-
 ται· ἐν γὰρ δυσοδομοτάτῳ γινόμενον, εὐωδέστατόν
 2 ἔστι. τῶν γὰρ αἰγῶν τῶν τράγων ἐν τοῖσι πώγῳσι
 εὐρίσκεται ἐγγινόμενον, οἷον γλοιὸς, ἀπὸ τῆς ὕλης.
 χρῆσιμον δ' ἐς πολλὰ τῶν μύρων ἔστί· θυμιαῶσι τε

Ladanum barbīs caprarum et hircorum adhaerens, veluti glutinosus humor, a depastis frutibus.

113 μάλιστα τοῦτο Ἀράβιοι. Τοσαῦτα μὲν θυωμάτων²⁵

Arabia spirans odoribus: ovium

πετάομαι recentioris aetatis esse pronuntiant Matthiae et Buttmann. Paulo post cum Schwygh. et Gaisf. scripsi τῶν ὑποζυγίων τὰ μέλεα pro: αὐτῶν τὰ μέλεα τῶν ὑποζυγίων et paulo infra voculam μὲν post οὕτω, quam plures codd. ignorant, abieci.

Cap. CXII.

Τὸ δὲ δὴ λήδανον, τὸ καλέουσι Ἀράβιοι λάδανον] Vulgo: Ἀράβιοι καλέουσι. Quod nos dedimus, e Florentino fluxit. De ledano hinc Eustath. ad Homer. p. 1147, 3 s. 1199, 37. Add. Dioscorid. I, 128. Plin. H. N. XII, 17. λῆδος; s. λήδανον (صفت — لادن) resinae est genus bene olentis, quae in frondibus cisti Cretici, sive, ut aliis placet, cisti Ladaniferi (utrumque enim distinguendum esse monet Miot) invenitur, quaeque solis radiis ne consumatur cum ve-

rendum sit, mane eo ducunt capras hircosve, quorum barbae resina adhaerescat, hoc modo capienda. Et hanc colligendae resinae rationem antiquitus ita valuisse dicunt, ut verissime Noster retulisse videri debeat. In oriente adhibetur ad unguentum, nec minor eius usus in re medica. Vid. Heeren. Ideen I, 2 pag. 99. Rosenmüller. Bibl. Archaeolog. II, 1 pag. 156 seqq. Recentioris aetatis peregrinatorum aliquot testimonia excitavit Larcher. Italis adhuc vocatur *laudano* sive *ladano*.

τῶν αἰγῶν τῶν τράγων] Maluit Wesseling. scribere καὶ τῶν τράγων, s. τῶν τε τράγων; quo neutro opus, cum is verborum sit ordo: ἐν τοῖσι πώγῳσι τῶν τράγων τῶν αἰγῶν. Conf. Schweigh. Daniel. VIII, 5. 8. 21, ubi exstat ὁ τράγος αἰγῶν, s. τῶν αἰγῶν.

duo genera longissimis caudis.

περι ελρήσθω· ἀπόζει δὲ τῆς χώρας τῆς Ἀραβίης
 θεσπέσιον ὡς ἡδύ. Δύο δὲ γένεα ὄτων σφί ἐστι
 2 θωύματος ἄξια, τὰ οὐδαμόθι ἐτέρωθί ἐστι. τὸ μὲν
 αὐτέων ἕτερον ἔχει τὰς οὐράς μακρὰς, τριῶν πηχέων
 οὐκ ἐλάσσονας· τὰς εἴ τις ἐπέη σφί ἐπέλκειν, ἔλκει
 ἂν ἔχοιεν, ἀνατριβομενέων πρὸς τῆ γῆ τῶν οὐρέων. 254
 3 νῦν δ' ἅπασ τις τῶν ποιμένων ἐπίσταται ξυλουρ-31
 γέειν ἐς τοσοῦτο· ἀμαξίδας γὰρ ποιεῦντες, ὑπο-
 δέουσι αὐτὰς τῆσι οὐρῆσι, ἐνὸς ἐκάστου κτήνεος

Cap. CXIII.

ἀπόζει δὲ τῆς χώρας — ὡς
 ἡδύ] De genitivo τῆς χώρας
 vid. Matth. Gr. Gr. §. 376; de
 particula ὡς ibid. pag. 1283.
 Ad rem conf. Lucian. de dea
 Syr. 30. Ver. Histor. II, 5. Dio-
 dor. Sicul. III, 46 ibiq. Wessel.

Δύο δὲ γένεα ὄτων σφί ἐστι
 z. τ. λ.] Conf. Aelian. N. A. X,
 4. Herodoti locus non fugit
 Heeren. Ideen I, 2 pag. 123
 seq., ubi praeter alias Phoeni-
 cum merces lanam quoque indi-
 cat, quam ex Arabia, in cuius
 desertis multae ovium greges
 eximiae lanae hodieque pascun-
 tur, illi abstulerint. Quam la-
 nam omnium optimam ac sub-
 tilissimam esse tum ob coeli ac-
 risve temperiem et ovium sub
 dio commerationem, tum ob exi-
 miam, quam nomades impend-
 ant curam, Idem Heeren. com-
 monstrat, hac una in re Hero-
 dotum lapsum esse ratus (nam
 reliqua cum recentiorum descri-
 ptionibus accurate conveniunt),
 quod bina ille ovium genera dis-
 tinguens, varietates quasdam
 pro ipsis generibus sumserit. Ex
 iis, quae ad h. l. attulit Larcher.,
 apparet, etiamnum in diversis

Africae regionibus istiusmodi
 oves longis crassisque caudis in-
 structas inveniri. De Indicis
 ovibus egimus ad Ctesiae Indic.
 §. 13. Itaque verba τὰ οὐδα-
 μόθι ἐτέρωθί ἐστι non tam
 stricto sensu erunt accipienda.
 Quem equidem de hac *ovi Ara-
 bica* consului, Leuckartum, vi-
 rum doctissimum mihi que ami-
 cissimum, is mihi rescripsit, hanc
ovem laticaudatam esse varieta-
 tem ovis domesticae nostrae, s.
Ovis Arietis Linn. et multas per
 Asiae partes inveniri, v. c. per
 Arabiam, Persidem, Sinam, Sy-
 riam, Aegyptum; caudam esse
 prolongatam ac magis minusve
 divisam, multo illam quidem adi-
 pe refertam. A qua ove sunt,
 qui distinguant ut varietatem
 peculiarem *ovem steatopygam*
 (Pall. Spic. Zoolog. fasc. XI p.
 63 Tab. IV fig. 1), cuius pau-
 ciores sint in cauda vertebrae,
 sed magna quoque adipis copia.
 Vix tamen recte sic distingui
 iudicat Leuckart., praesertim
 cum iisdem fere in regionibus
 ac praeterea in promontorio Bo-
 nae Spei illa ovis inveniatur, cu-
 ius cauda subinde ad quinquaginta
 libr. pond. ascendat.

- 4 τὴν οὐρὴν ἐπὶ ἀμαξίδα ἐκάστην καταθέοντες. τὸ δὲ 35
 ἔτερον γένος τῶν οἴων τὰς οὐρὰς πλατείας φορέουσι,
 114 καὶ ἐπὶ πῆχυν πλατέος. Ἀποκλινομένης δὲ μεσαμ- Aethiopiae bona.
 βροῆς παρήκει πρὸς δύνοντα ἥλιον ἢ Αἰθιοπία χώρη,
 ἐσχάτη τῶν οἰκομένων· αὕτη δὲ χρυσόν τε φέρει
 πολλόν, καὶ ἐλέφαντας ἀμφιλαφείας, καὶ δένδρεα 40
 πάντα ἄγρια, καὶ ἔβενον, καὶ ἄνδρας μεγίστους καὶ
 καλλίστους καὶ μακροβιωτάτους.
- 115 Αὗται μὲν γυν ἔν τε τῇ Ἀσίῃ ἐσχατιαί εἶσι καὶ
 2 ἐν τῇ Λιβύῃ. Περὶ δὲ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν πρὸς
 ἐσπέρην ἐσχατιῶν ἔχω μὲν οὐκ ἀτρεκέως λέγειν 45

Extremorum Euro-
 pae tractuum
 bona: electrum
 ab Eridano flu-
 vio, stannum ex
 insulis Cassite-
 ridibus.

Cap. CXIV.

Ἀποκλινομένης] Ita cum Schwgh. et Gaisf. exhibui, probante censore Ienens. 1817 nr. 164 pag. 372 seq. Cf. IV, 22 init. Vulgo ἀποκλιναμένης, quod retinuit Matth. Schweigh. eam sibi fingit verborum structuram: μεσαμβροῆς πρὸς δύν. ἢ λ. αποκλινομένης. Equidem verba πρὸς δύνοντα ἥλιον malim referre ad παρήκει. Censori Ienensi l. l. haec verba ad ἀποκλινομένης aequae atque ad παρήκει referenda videntur.

ἢ Αἰθιοπία χώρη] De Aethiopiis diximus ad III, 17. Quos volunt iis in locis habitasse, quae in sacris libris terrā Ophir designentur; quippe unde, quae hic commemorantur Aethiopiae bona, arcessebantur, monente Heeren. Id. I, 2 p. 77. 249, ubi Ezech. XXVII, 15 laudat, ebum et ebur inter merces Tyrum advectas recensentem. Conf. ibid. II, 2 p. 392 et II, 1 p. 461. Ex Aethiopia enim per Aegyptum magnam illam eboris vim, qua et Hebraei et Graeci ad artis opera

usi sint, aliam fuisse censem. Qua de re, monente Cr., optime disputavit Quatremère de Quincy in opere, quod inscribitur Le Jupiter Olympien.— De ebena Aethiopico elephantisque conf. supra III, 97.

ἀμφιλαφείας] Dicitur haec vox, quae eadem reperitur IV, 28. 172, de quavis re ampla et magna. Monuit Ruhnken. ad Timaei Lex. Plat. p. 27. Alia dabit Tafel. Dilucid. Pindarr. ad Olymp. IX, 122 pag. 362.

δένδρεα πάντα ἄγρια] Pro πάντα Sanerosti liber ἅπαντα, quod placet Schaefero ad Dionys. Halicarn. de compos. verb. pag. 124.

Cap. CXV.

ἐσχατιαί εἶσι] Tres libri ἐσχατιαί, ut III, 105. 116. Libyam h. l. latiori sensu de omni, quam novit, Africā dixit. Conf. nott. ad III, 96.

ἔχω μὲν οὐκ ἀτρεκέως λέγειν] Cernitur in his scriptoris et diligentia et maximum veri studium; ut qui de his regionibus, ad quas nec ipse nec ullus alius Graecus homo tunc

οὔτε γὰρ ἔγωγε ἐνδέκομαι Ἡριδανόν τινα καλέσθαι

temporis penetrasset, ea, quae Phoenices navibus eo profecti narrarint sive prorsus ficta, sive vera falsis admixta (quibus scilicet reliquos homines fallerent et ab illis arcerent regionibus) in medium proferre noluerit iisque ipsis, quae proferat, dubitationem suam interponat. Ac bene monet Rennel. pag. 397 Herodotea tangens, Phoenices studiose celasse videri, qui ipsis sint divitiarum fontes, quae commercii viae atque copiae.

οὔτε γὰρ ἔγωγε ἐνδέκομαι Ἡριδανόν τινα] Ad Eridanum fluvium Electrum sive succinum erui indeque a Phoenicibus ad Graeciam Asiamque afferri fando audierat Noster. Quibus tamen fidem se habere posse negat, cum vel amnis huius nomen Graeci quid sonet, Graeci autem minime ad eas usque terrae pervenerint. Qui postea *Eridani* nomine insignitus est Italiae fluvius, Padus (conf. Plin. H. N. III, 16. XXXVII, 2. Virgil. Georg. I, 482 ibiq. I. H. Voss.), de eo Herodotum, qui Thuriis, i. e. in ipsa Italia, opus suum absolvit, nequaquam cogitasse, satis, puto, erit manifestum; ita ut Plinium H. N. XII, 4 §. 8 errore vix absolvi posse credam. De *Duna* amni, qui Marciani Heracleotae sit *Πούδων*, olim cogitavit vir doctus, improbante Wesselingio, qui ipse cum aliis Herodoti *Eridanum*, quae Graeca sit vox, relatum vult ad *Rhodanum* fluvium, qui Vistulae haud longe a

Gedano misceatur, ubi etiamnum succini magna copia, quae omnino Prussiae ora maritima abundet. Cuius fluvii nomen varie pronuntiatum peperisse statuit Graecum Ἡριδανόν. Wesselingium secuti sunt Larcherus in nott. ad h. l., Rennel. l. l. pag. 397, Italus Herodoti interpres, alii. Quibuscum conf. I. H. Vossii disputata in: Weltkunde d. Alten. (Ephemeridd. Jenens. 1804) pag. XXXI sqq. A. B. Wilhelm: Germania etc. pag. 81. Dilthey in nott. ad Taciti German. 45 pag. 291 seq. et in scriptione peculiari de Electro et Eridano, quae prodit Darmstad. 1824. Heeren. Ideen. I, 2 pag. 70. 71. II, 1 pag. 178. Dilthey. l. l. pag. 17 Herodoti locum ad totam rem diiudicandam iure censet gravissimum, quippe ex quo pateat, Eridanum ex antiquiorum Graecorum sententia in extremis Europae finibus ad septentrionem versus fuisse, unde electrum advehere-tur. Qui fluvius parum cognitus cum a senioribus perperam pro Pado haberetur, multisque fabulis haec res exornaretur, probabilius videtur Diltheyo, *Vistulam* Eridani nomine celebratam esse (pag. 22), ad cuius ostia nempe vera electri patria inveniatur, quae, missis aliorum fabulis, in mari Baltico eiusque oris sit quaerenda. Equidem ut Eridanum fluvium fabulis poetarum sollertia postmodo praecipue celebratis adscribendum esse persuasum habeo, ita

πρὸς βαρβάρων ποταμὸν, ἐκδιδόντα ἐς θάλασσαν τὴν
 πρὸς βορῆν ἄνεμον, ἀπ' ὅτεν τὸ ἤλεκτρον φοιτᾶν λόγος
 ἔστι, οὔτε νήσους οἶδα Κασσιτερίδας ἐούσας, ἐκ τῶν
 3 ὁ κασσίτερος ἡμῖν φοιτᾷ. τοῦτο μὲν γὰρ, ὁ Ἡρι-50
 δανὸς, αὐτὸ κατηγορεῖ τὸ οὔνομα ὡς ἔστι Ἑλληνι-
 κὸν καὶ οὐ τι βαρβαρικόν, ὑπὸ ποιητέω δέ τινος
 ποιηθέν· τοῦτο δὲ, οὔδενός αὐτόπτεω γενομένου
 οὐ δύναμαι ἀκοῦσαι, τοῦτο μελετῶν, ὅκως θάλασσά

qui verum eius situm indagare velit, eum vix quidquam profecturum esse putem. Namque electrum cum vix aliunde nisi ex oris Europae septentrionalis maritimis, ubi adhuc provenit, ad Graecos afferri potuerit, Phoenices, qui vel totam Africam circumnavigasse dicuntur, has quoque Prussiae regiones navi- bus adisse indeque electrum secum abstulisse, a vero non prorsus abhorret. Conf. Dilthey. l. I. pag. 21. 22. Quos tamen eosdem ob magnum succini pretium de locis, unde adveherent, vel nihil quidquam vel incerta, mirabilia adeoque horrenda auditu Graecis narrasse credibile fit, indicantes scil. electri patriam Eridanum fluvium, fabulosum illum quidem, nec cuiquam accuratius notum. Quae ipsa dein poetae Graeci assumsisse magisque adeo pro more exornasse censendi sunt. Ut enim terrestri itinere succinum a Baltici maris oris ad Padi ostia aut in Pannoniam regionesque a Graecis Romanisque habitatas allatum credam, a me impetrare non possum, quamquam Ritter. (Vorhalle p. 183) sic existimasse video, ut electri

HERODOT. II.

mercatores ad Eridanum, quos norit Herodotus [?], quorumque emporium, ubi Herodotus sua acceperit [?], Olbia fuerit, tali itinere usi sint.

ἐκδιδόντα] sc. τὸ ὕδωρ. Cf. I, 6 ibiq. nott. Ad ὅτεν vid. nott. ad I, 7. Excerpsit haec Eustath. ad Dionys. Perieg. 561. De insulis *Cassiteridibus* disputavimus in Excursu ad h. l.

οὐ τι βαρβαρικόν] Schwgh. secutus sum; ita enim plerique libri, qui in eo uno dissentiant, quod modo οὐ τι, modo οὔτε exhibent. Gaisf. edidit *βάρβαρον* e Sancrofti et Vindobon. libro, Vall. et Eustath. ad Dionys. Perieg. 14. Conf. Herod. VIII, 19 et I, 60 ibiq. nott.

τοῦτο μελετῶν] i. e. quamvis *studiose, enixe id agens*, ut sc. *verum de his certique quid comperirem*. Cf. VI, 105. Quare non erat, cur haec sollicitaret Valcken. — De etymo vocis *ἤλεκτρον* non est quod agam post ea, quae ex veterum et recentiorum disputationibus attulit Dilthey. l. I. pag. 6 seq., qui idem monet, pag. 7 seqq. hanc vocem ad duo plane diversa usurpatam esse, cum modo metallum quoddam (de quo

4ἔστι τὰ ἐπέκεινα τῆς Εὐρώπης. ἐξ ἑσχάτης δ' ὦν
 ὁ τε κασσίτερος ἡμῖν φοιτᾷ, καὶ τὸ ἤλεκτρον. 55
 116 Πρὸς δὲ ἄρκτου τῆς Εὐρώπης πολλῶν τι πλείστος
 χρυσὸς φαίνεται ἐών· ὅπως μὲν γινόμενος, οὐκ 255
 ἔχω οὐδὲ τοῦτο ἀτρεκέως εἶπαι· λέγεται δὲ ὑπ' ἐκ
 τῶν γρουπῶν ἀρπάξεν Ἀριμασπούς, ἄνδρας μοννο-
 2φθαλμούς. πείθομαι δὲ οὐδὲ τοῦτο, ὅπως μοννό-60

Aurum ab Ari-
 maspis, Grypho-
 rum pracdoni-
 bus.

Plinius Hist. Nat. XXXIII, 4, 23), modo succinum, quod dicitur significet. Herodotum de succino (quod forsitan pro metallo habuit, modo norit accuratius, quod ipsum dubitem) cogitasse, vix est quod moneam. „Conf. etiam Millin. in Minéralogie Homérique Class. V p. 48 sqq. ed. secund., ubi p. 58 Herodoteus quoque locus attingitur.“ Cr.

Cap. CXVI.

Πρὸς δὲ ἄρκτου τῆς Εὐρώ-
 πης] Ex h. l. et IV, 42. 45 intelli-
 gi ait Schweigh., Europam
 ex Herodoti ratione secundum
 totam Asiam superne porrigi
 universamque Asiae, quam nos
 vocamus, partem septentriona-
 lem comprehendere. Accuratius
 in haec inquisivit Heeren. Ideen
 I, 1 p. 93, commonstrans verba
 πρὸς ἄρκτου τῆς Εὐρώπης et
 quae seqq. non tam ad Euro-
 pae nostrae partes septentri-
 onales et occidentales spectare,
 quam ad Asiae regiones septen-
 trionales (ad quas eandem fabu-
 lam de Arimaspiis pertinere
 patet ex IV, 27) ac sigillatim ad
 eos montes, qui Siberiam a
 Tartaria magna seiungant, nunc
 cognitos nomine *Altai* et auro
 minime carentes, cum quae illic
 habitasse dicantur gentes, omnes

auro abundare perhibeantur, et
 metallorum reliquiae adhuc in
 iis ipsis regionibus inveniantur,
 quibus orbem terrarum omnino
 claudi et terminari putarint.
 Conf. etiam quae ad III, 102
 adscripsimus.

πολλῶν τι πλείστος χρυσὸς
 φαίνεται] τι cum recentt. edd.
 plurium codd. auctoritate recepi,
 cum vulgo abesset. — Locutio-
 nem ὑπ' ἐκ τῶν γρουπῶν illu-
 strant Homericæ II. XVI, 353.
 Od. XI, 37. II. V, 854. VIII,
 504. XV, 628. 720. XVII, 461.
 581. Idem dicendi genus fre-
 quens apud Apollonium Rhod-
 dium, cuius locos collegit Wel-
 lauer. in Indice edit. suae s. v.
 — De *Gryphum* fabula disputa-
 vimus in Excursu ad h. l. De
 Arimaspiis videbimus ad IV,
 27. 32.

ἄνδρας μοννοφθαλμούς]
 Unus Sancrofti liber μοννο-
 φθαλ. Conf. Pollux II, 62. —
 Mox retinui αἱ δὴ ὦν ἑσχατιαί,
 cuius loco Reiz. αἴδε ὦν ἑσχα-
 τιαί; et in fine cap. αὐται (quo
 longius remotum ἑσχατιαί quo-
 dammodo repetitur) pro αὐτά,
 quod, probante Wesselingio, e
 duobus libris receperat Reiz.
 quodque mea sententia explica-
 tu est difficilium.

φθαλμοὶ ἄνδρες φύονται, φύσιν ἔχοντες τὴν ἄλλην
3 ὁμοίην τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι. Αἱ δὲ ὧν ἔσχα-
τιαὶ οἴκασι, περικληῖσθαι τὴν ἄλλην χώραν καὶ ἐν-
τὸς ἀπέργουσαι, τὰ κάλλιστα δοκέοντα ἡμῶν εἶναι
καὶ σπανιώτατα ἔχειν αὐταί.

65

117 Ἔστι δὲ πεδίον ἐν τῇ Ἀσίῃ περικεκλημένον
οὔρει πάντοθεν, διασφάγες δὲ τοῦ οὔρεος εἰσι πέντε.
2 τοῦτο τὸ πεδίον ἦν μὲν κοτε Χορασμίων, ἐν οὔροισι
ἐὼν τῶν Χορασμίων τε αὐτῶν καὶ Ἰρκανίων, καὶ
Πάρθων, καὶ Σαραγγέων, καὶ Θαμαναίων· ἐπεὶ
τε δὲ Πέρσαι ἔχουσι τὸ κράτος, ἔστι τοῦ βασιλέως.
3 ἔκ δὲ ὧν τοῦ περικληῖοντος οὔρεος τούτου ὕζει

In Asia planities
cincta monte:
Aces fluvius il-
line per montem
quinque locis in-
tercisum labens,
et irrigans toti-
dem populorum
terras: obstructae
sectiones
montis a Persa,
cupiditate lacri
ex aqua imper-
256

Cap. CXVII.

διασφάγες] Gloss. Herodot.
αἱ διεσπῶσαι πέτραι. Eadem
Gregor. Cor. de dial. Ion. §.
146, ubi vid. nott. pag. 538.
Conf. nott. ad Herod. II, 158
et add. VII, 199. 216. De ac-
centu disputant, scribentes
διάσφαγες, διασφαγές et δια-
σφάγες. Bastius ad Greg. Cor.
l. I. unice probat διασφάγες.

ἦν μὲν κοτε Χορασμίων] De
hoc genitivo, qui additur verbo
εἶναι, plurima attulit Valcken.
ad h. l. Tu vid. modo Matth.
Gr. Gr. §. 315 pag. 619. Mox
edidi ἐν οὔροισι ἐόντων (cum in
finibus esset sita planities) pro
olim vulg. ἐν οὔρεσι ἐόντων,
quod teneri vult Mannert. Geogr.
der Gr. u. Röm. V pag. 8. At
Breigero (Asiae difficill. p. 67)
verba ἐν οὔροισι ἐόντων Χο-
ρασμίων plane efficienda viden-
tur. — De gentibus, quae hic
nominantur, vid. nott. ad III, 93.

ἔκ δὲ ὧν τοῦ περικληῖοντος
οὔρεος τούτου κ. τ. λ.] Plani-
tiam ab Herodoto commemora-

tam in montibus, qui a Caspio
inde mari Indiam usque tan-
gant et latiore Paropamisi appel-
latione comprehendantur, ubi
gentes hic indicatae consede-
runt, regionem esse Kaschmir
statuit Mannert. l. I. fluviumque
Aces eundem esse, quem veteres
Acesinem, recentiores Tschunab
vocarint, in Indum ab oriente
influentem. At de hac regione
cogitari non posse, recte mo-
nuerunt Santo-Crucius (Examen
critiq. d. hist. d'Alexandr. pag.
714 coll. 829 seq.), Maltebrun
(Nouvell. Annull. II p. 350), A.
G. de Schlegel Ind. Biblioth. II,
2 p. 301 seq., alii. Hinc plani-
tiam ab oriente Caspii maris
sitam longeque ab Indo remo-
tam, fluviumque Oxum intelli-
gere placet Gatter. (apud Bil-
lerbeck. l. I. pag. 17) itemque
Heerenio Ideen I, 2 p. 289. I,
1 p. 191. 482. De Oxu multa
Kephalides Hist. maris Caspii
pag. 291 seqq., qui ipse pag.
332 sqq. ea, quae de Ace He-
rodotus narrat, ad Margum

tienda indigen-
tibus.

ποταμὸς μέγας, οὖνομα δέ οἱ ἔστι "Ἀκῆς. οὗτος
πρότερον μὲν ἄρδεσκε, διαλελαμμένος πενταχοῦ,

fluvium, qui hodie vocatur Tedjen et partem provinciae Chorasam, quae olim Margiana dicebatur, percurrit, relata vult, ipsamque planitiem montibus undique cinctam in *Margianá* montibus refertà facile inveniri posse putat. Quae de Ace convallem istam permeante et incolentium agros irrigante scribit Herodotus, ea apprime convenire ait cum iis, quae de Margo irrigandorum agrorum causa in plures canales diducto Plinius H. N. VI, 16 tradat. Praeterea mediocris Margi amnis magnitudinem talem aquarum obstructionem, qualem a rege Persarum factam esse Herodotus narrat, quodammodo admittere videri; id quod in Oxum minime cadere, merito statuit. At Breiger. l. l. *Acen* pro *Ocho* habere mavult. Quo rectius, opinor, Rennell. l. l. pag. 461 de flumine *Hindmend*, qui in lacum *Zurrah* se effundat, agi putat, cum illius lacus sit longitudo XXV milliarr. Germann. et latitudo quinque milliarr. omnisque illa regio manifesta praebeat indicia, solum ipsum aquis limoque advectum olim fuisse. Itaque in ea regione, quae nunc vocatur *Schistan*, planitiem ab Herodoto indicatam quaerendam esse censeo. Ubi fluvium *Hirmend*, qui Aces est, nunc tangunt loca deserta incultave, olim bene culta atque habitata, cum fluvii aquae canalibus arte deductis disper-

gerentur terraque redderetur maxime fertilis. Hos aquaeductus et omnem hanc molem, quà fluvii aquae per terras adjacentes distribuerentur, a Temure postea ita eversum esse accepimus, ut vix ullum superesset vestigium. Consul. Ritter. Erdkunde II p. 18 sqq., 22 sqq., ac de fluvio *Hirmend* ibid. pag. 19, ubi praeter alia hoc quoque monet, *Acen*, cum *Ochus* in lingua Pehlwi omnino flumen denotet, hac quoque appellatione significari potuisse. Multum in sacris Persarum libris, carminibus vulgigue ore hanc terram praedicari, quae multis operibus ad solum sterile ac siccum irrigandum arte factis, multis canalibus, fuerit insignis, idem pluribus ostendit. Est enim in Herodotea narratione, quod vix quemquam latebit, de eiusmodi opere cogitandum, quod nos dicimus *Schleusenwerk*. Vid. Heeren. l. l. I, 1 pag. 482 seq. Quo magis miror Schlegelium, qui l. l. (quem *Cr.* indicavit) haec omnia de Ace fluvio ficta videri pronuntiat!

ἄρδεσκε, διαλελαμμένος] Ad formam imperfecti ἄρδεσκε conf. Buttmann. Gramm. mai. I pag. 393 not. et ad διαλελαμμένος nott. ad I, 190. — Paulo infra pro ἐξόδου cum Schweigh. et Gaisf. recepi διεξόδου. Conf. II, 24. — Ad ἐνδιδόντος cf. nott. ad I, 6.

τῶν εἰρημένων τούτων τὰς χώρας, διὰ διασφάγος
 ἀγόμενος ἐκάστης ἐκάστοισι. ἐπεὶ τε δὲ ὑπὸ τῶν 75
 4 Πέρσῃ εἰσὶ, πεπόνθασι τοιόνδε. Τὰς διασφάγας
 τῶν οὐρέων ἐνδείμας ὁ βασιλεὺς, πύλας ἐπ' ἐκάστη
 διασφάγι ἔστησε· ἀποκεκλημένον δὲ τοῦ ὕδατος
 τῆς διεξόδου, τὸ πεδίον τὸ ἐντὸς τῶν οὐρέων πέλα-
 γος γίνεται, ἐνδιδόντος μὲν τοῦ ποταμοῦ, ἔχοντος 80
 5 δὲ οὐδαμῇ ἐξήλυσιν. οὗτοι ὦν, οἳ περ ἔμπροσθεν
 ἐώθεσαν χρᾶσθαι τῷ ὕδατι, οὐκ ἔχοντες αὐτῷ χρᾶ-
 6 σθαι, συμφορῇ μεγάλη διαχρέωνται. τὸν μὲν γὰρ
 χεიმῶνα ὕει σφι ὁ θεὸς, ὥσπερ καὶ τοῖσι ἄλλοισι
 ἀνθρώποισι· τοῦ δὲ θέρους σπείροντες μελίην καὶ 85
 7 σήσαμον, χρηῖσκοντο τῷ ὕδατι. ἐπεὰν ὦν μηδὲν
 σφι παραδίδωται τοῦ ὕδατος, ἐλθόντες ἐς τοὺς Πέρ-
 σας αὐτοὶ τε καὶ γυναῖκες, στάντες κατὰ τὰς θύρας
 8 τοῦ βασιλέως, βοῶσι ὠρνούμενοι. ὁ δὲ βασιλεὺς
 τοῖσι δεομένοισι αὐτῶν μάλιστα ἐντέλλεται ἀνοίγειν 90
 τὰς πύλας τὰς ἐς τοῦτο φερούσας· ἐπεὰν δὲ διάκορος
 ἢ γῆ σφέων γένηται πίνουσα τὸ ὕδωρ, αὐταὶ μὲν αἰ

συμφορῇ — διαχρέωνται] Vid. III, 41 ibiq. nott. — Ad verba ὕει — ὁ θεὸς conf. Matth. Gr. Gr. pag. 590 et nott. ad Herod. II, 13.

μελίην καὶ σήσαμον] Μελίην *Panicum miliaceum* Linn. Nobis est, der gemeine Hirse. De *sesamo* conf. nott. ad I, 193. Pro *χρηῖσκοντο* Schweigh. malebat *χρηῖσκονται*, ut Portus. — Ad *παραδίδωται* conf. Matth. Gr. Gr. pag. 408.

βοῶσι ὠρνούμενοι] ὠρύεσθαι de lupis aliisque feris proprie dicitur, mox vero ad quosvis sonos indistinctos clamoresque inconditos transfertur. Cf. Herod. IV, 75. Ammon. de differ. vocabb. et quae Creuzerus citat

in Melett. I pag. 11 not. Add. Boissonad. ad Eunap. pag. 225. 576. Pindar. Ol. IX, 163 ibiq. interprett. Apud Livium V, 39: „*ululatus cantusque dissoni*“ coll. XXI, 28. Idem XLIII, 10 „*ululantes mulieres*“ dixit. Schweigh. citaverat Caesar. B. G. V, 37: „*tum suo more victoriam conclamant atque ululatum tollunt.*“ — In seqq. ad verba τὰς ἐς τοῦτο φερούσας cf. similia I, 180 fin. I, 191. II, 122. 138.

ἐπεὰν δὲ διάκορος — τὸ ὕδωρ] i. e., „*si satis aquarum imbibit terra, s. satis irrigata, satiata fuerit.*“ Vocem *διάκορος* ex h. l. citat Thomas Mag. s. v. p. 216. Ad locutionem *πίνειν τὸ*

πύλαι ἀποκλήθονται, ἄλλας δ' ἐντέλλεται ἀνοίγειν
 9 ἄλλοισι τοῖσι δεομένοισι μάλιστα τῶν λοιπῶν. ὡς
 δὲ ἐγὼ οἶδα ἀκούσας, χρήματα μεγάλα πρησόμε-95
 νος ἀνοίγει, πάρεξ τοῦ φόρου. ταῦτα μὲν δὴ ἔχει
 οὔτω.

118

Intaphernis re-
 gem adire pro-
 hibiti factum
 praeceps et cru-
 dele in ianito-
 rem et inter-
 nuntium.

Τῶν δὲ τοῦ Μάγῳ ἐπαναστάντων ἐπὶ ἀνδρῶν,
 ἓνα αὐτῶν Ἰνταφέρνεα κατέλαβε, ὑβρίσαντα τάδε,
 2 ἀποθανεῖν αὐτίκα μετὰ τὴν ἐπανάστασιν. ἤθελε ἐς
 τὰ βασιλήϊα ἐσελθὼν χρηματίσασθαι τῷ βασιλεῖ· καὶ
 γὰρ δὴ καὶ ὁ νόμος οὔτω εἶχε τοῖσι ἐπαναστάσι τῷ 1
 Μάγῳ, ἔσοδον εἶναι παρὰ βασιλέα ἄνευ ἀγγέλου,
 ἢν μὴ γυναικὶ τυγχάνη μισγόμενος ὁ βασιλεύς.
 3 οὐκῶν δὴ Ἰνταφέρνης ἐδικαίειν οὐδένα οἱ ἐσαγγεῖ-5
 λαι· ἀλλ', ὅτι ἦν τῶν ἐπτά, ἐσιέναι ἤθελε. ὁ δὲ
 πυλουρός καὶ ὁ ἀγγελιηφόρος οὐ περιώρεον, φάμε-
 4 νοι τὸν βασιλέα γυναικὶ μίσεσθαι. ὁ δὲ Ἰνταφέρ-
 νης, δοκέων σφέας ψεύδεα λέγειν, ποιέει τοιαύδε·
 σπασάμενος τὸν ἀκινάκεια, ἀποτάμνει αὐτῶν τὰ τε

ῥόδω conf. Anacreon. XIX, 1
 ibiq. Fischer. Herod. IV, 198.

πάρεξ τοῦ φόρου] Inter Per-
 sarum regum reditus praeter or-
 dinaria tributa recenset haec
 Heeren. I, 1 pag. 482 bene ad-
 iicens, antiqua aeque ac recen-
 tiori aetate reges Persarum iis,
 quae ad soli fertilitatem augen-
 dam instituta erant, usos esse
 ad vectigalia imponenda reditus-
 que suos hinc augendos. Tu vid.
 etiam nott. ad III, 97.

Cap. CXVIII.

κατέλαβε] Conf. nott. ad III,
 42. In seqq. verbis distinguen-
 dis Schweigh. et Gaisf. secutus
 sum. Conf. III, 119 init. Ver-
 bum χρηματίζεσθαι, quo Hero-
 dotus utitur, valet agere, transi-
 gere de aliqua re. Citat Tho-

mas Mag. p. 919, ubi vid. in-
 terprett. Tu vid. VII, 163 et
 quae attuli ad Ctesiae fragmm.
 pag. 173.

οὐδένα οἱ ἐσαγγεῖλαι] Conf.
 III, 84. Pro περιώρεον aliquot
 libri περιώρων; nullus, quod
 vellem, περιόρεον, ut II, 106.
 148. 150, alibi.

τὸν ἀκινάκεια] Sic vocabatur
 Persarum gladius, ipso monente
 Herodoto VII, 54. Conf. III,
 128 aliosque locos a Schweigh.
 in Lex. Herod. allatos. Brevem
 fuisse ensem, tum veterum quae-
 dam testimonia docent, tum Per-
 sepolitana monumenta, in qui-
 bus viri acinace armati ad fe-
 mur repraesentantur. Pluribus
 monuit Mongez. Mémoir. de
 l'Institut. IV pag. 60 seqq.

ὄτα καὶ τὰς ῥίνας· καὶ ἀνείρας περὶ τὸν χαλινὸν 10
 τοῦ ἵππου, περὶ τοὺς ἀνχένας σφέων ἔδησε, καὶ
 119 ἀπῆκε. Οἱ δὲ τῷ βασιλεῖ δεικνύουσι ἑωυτοὺς, καὶ
 2 τὴν αἰτίην εἶπον, δι' ἣν πεπονθότες εἴησαν. Δα-
 ρεῖος δὲ, ἀρῳάδησας μὴ κοινῶ λόγῳ οἱ ἔξ πεποιη- 15
 κότες ἔωσι ταῦτα, μεταπεμπόμενος ἕνα ἕκαστον,
 ἀπεπειρᾶτο γνώμης, εἰ συνέπαινοί εἰσι τῷ πεποιη-
 3 μένῳ. ἔπει τε δὲ ἐξέμαθε ὡς οὐ σὺν ἐκείνοισι εἴη
 ταῦτα πεποιηκῶς, ἔλαβε αὐτόν τε τὸν Ἰνταφέρνεα, καὶ
 τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τοὺς οἰκητίους πάντας· ἐλπίδας
 πολλὰς ἔχων μετὰ τῶν συγγενέων μιν ἐπιβουλεύειν 257

Darius Intapher-
 nem cum filiis
 cognatisque om-
 nibus vinciri iu-
 bet ad necem:
 uxor Intaphernis
 data optione fra-
 trem sumit: re-
 mittitur ei et
 frater et filius
 natu maximus.

ἀνείρας περὶ τὸν χαλινὸν —
 ἔδησε] Schweigh. h. l. sic red-
 didit. „aures et nares (praecisas
 sc.) circa frenum equi adnexas
 cervicibus eorum circumdedit at-
 que ita homines dimisit.“ Quae
 cum obscuriora videantur, ma-
 lim ita interpretari: „aures et
 nares (abscissas) in altum subla-
 tas ad equi frenum, tum cervici-
 bus illorum adligavit eoque modo
 eos dimisit.“ Nec aliter Lange
 hunc locum accepisse laetor;
 quippe quem sic reddidit: „er
 zog seinen Säbel und hieb ih-
 nen Nasen und Ohren ab und
 hängte sie an den Zügel seines
 Pferdes und band sie ihnen um
 den Hals und dann liess er sie
 laufen.“ Nam Intaphernes pro
 eo Persarum more patrio, de
 quo vid. Brisson. de reg. Perss.
 princip. III, 2. 3, insidens equo
 et gladio armatus ad regias aed-
 es accessisse putandus est. Testan-
 tur monumenta, quae modo dixi,
 Persepolitana. — Ad ἀνεί-
 ρας conf. III, 87: ἐξείρας.

Cap. CXIX.

ἀπεπειρᾶτο γνώμης] i. e.

unius cuiusque sententiam explo-
 rabat, unumquemque tentabat.
 Sic III, 52. 128. 134. 135. VIII,
 67. I, 47, ne plura. Nam ver-
 bum medium *πειρᾶσθαι* inde-
 que composita deponentium vim
 adsciscunt significatu *tentandi*,
explorandi; quo ipso distingu-
 untur ab activo verbo *πειρᾶν*,
 quod valet *conari*. Vid. Porro
 De verbb. Graecc. mediis (in
 Seebode Archiv für Philolog.
 1829 nr. 59) pag. 236 not. 96
 et Mehlhorn. in Seebode et Iahn.
 Annal. philoll. et paedagogg. I,
 1 pag. 40 not. 32.

ὡς οὐ σὺν ἐκείνοισι εἶη] In
 his praepositionem *σὺν* *consen-*
sum s. *auxilium* denotare, mo-
 nuit Fischer. ad Weller. III, 6
 pag. 147. Conf. Herod. III, 153.

ἐλπίδας πολλὰς ἔχων] i. e.
valde existimans (s. *timens*). Ad
 quam notionem vocis *ἐλπὶς* at-
 que *ἐλπίζειν* faciunt, quae tra-
 dit Thomas Magist. pag. 299
 seqq. coll. Stallbaum ad Plat.
 Phileb. pag. 91. Interpret. ad
 Thucyd. I, 1. Conf. Herod.
 III, 122. Ad verba *ἔδησε τὴν*

οὐκ ἐπανάστασιν· συλλαβῶν δὲ σφραγῶν, ἔδησε τὴν
 4 ἐπὶ θανάτῳ. Ἡ δὲ γυνὴ τοῦ Ἰνταφίρνεος φοιτεύουσα
 ἐπὶ τὰς θύρας τοῦ βασιλέως, κλαίεσκε ἄν καὶ ὄδυ-
 ρέσκετο· ποιεῦσα δὲ αἰεὶ τῷ τούτῳ, τὸν Δαρεῖον
 5 ἔπεισε οἰκτεῖραί μιν. πέμψας δὲ ἄγγελον, ἔλεγε
 τὰδε· „ὦ γύναι, βασιλεὺς τοι Δαρεῖος διδοῖ ἓνα
 τῶν δεδεμένων οἰκητῶν ὑψασθαι, τὸν βούλει ἐκ
 6 πάντων.“ Ἡ δὲ, βουλευσαμένη, ὑπεκρίνατο τὰδε·
 „Εἰ μὲν δὴ μοι διδοῖ βασιλεὺς ἐνὸς τὴν ψυχὴν, αἰ-
 7 ρέομαι ἐκ πάντων τὸν ἀδελφεόν.“ Πυθόμενος δὲ
 Δαρεῖος ταῦτα, καὶ θαυμάσας τὸν λόγον, πέμψας
 ἠγόρευε· „ὦ γύναι, εἰρωτᾶ σε βασιλεὺς, τίνα
 ἔχουσα γνώμην, τὸν ἄνδρα τε καὶ τὰ τέκνα ἐγκατα-
 λιποῦσα, τὸν ἀδελφεόν εἴλεν περιεῖναι τοι· ὅς καὶ 35
 ἀλλοτριώτατός τοι τῶν παίδων, καὶ ἤσσον κεχαρι-
 8 σμένος τοῦ ἀνδρός ἔστι.“ Ἡ δ' ἀμείβετο τοῖσδε· „ὦ
 βασιλεῦ, ἀνὴρ μὲν μοι ἂν ἄλλος γένοιτο, εἰ δαίμων

ἐπὶ θανάτῳ conf. nott. ad I, 109.

κλαίεσκε ἄν καὶ ὄδυρσκετο] ἄν cum Schweigh. et Gaisf. e Florentino binisque Parisinis adieci, cum vulgo abesset. Vid. III, 51 ibiq. nott. III, 148. I, 196 ibiq. nott. Buttmann. Gr. mai. I pag. 393 de imperfecti et forma et usu monens. Tuetur quoque voculam ἄν Matthiae in Miscell. philologg. Add. p. 84., a Cr. laudatus.

ὦ γύναι] Conf. nott. ad I, 111 et add. Moebium ad Anacreont. pag. 27. 28, qui hanc compellationem honestam esse et virginis et uxoris admonet. Ad superlativum ἀλλοτριώτατος, quem pro comparativo poni vult, Cr. conferri iubet Wyttenbach. ad Plut. Mor. II pag. 689 seqq.

945. Tu vid. modo Matth. Gr. Gr. §. 464.

ἀνὴρ μὲν μοι ἂν ἄλλος γένοιτο] Cum Florent. exhibeat μὲν τοι (pro μὲν μοι) utrumque, auctore Schweigh., forsitan sic iungendum: μὲν τοι ἂν μοι. Ipsa sententia cum Sophocl. Antigone. 924 sic convenit, ut alter alterius vestigia legisse alteriusque verba expressisse videri queat. Sunt qui Sophoclem Herodotea retulisse velint; contrarium placet Valckenario, qui similem quoque Luciani in Toxar. cap. 61 sententiam citat. Quam in rem ita Heyse Quaest. Herod. pag. 67 not. „At aegre Herodotum e Sophocle hausisse Tibi persuaseris, quae tanquam historicae personae dictum ille refert; quanquam Clemens Alexandr. Stromat. VI init. p. 625

ἐθέλοι, καὶ τέκνα ἄλλα, εἰ ταῦτα ἀποβάλοιμι· πα-
τρὸς δὲ καὶ μητρὸς οὐκ ἔτι μευ ζώντων, ἀδελφεὸς 40
ἂν ἄλλος οὐδενὶ τρόπῳ γένοιτο. ταύτη τῇ γνώμῃ
9 χρωσμένη, ἔλεξα ταῦτα.“ Εὖ τε δὴ ἔδοξε τῷ Δα-
ρεῖῳ εἰπεῖν ἢ γυνή, καὶ οἱ ἀπῆκε τοῦτόν τε τὸν
παραίτετο, καὶ τῶν παίδων τὸν πρεσβύτατον, ἡσθεὶς
αὐτῇ· τοὺς δὲ ἄλλους ἀπέκτεινε πάντας. τῶν μὲν 45
δὴ ἑπτὰ εἰς αὐτίκα τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἀπολώλεε.

120 Κατὰ δὲ κου μάλιστα τὴν Καμβύσειω νοῦσον
ἐγένετο τάδε. Ἐπὶ Κύρου κατασταθεὶς ἦν Σαρδίῳ
2 ὑπαρχος Ὀροίτης, ἀνὴρ Πέρσης. οὗτος ἐπεθύμησε
πρίγκματος οὐκ ὀσίου· οὔτε γάρ τι παθῶν οὔτε 50
ἀκούσας μάταιον ἔπος πρὸς Πολυκράτεος τοῦ Σα-
μίου, οὔτε ἰδὼν πρότερον, ἐπεθύμει λαβῶν αὐτὸν

Oroeti Persae
praefecto Sar-
dium invisus Po-
lycrates, ex op-
probrio, quod
ipsi fecerat Mi-
trobatas, prae-
fectus Dascylii.

D. furti istius Herodotum arguit.“ In eandem sententiam disputat ad h. l. Italus interpret. Conf. Wesseling. Diss. Herodd. pag. 175 seq. et supra ad I, 2 nott. — Ad ζώντων confer Matth. Gr. Gr. pag. 824.

τοὺς δὲ ἄλλους ἀπέκτεινε πάντας] „De hoc duro more cf. Lindenbrog. et Vales. ad Ammian. Marcellin. XXIII, 6. 81 T. II p. 61 seq. ed. Wagn. et Erf.“ Cr.

Cap. CXX.

ἐγένετο] Aliquot libri ἐγίνετο. Aoristum praefert Schwgh. hoc sensu: acciderat.

Σαρδίῳ ὑπαρχος] De satrapa, opinor, intelligendum. Conf. III, 126. 128. Heeren. Ideen I, 1 pag. 492 alia, quae ad Ctesiae fragm. pag. 121 seq. notavi.

Ὀροίτης] Unus liber Ὀροίτης. Apud alios scriptores reperitur Ὀρόντης, de qua scriptura con-

sulatur Hemsterhus. ad Lucian. Contempl. 14 T. III pag. 396 Bip., qui utramque scripturam in diversis scriptoribus retinendam esse censet, praesertim cum Polycratis historia non prorsus simili modo ab omnibus videatur esse enarrata. Ad vocem ὄσιος in seqq. Cr. consuli vult Dorville ad Chariton. pag. 267 et Bekker. Anecd. pag. 288.

οὔτε γάρ τι παθῶν — μάταιον ἔπος] i. e. neque facto ullo neque verbo (conviciis) laesus a Polycrate. Ad vocem μάταιος conf. VII, 15. coll. 13, ubi pro eo invenitur ἀεικής. Add. II, 118. III, 10. 56. 65. Ad argumentum conf. Diodor. (XXI) T. II p. 557 Wessel., unde Polycratem sane quid commisisse discimus. Nam Lydos, qui Orontis imperium satis grave quo effugerent, Samum se receperant, humaniter quidem recepisse, mox vero eos interfecisse eorumque opibus potitus esse dicitur.

ἀπολέσαι· ὡς μὲν οἱ πλεῦνες λέγουσι, διὰ τοιήνδε 258
 βτινὰ αἰτίην. ἐπὶ τῶν βασιλέος θυρέων κατήμενον
 τὸν τε Ὅροίτην καὶ ἄλλον Πέρσην, τῷ οὖνομα εἶ-
 ναι Μιτροβάτεα, νομοῦ ἄρχοντα τοῦ ἐν Δασκυλείῳ, 55
 4τούτους ἐκ λόγων ἐς νείκεα συμπεσέειν. κρινομέ-
 νων δὲ περὶ ἀρετῆς, εἰπεῖν τὸν Μιτροβάτεα τῷ
 Ὅροίτῃ, προφέροντα· „Σὺ γὰρ ἐν ἀνδρῶν λόγῳ,

ἐπὶ τῶν βασιλέος θυρέων κα-
 τήμενον] Haec pro more orient-
 talium, qui hodieque apud Tur-
 cos obtinet, ubi regis aula dicitur
porta. Cum enim reges ipsi
 in aedibus intimis habitarent, au-
 licorum multitudo ante ipsas aed-
 ium portas circa atria vestibula
 commorabatur. Hinc supra III,
 119: φοιτέουσα ἐπὶ τὰς θύρας
 τοῦ βασιλέος et infra III, 140,
 alia ut taceam. Plura Barn. Brisson.
 de reg. Persar. princip. I §. 211. Heeren.
 Ideen I, 1 p. 472. 473. Cr. confert
 Isocrat. Panegy. c. 41 et Museum
 Atticum. T. I, 1 p. 107 et ad vocem
 Μιτροβάτεα Heliodor. Aethiopp. X
 p. 393. IV p. 149 ed. Cor.

ἐν Δασκυλείῳ] Conf. III, 126.
Dascylium Bithyniae occidentalis,
 quae cum Mysia adiacente in unam
 satrapiam coniuncta erat, urbs fuit
 primaria regique satrapae, quem h. l.
 νομοῦ ἄρχοντα dici putem, sedes.
 Nunc vocatur *Diascillo*. Larcher. laudat
 Stephan. Byz. s. v. Strab. XII p. 861
 B. s. p. 575. Plin. H. N. V, 32 (40).
 Add. Heeren. Ideen I, 1 pag. 161.
 Ad τούτους in proxime seqq. refer
 §. 472, 3. κρίνεσθαι valet *disceptare inter
 se, verbis certare.*

Σὺ γὰρ ἐν ἀνδρῶν λόγῳ] Ad
 voculam γὰρ conf. Hermann. ad
 Viger. pag. 829. 846. Libri omnes
 ἀνδρῶν, excepta una Aldina, quae
 offert ἀνδρός, probante Valcken.,
 qui veretur, ut eo sensu, quo *viri
 praestantes* dicantur ἐν λόγῳ εἶναι,
 et qui *nullo sint numero*, οὔτ' ἐν λόγῳ
 οὔτ' ἐν ἀριθμῷ, dici possit plurali
 in numero εἶναι ἐν ἀνδρῶν λόγῳ.
 Quare verba σὺ γὰρ ἐν ἀνδρός
 λόγῳ idem valere existimat atque
 σὺ γὰρ ἀνήρ; *tunc vir fortis vel
 egregius censeris?* quemadmodum
 apud alios invenitur ἐν ἀνδρός
 μέρει, s. μόρῃ εἶναι. Equidem hoc
 minus a scriptorum librorum auctori-
 tate discedere nolui, quo magis
 apud senioris aetatis scriptores,
 qui Herodotum imitati esse videntur,
 pluralis numerus in similibus
 invenitur locutionibus. Wessel. citat
 Herod. VIII, 68. III, 125. Procop. B.
 Pers. I, 7. II, 5. coll. B. Vand. I, 7. —
 Apud Ctesiam Perss. Exc. §. 4
 singulari numero prolatum invenio:
 ἐν δμήρου λόγῳ. [„Ceterum in
 Oraculo illo Megarensibus dato
 item usurpatum est. Τμεῖς — οὔτ'
 ἐν λόγῳ οὔτ' ἐν ἀριθμῷ, quod in
 proverbium abierat tangitque Olym-

ὃς βασιλεῦ νῆσον Σάμον πρὸς τῷ σῶ νομῶ προσκει-
 μένην οὐ προσεκτήσαο, ᾧδε δὴ τι ζούσαν εὐπετέα 60
 χειρωθῆναι; τὴν τῶν τις ἐπιχωρίων πεντεκαίδεκα
 ὀπλίτησι ἐπαναστὰς ἔσχε, καὶ νῦν αὐτῆς τυραν-
 5νεύει. “ Οἱ μὲν δὴ μὴ φασὶ τοῦτο ἀκούσαντα; καὶ
 ἀλγῆσαντα τῷ ὀνειδέϊ, ἐπιθυμῆσαι οὐκ οὔτω τὸν
 εἶπαντα ταῦτα τίσασθαι, ὡς Πολυκράτεα πάντως
 121 ἀπολέσαι, δι’ ὃν τινα κακῶς ἤκουσε. Οἱ δὲ ἐλάσ- 65
 σονες λέγουσι, πέμψαι Ὀροίτεα ἐς Σάμον κήρυκα,
 ὅτεν δὴ χρημάτων δεησόμενον· οὐ γὰρ ᾧν δὴ τοῦ-
 τό γε λέγεται· καὶ τὸν Πολυκράτεα τυχεῖν κατα-
 κείμενον ἐν ἀνδρεῶνι, παρεῖναι δὲ οἱ καὶ Ἀνα-

Nonnullos tra-
 dere aliam cau-
 sam offensae Poly-
 cratis apud O-
 roetem: Ana-
 creon Teius.

piodorus in Platon. Alcib. pr. 1
 p. 8, ubi plura posui; tangere
 etiam Plato videtur in Philebo
 Baumgarten-Crusio VII. Vid.
 pag. 37 ed. Stallbaum. “ Cr.] —
 De structura loci, in quo post
 praegressum ᾧδε δὴ τι sequi-
 tur relativum pronomen τῆν (ubi
 expectaveras particulam ὥστε,
 vel simile quid) monuit Schaefer.
 Appar. critic. in Demosthen. Vol.
 II pag. 531. Conf. Herod. IV,
 28. 52.

ἐπαναστὰς ἔσχε] Conf. supra
 III, 39. Ad seqq. καὶ νῦν αὐ-
 τῆς conf. ob pronominiis usum
 III, 34 init. ibique adscripta.
 — Ad verba οὐκ οὔτω — ὡς
 (non tam — quam) conf. III, 34.

Cap. CXXI.

οὐ γὰρ ᾧν δὴ] „Vid. I, 49
 et Gregor. Corinth. pag. 390
 ed. Schaefer. ibique interpret. De
 οὐ γὰρ δὴ γε add. Döderlein.
 Act. phil. Monacc. I pag. 31. “
 Cr. De particulis ᾧν δὴ vid.
 Ephemer. Ienenss. 1817 nr. 163
 pag. 361. Stegero h. l. expli-
 candus videtur per sententiam

suppressam, hunc fere in mo-
 dum: οὐδὲ ᾧν ἐγὼ ἔχω λέγειν,
 ut ipsa verba sic constitui de-
 beant: οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γε λέ-
 γεται· οὐδὲ ᾧν ἐγὼ ἔχω λέ-
 γειν. — Ad ἀνδρεῶν conf. nott.
 ad I, 34.

παρεῖναι δὲ οἱ καὶ Ἀνακρέ-
 οντα τὸν Τήϊον] Anacreontem
 apud Polycratem, qui plures
 omnino eius aetatis viros artibus
 ingeniique cultu insignes secum
 habuit, commoratum fuisse alia
 quoque evincunt testimonia, in-
 primis Strabon. XIV pag. 438 s.
 945; coll. Aelian. V. H. IX, 4
 init. Add. Panofka Samiorr. Res
 pag. 36, et quod ad Anacreontem
 proxime attinet, Moebium
 in commentat. de Anacreontis
 vita et carmin., quae praefixa
 est editioni, quae Goth. et Er-
 fordt. prodit anno 1826 (Vol.
 XIX bibl. class. curâ Iacobs et
 Rost.) pag. VIII seqq., ubi alio-
 rum quoque, de his qui tracta-
 runt, laudantur scriptiones. Ma-
 xima enim apud tyrannum gra-
 tia summaque adeo familiaritate

κρέοντα τὸν Τήϊον· καί κως, εἴτ' ἐκ προνοίης αὐ-
τὸν κατηλογέοντα τὰ Ὀροίτεω πρήγματα, εἴτε καὶ 70
συντυχίη τις τοιαύτη ἐπεγένετο· τὸν τε γὰρ κήρυκα
τὸν Ὀροίτεω παρελθόντα διαλέγεσθαι, καὶ τὸν Πολυ-
κράτεια, τυχεῖν γὰρ ἐπεστραμμένον πρὸς τὸν τοῖ-
χον, οὔτε τι μεταστραφῆναι, οὔτε ὑποκρίνασθαι.
122 Αἰτίαι μὲν δὴ αὗται διφάσιαι λέγονται τοῦ θανά- 75
του τοῦ Πολυκράτεος γενέσθαι· πάρεστι δὲ πείθει-
28 θαι ὁκοτόρη τις βούλεται αὐτέων. Ὁ δὲ ὦν Ὀροί-
της, ἰζόμενος ἐν Μαγνησίῃ τῇ ὑπὲρ Μαιάνδρου

122
Polycrates pri-
mus Graecorum
temporis hi-
stori affectans ma-
ris imperium;
ultimus tempo-

floruit poeta, qui ingenium illius durum arte suâ mitius reddidisse fertur. Quo mortuo Athenas Anacreontem arcessivit Hipparchus, Pisistrati filius, apud quem non minori floruit poeta auctoritate, summisque honoribus fuit ornatus. Sed haec verbulo indicasse sufficiat ad hunc locum, quem tum ad Anacreontis aetatem constituendam, tum ad Polycratis tempora definienda non nihil valere nemo non videt. In cuius rebus cum nihil fere ad certum annum revocari queat, ut monuit Schultz. in Appar. critic. pag. 30 praeter necem ann. 523 a. Chr. n. s. Olymp. LXIV, 1 et auxilium Cambysi Aegyptum invadenti missum anno 525 a. Chr. n., quae hic ab Herodoto referantur, ea in annum 524 a. Chr. n. incidere consequens est. Ad Olymp. LXIV, 3 s. 522 a. Chr. n. haec retulerat Clinton. in Fast., ubi vid. Larcherus Polycratis necem ponit in ann. 523 a. Chr. n. s. LXIV, 2 (Tab. chronolog. pag. 630); Panofka (Samiorr. Res pag. 41) in Olymp. LXIV, 1.

κατηλογέοντα τὰ Ὀροίτεω πρήγματα] De accusativi ratione vid. Matth. Gr. Gr. §. 378 not. 2. Conf. Herod. I, 84. Eodem sensu, quo hic κατηλογεῖν, infra III, 125 ἀλογεῖν et VI, 75 ἐν ἀλογίῃ ἔχειν τινά coll. II, 141, ubi vid. nott. Caeterum structuram inde a verbis καί κως nonnihil turbatam videri, nec prorsus legitimo modo procedere, monitu vix opus. Causa in eo est, quod causalis sententia praemittitur, quae subsequi debebat; de quo diximus ad I, 8. Nam verba αὐτὸν κατηλογέοντα ad Polycratem referenda esse patet. Quae sic proprie constituenda esse notat Steger. ad h. l.: καί κως τὸν Πολυκράτεια, εἴτ' ἐκ προνοίας κατηλόγεε τὰ Ὀρ. πρήγματα — ἐπεγένετο· τὸν οὖν δὴ Πολυκράτεια, τοῦ κήρυκος τοῦ Ὀρ. παρελθόντος διαλέγεσθαι, οὔτε τι μεταστραφῆναι (τυχεῖν γὰρ — τὸν τοῖχον) οὔτε ὑποκρίνασθαι.

Cap. CXXII.

ἐν Μαγνησίῃ τῇ ὑπὲρ Μαιάνδρου] *Magnesia*, quae ad

ποταμοῦ οἰκημένῃ, ἔπεμπε Μύρσον τὸν Γύρω, ἀνδρα Λυδόν, ἐς Σάμον ἀγγελίην φέροντα, μαθὼν τοῦ Πολυκράτους τὸν νόον. Πολυκράτης γάρ ἐστι πρώτος τῶν ἡμεῖς ἴδμεν Ἑλλήνων, ὃς θαλασσοκρα-

ris mythici, Minos Cnossius: Oroetis ad Polycratem epistola insidiosa.

Maeandri fluvii ripam septentrionalem sita erat, quindecim milliaria ad meridiem et orientem ab Epheso, si penes Plinium fides, distingui debet ab ea Magnesia, quae ad Sipyllum montem sita, Smyrnā versus, et ipsa ad Lydiam pertinebat. Eam nunc *Magnisam*, alteram Maeandriam hodie *Inebazar* dici affirmant. Conf. Strab. XIV, 1 p. 636 s. 943 C. aliorumque testimonia, quae citat Van der Chys Comment. geogr. ad Arrian. p. 20. Vid. supra I, 161. De *Maeandro* diximus ad I, 18.

Μύρσον] Idem nomen infra V, 122. Ac videntur apud Lydos usitata fuisse nomina et *Myrsi* (s. Myrsili) et *Gygis*. Vid. Herod. I, 7. 8 ibiq. nott. Verba subsequētia Letronne in Journal d. Sav. 1817 pag. 98, reiecta et Larcheri et Schweighauseri interpretatione („*Myrsium — Samum misit, nuncium ferentem, quo animum Polycratis exploraret*“), rectius, opinor, sic interpretanda esse censet: „*misit in Samum ad Polycratem, cuius cogitata noverat*.“ Namque νόον idem valere quod *διάνοιαν consilium, mentem* („les vues, les dessins, les projets“) recte monet Letronne, quemadmodum paulo post: *μαθὼν ὧν ταῦτά μιν διανοεῦμενον ὁ Ὅροίτης*, quae Schweigh. recte sic vertit:

„*hoc eum animo agitare intelligens Oroetes*.“

ὃς θαλασσοκρατέειν ἐπενοήθη] De Polycrate, qui classe plurimum valuit insulasque plures Aegaei maris sibi subegit, testimonia exstant Thucydidis (I, 13) ac Strabonis (XIV p. 945 B. s. 637 D.) dudum allata a Valcken. Quibus equidem hoc adiicio, iam mature antequam aliarum Graeciae gentium floureret res navalis, Samios et navibus et mercatura maritima insignes laudari; quam in rem conferantur, quae Panofka attulit Samiorr. Res pag. 14 seq. Nam mature illi navibus fabricandis operam dedisse adeoque navium genus quoddam ipsi invenisse praedicantur. Ad θαλασσοκρατίαν quod attinet, monet Valcken., Graecos, qui maris tenuerint mediterranei partem, superbo θαλασσοκρατούντων titulo insignes exhiberi, cum ad aliquot tantum insulas Aegaei maris imperium exercuerint. Agitur autem, monente Wesselingio, hic non tam de populis gentibusve, quae opibus maritimis valuerint, quam de regibus tyrannisve. De iis, qui apud Graecos celebrantur θαλασσοκρατούντες, consulatur Heyne in Nov. Comm. Societ. Gott. T. I p. 66 — 95. II pag. 40 — 71, ubi post Minoem se-

τέειν ἐπενοήθη, πάρεξ Μίνωός τε τοῦ Κνωσίου, καὶ εἰ δὴ τις ἄλλος πρότερος τούτου ἦρξε τῆς θαλάσσης· τῆς δὲ ἀνθρωπηῆς λεγομένης γενεῆς Πολυκράτης ἐστὶ πρῶτος, ἐλπίδας πολλὰς ἔχων Ἴωνίης 259
 4 τε καὶ νήσων ἄρξειν. μαθὼν ὧν ταῦτά μιν δια-
 νοεούμενον ὁ Ὀροίτης, πέμψας ἀγγελίην, ἔλεγε τάδε·
 5 „ΟΡΟΙΤΗΣ ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ ὩΔΕ ΛΕΓΕΙ. Πυν-
 θάνομαι ἐπιβουλεύειν σε πρήγμασι μεγάλοισι, καὶ 90
 χροήματά τοι οὐκ εἶναι κατὰ τὰ φρονήματα. σύ νυν
 ὦδε ποιήσας, ὀρθώσεις μὲν σεαυτὸν, σώσεις δὲ καὶ
 6 ἐμέ. ἐμοὶ γὰρ βασιλεὺς Καμβύσης ἐπιβουλεύει θά-

ptendecim gentium recensentur
 θαλασσοκραταίαι.

πάρεξ Μίνωός τε τοῦ Κνωσίου] Duo libri Μίνω τε, quod non spernendum esse statuit Wessel. conferens Etymol. m. p. 588, 28. Nec infrequens haec genitivi forma, de qua conf. Matth. Gr. Gr. §. 70 not 3 p. 153. Herod. I, 171. — Cnossius dicitur Minos, quum Cnosus urbs antiqua esset regia Minois sedes, opibus aedumque splendore insignis indeque maxime celebrata per antiquitatem. Alibi vox cum una σ̄ scripta reperitur; de qua scriptura monuerunt Moser. et Creuz. ad Cicer. de Legg. I, 5 pag. 39 de re quoque monentes. Tu add. imprimis Hoeck. Ctreta I pag. 10. 403. II, 182. De ipso Minoe, maris imperium qui primus inter Graecos tenuisse fertur, vid. Thucyd. I, 4. Diodor. Sic. IV, 60. V, 54 alia, quae interpretes Thucydidis pag. 64. ed. Gervini attulerunt. Add. Hoeck. l. l. II pag. 201 seqq.

καὶ εἰ δὴ τις κ. τ. λ.] Ante Minoem quidem nemo, quantum novimus, θαλασσοκρατῶν apud Graecos celebratur, sed inter Minoem et Polycratem plures recensentur ab Africano et Eusebio in Chronicis. Quapropter Cr. conferri vult Syncellum pag. 172 C. et Euseb. Chron. ex cod. Armen. nuper ed. I cap. 36 pag. 168 ed. Mediolan. Gr. p. 51. Armen. ed. Venet.

τῆς δὲ ἀνθρωπηῆς λεγομένης γενεῆς] ἀνθρωπηῆς γενεῆς] (qua alias vitae humanae significatur spatium; conf. II, 142 ibiq. nott.) h. l. tempus designat *historicum*, quod dicitur, quodque opponitur τῇ μυθικῇ, quae heroica Graecorum ac mythica (fabulosa) est aetas, in qua non certa constat et rerum et temporum ratio. Monuit I. Scaliger. Can. Isag. III pag. 278.

ὦδε λέγει] Conf. III, 40. Ad locutionem οὐκ εἶναι κατὰ τὰ φρονήματα conf. II, 10. Paulo post bis invenitur σύ νυν; equidem reposui σύ νυν, cum voculae νυν hic nullus locus.

123

νατον, καί μοι τοῦτο ἐξαγγέλλεται σαφηνέως. σύ νυν ἐμὲ ἐκκομίσας, αὐτὸν καὶ χρήματα, τὰ μὲν αὐ-
 7 τῶν αὐτὸς ἔχε, τὰ δὲ ἐμὲ ἔα ἔχειν. εἵνεκέν τε χρη-
 μάτων, ἄρξεις ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος. εἰ δέ μοι ἀπι-
 στέεις τὰ περὶ τῶν χρημάτων, πέμψον ὅστις τοι πι-
 123 στότατος τυγγάνει ἐὼν, τῷ ἐγὼ ἀποδέξω. Ταῦτα
 ἀκούσας ὁ Πολυκράτης, ἤσθη τε καὶ ἐβούλετο· καὶ 1
 κως, ἰμείρετο γὰρ χρημάτων μεγάλως, ἀποπέμπει πρῶτα
 κατοπόμενον Μαιάνδριον Μαιανδρίου, ἄνδρα τῶν
 ἀστῶν, ὃς οἱ ἦν γραμματιστής· ὃς χρόνῳ οὐ πολλῷ
 ὕστερον τούτων, τὸν κόσμον τὸν ἐκ τοῦ ἀνδρεῶνος

Maeandrius a Polycrate speculator auri missus, decipitur ab Oroete.

σύ νυν ἐμὲ ἐκκομίσας κ. τ. λ.] i. e. Tu igitur, ut et me ipsum ex hac terra educas et pecunias meas exportes. Ita recte Schweigh. in Lex. Herod. comparans III, 43. — Ad verba εἵνεκέν τε χρημάτων (quod atinet ad pecunias) Cr. consuli vult Wytttenbach. Animadverss. in Plutarch. Moral. II pag. 671 seq. Tu vid. Matth. Gr. Gr. pag. 1137.

Cap. CXXIII.

ἤσθη τε καὶ ἐβούλετο] Verbum ἐβούλετο hic praegnantia sensu dictum videtur: valdeque animo haec expetuit, desideravit. Schweigh. reddit: conditionemque accepit. Sic V, 49: θυμῷ βουλόμενοι, Valck. interprete, est: cupide volentes, animose desiderantes, ἐπιθυμητικῶς πρὸς ταῦτα διακείμενοι.

Μαιάνδριον Μαιανδρίου] Μαιάνδριον (pro Μαιανδριον) nunc recte repositum. Vid. Luciani l. mox l. Monet autem h. l. Valcken. rarius sane apud Graecos patris nomen filio fuisse

inditum, ut ex h. l. appareat. Persas hoc utique nonnumquam fecisse, ait, et apud Demosthenem quoque quinque memorari filios patribus cognomines. De Maeandrio vid. Lucian. Necyomant. §. 16. Contempl. §. 14 et ad utrumque locum Hemsterh. pag. 358. 396 seq. T. III Bip. coll. Perizon. ad Aelian. V. H. XII, 53 et vid. ipsum Herodotum III, 142 seqq. Nam Maeandrius Polycrati interfecto successit in Sami imperio. Cuius res enarrantur a Panofka Samiorr. Res pag. 43 seq. Quod vero Lucian. in Contempl. §. 14 Polycratem scribit ab adstante familiari servo Maeandrio proditum esse, id unde habeat, equidem nescio. Apud Herodotum tale quid minime refertur.

ὃς χρόνῳ — ὕστερον τούτων] Ad locutionem conf. III, 36. — In proxime seqq. κόσμον de suppellectili pretioso in Polycratis conclavi intelligere malim. De Heraeo dixi ad III, 60. προσδόκιμον εἶναι valet expectari, ut I, 78, alibi.

τοῦ Πολυκράτους, ἔοντα ἀξιοθήτον, ἀνέθηκε πάν-5
 2τα ἔς τὸ Ἡραῖον. Ὁ δὲ Ὀροίτης, μαθὼν τὸν κα-
 τάσκοπον ἔοντα προσδόκιμον, ἐποίηε τοιάδε. *λάρ-*
νακας ὀκτὼ πληρώσας λίθων, πλὴν κάρτα βραχέος
 τοῦ περὶ αὐτὰ τὰ χεῖλεα, ἐπιπολῆς τῶν λίθων χρυ-10
 σὸν ἐπέβαλε· καταδήσας δὲ τὰς *λάρνακας*, εἶχε ἐτοι-
 3μας. ἔλθων δὲ ὁ Μαιάνδριος, καὶ θεησάμενος,
 ἀπήγγειλε τῷ Πολυκράτει. Ὁ δὲ, πολλὰ μὲν τῶν
 μαντίων ἀπαγορευόντων, πολλὰ δὲ τῶν φίλων,
 ἐστέλλετο αὐτὸς ἀπιέναι· πρὸς δὲ, καὶ ἰδούσης τῆς 15
 Θυγατρὸς ὄψιν ἐνυπνίου τοιγύδε· ἐδόκεέ οἱ τὸν
 πατέρα ἐν τῷ ἥερι μετέωρον ἔοντα, λοῦσθαι μὲν
 2 ὑπὸ τοῦ Διὸς, χρίεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου. ταύ-
 την ἰδοῦσα τὴν ὄψιν, παντοίῃ ἐγίνετο μὴ ἀποδη- 260

124

Polycrates, nihil
 deterritus nec
 monitu vatum et
 amicorum, nec
 somnio filiae, ad
 Oroetem proli-
 ciscitur.

καταδήσας δὲ τὰς *λάρνακας*]
 i. e. *obligatas* (vinculis constri-
 ctas) *coopertasque arcas in pa-*
rato habuit. Sic II, 122 κατα-
 δέειν *obligare, vinculis constringere*.
 Docent autem interpretes,
 priusquam claves essent inventae,
 arcas et fores, quas tuto
 clausas voluerint veteres, loris
 fuisse colligatas nodis constri-
 ctis, quos nemo quisquam facile
 posset solvere. Vid. Homer.
 Odys. VIII, 447 ibique Eustath.
 pag. 319, 9. Plura dabit Böt-
 tinger. in Amalthea I p. 112. —
 Ad ipsam narrationem quod at-
 tinet, similem Hannibalis frau-
 dem, notante Valcken., retulit
 Corn. Nep. Vit. Hann. §. 9,
 („amphoras complures complet
 plumbo; summas operit auro et
 argento“), ubi vid. interpret.
 T. II p. 178. 179. ed. vanSta-
 yer. et Bardil., itemque Egesta-
 norum fraudem Thucydides VI,
 46 coll. Diodor. XII, 83. Poly-
 laen. VI, 21. De Pythio Syra-

cusano tale quid refert Cicer.
 De offic. III, 14.

Cap. CXXIV.

ἐστέλλετο αὐτὸς ἀπιέναι] αὐ-
 τὸς cum Gaisf. et Matth. recepi
 pro vulg. αὐτόσε, probante quo-
 que Schweigh., qui vocabulo αὐ-
 τόσε nunquam alias Herodotum
 esse usum affirmat, cum pro
 αὐτόσε ille potius h. l. posuisset
 ἐκεῖσε. Ad verbum ἐστέλλετο
 conf. III, 53 et ad verba λοῦ-
 σθαι μὲν ὑπὸ τοῦ Διὸς caput
 sequens.

παντοίῃ ἐγίνετο] ἐγίνετο e
 Florentino recepinus pro ἐγένε-
 το. Sensum locutionis ita indi-
 cavit Valcken.: *in omnes se*
formas vertebat, obsecrans Poly-
cratem domo ne abiret, δεομένη
subaudiendum esse monens, ad-
ditum illud quidem ab Aeliano
N. A. XV, 21. Herodotum imi-
tante VII, 10 ubi: παντοῖοι
ἐγένοντο Σκύθαι δεόμενοι κ.
τ. λ. Quocunque enim vehe-
mentiori mentis motu subito,

μῆσαι τὸν Πολυκράτεια παρὰ τὸν Ὅροίτεια· καὶ δὴ
καὶ λόντος αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πεντηκόντερον ἐπεφημί-
3 ζετο. ὁ δὲ οἱ ἠπέιλησε, ἣν σῶς ἀπονοστήσει, πολ-
4 λὸν μιν χρόνον παρθενεύεσθαι. ἣ δὲ ἠρήσατο ἐπι-
τελέα ταῦτα γενέσθαι· βούλεσθαι γὰρ παρθενεύε-
125 σθαι πλέω χρόνον ἢ τοῦ πατρὸς ἐστρεῖσθαι. Πο-
λυκράτης δὲ, πάσης συμβουλίας ἀλογήσας, ἔπλεε 25

Democedes Cro-
toniata, medicus
illo tempore op-
timus, in comi-

qui concitantur terrore praeser-
tim seu metu, eos dici παντοί-
ους γενέσθαι Idem observat. Cf.
Herod. IX, 108, alia ut omit-
tam. Unde differt Atticorum
locutio ἐν παντὶ γενέσθαι
(maximo in timore esse), quam
illustravit Wyttenb. ad Plut. de
S. N. V. p. 127. Add. Sturz.
Lex. Xenoph. III p. 467 Ast.
ad Platon. Polit. pag. 600. —
Ad verba ἐπὶ τὴν πεντηκόντε-
ρον conf. I, 163 ibiq. nott.

ἐπεφημίζετο] i. e. male omi-
nabatur, verbis ominosis prose-
quebatur. Medicus liber, Flo-
rentinus, alii: ἐφημίζετο, quod
probavit Gronovius. Aldina,
Sancrofti liber, alii ἐπεφημίζε-
το, quod idem in suo codice le-
gerat Eustathius sic scribens ad
II. I p. 28, 27 sive 21, 48: τὸ
παρὰ Ἡροδότῳ ἐπιφημίζε-
σθαι οὐ ταῦτόν ἐστι τῷ ἐπευ-
φημεῖν· ἀλλὰ μαντικὴ λέξις
ἐστὶ, δηλοῦσα προφορὰν τι-
να μαντείας δι' ἀναμνήσεως
ἐνυπνίου, i. e. molientem ali-
quid ex somnio monere omnis,
Cr. interprete, qui Hesychium
citat, apud quem ἐπιφημίσμα-
σι explicatur οἰωνίσμασι, ubi
Alberti T. I pag. 1399 laudat
Thucydid. VII, 75 et Ioseph. B.
I. VII, 5. Schneiderus in Lex.
HERODOT. II.

s. v., ubi h. I. laudat, reddit:
ominosa verba (sive in bonam
partem, sive in malam) acclama-
re, bona malave proloqui vota
indeque vel assensum, vel repro-
bationem declarare. Nec aliter
fere Dissen. ad Pindar. Olymp.
VI, 56 pag. 67: „boni aut mali
omnis verba alicui dicere, tum
bona aut mala imprecari.“ Tu
vid. inprimis Lobeck. ad Phry-
nich. p. 596. — Ad ἐπιτελέα
γενέσθαι conf. I, 116. III, 16.

βούλεσθαι — ἢ — ἐστρεῖ-
σθαι] Ad βούλεσθαι vulgo sub-
audiunt μάλλον. De quo conf.
Lambert. Bos. de ellipss. L. Gr.
pag. 767. — Ad rem denique
confer sis Philonem, qui narrat
(ap. Euseb. Praepar. Ev. VIII,
13 s. Philon. Opp. II pag. 639
ed. Mang.), somnium, quod Po-
lycratis filiae per quietem fuis-
set obiectum, id ipsum tyran-
num vidisse et recitasse, cum in
crucem tolleretur.

Cap. CXXV.

ἀλογήσας] Conf. nott. ad III,
121. De Democede vid. infra III,
129. De iunctura particularum
in verbis ἄλλους τε — ἐν δὲ
δὴ καὶ monuit Werfer. in Actt.
phill. Monacc. I, 2 pag. 244.
Ad verba Κροτωνιήτην, ἄνδρα
ιητρόν τε ἑόντα Wesseling.

tatu Polycratia: Oroetes Polycratem necat, Democedem et alios ex eius comitibus pro servitia abducit, a. 523 exeunte.

παρὰ τὸν Ὀροίτεα, ἅμα ἀγόμενος ἄλλους τε πολλοὺς τῶν ἑταίρων, ἐν δὲ δὴ καὶ Δημοκίδα τὸν Καλλιφῶν-2τος, Κροτωνιήτην ἄνδρα, λητρὸν τε εἶντα, καὶ τὴν τέχνην ἀσκέοντα ἄριστα τῶν κατ' ἑωυτόν. Ἀπικό-μενος δὲ ἐς τὴν Μαγνησίην ὁ Πολυκράτης, διεφθάρη³⁰ κακῶς, οὔτε ἑωυτοῦ ἀξίως οὔτε τῶν ἑωυτοῦ φρονημάτων· ὅτι γὰρ μὴ οἱ Συρηκοσίων γενόμενοι τύραννοι, οὐδὲ εἰς τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν τυράντων ἀξιὸς ἐστὶ Πολυκράτει μεγαλοπρεπέην συμβλη-

comparat Homer. Il. XI, 514 et Herod. III, 122 Μύρσον — ἄνδρα Ἀνδρόν. Equidem interruptionem mutandam censui, ita ut comma poneretur post ἄνδρα. Mox ob plurimum librorum consensum retinui ἀσκέοντα (pro ἐπασκέοντα). Wessel. laudat IX, 32 (VI, 92 invenitur ἐπασκεῖν). Euripid. Suppl. 872. Aeschyl. Prometh. 1064. — Ad ὅτι μὴ vid. nott. ad I, 18.

οἱ Συρηκοσίων γενόμενοι τύραννοι] In scriptura vocis Συρηκοσίων libri differunt. Tu vid. Hess ad Plutarch. Timoleont. pag. 1 seqq. Vocem τύραννοι plerique hic omittunt libri, forsitan ob statim subsequens τυράννων. Equidem non deleverim. Per Syracusanorum tyrannos, monente Valcken., Herodotus nullos alios designare potuit, nisi Gelonem et Hieronem, qui paulo ante obierit, quam Herodotus historiam suam conderet. Utrumque principem commemorat et cum Pisistrato contendit Plutarch. De S. N. V. pag. 551 F., ad quem locum de Gelonis et Hieronis in tyrannide modestia Wytttenbach. pag. 37 citat Plut. Apophthegmm. p. 175 A. B. Aelian. V. H. VI, 11. De

Gelone moderatissimo et clementissimo insigne Diodori exstat testimonium XI, 26, ubi εὐεργέτης καὶ σωτήρ καὶ βασιλεὺς praedicatur. De Hierone, poëtarum cultore ac fautore praeter Aelian. V. H. IV, 15 plura Pindarus, ad cuius Olymp. primam Boeckh. tum in introductione, tum ad vs. 13 pluribus disputavit. Floruit rex circa Olymp. LXXV, 3 s. 479 a. Chr. n. (quo ipso anno Herodoti historia finit) mortuusque est Olymp. LXXVIII, 2. Atque Herodotus anno 444 a. Chr. n. Thurios in Italiam cessisse fertur, ubi usque ad annum 408 a. Chr. n. eum vixisse ponunt. Conf. Dahlmann. Herod. pag. 38 — 47. — De poëtis, qui tyrannorum Graecorum in aula floruerint, consul. Wachsmuth. De Pind. reip. const. praec. II p. 17 et Hellen. Alterthumsk. II, 2 pag. 280.

μεγαλοπρεπέην] Sic omnes libri, quibus invitis nihil mutare audeam. Schweigh. in Lex. Herod. s. v. aut, μεγαλοπρέπειαν, aut μεγαλοπρεπήην scribi vult. Supra I, 139 μεγαλοπρεπέην sine ulla lectionis varietate. Ad significationem vocis faciunt Aristotelis verba Rhet. I, 8 p. 33

3 θῆναι. ἀποκτείνας δὲ μιν οὐκ ἀξίως ἀπηγήσιος³⁵
 Ὀροίτης, ἀνεσταύρωσε. τῶν δὲ οἱ ἐπομένων ὅσοι
 μὲν ἦσαν Σάμιοι, ἀπῆκε, κελεύων σφέας ἑαυτῶ
 χάριν εἰδέναι, ἔοντας ἔλευθέρους· ὅσοι δὲ ἦσαν
 ξεῖνοί τε καὶ δοῦλοι τῶν ἐπομένων, ἐν ἀνδραπόδων
 4 λόγῳ ποιούμενος εἶχε. Πολυκράτης δὲ ἀνακρεμά-
 μενος, ἐπετέλεε πᾶσαν τὴν ὄψιν τῆς θυγατρὸς· 40
 ἔλοῦτο μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ Διὸς ὅπως ὕοι, ἐχρίετο δὲ

Sylb.: μεγαλοπρέπεια δὲ, ἀρε-
 τὴ ἐν δαπανήμασι μεγέθους
 ποιητικῆ, μικροψυχία δὲ καὶ
 μικροπρέπεια τάναντία. Quae
 una cum aliis attulit Creuzer. ad
 Plotin. de pulcrit. pag. 239. Ut
 igitur μικροπρέπεια *illiberali-
 tas*, ita μεγαλοπρέπεια *liberali-
 tas* ea est, quae in magnificis
 factis dictisve elucet magnisque
 in cogitationibus; quibus nemo
 Polycratem antecessit, teste
 Herodoto, cuius iudicium veris-
 simum esse pronuntiat Panofka
 Samiorr. Res pag. 43, si scil.
 virtutes viri animusque et for-
 tissimus et prudentissimus, ali-
 quanto quidem etiam minus in-
 stus, sed constans in propositis
 consiliisve contendantur.

οὐκ ἀξίως ἀπηγήσιος] Lo-
 cutionem imitatus est Pausan.
 III, 11 §. 1, ubi vid. Siebelis.
 Auctor est Strabo XIV, 1 pag.
 638 s. 945 C. Polycratem dolo
 captum a Persarum satrapa sus-
 pensum esse. At cruci affixum
 esse (ἀνασκολοπισθῆναι) Po-
 lycratem et Lucianus Contempl.
 §. 14 p. 51 T. III Bip. et Dio
 Chrysostom. Or. XVII p. 251
 tradunt. Ipsum supplicium,
 quod Herodotus relatu dignum
 negat, insignis fuisse crudelita-

tis, vix dubio caret. Excoria-
 tionem fuisse suspicatur Wessel.
 cum Casaubon. Exercitt. ad An-
 nall. Baron. XVI p. 615; qua
 quidem in Polycratem sint ab-
 usi, quippe cum Persae cruci
 suffigendis capita amputasse
 aut pellem detraxisse videantur.
 Quod in Bagapate factum esse,
 Ctesias Exc. Perss. §. 59 enar-
 rat. Alia dabit Brisson. de reg.
 Pers. princip. II, 215. 217. De
 tempore, quo Polycrates obiit,
 diximus ad III, 121.

ὅσοι μὲν ἦσαν Σάμιοι] ἦσαν
 (pro ἔσαν) et h. l. et paulo post
 rescripsi, codicibus sic iubenti-
 bus. De usu participii in ver-
 bis: ἔοντας ἔλευθέρους consul.
 Matthiae Gr. Gr. pag. 1088. —
 Ad verba ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ
 vid. nott. ad III, 121.

ἐπετέλεε] „Conf. supra III,
 124: ἐπιτελέα et I, 43: ἐξέπλη-
 σε τοῦ ὀνείρου τὴν φήμην. Cf.
 VI, 140 et adhibe Valcken-
 scholia in N. T. (A. A. cap. 1
 vs. 15 pag. 321) ibique de ἐπι-
 τελέεσθαι, τέλος s. πέρας ἔχειν,
 ἐξελεθεῖν, ἐξήκειν, ἐκπεραίνε-
 σθαι et πληρωθῆναι.“ Cteu-
 zer. Ad verba ὅπως ὕοι conf.
 nott. ad I, 11.

ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἀνιῖς αὐτὸς ἐκ τοῦ σώματος ἰκμάδα.
 5 Πολυκράτεος μὲν δὴ αἱ πολλαὶ εὐτυχίαι ἐς τοῦτο 261
 ἐτελεύτησαν τῇ οἱ Ἀμασις ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς 45
 προεμαντεύσατο.

126

A. 522 in turbis
 post Magorum
 caedem Oroetes
 Mitrobati et eius
 filio mortem of-
 fert: nuntium a
 Dario missum
 trucidandum in
 reditu curat.

Χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ Ὀροίτια Πο-
 2 λυκράτεος τίσιες μετῆλθον. μετὰ γὰρ τὸν Καμβύ-
 σεω θάνατον καὶ τῶν Μάγων τὴν βασιληΐην, μένων
 ἐν τῇσι Σάρδισι Ὀροίτιης, ὠφέλει μὲν οὐδὲν Πέρ-
 σης, ὑπὸ Μήδων ἀπαραιρημένους τὴν ἀρχήν· ὁ δὲ 50
 ἐν ταύτῃ τῇ ταραχῇ κατὰ μὲν ἔκτεινε Μιτροβάτεια
 τὸν ἐκ Δασκυλείου ὑπαρχον, ὅς οἱ ὠνείδισε τὰ ἐς
 Πολυκράτεια ἔχοντα, κατὰ δὲ τοῦ Μιτροβάτεια τὸν
 παῖδα Κρανάσπην, ἄνδρας ἐν Πέρσῃσι δοκίμους·
 3 ἄλλα τε ἐξύβρισε παντοῖα, καὶ τινα ἀγγραφῆιον Δα-55

τῇ — προεμαντεύσατο] Vid.
 III, 40 seqq.

Cap. CXXVI.

ἀπαραιρημένους τὴν ἀρχήν] Conf. III, 65 init. Respicitur enim tempus, quo Smerdis, Magus, imperium tenuit. — Paulo ante pro καὶ τῶν Μάγων τὴν βασιληΐην Valcken. suspicatus erat κατὰ τῶν Μ. τὴν βασ., ut sensus loci is existat: eo tempore, quo Magi regnum occuparant. Conf. III, 61. 67. De usu praepositionis κατὰ in designando tempore dixi ad I, 67.

ἐν ταύτῃ τῇ ταραχῇ] Conf. III, 150. Ex hoc loco Heeren. Id. I, 1 pag. 412, concludi vult, quantus omnino iste fuerit motus a Smerdi Magisque excitatus; quippe ad omnem Asiam late patentem regni que partes amplissimi maxime remotas ille valuisse videtur. Quo enim tempore Smerdis regnum occuparat septemque illi principes coniu-

rabant, omnium fere rerum perturbatio per regnum illud exorta esse videtur, in qua, ut fieri solet, singuli provinciarum praefecti se constituerint reges et pro suo quique egerint arbitrio.

τὸν ἐκ Δασκυλείου ὑπαρχον] Conf. III, 120 ibiq. nott. Ad verba τὰ ἐς Πολυκράτεια ἔχοντα conf. III, 16. In verbis subsequq. cum Gaisf. Florentini libri potissimum auctoritate scripsimus: κατὰ δὲ τοῦ Μιτροβάτεια τὸν παῖδα Κρανάσπην, ubi vulgo κατὰ δὲ τὸν Μ. παῖδα Κρανάσπην, quam lectionem retinuit Matthiae, nisi quod Κρανάσπην edidit.

καὶ τινα ἀγγραφῆιον] Tabellarium intelligit s. cursorem regium equitem; de quo tabellariorum instituto apud Persas primarius exstat Nostri locus VIII, 98, quem una cum aliis hac de re excitavit Brisson. de

127 ρείου ἔλθόντα παρ' αὐτὸν, ὡς οὐ πρὸς ἡδονὴν οἱ ἦν τὰ ἀγγελλούμενα, κτείνει μιν ὀπίσω κομιζόμενον, ἄνδρας οἱ ὑπέισας κατ' ὀδόν· ἀποκτείνας δέ μιν, ἠφάνισε αὐτῷ ἴππῳ. Δαρεῖος δὲ ὡς ἔσχε τὴν ἀρ-69
 χὴν, ἐπεθύμει τὸν Ὅροῖτα τίσασθαι, πάντων τε Daril consilium Oroctis ulciscendi.
 τῶν ἀδικημάτων εἵνεκεν, καὶ μάλιστα Μιτροβάτεω 2
 καὶ τοῦ παιδός. ἐκ μὲν δὴ τῆς ἰθιῆς στρατὸν ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἐδόκει πέμπειν, ἅτε οἱ οἰδεόντων ἔτι τῶν προηγημάτων, καὶ νεῶστί ἔχων τὴν ἀρχὴν, καὶ 65
 τὸν Ὅροῖτα μεγάλην τὴν ἰσχὺν πυνθανόμενος ἔχειν·

reg. Pers. princ. I §. 238. Ut enim regis mandata quam citissime ad provinciarum praefectos pervenirent, cursores erant per stationes dispositi, qui illa ad satrapas, eorumque responsa ad regem perferrent. Quod institutum, cuius simile quid adhuc exstare scribit Morierus, quo minus cum nostris cursibus publicis (*Posten* vulgo vocant) comparatur, id obstat, quod tantum ad res regias publicasve istud pertinuit, nec ullo modo privatorum hominum rebus usuique inservit. In Mongolorum regnis a Zingis-Chani successoribus similia quaedam esse instituta, ex iis, quae de his retulit Marco Polo, satis fit manifestum. Monuit Heeren Ideen etc. I, 1 p. 497 seq. Italus interpres ab hac voce Persica descendere vult Italicorum voces *angheria, angheriare, angariare, angariatore*. Parum recte; multo enim propiora sunt Latina: *angor, angere*.

ὡς οὐ πρὸς ἡδονὴν οἱ ἦν] cum ei grata non essent, cum displicerent regis mandata. Ad

locutionem πρὸς ἡδονὴν conf. quae citavit Matth. Gr. Gr. pag. 1184.

ἄνδρας οἱ ὑπέισας] i. e. viros subornans, in insidiis clam collocans, ut VI, 103. De forma conf. Matth. p. 462. — Pro κατ' οὐδὸν scripsimus cum Gaisf., plerisque codd. sic iuventibus: κατ' ὀδόν. Ad locutionem αὐτῷ ἴππῳ conf. III, 45.

Cap. CXXVII.

ἐκ μὲν δὴ τῆς ἰθιῆς] Cf. supra II, 161, ubi locutionem, quam nos sumus interpretati e *vestigio, continuo*, Schwgh. in lex. Herod. mavult reddere *palan, ex aperto*, et hoc loco, et IX, 37. Quam quidem significationem ex primitivâ illâ, quâ est, e *recta, e vestigio, continuo* sponte fluere, equidem credam. Paulo ante εἵνεκεν e Florentino cum recentt. edd. recepimus pro εἵνεκε.

ἅτε οἱ οἰδεόντων] Cf. III, 76, ibique nott. Voculam οἱ translatam vult Valck. post ἐδόξεε, quod mea quidem sententia haud necessarium.

τὸν χίλιοι μὲν Περσέων ἔδορυφόρεον, εἶχε δὲ νομὸν
 3 τὸν τε Φρύγιον καὶ Λύδιον καὶ Ἰωνικόν. Πρὸς
 ταῦτα δὴ ὧν ὁ Δαρεῖος τάδε ἐμηχανήσατο. συγκα-
 λέσας Περσέων τοὺς δοκιμωτάτους, ἔλεγέ σφι τάδε·
 4, Ὡ Πέρσαι, τίς ἂν μοι τοῦτο ὑμέων ὑποστὰς ἐπι-70

τὸν χίλιοι μὲν Περσέων ἔδο-
 ρυφόρεον] Opportune monet
 Heeren. Ideen I, 1 p. 493 sin-
 gulos regni satrapas pari modo,
 quo magnum Persarum regem,
 et ad eius ipsius exemplar, sibi
 aulae formam constituisse, in-
 deque eos habuisse suos quem-
 que comites et aulicos, femina-
 rum gregem et eunuchos ad has
 custodiendas, palatium una cum
 paradiso, in quo feras venaren-
 tur, quin ipsos satellites, quibus
 cincti in publicum prodirent, alia
 id genus. Attigit haec Brisson.
 de reg. Pers. princip. I, 175.

εἶχε δὲ νομὸν τὸν τε Φρύ-
 γιον κ. τ. λ.] Ex eo ipso, quod
 plures praefecturae ad unum de-
 ferrentur satrapam, ut hoc ex
 loco subinde factum esse intelli-
 gimus (conf. etiam Brisson. de
 reg. Pers. princip. I, 170), ho-
 rum praefectorum potentiam ni-
 mis auctam, ipsique Persarum
 regi perniciosam factam fuisse,
 bene colligit Heeren. I, 1 pag.
 498 seq., quippe unde super-
 borum praefectorum istorum, qui
 omnia pro suo quique arbitrio
 transigerent, plane ut reguli,
 haud raro tumultus exstiterint
 seditionesque, quibus summi
 Persarum regis potestati se pe-
 nitus subtrahere studuerint. Cu-
 ius rei plura ex Persarum histo-
 ria exempla attulit Heeren. l. l.

τοὺς δοκιμωτάτους] Ita cum

aliis Florentinus liber. Alii λο-
 γιμωτάτους, probante Schwgh.
 post Wesseling., qui confert
 III, 65. IX, 15. 24.

ὑποστὰς ἐπιτελέσειε σοφίη]
 Citat haec Eustath. ad Iliad. II
 p. 222. 22, s. 168, 19, ubi
 τελέσειεν. Ad vocem σοφίη Tu
 confer III, 4. 85; ad dativi
 usum in his et sequentibus βίη
 τε καὶ οὐλίω Matth. Gr. Gr. §.
 400 nr. 5 coll. Herod. IX, 59.
 Ad verba σοφίης δέει ob geni-
 tivum conf. ibidem p. 664. Ci-
 tat haec ipsa Stobaeus Tit. 48
 p. 326 s. 305 Vol. II Gaisf. — In
 iis, quae mox seq.: ὑμέων δὴ ὧν
 τίς μοι κ. τ. λ., particulam ἂν li-
 brariorum socordia excidisse vult
 Werferus in Actt. phil. Monac.
 I, 2 p. 257, quamquam ipse
 nesciens, quo loco probabiliter
 particula sit inserenda. At vero
 eam hic minime inserendam es-
 se, merito statuere videtur Her-
 mann. ad Viger. p. 944. Nam
 ex antecedentibus verbis τίς ἂν
 μοι τοῦτο — ἐπιτελέσειε par-
 ticula mente quidem repetenda
 et ad seqq. subaudienda. Hoc
 Graecis usitatum esse optime
 monet idem Hermannus, ut,
 ubi oratio ex duobus constet
 membris, quorum alterum cum
 altero vel alia ratione coniun-
 ctum sit, vel eius repetitionem
 quandam contineat, in posteriore
 omittant ἂν. Nec aliter Matth. in

τελέσει σοφίῃ, καὶ μὴ βίῃ τε καὶ οὐμίῳ; ἔνθα γὰρ
 5 σοφίης δέει, βίης ἔργον οὐδέν. ὑμέων δὴ ὦν τίς
 μοι Ὀροίτεια ἢ ζῶντα ἀγάγοι, ἢ ἀποκτείνειε; ὃς
 ἀφέλησε μὲν κω Πέρσας οὐδέν, κακὰ δὲ μεγάλα
 ἔοργε· τοῦτο μὲν, δύο ἡμέων ἤϊστωσε, Μιτροβά-75
 τεά τε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ· τοῦτο δὲ, καὶ τοὺς 262
 ἀνακαλέοντας αὐτὸν, καὶ πεμπομένους ὑπ' ἐμεῦ,
 βικτείνει, ὕβριν οὐκ ἀνάσχετον φαίνων. πρὶν τι ὦν
 μέζον ἐξεργάσασθαι μιν Πέρσας κακὸν, καταλαμ-80
 128 πτέος ἐστὶ ἡμῖν θανάτω.“ Δαρεῖος μὲν ταῦτα
 ἐπειρώτα· τῷ δὲ ἄνδρες τριήκοντα ὑπέστησαν, αὐ-
 2 τὸς ἕκαστος ἐθέλων ποιεῖν ταῦτα. ἐρίζοντας δὲ
 Δαρεῖος κατελάμβανε, κελεύων πάλλεσθαι· παλλο-
 μένων δὲ, λαγχάνει ἐκ πάντων Βαγαῖος ὁ Ἄρτόν-
 3 τεω. λαχὼν δὲ ὁ Βαγαῖος, ποιεῖ τοιαύδε· βιβλία85
 γραφάμενος πολλὰ, καὶ περὶ πολλῶν ἔχοντα προη-

Hageus man-
 datam Oroetis
 necem quomodo
 patrarit.

Gr. Gr. p. 982. 983. — Ad for-
 mam ἔοργε in seq. cf. I, 27.

τοῦτο δὲ, καὶ] καὶ e Flo-
 rent. adscitum. Vulgo omittitur,
 nec recepit Matth. Ad vocem
 καταλαμπτέος conf. Matth. p.
 472 et supra III, 69 ἐπιλαμ-
 πτέος, ibique nott.

Cap. CXXVIII.

κατελάμβανε] i. e. cohibuit,
 inhibuit eorum contentionem. Cf.
 de hac verbi significatione I, 46
 ibique nott.

παλλομένων δὲ, λαγχάνει ἐκ
 πάντων] Citat hunc locum Sui-
 das in voce πάλος, ut observat
 Toup. Emendd. in Suid. III p.
 4 s. Tom. II p. 17. Quemad-
 modum Attici dicunt κληροῦν et
 κληροῦσθαι, ita Iones πάλλειν
 et πάλλεσθαι, ubi activum di-
 citur de eo, qui praefectus quasi
 sortitioni, sortes in aliorum gra-
 tiam coniicit in galeam, sitellam
 s. urnam (qua de sortium con-

cussione dicunt πάλλειν κλή-
 ρους); medium autem verbum
 eorum est, qui ipsi sortiuntur,
 s. rem inter se sorti committunt.
 Quem ex his tangebatur sors, s.
 cuius sorte nomen excidit, is
 λαχεῖν, s. κλήρω, πάλω λα-
 χεῖν dicitur; conf. Herod. III,
 83. IV, 94. 153, coll. Aeschyl.
 S. c. Th. 55. Sophocl. Electra
 711, alia plurima, quae excitavit
 Valck., cui haec annotatio omni-
 no debetur. Tu adde de voce
 πάλος, quae attulit Blomfield. in
 Glossar. ad Aeschyl. S. c. Th. I. I.

καὶ περὶ πολλῶν ἔχοντα προ-
 γμάτων] Ad locutionem confer
 sis II, 96. ἀγῶνα γυμνικὸν διὰ
 πάσης ἀγωνίης ἔχοντα, ubi vi-
 de nott. coll. VII, 220. Hunc
 locum equidem sic reddiderim
 cum Schweigh. in Lex. Herod.
 „libelli multi et in quibus de mul-
 tis rebus agebatur.“ Ad proximi-
 me seqq. ἤϊε ἔχων ταῦτα cf.

γμάτων, σφρηγῖδά σφι ἐπέβαλε τὴν Δαρείου· μετὰ
 4 δὲ, ἦτε ἔχων ταῦτα ἐς τὰς Σάρδις. ἀπικόμενος δὲ,
 καὶ Ὀροίτεω ἐς ὕψιν ἔλθων, τῶν βιβλίων ἔν ἑκα-90
 στον περιαιρούμενος, ἐδίδου τῷ γραμματιστῇ τῷ βα-
 σιληῖῳ ἐπιλέγεσθαι· γραμματιστὰς δὲ βασιληῖους οἱ
 5 πάντες ὑπαρχοὶ ἔχουσι. ἀποπειραζόμενος δὲ τῶν
 δορυφόρων, ἐδίδου τὰ βιβλία ὁ Βαγαῖος, εἰ ἐνδε-
 6 ξαίατο ἀπόστασιν ἀπὸ Ὀροίτεω. ὄρεάν δὲ σφραγῆς 95
 τὰ τε βιβλία σεβομένους μεγάλως, καὶ τὰ λεγόμενα
 ἐκ τῶν βιβλίων ἔτι μεζόνως, διδοῖ ἄλλο, ἐν τῷ
 7 ἐνῆν ἔπεα τάδε· „ὦ Πέρσαι, βασιλεὺς Δαρεῖος

Matth. Gr. Gr. p. 1110 ob participii usum.

περαιαιρούμενος] i. e. *detrahens sigillum, solvens singulas literas, s. vinculum cuiusque epistolae.* Cf. III, 41 ibiq. nott.

ἐπιλέγεσθαι] Cf. nott. ad III, 41. Ad vocem ἀποπειραζόμενος cf. III, 118.

γραμματιστὰς δὲ βασιληῖους] Cf. Heeren. Ideen I, 1 p. 496 sq. Hoc ad regiam auctoritatem tuendam ita institutum fuit: quippe a nuntiis regis mandata regis celeriter exsequenda his scribis tradebantur, qui ea cum satrapis communicarent, citoque peragerent; cum, qui dicto non audirent, pro rebellibus haberentur, indeque statim interficerentur, causa indicta, atque haud raro vel ob solam suspicionem. Quod in Turcorum regno cum hodieque sic valeat, id ipsum satis comprobare videtur, ea, quae ad Oroetem pessumdandum a Dario fierent, non abhorreere ab ea principum orientalium ratione, quae et olim valuit, et immutata fere ad nostram usque sic remansit aetatem.

Wesseling. monuerat, hisce Bagaei artibus ad Oroetem pessumdandum convenire Macronis technas in Ael. Seiano apud Dionem Cassium, et Olympii, s. Honorii Imp., in Stilicone opprimendo apud Zosimum (hist. V p. 344).

εἰ ἐνδεξαίατο ἀπόστασιν] Unus Sancrofti liber: εἰ οἱ ἐνδεξαίατο, non improbante Wesseling., qui ἐνδείκνυσθαι, conferens Diodor. XIII, 17 et Excerptt. T. II p. 631. Epist. ad Timoth. IV, 14. Tum enim erit sensus: *an significaturi ei essent defectionem.* Malim equidem in lectione vulgata Mediceo, Florentino, aliis probata persistere et cum Porto ipsoque Schwgh. in Lex. Herod. s. v. repetere ἐνδεξαίατο a verbo ἐνδέχεσθαι, eo fere sensu: *exploraturus sententiam satellitum, an admissuri, s. probaturi essent defectionem ab Oroete, s. defectionis sermonem ipsi oblatum, ut sit ἐνδεξ. ἀπόστασιν idem, quod ἐνδ. τὸν περὶ ἀποστάσιος λόγον.* Atque vel hac in interpre-

ἀπαγορεύει ὑμῖν μὴ δορυφορέειν Ὀροίτεα.“ Οἱ δὲ, 8 ἀκούσαντες τούτων, μετήκάν οἱ τὰς αἰχμᾶς. ἰδὼν δὲ τοῦτό σφεας ὁ Βαραῖος πειδομένους τῷ βιβλίῳ, 1 ἐνθαῦτα δὴ θαρσύνσας, τὸ τελευταῖον τῶν βιβλίων διδοῖ τῷ γραμματιστῇ, ἐν τῷ ἐγγράπτῳ: „Βασιλεὺς Δαρεῖος Πέρσῃσι τοῖσι ἐν Σάρδισι ἐντέλλεται 9 κτείνειν Ὀροίτεα.“ Οἱ δὲ δορυφόροι ὡς ἤκουσαν ταῦτα, σπασάμενοι τοὺς ἀκινάκας, κτείνουσι πα- 5 ραντικά μιν. Οὕτω δὴ Ὀροίτεα τὸν Πέρσῃν Πολυκράτους τοῦ Σαμίλου τίσιες μετῆλθον.

129 Ἀπικομένων δὲ καὶ ἀνακομισθέντων τῶν Ὀροί-
 τεω χρημάτων ἐς τὰ Σοῦσα, συνήνεκε χρόνῳ οὐ
 πολλῷ ὕστερον βασιλέα Δαρεῖον, ἐν ἄγρῃ θηρῶν 10
 2 ἀποθρῶσκοντα ἀπὸ ἴππου, στραφῆναι τὸν πόδα. καὶ
 κως ἰσχυροτέρως ἐστράφη· ὁ γὰρ οἱ ἀστράγαλος

Darius extorsit
 pedem: inscitia
 medicorum Aeg-
 yptiorum: De-
 incedes inter
 servos Oraetis
 inventus, ad re-
 gem adducitur.

tatione admitti poterit vocula
 οἱ, quae abundanter fere in ta-
 libus ponitur.

μὴ δορυφορέειν] Ad usum
 particulae μὴ conf. Matth. Gr.
 Gr. p. 1046 et supra III, 51.
 Verba sequentia μετήκάν οἱ
 τὰς αἰχμᾶς equidem sic intelli-
 go: deposuerunt, s. submiserunt
 hastas, tradiderunt ei lanceas,
 ut obedientiae, quam summi
 regis mandatis praestarent, es-
 set signum. Honoris causa hoc
 factum esse vult Steger., plane
 ut apud nos milites, rege aut viro
 insigni praetereunte, honoris
 causa signa militaria submittere
 soleant. Tu conf. III, 143: με-
 τίεναι τὴν ἀρχὴν deponere im-
 perium, et IV, 98: τὰ τόξα με-
 τίέντες, depositis, sepositis ar-
 cubus; ut alia nunc transeam.—
 In seqq. pro τούτῳ cum recentt.
 edd. et Florentino binisque Paris.
 et Saucrofti libro recepi τοῦτο.
 τοὺς ἀκινάκας] Tu conf.

III, 64. 118. Florentinus et Pa-
 risinus unus exhibent ἀκινάκας,
 ille etiam τὰς pro τοὺς. Cf. IV,
 62. VII, 67.

Cap. CXXIX.

ἐν ἄγρῃ θηρῶν] Satis con-
 stat, multisque confirmatur te-
 stimoniis, tum reliquos Persas
 venando valde fuisse deditos,
 tum vero praecipue reges, qui
 et exercitationis causa et volu-
 ptatis, vel ex sacro Zoroastri
 praecepto in paradisis omni fe-
 rarum genere repletis venari so-
 lebant. De qua re plura dabit
 Barnab. Brisson. de reg. Pers.
 princ. I, 165. 33. 167. Adde
 Heeren. Ideen I, 1 p. 474 seq.
 („Xenoph. Cyropaed. I, 2. 10.
 Cf. Jos. v. Hammer in Wiener
 Jahrb. der Liter. Vol. VIII p.
 378 seqq.“ Cr.) — Paulo ante
 ad verba χρόνῳ οὐ πολλῷ
 ὕστερον cf. III, 36.

ὁ γὰρ οἱ ἀστράγαλος ἐξεχώ-
 ρησε] Ex Herodoto haec refert,

3 ἔξεχώρησε ἐκ τῶν ἄρθρων. νομίζων δὲ καὶ πρότερον περὶ ἑαυτὸν ἔχειν Αἰγυπτίων τοὺς δοκέοντας¹⁵ εἶναι πρώτους τὴν ἰητρικὴν, τοῦτοις ἐχοῖτο. οἱ δὲ, 263
στρεβλοῦντες καὶ βιώμενοι τὸν πόδα, κακὸν μέζον
4 ἐργάζονται. ἐπ' ἑπτὰ μὲν δὴ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ νύκτας ὑπὸ τοῦ παρεόντος κακοῦ ὁ Δαρεῖος ἀγρουπνίησι εἶχετο· τῇ δὲ δὴ ὀγδόῃ ἡμέρῃ ἔχοντι οἱ φλαύρωσ, παρακούσας τις πρότερον ἔτι ἐν Σάρδισι²⁰ τοῦ Κροτωνιήτεω Δημοκίδεος τὴν τέχνην, ἀγγέλλει

notante Wessel., Dio Chrysost. Or. XIV p. 231, B. LXXVII p. 652 E. Significatur autem *artuum laxatura*, quae alibi dicitur ἐκβολὴ τοῦ ἄρθρου, *ossis e loco suo motio*, ut v. c. apud Plut. de superst. pag. 164 E., ubi Wyttenb. in animadversionibus p. 999, Herodoti et Dionis non immemor, Foesium in Oecon. Hippocr. et Upton. in Indice Epictet. s. v. ἐκβάλλειν laudat.

Αἰγυπτίων τοὺς δοκέοντας κ. τ. λ.] Persae quum nulla unquam artis medicae peritia valerent, ex quo tempore per Cambysem Aegyptus Persis cognita et regno addita fuit, hinc medicos suos petiisse videntur. Nam Aegyptus singulis singulos corporis partibus adhibebat medicos, medendi scilicet arte cum astrologia, quae dicitur, coniuncta; quam rem attigimus ad II, 84. Inde Aegyptii medici prae caeteris arte insignes famaque celebrati esse videntur, usque dum, Dario rege quippe male tractato, Graeci medici eorum in locum succederent. Id quod per Democedem ita potissimum fuisse effectum, valde

fit probable. Tu conf. Brisson. l. l. I §. 232. 233, coll. Vales. et Lindenbrog. ad Ammian. Marcell. XXII, 16. — Kurt Sprengel. pragmatische Geschichte d. Arzn. etc. T. I p. 79.

στρεβλοῦντες καὶ βιώμενοι τὸν πόδα] i. e. *torquentes pedem, vimque inferentes*, ut scilicet in rectum statum redigerent, ἔλκοντες καὶ βιαζόμενοι τὸ ἄρθρον, ut ait Dio Chrysostomus, qui haec, monente Valcken., l. l. attigit.

ἀγρουπνίησι εἶχετο] i. e. *insomniā laborabat, s. premebatur*. Tu confer. I, 190. III, 50, ne plura. Alia dabit Stallbaum. ad Platon. Phileb. §. 98 p. 137 a C. r. excitatus.

παρακούσας] *παρακούειν obiter audire*; post Cattier. Gazophylac. pag. 93 illustravit Fritzsche Quaest. Lucc. p. 15.

τοῦ Κροτωνιήτεω Δημοκίδεος] In Dionis loco l. utroque ille dicitur *Δημοδόκος*, quod nimirum, ut recte iudicat Wyttenbach. ad Plut. Mor. I p. 550, e Socraticorum lectione *Demodoci* nomen Dioni notius fuerit, quam *Democedis*, ut recte ille appellatur ab Herodoto, Ti-

τῷ Δαρείῳ· ὁ δὲ ἄγειν μιν τὴν ταχίστην παρ' ἑω-
 5 τὸν ἐκέλευσε. τὸν δὲ ὡς ἐξεῦρον ἐν τοῖσι Ὀροίτεω
 ἀνδραπόδοισι ὕκου δὴ ἀπημελημένον, παρῆγον ἐς
 μέσον, πέδας τε ἔλκοντα, καὶ ῥάκεσι ἐσθημένον. 25

130

Σταθίντα δὲ ἐς μέσον εἰρώτα ὁ Δαρεῖος, τὴν τέχνην
 εἰ ἐπίσταιτο. ὁ δ' οὐκ ὑπέδεκετο, ἀρῶαδέων μὴ
 ἑωυτὸν ἐκφῆνας, τὸ παράπαν τῆς Ἑλλάδος ἢ ἀπε-
 2 στερημένος. κατεφάνη δὲ τῷ Δαρείῳ τεχνάζειν,
 ἐπιστάμενος· καὶ τοὺς ἀγαγόντας αὐτὸν ἐκέλευσε 30
 μάστιγας τε καὶ κέντρα παραφέρειν ἐς τὸ μέσον.
 3 Ὁ δὲ ἐνθαῦτα δὴ ᾧν ἐκφαίνει, φὰς ἀτρεκέως μὲν
 οὐκ ἀπίστασθαι, ὁμιλήσας δὲ ἰητροῦ, φλαύρως ἔχειν
 4 τὴν τέχνην. μετὰ δὲ, ὡς οἱ ἐπέτρειψε, Ἑλληνικοῖσι 35
 ἰήμασι χροώμενος, καὶ ἦπια μετὰ τὰ ἰσχυρὰ προσά-

Sanato rege, do-
 nis donatur.

maeo ap. Athen. XII p. 522 B. et Aelian. V. H. VIII, 17. Add. Kurt Sprengel, pragmatische Geschichte etc. T. I pag. 349. Caeterum Dahlmann. (Herodot. pag. 50 seq.) existimat, hanc omnem de Democede narrationem, praecipue ea, quae inde a cap. 131 memoriae produntur, Herodoto innotuisse in Graecia magna commoranti, nisi, quod ab omni abhorret vero, eum iam antea Italiam visisse, sumseris.

Cap. CXXX.

κατεφάνη — τεχνάζειν ἐπι-
 στάμενος] „Dolos et strophas
 noverat Democedes, ut artis me-
 dicae peritiam dissimularet. Id
 τεχνάζειν.“ Sic Wesseling. lau-
 dans VI, 1, ubi itidem τεχνά-
 ζειν valet dissimulandi artibus
 uti. — ἐπιστάμενος, Larchero
 monente, idem est atque καίπερ
 ἐπιστάμενος. Paulo ante ὑπε-
 δέκετο est: ille hoc (quod sc.

artem medicam calleret), in se non recepit, s. interroganti negabat. Haud aliter IV, 167. VI, 69. — „In τεχνάζειν, repetitis vocibus τέχνη —, interposito inest haud insuavis verborum lusus. Ἱατροῦν τέχνης novit Plotinus IV, 4, 42.“ Cr.

φλαύρως ἔχειν τὴν τέχνην] Valcken. mavult legi φλ. ἔχειν τῆς τέχνης. Quo tamen non opus, libris praesertim invitis. Vulgata valet: se non satis peritum esse, quod ad hanc artem attinet, se obiter tantum hanc artem callere. Alio sensu φλαύρως ἔχειν VI, 135 et φλαύρως ἀκούειν VII, 10, 7, coll. VI, 94. — Ad sequens ἐπέτρειψε Schwgh. suppleri vult ἑαυτοῦ sc. τὸ πρῶγμα. Equidem prius malim.

ἦπια μετὰ τὰ ἰσχ. κ. τ. λ.] ἦπια φάρμακα remedia lenia, lenientia, iam novit Homerus II. IV, 218. XI, 515. 829. 845 sq. et Aeschyl. in Prometh. 481,

γων, ὕπνου τέ μιν λαγχάνειν ἐποίηε, καὶ ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ ὑγίεια μιν ἔοντα ἀπέδειξε, οὐδαμὰ ἔτι ἐλπίζοντα ἀρτίπουν ἔσεσθαι. Δωρέεται δὴ μιν μετὰ ταῦτα ὁ Δαρεῖος πεδέων χρυσέων δύο ξεύγεσι. ὁ δὲ μιν 40 ἐπείρετο, εἴ οἱ διπλήσιον τὸ κακὸν ἐπίτηδες νέμει, 6 ὅτι μιν ὑγίεια ἐποίησε. ἤσθεις δὲ τῷ ἔπει ὁ Δαρεῖος, ἀποπέμπει μιν παρὰ τὰς ἑαυτοῦ γυναικας. παρὰ γοντες δὲ οἱ εὐνοῦχοι, ἔλεγον πρὸς τὰς γυναικας, 7 ὡς βασιλεῖ οὗτος εἴη ὃς τὴν ψυχὴν ἀπέδωκε. ὑποτύ-45

ubi ἡπια ἀκέσματα. Unde proprium in remediis mitioribus, quae nec igne nec ferro fiunt. Plura Jacobs Lectt. Stobb. p. 32, ubi etiam de tralata vocis significatione. — Ac Democedes ita regem sanasse censendus est, ut post remedia violentiora, ab Aegyptiis medicis, ut videtur, adhibita, nunc Graecorum medicorum ex more et disciplinā admoveret alia remedia prioribus opposita, sc. mitigantia, lenientia. Coraës (in nott. ap. Larcher.) utramque vocem, et ἰσχυρὰ et ἡπια, ad curam a Democede adhibitam spectare censet; ut qui post operationem, quam in Dario facere coactus erat (μετὰ τὰ ἰσχυρὰ), ad dolores mitigandos regi dederit narcotici quid (ἡπια) v. c. opium, quo consopiret aegrotum. Ita enim ait praecipere ab Hippocrate De sterilibb. §. 10, Tom. II p. 623, eamque ipsam esse rationem, quam Herodotus verbis: Ἐλληνικοῖσι ἰήμασι χρεώμενος indicet, quamque hodieque quivis boni adhibeant medici. Quam interpretationem, Italo interpreti probatam, num Herodoti verba admittant, ipse viderit vir doctissimus. Equi-

dem adscribam Dionis Chrysost. locum ex orat. LXXVII p. 653 A. Vol. II pag. 417 Reisk., quo apparet, nec Dionem tale quid, quod Coraës vult, cogitasse. Ita enim ille: Δημόδοκος (cf. supra III, c. 129) ὁ Κροτωνιάτης (Δαρεῖου) — καταπλάτων καὶ καταιονῶν (i. e. obliuendo et perfundendo; quae leniora s. ἡπια, opinor, sunt remedia [„De verbo καταιονῶν, s. καταιονεῖν, egit Wytttenbach. ad Plutarch. de discern. amico ab adul. p. 550, ubi et Herodoteum et Dioneum locum apposuit.“ Cr.]) καὶ τὰ ἄλλα ἐπιμεληθεῖς δι’ ὀλίγων ἡμερῶν ὑγιῆ ἀπέδειξε.

οὐδαμὰ ἔτι ἐλπίζοντα] De verbo ἐλπίζειν conf. nott. ad I, 27. In proxime seqq. cum recentt. edd. ob plurimorum codd. consensum δωρέεται δὴ μιν pro δέ μιν.

τὴν ψυχὴν ἀπέδωκε] Citat h. l. Thomas Mag. pag. 928, quo demonstrat, τὴν ψυχὴν subinde simpliciter valere τὴν ζωὴν (vitam). Ubi plura interpretes. Tu conf. supra III, 119. III, 108. I, 24. II, 134.

ὑποτύπτουσα δὲ αὐτέων κ. τ. λ.] Fluctuant in his libri scri-

πrouσα δὲ αὐτέων ἐκάστη φιάλη ἐς τοῦ χρυσοῦ τὴν 264
 θήκην, ἔδωρέετο Δημοκίδεα οὔτω δὴ τι δαψιλῆι
 δωρεῇ, ὡς τοὺς ἀποπίπτοντας ἀπὸ τῶν φιαλέων
 στατήρας ἐπόμενος ὁ οἰκέτης, τῷ οὔνομα ἦν Σκι-

pti et editi. Nos Gaisfordium secuti sumus et Matth., qui tamen articulum τὸν ante Δημοκ., quem ignorant libri, retinet. Vulgo legitur: τοῦ χρυσοῦ σὺν θήκῃ, quod quomodo explicem, equidem non habeo. Melius Sancrofti liber τοῦ χρυσοῦ τὴν θήκην, cui Gaisfordius, accedente Matth., praeposuit ἐς ex coniectura Toup̄ii in Emendd. Suid. II pag. 391, qui olim ita locum correxerat: ὑποτίπτουσα — φιάλη ἐς τὴν χρυσοθήκην, i. e. *phialam in arcam nummariam submittens*. Qui idem sensus efficitur eà, quam dedimus, lectione, probatà illà quidem et Schneidero in Lex. Gr., qui comparat IX, 83: θήκας χρυσοῦ et multum antea Porsono ad Aristophanis Aves 1145, qui ex Plutarch. II pag. 982 C. χρυσίου θήκην affert. ὑποτίπτειν, quid sit, duo loci Herodotei II, 136, ubi vide et VI, 119 et Aristoph. Av. l. l. Nam *phialis, tanquam palis usae Darii uxores, s. phialis (ut palis) in arcam auri plenam immisisis, inde egerebant, s. eiciiebant Democedi auri nummos tam large, ut humum cadentes minister subsequens tolleret sibi que colligeret*. Larcherus Toupium secutus ita Gallice explicuit: „C'est mettre la soucoupe sous le tas de piéces d'or et la retirer aussi pleine qu'il soit pos-

sible.“ Italus interpres Schweighaeuserum se secutum esse ait, quamvis illius interpretatio non prorsus sibi satisfecerit. Ipse locum sic reddit: — „e ognuna di esse attignendo oro con un vassojo dagli scrigni, gliene regalava col vassojo stesso in si largo donamento, che il domestico, il quale lo seguiva etc. etc.“ Vernacule sic expressit Lange: „Und eine jede von ihnen schöpfte mit einer Schale aus dem Goldkasten und schenkte sie dem Democedes, dass der Diener — sich die Stateren, die von den Schalen herunterfielen, aufblas, und sich dadurch eine grosse Menge Gold zusammenlas.“ De phialis idem laudat Xenoph. Cyrop. I, 3. 8 coll. Wytttenb. Selecta Hist. p. 374. Et Valcken. quoque phialarum amplam fuisse notavit capacitatem, sed latam figuram palarum instar, quare in Numer. IV, 14: Hebraeorum vocem כִּיֹּלֵם, quā palae designantur, φιάλας reddunt interpretes Graeci: eodem monente Valcken., qui alia praeterea affert. Ad vocem χρῆμα conf. III, 109.

στατήρας] Attici stateres auri (quorum tamen nullus hodie superest) pondus habebant *duarum*, valorem autem *viginti* drachmarum (4 Thal. 20 gross. Saxonn., s. 8 floren. 41 cruciger.). Quibus aequales pondere

των, ἀνελέγετο, καὶ οἱ χοῆμα πολλόν τι χουσοῦ
 συνελέχθη. 50

131

Democedis ante
 id tempus fata:
 medicinae laus
 prima tum penes
 Crotoniatis et
 Cyrenaeos; mu-
 sicæ, penes Ar-
 givos.

Ὁ δὲ Δημοκίδης οὗτος, ὧδε ἐκ Κρότωνος ἀπι-
 γμένος, Πολυκράτει ὠμίλησε. πατρὶ συνείχετο ἐν
 Κρότωνι, ὄργην χαλεπῶ· τοῦτον ἐπεὶ τε οὐκ ἐδύ-
 2 νατο φέρειν, ἀπολιπὼν οἶχετο ἐς Ἀγριναν. κατα-
 3 στὰς δὲ ἐς ταύτην, τῷ πρώτῳ ἔτει ὑπερεβάλετο 55
 τοὺς πρώτους ἰητροὺς, ἀσκευῆς περ ἐὼν, καὶ ἔχων
 3 οὐδὲν τῶν ὅσα περὶ τὴν τέχνην ἐστὶ ἐργαλῆια. καὶ
 μιν δευτέρῳ ἔτει ταλάντου Αἰγινῆται δημοσίῃ μι-
 σθεῦνται· τρίτῳ δὲ ἔτει Ἀθηναῖοι, ἑκατὸν μνέων·

et valore veteres faciunt aureos
 Persicos, sive stateres, s. Da-
 ricos, quorum adhuc nonnulli
 supersunt, auri probitate insi-
 gnes. Ita Wurm. de pondd.
 etc. rat. pag. 57. 58.

Cap. CXXXI.

Πολυκράτει ὠμίλησε] De Poly-
 crate, poëtas, artifices, doctos
 viros, ut mos fuit Graecorum
 tyrannorum, colente et obser-
 vante, conf. nott. ad III, 121.
 De Democede cf. ad III, 129
 nott.

πατρὶ συνείχετο — ὄργην
 χαλεπῶ] i. e. premebatur, male
 tractabatur a patre, qui dura
 erat indole s. iracunda. Ad vo-
 cem ὄργην conferri possunt,
 quae ad I, 73 adscripsimus.

δημοσίῃ μισθεῦνται] De for-
 ma verbi μισθ. cf. Matth. Gr.
 Gr. pag. 516. Ad rem Wes-
 seling. e Strabone IV p. 273 s.
 181 C. (ubi vide Casaubonum)
 notat, medicos olim publice
 fuisse conductos. Graecos num-
 mos, si ad nostram monetam re-
 vocaris, unum talentum Atticum,
 (quod hic quidem intelligendum

esse iure nobis sumere posse vi-
 demur) conficiet 1447 imperia-
 les (Saxonn.) et 16 Gross. Sa-
 xonn., s. 2605 floren. 50 cru-
 cigg.; centum minae aequabunt
 2412 imperiales 19 Gross. Sa-
 xonn. 4343 floren. 3 crucigg.,
 et duo talenta 2895 imperr. 9
 Gross. Saxonn., 5211 florr. 39
 crucigg. Ita Wurm. de pond.
 rat. p. 55 sq. 208 sq. At ex-
 stitit Valcken., qui ut Polycra-
 tem non miratur de male quae-
 sitis adeo munificum fuisse in
 medico remunerando, ita Aegi-
 netarum atque istius temporis
 Atheniensium maxime miratur
 tantam munificentiam, indeque
 suspicatur, summam pecuniae
 hic ab Herodoto nimis amplifi-
 catam fuisse, quoniam, dum opes
 Atheniensium maxime florent,
 legatis in diem, teste Aristoph.
 Acharn. 66 duae datae fuerint
 drachmae, (quod ne duodecim
 quidem grossos efficit, s. 52 cru-
 cigeros) et medicis vix ulla
 tum publice data fuerit merces,
 coll. Aristoph. Plut. 408. Et
 quaerit idem Valcken., unde

τετάρτῳ δὲ ἔτει Πολυκράτης δυνῶν ταλάντων. οὕτω⁶⁰
 4 μὲν ἀπίκετο εἰς τὴν Σάμον. Καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ
 ἀνδρὸς οὐκ ἤκιστα Κροτωνιῆται ἰητροὶ εὐδοκίμησαν·
 ἐγένετο γὰρ ὧν τοῦτο ὅτε πρῶτοι μὲν Κροτωνιῆται
 ἰητροὶ ἐλέγοντο ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι· δεύτεροι δὲ,⁶⁵
 Κυρηναῖοι. κατὰ τὸν αὐτὸν δὴ χρόνον καὶ Ἀργεῖοι

omnino illa aetate, scil. ante
 bella Persica, in Atheniensium
 aerarium tanta devenerit pecu-
 niae vis, ut peregrino medico,
 quem ad rem fuisse valde atten-
 tum haud aegre concedo, tan-
 tum salarium annuum adsignare
 potuerint. Quae quam vere sint
 disputata, vix in dubium revo-
 cari poterit; ne vero ipsum incrim-
 inemur Herodotum talia enar-
 rantem sive ampliantem, obstat,
 quod a Dahlmanno probabiliter
 disputari ad III, 121 diximus,
 Herodotum scil. in Magna Grae-
 cia ab ipsis, quod suspiceris licet,
 Crotoniatis talia accepisse,
 qui popularis sui nomen, ut cele-
 brarent, eiusque laude nimis au-
 cta, uti fieri solet, gloriarentur,
 talia sparsisse putandi sint.

δυνῶν ταλάντων] Ad formam
 δυνῶν (ita enim plurimi libri) cf.
 Matth. Gr. Gr. §. 138.

Κροτωνιῆται — εὐδοκίμη-
 σαν] Florentinus liber: οὐχ ἦν.
 Κρ. ἰητροὶ ἐλέγοντο ἀνὰ τὴν Ἑ.
 εἶναι, mediis intermissis. E
 Sancrofti libro enotatur: ἰητροὶ
 εὐδ. καὶ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλ.
 εὐφημίζοντο, non male illud
 quidem, Wesseling. iudice, sed
 quod ex critici interpretamento
 natum videatur. Ad argumen-
 tum idem Wesselingius Cleri-
 cum Hist. Med. II, 2 pag. 79
 conferens, Democedem et Cro-

toniatas medicos dicit plura
 scholae Italicae videri debuisse:
 affert dein Pythagoram Crotone
 tunc temporis docentem, Milo-
 nem Democedis socerum (infra
 137) et illustrem in Pythagorae
 rebus memoriam Democedis
 apud Iamblichum Vit. Pyth. cap.
 35 §. 257 p. 207 Kust. [„ubi
 miror Kiesslingium p. 506 intac-
 tum reliquisse *Ἀημοκλήδους*,
 cum meliores libri mss. exhibe-
 ant *Ἀημοκίδους*, et ita haud
 dubie etiam cum Scaligero lec-
 tum voluit Wesseling.“ Cr.]

καὶ Ἀργεῖοι ἦζονον] Attigit
 Eustathius ad Dionys. Perieg.
 419. Hanc vero Argivorum lau-
 dem ad tibicinum artem potissi-
 mum pertinuisse statuit C. O.
 Müller. Dor. II pag. 332. 338.
 544, cum vel tibiatarum genus
 quoddam inde Argivum dicatur.
 Laudat idem artifices Argivos
 complures, *Sacadam*, qui car-
 mina ad tibiam canenda fecerit
 ipseque cecinerit circa Olymp.
 48, *Hieracem*, harmoniae mu-
 sicae, ad quam tibia accedente
 Argis cantabat in festo Sthenio-
 rum, auctorem, *Aristonem*, et
 ipsum tibicinum priscum, cuius
 mentio aliquoties fit. — Cr. ad
 h. l. excitaverat Iablonski Vocc.
 Aegyptt. p. 36 seqq., qui ex Aegy-
 ptiaco sermone repetens vocem
 „*Ἄργος Musicum*“ significare con-

132

In honore ac pretio apud regem Democedes: liberat Aegyptios medicos pecunia; vatem Eleum servitute.

ἤκουον μουσικὴν εἶναι Ἑλλήνων πρῶτοι. Τότε δὴ ὁ Δημοκίδης, ἐν τοῖσι Σούσοισι ἐξησάμενος Δαρκεῖον, οἰκόν τε μέγιστον εἶχε, καὶ ὁμοτράπεζος βασιλεῖ ἐγεγόνεε· πλὴν τε ἐνὸς τοῦ ἐς Ἑλληνας ἀπιέναι, πάντα τὰ ἄλλα οἱ παρῆν. καὶ τοῦτο μὲν, 70 τοὺς Αἰγυπτίους ἠητρούς, οἱ βασιλεῖα πρότερον ἰώντο, μέλλοντας ἀνασκολοπιεῖσθαι, διότι ὑπὸ Ἑλληνος ἠητροῦ ἐσώθησαν, τούτους, βασιλεῖα παραιτησάμενος, ἐρῶύατο· τοῦτο δὲ, μάντιν Ἥλεϊον Πολυκρά- 265

iecerat. De quo ipse viderit vir doctus.

Cap. CXXXII.

Τότε δὴ] E Florent. Schwgh. et Gaisf. receperunt δέ. Equidem cum Matthiae vulgatam hic retinere malui.

ὁμοτράπεζος] Summum hoc apud Persas censebatur, si quem e maxime fidelibus rex honore cum ipso ad mensem accumulandi designaret. Testantur loci collecti a Krügero (ad Xen. Anab. I, 5, 15) et a Sturz. in Lex. Xenoph. III p. 285, ubi potissimum conf. Cyrop. VII, 1, 30 et Anab. I, 8, 18. 9, 17. Ctes. Perss. Excerptt. §. 41. Heeren. Ideen I, 1 p. 217. Inde suspicor et Ctesiam Cnidium, qui multo post Artaxerxi medebatur, (Plut. Artax. 14 in. 18. 21) simili honore a rege Persarum affectum fuisse; ipsumque Hippocratem talia nacturum fuisse, si ad regis aulam accedere, conditionesque oblatas (nam ἰσότιμον Περσέων τοῖς ἀρίστοις eum reddere voluit rex, vid Opp. Hippocr. II, 1272. ed. Genev. 1662) recipere voluisset.

μέλλοντας ἀνασκολοπιεῖσθαι] In duobus libris ἀνασκολοπίζε-

σθαι. Conf. Dion. Chrysost. Or. 77 pag. 653. In Herodoti loco infinitivus futuri medii pro passivo accipi debet, de quo usu Duker. ad Thucyd. II, 87 et VII, 25. Quibus alia addit Poppo in ed. Thucyd. I, 1 p. 192. Conf. Thucyd. I, 68. — ἀνασκολοπίζειν e palo suspendere, idem quod ἀνασταυροῦν, ut apparet ex IX, 78. Add. III, 159. IV, 43. 202, quibuscum confer, quae de crucis supplicio diximus ad I, 128. Quod vero rex iratus tale de Aegyptiis medicis supplicium sumi voluerit, id a regum orientalium ratione haudquaquam abhorret. Sic, uti hoc utar, rege mortuo, medicos, quod scilicet regis mortem non impederint, summo loco apud Persas deici, non aliter atque astrologos, quod scil. regis obitum non praedixerint, docet Rosenmüller. Alt. u. Neu. Morgenland T. IV p. 352 nr. 1081 ad Daniel. V, 13.

βασιλεῖα παραιτησάμενος] i. e. deprecatus apud regem pro illis, ut scil. veniam iis daret rex, supplicium remitteret. Cf. I, 90. 24. V, 33: παραιτέτο τὸν Πέρσην Persam exorare nitebatur poenam deprecando, ut reddat

τεῖ ἐπισπόμενον, καὶ ἀπημελημένον ἐν τοῖσι ἀνδρα-76
πόδοισι, ἐξήρυσατο. ἦν δὲ μέγιστον προῆγμα Δημο-
κίδης παρὰ βασιλεί.

133

Ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ μετὰ ταῦτα, ταδε ἄλλα
συνήνευκε γενέσθαι. Ἀτόσση, τῇ Κύρου μὲν θυγα-
τροὶ Δαρείου δὲ γυναικί, ἐπὶ τοῦ μαστοῦ ἔφρ φῦμα·⁸⁰
2 μετὰ δὲ, ἐκραγὲν, ἐνέμετο πρόσω. ὅσον μὲν δὴ
χρόνον ἦν ἔλασσον, ἡ δὲ, κρύπτουσα καὶ αἰσχυνο-
μένη, ἔφραζε οὐδενί· ἐπεὶ τε δὲ ἐν κακῷ ἦν, με-
3 τεπέμφατο τὸν Δημοκίδεα, καὶ οἱ ἐπέδεξε. ὁ δὲ,
φᾶς ὑγίεια ποιήσειν, ἐξορκοῖ μιν, ἧ μὲν οἱ ἀντυ-⁸⁵
πουργήσειν ἐκείνην τοῦτο τὸ ἀν αὐτῆς δεηθῆ· δεή-

Atossam ulcere
in mamilla labo-
rantem sanat.

Valckenarius citans Schol. in Aristoph. Vesp. 1249. Xenoph. Memorab. 11, 2, 14 et Zonaram pag. 1520. Alia dabit Schweig. in Lex. Herod. Siebelis ad Pausan. I, 10 §. 5 ita vim verbi παρατεῖσθαι explicuit: *ab aliquo precibus aliquid impetrare studere.* — Mox e Florent. c. recentt. edd. ἐπισπόμενον (qui secutus erat Polycratem sc. ad Oroetem) pro ἐπισπώμενον recepit.

ἦν δὲ μέγιστον προῆγμα] Pro τῷ βασιλεί cum recentt. edd. restituumus παρὰ βασιλεί, hoc fere sensu: Erat vero Democedes apud regem vir maximae auctoritatis, plurimum pollebat apud regem. Conf. III, 137 in fin.: οὐνομα πολλὸν παρὰ βασιλεί.

Cap. CXXXIII.

Ἀτόσση] Conf. III, 88 ibique nott. φῦμα in sqq. notat *tuber, vomicum.* Excitavit Wesseling. hanc in rem Plin. H. N. VII, 50

HERODOT. II.

eadem spectantem, quae Plut. II p. 89 C. (ubi cf. Wyttenbach. pag. 624 animadvss.). Apud Athen. XII p. 522 B. simpliciter τὸν μαστὸν ἀλγήσασα dicitur.

ἐνέμετο πρόσω] Quod aliis plerumque profuit ruptum tuber (cf. Wyttenbach. l. l.) id Atossae incommodum auxit. Dicitur verbum νέμεσθαι de ulceribus latius serpentibus, corpusque sensim sensimque depascendo absumentibus. Cf. Wyttenbach. ad Plut. S. N. V. pag. 16. Plutarch. Pericl. 34. coll. Artax. 16. 23. Camill. 34.

ἡ δὲ κρύπτουσα] De usu particulae δὲ consul. Werfer. in Actt. phill. Monacc. I pag. 96 coll. Herod. II, 39 ibique nott.

ἐξορκοῖ μιν, ἧ μὲν οἱ] Male in nonnullis ἐξορκεῖ. Valet autem ἐξορκοῖ μιν: *ad iusiurandum eum adigit, iureiurando eum adstringit*, ut IV, 154. VI, 74. Mox cum recentt. edd. scripsimus ἧ μὲν pro vulg. ἧ μὴν; cf. III, 66.

134

Patriae deside-
rio per Atossam
instigat Darium
ad bellum Grae-
ciae inferendum.

σεσθαι δὲ οὐδενὸς τῶν ὄσα ἐς αἰσχύνην ἐστὶ φέ-
ροντα. Ὡς δὲ ἄρα μιν μετὰ ταῦτα λώμενος ὑγέα
ἀπέδεξε, ἐνθαῦτα δὴ διδαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Δημοκί-
δους ἢ Ἀτοσσα, προσέφερε ἐν τῇ κοίτῃ Λαρείῳ λό-
2 γον τοιόνδε· „Ὡ βασιλεῦ, ἔχων δύναμιν τοσαύ- 90
την, κάτησαι, οὔτε τι ἔθνος προσκιώμενος οὔτε
3 δύναμιν Πέρσῃσι. οἰκὸς δὲ ἐστὶ ἄνδρα, καὶ νέον,
καὶ χορημάτων μεγάλων δεσπότην, φαίνεσθαι τι ἀπο-
δεικνύμενον, ἵνα καὶ Πέρσαι ἐκμάθωσι ὅτι ὑπ' ἄν-
4 δρὸς ἄρχονται. ἐπ' ἀμφοτέρω δέ τοι φέρει ταῦτα 95
ποιεῖν, καὶ ἵνα σφέων Πέρσαι ἐπιστέωνται ἄνδρα
εἶναι τὸν προεστέωτα, καὶ ἵνα τρίβωνται πολέμῳ,
5 μηδὲ σχολὴν ἄγοντες ἐπιβουλεύσῃ τοι. νῦν γὰρ
ἄν τι καὶ ἀποδέξαιο ἔργον, ἕως νέος εἰς ἡλικίην·
αὐξανομένῳ γὰρ τῷ σώματι συναύξονται καὶ αἱ 266

τῶν ὄσα ἐς αἰσχύνην ἐστὶ φέροντα] Optimi quique libri, in quibus Mediceus, Florentinus, praepositionem ἐς addunt in Aldina aliisque omissam; ad quam tuendam Schwg. confert I, 10. IV, 90 et Markland. ad Eurip. Suppl. 295. Ac monuit quoque Valcken. saepenumero verbis ἔχειν et φέρειν adiici a Nostro praepositionem in diversis loquendi formis, in quibus illa significet: *spectare* vel *per- tinere*: ut II, 52. IX, 42. 32. VIII, 37 et apud Pausaniam, talia crebrius imitantem: de quo plura Siebelis ad Pausaniam I, 2 §. 4. Contra, quae *habent* vel *adferunt ignominiam*, ea sunt αἰσχύνην ἔχοντα vel φέροντα; in quibus valde dubitari poterit, auctore Valcken., an locum suum praepositio ἐς possit tueri. Idem laudat Thucyd. I, 5. Aelian. V. H. I, 21. Wesseling. citave-

rat Eurip. Hec. 1241 et Platon. Menex. pag. 247 A. — Inde Matth. praepositionem abiecit, nec aliter hunc h. l. laudavit, ubi de participii usu agit, in Gr. Gr. §. 559 init. p. 1104.

Cap. CXXXIV.

προσέφερε ἐν τῇ κοίτῃ] Ad vocem κοίτῃ cf. I, 9 ibique nott. In seqq. κάτησαι valet: *otiosus sedes, nil agens, sive moliens*; quam verbi καθῆσθαι significationem verbo attigisse satis erit. Cf. III, 151 et Sturzii Lex. Xenoph. T. II p. 606. Mox pro εἰκὸς e Florent. nunc iure receptum οἰκὸς.

ἐπ' ἀμφοτέρω δέ τοι φέρει ταῦτα ποιεῖν] i. e. *ad utrumque tibi sane hoc prodest facere*. Conf. IV, 129. Inde in uno libro συμφέρει pro φέρει, quae lectio interpretamentum redolet.

αὐξανομένῳ γὰρ τῷ σώματι κ. τ. λ.] Admonuit huius senten-

φρένες· γηράσκοντι δὲ συγγηράσκουσι, καὶ ἐς τὰ 2
6 πρήγματα πάντα ἀπαμβλύνονται.“ Ἡ μὲν δὴ ταῦ-
τα ἐκ διδαχῆς ἔλεγε. ὁ δ' ἀμείβεται τοῖσδε· „Ὡ
γύναι, πάντα ὅσα περ αὐτὸς ἐπινοεῶ ποιήσῃν, εἴ-
7 ρηκας. ἐγὼ γὰρ βεβούλευμαι, ζεύξας γέφυραν, ἐκ 5
τῆσδε τῆς ἠπείρου ἐς τὴν ἑτέρην ἠπειρον ἐπὶ Σκύθας
στρατεύεσθαι· καὶ ταῦτα ὀλίγου χρόνου ἔσται τελεύ-
8 μενα.“ Λέγει Ἀτοσσα τάδε· „Ὅρα νυν, ἐς Σκύ-
θας μὲν τὴν πρώτην ἰέναι ἔασον· οὔτοι γὰρ, ἐπεὶ 10
9 σὺ βούλῃ, ἔσονται τοι. σὺ δέ μοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα 10

tiae Eustath. ad Od. II, 315 p. 1447, 28 s. p. 98, 32. Et cf. sis quoque Scholia Veneta Villois. ad h. l. Caeterum prorsus similis Democriti exstat sententia apud Stobaeum Tit. 116, 45 p. 592 s. p. 437 T. III Gaisf. itemque Galeni de Hippocr. et Plat. dogm. I p. 323, nec aliena sunt, quae Interpr. laudant, Aristotelica in Polit. II, 7. Heraclid. Pont. Allegor. p. 485 et e Romanis potissimum Lucret. III, 447 coll. Liv. VI, 23. — Verbum ἀπαμβλύνειν (hebetare) hac significatione illustrat, aliis locis appositis, Blomfield. in Glosar. ad Aeschyl. S. c. Th. 712. Ad verba ὦ γύναι cf. III, 119. I, 111 ibique adscripta.

ζεύξας γέφυραν] Exstat eadem locutio, quae valet: *ungere pontem* (ratibus scil. adductis), IV, 88. 97. 118. VII, 36. 34. — In seqq. ὀλίγου χρόνου est: *brevi tempore, intra breve temporis spatium*; conf., ne plura, Matth. Gr. Gr. §. 377.

ἐς Σκύθας — ἔασον] Valcken. citans h. l. ad I, 53. ἔα-

son tantundem fere valere ait atque ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιῆσαι. *Iam tu mitte, missam fac priorem expeditionem in Scythas.* Ad locutionem τὴν πρώτην confer Matth. Gr. Gr. §. 582, 2. 425, 5.

σὺ δέ μοι — στρατεύεσθαι] Simili modo Noster VII, 159. IV, 126, ne plura. Ad argumentum conferri poterit Dinonis locus apud Athen. XIV cap. 18 pag. 652 B. C., ubi alia etiam proferuntur, quibus regem induxerint ad bellum Graecis inferendum. Et monet quoque de ancillis Atticis ab Atossa sibi expetitis et de belli Persici origine Aelian. H. A. XI, 27, notante Wessel., qui Claudian. in Eutrop. II, 200 haec attigisse putat. — Ad κατηγγήσασθαι conf. nott. ad II, 56; ad ἀποπειρᾶσθαι nott. ad III, 119; ad ἄμεινον εἶναι (*conducere, utile esse*) cf. I, 187 ibique nott. III, 148, ne plura. — In fine cap. verbo attigisse satis erit vim praepositionis ἐξ in verbis compositis ἐξ ἀγγελέουσι et ἐξ ἐπιστάμενος, ut infra III, 137 in ἐκ μαθεῖν.

στρατεύεσθαι ἐπιθυμῶ γὰρ, λόγῳ πυνθανομένη, Ακαίνας τέ μοι γενέσθαι θεραπαίνας καὶ Ἀργείας καὶ Ἀττικὰς καὶ Κορινθίας. ἔχεις δὲ ἄνδρα ἐπιτηδεώτατον ἀνδρῶν πάντων δέξαι τε ἕκαστα τῆς Ἑλλάδος καὶ κα-
 10 τηρήσασθαι, τοῦτον ὅς σευ τὸν πόδα ἐξιήσατο.“
 11 Ἀμείβεται Δαρεῖος· ὦ γύναι, ἐπεὶ τοίνυν τοι δοκέει τῆς Ἑλλάδος ἡμέας πρῶτα ἀποπειροῦσθαι, κατασκόπους μοι δοκέει Περσέων πρῶτον ἄμεινον εἶναι,
 20 ὁμοῦ τούτῳ τῷ σὺ λέγεις, πέμψαι ἐς αὐτούς· οἱ μαθόντες καὶ ἰδόντες ἕκαστα αὐτῶν, ἐξαγγελεύουσι ἡμῖν. καὶ ἔπειτα, ἐξεπιστάμενος, ἐπ’ αὐτούς τρέφομαι.“ Ταῦτα εἶπε· καὶ ἅμα ἔπος τε, καὶ ἔργον ἐποίησε. ἐπεὶ τε γὰρ τάχιστα ἡμέρη ἐπέλαμψε, κα-
 25 λέσας Περσέων ἄνδρας δοκίμους πεντεκαίδεκα, ἐνετέλλετό σφι, ἐπομένους Δημοκῆδεϊ, διεξελθεῖν τὰ παραθαλάσσια τῆς Ἑλλάδος· ὅπως τε μὴ διαδρῆσε-

135

Nobiles Persae XV cum Democede in Graeciam speculatores mittuntur.

Cap. CXXXV.

καὶ ἅμα ἔπος etc.] Comma post ἔπος τε illatum, indicio esse debet, ne quis vocabulum ἔπος, quod in nominativo positum est, cuique mente addi potest ἦν, vel simile quid, trahat ad ἐποίησε tanquam accusativum. Caeterum in h. l. scripti libri valde fluctuant, quorum nonnulli post ἔπος inserunt sive εἶπε sive ἔφα. Quo neutro opus, cum proverbialis sit locutio, plane ut Latinum: *dictum, factum*. Cf. Matth. Gr. Gr. p. 1195. Nec opus rescribere cum Valcken., probante quamvis Schaefero ad Dionys. Halic. de compos. verb. p. 33, ταῦτα εἶπε· ἅμα τε ἔπος ἔφατο καὶ ἔργον ἐποίησε: *ista dixit, et simul atque dixisset, rem aggrediebatur*. Idem Valcken. conferri vult ob locutionis similitudinem I, 112. IV, 150.

VIII, 5 alia id genus. Formulae fundum Homericum esse quis sentiet. Cf. Iliad. XIX, 242, ubi dudum animadvertit Eustath. p. 1182, 30 s. 1248 fin. Herodotea tangens. Add. Pind. Pyth. IV, 185 seq. (105) οὔτε ἔργον οὔτ’ ἔπος εὐτράπελον κείνοισι εἰπῶν, ubi Boeckh. apte admonuit Herodotei loci.

ἐπέλαμψε] Idem verbum VIII, 14. 130. Conf. I, 190, ubi est ὑπέλαμπε.

ὅπως τε μὴ] Quod pro σκοπεῖν, s. φυλάξαι ὅπως μὴ dici monet Matth. Gr. Gr. p. 1037, ubi de structura huius loci. Scripsimus vero cum recentt. edd. e quorundam librorum auctoritate διαδρῆσεται et ἀπάξουσι pro διαδρῆσεται et ἀπάξωσι. Tu conf. III, 36. 140. Sic paulo post ἐδέετο αὐτοῦ ὅπως — ἦ-

ταί σφραγας ὁ Δημοκίδης, ἀλλὰ μιν πάντως ὀπίσω
 2 ἀπάξουσι. ἐντειλάμενος δὲ τούτοισι ταῦτα, δεύτερα
 καλέσας αὐτὸν Δημοκίδεα, ἐδέετο αὐτοῦ, ὅπως ἐξη- 30
 γησάμενος πᾶσαν καὶ ἐπιδέξας τὴν Ἑλλάδα τοῖσι
 3 Πέρσῃσι, ὀπίσω ἦξει. δῶρα δὲ μιν τῷ πατρὶ καὶ
 τοῖσι ἀδελφείοισι ἐκέλευε πάντα τὰ ἐκείνου ἐπιπλα
 λαβόντα ἄγειν, φᾶς ἄλλα οἱ πολλαπλήσια ἀντιδώ-
 σαι· πρὸς δὲ, ἐς τὰ δῶρα ὀλκάδα οἱ ἔφη συμβαλ- 35
 λέεσθαι, πλήσας ἀγαθῶν παντοίων, τὴν ἅμα οἱ
 4 πλεύσεσθαι. Λαρεῖος μὲν δὴ, δοκέειν ἐμοί, ἀπ’
 5 οὐδενὸς δολεροῦ νόου ἐπαγγέλλετό οἱ ταῦτα. Δη-
 μοκίδης δὲ, δείσας μὴ εὖ ἐκπειρωτο Λαρεῖος, οὐδ’
 40 τι ἐπιδραμῶν πάντα τὰ διδόμενα ἐδέετο· ἀλλὰ τὰ

ξει. Ad vocem ἐπιπλα in sqq.
 cf. I, 94 ibique nott.

φᾶς ἄλλα οἱ πολλαπλήσια] Vulgo πολληπλήσια, cuius loco ex uno Sancrofti libro Gaisf. recepit παραπλήσια, quod mihi e glossa natum videtur. Equidem ex Florentino aliisque exhibere malui πολλαπλήσια, quamquam Gaisf. Iones dixisse statuit πολλαπλάσια, non πολλαπλήσια, quum antepenultima huius vocis corripiatur. Altero loco IV, 50 πολλαπλήσια probat censor Ienensis (1817 nr. 162 pag. 360). Add. VII, 160, ubi omnes libri πολλαπλασίηρ.

πρὸς δὲ, ἐς τὰ δῶρα] Verba ἐς τὰ δῶρα Schwgh., qui olim interpretatus erat: ad transferenda dona, posthac rectius verti monuit: (in Lexico Herod. II, 293) ad illa dona, s. donis illis sese adiecturum onerariam navem. Sed tum voces πρὸς δὲ plane abundabunt. Malim itaque in priore acquiescere interpretatione. Mox nolui immu-

tare vulgatum συμβαλλέεσθαι, cuius loco Florent. συμβαλέεσθαι, Eustath. h. l. citans ad Homer. Iliad. p. 741, 83 s. 638, 15 συμβαλεῖσθαι, Parisini duo, probante Larchero, συμβαλλέεσθαι. Vid. nott. ad III, 23. Valet autem συμβαλλέεσθαι, h. l. conferre in unum, s. tribuere, aduicere. Pro πλεύσεσθαι Sancrofti liber πλεύσαεσθαι. Ad verba ἀπ’ οὐδενὸς δολ. νόου conf. Matth. Gr. Gr. p. 1131.

δείσας μὴ εὖ ἐκπειρωτο] Pro εὖ, ut olim vulgatum, nunc rectius editum εἰ, quod pro οὐ poni monet Matth. Gr. Gr. §. 147 not. 3 p. 275. Ad ἐκπειρωτο conf. III, 119.

οὔτι ἐπιδραμῶν] ἐπιτορῆειν est h. l. cupide involare, arripere: de qua notione Wess. laudat VIII, 32 et Aristid. T. II p. 401. ed. Iebb. Schweigh. Aprian. citat Punicc. 94. Larcherus Facium ad Pausan. IX Tom. p. 65 not. 18. κατὰ γῶργην καταλ. valet suo loco intacta re-

μὲν ἑαυτοῦ κατὰ χώρην ἔφη καταλείψειν, ἵνα ὀπίσω σφέα ἀπελθὼν ἔχοι· τὴν μὲν τοι ὀκνάδα, τὴν οἱ Δαρεῖος ἐπαγγέλλετο εἰς τὴν δωρεὴν τοῖσι ἀδελφεβοῖσι, δέκεσθαι ἔφη. ἐντειλάμενος δὲ καὶ τούτω ταῦτα ὁ Δαρεῖος, ἀποστέλλει αὐτοὺς ἐπὶ θάλασσαν. 45

136

Solvunt Sidone: maritima Graeciae loca inspe-ctant et descri-bunt: in Italia Persae compre-hensi ab Aristophylide Taren-tinorum rege: Democedes abit Crotonem: Per-sae dimissi.

Καταβάντες δὲ οὕτω εἰς Φοινίκην, καὶ Φοινί-κης εἰς Σιδῶνα πόλιν, αὐτίκα μὲν τριήραας δύο ἐπλήρωσαν, ἅμα δὲ αὐτῆσι καὶ γαυλὸν μέγαν, παν-2 τοίων ἀγαθῶν. παρεσκευασμένοι δὲ πάντα, ἔπλεον εἰς τὴν Ἑλλάδα· προσίσχοντες δὲ, αὐτῆς τὰ παρα-50 θαλάσσια ἐθηεῦντο, καὶ ἀπεγράφοντο· εἰς ὃ, τὰ πολλὰ αὐτῆς καὶ οὐνομαστότατα θεησάμενοι, ἀπί-3 κοντο τῆς Ἰταλίας εἰς Τάραντα. Ἐνθαῦτα δὲ

linquere, ut I, 17. IV, 135 coll. VII, 95.

Cap. CXXXVI.

Καταβάντες δὲ οὕτω εἰς Φ.] δὲ οὕτω e melioribus libris nunc adscitum. Vulgo δ' οὔτοι, quod tenuit Matth.

γαυλὸν μέγαν] γαυλὸν (πλοῦν φοινικὸν, ut Gloss. Herodd. red- dunt) plane ut ὀκνάδα navem dici onerariam, minorem triremi, scribit Wesseling, laudans Etymolog. magn. p. 222, 28 et Alberti ad Hesych. s. v. Adde Herod. VI, 17. Plutarch. II p. 466 C. Punicae stirpis esse vocem sunt, qui statuunt. „Contra γαῦλος dicitur ποιμενικὸν ἀγγεῖον vid. Glossas et reliq. in Stephani Thes. L. Gr. p. 2893 ed. Londin. Adde Scholiast. in Aristophan. Avv. et interpr. vs. 597 et Festum p. 159 Dacerii.“ Cr. Ad vocem παρεσκευασμέ- νοι cf. Matth. Gr. p. 926.

προσίσχοντες] sc. τὴν νηῦν να- vem appellentes, admoventes (nam accusativus τὰ παραθαλάσσια

pendet a sequenti verbo ἐθηεῦν- το, ad quod cf. nott. ad I, 10). Ita Noster VI, 99. 119. IV, 76. 157.

καὶ ἀπεγράφοντο] i. e. sibi descripserunt, quae viderant; in tabulas sibi retulerunt. Cf. II, 145. Paulo post pro οὐνομά- στατα nunc editum legitur οὐ- νομαστότατα, Schaefero auctore. Libri non addicunt, nisi quod Sancrofti codex et Vindobonen- sis οὐνομαστότατα.

τῆς Ἰταλίας εἰς Τάραντα] No- men Italiae pluribus locis apud Herodotum occurrit, (ut infra IV, 15. VI, 126. VIII, 62) eoque designatur non omnis, quae a nobis nuncupatur Italia, sed Italia australis, a Graecis colo- nis culta, unde etiam ipsius Graeciae nominetur pars. Conf. Bredow. Geograph. Herod. spec. pag. XXIII, ubi vide plura. Ad has vero inferiores Italiae urbes regionesque, maritimas praeser- tim, Herodotum, qui vix inte- riora attigerit, pervenisse, Thu-

ἐκ ὀηστῶνης τῆς Δημοκίδεος, Ἀριστοφιλίδης τῶν Τα-55
ραντίνων ὁ βασιλεὺς, τοῦτο μὲν τὰ πηδάλια παρέ-
λυσε τῶν Μηδικῶν νεῶν· τοῦτο δὲ, αὐτοὺς τοὺς
+ Πέρσας ἔρξε, ὡς κατασκόπους δῆθεν ἐόντας. Ἐν
ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἔπασχον, ὁ Δημοκίδης ἐς τὴν
Κρότωνα ἀπικνέεται. ἀπιγμένον δὲ ἤδη τούτου ἐς
τὴν ἑωυτοῦ, ὁ Ἀριστοφιλίδης ἔλυσε τοὺς Πέρσας, 60

137 καὶ τὰ παρέλαβε τῶν νεῶν, ἀπέδωκέ σφι. Πλέοντες
δὲ ἐνθεῦτεν οἱ Πέρσαι, καὶ διώκοντες Δημοκίδεα,
ἀπικνέονται ἐς τὴν Κρότωνα· εὐρόντες δὲ μιν ἀγο-
2 ράζοντα, ἄπτοντο αὐτοῦ. τῶν δὲ Κροτωνιητέων οἱ
μὲν, καταθρόωδέοντες τὰ Περσικὰ πρήγματα, προῖέ-65
ναι ἐτοῖμοι ἦσαν· οἱ δὲ ἀντάπτοντό τε, καὶ τοῖσι
σκυτάλοισι ἔπαιον τοὺς Πέρσας, προῖσχομένους ἔπεα

Veniunt Persae
Crotonem, et De-
mocedem pre-
hendunt: Crotoni-
atae Persis et
Democedem et
navem onerari-
am eripiunt: De-
mocedes gener-
luctatoris Milo-
nis.

268

riis, ubi senex vixit, profectum,
ex iis, quae collegit Heyse
Quaest. Herodd. p. 138 sq. sa-
tis manifestum fit.

ἐκ ὀηστῶνης τῆς Δημοκί-
δεος] Ita Codex Asken. Male
Ald. Med. Florent. alii: ἐκ Κρο-
στῶνης; duo alii: ἐκ Κρότω-
νος, quod neutrum stare posse
dudum viderunt Wess et Val-
cken., sic interpretantes vulga-
tam lectionem ἐκ ὀηστῶνης: ex
indulgentia, s. gratia in Demo-
cedem; sive, ut Larcherus red-
dit: par bonté pour Démocède,
non probans Corais interpreta-
tionem, quæ verba ἐκ ὀηστῶνης
idem valeant, quod ἐκ ὀαδιουρ-
γίας, ἐκ τέχνης, ἐκ σοφίσμα-
τος, e machinis, fraudibus De-
mocedis, s. inductus a Democede.
Ac vereor, ut quos Coraës pro-
tulit Pollucis locos IV, 3 §. 20.
22. VIII. §. 12. 13, alia, quae
addit, hoc evincant. Schaefer-
us coniecerat ἐκ δρηστοσύνης.

Italus interpres Wessel. et Lar-
cher. sequitur.

τὰ πηδάλια παρέλυσε] i. e.
demi, adimi iussit navium gu-
bernacula, quibus destitutæ na-
ves altum petere non possent.
Eadem locutio apud Athen. VIII,
16 p. 361 B. Inde infra: τὰ
παρέλαβε τῶν νεῶν: quae (sc.
gubernacula) de navibus eorum
demserat, ea reddidit. — Ad
vocem δῆθεν cf. I, 59.

Cap. CXXXVII.

ἀγοράζοντα] i. e. in foro ver-
santem, ut II, 35. III, 139. IV,
164. Mox cum Gaisf. et Matth.
reposui ἦσαν pro ἔσαν. Conf.
III, 125.

καὶ τοῖσι σκυτάλοισι ἔπαιον]
Plures τῆσι σκυτάλοισι. Et sa-
ne Suidas σκυτάλαι apud Hero-
dotum esse ait idem, quod ὀά-
βδος. Nec aliter Gloss. Herodd.
σκυτάλοισ· ὀάβδοις. At idem
Suidas mox τὸ σκύταλον in hoc
Herodoti loco exponit τὸ ὀό-
παλον. — Athenaei locum XII

3τάδες· „Ἄνδρες Κροτωνιῆται, ὁρᾶτε τὰ ποιεέτε·
 4 ἄνδρα βασιλέος δοηπέτην γενόμενον ἔξαιρέεσθε. κῶς
 ταῦτα βασιλεῖ Δαρείῳ ἐκχρήσει περιϋβρίσθαι; κῶς 70
 δὲ ὑμῖν τὰ ποιούμενα ἔξει καλῶς, ἢ ἀπέλησθε
 ἡμέας; ἐπὶ τίνα δὲ τῆσδε προτέρην στρατευσόμεθα
 πόλιν; τίνα δὲ προτέρην ἀνδραποδίζεσθαι πειρη-
 5 σόμεθα;“ Ταῦτα λέγοντες, τοὺς Κροτωνιήτας οὐκ
 ᾧν ἐπειθον· ἀλλ’ ἔξαιρεθέντες τε τὸν Δημοκίδεα, 75
 καὶ τὸν γαυλὸν τὸν ἅμα ἤγοντο ἀπαιρεθέντες, ἀπέ-
 πλεον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην, οὐδ’ ἔτι ἐξήτησαν τὸ
 προσωτέρω τῆς Ἑλλάδος ἀπικόμενοι ἐκμαθεῖν, ἔστε-
 6 ρημένοι τοῦ ἡγεμόνος. Τοσόνδε μέντοι ἐνετειλατό
 σφι Δημοκίδης ἀναγομένοισι, κελεύων εἰπεῖν Δα- 80
 ρεῖφ σφῆας, ὅτι ἄρμονται τὴν Μίλωνος θυγατέρα

p. 522 C., ubi pauca ferme de Persis et Democede, quamquam alio ex fonte, attulit Wess. — Ad vocem προισχυμένους conf. nott. ad I, 141. — In sqq. pro γενόμενον Schwgh. malebat γινόμενον. At mihi vulgata praestare videtur.

κῶς ταῦτα — ἐκχρήσει περιϋβρίσθαι] καὶ e Sancrofti et Vindob. libro ante κῶς inseruit Gaisf., quem secutus est Matthiae. Mihi καὶ ab alia manu additum videtur. Sed mox cum Gaisf. scripsi βασιλεῖ (pro βασιλεῖ) ut in fine cap. et paulo ante: βασιλέος pro βασιλεῖος. Quod semel hic indicasse sufficit. Sensus loci est: Qui Dario regi sufficere potuit, s. qui poterit aequo ferre animo, tali contumelia affici? Cf. VIII, 70. Mox cum recentt. edd. exhibui ἀπέλησθε pro eo, quod inde e Wessel. editione vulgatum erat ἀπέλεσθε. Schweigh. αὐτὸν s.

τοῦτον (Democedem sc.) subintelligi vult, ut haec inde evadat sententia: si nobis illum ademeritis, si nos illo privaveritis. — In seqq. ad structuram vocum ἔξαιρεθέντες et ἀπαιρεθέντες conf. Matth. Gr. Gr. pag. 780.

ἄρμονται τὴν Μίλωνος] ἀρμόζειν τινά τινι est desponsare mulierem alicui, ut IX, 108. Inde ἀρμόζειν γάμον, nuptias contrahere. At ἀρμόζεσθαι τινά est sibi puellam desponsare, s. uxorem ducere, ut V, 32. 47. VI, 65. Plura dabit a Cr. ad h. l. excitatus Wytttenbach. ad Plut. Morall. II p. 879. (, Philostratus Vit. Sophist. in Hermocrate IV pag. 610 Olear.: — ἀσπαζομένον τε ἀρμόσαι οἱ τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα. Pro eo posteriores usurpant ὀρμάζειν. Vid. Hesych. II pag. 106 Alberti et conf. Casaub. et Salmas. ad Jul. Capitolin. T. II p. 62 et Bielli Thes. V. T. II p. 88.“ Cr.)

138

Δημοκλήδης γυναιῖα. τοῦ γὰρ δὴ παλαιστῆω Μίλωνος ἦν οὔνομα πολλὸν παρὰ βασιλείῃ. κατὰ δὴ τοῦτό μοι δοκεῖ σπεῦσαι τὸν γάμον τοῦτον τελέσας χρήματα μεγάλα Δημοκλήδης, ἵνα φανῇ πρὸς Δαρείου⁸⁵ ἔων καὶ ἐν τῇ ἑωυτοῦ δόκιμος. Ἀναχθέντες δὲ ἐκ τῆς Κρότωνος οἱ Πέρσαι, ἐκπίπτουσι τῆσι νηυσὶ ἐς Ἴηπυγίην· καὶ σφεας, δουλεύοντας ἐνθαῦτα, Γίλλος ἀνὴρ Ταραντίνος φυγὰς ἑυσάμενος, ἀπήγαγε παρὰ 2 βασιλεία Δαρείου. ὁ δὲ ἀντὶ τούτων ἐτοιμὸς ἦν διδόναι τοῦτο ὃ τι βούλοιο αὐτός. Γίλλος δὲ αἰρέε-90 ται κάτοδόν οἱ ἐς Τάραντα γενέσθαι, προαπηγησάμενος τὴν συμφορὴν. ἵνα δὲ μὴ συνταράξῃ τὴν Ἑλλάδα, ἣν δι' αὐτὸν στόλος μέγας πλέῃ ἐπὶ τὴν Ἰταλίην, Κνιδίους μούνους ἀποχρᾶν οἱ ἔφη τοὺς⁹⁵ κατὰγοντας γίνεσθαι· δοκέων ἀπὸ τούτων, ἐόντων τοῖσι Ταραντίνοισι φίλων, μάλιστα δὴ τὴν κάτοδόν

Persas in Iapygia captos redimit Gillus Tarentinus exsul, et ad regem reducit: iussu regis eum Cnidii restituere in patriam frustra conantur.

De Milone, athleta Crotoniata illustrissimo, qui sex victorias Olympicas septemque Pythicas reportasse fertur, primarii sunt loci A. Gellii N. Att. XV, 16 et Pausan. VI, 14 §. 2. 3, ubi reliqua indicat Siebelis. Verba in fine capitis posita: ἵνα φανῇ πρὸς Δαρείου ἔων etc. sonant: quo Darius perspiceret, se quoque in patria apud suos valde coli maximeque aestimari. Nam πρὸς Δαρείου idem valet quod ὑπὸ Δαρείου, ut I, 120. λόγον οὐδενὸς γινόμεθα πρὸς Περσέων II, 139. 152 alibi.

Cap. CXXXVIII.

ἐκπίπτουσι — ἐς Ἴηπυγίην] ἐκπίπτειν de iis dicitur, qui in viti in aliquem locum delati, ventorum vi ad terram eiciuntur. Conf. Locell. ad Xenoph. Ephes. p. 239 et vide Plut. Pyrrh. 15, ubi etiam Iapygium promonto-

rium commemoratur, ad quod ob vada ac loca importuosa caecaque difficilis et periculosus accessus. Romanis Salentinum vocatur promontorium, terraque adiacens Salentina, s. Messapia, sive etiam Iapygia. Nunc vocatur Capo di Leuca (Cap Finisterre) in regione d'Otranto, ditionis Neapolitanae. Vid. Cluver. in Sic. Antiq. IV, 13 pag. 1239 seq. et Popp. prolegg. ad Thucyd. I, 2 p. 547.

διδόναι τοῦτο] τοῦτο e Flor ac duobus Pariss. Vulgo cum Matth. τούτω. Memoratu dignum est, quod ex Appulei. Florid. II p. 351 (T. II p. 57 Oudend.) affert Wessel., Pythagoram, Cambysis olim captivum, a quodam Gillo, Crotoniensi principe recipratum esse. Quem eundem Gillum h. l. commemorari suspicio est Wesselingii.

4 οἱ ἔσεσθαι. Δαρειῖος δὲ ὑποδεξάμενος ἐπετέλεε·
πέμψας γὰρ ἄγγελον ἐς Κνίδον, κατάγειν σφέας
5 ἐκέλευε Γίλλον ἐς Τάραντα. πειθόμενοι δὲ Δαρεῖω
Κνίδιοι, Ταραντίνους οὐκ ᾧν ἐπειθον, βίην δὲ ἀδύ-
6 νατοι ἦσαν προσφέρειν. Ταῦτα μὲν νυν οὕτω
ἐπρήχθη· οὔτοι δὲ πρῶτοι ἐκ τῆς Ἀσίας ἐς τὴν
Ἑλλάδα ἀπίκοντο Πέρσαι, καὶ οὔτοι διὰ τοιούδε
πρῆγμα κατάσκοποι ἐγένοντο.

139

Syloson Polycra-
tis frater exsul
Dario privato a-
miculum donat.

Μετὰ δὲ ταῦτα, Σάμον βασιλεὺς Δαρειῖος αἰ-
9 ρεῖι, πολίων πασέων πρώτην Ἑλληνίδων καὶ βαρ-
2 βάρων, διὰ τοιήνδε τινὰ αἰτίην. Καμβύσεω τοῦ
Κύρου στρατευομένου ἐπ' Αἴγυπτον, ἄλλοι τε συχνοὶ
ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπίκοντο Ἑλλήνων, οἱ μὲν, ὡς
οἰκός, κατ' ἐμπορίην· οἱ δὲ, στρατευόμενοι· οἱ δὲ
τινες, καὶ αὐτῆς τῆς χώρας θηηταί· τῶν ἦν καὶ 269
Συλοσῶν ὁ Αἰάκεος, Πολυκράτεός τε ἐὼν ἀδελφεὶς, 11
3 καὶ φεύγων ἐκ Σάμου. Τοῦτον τὸν Συλοσῶντα
κατέλαβε εὐτυχίη τις τοιήδε. λαβὼν χλανίδα καὶ

Cap. CXXXIX.

πολίων πασέων πρώτην κ.
τ. λ.] De Sami opibus ac po-
tentia conf. supra III, 59. 60 et
alia testimonia a. C. O. Müller.
in Aeginett. pag. 67 not. p. ex-
citata, Plutarchi in Pericl. pag.
167 E. (c. 28 fin.) Cicer. ad
Qu. Fr. I, 1, 8. — Paulo post pro
ὡς οἰκός e Flor. cum recentt.
edd. exhibui ὡς οἰκός.

οἱ δὲ; στρατεύομενοι] qui scilicet mercede conducti tum
apud Aegyptiorum reges poste-
riores, tum postea apud Persas
stipendia faciebant, mercenarii
milites, stipendiarii, qui supra
vocantur οἱ ἐπίκουροι; cf. nott.
ad III, 4. Ac videtur Valcke-
nario vox στρατεύομενοι e su-
perioribus male hic repetita, qui

idem verba, οἱ δὲ, nunc in tex-
tum recepta, a correctore pro-
fecta existimat. Ipse vero locum
sic constitui vult: κατ' ἐμπο-
ρίην, στρατευόμενοις, vel κατ'
ἐμπορίην στραγγεύομενοι.

Συλοσῶν ὁ Αἰάκεος] Conf.
II, 182 et III, 39. — coll. Dio-
gen. Laërtium II, 5. Hinc etiam
Sylosontis filius, qui patri post
successit, *Aeaces* vocatur VI, 13.
IV, 138. De quo plura Panof-
ka: Samiorr. Res p. 46 sq., ac
de ipso Sylosonte p. 45 sq. Ad
vocem κατέλαβε in seq. cf. III,
42 ibique nott.

λαβὼν χλανίδα] χλανίς di-
cebatur tenuis vestis, laenula
mollior ac tenuior subtilioris ple-
rumque lanae, indeque etiam
maioris pretii, qualem homines

περιβαλλόμενος πυρόῳν, ἠγόραζε ἐν τῇ Μέμφι· ἰδὼν δὲ αὐτὸν Δαρεῖος, δορυφόρος τε ἐὼν Καμβύσειω¹⁵ καὶ λόγον οὐδενὸς κω μεγάλου, ἐπεθύμησε τῆς γλανίδος, καὶ αὐτὴν προσελθὼν ᾠνέετο. ὁ δὲ Συλοσῶν, ὁρέων τὸν Δαρεῖον μεγάλως ἐπιθυμείοντα τῆς 5 γλανίδος, θείῃ τύχῃ χρωόμενος, λέγει· „Ἐγὼ ταύτην πωλέω μὲν οὐδενὸς χρήματος· δίδωμι δὲ ἄλλως,²⁰ εἰ περ οὕτω δεῖ γενέσθαι πάντως τοι.“ Αἰνέσας
140 ταῦτα ὁ Δαρεῖος, παραλαμβάνει τὸ εἶμα. Ὁ μὲν δὴ Συλοσῶν ἠπίστατό οἱ τοῦτο ἀπολωλέναι δι' εὐηθίην. ὡς δὲ τοῦ χρόνου προβαίνοντος Καμβύσης

Impetrat a Dario rege, ut ipsi vindicetur imperium Sami.

delicatiores plerumque gestare solebant. Plura disputavi ad Plut. Alcib. c. 23 p. 193. Ac miratur Valck., cur hic dicatur γλανίς, quae fuerit γλαμύς, (ut frequens omnino est harum vocum permutatio, de qua vid. nott. ad Alcib.), cum de iis, qui ob vestimentum se iactarent, pro-verbii instar dictum fuerit ἢ Συλοσῶντος γλαμύς, Diogenian. Prov. Cent. V, 14 coll. Suid. s. v. γλαμύς. At cum exquisitius, opinor, vestimentum l. l. cogitari queat, acquiescere malui in omnium librr. scriptura. Apud Aelianum V. H. IV, 5 dicitur ἱμάτιον, s. pallium. Contra γλαμύδα Darium Babylone a Sylosonte accepisse scribit Tzetzes Chil. III p. 312 coll. Suida l. l. Strabo eandem rem tangens XV p. 945 D. 638 C. simpliciter posuit ἐσθῆτα. Ad ἠγόραζε (in foro versabatur) cf. III, 137 et ad verba λόγον οὐδενὸς κω μεγάλου nott. ad I, 130 coll. infra III, 146.

ἐπεθύμησε] E prava Medicei codicis scriptura ἐπιθυμείον

Valck. coniecit: ἐπεθύμει in imperfecto, quemadmodum ᾠνέετο (emere cupiit) I, 68, ubi vide plura.

θείῃ τύχῃ χρωόμενος] i. e. forte quadam, divinitus, ut ait Livius I, 4, ubi vide I. Fr. Gronov. Sic κατὰ δαίμονα I, 111; alia dabit Valcken. ad III, 153, quibus add. nott. ad Plut. Philoem. 17 p. 63. — In fine cap. ἄλλως valet gratis. Cf. Matth. Gr. Gr. §. 597 init.

Cap. CXL.

δι' εὐηθίην] Florent. εὐηθείην, ut scribi vult Matth. in nota ad II, 87, quam attigimus ad I, 54. Cf. II, 18. Ad sensum recte interpretatur Wesselingius: simplicitatem quandam et facilitatem in donando, sive etiam animi quandam bonitatem, quam Galli dicunt bonhomie. Quare Graeci iungunt, eodem monente Wessel., φιλανθρωπίαν s. πραότητα καὶ εὐήθειαν, ut ap. Thomam Magistr. s. v. pag. 382. Plura interpr. ad Thucyd. III, 83. Cr. adscripsit Platonis locum in Charmide pag.

τε ἀπέθανε, καὶ τῷ Μάγῳ ἐπανέστησαν οἱ ἑπτὰ, 25
καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ Δαρεῖος τὴν βασιλιήν ἔσχε· πυν-
θάνεται ὁ Συλοσῶν, ὡς ἡ βασιλιή περιεληλύθει
ἐς τοῦτον τὸν ἄνδρα, τῷ κοτὲ αὐτὸς ἔδωκε ἐν Αλ-
3 γύπτῳ δεηθέντι τὸ εἶμα. ἀναβάς δὲ ἐς τὰ Σοῦσα,
ἴζετο ἐς τὰ πρόθυρα τῶν βασιλέος οἰκίων, καὶ ἔφη. 30
4 Δαρείου εὐεργέτης εἶναι. ἀγγέλλει ταῦτα ἀκούσας
ὁ πνυλοσῶς τῷ βασιλεί. ὁ δὲ, θουμάσας λέγει πρὸς
5 αὐτόν· „Καὶ τίς ἐστὶ Ἑλλήνων εὐεργέτης, ᾧ ἐγὼ 270
προαιδεῦμαι, νεωστὶ μὲν τὴν ἀρχὴν ἔχων; ἀναβέ-
βηκε δ' ἢ τις ἢ οὐδεὶς κω παρ' ἡμέας αὐτῶν. 35

175 C., ubi Heindorf. p. 115
Herodotei loci est recordatus.
Nunc idem addit Plat. Rempubl.
I p. 348 et quae posuit ad Plotin.
I, 6. 1 et ad Procl. in Platon.
Alcib. pr. pag. 323.

περιεληλύθει] Conf. III, 65.
Pro ἐς τοῦτον τ. ἀ plures libri
iique non spernendi ὡς τοῦτον.
Neque vero περιελθεῖν ὡς vel
πρὸς τινὰ dici posse statuit
Valcken. Mox ad structuram
verbb. ἴζετο ἐς τὰ πρόθυρα cf.,
ne plura, Matth. Gr. Gr. §. 578
a. p. 1142. Ad τὰ πρόθυρα cf.
nott. ad III, 120.

Δαρείου εὐεργέτης εἶναι] Haec e
more Persarum explicanda sunt,
quo nomina eorum, qui munus
quoddam praebuisent regi, in
tabula sreferebantur, ipsique, ut
regis εὐεργέται, s. Persico nomine,
Orosungae, muneribus splendidis
vicissim ornabantur. Auctor est
ipse Herodotus VIII, 85. Alia dabit
Briss. de reg. Pers. princ. I, 138;
Graecarum civitatum instituta
similia attigit Hemsterhusius ad
Lucianum, Dial. Mort. X, 6 T.

II p. 448 ed. Bipont. Quae si
reputemus, iam nil mirum, cur
Syloson muneris regi olim oblatis
bene memor ad regis aulam accesserit.

λέγει πρὸς αὐτόν] Ita e melioribus
nunc editum pro vulg. πρὸς ἑωυτόν,
quod ex Ald. in Wess. irrepsit,
quodque e Scholio natum videtur
Schweigh., conferenti II, 162. III, 52.
Ad vocem προαιδεῦμαι conf. nott.
ad I, 61, ubi pro III, 40 legendum
III, 140.

νεωστὶ μὲν τὴν ἀρχὴν ἔχων] Inde
Wess. colligit, colloquium hoc
congruere cum principio Olymp.
LXV. A Panofka (Res Samiorum
p. 44) video referri ad Ol. LXIV,
3 s. 521 a. Chr., quo ipso anno
Darium ad regnum evectum esse
supra ad III, 88 vidimus.

ἢ τις ἢ οὐδεὶς κω] i. e. nullus
s. nemo ferme. Quae quidem
formula dubitanter negari statuit
Matth. Gr. Gr. §. 487, 8 p. 914.
Valcken. praeter Xenoph. (Cyp.
VII, 5. 45) et Aristidis locum T. I
p. 285 (T. I p. 269

6 ἔχω δὲ χρόος εἶπεν οὐδὲν ἀνδρὸς Ἑλλήνος. ὅμως δὲ
 αὐτὸν παρὰ γετε ἔσω, ἵνα εἰδέω τί θέλων λέγει ταῦ-
 7 τα.“ Παρῆγε ὁ πλουροὸς τὸν Συλοσῶντα· στάντα
 δὲ ἐς μέσον εἰρώτευν οἱ ἐρημηῆες τίς τε εἶη, καὶ τί⁴⁰
 8 ποιήσας, εὐεργέτης φησὶ εἶναι βασιλέος. εἶπε ὦν ὁ
 Συλοσῶν πάντα τὰ περὶ τὴν χλανίδα γενόμενα, καὶ
 9 ὡς αὐτὸς εἶη κείνος ὁ δούς. ἀμείβεται πρὸς ταῦτα
 Λαρεῖος· „ὦ γενναϊότατε ἀνδρῶν, σὺ κείνος εἶ,
 ὅς ἐμοὶ οὐδεμίαν ἔχοντί κω δύναμιν ἔδωκας, εἰ καὶ
 σμικρά; ἀλλ’ ὦν ἴση γε ἡ χάρις ὁμοίως ὡς εἰ νῦν⁴⁵
 10 κοθέν τι μέγα λάβοιμι. ἀντ’ ὦν τοι χρυσὸν καὶ
 ἄργυρον ἀπλετον δίδωμι, ὡς μὴ κοτέ τοι μεταμελή-
 σει Λαρεῖον τὸν Ἰστάσπεος εὖ ποιήσαντι.“ Λέγει
 11 πρὸς ταῦτα ὁ Συλοσῶν· „Ἐμοὶ μήτε χρυσὸν, ᾧ
 βασιλεῦ, μήτε ἄργυρον δίδου, ἀλλ’ ἀνασώσάμενός⁵⁰
 μοι δὸς τὴν πατρίδα Σάμον· τὴν νῦν, ἀδελφευῶ
 τοῦ ἐμοῦ Πολυκράτεος ἀποθανόντος ὑπὸ Ὀροίτew,
 ἔχει δοῦλος ἡμέτερος· ταύτην μοι δὸς ἄνευ τε φό-
 111 νου καὶ ἐξανδραποδίσιος.“ Ταῦτα ἀκούσας Λαρεῖος,⁵⁵
 ἀπέστειλλε στρατιὴν τε καὶ στρατηγὸν Ὀτάνεα, ἀν-
 δρῶν τῶν ἐπὶ τὰ γενόμενον· ἐντειλάμενος, ὅσων ἐδε-
 2 ἦθη ὁ Συλοσῶν, ταῦτά οἱ ποίειν ἐπιτελέα. κατα-

Negotium hoc
 Otani datum.

Dind.), Aelianum hac locutione
 usum esse monet, De N. A. V,
 50. VI, 58. VII, 8. XIV, 26. —
 Ad vocem χρόος conf. Lobeck.
 ad Phrynich. p. 361 sq.

μεταμελήσει] Ita e Florent.
 pro vulg. μεταμελήση. Cf. III,
 36 et de structura Matth. Gr.
 Gr. p. 1088, qui h. l. retinuit
 coniunctivum. — Paulo ante re-
 scripsi οὐδεμίαν pro οὐδεμίην,
 et ἀντ’ ὦν pro ἀνθ’ ὦν, mo-
 nente Struv. Spec. I Quaest.
 Herod. p. 37. — In seqq. δὸς
 a pluribus abest codd., ac sane

ex Wessel. et Schweigh. iudicio
 bene abesse potest vocula.

Cap. CXLI.

ἀπέστειλλε] Ita e pluribus li-
 bris cum Gaisf. pro vulg. ἀπέ-
 στειλε, quod retinuit Matth. De
 Otane conf. III, 68. 80. Ad lo-
 cutionem ποίειν ἐπιτελέα conf.
 III, 16. — In seq. στέλλειν
 omnino valet instruere, conf., ne
 plura, Blomf. Gloss. ad Aesch.
 Pers. 615. Sic στέλλειν στρα-
 τὸν apud Euripid. Iphigen. in
 Aul. 661.

βὰς δὲ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ὁ Ὀτάνης, ἔστειλε τὴν στρατιήν.

142

Procurator Poycratis Maeandrius post eius interitum liberaturus patriam, deterretur civium iniquitate.

Τῆς δὲ Σάμου Μαιάνδριος ὁ Μαιανδρίου εἶχε τὸ κράτος, ἐπιτροπαίην παρὰ Πολυκράτεος λαβὼν 60 τὴν ἀρχήν· τῷ δικαιοτάτῳ ἀνδρῶν βουλομένῳ γενέσθαι, οὐκ ἐξεγένετο. Ἐπειδὴ γάρ οἱ ἐξαγγέλθη ὁ Πολυκράτεος θάνατος, ἐποίησε τοιάδε. πρῶτα μὲν, 65 Διὸς Ἐλευθερίου βωμὸν ἰδρῦσατο, καὶ τέμενος περὶ αὐτὸν οὗρισε τοῦτο, τὸ νῦν ἐν τῷ προαστητῷ ἐστί. 3 μετὰ δὲ, ὡς οἱ ἐπεποιήτο, ἐκκλησίην συναγείρας πάντων τῶν ἀστῶν, ἔλεξε τάδε· „Ἐμοί, ὡς ἴστε καὶ ὑμεῖς, σκῆπτρον καὶ δύναμις πᾶσα ἢ Πολυκράτεος ἐπιτέτραπται, καὶ μοι παρέχει νῦν ὑμέων ἄρχειν· ἐγὼ δὲ, τὰ τῷ πέλας ἐπιπλήσσω, αὐτὸς κατὰ 70 4 δύναμιν οὐ ποιήσω. οὔτε γάρ μοι Πολυκράτης ἤρσεκε δεσπόζων ἀνδρῶν ὁμοίων ἑωυτῷ, οὔτε ἄλλος ὅστις τοιαῦτα ποιεῖ. Πολυκράτης μὲν νῦν ἐξέπλησε

Cap. CXLII.

Μαιάνδριος] Conf. supra III, 123. ἀρχήν ἐπιτροπαίην imperium dicit sibi, s. ipsius fidei commissum, conf. IV, 147.

οὐκ ἐξεγένετο] i. e. cui quod voluit, quodque propositum habuit, non successit, qui propositum exsequi, s. perficere non potuit. Conf. I, 78. VII, 4. 8. V, 51. 105. IX, 23.

τέμενος] Conf. III, 112 ibique nott. βωμὸν et τέμενος Homeri exemplo II. VIII, 48 Nostrum iunxisse monet Wessel, citans Pausaniam VI, 6, alia. Hinc paulo infra ita loquitur Maeandrius: τῷ αὐτὸς τε ἰδρὸν ἰδρυσάμην. — Ad vocem παρέχει conf. III, 73 ibique nott.

τὰ τῷ πέλας ἐπιπλήσσω] i. e. quae alii exprobo, s. quae in alio reprehendo; plane ut VII, 136.

ὁ πέλας h. l. est quivis alius. Nec est, quod in singulari numero offendamur, nostrumque locum, quae Elmsleii est sententia ad Eurip. Med. 85, corruptum censeamus. Merito oblocutus est Goeller. ad Thucyd. I, 32.

οὔτε ἄλλος ὅστις τοιαῦτα ποιεῖ] Sponte in mentem venit Homericum illud: ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅ τις τοιαῦτά γε φέξοι, Od. I, 47 coll. Plut. Tib. Gracch. cap. 21. — In seq. cum Gaisf. et Matth. pro μοίρην e S. exhibui μοῖραν. Cum verbis continuo subsequentibus conf. supra III, 80. γέρεα sunt munera, s. honores ipsi tributi, concessi. Cf. VI, 57. VII, 104. IV, 162 et conf. nott. ad I, 59. Nec admodum dispar II, 168. — Pro ἱεροσύνην dedimus ἱρωςύνην,

μοῖραν τὴν ξωντουῦ· ἐγὼ δὲ ἐς μέσον τὴν ἀρχὴν τι-75
 5 θείς, ἰσονομίην ὑμῖν προαγορεύω. Τοσάδε μέντοι
 δικαῖω γέρεα ἐμεωντῶ γενέσθαι· ἐκ μὲν γε τῶν
 Πολυκράτεος χρημάτων ἐξαίρετα ἕξ τάλαντά μοι γε-
 νέσθαι· ἱρωσύνην δὲ πρὸς τούτοισι αἰρεῦμαι αὐτῶ
 τ' ἐμοί, καὶ τοῖσι ἀπ' ἐμεῦ αἰεὶ γινομένοισι, τοῦ
 Διὸς τοῦ Ἐλευθερίου· τῶ αὐτός τε ἱρὸν ἰδρυσάμην, 80
 6 καὶ τὴν ἔλευθερίην ὑμῖν περιτίθημι.“ Ὁ μὲν δὴ
 ταῦτα τοῖσι Σαμίοισι ἐπαγγέλλετο· τῶν δὲ τις ἕξα-
 ναστὰς εἶπε· „Ἄλλ' οὐδ' ἄξιός εἰ σύ γε ἡμέων
 ἄρχειν, γεγονώς τε κακὸς καὶ ἐὼν ὄλεθρος· ἀλλὰ 85
 μᾶλλον ὅπως λόγον δώσεις τῶν μετεχειρίσας χρημά-
 143 των.“ Ταῦτα εἶπε, ἐὼν ἐν τοῖσι ἀστοῖσι δόκιμος,
 τῶ οὔνομα ἦν Τελέσαρχος. Μαιάνδριος δὲ νόῳ
 λαβὼν ὡς εἰ μετήσει τὴν ἀρχὴν, ἄλλος τις ἀντ' αὐ-
 τοῦ τύραννος καταστήσεται, οὐ δὴ τι ἐν νόῳ εἶχε 90
 2 μετιέναι αὐτήν· ἀλλ' ὡς ἀνεχώρησε ἐς τὴν ἀκρό-
 πολιν, μεταπεμπόμενος ἕνα ἕκαστον, ὡς δὴ λόγον
 τῶν χρημάτων δώσων, συνέλαβέ σφεας καὶ κατέ-
 δησε. οἱ μὲν δὴ ἐδέδεάτο· Μαιάνδριον δὲ μετὰ 95
 3 ταῦτα κατέλαβε νοῦσος. ἐλπίζων δὲ μιν ἀποθανέ-
 σθαι ὁ ἀδελφεὸς, τῶ οὔνομα ἔην Λυκάροτος, ἵνα
 εὐπετεστέρως κατάσχη τὰ ἐν τῇ Σάμῳ πράγματα,

Coniicit adver-
 sarios in vincula:
 ipso in morbum
 implicito, Lycar-
 etus frater eius
 vincetos interimit.

magis ad Ionum dicendi morem.
 Conf. IV, 161. Ad περιτίθημι
 conf. I, 129.

ἐὼν ὄλεθρος] Ita apud Graecos
 haud raro vocatur homo ne-
 quam, nullius frugis, plane ut
 apud Latinos pestis, pernicies,
 alia id genus satis nota. Conf.
 Valcken. observv. ad Ammon.
 I, 10 p. 43. Reisk. Ind. Graec.
 Demosth. pag. 533 et quae alia
 citavi ad Plut. Artax. 14 in Creu-
 zer. Meletemm. III pag. 64. —
 Ad ὅπως — δώσεις cf. III, 36.

Caeterum haec verba citat Eu-
 stath. ad Od. I p. 1429, 26
 s. p. 72, 31.

Cap. CXLIII.

νόῳ λαβὼν] Cf. III, 41 ibiq.
 nott. — Pro οὐ δὴ τι ἐν νόῳ
 εἶχε Schweigh. et Gaisf. e San-
 crofti libro οὐτ' ἔτι. Equidem
 cum Matth. retinui vulgatam. —
 ἐδέκετο plane ut I, 66. — Ad
 κατέλαβε cf. III, 42. 149. In-
 sulae posthac Lycaretum Persae
 praefecerunt, teste Herodoto
 V, 27.

κατακτείνει τοὺς δεσμώτας πάντας. οὐ γὰρ δὴ, ὡς οἴκασι, ἐβουλέατο εἶναι ἐλεύθεροι.

144

Adsunt Persae:
Maeandrius ab-
tutum spondet.

Ἐπειδὴ ὧν ἀπίκοντο ἐς τὴν Σάμον οἱ Πέρσαι κατάγοντες Συλοσῶντα, οὗτε τίς σφι χειρας ἀν-1
ταίρεται, ὑπόσπονδοί τε ἔφασαν εἶναι ἐτοῖμοι οἱ
τοῦ Μαιανδρίου στασιῶται, καὶ αὐτὸς Μαιάνδριος,
2 ἐκχωρηθεὶς ἐκ τῆς νήσου. καταινέδαντος δ' ἐπὶ τού-
τοισι Ὀτάνεω καὶ σπεισαμένου, τῶν Περσέων οἱ 5
πλείστου ἄξιοι θρόνους θέμενοι, κατεναντίον τῆς
ἀκροπόλιος ἐκατέατο. Μαιανδρίῳ δὲ τῷ τυράνῳ
ἦν ἀδελφεὸς ὑπομαργότερος, τῷ οὖνομα ἦν Χαρί-
λεως· οὗτος ὅτι δὴ ἐξαμαρτῶν, ἐν γοργύρῃ ἐδέ-
δετο· καὶ δὴ τότε ἐπακούσας τε τὰ πρησόμενα, 10
καὶ διακύνφας διὰ τῆς γοργύρης, ὡς εἶδε τοὺς Πέρ-
σας εἰρηναίως κατημένους, ἐβόα τε καὶ ἔφη λέγων,
2 Μαιανδρίῳ θέλειν ἐλθεῖν ἐς λόγους. ἐπακούσας δὲ ὁ
Μαιάνδριος, λύσαντας αὐτὸν ἐκέλευε ἄγειν παρ'
ἑαυτόν. ὡς δὲ ἄχθη τάχιστα, λοιδορέων τε καὶ κα- 15
κίζων μιν, ἀνέπειθε ἐπιθέσθαι τοῖσι Πέρσησι λέγων
3 τοιάδε· „Ἐμὲ μὲν, ὦ κάκιστε ἀνδρῶν, ἔοντα σεωυ-
τοῦ ἀδελφεόν, καὶ ἀδικήσαντα οὐδὲν ἄξιον δεσμοῦ,

145
Charilaus quid
Maeandrius fratri
exprobravit, et
quid ab eo pe-
tuerit.

ἐβουλέατο] „Non detrectabant Samii libertatem, sed talem, quae pactio esset servitutis, (qualem scilicet iis offerret, s. proponeret, Lycaretus)“ *Wess.* — ἐβουλέατο, plane ut I, 4., Larcherus, ex Pauwii coniectura sic vertit: „il parait bien que les Samiens regardoient comme une chose indigne d'un homme libre, d'obéir à un tyran.“

Cap. CXLIV.

οἱ τοῦ Μ. στασιῶται] Plures libri στρατιῶται, quod tamen parum differre recte statuit *Wess.*, cum omnes eiusdem fuerint factionis, Maeandrii ἐπίκου-

ροι III, 145. 146 et nott. ad III, 4. — Ad formam ἐκατέατο cf. II, 86.

Cap. CXLV.

ὑπομαργότερος] i. e. „petulantior et propemodum vecors.“ Ita *Wess.*, laudans VI, 75. III, 29 (ubi v. nott.) Appian. B. Civ. V, 48. Suidas s. v. — De comparativi usu conf. Matth. Gr. Gr. §. 475 in γοργύρη subterraneum indicat carcerem, δεσμοωτήριον ὑπόγειον, ut Glossae Herod. ad h. l. et Suidas s. v. Ad formam ἄχθη conf. Matth. I. I. pag. 430. Ad οὕτω δὴ τι, cf. III, 12.

δήσας γοργύρης ἠξίωσας ὄρεων δὲ τοὺς Πέρσας 272
 ἐκβάλλοντάς τε σε καὶ ἄνοικον ποιεῦντας, οὐ τολ-
 μᾶς τίσασθαι, οὕτω δὴ τι ἐόντας εὐπετέας χειρῶ-20
 4 θῆναι; Ἄλλ', εἴ τι σύ σφεας καταρῥώδηκας, ἐμοὶ
 δὸς τοὺς ἐπικούρους, καὶ σφεας ἐγὼ τιμωρήσομαι
 τῆς ἐνθάδε ἀπίξιος· αὐτὸν δὲ σε ἐκπέμψαι ἐκ τῆς
 146 νήσου ἐτοιμὸς εἰμι.“ Ταῦτα ἔλεξε ὁ Χαρίλεως. Μαιάνδριος δὲ ὑπέλαβε τὸν λόγον, ὡς μὲν ἐγὼ 25
 δοκέω, οὐκ ἐς τοῦτο ἀφροσύνης ἀπικόμενος, ὡς δύ-
 ξαι τὴν ἐνωτοῦ δύναμιν περιέσεσθαι τῆς βασιλέος,
 ἀλλὰ φθονήσας μᾶλλον Συλοσῶντι, εἰ ἀπονητὶ
 2 ἔμελλε ἀπολάμψεσθαι ἀκέραιον τὴν πόλιν. ἐρεθί-
 σας ὧν τοὺς Πέρσας, ἔθελε ὡς ἀσθενέστατα ποιῆ-30
 σαι τὰ Σάμια πρηγμάτα, καὶ οὕτω παραδιδόναί·
 εὖ ἐξεπιστάμενος, ὡς παθόντες οἱ Πέρσαι κακῶς,
 προσεμπικρανέεσθαι ἔμελλον τοῖσι Σαμίοισι· εἰδῶς
 τε ἐνωτῷ ἀσφαλέα ἐκδυσὶν ἐοῦσαν ἐκ τῆς νήσου
 τότε, ἐπεὰν αὐτὸς βούληται· ἐπεποιήτο γάρ οἱ κρυ-35
 3 πτὴ διώρυξ, ἐκ τῆς ἀκροπόλιος φέρουσα ἐπὶ θά-
 λασσαν. Αὐτὸς μὲν δὴ ὁ Μαιάνδριος ἐκπλέει ἐκ
 τῆς Σάμου· τοὺς δὲ ἐπικούρους πάντας ὀπλίσας
 ὁ Χαρίλεως, καὶ ἀναπετάσας τὰς πύλας, ἐξῆκε ἐπὶ
 τοὺς Πέρσας, οὔτε προσδεκομένους τοιοῦτο οὐδὲν,
 4 δοκούντάς τε δὴ πάντα συμβεβάναι. ἐμπεσόντες δὲ 40

Maendrius in-
 vidia Sylosontis
 probat Charilai
 consilium: ipse
 clam e Samo ena-
 vigat: Charilai
 subitus impetus
 ex arce in Per-
 sas.

Cap. CXLVI.

Ταῦτα ἔλεξε] Quam vulgo
 inserunt particulam δὲ, eam cum
 Schweigh. et Gaisf. abieci. Se-
 quentia verba citat Thomas Mag.
 p. 875 ὑπολαμβάνω idem esse
 probans, atque ὑποδέχομαι. —
 Ad formam ἀπολάμψεσθαι cf.
 I, 199 et Matth. Gr. Gr. pag.
 472. — ἀκέραιον de urbibus et
 regionibus adhiberi integris, s.
 nondum hostili ferro violatis,
 Valcken. monuit ad IV, 152.

οἱ Πέρσαι κακῶς] Cum
 Schweigh. addidi voculam κα-
 κῶς, quā hic locus aegre care-
 re posse videbatur. — Matthiae
 eam, quod miror, non recepit.
 — Verba ἐξῆκε ἐπὶ τ. Π., Val-
 ckenario ad VII, 210 interpre-
 te, sic reddi debent: *emisit in
 Persas, portis patefactis. Haud
 aliter III, 148: ἐσήκε τοὺς Πέρ-
 σας ἐς τὸ τεῖχος, inmisit Persas
 intra moenia.* — Ad συμβεβάναι
 conf. Matth. Gr. Gr. p. 438.

οἱ ἐπίκουροι, τῶν Περσέων τοὺς διφροφορευμένους 5 τε καὶ λόγου πλείστου ἔοντας ἔκτεινον. καὶ οὗτοι μὲν ταῦτα ἐποίουν, ἢ δὲ ἄλλη στρατιῇ ἢ Περσικῇ ἐπεβοήθειε· πιεζεύμενοι δὲ οἱ ἐπίκουροι, ὀπίσω κατελιήθησαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν. Ὀτάνης δὲ ὁ στρατηγός, ἰδὼν πάθος μέγα Πέρσας πεπονθότας, ἐντο- 45 λὰς τε, τὰς Λαρεϊῶς οἱ ἀποστέλλων ἐνετέλλετο, μήτε κτείνειν μηδένα Σαμίων, μήτε ἀνδραποδίξεσθαι, ἀπαθέα τε κακῶν ἀποδοῦναι τὴν νῆσον Συλοσῶντι· τουτέων μὲν τῶν ἐντολέων μεμνημένος ἐπελανθάνετο· ὁ δὲ παρήγγειλε τῇ στρατιῇ, πάντα τὸν ἄν- 50 2 λάβωσι, καὶ ἄνδρα καὶ παῖδα, ὁμοίως κτείνειν. ἐνθαῦτα τῆς στρατιῆς οἱ μὲν τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρκεον, οἱ δὲ ἔκτεινον πάντα τὸν ἐμποδῶν γινόμενον, ὁμοίως ἔν τε ἱρῶ καὶ ἔξω ἱροῦ. Μαιάνδριος

147

Otanes caedem Samiorum imperat, et arcem obsidet.

148

τοὺς διφροφορευμένους] i. e. τοὺς φορεῖοις φορομένους, ut Glossae exponunt Herodod., accedente Hesychio, Suida et Etymolog. p. 279. Namque Persarum locupletiores sellis sive lecticis gestabantur, ut ex Athenaeo patet, XI p. 514. Cum vero Persae consedissent, quod satis monstrant verba cap. 144 fin. (θρόνους θέμενοι) et 145 (εἰρηναίως κατημένους), verbo διφροφορευμένους nihil aliud nisi Persas sellis insidentes declarari crediderim. Nec aliter Kuhn. ad Aelian. V. H. IV, 12, ubi narratur, veteres Athenienses, quocumque irent, secum habuisse pueros pedisequos sellas complicatiles gestantes, ne temere quovis in loco sedere cogerentur. Add. Larcherum, cui displicet haec Corais interpretatio: „ceux d'entre les Perses, qui étoient les plus considérés,

et qui se faisoient suivre par des esclaves porteurs de chaises.“ Nam διφροφορέομαι ille interpretatur: je me fais porter une chaise, vel potius: je me fais suivre par un esclave qui port une chaise, pour m'en servir dans le besoin.“ Italus interpres h. l. sic vertit: „che erano d'alto conto e portati nei seggi.“ Passivam enim verbi notionem ille retineri vult idemque de Persis nobilioribus atque insignioribus hic unice agi addit. Ad verba λόγου πλείστου ἔοντας conf. I, 120; ad κατελιήθησαν cf. III, 13. Retinui πιεζεύμενοι, cuius loco Florent. alii que πιεζόμενοι magis ex Atticorum ratione. Tu conf. supra ad I, 142 nott.

Cap. CXLVII.

ἐντολὰς τε, τὰς] Ad haec respiciunt, quae infra leguntur: τουτέων μὲν τῶν ἐντολέων μεμνημένος. Conf. Matth. Gr. Gr.

δ' ἀποδράς ἐκ τῆς Σάμου, ἐκπλέει ἐς Λακεδαιμό-
 να· ἀπικόμενος δ' ἐς αὐτήν, καὶ ἀνευκαίμενος τὰ 55
 2 ἔχων ἐξεχώρησε, ἐποίει τοιάδε. ὅπως ποτήρια ἀρ-
 γυρέα τε καὶ χρύσεια προθεῖτο, οἱ μὲν θεράπον-
 τες αὐτοῦ ἐξέσμων αὐτά· ὁ δὲ ἂν τὸν χρόνον τοῦ-
 του τῷ Κλεομένει τῷ Ἀναξανδρίδῳ ἐν λόγοισι ἔων, 60
 3 βασιλεύοντι Σπάρτης, προῆγέ μιν ἐς τὰ οἰκία. ὅπως
 δὲ ἴδοιτο Κλεομένης τὰ ποτήρια, ἀπεθώμαζε τε
 καὶ ἐξεπλήσσετο· ὁ δὲ ἂν ἐκέλευε αὐτὸν ἀποφέρει- 273
 4 σθαι αὐτῶν ὅσα βούλοιο. τοῦτο καὶ δις καὶ τρις
 εἶπαντος Μαιανδρίου, ὁ Κλεομένης δικαιοτάτος ἀν- 65
 δρῶν γίνεται· ὃς λαβεῖν μὲν διδόμενα οὐκ ἔδι-

Maeandrium
 Spartam profu-
 gum, Cleomenis
 regis consilio,
 metuentis ab eo
 civium corrupte-
 lam, Ephori exi-
 gunt.

§. 472. — κτείνειν cum Gaisf.
 et Matth. edidi pro κτενέειν.

Cap. CXLVIII.

ἐκπλέει ἐς Λακεδαιμόνα] Ex
 iis, quae supra III, 54. 56. 47
 sunt enarrata, satis colligi posse
 videtur, inter Samios et Lace-
 daemonios olim necessitudinem
 quandam et amicitiam, bello dein
 ruptam intercessisse; ex quo
 ipso haud scio in causa sit re-
 petenda, cur eo potissimum nec
 aliam in terram se receperit
 Maeandrius; ut enim olim Spar-
 tam venerant Samii exsules au-
 xilia petitum (III, 46), sic et
 Maeandrius illic nova se moliri
 Spartanorumque ope Samum se
 recuperaturum speraverat. Ae-
 lian. V. Hist. XII, 53 ex huius
 Maeandrii Samii cum Athenien-
 sibus dissidio ortum Persicum
 esse bellum quosdam tradere
 scribit, Aristagoram, opinor, con-
 fundens cum Maeandrio, quam-
 quam aliter visum Perizonio, qui
 Maeandrium, cum Lacedaemonii
 non auscultarent, putat, ad Athe-
 nienses se convertisse, a quibus

ipsis cum nihil impetrasset, ad Da-
 rium accessisse, eumque ad bel-
 lum Graecis inferendum insti-
 gasse!

ὅπως — προθεῖτο] De stru-
 ctura conf. nott. ad I, 11. Sic
 mox ὅπως — ἴδοιτο, ex Lexico
 Seguiet. p. 100, 8. — ἐξέσμων
 valet: smegmate abstergebant,
 purgabant, abluabant, sive
 ἔσμηχον, ut interpretatur Hes-
 sych., praeter quem Valcken.
 excitat Herod. II, 37 et Cle-
 ment. Alex. Paedag. III, 4 pag.
 268 T. I ed. Pott. (ubi est σμή-
 χειν) Athen. IX pag. 409 C.
 Plurima de hoc vocabulorum ge-
 nere nunc Lobeck. ad Phryn.
 p. 253 sq. In seqq. Gaisford.
 scripsit ἀπεθώμαζε pro vulg.
 ἀπεθώμαζε, quod punctis di-
 aeresios sublatis retinuit Matth.
 Et recte. Probavit enim hanc
 scripturam ut unice veram Stru-
 ve in Spec. III Quaest. de dial.
 Herod. p. 2 sq. 6 sq. 10 sq. In
 iis, quae sequuntur, constitu-
 endis Gaisfordium secutus sum.
 Vulgo: ὁ δὲ αὖ ἐκέλευε αὐτέων
 ἀποφέρεισθαι αὐτόν κ. τ. λ.

καίεν· μαθῶν δὲ ὡς ἄλλοισι διδοῦς τῶν ἀστῶν εὐ-
ρήσεται τιμωρίην, βὰς ἐπὶ τοὺς ἐφόρους, ἄμεινον
εἶναι ἔφη τῇ Σπάρτῃ, τὸν ξεῖνον τὸν Σάμιον
ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἵνα μὴ ἀνα-
πίσῃ ἢ αὐτὸν, ἢ ἄλλον τινὰ Σπαρτιητέον, κακὸν
5 γενέσθαι. οἱ δ' ὑπακούσαντες, ἐξεκήρυσαν Μαιάν-70

149

Samus traditur
Sylosonti, cultori-
bus exianitia,
sed post ab Ota-
ne frequentata.

δριον. Τὴν δὲ Σάμον σαγηνεύσαντες οἱ Πέρσαι,
παρέδοσαν Συλοσῶντι, ἔρημον ἐοῦσαν ἀνδρῶν.
ὑστέρῳ μέντοι χρόνῳ καὶ συγκατοίκησε αὐτὴν ὁ 274
στρατηγὸς Ὀτάνης, ἐκ τε ὄψιος ὀνείρου, καὶ νού-
σου ἢ μιν κατέλαβε νοσῆσαι τὰ αἰδοῖα. 75

εὐρήσεται τιμωρίην] i. e. postquam animadvertit, Maeandrium aliis civium illa largiendo auxilium sibi comparaturum. Nam τιμωρίη idem hic valet, quod βοήθεια, monente Valcken., qui conf. Thucyd. I, 58, ubi eodem fere sensu ἐτοιμάζεσθαι τιμωρίαν, i. e. τιμωρούς, βοηθούς, et Plutarchi locum in Aropthegmm. Laconn. pag. 224 A., ubi eadem de re haec leguntur: εὐλαβούμενος δὲ, μὴ ἐτέροις τισὶ τῶν ἀστῶν διαδῶ.

ἐξεκήρυσαν] i. e. edicto publico eiecerunt, plane ut apud Plut. l. l. Lys. c. Eratosth. 23. Diog. Laert. II, 43 alibi.

Cap. CXLIX.

Σάμον σαγηνεύσαντες] σαγηνεύειν, everriculo capere, de piscibus proprie dicitur, qui retibus irretiti et in unum sensim sensinque coacti capiuntur. Inde transfertur dein ad urbes gentesque, quae piscium ad instar capiuntur, nullo sc. sexus aut aetatis facto discrimine. Est primarius Nostri locus VI, 31.

Alia hic attulit Valck., Strab. X pag. 687 B. s. 448 A. Plat. Legg. III pag. 698 D. Dionys. Laert. III, 33. Philostr. V. Apollon. I, 23. Aristid. I pag. 213. 385. (T. I pag. 200. 357 Dind.) Maxim. Tyr. XXXIX, 16. Böttiger, Amalth. II pag. 307. Italus interpres admonet similes metaphoraes, quae utitur Iesus Christus in Evang. Matth. XIII, 47: πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη βληθείση εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντός γένους συναγαγούση.

ἔρημον ἐοῦσαν ἀνδρῶν] Strabonem si audis XIV p. 945 s. 633 C. Syloson acerbum in subditos exercuit imperium, ut inde viris vacua redderetur urbs (ὥστε καὶ ἐλεπτανδρησεν ἡ πόλις); unde proverbium ortum: ἔκητι Συλοσῶντος εὐρουχωρίη. De quo Zenob. III, 90. Ad Olymp. LXV refert hoc imperium, quod Persarum ope de Samo obtinuit Syloson, Panofka Samiorr. Res pag. 45. Ad κατέλαβε cf. III, 42. Ad συγκα-

150

Ἐπὶ δὲ Σάμον στρατεύματος ναυτικοῦ οἰχομέ-
νου, Βαβυλώνιοι ἀπέστησαν, κάρτα εὖ παρεσκευα-
σμένοι. ἐν ὅσῳ γὰρ ὁ τε Μάγος ἤρχε, καὶ οἱ
ἐπὶ ἐπανέστησαν, ἐν τοίτῳ παντὶ τῷ χρόνῳ καὶ
τῇ ταραχῇ ἐς τὴν πολιορκίην παρεσκευάδατο· καὶ

Babylonii rebus
ad obsidionem
tolerandam pa-
ratis deficiunt, et
malierum tur-
bam strangulant.

τοικίζειν cf. I, 154 κατοικίζειν
(sedes assignare.)

Cap. CL.

Βαβυλώνιοι ἀπέστησαν] Me-
minit huius defectionis et Iustinus I, 10 et Plut. II p. 175 A. p. 687 Wyttenb.; coll. Polyæn. VII, 12; meminit item Ctesias Persicc. Exc. §. 22 in eo dissentiens ab Herodoto, quod ad Xerxis regnum hanc seditionem refert, in quo eodem sequacem habuit Plutarchum II pag. 173 C. p. 688 Wyttenb. Minus recte, ut mihi quidem videtur, cum in temporum rationibus constituendis nemo certe quisquam Ctesiae maiorem quam Herodoto fidem tribuendam esse censeat, nec ullum aliud, quantum scio, testimonium de Babyloniorum defectione, quae regnante Xerxe acciderit, supersit. Nec magis probo, quod duas defectiones, alteram Dario regnante, alteram Xerxe impetrante quae acciderit et Ieremiae 4, 21 praedicta fuerit, sumsit Venema, Ieremiae interpret, probante, ut videtur, Valckenario. Quae quomodo probari possint, equidem haud intelligo. Caeterum pertinent huc, quae in Diod. excerptt. §. 42 in A. Maii nov. scriptis coll. II p. 34 leguntur. „Pro Dario Cyrum in hac historia falso memorat Gregor. Naz. in Stelit. et Basiliius in scho-

liis in eum. Vid. Boissonade in Notices et Extraits. Tom. XI pag. 107.“ Cr. Tempus defectionis, si quaeris, discernendum erit, auctore ipso Herodoto inter id tempus, quo facite defectionem animo agitarint bellumque praepararint, per statum turbulentum, quo extremis annis regni Cambysis, qui 521 a. Chr. probabiliter obiit (vid. nott. ad III, 66) omnis Asia Persis subdita agitabatur, et inter illud, quo rebus satis praeparatis, palam defecerint, i. e. eo fere tempore, quo Samum versus vela dedit classis Sylosontis in gratiam, qui regem recens ad imperium evectum (— νεωστὶ τὴν ἀρχὴν ἔχων III, 140) adierat; unde non multo post ann. 521 s. 520 Babylonios palam defecisse fit probabile.

καὶ τῇ ταραχῇ] Conf. III, 126 ibique nott. Mox cum recentt. edd. pro παρεσκευάσαντο e Florent. unoque Paris. exhibui παρεσκευάδατο, probante Schweigh. et conferente V, 34. VIII, 218. Tu conf. Matth. Gr. Gr. p. 372, ne plura. Ad locutionem: ἐκ τοῦ ἐμφάνεος (palam) conf. Matth. l. l. pag. 1134 et Pausaniam hoc loquendi genus imitantem IX, 1 §. 3, ubi vid. Siebelis. Atque inde etiam Procopio hanc locutionem valde placuisse (v. c. B. Goth. I, 11.

3 κως ταῦτα ποιεῦντες ἐλάνθανον. Ἐπεὶ τε δὲ ἐκ 80
 τοῦ ἐμφανέος ἀπέστησαν, ἐποίησαν τοιόνδε· τὰς
 μητέρας ἐξελόντες, γυναιῖκα ἕκαστος μίαν προσεξ-
 αιρέτο, τὴν ἐβούλετο, ἐκ τῶν ἑωυτοῦ οἰκίων· τὰς
 δὲ λοιπὰς ἀπάσας συναγαρόντες, ἀπέπνιξαν· τὴν
 4 δὲ μίαν ἕκαστος σιτοποιὸν ἐξαιρέτο. ἀπέπνιξαν δὲ
 αὐτὰς, ἵνα μὴ σφραον τὸν σῖτον ἀναισιμώσωσι.⁸⁵

151 Πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Δαρεῖος, καὶ συλλέξας ἄπα-
 σαν τὴν ἑωυτοῦ δύναμιν, ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτούς.
 ἐπελάσας δὲ ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα, ἐπολιόρκειε φρου-
 2 τίζοντας οὐδὲν τῆς πολιορκίης. ἀναβαίνοντες γὰρ
 ἐπὶ τοὺς προμαχεῶνας τοῦ τείχεος οἱ Βαβυλώνιοι,⁹⁰
 κατωρχέοντο, καὶ κατέσκαπτον Δαρεῖον καὶ τὴν
 στρατιὴν αὐτοῦ. καὶ τις αὐτῶν εἶπε τοῦτο τὸ
 3 ἔπος· „Τί κάτησθε ἐνθαῦτα, ὦ Πέρσαι, ἀλλ' οὐκ⁹⁵
 ἀπαλλάσσεσθε; τότε γὰρ αἰρήσετε ἡμέας, ἐπεὰν ἡμί-
 4 νοι τέκωσι.“ Τοῦτο εἶπε τῶν τις Βαβυλωνίων, οὐ-
152 δαμὰ ἐλπίζων ἂν ἡμίλονον τεκεῖν. Ἐπτά δὲ μη-
 νῶν καὶ ἑνιαυτοῦ διεληλυθότος ἤδη, ὁ Δαρεῖός τε
 ἤσχαλλε, καὶ ἡ στρατιὴ πᾶσα, οὐ δυνατὴ ἑοῦσα ἐλεῖν
 τοὺς Βαβυλωνίους· καὶ τοι πάντα σοφίσματα καὶ 1

Obsessi a Dario,
 cum irrident.

Nihil Darius ef-
 ficit per undevi-
 ginti menses.

12.) monet Wess. — Ad ἕκα-
 στος, cf. III, 148.

σιτοποιὸν] Hoc omnino mu-
 lierum olim fuisse officium, ut
 panem pararent, monet Wess.
 ex VII, 187 et Eurip. Hecub.
 363. — Ad verba ἵνα — ἀναι-
 σιμώσωσι conf. Matth. Gr. Gr.
 p. 996 ἀναισιμῶσι exhibet Sui-
 das et Eustath. ad Od. θ' pag.
 1595, 10 s. 306 extr.

Cap. CLI.

ἐπὶ τοὺς προμαχεῶνας] Cf.
 I, 164 ibique nott.

κατωρχέοντο] i. e. insulta-

bant, irridebant, quod idem ex-
 primit sequens κατέσκαπτον.
 Nec aliter fere ἐξορχεῖσθαι in-
 venit significacione illudendi,
 insultandi; vid. quae dixi in
 Creuz. Meletem. III p. 72. 73,
 quibus nunc addo Jacobs. Ani-
 madvss. in Achill. Tat. IV, 8
 pag. 710 coll. Creuzer. Symbol.
 IV p. 504 not. 343. Et facit
 quoque huc Nostrilocus VI, 130,
 ubi ἀπορχεῖσθαι τὸν γάμον,
 saltando perdere, amittere nu-
 ptias. Ubi consulatur Valcken.

Τί κάτησθε] Cf. III, 134. —
 Ad ἐλπίζων conf. I, 27 coll. I,
 75. 77.

2 πάσας μηχανὰς ἐπεποιήκει ἐς αὐτοὺς Λαρεῖος. ἀλλ'
οὐδ' ὡς ἐδύνατο εἰλεῖν σφείας, ἄλλοισί τε σοφίσμασι
πειρησάμενος, καὶ δὴ καὶ τῷ Κῦρος εἰλέε σφείας,
3 καὶ τούτῳ ἐπειρήθη. ἀλλὰ γὰρ δεινῶς ἦσαν ἐν 5
φυλακῆσι οἱ Βαβυλώνιοι, οὐδέ σφείας οἶός τε ἦν
εἰλεῖν.

153 Ἐνθαῦτα, εἰκοστῷ μηνί, Ζωπύρῳ τῷ Μεγα-
βύζου τούτου, ὃς τῶν ἐπτά ἀνδρῶν ἐγένετο τῶν
τὸν Μάγον κατελόντων, τούτῳ Μεγαβύζου παιδί
Ζωπύρῳ ἐγένετο τέρας τόδε· τῶν οἱ σιτοφόρων
2 ἡμιόνων μία ἔτεκε. ὡς δέ οἱ ἐξαγγέλθη, καὶ ὑπὸ 10

Mense vicesi-
mo prodigium
Zopyro factum
partu mulae.

Cap. CLII.

ἐπεποιήκει ἐς αὐτοὺς] De
structura verbi ποιεῖν cum prae-
positione ἐς conf. I, 41. III, 49.
— Ad οὐδ' ὡς in seqq. conf.
III, 13. 109. Ad seqq. πειρη-
σάμενος κ. τ. λ. vid. Matth.
Gr. Gr. p. 930. 1316.

δεινῶς ἦσαν ἐν φυλακῆσι]
ἦσαν e pluribus libris revocavi
cum Gaisf. et Matth. pro vulg.
ἔσαν. Sensus est: *studiose cus-
todias agebant.* Haud infre-
quens apud Nostrum ἐν φυλα-
κῇ ἔχειν, s. φυλακὴν ἔχειν; vid.,
quos attulit locos Schwgh. in
Lex. Herod.

Cap. CLIII.

Ζωπύρῳ] Nomen Zopyri in
Persarum rebus decantatum dic-
cit Dorvill. ad Charit. p. 472, ubi
de nominis Graeci ratione quae-
rit. Nec meliora attulit Bochart.,
quem laudat in Hierozoic. III,
11 p. 414. — *Megabyzi* nomen
legitur quoque III, 160 et apud
Ctesiam Perss. Excerptt. §. 22.
33. Alibi scribitur Μεγάβαζος,

de qua scripturae diversitate con-
fer sis Duker. ad Thueyd. I, 109
et potissimum Hemsterhus. ad
Lucian. Tim. I p. 383 Bip. Dor-
vill. ad Charit. l. I. Perizonium
ad Aelian. V. H. II, 2. Frequens
enim hoc nomen in Persarum
reperitur historia, pluresque du-
ces ita vocantur, ex stirpe no-
bilissimi illius Megabyzi, qui
septem inter coniuratos fuit,
opinor, oriundi.

ὃς τῶν ἐπτά ἀνδρῶν κ. τ. λ.]
Conf. III, 70.

ἡμιόνων μία ἔτεκε] Eadem
Ctesias l. I. §. 22. Ac negat
Aristoteles H. A. VI, 24. pag.
882 Bip. mulam unquam pe-
perisse, unde non mirum, apud
veteres hoc si acciderit, prodigii
loco fuisse habitum. Conf.
Plin. H. N. VIII, 44. Praeter
Bochart. Hieroz. II, 20 omnia et
veterum et recentiorum testimo-
nia hac de re collegit Beckmann.
ad Aristot. Auscultt. Mirabb. p.
70 p. 142 et 427 comprobans
recentioris aevi documentis ea,
quae de mulis rarissime parien-
tibus tradidit antiquitas.

ἀπιστίας αὐτὸς ὁ Ζώπυρος εἶδε τὸ βρέφος, ἀπεί- 275
 πας τοῖσι δούλοισι μηδενὶ φράζειν τὸ γεγονός,
 3 ἐβουλεύετο. καὶ οἱ πρὸς τὰ τοῦ Βαβυλωνίου ῥή-
 ματα, ὅς κατ' ἀρχὰς ἔφησε, ἐπεὰν περ ἡμίονοι τέ-
 κωσι, τότε τὸ τεῖχος ἀλώσεσθαι, πρὸς ταύτην τὴν 15
 φήμην Ζωπύρω ἐδόκεε ἀλώσιμος εἶναι ἤδη ἡ Βα-
 βυλῶν· σὺν γὰρ θεῷ ἐκείνόν τε εἰπεῖν, καὶ ἑωτῶ
 154 τεκεῖν τὴν ἡμίονον. Ὡς δέ οἱ ἐδόκεε μόρσιμον εἶ-
 ναι ἤδη τῇ Βαβυλῶνι ἀλίσκεσθαι, προσελθὼν Δα-
 ρείῳ ἀπεπνυθάνετο, εἰ περὶ πολλοῦ κάρτα ποιέεται
 2 τὴν Βαβυλῶνα ἐλεῖν. πυθόμενος δὲ ὡς πολλοῦ τι-20
 μῶτο, ἄλλο ἐβουλεύετο, ὅπως αὐτὸς τε ἔσται ὁ
 ἑλὼν αὐτήν, καὶ ἑωτοῦ τὸ ἔργον ἔσται· κάρτα
 γὰρ ἐν τοῖσι Πέρσησι αἱ ἀγαθοεργίαι ἐς τὸ πρόσω
 3 μεγάρθεος τιμῶνται. Ἄλλω μὲν νυν οὐκ ἐφράζετο 25

Zopyrus doli
 causa transitu-
 rus ad Babylo-
 nios, corpus mu-
 tilat et deformat.

τὸ βρέφος] βρέφος de beluis
 (ἐπὶ ἀλόγου ζώου) dici, monet
 Grammaticus in Lex. Seguiet.
 p. 84, 22 ad Herodoti et Ho-
 meri testimonium provocans. Tu
 conf. II. 23, 266. Oppian. Ha-
 lieut. V, 464. Aelian. H. N. XI,
 25, quae attulit Wess. — Ad
 ἀπίπας et eius structuram cf.
 I, 155 ibique nott. IV, 125. —
 Verba πρὸς τὰ — ῥήματα, (ubi
 πρὸς valet secundum, ad, mo-
 nente Matth. Gr. Gr. p. 1182.)
 repetuntur, ob plura interiecta,
 verbis: πρὸς ταύτην τὴν φή-
 μην; ubi Sancrofti liber exhibet
 φῆμιν; Tu conf. I, 43 ibi-
 que nott.

σὺν γὰρ θεῷ — εἰπεῖν] Vide-
 batur Zopyro hoc dictum non
 sine numine prolatum, divinitus
 Babylonio quasi immisum et in-
 iectum. Vid. I, 86. Valcken. cf.
 IX, 90: κατὰ συντυχίην, θεοῦ
 ποιεῦντος, forte fortuna, Deo

rem dirigente, et I, 111: κατὰ
 δαίμονα, alia, quae attigi ad I,
 126.

Cap. CLIV.

αἱ ἀγαθοεργίαι] Eadem vox
 III, 160; cf. etiam I, 67 ibique
 nott. Ad seqq. conf. Matth. Gr.
 Gr. §. 340 p. 648.

ἐφράζετο] φράζεσθαι, mo-
 nente Valcken., valet considera-
 re, animadvertere, σκοπεῖν, βου-
 λευτικῶς σκέπτεσθαι, ut vete-
 res notant Grammatici. Quod
 poëtis usitatum, ad Ionicos dein
 transiit scriptores, non item ad
 reliquos solutae orationis scri-
 ptores. In proxime seqq. lo-
 cutio ἐν ἐλαφρῷ ποιεῖσθαι,
 (quod iam invenimus I, 118),
 eodem monente Valcken., notat
 moleste ferre, χαλεπῶς φέρειν,
 (quod sc. Babylonem adhuc ca-
 pere non potuissent). Similia
 quaedam ad h. l. Idem excitavit.

155

ἔργῳ δυνατὸς εἶναι μιν ὑποχειρίην ποιῆσαι, εἰ δ' 4
 ἔωυτὸν λωβησάμενος αὐτομολήσειε ἐς αὐτοῦς. Ἐν-
 θαῦτα ἐν ἔλαφρῳ ποιησάμενος, ἔωυτὸν λωβᾶται
 λῶβην ἀνήκεστον· ἀποταμῶν γὰρ ἔωυτοῦ τὴν ζῆνα
 καὶ τὰ ᾧτα, καὶ τὴν κόμην κακῶς περικείρας, καὶ
 μαστιγῶσας, ἦλθε παρὰ Δαρεῖον. Δαρεῖος δὲ κάρ-
 τα βαρέως ἤνεικε, ἰδὼν ἄνδρα δοκιμώτατον λελω-30
 βημένον· ἔκ τε τοῦ θρόνου ἀναπηδήσας, ἀνέβωσέ
 τε καὶ εἶρετό μιν, ὅστις εἶη ὁ λωβησάμενος, καὶ ὁ
 2 τι ποιήσαντα. ὁ δὲ εἶπε· „Οὐκ ἔστι οὗτος ὠνήρ
 ὅτι μὴ σὺ, τῷ ἔστι δύναιμις τοσαύτη ἐμὲ δὴ ᾧδε 35
 διαθεῖναι· οὔτε τις ἀλλοτριῶν, ᾧ βασιλεῦ, τάδε
 ἔργασται, ἀλλ' αὐτὸς ἐγὼ ἐμεωυτόν· δεινόν τι ποι- 276
 3 εὐμένος Ἀσσυρίους Πέροησι καταγελᾶν.“ Ὁ δ'
 ἀμείβετο· „ὦ σχετιώτατε ἀνδρῶν, ἔργῳ τῷ αἰ-40
 σχίστω οὔνομα τὸ κάλλιστον ἔθειν, φᾶς διὰ τοὺς
 πολιορκουμένους σεωυτὸν ἀνηκέστως διαθεῖναι· τί
 δ', ᾧ μάταιε, λελωβημένου σεῦ, θᾶσσον οἱ πολέ-

Exponit Dario
 modum rei ge-
 rendae.

ἔωυτὸν λωβᾶται] Herodoti
 verba excitat Nonnus in Gregor.
 Stelit. II p. 161. Conf. Matth.
 Gr. Gr. p. 775. Ad vocem ἀνή-
 κεστον (*insanabilis*) poetis per-
 quam usitatum plurima collegit
 nec hoc loco omissio Blomf. ad
 Aesch. Choëph. Gloss. vs. 509.
 Ac plura comprobant testimonia,
 a Brisson. de reg. Pers. princ.
 II, 223 collecta, aurium, nar-
 rium, manuum, pedum ampu-
 tationes apud Persas haud in-
 usitatas fuisse.

Cap. CLV.

ἀνέβωσε] Ob formam conf.
 I, 8 ibiq. nott. Mox pro ἀνα-
 πηδήσας duo libri cum Eustath.
 ad Homer. p. 288, 15, s. 218,
 11 πηδήσας. — Ad structuram
 verbb. ὅ,τι ποιήσαντα vid.

Matth. Gr. Gr. §. 567. Ad ὅτι
 μὴ cf. III, 160. I, 18. Retinui
 ὠνήρ cum Gaisf., ut I, 162.
 Duo libri cum Eustathio ad Od.
 ζ' p. 1559, 35 s. 258, 28 ἀνήρ.

δεινόν τι ποιούμενος] Im-
 merito, ut videtur, particulam τι,
 quam omnes tenent, libri suspec-
 tam habuit Valck. recte caete-
 roqui monens, Graecos dixisse
 δεινόν, s. δεινὰ ποιήσασθαι
 (*graviter, moleste ferre aliquid*),
 sequente vel infinitivo vel par-
 ticula εἰ cum verbo finito. *As-
 syrii* dicuntur hic Babylonii, per-
 mutatione haud infrequenti, de
 qua conf. nott. ad I, 192. Ad
 structuram verbi καταγελᾶν conf.
 Matth. Gr. Gr. p. 696. 735 et
 supra III, 37. 38.

τίδ', ᾧ μάταιε] δ' cum re-

μοιοι παραστήθονται; κῶς οὐκ ἐξέπλωσας τῶν φρε-
 4 νῶν, σεωντὸν διαφθείρας;“ Ὁ δὲ εἶπε· „Εἰ μὲν
 τοι ὑπερετίθεται τὰ ξεμελλον ποιήσῃν, οὐκ ἂν με πε- 45
 ριεῖδες· νῦν δ' ἐπ' ἐμεωντοῦ βαλούμενος, ἐπρηξα.
 ἤδη ᾧν, ἢν μὴ τῶν σῶν δεήσῃ, αἰρέομεν Βαβυ-
 5 λῶνα. Ἐγὼ μὲν γὰρ, ὡς ἔχω, αὐτομολήσω ἐς τὸ
 τεῖχος, καὶ φήσω πρὸς αὐτοὺς, ὡς ὑπὸ σεῦ τάδε
 πέπονθα· καὶ δοκέω, πείσας σφέας ταῦτα ἔχειν οὔ- 50
 6 τω, τεύξεσθαι στρατιῆς. σὺ δὲ, ἀπ' ἧς ἂν ἡμέρης
 ἐγὼ ἐσέλθω ἐς τὸ τεῖχος, ἀπὸ ταύτης ἐς δεκάτην
 ἡμέρην, τῆς σεωντοῦ στρατιῆς, τῆς οὐδεμία ἔσται

centt. edd. inserui. Ad παρα-
 στήθονται cf. III, 13. 45.

κῶς οὐκ ἐξέπλωσας τῶν
 φρενῶν] „Sanumne te credis
 esse, qui facie foede deformata sic
 te ipse laceraveris.“ Sunt verba
 Valck., iure improbantis, quod
 e binis libris affertur: ἐξάμβλω-
 σας pro ἐξέπλωσας, quod ipsum
 satis firmatum est Nostri loco
 VI, 12, ubi Iones παραφρονή-
 σαντες καὶ ἐκπλώσαντες ἐκ
 τοῦ νόου. Ac Suidas s. v.
 ἐκπλεύσαντες· ἔξω γενόμενοι.
 Ipsam locutionem, qua dicitur:
enavigare e mente, pro: *disce-*
dere de mente, s. *de se*, (vid. Cic.
 De Divin. II, 55 coll. Tuscul.
 III, 5. IV, 36.) *insanum*, *de-*
mentem fieri, e re nautica peti-
 tam in maritimis civitatibus,
 qualis fuit Ionia, minus absonum
 videri, iudicavit Wessel. Prope
 accedit, quod Valck. attulit,
 Theocriteum: *avolare ex mente*,
 II, 19. XI, 72. Eurip. Electr.
 175. Ac denique huc referri
 poterit Pausaniae istud III, 4 §.
 1. ἐξώρμει ἐκ τοῦ νοῦ, ubi cf.
 Siebelis.

ὑπερετίθεται] De forma conf.
 Matth. Gr. Gr. p. 401. Ad sig-
 nificationem cf. I, 107. III, 71.
 Idem Matth. monet scribendum
 esse μὲν τοι (non μὲν τοί, ut
 apud Gaisf., cum σοὶ ὀρθοτο-
 νούμενον nunquam sit τοί).
 Nonnunquam pronomina encli-
 tica pro orthotonumenis dici idem
 monuit §. 145 not. 1 §. 466
 not. — Mox Florentinum cod.
 secutus cum recentt. edd. exhibui
 βαλούμενος pro vulg. βαλλό-
 μενος. Ad significationem cf.
 III, 71. — Ad verba ὡς ἔχω cf.
 I, 24. Pro ἐπαθον, quod Matth.
 retinuit, e pluribus libris recepti
 cum Schweigh. et Gaisf. πέ-
 πονθα.

τῆς οὐδεμία ἔσται ὥρη ἀπολ-
 λυμένης] Tu vid. I, 4 ibique
 nott. Nec differt significatione
 locutio οὐδεμίαν ὥρην ἔχειν, s.
 ποιῆσθαι, *rem parvi s. nihili*
pendere. Apud Lucianum inve-
 nitur ὥρην ἔχειν, monente Val-
 cken., qui Soph. Oed. Col. 377.
 299 alia citat, additque locutio-
 nem ὀλιγώρως ἔχειν, quae con-
 trariam in partem accipi debet.

ᾧρη ἀπολλυμένης, ταύτης χιλίους τάξον κατὰ τὰς
 Σεμιράμιος καλεομένας πύλας· μετὰ δὲ αὐτίς, 55
 ἀπὸ τῆς δεκάτης ἐς ἐβδόμην, ἄλλους μοι τάξον
 δισχιλίους κατὰ τὰς Νινίων καλεομένας πύλας· ἀπὸ
 δὲ τῆς ἐβδόμης διαλείπειν εἴκοσι ἡμέρας, καὶ ἔπει-
 τα ἄλλους κάτισον, ἀγαγὼν κατὰ τὰς Χαλδαίων 60
 7 καλεομένας πύλας, τετρακισχιλίους. ἐχόντων δὲ 277
 μήτε οἱ πρότεροι μηδὲν τῶν ἀμνησούντων, μήτε
 8 οὔτοι, πλὴν ἐγχειριδίων· τοῦτο δὲ ἔαν ἔχειν. μετὰ
 δὲ τὴν εἰκοστὴν ἡμέρην, ἰθέως τὴν μὲν ἄλλην
 στρατιὴν κελεύειν περίξ προσβάλλειν πρὸς τὸ τεῖ-
 χος, Πέρσας δὲ μοι τάξον κατὰ τε τὰς Βηλίδας κα- 65
 9 λεομένας πύλας καὶ Κισσίας. ὡς γὰρ ἐγὼ δοκέω,
 ἐμέο μεγάλα ἔργα ἀποδεξαμένον, τὰ τε ἄλλα ἐπι-
 τράφονται ἔμοι Βαβυλώνιοι, καὶ δὴ καὶ τῶν πυ-
 λῶν τὰς βαλανάγρας. τὸ δ' ἐνθεῦτεν, ἔμοι τε 70
 καὶ Πέρσησι μελήσει τὰ δεῖ ποιεῖν.“

156 Ταῦτα ἐντειλάμενος, ἦτε ἐπὶ τὰς πύλας· ἐπι-
 στρεφόμενος, ὡς δὴ ἀληθέως αὐτόμολος. ὀρέοντες

Transfugium
 Zopyri ad Ba-
 bylonios.

In proxime seqq. κατὰ valet
 prope, ad, ut II, 121, 4, ubi
 vid., vel ex adverso, e regione, ut
 I, 76, ubi vid. — De ipso situ
 portarum cf. nott. ad III, 158.

διαλείπειν] Ita pro vulg. δια-
 λιπών e tribus libris adscivimus
 cum Schweigh. et Gaisf.; ubi
 infinitivum pro imperativo acci-
 pio, ut III, 134, quamquam
 fateor, durū quid mihi videri in
 eo inesse. Ac διαλιπών repe-
 ritur mox III, 157. — Ad for-
 mam ἐχόντων cf. I, 89 λεγόντων.

τῶν πυλῶν τὰς βαλανάγρας]
 Ad vocem βαλανάγρα, quae
 etiam omnino indicat *clavem*,
claustra, tenendum est, βάλα-
 νον dici cavam intus cochleatim
 striatam, quae in foramen serae

(τὴν βαλανοδόκην) descende-
 bat, et tota intra id immersa la-
 tebat. Hoc modo clausae fores
 si aperiendae erant, adhibeba-
 tur βαλανάγρα, quae in idem
 foramen demittebatur et conve-
 niebat in cavum βαλάνου, eam-
 que attrahebat. Ita Salmasius
 Exercitt. Plin. p. 650. Tu vid.
 Aeneam Tactic. 18 ibiq. Inter-
 pretes. p. 178 Orell. et ima-
 ginem βαλανάγρας illic exhibi-
 tam. — In fine recepi τὰ δεῖ pro
 τὰ δὲ cum rec. ed.

Cap. CLVI.

ἐπιστρεφόμενος] Reddunt
 vulgo: subinde se convertens et
 retro spectans, ac si revera esset
transfuga, s. *transfugam simu-
 lans*. Et in eum sensum Gal-

δὲ ἀπὸ τῶν πύργων οἱ κατὰ τοῦτο τεταγμένοι, κα-
 75 τήρεχον κάτω· καὶ ὀλίγον τι παρακλίναντες τὴν
 2 ἑτέραν πύλην, εἰρώτεον τίς τε εἴη, καὶ ὅτεν δεύ-
 3 μενος ἦκοι. ὁ δὲ σφι ἠγόρευε, ὡς εἴη τε Ζώπυ-
 4 ρος, καὶ αὐτομολέοι ἐς ἐκείνους. ἦγον δὴ μιν οἱ
 5 πυλouroὶ, ταῦτα ὡς ἠκούσαν, ἐπὶ τὰ κοινὰ τῶν
 6 Βαβυλωνίων. καταστάς δὲ ἐπ' αὐτὰ, κατοικίζετο, 80
 7 φὰς ὑπὸ Δαρείου πεπονθέναι τὰ ἐπεπόνθεε ὑπ'
 8 ἔωντοῦ· παθεῖν δὲ ταῦτα διότι συμβουλευσαὶ οἱ
 9 ἀπανιστάναί τὴν στρατιήν, ἐπεὶ τε οὐδεὶς πόρος
 10 ἔφαινετο τῆς ἀλώσιος. „Νῦν τε, ἔφη λέγων, ἐγὼ

lice quoque reddidit Larcherus :
 — „il s'enfuit vers les portes de
 la ville se retournant de temps
 en temps, comme s'il eût été
 un véritable transfuge.“ Con-
 ferunt Homer. Hymn. in Mer-
 cur. 210: ἐπιστροφάδην δ' ἐ-
 βάδιζεν, quod Matth. explicuit:
 et huc illuc in gradiendo circum-
 ferebat oculos, comparans Il. IV,
 497. At Fr. Franke ob vers. 75.
 76 reddit: „huc illuc — ultro
 citroque ibat, vagabatur.“ —
 Particulam δὴ notare scilicet,
 recte monuit Valck. comparans
 Polyæn. VII, 12. Alia dabit
 Matth. Gr. Gr. p. 1210 supra.

ὀλίγον τι παρακλίναντες] i. e.
 Portae valvarum alteram ali-
 quantum aperientes, ut ait Wess.,
 comparans Aristoph. Pac. 981.
 — Verbum ἀνακλίνειν in fori-
 bus patefaciendis itidem usita-
 tum Homer. Il. V, 752 et au-
 ctori Vit. Hom. 33. — Ad ver-
 ba εἰρώτεον τίς τε εἴη καὶ
 ὅτεν δεόμενος ἦκοι, conf. I,
 35 ibiq. nott. Mox cum Schwgh.
 et Gaisf. scripsi πυλouroὶ pro
 vulg. πυλωροὶ, quod retinuit
 Matth. Conf. III, 77. 118.

καταστάς δὲ ἐπ' αὐτὰ] Valck.
 scribi maluit καταστάς δὲ ἐς
 αὐτὰ, i. e. ἐς μέσον αὐτῶν,
 stans in concilio vel curia Baby-
 loniorum, ut qui deduxisse di-
 cantur Zopyrum ἐπὶ τὰ κοινὰ
 τῶν B.; quod ipsum indicat
 commune, s. concilium Babyl. Tu
 conf. nott. ad Plut. Philopoem.
 p. 32. 59. Neque vero opus
 esse hac emendatione, monstrat
 alter locus VIII, 79: στάς ἐπὶ
 τὸ συνέδριον, ubi recte monuit
 Schweigh. participium στάς, s.
 καταστάς, valere substitutus,
 productus. Atque supra III, 46:
 καταστάντες ἐπὶ τοὺς ἄρχον-
 τας, ἔλεγον. — ἐπεπόνθεε ple-
 rique libri. Olim πεπόνθεε,
 augmento neglecto, de quo cf.
 I, 122. 84, ne plura. Quare
 haec lectio non tam spernenda
 videtur Wersero in Actt. phil.
 Monacc. I, 2 p. 240.

ἐπεὶ τε οὐδεὶς] Particulam
 δὲ post τε male intrusam cum
 recentt. edd. abiecti. Schweig-
 haeusero placet δὴ pro δέ.

ἔφη λέγων] Cf. Matth. Gr.
 Gr. §. 636 in. Ad seqq. ἦκο
 μέγιστον ἀγαθὸν cf. ibidem p.

157

ἤμῃν, ᾧ Βαβυλώνιοι, ἤκω μέγιστον ἀγαθόν, Δα-85
 ρείῳ δὲ καὶ τῇ στρατιῇ καὶ Πέρσῃσι μέγιστον κα-
 5 κόν. οὐ γὰρ δὴ, ἐμέ γε ᾧδε λωβησάμενος, κατα-
 προΐξεται· ἐπίσταμαι δ' αὐτοῦ πάσας τὰς διεξόδους
 τῶν βουλευμάτων.“ Τοιαῦτα ἔλεγε. οἱ δὲ Βαβυ-
 λώνιοι ὀρέοντες ἄνδρα τῶν ἐν Πέρσῃσι δοκιμώτα-
 τον ῥιγός τε καὶ ὄτων ἐστερημένον, μάλιστα τε 90
 καὶ αἵματι ἀναπεφυρμένον, πάγχυ ἐλπίσαντες λέ-
 γειν μιν ἀληθέα, καὶ σφι ἦκειν σύμμαχον, ἐπιτρά-
 πεσθαι ἐτοιμοὶ ἦσαν τῶν ἐδέετο σφέων. ἐδέετο δὲ
 2 στρατιῆς. Ὁ δὲ, ἐπεὶ τε αὐτῶν τοῦτο παρέλαβε,
 ἐποίηε τὰ περὶ τῶ Δαρείῳ συνεθήκατο. ἐξαγαγὼν
 γὰρ τῇ δεκάτῃ ἡμέρῃ τὴν στρατιὴν τῶν Βαβυλω-95
 νίων, καὶ κυκλωσάμενος τοὺς χιλίους, τοὺς πρώ-
 τούς ἐνετείλατο Δαρείῳ τάξαι, τούτους κατεφόνευ-
 3 σε. μαθόντες δὲ μιν οἱ Βαβυλώνιοι τοῖσι ἔπεσι τὰ
 ἔργα παρεχόμενον ὁμοῖα, πάγχυ περιχαρῆες ἔόντες,
 4 πᾶν δὴ ἐτοιμοὶ ἦσαν ὑπηρετέειν. ὁ δὲ, διαλιπὼν
 ἡμέρας τὰς συγκειμένας, αὐτὶς ἐπιλεξάμενος τῶν 1
 Βαβυλωνίων ἐξήγαγε καὶ κατεφόνευσε τῶν Δαρείου
 5 στρατιωτῶν τοὺς δισχιλίους. ἰδόντες δὲ καὶ τοῦ-
 το τὸ ἔργον οἱ Βαβυλώνιοι, πάντες Ζώπυρον εἶχον
 ἐν στόμασι αἰνέοντες. ὁ δὲ, αὐτὶς διαλιπὼν τὰς 278

Babylonii Zopy-
 ro dant milites,
 et rebus ab eo
 bene gestis,
 exercitus impe-
 rium et muro-
 rum custodiam.

611 et Krüger. ad Dionys. Halic. pag. 97. Ante στρατιῇ cum Schweigh. et Gaisf. e pluribus libris recepi τῇ. — Ad vocem καταπροΐξεται vide sis nott. ad III, 36. Exstat ad h. v. glossa Herodotea, quā tamen parum proficimus. διεξοδος, quod propria notione invenitur II, 24. 26. III, 117 hic tralato sensu de diversis consiliorum viis et rationibus accipiendum. „Et tralate vario modo usurpant philosophi; de quibus dictum ad Plotin. II, 8. 1. III, 8. 8. V, 8. 6.

Cf. Procl. in Alcib. pr. p. 12 et p. 249.“ Cr.

Cap. CLVII.

ἦσαν τῶν ἐδέετο σφέων] ἦσαν rescripsi e binis libris cum Gaisf. et Matth. pro ἔσαν. Verbo δεῖσθαι duplex hic adstruitur genitivus et rei et personae. Conf. Matth. Gr. Gr. §. 355, 2 pag. 669 sq. — Mox cum Gaisf. et Matth. scripsi αὐτῶν.

εἶχον ἐν στόμασι αἰνέοντες] Ore ferebant eum laudantes. Confer Wess. VI, 36, ne quis αἰνέοντες redundare arbitretur.

συγκειμένους ἡμέρας, ἐξήγαγε ἐς τὸ προειρημένον· 6 καὶ κυκλωσάμενος κατεφόνευσε τοὺς τετρακισχι- 6 λίους. ὡς δὲ καὶ τοῦτο κατέργαστο, πάντα δὴ ἦν ἐν τοῖσι Βαβυλωνίοισι Ζώπυρος, καὶ στρατάρχης τε οὗτός σφι καὶ τειχοφύλαξ ἀπεδέδεκτο. Προσβο- 10 λὴν δὲ Δαρείου κατὰ τὰ συγκείμενα ποιευμένον πέριξ τὸ τεῖχος, ἐνθαῦτα δὴ πάντα τὸν δόλον ὁ 2 Ζώπυρος ἐξέφαινε. οἱ μὲν γὰρ Βαβυλώνιοι ἀνα- βάντες ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἡμύνοντο τὴν Δαρείου στρα- τὴν προσβάλλουσαν· ὁ δὲ Ζώπυρος τὰς τε Κισσίας 15

158

Zopyrus Darium
per duas portas
recipit a. 516.

πάντα δὴ ἦν κ. τ. λ.] i. e. omnium primo loco apud Babylonios censebatur et dicebatur Zopyrus. In qua locutione, quod ἐν ante τοῖσι melius omitti censeat Valck. (ad VII, 156), satis iustam equidem non perspicio causam. At vero omisit praepositionem Matthiae. Tu cf. praeter VII, 156 etiam supra I, 122 ibiq. laudd. Alia attulit ad nostrum locum Wesseling.

στρατάρχης] Ita cum Schweigh. et Gaisf. exhibui, cum plures libri στρατιάρχης. Laudant interpretes Herod. VIII, 44. Athen. I p. 11. Philo Iud. c. Flacc. p. 981. Pindar. Isthm. V, 30.

Cap. CLVIII.

κατὰ τὰ συγκείμενα] i. e. secundum ea, quae cum Zopyro convenerant. Expressit locutionem Pausan. VIII, 10 §. 4, ubi vid. Siebel. De voce πέριξ vid. nott. ad IV, 15. — In seqq. scripsi cum Schwgh. et Gaisf. οἱ μὲν γὰρ Βαβ., delens, quam vulgo inserunt, particulam δὴ post γὰρ. — De Iovis Beli templo vid. nott. ad I, 181. — Ad vocem ἕκαστος cf. Matth. Gr.

Gr. p. 602 et supra III, 150. Ctesiae si confidimus, res confecta est non Zopyri, sed Megabyzi operâ. Conf. Perss. Excerptt. §. 22.

τὰς τε Κισσίας καὶ Βηλίδας καλεομένης πύλας] Utramque portam in orientali urbis parte fuisse inde colligit Rennel. p. 543, quod Cissia porta procul dubio Susa orientem versus duxerit; *Beli portam*, e qua Babylonii in Beli templum, quod scilicet proximum fuisse probabile est, confugerint, in eadem parte fuisse idem censeat, indeque etiam argumentum petit, quo ipsum Beli templum in orientali urbis parte situm fuisse commonstret. Nobis ad I, 181 probabilior visa est ea sententia, quâ in occidentali Babylonis parte hoc templum collocari debeat. — *Nini portam*, Herodoto commemoratam, cum Niniven duxerit, ad septentrionem spectasse Rennel. statuit, *Chaldaicam portam*, meridiem versus, *Semiramidis portam*, septentrionem et orientem versus. Atque omnino a parte occidentali nulla Babylonis videri fuis-

καὶ Βηλίδας καλεομένης πύλας ἀναπετάσας, ἐσῆκε
 3 τοὺς Πέρσας ἐς τὸ τεῖχος. τῶν δὲ Βαβυλωνίων οἱ
 μὲν εἶδον τὸ ποιηθὲν, οὗτοι ἔφευγον ἐς τοῦ Διὸς
 τοῦ Βήλου τὸ ἱερόν· οἱ δὲ οὐκ εἶδον, ἔμενον ἐν
 τῇ ἑαυτοῦ τάξει ἕκαστος, ἐς ὃ δὴ καὶ οὗτοι ἔμαθον 20
 προδεδομένοι.

159

Βαβυλῶν μὲν νυν οὕτω τὸ δεύτερον αἰρέθη.
 Δαρεῖος δὲ ἐπεὶ τε ἐκράτησε τῶν Βαβυλωνίων, τοῦ-
 1 το μὲν σφραγίσαν τὸ τεῖχος περιεῖλε, καὶ τὰς πύλας
 πάσας ἀπέσπασε· τὸ γὰρ πρότερον ἔλων Κῦρος τὴν
 Βαβυλῶνα, ἐποίησε τούτων οὐδέτερον· τοῦτο δὲ, ὁ
 Δαρεῖος τῶν ἀνδρῶν τοὺς κορυφαίους μάλιστα ἐς 25
 τρισχιλίους ἀνεσκόλοπισε, τοῖσι δὲ λοιποῖσι Βαβυ-
 2 λωνίοισι ἀπέδωκε τὴν πόλιν οἰκίειν. ὡς δ' ἔξουσι
 γυναῖκας οἱ Βαβυλώνιοι, ἵνα σφι γένεα ὑπογίγη-
 3 ται, τὰδε Δαρεῖος προιδὼν ἐποίησε· τὰς γὰρ ἑω-
 3 τῶν, ὡς καὶ κατ' ἀρχὰς δεδήλωται, ἀπέπνιξαν οἱ
 Βαβυλώνιοι, τοῦ σίτου προορῶντες· ἐπέταξε τοῖσι
 περιόικοισι ἔθνεσι γυναῖκας ἐς Βαβυλῶνα κατιστά-
 4 ναι, ὅσας δὴ ἕκαστοι ἐπιτάσων, ὥστε πέντε μυ-

Darius urbem
 captam nudat
 muris et portis:
 procerum III mil-
 lia cruci affigit:
 imperat vicinis
 gentibus L. mil-
 lia mulierum,
 nupturas Baby-
 loniis.

se moenia idem contendit. Nos *Chaldaeorum portam* collocamus in orientali urbis parte, quippe in qua potissimum huius gentis erat sedes, regum Chaldaicorum palatio ornata. Cf. Heeren. Ideen I, 2 p. 181.

Cap. CLIX.

τὸ τεῖχος περιεῖλε, καὶ τὰς πύλας πάσας ἀπέσπασε] i. e. moenia sustulit, diruit portasque avulsit. Ad ἀπέσπασε cf. I, 17. Quod vero Cyrus hic moenia intacta reliquisse dicitur, obstat disertum Berosi testimonium ap. Ioseph. c. Apion. I, 20, si quidem *τείχη* illic *moenia urbem cingentia* neque arces extra urbem munitiores signifi-

cant. At mihi quae Herodotus scribit, verisimiliora videntur, praesertim si Cyri illam ubivis in victos monstratam clementiam respicimus, cf. Gesen. ad Isai. XIII p. 468.

ἵνα σφι γένεα ὑπογίγηται] i. e. ut soboles ipsis fiat, subveniat. Ad vocem ἀνεσκόλοπισε conf. III, 132 et ad verba τὰς γὰρ ἑωυτῶν κ. τ. λ. ob usum particulae γὰρ supra nott. ad I, 8. 24.

ὡς καὶ κατ' ἀρχὰς δεδήλωται] Cf. III, 150. — Ad verba ὅσας δὴ ἕκαστ. ἐπιτ. conf. Matth. Gr. Gr. p. 909.

ὥστε πέντε μυριάδων τὸ κεφαλαίωμα] τὸ κεφαλαίωμα in-

160

Zopyrus quanti a Dario factus: Babylonem, quoad vivit, propriam et immunem tenet: eius filius Megabyzus a. 440 missus belli dux in Aegyptum; nepos Zopyrus transit ad Athenienses a. 440.

ριάδων τὸ κεφαλαίωμα τῶν γυναικῶν συνήλθε· ἐκ τουτέων δὲ τῶν γυναικῶν οἱ νῦν Βαβυλώνιοι γε-35 γόνασι. Ζωπύρου δὲ οὐδείς ἀγαθοεργίην Περσέων ὑπερεβάλετο παρὰ Δαρείῳ κριτῆ, οὔτε τῶν ὕστερον γενομένων, οὔτε τῶν πρότερον, ὅτι μὴ Κῦρος μοῦνος· τούτῳ γὰρ οὐδείς Περσέων ἠξίωσε κω ἐων-2 τὸν συμβαλέειν. Πολλάκις δὲ Δαρεῖον λέγεται⁴⁰ γνώμην τήνδε ἀποδέξασθαι, ὡς βούλοιο ἂν Ζώ- 279 πυρον εἶναι ἀπαθέα τῆς ἀεικείης μᾶλλον, ἢ Βαβυλώνας οἱ εἴκοσι πρὸς τῇ ζούσῃ προσγενέσθαι. ἐτίμησε δὲ μιν μεγάλως· καὶ γὰρ δῶρά οἱ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐδίδου ταῦτα, τὰ Πέρσησί ἐστι τιμιώτατα, καὶ⁴⁵ τὴν Βαβυλώνα οἱ ἔδωκε ἀτελέα νέμεσθαι μέχρι τῆς ἐκείνου ζόης, καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπέδωκε. Ζωπύρου δὲ τούτου γίνεται Μεγάβυζος, ὃς ἐν Αἰγύπτῳ ἀντία

dicat *summam*, quam vulgo dicimus. Quod in Sancrofti libro legitur *μυριάδες*, non prorsus displicet Wesselingio comparanti Lysiam in Or. Parent. 7. Ioseph. B. Iud. IV, 11. 3 alia.

Cap. CLX.

παρὰ Δαρείῳ κριτῆ] Vid. Matth. Gr. Gr. p. 711. Zopyri factum, Dariique de eo iudicium celebrant multi, quos ad III, 150 init. citavimus, atque videtur illud adeo in proverbium cecidisse, de quo Zenobius IV, 9. Ipsum Cyrum quanti fecerint Persae, satis ex iis patet, quae supra III, 34. 89 allata sunt.

γνώμην τήνδε ἀποδέξασθαι] Simile de Megabyzo dictum extat IV, 143. In seqq. cum Schwgh. et Matth. retinui ἀεικείης, cuius loco Gaisf. reposuerat ἀεικίης. Tu vid. nott. ad I, 115.

ταῦτα, τὰ Πέρσησί ἐστι τι-

μιώτατα] Ctesiae si fides est Excerptt. Perss. §. 22, Megabyzum, cuius opera potissimum res confecta et urbs tandem expugnata est, Xerxes honoravit tum aliis multis donis, tum molâ aureâ, sex talentorum ponderis, quod munus inter regia dona apud Persas sit honorificentissimum. Tu conf. nott. ad h. l. p. 157. 158. Maluit Herodotus in universum loqui, cum singula forsitan minus bene cognita haberet.

ἀτελέα νέμεσθαι] Quae ita intelligo, ut rex illi urbem ita commiserit, ut reditus ipse perciperet neque quidquam in regium aerarium immitteret, ut alii satrapae ex ea distributione, quam Darius (supra III, 89 sq.) constituerat, facere solebant. cf. Herod. VIII, 136.

ὃς ἐν Αἰγύπτῳ ἀντία Ἀθηναίων κ. τ. λ.] De hac re conf.

Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων ἐστρατήγησε· Μεγαβύζου δὲ τούτου γίνεται Ζώπυρος, ὃς ἐς Ἀθήνας αὐτομόλησε ἐκ Περσέων. 50

Ctes. Excerptt. Perss. §. 32. 33.
Diodor. Sicul. XI, 74. 76. Thuc.
I, 109. Incidit hoc in ann. ante
Chr. n. 458. — Cf. Larcher. T.
VII p. 653.

Ζώπυρος] Ad rem cf. IV, 43
et Ctes. Excerptt. Perss. §. 43,

unde colligi poterit, cur ille
Athenas potissimum fugerit, et
quae illi ratio cum Atheniensi-
bus intercesserit. — In seqq.
αὐτομόλησε dedi cum Schwgh.
et Gaisf. pro vulg. ἤτομόλησε,
quod retinuit Matth.

ἹΣΤΟΡΙΩΝ ἩΡΟΔΟΤΟΥ Γ.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΜΕΛΙΠΟΜΕΝΗ.

1 **ΜΕΤΑ** δὲ τὴν Βαβυλῶνος αἴρεσιν ἐγένετο ἐπὶ Σκύ- 280
 2 θας αὐτοῦ Λαρείου ἔλασις. Ἀνθεύσης γὰρ τῆς Ἀσίης
 ἀνδράσι, καὶ χρημάτων μεγάλων συνιόντων, ἐπε- 5
 3 θύμησε ὁ Λαρεῖος τίσασθαι Σκύθας, ὅτι ἐκεῖνοι
 πρότεροι, ἐσβαλόντες ἐς τὴν Μηδικὴν καὶ νικήσαν-
 4 τες μάχῃ τοὺς ἀντιουμένους, ὑπῆρξαν ἀδικίης. Τῆς
 γὰρ ἄνω Ἀσίης ἤρξαν, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἶρη- 10
 4 ται, Σκύθαι ἔτεα θυῶν δέοντα τριήκοντα. Κιμμε-

Asia florens opi-
 bus: Darius a.
 514 Scythas ul-
 tum it: Scythae
 Asiam tenuerunt
 ab a. 624 ad 596:
 redeuntibus in
 patriam obsi-
 stunt armati,
 quos absentium
 uxores e servis
 pepererant.

Cap. I.

Ἀυτοῦ Λαρείου ἔλασις] Schweighaeuser., quem sequuntur Gaisf. et Matthiae, pro αὐτοῦ de suo scripsit αὐ τοῦ, codicibus refragantibus. Equidem ad vulgatam lectionem redire malui, cum ipse Darius expeditionem suscepisse cur dici nequeat, haud intelligam. Et patrocinator lectioni αὐτοῦ Letronne in Journ. d. Savans 1817 pag. 92, ubi haec addidit vir doctissimus: „On auroit à s'exercer sur plusieurs centaines de passages, s'il fallait corriger le texte de cet historien toutes les fois, qu' il emplaie αὐτὸς de la même manière, par une sorte de surabondance, soit pour rappeller l'attention sur une personna-

ge, dont il vient de parler, soit pour ajouter une nuance de plus, comme dans la phrase qui nous occupe.“ — Verbum ἀντιουσθαι *obviam ire, occurrere*, hostili plerumque sensu, Nostro frequens. De quo vid. Schweigh. Lexic. Herod. s. v.

ὑπῆρξαν ἀδικίης] i. e. *in-
 itium fecere iniuriarum, primi
 iniurias intulerunt*. Citat locum Suidas s. v. III p. 550. De locutione conf. Valcken. ad Euripid. Phoeniss. p. 533 et infra Herod. IV, 119, ibique nott. Ipsum verbum ὑπῆρξαν Suidas exponit *προκατήρξαντο*.

ὡς καὶ πρότερόν μοι εἶρηται] Vide supra I, 103. 105, ibique nott. Mox scripsi θυῶν pro δυῶν; de quo vid. nott. ad I,

ρίους γὰρ ἐπιδιώκοντες ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀσίην, καταπαύσαντες τῆς ἀρχῆς Μήδους· οὗτοι γὰρ, πρὶν 5 ἢ Σκύθας ἀπικέσθαι, ἤρχον τῆς Ἀσίας. Τοὺς δὲ Σκύθας ἀποδημήσαντας ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ἔτεα, καὶ 15 διὰ χρόνου τοσοῦτου κατιόντας ἐς τὴν σφετέρην, ἐξεδέξατο οὐκ ἐλάσσων πόνος τοῦ Μηδικοῦ· εὖρον 6 γὰρ ἀντιουμένην σφι στρατιὴν οὐκ ὀλίγην. αἱ γὰρ τῶν Σκυθῶν γυναῖκες, ὡς σφι οἱ ἄνδρες ἀπῆσαν 20

2 χρόνου πολλόν, ἐφοίτεον παρὰ τοὺς δούλους. Τοὺς δὲ δούλους οἱ Σκύθαι πάντας τυφλοῦσι, τοῦ γάλακτος εἵνεκεν τοῦ πίνουσι, ποιεῦντες ὧδε· ἐπεὰν φυσητῆρας λάβωσι ὅστεινους ἀυλοῖσι προσεμφορεστάτους, τούτους ἐσθίντες ἐς τῶν θηλέων ἵππων τὰ ἄρθρα, φυσῶσι τοῖσι στόμασι· ἄλλοι δὲ, ἄλλων 25 2 φυσεόντων, ἀμέλγουσι. φασὶ δὲ τοῦδε εἵνεκα τοῦ-

Scythae servos cur excaecent: 281

quomodo equas mulgeant: e lacte, in vasis ligneis conquassato, butyrum et hippace.

14. Cf. IV, 89. 90. De locutione *δυῶν δέοντα τριήκοντα* monuit Matthiae Gramm. Gr. §. 141 not. 1. Ad verba seqq. *Κιμμερίους γὰρ ἐπιδιώκοντες κ. τ. λ.* conferunt Schol. Homer. ad Odyss. XI, 14. Tu vide sis notata ad Herodot. I, 6. 15. IV, 11. Ad *κατιόντας* conf. III, 45. IV, 3, ne plura.

ἐφοίτεον παρὰ τοὺς δούλους] „*Quippe coniuges eorum longa exspectatione virorum fessae — servis ad custodiam pecorum relictis nubunt.*“ Ita Iustinus II, 5, quem citat Valckenaer., de usu verbi *φοιτᾶν* monens, de quo diximus ad II, 111 coll. II, 115.

Cap. II.

Τοὺς δὲ δούλους οἱ Σκύθαι πάντας τυφλοῦσι] De his conferunt Nonnum in Gregor. Nazianz. pag. 152. Attigit Hero-

dotea Plutarchus T. II p. 440 A. Opp. itemque Schol. Aristophan. Eqq. 959, ubi *μολγούς* interpretantur *τυφλοῦς*, Scythicam ex Herodoti verbis prave fingentes nationem. Utitur autem nostro loco Heeren. Id. I, 2 pag. 296, quo, ut reliquis nomadum gentibus, ita Scythis quoque servos fuisse probaret idemque monet Scytharum e terris magnam servorum copiam in Asiam reliquasque inde orbis terrarum partes tractam fuisse; unde factum, ut posthac Scytharum nomine promiscue significarentur quilibet servi.

ἐπεὰν φυσητῆρας λάβωσι] Cum recentt. editt. scripsi *φυσητῆρας, φυσῶσι, φυσεόντων, φυσεωμένας*; quae voces duplicata litera σ vulgo exhibebantur. — Ad formam *θηλέων* in proxime seqq. conf. Matthiae Gr. Gr. pag. 241.

το ποιέειν· τὰς φλέβας τε πίμπλασθαι φυσεωμένας
 3 τῆς ἵππου, καὶ τὸ οὐῖθαρ κατίεσθαι. ἔπειτ' ἀν δὲ
 ἀμέλξωσι τὸ γάλα, ἔσχέαντες ἐς ξύλινα ἀγγήια κοῖλα,
 καὶ περιστίζαντες κατὰ τὰ ἀγγήια τοὺς τυφλοὺς, 30
 4 δονέουσι τὸ γάλα. καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ ἐπιστάμενον

τὰς φλέβας τε πίμπλασθαι
 φυσεωμένας τῆς ἵππου, καὶ
 τὸ οὐῖθαρ κατίεσθαι] Valcke-
 naer. scribi mavult *φυσεωμένης*
τῆς ἵππου ex Athenaeo, qui ob
 vocem οὐῖθαρ haec citat IX, 60
 pag. 399 C. Libri Herodotei
 non addicunt. Est vero οὐῖθαρ,
 quod de bobus aliisque animalibus
 rarius adhibetur, *uber, mamma,*
sumen, quod si demittatur
 (κατίεσθαι) lac facilius emulge-
 ri posse apparet. Simile quid
 in Arabia se vidisse narrat Nie-
 buhr (Descript. de l' Arab. pag.
 146, teste Larchero); ubi mul-
 gente altero alter manum bra-
 chiumque in vaccae vulvam inse-
 rit, quod illam hac titillatione
 excitatam plus lactis edituram
 putant. Quibus subiicit Schweig-
 haeuserus, quae similia in au-
 strali Africae promontorio vac-
 cis fiant, quae, postquam adem-
 tus sit vitulus, lac dare recu-
 sent; auctore Kolbio in Capite
 Bonae Spei hodierno (Norim-
 berg. 1719) pag. 460. — Ac
 pertinent huc Scythae, qui di-
 cuntur Ἰππημολγοὶ, Γαλακτο-
 φάγοι; de quibus conf. Strabo
 VII p. 300 s. p. 460 B. Scymni
 Chii fragmm. vs. 116. Nicol.
 Damasc. fragmm. p. 140 Orell.,
 ne plura. Cf. IV, 46. Quin ho-
 dieque apud Tartaros equarum
 lac praeferri vaccarum lacti te-

stantur. Conf. Coraes loco mox
 laudando pag. 280. 281 seq.

καὶ περιστίζαντες] Ita Me-
 diceus aliusque codex. In Aldina,
 Florentino, aliis: *περιστήξαν-*
τες, in aliis *περιστήσαντες*, quod
 ab Henr. Stephano invecum sic
 interpretantur: *ad mulctralia*
caecos collocantes. At nobis hoc
 vocabulum ab eo intrusum vide-
 tur, qui vocem *περιστίζαντες*
 explicare, aut huius ipsius loco
 aliud idque sibi notius vocabu-
 lum substituere voluerit, igno-
 rans scilicet illius vim ac notio-
 nem. Itaque retinui *περιστίζαν-*
τες, idque eodem sensu, quo
περικυκλώσαντες (*circumdantes*
et collocantes), a verbo *περι-*
στίζειν, quod ipsum Schweigh.
 in Lexic. Herod. exponit *con-*
tinua serie circum collocare, ac-
 cedente Schneidero in Lexic.
 Gr. Idem verbum infra IV, 202.

καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ ἐπιστάμε-
 νον] ἐπιστάμενον hic vocatur
 illud, quod in lacte superne
 stat sive supernatat, quod Galli
 vocant *la crème*, unde Latinam
 vocem *cremae* formasse fertur
 Fortunatus, sexti saeculi post
 Chr. n. poeta. Italus interpres,
 Hippocratis affert locum De
 aer. aq. et locc. §. 94 [ubi plura
 nunc attulit Coraes T. II pag.
 281 seq.], eadem enarrantis,
 itemque observat, equarum lac

ἀπαρύσαντες, ἡγεῦνται εἶναι τιμιώτερον· τὸ δ' ὑπὶ
 5 στάμενον, ἡῶσον τοῦ ἐτέρου. τούτων μὲν εἵνεκα
 ἅπαντα τὸν ἂν λάβωσι οἱ Σκύθαι, ἐκλυφλοῦσι· οὐ 35
 3 γὰρ ἀρόται εἰσὶ, ἀλλὰ νομάδες. Ἐκ τούτων δὴ ὧν
 σφι τῶν δούλων καὶ τῶν γυναικῶν ἐπετράφη νεότης·
 οἱ ἐπεὶ τε ἔμαθον τὴν σφετέρην γένεσιν, ἡντιοῦντο
 2 αὐτοῖσι κατιοῦσι ἐκ τῶν Μήδων. καὶ πρῶτα μὲν
 τὴν χώραν ἀπετάμοντο, τάφρον ὄρουζάμενοι εὐρέαν,

Inventus e ser-
 vis genita Scy-
 thas arceat:

non praeberere butyrum. At Ritter. Vorhalle p. 357, hoc ipsum ad butyri refert parationem, quae Graecis antea incognita Scythia Ponti accolis prius innotuisse videatur, quaeque apud Graecos Aristaeae adscribatur. De Aristea conf. IV, 13 seq.

οὐ γὰρ ἀρόται εἰσὶ, ἀλλὰ νομάδες] „Nempe non nisi nomades (i. e. pastores) Scythiae excaecant servos; agro colendo caeci parum habiles erant futuri.“ Schweighaeuser.

Cap. III.

Ἐκ τούτων — ἐπετράφη νεότης] τούτων pro τουτέων scripti cum Gaisf. et Matthiae, itemque ἐπετράφη cum Schwgh. et Gaisf. pro vulgat. ἐτράφη, quod servavit Matth. non respiciens opinor eam vim, quae h. l. in praepositione ἐπὶ inesse videtur. Quod sequitur οἷ, ad νεότης referendum, structurā ad sensum quae dicitur, haud infrequenti. — Servos autem hosce, non alios esse atque *Sindos ignobiles*, quos commemorat Ammianus Marcellinus XXII, 8, statuit P. de Köppen. in libro, qui inscribitur: *Alterthümer am Nordgestade des Pontus* (Wien. 1823) pag. 63;

Plinii quoque huc trahens regionem *Scythiae Senticam*, Hist. Nat. IV, 12.

τὴν χώραν ἀπετάμοντο] i. e. terram, quam tenebant, absciserunt (a reliqua scil. terrā), fossā ductā. De voce ἀποτέμνεσθαι quaedam notavimus ad Plutarchi Philopoe. p. 60. — Ipsam autem fossam infra quoque IV, 20 coll. 28 Noster commemorat, itemque Tauricos montes ex hoc ipso loco citat Eustathius ad Dionys. Perieg. 163, in Chersoneso Taurica sive Crimmaea et quidem ea parte, quā continenti iungitur, probabiliter quaerendos. Ab his igitur montibus quae fossa ad lacum Maeoticum usque deducta dicitur, minime talis esse potuit, meā quidem ex sententiā, quae Isthmum, angustissimum illum quidem, quo Chersonesus cum continenti coniungitur, interciperet aditumque in ipsam Tauricam intercluderet. Quamquam olim illic existisse dicuntur munimenta, ad Romanorum aetatem pertinentia; unde ipsi loco nomen *Taphrae* (*Taphros*) teste Plinio H. N. IV, 26 (12) coll. Strab. VII p. 308 s. p. 473 B., quo loco

κατατείνουσιν ἐκ τῶν Ταυρικῶν οὐρέων ἐς τὴν 40
Μαιῶτιν λίμνην, ἥπερ ἐστὶ μεγίστη· μετὰ δὲ, πει-

quod dederat Casaubonus *Τάφριοι* (pro *Τάφριοι*), id Groskurd. vernaculus interpres, nunc mutatum vult in *Ταῦροι*. Add. Mel. II, 1, 39: „Quod inter paludem et sinum est, *Ταφριαε* nominatur.“ Ac sua adhuc aetate hanc fossam terrâ oppletam fuisse scribit Constantin. Porphy. de administr. imper. cap. 42; quin medio aevo munimenta valde ampla illic exstructa fuisse asserunt, ubi nunc *Perecop*, s. *Or Kapi*, quod idem valere dicunt. Vid. Rennel. in Geogr. Herod. pag. 418. 419. Tzschucke ad Mel. l. l. nott. exegg. p. 22. Ac de hac ipsa fossa apud Herodotum cogitandum esse statuit Danville in *Mém. de l'Acad. d. Inscriptt.* T. XXXV pag. 581; improbante Mannerto, qui in Geogr. Graec. et Romann. IV p. 294 ab hac fossa a Scythis ducta bene distinguendam esse monet eam, quae per Isthmum multo postea fuerit deducta, itemque Niebuhrio (*Vermischte Schriften* I pag. 157), quo auctore fossa haec in Crimmaea utique quaerenda, neque tamen apud locum *Perekop*, sed ab occidente *Bospori*, quem prius *Cimmerii*, a Scythis eieci, traiecerint. In cuius viri sententia sane acquiescendum, nisi, quae Reichardi est sententia (in *Hertha* 1828 I pag. 11) Herodotum de fossae, cuius nulla plane adhuc supersunt vestigia, directione

prave edoctum fuisse status. Mannerto haec fossa orientalem paeninsulam minorem Kertsch a maiori secrevisse videtur. Ex ea paludis Maeoticae, quam Noster sibi finxerit (vid. nott. ad IV, 100), formâ directionem fossae facilius constitui posse existimat Völcker (*Mythische Geogr.* pag. 177): quae a Tauricis montibus usque ad *Emporium Cremnos* perducta paeninsulam Tauricam in orientem prominentem a continenti se iunxerit; ut servos praestaret tutos a dominis suis a septentrione circa *Tanain* Maeotidemque accedentibus. Addam his sententiam Klausen. (ad *Hecataei fragmm.* pag. 86.) Quum nullam Herodotus Chersonesi formam noverit, qui inde explicanda censet, tum quae alibi de his regionibus Noster enarrarit, tum quae de *Cimmeriorum* itinere IV, 11 tradantur et de fossâ, quâ *Scytharum* servi se tutati fuerint, quamque non in *Isthmo*, id quod ratio ferebat, sed a *Tauricae* montibus usque ad *Maeotidem* ductam esse putarit.

ἐς τὴν Μαιῶτιν λίμνην] *Appellatio Μαιῶτις* postera aetate potissimum invaluisse videtur. Cf. IV, 45, *Eustath.* ad *Dionys. Perieg.* vs. 163, et qui omnia fere de huius maris appellationibus attulit testimonia *Tzschucke* ad *Pompon. Mel.* I, 19 p. 634 seqq. Vol. III P. I nott. exegg.

ρεωμένοισι ἐσβάλλειν τοῖσι Σκύθῃσι ἀντικατιζόμενοι
 3 ἐμάχοντο. γινομένης δὲ μάχης πολλάκις, καὶ οὐ
 δυναμένων οὐδὲν πλέον ἔχειν τῶν Σκυθῶν τῇ μάχῃ,
 4 εἰς αὐτῶν ἔλεξε τάδε· „Οἷα ποιεῦμεν, ἄνδρες Σκύθαι; 45
 δούλοισι τοῖσι ἡμετέροισι μαχόμενοι, αὐτοὶ τε ἐλάσ-
 σονες κτεινόμενοι γινόμεθα, καὶ ἐκείνους κτείνοντες
 5 ἐλασσόνων τὸ λοιπὸν ἄρξομεν. νῦν ὦν μοι δοκεῖ
 αἰχμᾶς μὲν καὶ τόξα μετεῖναι λαβόντα δὲ ἕκαστον τοῦ 50
 ἵππου τὴν μάστιγα, λέναι ἄσσον αὐτῶν. μέχρι μὲν γὰρ
 ὄρεον ἡμέας ὅπλα ἔχοντας, οἱ δὲ ἐνόμιζον ὁμοῖοί
 τε καὶ ἐξ ὁμοίων ἡμῖν εἶναι· ἐπεὰν δὲ ἴδωνται
 μάστιγας ἀντὶ ὅπλων ἔχοντας, μαθόντες ὡς εἶσι
 ἡμέτεροι δούλοι, καὶ συγγινόντες τοῦτο, οὐκ ὑπομε- 282
 4 νέουσι.“ Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Σκύθαι, ἐποίευν 55 <sup>fugatur denique
flagellis.</sup>
 ἐπιτελέα. οἱ δ' ἐκπλαγέντες τῷ γινομένῳ, τῆς μά-

Apud Herodotum frequens ob-
 vium: *Μαιῆτις*, I, 104. IV,
 86 (ubi Ponti mater vocatur),
 20 (ubi libri variant), 21. 57.
 100. 101. 110. 116. 120, coll.
 IV, 45. 123; quod nomen au-
 ctore Rittero (Vorhalle pag. 151
 seq. 161 seqq.) referendum ad
 nomen *Matris Magnae Deum*
 (*Μήτηρ, Μητις*), quae omnium
 in naturā rerum parens ac nu-
 trix celebretur. Et confer sis
 quoque Eustathii disputata loco
 laudato. Cr. conferri vult Schö-
 nemann. Geogr. Argonaut. p. 36.

ἀντικατιζόμενοι] Valde hic
 fluctuant libri scripti, inter quos
 Mediceus, Florentinus; alii:
 ἀντικατιεύμενοι. Alii aliter.
 Ad locutionem Wesseling. citat
 VI, 77. IX, 26: ἀντίοι ἵζοντο
 τοῖς κατιοῦσι.

αὐτοὶ τε ἐλάσσονες κτει-
 νόμενοι γινόμεθα] Verba αὐ-
 τοὶ τε, quae vulgo deerant,

cum recentt. editt. inserui; li-
 bris scriptis fluctuantibus.

λαβόντα δὲ ἕκαστον τοῦ ἵπ-
 που τὴν μάστιγα κ. τ. λ.] Re-
 spicit haec Eustath. ad Dionys.
 Perieg. 364. Ac praeterea hic
 conferri volunt Iustin. II, 5.
 Claudian. in Eutrop. I, 508, coll.
 Menandr. Eclog. Legat. p. 137
 ed. Hoesch., ubi similes Turxan-
 thi in rebelles minae. In seqq.
 reliqui ὄρεον, cum melius quid
 libri non afferrent. Conf. nott.
 ad III, 118. Mox restitū οἱ δὲ,
 a Gaisfordio mutatum in οὔδε
 et antecedentibus verbis adiun-
 ctum: a quibus equidem sepa-
 ravi, cum ad ἐνόμιζον pertineat,
 plane ut in simili loco II, 39,
 ubi vid. notata.

Cap. IV.

ἐποίευν ἐπιτελέα] De locu-
 tionē conf. nott. ad III, 16. In
 proxime sqq. cum edd. recentt.
 scripsi ἐξέλασθέντες pro ἐξε-

2 χης τε ἐπελάθοντο, καὶ ἔφευγον. Οὕτω οἱ Σκύθαι τῆς τε Ἀσίας ἤρξαν, καὶ ἐξελασθέντες αὐτὶς ὑπὸ Μήδων, κατήλθον τρόπῳ τοιούτῳ εἰς τὴν σφετέρον. τῶν δὲ εἴνεκα ὁ Δαρεῖος τίσασθαι βουλόμενος, 60 συνήγειρε ἐπ' αὐτοὺς στρατεύμα.

5

Ὡς δὲ Σκύθαι λέγουσι, νεώτατον ἀπάντων

Scytharum de origine sua narratio: Targitais, eiusque III filii, Lipoxais, a quo Auchatae; Arpo-

ἐθνέων εἶναι τὸ σφέτερον· τοῦτο δὲ γενέσθαι ᾧδε.

2 ἄνδρα γενέσθαι πρῶτον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, εὐόση ἐρήμῳ, τῷ οὐνομα εἶναι Ταργίταον· τοῦ δὲ Ταρ-65

λασθέντες, itemque τῶν δὲ se iunctim pro τῶνδε. Quod ad ipsum capitis argumentum attinet, similia quaedam in annalibus Novgorodensibus tradi monet Italus interpres ex Ramus. Dell. navig. e de' viaggi I pag. 166. Cives Novgorodenses cum Graecam quandam obsidentes urbem per septem annos continuos abessent, uxores maritorum absentiam aegre ferentes deque reditu desperantes, servis nupserunt suis. Quum vero expugnata urbe mariti domum redirent, servi initio quidem fortiter resistentes, mox tamen, ubi illi, depositis armis, cum baculis sive flagellis fecerunt impetum, perterriti in fugam se dederunt eumque in locum, cui etiamnum nomen *Chloppigrod* i. e. *servorum castellum* se recipiunt. Quo tamen ipso in loco hi servi postea capti variisque supplicii affecti sunt.

Cap. V.

ὡς δὲ Σκύθαι λέγουσι] Ad loci structuram conf. Matth. Gr. pag. 539 not. 2 et 631, 2. Attigit quoque Siebelis ad Pausan. VIII, 12 §. 2. Ex hoc autem loco, quo Scythas ipsos

Noster adhibet auctores narrationis, aliisque simillimis, ut IV, 7. 8. I, 105. II, 103; Herodotum ipsum visisse Scythiam, colligi vult Heysse Quaestt. Herodod. pag. 131 eamque αὐτοψίαν confirmari accurata Scythicae gentis ac regionis descriptione, quae inde a cap. 46 instituitur: ad quem ipsum locum consul. annotat.

νεώτατον ἀπάντων ἐθνέων εἶναι τὸ σφέτερον κ. τ. λ.] Facit huc Iustini narratio II, 1: Scytharum gentem semper habitam esse antiquissimam, etsi inter Scythas Aegyptiosque diu de generis vetustate ac principatu disceptatum. At Herodoti narrationem praefendam esse merito statuit Italus ad h. l. interpres.

τῷ οὐνομα εἶναι Ταργίταον] *Targitai* nomen multo post quoque inveniri apud Polyaeum auctor est Italus interpres, intelligens, opinor, locum in Strateg. VIII, 55, ubi *Τιγοταῶ* Maeotis commemoratur, quae Hecataeo Sintorum regi nupserit. Magis huc facit Rennelii (Geogr. Herod. pag. 410) annotatio, Tartarorum in his famam agno-

γιάου τούτου τοὺς τοκέας λέγουσι εἶναι, ἔμοι μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, λέγουσι δ' ᾧν, Δία τε καὶ Βορυσθένης τοῦ ποταμοῦ θυγατέρα. γένεος μὲν τούτου δὴ τινος γενέσθαι τὸν Ταργίταον· τούτου δὲ γενέσθαι παῖδας τρεῖς, Λειπόξαιν, καὶ Ἀρπόξαιν, καὶ νεώτατον Κολάξαιν. Ἐπὶ τούτων ἀρχόντων, 70

xais, a quo Catiari et Traspies; Colaxais, regni successor, a quo Paralatae:

sci posse statuentis, si quidem *Turk*, Iapheti filius Turcarumque abavus non diversus sit a *Targitao* Herodoti. Nec aliter statuissse video Ios. de Hammer. (Gesch. d. Osmann. I p. 1), quo auctore *Turk*, unde originem ducunt *Turcae*, idem prorsus atque *Targitau*s, qui in Genes. X, 3 vocetur *Togharna*. Addit Reichard. l. l. pag. 12 adhuc *Targitai* nominis superesse videri quaedam vestigia in locorum quorundam appellationibus, v. c. *Targowitza* et *Taraschtscha* in gubernio Kiew, *Tarchan* in Chersoneso Taurica, *Tarczyn* in Volhynia ac Polonia. De quo nolim ego ferre iudicium. Barth (Die Kabiren in Deutschland p. 168. 399) *Targitau*m ad Graecorum refert *Hercule*m, utrumque ad deum *Thor*, quem Germaniae nationes coluerunt.

λέγουσι δ' ᾧν] Ad locutionem conf. III, 80, ibique nott. Ex hoc autem loco Ritter. (Vorhalle etc. p. 173) colligi posse censet, populi hanc certe fuisse famam, inter Borysthenis accolae divulgatam. Qui idem l. l. pag. 172, coll. 174. 177 *Iovem*, qui hic memoratur, s. *Δία* pro Indorum *Deva* habet, Borysthenisque (qui sacer sit fluvius) filiam, e qua Iupiter Scytharum

parentem genuerit, eandem esse vult atque *Apiam*, s. *Gaeam* (IV, 59), *Maetin* (IV, 3), magnam Deum matrem, e fluvio sacro, ut ferebant, ortam, cum aqua scil. omnium rerum haberetur principium. Köppen (Nordgestade d. Pont. pag. 13. 14) Borysthenem explicat fluvium septentrionalem, qui septentrionalis sit Avater, Diodorumque citat, qui Scytham, gentis satorem a Iove atque Echidna virgine tradit progenitum. Legitur locus Diodori II, 43; quem proferemus ad Herod. IV, 8. Scytharum famam cum iis congruere, quae Sinenis scriptores referant, monet Görres Mythengesch. I p. 199.

τούτου δὲ γενέσθαι παῖδας τρεῖς, Λειπόξαιν, καὶ Ἀρπόξαιν καὶ νεώτατον Κολάξαιν] Pelloutier, quem affert Larcher. in Hist. d. Celt. I p. 136, terminatione *xain*, quae tribus hisce nominibus communis sit, *filium* indicari statuit, plane ut in Nostris: *Andersohn*, *Johnsohn*, aliis. Ad Germanorum deos antiquissimos, quos *Asen* vulgo vocant, referre placet Rittero Vorhalle p. 173. 346; quo auctore dicas *Lip-Asais*, *Kol-Asais*, i. e. sacrum solis heroem. Ex indigena Turcarum

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φερόμενα χρύσεια ποιήματα, ἄρο-
τρόν τε καὶ ζυγὸν καὶ σάγαριν καὶ φιάλην, πεσέειν

famâ, quâ gentis initia repe-
tantur ab *Oghus-Chan*, qui
Abrahami aequalis regnum con-
diderit, vocem *oxain*, tribus
hisce filiorum Targitai nomini-
bus communem neque diversam
ab hac ipsa voce *Oghus*, s. *Ghus-
Chan*, explicare studet Ios. de
Hammer. l. l. pag. 4. Ac deni-
que Reichard. l. l. horum quo-
que nominum vestigia in loco-
rum quorundam urbiumve ap-
pellationibus indaganda censet:
quo appareat, has ipsas urbes
ad Targitai filiorumque eius
pertinere aetatem, ita ut omnis
Russia Europaea, additâ Polo-
niâ, prisco admodum aevo uni
domino paruerit Targitao. Hinc
ad *Λειπόξαιν* refert oppida *Li-
powetz* in gubernio Kiew, *Li-
powo* et *Lipochonsk* in gubernio
Orel, *Lipowskoe* in gubernio
Smolensk, *Lipniaka* in guber-
nio Cherson, alia. Ad *Ἀρπό-
ξαιν* spectare opinatur *Aparka*
in gubernio Tula, ad *Κολάξαιν*
oppida *Kolomna* in gubernio
Moscuâ, *Kolno* in gubernio
Minsk, *Kologriv* in gubernio
Kostroma, alia in septentriona-
libus Russiae regionibus sita.
Quae aliis diiudicanda relinquo.
Unum adiciam Valerii Flacci
locum VI, 48, ubi eiusdem *Co-
laxi* mentionem iniici iam Wes-
selingius monuerat. Apud Pom-
ponium Melam I, 19 inter Ponti
accolas commemorantur *Coraxici*
et introrsum magis habitantes
Coraxi; de quibus vid. Tzschuck.

in noth. exegg. (Vol. III P. I)
pag. 621. 625.

ἄροτρόν τε καὶ ζυγὸν καὶ σά-
γαριν καὶ φιάλην] Exstat au-
ctore Ios. de Hammer. l. l. pag.
5 Turcarum fama, *Oghus*, gen-
tis originem atque conditorem,
sex filios suos emisisse ad peri-
clitandam fortunam; qui cum
arcum tresque sagittas ex pere-
grinatione ipsi retulissent, pa-
trem arcum tribus maioribus
natu filiis dedisse, sagittas tri-
bus minoribus. Iam arcus sa-
gittarumque loco apud Herodotum
commemorari ait Hammer.
l. l. pag. 564, munera coelitus
delapsa aratri, iugi, securis ac
phialae; idque ipsum idem com-
parat cum alia Turcarum fama,
quae tamen ab Herodoteis lon-
gius distare videatur. Reichard.
l. l. pag. 12 not. quaerit, num
de aerolithis hic cogitandum sit
an potius de auriferis Russiae
orientalis regionibus, opes nec-
cessarias, quibus ille fratres su-
perare potuerit, suppeditanti-
bus. Namque in regni divisione
inter fratres instituta Colaxi,
minimo natu, eam sane obti-
gisse partem, in quâ reperian-
tur auri fodinae.

ἄροτρον] In symbolis vete-
rum Germanorum aratrum quo-
que memoratur, quo terram re-
cens acquisitam adeant. Conf.
Grimm. Deutsche Rechtsalterth.
I pag. 186, ubi aureum Henrici
ducis aratrum componit cum hoc

5 ἔς τὴν Σκυθικήν. καὶ πρῶτον τὸν
 πρεσβύτατον, ἄσσον ἰέναι, β..... αὐτὰ λα-
 βεῖν· τὸν δὲ χρυσὸν, ἐπιόντος, κ..... ἀπαλ-75
 λαχθέντος δὲ τούτου, προσιέναι τὸν ον, καὶ
 6 τὸν αὐτὶς ταῦτὰ ποιέειν. τοὺς μὲν δὴ ἕενον
 τὸν χρυσὸν ἀπώσασθαι· τρίτῳ δὲ τῷ νεωτάτῳ· τε-
 λθόντι κατασβῆναι, καὶ μιν ἐκεῖνον κομίσει ἐς ἐαυ-
 τοῦ· καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ἀδελφεοὺς πρὸς ταῦτα
 συγγνώμης, τὴν βασιλιῆτην πᾶσαν παραδοῦναι τῷ 80
 6 νεωτάτῳ. Ἀπὸ μὲν δὴ Λειποξάϊος γερονένοι τού-
 τος τῶν Σκυθῶν, οἱ Ἀρχάται γένος καλέονται·
 ἀπὸ δὲ τοῦ μέσου Ἀρποξάϊος, οἱ Κατίαροί τε καὶ

nomen omnibus
 populis commu-
 ne, apud ipsos
 quidem, Scolo-
 torum; apud
 Graecos autem,
 Scytharum.

Scytharum aratro aureo coelitus
 delapso.

ἀπώσασθαι] In Sancrofti li-
 bro ac Vul. exstat ἀπαλλάσ-
 σεσθαι; unde Valcken. olim
 scriptum fuisse conicit: καιο-
 μένου τοῦ χρυσοῦ ἀπαλλάσσε-
 σθαι. Mihi hoc ipsum ἀπαλ-
 λάσσεσθαι e scholio ortum vi-
 detur. — Pro κατασβῆναι Me-
 diceus, Florentinus, alii κατα-
 στήναι. Quod nos dedimus,
 tuetur Eustath. ad Homer. pag.
 513, 11, s. 388, 24. De ipsa
 forma Cr. conferri vult Fischer.
 ad Weller. III, a. p. 170 seq.:
 qui idem de usu articuli (τὸν)
 pro pronomine demonstrativo
 citat Reiz. de Prosod. pag. 8.
 Sic infra IV, 9. 15, καὶ τόν,
 ne plura.

Cap. VI.

οἱ Ἀρχάται γένος καλέονται]
 Plinio auctore H. N. IV, (26)
 12: a Taphris per continentem
 introrsus tenent *Auchetae*, apud
 quos Hypanis oritur; id quod
 ad locum *Lipowetz* refert Rei-
 chard. l. l. pag. 13. *Auchetos*,

Scytharum gentem, memorat
 quoque Mela II, 1 §. 125.

οἱ Κατίαροί τε καὶ Τράσπιες
 καλέονται] Cr. confert Schöne-
 mann De geograph. Argonaut.
 pag. 35. *Catiarorum* vestigia
 adhuc cerni statuit Reichard. l. l.
 in locis *Kadom* in gubernio
Tambow, *Kady* in gubernio
Kostroma, *Kadnikow* in guber-
 nio *Wologda*. *Traspies* idem re-
 perit in vico *Trasna* gubernii
Kaluga. — In sqq. pro ἀντέων
 cum Gaisf. et Matthiae scripsi
 αὐτῶν, itemque τοὺς βασιλέας,
 monente Struve Spec. Quaest.
 de dialect. Herod. II pag. 16.
 Vulgo τοὺς βασιλῆας, cuius
 loco alii receperunt Fabri emen-
 dationem τοῦ βασιλῆος. Wes-
 selingius ac Schwgh. maluerunt
 τοὺς βασιλιῆους. Quorum neu-
 trum videtur necessarium, ut
 recte observat Italus interpres.
 Namque οἱ βασιλέες sequenti
 quoque cap. iidem dicuntur
 Scythae, qui infra (IV, 20. 56.
 59. 121) βασιλιῆιοι, s. regū
 Scythae.

Τράσπιες καλέονται· ἀπὸ δὲ τοῦ νεωτάτου αὐτῶν
τοὺς βασιλέας, οἱ καλέονται Παραλάται· σύμπασι⁸⁵
δὲ εἶναι οὖνομα Σκολότους, τοῦ βασιλέος ἑπωννύμην. 283

7 Σκύθας δὲ Ἕλληνες οὖνόμασαν. Γεγονέναι μὲν νῦν
σφρας ᾧδε λέγουσι οἱ Σκύθαι· ἔτεα δὲ σφι, ἐπεὶ
τε γηγόνασι, τὰ σύμπαντα λέγουσι εἶναι ἀπὸ τοῦ⁹⁰
πρώτου βασιλέος Ταργιτάου ἐς τὴν Δαρειῖου διάβα-
σιν τὴν ἐπὶ σφείας, χιλίων οὐ πλέω, ἀλλὰ τοσαῦτα.
2 Τὸν δὲ χρυσὸν τοῦτον τὸν ἰρὸν φυλάσσουσι οἱ βα-
σιλέες ἐς τὰ μάλιστα, καὶ θυσίησι μεγάλῃσι ἰλασκό-

A Targitao ad
bellum Darii an-
nos M numerant:
aurum sacrum
[c. 5.] a regibus
custoditum et
cultum: regni
tres partes a Co-
laxai factae: ul-
tra Scythiam ad
aquilonem omnia
pennis oppleta.
[c. 31.]

Παραλάται] Huc refert Rei-
chard. l. l. pag. 14 oppidum
Pereaslowl in gubernio Pultawa.
Ad nomen Σκολότους idem re-
ferri vult urbes *Sklow* in guber-
nio Mohilew, *Sokolow* et *Soko-
lowka*. Ipsum *Scytharum* no-
men ab insigni, qua gens valuit,
arcus tractandi facultate repe-
tunt, cum in Lithuania adhuc
szauti significet *iaculari*, et in
Livonia, Curonia, Finnia, La-
ponia *skytta*, *kytta*, s. *kyt* de-
notet *sagittarium*. Laudat Wes-
seling. (ad Diodor. Sic. II, 43)
Bayer. in Diss. de orig. Scythar.
in Commentt. Acad. Petropol.
I p. 391. Nos de *Scytharum*,
s. *Sacarum* appellatione plura
attulimus ad Ctesiae fragmm.
p. 96. 97. Quem ibi citavimus
l. de Hammer. in Annall. Vien-
nenss. IX pag. 43, is Herodoti
Σκολότους refert ad Persicam
vocem *Ssakalib* (in plurali nu-
mero a *Ssaklab*, sive *Ssoklob*),
quâ in carmine Schachnameh
Slavorum gens designatur inter
gentes Turanias. Quam eandem
esse atque *Sacarum* gentem,
ipso nomine indicari idem con-
tendit. — Mox rescripsi βασι-

λέος et cap. seq. βασιλέος ac
βασιλέες, eodem Struve mo-
nente l. l. pag. 10. 16. Vulga-
tam lectionem βασιλῆος et βα-
σιλῆες intactam hic reliquerat
Gaisford.

Cap. VII.

χιλίων οὐ πλέω] Darii expedi-
tio cum incidat in ann. Per.
Iul. 4206 (ut observat Wessel.)
s. 508 a. Chr. n. Scytharum
primordia cum Israelitarum ex
Aegypto discessu fere congruunt.
Hinc Larcher. Scytharum origi-
nes ponit in ann. 1508 a. Chr.
n., Israelitarum discessum in
ann. 1531 a. Chr. n. Cf. Tom.
VII pag. 570. 571. 635. Tabl.
chronol.

καὶ θυσίησι μεγάλῃσι ἰλα-
σόμενοι μετέρχονται ἀνὰ πᾶν
ἔτος] Quae verba sic accipi vult
Wesseling, ut reges [vel potius
regii Scythae, οἱ βασιλέες; vid.
not. ad IV, 6] illud aurum
quotannis arcessierint in suum
quisque regnum; ut sanequam,
quae eadem est Wesselingii sen-
tentia, satis fuisset θυσίησι
μεγάλῃσι μετέρχονται, ut VI,
69. At iure haec interpretatio,
Larchero vernaculoque interpreti

3 μανοι μετέρχονται ἀνὰ πᾶν ἔτος. ὃς δ' ἂν ἔχων
 τὸν χρυσὸν τὸν ἱρὸν ἐν τῇ ὄρτῃ ὑπαίθριος κατα-95
 κοιμηθῆ, οὗτος λέγεται ὑπὸ Σκυθῶν οὐ διενια-
 τίξειν· δίδοσθαι δέ οἱ διὰ τοῦτο ὅσα ἂν ἴπῳ ἐν
 4 ἡμέρῃ μιῇ περιελάσῃ αὐτός. Τῆς δὲ χώρας ἐούσης
 μεγάλης, τριφασίας τὰς βασιληΐας τοῖσι παισὶ τοῖσι
 ἔνωτοῦ καταστήσασθαι Κολάξαιν· καὶ τουτέων μίαν
 μεγίστην ποιῆσαι, ἐν τῇ τὸν χρυσὸν φυλάσσεσθαι.
 5 Τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς βορῆν λέγουσι ἄνεμον τῶν 1
 ὑπεροίκων τῆς χώρας, οὐκ οἷά τε εἶναι ἔτι προσω-
 τέρω οὔτε ὄραῖν, οὔτε διεξιέναι, ὑπὸ πτεροῶν κεχυ-

probata, displicuit Schweighaeu-
 sero, veterem Latinam versio-
 nem retinenti: *placantque ma-*
gnis sacrificiis adeunt quotannis,
sive ut Valla expresserat: pla-
caturque (id aurum) maioribus
hostiis et aditur quotannis solen-
niter. Quem sequitur Italus in-
terpres. Quibus haec addit
Schneigh.: „Quid sit vero quod
 his subiicit Herodotus de eo,
 qui aurum illud habens obdor-
 miverit sub dio, mihi haud sa-
 tis liquet. Istud δίδοσθαι δέ οἱ
 διὰ τοῦτο, non *eam ob causam*
 intelligebat Larcher., quod *an-*
num hunc ille non esset trans-
actus; sed propter hoc ipsum
periculum dari praemium illud
 ei, qui aurum hoc recte custo-
 divisset sibi que cavisset, ne sub
 dio obdormisceret.“ Tu potius
 confer, quos citat Larcherus de
 ea ipsa consuetudine, quae apud
 Herodotum memoratur, veterum
 locos: Ovid. *Metam.* XV, 616.
 Senec. *De benef.* VII, 7. Plin.
 H. N. XVIII, 3. Ac de Germa-
 nis et Romanis similia quaedam
 observantibus monuit Grimm.

Deutsch. *Rechtalterth.* I pag.
 89, nostro loco non praeter-
 misso, cui subiicit Livii locum
 II, 5 de Horatio Cocle, cui tan-
 tum agri dari legimus, quan-
 tum uno die circumararit. Quin
 Muhamedum ferunt Turcae cui-
 dam poetae tantum agri Mace-
 donici largitum fuisse, quantum
 uno die posset equo circumvehi.
 Notavit Niebuhr. *Röm. Gesch.*
 I p. 566 ed. sec.

καὶ τουτέων μίαν μεγίστην
 ποιῆσαι] μίαν cum Gaisf. et
 Matth. recepi e Florentino libro,
 qui etiam μεγίστην collocat post
 ποιῆσαι.

Τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς βο-
 ρῆν κ. τ. λ.] „Nectenda sunt
 πρὸς βορῆν ἄνεμον τῶν
 ὑπεροίκων, quemadmodum τὰ
 πρὸς βορῆν τῆς ἠπείρου alia-
 que III, 102.“ *Wesseling.*
 De voce ἄνεμον abundanter
 fere addita cf. I, 6 ibiq. nott.
 Et sic frequens infra IV, 17.
 18. 20. 22. 99 etc.

ὑπὸ πτεροῶν κεχυμένων] i. e.
prae plumis diffusis; quibus ni-
 vem intelligi satis patet ex IV,

μένων· περῶν γὰρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν ἥερα⁵
εἶναι πλέον, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἀποκληῖοντα τὴν
ὄψιν.

8

Græcorum Ponticorum narratio de origine Scytharum: Hercules in ea loca, Geryone inter-

Σκύθαι μὲν ὧδε ὑπὲρ σφῆων τε αὐτῶν, καὶ
τῆς χώρης τῆς κατύπερθε λέγουσι· Ἑλλήνων δὲ οἱ
2 τὸν Πόντον οἰκέοντες, ὧδε. Ἡρακλέα, ἐλαύνοντα
τὰς Γηριόνεω βοῦς, ἀπικέσθαι ἐς γῆν ταύτην ἐοῦ-10

31. Attigit quoque Wahl. Erd-
beschreib. v. Ostind. p. 495 not.

Cap. VIII.

οἱ τὸν Πόντον οἰκέοντες] *Pontum Euxinum* hic intelligi, monitu vix opus. Paulo ante αὐτῶν scripsi pro αὐτέων, Gaisfordium ac Matthiae secutus.

Ἡρακλέα ἐλαύνοντα τὰς Γηριόνεω βοῦς] Apud Dionys. Perieget. 561 forma exstat genitivi *Γηριόνος*, ubi alii *Γηριόνου* (quod probat Elmsleius ad Aristoph. Acharn. 1082), alii *Γηριόνου*: quam formationem Atticis cum labenti Graecitate communem fuisse opinatur Bernhardt ad Dionysii l. l. pag. 679. In Herodoteo loco libri scripti non fluctuant. Ac triplex nominis invenitur forma: *Γηριῶν*, *Γηριόνης* et *Γηριονεύς*, monente Tzschucke ad Mel. III, 6 nott. exegg. pag. 182. — Observat Larcherus τὰς βοῦς non *vaccas* dici sed *boves*, sive *boum gregem*; coll. Etymol. magn. pag. 473 lin. 34. Nec aliter eadem in re loquitur Philostrat. in Heroic. pag. 108 Boisson. Tu vid. Fischer. ad Weller. I pag. 369. 370. Infra eundem in modum Noster τὰς

ἵππους. In sqq. verbis ἦν τινα νῦν Σκύθαι νέμονται, pronomen ὅστις pro simplici ὅς poni, ut IV, 41. 45, alibi monet Struve. Spec. Quaest. de dial. Herod. I p. 6. De ipsa fabula pluribus exponere alienum a nostro instituto. Fecit hoc, monente Cr., Heyne ad Apollodor. II, 5, 10 pag. 159, cui adii. Tzschucke l. l. ipsumque Creuzer. in Symbol. II p. 250 sq. 434 sq. IV, 91. 93. Add. Sturz. ad Hellanic. fragmm. p. 20 sq. ed. sec. — Quae continuo subiiciuntur de Geryonis sedibus, iis contraria olim tradiderat Hecataeus, teste Arriano in Expedit. Alexandr. II, 16 (cf. Creuzeri Historic. antiquiss. fragmm. p. 50 seq.), Geryonem regnasse scribens circa Ambraciam et Amphilochiam, unde armenta Mycenae duxerit Hercules. Quam opinionem de Geryonis armentis ex Acarnania abactis stabilire studet Aristotel. De mirabb. auscultatt. cap. 145 p. 295 ed. Beckmann., ubi diversae recentiorum ea de re opiniones enumerantur. Add. Scylac. §. 26 ibiq. Is. Voss. (Vol. I pag. 367 ed. Gail.). Sed Hecataei adversarium Nostrum exstitisse, qui eius decreta haud raro tacita re-

3 σαν ἐρήμην, ἣν τινα νῦν Σκύθαι νέμονται. Γη-
 ρούνεα δὲ οἰκίειν, ἔξω τοῦ Πόντου κατοικημένον,
 τὴν οἱ Ἕλληνες λέγουσι Ἐρύθειαν νῆσον, τὴν πρὸς
 Γηδείροισι τοῖσι ἔξω Ἡρακληῶν στηλέων ἐπὶ τῷ
 4 Ὀκεανῷ. τὸν δὲ Ὀκεανὸν λόγῳ μὲν λέγουσι ἀπό

emto, bovea ab-
 egisse: tempe-
 state orta, dor-
 mienti subductos
 equos:

prehensione perstrinxerit, supra
 iam monuimus atque hic ipse
 locus indicat, in quo suam eam-
 que vulgatam apud Graecos sen-
 tentiam de Geryonis domicilio
 Noster consulto, ut videtur, ex-
 ponit, alteram Hecataei opinio-
 nem silentio prorsus premissis;
 quamquam veteres iam de Ge-
 ryone insulaque Erythia dissens-
 sisse, e Plinii loco Hist. Nat.
 IV, 36 fin. manifestum est; quo-
 cum conf. Strabon. l. mox lau-
 dandum ac Pompon. Mel. III,
 6, 15: quo auctore Erythia, a
 Geryone habitata in Lusitania,
 summaque regionis fertilitas,
 Straboni quoque celebrata loco
 classico III, 5 §. 4 pag. 169 s.
 257 C. Namque Erythia insula,
 minime illa quidem fabulosa, ut
 quibusdam placuit (quamquam
 poetarum ingeniis talia aucta et
 ampliata esse non est quod ne-
 gemus), media inter Gades
 ipsas et terram continentem sita
 dicitur: id quod convenit in lo-
 cum, cui nunc nomen *Troca-*
dero; si quidem ipsae Gades
 olim insulam, quae nunc vocatur
St. Leon, occupabant. Vid.
 Mannert Geogr. d. Gr. u. Röm.
 I p. 287 sq. 292 ed. tert. coll.
 Gosselin ad Plin. l. l. pag. 369
 seq. De Erythia fabulosa, quae
 ex solis occidentis radiis nomen
 invenerit, dixit I. H. Voss Welt-
 kunde der Alten p. XXI. Add.

Bernhardy ad Dionys. Perieg.
 558 pag. 678.

κατοικημένον] activa acci-
 piendum notione, neque mutan-
 dum in κατοικημένην, ut ad
 νῆσον referatur. Recte enim
 sic statuere videtur Letronne,
 Journ. d. Savans 1817 p. 46,
 cuius verba potiora huc trans-
 scribam: „Il me paroît certain,
 que κατοικημένον est ici une
 tautologie, au moyen de la quelle
 Hérodote reprend le sens du pré-
 cédent οἰκίειν, et cette locution
 n' a rien de plus singulier que
 ἐχρέοντο — χρεόμενοι II, 108
 et αἰρεόμενον — ἐλέσθαι VII,
 10.“ Add. I, 67, ubi ἐγγέρονε-
 σαν — γενόμενοι.

τοῖσι ἔξω Ἡρακληῶν στη-
 λέων] Cave scribas ἔσω pro
 ἔξω. Vid. nott. ad II, 33. Nam-
 que Gades extra columnas Her-
 culeas fuisse sitas nemo nescit,
 extra orbem terrarum, ut Livii
 utar verbis XXVIII, 32, circum-
 fusam Oceano insulam.

τὸν δὲ Ὀκεανὸν λόγῳ μὲν
 λέγουσι κ. τ. λ.] De his vid.
 nott. ad II, 21. 23. Ukert
 Geogr. d. Gr. I, 2 pag. 10. 26.
 Hecataeum Milesium hic respici
 iure quoque statuit Klausen. ad
 Hecataei fragmm. pag. 40. Tu
 conf. etiam nott. ad IV, 36.
 Ac tangit Herodotea Eustath.
 ad Dionys. Perieg. 41, ubi haec
 leguntur: — καθὰ καὶ Ἡρόδο-

ἡλίου ἀνατολέων ἀρξάμενον γῆν περὶ πᾶσαν ῥέειν, 15
 5 ἔργω δὲ οὐκ ἀποδεικνῦσι. ἐνθεῦτεν τὸν Ἡρακλέα
 ἀπικέσθαι ἐς τὴν νῦν Σκυθίην χώραν καλεομένην.
 6 καταλαβεῖν γὰρ αὐτὸν χειμῶνά τε καὶ κρυμόν·
 ἐπειρυσάμενον δὲ τὴν λεοντῆν, κατυπνῶσαι· τὰς δέ 284
 οἱ ἵππους τὰς ἀπὸ τοῦ ἄρματος νεμομένας ἐν τούτῳ 20
 9 τῷ χρόνῳ, ἀφανισθῆναι θείῃ τύχῃ. Ὡς δ' ἐγερεθῆ-
 ναι τὸν Ἡρακλέα, δίζησθαι. πάντα δὲ τὰ τῆς χώ-
 ρης ἐπεξελεύοντα, τέλος ἀπικέσθαι ἐς τὴν Ἰλαίην
 2 καλεομένην γῆν. ἐνθαῦτα δὲ αὐτὸν εὐρεῖν ἐν ἄντροφ

delatum in Hy-
 laeam, ex Echi-
 dia procreasse
 Agathyrsum, Ge-
 lonum et Scy-
 tham:

τος, ὃς οὐκ ἀποδέχεται τοὺς
 γράφοντας, τὸν ὠκεανὸν ῥέειν
 πέριξ τῆς γῆς. Unde Herodoto
 probabiliter restitui posse γῆν
 πέριξ (pro γῆν περὶ) autumat
 Bernhardt ad Eustath. l. 1. pag.
 855.

καταλαβεῖν γὰρ αὐτὸν] De
 voce καταλαβεῖν conf. notata
 ad III, 42 et de locutione θείῃ
 τύχῃ nott. ad III, 153 et I,
 126 (ubi pro V, 3, 92 resin-
 gendum V, 92 §. 3). In iis,
 quae proxime antecedunt, τὸν
 Ἡρακλέα ἀπικέσθαι ἐς τὴν
 νῦν Σκυθίην χώραν καλεομέ-
 νην, cautius Nostrum locutum
 esse monet Stanlei. ad Aeschyl.
 Prometh. 2, cum, quae nunc
 vocetur Scythia, Herodoti sc.
 aetate, nondum sic appellata
 esset, quo tempore Herculem
 adiisse fingebant. Neque talem
 cautionem adhibuit Aeschylus
 l. 1. Scythiam appellans tempore
 Promethei, quem aetate multo
 Herculem antecessisse fama tu-
 lerat.

Cap. IX.

δίζησθαι] Ita iure melioribus
 e libris nunc repositum pro δί-
 ζεσθαι. Vid. nott. ad I, 65, 94,

coll. IV, 139 fin., ubi melius
 dare neglexit Matthiae.

ἐς τὴν Ἰλαίην καλεομένην]
 Terrae *Hylaeae* Noster meminit
 IV, 18. 19. 55. 76 itemque Pli-
 nius H. N. IV (26), 12: „inde
 sylvestris regio Hylaeum mare,
 quo alluitur, cognominavit.“
 Nec alia, opinor, regio indicatur
 Pomponio Melae II, 1, 45 his
 verbis: „— Hypacaris per No-
 madās evolvitur. Sylvae deinde
 sunt, quas maximas hae terrae
 ferunt.“ Anon. Periopl. §. 3 (T.
 III p. 209 Gail.) orientem ver-
 sus Borysthenem transgresso
 obvius esse Scythas, qui Hy-
 laeam vocatam inhabitent, te-
 statur. Intelligitur autem is ter-
 rae tractus, qui haud procul a
 Taurica Chersoneso cingitur
 Borysthene, Ponto Euxino,
 Carcinite sinu et Hypacyri flu-
 vio sylvisque (quibus reliqua
 Scythia, arborum maxime inops,
 caret; cf. IV, 61) repleta dici-
 tur: ex quo ipso nomen du-
 ctum nemo non videt. Nunc
 haec quoque regio arboribus ru-
 data; quamquam vestigia di-
 cuntur superesse, quibus olim
 eam fuisse tectam appareat.

μιξοπάρθενόν τινα Ἐχιδναν διφνέα· τῆς τὰ μὲν 25
ἄνω ἀπὸ τῶν γλουτέων, εἶναι γυναικός· τὰ δὲ

Nunc regioni, quae ad deserta Nogaica, a Nogaicis Tartaris habitata, pertinet, nomen *Iam-hogluk*. Cf. Rennel. l. l. p. 406, Reichard. l. l., Mannert. Geogr. IV p. 80 seq., Köhler: Mémoir. sur le cours d'Achill. pag. 129. 130. Heeren. Ideen I, 2 pag. 272, quo auctore incertum, utrum huius regionis sylvosae adhuc supersint indicia: etsi apud populum fama sylvae, quam nullam recentioris aetatis ostendant mappae geographicae, quamque nunc evanuisse credibile, cum olim sylvae nigrae nomine latius illa extensa fuisse videatur. Quae nunc a Tanai prope locum Tzerkask incipiant sylvae, eas idem Heeren. scribit finiri ad Borysthenem prope Czernigow: ex quo inde deserta porrigi usque ad Pontum Euxinum multis tumulis insignita.

μιξοπάρθενόν τινα Ἐχιδναν διφνέα] Ἐχιδναν scripsi cum Schwgh. et Gaisf. pro Ἐχιδνάν, quod in Ἐχίδνην mutare voluerat Valcken., qui idem quam olim (ad Euripid. Phoeniss. 1030) proscribi voluerat vocem διφνέα, postea retinendam duxit, bene memor Cecropem ad eandem rationem dictum fuisse διφνηῖ itemque Centauros apud Sophocl. Trachin. 1110 (ubi: διφνηῖ τ' ἄμικτον ἵπποβάμονα στρατόν). Nec aliter Libanius

(in Basilic. II p. 108) de Chirone: καὶ κενταύρου σῶμα διφνὲς καὶ τροφέα μιζάνθρωπον καὶ τροφήν ἐξηγρωμένην*). Est autem sensus loci Herodotei: *ibi que in antro semivirginem quandam Echidnam (i. e. viperam) invenisse mixtae naturae, s. corporis*. Tangit Herodotea Eustath. ad Dionys. Perieget. vs. 310; quibuscum comparentur Diodori verba II, 43, Melae II, 1, 105 („Basilidis ab Hercule et Echidna generis principia sunt, mores regii, arma tantum sagittae“) et inscriptio apud Don. Class. I p. 34, quam attulit ad h. l. Wesseling. Et confer quoque Hesioda in Theogon. 292 seqq. Ipsam fabulam de tribus Herculis atque Echidnae filiis tractat Köppen (Nordgest. d. Pontus pag. 13); quā nihil aliud significari arbitratur, nisi quod Agathyrsi (IV, 48) ab oriente in eas terras, in quibus versari post dicuntur, pervenerint regionemque vel ante Gelonos occuparint. Filiorum enim nominibus sive conditores gentis ducesque, sive ipsas gentes, quae antiquissimo aevo hoc solum occuparint, indicari. Ac *Gelonos* quidem ille habet pro antiquissimis Graecis olim oram Ponti Euxini tenentibus, sed postea, barbarorum incursu ad interiora loca reiectis; ut minime inde

*) „Similiter Callistratus de Centauro XII p. 905. p. 160 Jacobs. καὶ ἡγρωμένον τὸ σῶμα κ. τ. λ. Idem Chiron ἵπποκένταυρος dicitur. Vid. Nonn. in Gregor. Nazianz. in Melett. I p. 71.“ Cr.

3 ἔνερθεν, ὄφιός. ἰδόντα δὲ καὶ θουμάσαντα, ἐπεί-
 ρεσθαί μιν εἴ κού ἴδοι ἵππους πλανωμένας· τὴν δὲ
 φάναί, ἔωτήν ἔχειν, καὶ οὐκ ἀποδώσειν ἐκείνην
 πρὶν ἢ οἱ μυχθῆναι· τὸν δὲ Ἡρακλέα μυχθῆναι ἐπὶ
 4 τῷ μισθῷ τούτῳ. κείνην τε δὴ ὑπερβαλέσθαι τὴν³⁰
 ἀπόδοσιν τῶν ἵππων, βουλομένην ὡς πλεῖστον χρό-
 νον συνεῖναι τῷ Ἡρακλεί· καὶ τὸν, κομισάμενον,
 5 ἐθέλειν ἀπαλλάσσεσθαι. τέλος δὲ, ἀποδιδούσαν αὐ-

pro posteris colonorum Graeco-
 rum, Milesiorum imprimis, qui
 multo post demum in hac ora
 consederint, habendi sint. Ad
 fabulam de *Echidna*, quae non
 nisi similibus fabulis illustrari
 queat, idem affert narrationem
 de serpentibus, quibus Neuri
 (IV, 105, ubi vid. nott.) fugati
 fuerint, itemque admonet In-
 dici numinis Vischnu, qui deus
 in prima mutatione sive incar-
 natione conspiciatur semideus,
 ea figurā, quae ex hominis ac
 piscis partibus mixta sit, ad in-
 star deae Syriacae. Quo eodem
 hanc famam relatam vult Ritter.
 Vorhalle pag. 64, cum serpens
 hac in re non differat a pisci,
 indeque nos ducat ad primam
 Indici numinis incarnationem re-
 rumque ex aqua procreationem.

πρὶν ἢ οἱ μυχθῆναι] In duobus
 libris scriptis invenitur
 μυχθῆ, in aliis compluribus de-
 est vocula ἦ. Nos pleniorē lo-
 cutionem retinuimus, quā etiam
 alibi Noster utitur, v. c. II, 2.
 IV, 147. 167. V, 65. IX, 13. 93
 fin., ubi simili modo inter con-
 iunctivum et infinitivum δῶσι et
 δώσειν libri fluctuant. De quo
 a me consultus C. Fr. Hermann.

ita scribit: „πρὶν ἢ Atticis poe-
 tis abiudicat Elmsleius ad Eu-
 ripid. Med. p. 112. Debebat,
 ut opinor, omnino alienum di-
 cere ab veterum Atticorum con-
 suetudine.“ Ita Dindorf. Ind.
 ad Aristoph. T. VI p. 602. Ni-
 mirum Reisig. Appar. critic.
 ad Sophocl. Oed. Col. p. 180:
 „videtur media demum dialecti
 Atticae aetate increbuisse et a
 veteribus illis Atticis, Thucydi-
 de, Aristophane, prorsus esse
 alienum.“ Neque vero huc,
 quem affert Schaefer. ad Dem-
 osten. IV p. 564 locum Platonis
 De rep. VI p. 501, referri
 posse monstravit Stallbaum, mu-
 tata loci interpunctione. Add.
 G. Hermann. Opuscc. III pag.
 230: „Etiam in prosa oratione
 rarum est πρὶν ἢ, si ad exem-
 pla nudi πρὶν compares. Cur
 vero? Nempe quia plerumque
 πρὶν dici res postulat, rarius
 πρὶν ἢ. Differunt enim. Simi-
 liter non idem est, utrum prius-
 quam dicas an prius quam.“ —
 Ad verbum ὑπερβαλέσθαι (*dif-
 ferre, moras nectere*) conf. III,
 76 ibique nott. — Ad verba
 καὶ τὸν, κομισάμενον κ. τ.
 λ. conf. Matth. Gr. Gr. §. 286.
 Add. IV, 15. 5.

τὴν εἰπεῖν· „Ἴππους μὲν δὴ ταύτας ἀπικομένας ἐνθάδε, ἔσωσά τοι ἐγώ· σῶστρά τε σὺ παρέσχες, 35
6 ἐγὼ γὰρ ἐκ σεῦ τρεῖς παῖδας ἔχω. τούτους, ἔπειδ' ἂν γένωνται τροφίαι, ὅτι χρὴ ποιεῖν, ἐξηγέο σύ· εἴτε αὐτοῦ κατοικίξω, χώρης γὰρ τῆσδε ἔχω τὸ κράτος 7 αὐτῆ, εἴτε ἀποπέμπω παρὰ σέ.“ Τὴν μὲν δὴ ταῦτα 40
ἐπειρωτῶν· τὸν δὲ λέγουσι πρὸς ταῦτα εἰπεῖν· „Ἐπειδ' ἂν ἀνδρωθέντας ἴδῃαι τοὺς παῖδας, τάδε ποι- 8 εῦσα οὐκ ἂν ἀμαρτάνοις. τὸν μὲν ἂν ὄρας αὐτῶν τόδε τὸ τόξον ὧδε διατεινόμενον, καὶ τῷ ζωστήρι τῷδε κατὰ τάδε ζωννύμενον, τοῦτον μὲν τῆσδε τῆς 45
χώρης οἰκήτορα ποιεῦ· ὃς δ' ἂν τούτων τῶν ἔργων τῶν ἐντέλλομαι λίπηται, ἔκπεμπε ἐκ τῆς χώρης. 9 καὶ ταῦτα ποιεῦσα, αὐτῆ τε εὐφραναίαι, καὶ τὰ ἐν-
10 τεταλμένα ποιήσεις.“ Τὸν μὲν δὴ εἰρῶσαντα τῶν τόξων τὸ ἕτερον, δύο γὰρ δὴ φορέειν τέως Ἡρα-

Scytham et eius posteros adeptos regnum esse: phialas in balteis cur Scythae ferant.

σῶστρά τε σὺ παρέσχες] i. e. Tu exhibuisti, solvisti pretium servatarum equarum. De voce σῶστρα conf. I, 118. Hesychius σωτήρια interpretatur σῶστρα, quo utroque nomine donaria et sacrificia dici monet Lobeck. in Aglaoph. p. 383 alia quaedam etiam afferens.

ἔπειδ' ἂν γένωνται τροφίαι] τροφίαι, monente Valckenario, idem valet atque ἀνατετραμμένοι, ἀνδρωθέντες educati, adulti. Supra II, 93: „— οἱ τρεφόμενοι ἰχθύες γίνονται.“ Respicit nostrum locum Eustath. ad Homeri Odys. p. 1468 s. 128, 17. — Ad ἐξηγέο conf. Matth. §. 205, 2 et supra III, 72.

κατὰ τάδε ζωννύμενον] κατὰ τάδε non alio fere sensu atque antea ὧδε (sic). Et facit huc quoque τὸ δὲ τὸ τόξον et

τῷ ζωστήρι τῷδε; quae omnia hic δεικτικῶς ab Hercule dici monet Wesseling. De ratione particulae μὲν in priori periodi parte repetitae (τὸν μὲν ἂν ὄρας — τοῦτον μὲν τῆσδε τῆς χ. ο. π.) conf. Werfer. in Actt. philoll. Monacc. I pag. 90. Sed in altera parte semel tantum invenitur δέ; de quo ipso vid. ibid. pag. 95. — In fine cap. cum recentt. edd. scripsi εὐφραναίαι pro εὐφρανεαί. Cf. IV, 163.

Cap. X.

Τὸν μὲν δὴ εἰρῶσαντα τῶν τόξων τὸ ἕτερον] εἰρῶειν hic valet adducere; conf. ἐπειρῶσθαι IV, 8. In seqq. Matthiae retinuit προσδέξαντα, cuius loco nos cum Schweigh. et Gaisf. reposuimus (τὸν ζωστήρα) προσδέξαντα (ut sit: aptandi cinguli rationem praemonstras-

κλέα, καὶ τὸν ζωστήρα προδέξαντα, παραδοῦναι τὸ
 τόξον τε καὶ τὸν ζωστήρα, ἔχοντα ἐπ' ἄκρης τῆς
 συμβολῆς φιάλην χρυσέην· διδόντα δὲ, ἀπαλλάσ- 285
 2 σεσθαι. τὴν δ', ἐπεὶ οἱ γενομένους τοὺς παῖδας
 ἀνδρωθῆναι, τοῦτο μὲν σφι οὐνόματα θέσθαι· τῷ⁵⁵
 μὲν, Ἀράθυρσον, αὐτῶν· τῷ δ' ἐπομένῳ, Γελω-
 νόν· Σκύθην δὲ, τῷ νεωτάτῳ· τοῦτο δὲ, τῆς ἐπι-
 στολῆς μεμνημένην αὐτήν, ποιῆσαι τὰ ἐντεταλμένα.
 3 καὶ δὴ δύο μὲν οἱ τῶν παίδων, τὸν τε Ἀράθυρσον
 καὶ τὸν Γελωνόν, οὐκ οἴους τε γενομένους ἐξικέ-
 σθαι πρὸς τὸν προκείμενον ἄεθλον, οἴχεσθαι ἐκ⁶⁰
 τῆς χώρας, ἐκβληθέντας ὑπὸ τῆς γειναμένης· τὸν
 δὲ νεώτατον αὐτῶν Σκύθην, ἐπιτελέσαντα, κατα-
 4 μείναι ἐν τῇ χώρῃ. καὶ ἀπὸ μὲν Σκύθειο τοῦ

se), quemadmodum dudum voluerat Wesseling. conferens I, 60. Pro τὸν ζωστήρα Sancrofti liber offert τῷ ζωστήρι, quod Porson. Adverss. pag. 164 cum Sophocl. Oed. T. 456 (ubi: σκήπτρω προδεικνύς) comparat. At huius loci alia, opinor, ratio.

ἔχοντα ἐπ' ἄκρης τῆς συμβολῆς φιάλην χρυσέην] Vulgo sic interpretantur: „quod (cingulum) in extrema commissura auream habuit phialam; quae sibi haud liquere ait Schweigh. in Lex. Herod. Valla ζωστήρα intellexit balteum; quem secutus Larcherus Gallice haec ita expressit: „à l'endroit, où le baudrier s'attachoit, pendoit une coupe d'or.“ Equidem malim συμβολὴν accipere de cinguli claustris (Nos: Schloss, Gürtelschloss), quibus suspensa sive annexa fuerit phiala, eum fere in modum, quo reddidit

Miot, alter Gallus interpres: „la ceinture portait à l'endroit, où elle s'agrafait un flacon d'or“, atque Italus interpres: „il quale (cingolo) all' estremità del formaglio aveva una fiala d'oro.“ Et hanc interpretationem, vernaculo quoque interpreti probatam, confirmare videntur, quae infra leguntur de Scythis etiamnum phialas e cingulo suspensas gestantibus.

τῆς ἐπιστολῆς μεμνημένην] ἐπιστολὴ dicitur mandatum, s. quidquid iniungitur. Conf. VI, 50 et Blomfield. in Glossar. ad Aeschyl. Prometh. 3. Monco, ne quis lectionem nunc iure proscriptam ἐπιτολῆς tueri velit.

οὐκ οἴους τε γενομένους ἐξικέσθαι πρὸς τὸν προκείμενον ἄεθλον] i. e. cum proposito certamini essent impares. In sqq. cum Gaisf. et Matth. scripsi αὐτῶν pro αὐτέων et βασιλέας pro βασιλῆας.

Ἡρακλέος γενέσθαι τοὺς αἰεὶ βασιλέας γινομένους
Σκυθῶν· ἀπὸ δὲ τῆς φιάλης, ἔτι καὶ ἐς τόδε φιά- 65
5 λας ἐκ τῶν ζωστήρων φορέειν Σκύθας· τὸ δὲ
μοῦνον μηχανήσασθαι τὴν μητέρα Σκύθη. ταῦτα
δὲ Ἑλλήνων οἱ τὸν Πόντον οἰκέοντες λέγουσι.

11

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος, ἔχων ὧδε, τῷ μάλι-
2 στα λεγομένῳ αὐτὸς πρόσκειμαι. Σκύθας τοὺς νο- 70
μάδας, οἰκέοντας ἐν τῇ Ἀσίῃ, πολέμῳ πιεσθέντας
ὑπὸ Μασσαγετέων, οἴχεσθαι διαβάντας ποταμὸν

Narratio alia
caeterorum
Graecorum et
barbarorum
communis, eaque
verisimilior:
Scythas Noma-
das a Massage-

ἔτι καὶ ἐς τόδε φιάλας ἐκ
τῶν ζωστήρων φορέειν Σκύ-
θας] Ad verba ἐκ τῶν ζωστή-
ρων consul. Matth. Gr. Gr. §.
574 pag. 1133. — Referunt
huc exiguam statuam ex electro
elaboratam, quae in tumulo quo-
dam prope Panticapaeum s.
Kertsch nuper est reperta virum
repraesentans altera manu te-
nentem pharetram sagittis ple-
nam, arcu nonnihil prominente,
altera manu cornu s. rhytonem
(i. e. vas potorium sive pocu-
lum cornu formam exhibens),
eumque baculo s. clava nixum
et Scythica anaxyride indutum:
quam sive privati hominis Scy-
thae imaginem existimes, (qua-
lem vestitus Scythicus indicare
videtur itemque vas potorium,
si quidem pro tali auream phia-
lam Herodoto commemoratam
habere velis) sive, quod mihi
quidem videtur verisimilius,
Herculis simulacrum: quippe
cuius cultum in his regionibus
frequentem testantur numi Ol-
biopolitarum aliquot nuper in-
venti (Conf. Choix de Medaill.
antiq. d'Olbiopolis, faisant par-
tie du cabinet du conseil. d'état
De Blaremburg. Paris 1822 p.

53. 64 coll. Notice sur quelq.
objets d'antiquité, decouverts
etc. par M. de Blaremburg (sic)
Paris 1822 p. 14. 18); quem-
que regiae stirpis ferunt aucto-
rem. Itaque de Graecis advenis
erit cogitandum, qui indigenis
mixti vestitum peregrinum ad-
sciverint diisque ipsis pro more
attribuerint. Tu conf. de hac
statua Notice sur quelq. objets
etc. pag. 12 seqq. 28.

τὸ δὲ μοῦνον — Σκύθη]
i. e. hoc igitur unum matrem
parasse Scythae, s. in Scythae
commodum instituisse. Ubi pro
τὸν Aldina exhibet τὸν, quod
revocatum voluit Gronovius. In
Mediceo, Florentino, aliis ex-
stat quoque μηχανᾶσθαι et
Σκύθην; quod utrumque alie-
num ab hoc loco. — In seqq.
Pontum qui incolunt Graeci,
sunt Graeci Ponti Euxini acco-
lae, in ora Ponti Euxini habi-
tantes. Cf. IV, 8.

Cap. XI.

πιεσθέντας] „Vid. Valcken.
Schol. in N. T. I pag. 376—
378.“ Cr.

οἴχεσθαι διαβάντας ποτα-
μὸν Ἀράξεια ἐπὶ γῆν τὴν Κι-
μερίην] Araxem pro Volga plu-

tis bello pressis, Araxe transmissa, in eam terram venisse: illam Cimmeriorum antea fuisse: Cimmeriorum populo fugam pugna, regibus mortem fuga potiore visam esse: tumulus regum sepulcorum ad Tyram,

Ἀράξει ἐπὶ γῆν τὴν Κιμμερίην· τὴν γὰρ νῦν νέ-
 μονται Σκύθαι, αὕτη λέγεται τὸ παλαιὸν εἶναι Κιμ-
 3 μερίων. τοὺς δὲ Κιμμερίους, ἐπιόντων Σκυθῶν, 75
 βουλευέσθαι, ὡς στρατοῦ ἐπιόντος μεγάλου· καὶ δὴ
 τὰς γνώμας σφέων κεχωρισμένας, ἐντόνους μὲν ἀμ-
 φοτέρως, ἀμείνω δὲ τὴν τῶν βασιλέων· τὴν μὲν
 γὰρ δὴ τοῦ δήμου φέρειν γνώμην, ὡς ἀπαλλάσσε-
 σθαι προῆγμα εἶη, μηδὲ πρὸς πολλοὺς δεόμενον κιν- 80

rimi hic accipiunt. Cf. nott. ad I, 202. Tzschuck. ad Mel. III, 5, 5. nott. exegg. p. 148 Vol. III P. III. Heeren. Ideen etc. I, 2 p. 269 coll. Köppen Nordgest. d. Pont. pag. 73. At Breiger (De As. Herod. pag. 60 sq. 66.) ad *Oxum*, qui nunc *Gihon* vocetur, veterum locos de Araxe relatos vult. — De *Cimmeriis* vid. nott. ad I, 6. 15 et Ukert Geogr. d. Gr. u. Röm. I, 1 p. 26. Pro *Mongolis* habet Niebuhr. Vermischte Schrift. I pag. 361. 364. Herodotumque egregie lapsus esse pronuntiat, Cimmerios scribebantem a Bosphoro, Caspii maris litora legentes, aufugisse atque per Colchidem terram, Halyn transgressos Asiam invasisse, cum hac via ingredientibus opus fuisset navibus itemque Caucasi montes superandi minime accessibiles; neque omnino gentes nomadas, quotquot Scythiam occuparint et aliis deinceps a gentibus loco pulsae fuerint, orientem versus discessisse videri, sed occidentem versus ad Danubii regiones, idem Niebuhrus monet. Namque Cimmeriorum vestigiis in Bosphoro conspicuis ab ipsis Cimmeriis denominato (quibus

ipsis Herodotum in errorem putat esse ductum) nihil aliud effici posse, nisi ut partem quandam gentis hac in terra relictam fuisse credas liceat, quo tempore Graeci coloni advenerint. Cr. de *Cimmeriis* hic conferri vult Schönemann Geogr. Argonautt. pag. 29 seqq. Sprengel. Apolog. d. Hippocrat. II p. 619. Mannerti disputata de hac gente fabulosa leguntur in Geogr. Gr. et Romm. IV p. 10. 34 seq. 58 seq., cui add. Ukert Geogr. Gr. et Romm. I, 1 pag. 26.

ἐντόνους μὲν ἀμφοτέρως] i. e. *utramque* (sententiam) *intentam*, i. e. *acriter, fortiter defensam*. Sic infra IV, 14: ἐντεταμένως ἀμφισβητέειν.

ὡς ἀπαλλάσσεσθαι προῆγμα εἶη] De locutione conf. nott. ad I, 79. Quae sequuntur verba: μηδὲ πρὸς πολλοὺς δεόμενον κινδυνεύειν, negotium facesunt interpretibus. Ut enim de prava Gronovii taceam lectione, quam Mediceus, Florentinus, alii tuentur: μηδὲ πρὸ πολλοῦ δεόμενα (cuius loco aliis placuisse video *δεομένου* sive *δεομένων*); vocem *δεόμενον* sine ullo sensus detrimento abesse posse indicat Wesseling. eamque

δυνεύειν· τὴν δὲ τῶν βασιλέων, διαμάχεσθαι περὶ
 4 τῆς χώρας τοῖσι ἐπιούσι. οὐκὼν δὴ ἐθέλειν πείθε-
 σθαι οὔτε τοῖσι βασιλεῦσι τὸν δῆμον, οὔτε τῷ δῆ-
 5 μῳ τοὺς βασιλέας. τοὺς μὲν δὴ ἀπαλλάσσεσθαι
 βουλεύεσθαι ἀμαχητὶ, τὴν χώραν παραδόντας τοῖσι
 ἐπιούσι· τοῖσι δὲ βασιλεῦσι δόξαι ἐν τῇ ἑωυτῶν 85
 κέεσθαι ἀποθανόντας, μηδὲ συμφεύγειν τῷ δῆμῳ·
 λογισαμένους ὅσα τε ἀγαθὰ πεπόνθασι, καὶ ὅσα
 φεύγοντας ἐκ τῆς πατρίδος κακὰ ἐπίδοξα καταλαμ-
 6 βάνει. ὡς δὲ δόξαι σφι ταῦτα, διαστάντας, καὶ 286
 ἀριθμὸν ἴσους γενομένους, μάχεσθαι πρὸς ἀλλήλους· 90
 καὶ τοὺς μὲν, ἀποθανόντας πάντας ὑπ' ἑωυτῶν,
 θάψαι τὸν δῆμον τῶν Κιμμερίων παρὰ ποταμὸν
 7 Τύρην· καὶ σφραων ἔτι δῆλός ἐστι ὁ τάφος. θάψαν-

prorsus supervacuum esse statu-
 tuit Larcherus. Nec tamen
 sollicitanda vocula videtur
 Schweighaeusero, cum ellipti-
 cam illa compleat dictionem sic
 expediendam, ut subintelliga-
 tur *πρῆγμα ἔστι res indiget, res
 postulat, ut hoc fiat.* Valcken.
 coniecerat: *μηδὲ πρὸς πολ-
 λούς οὐδὲν δεόν μενοντας κιν-
 δυνεύειν hoc sensu: „ita rem
 esse comparatam, ut optimum
 videretur excedere regione, neque
 manendo atque adversus exerci-
 tum numerosum pugnando frustra
 se obiiicere periculo.“* In
 seqq. βασιλῆας, quod Gaisf.
 reliquerat, cum Matthiae mu-
 tavi in βασιλέας itemque βασι-
 λέων pro βασιλήων. Cf. IV, 6.
 Interpunctionem post ἀμαχητὶ
 (i. e. sine pugna, sine proelio,
 ut I, 174. II, 102. III, 13. IV,
 93 etc.) vulgo positam delevi,
 auctore Schweighaeuser. in Lex.
 Herod. s. v.

καὶ ὅσα — κακὰ ἐπίδοξα κα-

ταλαμβάνει] i. e. quot calamita-
 tates ex patria profugis probabili-
 ter supervenirent. De voce
 ἐπίδοξος plures Lysiae, Ae-
 schinis, aliorum locos attulit
 Valcken., quem iam laudavimus
 ad I, 89. De verbo καταλαμ-
 βάνειν vid. nott. ad III, 42. —
 διαστῆναι valet se dirimere, in
 diversas abire partes; praeposi-
 tionis διὰ vim exposuit Fischer.
 ad Weller. III, 6 p. 172.

καὶ σφραων ἔτι δῆλός ἐστι ὁ
 τάφος] Suspiciatur Valckenaer.
 olim scriptum fuisse τῇ καὶ
 σφραων, s. etiam ἵνα καὶ
 σφραων κ. τ. λ.: *qua parte re-
 gionis eorum etiam adhuc exstat
 sepulcrum.* De sepulcris conf.
 nott. ad IV, 71. Neque enim
 alius generis hoc sepulcrum
 fuisse coniecit Zoega. De obelisc.
 pag. 338. De Τυρά fluvio conf.
 IV, 51. Perperam Herodoti
 locum intellexit Reichard. l. I.
 pag. 55.

τας δὲ, οὕτω τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς χώρας ποιέεσθαι·
Σκύθας δὲ ἐπελθόντας, λαβεῖν ἐρήμην τὴν χώραν. 95

12

et alia Cim-
meriorum nomen
servantia: Cim-
merii profugi,
Chersonesum in
Asia occuparunt:

Καὶ νῦν ἔστι μὲν ἐν τῇ Σκυθικῇ Κιμμέρια τείχεα,
ἔστι δὲ Πορθμῆια Κιμμέρια· ἔστι δὲ καὶ χώρα οὐ-
νομα Κιμμερίη· ἔστι δὲ Βόσπορος, Κιμμέριος κα-
λεόμενος. φαίνονται δὲ οἱ Κιμμέριοι, φεύγοντες ἐς

Cap. XII.

Κιμμέρια τείχεα, ἔστι δὲ
Πορθμῆια Κιμμέρια] τεῖχος
cum oppidum significet sive ca-
stellum, arcem (ut IV, 46, ubi
vid.) Larcherus hic intelligi vult
Cimmerium oppidum, quod prae-
ter Strabonem XI pag. 494 s.
756 A commemorant Plinius
Hist. Nat. VI, 6 ac Mela I, 19,
120, ubi conf. Tzschucke nott.
exegg. p. 634. Nec alio perti-
nere videtur Ptolemaei Cim-
merion et Cimmeris apud Scymn.
Ch. fr. 148 et Anonym. Peripl.
Pont. Euxin. §. 2 (p. 208 T.
III ed. Gail., cuius vid. nott. p.
244): Atque ibid. §. 6 p. 212
invenitur Κιμμερικόν oppidum,
ubi vid. Gail. p. 253. Nunc loco
nomen *Eski-Krim*. Cf. Rei-
chard. l. l. pag. 12. Mannert.
Geogr. d. Gr. u. R. IV, 304 sq.,
improbante Köhler. in Mém. de
l'Acad. de St. Petersb. IX p. 666.

Unde diversa, opinor, *Porth-
meia Cimmeria*, infra quoque
IV, 45 mēmorata. Namque
Stephan. Byzant. p. 645 Berk.
*Πορθμῆια καὶ Πορθμίον κώμη
ἐπὶ τῷ στόματι τῆς Μαιώτι-
δος λίμνης*; nec aliter apud
Anonym. Peripl. Pont. Euxin.
§. 5: *Πορθμίον χωρίον ἦτοι
τοῦ στόμιου τῆς Μαιώτιδος
λίμνης*. Qui idem §. 9 mentio-
nem facit *κώμης τῆς Πορθμί-*

*τιδος τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς Εὐ-
ρώπης, τῆς ἐν τῷ στομίῳ τῆς
Μαιώτιδος λίμνης ἦτοι τοῦ
Τανάεως*. Quare haud scio an
Plinius l. l. ultimo in ostio
(Bospori scil.) *Cimmerium*, quod
antea *Cerberion* fuerit vocatum,
ubi dixit, haec ipsa *Porthmeia*
intellexerit, quae cum *Cimmerio*
oppido ulterius sito, ut vidimus,
confuderit.

ἔστι δὲ Βόσπορος, Κιμμέ-
ριος καλεόμενος] Plinius H. N.
IV, 12 (24): „medio flexu iun-
gitur (Pontus Euxinus) ostio
Maeotii lacus. *Cimmerius Bosporus*
id os vocatur MMD pass.
latitudine.“ Add. VI, 6. Mel. I,
1, 42. Scymni Chii fragm. 134
seq. Strab. VII, 4 pag. 310 s.
477 C., ne plura. Nunc huic
freto, quo Maeotis s. mare
Asowicum iungitur Ponto, no-
men fretum *Caphae*, sive Italo-
rum idiomate, *Bocca di S.
Giovanni*, sive *Stretto di Caffa*.
Plurima de Bosporo Cimmerio
Tzschucke ad Mel. I, 19 pag.
631 nott. exegg. Vol. III P. I.
— In sqq. pro τὴν χερσόνη-
σον κτίσαντες si quis refingere
vellet: τὴν χερσόνησον οἰκί-
σαντες vel οἰκῆσαντες, obstat
sane, ut alia taceam, I, 149:
χώραν μὲν ἔτυχον κτίσαν-
τες.

τὴν Ἀσίην τοὺς Σκύθας, καὶ τὴν χειρόνησον κτί-1
 σαιτες, ἐν τῇ νῦν Σινώπῃ πόλιν Ἑλλάς οἴκισται. Seythae per er-
 3 φανεροὶ δὲ εἰσι καὶ οἱ Σκύθαι διώξαντες αὐτοὺς, rorem in Mediam
 καὶ ἐσβαλόντες ἐς γῆν τὴν Μηδικὴν, ἀμαρτόντες illati. [1, 15 et
 4 τῆς ὁδοῦ. οἱ μὲν γὰρ Κιμμέριοι αἰεὶ τὴν παρὰ 103.]
 θάλασσαν ἔφευγον· οἱ δὲ Σκύθαι, ἐν δεξιῇ τὸν 5
 Καύκασον ἔχοντες, ἐδίωκον. ἐς ὃ ἐσέβαλον ἐς τὴν
 Μηδικὴν γῆν, ἐς μεσόγαιαν τῆς ὁδοῦ τραφθέντες.
 οὗτος δὲ ἄλλος ξυνὸς Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων
 λεγόμενος λόγος εἴρηται.

ἐν τῇ νῦν Σινώπῃ πόλιν
 Ἑλλάς οἴκισται] Duo libri οἴ-
 κηται. Tu conf. haec respicien-
 tem Eustath. ad Dionys. Perieg.
 772, ac de ipsa urbe Herodot.
 I, 193. Quae urbs ad Ponti
 Euxini oram in Paphlagonia a
 Milesiis condita circa Olymp.
 XXXII, 2 postea maxime emi-
 nuit, cum Ponti regia sedes es-
 set facta. De qua post Stra-
 bon. XII p. 545 s. 821 sq. et
 Polyb. IV, 56 consul. Mannert
 Geogr. d. Gr. u. R. VI, 3 pag.
 11 sqq. Raoul-Rochette Hist.
 de l'Établiss. d. col. Gr. III p.
 171 sqq., et quae citat Gail. ad
 Scymni Chii fragm. vs. 204 p.
 407. Tzschucke ad Mel. I, 19
 p. 597 seq. (Vol. III P. I) nott.
 exegg. Nunc appellatur *Sinob*.
 Atque Rittero (Erdkunde II p.
 792) auctore iam antea Cimme-
 riorum urbs fuit Sinope; quo
 in nomine syllabā *Sin*, plurium
 gentium in nominibus obviā, in-
 dicari vult homines prisco aevo
 metallorum tractandorum perit-
 os, quales Sinopes urbis re-
 gionisque adiacentis incolae
 fuisse accepimus.

ἐς ὃ ἐσέβαλον] ἐς ὃ (*donec*)

exhibui cum Schweigh. et Gaisf.
 Duo libri exhibent ἐς τ', quod
 idem occurrit IV, 201, VII, 141
 aliisque locis a Struve Spec.
 Quaest. de Herod. dial. I pag.
 42 allatis; unde Koenio (ad
 Gregor. Corinth. de dial. Ion.
 §. 63 p. 472 Schaeff.) et Wes-
 selingio in mentem venit ἐς τὸ,
 quod magis sit Ionicum, nec-
 scientibus sane, Herodotum hac
 in formula nunquam eā uti pro-
 nominis forma, quae a conso-
 nante incipiat. Monuit Struve
 l. l. Quare nec hoc loco, nec II,
 157, IV, 122 quidquam mu-
 tandum.

ἐς μεσόγαιαν τῆς ὁδοῦ τρα-
 φθέντες] i. e. itinere in medi-
 terranea loca converso. Libri ali-
 quot *στραφέντες*; Valckenario
 magis arrideret *ἐκτραφθέντες*,
 cum *ἐκτρέπεσθαι* sit *deflectere*
de recta via, ut II, 80. VI, 34.
 Pausan. I, 44. 2. 6. IX, 2, 1.
 De ipsa forma *τραφθέντες* conf.
 nott. ad I, 130.

λεγόμενος λόγος] Pari modo
 loquitur I, 214. II, 47. 48.
 VII, 214. Add. Pausan. I, 19,
 2. I, 43, 1 coll. II, 13, 8.
 Verba οὗτος δὲ ἄλλος — εἴρη-

13

Aristeae fabula-
toris narratio;

"Εφη δὲ Ἀριστέης ὁ Κανστροβίου, ἀνὴρ Προ-
κοννήσιος, ποιέων ἔπεα, ἀπικέσθαι ἐς Ἴσσηδόνας, 10

ται ne quis ad sequens trahat
caput, monet Reiz. Praeiat.
pag. XXII.

Cap. XIII.

Ἀριστέης] Veterum testimo-
nia de Aristeia, quem circa
Olymp. L floruisse volunt, col-
legit omnia Schultz. in Specim.
Appar. ad Annal. pag. 4 not. 9
coll. Fabric. Bibl. Graec. I pag.
10. Herodotea expresserunt Pau-
san. I, 24, 6. V, 7, 4. Tzetz.
Chil. II, 724 — 734, qui non-
nulla minus bene intellexit, alii.
Alio tamen ex fonte sua hausisse
videtur Plutarchus Vit. Romul.
28 (al. 27); quocum conf.
Athen. XIII p. 605 C. et Plin.
H. N. VII, 2. VII, 52 (53).
Add. Suidas s. v. T. I pag. 323.
Ipsam narrationem de Aristeia,
exstitit inter recentiores Ritter.
(Vorhalle pag. 271), qui ex
antiquissima Buddhae doctrina
de animarum immortalitate ac
migratione deductam et ad Grae-
corum indolem effictam diceret,
cum de Aristeia similia praedi-
carentur atque de Buddha apud
Indos (p. 357), ipsumque no-
men Aristeae (quod haud scio
an duxeris a voce ἄριστος; conf.
ibid. pag. 281) aliquid recondi-
tius atque secretius prodere vi-
deretur (pag. 275). Nec aliam
esse rationem fabularum de Zal-
moxi (de quo vid. nott. ad IV,
95 sq.), de Epimenide, de Py-
thagora atque Abaride Hyper-
boreo. De quibus ipse videat
vir doctus.

ἀνὴρ Προκοννήσιος] Idem

affirmat Strabo XIII p. 589 A.
s. 581 A., ubi insulae *Procon-
nesi* mentionem facit, quae in
Propontide sita et a Milesiis
condita insignis ferebatur egre-
gii marmoris proventu lapidis-
que alabastritae vini que optima
feracissima. Nunc vocatur, ut
plerique putant, *Marmora*. Col-
legit quae huc faciunt omnia
Tzschuck. ad Mel. II, 7 nott.
exegg. pag. 577 — 580 Vol. III
P. II coll. Raoul-Rochette l. I.
III p. 253 seqq. Quod ab aliis
scribitur *Προκόνησος*, magis,
ut videtur, ex veterum Atticorum
dicendi ratione, de eo post
Tzschuck. l. I. pag. 577 et nott.
critic. pag. 480 Vol. II P. II,
monuit Boeckh. in Corpor. In-
scriptt. Graec. I pag. 18 a. In
Herodoteo loco libri, quantum
scio, non variant.

ποιέων ἔπεα] i. e. ἐποποιός,
quâ voce utitur Suidas l. I., *car-
minis epici auctor*. Nam *Arima-
spea* intelliguntur, de quibus
mox cap. 14. Sic infra IV, 14
coll. 16 ποιεῖν ἔπεα. De *Issedonibus*
vid. nott. ad I, 201. IV,
27; de *Arimaspis* conf. nott. ad
IV, 27. 32; de *Gryphis* dispu-
tavimus in Excursu ad III, 116;
de *Hyperboreis* vid. Excurs. et
nott. ad IV, 32. Hoc loco unum
Ritterum (Vorhalle pag. 277)
excitasse sufficiat, quaerentem,
num, quae urbium ad Ponti-
oram Apollini consecratarum
ferantur nomina, v. c. *Assos*,
Assopolis quodammodo conve-
niant cum *Issedonum* nomine.

φοιβόλαμπτος γενόμενος· Ἴσσηδόνων δὲ ὑπεροικέειν
 Ἀριμασποῦς, ἄνδρας μουννοφθάλους· ὑπὲρ δὲ τού-
 των, τοὺς χρυσοφύλακας Γρύπας· τούτων δὲ, τοὺς
 Ἐπερβορέους, κατήκοντας ἐπὶ θάλασσαν. τούτους
 ὦν πάντα πλὴν Ἐπερβορέων, ἀρξάντων Ἀριμα- 15
 σπῶν, αἰεὶ τοῖσι πλησιοχώροισι ἐπιτίθεσθαι· καὶ ὑπὸ
 μὲν Ἀριμασπῶν ἐξωθέεσθαι ἐκ τῆς χώρας Ἴσσηδόνας·
 ὑπὸ δὲ Ἴσσηδόνων, Σκύθας· Κιμμερίους δὲ, οἰκέον- 287
 τας ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσῃ, ὑπὸ Σκυθέων πιεζομέ-

Hyperborei,
 Gryphi, Arima-
 spi, Issedones,
 Scythae, Cim-
 merii, alteri al-
 teris confines.

Qui idem pag. 281 *Issedones* laudans *iustos piosque*, bellum istud inter *Gryphos* et *Arimaspos* gestum, de quo cecinerit *Aristeas*, non aliud fuisse bellum, nisi religiosum antiquissimo tempore inter *Turan* et *Iran* commissum; quo ipso factum, ut priorum iustorumque cultus e terra *Iran* pulsus devenerit in deserta *Scythica*. — Ac de fonte si quaeramus, unde *Aristeas* carminis argumentum petierit, a *Milesiorum* colonis ad *Ponti* oram haec accepisse poetam statuit *Völcker* *Myth. Geogr.* pag. 183, itemque prius *C. O. Müller* *Dor.* I p. 275 non alia via atque ea, quā sua acceperit *Herodotus*, *Aristeam* sua accepisse ratus, a *Graecis* *Ponti* atque *Borysthenis* accolis, *Milesiis* potissimum; unde devenire potuisse ad *Proconnesios*, et ad ipsos *Milesios*.

φοιβόλαμπτος γενόμενος] i. e. *Phoebi* numine afflatus, divino instinctu motus. Vox φοιβόλαμπτος invenitur apud *Lycophron.* vs. 1460. Ad sententiam facit, quod infra IV, 79 de *Bacchicis* orgiis legitur: ἡμέρας ὁ θεὸς λαμβάνει· νῦν οὗτος

ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμέτερον βασιλέα λελάβηκε.

οἰκέοντας ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσῃ] *Australe* mare, quod *septentrionali* (sive *mediterraneo*) opponitur, *rubrum* dici mare, sive *Oceanum australem* monuimus ad II, 158. Ad quod mare nemo quisquam sane quaeret *Cimmerios*. *Caspium* mare aut *Pontus Euxinus* quo minus intelligatur, habita sc. ratione *Oceani septentrionalis*, id usu linguae impediri existimat *Weselingius*. At, nisi inepte fabulatum esse dicas *Aristeam*, vix aliud mare poeta, e cuius carmine *Herodotea* fluxerunt, intelligere potuit atque *Pontum Euxinum*, quem νοτίην θάλασσαν dixit respectu habito maris borealis sive *Oceani glacialis*, eoque maiori iure dicere potuit, si, quod *Breiger*. *Difficill.* As. pag. 10 contendit, haec maris australis appellatio non uni illi mari, quod *Indicum* sive *Oceanum australem* vulgo vocant, fuerit propria, sed apta cuique mari, cuius situm meridionalem alii eique septentrionali contrarium indicare voluerit auctor. Itaque recte de *Ponto Euxino* hic cogitandum esse statuunt

3 νους, ἐκλείπειν τὴν χώραν. Οὕτω δὴ οὐδὲ οὗτος 20
 14 συμφέρεται περὶ τῆς χώρας ταύτης Σκύθῃσι. Καὶ
 De Aristeā quid Proconnesii et Cyziceni memo- rent: carmina cius Arimaspea:
 ὄθεν μὲν ἔην Ἀριστέης, ὃ ταῦτα ποιήσας, εἴρηται·
 τὸν δὲ περὶ αὐτοῦ ἤκουον λόγον ἐν Προκοννήσῳ
 2 καὶ Κυζίκῳ, λέξω. Ἀριστέην γὰρ λέγουσι, ἴοντα
 τῶν ἀστῶν οὐδενὸς γένος ὑποδεέστερον, ἐσελθόντα 25
 ἐς κναφήιον ἐν Προκοννήσῳ, ἀποθανεῖν· καὶ τὸν
 κναφέα κατακλιθεῖσαντα τὸ ἐργαστήριον, οἴχεσθαι
 3 ἀγγελέοντα τοῖσι προσήκουσι τῷ νεκρῷ. ἐκεδασμέ-

Schweigh., Larcher. et Reichard. l. l. pag. 15. — Quod ad ipsam narrationem attinet, observat Rennel. l. l. pag. 411 conspici hic easdem rerum commutationes, quae omnino frequentes in Asiaticarum gentium historia reperiantur ab antiquissimo inde aeo usque ad tempora recentissima; eoque refert Gallos migrantes Brenno duce, Hunnos post Christum natum palantes, Mongolos sub Zingischane ac Tamerlane, quin anno 1770 et seqq. Calmuccos, quorum sexaginta mille familiae a Volga ad lacum Balchatz commigrarint. Itaque verisimile ei videtur Scytharum maiores primitus circa Caspium mare habitasse in Kirgisorum desertis, eodem fortasse loco, quo Scythae regii ab Herodoto collocantur, ut qui in hasce sedes primitivas regressi esse viderentur.

Οὕτω δὴ οὐδὲ οὗτος συμ-
 14 φέρεται] i. e. „hoc igitur modo
 ne huic quidem de hac regione
 convenit cum Scythis.“ Vocu-
 lam δὴ, quam eiecerunt Schwgh.
 et Gaisf. equidem cum Matth.
 retinui. In Florentino libro ex-
 stat: οὕτω δὲ οὗτος συμφέρε-

ται. Ad significationem verbi
 συμφέρεσθαι conferantur hi lo-
 ci: I, 173. 196. II, 44. 79. 80.
 IV, 154. 114.

Cap. XIV.

ὃ ταῦτα ποιήσας, εἴρηται]
 ποιήσας auctoritate codicis Flo-
 rentini, aliorum, restitui cum
 recentt. edd. pro vulg. εἴπας.
 Namque ποιεῖν in his valet *ver-*
sibus exponere, describere; quam
 significationem attigimus ad II,
 53, ubi plures similes locos at-
 tulit Wesselingius, et III, 38.
 Pro εἴρηται quod plures libri
 afferunt εἴρηκα, id merito re-
 spuit Schweigh. cum hac formā
 in talibus Noster uti non soleat.
 Ad argumentum loci citant
 Tzetz. l. l. Origen. contr. Cel-
 sum III p. 463, alios, quos ad
 IV, 13 indicavimus.

οὐδενὸς γένος ὑποδεέστε-
 ρον] i. e. „nulli civium nobilitate
 generis secundum.“ Similis
 locutio exstat I, 23, ubi vid.
 nott. κναφήιον fullonis denotat
 officinam; cf. I, 92. Tzetztes
 l. l. substituit χαλκεῖον; qua
 voce Noster utitur I, 68.

τοῖσι προσήκουσι τῷ νεκρῷ]
 Cognatos, affines mortui intelli-
 git, τοὺς μάλιστα ἰκνέεται, ut

νου δὲ ἤδη τοῦ λόγου ἀνὰ τὴν πόλιν ὡς τεθνεὺς εἶη ὁ Ἀριστέης, ἐς ἀμφισβασίας τοῖσι λέγουσι ἀπικνέεσθαι ἄνδρα Κυζικηνόν, ἤκοντα ἐξ Ἀρτάκης πόλιος, 80 φάντα συντυχεῖν τέ οἱ ἴοντι ἐπὶ Κυζίκου, καὶ ἐς

loquitur II, 36. Et conf. praeterea II, 85. 86. VI, 128. — Paulo post cum Gaisf. et Matth. reposui τεθνεὺς (ut mox τεθνεῶτα), quod codd. aliquot assererebant. Wesselingius tenuit τεθνηὺς, quod in Mediceo, aliis invenitur. Nec magis convenit, quod e Florentino, aliis Schweigh. edidit τεθνηζός.

ἐς ἀμφισβασίας τοῖσι λέγουσι ἀπικνέεσθαι] i. e. controversiam movisse (oblocutum esse) iis, qui haec dicerent, civem Cyzicenum. Advocem ἀμφισβασία conf. VIII, 81, ubi pro ἀμφισβασίῃ Gaisf. nunc reposuit ἀμφισβασίη. Sic in seqq. pro ἀμφισβητέειν, quod codd. omnes tenent, unus Origenes l. l. exhibet ἀμφισβατέειν; quod verius iudico quodque etiam meliores libri praebent IX, 74.

ἤκοντα ἐξ Ἀρτάκης πόλιος] E Florentino cum Schweigh. et Gaisf. reposui Ἀρτάκης pro vulg. Ἀρτακίης, quod fontis est nomen prope Artacen urbem, teste Schol. Apollon. Rhod. I, 957. Ἀρτακίης exhibet Eustath. ad Homer. Odys. X p. 1650, 54 s. 386, 26. At Stephan. Byz. pag. 174 Berk. Ἀρτάκη πόλις Φρυγίας, ἀποικία Μιλησίων κ. τ. λ. Apud Matth. operarum, ut videtur, sordida exstat Ἀρτακίης. Infra VI, 33 recte invenitur Ἀρτάκη;

quae urbs portusque haud longe absuit a Cyzico, quocum in unam adeo urbem posthac videtur coaluisse. Tu conf. Strabon. XIII p. 582 s. 873 B. XIV p. 635 s. 941 D. Plin. H. N. V, 40 (32). Quin ipsis in Argonautarum rebus memoratur urbs; vid. Orphic. Argon. 496. Nunc vocatur Artaki sedesque est archiepiscopi Cyziceni, ipso scil. Cyzico everso. Cf. Mannert. VI, 3 p. 531.

ἴοντι ἐπὶ Κυζίκου] i. e. Cyzicum versus, satis noto loquendi usu. Ac Plutarchus in Romul. l. l. Crotonem ponit pro Cyzico, de qua urbe nunc deleta paucisque ruderibus veterem splendorem testante praecipuus auctor Strabo XII pag. 575 s. 861 C. coll. XIV pag. 635 s. 941 D., quocum conf. Diodor. Sic. XVIII, 51. Plin. l. l., alii. Sita enim erat in Propontidis insula, continenti mox iuncta, a Milesiis, ut quidam volunt, condita; quae postera aetate potissimum eminent atque innotuit, Mithridatis praesertim temporibus. Exigua urbis rudera, quae hodieque superesse dicuntur, in quibus amphitheatrum, prope locum Antaki a recentioris aetatis peregrinatoribus indicantur. Plura dabit Tzschuck. ad Mel. I, 19 nott. exegg. Vol. III P. I pag. 555 seq.

- 4 λόγους ἀπιπέσθαι. καὶ τοῦτον μὲν ἐντεταμένως ἀμφισβητέειν· τοὺς δὲ προσήκοντας τῷ νεκρῷ ἐπὶ τὸ κναφήϊον παρεῖναι, ἔχοντας τὰ πρόσφορα, ὡς 5 ἀναιρησομένους. ἀνοιχθέντος δὲ τοῦ οἰκήματος, 35 οὔτε τεθνεῶτα οὔτε ζῶντα φαίνεσθαι Ἀριστείην. 6 μετὰ δὲ, ἐβδόμῳ ἔτει φανέντα αὐτὸν ἐς Προκόν- νησον, ποιῆσαι τὰ ἔπεα ταῦτα τὰ νῦν ὑπ' Ἑλλήνων Ἀριμάσπεια καλέεται· ποιήσαντα δὲ, ἀφανισθῆναι τὸ δεύτερον. ταῦτα μὲν αἱ πόλεις αὗται λέγουσι. 40
- 15 Τάδε δὲ οἶδα Μεταποντίνοισι τοῖσι ἐν Ἰταλίῃ συγ-

ἐντεταμένως ἀμφισβητέειν] Cf. nott. ad IV, 11 et in proxime sqq. ad structuram verbi παρεῖναι conf. nott. ad I, 21, τὰ πρόσφορα dicit, quaecunque necessaria (instrumenta sc.) sive apta sunt ad cadaver tollendum. Cf. VII, 20.

φανέντα αὐτὸν ἐς Προκόν- νησον] De usu praepositionis ἐς conf. Matth. Gr. Gr. §. 578, 3 pag. 1142. Tu add. V, 30 in fin.; et ad verba seqq. ποιῆσαι τὰ ἔπεα nott. ad IV, 13.

Ἀριμάσπεια καλέεται] Tzetzes loco supra laudato habet Ἀριμάσπεια, Origenes Ἀριμάσπεια. Meminit horum carminum Strabo I pag. 21 s. 40 A. XIII p. 589 s. 881 A., itemque Pausan. I, 24, 6, ubi quaedam de argumento carminum, quibus omnino veterum famas antiquissimas de regionibus orientalibus ac septentrionalibus contentas fuisse conicias, itemque bella antiquitus gesta his ipsis in regionibus, ut e Ritteri sententia monuimus ad IV, 13. Exstant quidem apud Longin. De sublim. sect. X, 4 nonnulli versus ex Arimaspeis ducti:

quos tamen a posterioris aetatis homine fictos esse contendunt. Vid. G. I. Voss. De historr. Graec. IV, 2, quo eodem usus est Schultze in Appar. etc. p. 5. Atque ipse Ritter. Vorhalle p. 278 haec Arimaspea carmina Herodoto quidem antiquiora esse quamvis concedens, a poeta quodam conscripta putat iunior, Apollinisque sacerdote, minime vero ab antiquissimo illo Aristea (s. Buddhâ), cuius ipsius doctrina ne illibata quidem in haec Arimaspea transierit. Quae ipsa quamvis vix intelligibilia, maximi aestimata fuisse a posterioris aetatis scriptoribus, nec sane Graecorum, Milesiorum imprimis colonorum sive mercatorum ex ore fluxisse videri. Utut statuis, hinc quoque satis intelligitur, quantopere antiquitus floruerit commercium inter Graecos Ponti accolae Asiamque orientalem et interiorem. Monuit Heeren. Ideen etc. I, 2 pag. 286.

Cap. XV.

Μεταποντίνοισι τοῖσι ἐν Ἰταλίῃ] Cum Metapontum (quam Graeciae magnae urbem amplis-

κρηόσαντα μετὰ τὴν ἀφάνισιν τὴν δευτέραν Ἀρι-
 στέω ἔτεσι τεσσαράκοντα καὶ τριηκοσίοισι, ὡς ἐγὼ
 συμβαλλόμενος ἐν Προκουνήσῳ τε καὶ Μεταποντίῳ
 2 εὗρισκον. Μεταποντιῖνοί φασι, αὐτὸν Ἀριστέην,⁴⁵
 φανέντα σφι ἐς τὴν χώραν, κελεῦσαι βωμὸν Ἀπόλ-
 λωνι ἰδρῦσασθαι, καὶ Ἀριστέω τοῦ Προκουνησίου
 ἐπωνυμίην ἔχοντα ἀνδριάντα παρ' αὐτὸν ἰστάναι.
 3 φάναι γὰρ, σφὶ τὸν Ἀπόλλωνα Ἰταλιωτέων μούνοισι
 δὴ ἀπικέσθαι ἐς τὴν χώραν, καὶ αὐτὸς οἱ ἐπεσθαι⁵⁰
 ὁ νῦν ἐὼν Ἀριστέης· τότε δὲ, ὅτε εἶπετο τῷ θεῷ,
 εἶναι κόραξ. καὶ τὸν, εἶπαντα ταῦτα, ἀφανισθῆναι.

quid Metaponti-
 ni referant, apud
 quos illius' sta-
 tua in foro.

simam nemo ignorat) vix unius
 diei itinere distet a Thuriis, ubi
 Herodotum senem vixisse operi-
 que suo ultimam manum impo-
 sisse scimus, scriptorem ipsum
 illuc profectum suis oculis in-
 spexisse auribusque percepisse,
 iure statuas licet. Cf. Dahlmann.
 Herodot. p. 50. Heyse Quaest.
 Herodot. p. 138 seqq. Hinc in-
 fra scripsit: καὶ νῦν ἔστηκε
 ἀνδριάς κ. τ. λ. Ac talia haud
 scio an serius addita habeam a
 sene Thuriis opus suum retra-
 ctante. Quo autem iure hinc
 colligi velit Renzel. p. 400 not.,
 Herodoto Italiam latiori sensu,
 quo nos vulgo accipimus, fuisse
 cognitam, equidem non expu-
 tem, cum hic quoque ut alibi
 constanter apud Nostrum Italiae
 nomen de Italia inferiori, sive
 Magna Graecia quae vocatur,
 accipi debeat, ut bene vidit
 Bredow. in Specim. Geogr. et
 Uranolog. Her. pag. XXIII seq.
 Haec autem ipsa Italiae inferioris
 regio, in qua iacet Meta-
 pontum, cum olim Bottiaea
 fuerit dicta, id ipsum ad Budd-

hae cultum Indicamque fabulae
 de Aristea originem referri vult
 Ritter. Vorhalle pag. 280.

ἔτεσι τεσσαράκοντα καὶ τριη-
 κοσίοισι] Aristeam ad Olymp.
 L posuimus in annotat. ad IV,
 13; qui multo ante primam
 Olympiadem referendus erit, si,
 quae h. l. memoriae prodantur,
 pro veris habenda forent. De
 quibus alii iudicent. Locutio ὡς
 ἐγὼ συμβαλλόμενος — εὗρι-
 σκον denuo invenitur VII, 24.
 184. VIII, 30, ubi plures libri
 ique meliores συμβαλλέμενος,
 quod nostro loco nullus offert
 liber. Tu vid. I, 68 ibiq. nott.
 et III, 68.

Ἰταλιωτέων] Graecis magi-
 stris montibus Itali sunt in-
 digenae, prisca Italiae incolae;
 Italiotae peregrini, Graeci in-
 primis, qui hac in terra consi-
 derunt. Vid. Thom. Magistr. p.
 793 ibiq. nott.

εἶναι κόραξ] Paulo aliter
 Plinius H. N. VII, (53) 52 (quo
 loco plures omnino refert mor-
 tuos, qui revixisse antiquitus
 dicebantur): „Aristeae etiam

4 σφέας δὲ, Μεταποντῖνοι λέγουσι, ἐς Δελφοὺς πέμ- 288
ψαντας, τὸν θεὸν ἐπειρωτᾶν ὅ τι τὸ φάσμα τοῦ ἀν-55
5 θρώπου εἶη. τὴν δὲ Πυθίην σφέας κελεύειν πείθε-
σθαι τῷ φάσματι πειθόμενοισι δὲ, ἄμεινον συνοίσει-
σθαι. καὶ σφέας δεξαμένους ταῦτα, ποιῆσαι ἐπιτε-
6 λέα. Καὶ νῦν ἔστηκε ἀνδριάς ἐπωνυμίην ἔχων
Ἀριστίω, παρ' αὐτῷ τῷ ἀγάλματι τοῦ Ἀπόλλωνος, 60
πέριξ δὲ αὐτὸν δάφναι ἐστᾶσι· τὸ δὲ ἄγαλμα ἐν
τῇ ἀγορῇ ἴδρται. Ἀριστίω μὲν νυν πέρι τοσαῦτα
εἰρησθῶ.

16

Τῆς δὲ γῆς, τῆς πέρι ὅδε ὁ λόγος ὠρμηται λέ-
γεσθαι, οὐδεὶς οἶδε ἀτρεκέες ὅ τι τὸ κατύπερθε
2 ἔστι. οὐδενὸς γὰρ δὴ αὐτόπτεω εἰδέναι φαρμένον

Ultra eam ter-
ram, de qua hic
agitur, explora-
tum nihil.

visam (animam scil.) evolantem ex ore in Proconneso, corvi effigie, magna, quae sequitur, fabulositate.“ De *Zalmoxi* similia referuntur IV, 95, ubi vid. nott. *Corvum* Magorum in doctrina significare *sacerdotem Solis*, teste Porphyrio de abstin. IV p. 399 (ed. Lugd. Bat. 1620) monuit Ritter. Vorhalle p. 273: quo ipso cum ad *Asiam Medicam* relegemur, *Aristeam* ille vult haberi pro vate ac ministro *Solis*, antiquissimi numinis, quod *Indorum* sit *Keros*, s. *Buddha*. Quae aliis diiudicanda relinquo, id unum adiiciens, corvum omnino sacram ferri avem, *Apollinisque* comitem ac ministrum, in auspiciis frequentem. Plura, nec hoc loco praetermisso, I. Fr. Gronovius in *Observatt.* III, 19 fin. — Ad verba proxime sequentia καὶ τὸν conf. IV, 9. Paulo post cum recentt. edd. scripsimus τὴν δὲ Πυθίην, ubi vulgo τὴν τε

Πυθίην. Ad verba ποιεῖν ἐπιτελέα conf. III, 16. IV, 3.

πέριξ δὲ αὐτὸν] Ita cum recentt. edd. reposui, cum apud Herodotum vocula πέριξ (de cuius accentu diximus ad III, 117) crebrius inveniatur quarto casui iuncta, ut docent interpretes; cf. I, 196. II, 29. III, 153. IV, 36. 52. 79. 180 coll. IV, 152, ubi libri fluctuant inter accusativum et genitivum, qui et ipse invenitur I, 179. II, 91. Nostro loco pro πέριξ sunt qui praebeant περὶ et pro αὐτὸν e *Sancrofti* libro notatur αὐτῶν, quod *Wesseling.* tenuit. — Ad argumentum loci facit *Athen.* XIII pag. 605 C.

Cap. XVI.

οὐδενὸς γὰρ δὴ αὐτόπτεω εἰδέναι κ τ. λ.] Eadem locutio III, 115 coll. II, 29. VII, 139. In his autem enarrandis de *Aristeâ* deque gentibus in illius carminis commemoratis quam prudenter egerit *Herodotus*, bene

δύναμαι πυθέσθαι· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Ἀριστέης, τοῦ-65
 περ ὀλίγω πρότερον τούτων μνήμην ἐποιεύμην,
 οὐδὲ οὗτος προσωτέρω Ἰσσηδόνων, ἐν αὐτοῖσι τοῖσι
 ἔπει ποιέων, ἔφησε ἀπικέσθαι· ἀλλὰ τὰ κατῦπερθε
 ἔλεγε ἀκοῆ, φὰς Ἰσσηδόνας εἶναι τοὺς ταῦτα λέγον-
 3τας. Ἀλλ' ὅσον μὲν ἡμεῖς ἀτρεκέως ἐπὶ μακρότα-70
 17 του οἰοί τ' ἐγενόμεθα ἀκοῆ ἔξικέσθαι, πᾶν εἰρήσε-
 17 ται. Ἀπὸ τοῦ Βορυσθενείτων ἐμπορίου, τοῦτο
 γὰρ τῶν παραθαλασσίων μεσαίτατον ἐστὶ πάσης τῆς
 Σκυθίας, ἀπὸ τούτου πρῶτοι Καλλιπίδαι νέμονται,

Supra emporium
 Borysthenitarum colunt ad
 Hypanin Callipidae, Alazones,
 [c. 49.] Scythae

observat Dahlmann. l. l. p. 104. Hinc satis patet, quid de laudibus cogitandum sit, quas Aristaeae, enarratori summa fide digno prudentique rerum indagatori, tribuerit Reichard. l. l. pag. 15.

οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Ἀριστέης] Quae mox excipiuntur et repetuntur verbis οὐδὲ οὗτος, in quibus nulla sane offensio. De particulis οὐδὲ γὰρ οὐδὲ sic iunctis conf. Hemsterhus. ad Lucian. Nigrin. 6 T. I p. 235. 236 Bip. ed. et quae alia his addidit C. Fr. Hermann. ad Lucian. De conscrib. histor. pag. 309.

τοῦπερ ὀλίγω πρότερον τούτων μνήμην ἐποιεύμην] Vid. supra IV, 13. — Pro τοῦπερ duo libri τοῦ περί et pro ὀλίγω unus Sancerosti liber ὀλίγον, quod idem III, 106 meliores libri afferunt. — Ad ποιέων conf. nott. ad IV, 13 et ad ἀκοῆ (von Hörensagen) Matth. Gr. Gr. pag. 731. Herod. I, 171. II, 29.

ἐπὶ μακρότατον — ἔξικέσθαι] Conf. II, 29 ibique nott. — HERODOT. II.

εἰρήσεται plane sic invenitur IV, 82.

Cap. XVII.

Ἀπὸ τοῦ Βορυσθενείτων ἐμπορίου — ἀπὸ τούτου πρῶτοι Καλλιπίδαι νέμονται] Loci sententia haec: a Borysthenitarum emporio (quod in medio fere universae orae maritimae Scythiae situm est), ab hoc igitur emporio (si ad interiora tendas), primi habitant Callipidae, s. primos offendes Callipidas. Moneo ob Reichardum, qui l. l. pag. 24 praepositionis ἀπὸ vim plane ignorans, locum sic reddidit: Vor der Handelsstadt der Borystheniten — wohnen die Callipiden. — Ad μεσαίτατον conf. Matth. §. 127. 133 not. 2. 134 not. — Borysthenitarum emporium haud procul ab ipsa Olbia, quae Borysthenitarum fuit urbs, situm eo loco crediderim, quo Hypanis atque Borysthenes coniuncti Ponto miscentur, illiusque urbis mercatura florentis portum fuisse. Tu conf. IV, 24 et Excurs. ad IV, 18.

Καλλιπίδαι — ἕοντες Ἕλληνας Σκύθαι] Cr. conferri vult Sprengel. Apolog. d. Hippocr.

Aroteres, Neuri,
alteri super al-
teros.

ἔόντες Ἑλληνες Σκύθαι· ὑπὲρ δὲ τούτων, ἄλλο 75
2 ἔθνος, οἷ Ἀλάζωνες καλέονται. οὔτοι δὲ καὶ οἱ
Καλλιπίδαι τὰ μὲν ἄλλα κατὰ ταῦτὰ Σκύθησι ἰπα-
σκέουσι, σῖτον δὲ καὶ σπείρουσι καὶ σιτέονται, καὶ
κρόμυνα καὶ σκόροδα καὶ φακοὺς καὶ κέγγρους.
3 Ἵπῆρ δὲ Ἀλαζώνων οἰκέουσι Σκύθαι ἀροτήρες, 80

II pag. 602 — 609. — Reichard. ex prava, quam instituit, huius loci interpretatione *Callipidas* habitasse vult ea in regione, quae nunc vocetur Bessarabia intra fluvios Kagalnik et Pruth. Atque etiam Niebuhr. Verm. Hist. Schrift. I pag. 359, Callipidas, qui ab Alazonibus sint plane diversi genere, iidemque, quos Ephorus vocet *Καρπίδας*, intra Isthmum et Olbiam habitasse censet. Sed *Carpidas* referunt ad Carpidem amnem, qui in Istrum se exonerat (IV, 49). Tu vid. Gail. ad Geogr. Min. II pag. 398. III pag. 208. 244. A Borysthene occidentem versus *Callipidarum* sedes ponit Rennel. l. l. p. 410. Nec plura lucramur e Melae verbis II, 1, 65: „*Callipidas* Hypanis includit.“ coll. Strab. XII p. 550 s. 827 A. In antiquo Olbiae psephismate perquam memorabili, quod primus protulit P. de Koepen, praeter alias gentes commemorantur *μιξέλληνες*, ad montes Olbiae vicinos considerentes et ad tuendam urbem cum Olbiopolitis iuncti, qui cum Herodoti *Callipidis* ab eodem viro docto haud male, ut videtur, comparantur. Vid. Nordgest. des Pont. pag. 92 — 95. Choix d. medaill. d. cabinet de Blaremburg. pag. 26. 27.

ὑπὲρ δὲ τούτων, ἄλλο ἔθνος, οἷ Ἀλάζωνες καλέονται] i. e. super hos, id est loca interiora, *Alazones* qui vocantur, habitant. *Ἀλάζωνες* scripsi cum Schwgh. et Gaisf. Alii *Ἀλαζόνες*, Reiz. *Ἀλαζῶνες*. Scythas *Ἀλαζῶνας* commemorat Strabo l. l. Tu vid. infra IV, 52 et Stephan. Byz. s. v. *Ἀλαζών* p. 87 Berkel. Componi vult hos *Alazones* cum *Alysoniis* apud Herod. III, 90 Köppen. Nordgest. d. Pont. p. 55, prava ille quidem lectione deceptus, itemque cum *Amazonibus*, probaturus sacra Chaldaica ad septentrionales Ponti oras esse traducta. In *Podolia* ac regione *Braklaw* hanc gentem habitasse Rennelii est sententia p. 410, a quo nec Reichard. l. l. pag. 25, nec Mannert. IV p. 94 valde discedunt. Add. Heeren. Ideen I, 2 p. 272, quo auctore gentis sedes ibi quaerendae, ubi Borysthene (Dniepr) et Hypanis (Bug) sibi appropinquant. κρόμυνα καὶ σκόροδα] Cf. II, 125. Utrumque sic iunctum reperitur Numer. XI, 5 monente Wesseling., qui Geoponn. XII, 30, alia, citavit.

Ἵπῆρ δὲ Ἀλαζώνων οἰκέουσι Σκύθαι ἀροτήρες] *Scythas aroteres*, qui supra *Alazones* locantur et una cum iis nominantur IV, 52, bene ab iis dis-

οἱ οὐκ ἐπὶ σιτήσει σπείρουσι τὸν σῖτον, ἀλλ' ἐπὶ
 4 πρήσει. τούτων δὲ κατύπερθε οἰκέουσι Νευροί.

tingui vult Völcker. (Myth. Geogr. p. 179), qui *Σκύθαι γεωργοὶ* vocantur (IV, 18. 53. 54) Scythaeque sint Hellenici, orientem versus a Borysthene habitantes, cum Scythae *Aroteres* occidentem versus a Borysthene sedes tenuisse putandi sint, praesertim cum inde a Danubio atque Polonia, quae nunc vocatur, usque ad mare Asovicum solum sit fertile planisque gignendis valde aptum. Cf. Heeren. l. l. p. 272. Itaque in ea regione, cui nunc nomen *Ukraine*, quaeque frumento hodieque abundet, *Scythas Aroteres* habitasse ponit pag. 295; quorum sedes ad superiorem Tyram (Dniester) collocat Blaremberg *Choix des medailles* etc. pag. 13; ad Borysthenem (Dnieper) atque in Podolia Niebuhr. (Hist. Schrift. I p. 360), in australi parte Galitiae ac Bukowina, tractuque septentrionali Moldaviae, Podoliae ac Vollhyniae Mannert. l. l. IV pag. 95. Ac denique commemoranda Ritteri opinio, qua *Scythae Aroteres* posterii sint antiquorum Cimmeriorum, qui servi Scytharum atque Alazonum olim fuerint facti. Vid. Vorhalle etc. p. 344. 458.

οἱ οὐκ ἐπὶ σιτήσει — ἀλλ' ἐπὶ πρήσει] Bene observat Heeren. Ideen I, 2 pag. 297, uti nunc ex hisce Russiae meridionalis regionibus, iis praecipue, quae ad utramque Borysthenis ripam sitae ad Kiev

usque pertinent (*Ukraine* vulgo nuncupant), magna frumenti copia exportatur per Ponti Euxini emporia, ita antiquitus iam ex iisdem terris frumento abundantibus mercaturae causa magnam frumenti vim fuisse Olbiam advectam, unde Iones, Athenienses, alii Graeci in alias orbis terrarum partes navibus illud ultra transvexerint.

τούτων δὲ κατύπερθε οἰκέουσι Νευροί] τούτων cum Gaisf. et Matth. dedi pro *τούτων*. *Neuros*, de quibus infra IV, 51. 105, ad fontes Hypanis (Bug) et Tyrae (Dniester) in Galitiae regioneque vicina Lutzk habitasse statuit Rennel. l. l. pag. 415, quos eosdem in regionibus prope Lemberg Vistulam versus sedes suas habuisse docet Mannert. IV p. 103. Et sane eo ducere videtur Herodotus ipse IV, 100. Heeren. Ideen I, 2 pag. 276 in Polonia interiori ac Lithuania a Carpatibus montibus lacuque, unde Tyras proveniat, septentrionem versus usque ad Borysthenem commoratos esse *Neuros* scribit; quos in Poloniae ac Lithuaniae confiniis sedisse vult Reichard. l. l. p. 57: ubi et fluvius *Narew* urbsque eiusdem nominis ad eius fontes condita lacusque *Narosz* in gubernio Minsk *Neurorum* vestigia prodere videantur. Inter veteres praeter Herodotum *Neurorum* gentis meminerunt Plinius H. N. IV, (26) 12. Mel. II, 1, 75. 130, Ammian.

Νευρῶν δὲ τὸ πρὸς βορῆν ἄνεμον, ἐρημος ἀνθρώπων, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν. ταῦτα μὲν παρὰ τὸν Ὑπαιριν ποταμὸν ἐστὶ ἔθνεα, πρὸς ἐσπέρας τοῦ Βορυσθένεος. Ἀτὰρ διαβάντι τὸν Βορυσθένεα, ἀπὸ 85 θαλάσσης πρῶτον μὲν ἡ Ὑλαίη. ἀπὸ δὲ ταύτης ἄνω οἰκέουσι Σκύθαι γεωργοὶ, τοὺς Ἕλληνες

18

Ad Borysthenis alterum latus a mari prima Hylaea: super eam Scythae Georgi,

Marcell. XXII, 8. Anon. Peripl. §. 3 (T. III p. 209 Gail.), qui primos ad Istrum habitare Carpidas ex Ephoro tradit, dein Arotères ulterius Neurosque usque ad regionem iterum desertam ob glaciem. lidem, opinor, sunt *Navari* apud Ptolemaeum, in gubernio Minsk collocandi, nisi fallor. Cr. de *Neuris* conferri vult Gotting. gelehrt. Anz. 1815 nr. 126 pag. 1244 seqq., ibique Orchowsky Discours sur l'origine de la Pologne sur la langue et la literature de cette nation. Qui non aliter fere atque Heeren. l. l. *Neurorum* sedes ponit in interiori Polonia septentrionem versus multum extensas et maximam Lithuaniae partem complectentes; idemque *Neurorum* vestigia sibi reperisse videtur in fluvio *Vilia* (ad quem urbs *Vilna*), cui apud indigenas nomen *Neris* et in montibus *Ponari*, quibus apud Lithuaniae incolas nomen *Pan-Neris* (i. e. usque ad *Nerin*) quibusque separentur, qui Poloniae et qui Lithuaniae lingua utantur. Et hanc terram ob multos fluvios, lacus, camposque planos genti pastoritiae multum convenire addit.

Νευρῶν δὲ τὸ πρὸς βορῆν ἄνεμον] Ad structuram verborum conf. Matth. Gr. Gr. §.

437 not. 4. Wesseling. confert similes locos IV, 20. 19. 185. 191. Mox cum Schweigh. ac Gaisf. et hoc loco et seqq. e Florentino aliisque dedi *ἐρημος* pro vulg. *ἐρημος*, quod retinuisse video Matthiae. At alterum Ionibus magis convenire testatur Buttman. Gramm. mai. I p. 55. De *Hypani* vid. nott. ad IV, 52; de *Borysthene* nott. ad IV, 53.

Cap. XVIII.

Ἀτὰρ διαβάντι τὸν Βορυσθένεα κ. τ. λ.] Hinc sua haurisse videtur Anon. Peripl. §. 3 (T. III p. 209 ed. Gail.). De *Hylaea* diximus ad IV, 9.

ἄνω οἰκέουσι Σκύθαι γεωργοί] *Palmariam Valckenaerii* emendationem ἄνω pro ἀνθρώποι (quod omnes libri scripti h. l. praebent quodque per compendium vulgo scribi [ἄνοι] nemo nescit) iure receperunt in textum posteriori editores probavitque Bast. in Gail. Geogr. minn. T. III pag. 245 ipseque Gail. T. II p. 399. Quin ipsius *Scymni Chii*, Herodotum probabiliter exscribentis auctoritate hoc probari videtur; vid. *Fragmm.* vs. 107. Hinc loci sententia existit haec: „hinc longius a mari remoti *Scythae* habitant *Georgi*;“ cum ἄνω οἰκεῖν atque οἱ ἄνω dicantur,

οἱ οἰκέοντες ἐπὶ τῷ Ἰπάνι ποταμῷ καλέουσι Βορυσθενείτας, σφέας δὲ αὐτοὺς, Ὀλβιοπολίτας. οὗτοι ὦν οἱ γεωργοὶ Σκύθαι νέμονται, τὸ μὲν πρὸς τὴν 90 ἕξω, ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδοῦ, κατήκοντες ἐπὶ ποταμὸν τῷ οὖνομα κεῖται Παντικάπης· τὸ δὲ πρὸς βορῆν ἄνεμον, πλούον ἀνὰ τὸν Βορυσθένεα ἡμερέων

quorum terra patet in latum ad Panticapen tridui iter; in longum, dierum XI navigatione per Borysthenem: ultra, solitudo: ultra solitudinem, Androphagi, natio haud Scythica: ultra eam, omnia deserta.

qui a mari sint remotiores; οἱ κάτω, qui ad ipsum mare habitent. Cf. Herod. II, 7. 155. Thucyd. II, 83. 98 coll. I, 7. Pausan. V fin., alia, quae larga manu dedit Valckenaerius. Ipsos *Scythas Georgos*, quos a *Scythis Aroteribus* bene distinguendos esse ad IV, 17 diximus, ad laevam (i. e. orientalem) ripam Borysthenis in regione late patenti atque extensa habitasse ait vir doctus in Choix des medaill. d. cabinet d. Blaremberg etc. p. 12. Ac sane agitur hic de gente, quae regiones inter Borysthenem et Tanain sitas tenuerit, ut bene vidit Heeren. Ideen I, 1 p. 275. Ad meridiem Borysthenis ab oppido Kinburn usque ad fluvium Konskoje, qui Herodoti sit Panticapes, *Georgorum Scytharum* sedes fuisse ponit Reichard. l. l. p. 26. 48. Attigit gentem Strabo VII pag. 311 s. 478 C., itemque Mela II, 1, ubi aliorum commenta de hac gente retulit Tzschucke (nott. exegg. p. 55 Vol. III P. II).

οἱ οἰκέοντες ἐπὶ τῷ Ἰπάνι ποταμῷ] Duo Codd. ὑπὸ τῷ Ἰπάνι. Male, ut e Dion. Chrysost. Borysth. p. 437 B., itemque e Scymn. Chii fragmm. vs. 57 et, qui hunc secutus est, Anon. Peripl. §. 12 (T. III p.

218 ed. Gail.), satis intelligitur. Inde quoque IV, 53, nunc iure repositum ἐπὶ τῷ Ἰπάνι, cum, qui flumen accolant, dicantur habitare ἐπὶ τῷ ποταμῷ minime ὑπὸ τῷ ποταμῷ, ut II, 108, alibi. Et, monente Cr., probat Bast. Lettre critiq. p. 15. 19 seqq. Schaefer. Melett. criticc. p. 104. — De iis verbis, quae continuo sequuntur, in Excursu ad h. l. diximus. De *Panticape* vid. nott. ad IV, 54.

τὸ δὲ πρὸς βορῆν ἄνεμον] Cf. nott. ad IV, 7. Mox quod *undecim* ponit dierum navigationem, infra IV, 53 *decem* statuit. Sed Tu vid. ibi notatt. In proxime seqq. pro ἡδη, quod retinuit Matthiae, equidem, Schweigh. et Gaisf. secutus, dedi ἡ δέ. — Refertur ad hunc locum annotatio P. de Köppenii (Nordgest. d. Pont. p. 13 not.), Herodoteam Scythiam ulterius septentrionem versus porrectam fuisse negantis, quam quo usque tumuli pertineant meridionales in gubernio Kursk, ubi novum quoque hominum genus incipere videatur, a meridionalis Russiae incolis prorsus diversum. Neque hoc obiici posse, quod deserta dicantur interposita inter Scythas et caeteras gentes magis septentrionem versus habitantes; cum ipsa Scythia-

3 ἔνδεκα. ἢ δὲ κατ' ὑπερθε τούτων ἐρημὸς ἐστὶ ἐπὶ πολλόν. μετὰ δὲ τὴν ἐρημίον Ἀνδροφάγοι οἰκέουσι, 95
 4 ἔθνος ἐὸν ἴδιον καὶ οὐδαμῶς Σκυθικόν. τὸ δὲ τούτων κατ' ὑπερθε, ἐρημὸς ἤδη ἀληθείας, καὶ ἔθνος ἀνθρώπων οὐδὲν, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν. Τὸ δὲ πρὸς τὴν ἕω γεωργῶν τούτων Σκυθίων, διαβάντι τὸν Παντικάπην ποταμὸν, Νομάδες ἤδη Σκύθαι νέ- 1
 μονται, οὔτε τι σπείροντες οὐδὲν, οὔτε ἀροῦντες· ψιλὴ δὲ δενδρέων πᾶσα αὐτῆ γῆ, πλὴν τῆς Ἰλαίης.
 2 οἱ δὲ Νομάδες οὔτοι τὸ πρὸς τὴν ἕω, ἡμερέων τεσσέρων καὶ δέκα ὁδὸν, νέμονται χῶρον κατατεί-

19
 Iuxta Scythas
 Georgos ad ori-
 entem, Scythae
 Nomades, inter
 Panticapen et
 Gerrhum, regio-
 ne lata XIV die-
 rum iter.

rum terra minime fuerit culta ipsaque illa deserta illic incoeperint, quo undecim dierum navigatione, adverso Borysthene, perveniri potuerit.

μετὰ δὲ τὴν ἐρημίον Ἀνδροφάγοι οἰκέουσι] De *Androphagis* conf. IV, 100. 106 ibiq. nott. In gubernio Smolensk gentem habitasse ponit Heeren. I, 2 pag. 277, nec valde discedunt, quae de sedibus huius gentis statuit Reichard. l. l. pag. 58. Rennel. l. l. pag. 414 ad ripam fluvii Prypetz in Russorum Polonia Androphagos collocat, adeoque in gubernio Minsk. Et sane ad hanc sententiam ducere videtur alter locus IV, 100.

Cap. XIX.

Νομάδες ἤδη Σκύθαι νέμονται κ. τ. λ.] Reichardo auctore pag. 28 regionem desertam, quae nunc *Nogaica* dicitur, hi Nomades tenuerunt. Idem statuit Völcker. Myth. Geogr. p. 180. — De *Hylaea* vid. nott. ad IV, 9; de *Panticape* nott. ad IV, 54.

ἡμερέων τεσσέρων καὶ δέκα ὁδὸν] Rennel. l. l. pag. 407, quocum facit Miot, alter Gallus Herodoti interpres, hunc diurnorum itinerum numerum esse probum negat, cum Scythae regii, accolae nomadum, a quibus non nisi Gerrho separati sint, meridiem versus usque ad Tauricam Chersonesum (IV, 20) pertinere dicantur, ita ut a Borysthene, a cuius ostio fere incipit Chersonesus, septendecim dierum itinere remoti esse nequeant. Quare *quatuordecim* dierum iter in *quatuor* dierum iter forsan commutandum esse suspicatur p. 409. In quam eandem sententiam observat quoque Reichard. l. l. pag. 27, mensuram dierum quatuordecim ab occidente ad orientem esse maiorem, quam quae e mappis geographicis sumi queat; itemque Völcker. l. l. pag. 180 spatium quatuordecim dierum convenire negat; ita ut vel errorem in his subesse statuamus necesse sit, vel alia certe minusque solita mensura Nostrum usum esse ponamus.

20 νοῦσαν ἐπὶ ποταμὸν Γέρορον. Πέρον δὲ τοῦ Γέρο-5
 ῥου ταῦτα δὴ τὰ καλούμενα Βασιλήϊά ἐστι, καὶ
 Σκύθαι οἱ ἄριστοὶ τε καὶ πλεῖστοι, καὶ τοὺς ἄλ-
 λους νομίζοντες Σκύθας δούλους σφετέρους εἶναι.
 Σκατήκουσι δὲ οὗτοι, τὸ μὲν πρὸς μεσαμβρίην, ἔς

Trans Gerrhum,
 Scythae regii,
 [c. 56.] qui a
 meridie attingunt
 regionem
 Tauricam; ab
 aurora, fossam
 [c. 3.] et Cre-
 mmos, partim
 etiam Tanaiu:

ἐπὶ ποταμὸν Γέρορον] De
 Gerrho conf. IV, 20. 56. Plin.
 H. N. IV, 12 (26): „Gerrhus
 Basilidas et Nomadas separat.“
 Quem Larcherus (in Tab.
 Geogr.) pro brachio Borysthe-
 nis habet, Danvillius (Mém. de
 l'Acad. d. Inscr. XXXV p. 581)
 pro eo fluvio, cui nunc nomen
Molosznija - wodi. In quem
 ipsum qui influit *Tokmak*, eum
 pro Gerrho haberi vult Gatterer
 (Abhandl. von Thracien etc.,
 übersetzt v. Schlichthorst. Got-
 ting. 1800. 8. p. 19). Pluribus
 de hoc fluvio, quocum qui con-
 veniat, nullus fere hodieque re-
 peritur, disputat Rennel. l. l.
 pag. 407, cuius argumenta re-
 petiit Miot ad h. l. Gerrhum
 enim et ipse olim Borysthenis
 brachium fuisse suspicatur in
 Maeotin se exonerans: quod
 tamen, Borysthene ad occiden-
 tem magis magisque converso,
 paulatim aquâ detractâ ita ex-
 siccatum fuerit, ut ad mare us-
 que pervenire amplius non pos-
 set, sed in paludes, quales
 etiamnum ibi reperiantur, demer-
 geretur. Quin hodieque eo fer-
 me loco, quo Gerrhum mari se
 miscuisse credibile sit, plures
 inveniri rivulos, in lacum an-
 gustum Molocnoe confluentes,
 quem olim cum maris non valde
 remoti sinu quodam coniunctum
 fuisse probabile sit. Mannert.

IV p. 96 fluvium *Calmium* esse
Gerrhum statuit; pro fluvio
Molotschnyia habet Reichard. l. l.
 pag. 51, pro fluvio, qui nunc
 vocetur *Moloczna* (qui idem at-
 que Molotschnyia), quique tam
 prope accedens ad Borysthenem,
 ut pro uno eius brachio haberi
 possit, in Maeotin influat, ha-
 bet Völcker. l. l. pag. 176 seq.
 At *Gerrhi regionem*, infra IV,
 53 commemoratam non nisi ad
 Borysthenem superiorem quae-
 rendam esse censet Heeren.
 Ideen etc. I, 2 pag. 275; quam
 Mannert. IV p. 80 collocat pro-
 pe urbem Kiew eique oppositam
 et paulo magis septentrionem
 versus porrectam. Sed Tu conf.
 nott. ad IV, 53.

Cap. XX.

ταῦτα δὴ τὰ καλούμενα Βα-
 σιλήϊά ἐστι] Intelligitur ea re-
 gio, quam *regii*, qui vocantur,
Scythae obtinent, de quibus
 conf. IV, 6. Add. Tzschuck. ad
 Mel. II, 1 nott. exegg. pag. 53
 seq. Vol. III P. II. Ac Niebuhr.
 Vermischte Hist. Schrift. I pag.
 360, hic cogitandum putat de
 regione orientali desertorum,
 quae sunt circa fluvium Donetz
 ad Maeotidem usque porrecta
 itemque in ipsa Taurica. Illum
 enim fluvium, ab oriente Borys-
 thenis delabentem, cum Ol-
 biopolitae pro Borysthenis ha-
 buerint brachio, facile oriri po-

supra eos, Melanchlaeni, a Scythis diversi; ulterius, paludes et vasta omnia.

τὴν Ταυρικὴν· τὸ δὲ πρὸς ἡῶ, ἐπὶ τε τάφρον, τὴν δὴ οἱ ἐκ τῶν τυφλῶν γενόμενοι ὠρουσαν, καὶ ἐπὶ 10 τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος τὸ ἐμπόριον, τὸ καλεῖται Κορημοί· τὰ δὲ αὐτῶν κατήκουσι ἐπὶ ποταμὸν Τά-3 νναῖν. Τὰ δὲ κατ' ἄκρον πρὸς βορρῆν ἄνεμον τῶν βασιληῶν Σκυθῶν οἰκέουσι Μελάγγλαινοι, ἄλλο 15 4 ἔθνος, καὶ οὐ Σκυθικόν. Μελαγγλαίνων δὲ

tuisse errorem, ita ut fluvium, qui revera in Tanain se infundat, in Maeotin exire putarint.

τὸ δὲ πρὸς ἡῶ] Conf. Matth. Gr. Gr. §. 437 not. 4. De fossa, quam commemorat Noster, diximus ad IV, 3. — In proxime seqq. pro Μαιήτιδος Mediceus, alii, exhibent Μαιώτιδος. Tu vid. nott. ad IV, 3.

Κορημοί] Cf. IV, 110, ubi ad ditionem Scytharum liberorum hoc emporium pertinuisse dicitur. De ipsa voce conf. Hesyeh. s. v. II p. 345 ed. Albert. Unde differt, opinor, Cremnicos, cuius Plinius meminit H. N. IV, 12 (26). Ac videtur Mannerto IV p. 84 seq., ita omnino locus fuisse appellatus saxosus, qui ubi revera fuerit, vix accuratius definiendum, nisi quod prope Calmium fluvium fuisse videri statuas. Ritter. (Vorhalle pag. 156) in universum reddit: Die Klippen. Reichard. l. l. pag. 27 locum quaeri posse censet in vico Stari-Krim ad fluvium Calmium, non procul ab urbe Mariupol. — In proxime sequentibus quod Reiskio in mentem venerat scribere τοὶ δὲ αὐτῶν pro τὰ δὲ αὐτῶν, quod omnes tenent scripti libri, merito obloquitur Struve Spec.

Quaest. I p. 12. Ipsa sententia minime dubia. Nam Scythas hosce vult partim etiam ulterius usque ad Tanain pertinere.

Μελάγγλαινοι] De hac gente conf. IV, 100. 102. 107, ubi ipsius nominis redditur ratio. Ac praeterea eam commemorant Stephanus Byz. s. v. (ex Hecataeo Milesio, cuius vid. fragmm. pag. 87 ed. Klausen.), Scylax in Periplus. §. 78. 79 (p. 286 sq. Tom. I ed. Gail.) ac Plinius H. N. VI, 5. Sedes in Russiae guberniis Nowgorod, Orel, Mohilew, Kursk, aliis proximis fuisse vult Rennel. pag. 413, quem sequitur Larcher. in Tab. Geogr. At Heeren. Ideen I, 2 pag. 277, quocum facit Mannert. IV p. 104 prope Moscuam habitasse statuit Melanchlaenos; qui cum Scythicae stirpis non fuerint, Scythicis quamvis utentes institutis (Herod. IV, 107), idem Heeren. cum Gatterer. eos ad Germanorum genus relatos vult non aliter atque Androphagos. Reichardum si audias l. l. pag. 58 Melanchlaeni a fluvio Wolchow usque ad Volgae primordia extendebantur, Herodotumque probabile est Mologenos, quos memorat Ptolem. VI, 14, atque hodiernum

τὸ κατύπερθε, λίμναι, καὶ ἐρημός ἐστι ἀνθρώπων,
κατόσον ἡμεῖς ἴδμεν.

290

21 Τάναϊν δὲ ποταμὸν διαβάντι, οὐκέτι Σκυθικῆ, Trans Tanain;
ἀλλ' ἢ μὲν πρώτη τῶν λαξίων Σαυροματέων ἐστὶ. 20 qui Scythiae ter-
minus, primi
Sauromatae, a

Mologa, quod et fluvii in Volgam
se exonerantis et urbis ibi sitae
nomen est, in unam Melanchlae-
norum appellationem confudisse.
De quibus ipse viderit vir doctus.

τὸ κατύπερθε, λίμναι] La-
cium *Ladoga* et *Onega* hic intel-
ligi volunt Mannert. IV p. 104
atque Reichard. l. l. pag. 28:
quod ipsum temerarium videtur
Köppenio (Nordgest. d. Pont.
pag. 17); sed magis adeo tem-
erarium hoc, quod ad hos
ipsos lacus Melanchlaenorum ses-
des a Rudbeckio constituentur.

Cap. XXI.

ἢ μὲν πρώτη τῶν λαξίων]
Glossa Herodotea *λάξιν* exponit
μερισμὸν, κληρὸν, i. e. *sortem*,
portionem terrae; nec aliter fere
Hesych. (T. II p. 424 coll. 467
Alb.) ac Suidas s. v. T. II pag.
415. Neque vero scribendum
λαξίς, sed *λάξις*, monente
Schweighaeus. Et conf. Gregor.
Coriath. de dial. Ion. §. 139
ibique Koen. p. 534. Quare
non intelligo, cur Gatterer.
(Societ. Gotting. Commentt.
XIV p. 31) *λάξιν* hic *portionem*
significare neget, ipse interpre-
tans *primam regionum*. — Cr.
ad h. l. conferri vult Schöne-
mann. Geogr. Argon. p. 36.

Σαυροματέων ἐστὶ] *Sauro-*
matæ commemorantur IV, 57.

110. 116 coll. Pompon. Mel.
II, 1, 15. I, 19, 140. (ubi vid.
Tzschucke nott. exegg. Vol. III
P. I pag. 642 seq. coll. ad III,
4. Vol. III P. III p. 106 seqq.)
Unde colligit Rennel. pag. 415,
quocum conf. Mannert. IV pag.
107, habitasse gentem intra
Tanain s. Don atque Volgam,
quà parte uterque fluvius ma-
xime sibi appropinquet, unde
formetur Isthmus Zaritzyn, et
probabiliter ad utramque ripam
fluvii Hygrin, qui nunc vocetur
Donetz. A meridie porriguntur
deserta Astracana itemque regio
Tanaiticorum Cosaccorum, qui
nunc appellantur; a septen-
trione atque oriente Budini loca
proxima Sauromatis tenent.
Quae probans Larcher. in 'Tab.
Geogr. s. v. sedes gentis incoe-
pisse statuit, quà Palus Maeo-
tica fiat latior, indeque orien-
tem et septentrionem versus
quindecim dierum itinere patu-
isse. Ad Rennelii sententiam
accedit quoque Heeren. Ideen
I, 2 pag. 278, recte monens
Sauromatas hic eosdem esse at-
que *Sarmatas**); quae gens
tennerit deserta a Cosaccis Ta-
naiticis nunc occupata adeoque
fortasse partem desertorum
Astracanorum septentrionem
versus, ad eum usque locum,

*) Sic, uti hoc utar, Mela I, 19 *Sarmatis* ea tribuit, quae *Sauro-*
matæ Herodotus. Tu conf. Tzschucke ad Mel. III nott. exegg. pag. 106
Gail. ad Geogr. minn. II pag. 402.

sinu Maentidis
boream versus,
regione longa,
dierum XV iter:
[c. 116.] supra
Budini:

οὐ ἐκ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενοι τῆς Μαιήτιδος λίμνης,
νέμονται τὸ πρὸς βορῆν ἄνεμον, ἡμερέων πεντεκαί-
δεκα ὁδόν, πᾶσαν ἰοῦσαν ψιλὴν καὶ ἀγρίων καὶ
2 ἡμέρων δενδρέων. ὑπεροικέουσι δὲ τούτων, δευτέ-
ρην λάξιν ἔχοντες, Βουδῖνοι, γῆν νεμόμενοι

quo sibi maxime appropinquant Tanais ac Volga. Easdem Cosaccorum regiones meridionalesque gubernii Saratow tractus Sauromatas sive Sarmatas occupasse statuit Reichard. p. 29, ac multo antea Gatter. ap. Billebeck. Difficill. As. etc. p. 23. Cr. his haec addidit: „De Sarmatarum originibus conf. Stanislaw Siestrénczewicz de Bohuscz. Recherches historiques sur l'origine des Sarmates, des Esclavons et des Slaves. Petropoli 1812. 1813. Is circa annum 1455 a. Chr. n. per Scythas ex Assyria Mediaque delatos putat Sarmatas indeque ad Tanain fluvium; profectos autem in Europam Sarmatas esse iam ante Herodoti aetatem, transiisse Tanain plurimos anno 380 a. Chr. n. adortosque esse incolas Scythiae Europaeae.“

οὐ ἐκ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενοι τῆς Μαιήτιδος λίμνης, νέμονται τὸ πρὸς βορῆν ἄνεμον] βορῆν cum Gaisf. dedi pro βορέην. — Gatterer haec ita intelligit (Soc. Gotting. Comm. XIV p. 31), ut ab ostio fluminis Tanais (coll. Herod. IV, 100) Sauromatae incolant tractum, boream versus procurrentem, iuxta orientalem Tanais ripam.

ἡμερέων πεντεκαίδεκα ὁδόν] Sauromatarum terram boream

versus per quindecim dierum itinera sive, quod idem est, per LXXV miliaria Germann., extendi negat Gatter. i. l. p. 32, cum Herodotus, ita forsitan eductus a Scythicis sive Graecis mercatoribus has regiones visentibus, Volgam, quam nimirum prorsus ignorarit, pro superiori Tanai habuerit ea potissimum parte, qua Tanais, cursu maxime flexo et curvato, Volgae proxime accedere videatur.

δευτέρην λάξιν ἔχοντες] Pro λάξιν duo codd. τάξιν; quod ex interpretamento in textum fluxisse nemo non videt. Paulo ante cum Gaisf. rescripti τούτων pro τουτέων, ut IV, 13. 37, alibi.

Βουδῖνοι] De Budinis conf. Herodot. IV, 22. 105. 108. 123, Mela I, 19 fin.: „Foecundos pabulo, et alia steriles nudosque campos tenent Budini.“ [ubi conf. Tzschucke nott. critt. Vol. II P. I pag. 647 et nott. exegg. Vol. III P. I pag. 645 seq.] Ob quae loca Mannert, (Geogr. d. Gr. u. Röm. III pag. 9 seqq. 15 seqq. coll. 493. IV pag. 103. 108) sedes gentis collocat in regionibus a septentrione et oriente Galitiae ac Ludomiriae ad Vistulam usque versus mare Balticum; eodemque refert Butones apud Strab. VII

22 πᾶσαν δασέην ὕλη παντοίη. Βουδίνων δὲ κατύπερ-25

p. 290 s. 445 A., qui Plinio H. N. IV, 14 sunt *Guttones* et Ptolemaeo *Batini*. Quin ulterius progressus *Budinos*, sive *Gelonos* pro *Germanis antiquissimis* haberi vult sive *Gothis*, quorum dux Odin sive Wodan. Quae nunc non magis disquirere vacat, quam Ritteri opinionem (Vorhalle p. 25 seq. 30. 153 seqq.), quā *Budini* Buddhae, Indici dei, habeantur cultores, ex Asia mediā adeoque India luc delati. Bayer. in Opuscc. p. 88 ed. Klotz. *Budinos* et *Gelonos* ibi fere habitasse putat, ubi Palatinatus est Chelmensis et Brzestiensis in Polonia. A septentrione Sauromatarum, ultra Tanain habitantium, *Budino-*rum sedes quaerendas esse monet Köppen. Nordgest. d. Pont. pag. 17. 68, ea fere in regione gubernii Woronjesh, ubi nunc oppidum *Bobrow* sive *urbs castorea*. Nec alia est sententia Rennelii pag. 416 et Ritteri (Erdkunde II p. 765. 766). In gubernii Astracani parte, quae ad fluvium laik vergit, *Budinos* collocat Billerbeck. Diffic. As. pag. 23; Heeren. (Ideen I, 2 pag. 278) in gubernio Saratow, et, gentem magnam et frequentem ulterius septentrionem orientemve versus productam existimare si liceat, in guberniis Pensa, Simbirsk, Kasan usque ad Perm et usque ad vicinitatem Norossi montis (s. Ural meridionalis). Adhuc enim iis in terris sylvas plurimas esse narrant, navibus fabricandis

materiam suppeditantes. Non aliter Reichard. pag. 33. 59 *Budino-*rum sedes, quo tempore Scythiam invaserit Darius, intra Tanain et Volgā fuisse statuit, in occidentali parte gubernii Simbirsk, in septentrionali parte gubernii Saratow regionibusque Pensa et Tambow. Quin nomina quaedam subiicit, in quibus antiquam gentis nomen adhuc cognosci queat. Coraës (ad Hippocrat. De aer. aq. et locc. T. II p. 313) secutus Büschingium, *Tartaros Budziacos* qui nunc vocantur, *Budino-*rum vult posteros esse. Quibuscum conferenda, quae prius de his statuerat Gatterer. in Comm. Societ. Gott. XIV pag. 33, et Danvillius (Mém. de l'Acad. des Inscriptt. XXXV pag. 550 coll. 586), qui quae de *Budinis* ab Herodoto et hoc loco et potissimum infra IV, 108 referuntur, egregie convenire existimat cum iis, quae recentiores peregrinatores de Circassiorum regionibus et terra Kuban memoriae prodiderint. Ad Caucasi regiones tum erunt relegandi *Budini*: quemadmodum olim quoque Bayerus voluerat. At mihi Köppenii et eorum, qui ipsum secuti sunt, sententia, a qua nec Heerenii, nec reliquorum sententia valde recedit, praeferenda videtur. Cr. conferri vult Götting. Anz. 1823 nr. 75 pag. 747. Ubi ex historia Poloniae, quae auctore Bandtke prodiit Cracoviae 1822, inter alia hoc quoque refertur, *Budinos* pri-

supra hos ad boream, solitudo itineris octidui: post solitudinem ad subsolanum versus, Thyssa-

θε πρὸς βορῆν, ἔστι πρώτη μὲν ἐρημος, ἐπ' ἡμερέων ἑπτὰ ὁδὸν· μετὰ δὲ τὴν ἐρημον, ἀποκλίνοντι μᾶλλον πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον, νέμονται Θυσσαγέται,

mitus habitasse in Russiae meridionalis tractibus finitimos Sarmatiae Asiaticae, quae intra Volgam ac Tanain sita fertur, temporum decursu, aliis gentibus ex Asia interiori advenientibus, occidentem versus magis magisque processisse; esse vero Budinos eosdem atque *Wudinos* ac *Wenedos* (nos *Wenden* vocamus), nomine deducto a *Wenda*, s. *Wanda*, quod *aquam* (*unda*, *woda*) denotet, cum gentis sedes primitivae aquis, stagnis ac paludibus plenae fuerint. Quin *Gelonos* illic legimus eosdem esse atque Hyperboreos, quorum dona quotannis Delum missa fuerint. Idem *Cr.* conferri vult Interpret. ad Ammian. Marcell. XXXI, 2. 13 T. III p. 358 Wagn. — πᾶσαν δασέην ὕλη παντοίη. Pro ὕλη Koen. ad Gregor. Corinth. pag. 474 suspicatur ἰδη. Tu vide IV, 109 ibique nott.

Cap. XXII.

ἔστι πρώτη μὲν ἐρημος, ἐπ' ἡμερέων ἑπτὰ ὁδόν] Eadem infra IV, 123. Observat autem De Guignes (Mém. de l'Acad. d. Inscriptt. XXXV pag. 546), intra Tanain et Volgam et quidem orientali in parte, ab urbe Astracan si rectà occidentem versus tendas, adhuc plura esse deserta; quarum unum hoc loco ab Herodoto probabiliter intelligatur. Quod desertum, auctore Gatterer. l. l. pag. 33 hodie vocatur *Iaikanum*, s. *Uralium* desertum, a Calmuccis

Naryn, a Russis *Ryn-peski*. Mannert. IV pag. 109 de regione sabulosa trans Volgam circa lacum salsum, Elton, hic cogitandum esse suspicatur. Utut est, ad orientalem Volgae ripam haec deserta quaerenda esse, hic illic nunc ad agriculturam adhiberi coepta, pronuntiat Reichard. l. l. pag. 33. — Mox cum recentt. edd. exhibui ἀποκλίνοντι pro ἀποκλίναντι. Cf. III, 114. Verba πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον (in quibus ἄνεμον simili abundantia adiectum putamus, quā in locutione illa, πρὸς βορῆν ἄνεμον IV, 7, similibus) valent: *Eurum*, *Subsolanum versus*, ut IV, 99. 152. VII, 188. Nam ὁ ἀπηλιώτης *subsolanus* est ventus, qui ab ortu aequinoctiali procedit. Nos: *Ostwind*. Cf. Salmas. Exercitt. Plinn. pag. 879 F., quo recte utitur Leopold. ad Plut. Sertor. 8. Coraes ad Hippocrat. De aer. aq. et locc. T. I p. LXXIX. LXXXIII.

Θυσσαγέται] Vid. infra IV, 123 et Steph. Byz. s. v. p. 405 Berk. Apud Plinium H. N. IV, 12 (26). VI, 7 vocantur *Thyssagetae*. Add. Pompon. Mel. I, 19, 141: „Iuxta Thyssagetae Turcaeque vastas sylvas occupant alunturque venando;“ ubi conf. de vocis scriptura Tzschucke in nott. critt. Vol. II P. I p. 648. Post De Guignes, qui l. l. pag. 546. 550 *Thyssagetas* ad utramque Volgae ripam in re-

ἔθνος πολλὸν καὶ ἴδιον· ζῶουσι δὲ ἀπὸ θήρης. 30
 3 Συνεχές δὲ τούτοις ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις 30
 κατοικημένοι εἰσὶ τοῖς οὐνομα κεῖται Ἰῦραι, καὶ

getae, vicinique
 Iyrcae: horum
 venandi ratio:
 supra eos auro-
 ram versus, alii

gionibus planis terrae Captchac usque ad fluvium Ibi habitasse posuerat, exstitit Gatterer., qui loco supra laudato p. 34. Thyssagetas et Zyrkas terram Kirgisorum minoris Hordae, Herodoti certe aetate, tenuisse contendit. Qui idem apud Billerbeck. Difficill. As. pag. 25 de hoc Herodoti loco hunc in modum disputavit: „Supra Budinos inde a Samara fluvio usque ad fluvium Iaik et inde ad desertum VII dierum iter fuisse; ad cuius fines ab oriente ultra fluvium Iaik Thyssagetas incoluisse usque ad Iyrkas, qui vix usque ad Irgis fl. habitare potuere, verum ad Ilel fl. vel ad Uil campestribus insedissee videantur. Etsi in populis Nomadibus non adeo mirum foret, si usque ad fl. Irgis cognominem fere habitasse putentur.“ Atque altero loco, in Commentt. Societ. Gotting. XIV p. 36 pluribus utriusque gentis persequitur secessionem atque migrationem, quae posthac acciderint. Rennelio p. 416 seq. et Mannert. IV p. 109 Thyssagetae intra Tanain superiorem ac Volgam in gubernio Saratow sedes suas habuisse videntur; quae, auctore Heeren. Ideen I, 2 pag. 281, in gubernio Perm prope montem Ural ad fines Siberiae quaerendae sunt adeoque ulterius forsitan septentrionem versus, si quidem magna et frequens fuisse putanda est gens. Quo in eodem gubernio magna

urbium rudera adhuc inveniri scribit Reichard. l. l. pag. 34, locum *Tyssowsk* fluviumque *Tschussowaja* ad *Thyssagetarum* nomen referens, quorum sedes ad fluvium Kama usque (cuius brachium fertur esse *Tschussowaja*) porrectae fuerint adeoque convenire videantur cum antiquo regno Biarmiae, de quo multa ferantur in Russorum historia. Atque ad gentis nomen Köppen. Nordgest. des Pont. pag. 18 revocat nomina *Thisse*, *Theisse*, sive, ut hodie Ungari atque Slavi pronuntiant, *Tissa*, indeque etiam gentes non procul habitantes Gothorum. Quo eodem idem (pag. 95 l. l.) refert *Thisamatas*, quorum mentio fit in antiquo Olbiae psephismate nuper reperto, quorumque nomen, extremam vocis partem si spectes, comparari possit cum *Sauromatarum* atque *Iazamatarum* appellationibus.

ζῶουσι δὲ ἀπὸ θήρης] De usu praepositionis ἀπὸ conf. II, 92 ibiq. nott. IV, 23. 46. 103, et quae plura dabit Fischer. ad Weller. III, 6 pag. 106.

Ἰῦραι] *Turcae* sunt Plinio ac Melae l. l.; quos iisdem ferme locis atque Thyssagetas habitasse vult Mannert. IV pag. 109 ad occidentem montis Ural. Quo prior De Guignes l. l. gentem Thyssagetae vicinam prope lacum Saissan collocat, in orientali parte regionis Captchac; *Iyrkas* vocari putabat Gatter.

Scythiae, qui a
regiis defecerunt.

4 οὗτοι ἀπὸ θήρης ζῶντες τρόπῳ τοιῶδε. λοχῶ,
ἐπὶ δένδρεον ἀναβάς· (τὰ δὲ ἐστὶ πυνὰ ἀνὰ πᾶ-
σαν τὴν χώραν·) ἵππος δὲ ἐκάστω, δεδιδραγμένος
ἐπὶ γαστέρα κείσθαι ταπεινότητος εἴνεκα, ἐτοιμὸς
ἐστὶ, καὶ κύων· ἐπεὰν δὲ ἀπίδῃ τὸ θηρίον ἀπὸ 35
τοῦ δενδρέου, τοξεύσας καὶ ἐπιβάς ἐπὶ τὸν ἵππον

cuius sententiam paulo ante commemoravimus, a fluvio *Irgis*; qui gentis regionem tangat. Rennel. p. 437 si audias, intra fl. laik et Volgam circa Saratow consederunt Iyrcae sive Turcae sive Torgautae: quo nomine etiamnum Calmuccorum tribum in his regionibus palantem designari addit: etsi plures illic nationes nomadas fuisse, quarum nulla ad Herodotum pervenerit notitia, perquam sit probabile. Heeren. (Ideen I, 2 pag. 281. 307) potissimum ob verba cap. 24. Iyrcaurum sedes ad occidentalem montis Ural partem quaerendas ratus, in huius ipsius radices ad fines Siberiae in gubernio Permensi Iyrcaurum consedis arbitratu iisdem forsitan in regionibus, quas postea occuparint *Iugrii* (hodie vocantur *Wogulen*, *Ostiaken*), nisi potius pro una eademque habendi sint gente, quae mercatura insigni vel decimo quinto post Chr. n. saeculo floruit et multo antea iam floruisse putanda est. Reichard. l. l. pag. 35 Iyrcaurum in iisdem ferme sedibus collocat, quas nunc tenent *Iurgusen*-*Iwanowsk*, ad fluvium *Iurgusen* in gubernio Permensi ad orientem regionis *Tyssowosk*, ubi idem sedes *Thyssagetarum* posuerat. Quibus *Cr.* haec ad-

scripsit. „Pro *Ἰῦρκαὶ* coniecit *Τῦρκαὶ* Ioannes Potóki Comes in libro, qui inscribitur: *Essai d'histoire universelle et recherches sur la Sarmatie*, aliisque libris, quos super historia Poloniae Russiaeque edidit. Vid. Götting. gelehrt. Anz. 1817 nr. 93 pag. 921 — 923 seqq.“ Nec pauci fuere, qui inde *Turcarum* posteriorum originem repeti vellent; parum recte, ut satis ostendit copiosa de his *Tzschuckii* disputatio ad *Melae* l. l. in nott. critt. pag. 650. Vol. II P. I.

λοχῶ] scil. ὁ θηρῶν, ut recte monuit Schweigh. Tu vid. I, 132 ibiq. nott. Ac pellium causa, quas ad *Olbiam* aliasque Graecorum colonias ad Ponticam adveherent, unde in alias illae terras transportarentur, hanc venationem institutam fuisse, recte annotare videtur Heeren. Ideen I, 2 pag. 304.

ἐτοιμὸς ἐστὶ, καὶ κύων] Canem Iyrcaurum statuit Köppen. Nordgestade etc. pag. 85 eodem habuisse loco, quo nunc vulgo per Europam vitae socium quasi assumant canem, animal domesticum. In seqq. verba καὶ ὁ κύων ἔχεται valent: *canis inhaeret vestigiis*. Vid. I, 134 ibique nott. Pro *τετραγμμένοι* cum recentt. edd. dedi ἀποκλίνοντι.

5 διώκει, καὶ ὁ κύων ἔχεται. Ἐπεὶ δὲ τούτων, τὸ
 πρὸς τὴν ἡῶ ἀποκλίνοντι οἰκέουσι Σκύθαι ἄλλοι,
 ἀπὸ τῶν βασιληῶν Σκυθῶν ἀποστάντες, καὶ οὕτω
 23 ἀπικόμενοι ἐς τοῦτον τὸν χῶρον. Μέχρι μὲν δὴ 40
 τῆς τούτων τῶν Σκυθῶν χώρας, ἔστι ἡ καταλε-
 χθειῖσα πᾶσα πεδιάς τε γῆ καὶ βαθύγειος· τὸ δ' ἀπὸ
 2 τοῦτου, λιθώδης τ' ἔστι καὶ τροχέη. διεξελθόντι

Ultra hos, in ra-
 dicibus montium
 Argippaei: de-
 scribuntur a fi-
 gura, lingua,
 cultu, victu, mo-
 ribus, existima-
 tione apud fini-

οἰκέουσι Σκύθαι ἄλλοι] Ren-
 nel. p. 437 hos Scythas in de-
 sertis, quae nunc pertinent ad
 hordam mediam et minorem
 Kirgisorum, collocat; gubernii
 Oremburgici partem eos habi-
 tasse vult Billerbeck l. l. p. 25.
 Et voluntariam hanc eorum mi-
 grationem fuisse e voce ἀπο-
 στάντες quodammodo colligi
 posse putat Heeren. Ideen I, 2
 pag. 302; qua certe vix aliud
 illi spectarint, nisi ut coloniam
 s. sedem novam ea mercaturae
 in viâ conderent, quae ab ora
 Ponti coloniisque ibi conditis ad
 interiores Asiae plagas montes-
 que Ural et regiones ulterius
 sitas duceret.

Cap. XXIII.

πεδιάς τε γῆ καὶ βαθύγειος]
 Vocem πεδιάς et hoc loco et
 infra IV, 47 obviam, adiecti-
 vum esse monet Gail. (Geogr.
 minn. III p. 243) alia quoque
 haud pauca afferens adiectiva in
 eandem syllabam terminantia,
 βαθύγειος exhibui cum Gaisf.,
 probante Schweigh., qui tamen
 in textu retinuit βαθύγειος, quod
 minus Ionicum esse volunt. Cf.
 IV, 126. Recte tradi haec no-
 tat Gatterer. Comm. Societ.
 Gotting. XIV pag. 5, cum via
 a Volga inde ducat per valles

nunc quoque aequae amoenas at-
 que frugiferas.

λιθώδης τ' ἔστι καὶ τροχέη]
 Hoc ad montanas regiones, quae
 ab oriente gubernii Saratow in-
 cipiunt, referri vult Maltebrun.
 Annall. d. Voyag. II pag. 372.
 At De Guignes (Mém. de l'Acad.
 d. Inscr. T. XXXV p. 551) hic
 cogitarat de desertis Chamo,
 longe lateaque extensis, quae
 Sinam euntibus perlustranda
 sint. De quo mox videbimus.
 Nunc afferamus duos locos huc
 cum maxime facientes, alterum
 Melae I, 19 fin., [ubi nunc
 conf. Tzschucke nott. exegg.
 Vol. III P. I p. 646 coll. nott.
 critt. p. 651 Vol. II P. I.] qui
 postquam Thyssagetas Turcas-
 que memoraverat, eum in mo-
 dum pergit: „Tum continuis
 rupibus late aspera et deserta
 regio, ad *Arymphaeos* usque
 permittitur. His iustissimi mo-
 res; pro domibus nemora, ali-
 menta baccae, et maribus et foe-
 minis nuda sunt capita. Sacri
 itaque habentur: adeoque ipsos
 nemo de tam feris gentibus vio-
 lat, ut aliis quoque ad eos con-
 fugisse pro asylo sit.“ Alter
 Plinii est locus H. N. VI, 14
 (13): „— Ibiq̄ue *Arimphaeos*
 quosdam accepimus, haud dis-

timor: arbor
Ponticum: ρυ-
κία ex eius fru-
ctu, Aschy.

δὲ καὶ τῆς τροχέης χῶρον πολλὸν, οἰκέουσι ὑπώ-
ρεαν οὐρέων ὑψηλῶν ἄνθρωποι λεγόμενοι εἶναι 45
πάντες φαλακροὶ, ἐκ γενεῆς γινόμενοι, καὶ ἔρσενες

similem Hyperboreis gentem. Sedes illis nemora, alimenta baccae, capillus iuxta foeminis virisque in probro existimatur: ritus clementes. Itaque sacros haberi narrant inviolatosque esse etiam feris accolarum populis: nec ipsos modo, sed illos quoque, qui ad eos profugerint.“ Quae ipsa magnam partem ex Herodoto videntur esse hausta. Quinam vero hi ipsi sint montes, ad quorum radices habitare dicatur gens, *Argippaeorum*, sive *Arymphaeorum* nomine insignita, si quaeramus, De Guignes l. l. hic agi putat de montibus altioribus, qui Sinam a septentrione atque oriente cingant, quorumque ad radices Argippaeorum fuerint sedes, ultra deserta Chamo. Et convenire cum populo Sinae ea subiicit, quae Herodotus de huius gentis moribus victuque memoriae prodiderit. Neque vero de Sinae populo hic cogitari posse, recte statuere videtur Danvill. l. l. p. 588 sq., qui Argippaeos societatem quandam Brachmanum s. Lamas, ut vocantur, fuisse suspicatur. Quo eodem fere modo nostra aetate Ritter. Erdkunde II p. 691 coll. 765. 892 Argippaeos pro Serica quadam natione habet; quae mercaturae fuerit dedita, vel pro tribu quadam sacerdotali omnium iustissima maximeque pia. Quo rectius, opinor, alii de *Calmuccis*, s. *Mongolis* hic co-

gitandum esse statuunt. Inter quos Gatterer. (ap. Billerbeck. Diffic. As. pag. 26. Commentt. Societ. Gotting. XIV pag. 6. 42) Argippaeos, quos pro *Calmuccis* habet maioribusque Hunnorum, ad montis *Imai* radices septentrionem versus in terra *Soongaria* (quam hodie occupent Soongari, *Calmuccorum* gens,) insedisae statuit. Renel. pag. 437 seq., sedes genti assignat in terra magna hordae Kirgisorum, ubi montium tractus, nomine *Arga*, in gubernio Oremburg. Nec aliter fere Heeren. Ideen I, 2 pag. 282 coll. 299. 300, montes ab Herodoto commemoratos ad montem Ural spectare ratus, *Argippaeos* pro *Calmuccis* habet, qui ad Mongolos pertineant, et probabiliter in occidentali Mongoliae parte, in ea, quae nunc Kirgisorum est, regione, habitarent. Nam in eos unos convenire addit, quae hoc loco de Argippaeorum moribus ac vendi genere tradantur. Quae cum ita sint, Bohlen. (Indien. I pag. 100) h. l. in universum Mongolos indicari haud iniuria statuere videtur. Ac denique Reichard. l. l. pag. 35 Argippaeorum vestigia arbitratur cognosci in fluvio *Archipowka*, quod brachium esse fertur fluvii Tschussowajae in gubernio Perm.

φαλακροὶ, ἐκ γενεῆς γινόμενοι] Eadem de Arimphaeis

καὶ θήλειαι ὁμοίως, καὶ σιμοὶ, καὶ γένεια ἔχοντες
μεγάλα· φωνὴν δὲ ἰδίην ἰέντες· ἐσθῆτι δὲ χροώμε-
3 νοι Σινθικῇ· ζῶντες δὲ ἀπὸ δενδρέων. ποντικὸν 291

Mela ac Plinius l. l. ἐκ γενεῆς eodem modo infra III, 33; ut minime opus, e Florentino codice reponere ἐκ γενεῆς. Calvitii causam, quam Zenobius V, 25 ad aquam, qua fruuntur, reiicit, Ritter. Erdkunde II p. 892 seq. Vorhalle pag. 292 ex eo more repetit, quo per omnem orientem sacerdotes antiquissimi Buddhae caput tondere soliti fuerint. Nam Argippaeos pro sacerdotali tribu ab eo haberi modo vidimus. Sed quomodo haec cum Herodoti verbis ἐκ γενεῆς γενόμενοι conciliari queant, equidem non exputem. Ad Sinae incolas retulerat De Guignes l. l. pag. 553. Nos cum aliis de Calmuccis cogitare malumus: quae eadem est sententia Maltebrunii (Annall. d. Voyag. I pag. 372) observantis, monachos Calmuccorum (ghélongs vocantur) integrum sibi caput radere ipsosque infantes sacerdotio destinatos radi simulatque provenerint capilli.

καὶ σιμοὶ, καὶ γένεια ἔχοντες
μεγάλα] i. e. *simo sunt naso mentoque oblongo, sive praelongo.* Nos: „*Sie haben Stumpfnasen und ein langes Kinn,*“ sive, ut Heerenii utar verbis l. l., „*Sie haben eingedrückte Nasen und grosse Kinnbacken.*“ Quae de Calmuccis aptissime dici nemo non videt. Quare haud accedere possum ad Schweighauseri opinionem, qui, postquam

HERODOT. II.

prius τὰ γένεια de mento interpretatus erat, postea in Lex. Herod. s. v. videndum esse scribit, ne *barbas prolixas* hic dixerit auctor, quo magis mira foret res, quod *capita* quidem *calva*, sed *prolixas* illi habuerint *barbas*. Atque sic μέγαν πώγωνα de *prolixa barba* inveniri I, 175. VIII, 104 idem monet. Sed hoc loco γένεια de *barba* num intelligi possit, quamquam sic positum videtur VI, 117, equidem vehementer dubito, nec ullam video causam, cur a vulgata, quam secutus sum, interpretatione discedam. Mannertum IV p. 110 *ingentia membra virilia* hic intelligi existimantem minime morabimur.

φωνὴν δὲ ἰδίην ἰέντες] i. e. *propria, peculiari utuntur lingua* eaque igitur diversa a reliquorum Scytharum lingua, quibus, ut in aliis, ita in vestitu sunt similes. Ad Sinenses, quorum lingua quantum a reliquis et Asiae et Europae linguis abhorreat nemo nescit, haec refert De Guignes l. l. Nos ad Calmuccos, ut reliqua, quae hic enarrantur, referimus.

ζῶντες δὲ ἀπὸ δενδρέων] Refero huc *alimenta baccae* apud Melam ac Plinium l. l. Ac vegetalibus, quae dicuntur, unis Calmuccorum monachos vesci testatur Maltebrun. l. supra laud.

ποντικὸν μὲν οὐνομα τῷ δενδρέῳ] „*Si corylum [Hasel-*

μὲν οὔνομα τῷ δένδρῳ ἀπ' οὗ ζῶσι, μέγας δὲ
κατὰ συνέην μάλιστα κη· καρπὸν δὲ φορῆει κυάμω 50
4 ἴσον, πυρῆνα δὲ ἔχει. τοῦτο ἐπεὰν γένηται πέπον,

staude] intelligit, cuius fructus *avellana sylvestris* [*Haselnuss*] veteribus vulgo *nux Pontica* dicebatur, mireris quid sit quod succum e fructu expressum *nigrum* dicat. Quid sit vero, quod Mannert. IV pag. 110 quaerat: *arborne Pontica* intelligi *cedrus Siberica* debeat, ipse viderit.“ *Schweigh.* Nucum cultura cum per mediam Asiam valde esset propagata pluresque earum ferrentur species Ritter. Erdkunde II pag. 831 de *nucis* quadam specie hic cogitandum esse statuit. At, optime momente Heeren. Ideen I, 2 p. 283, hic intelligitur *Prunus Padus* Linn. (*Vogelkirsche*), cuius baccae atras in lacte coquunt Calmucci coctaque cribro cernunt; unde quae profluxere, ea denovo coquunt, ut solida inde existat massa, quam vocant *Moisun Chat*; cuius vel exiguan partem aqua si solveris, ius inde fit maxime nutriens. Quae cum ita sint, neque de *inglande* (*Wallnussbaum*) cogitandum, quae, ipso teste Reichardo l. l. pag. 28, in his ipsis Calmuccorum regionibus haudquaquam invenitur, neque de Sinensi quadam arbore ficis simili, cui nomen *li-tchi*, in provinciis Fo-kien, Kuang-tung et Kuang-si, prouti statuit De Guignes l. l. pag. 554.

ἀπ' οὗ ζῶσι] E Florentino libro unoque Parisino dedi ἀπ'

οὗ pro ἀπὸ τοῦ, probante Struve l. l. I pag. 2. 32 seq. 35, cum apud Herodotum praepositio, quae apostrophum pati potest, ultimam vocalem amittat et relativi formam a consonante incipientem aspernetur. Qui idem Struve l. l. pag. 22 de asyndeto in his verbis consulendus. De usu praepositionis ἀπὸ cf. nott. ad IV, 22. Respexit Herodotea verba Athen. II pag. 57 C.

μέγας δὲ κατὰ συνέην μάλιστα κη] i. e. *magnitudo huius arboris eadem ferme est quae ficis*. De usu praepositionis κατὰ conf. I, 121. II, 10. In sqq. πυρῆνα intellexit *nucleum, granum*.

τοῦτο ἐπεὰν γένηται πέπον, σακκέουσι ἱματίοισι] i. e. *qui fructus quando maturuit, pannis eum percolant*. τοῦτο ad καρπὸν referendum, haud insolita sensus, quae vocatur, structura. Pro ἱματίοισι scribere ἡθανίοισι (i. e. *cribris*), ut quidam voluit, minime opus. — σακκέουσι omnes praebent codd.; σακκέουσι Photius et Suidas; itemque ex Herodoto σακκέειν τὸ ὑλίξειν (i. e. *percolare, saccare*) citat Eustathius ad Homer. II. XIII p. 940, 17 s. 914, 10. Bekker. Anecd. I p. 113, 32. Valckenaerio auctore veteres dixerunt σακκέειν et σακκίζειν, recentiores σακκέειν et σακκίζειν; qui idem conferri

σακκέουσι ἱματίοισι· ἀπορῥέει δ' ἀπ' αὐτοῦ παχὺ καὶ μέλαν· οὐνομα δὲ τῶ ἀπορῥέοντι ἔστι ἄσχυ. 5 τοῦτο καὶ λείχουσι, καὶ γάλακτι συμμίθουτες πί- 55 νουσι· καὶ ἀπὸ τῆς παχύτητος αὐτοῦ τῆς τρυγῶς παλάθας συντιθέασι, καὶ ταύτας σιτέονται. πρόβατα γάρ σφι οὐ πολλὰ ἔστι· οὐ γάρ τι σπουδαῖαι 6 νομαὶ αὐτόθι εἰσί. Ὑπὸ δεινδρέω δὲ ἕκαστος κατοικηται· τὸν μὲν χειμῶνα, ἔπειδ' αὖν τὸ δένδρον περικαλύψῃ πῖλῳ στεγνῶ λευκῶ· τὸ δὲ θέρος, ἄνευ 60

iubet Salmas. ad Solin. p. 148 A. et Casaubon. ad Athen. II, 16. [49 T. I p. 386 Schweigh.] Schaeferus in Herodoti textu exhibuit σακκέουσι. Nos librorum scriptorum auctoritatem secuti retinimus σακκέουσι; cuius verbi sensum vix recte assecutum esse putem Heeren. l. I. sic interpretantem: „*sie schützen sie in Säcke.*“ Lange reddidit: „*sie pressen sie aus in einen Sack von Zeug.*“

ἄσχυ] Vocem *aski* apud Tartaros ac Mongolos acerbum quid (*aigre*) significare auctor est Maltebrun. Annall. d. Voyag. II p. 373; quod ipsum eos, a quibus haec Aristaeus atque Herodotus acceperint, pro fructus cuiusdam liquore cepisse vult.

παλάθας συντιθέασι] Glossa Herodotea: παλάθας· λέγεται καὶ ἐν τρυγῶς πλάσματα· κυρίως δὲ ἡ τῶν σύκων ἐπάλληλος θέσις, ubi vid. Wesseling. Intellexit Noster, si quid video, *massam solidam*. Namque, memento Wesseling. ad Diodor. XVII, 67, veteres ficos, pruna, alia id genus, quae siccaverant, in massam solidam densare variasque hinc formas effingere

solebant, quas παλάθας vocabant. — De forma συντιθέασι conf. Matth. §. 210, 2. πρόβατα quae dicantur, annotavimus ad I, 133. Ad locutionem σπουδαῖαι νομαὶ conf. IV, 198.

πῖλῳ στεγνῶ λευκῶ] Quae vulgo vertunt: *mit einem dichten weissen Filz*. Nam πῖλος hoc loco non *pileum* designat, sed *tegmen coactile e lana*, ut notat Wesseling. Hippocratem citans §. 93 p. 291 (ubi nunc vid. Coraës, de ipsa re pluribus disputans pag. 273 seqq.). Et conf. ipsum Herodotum IV, 73. 75. στεγνῶς, quod ipsum in Hippocratis l. I. ex egregia Hemsterhusii emendatione nunc legitur, est *firmus, densus, solidus*. Invenitur apud Diodor. XVIII, 25, ubi Wesseling. laudat Diodor. XX fin. et Euripid. Cyclop. 323. — Ad loci argumentum observat Heeren. Ideen I, 2 pag. 283 videri Herodotum palos, super quos sternuntur tentoria, pro arboribus, quibus sane illi similes sunt, habuisse, cum regio ista arboribus revera prorsus careat. Neque omnino eam gentis partem, quam Herodotus norit,

7 πίλου. Τούτους οὐδείς ἀδικεῖ ἀνθρώπων· ἱροὶ γὰρ λέγονται εἶναι· οὐδέ τι ἀρήϊον ὄπλον ἐκτέεται. 8 καὶ τοῦτο μὲν, τοῖσι περιοικέουσι οὔτοί εἰσι οἱ τὰς διαφορὰς διαιρέοντες· τοῦτο δὲ, ὃς ἂν φεύγων 65 καταφύγη ἐς τούτους, ὑπ' οὐδενὸς ἀδικεῖται. οὔνομα δὲ σφί ἐστι Ἀργιππαῖοι.

24 Μέχρι μὲν νυν τῶν φαλακρῶν τούτων,

ditiolem atque ampliorem videri fuisse, ut quae sane tum iisdem locis, in quibus nunc versetur, cum armentis suis palata fuerit.

[ἱροὶ γὰρ λέγονται εἶναι] Propter haec verba potissimum Argippaeos pro tribu sacerdotali Indica haberi vult Ritter. l. l. Et sane hoc ex loco quodammodo colligi posse videtur Heerenio l. l. p. 312, valuisse olim gentis quandam per classes sive tribus (Casten vulgo appellant) descriptionem, Argippaeosque inter Calmuccos sive Mongolos pro istiusmodi tribu sacerdotali, prae caeteris insigni indeque etiam ad lites dirimendas adhibita habendos esse. Ad Sinenses hoc quoque, ut reliqua fere omnia, refert De Guignes l. l. pag. 554 seq.

οἱ τὰς διαφορὰς διαιρέοντες] i. e. ii sunt, qui finitimorum lites dirimunt tanquam arbitri. Sic διαιρεῖν, notante Valcken., in Polluc. VIII, 8, Aristoph. Ran. 1132, alibi. Tales autem hic lites intelligendas esse docet Heeren. l. l. p. 312, quales in mercibus permutandis inter gentes mercaturae causa confluentes (conf. nott. ad IV, 24) oriri soleant. Vocem δια-

φορὰν hinc laudat, monente Cr., Coraes ad Aelian. V. H. II, 21 pag. 293.

[ὃς ἂν φεύγων καταφύγη] Pro καταφεύγων cum recentt. dedi φεύγων, quod Sancrofti liber unus suggerebat, dudum iubentibus Valcken. et Porsono ad Euripid. Phoeniss. 1231, ubi vir doctus alios attulit locos similes, in quibus verbo simplici, quo conatus indicatur, adiectum reperitur compositum, effectum commonstrans. Infra V, 95: αὐτὸς μὲν φεύγων ἐκφεύγει.

[οὔνομα δὲ σφί ἐστι Ἀργιππαῖοι] Duo codd. Ὀργιμπαῖοι, Zenobius Prov. V, 25 Ὀργιμπεοι; quod genuinum nomen esse negans Gatterer. (Comm. societ. Gott. XIV p. 13), cum populi tamen more sub arboribus vivendi convenire ait, cum arbor apud Calmuccos vocetur Uрга; ut sane Orgiempaei, s. Uргиempaei, i. e. sub arboribus degentes haud male dici queant Calmucci, quorum tuguria, artificiosius quamvis exstructa, minime tamen ab Orgiempaeorum ratione habitandi differant. Apud Melam l. l. dicuntur Arymphaei, apud Plinium l. l. Arimphaei. Equidem nil discerno.

πολλὴ περιφάνεια τῆς χώρας ἐστὶ, καὶ τῶν ἔμπρο-
 2 σθεν ἐθνέων. καὶ γὰρ Σκυθίων τινὲς ἀπικνεύονται
 ἐς αὐτούς, τῶν οὐ χαλεπὸν ἐστὶ πυθέσθαι, καὶ 70

Commeatus e
 Scythia et ex
 Ponto ad illos:
 a Scythiis nego-
 tia ibi geruntur
 VII interpreti-
 bus.

Cap. XXIV.

πολλὴ περιφάνεια τῆς χώ-
 ρης ἐστὶ] i. e. multa terrae co-
 gnitio est, s. satis cognita haec
 est regio. Citat Wessel. Isaeum
 De Apollod. hered. p. 66, 17;
 [p. 178 Reisk.] quo ex eodem
 scriptore Larcher. affert De Ci-
 ron. hered. p. 71, 8, [p. 209,
 6 Reisk.] itemque e Demosthen.
 I contr. Stephan. p. 622, 2. [p.
 1102, 2 Reisk.]

καὶ γὰρ Σκυθίων τινὲς ἀπι-
 κνεύονται ἐς αὐτούς] Quibus
 verbis et sequentibus contineri
 observat Heeren. Ideen I, 2 p.
 299. 303 (quocum conf. Malte-
 brun. Annal. d. Voyag. II pag.
 374) descriptionem mercatur-
 rae, quae inde a Graecis Ponti
 accolis trans montem Ural re-
 gionesque a Caspii maris se-
 ptentrione sitas in interiorem
 usque Mongoliam instituta fue-
 rit (nos vocamus *Caravanenhan-
 del*) simulque viae indicationem,
 quam mercatores a Graecis inde
 Ponti coloniis ad has interioris
 Asiae plagas facere consueve-
 rint; cui mercaturae faciundae
 Scythas, quippe nomadas ne-
 cessarioque instructos pecore ad
 merces per deserta transportan-
 das, aptissimos fuisse idem sub-
 iicit. A Borysthenis ostio urbe-
 que Olbia profecti, trans mon-
 tem Ural ad Calmuccos usque
 penetrarunt, itinere ita institu-
 to, ut primum Hylaeam regio-
 nem transgressi Asovici maris

s. Maecotidis oram legerent us-
 que ad Tanain, dein Astracana
 deserta intrarent, unde septen-
 trionem versus per Sarmatarum
 terram ad Budinos Gelonosque
 pervenirent, mox vero, ad
 orientem magis conversi per se-
 ptem dierum deserta ad Thys-
 sagetarum et Iyrcarum regiones,
 ubi Siberiae sunt fines, accede-
 rent; e quibus, Nerossium mon-
 tem eo fere loco, quo nunc iac-
 cet Oremburg, transgressi, in
 Kirgisorum et Calmuccorum de-
 serta, qui iterum finis fuisse
 videtur, pervenere. Nam ultra
 Argippaeos (quos *Calmuccos* esse
 supra diximus) iter minime con-
 tinuasse videntur illi mercato-
 res, unde sua accepit Herodo-
 tus: quamquam ipsius merca-
 turae fines minime illic ponen-
 dos esse bene concedimus Hee-
 renio l. I. p. 309, quippe cum
 illic tantum convenisse videan-
 tur undique profecti mercatores,
 merces suas quique permutaturi.
 Neque vero pelles tantum ad-
 vectas esse, quamquam in iis
 praecipua mercaturae pars, quo
 magis Ponti accolae ob acrius
 frigus coelique intemperiem (cf.
 IV, 28 ibiq. nott.) pellibus in-
 diguerint; quin ipsum aurum e
 mediae Asiae desertis Indiaeque
 montibus auriferis allatum vi-
 deri monet idem Heeren. l. I.
 Ac memoratu dignum, hodie-
 que eadem fere via pellium mer-
 caturam institui, quâ antiquitus

Ἑλλήνων τῶν ἐκ Βορυσθένεος τε ἐμπορίου καὶ τῶν
 3 ἄλλων Ποντικῶν ἐμπορίων. Σκυθίων δὲ οἱ ἂν
 ἔλθωσι ἐς αὐτοὺς, δι' ἑπτὰ ἐρμηνέων καὶ δι' ἑπτὰ
 25 γλωσσέων διαπρήσσονται. Μέχρι μὲν δὴ τούτων
 γινώσκειται. τὸ δὲ τῶν φαλακρῶν κατύπερθε οὐ-75
 δεῖς ἀτρεκέως οἶδε φράσαι· οὐρεά τε γὰρ ὑψηλὰ
 2 ἀποτάμνει ἄβατα, καὶ οὐδεὶς σφρα ὑπερβαίνει. οἱ 292
 δὲ φαλακροὶ οὗτοι λέγουσι, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέ-
 γοντες, οἰκέειν τὰ οὐρεα αἰγίποδας ἀνδρας·

25
 Quod ultra est ad
 septentrionem,
 id montes prae-
 cludunt: incolae
 montium, capri-
 pedes: transmon-
 tanorum somnus
 semestris. Post
 Argippaeos ad
 orientem, Issc-
 dones.

hoc factum fuisse e Herodoto colligimus; quin Christi doctrinam ad gentes illas olim eadem viâ allatam fuisse observat Ritter. Erdkunde II p. 623.

ἐκ Βορυσθένεος τε ἐμπορίου] Conf. nott. ad IV, 17.

δι' ἑπτὰ ἐρμηνέων καὶ δι' ἑπτὰ γλωσσέων διαπρήσσονται] Quod Heeren. Ideen I, 2 p. 302, coll. I, 1 p. 123, ita intelligit, ut per septem gentes alia lingua utentes mercatores Scythici Graecive iter fecerint totidemque inde etiam interpretibus indiguerint. Quas septem gentes non alias videri vult atque Taurios, Sarmatas, Budinos, Gelonos, Thyssagetas, Iyras et Argippaeos.

Cap. XXV.

οὐδεὶς ἀτρεκέως οἶδε φράσαι] Plane eodem modo loquitur IV, 16 coll. I, 57. Pro τούτων et hoc capite et cap. 24 init. 25 fin. 27 init. 31 cum Gaisf. et Matth. dedi τούτων. Ad γινώσκειται ex antecedentibus suppl. ἢ χάρη.

οὐρεά τε γὰρ ὑψηλὰ ἀποτάμνει] Particulam τε, quae vulgo abest, e duobus libris cum Gaisf. inserui. Ad ἀποτάμνει

suppleri potest αὐτοὺς, s. τὴν γῶραν, ita ut montes illi dissecare, s. disternere terram viamque praecludere dicantur. Cf. I, 72. Indicari autem h. l. montes *Altai*, ut nunc vocantur, Siberiam a meridie terminantes optime monuit Heeren. Ideen I, 2 pag. 284, itemque Gatterer. in Commentt. societ. Gotting. XIV p. 7. Nec aliter Völcker. Myth. Geogr. p. 191.

οἰκέειν τὰ οὐρεα αἰγίποδας ἀνδρας] Similia portenta, notante Wesseling., refert Strabo I p. 43 s. 73. Quae Herodotus pro fictitiis, nec ulla fide dignis habere videtur, in iis veri quid latere cum putarent viri docti nostrae aetatis, hoc ipsum quale sit, studiosius investigarunt. Atque iam De Guignes (Mém. de l'Acad. d. Inscr. XXXV p. 557 seq.) hic agi statuit de gente, quae a pernicitate, quâ insignis fuerit, hoc nomen *Aegipodum* tulerit, inque montibus a Sinae ac Tartariae septentrione sedes suas habuerit. Quocum convenit quodammodo Larcheri opinio, *capripedes homines* figurate hic eos dici statuentis, qui caprarum ad instar montes

ὑπερβάντι δὲ τούτους, ἄλλους ἀνθρώπους, οἱ τὴν
 3 ἑξάμηνον καθεύδουσι. τοῦτο δὲ οὐκ ἐνδέκομαι τὴν 80
 4 ἀρχὴν. Ἀλλὰ τὸ μὲν πρὸς ἡῶ τῶν φαλακρῶν γι-

praeruptos saxaque conscendant. Gatterer. l. l. p. 8 *capripedes* fuisse contendit grallatorum sive colobathrariorum genus, qui quo securius per ardua et abrupta montium ambulare possent, ferramentis vel lignis etiam hirsuta pedibus adaptaverint; ut adeo parum absimiles fuerint Caucasi accolis, de quibus Strabo XI p. 506 s. p. 772 B. Quin *ovium* genus, quod *Argali* vocant (Steinschafe) num hic intelligi possit, quaerit Mannert. IV p. 113. Mihi satius videtur cum Heerenio Ideen etc. I, 2 pag. 284 talia referre ad fabulas, quae de ultimis Asiae mediae et septentrionalis ac sigillatim Siberiae regionibus incolisve ferebantur ac per Graeciam spargebantur. Ad Siberiam haec quoque referenda censet Maltebrun. Annall. d. Voyag. II pag. 373.

ὑπερβάντι δὲ τούτους] De participii structura conf. II, 11. 29.

ἄλλους ἀνθρώπους, οἱ τὴν ἑξάμηνον καθεύδουσι] i. e. qui sex per menses dormiunt. Ubi vulgo supplent *περίοδον*. Conf. Lamb. Bos. De ellipss. Gr. p. 382 coll. pag. 545. Spectat huc Eustath. ad Dionys. Perieget. 581. Ad argumentum loci recte ita scribit Gatterer. l. l.: „hoc nemini hodie incredibile poterit esse, qui, qualis sit Lapponum nostrorum vitae ratio, haud ignoraverit.“ Ac veri

quid hac in fabula vere Siberica subesse bene vidit Heeren. l. l. pag. 284. 307 coll. Mannert. IV p. 113. Bredow. Specim. Uranolog. pag. XVI et Rennel. p. 443. Ubi enim tempore hiberno omnis quasi natura dormire videtur, quid mirum, ipsos homines sex mensium spatio parietibus inclusos et continua fere noctis caligine, non nisi lunae sive aurorae borealis luce subinde collustratae, pressos, dormientes dici sex per menses? Quae cum ita sint, de Siberiae incolis haec intelligenda esse, recte statuit Völcker. Myth. Geogr. I pag. 191. — In sqq. τὴν ἀρχὴν valet *omnino, prorsus*, ut III, 16. IV, 28. 29, alibi.

Ἀλλὰ τὸ μὲν πρὸς ἡῶ — Ἰσσηδόνων οἰκεύμενον] i. e. „sed eam regionem, quae ab oriente calvorum hominum sita est, satis certo accepimus ab *Issedonibus incolis*.“ Ἀρκενέως cum Schweigh. et Gaisf. inserui, cum a pluribus libris abesset. Neque recepit Matthiae, cum sane facile oriatur suspicio, ex iis verbis, quae capitis initio leguntur (οὐδεὶς ἀρκενέως οἶδε φράσαι), vocem huc intrusam esse. In seqq. αὐτῶν τούτων cum Gaisf. et Matth. scripsi *αὐτέων τουτέων*. *Issedones* commemorantur I, 201 (ubi vid. nott.). IV, 13. 26 itemque apud Ptolem. VI, 15, 16, qui tres huius nominis gentes distin-

νώσκειται ἀτρεκέως, ὑπο Ἴσσηδόνων οἰκούμενον· τὸ μὲν τοι κατύπερθε πρὸς βορρῆν ἄνεμον, οὐ γινώσκειται, οὔτε τῶν φαλακρῶν, οὔτε τῶν Ἴσσηδόνων, εἰ μὴ ὅσα αὐτῶν τούτων λεγόντων. Νόμοισι δὲ Ἴσσηδό-85 νες τοιοισίδε λέγονται χρᾶσθαι. Ἐπεὶ ἀνδρὶ ἀποθάνη πατὴρ, οἱ προσήκοντες πάντες προσάγουσι πρόβατα· καὶ ἔπειτα ταῦτα θύσαντες, καὶ κατατάμνυοντες τὰ κρέα, κατατάμνουσι καὶ τὸν τοῦ δεκόμενου τεθνεῶτα γονέα· ἀναμίξαντες δὲ πάντα τὰ

26

Issedonum pietatis ultima officia; mores iusti; feminae viriles.

guit, et apud Pompon. Mel. II, 1, 15. 85, ubi *Essedones* vocantur. Ex Hecataeo Milesio *Issedones*, Scythiae gentem, affert Stephan. Byzant. s. v. (p. 92 fragm. Hecat. ed. Klausen.). *Calmuccis* hanc gentem accenseri a Rennelio, supra ad I, 201 diximus. Quae eadem etiam Gattereri videtur sententia, pluribus exposita in Comment. Soc. Gott. XIV p. 11 sq., coll. apud Billerbeck. Difficill. Asiae pag. 28, ubi Issedonum sedes in terra a *Karakalpakis* habitata collocat. In interioribus Mongoliae magnae tractibus, ubi nunc terra *Soongarey*, Issedones ponit Heeren. Ideen I, 2 pag. 286, ad Sericam veterem usque porrectos, cuius incolae et ipsi ad Issedonum stirpem pertinuerint. Ac dudum antea De Guignes l. l. pag. 559 — 561 loca ab occidente Sinae, quae nunc ad Buchariam parvam referantur, intra *Masagetas* et Sericam terram sive *Sinam* Issedones tenuisse statuerat. Mannert. IV pag. 112 prope amnem magnum Syr, qui in lacum Aral se effundit, Issedones habitasse vult, quos ab

orientem maris Caspii lacusque Aral quaerendos esse auctor quoque est Völcker. Myth. Geograph. I pag. 192. Neque enim audiendus est Reichard. pag. 16 l. l., qui Issedonum sedes fuisse arbitratur ad fluvium Isel, qui gubernii Permensis partem perfluens, fluvio Tobol iungitur, cuius ad ripas oppidum *Isetskoi Ostrog*, pagusque *Iseticus*, quae nomina ad Issedonum appellationem spectare opinatur. Ipsam appellationem *Issedonum*, sive *Essedonum* ab *essedā*, s. *essedo*, quod plaustrorum est genus, derivat Wahl Erdbeschr. von Ostind. pag. 490, cum tentoria sua haec gens secum in plaustris vexerit, ea loca occupans, quae a Serica antiqua infra meridianales montis Altai tractus, ad lacum Maeoticum usque porrigantur.

Cap. XXVI.

τοιοισίδε λέγονται] Ita dedimus cum Gaisf. Cf. II, 37. III, 99, ubi pro τοῖςδε alii τοιοισίδε. Mox cum recentt. edd. recepimus ἀποθάνη pro ἀποθάνοι, quod hic ferri posse negamus.

2 κρέα, δαῖτα προτιθέεται. τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτοῦ⁹⁰
 φιλωσάντες καὶ ἐκκαθήραντες, καταχρυσουῦσι· καὶ
 ἔπειτα ἅτε ἀγάλματι χρέωνται, θυσίας μεγάλας ἐπε-

δαῖτα προτιθέεται] Vulgo προτιθένται; Florentinus suggestit προτιθέεται, quod recentt. edd. iure receperunt. Ad ipsam rem quod attinet, similia quaedam de Paddais, gente Indica, referuntur III, 99 et de Massagetis I, 216, ubi vid. nott. Ac saeculo decimo atque tertio barbara consuetudo propinquorum corpora devorandi apud Tibetanos viguisse fertur; vid. Meiners. in Comm. Societ. Gott. XIII p. 72 not. c. Quin etiamnum ab insulae Sumatrae incolis, quos vocant *Battas*, idem fieri testatur Heeren. Ideen I, 2 p. 285. Ad fabulas haec relegare qui contendit Rennel. p. 440, ipse admonuit, eum morem, quo affines senescentes interficiant, in Bengalia aliisque Asiae partibus adhuc obtinere.

τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτοῦ — καταχρυσουῦσι] i. e. caput vero depilatum expurgatumque inaurant, eoque utuntur tanquam sacro (s. donario diis consecrato) quando annua sacrificia peragunt. Pro καταχρυσουῦσι alii ἀποχρυσουῦσι, quod idem apud Artemidor. On. I, 52 invenitur, teste Wesseling., qui praeterea hic laudat Herod. II, 130 coll. IV, 65, ubi pro περιχρυσώσας alii libri καταχρυσώσας. Ad ipsum loci argumentum facit Pompon. Mela II, 1, 87: „Essedones funera paren-

tum laeti et victimis ac festo coitu familiarium celebrant. Corpora ipsa laniata et caesis pecorum visceribus immista epulando consumunt. Capita ubi fabri expolivere, auro vincta pro poculis gerunt. Haec sunt apud ipsos pietatis ultima officia.“ Et cf. ibid. II, 1, 128. Atque ipse Herodotus IV, 65 enarrat Scythas hostium interfectorum aut inimicorum craniis uti tanquam poculis. Quem Scytharum morem attigerunt Plato in Euthyd. pag. 299 E. pag. 395. Alios aliarum gentium ritus consimiles indicavit Tzschucke ad Mel. nott. exegg. pag. 57 Vol. III P. II. Heind. Strabo VII p. 238 s. 458 A. pag. 306 B. s. 460 B. Addit Valcken. Livii locum XXIII, 24 de Gallis Boiis ea narrantis, quae cum Issedonum more, quem Herodotus memoriae prodidit, conveniunt. Tu conf. Sil. Ital. XIII, 482 seqq. Quin, teste Paulo Diacono II, 14 Alboinus Longobardorum rex e capite Kunimundi, regis Gepidarum ab ipso caesi, poculum parari iussit, e quo Rosamunda, uxor sua eademque Kunimundi filia, biberet. Crudelissimi moris alia aliunde exempla proferre dicitur Mascoy II p. 176.

ἅτε ἀγάλματι χρέωνται] ἅτε a duobus libris abest, sine ullo sensus detrimento. Eadem varietas IV, 28. — ἀγάλμα

3 τείους ἐπιτελέοντες. παῖς δὲ πατρὶ τοῦτο ποιέει, κατάπερ οἱ Ἕλληνες τὰ γενέσια. ἄλλως δὲ δίκαιοι⁹⁵ καὶ οὗτοι λέγονται εἶναι· ἰσοκρατέες δὲ ὁμοίως αἱ γυναιῖκες τοῖσι ἀνδράσι. γινώσκονται μὲν διῆ καὶ οὔτοι.

27 Τὸ δὲ ἀπὸ τούτων τὸ κατύπερθε, Ἰσσηδόνες

Schweigh. in Latina interpretatione reddiderat: *vas sacrum*; in Lex. Herod. s. v. reponi vult: *ornamentum, quo gloriantur*. Nec aliter Tzschuck. ad Mel. II, 1 nott. exegg. pag. 48 seq. 57 ἄγαλμα omnino id esse putat, quo quis delectatur, indeque hoc loco de *poculo* accipiendum. At optime monuit Ruhnken. ad Timaei Lex. Plat. pag. 6 seq., frequens dici hoc vocabulum de *donariis numini alicui consecratis* indeque de *simulacris deorum* . Unde quid hoc loco sibi velit vocula, vix cuiquam obscurum esse poterit recteque observat Is. Voss. (cui adstipulatur Italus Herodoti interpres) ad Melae l. I., Herodoti verba ita accipienda esse, ut Essedones capita parentum suorum deaurata in sacello aut larario collocarint iisque tanquam simulacris honores annuos exhibuerint: quod idem in Panebis, Libyae populo, enarrat Damascenus, teste eodem Vossio. Atque Rennel. l. I. pag. 440 se vidisse scribit crania ad poculorum formam efficta, e templis sacrisque locis in Butan subducta. — Insq. ἐπετείους e Sancrofti libro atque Aldina eadem reposui. Vulgo ἐπετείους. Cf. III, 89.

τὰ γενέσια] In Bekker.

Anecdd. I pag. 86, 18 invenio: γενέθλιον ἡμέραν ἀξιοῦσιν αἰεὶ λέγειν, οὐ γενέθλια, οὐδὲ γενέσια. Εὐριπίδης Ἴωνι, Ἡρόδοτος τετάρτῳ. Celebrantur, teste Ammon. pag. 35, ἐπὶ τῶν τεθνηκότων, ἐν ἧ ἕκαστος ἡμέρα τετελεύτηκε, ubi conf. Valcken. nott. Neque aliter praecipunt Hesychius s. v. I p. 815. Pollux On. III, 102. Sunt igitur festa natalitia, quae mortuorum memoriae dicata, in ipsis eorum diebus aguntur natalibus: cum quibus natales martyrum apud veteres Christianos comparat Kuhn. ad Polluc. l. I. De quibus nuper admodum in oratione publice habita Eichstadium disseruisse (Ien. 1831 Sept.) ex ephemeridd. lit. Lipsiens. 1831 nr. 304 intellexi. Nam ipsa disputatio, haec dum scribo, nondum ad me pervenit. Cr. conferri vult Annot. in Porphy. de Vita Plotini II et in Plotin. ipsuū III, 5. 2 et VI, 9. 9.

ἄλλως δὲ δίκαιοι] Heeren. Ideen I, 2 pag. 313 hoc ita intelligit, ut gens fuerit culta minimeque rudis ac peregrinis mercaturae causa illuc delatis infesta. Ad mercaturam, cui faveant, refert Völcker. Myth. Geogr. I pag. 191.

εἰσὶ οἱ λέγοντες τοὺς μονοφθάλμους ἀνθρώπους καὶ τοὺς χρυσοφύλακας Γρύπας εἶναι· παρὰ δὲ τούτων Σκύθαι παραλαβόντες λέγουσι· παρὰ δὲ Σκυθῶν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι νενομίκαμεν, καὶ οὐνομάζομεν αὐτοὺς Σκνθιστὶ Ἀριμασπούς· ἄριμα γὰρ 1

Issedonibus ad septentrionem Arimaspi et Gryphi. [3, 116.]

Cap. XXVII.

τοὺς μονοφθάλμους ἀνθρώπους καὶ τοὺς χρυσοφύλακας Γρύπας εἶναι] Articulum τοὺς cum Schweigh. et Gaisf. inserui, in vulgg. edd. omissum. De voce μονοφθάλμους plura attulit Spanhem. ad Callimach. H. in Dian. 53. De Gryphis diximus in Excursu ad III, 116.

Ἀριμασπούς] Gryphos una cum Arimaspiis memorat Aeschylus Prometh. 809 seqq.

ὄξυστόμους γὰρ Ζηνὸς ἀκραγεῖς κύννας
Γρύπας φύλαξαι, τὸν τε μονωὴ παστρατὸν
Ἀριμασπὸν ἵπποβάμον, οὐ χρυσόδόντον
οἰκοῦσιν ἀμφὶ νεῦμα, Πλούτανος πόρον.

Quae ipsa ex Aristaeae carmine (de quo vid. nott. ad IV, 13) fluxisse contendit Völcker. Myth. Geogr. I pag. 184. Confert autem Stanleius ad Aeschyli locum et Tzetz. Chil. VII hist. 144 et Gellium N. A. IX, 4, quibus addit Valcken. Philostrat. De vitt. Sophist. II pag. 584 ed. Orell. Attigit quoque Mela II, 1, 15; qui postquam de Gryphis aurum custodientibus locutus est, hunc in modum pergit: „Hominum primi sunt Scythae, Scytharumque, queis singuli oculi esse dicuntur, *Arimaspi*.“ Add. Plin. IV (12), 26. Utrumque et Ae-

schylum et Herodotum respexit Eustath. ad Dionys. Perieget. 31, plura disputans, in quibus etiam haec: — Ἀριμασποί καθὰ καὶ Ἡροδότῳ δοκεῖ, ἐκ τοῦ τοιούτου πάθους καλοῦνται, ὡς οἶον εἰπεῖν μονόφθαλμοι· ἀρί μὲν γὰρ τὸ ἐν Σκνθιστί, μασπός δὲ ὁ ὀφθαλμός· ἱστορεῖ δὲ Ἡρόδοτος καὶ τοὺς χρυσοφύλακας γρύπας ἀνωτέρω τῶν Ἀριμασπῶν οἰκεῖν κ. τ. λ.; e quibus ipsa Herodoti verba mutanda esse voluerat Hartung. Thes. Crit. II pag. 636. Cui nemo editorum obsecutus est. Nam in Scytharum dialectis *Spu* significare *oculum*, et *arim* unus monemur. Vid. Wachter. in Praefat. Glossar. Germ. §. XIII. Nec magis mihi innotescunt interpolationis vestigia, quae in his ipsis verbis ab Hartungio tentatis: ἄριμα γὰρ ἐν καλέουσι Σκύθαι, σποῦ δὲ τὸν ὀφθαλμόν aperta esse ait Gatterer. in Comment. societ. Gott. XIV pag. 9.

Iam si de ipsa gente eiusque sedibus quaeras, ea, quae de Arimaspiis unoculis referuntur, eodem releganda esse existimem, quo fabulam de Gryphis, alia id genus, de quibus in Excursu l. l. monuimus. Nec tamen prorsus praeterire licet virorum do-

28 ἔν καλέουσι Σκύθαι, σποῦ δὲ τὸν ὀφθαλμόν. *Λυσχέι-*
μερος δὲ αὕτη ἡ καταλεχθεῖσα πᾶσα χῶρη οὕτω

Harum omnium
 terrarum qualis

etorum, qui in in sedibus gentis investigandis desudarunt, commenta. Inter quos De Guignes (Mém. de l'Acad. d. Inscr. XXXV p. 562), ut inde ordiar, *Arimaspos* Sinensibus vult cognitos fuisse sub nomine *Hiong-nou*, qui a septentrione Sinae orientalis habitarent inde a fluvio Ir-tisch Calmuccorum in terra usque ad fines Tartariae orientales, unde secundo ante Chr. n. saeculo in terras proximas incursiones fecerint, ipsamque Sinaem terrore impleverint. Quo vel magis a vero aberrasse putandus est Reichard. l. l. p. 17, qui *Arimasporum* nomen adhuc servari contendit in oppido *Aramascheus kaia* gubernii Permensis. Rennel. pag. 437 circa Indi fontes ad montem Altai, qui ipse ab auri copia traxerit nomen, cum *Alta* apud Calmuccos Mongolosque denotet *aurum*, gentes habitasse suspicatur, quarum nomen cum indicarit *unoculos*, *Arimaspos* inde Gryphosque confictos esse arbitratur. Ad quam sententiam accedunt, quae de Arimaspiis nuper disseruit Völcker. Myth. Geogr. I pag. 193 seq. Aliam appellationis causam comminiscitur Wahl. (Ostind. pag. 490), qui *Arimaspos* supra *Essedones* collocat iisque proximos tenuisse statuit meridionales montis Altai tractus. Nam gentem nomicam inde *unoculam* dici arbitratur, quod contra frigus capitis tegmine usa sit tali, quod

uno tantum foramine videndi causa fuerit instructum, sive quod arcuum tractandorum peritissima gens in iaculando, ut sit, unum oculum occludere solita sit. Ac denique Ritterus (Vorhalle pag. 282 seq. 305) *Arimaspos*, *Issedones*, *Massagetas* ad meridionalem *Oxi* ripam in antiqua *Bactria* habitasse ponens, ipsos *Arimaspos* pro una tribu *Medorum Cadusiorumve* nobili habet, eaque bellicâ, cum *Issedones* atque *Hyperborei* plane diversi pacisque et artium pacis amantissimi fuerint; indeque etiam eos componit cum *Maspis*, de quibus Noster I, 125.

Cap. XXVIII.

Λυσχέιμερος δὲ αὕτη κ.τ.λ.]
 Quae Herodotus de nimio frigore hisce in regionibus perscribit, ea modum nimis excedere vult Rennel. pag. 443, parum ille memor eorum, quae Herodoteis consimilia tradunt Strabo VII, 3 p. 307 s. 472 A., atque Ovidius in *Ponti Euxini* orâ diutius commoratus. Ex *Pont.* I, 3, 37. III, 1, 15. IV, 9, 84 seq. etc. Hippocrat. De aer. aq. et locc. §. 96, ubi adeo haec leguntur de *Scythia*: „— ὥστε τὸν μὲν χειμῶνα αἰεὶ εἶναι, τὸ δὲ θέρος ὀλίγας ἡμέρας καὶ ταύτας μὴ λίην.“ Ac recte monere videtur Heeren. I, 2 p. 297 antiquitus maius videri fuisse in his regionibus per hyemem frigus, quam adhuc esse dicitur; ut pellibus sane maxi-

δή τί ἐστὶ, ἔνθα τοὺς μὲν ὀκτὼ τῶν μηνῶν ἀφό-5
ρητος οἶος γίνεται κρυμὸς, ἐν τοῖσι ὕδωρ ἐκχέας, hiems et aestas:
πηλὸν οὐ ποιήσεις· πῦρ δὲ ἀνακαίων, ποιήσεις equi prae asinis
2 πηλόν. ἢ δὲ θάλασσα πῆγνυται, καὶ ὁ Βόσπορος et mulis frigus
πᾶς ὁ Κιμμέριος· καὶ ἐπὶ τοῦ κρυστάλλου οἱ ἐντὸς 293 ferunt, contra
τάφρου Σκύθαι κατοικημένοι στρατεύονται, καὶ τὰς 10 quam alibi.
3 ἀμάξας ἐπελαύνουσι πέρην ἐς τοὺς Σινδοὺς. οὕτω

me indiguerint incolae, eà, quam supra diximus, vià (ad IV, 24) acquirendis. Mannert. IV p. 71 quae hic de nimio frigore produntur, inde repetit, quod Herodotus regios Scythas multo magis septentrionem versus sibi cogitaverit. — Ad οὕτω δὴ τι conf. nott. ad III, 120.

ἔνθα τοὺς μὲν ὀκτὼ κ. τ. λ.] Respicit haec Eustath. ad Dionys. Perieg. 669. Ad verba ἀφόρητος οἶος conf. Matth. Gr. Gr. §. 445, 6. b.

ἢ δὲ θάλασσα πῆγνυται] Consimilia, quae interpretes attulerunt, leguntur apud Virgil. Georg. III, 360. Ovid. Ex Pont. IV, 9, 84. [III, 1, 15.] Pompon. Mel. I, 19, 140. Senec. Herc. Fur. 530 coll. Gell. N. A. XVII, 8. Macrobian. Sat. VII, 12 et Diodor. Sic. III, 34, V, 25.

οἱ ἐντὸς τάφρου Σκύθαι] Cf. nott. ad IV, 3. Duo libri τάφρου. De quo vid. nott. ad IV, 201. — Pro στρατεύονται Valckenario in mentem venit ἀμαξεύονται vel ἰππεύονται, Toupio Emendd. in Suid. III pag. 443 Lips. στραγγεύονται (i. e. super glaciem otiantur); quod ipsum arrisit Larchero. Nec tamen ulla opus emenda-

tione, cum de hostili hic agi excursionem verba seqq. τὰς ἀμάξας ἐπελαύνουσι satis doceant.

ἔς τοὺς Σινδοὺς] Pro Ἰνδοὺς, quod omnes libri scripti praebent, reposui cum edd. Σινδοὺς ex Holstenii emendatione ad Steph. Byzant. (qui pag. 670 Berk. Σινδοί, ἀπὸ μεσημβρίας τῆς Μαιώτιδος λίμνης· ἔνιοι δὲ καὶ τὸ Σινδικὸν γένος φασὶν εἶναι Μαιωτῶν ἀπόσπασμα) coll. Is. Voss. ad Scylac. Peripl. §. 72 p. 450. T. I ed. Gail. Nec aliter infra IV, 86, ubi regio *Indica*, sive *Sindica*. Recte enim Plinius H. N. IV, (12) 26: „regio Scythica *Sendica* nominatur.“ Mela I, 19, 112: „*Sindos* in *Sindonium* ab ipsis terrarum cultoribus condita est.“ Unde „*Sindi* ignobiles“ apud Ammian. Marcell. XXII, 8. Quos eisdem *Sindos* *Sindicamque* regionem norunt Strabo XI, 2 p. 492 s. 753 C. p. 495 s. 757 C. 758 A. p. 496 s. 759 C., ubi *Sindiacus* portus, s. *Sindicus*, quem etiam commemorat auctor Periplus alterius Ponti Euxini §. 2 pag. 2 Huds. pag. 207 T. III Gail.; Scylax Periplus §. 72 p. 32 Huds. pag. 285 Gail. T. I. Stephan. Byzant. s. v. p. 670.

μὲν δὴ τοὺς ὀκτὼ μῆνας διατελεῖ χειμῶν ἐόν·
 τοὺς δ' ἐπιλοιπὸς τέσσερας ψύχρα αὐτόθι ἐστὶ.
 4 Κεχώρισται δὲ οὗτος ὁ χειμῶν τοὺς τρόπους πᾶσι
 τοῖσι ἐν ἄλλοισι χωρίοισι γινομένοισι χειμῶσι· ἐν τῷ
 τὴν μὲν ὠραίην οὐκ ἔχει λόγου ἄξιον οὐδέν· τὸ δὲ 15

Dionys. Perieg. 634 ibique Eustathius. Geograph. Ravenn. V, 10 p. 266. Nicol. Damasc. p. 160 ed. Orelli, cuius conf. nott. in Supplemm. p. 84, alii. Quae cum ita sint, lectionis iure dudum proscriptae patrociniū post Kannegiesser. in Alterthumswissensch. p. 147. 202, minime debebat suscipere Ritter. Vorhalle p. 157 seqq. Erdkunde II p. 618 seqq., qui Ἰνδούς in Herodoto omnino mutandum negat, cum de Indica gente hic agatur; quae ad colonias ex interiori India ad Caucasum Pontique Euxini oras usque prisco admodum aevo deductas pertinuisse putanda sit. Quae mihi longius repetita videntur, cum dubium vix esse possit, Sindorum gentem ex iis, quae modo attulimus, testimoniis, habitasse ea fere in regione, quae nunc a fluvio cognomine vocatur Kuban, ubi urbs Anapa ac regio Sudschuk (quo ipso in nomine Sindicae vestigia superesse vult Reichard. p. 36 l. l.). Cf., ne plura, Mannert. IV pag. 106 seq. 329. Tzschucke ad Mel. l. l. Vol. III P. I pag. 627 seqq. 630 nott. exegg. Atque eam gentem postea ulterius ad Europam progressam esse statuit Köppen. (Nordgest. d. Pont. p. 62. 63), ut eo sane referantur, quos in

Thracia novit Homerus Il. I, 549, Sintii [de quibus tamen confer sis Welckeri Disput. in Aeschyl. Trilog. pag. 215 sqq.] itemque regio Sintice in Macedonia urbsque Σινδός ab Herodoto VII, 123 commemorata; ac denique Asiae minoris urbs Sinda. Ac denique adiciam ex A. G. Schlegel. Bibl. Indic. II, 3 pag. 304 ipsum fluvium Indum ab indigenis dici Sindhum, recteque Plinium H. N. VI, (23) 20 scribere: „Indus incolis Sindus appellatus.“

Κεχώρισται δὲ οὗτος ὁ χειμῶν κ. τ. λ.] Hyems, haec enim auctoris est mens, omnimode diversa est ab ea hyeme, qualis in aliis orbis terrarum partibus fieri solet. Ad vocem τοὺς τρόπους conf. I, 189. II, 108.

ἐν τῷ τὴν μὲν ὠραίην οὐκ ἔχει λόγου ἄξιον οὐδέν] Schwgh. τὴν ὠραίην de solito ac statuto pluviarum tempore intelligit, s. de ea anni tempestate, qua alibi vulgo imbres cadere solent. Mihi ob sequentia verba satius videtur, haec de verno tempore accipere, quo alibi solent cadere imbres, quibus nives liquefiunt, Zephyris accedentibus. Ad ipsam locutionem τὴν ὠραίην quod vulgo supplent ὥρην, iure hoc displicet Schaefero ad Lambert. Bos. de Ellips. L.

ἄθροος, ὕων οὐκ ἀνίει. βρονταί τε ἡμος τῇ ἄλλῃ
 γίνονται, τηρικαῦτα μὲν οὐ γίνονται, θέρεος δὲ
 ἀμφιλαφῆες· ἦν δὲ χειμῶνος βροντὴ γένηται, ὡς
 βτέρας νερόμισται θωυμάζεσθαι. ὡς δὲ καὶ ἦν²⁰
 σεισμός γένηται, ἦν τε θέρεος ἦν τε χειμῶνος, ἐν
 7 τῇ Σκυθικῇ τέρας νερόμισται. ἴπποι δὲ ἀνεχόμε-
 νοι φέρουσι τὸν χειμῶνα τοῦτον, ἡμίονοι δὲ καὶ
 ὄνοι οὐκ ἀνέχονται ἀρχῆν· τῇ δὲ ἄλλῃ ἴπποι μὲν
 ἐν κρυμῶ ἔστεῶτες ἀποσφρακελίζουσι, ὄνοι δὲ καὶ
 29 ἡμίονοι ἀνέχονται. Δοκέει δέ μοι καὶ τὸ γένος τῶν²⁵

Defecta cornibus
 animalia, ob fri-
 gus.

Gr. pag. 577 cum certe nemo
 quisquam dixerit τὴν ὠραίνην
 ὠρην; ideoque ὠραία in tali-
 bus παραγῶγως dici existimat
 pro ὠρα. Quod si minus arri-
 deat, non intercedam, si quis
 sibi fingat omissum esse τὴν
 μερίδα vel simile quid.

ὕων οὐκ ἀνίει] De structura
 conf. II, 13. III, 117 ibique
 nott. De forma ἀνίει consul.
 Matth. Gr. Gr. §. 210, 1 §.
 212, 7. — De voce ἀμφιλα-
 φῆς diximus ad III, 114.

ὡς τέρας νερόμισται θωυ-
 μάζεσθαι] In hisce equidem ve-
 terem lectionem, quam scripti
 libri afferebant, cum Schweigh.
 et Gaisf. restitui, pro θωυμά-
 ζεσθαι, quod Gaisf. induxerat,
 reponens θωυμάζεσθαι, mo-
 nente Struve in Spec. III p. 7
 seq., quo iam usi sumus in not.
 ad III, 148. Nec sane constans
 in his reperitur Gaisford., ut
 qui diphthongum reliquerit IV,
 30. 53. 82. 85, sed immuta-
 rit IV, 42. IV, 111. 129. 199
 et constanter in reliquis. Vul-
 gata lectio: ὡς τέρας θωυμά-

ζεται, a Matthiae servata, e
 Wesselingii fluxit editione. Quam
 nos restituimus librorum vete-
 rum lectionem, ea vix mendi
 suspicione caret; cum vox θωυ-
 μάζεσθαι male textui intrusa
 videatur. Post verba ὡς δὲ in-
 serui cum recentt. edd., quos
 et ipsos in loci interpunctione
 secutus sum, voculam καὶ vul-
 go omissam.

ἀνέχονται ἀρχῆν] Articulum
 τὴν, quem vulgo ponunt ante
 ἀρχῆν, cum Gaisf. meliorum
 librorum iussu, deleui. Cf. IV,
 29. III, 16. Cr. hic citat Fi-
 scher. Ind. in Aeschin. Dialogg.
 s. v. ἀνέχεσθαι et Eustath. ad
 Odys. XIX, 27 pag. 680, 12
 Bas. Ad argumentum loci facit
 Plinius Hist. Nat. VIII, (68)
 43 de asinis: „Ipsum animal
 frigoris maxime impatiens; ideo
 non generatur in Ponto, nec
 aequinoctio verno, ut cetera
 pecua, admittitur, sed solsti-
 tio.“ — Ad verbum ἀποσφα-
 κελίζουσι conf. nott. ad III, 66.
 Add. Coraes ad Hippocrat. De
 aer. aq. et locc. T. II p. 185 sq.

βοῶν τὸ κόλον διὰ ταῦτα οὐ φύειν κέρα αὐτόθι.
 2 μαρτυρεῖ δέ μοι τῇ γνώμῃ Ὀμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσ-
 σείῃ, ἔχον ὧδε·

Καὶ Λιβύην, ὅθι τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι.

ὀρθῶς εἰρημένον, ἐν τοῖσι θερμοῖσι ταχὺ παραγίνε- 30
 3 σθαι τὰ κέρα. ἐν δὲ τοῖσι ἰσχυροῖσι ψύχεσι ἢ οὐ
 φύει κέρα τὰ κτήνεα ἀρχὴν, ἢ φύοντα φύει μό-
 γις. ἐνθαῦτα μὲν νυν διὰ τὰ ψύχεα γίνεται ταῦτα.

30

Elis. non gignit
 mulos.

Θωυμάζω δὲ, (προσθήκας γὰρ δὴ μοι ὁ λόγος ἐξ
 ἀρχῆς ἐδίξητο,) ὅτι ἐν τῇ Ἰλιείῃ πάσῃ χώρῃ οὐ 294
 δυνάεται γίνεσθαι ἡμίονοι, οὔτε ψυχροῦ τοῦ χώρου 36
 2 ἔοντος, οὔτε ἄλλου φανεροῦ αἰτίου οὐδενός. φασὶ

Cap. XXIX.

τὸ κόλον] „Eustathius ait
 κόλον Ionum esse et κυριολε-
 κτεῖσθαι de arietibus et bobus,
 cornibus defectis, ad Iliad. π' p.
 1049, 17 s. 1062, 30. Oppor-
 tune Hippocrates de Scytharum
 curribus: τὰς δὲ ἀμάξας ἔλκου-
 σι ζεύγεα — βοῶν κέρως ἄτερ·
 οὐ γὰρ ἔχουσι κέρατα ὑπὸ ψύ-
 χεος, De aer. aq. et locc. pag.
 291 [§. 93 Cor.].“ *Wesse-*
ling. Respicit Herodotea idem
 Eustath. ad Odyss. pag. 1485,
 10 s. 152, 35. Quae Strabo
 profert VII p. 307 s. 471 C.,
 ex Herodoteis fluxisse recte mo-
 net Valcken. Italus Herodoti in-
 terpres itemque Coraes ad Hip-
 pocr. l. recentioris peregrinato-
 ris, Pallas, affert testimonium,
 hodieque per Tartariae regiones
 inveniri alias quoque bestias,
 cornubus carentes, v. c. capros,
 arietes.

μαρτυρεῖ δέ μοι τῇ γνώμῃ
 Ὀμήρου ἔπος] Retinui vulga-
 tam, Medicei, Florentini, alio-

rum auctoritate firmatam. Nam
 pro δέ μοι reposuerant δέ μου
 et ante Ὀμήρου inseruerant
 καί, utrumque ex Aldina et
 Sancrofti libro. — Homeri ver-
 sus, qui citatur, exstat in Odyss.
 IV, 85. Tu conf. nott. ad He-
 rodot. II, 116.

ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι]
 Scholiastae Homerici inter-
 pretationem: ταχέως κερατοφου-
 σι διὰ τὴν θερμοότητα cum He-
 rodoto convenire monet Nitzsch.
 in nott. ad Homeri l. l. p. 241.
 Ac sane saepius apud Homerum
 invenitur ἄφαρ cito, celeriter.

Cap. XXX.

προσθήκας — ἐδίξητο] ἐδί-
 ξητο pro ἐδίξετο exhibui cum
 recentt. edd. Cf. I, 65. In qui-
 busdam libris exstat ἐξήτησε,
 quae vulgatae lectionis est glos-
 sa. προσθήκας additiones acci-
 pio digressiones, quibus No-
 strum valde delectari nemo ne-
 scit. Conf. nott. ad I, 23 coll.
 III, 60. IV, 167.

δὲ αὐτοὶ Ἥλεῖοι ἐκ κατάρης τευ οὐ γίνεσθαι σφι
 ἡμιόνους. ἀλλ' ἐπεὰν προσίῃ ἢ ὄρη κυῖσκεσθαι
 τὰς ἵππους, ἐξελαύνουσι ἐς τοὺς πλησιοχώρους αὐ-
 τὰς· καὶ ἔπειτὰ σφι ἐν τῇ τῶν πέλας ἐπιεῖσι τοὺς 40
 ὄνους, ἐς οὗ ἂν σχῶσι αἱ ἵπποι ἐν γαστρὶ· ἔπειτα
 31 δὲ ὀπίσω ἀπελαύνουσι. Περὶ δὲ τῶν πετρῶν, τῶν
 Σκύθαι λέγουσι ἀνάπλεων εἶναι τὸν ἡέρα, καὶ τού-
 των εἵνεκα οὐκ οἶά τε εἶναι οὔτε ἰδεῖν τὸ πρόσω
 τῆς ἡπέρου, οὔτε διεξιέναι, τήνδε ἔχω περὶ αὐτῶν 45
 2 τὴν γνώμη. τὰ κατύπερθε ταύτης τῆς χώρας αἰεὶ
 νίφεται, ἐλάσσοι δὲ τοῦ θέρους ἢ τοῦ χειμῶνος,
 3 ὥσπερ καὶ οἰκός. ἤδη ὦν ὅστις ἀρχόθεν χιόνα
 ἀδρῆν πίπτουσαν εἶδε, οἶδε τὸ λέγω. ἔοικε γὰρ ἢ

Pennae, quibus
 oppletus aer, [c.
 7.] sunt nix.

ἐκ κατάρης τευ] τευ, in
 quibusdam libris male omissum,
 cum aliis retinet Eustath. ad
 Dionys. Perieg. vs. 409. De
 ipsa re laudant Pausan. V, 5.
 V, 9. Plutarch. II pag. 303 B.
 (ubi Wytttenbach. in Animad-
 verss. pag. 74 Herodotei loci
 haud immemor fuit) Antigon.
 Caryst. Histor. mir. 13. Atque
 ob hasce aras cursus mulorum
 certaminaque, in ludis Olympi-
 acis Ol. LXXII introducta, mox
 abrogata esse videntur Larche-
 ro. — In proxime seqq. inta-
 ctum reliqui: ἐπεὰν προσίῃ ἢ
 ὄρη; quocum conf. II, 41.
 Male alii προσῆ. Ad formam
 κυῖσκεσθαι conf. Fischer. ad
 Welier. III, a. p. 121 et ad lo-
 cutionem σχῶσι — ἐν γαστρὶ
 III, 32. Ad verba ὀπίσω ἀπε-
 λαύνουσι vid. nott. ad III, 16.

Cap. XXXI.

Περὶ δὲ τῶν πετρῶν] Quo
 sensu plumas dixerint Scythae,
 iam supra ad IV, 7 indicavimus;

HERODOT. II.

hoc loco e Wesselingii observa-
 tione notamus simili imagine
 utentem Psalmistam CXLVII,
 16 et Arnobium II p. 105 [cp.
 58 p. 91 Orell.]. Unde Plinius
 H. N. IV (12), 26: „Mox
 Riphaci montes et assiduo nivis
 casu pinnarum similitudine,
 Pterophoros appellata regio.“
 Apud Leon. African. in Afric.
 Descriptt. II fol. 56, monente
 Larchero, commemoratur locus
 nomine *Burris* (i. e. plumis te-
 cti), „eo quod frequentes illic
 admodum cadant nives, quas
 plumas quis potius quam nivem
 iudicaret.“

τῶν Σκύθαι λέγουσι] Arti-
 culum οἱ ante Σκύθαι requirit
 Schweigh. Libri non addicunt
 scripti. Cf. IV, 32. — In seqq.
 pro οὐκ οἶά τε εἶναι in Floren-
 tino cod. invenitur οὐκ οἶοί τε
 εἶναι. Tu conf. IV, 7. 53.
 Mox edidi cum recentt. edd.
 οἰκός pro εἰκός itemque in fine
 capitis ἀοίκητα pro ἀνοίκητα.
 Cf. II, 34. V, 10.

χιών περοῖσι· καὶ διὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον, ἔοντα 50
 τοιοῦτον, ἀοίκητα τὰ πρὸς βορῆν ἔστι τῆς ἠπείρου
 4 ταύτης. τὰ δὲ πτερὰ εἰκάζοντας τὴν χιόνα τοὺς
 Σκύθας τε καὶ τοὺς περιόικους δοκέω λέγειν. Ταῦ-
 τα μὲν νυν, τὰ λέγεται μακρότατα, εἴρηται.

32

Hyperborei a
 quibus memo-
 rentur.

Ἵπερβορέων δὲ περὶ ἀνθρώπων οὔτε τι Σκύ- 55
 θαι λέγουσι, οὔτε τινὲς ἄλλοι τῶν ταύτη οἰκημένων,
 2 εἰ μὴ ἄρα Ἴσσηδόνες. ὡς δ' ἐγὼ δοκέω, οὐδ' οὐ-
 τοι λέγουσι οὐδέν· ἔλεγον γὰρ ἂν καὶ Σκύθαι, ὡς
 3 περὶ τῶν μονοφθάλμων λέγουσι. Ἄλλ' Ἡσιόδῳ
 μὲν ἔστι περὶ Ἵπερβορέων εἰρημένα, ἔστι δὲ καὶ 60
 Ὅμηρῳ ἐν Ἐπιγόνουσι, εἰ δὴ τῷ ἔοντι γε Ὅμηρος

Cap. XXXII.

Ἵπερβορέων δὲ περὶ ἀνθρώ-
 πων κ. τ. λ.] De Hyperboreis in
 universum quae tenenda sunt,
 ea in Excursu ad h. l. attulimus.
 — Ad οἰκημένων conf. nott.
 ad I, 27. De Issedonibus vid.
 nott. ad IV, 25; de unoculis
 nott. ad IV, 27.

Ἄλλ' Ἡσιόδῳ μὲν ἔστι — τὰ
 ἔπεα ἐποίησε] Haec verba, quae
 nobis sanissima videntur, pro
 grammatici cuiusdam veteris,
 annotatione habuit F. A. Wolf.
 Prolegg. ad Homer. pag. CLVII.
 Neque vero persuasit Schweig-
 haeusero neque Schubarto in
 Dissert. de Hyperbor. pag. 30.

ἔστι δὲ καὶ Ὅμηρῳ ἐν Ἐπι-
 γόνουσι, εἰ δὴ τῷ ἔοντι γε
 Ὅμηρος ταῦτα τὰ ἔπεα ἐποί-
 ησε] Inter cyclica, quae vocan-
 tur, carmina primum a Giganto-
 machia carmen fertur *Thebais*,
 cuius auctor quamvis ignoretur
 (nam Antimachus, quem affert
 Schol. ad Aristoph. Pac. 1270,
 quo minus auctor existimetur,
 refragatur temporum ratio, cum
 carminum cyclicorum auctores

ab Olymp. I usque ad Olymp.
 L vixerint, Antimachus autem
 Olymp. LXXXII — XCIII flo-
 ruerit), antiquissimus tamen
 poeta quidam fuerit necesse est;
 nisi, de quo Herodotus dubi-
 tare videtur, ad ipsum Home-
 rum auctorem, cui fuerunt, qui
 adscriberent (cf. Hesiod. Opp.
 p. 492 ed. Loesner.), carmen
 referre velis. Continebatur au-
 tem hoc carmine non primum
 modo bellum Thebanum, sed
 alterum quoque, Epigonorum
 bellum quod vocatur; ut
 sane Ἐπίγονος vix peculiare
 fuisse existimemus carmen a
Thebaide illa plane seiunctum,
 sed partem potius fuisse sive
 rhapsodiam aliquam, cui hoc
 fuerit inditum nomen non alio
 fere modo, quam quo singulis
 carminum Homericorum parti-
 bus s. rhapsodiis singula fuerint
 imposita nomina sive tituli.
 Quae cum ita sint, recte nuper
 statuit E. L. de Leutsch (*The-
 baid. cyclic. reliqq.* Gotting.
 1830 cap. 2) τοὺς Ἐπιγόνους
 fuisse *Thebaidis* partem. De

33 ταῦτα τὰ ἔπεα ἐποίησε. Πολλῶ δέ τι πλεῖστα περὶ αὐτῶν Ἀήλιοι λέγουσι, φάμενοι ἰσθὰ ἐνδεδεμένα ἐν καλάμῃ πυρῶν, ἐξ Ὑπερβορέων φερόμενα, ἀπικνέεσθαι ἐς Σκυθίας· ἀπὸ δὲ Σκυθῶν ἤδη δεκομένους αἰεὶ τοὺς πλησιοχώρους ἐκάστους, κομίζειν αὐτὰ 65

Sacra ex Hyperboreis in Delum quomodo et quo itinere delata: cur missa tali modo: Hyperoche et Laodice: Perpherees: cultus Dianae Reginae apud mulieres Thracias et Paenonias.

reliquis optime exposuit C. G. Müller. De cyclo Graec. epic. (Lips. 1829) pag. 67. 68. — Ad verba εἰ δὴ τῶ ἔόντι κ. τ. λ. conf. nott. ad II, 117.

Cap. XXXIII.

[Πολλῶ δέ τι πλεῖστα] Ita cum Schweigh. et Gaisf. dedimus. Vulgo πολλῶ δὴ πλεῖστα, cuius loco Matthiae alios secutus libros exhibuit πολλῶ δ' ἔτι πλεῖστα.

[ἰσθὰ ἐνδεδεμένα ἐν καλάμῃ πυρῶν] Male olim ἐνδεδυμένα. Nam sensus est: *sacra stramini triticeo illigata*, ut Schweigh. reddit, sive, ut Spanhemius l. mox l. expressit: *sacra adligata in triticea stipula*. Larcherus interpretatus est: „*que les offrandes des Hyperboreens leur venoient enveloppées dans de la paille de froment*,” et Lange, vernaculus interpres: „*Ihre Opfergaben würden in Weizenstroh gethan*.” — Ad ipsam rem conf. Salmas. ad Solin. p. 147, et Spanhem. ad Callimach. in Del. 283, ubi Herodoteis similia invenis haec: *καλάμην τε καὶ ἰσθὰ δρήγματα*. *Frugum primitias* intellexit Plinius H. N. IV, (12) 26; *sacrorum primitias* Mela III, 5 init., nec aliter Pausanias I, 31 §. 2 ab Hyperboreis scribit in Delum mitti primitias, quae in triticea stipula (ἐν καλάμῃ πυρῶν) fuerint absconditae nec a quopiam agno-

scerentur. Add. Serv. ad Virgil. Aen. XI, 322, alia, quae attulit Spanhem. l. l. longiore disputatione hoc docens, hic intelligi posse *sacra incruenta*, quae e tritico, hordeo, placentis, aliis eiusmodi rebus, sine ullo ignis usu nec combustis victimis fiant; in quibus illas oblationes s. primitias frugum in triticea stipula illigatas primum quodammodo locum occupasse credibile fit. Nec aliter haec accepisse video Creuzer. Symbol. II pag. 137, frugum nimirum primitias hic intelligi ratus ac fortasse quoque placentas, alia eiusmodi munera incruenta. Post quem C. O. Müller. Dor. I p. 272 et ipse *frugum primitias* intelligendas esse censuit.

κομίζειν αὐτὰ — ἐπὶ τὸν Ἀδρίην] Quae de Hyperboreorum legationibus traduntur, disquisivit Schubart altera disquisitionis parte pag. 40 seqq, qui quod populus populo eique proximo donaria Delum portanda transmisisse fertur, id difficile explicatu esse negat, modo coloniarum seriem fuisse statuas: de quo viri docti commento in Excursu ad h. l. monuimus. In ipso itinere indicando cum Herodoto hand convenit Pausan. I, 31 §. 2, quo auctore ad Apollinis templum apud Prasienses Hyperboreorum donaria deferuntur, quae ab

2 τὸ πρὸς ἑσπέρας ἐκαστάτω ἐπὶ τὸν Ἀδρίην· ἐνθεῦ-
 τεν δὲ πρὸς μεσαμβρίην προπεμπόμενα πρῶτους 295
 Δωδωναίους Ἑλλήνων δέκεσθαι· ἀπὸ δὲ τούτων

ipsis Hyperboreis tradita Arimaspiis, dein ad Issedones et ab Issedonibus perveniunt ad Scythas, qui ea Sinopen adferunt; unde a Graecis Prusias (qui Atticae orientalis est pagus e regione Euboeae) delata, ab Atheniensibus Delum transportantur. Quae ipsa Athenienses commentos esse si statuas, ne honoris illius essent expertes, iusto audacius hoc pronuntiatum videtur Schubarto l. l. pag. 46. 47, qui ipse Pausaniae locum corruptum iudicat. Neque vero hoc ipso multum lucratur, neque eo, quod Schweigh. statuit, haec pertinere ad id, quod in sequenti tempore fieri solitum Noster postea tradit: ἐπεὶ δὲ τοῖσι Ἰπερβορείοισι τοὺς ἀποπεμφθέντας κ. τ. λ. Quae cum ita sint, haud scio an Deliorum famae plus tribuendum sit, quamquam quantopere in talibus variari soleat, haud sum inscius. Neque omnino viae ab Herodoto indicatae, quae Hyperboreorum sint allata dona, multum tribuendum censuit C. O. Müller. l. l., qui nil aliud inde colligi posse putat, nisi quod arcte olim hunc Apollinis per Graeciam cultum cum huius religionis sedibus primitivis, a Graecia septentrionem versus sitis, coniunctum fuisse existimemus eumque ipsum connexum per temporum decursum studiosius servatum et vel sacris missis confirmatum fuisse. Müllero

adstipulatur Völcker. Myth. Geogr. pag. 168 seq. Ritterus statuit (Vorhalle pag. 324 coll. 351) ex hisce intelligi, loca, quae in hac via indicantur, ad quae munera Hyperboreorum devenerint, maturius cum Pontico-Asiatico cultu quodammodo fuisse connexa.

ἐπὶ τὸν Ἀδρίην] Quo tempore boreales Europae partes Graecis nondum satis fuerint cognitae, regiones quoque supra Adriaticum mare sitas Hyperboreis vulgo adtribui monet Danvill. a Schweigh. excitatus in Mém. de l'Acad. d. Inscr. XXXV p. 589 Hyperborei si Italiae adscribantur, explicari posse ait Niebuhr Hist. Rom. I pag. 85 ed. sec., quomodo Hyperboreorum dona Delum per mare Adriaticum pervenire potuerint. At de his vir doctus ipse viderit. Conf. in Excursu de Hyperboreis allata. Alia de his Hyperboreorum itineribus Gesner. in Praelect. II De navigat. extra column. Herc. sect. II §. 8 p. 662 (Orphic. Herm.)

πρῶτους Δωδωναίους Ἑλλήνων δέκεσθαι] Consentit Callimach. in Del. 284, qui omnino in his presse legit Herodoti vestigia. Add. Etymol. magn. s. v. Δωδωναῖος ὁ Ζεὺς, ubi Hyperboreorum locus appellatur Dodona; Aelian. V. H. III, 1, primos autem Dodonaeos commemorari inter Graecos, qui dona sacra a Scythis allata ac-

καταβαίνειν ἐπὶ τὸν Μηλιέα κόλπον, καὶ διαπο-
ρεύεσθαι ἐς Εὐβοίαν· πόλιν τε ἐς πόλιν πέμπειν,
μέχρι Καρύστου· τὸ δ' ἀπὸ ταύτης, ἐκλιπεῖν Ἄν-70
δρον· Καρυστίους γὰρ εἶναι τοὺς κομίζοντας ἐς
3 Τήνον· Τηνίους δὲ, ἐς Δῆλον. ἀπικνέεσθαι μὲν
νυν ταῦτα τὰ ἱερά οὕτω λέγουσι ἐς Δῆλον. πρῶτον
δὲ τοὺς Ὑπερβορέους πέμψαι φερούσας τὰ ἱερά δύο
κόρας, τὰς οὐνομάζουσι Δήλιοι εἶναι Ὑπερόγην τε
καὶ Λαοδίκην· ἅμα δὲ αὐτῆσι ἀσφαλῆς εἵνεκεν75

ceperint, nemo mirabitur, qui et situm Dodonae et loci sanctitatem vetustatemque respexerit; de quo vid. Herod. II, 52. 56 ibique nott. A Dodona Apollinis religiones Delum Delphosque esse propagatas, Creuzero (Symbol. IV p. 160 seq.) quodammodo hinc colligi posse videtur. Quo minus faciam cum Völcker. Myth. Geogr. I p. 169, Dodona, quod hic memoretur, commentum esse statuenti sacerdotum ad coniunctionem sacrorum, quae Dodonae, Delphis et Deli fuerint, pertinens.

καταβαίνειν ἐπὶ τὸν Μηλιέα κόλπον] Eadem Callimach. in Del. 287 seq. *Meliacum* sinum intelligit e regione Euboeae septentrionalis, quem nunc vocant *Zeitun*. De quo praeter Strabon. IX p. 426 s. 651 C. et Plin. H. N. IV, 12 (12) conf. Aeschyl. Pers. 486 (459 Bothe.). Sophocl. Trach. 646 s. 638 coll. 195 et Philoct. 741. *Lamiacum* sinum vocat Pausan. I, 4 §. 3. Apud Aelian. V. H. III, 1 *Melienses* recensentur inter eas gentes, per quas iter faciebant Delphorum pueri ad sacra Apollinis prope Thessalica

Tempe obeunda. — Mox cum Schweigh. et Gaisf. scripsi πόλιν τε ἐς πόλιν πέμπειν, ubi vulgo δὲ, quod retinuit Matth.

ἐκλιπεῖν Ἄνδρον] Quae Reiskius sic intelligi vult, ut *Andrum* sacra non sint delata, sed hac insulâ (quam, e Cycladibus unam, Euboeam inter et Naxum sitam, nunc vocant *Andro*) praeteritâ, recto itinere a *Carysto* (quod est Euboeae oppidum, eodem adhuc nomine cognitum) ad *Tenum* (quae ad Cycladas pertinens nunc appellatur *Teno*) advecta, quamvis *Andrus* his urbibus esset media interiecta.

οὐνομάζουσι — εἶναι] De infinitivo εἶναι vid. Hermann. ad Viger. pag. 750. Matth. Gr. §. 420 pag. 768 seq.

Ὑπερόγην τε καὶ Λαοδίκην] Virginum nomina haud novit Mela III, 5, 15, nec Plinius H. N. IV, 12 (26). Quae Clemens Alexandr. habet in Protrept. T. I p. 39 Pott., ea ex ipso Herodoto ducta esse haud iniuria statuere videtur Spanhem. ad Callimach. in Del. 292. Altero loco, ubi Noster has virgines commemorat IV, 35, pro *Λαοδίκης* Me-

πέμψαι τοὺς Ὑπερβορέους τῶν ἀστῶν ἄνδρας πέντε πομποὺς, τούτους οἱ νῦν Περιφερῆες καλέονται, τιμὰς μεγάλας ἐν Δῆλῳ ἔχοντες. ἔπει δὲ τοῖσι Ὑπερβορέοισι τοὺς ἀποπεμφθέντας ὀπίσω οὐκ ἀπονοστήειν, δεινὰ ποιενμένους εἰ σφέας αἰεὶ καταλάμψεται ἀποστέλλοντας μὴ ἀποδέκεσθαι, οὕτω δὴ φέροντας ἔς τοὺς οὖρους τὰ ἱρὰ ἐνδεδεμένα ἐν πυρῶν καλάμῃ, τοὺς πλησιοχώρους ἐπισκῆπτειν κελεύοντας 5 προπέμπειν σφέα ἀπὸ ἑωυτῶν ἔς ἄλλο ἔθνος. καὶ 85 ταῦτα μὲν οὕτω προπεμπόμενα, ἀπικνέεσθαι λέγουσι 6 ἔς Δῆλον. Οἶδα δὲ αὐτὸς τούτοισι ἱροῖσι τότε

diceus liber duoque alii *Λαοδόκης*. Ad quam lectionem plura attulit Schubart. l. l. pag. 53 seq. apud Pausaniam, utroque loco I, 4, 4 (ubi *Ἀμάδοκος*) et X, 23, 2, ubi *Λαοδόκος*, *Λαοδίκος* scribendum ratus vel apud Herodotum legendum *Λαοδόκη*, quamquam illud praeferendum arbitratur. Add. C. O. Müller. Dor. I pag. 268; ob ipsius Herodoti *Λαοδίην* corrigendum ratus in Pausania *Λαοδίκος*. Neque vero obsecutus est Siebelis, afferens *Λαοδόκος* ex Orph. Arg. 149, cuius loco *Λεωδόκος* apud Apollon. Rhod. I, 119, ut apud Valerium Flaccum; *Λαοδίκος* in uno Schol. ad Apollon. Rhod. I, 47. Mihi talis probatur cautio, nec in Herodoto, ut quid mutem, causa apparet. — Ad argumentum conf. etiam nott. ad IV, 35. Pro *ἀσφαλείης* retinui equidem *ἀσφαλίης*. Conf. II, 18 ibiq. nott.

οἱ νῦν Περιφερῆες καλέονται] *Περιφερῆες* meliores praebent libri, quos secutus sum.

Alii *Περιφερῆες* (*Circumferentes*). Quos eosdem, observante Larchero, Porphyrius De Abstin. II, 19 vocat *Amalophoros*, Servius ad Virg. Aen. XI, 858 *οὐλοφόρους*. Apud Hesych. II p. 945. *Περιφερῆες* · *θεωροί*. Niebuhr. Hist. Rom. I pag. 85 ed. sec., hoc ipsum nomen (*Περιφερῆες* — *perferre*) ad Italicas, quas opinatur, Hyperboreorum sedes relatum vult. *ὀπίσω οὐκ ἀπονοστήειν*] Cf. nott. ad III, 16. De locutione *δεινὰ ποιῆσθαι* diximus ad III, 14. Ad *καταλάμψεται* conf. nott. ad III, 42. — In seqq. Schweighaeuserus, quem sequitur Gaisf., e Schaeferi editione receperat *τοῖς πλησιοχώροις*; quod ab omnibus recedit libris scriptis, e quibus vulgo editum *τοὺς πλησιοχώρους*, quod cum Matthiae equidem retinui quodque ipse Schweigh. postea revocatum voluit in Lex. Herodot. s. v. *ἐπισκῆπτω* T. I pag. 264, cum accusativus *τοὺς πλησιοχώρους* pendeat a verbo *κελεύοντας*, quod iunctum cum

ποιούμενον προσφερές· τὰς Θρηϊκίας καὶ τὰς Παιονίδας γυναικας, ἔπειὰν θύωσι τῇ Ἀρτέμιδι τῇ Βα-90 σιληϊῇ, οὐκ ἄνευ πυρῶν καλάμης θνύσας τὰ ἱρά.

34 καὶ ταῦτα μὲν δὴ οἶδα ταύτας ποιύσας. Τῆσι δὲ παρθένοισι ταύτησι τῆσι ἐξ Ὑπερβορέων τελευτησά-

Hyperochao et Laodicae manibus quas inferias Delii faciunt.

verbo ἐπισκῆπτειν hic significet: *instare iubendo*, s. *instanter, operose iubere mandareque*. Tu conf. etiam nott. ad III, 73.

τὰς Θρηϊκίας καὶ τὰς Παιονίδας γυναικας] Θρηϊκίας praebebat Florentinus liber cum duobus aliis. Vulgo Θρηῖσας, sive Θρηῖσας. — *Paeones* infra IV, 49 Noster vocat in regione, quae hodiernae Serviae s. Moesiae superiori videtur accensenda. Colligit vero Creuzer. Symbol. II p. 129 ex Herodoti narratione, per Thraciam quoque olim viguisse antiquum illum Solis Lunaeque cultum eumque puriorem, cui mox rudiior successerit agrestiorque. Quin alia, quae idem attulit, indicare videntur, Thraciam prisco admodum aevo Apollinis sacra recepisse ulteriusque propagasse. Hinc *Dianam*, quam vocat *Regiam*, haud aliam esse credam, quam quae *Bendis* a Thracibus suà linguà vocata cultaque fuerit, teste Timaeo in Lex. Platon. p. 62, ubi vid. Ruhnken. Cr. confert Pindar. Schol. ad Olymp. III, 46.

θνύσας τὰ ἱρά] Pro θνύσας plurimi libri ἔχούσας, quod ex ἐρδούσας detortum videbatur Eldikio Susp. Spec. p. 16 et Larchero. Contra θνύσας e scholio male invecum videtur Schweighaeusero, qui ipse re-

tinuit ἔχούσας, eodem fere sensu, quo φερούσας: *sacra manu tenentes et in pompa gestantes*. At supra I, 59 init. θύσαντος γὰρ αὐτοῦ τὰ ἱρά.

Cap. XXXIV.

Τῆσι δὲ παρθένοισι ταύτησι] i. e. *in honorem earum virginum, quae ex Hyperboreorum terrâ advectae, Deli obiisse dicuntur, sibi caput tondent puellae aequae ac pueri Deliorum.* De dativi ratione exposuit Matth. Gr. Gr. §. 394, 2. In ipsa narratione Herodoto convenit cum Callimacho in Del. 292, nisi quod hicce omnia ista ad honorem Opis, Hecaergae et Loxus refert, non aliter atque Pausanias I, 43, 4. Cincinnum hunc fusc circumvolutum, quem virgines Deliacae ante nuptias in sepulcro deponant, ad *Ilithyiam* spectasse censet Creuzer. Symbol. II p. 118; quae dea cum εὔλινος dicatur ac texturae praesit, et ipsa fati domina ac princeps significatur tesseraria quaedam ratione, de qua plura Creuzer. l. l. Larcher. ritum caput tondendi ad luctum refert, mortuarum virginum in honorem institutum et perpetua deinceps memoria consecrandum. Quin apud Troezenios simile quid obtinuisse addit, Euripid. Hippol. 1436 testem citans ac

σησι ἐν Δήλῳ, κείρονται καὶ αἱ κόραι καὶ οἱ παῖ-
 δεσ οἱ Δηλίων· αἱ μὲν, πρὸ γάμου πλόκαμον ἀπο-
 ταμνόμεναι, καὶ περὶ ἄτρακτον εἰλίξασαι, ἐπὶ τὸ 95
 2 σῆμα τιθεῖσι· (τὸ δὲ σῆμά ἐστι ἕσω ἐς τὸ Ἀρτεμί- 296
 σιον ἐσιόντι ἀριστερῆς χειρός· ἐπιπέφυκε δὲ οἱ
 ἐλαίη·) οἱ δὲ παῖδες τῶν Δηλίων, περὶ χλόην τινὰ
 εἰλίξαντες τῶν τριχῶν, προτιθεῖσι καὶ οὗτοι ἐπὶ τὸ
 3 σῆμα. αὐταὶ μὲν δὴ ταύτην τὴν τιμὴν ἔχουσι πρὸς
 35 τῶν Δήλου οἰκητόρων. Φασὶ δὲ οἱ αὐτοὶ, καὶ τὴν 1
 Ἄργην τε καὶ τὴν Ὠπιν, εὐούσας παρθένους ἐξ Ἰπερ-

Venisse illas, ut
 votum Lucinae

Lucian. De dea Syr. in fin. §. 60 coll. Plin. H. N. XVI, 44.

προτιθεῖσι καὶ οὗτοι] Vulgo τιθεῖσι. Nos Schwgh. et Gaisf. sumus secuti. χλόην in anteced. indicat herbam viridem cuiusvis generis.

Cap. XXXV.

καὶ τὴν Ἄργην τε καὶ τὴν Ὠπιν] Pro Ἄργην in Aldina legitur Ἄργιν, in Stephan. margine Ἐκαέργην, quod idem nomen (loco Ἄργης) suggerunt Callimach. in Del. 292 eiusque scholiast. Pausan. I, 43, 4. Etymolog. m. s. v. Servius ad Virgil. Aen. XI, 322. Claudian. in Il Cons. Stilic. 253. Aeschin. Axioch. §. 12 pag. 371 A. s. 121 Boeckh. (ubi est Ἐκαέργος). Unde in Herodoto Ἐκαέργην restituendum, auctore P. Leopard. Emendd. X, 19 et Spanhem. ad Callimachi l. l. Equidem cum Schubart. l. l. p. 48 in talibus contra probatorum librorum auctoritatem nihil quidquam immutare audeam.

Ὠπιν sunt, qui Οὐπιν appellent, formâ scil. Ionicâ, cum Ὠπισ videatur Dorica forma. Cf. Schubart. l. l. p. 48. Creu-

zer. Symbol. II pag. 117 not. 160. His iam tertiam addunt puellam *Loxo* Callimachus l. l. et Nonnus Dionys. V, 489 seq. Quod implendi versus causa factum esse vult Valcken., ad grammaticorum studia mythologica hoc potius refert Schubart. l. l. pag. 49, cui accedo. Haec autem virginum nomina ipsis quoque diis, quibus operantur, communia fuisse censenda sunt, cum omnino haud raro sacerdotum nomen idem sit atque numinis, quod venerantur. Itaque nomen *Opis*, s. *Upis* (de quo plurima exhibentur congesta in Thes. Stephan. ed. Angl. I, 4 p. 551) ad ipsam quoque deam, quam *Ilithyiam* dico, spectat, quae eadem cum Italorum *Ope* comparatur. Vid. Spanhem. ad Callimach. in Dian. 203, et Creuzer. Symbol. II p. 121 coll. 117. Quin, iisdem viris monumentibus, ipsa Diana hoc nomine subinde designatur, quatenus *Ilithyiae*, s. *Lucinae* munus in ipsam translatum est. Add. Creuzer. ad Cicer. De nat. deor. III, 23 pag. 617. De vocis significatione si quaeras, Creuzer. l. l. illam re-

βορέων κατὰ τοὺς αὐτοὺς τούτους ἀνθρώπους πορευο-
 μένας, ἀπικέσθαι ἐς Δῆλον ἔτι πρότερον Ὑπερόχης
 2 τε καὶ Λαοδίκης. ταύτας μὲν νυν τῇ Εἰλειθυίῃ

solvent: eadem aetate in Apollinis et Dianae comitatu priores venisse Argeu et Opia:

fert ad notionem auxilii atque opis, quam, quae omnium in naturâ rerum parens atque origo habetur adeoque nox primitiva ac primigenia, Ilithyia praestat, ut ad lucem omnia proferantur. At C. O. Müllerero (Dor. I p. 369) indicari videtur continua numinis cura rerumque humanarum custodia, quam revereri oporteat mortales; quod ipsum num conveniat cum huius fabulae ac religionis indole, equidem sane dubitem. Alteram virginem Ἄργην idem vocat *Celerem*. Malim equidem vocare *Candentem*, *Splendentem*: quod ad deam lunarem, lunaresque religiones sane magis accommodatum videtur. Quam eandem qui Ἐκάργην appellant, et ipsi deam lunarem pharetra sagittisque instructam arcusque tractandi peritissimam, Dianam vulgo vocant, in mente habuisse videntur. Ac denique Ἀγαΐαν quoque ex Hyperboreis Delum venisse cecinerat Olen, teste Pausan. V, 7 §. 4. Ubi *Celerem Achaeam* intelligi posse negat C. O. Müller. Dor. I pag. 369, rescribi iubens Ἀφαΐαν, quo nomine apud Aeginetas culta fuerit Diana.

κατὰ τοὺς αὐτοὺς τούτους ἀνθρώπους πορευομέναις] Sensus est, has virgines per eosdem homines sive populos iter fecisse, eademque igitur advenisse via, quâ scilicet venisse Hyperochen et Laodicen supra IV,

33 enarraverat. Quam interpretationem, unice illam quidem veram, iure probat Schubart. l. l. pag. 42, quo eodem p. 50 monente, verba ἐξ Ὑπερβορέων cum seqq. ἀπικέσθαι ἐς Δῆλον iungi nequeunt, sed annectenda erunt praecedentibus verbis εὐόσας παρθένους, ut virgines intelligantur Hyperboreae sive ex Hyperboreis perfectae, ut supra IV, 34: τῆσι δὲ παρθένοισι ταύτησι τῆσι ἐξ Ὑπερβορέων τελευτησάσησι ἐν Δῆλῳ. Inde distinctionem, quam ante verba ἐξ Ὑπερβορέων posuerat Gaisf., ego postposui.

ἔτι πρότερον] De his vocibus sic iunctis conf. Boeckh. Praef. ad Simon. Socrat. pag. XVI. Eandem locutionem adhibet Pausanias, mutato ordine scribens πρότερον ἔτι. Cf. Schubart. l. l. pag. 51 seq. — Pro Λαοδίκης tres codd. Λαοδόκης; de qua lectione diximus ad IV, 33.

ταύτας μὲν νυν — ἀπικέσθαι] i. e. *has quidem venisse tributi ferendi causa, quod Lucinae pro maturato partu pactae fuissent*. Ita Schwgh. Est vero, opinor, hic cogitandum de ea Ilithyia, quae, ut paulo antea diximus, omnium primitiva est mater, e qua, ut e nocte principe, in lucem prodire quaecunque in terris omnique in rerum natura conspiciuntur. Et eo spectare credam verba ἀντί

his qui honores
habeantur: Olen
Lycius, hymno-
pocus.

ἀποφερούσας ἀντὶ τοῦ ὠκυτόκου τὴν ἐτάξαντο φό-
ρον ἀπικέσθαι· τὴν δὲ Ἄργην τε καὶ τὴν Ὠπιν
ἅμα αὐτοῖσι τοῖσι θεοῖσι ἀπικέσθαι λέγουσι, καί
σφι τιμὰς ἄλλας δεδόσθαι πρὸς σφέων· καὶ γὰρ
ἀγείρειν σφι τὰς γυναικάς, ἐπονομαζούσας τὰ οὐνό-
ματα ἐν τῷ ὕμνῳ, τὸν σφι Ὠλὴν ἀνὴρ Λύκιος

τοῦ ὠκυτόκου i. e. pro partus
celeritate, sive partu maturato,
ad cosmogonicam doctrinam,
cuius incunabula in hac ipsa Ili-
thiae fabula lateant, referen-
da. Tu conf. de Ilithia Creuzer.
Symbol. II pag. 118 seq. 123
seqq. Itaque parum accurate
hunc locum a Larchero expressum
esse patet hunc in modum: „Le
tribut qu’elles étoient chargées
d’offrir pour le prompt et heureux
accouchement des femmes de leur
pays.“ — Locutionem φόρον τάσσε-
σθαι attigimus ad III, 97.

ἅμα αὐτοῖσι τοῖσι θεοῖσι]
Apollinem et Dianam intelligi
existimat Schubart. l. l. pag. 48.
De Lucina deabusque parientium
praesidibus alius quis cogitaverat.

ἀγείρειν] Sic paulo post:
ὀνομάζοντες καὶ ἀγείροντες,
cuius loco Th. Galeus coniecerat
ἐγείροντες. Sed ἀγείρειν eorum
est, qui stipem efflagitant in
speciem quidem diis eorumque
quasi in honorem; quod mox in
deterius versum ab iis sacrificulis,
qui, quo plebeculae stolidae pecunias
ad se derivarent, dei deaeve
alicuius effigie assumptâ, per
opida vicosque vagabundi, specie
quidem ac verbo illi deo, cuius
prae se ferebant imagi-

nem, revera autem sibi stipem
quaerebant. Monuit Ruhnken.
ad Tim. Lex. Platon. pag. 10.
Hoc autem loco non de contem-
nenda ista ac detestabili sacrificu-
lorum istorum ratione, sed de
honestiore stipem colligendi
genere cogitandum, non aliter
atque apud Iamblich. De vit.
Pyth. 19 (91) pag. 76, ubi
Abaris ἀγείρειν dicitur Apollini
Hyperboreorum. Quare nolim
cum Lobeck. (Aglaoph. p. 314)
hoc ita interpretari, ut Abaris
eius artis, quam S. Franciscus
alumnos suos perdocuit, specimen
ediderit, stipis sacrae colligendae
causa terra marique circumvectus.
De ipsa voce ἀγείρειν nunc quoque
conferatur H. Stephani Thes. L.
Gr. (ed. Hase. Paris 1831) I
pag. 261. Cr. conferri quoque
vult Porsoni Adverss. pag. 109
ed. Lips.

τὸν σφι Ὠλὴν ἀνὴρ Λύκιος
ἐποίησε] Simili modo loquitur
Pausan. IX, 27, 2, loco supra
ad II, 53 (ubi vid. annott. pag.
610) laudato. Add. Pausan. VII,
23 §. 2 de Pampho, ὃς Ἀθηναίοις
τοὺς ἀρχαιοτάτους ὕμνων ἐποίησεν.

Ad argumentum loci quod
attinet, cum Herodoteis conf.
Callimach. in Del. 304 atque
Pausan. X, 5 §. 4. I, 18 §. 5.

ἐποίησε· παρὰ δὲ σφείων μαθόντας νησιώτας τε¹⁰
καὶ Ἴωνας, ὑμνεῖν Ὠπίν τε καὶ Ἀργην, ὀνομά-
3 ζοντάς τε καὶ ἀγείροντας· (οὗτος δὲ ὁ Ὠλὴν καὶ
τοὺς ἄλλους τοὺς παλαιούς ὕμνους ἐποίησε, ἐκ
Αυκίης ἔλθων, τοὺς ἀειδομένους ἐν Δήλῳ·) καὶ
τῶν μηρίων καταγιζομένων ἐπὶ τῷ βωμῷ τὴν σπο-15

Quae Schubartum l. l. pag. 59 moverunt, ut etiam Homericum hymni versus 146 — 164 ad Olenis sive alius cuiusdam poetae antiquissimi carmen de Hyperboreis referre vellet. De ipso *Olene* praeter locos l. conf. Pausan. V, 7 §. 4. II, 13 §. 3 coll. VIII, 21 §. 2 et quae alia recentiorum scripta de *Olene* excitat Schubart. pag. 59 in not. Unde colligitur, *Olenem* in *Ili-thyiae* honorem, quae *Latonam*, dum *Apollinem Dianamque* par-turiret, adiuvarit, carmen pe-pigisse iureque ferri omnium anti-quissimum Graeciae poetam, qui cum *Phoebi* dicatur prin-ceps propheta, primus omnino fuisse videatur, qui prisco ad-modum aevo *Apollinis* s. *Solis* sacra e regionibus orientalibus sive borealibus in Graeciam in-tulerit, adeoque ipse sacerdos cum quadam colonia s. tribu sa-cerdotali Graeciam adierit. Qui idem quod *Lycius* vocatur, id documento esse videtur, e *Lycia* haec sacra in Graeciam in-troducta esse; quippe quā in terrā antiquitus floruisse acce-pimus puriorem quendam *Apol-linis* et *Dianae* sive luminum coelestium, *Solis* et *Lunae*, cul-tum, quem ex iisdem superioris Asiae terris religionibusque, ad quas Hyperborei eorumque sa-

cra vulgo relegantur, illuc per-venisse suspiceris, ita ut *Olenis Lycii* commemoratio in Hyper-boreorum sacris nihil certe ha-beat, quod offendat. Exposuit Creuzer. Symbol. II pag. 116 seq. 130 seq. 136 seqq.

οὗτος δὲ ὁ Ὠλὴν] δὲ cum Schweigh. et Gaisf. scripsi pro δῆ, quod Matth. retinuit. In proxime antecedentibus νησιώ-τας intelligit, opinor, incolas in-sularum maris Aegaei, Cyc-la-dum, Sporadum.

καὶ τῶν μηρίων καταγιζο-μένων ἐπὶ τῷ βωμῷ] Intelligimus haec de femoribus in ara crematis, quorum cineres sepul-cro Arges et Opis iniecerunt. Ac nemo nescit, quantopere inter viros doctos disceptatum fuerit de significatione vocis μη-ρίων, utrum scil. ossa tantum femoralia, an carnem quoque ossibus adhaerentem *Homerus* indicaverit. In quā discepta-tione mihi placet *Nitzschii* sen-tentia (*Adnott. ad Odys. III, 456* pag. 223. 224) indeque μηρία hoc quoque loco intelli-gere malim partes e femore ex-sectas, una cum ossibus scil., adipe quoque, si velis, circumvo-lutas diisque consecratas. — Θήκη, quod arctiori sensu de loculo s. arca dicitur, hic la-tiori sensu de ipso sepulcro ac-

δὸν, ταύτην ἐπὶ τὴν θήκην τῆς ᾿Ωπιός τε καὶ ᾿Αρ-
 4 γης ἀναισιμουσθαι ἐπιβαλλομένην. ἡ δὲ θήκη αὐ-
 36 τῶν ἐστὶ ὀπίσθε τοῦ ᾿Αρτεμισίου, πρὸς ἡῶ τετραμ-
 36 τα μὲν ᾿Υπερβορέων πέρι εἰρησθῶ. τὸν γὰρ περὶ
 ᾿Αβάριος λόγον τοῦ λεγομένου εἶναι ᾿Υπερβορέω οὐ 297

Reicit Herodo-
 tus fabulam de
 Abaride: negat
 Hyperboreos

cupiendum, ut II, 42. Quo
 vero iure ex hoc loco C. O. Müll-
 ler. loco mox laudando effinxerit
*altum sepulcrum e cinere sacro
 constructum* (ein hohes Grab aus
 Opfersache), ipse videat.

πρὸς ἡῶ τετραμμένη] Eo
 quod orientem versus spectabat
 sepulcrum, indicari existimat
 C. O. Müller. Dor. I pag. 271,
 pertinere hoc ad Cretensium
 tempora, cum Dores orientem
 versus, Iones occidentem ver-
 sus mortuos humarint.

ἀγγοτάτω τοῦ Κηῶν ἱστια-
 τορίου] *Coenaculum* intelligit
 Schweigh., Larcher. de festis
 solemnibus cogitandum putat,
 quae deorum in honorem in Deli
 insula celebrare consueverint in-
 colae insularum proximarum,
 quarum suas quique Delphis ha-
 buerint aedes legatis excipien-
 dis et epulis solemnibus accom-
 modatas. Ac tales Ceorum ac-
 des hic intelligi contendit. Tu
 cf. Broendsted. Reisen in Grie-
 chenl. I p. 49, qui hoc coena-
 culum vocat: Bewirthungshaus
 für ihre zu den Panegyrien an-
 gekommenen Bürger und Gäste.

Cap. XXXVI.

τὸν γὰρ περὶ ᾿Αβάριος λό-
 γον κ. τ. λ.] Quod Schweigh.
 pro λέγων requirebat λέγοντα,
 eo meâ quidem sententia vix
 opus. Laudat Wesseling. simi-

lia IV, 43. V, 36. VI, 137,
 quibus alia, si attineret, plura
 adici possent. Quae sequuntur
 verba inde a Valckenario et
 Wesselingio sic constituta: ὡς
 τὸν ὄϊστον περιέφερε κατὰ πᾶ-
 σαν τὴν γῆν, οὐδὲν σιτεύμε-
 νον, vulgo sic vertunt: quo
 pacto eum sagitta per omnem
 terram circumvexerit nihil cibi
 capientem, s. quo modo per
 omnem terram ille sagittâ vectus
 fuerit nihil comedens; ubi vocu-
 lam τὸν pro τοῦτον accipiunt;
 de quo, monente Cr., Reiz. De
 Prosod. Graec. Acc. Incl. pag.
 8. Quod cum ferri posse neget
 Struve Spec. Quaest. de dial.
 Herod. I pag. 11 not., eodem
 auctore vetus librorum scripto-
 rum restituenda lectio: ὡς τὸν
 ὄϊστον περιέφερε — σιτεύ-
 μενος, i. e. quo modo ille
 (Abaris) sagittam circumvexerit
 per omnem terram, nihil cibi ca-
 piens; ubi articulo τὸν ante
 ὄϊστον posito indicatur, notam
 quandam hic respici fabulam.
 Nec aliter olim legisse videtur
 Eustath. ad Dionys. Perieg. 31,
 cuius haec sunt verba: καὶ ὅτι
 ὁ ᾿Αβάρης ὁ ὑμνούμενος ᾿Υπερ-
 βόρειος ἦν, ὃς οὐδὲν γε σι-
 τεῖσθαι λέγεται καὶ τὸν ὄϊ-
 στον περιφέρειν κατὰ
 πᾶσαν τὴν γῆν. Itaque restitui-
 mus: ὡς τὸν ὄϊστον κ. τ. λ.;

λέγω, λέγων ὡς τὸν οἶστον περιέφερεσ κατά πᾶσαν

esse: ridet pingi
terram forma
globosa et ambi-
tam Oceano.

e qua lectione id sane elici nequit, quod vulgo putant, Abarin sagittā per aerem vectum, orbem terrarum perlustrasse. Nam de Abaride quamquam haud pauca exstant veterum testimonia (apud Suidam s. v., Zonaram, Strabon. VII p. 301 s. 461 C. Gell. N. Att. IX, 22. Plat. Charmid. p. 158 B. Apollon. Dyscol. Hist. Mirab. c. 4. Iamblich. De vit. Pythag. §. 90. 91. 135. 136. 140. 141. 147. 216. Himer. in Photii Bibl. 243 p. 1131 s. 374 Bekk. coll. Wernsdorf. ad Himer. Eclog. 19 p. 264. Oratt. 25, 2, 4. Cels. ap. Origen. III, 31. T. I p. 467 B. Schol. Aristoph. Eq. 725) eiusque nomine etiam librum quendam inscripsit Heraclides quidam teste Plutarcho II p. 14 E., ante Iamblichum neminem sagittae, qua per aerem vectus sit Abaris, mentionem qui fecerit reperiri contendit Struve l. l., sagittam ipsam addi ratus non nisi amuleti loco ad mala quaevis arcenda, sive, ut Lobeck. (Aglaoph. p. 314) contendit, pro signo ut esset divinae legationis. Qui idem ambigit, vulgaris haec fabula de itinere aërio utrum ab Hecataeo Abderita in libro de Hyperboreis Diod. I, 47, an ab Heraclide Pontico ἐν τοῖς ἀναφερομένοις εἰς Ἀβαριν Anecd. Bekk. p. 145 et 178 proposita sit, primamque volaticorum hominum memoriam fortasse ab Onomacrito repetendam esse

opinatur. Ad Abaridem ut redeam, gravissimus in hoc omni argumento locus exstat apud Eudociam et in schol. ad Gregor. Naz. in catal. bibl. Bodl. pag. 51, qui copiosior nunc legitur in Nonni Narratione septima a Creuzer. vulgata in Mellett. I p. 76. 77, unde insigniora tantum transscribam: ὁ Ἀβαρις ἐξ Ἑπερβορέων ἦν ἄνθρωπός τις — οὗτος ὁ Ἀβαρις λέγεται, ἐνθους γενόμενος περιέειναι τὴν Ἑλλάδα κύκλῳ μετὰ τοῦ βέλους καὶ χρησμούς τινας καὶ μαντείας λέγειν ὡς ἐνθους. Λυκοῦργος δὲ ὁ ῥήτωρ μέμνηται τοῦ Ἀβαριδος — λέγων ὅτι λιμοῦ διεννομένου (alii γενομένου) ἐν τοῖς Ἑπερβορέοις ἦλθεν ὁ Ἀβαρις ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ ἐμισθώτευσεν τῷ Ἀπόλλωνι· καὶ ἐδιδάχθη παρ' αὐτοῦ τὸ χρησμολογεῖν· καὶ οὕτω κρατῶν τὸ βέλος ὡς σύμβολον τοῦ Ἀπόλλωνος (τοξότης γὰρ οὗτος θεὸς) περιήει χρησμολογῶν πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. Quos ipsos Abaridis χρησμούς ab Aristophanis Schol. l. l. commemoratos Herodotus ob oculos habuisse videtur Lobeckio; e fabula nota vulgique rumore, quae hic narratur, fluxisse statuit Struve l. l., cui in hisce assentitur Krische in Disput. De societate a Pythagor. in Croton. cond. scopo politic. (Gotting. 1831) p. 38. Stegeri emendationem (in Praefat. p. XIV) pro τὸν rescribentis τὸνδ' (i. e.

2τὴν γῆν, οὐδὲν σιτεόμενος. *El dé εἰσί τινες Ὑπερ-
βόρειοι ἄνθρωποι, εἰσὶ καὶ ὑπερνότιοι ἄλλοι.*

τοῦτον, quod ipsum olim in mentem venerat Pawio) memorasse sufficiat.

De *Abaridis* aetate vix certi quid constituere licet. Quem Croesi aequalem facit Pindarus; Hieronymo auctore (Chron. Euseb. lib. post. p. 126), quem sequitur Schultze in Appar. crit. pag. 38 (ubi reliqua veterum afferuntur testimonia de Abaride) ille e Scythia in Graeciam venisse putandus est Olymp. LIV²/₃ s. 562 a Chr. n. Conf. Fabric. Bibl. Gr. I pag. 11 seq. Ipsum Abaridem prophetam sive vatem dicunt, qui divino spiritu correptus, incantationes, hymnos fecerit ad initia celebranda expiationesque peragendas, qui pestem, famem, alias calamitates depulerit Graecosve vaticinationibus aliisque commodis adiuvarit. De quo quae enarrantur, disquisivit Creuzer. Symbol. II p. 142 — 146. Sagittam, quae Abaridi tribuitur, mira quadam vi, eaque magica praeditam, cum Runis, quae vocantur, ille contendit: quippe quibus et ipsis omnem medendi, vaticinandi, incantandi artem contineri volunt; ut sane, his qui instructus sit, is omnium fere rerum et cognitionem et facultatem habere putandus sit. Itaque Abaridis sub persona exhiberi quodammodo omnem doctrinam sapientiamque, ad sacra maxime pertinentem, quae a regionibus septentrionalibus sive orientalibus in Graeciam

illata ibique propagata fuerit, ita ut ipsa de Abaride fabula eodem spectare videatur, quo fabula de Hyperboreis Apollinisque cultu, per hosce in Graeciam delato, sive ad introductum in Graeciam Apollinis cultum e borealibus regionibus. Quibus Cr. haec adscripsit: „Comparat haec de Abaride tradita cum similibus fabulis Britannorum veterum aliorumque populorum septentrionalium editor Wartoniani operis The history of the English poetry. Lond. 1824. Preface pag. 62.“

εἰ δέ εἰσί τινες Ὑπερβόρειοι ἄνθρωποι, εἰσὶ καὶ ὑπερνότιοι ἄλλοι]. Qui hoc ex loco colligi volunt, Herodotum omnino dubitasse, num ulla unquam existerit Hyperboreorum natio, iis equidem accedere non possum (conf. etiam Perizon. ad Aelian. V. H. II, 26 et Schubart. l. l. pag. 28), cum Herodotus tales modo neget esse Hyperboreos, quales poetae aut fabularum enarratores memorasse videntur, ultra Boream ventum scil. sitos; id quod a rerum natura patri historiae aequè abhorrere visum est ac si quis homines ultra ventum meridionalem (Hypernotios) fingere vellet, cum *Hyperborei* potius perhibeantur maxime boreales homines, i. e. septentrionem versus maxime habitantes, *Hypernotii* autem ii, qui extremas terrae meridionalis oras incolant. Multa hanc in rem disputans

3γελῶ δὲ ὄρέων γῆς περιόδους γράψαντας, πολλοὺς 25

Strabo I, 3 p. 61. 62 s. 106 C. seq. Eratosthenem, Herodoti dicta cavillantem, et ipsum perstringit. Attigit quoque Herodotea schol. Apoll. Rhod. II, 675; itemque nostra memoria Wyttenbach. praefat. ad Phaedon. pag. XXXVII, ut monuit Gaisf.

γελῶ δὲ ὄρέων γῆς περιόδους γράψαντας κ. τ. λ.] Herodoti vituperationem ad Hecataeum Milesium praecipue spectare ut credam commovent me ea, quae scripta exstant II, 21, ubi vid. nott. Neque aliter placuisse video Bredowio (Geogr. et Uranolog. Herod. specim. pag. XVI not.) atque nuperrimo fragmentorum Hecataei editori, Klausen, bene monenti (pag. 39 seq.) Hecataeum, quem opus in duos libros divisum, Asiam nimirum et Europam, (cf. ibid. pag. 13) condidisse Oceanumque pro flumine omnem terram cingente habuisse novimus, saepius tacita reprehensione ab Herodoto perstringi. Qui historiae pater, Mannertum si audias (I p. 12), hoc loco decreta eorum, qui e Thaletis disciplina perfecti globi statuerent rotunditatem (cum scilicet ipse rerum Mathematicarum omnino fuisset expertus), confudit cum eorum doctrina, qui ad Homeri sententiam non nihil ampliatam terram, qualem norant, haberent rotundam Oceanoque circumfluam. Neque vero veram sententiam de terrae rotunditate Herodotum habuisse

nec eos, quos derideat, idem Mannert. iudicat, quamvis Herodotus, quae ipsius fuerit terrarum multarum ac diversarum cognitio, bene intellexerit, Hecataei, aliorum, quam falsa sit opinio. Hoc enim potissimum illum sibi sumsisse vult probandum, ut terrae latitudinem longitudine superari appareret nullamque hinc efflci terrae rotunditatem quandam, cum Europa sola reliquis orbis terrarum partibus vel coniunctis maior sit ambitu. Namque e mente Herodoti terra fuit plana, coelo concavato in modum hemisphaerii obiecta, non accuratam circuli formam exhibens, sed oblongam potius, hic illic inflexam; unde factum, ut Europam reliquis duabus orbis terrarum partibus ille sibi cogitaret maiorem eosque deridendos esse putaret, qui plane rotundam cum existimarent terram, parem quoque Asiam et Europam constituerent, omni terrarum orbe in duas easque pares et aequales partes diviso: quam Hecataei Milesii quoque fuisse opinionem monuimus. Tu conf. Rennel. pag. 383. Ukert Geogr. d. Gr. u. Röm. I, 2 pag. 26. Bredow. I. I. pag. VII (ibique Herodot. III, 98. 104. [ubi vid. nott. pag. 192] 105. IV, 44.) XVI, Herodotum merito laudans, quod primus in priorum scriptorum commenta inquisiverit eaque, non satis firmo quae inniti viderentur fundamento, convellere studuerit. De quo scriptoris nostri studio,

ἦδη, καὶ οὐδένα νόον ἔχοντας ἐξηγησάμενον· οἷ
 Ὀκεανόν τε ὄροντα γράφουσι περίξ τὴν γῆν, εὐ-
 σαν κυκλοτερέα ὡς ἀπὸ τόρνου, καὶ τὴν Ἀσίην τῆ
 4 Εὐρώπῃ ποιούντων ἴσην. ἐν ὀλίγοισι γὰρ ἐγὼ δη-

ad veritatem omnibus in rebus indagandam spectante, pluribus locis iam monuimus. — Pro γράφαντας πολλοὺς in Edit. Gaisf. exstat γράφαντα, operarum, ut videtur, vitio. Verbum γράφειν non tam de scribendo, quam de pingendo accipi voluit Gronovius, quem sequor una cum Bredowio l. l. pag. XVI. Schweighaeuserus utramque simul hic valere notionem existimat, quae describendi verbo comprehendatur. — Verba seqq. καὶ οὐδένα νόον ἔχοντας ἐξηγησάμενον sic intelligo: „quum multos video — nullam (in hac sc. terrarum orbis descriptione) rationem adhibentes, quae ipsos ducat s. quam sequantur ducem, temere igitur nec ulla adhibita ratione agentes. Dobraeum ad Aristoph. Pac. 732 pro ἔχοντας rescribi voluisse ἐχόντως, Gaisford. notat.

οἷ Ὀκεανόν τε ὄροντα γράφουσι κ. τ. λ.] In loci interpunctione Gaisfordium secuti sumus, ita ut verba τὴν γῆν (inter quae vulgo male inseritur τε) cum vocula περίξ sint iungenda. Cf. IV, 15 ibiq. nott.

εὐσαν κυκλοτερέα ὡς ἀπὸ τόρνου] i. e. orbiculatam velut ex torno, cum vox κυκλοτερέα non ad globi spectet rotunditatem, sed orbis rotunditatem indicet; quam qui terrae tribuerent indeque terram in tabulis

ut *discum detornatum* exhiberent pictam, Asiamque hinc (i. e. dimidium terrae australe) Europae (i. e. dimidio boreali) partem facerent, eos tantum hic derideri a patre historiae statui-mus cum Bredow. l. l. pag. XX. III. coll. Rennel. p. 383. — Respexit Herodotea Eustath. ad Dionys. Perieg. 1 itemque Strab. I pag. 48 s. 83 C. De usu praepositionis ἀπὸ vid. Matth. Gr. Gr. pag. 1130.

καὶ τὴν Ἀσίην τῆ Εὐρώπῃ ποιούντων ἴσην] Haec antecedentibus simplici commate, non puncto, ut fecit Gaisf., annectenda. ποιούντων Gronovius pro imperativo accipi voluit, ut idem sit atque ποιείτωσαν, quemadmodum λεγόντων pro λεγέτωσαν, alia id genus; quod probans Wesseling. locum sic interpretatur: „Asiam quoque faciant Europae parem.“ Equidem cum Schweigh. ποιούντων accipio pro genitivo participii absolute positi et ad superius γελοῦ spectante, cum fere in modum: „rideo, quum isti Asiam aequalem Europae faciant.“ Quod Steger. Praefat. pag. XIV suspicatur ποιούντων ὦν, merito reiecit Censor Lipsiensis 1829 nr. 136 p. 1087. — In fine cap. cum Schweigh. et Gaisf. dedi οἷη pro vulg. ὄση, quod retinuit Matth. Tu cf. IV, 40.

λώσω μέγαθός τε ἐκάστης αὐτέων, καὶ οἷη τις ἔστι
ἐς γραφὴν ἐκάστη.

30

37 Πέρσαι οἰκέουσι, κατήκοντες ἐπὶ τὴν νοτὴν
2 θάλασσαν, τὴν Ἐρυθρὴν καλεομένην. τούτων δ'
ὑπεροικέουσι πρὸς βορέω ἀνέμου, Μῆδοι· Μῆδων
δὲ, Σάσπειρες· Σασπείρων δὲ, Κόλχοι, κατήκοντες
ἐπὶ τὴν βορητὴν θάλασσαν, ἐς τὴν Φάσις ποταμὸς
3 ἐκδιδοῖ. ταῦτα τέσσερα ἔθνηα οἰκίει ἐκ θαλάσσης 35

38 ἐς θάλασσαν. Ἐνθεῦτεν δὲ, τὸ πρὸς ἑσπέρας, ἀκταί

Geographia Herodoti: a mari australi seu rubro, ad mare septentrionale seu Pontum Euxinum, Persae, Medi, Saspire, Colchi.

Duplex Asiae ad occidentem ora,

Cap. XXXVII.

Πέρσαι οἰκέουσι] Schweigh., collatis his locis IV, 38. 40. 41, Herodotum scripsisse putat: Ἀσίην Πέρσαι οἰκέουσι. Codices non addicunt; nec sane opus videtur illa voce addita, quae commode hoc loco mente suppleri poterit. Idem statuisse video Italum Herodoti interpretem et Letronne. Journ. d. Sav. 1817 Janv. pag. 45, qui bene monet, verbum οἰκίειν apud Herodotum crebrius adhiberi, non addito obiecti accusativo, sed participio verbi alicuius vel postposito vel anteposito. Itaque hoc quoque loco nihil adiciendum esse censet, cum sensus idem fere sit ac si Herodotus dixisset: Πέρσαι οἰκέουσι ταύτης τῆς ἡπείρου τὸ τεταμένον ἐς τὴν νοτὴν θάλασσαν.

ἐπὶ τὴν νοτὴν θάλασσαν, τὴν Ἐρυθρὴν καλεομένην] De Persico sinu cogitat Breiger. l. l. pag. 72. Quem sinum Noster, cum vix noverit, latiori meridionalis maris appellatione complectitur, ad quod ipsum hic sinus pertinet. Vid. Breiger. l. l. pag. 11, Rennel. pag. 455.

HERODOT. II.

463, Tzschucke ad Mel. III, 8 init. pag. 278 seqq. nott. exegg. Vol. III P. III.

τούτων δ' ὑπεροικέουσι πρὸς βορέω ἀνέμου, Μῆδοι] τούτων cum Gaisf. et Matth. dedi pro τουτέων. — Mox aliquot libri πρὸς βορέην ἀνεμον, quod nec ipsum ab usu scriptoris abhorret. Cf. Matth. Gr. Gr. §. 590 γ. pag. 1179. Herod. II, 121. ibique nott. IV, 38. De Saspireibus diximus ad I, 104. III, 94. Cuius gentis nomen idem esse contendit Ritter. (Vorhalle pag. 129 — 131. 140) atque lapidis Lazuli s. Sapphiri, quippe qui in huius gentis sedibus patriis unice reperiatur, in India superiori, Serinda, Buddhae cultu insigni, unde profecti coloni ad fluvium Koros prope Colchos consederint.

ἐπὶ τὴν βορητὴν θάλασσαν] Mediterraneum, quod vocant, mare intelligendum. Vid. II, 11. 158 ibiq. nott. De Phasi, Asiae termino, conf. IV, 45.

Cap. XXXVIII.

τὸ πρὸς ἑσπέρας] Ita meliores libri, quos secutus sum. Olim τὸ πρὸς ἑσπέραν. Cf. IV, 37. Quae sequuntur verba,

23

in diversum pro-
currens ad ma-
re: una, quae
Asia Minor dicitur,
in qua nationes
XXX.

διφάσιαι ἀπ' αὐτῆς κατατείνουσι ἐς θάλασσαν, τὰς
2 ἐγὼ ἀπηγήσομαι. ἔνθεν μὲν ἡ ἀκτὴ ἢ ἑτέρα, τὰ
πρὸς βορῆν ἀπὸ Φάσιος ἀρξαμένη, παρατέταται ἐς
θάλασσαν παρὰ τε τὸν Πόντον καὶ τὸν Ἑλλησπον- 10
τον, μέχρι Σιγείου τοῦ Τρωϊκοῦ· τὰ δὲ πρὸς νό-
του, ἡ αὐτὴ αὐτῆ ἀκτὴ ἀπὸ τοῦ Μυριανδρικοῦ

ἀπ' αὐτῆς, pro iis Wesseling. cum Pauwio malebat ἀπ' αὐτέων scil. θαλασσέων sive ἐθνέων, de quibus scil. antea Herodotus locutus erat. Reiz. (Praefat. pag. XVII) rescripsit ἀπ' αὐτῆς, cum de Asiae inter duo maria, Ponticum et Internum, procurrentis littoribus *diversis* sermo sit. Equidem in vulgata lectione acquiesco, quam sic exposuit Schweigh.: „Ἐνθεῦτεν δὲ, *Inde vero*, ait Herodotus, id est, *ab illo inde terrarum tractu, qui per mediam Asiam a meridie ad septentrionem porrigitur*, quae est continens Asiae terra ac veluti meditullium: *inde*, inquam, *versus occidentem*, excurrunt ἀπ' αὐτῆς, *ab hac continente Asia, ἀκταὶ διφάσιαι, duae orae in mare porrectae*, duae regiones ita in mare porrectae, ut earum maior pars mari adluatur, adeoque duae veluti paeninsulae. Harum una est Asia minor, in boreali parte a Phasi [ἡ ἀκτὴ ἢ ἑτέρα τὰ πρὸς βορῆν ἀπὸ Φάσιος ἀρξαμένη] in australi [τὰ δὲ πρὸς νότου, ἡ αὐτὴ αὐτῆ ἀκτὴ κ. τ. λ.] a Phoenicia in mare mediterraneum excurrens. Altera ora ac veluti paeninsula incipit a Perside maiorque eius pars in australe s. Erythraeum mare excurrit, eo-
que circumluitur, minor quae-

dam pars mediterraneum mare attingit.“ Nec aliter fere Dahlmann. in Herod. pag. 84 itemque Italus Herodoti interpres, cui et ipsi in Herodoti verbis nihil mutandum videtur. Add. Niebuhr. Vermischt. Hist. Schrift. I p. 152.

παρατέταται ἐς θάλασσαν παρὰ τε τὸν Πόντον καὶ τὸν Ἑλλησποντον, μέχρι Σιγείου τοῦ Τρωϊκοῦ] i. e. *excurrit in mare, s. porrigitur secundum, s. iuxta Pontum Hellespontumque usque ad Sigeum Troicum. Hellespontum hic latiori sensu dici putem. Conf. nott. ad IV, 85. De Sigeo promontorio conf. Strab. XIII p. 595 s. 890 B., alios, quos cum Herodoto Sigeum promontorium in Hellesponti marisque Aegaei finibus collocante consentire monet Breiger. l. I. pag. 21. Nunc vocari tradunt Ienicher, s. Ienischehr. Vid. Tzschucke ad Mel. I, 18 nott. exegg. pag. 534 Vol. III P. I.*

ἡ αὐτὴ αὐτῆ ἀκτὴ ἀπὸ τοῦ Μυριανδρικοῦ κόλπου] Unam eandemque intelligi ἀκτὴν, universam quippe Asiam minorem, bene monet Schweigh., et sane invenitur crebrius ἀκτὴ παeninsula, monstrante Gail. ad Scylac. in Geogr. min. I pag. 528 seq. Quod tamen Niebuhr. (Vermischt. Schrift. I p. 222)

κόλπου, τοῦ πρὸς Φοινίκη κειμένου, τείνει τὰ ἐς
 3 θάλασσαν μέχρι Τριοπίου ἄκρης. οἰκίει δ' ἐν τῇ
 ἀκτῇ ταύτῃ ἔθνεα ἀνθρώπων τριήκοντα. αὕτη μὲν
 39 νυν ἢ ἑτέρῃ τῶν ἀκτέων. Ἡ δὲ δὴ ἑτέρῃ, ἀπὸ 45
 Περσέων ἀρξάμενη, παρατίεται ἐς τὴν Ἐρυθρὴν
 θάλασσαν· ἢ τε Περσικῇ, καὶ ἢ ἀπὸ ταύτης ἐκδε-

Altera, quae
 complectitur, ad
 mare australe,
 Persiam, Assy-
 riam, Arabiam;
 ad mare inter-

inter ἀκτὴν et χειρὸν ἡστος statuit
 discrimen, haud usque quaque
 valere illud observat Dahlmann.
 Herod. pag. 84. Cr. ad vocem
 ἀκτῇ adscripsit The classical
 Journal Vol. IX p. 327 seq. —
 Μυριανδρικοῦ reposui cum edd.
 recentt. Libri scripti admodum
 variant, quorum alii Μαριαν-
 δικοῦ exhibent (quod ipsum
 tenuere Reiz. et Matthiae), alii
 Μαριανδύων, s. Μαριανδυ-
 νῶν, alii Μαριανδηνῶν. At
 Mariandynus sinus huc non
 pertinet; qui in Bithyniae ora,
 ubi gens Mariandynorum est (de
 qua conf. I, 28. III, 90 ibiq.
 nott.), fluviusque Sangarius
 mari miscetur, quaerendus. *My-
 riandricus* sinus in Phoeniciae
 ac Syriae confiniis quaerendus
 videtur, item forsitan qui *Issi-
 cus* quoque vocatur. Nam *My-
 riandrus*, Syriae urbs, Phoeni-
 cum, ut videtur, emporium, in
 illo fere tractu memoratur. Vid.
 Steph. Byz., s. v., Xenoph.
 Anab. I, 4. 6, ubi aliorum tes-
 timonia attulit Krüger., qui tam-
 en quod *Μυριανδρον* rectius
 forsitan scribi censet, quam *Μυ-
 ριανδρον*, in eo vereor, ut as-
 sentiri possim. Memoratur quo-
 que *Μυριανδρος* urbs Phoeni-
 cum apud Scylac. Peripl. §. 102
 (p. 40 Huds. p. 301 Gail.),
 ubi alios testes interpretes lau-

darunt. Nunc, Larchero obser-
 vante, *Myriandricus* sin. vocatur
Aiasse. — De *Τριοπίο* promon-
 torio vid. nott. ad I, 144. 174.
 πρὸς Φοινίκη cum recentt. edd.
 dedimus, cum etiam apud Xe-
 nophontem l. l. exstet: ἐπὶ τῇ
 θαλάσσει, i. e. prope, iuxta mare.
 ἔθνεα ἀνθρώπων τριήκον-
 τα] Supra I, 28 plures ha-
 rum gentium nominari notat
 Schweigh.

Cap. XXXIX.

Ἡ δὲ ἑτέρῃ κ. τ. λ.] Vid.
 nott. ad IV, 38. — Ἐρυθρὴν
 θάλασσαν vel *Persicum* vel *In-
 dicum* mare esse statuit Rennel.
 pag. 454. Tu conf. Heyse l. l.
 pag. 103 et nott. ad Herod.
 IV, 37 init.

ἢ τε Περσικῇ, καὶ ἢ ἀπὸ
 ταύτης κ. τ. λ.] Sententia scri-
 ptoris haec est: hac altera
 Asiae paeninsulâ contineri pri-
 mum Persidem, deinde, quae
 eam continuo excipiat, Assy-
 riam, et quae inde incipiat,
 Arabiam, ita ut terminetur sinu
 Arabico. *Assyriae* autem nomen
 latius patere omnemque Babylo-
 niam, Mesopotamiam ac Sy-
 riam complecti et supra iam mo-
 nuimus (I, 102. 177 seq.), et
 hoc loco cum Rennel. p. 458
 iterum monemus. Quo eodem
 monente *Arabiae* nomen olim et
 ipsum latius patuit ad Tigrin

num, Phoenicen,
Syriam, Palaesti-
nam, Aegyptum.

κομένη Ἀσσυρίῃ, καὶ ἀπὸ Ἀσσυρίης ἢ Ἀραβίη.
2 λήγει δὲ αὕτη (οὐ λήγουσα εἰ μὴ νόμῳ) ἐς τὸν 50
κόλπον τὸν Ἀράβιον, ἐς τὸν Δαρεῖος ἐκ τοῦ Νεί-
3 λου διώρουχα ἐσήγαγε. Μέχρι μὲν νυν Φοινίκης
ἀπὸ Περσέων, χῶρος πλατὺς καὶ πολλὸς ἐστὶ τὸ

usque septentrionem versus extensae; quam cum angustio- rem habuerit Herodotus sinumque Persicum atque Arabicum nimis sibi appropinquaret, ab erroris suspitione ille non absolvendus erit, ut statuit Rennel., subiiciens hunc errorem vel Plinii (cf. Hist. Nat. VI, 28) aetate adhuc exstitisse.

λήγει δὲ αὕτη] αὕτη cum recentt. edd. recepi pro αὐτή. Quae sequuntur verba: οὐ λήγουσα εἰ μὴ νόμῳ, a nonnullis male intellecta, cum Schweigh. sic interpretari malim: non vere quidem (ait) oram desinere eo loco, ubi sinus Arabicus interiecto isthmo a mari mediterraneo separatur, sed ex usu recepto tantum loquendive more (νόμῳ) illic desinere putari, cum revera illic non desinat, sed ulterius progressa, per omnem continuetur Africam; ita ut etiam Africa, quae Arabico sinu ab Asia terminari vulgo dicatur, verum si quaeras, pro huius alterius orae sive paeninsulae parte quadam quodammodo haberi debeat. Usu tantum hoc receptum esse ac loquendi consuetudine, ut illa ora Arabico sinu iam terminata existimetur, cum revera, longius progressa, omnem Africam, quam ab Asia vulgo separatam, tertiam orbis terrarum constituent partem,

comprehendat. Quem loci sensum Dahlmanno quoque probatum (Herod. pag. 84) bene expressit Lange, itemque Miot, alter Gallus interpres („non pas réellement, mais par une sorte de convention adoptée“) et Italus interpres: („ma solamente secondo la consueta opinione“), Schweighaeuserum et ipse secutus. — Valet igitur νόμῳ idem fere quod τῷ νενομισμένῳ, ut II, 17. IV, 45. Nec aliter νόμος de communi hominum opinione in Platon. Phaedr. p. 231 D., ubi vid. Heindorf. p. 203 et Ast. p. 238.

ἐς τὸν Δαρεῖος — ἐσήγαγε] Haec verba ideo addi putat Dahlmann. Herod. pag. 85, quod hoc canali, quo rubrum mare cum mediterraneo mari coniungitur, integra efficitur paeninsula. De ipso Darii canali diximus ad II, 158. In proxime antecedd. sinum Arabicum expresse commemoravit, quem alias latiori maris rubri appellatione comprehendit. Cf. Schlichthorst. p. 18. Breiger. l. l. pag. 13 seq.

χῶρος πλατὺς καὶ πολλὸς] Est regio plana itemque longe lateque patens. Sic IV, 109: λίμνη μεγάλη τε καὶ πολλή. — διὰ τῆσδε τῆς θαλάσσης „i. e. secundum. Conf. Thucyd. I, 63 et Abresch. Dilucid. Thucyd.

δὲ ἀπὸ Φοινίκης παρῆκει διὰ τῆσδε τῆς θαλάσσης
 ἢ ἀκτὴ αὕτη παρὰ τε Συρίην τὴν Παλαιστίνην,
 καὶ Αἴγυπτον, ἐς τὴν τελευτᾶ· ἐν τῇ ἔθνεά ἐστι⁵⁵
 4 τρία μῦθα. Ταῦτα μὲν ἀπὸ Περσέων τὰ πρὸς
 40 ἐσπέρας τῆς Ἀσίης ἔχοντά ἐστι. Τὰ δὲ κατύπερθε
 Περσέων, καὶ Μήδων, καὶ Σασπειρών, καὶ Κόλ-
 χων, τὰ πρὸς ἡῶ τε καὶ ἡέλιον ἀνατέλλοντα, ἔνθεν
 μὲν ἢ Ἐρυθρῇ παρῆκει θάλασσα· πρὸς βορρῶ δὲ ἢ⁶⁰
 Κασπίη τε θάλασσα, καὶ ὁ Ἀράξης ποταμὸς, ῥέων
 2 πρὸς ἡέλιον ἀνίσχοντα. μέγχι δὲ τῆς Ἰνδικῆς οἰκέ-

Asiae tractus
 orientalis, ad
 meridiem a
 mari australi,
 298

ad aquilonem a
 mari Caspio et
 fluvio Araxe con-
 clusus, India est:
 quae ultra sunt
 ad orientem, de-
 serta et in-
 cognita.

pag. 60. Sic Latini nonnunquam per usurpant. Itinerar. Alexandri ed. Mai 1817 Mediol. §. 17: „perque Euxinum militans.“ Cf. Letronne in Journ. d. Sav. 1818 p. 409 ibiq. Zosim. I, 34. 3. Procop. B. Goth. IV, 2 p. 567. IV, 34 p. 662 B. ⁶⁴ *Creuz.* Haec verba ad *mediterraneum mare* spectare, recte monuit Niebuhr l. I. pag. 152. Tu conf. nott. ad I, 185. Nimirum e mente Herodoti haec altera paeninsula talis est, quae a Perside inde usque ad Phoeniciam magnam exhibeat planitiem, sed inde a Phoenicia aliam sequatur directionem, mediterraneum per mare secundum Syriacam oram porrecta ad Aegyptum usque, ubi desinat. — In seqq. ἔχειν non aliter positum atque I, 180. 191.

Cap. XL.

Τὰ δὲ κατύπερθε Περσέων] Regiones intelligit ultra Persidem, Mediam, Saspies Colchosque orientem versus sitas, quas mari eoque australi sive rubro e meridie illuc porrecto circumflui Herodoti est opinio,

ita ut ἢ Ἐρυθρῇ θάλασσα latiori sensu in universum dicatur quidquid maris a meridie indeque etiam ab oriente est Asiae, Asiam ab utraque parte et meridionali et australi circumfluens. Cf. Breiger. l. I. pag. 12 et, momente *Cr.*, Mannert. IV pag. 61 seqq. Verba τὰ πρὸς ἡῶ τε καὶ ἡέλιον ἀνατέλλοντα Schweigh. in Annot. ad I, 202 interpretatur *regiones ad orientem (in partibus orientalibus) sitas*. Malim equidem: *regiones orientem versus porrectas*. — ἡέλιον cum Schweigh. et Gaisf. dedi et h. I. et IV, 42 fin., quo utroque loco Matth. retinuit ἡλίον.

καὶ ὁ Ἀράξης ποταμὸς, ῥέων πρὸς ἡέλιον ἀνίσχοντα] Haec verba sana modo sint, *Araxem orientem versus fluere* necesse est statuas, ita ut in mare australe, quod Asiam ab oriente terminet, exeat. Quod cum ab omni abhorreat verisimili, Schweigh. (vid. not. ad I, 202) haec verba sic intelligi vult, ut *Araxes fluere existimetur ad orientem*, s. *ab oriente Caspii scil. maris, cum verbum ῥέειν,*

ται Ἀσίῃ· τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης, ἐρημος ἦδη τὸ πρὸς τὴν ἕω, οὐδ' ἔχει οὐδεὶς φράσαι οἶον δὴ τί ἐστι. Τοιαύτη μὲν καὶ τοσαύτη ἡ Ἀσίῃ ἐστι.

¶ Η δὲ Λιβύῃ ἐν τῇ ἀκτῇ τῇ ἐτέρῃ ἐστὶ· ἀπὸ γὰρ 65

adiuncta praepositione, non tam de fluvii cursu ac directione dicatur, quam potius omnino, quâ parte, quâ regione ille fluat, indicet. Quodsi vero Herodotus, quae Schweigh. est sententia, indicare voluisset *Ara-xem*, qui in orientalibus Asiae partibus, ab oriente Caspii Maris („ostwärts vom Caspischen Meere“) delabatur, minime ille, opinor, dixisset: ῥέοντα πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα; quae verba meâ quidem sententiâ nihil aliud indicare possunt, nisi orientem versus hunc fluvium delabi. Oxum sane hic intelligi posse neminem fugit, nisi adiecta verba ῥέων πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα obstarent, quae eam ipsam ob causam eiecit Borheck., quaeque et ipsa eiicienda censeret Breiger. l. l. pag. 75 coll. 66, quippe ex interpolatoris manu invecta textui, aut ita mutanda, ut loci tollatur difficultas ῥέων ἀφ' ἡλίου ἀνίσχοντος. De Iaxarte cum aliis cogitat Schweigh., praesertim cum *Araxis* nomen appellativum existimemus, quod pluribus inde fluviiis tribui possit. Conf. nott. ad I, 202 in fin. pag. 453. Add. Völcker. Myth. Geogr. I, p. 215. De Armeniae *Araxe* cogitari non posse contra Tzschuckii (Nott. exegg. in Mel. III, 5. 5 pag. 149) aliorumque sententiam monuit Breiger. l. l., nec magis

de *Volga*, cuius nulla omnino apud Nostrum fieri videtur mentio. Conf. Völcker. l. l. p. 192. 193. Equidem in talibus decernere non audeam, quae, nisi error aut confusio subesse putetur (cf. nott. ad I, 202), ex manca potius et imperfecta istarum regionum cognitione fluxisse putem.

ἐρημος ἦδη τὸ πρὸς τὴν ἕω] „i. e. quae inde orientem versus spectant, ea omnia deserta sunt.“ Desertum Cobi intelligi, auctor est Breiger. l. l. pag. 78; quo ipso Herodoteam Asiam terminari idem statuit. Cf. III. 92. 101 ibique nott.

Cap. XLI.

Ἡ δὲ Λιβύῃ ἐν τῇ ἀκτῇ τῇ ἐτέρῃ ἐστὶ] E mente Herodoti Libya, s. Africa, ad eam pertinet paeninsulam, quae inde a Perside ad mare mediterraneum porrigitur. Tu vid. nott. ad IV, 39. In editione Reiz. male abest articulus τῇ ante ἐτέρῃ, quod iure notat Schaefer. (Geogr. Gr. minn. T. III pag. 238 ed. Gail.) cum articulus ante vocem adiectam repetendus sit ex optimorum scriptorum constanti fere usu.

ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου Λιβύῃ ἦδη ἐκδέχεται] i. e. *Aegyptum* enim, ubi desinit Asia, continuo iam excipit Libya, illi contigua. Ad verbum ἐκδέχεται conf. IV, 39. 99 coll. I, 185. Eodem sensu simplex δέχεσθαι

2 Αἰγύπτου Λιβύη ἤδη ἐκδέκεται. κατὰ μὲν νῦν Αἴ-
γυπτον ἢ ἀκτὴ αὕτη στεινή ἐστὶ· ἀπὸ γὰρ τῆσδε
τῆς θαλάσσης ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν, δέκα μυ-
ριάδες εἰς ὄργυιέων· αὗται δ' ἂν εἶεν χίλιοι στά-
3 διοι. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ στεينوῦ τούτου, κάρτα πλα-
τέα τυγχάνει ἐοῦσα ἢ ἀκτὴ, ἣτις Λιβύη κέκληται. 70

42 Θωνμάζω ὧν τῶν διουρισάντων καὶ διελόντων Λι-

Orac huius alte-
rius pars, Li-
bya: eiusdem
orac apud Aegy-
ptum latitudo
exigua M sta-
diorum. [2, 158.]

Europa tam lon-
ga, quam et Li-

VII, 176. Quod vero hinc pa-
tere arbitratur Breiger. l. l. p.
80, Herodotum Libyaē adiu-
dicasse Aegyptum, cum, aliter
si sensisset, vix locum haberet
ἀπὸ, sed μετὰ, aut simpliciter
scribendum fuisset Αἴγυπτον
ἐκδέκεται Λιβύη, mihi secus
videtur: cum neutrum valere
hic posse, vix quemquam fugiat.
Aegyptum ab Herodoto Libyaē
accenseri, supra ad II, 16 monui-
mus et hoc loco iterum monemus
ob verba Nostri scriptoris IV,
39, ubi Asiae alteram paenina-
sulam ad Aegyptum usque, in
quam desinat, porrigi dicit, ita
ut Aegyptus Asiae adscribi ne-
queat. Dicitur autem Libya,
latiori sensu, de omni, quam nos
quoque dicimus, Africa, inclu-
sà Aegypto, aut angustiori sen-
su de reliqua Africa, exceptà
Aegypto. Vid. Rennel. p. 567.
Schlichthorst. l. l. p. 15. Gallo
interprete observante Miot, He-
rodotus hic in medio relinquit,
cuinam terrarum parti Aegyptus
adscribi debeat. Tu conf. etiam
de hac distributione orbis ter-
rarum apud veteres Interpret.
ad Sil. Ital. I, 195 et Lucan.
IX, 411.

κατὰ μὲν νῦν Αἴγυπτον —
στεινή ἐστὶ] Monet Breiger.

l. l. p. 80 angustam hanc oram
esse Isthmum, qui inter medi-
terraneum mare ac sinum Arabi-
cum interiacet. — In loci le-
ctione recentt. edd. secutus sum.

ἀπὸ γὰρ τῆσδε τῆς θαλάσ-
σης κ. τ. λ.] Hocce mare dici
mediterraneum satis constat; ru-
bro mari sinus indicatur Arabi-
cus, qui ad hoc ipsum mare
pertinet et latiori hac rubri ma-
ris appellatione comprehendi so-
let. Cf. Breiger. l. l. pag. 11.
14. De reliquis conf. II, 158
ibiq. nott., de stadiorum et
orgyiarum rationibus vid. nott.
ad II, 149.

τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ στεينوῦ τού-
του κ. τ. λ.] i. e. quod attinet
ad loca ulteriora ab his angu-
stius, sive ultra hunc isthmum
sita, valde ampla ac spatiosa
existit ora haecce, quae Libya vo-
catur. Ante ἀκτὴ cum Schweigh.
et Gaisf. inserui ἤ; qui vulgo
abest articulus.

Cap. XLII.

Θωνμάζω ὧν κ. τ. λ.] Gaisf.
dederat θωνμάζω. Sed vid. nott.
ad IV, 28. 111. De argumento
loci conf. II, 17 ibiq. nott. Ac
miratur hoc loco Herodotus eos,
qui omnem terrarum orbem in
tres partes sibi aequales, Li-
byam s. Africam, Asiam, Eu-

bya et Asia: latitudinem quantum habeat, ne conicere quidem licet: Libyam primum circumvecti Phoenices, a Necone missi; [2, 159.]

βύην τε καὶ Ἀσίην καὶ Εὐρώπην· οὐ γὰρ μικρὰ
2 τὰ διαφέροντα αὐτέων ἐστὶ. μήκει μὲν γὰρ παρ'
ἀμφοτέρως παρήκει ἢ Εὐρώπη· εὖρος δὲ πέρι,
3 οὐδὲ συμβαλέειν ἀξίη φαίνεται μοι εἶναι. Λιβύη 75
μὲν γὰρ δημοῖ ἐωυτήν, ἐοῦσα περιόρουτος, πλὴν
ὄσον αὐτῆς πρὸς τὴν Ἀσίην οὐρίζει· Νεκῶ τοῦ

ropam, dividant, cum minime sibi invicem pares sint hae partes, sed magnitudine ambituque admodum differant. Tripartitam orbis terrarum divisionem agnoscit quoque Pindar. Pyth. IX, 8.

μήκει μὲν γὰρ παρ' ἀμφοτέρως παρήκει ἢ Εὐρώπη] Verba παρ' ἀμφοτέρως minus accurate reddidit Breiger. l. l. p. 76, *super omnem Libyam ac Asiam*. Est enim, si quid video, haec loci sententia: *nam longitudine quidem praeter, s. secundum utramque (Asiam et Africam) extenditur Europa*, ut adeo reliquis duabus partibus multo sit maior. Conf. IV, 45. Quod ita efficitur, quia, quidquid terrarum ultra Caspium mare et Araxem est fluvium, omnis igitur ille tractus, quem septentrionalis Asiae appellatione comprehendere solemus, ex Herodoti opinione ad Europam pertinet, quae a Gaditano freto columnisque Herculeis ad orientales usque Herodoto incognitas regiones, ad lacum Maeoticum porrigitur. Cf. Heyse l. l. pag. 103. Bredow. Geogr. et Uranolog. Herodot. spec. pag. XXI. Hinc factum, ut Noster eos tantopere miretur, qui triplicem terrae divisionem aequalem stauerint.

εὖρος δὲ πέρι, οὐδὲ συμβαλέειν ἀξίη φαίνεται μοι εἶναι] i. e. quod ad latitudinem Europae attinet, hanc terrae partem ne dignam quidem iudico, quae cum reliquis terrae partibus (Asia scilicet et Africa) conferatur, quippe multo minoribus. Cf. Bredow. l. l. Rennel. p. 366 not. Pro συμβαλέειν Schweigh. suspicatur *συμβαλλέειν* (praesenti tempore), ut *συμβαλλεόμενος* I, 68, ubi vid. nott.

Λιβύη μὲν γὰρ δημοῖ ἐωυτήν, ἐοῦσα περιόρουτος] Quam Valcken. eiici vult vocem ἐωυτήν, plures de structura verbi δηλοῦν excitans locos similes (cf. Matth. Gr. Gr. pag. 1077), eam retinendam esse merito statuit Schweigh. Namque Africa, haec est Herodoti sententia, se ipsam indicat aqua circumfluum esse, excepta ea parte, qua Asiae illa est contermina et contigua. Unde patet, Aegyptum ab Herodoto Libyae accenseri terminumque Asiae et Africae constitui isthmum Aegyptiacum sinumque Arabicum. Cf. Schlichthorst. l. l. pag. 16. 17. — De argumento Cr. quoque consuli vult Gesner. De navigatt. extr. col. Herc. P. I §. 6 pag. 629 (Orphic. Herm.) coll. p. 607.

Νεκῶ — καταδέξαντος] βασιλέος cum Gaisf. edidi pro βα-

*Αἰγυπτίων βασιλέος πρώτου τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, κατα-
4 δέξαντος. ὃς ἐπεὶ τε τὴν διώρυχα ἐπαύσατο ὀρύσ-
σων τὴν ἐκ τοῦ Νείλου διέχουσαν ἐς τὸν Ἀράβιον⁸⁰
κόλπον, ἀπέπεμψε Φοίνικας ἄνδρας πλοίοισι, ἐντει-
λάμενος ἐς τὸ ὀπίσω δι' Ἡρακλήτων στηλέων*

σιλῆος. Ad καταδέξαντος conf. I, 163 ibique nott. De ipsa navigatione, quam regis iussu circa Africam instituisse narrantur, plura diximus in Excursu ad h. l. — De canali, cuius mox mentio fit, vid. nott. ad II, 158.

ὃς ἐπεὶ τε τὴν διώρυχα ἐπαύσατο ὀρύσσων] i. e. qui postquam fodere, s. fossam ducere desiit, ab opere incocepto necdum absoluto desistens. Monneo propter Dureau de la Malle (Géogr. physiq. de la mer noire 68. 69), qui duplici modo haec verba accipi posse contendit, eo nimirum modo, quo ipsi nos reddidimus, altero autem modo, ut valeant: *postquam destitit a fodiendo, perfecta scil. fossa*; in quo illum lapsus esse apparet. Qui idem vir doctus canalem huncce iam a Sesostri factum esse ponit, ita ut, quidquid de Necone, Dario, Ptolemaeo narretur, ad reparandum canalem dudum perfectum, eundemque purgandum pertinuerit, quamvis honoris quasi causa ipsum canalis opus illis tribuatur. Mihi secus videtur. Cf. nott. ad II, 158, et Tzschuck. ad Pompon. Mel. nott. exegg. (ad III, 8 §. 7) p. 358. Vol. III P. III, qui etiam de voce διώρυξ monuit, qua de hoc anni naturâ facto utitur et Mela et Diodorus, quâque

et alii scriptores utuntur de aliis canalibus et alveis derivatis. — Mox cum Schweigh. et Gaisf. edidi διέχουσαν pro ἔχουσαν, quod plures libri itemque Matth. retinent. Cf. VII, 122. Nec ipsum ἔχειν alienum esse ab Herodoto commonstrant I, 180. 191 ibiq. nott.

ἐντειλάμενος ἐς τὸ ὀπίσω — διεκπλέειν] διεκπλέειν pro ἐκπλέειν cum edd. recentt. dedi. Cf. IV, 43. VII, 122. 147, et Porsoni Verisimil. p. 235 s. p. 142 Lips. Ad argumentum observant, scite hoc fecisse videri regem, quod a sinu Arabico inde illos ad Libyam circumnavigandam proficisci iusserit, cum navigatio hac ex parte instituta totidem fere praebeat commoda, quot incommoda existunt, contraria a parte si navigationem instituere velis. Qui ab Arabico sinu proficiscuntur, iis venti secundi, itemque maris fluenta, cursum navis adiuvantia; quae omnia contraria ab alia inde parte progressis. Namque Indicum per mare etesiae et septentrione spirant per totum tempus aestatis hemisphaerii australis; tum secundum occidentale Africae litus constans est auster fluentumque maximam partem boream versus delabitur. Itaque haec res ad totius narrationis fidem quantum faciat,

διεκπλέειν ἕως ἐς τὴν βορητὴν θάλασσαν, καὶ οὕτω
 5 ἐς Ἀγυπτου ἀπικνέεσθαι. Ὀρμηθέντες ὦν οἱ Φοί-
 νικες ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης, ἔπλεον τὴν νοτίην
 6 θάλασσαν. ὅπως δὲ γίνοιτο φθινόπωρον, προσίσχον- 85
 τες ἂν σπείρεσκον τὴν γῆν, ἵνα ἐκάστοτε τῆς Αι-

neminem fugit. Conf. Rennel. pag. 693 seqq. Koes. in scrip-
 tione peculiari, quam in Ex-
 cursu ad h. l. citavimus, pag.
 16 seqq. coll. pag. 8 seq.

ἕως ἐς τὴν βορητὴν θάλασ-
 σαν] *Mediterraneum* intelligi
mare, iam supra monuimus.

Ὀρμηθέντες ὦν οἱ Φοίνικες
 ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης,
 ἔπλεον τὴν νοτίην θάλασσαν]
 τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν de
sinu Arabico intelligendum, vix
 monere opus. Τὴν νοτίην θά-
 λασσαν id vocat mare Herodo-
 tus, quod a meridie Africam
 circumfluere incipit ab eo inde
 loco, ubi rubrum mare, ab India
 extensum, Africae oram orien-
 talem alluit. Cf. Rennel. pag.
 462. Neque propriam mari cui-
 dam hanc videri appellationem
 supra iam monuimus ad IV, 13,
 sed cognomen potius videtur a
 situ australi petitum; ita ut hoc
 quoque loco australem maris
 rubri partem vocari statuamus
mare australe, non aliter fere ac
 si Herodotus dixisset ἔπλεον
πρὸς νότον. Vid. Breiger. l. l.
 pag. 10. Quo minus audiamus
 Gosselinium, Oceanum eum hic
 indicari arbitrantem, qui oram
 Africae orientalem ac meridio-
 nalem alluat; unde Herodoto
 innotuisse mare Atlanticum at-
 que rubrum sibi iunctum Afri-
 camque his maribus cinctam.

Cf. Dureau de la Malle l. l.
 pag. 69.

ὅπως δὲ γίνοιτο φθινόπω-
 ρον] Insistit in *autumni* notione
 Gosselinus, quippe unde omnem
 narrationem de Phoenicibus Afri-
 cam circumvectis falsam esse
 commonstrari queat; cum *sep-
 tembris mensis* indicetur tem-
 pus. Contra quem recte mon-
 ent, *autumni* vocabulum non
 ad certum debere adstringi
 mensem tempusque fixum, sed
 ad illud omnino tempus, quo
 sua quisque in terra maturos
 percipiat fructus. Quod aliud
 Graecis Phoenicibusque, aliud
 Aegyptiis, aliud orae Africanae
 incolis esse, sponte intelligitur.
 Plura Koes. l. l. pag. 19. 20.

προσίσχοντες ἂν σπείρεσκον]
 Cum Schweigh. et Gaisf. dedi
προσίσχοντες pro *προσχόντες*,
 itemque mox *γινόιατο* pro *γε-
 νοίατο*. In vulgata lectione ac-
 quievit Matthiae. Valet *προσί-
 σχειν* appellere, ut IV, 76. 157.
 VI, 99. 119. Ad verba ἂν
σπείρεσκον conf. III, 119 ibi-
 que nott. IV, 78. Mox scripsi
ἄμητον (pro *ἀμητόν*); vid. nott.
 ad II, 14, ubi pro IV, 18 legen-
 dum IV, 42. Quod ad argumen-
 tum attinet, falso haec tradi
 contendit Gosselin. l. l. p. 349
 seq., cum a Phoenicibus loco-
 rum illorum ipsiusque soli igna-
 ris minime talis seges messisque

βύης πλείουτες γινοίατο, καὶ μένεσκον τὸν ἄμητον·
 θερίσαντες δ' ἂν τὸν σῖτον, ἔπλεον· ὥστε δύο ἔτέων
 διεξεληθόντων, τρίτῳ ἔτει κάμψαντες Ἡρακλήϊας⁹⁰
 Ἰσθμίας, ἀπίκοντο ἐς Αἴγυπτον. καὶ ἔλεγον, ἔμοι
 μὲν οὐ πιστὰ, ἄλλῳ δὲ δὴ τερῶ, ὡς περιπλώου-
 τες τὴν Λιβύην, τὸν ἥλιον ἔσχον ἐς τὰ δεξιὰ·

institui potuerit. Nec tamen ita regionum harum ignaros fuisse Phoenices, in excursu ad h. l. monuimus. Accedit, quod illis in regionibus calidissimis messis brevi spatio trium vix mensium interiecto segetem excipiat, idque ipsi tempus haud scio an necessarium fuerit Phoenicibus ad naves reficiendas, nautas recreandos, aegrotantes curandos commorantibus in terrâ. Cum enim longius esset iter, minime omni apparatu necessario victuque instructi esse potuerunt: ut adeo ad segetem messemque faciendam sponte cogerentur, nisi fame interire vellent. Sic, monente Rennelio (pag. 688), Tamerlanus ille, contra Sinam anno 1405 profectus secum duxit plaustra seminibus onusta, quibus in itinere campos sererent. Quae si reputemus, profecto non erit, quod hac segetis messisque narratione offendamur, eamque pro fictitia habeamus. Plura Koes. l. l. p. 18 seqq. Rennel. l. l.

τρίτῳ ἔτει κάμψαντες κ. τ. λ.] Haec ipsa ob verba Rennel. l. l. pag. 701. 702, ubi tempus in omnem expeditionem insumtum probabiliter constituere studet, Phoenices arbitratur aliquamdiu in ora Senegal com-

moratos ibique messem praestolatos esse; quae cum in Septembrem incidat mensem (nam lunio s. Julio mense serunt), post septembrem eosdem profectos inde proximo Martio mense eoque ineunte ad Nilum pervenisse vult, duobus annis duabusque tertii anni partibus in omnem navigationem consumtis. In quam eandem sententiam plura disputantem vid. Koes. l. l. p. 21 seqq. contra Gosselinum ac Mannert., quorum alteri illud tempus iusto longius, alteri iusto brevius videtur. — Ad verba καὶ ἔλεγον, ἔμοι μὲν οὐ πιστὰ, ἄλλῳ δὲ δὴ τερῶ cf. V, 86.

τὸν ἥλιον ἔσχον ἐς τὰ δεξιὰ] ἥλιον dedi cum Schweigh. et Gaisf. pro ἥλιον, ut IV, 40. ἐς τὰ δεξιὰ (ad dextram partem), ut alibi fere ἐπὶ τὰ δεξιὰ ac similia, de quibus cf. I, 51. VI, 33 ibique Wesseling. Ad dextram (id est a septentrione) solem habuisse putandi sunt Aegyptii, cum circulum aequinoctialem, qui dicitur, transgredierentur: quod ipsum quantum ad narrationis veritatem faciat, non fugit viros doctos, quamquam Herodoto ob eam, quam animo sibi informarat terrae formam, mirum hoc visum fuisse nos minime miramur. Cf. Ren-

43 Carthaginienses: Saspis Persae navigatio, a Xerxe iussa, perfecta non est.

οὕτω μὲν αὕτη ἐγνώσθη τὸ πρῶτον. Μετὰ δὲ, Καρχηδόσιοι εἰσι οἱ λέγοντες. ἔπει Σατάσπης γε ὁ Τεάσπιος, ἀνὴρ Ἀχαιμενίδης, οὐ περιέπλωσε Λι-95 βύην, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πεμφθεὶς· ἀλλὰ δείσας τό τε 299 μῆκος τοῦ πλόου καὶ τὴν ἐρημίην, ἀπῆλθε ὀπίσω, οὐδ' ἐπετέλεσε τὸν ἐπέταξέ οἱ ἡ μήτηρ ἄεθλου.

nel. l. l. pag. 383. Heeren. Ideen I, 2 p. 81. Dureau de la Malle l. l. pag. 70. Koes. l. l. pag. 26.

οὕτω μὲν αὕτη ἐγνώσθη τὸ πρῶτον] Ad quae mente suppleri vult Larcher.: περιόζυτος ἐοῦσα, πλὴν ὅσον αὐτῆς πρὸς τὴν Ἀσίην οὐρίζει; cum ea Herodoti sit sententia, ut tum primum cognitum fuerit, hanc orbis terrarum partem s. Libyam mari esse cinctam, nisi quā cum Asia cohaereat.

Cap. XLIII.

Μετὰ δὲ Καρχηδόσιοι κ. τ. λ.] „Postea (post illam Phoenicum navigationem) Carthaginienses dicunt; scilicet cognovisse se circumfluum esse Africam: nam (hoc suo nomine, non Carthaginiensium verbis, adiicit Herodotus) Sataspes quidem non circumnavigavit Africam, ad hoc licet missus.“ Schweigh. Quem iure sequitur Miot itemque Italus interpres. Carthaginienses cum aliquoties (cf. IV, 196. VII, 167) citentur narrationis auctores, quaeri sanequam poterit, num ipsam Noster adierit Carthaginem, praesertim cum aliquam certe Libycae orae partem viserit. At vix cum ad Carthaginem usque per-

venisse credibile est, ita ut, quae Carthaginiensibus narratur auctoribus, a nautis mercatoribusque Carthaginiensibus, quos sive in Aegypto sive in Libyae ora, sive alio quo loco offenderit, Noster accepisse putandus sit. Cf. Dahlmann. Herodot. pag. 71 seq. Heyse l. l. pag. 117 coll. 115. Heeren. Ideen. I, 2 pag. 2 seq. 195, qui quaecumque de Africa Herodotus retulerit, ea in Aegypto illum sibi collegisse contendit.

ἀπῆλθε ὀπίσω] Conf. III, 16 ibiq. nott. De Zopyro, Megabyzi filio, conf. III, 160. Mox scripsi ἐβιήσατο παρθένον pro παρθένον ἐβιήσατο, probante quoque censore Ienensi 1817 nr. 163 pag. 364. Ad significationem verbi ἐβιήσατο spectat Phrynichi praeceptum pag. 70 Lobeck.: βεβίασται ἢ κόρη λεκτέον, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ τινὲς τῶν δητόρων, ἔφθαρται. Conf. Moeris p. 103. 389 et Aelian. Hist. An. VII, 19. — Ad ἀνασκοπιεῖσθαι conf. nott. ad III, 132. — βασιλέος cum Gaisf. dedi pro βασιλῆος, itemque retinui παραιτήσατο, ubi olim παρητήσατο. Conf. Koen. ad Gregor. Cor. de dial. Ion. §. 23 p. 407 et nott. ad Herod. III, 132.

2 Θυγατέρα γὰρ Ζωπύρου τοῦ Μεγαβύζου ἐβίησατο
 παρθένον· ἔπειτα μέλλοντος αὐτοῦ διὰ ταύτην τὴν
 αἰτίην ἀνασκολοπιεῖσθαι ὑπὸ Ξέρξῳ βασιλέος, ἢ 1
 μήτηρ τοῦ Σατάσπεος, ἐοῦσα Δαρειοῦ ἀδελφεῖ,
 παραιτήσατο, φᾶσά οἱ αὐτὴ μέξω ζημίην ἐπιθήσειν
 ἢπερ ἐκεῖνον· Λιβύην γάρ οἱ ἀνάγκην ἔσεσθαι
 περιπλώειν, ἐς ὃ ἂν ἀπίκηται, περιπλέων αὐτήν, ἐς
 3 τὸν Ἀράβιον κόλπον. συγχωρήσαντος δὲ Ξέρξῳ 5
 ἐπὶ τούτοισι, ὁ Σατάσπης ἀπικόμενος ἐς Αἴγυπτον,
 καὶ λαβὼν νέα τε καὶ ναύτας παρὰ τούτων, ἔπλεε
 4 παρὰ Ἡρακλήτας στήλας. διεκπλώσας δὲ, καὶ κάμ-
 ψας τὸ ἀκρωτήριον τῆς Λιβύης, τῷ οὐνομα Σολοίεις 10
 ἔστι, ἔπλεε πρὸς μεδαμβροίην· περήσας δὲ θάλασσαν
 πολλὴν ἐν πολλοῖσι μῆνεσι, ἐπεὶ τε τοῦ πλεῦνος αἰεὶ
 5 ἔδεε, ἀποστρέψας ὀπίσω, ἀπέπλεε ἐς Αἴγυπτον. Ἐκ
 δὲ ταύτης ἀπικόμενος παρὰ βασιλέα Ξέρξεα, ἔλεγε
 φᾶς τὰ προσωτάτω ἀνθρώπους σμικροὺς παραπλέειν, 15
 ἔσθῃτι φοινικῆϊ διαχρεωμένους· οἱ, ὅπως σφεῖς
 καταγοῖατο τῇ νηϊ, φεύγεσκον πρὸς τὰ οὖρα, λεί-
 ποντες τὰς πόλιας· αὐτοὶ δὲ ἀδικεῖν οὐδὲν ἐσιόν-

ναύτας παρὰ τούτων] *Aegypti*, opinor, intelliguntur nautae, a quibus et navem et nautas acceperit. τούτων exhibui cum Gaisf. pro *τουτέων*. — De *Soloente* promontorio, quod Rennelius pag. 567. 704, ad promontorium *Kantin* refert, diximus ad II, 32. — μῆνεσι cum recentt. edd. dedi pro *μησί*. Cf. VIII, 51.

ἐπεὶ τε τοῦ πλεῦνος αἰεὶ ἔδεε] i. e. cum semper maior pars (itineris) adhuc deesset; s. cum maior semper itineris pars superesset conficienda. — Ad ἀποστρέψας ὀπίσω cf. III, 16 ibiq. nott. — βασιλέα cum Gaisf. reposui pro βασιλῆα. —

In locutione ἔλεγε φᾶς ne haeceamus, conf. III, 156. V, 36. 49. Weiske de pleonasm. ling. Gr. p. 112. Ac Schweighaeuserus inesse ait eam vim, quae valeat *perrexit dicere*.

ἔσθῃτι φοινικῆϊ διαχρεωμένους] *Larcherus* intelligi vult non *purpureas vestes*, ut reliqui, sed *vestes e palmae cortice vel foliis confectas*, quales olim *Anachoretarum* fuerint. — *κατάγεσθαι νηϊ* est *navi ad terram, ad litus appellere*, ut VIII, 4. In seqq. exhibui *ἐσιόντες*, cum sit: *intranses, intro ad urbes aedesve accedentes*. — *πρόβατα* quid sint, attingi ad I, 133. II, 41.

6τες, πρόβατα δὲ μούνα ἐξ αὐτέων λαμβάνειν. τοῦ
 δὲ μὴ περιπλώσαι Λιβύην παντελῶς, αἴτιον τόδε²⁰
 ἔλεγε· τὸ πλοῖον τὸ πρόσω οὐ δυνατόν ἔτι προ-
 7βαίνειν, ἀλλ' ἐνίσχεσθαι. Ξέρξης δὲ οὐ οἱ συγγι-
 νώσκων λέγειν ἀληθῆα, οὐκ ἐπιτέλεσαντά τε τὸν
 προκειμένον ἄεθλον, ἀνεσκολόπισε, τὴν ἀρχαίην
 8 δίκην ἐπιτιμῶν. τούτου δὲ τοῦ Σατάσπεος εὐνοῦχος²⁵
 ἀπέδρη ἐς Σάμον. ἐπεὶ τε ἐπύθετο τάχιστα τὸν δε-
 σπότεα τετελευτηκότα, ἔχων χρήματα μεγάλα, τὰ
 Σάμιος ἀνὴρ κατέσχε· τοῦ ἐπιστάμενος τὸ οὐνομα,
 ἐκῶν ἐπιλήθομαι.

44

Τῆς δὲ Ἀσίης τὰ πολλὰ ὑπὸ Δαρείου ἐξευρέθη· 300

τὸ πλοῖον τὸ πρόσω — ἐνί-
 σχεσθαι] Bene observat Wes-
 seling. redivit causam Sataspī
 fuisse ventos, ex oriente ad
 constitutum flantes navisque
 cursum praepedientes. Vix enim
 dubium, quin ad eam Africae
 partem, quae circa lineam est
 aequinoctialem, Sataspes perve-
 nerit ibique ventis, quos aesti-
 vo tempore constanter a meri-
 dionali plaga flare novimus, im-
 peditus iter continuare haud po-
 tuerit. Cf. Schlichthorst. l. l. p.
 184. Atque Guineae occiden-
 talis oram (nunc vocant Sierram
 Leonam) fuisse, ad quam us-
 que Persam venisse probabile
 sit, iam ventis contrariis oppo-
 sitisque fluctibus ab itinere con-
 tinuando impeditum, ponit Ren-
 nel. l. l. pag. 704. Atque, id
 quod ad totius narrationis fidem
 nonnihil facere possit, ipsum,
 quod de Sataspē, cui diffidit
 excusanti, supplicium sumi ius-
 sit rex, indicio esse videtur, il-
 lum cursum circa Africae oras
 iam ab aliis peractum fuisse;

regemque inde a Sataspē hoc
 fieri potuisse arbitratum, eo
 magis illi iratum fuisse, quod
 non assecutus sit, quod aliis
 forsā antea cessisse Xerxes au-
 dierat. Cf. Rennel. l. l. Koes.
 l. l. pag. 28. 29.

Ξέρξης δὲ οὐ οἱ — ἀληθῆα]
 i. e. Xerxes intelligens, s. sibi
 persuasum habens, eum (Sataspē)
 nec vera dixisse, nec pro-
 positum perfecisse. In hunc quo-
 que sensum haec verba accipi
 voluit a Cr. citatus Gesner. in
 Diss. de navigat. extr. col. Herc.
 P. I §. 6 pag. 632 Orphic. ed.
 Herm. Ad verbi συγγινώσκειν
 usum Tu confer sis V, 91. VII,
 12. IX, 22, alia. — In seqq.
 ἐπιτιμῶν valet: poenam irroga-
 re, imponere. Inde τὰ ἐπιτίμια
 poenae, supplicia in Plutarch.
 Coriolan. 13. Mar. 29 fin. coll.
 Blomfield. Glossar. ad Aeschyl.
 S. c. Th. 1023.

ἐκῶν ἐπιλήθομαι] Similes
 Nostri locutiones I, 51. II, 123.
 III, 75. 147.

ὅς βουλόμενος Ἴνδόν ποταμὸν, ὅς κροκοδείλους³⁰ δεύτερος οὔτος ποταμῶν πάντων παρέχεται, τοῦτον τὸν ποταμὸν εἰδέναι τῇ ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ, πέμπει πλοίοισι ἄλλους τε τοῖσι ἐπίστευε τὴν ἀληθιῆν ἔρξεν, καὶ δὴ καὶ Σκύλακα ἄνδρα Καρνανδέα. οἱ³⁵ δὲ, ὀρηθέντες ἐκ Κασπατύρου τε πόλιος καὶ τῆς Πακτυϊκῆς γῆς, ἔπλεον κατὰ ποταμὸν πρὸς ἧῶ τε

Asiae pars a Dario detecta per Scylacem, qui ab Indo fluvio circumvectus est in sinum Arabicum: unus post Nilum Indus, crocodilos habens: Indi a Dario subacti.

Cap. XLIV.

ὅς κροκοδείλους δεύτερος οὔτος κ. τ. λ.] Ad locutionem δεύτερος οὔτος conf. I, 25 ibiq. nott. De crocodilo conf. II, 67 seqq. ibique adnotata. Hoc loco illud aduicimus, teste Wahl. Erdbeschr. v. Ostind. pag. 838 in Indo, Gange aliisque amnibus regionis Hindostan ac Decan multos hodieque reperiri crocodilos Aegyptiacis vel maiores. — Ad vocolae τῇ usum conf., quae simillima ex Herodoto congestit Struve Spec. etc. I, pag. 31 seqq.; et paulo antea ad verba τοῦτον τὸν ποταμὸν cf. Matth. Gr. Gr. pag. 877. 881 seqq. — Attigit Herodotea, monente Cr., A. G. Schlegel. Ind. Bibl. II, 3 p. 298 et 304, ubi de nomine fluvii Indi, qui proprie sit *Sindhus*.

Σκύλακα ἄνδρα Καρνανδέα] De *Scylace* in Excursu ad h. l. egimus. *Caryanda*, quae est Cariae urbs, in ipso continentis terrae litore posita (de qua vid. Tzschuck. ad Pompon. Mel. I, 16 nott. exegg. pag. 471 Vol. III P. I) oriundus ille perhibetur.

ὀρηθέντες ἐκ Κασπατύρου τε πόλιος καὶ τῆς Πακτυϊκῆς γῆς] i. e. profecti e *Caspatyro*

urbe regioneque *Pactyica*. Ubi Maltebrun. Annall. d. Voyag. II p. 330 seq. verbum ὀρηθῆναι latiori sensu accipi vult, ut sit *partir d' un point de terre ferme pour aller vers un autre*. Quo sensu si hic accipiat *ὀρηθέντες*, nihil inesse putat in Herodoti verbis, quod Caspatyri urbem ad Indum sitam esse nos statuere cogat. Quod ipsum coniunctum est cum huius viri docti sententia de Caspatyro urbe ac regione *Pactyica*, quam in Excursu ad III, 102 protulimus. Scylacem enim arbitratur navigasse non per Indum, sed per alium quendam fluvium, qui, ab occidentē orientem atque meridiem versus delabens, Indo se admisceat, ex quo ipso demum ad verum Indum pervenerit Scylax. De quo ipso mox videbimus.

ἔπλεον κατὰ ποταμὸν πρὸς ἧῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐς θάλασσαν] i. e. *navigarunt secundo fluvio orientem versus in mare*. Quum Indus fluvius, ut nemo nescit, minime orientem versus cursum suum dirigat, sed a montibus, unde provenit, recta fere meridiem versus delabatur, Larcherus haec Scylaci, quippe intelligenti peregrinatori,

καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐς θάλασσαν· διὰ θαλάσσης δὲ πρὸς ἑσπέρην πλέοντες, τριηροστίῳ μὲν ἀπικνέονται ἐς τοῦτον τὸν χῶρον, ὅθεν ὁ Αἰγυπτίων βασιλεὺς τοὺς Φοίνικας, τοὺς πρότερον εἶπα, ἀπέστειλε περι-40
3 πλώειν Λιβύην. μετὰ δὲ τούτους περιπλώσαντας,

tribui posse negat, sed Herodoto, qui, prava saeculi sui de mari orientali opinione deceptus, ita retulerit, cum illum secundo flumine usque ad mare navigasse audiisset. Quin A. G. de Schlegel. ob haec ipsa, quae aperte falsa sint, omnem narrationem suspectam fieri contendit. Cf. Berlin. Taschenbuch. 1829 pag. 18. Mihi secus videtur; qui ob levem hunc Herodoti errorem de scriptoris fide ipsiusque navigationis a Scylace susceptae veritate dubitare nolum. Add. Koes. l. l. pag. 20 not. Atque Herodotum ab erroris crimine liberari posse censet Wahl. Erdbeschr. v. Ostind. p. 475, cum de primitivo Indi cursu tantum loquatur ille Scylacisque navigationem a potiori directione describat. *Gangem*, non *Indum* fuisse fluvium, qui ad orientem decurrat, suspicatus erat Dodwell. Dissert. de Scylac. §. 1. Heerenio Ideen etc. I, 1 pag. 355 Herodotus videtur posuisse: fluvium *Indum* pro fluvio *Gureo* s. *Kameh*, quem scilicet cum Indo confuderit. Docto Gallo Dureau de la Malle l. l. pag. 67 not. verba πρὸς ἡῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς indicare videntur orientem et meridiem versus; quae si: orientem versus accipiuntur, scribendum: πρὸς Κοῆ (sic) τε

καὶ ἡλίου ἀνατολὰς (ad *Choen* fluvium, qui in *Indum* influat), ut evitetur tautologia. Quem fugit sane, omnem hanc locutionem πρὸς ἡῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς, quae etiam reperitur I, 204, efflicta videri secundum Homericam πρὸς ἡῶ τε ἡέλιόν τε II. XII, 239, Od. XIII, 240 Hymn. in Apoll. 258. 436.; quae ipsa comprehendit et meridiem et orientem versus (ut πρὸς ζόφον, septentrionem et occidentem versus) plures olim statuerunt, inter quos nuperime Maltebrun. l. l. II p. 332 coll. Brzoska Spec. I de geograph. Mythic. (Lips. 1831) pag. 9 et Bernhardy ad Dionys. Perieg. vs. 243 pag. 578 vs. 437 pag. 635. At accurata locorum Homericorum interpretatione satis perspicitur, hac formula nihil aliud significari nisi orientem versus. Quae Grotefendi, Ukerti, Zeunii, Spohnii, Nitzschii (ad Odys. I p. 9), aliorum sententia egregie nunc probata est Völckeri disputatione in Homer. Geogr. §, 27 pag. 43 seq.

τοὺς πρότερον εἶπα] Cf. IV, 42. Verba μετὰ δὲ τούτους περιπλώσαντας valent: confecta hac navigatione, s. post hanc navigationem. Ad proxime sequentia conf. III, 94 fin. 98. 102 ibiq. nott.

Ἰνδοὺς τε κατεστρέψατο Λαρεῖος, καὶ τῇ θαλάσῃ
 4 ταύτῃ ἐχρᾶτο. οὕτω καὶ τῆς Ἀσίας πλὴν τὰ πρὸς
 ἠέλιον ἀνίσχοντα, τὰ ἄλλα ἀνεύρηται ὁμοῖα παρε-
 45 χομένη τῇ Λιβύῃ. Ἡ δὲ δὴ Εὐρώπῃ πρὸς οὐδαμῶν 45

An Europa ori-
 entalis et se-
 pentrionalis cir-

καὶ τῇ θαλάσῃ ταύτῃ ἐχρᾶ-
 το] Intelligitur mare, quod In-
 diae alluit oras; quod ipsum
 Herodoto incognitum vel hac
 appellatione indefinita designari
 vel latiori illo rubri maris no-
 mine observat Breiger. l. l. pag.
 12 not.

οὕτω καὶ τῆς Ἀσίας — τῇ
 Λιβύῃ] Cum Schweigh. et
 Gaisf. edidi παρεχομένη, quod
 tribus libris allatum praestare
 videbatur lectioni olim vulgatae
 παρεχομένην, quam Reiz. ac
 Borheck. mutarant in παρεχομέ-
 νη. Ac structuram loci si spectes,
 παρεχομένη non nisi per sensus
 quandam structuram cum antecede-
 ntibus convenit; ut verba οὕτω
 καὶ τῆς Ἀσίας πλὴν τὰ κ.
 τ. λ. posita existimentur pro:
 οὕτω καὶ ἡ Ἀσία πλὴν τὰ κ.
 τ. λ. Omnia rite procederent,
 si legeretur παρεχόμενα, quod
 tamen libris invitis minime ausim
 recipere. Inde haec fere loci ena-
 scitur sententia: ita etiam reli-
 quas Asiae partes — similia ex-
 hibere compertum est atque Li-
 byam. Schweighaeusero proba-
 bile videtur, sic scriptum
 fuisse: οὕτω καὶ τῆς Ἀσίας
 — τὰ ἄλλα ἀνεύρηται ὁμοῖα
 περ ἐχομένη τῇ Λιβύῃ, i. e. ita
 Asiae — reliqua explorata sunt,
 pariter certe atque contigua Li-
 bya. „Nam (Schweighaeuseri
 sunt verba) quod iam antea
 monuerat (cap. 39 et 42) con-

HERODOT. II.

tiguam esse Asiae Libyam, id
 statim c. 45 iterum urget, unam
 esse continuum terram; itaque
 nil causae fuisse, cur tres veluti
 distinctae et a se invicem seiun-
 ctae terrae statuerentur.“ Nec
 tamen hac emendatione opus vi-
 debitur reputanti, locum ex ea,
 quae Herodoti fuerit, opinione
 de similitudine formae Asiae
 atque Africae explicari debere;
 quā scil. utraque terra mari cir-
 cumflua et paeninsulae ad in-
 star porrecta perhiberetur, ma-
 reque Indicum ac boreale magis
 sibi vicinum. Recte verborum
 Herodoteorum sensum cepit
 Lange, sic vertens: „Also
 hat man entdeckt, dass auch
 Asien ebenso beschaffen ist, wie
 Libyen;“ nec aliter fere Miot,
 itemque Italus interpretes. — Ver-
 bum παρέχεσθαι (praeberere, ex-
 hibere) frequens Nostro scriptori,
 ut II, 174. IV, 46. 53. 75.
 82. 86. 91. VII, 6. 161.

πλὴν τὰ πρὸς ἠέλιον ἀνί-
 σχοντα] i. e. praeter eas partes,
 quae ab India orientem versus
 extenduntur, regiones scil. He-
 rodoto prorsus incognitas, qui
 ultra Indos deserta esse nemini
 cognita supra IV, 40 posuerat.
 — ἠέλιον cum Schweigh. et
 Gaisf. scripsi pro ἥλιον.

Cap. XLV.

Ἡ δὲ δὴ Εὐρώπῃ πρὸς οὐδα-
 μῶν φανερὴ ἐστὶ γινωσκόμενη
 κ. τ. λ.] Repetuntur haec infra

cumflua sit, incompertum: non debuisse terram, quum una sit, in tres partes dividi, Nilo et Phasi terminis positis: alios pro Phasi ponere Tanain, Maeotidem et Porthmia Cimmeria: Libyam,

φανερή ἐστὶ γινωσκομένη, οὔτε τὰ πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα, οὔτε τὰ πρὸς βορῆν, εἰ περιόχουτος ἐστὶ· μήκει δὲ γινώσκεται παρ' ἀμφοτέρων παρήκουσα. Οὐδ' ἔχω συμβαλέσθαι, ἐπ' ὅτεν μιῇ ἐούση γῆ ὀνόματα τριφάσια κέεται, ἐπω-
50
νυμίας ἔχοντα γυναικῶν, καὶ οὐρίσματα αὐτῇ Νεῖλός τε ὁ Αἰγύπτιος ποταμὸς ἐτέθη, καὶ Φάσις ὁ Κόλχος·

eodem capite: ἡ δὲ δὴ Εὐρώπη οὔτε εἰ περιόχουτος ἐστὶ γινώσκεται πρὸς οὐδαμῶν ἀνθρώπων. Verbum γινώσκεισθαι eodem modo IV, 42 fin.

μήκει δὲ γινώσκεται παρ' ἀμφοτέρων παρήκουσα] i. e. hoc vero compertum est, longitudine illam (Europam) secundum utramque (i. e. Asiam atque Africam) porrigi, sive longitudine utrasque superare. De qua Herodoti sententia diximus ad IV, 42 init.

Οὐδ' ἔχω συμβαλέσθαι] i. e. neque vero coniecturá assequi possum. De verbi συμβαλέσθαι significatione conf. I, 68. III, 68. De usu praepositionis ἐπὶ in locutione ἐπ' ὅτεν vid. Matth. Gr. Gr. pag. 1163 et conf. not. in fine huius cap. Verba proxima μιῇ ἐούση γῆ Dionysium imitari Periegetem vs. 7 monet eius interpres Eustathius. ἐπωνυμία h. l. idem fere quod ὄνομα. Cf. I, 14. II, 4. V, 66 etc.

καὶ οὐρίσματα αὐτῇ Νεῖλός τε ὁ Αἰγύπτιος ποταμὸς ἐτέθη] Haec verba extremis verbis capitis antecedentis: ὁμοῖα παρεχομένη τῇ Αἰβύη olim annecti voluit Bouher. in Diss. Herod. 18 pag. 119. Contra quem recte Schweigh. haec observat: „αὐτῇ non ad Asiam refertur,

sed ad universam terram, quae quum una atque continua sit (γῆ μία ἐούσα), mirum sibi videri ait Herodotus, cur tribus nominibus illa distinguatur, quasi tres essent terrae, Nilo et Phasi aut Tanai fluvii determinatae; videturque hoc significare: quum tres, quae vulgo nominantur terrae partes, non sint interiecto mari usquequaque a se invicem seiunctae, debebat una continens universa terra censi; sin maiorum quorumdam fluminum cursus satis causae est, cur terra in partes divisa statuatur, multo plures quam tres partes fuisse numerandas.“

καὶ Φάσις ὁ Κόλχος] Videtur omnino illa aetate haec valuisse sententia, ut Phasis septentrionem versus Asiam terminaret et quidquid ultra Phasin esset septentrionem versus, Europae adscriberetur. Cf. Breiger. l. l. pag. 72 seqq. Heyse l. l. pag. 104. Ritter. Erdkund. II pag. 914. Qui igitur in constituendo termino Asiae atque Europae aliam atque nos sequitur rationem, eum tamen Asiae atque Africae eundem, quem nos, constituisse terminum probabiliter coniecit Heyse l. l. pag. 86, quamvis hoc ipso in loco vulgarem suae aetatis sententiam,

(οἱ δὲ Τάναϊν ποταμὸν τὸν Μαιήτην καὶ Πορθμήϊα τὰ Κιμμέρια λέγουσι·) οὐδὲ τῶν διουρισάντων τὰ οὐνόματα πυθέσθαι, καὶ ὅθεν ἔθεντο τὰς ἐπωνυμίας. 3 ἢ δὴ γὰρ Λιβύη μὲν ἐπὶ Λιβύης λέγεται ὑπὸ τῶν 55

Asiam, Europam, nomina esse incertae originis.

ex qua Nilus utramque dirimere putabatur orbis terrarum partem, sequi videatur. Hinc frequenter componi monet Völcker. Myth. Geogr. I pag. 152. 153 Aegyptum atque Pontum terrasque Ponto adiacentes, tanquam terminos terrae ultimos meridiem ac septentrionem versus. Ac denique Phasin Herodotum ipsum visisse statuimus ob II, 104 (ubi vid. nott.). coll. II, 105. IV, 86. Quem tamen ulterius progressum esse negamus. De ipso fluvio omnia fere collegit Tzschucke ad Mel. I, 19. pag. 614 seqq. nott. exegg. (Vol. III P. I), de eo quoque disputans, quod terminum Asiae et Europae olim veteres statuerint Phasin eam fortasse ob causam, quod navigationis terminum olim eundem illi posuerint amnem. De quo nunc pluribus disquirere non vacat.

οἱ δὲ Τάναϊν ποταμὸν] Cum huius sententiae obiter tantum Noster faciat mentionem, nec multos sed aliquos tantum (οἱ δὲ) eam sequi scribat, haud immerito inde colligas, quod aliorum quoque scriptorum testimonia docent, alteram sententiam, quae Phasin pro Asiae termino haberent, Herodoti aetate praevaluisse. Cf. Breiger l. l. pag. 72. Heyse l. l. p. 104 ibique Agathemer. I, 1 testantem veteres Asiae atque Europae terminum possuisse Φάσιν ποταμὸν καὶ

τὸν ἕως Κασπίας ἰσθμὸν; recentiores Maeotim paludem et Tanain fluvium. Ac Tanain Scylax quoque Asiae atque Europae terminum constituit, §. 69 p. 30. Huds. p. 284 Gail. Nec aliam Polybii, Scymni Chii, iuniorum deinceps fuisse sententiam monuit Dodwell. Dissert. de Scylac. §. 18. Et conf. denique Ritter. Vorhalle pag. 319 seqq. Tzschucke ad Pompon. Mel. I, 136 nott. exegg. p. 51.

τὸν Μαιήτην] καὶ Μαιῶτιν exhibet Procopius B. G. IV, 6 Herodotea exscribens et Maeoticam paludem intelligens non aliter ac Valla atque Agathemer. l. l. — „At, quum in τὸν Μαιήτην consentiant libri, nihil profecto impedit, quo minus intelligamus Maeoticum fluvium hic dici Tanaim, (i. e. qui per Maeotarum fines decurrit), quemadmodum Νεῖλος ὁ Αἰγύπτιος nominatur, et Φᾶσις ὁ Κόλλυχος.“ Schweigh. Cf. supra nott. ad IV, 3.

καὶ Πορθμήϊα τὰ Κιμμέρια] Conf. nott. ad IV, 12. Mox cum Gaisf. recepi, quod Schweigh. reposuerat ἢ δὴ γὰρ Λιβύη pro ἢ δὴ γὰρ Λιβύη μὲν. In Matthiae editione exstat ἢ δὴ γὰρ. Ad verba ἐπὶ Λιβύης conf. Matth. §. 584, α. ε. p. 1162. Ad Libyae nomen conf. etiam quae Servius profert ad Virgil. Aen. I, 21.

πολλῶν Ἑλλήνων ἔχειν τὸ οὔνομα γυναικὸς αὐτόχθονος· ἢ δὲ Ἀσίῃ ἐπὶ τῆς Προμηθέος γυναικὸς 4 τὴν ἔπωνυμίην. καὶ τούτου μὲν μεταλαμβάνονται τοῦ οὔνόματος Λυδοὶ, φάμενοι ἐπὶ Ἀσίῳ, τοῦ Κότυος, τοῦ Μάνεω, κεκληῖσθαι τὴν Ἀσίην, ἀλλ' οὐκ 301 ἐπὶ τῆς Προμηθέος Ἀσίης· ἀπ' ὅτεν καὶ τὴν ἐν 61

ἢ δὲ Ἀσίῃ ἐπὶ τῆς Προμηθέος γυναικὸς] Cum Herodoto facit Stephan. Byz. s. v. Ἀσία. Alii Asiam Promethei matrem appellant, ut Eustath. ad Dionys. Perieg. 270, coll. ad 620, qui Herodotea citans, exhibet μητρός (pro γυναικός), Apollodor. I, 2. 3 (ubi conf. Heyn. Observv. p. 10 et add. Völcker. Mytholog. d. Iapet. p. 375 seqq.) alii. De Asiae voce a regione Lydiae prope Caystrum ad universam orbis terrarum partem traducta vid. Heyne Observv. ad Homer. Iliad. IV pag. 278. Alia de Asiae nomine ad Lydiae certam quandam particulam proprie pertinente et paulatim deinde ad tractum orbis terrarum universum traducto dabit Bernhardt ad Dionys. Perieg. 836 p. 754 ac prae caeteris Tzschucke ad Pompon. Mel. I, 2 init. nott. exegg. Vol. III P. I pag. 52 de hoc nomine eiusque varia significatione copiosissime disputans. Ritter. Vorhalle p. 300. 457. 467 Asiae nomen significare contendit sacram terram, Odinique a sociis, qui Asen vulgo vocantur, repetit. Quod monuisse satis erit.

φάμενοι ἐπὶ Ἀσίῳ, τοῦ Κότυος, τοῦ Μάνεω] Cf. Eustath. ad Dionys. 620. Ac supra I, 7 Lydi a Lydo, Atysis filio,

orti dicuntur, qui idem Atys I, 94 Manis perhibetur filius, qui h. l. vocatur Cotys. De quo dissensu iam ad I, 94 pag. 241 monuimus Herodoti verba mutanda esse negantes. Namque ut codices taceam refragantes, alii quoque exstant testes, Cotyem Manis filium qui perhibent; ut sane proclive sit quidquam mutare. Alia nunc mittamus; unum audiamus Ritter. Vorhall. p. 365 nomina Manes, Cotys, Botys ad Graecam indolem efflata stantem, cum vere sint asiatica e prisco Buddhae tempore, ubi Menes idem quod homo (unde mens, Minos) et Khodo ac Boda Persarum sint.

ἀπ' ὅτεν] Male vulgo ἀπό τευ. Cf. I, 7 ibique citatum Struve, Spec. I, qui ibidem pag. 5 nostrum attingit locum, in quo cum Sancrofti liber exhibeat ἐπ' ὅτεν (quod ipsum recepit Schaefer.), utrum ἀπ' ὅτεν an ἐπ' ὅτεν Herodotus scripserit, definire non audet, cum utramque praepositionem Nostro in usu fuisse plures ostendant loci. Sic hoc ipso in capite pluries invenitur ἐπί; aliis locis ut I, 7. 145 ἀπό. Quin plerumque libri scripti fluctuant inter ἐπί et ἀπό. Sic, uti hoc utar, pro ἐπὶ Λιβύης tres

5 Σάρδισι φυλὴν κεκληῖσθαι Ἀσιάδα. Ἡ δὲ δὴ Εὐ-
 ρώπη οὔτε εἰ περιόρουτός ἐστι γινώσκειται πρὸς οὐδα-
 μῶν ἀνθρώπων· οὔτε ὀκόθεν τὸ οὔνομα ἔλαβε
 τοῦτο, οὔτε ὅστις οἱ ἦν ὁ θέμενος φαίνεται· εἰ μὴ
 ἀπὸ τῆς Τυρίας φήσομεν Εὐρώπης λαβεῖν τὸ οὔνομα
 τὴν χώραν, πρότερον δὲ ἦν ἄρα ἀνάνυμος, ὥσπερ
 6 αἱ ἕτεραι. ἀλλ' αὐτὴ γε ἐκ τῆς Ἀσίας τε φαίνεται
 εἶναι, καὶ οὐκ ἀπικομένη ἐς τὴν γῆν ταύτην, ἣ τις
 νῦν ὑπὸ Ἑλλήνων Εὐρώπη καλεῖται, ἀλλ' ὅσον ἐκ
 7 Φοινίκης ἐς Κρήτην, ἐκ Κρήτης δὲ ἐς Λυκίην.

7 Ταῦτα μὲν νῦν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· τοῖσι γὰρ
 νομιζομένοισι αὐτῶν χρῆσόμεθα.

46 Ὁ δὲ Πόντος ὁ Εὐξείνος, ἐπ' ὃν ἐστρατεύετο
 Δαρκεῖος, χωρῶν πασῶν παρέχεται, ἕξω τοῦ Σκυ-

Ponti Euxiae
 gentes omnium
 stupidissimae,
 praeter Scythi-

codd. ἀπὸ Λιβύης; quae eadem varietas in verbis ἐπὶ Ἀσίῳ et ἐπὶ τῆς Προμηθέος exstat. Add. IV, 107. 148. 149 coll. 184.

κεκληῖσθαι Ἀσιάδα] Inde, iudice Heeren. Ideen. I, 1 pag. 154; Asia urbs, quae apud Stephanum Byz. commemoratur, non alia atque Sardes.

οὔτε ὀκόθεν — ἔλαβε τοῦτο, οὔτε ὅστις οἱ — φαίνεται] Sola in his noster adhibuit relativa pronomina, qui alias, monente Struve I, p. 49 not., promiscue et interrogativis et relativis utitur in interrogationibus obliquis. — In seqq. pro καὶ οὐκ ἀπικομένη Steger. Praef. pag. XIV rescribere vult οὐδ' pro οὐκ.

Ταῦτα μὲν νῦν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω] i. e. Haec hactenus dicta sunt, de terrae scil. divisione in tres partes et de earum uniuscuiusque terminis. Sic plane ἐπὶ τοσοῦτον IV, 199 Aristot.

De rep. II, 9. Plut. Marcell. 8 fin. Imitatur Pausanias VI, 4 §. 4, ubi vid. Siebelis. — Mox dedi αὐτῶν pro αὐτέων.

Cap. XLVI.

ὁ δὲ Πόντος ὁ Εὐξείνος] Hoc ex loco et seqq. satis manifestum fieri scribit Heyse l. I. pag. 131 ea, quae inde de Scytharum terra gentibusque singulis enarrantur, ex autopsia quadam fluxisse. Nec dubium in istas regiones pervenisse Herodotum, quem quaecunque referrat vel ipsum vidisse vel ab indigenis Graecisve Ponti accolis accepisse recte statuere videtur Niebuhr. (Verm. Schrift. I, p. 355); quocum Herodotum ponimus vix ultra Olbiam progressum esse, nec in Tauricam paeninsulam Bosporumque venisse. Et laudibus inde dignum iudicarunt patrem historiae Mannert. IV p. 63. 67 (coll. Rennel. p. 403) atque Dahlmann. Herod. pag. 159 ob-

cam: unus cul-
tae mentis vir,
Anacharsis: in-
ventum Scytharum
sollertissimum,
ut sint in-
victi.

2 θικου̅, ἔθνεα ἀμαθέστατα. οὔτε γὰρ ἔθνος τῶν 75
ἐντὸς τοῦ Πόντου οὐδὲν ἔχομεν προβαλέσθαι σοφίης
πέρι, οὔτε ἄνδρα λόγιον οἶδαμεν γενόμενον, πάρεξ
3 τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνεος, καὶ Ἀναχάρσιος. Τῷ δὲ
Σκυθικῷ γένει ἔν μὲν τὸ μέγιστον τῶν ἀνθρωπηῶν 302
πορημάτων σοφώτατα πάντων ἐξεύρηται, τῶν ἡμεῖς
4 ἴδμεν· τὰ μέντοι ἄλλα οὐκ ἄγαμαι. τὸ δὲ μέγιστον 81
οὔτω σοφὶ ἀνεύρηται, ὥστε ἀποφυγῆεν τε μηδένα
ἐπελθόντα ἐπὶ σφέας, μὴ βουλομένους τε ἐξευρε-
5 θῆναι, καταλαβεῖν μὴ οἶόν τε εἶναι. τοῖσι γὰρ
μητε ἄστεα μητε τείχεα ἢ ἐκτισμένα, ἀλλὰ 85

accuratam rerum Scythicarum
expositionem. Nec tamen cum
Mannerto (IV p. 65 seq.) He-
rodotum mercaturae causa has
Ponti oras visisse putem. Conf.
etiam IV, 86 fin. ibique nott.
Ad παρέχεται cf. IV, 44 fin.
Quae sequuntur verba ἔθνεα
ἀμαθέστατα κ. τ. λ. attigit Eu-
stath. ad Dionys. vs. 669.

[τῶν ἐντὸς τοῦ Πόντου] i.
e. earum gentium, quae cis Pon-
tum habitant. Cf. VIII, 47 Thu-
cyd. II, 96: καὶ ὅσα ἄλλα μέρη
ἐντὸς τοῦ Ἰστροῦ ποταμοῦ κ.
τ. λ. Haec vero ipsa ab Hero-
doto in Italia, Thuris, scripta
esse vult Larcher., cum in Asia
minori Samive in insula si haec
scripsisset, dicere non potuisset
cis Pontum. — προβαλέσθαι
hic est: in medium proferre,
commemorare. σοφίην pruden-
tem sollertiam interpretatur Wes-
selingius, sapientiam Schweigh.
Paulo aliter III, 127, ubi
conf. nott.

ἄνδρα λόγιον] i. e. virum
peritum, eruditum atque cultum.
Cf. I, 1 ibique nott. II, 77.

πάρεξ τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνεος,
καὶ Ἀναχάρσιος] Ut supra
duo posuerat diversa, nec
gentem nec virum eruditum se
proferre posse asserens, ita duo
iam subiicit diversa hinc exci-
pienda, Scytharum scil. gentem,
et Anacharsidem. De quo ipso
cf. IV, 76. 77.

τὰ μέντοι ἄλλα οὐκ ἄγαμαι]
i. e. reliqua certe instituta
sive inventa Scytharum equidem
non valde probo. Ad verbum
ἄγαμαι conf. VI, 75. VIII,
144; et de structura Ruhnken.
ad Tim. p. 8. Boissonad. ad
Philostrat. Heroicc. pag. 380.

ὥστε ἀποφυγῆεν τε μηδένα
κ. τ. λ.] Bina sunt, quae insi-
gnia commemorat, primum
illud, ut nemo, qui bello (ipsos)
aggressus fuerit, (ipsos) effugere
possit; alterum hoc, ut ipsi, si
nolint, a nemine deprehendi pos-
sint. ἐπέργεσθαι eodem fere
sensu VI, 108. De verbo κα-
ταλαβεῖν vid. III, 42. IV, 8.

τοῖσι γὰρ μητε ἄστεα κ. τ.
λ.] Quod Schaefer., quem conf.
ad Gregor. Corinth. pag. 80,

φερέοικοι ἔοντες, πάντες ἔωσι ἱπποτοξόται, ζῶντες
 μὴ ἀπ' ἀρότου, ἀλλ' ἀπὸ κτηνέων, οἰκήματά τε σφι
 ἢ ἐπὶ ζευγέων, κῶς οὐκ ἂν εἴησαν οὔτοι ἄμαχοί τε
 47 καὶ ἄποροι προσμίσειν; Ἐξεύρηται δέ σφι ταῦτα,
 τῆς τε γῆς ἐούσης ἐπιτηδέης, καὶ τῶν ποταμῶν
 2 ἔόντων σφι συμμαχῶν. ἢ τε γὰρ γῆ ἑοῦσα πεδιάς⁹⁰
 αὕτη, ποιῶδης τε καὶ εὐνδρός ἐστι· ποταμοὶ τε δι'

Quid ad eam rationem habeant adiuventi a terra et fluminibus: flumina celebra et a mari adnavigabilia, octo.

post γὰρ inseruit ἂν, quae vobula sane ex Werferi praecepto (vid. nott. ad II, 85) abesse non potest, nos librorum auctoritatem sequi maluimus. Cf. IV, 66. *τείχεα* arces esse, *castella*, monuit Larcher. Cf. III, 91. IV, 12. 124. Plura dabit Tzschucke ad Pomp. Mel. II, 2 §. 6 Vol. III P. II p. 107 nott. exegg.

φερέοικοι ἔοντες, πάντες] i. e. omnes portatili domo utentes, in plaustris scil. domus, s. sedes habentes, ut Ipse Noster mox subiicit: οἰκήματά τε σφι ἢ ἐπὶ ζευγέων. Unde *Hamaxobii* dicitur apud Mel. II, 1 §. 19 coll. Plin. H. N. VI, 12 (25). Ac pertinet huc quoque Aeschyli locus in *Prometh.* 708 atque Hippocrat. De aer. aq. et locc. §. 93 itemque Horatii Od. III, 24. 10 coll. I, 35. 9. IV, 14. 42 (ubi Scythae profugi) Valer. Max. V, 4 ext. 5. Iustin. II, 2. Strab. VII p. 302 s. 463 C. Hinc οἰκόφορα Scytharum ἔθνη in Scymni Chii fragm. 115 et in Anon. Pont. Euxin. Peripl. §. 4 (T. II p. 399. III p. 246 ed. Gail.) Unde recte colligit Heeren. *Ideen* etc. I, 2 pag. 299 ad *Tartaricam* stirpem hos Scythas pertinuisse.

ἱπποτοξόται] Idem constat ex Thucydid. II, 96 (ubi Duker. citat Ovid. *Trist.* III, 10. 54. V, 7. 14) aliisque testimoniis modo allatis.

ζῶντες μὴ ἀπ' ἀρότου, ἀλλ' ἀπὸ κτηνέων] Quibuscum conveniunt, quae Strabo l. l. in medium profert, Homerum citans atque Hesiodum, qui Scythas lacte nutriri scribunt. Hinc σιτούμενα γάλακτι dicuntur Scytharum ἔθνη apud Scymnum Chium et in Anonym. Peripl. l. l. Tu conf. not. ad IV, 2.

κῶς οὐκ ἂν εἴησαν — προσμίσειν] De Scytharum fortitudine citant Thucydid. II, 97. Iustin. II, 3. Strabonem (vel potius Ephorum) l. l. Quibus add. Horat. Od. II, 11. 1 ibiq. Mitscherlich. coll. nott. ad II, 9. 23. — ἄποροι προσμίσειν dicuntur, quibuscum difficulter ad manus venias. Cf. Herod. V, 64. VI, 112 et nott. ad Plutarch. *Philop.* pag. 24.

Cap. XLVII.

ἑοῦσα πεδιάς — καὶ εὐνδρός] Pro εὐνδρός (aquis bene irrigua) duo libri ἔνυδρος. Male; cf. IX, 25 coll. II, 7. Ad argumentum loci praeter Hippocrat. l. l. conf. Mel. II, 1 fin.: „Ter-

αὐτῆς ῥέουσι οὐ πολλῶ τεῶ ἀριθμὸν ἐλάσσονες τῶν
 3 ἐν Αἰγύπτῳ διωρούχων. ὅσοι δὲ οὐνομαστοὶ τέ εἰσι
 αὐτῶν, καὶ προσπλωτοὶ ἀπὸ θαλάσσης, τούτους
 4 οὐνομανέω. Ἴστρος μὲν, πεντάστομος· μετὰ δὲ,⁹⁵
 Τύρης τε καὶ Ὑπανίς, καὶ Βορυσθένης, καὶ Παν-
 τικάρης, καὶ Ὑπάκωρις, καὶ Γέρόρος, καὶ Τάναϊς.
 ῥέουσι γὰρ οἶδε κατὰ τάδε.

48 Ἴστρος μὲν, ἑὼν μέγιστος ποταμῶν πάντων

rae late patent et ob excedentia
 ripas suas plerumque flumina,
 nusquam non ad pabula fertiles.“
 Add. Ovid. Ex Pont. III, 1, 20.
 Verba οὐ πολλῶ τεῶ inveniuntur
 quoque I, 181 init.
 Ἴστρος μὲν, πεντάστομος] πεντάστομον
 dixerat Istrum Ephorus (ap. Strabon.
 VII p. 305 s. 469 B. Ephori fragmm.
 pag. 190), Dionys. Perieg. 301. Scymn.
 Chius (fragmm. vs. 29) et fortasse
 quoque Scylax (cf. §. 20 p. 7 Hudson.
 ibiq. Voss. T. I p. 352 ed. Gail.),
 Arrian. Exp. Alex. V, 3, itemque
 Mela II, 1, 80 totidem, quot Nilus
 (quem πεντάστομον Noster dixit II,
 10) ostiis Istrum in mare effluere
 scribens. Septem ostia commemorat
 Strabo l. I. pag. 469 A, alii, quos
 laudant interpretes ad Ammian.
 Marcell. XXII, 8 T. II pag. 470
 Wagner. Hinc Ovidio (Trist. II,
 189) septemplex est Ister, quem
 sex fluminibus in Pontum evolvi
 scribit Plinius H. N. IV (12) 24
 coll. Tacit. German. 1. Alia veterum
 testimonia de Istri ostiis attulerunt
 Tzschuck. ad Mel. Vol. III P. II p.
 46 seq. Reichard. l. I. pag. 38 de
 Istri ostiis disse-rens ac Mannertus
 IV p. 219

seqq., alii, quibus add. Kruse in
 peculiari scriptione de Istri ostiis,
 Vratislav. 1820. Qui viri docti ex
 parte in eo elaborarunt, ut, quae a
 veteribus commemorantur ostia, cum
 iis, quae nunc exstant, contenderent
 et singulorum directionem cursumque
 accurate indicarent. De quo in tanta
 scriptorum dissensione ipsaque regio-
 nis ostiorumque per temporum decur-
 sum mutatione, certi quid statuere,
 anceps ac lubricum. Namque hodieque
 quinque Danubium ostiis, minime iisdem
 illis, quibus olim, mari iungi constat.
 — De Tyra fluvio ac de reliquis, qui
 hic nominantur, vid. infra IV, 51 — 57
 ibiq. nott. — In fine cap. cum
 Matthiae retinui lectionem vulgatam
 ῥέουσι γὰρ οἶδε, cuius loco Schweigh.
 et Gaisf. substituerunt ῥέουσι δὲ οὔτοι.

Cap. XLVIII.

Ἴστρος] Cf. II, 33. Mela II, 1, 75:
 „At ille, qui Scythiae populos a
 sequentibus dirimit, apertis in
 Germania fontibus, alio quam
 desinit nomine exoritur. Nam per
 immania magnarum gentium diu
 Danubius est: deinde aliter
 appellandis acco-

τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἴσος αἰεὶ αὐτὸς ἔσωτῶ ῥέει καὶ
 2 θέρους καὶ χειμῶνος. πρῶτος δὲ τὸ ἀπ' ἐσπέρας 1
 τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ ῥέων, κατὰ τοιούδε μέγιστος
 γέγονε, ποταμῶν καὶ ἄλλων ἐς αὐτὸν ἐκδιδόντων.

Primus Ister, maximus omnium fluminum: in eum quae flumina et ad meridiem

lis, fit *Ister*, acceptisque aliquot annibus, ingens iam et eorum, qui in nostrum mare decidunt, tantum Nilo minor, totidem quot ille ostiis, sed tribus tenuibus, reliquis navigabilibus, effluit.“ Ac teste Strabone VII p. 305 p. 467. 468 superiorem fluminis partem *Danubium* dixere, inferiorem ad Pontum usque, *Istrum*. Hanc vero unam appellationem novit Herodotus atque omnino Graeci antiquiores. Ipsum *Danubii* nomen repetunt a voce *Tan, Dans, Don*, quae *aquam* s. *fluvium* indicet multisque fluviorum in nominibus (*Danaster, Danaper, Danais* s. *Tanais, Boryst-denes*) adhuc compareat. Tu conf. Bayer. Commentt. Acad. Petropol. IX p. 375. De Brosses (Acad. d. Inscript. T. XXXV p. 518. 533). Ritter. Vorhall. p. 304 coll. Wilhelm. German. p. 54. 58. Plura de utroque fluvii nomine Tzschucke ad Pompon. Mel. II, 1 §. 8 pag. 44. 45.

ποταμῶν καὶ ἄλλων γ. τ. λ.] Schweigh. ante haec verba maiorem poni vult distinctionem, minorem post ἐκδιδόντων (sive, quod duo libri suppeditant, ἐσδιδόντων), et maiorem rursus post ποιεῦντες, ut haec sit loci sententia: „Ob hoc *Danubius* maximus est: (scilicet) et alii in eum influunt amnes et qui eum (prae caeteris) *augment, hi sunt:*

sive, et hi, qui eum (prae caeteris) *augment*: quos nempe continuo deinde recenset.“ Quod non magis placet, quam Stegeri (Praefat. p. XIV) emendatio a censore Lipsiensi merito reiecta (Ephemeridd. Litt. Lipss. 1829 nr. 136 pag. 1087): ποταμῶν δὴ ἄλλων ἐς αὐτὸν ἐκδιδόντων *fluvius scilicet aliis in eum influentibus*. Est vero hic loci sensus: Primus Ister ab occidente delabens inter Scythiae amnes, hoc fere modo maximus fit, aliis quoque in ipsum irruentibus fluviiis. Sunt vero hi, qui ipsum augment, primum quinque, qui terram Scythicam perfluunt, ex ipsa hac terra scil. provenientes. Sive, ut Lipsiensis ille censor recte ad verbum interpretatus est: „Die *Donau* wird auf folgende Weise gross, indem zwar auch andere Flüsse in dieselbe fallen, die aber, welche sie gross machen, sind folgende“ i. e. „Die *Donau* wird, obgleich auch andere Flüsse in dieselbe fallen, zunächst durch folgende gross.“ — In seqq. cum Schweigh. et Gaisf. scripsi, libros secutus: πέντε μὲν οἱ ῥέοντες, ubi pro μὲν οἱ Koen. ad Gregor. Cor. §. 59 de dial. Ion. pag. 468 rescribi iussit μεγάλοι, quod Larchero, Porsono, aliis placuit (coll. IV, 49) quodque recepit Matthiae. Valckenarius coniecit

3 εἰσὶ δὲ οἷδε οἱ μέγαν αὐτὸν ποιεῦντες· διὰ μὲν γε
 τῆς Σκυθικῆς χώρας πέντε μὲν οἱ ῥέοντες, τὸν τε 5
 Σκύθαι Πόρατα καλέουσι, Ἕλληνες δὲ Πυρετόν· 303
 καὶ ἄλλος, Τιαραντός· καὶ Ἀραρός τε, καὶ Νάπα-
 4 ρις, καὶ Ὀρδησσός. ὁ μὲν πρῶτος λεχθεὶς τῶν πο-
 ταμῶν, μέγας, καὶ πρὸς ἡῶ ῥέων ἀνακοινοῦται τῷ
 Ἴστρον τὸ ὕδωρ· ὁ δὲ δεύτερος λεχθεὶς, Τιαραντός, 10
 5 πρὸς ἑσπέρης τε μᾶλλον, καὶ ἐλάσσων. ὁ δὲ δὴ
 Ἀραρός τε καὶ ὁ Νάπαρις καὶ ὁ Ὀρδησσός, διὰ
 μέσου τούτων λόντες, ἐσβάλλουσι ἐς τὸν Ἴστρον.
 6 οὔτοι μὲν αὐτιγενέες ποταμοὶ Σκυθικοὶ συμπλη-
 49 θύουσι αὐτόν. Ἐκ δὲ Ἀγαθύρσων Μάρις ποταμὸς

rat μόνου, quod receperunt.
 Reiz. et Borheck.

Πόρατα] Prave in Sancrofti libro exstat Τώρατα; quemadmodum apud Melam I, 19. 87 Maeotici Toreatae. Nunc satis convenit dici Pruth. Vid. Rennel. p. 405. Reichard. p. 41. Mannert. IV p. 73 etc. Pro Πόρατα mavult, notante Cr., Πούρατα Demetrius Philippides ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ρουμανίας Lips. 1816. — Tiarantus, pluribus viris doctis videtur esse Aluta. Et vid. quoque Niebuhr. Vermischt. Schrift. I pag. 356. Reichardus de fluvio Theisse intelligit; Mannert. l. l. de fluvio Syl in Valachia occidentali. Ararus Rennelio aliisque est amnis Sireth s. Seret, Mannerto ac Reichardo fluvius Aluta; qui iidem Naparin pro fluvio Ard-schisch et Ordessum pro fluvio Sereth habent. Contra Rennelius alique plurimi Naparin putant esse Proava s. Jalomnitsa, Ordessum fluvium Argis.

καὶ πρὸς ἡῶ ῥέων] Schweighaeusero interprete (ad I, 201) non orientem versus fluvius delabitur, sed magis quam caeteri amnes ab oriente fluit, et in ea Istri parte, quae maxime ad orientem spectat. Quo eodem modo etiam verba πρὸς ἑσπέρης accipi vult. Sed vid. nott. ad IV, 40. Ad ἀνακοινοῦται — τὸ ὕδωρ Cr. confert Fischer. ad Weller. III, a. p. 412, qui de structura huius verbi cum accusativo rei admonet. — Ad vocem αὐτιγενέες conf. II, 149 ibique nott. et II, 17, ubi eodem sensu ἰθαγενής.

Cap. XLIX.

ἐκ δὲ Ἀγαθύρσων Μάρις ποταμὸς] De Agathyrasis conf. IV, 104 ibiq. nott. Maris fluvius nunc vocatur Marosch s. Maros; in montibus Transylvaniae oritur et in Tiliscum (Theisse) influat. Cf. Rennel. p. 414. Heeren. Ideen. I, 2 p. 275. Mannert. IV. pag. 73. 102. Köppen. Nordgest. d. Pont. p. 13.

2 ῥέων συμμίσγεται τῷ Ἴστρω. ἐκ δὲ τοῦ Αἴμου τῶν 15 et ad aquilonem
κορυφῶν τρεῖς ἄλλοι μεγάλοι, ῥέοντες πρὸς βορῆν excant: eius ex
ἀνεμον, ἐσβάλλουσι ἐς αὐτὸν, Ἄτλας, καὶ Αὔρας, Celtis origo, et
καὶ Τίβισις· διὰ δὲ Θρηϊκῆς καὶ Θρηϊκῶν τῶν Κρο- cursus per totam
Europam. [2, 33.]

ἐκ δὲ τοῦ Αἴμου τῶν κορυ-
φῶν] *Haemus* mons apud Thucydidem commemoratur II, 96. Qui e veterum sententiâ, qua Thracia ad Isthmum usque Scythia contigua extenditur (IV, 99), mediam permeat Thraciam, in Pontum procurrans; e postera harum terrarum descriptione, Thraciam separat a Moesia inferiori, sive terram Rumili, ut nunc vocant, a Bulgaria. Nunc monti nomen *Balkan*. — Plura veterum de hoc monte testimonia attulit Tzschucke ad Mel. II, 2 p. 71 nott. exegett. Vol. III P. II.

τρεῖς ἄλλοι μεγάλοι κ. τ. λ.] Tres hosce fluvios etiamnum in orientali Istri parte inveniri monet Mannert. VII pag. 8; nunc vocari *Dristra*, *Turtukai* et *Kara Low*; qui tamen cum minime fuerint magni fluvii, ante μεγάλοι inseri vult vocolam οὐ; quam scripti libri omnes ignorant. Borheck. verba ἐκ τῶν Αἴμου — καὶ Τίβισις prorsus deleta vult praeunte Gatterer. (Commentatt. societ. reg. Götting. 1781 pag. 104 et: Thracien nach Herodot. u. Thucyd. v. Schlichthorst. Götting. 1800 pag. 31), qui haec a sciolo quodam male intrusa esse arbitratur. Cui iure obloquitur Larcher. (Tab. Geogr. p. 573 seq.), qui *Tibisin* pro fluvio *Caralom* habet; reliquos duos,

Atlam et *Auram*, se ignorare profitetur. Reichardo iudice p. 42 seq. intelliguntur tres fluvii *Ariklar*, *Tabandere* et *Lom*; neque vero ab erroris crimine absolvendus est Herodotus.

διὰ δὲ Θρηϊκῆς καὶ Θρηϊκῶν τῶν Κροβύζων] *Thracēs Crobyzi* (de quibus conf. Mannert. IV p. 223. VII, p. 29) habitasse videntur ad meridionales Istri ripas ab oriente Triballorum, quorum sedes in hodierna Servia, et ab occidente Getarum, qui ad inferiorem Istrum habitabant; in quorum loca postea successisse videntur, si quidem Strabo VII p. 318 p. 490 B. *Crobyzos* prope Colatin, Tomos Istrumque collocat; quas ipsas regiones Darii tempore tenebant Getae; ut sane Crobyzorum natio temporum decursu magis magisque orientem versus ad Pontum usque sedes suas promovisse perhibeatur. In Scythia gentem commemorat Plinius IV, (12) 26; quam Scythia finitimam perhibet Scymnus Chius in fragmm. vs. 3. 10. A meridie Istri Crobyzos collocat Stephan. Byz. Hecataeum citans, cuius cf. fragmm. pag. 85 ed. Klausen. Apud Thucydidem nulla gentis mentio, quae quas sedes occupasse videtur, in iis ipsis aut certe proxime collocat ille Tretes et Tilataeos, Herodoto non

βύζων ἕποντες, Ἄθρου, καὶ Νόης, καὶ Ἀρτάνης,
ἐκδιδοῦσι ἐς τὸν Ἴστρον· ἐκ δὲ Παιόνων καὶ οὔρεος²⁰
Ῥοδόπης, Σκίος ποταμὸς, μέσον σχίζων τὸν Αἴμον,

cognitos. Vid. Gatterer. Thracien. etc. pag. 35 seq.

Ἄθρου] Ita librariorum sordicia scriptum esse vult Gatterer. l. l. (p. 101 Thrac. p. 30), pro Ἰαθρου: quemadmodum apud Iornand. Rerr. Gett. cap. 18 *Iatrus*: qui idem apud Plin. III, 26 *Ieterus* et nunc *Iantra*. Assentiuntur Mannert. VII p. 9. Larcher. T. VIII p. 567 et Reichard. pag. 42.

Νόης] Duo libri *Noίας*, accedente Valla, nec improbante Gatterer., qui *Noiēs* rectius scribi pronuntiat l. l. p. 29 seq. (sive, *Νούης*, ut vult pag. 32) eoque ex fluvio repetitum vult urbis, quae *Ad Novas* appellatur et in Ptolemaeo III, 10 itemque in Tabul. Peutinger occurrit, nomen: quippe quae eo loco probabiliter sita fuerit, ubi fluvius Istro se immisceat. Mannerto VII pag. 9 videtur esse fluvius *Ischa* s. *Ostru*, prope Nicopolin in Istrum influens; Reichardo (p. 42) is, qui a Plinio vocatur *Escamus* et in Tabula Peutinger. *Anasamus*, nunc *Osme*. Viri docti opinionem, quā *Noes* proprium sit *Danubii* nomen, praefixa syllaba *Da*, retulit Larcherus, ipse Gattereri amplexus sententiam. Quae mihi quoque probabilior esse videtur. Inter veteres scriptores unus Valerius Flaccus Argon. VI, 100 fluvii huius, ad quem Alazones memorat, fecit mentionem.

Ἀρτάνης] In Itinerariis vocatur *Utus*, a nostrae aetatis hominibus Vid. Docuit Gatterer. l. l. p. 29, quem sequuntur Mannert. l. l. et Reichard. pag. 43. E veteribus unus eum commemorat Plinius l. l. III, 26.

ἐκ δὲ Παιόνων καὶ οὔρεος Ῥοδόπης] De *Paeonibus* conf. V, 13 seqq. *Rhodope* mons a *Scomio* orientem versus porrigitur per Thraciam; nunc illi nomen *Despoto* s. *Despoti Dag*. Plura Mannert. VII pag. 6. 7 ac de variis huius montis appellationibus apud veteres Tzschucke ad Pompon. Mel. II, 2 pag. 72 nott. exegett. Vol. III P. II.

Σκίος] Ita recentt. edd. secutus scripsi; cum in Wesselingiana editione aliisque esset *Kiōs*, cuius loco Florentinus liber offert *Kiōs*. Apud Strabon. XIII p. 590 s. 883 C. Thraciae fluvius *Σκαιοῦς* commemoratur, qui idem Thucydidi II, 96 est Ὀσκιος ac Plinio H. N. III, (26) 29 *Oescus*. Unde Gatterer. (Thracien nach Herod. u. Thucyd. pag. 28. 29) verum fluvii nomen fuisse coniicit Ἡσκιος s. Ἐσκιος, quod ipsum in recentiori fluminis appellatione *Ischa*, *Ischar*, *Isker* compareat. Adstipulatur Mannert. VII p. 10 coll. Reichard. p. 42. — Mox μέσον retinui, ob II, 17. 33 coll. IV, 55. Alii libri μέσος.

3 ἐσδιδοῖ ἐς αὐτόν. ἐξ Ἰλλυριῶν δὲ ῥέων πρὸς βορῆν
 ἄνεμον Ἄγγρος ποταμὸς, ἐσβάλλει ἐς πεδῖον τὸ
 Τριβαλλικόν, καὶ ἐς ποταμὸν, Βρογγον· ὁ δὲ Βρογγ-
 4 γος ἐς τὸν Ἰστρον. οὕτω ἀμφοτέρους, ἕοντας με-25
 γάλους; ὁ Ἰστρος δέκεται. ἐκ δὲ τῆς κατύπερθε

Ἄγγρος ποταμὸς] *Angrus*
 est *Morava Serviae*, *Brongus*
 autem *Morava Bulgariae*. Vid.
 Gatterer. l. l. pag. 33, quem
 sequuntur Larcher. in Tab.
 Geogr. p. 567 et Mannert. VII
 pag. 11 coll. Reichard. pag. 43;
 qui quaecunque mox de *Carpin* at-
 que *Alpin* Noster afferat, ea expli-
 cari posse negat, ut sane falsa
 esse perhibeantur. Nec magis
 falsos esse eos crediderim, qui
Alpin nomine *Rhenum* indicari
 putent. Ac fluvium *Alpin* non
 longe a margine occidua ter-
 rae Herodotum sibi finxisse
 e verbis seqq. de Istri cursu col-
 ligit Bredow. Spec. Geogr. et
 Uranolog. Herod. pag. XXIV
 not. Nec magis assentiri pos-
 sum Niebuhrio, qui Hist. Rom.
 I p. 149 ed. sec. sive *Carpin*
 sive *Alpin* pro nostro fluvio *Inn*
 haberi vult. Qui idem Ver-
 mischt. Schrift. I p. 374. Hist.
 Rom. II p. 578 ed. sec. vix au-
 diendus, quod *Angrum* esse
 contendit fluvium *Drin* et *Brongum*
 nunc vocari *Savum* (*Sau*);
 quam eandem olim Peuceri fuisse
 sententiam, e Larcheri nota in-
 telligo.

ἐς πεδῖον τὸ Τριβαλλικόν]
Triballi ipsi apud Herodotum
 nullibi commemorantur, qui hoc
 uno loco *Triballorum planitiem*
 nominat. Apud Thucydidem
 aliosque frequens huius gentis

mentio, quae olim libera nec
 Odrysis subiecta, Thraciae ac-
 ceusetur gentibus et quae tem-
 porum decursu sedibus mutatis
 ad Pontum Euxinum Istrique
 inferiorem cursum magis magis-
 que processisse videtur. Cf. Gat-
 terer. l. l. pag. 37 seqq. *Tri-
 ballorum* planities ad Moesiam
 inferiorem sive ad *Serviam*,
 quae nunc vocatur, pertinebit.
 Mannert. VII p. 11 de ea *Ser-
 viae* planitie cogitat, quae nunc
 nominatur: *Amselfeld*, prope
 Kossova: insignis illa quidem
 duabus pugnis anno 1389 et
 1448 commissis. At Niebuhrio
 l. l. latius patuisse videtur haec
 planities omnemque Hungariam
 inferiorem comprehendisse; ita
 ut *Triballorum* planities *Slavo-
 niae* atque *Hungariae* inferioris
 campos planos, quos Herodoti
 aetate *Triballi* tenuerunt, post
 alias in terras cedere coacti,
 comprehenderit. Vid. Hist. Rom.
 II p. 578 seq. ed. sec.

ἐκ δὲ τῆς κατύπερθε χώρας
 Ὀμβρικών] Haud alios hic in-
 telligi *Umbros* atque supra I,
 94, compertum habeo, gentem
 scil. maxime florentem et ante
Etruscorum imperium valde ex-
 tensam. Neque aliam ultra *Um-
 bros* Italiae gentem Noster no-
 visse videtur, quos ipsos forsi-
 tan magis septentrionem versus
 habitantes sibi animo cogitave-

χώρης Ὀμβρικών, Κάρις ποταμὸς, καὶ ἄλλος Ἄλις ποταμὸς, πρὸς βορῆν ῥέοντες ἄνεμον, καὶ οὗτοι 5 ἐκδιδοῦσι ἐς αὐτόν. ῥέει γὰρ δὴ διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης ὁ Ἴστρος, ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν, οὐ ἔσχατοι πρὸς ἡλίον δυσμέων μετὰ Κύνητας οἰκίουσι τῶν 30 ἐν τῇ Εὐρώπῃ· ῥέων δὲ διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης, 50 ἐς τὰ πλάγια τῆς Σκυθίας ἐσβάλλει. Τούτων ὦν

rat. Quo tamen iure Umbros ab Herodoto ad Adriam poni asserat Bredow. Geogr. Specim. Geogr. et Uranolog. Herod. pag. XXIV, equidem non intelligo. Rectius, opinor, Niebuhr. Röm. Gesch. I pag. 98 [pag. 149 ed. sec.], quem Cr. citavit, monet, Umbriae nomen apud Graecos latius patere inde a sinu maris Hadriatici septentrionem et occidentem versus usque ad Alpium radices, finibus minime definitis, quippe in terra Graecis prorsus incognita, Herodoti tempora si spectes. Tu vide sis quoque Mannert. Geogr. IX, 1 pag. 302 seq. 435 seq. C. O. Müller. Etrusc. I p. 102 seqq.

ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν] Conf. II, 33 ibique nott., ubi de Celtis quae dicta sunt, iis nunc adde sis Ephori fragmm. ed. Marx pag. 145 seq., notante Cr., coll. Niebuhr. Röm. Gesch. II pag. 575 ed. sec. In seqq., quae ex Hecataei Milesii Periplo deperdito repetita vult Klausen. ad Hecat. fragmm. pag. 41 seq., verba μετὰ Κύνητας valent: praeter Cynetes, exceptis Cynetibus, quos ultimos occidentem versus in Europa habitare supra II, 33 dixerat, ubi qui h. l. Κύνητες (et apud Ste-

phan. Byz. s. v.), ii sunt Κυνήσιοι. Sic IV, 53 (coll. 59) μετὰ Ἴστρον, et quae alia offert Fischer. ad Weller. III, b. pag. 200. Ipsum nomen ab agro Cuneo (quod corruptum ex Graeco nomine Κύνης) ac promontorio (quod nunc Sanctae Mariae perhiberi testantur) ductum censet Is. Voss. ad Pompon. Mel. III, 1, 56, ad quem Tzschucke in nott. exegett. Vol. III P. III pag. 19 seqq. Sedes gentis intra Sacrum Promontorium (Cap. Vincent) et Anam fluvium (Guadiana) adeoque etiam ultra hunc amnem in Algarbia, quae nunc vocatur. Vid. Schlichthorst. in Diss. peculiari: Ueber d. Wohnsitz der Cynesier oder Cyneter. Gotting. 1793. 8 pag. 7 seqq. coll. Heeren. Ideen II, 1 pag. 201. Neque enim, alios ut taceam, quorum commenta refert Schlichthorst. l. l., Niebuhrus accedere possum (Vermischte Schrift. I pag. 141 seq.), qui Cynetes minime in extremo occidente, sed potius in septentrione remotissimo quaerendos esse statuit. Cf. etiam Völcker. Myth. Geogr. I p. 154.

ἐς τὰ πλάγια τῆς Σκυθίας ἐσβάλλει] „Scythiam a latere

τῶν καταλεχθέντων καὶ ἄλλων πολλῶν συμβαλλομέ-
 2 νων τὸ σφέτερον ὕδωρ, γίνεται ὁ Ἴστρος ποταμῶν
 Νεῖλος πλήθει ἀποκρατέει· ἐς γὰρ δὴ τοῦτον οὔτε 35
 ποταμὸς, οὔτε κρήνη οὐδεμία ἐσδιδούσα, ἐς πλῆ-
 3 θὸς οἱ συμβάλλεται. ἴσος δὲ αἰεὶ ῥέει ἔν τε θέρεϊ
 καὶ χειμῶνι ὁ Ἴστρος, κατὰ τοιόνδε τι, ὡς ἐμοὶ δο-
 4 κέει. τοῦ μὲν χειμῶνος, ἐστὶ ὅσος πῆρ ἐστὶ, ὀλίγῳ 40
 τε μέζων τῆς ἐωυτοῦ φύσιος γίνεται· ὕεται γὰρ ἡ
 γῆ αὕτη τοῦ χειμῶνος πάμπαν ὀλίγῳ, νιφετῷ δὲ
 5 πάντα χρέεται· τοῦ δὲ θέρεος ἡ χιῶν ἡ ἐν τῷ χει-
 μῶνι πεσοῦσα, εἰσοῦσα ἀμφιλαφῆς, τηκομένη πάντο-
 4 θεν ἐσδιδοῖ ἐς τὸν Ἴστρον· αὕτη τε δὴ ἡ χιῶν 45
 ἐσδιδούσα ἐς αὐτὸν, συμπληθύνει, καὶ ὄμβροι πολ-

Ister non pro-
 priae aquae co-
 pia, sed quod
 tantum alienae
 accipit, Nilo ma-
 ior: cur non, ut
 Nilus, aestate
 surgat.

304

alluit. “ Ita Schweigh. Nec aliter fere Rennel. pag. 401, his verbis qui indicari putat, Istrum in confinia Scythiae intrare.

Cap. L.

ἐπεὶ ὕδωρ — ἀποκρατέει] Sensus est: nam si solius (Istri) per se aquam cum Nili aqua conferas, copiam illum superat Nilus. De locutione ἐν πρὸς ἐν συμβάλλειν, de qua citat Wesseling. Athen. XIV p. 652 F. coll. Thucydid. II, 97, Tu vid. Matth. Gr. Gr. §. 545 p. 1069. „Alibi dicitur brevius ἐν ἀνθ’ ἐνός, ut Platoni De rep. I p. 331 p. 11 Bekk., ubi vid. Ast. p. 339 et conf. Stallbaum. ad Phileb. §. 161 p. 216.“ Cr. Tu add. Bernhardt ad Eustath. ad Dionys. Perieg. pag. 853. — ἀποκρατέει (pro ἐπικρατέει) scripsi cum recentt. edd. cum ἀπὸ verbi simplicis vim augere videatur, ut in tot aliis verbis. Cf. IV, 75. — Ut antea τούτων pro τουτέων, sic mox οὐδεμία

pro οὐδεμία cum Gaisford. et Matth. rescripsi. — Verba seqq. ἐς γὰρ δὴ τοῦτον κ. τ. λ. respicit Eustath. ad Dionys. Perieg. 226.

ὕεται γὰρ ἡ γῆ] Infra: ὕει γὰρ δὴ τὸ θέρος. Tu cf. II, 10. νιφετῷ δὲ πάντα χρέεται] Pro πάντα Sancrofti liber τὰ πάντα; haud male. χρέεται cum Schweigh. et Gaisf. reposui pro χρᾶται, quod Matth. retinuit. Cf. I, 58. III, 78 etc. Sensus loci est: nix vero omnia obtinet; ubi ad structuram suppl. αὕτη ἡ γῆ (i. e. constantiter nive utitur terra haec), collatis locis similibus, quos congestit Hemsterhus. ad Callimach. in Dian. 69. Neque enim huc, opinor, pertinet Hesychii glossa: χρᾶται· μολύνεται, ut loci haec sit sententia: nive omnia inficiuntur et sordent. — Ad vocem ἀμφιλαφῆς in seqq. conf. nott. ad III, 114. IV, 28.

ὄμβροι πολλοὶ τε καὶ λά-

λοί τε καὶ λάβροι σὺν αὐτῇ· ὕει γὰρ δὴ τὸ θέρος. 6 ὄσω δὲ πλεόν ἐπ' ἑωυτὸν ὕδωρ ὁ ἥλιος ἐπέλκεται ἐν τῷ θερεί ἢ ἐν τῷ χειμῶνι, τοσοῦτω τὰ συμμισγόμενα τῷ Ἰστρω πολλαπλήσιά ἐστι τοῦ θέρος ἢ περ τοῦ χειμῶνος· ἀντιτιθέμενα δὲ ταῦτα, ἀντι-50 σήκωσις γίνεται, ὥστε ἴσον μιν αἰεὶ φαίνεσθαι ζόντα.

51

Secundus Tyras, ortus ex palude, quae Scythiam a Neuride separat: ad Tyrae ostium, Graeci Tyritae.

Εἰς μὲν δὴ τῶν ποταμῶν τοῖσι Σκύθησί ἐστι ὁ Ἰστρος· μετὰ δὲ τοῦτον, Τύρης· ὃς ἀπὸ βορρῶ μὲν ἀνέμου ὀρυᾶται, ἄρχεται δὲ ῥέων ἐκ λίμνης μεγάλης, ἣ οὐρίζει τήν τε Σκυθικὴν καὶ 2 τήν Νευρίδα γῆν. ἐπὶ δὲ τῷ στόματι αὐτοῦ⁵⁵ κατοικηται Ἑλληγες, οἱ Τυρῖται καλέονται.

βροι] λάβρος dicitur, quidquid violentum est ac vehemens, ventisque inde tribuitur, undis, imbribus, aliis. Plura Blomfield. Glossar. ad Aeschyl. Pers. 114. Tafel. Dilucid. Pindarr. ad Olymp. II pag. 156. — In fine cap. Florentinum secutus codicem exhibui πολλαπλήσια, ut III, 135. Reliqui: πολλαπλάσια. — Ad ἀντισήκωσις Cr. conf. ad Plotin. p. 37 infra ad I, 4, 14, ubi vocabulum esse medicum dixit, laudatis Foesio in Oeconom. Hippocrat. p. 41. Lennep. ad Phalarid. pag. 187. Blomfield. ad Aeschyl. Pers. vs. 443, aliis.

Cap. LI.

Τύρης] Cf. IV, 11. Mela II, 1, 74. Ammian. Marcell. XXII, 8. Byzantinis scriptoribus est *Danastris*. Multa Tzschucke ad Melae l. I. pag. 39 nott. exegg. Vol. III P. II. Quem nunc vocari *Dniester*, satis constat. *Aquae* significationem utroque nomine contineri volunt. Conf.

nott. ad IV, 48. De quo nunc quaerere non vacat. A septentrione quod delabentem facit Herodotus fluvium, qui revera ab occidente ad orientem magis decurrat, id explicandum ex ea, quam Noster sibi finxit, illius orae formâ ac specie.

ἄρχεται δὲ ῥέων ἐκ λίμνης μεγάλης] Hoc plane fictum esse falsumque tradi indicat Reichard. l. I. pag. 43, cum hicce fluvius supra vicum Wolcza minime ex lacu proveniat. Nec magis eodem auctore Scythiam ille a Neuride seiungit. Heeren. Ideen I, 2 pag. 268 de orientali Tyrae brachio cogitat, quod in Galitia, in pago Sombron oriatur. — De *Neuris* diximus ad IV, 17. — Retinui ἄρχεται, cum male in quibusdam libris exstet ἔρχεται. Cf. II, 17. 33. IV, 49.

οἱ Τυρῖται καλέονται] De urbe *Tyra* intelligunt, teste Plinio IV, 26 (12): „clarus amnis *Tyra*, oppido nomen imponens, ubi antea *Ophiusa* dicebatur.“

52 Τρίτος δὲ Ἕλληνας ποταμὸς ὀνομαζέται μὲν ἐκ τῆς Σκυθικῆς, ὅστις δὲ ἐκ λίμνης μεγάλης, τὴν περὶξ νέμονται ἵπποι ἄγριοι λευκοί. καλέεται δ' ἡ λίμνη αὕτη ὀρθῶς, 60 μῆτηρ Ἕλληνας. ἐκ ταύτης ὧν ἀνατέλλων ὁ Ἕλληνας

Tertius Hypanis, ex palude in Scythia ortus, fluvius dulcis V dierum navigatione ad confinia Scytharum Arotorum et Alazo-

De cuius urbis nomine plura Tzschuckel. l. p. 40 seq., idem de civium appellationibus variis monens. Qui dubitat, an Bender urbs in eo loco sit sita, Tyrannemque veterem in castro Palanko quaerendam censet. Cf. Reichard. l. l. p. 43 coll. Mannert. IV p. 83. 234.

Cap. LII.

Τρίτος δὲ Ἕλληνας] Nunc vocatur Bug. Cf. Mannert. IV pag. 74. Reichard. l. l. pag. 44. Tzschucke ad Melam l. l. pag. 35. 36. Ipsum nomen e Graeco atque barbaro mixtum statuit De Bross. Mém. de l'Ac. d. Inscr. XXXV pag. 527 *annemque inferiorem* designare. In alia omnia abit Ritter. Vorhalle pag. 181 seqq. 184 seqq. Indica advocans.

ἐκ λίμνης μεγάλης] Herodotum hic quoque nimio suo studio, quo amnes plerumque e lacubus iisque magnis derivat, abreptum fuisse contendit Reichard. l. l., nisi forsitan paludum ac stagnorum, quae in gubernio Minsk reperiuntur, notitia quaedam ad Herodotum pervenerit. Namque haec stagna, a quibus non valde remoti Hypanis fontes, olim magnum lacum effecisse videri. Oritur enim, quod satis nunc notum est, Hypanis in Podolia, Poloniae regione.

τὴν περὶξ νέμονται ἵπποι
HERODOT. II.

ἄγριοι] Attigit haec Eustath. ad Dionys. Perieg. 1143 pag. 312, 24 seq. ed. Bernhardy. Non aliter hodie ad ripas fluvii Wyssun in desertis gubernii Cherson equos pasci ferros scribit Köppen. Nordgestade des Pont. pag. 11. Ac de equis, qui per istos campos in terra Ukraina, quae vocatur, longe lateque adhuc vagantur liberi nec domiti, recentioris quoque aetatis peregrinatores satis testantur, itemque Liuk. (Die Urwelt pag. 194 seq.) de primitiva equi patria quaerens, quam in regionibus planis ab oriente maris Caspii esse arbitratur. At Ritter. l. l. pag. 185 si audias, equi sanctissimi pascuntur, magna matri consecrati, nec alio loco in his terris habiti atque elephas albus in Taprobanes insula.

μῆτηρ Ἕλληνας] Pertinet huc Mela II, 1, 65: „Callipidas Hypanis includit. Ex grandi palude oritur, quam Matrem eius accolae appellant;“ atque Eustathius ad Dionys. Perieg. 1143 (pag. 312, 20 ed. Bernhardy): *ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὸν Ἡρόδοτον καὶ Σκυθικὸς ποταμὸς τῆς ἐστὶ λεγόμενος Ἕλληνας, ἀνατέλλων ἐκ λίμνης μεγάλης, ἣτις λέγεται μῆτηρ Ἕλληνας, κατὰ δηλαδὴ καὶ ἡ Μαιωτικὴ μῆτηρ τοῦ Εὐξείνου.* Ubi respicit Nostri verba IV, 86: ἡ

num: ibi Exam-
paeo fonte infe-
ctus, IV dierum
navigatione per-
amarus ad mare
defluit: minimo
apud Alazonas a
Tyra spatio dis-
iunctus.

ποταμὸς, ῥέει ἐπὶ μὲν πέντε ἡμερῶν πλόον βραχὺς,
καὶ γλυκὺς ἔτι· ἀπὸ δὲ τούτου, πρὸς θαλάσσης τεσ-
3 σέρων ἡμερῶν πλόον, πικρὸς αἰνῶς. ἐκδιδοῖ γὰρ ἐς
αὐτὸν κρήνη πικρὴ, οὕτω δὴ τι ἐοῦσα πικρὴ, ἢ

Μαιῆτις τε καλέεται καὶ μῆ-
τηρ τοῦ Πόντου, quo eo-
dem modo locutus est Dionys.
Perieg. 165 coll. Plin. H. N.
VI, 7. Avien. Descript. Orb.
245. Or. marit. 393. A quo
non differt, quod teste Strabone
V pag. 214 p. 109 Tzschück.
Timavi accolae suam regionem
πηγὴν καὶ μητέρα θαλάσσης
perhibuerunt. Atque saepius sic
occurrunt *pater, mater, parens*,
ut monuit Tzschucke ad Melae
l. I. pag. 37 nott. exegg. Vol.
III P. II, *Maeotis* autem *Ma-
ter Ponti* hanc ob causam dice-
batur, quod huius ille quasi gi-
gnitur aquis et alitur sive incre-
menta capit. Ritter. Vorhalle
pag. 57 seq. coll. 185 huiusmo-
di appellationes ad Veneris sive
Magnae omnium in natura re-
rum Matris cultum ad Ponti
oras ex Indiâ allatum refert. De
quo ipse viderit vir doctissimus.

ἐπὶ μὲν πέντε ἡμερῶν
πλόον] Quatuor dierum itinera,
quae mox proferuntur, si adii-
ciantur, novem dierum existit
iter, quod cum fluvii longitu-
dine, quae est octoginta mil-
liar., convenire monet Man-
nert. IV pag. 75. — In seqq.
scripsi cum Schweigh. et Gaisf.
βραχὺς καὶ γλυκὺς ἔτι, ubi
pro ἔτι vulgo ἐστὶ, quod ipsum
retinuit Matthiae. Apud Melam
l. I. legimus: „(Hypanis) et
diu, qualis natus est, defluit.

Tandem non longe a mari ex
parvo fonte, cui Exam-paeo co-
gnomen est, adeo amaras aquas
accipit, ut ipse quoque iam sui
dissimilis et non dulcis hinc de-
fluat.“

πικρὸς αἰνῶς] Hesychnio in-
terprete I pag. 164 αἰνῶς valet
δεινῶς καὶ χαλεπῶς, καὶ λίαν
ἢ μάλιστα. Cf. IV, 61 coll. 76.
Apollon. Rhod. III, 15, 480.

οὕτω δὴ τι ἐοῦσα κ. τ. λ.]
Ad loci structuram cf. Matthiae
Gr. Gr. §. 479 not. 1 pag. 895
§. 487, 4 p. 912. Quibus Cr.
adscriptis: „Conf. Schaeferi
Melett. p. 71. Fluxit autem hic
usus Herodoteus ex Homero.
Vid. Odyss. XIV, 402 — 404.“
Valckenaer. afferens locos I, 163.
III, 120. IV, 28. 184, *fons, ait,*
adeo erat amarus, ut, quum exi-
guus esset, Hypanin flumen in
paucis magnum vitiaret amari-
tudinem suam miscendo. Atque
κιρνᾷ idem vult esse atque
ἄποτον ποιέει, ut infra Noster
loquitur IV, 81, eiusdem rei
mentionem faciens. Quem prae-
ter Mel. l. I. respexerunt Eus-
stath. ad Dionys. Perieg. 1143,
Athen. II p. 43 C. D. Pausan.
IV, 35, alii. Ipsum fontem pro-
pe urbem Braclow, ut nunc vo-
catur, quaerendum esse censet
Mannert. IV p. 94. Reichard.
p. 25 respici putat locum quen-
dam Podoliae, nomine Lady-
schin, ad meridionalem Hypa-

μεγάθει μικρὴ ἐοῦσα, κινρῆ τὸν Ἵπανν, ἐόντα 305
 4 ποταμὸν ἐν ὀλίγοισι μέγαν. ἔστι δὲ ἡ κρήνη αὕτη⁶⁶
 ἐν οὔροισι χώρας τῆς τε ἀροτήρων Σκυθῶν καὶ
 Ἀλαζώνων· οὔνομα δὲ τῇ κρήνῃ, καὶ, ὅθεν ῥέει,
 τῷ χώρῳ, Σκυθιστὶ μὲν, Ἑξαμπαῖος· κατὰ δὲ τὴν⁷⁰
 5 Ἑλλήνων γλῶσσαν, Ἰραὶ ὁδοί. συνάγουσι δὲ τὰ
 τέρατα ὅ τε Τύρης καὶ ὁ Ἵπανν κατὰ Ἀλάζωνας·

nios s. Bugi ripam, quā in eum Selnitza influit. Illic enim mineralis fons. Mox tamen subiicit, Herodoti fontem situm videri a septentrione Bugi; etsi de huius fluvii amaritudine, cuius ipsius causa sit fons, nihil quidquam nunc traditum reperitur. Ponticae orae fontes, non nisi laticis paene marini memorat Ovid. Ex Pont. III, 1, 17. Addam his Koehleri sententiam (Mém. sur la course cet. consacr. à Achill. p. 126), qui fabulam de Exampaeo fonte inde censet ortam esse, quod aquae stagni Borysthenici aliquando in ipsum fluvium ventorum vi fuerint reiectae, quum quae de hocce narrentur fonte amaro, Herodoti aetate si vera fuisse ponamus, nunc minime ita sese habeant. Atque a recentioris aetatis peregrinatore relatum inveni, fluvium Hypanin prope urbem, quae nunc vocatur *Nikolajef*, quamvis septuaginta quinque fere Russica milliaria (vocat Werst) a mari remotum, salsam tamen praebere aquam. Cf. Sommer. Taschenb. zur Verbreit. geogr. Kenntn. 1832 pag. 129. Idem ex alio diario allatum posthac vidi a Tzschuck. l. l. pag. 38, fluvium

milliaribus quibusdam ante, quam excurrat in Pontum, amarum saporem traxisse, quem mari tribuunt. In quo eodem principis Württembergensis diario memoratur lacus balsus, per quem in mare fluat *Teligol*, nisi sit huius mater (fons). Ac denique Ritter. (Vorhalle pag. 345) nomen fontis *Exampaei* suspicatur esse *Hexenpfad*, *Asenpfad*, idque referri ad antiquam viam sacram, quā Buddhistica sacra occidentem versus fuerint tracta.

ἐν ὀλίγοισι μέγαν] i. e. *fluvium inter minores magnum* (Scythiae sc. inter fluvios reliquos, cum Istro comparatos), ut recte, meā quidem sententiā, interpretatur Schweigh. Alii: *in paucis magnum*, i. e. *longe omnium maximum*. De quo conf. allata ab Hemsterhusio ad Lucian. I p. 172 ed. Bipont. Nec aliter Letronne Journ. d. Savans 1817 pag. 98: *inter paucos magnum* i. e. *d'une grandeur peu commune*. — Mox edidi ἐν οὔροισι ubi male olim ἐν οὔροισι. Tangit haec Eustath. ad Homer. p. 149, 15 s. 112, 51. — De *Scythis agricolis* atque *Alazonibus* conf. nott. ad IV, 17.

τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, ἀποστρέψας ἐκάτερος ῥέει εὐρύ-
νων τὸ μέσον.

53

Quartus Bory-
sthenes, multa-
rum rerum post
Nilum ditissim-
us: navigator
per dies XIV us-
que ad Gerrhum
locum, ad quem
ab aquilone fluit
per incognita:
Scythae Georgi
ad eum X die-
rum navigatione
accolunt: [c. 18.]
eius unius et Nili

Τέταρτος δὲ, Βορυσθένης ποταμός· ὃς ἐστὶ μέ-
ριστός τε μετὰ Ἴστρον τούτων, καὶ πολυαρκέστατος 75
κατὰ γνώμας τὰς ἡμετέρας, οὔτι μῦνον τῶν Σκυ-
θικῶν ποταμῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων,
πλὴν Νείλου τοῦ Ἀγρυπτίου· τούτῳ γὰρ οὐκ οἶά
τέ ἐστὶ συμβαλέειν ἄλλον ποταμὸν, τῶν δὲ λοιπῶν 80
2 Βορυσθένης ἐστὶ πολυαρκέστατος. ὃς νομάς τε καλ-
λίστας καὶ εὐκομιδεστάτας κτήνεσι παρέχεται, λιχθύας

Cap. LIII.

Βορυσθένης ποταμός] Nunc,
quod nemo nescit, vocatur *Dnie-
per*, *Dnepr*, ortum, ut volunt,
ex voce *Danapris*, quā posteris
temporibus fluvium significabant.
Vid. Tzschucke ad Melam nott.
exegg. II, 1 pag. 28 seq. Vol.
III P. II. De antiqui nominis
ratione, quae commentii sunt
Danvill. in Mém. de l'Acad. d.
Inscriptt. XXXV pag. 577 et
Ritter. Vorhalle p. 175, nunc
mittamus. Fontes fluminis in
gubernio Smolensk; ostia intra
Chersonem urbem atque Kirn-
burn. Plura Mannert. IV p. 75.
Reichard. p. 45. — Locutio-
nem μετὰ Ἴστρον attigimus ad
IV, 49.

οὐκ οἶά τέ ἐστὶ συμβαλέειν]
Aliquot libri συμβάλλειν. Citat
haec Eustath. ad Dionys. Perieg.
311. Ad sententiam conf. etiam
II, 33. 34.

ἐστὶ πολυαρκέστατος] i. e.
ad multa maxime sufficiens, plu-
rima praebens commoda. Non
aliter Borysthenes a Scymn.
Chio frugum. 66 celebratur
omnium fluviorum χροιωδέστα-
τος. Ac pertinet huc Melae lo-

cus II, 1, 55 seq.: „Tum Bo-
rysthenes gentem sui nominis
abluit, inter Scythiae amnes
amoenissimus: turbidis aliis, li-
quidissimus desluit placidior quo-
que quam caeteri, potarique
pulcherrimus. Alit laetissima
pabula magnosque pisces, qui-
bus et optimus sapor et nulla
ossa sunt. Longe venit igno-
tisque ortus e fontibus, quadra-
ginta dierum iter alveo stringit:
tantoque spatio navigabilis, se-
cundum Borysthenida et Olbiam,
Graeca oppida, egreditur.“ —
Herodotea quoque attigit Eu-
stath. ad Dionys. Perieg. 311.

ὃς — παρέχεται] Mela, ut
modo vidimus, l. l.: *alit laetis-
sima pabula*, ubi Tzschucke ad-
monet l. l. pag. 30 recentiores
quoque riparum et regionis ad-
iacentis fertilitatem praedicare.
Pro εὐνομιδεστάτας, quod qui-
dam libri exhibent, nunc recep-
tum εὐκομιδεστάτας; nec mag-
is necessarium rescribere, ut
aliis placuit, εὐδοκιμεστάτας aut
ἐπιτηδειεστάτας, ut Valcken.
olim coniecerat ob Vallae inter-
pretationem: *et accommodatissi-
ma pecoribus*. Quod dedi εὐκο-

τε ἀρίστους διακριδὸν καὶ πλείστους· πίνεσθαι τε ἡδιστός ἐστι· ῥέει τε καθαρὸς παρὰ θολεροῖσι.
 3 σπόρος τε παρ' αὐτὸν ἄριστος γίνεται· ποιή τε, τῇ οὐ σπείρεται ἢ χώρῃ, βαθυτάτῃ· ἄλες τε ἐπὶ τῷ⁸⁵ στόματι αὐτοῦ αὐτόματοι πηγνυνται ἄπλετοι κήτεά τε μεγάλα ἀνάκανθα, τὰ ἀντακαίους καλέουσι, παρέχεται

fontes Graecis ignoti: effluens facto lacu Hypanin recipit: Hippolai promontorium: Cereris delubrum: Borysthenitae ad Hypanin.

μυδισταίας, nunc unum placet. Nam indicantur *pascea bene curata, optima*. Atque Italo interpreti hinc verti posse quoque videtur *pascoli assai nutritivi*. — De verbo *παρέχεσθαι* conf. nott. ad IV, 44.

διακριδὸν] i. e. *eximie, exquisite*. Hinc recte Hesychius I pag. 947. ἐν διακρίσει ἄριστον, ubi vid. Albert. ac Kuster., quibus auctoribus vel ἄριστοι vel ἄριστον reponendum. De adverbii forma conf. Fischer. ad Weller. I pag. 298. — Pro *ἰχθύας* duo libri *ἰχθῦς*, ut I, 202, haud male.

πίνεσθαι τε ἡδιστός] Conf. Matth. §. 535 b. pag. 1049. — Ad argumentum, praeter laudatos Melae atque Eustathii locos, faciunt Plin. H. N. XXX, 5 (30). Athen. II, 16 p. 42 E. s. 162 Schweigh. In seqq. ad voces *καθαρός* atque *θολερός* conf. I, 202 ibique nott. Laudat Valcken. Pansan. IV, 34. Dio Chrysost. p. 402 D. Ioann. Chrysost. T. II pag. 448 A. — Ad *βαθυτάτῃ* conf. V, 92 §. 6. Quo magis tenendum, haec loca olim fertilissima, nunc plane deserta inveniri, nullo arborum virgultarumque proventu insignia, nec ferarum copia; ut monet Köhler. Mém. sur l. course — Achill. p. 129. Ipsam aquam

per aestatem minus salubrem esse nunc tradunt, mutatam scilicet ab rivis influentibus. Conf. Tzschucke ad Melae l. I. pag. 30.

ἄλες τε — ἄπλετοι] Idem testatur Dio Chrysost. l. I. Et iure suspiceris licet, ex hoc ipso copioso salis proventu, tantas sibi divitias collegisse tantasque opes Olbiae incolas. Vid. Köhler. l. I. p. 130. De voce *ἄπλετος* conf. nott. ad III, 106.

κήτεά τε μεγάλα ἀνάκανθα κ. τ. λ.] Haud scio an huc faciant Melae verba l. I.: „alit magnos pisces, quibus et optimus sapor et nulla ossa sunt.“ Nec aliter fere Plinius H. N. IX, 17 (15) ac Solinus 20, 15. Iornandes de reb. Get. 20, quae una cum aliis attulit Tzschucke ad Melae l. I. nott. exegg. pag. 30. 31, qui adhuc piscosum omnino esse amnem tradit. *κήτεα ἀνάκανθα* sunt *cete spinis carentia*. Alii intelligunt *hussones*, alii *acipenser*. Reichard. pag. 44 seq. eos pisces, quos vocamus *Welse*. Adhuc prope antiquam Olbiam in Hypani optimos pisces capi mone-mur; in quibus *Acipenser Sturio*, *Acipenser Ruthenus*, *Acipenser Huso* et *Acipenser Stellatus*. Vid. Choix d. medaill. antiq. d'Olb. p. 12. Pertinent hi ad

ἔς ταρίχευσιν, ἄλλα τε πολλὰ θωνμάσαι ἄξια. Μέχρι 90 μὲν νυν Γέροῦ χάρου, ἔς τὸν τεσσαράκοντα ἡμερέων πλόος ἐστὶ, γινώσκεται ῥέων ἀπὸ βορέω

hoc piscium genus, quos vocamus *Stör*. Cuius piscis in fluvio Ponto Euxino se miscentibus frequentissimi ova, nunc cognita sub nomine *Caviar*, ab accolis horum fluviorum hodieque multum gustari accepimus. Monuit Miot, Gallus interpres; quo eodem momente hic piscis sane cartilagineas tenerrimas praebebat nullasve fere spinas, plane ut Herodotus tradit. Hunc sequitur Italus interpres, de voce *ταρίχευσιν* quoque monens, quā non solum conditura piscium, quae sale fit, sed etiam exsiccatio significetur: unde in condiendis mortuis apud Aegyptios *ταρίχεύειν* II, 86 coll. IX, 120. *Τάριχος Ἀντακαῖον* bis memorari apud Athen. III p. 118 D. notat Valken. — *θωνμάσαι* hic intactum reliquit Gaisford. Cf. nott. ad IV, 28.

ἔς τὸν τεσσαράκοντα ἡμερέων πλόος ἐστὶ] Strabo VII p. 306 s. p. 470 A., per sexcenta stadia navigabilem esse fluvium contendit. Quadraginta dierum navigationem produnt et Mela l. l. et Scymnus Chius fr. 70. Quod cum nimium videretur, pluribus viris doctis olim rescribere placuit *τεσσαρεσκαίδεκα* (pro *τεσσαράκοντα*) idque ipsum in textum recepit Reiz. (cuius vid. Praefat. pag. XXI), quem sequitur Matthiae, probante Larchero. Nec certi quid in his pronuntiare audeat Danvill. (Mém.

de l'Acad. d. Inscr. XXXV pag. 577), ultra octoginta leuiarum Francicarum spatium a mari Borysthenem navigari posse negans, cum catarrhactae, quorum nulla apud Herodotum mentio, navigationem impediunt. Manerto (IV p. 76) numerus dierum XIV, ut iusto minor, ita XL dierum numerus videtur nimius. Et add. hisce Heeren. Ideen I, 2 p. 275. Reichard. p. 45. Herodoti causam suscipit, cum quo fere loco Gerrhus ad meridiem delabi incipiat, sint Catarrhactae veteribus omnino incogniti navigationemque praepedientes; quibus superatis cum navigabilis rursus sit fluvius usque ad urbem Smolensk, XL sane dierum itinera adeoque plura forsitan, si quis adverso flumine profisciscatur, consumi posse arbitratur. Qui tamen verba Herodoti *μέχρι μὲν νυν Γέροῦ χάρου* minus accurate sic reddidit: „bis zur Gegend des Gerrhus,“ et „bis zur Gegend des Gerrhusflusses.“ Nam de regione, quae sane a fluvio nomen tulerit, sermonem esse nemo non videt. De *Gerrhis*, Scytharum gente, conf. IV, 71 coll. IV, 56. Quae respiciens Völcker. Myth. Geogr. I p. 174 simulque bene memor, Borysthenem modo usque ad oppidum Alexandrowskaia navigabilem esse (a quo ipso usque ad urbem Kiev tredecim catarrhactae fluvii cursum interrumpant,

ἀνέμου· τὸ δὲ κατύπερθε δι' ὧν ῥέει ἀνθρώπων,
 οὐδείς ἔχει φράσαι. φαίνεται δὲ ῥέων δι' ἐρήμου 306
 ἐς τῶν γεωργῶν Σκυθέων τὴν χώραν· οὗτοι γὰρ
 οἱ Σκύθαι παρ' αὐτὸν ἐπὶ δέκα ἡμερῶν πλόον νέ-
 δμονται. μούνου δὲ τούτου τοῦ ποταμοῦ καὶ Νεΐ-95
 λου οὐκ ἔχω φράσαι τὰς πηγὰς· δοκέω δὲ, οὐδὲ
 7 οὐδείς Ἑλλήνων. Ἄλγχοῦ τε δὴ θαλάσσης ὁ Βορυ-
 σθένης ῥέων γίνεται, καὶ οἱ συμμίσγεται ὁ Ὑπανις,
 8 ἐς τὸντὸ ἔλος ἐκδιδούς. τὸ δὲ μεταξὺ τῶν ποτα-
 μῶν τούτων ἐὼν ἔμβολον τῆς χώρας, Ἰππόλειω ἄκρη

ut nulla prorsus sit navigatio), ad eam vero ipsam regionem, quâ Borysthenes multum ad orientem flectatur, Nostri verba de Gerrho hinc discedente (quum Moloczna fluvius ita ad Borysthenem appropinquet, ut pro Borysthenis brachio haberi queat) referenda esse, *quadraginta* dierum numerum statuit nimium, quoniam accuratius mappas geographicas inspicienti vix *decem* dierum iter esse possit. Itaque vel ipsum Herodotum lapsum esse, ab aliis scilicet in errorem inductum, vel quadraginta dierum itinera adverso flumine cogitanda esse, valde exigua, praesertim cum multae annis ambages accedant.

ἐς τῶν γεωργῶν Σκυθέων] Conf. nott. ad IV, 17. 18.

ἐπὶ δέκα ἡμερῶν] Quod *undecim* dies supra IV, 18 posuit, vix tanti est, ut obrectemus scriptori alias diligentissimo. Nec sane Herodotum sibi obloqui contendit Völcker. l. l. pag. 175, cum unius diei iter, quod ad Hylaeam Noster retulerit, si adiiciatur, *undecim* dierum existat summa itineris

usque ad Olbiopolitas; qui si non unâ supputetur dies, *decem* dierum. Illa autem undecim dierum itinera Mannert. IV p. 96 centum aequare milliari. geograph. et ad regiones circa Kiew usque pertinere. — Verba παρ' αὐτὸν valent: *iuxta eum.*

μούνου δὲ τούτου — τὰς πηγὰς] De Nilo conf. II, 34 ibiq. disputt. Borysthenis fontes Herodoto fuisse incognitos, nemo mirabitur, qui, quousque illâ aetate Graecorum cognitio terrarum septentrionem versus valuerit, satis respexerit. Nec magis Straboni, aliis veterum illi innotuere. Cf. Mannert. IV p. 224 seq. Tzschucke ad Melam nott. exegg. l. l. p. 31 sqq. Nunc satis constat, eos in gubernio Smolensk, in agro Sandomirensi, scaturire.

ἐς τὸντὸ ἔλος ἐκδιδούς] i. e. *in eundem lacum se exonerans.* Ubi de lacu, s. palude *Moeotica*, agi sententia fuit viri docti Dureau de la Malle Geograph. physique etc. p. 170; ut sane haec palus olim multo magis extensa fuisse cogitetur. At recte observat Miot, Borysthenes si

καλέεται· ἐν δὲ αὐτῷ ἱρὸν Μητροῦς ἐνίδρυνται· πέ-1

Herodoti aetate in Maeotidem influxisset, hoc profecto a scriptore accuratissimo fuisse indicatum, qui de Maeotica palude non adhibuisset vocem ἔλος, minime illam quidem convenientem, sed λίμνην, ut IV, 57. 109. Itaque recte Miot sic interpretatur: „il se jette avec lui dans les mêmes marais;“ ut stagna paludisque ad Ponti Euxini oras prope ipsa Borysthenis atque Hypanios ostia intelligantur. Ad argumentum conf. Dion. Chrysost. or. 36 init. p. 437 B. Mannert. IV p. 226. Tzschucke ad Mel. l. l. nott. exegg. p. 32, recte monentem, Herodotea confirmari Dionis l. l. et recentiorum quoque narrationibus, a quibus lacus ille sat amplius dicitur *Liman*. — Particulae τε — καὶ in his verbis (ἀγχοῦ τε δὴ — καὶ οἱ συμμίσγεται) ita sibi respondent, ut commode reddi possint per *ubi* — *ibi*, hunc fere in modum: „*Ubi haud procul a mari Borysthenes fluit, ibi ei miscetur Hypanis.*“ Cf. IV, 199. Nec dispar ea ratio, quā ad tempus referuntur idemque valere videntur, quod ὅταν et τότε, ut observat Schweigh. ad IV, 181. Add. IV, 135. III, 76 ibiq. not. V, 86. VII, 12. 217. VIII, 56. 64. 83. Minus accurate Reichard. p. 45 ita hunc locum vernacule expressit: „Der Borysthenes geht nahe an das Meer heran, der Hypanis in denselben und beyde in einerlei See.“ — τὸ δὲ μεταξὺ — καλέεται, intelligi-

tur terrae tractus medius inter utrumque fluvium in mare procurrentem et rostri ad instar in acutum desinens. Supra I, 166 ὁ ἔμβολος de navis rostro; de quo conf. Gregor. Cor. de dial. Ion. §. 108 p. 514.

ἐν δὲ αὐτῷ ἱρὸν Μητροῦς ἐνίδρυνται] Gaisf. e duobus libris exhibuit: ἐν δὲ τὸ ἱρὸν Δήμητρος ἐνίδρυνται; Matthiae: ἐν δὲ αὐτῷ ἱρὸν Δήμητρος ἐνίδρυνται. Ac Δήμητρος probat quoque Mannert. IV pag. 83. Equidem e Mediceo, Florentino, aliis reduxi Μητροῦς, cuius ipsius interpretamentum habeo lectionem Δήμητρος, invectam nimirum ab eo, qui de Graeca dea *Cerere*, Graecis *Ponti* accolis cultā, cogitaverit. At, si quid video, hic cogitandum de ea dea, quae variis nominibus per Asiam, minorem potissimum, culta (v. c. *Cyzici*; IV, 76, aliis locis) inde in oppositas quoque *Ponti* oras fuit transvecta. Hinc iure lectioni *Μητροῦς* patrocinantur Koehler. (Mém. sur l. course — Achill. p. 128), atque Creuzer. (Annal. Heidelbergg. 1822 pag. 1236 seq.), Baccho, qui Sabos dicitur, addi monens sive nutricem sive matrem *Hippam*, quae eadem apud Orphicum poetam (XLIX [43], 4) *χθονία μήτηρ*; indeque *Hippolai* nomen repetendum. Unde sane colligas, in hac *Ponti* ora *Olbiae*que regione sacra *Phrygica* et *Thracica* mature introducta esse, coloniamque *Thracicam* sive *Phrygicam*

οην δὲ τοῦ ἰουῦ ἐπὶ τῷ Ἰπᾶνι Βορυσθενεῖται κα-
τοικηται. ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ τούτων τῶν ποταμῶν.

54 Μετὰ δὲ τούτους πέμπτος ποταμὸς ἄλλος, τῷ
2 οὐνομα Παντικᾶπης. ῥέει δὲ καὶ οὗτος ἀπὸ βορῆω 5

Quintus Panti-
capes, ex palude
fluens iuxta Sey-
thas Georgos, et

hic consedissee admixtis Graecis
colonis. Quin in Olbiae numis
nuper repertis caput invenimus
Matris Phrygiae, muracea cor-
onā cinctum. Itaque haud in-
iuriā *Cybelen* hic intelligi vult
Reichard. p. 45. Ritter. Vor-
halle p. 57. 177, qui et ipse a
lectione *Μητροῦς* standum cen-
set, pro totius operis sui consi-
lio ac ratione de Indica dea,
omnium in natura rerum paren-
te Indisque a colonis ad has re-
giones advecta, cogitare mavult.
— In seqq. reliqui ἐπὶ τῷ
Ἰπᾶνι, ubi male nonnulli ὑπὸ
τῷ Ἰπᾶνι. Cf. IV, 18. De
Borysthenitis vid. ibid. Cr. ad

h. l. conferri vult Matthiae Ani-
madverss. in Hymn. Homer. p.
110, ad Hymn. in Apoll. vs.
18. Rambach. De Mileto eius-
que colon. p. 56 seq. et Raoul-
Rochette Histoire de l'établiss.
d. col. Grecq. III p. 315 seqq.
ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ τούτων
τῶν ποταμῶν] In hisce verbis
ἀπὸ, monente Schweigh., idem
valet ac si dixisset τὰ περὶ τού-
τους τοὺς ποταμούς, ut IV,
195 coll. VII, 195. — τούτων
et hoc loco et paulo antea cum
Gaisf. reposui pro *τουτέων*.

Cap. LIV.

πέμπτος ποταμὸς ἄλλος] ἄλ-
λος numeris sic iungitur I, 197.
Affert Larcher. Aeschyl. S. c.
Th. 488. Sophocl. Antig. 1304.
Eurip. Suppl. 871.

τῷ οὐνομα Παντικᾶπης]
Observat Struve Spec. Quaest.
Her. I pag. 20 in tali formula
plerumque omitti verbum ἐστὶ;
imperfectum ἦν minime. Cf. IV,
178. V, 52 etc. Supra IV, 18
additum invenimus κεῖται. De
ipso fluvio conf. Mela II, 1, 49
(„*Panticapes Nomadas* Geor-
gosque distermians“). Plin.
H. N. IV, 12 (26). *Samaram*
fluvium, quem arbitratus erat
Bayerus, nullum omnino un-
quam fuisse fluvium auctor est
Danvill. (Mém. de l'Ac. d. Inscr.
XXXV pag. 579), quem se-
quitur Mannert. IV p. 76 seq.,
cum Samara multo superius ad
septentrionem in Borysthenem
influat. In quo Larcher oblo-
quitur, in cursu fluvii indican-
do veteres labi potuisse scripto-
res quamvis concedens. Quam-
obrem Rennel. p. 407 Pantica-
pen pro uno quodam Borysthe-
nis brachio habet; quem fluvium
Cosaccorum (*Kockasoff* s. *Kons-
cawodo*) nunc dici, Borystheni
supra catarrhactas se admiscen-
tem, contenderat De Brosses
(Mém. de l'Acad. d. Inscr. XXXV
p. 526). Post Gatterer. (Thra-
cien nach Herod. und Thucyd.
pag. 19). Reichard. pag. 48
fluvium *Konskoje* hic intelligi
putat, Heeren. (Ideen I, 2 p.
257) unum ex iis fluviiis, qui
magis meridiem versus cum Bo-
rysthene iungantur, sive *Sula*,

deinde per Hypacem in Borysthemem.

55

Sextus Hypacris, labens ex palude per Scythas Nomadas in mare.

τε καὶ ἐκ λίμνης, καὶ τὸ μεταξὺ τούτου τε καὶ τοῦ Βορυσθένεος νέμονται οἱ γεωργοὶ Σκύθαι· ἐκδιδοῖ δὲ ἐς τὴν Ἰλαίην· παραμειψάμενος δὲ ταύτην, τῷ Βορυσθένει συμμίσγεται. Ἐκτος δὲ Ἰπάκκρις ποταμός· ὃς ὀρμαῖται μὲν ἐκ λίμνης, διὰ μέσων δὲ τῶν νομάδων Σκυθίων ῥέων, ἐκδιδοῖ κατὰ Καρκινίτιν

sive *Psol*. Völcker. Myth. Geogr. I pag. 177 unum ex iis rivulis, qui circa Borysthenis ostia defluant, *Kara Deresi*, aut *Helin Deresi*, aut alium quendam nobis non cognitum. Alia affert Tzschucke ad Melae l. l. pag. 25 seq. nott. exegg. Equidem in tanto virorum doctorum dissensu quid ipse statuam, non habeo, accuratiora exspectanda esse ratus ab iis, qui has ipsas regiones accuratius quam adhuc factum est, aliquando perlustrabunt. — Mox scripsi cum Schweigh. et Gaisf. ῥέει δὲ καὶ οὗτος pro: ῥέει μὲν γὰρ καὶ οὗτος, quod ipsum retinuit Matthiae.

Cap. LV.

[Ἰπάκκρις ποταμός] Male olim Ἰπάκκρις; conf. IV, 47. 55. 56. Pertinet huc Melae locus II, 1, 40: „Sinus Carcinites. In eo urbs est Carcine; quam duo flumina Gerros et Hypacaris, uno ostio effluentia attingunt: verum diversis fontibus et aliunde delapsi.“ Danvill. l. l. pag. 580, huc refert Ptolemaei *Carcinītin*; duos in recentioris aetatis mappis indicari geographicis rivulos, qui coniuncti sub nomine *Calanza* eo loco in mare exeant, ubi Carcine sita fuisse perhibeatur. Gatterer. l. l. pag. 19 fluvium

a Russis nunc dici monet *Moloschnye Wody*, a Tartaris *Suth-su*. Atque observante Mannert. IV pag. 77 eo loco, quo Herodotus ponit, invenitur sane rivulus, qui per aestatem aquis privatus verno tempore eo magis crescat ob imbres decedentes; quo ipso tempore forsitan Herodotum fluvium vidisse suspicatur. Reichardo pag. 51 Hypacris ille est rivulus, quem mappae geographicae in amnem Asis Utluk (qui Plinii est Acesines, eodem statuente) influere ostendunt. Alii aliter. Tu vid. Tzschucke ad Mel. l. l. nott. exegg. pag. 23.

ἐκδιδοῖ κατὰ Καρκινίτιν πόλιν] Cf. IV, 99. *Καρκινίτις*, Scythica urbs, memoratur a Stephan. Byzant. et quidem ex Hecataeo, in cuius fragmenta retulit Klausen. pag. 86. Melae l. l. et Plinio IV, (12) 26 est *Carcine* urbs, Ptolemaeo *Carcina*; unde sinus adiacens *Carcinites* (de quo Strabo VII pag. 307 s. pag. 471 C. et pag. 308 s. 473 B.) nomen tulit, qui nunc vocatur sinus *Perecop* s. *Akmeschid*. Nulla adhuc hac in regione ipsi Herodoto, ut videtur, cognita urbis vestigia detecta esse observat Mannert. IV p. 84. 245, nisi ad locum *Kipkoin*, ubi multi putei antiquitus

56 πόλιν, ἐς δεξιὴν ἀπέργων τὴν τε Ῥαίην καὶ τὸν Ἀχιλλεῖον καλεόμενον Δρόμον. Ἑβδομος δὲ Γέροδος ποταμὸς ἀπέσχιται μὲν ἀπὸ τοῦ Βορυσθένης, κατὰ τοῦτο τῆς χώρας, ἐς ὃ γινώσκειται ὁ Βορυσθένης· ἀπέ- 15

Septimus Gerrhus, in Gerrho loco a Borystheno abscissus,

fossi. Alii urbem sitam fuisse existimant, ubi nunc *Goeslewe* s. *Güeslewe*. Vid. Tzschucke nott. exegg. ad Melae l. l. pag. 22. 23.

ἐς δεξιὴν ἀπέργων] i. e. a dextra relinquens, sive magis ad verbum: a dextra, ad dextram partem terminans, orientem versus, ut volunt Mannert. l. l. et Reichard. l. l. Herodotum, Graecum hominem haec scribentem respicientes. Ad locutionem ἐς δεξιὴν conf. Schaefer. ad Lambert. Bos. de ellips. pag. 860 coll. 526. 529, et ad ἀπέργειν Herod. II, 99 ibique nott. — De *Hylaea* diximus ad IV, 9.

καὶ τὸν Ἀχιλλεῖον καλεόμενον Δρόμον.] Locum, in quo Achillem certamina instituisse ferunt, descripsit Mela II, 1, 50 seq. coll. Plin. H. N. IV, (12) 26. Strabo VII p. 307 s. 472 et 473. Arrian. Peripl. §. 21 (ubi conf. Gail. T. III pag. 130 seq.). Anon. Peripl. §. 11, itemque attigerunt Euripid. Iphigen. Taur. 438 (coll. Lycophron. Cass. 192), Dionysius Perieg. 307, Ammian. Marcellin. XX, 8, Priscian. Perieg. 297, alii. Intelligitur autem ille angustus terrae tractus, in mare non longe a Borysthenis ostio occidentem versus a terra *Hylaea* (de qua cf. nott. ad IV, 9) porrectus et in acutum desinens promontorium, cui nunc

nomen *Kirnburn*. Qui locus antiquissima religione inde a belli Troianici temporibus insignis fertur, cuius post Herodotum, ubi prima illius mentio, plures, quos plurimos modo excitavimus, meminerunt. De quo nunc dicere longum. Egregie post Tzschucke ad Melae l. l. nott. exegg. pag. 27 seq., et Mannert. IV pag. 87. 227 seq. et copiosissime de his disseruit Koehler. in scriptione saepius iam laudata: Mémoire sur les îles et la course consacrées à Achille etc. etc. Petersbourg. 1827 (Vol. X Commentt. Acad. Petropolit.); qui locum, quem ob inundationes maris solique naturam nunquam habitatum fuisse iudicat, accuratissime descripsit pag. 27 seq. et potissimum pag. 88 — 97, aliamque omnino nunc huius terrae conditionem esse atque quarto ante Chr. n. fuit saeculo negat. De ipso promontorio vid. ibid. pag. 118. 119.

Cap. LVI.

Γέροδος ποταμὸς ἀπέσχιται μὲν κ. τ. λ.] i. e. *Gerrhus* (de quo vid. nott. ad IV, 19) separatur a *Borysthene* eo fere loco, usque ad quem ipse *Borysthenes* est cognitus (cf. IV, 53 ibiq. not.). Moneo ob Reichard. sic interpretantem: „der *Gerrhus* wendet sich vom *Borysthenes* ab bey der Gegend vorbei, wo man den *Borysthenes* erblickt!“

fluens inter Nomadas et Basilidas, et in Hy-paeiris exiens ostium.

57

Octavus Tanais, e vasta palude currens in Maeo-

σχισται μὲν νυν ἐκ τούτου τοῦ χώρου, οὖνομα δὲ ἔχει τόπερ ὁ χώρος αὐτὸς, Γέγγος. ῥέων δ' ἐς 307
θάλασσαν, οὐρίζει τήν τε τῶν Νομάδων χώραν, καὶ τὴν τῶν βασιληῶν Σκυθῶν· ἐκδιδοῖ δὲ ἐς τὸν Ἰπάκριν. Ὀγδοος δὲ δὴ Τάναϊς ποταμός· ὅς 20 ῥέει τὰ ἀνέκαθεν ἐκ λίμνης μεγάλης ὀρμεώμενος,

Multo melius loci sensum cepit Lange, vernaculus interpret. — Pro ἐς ὃ, quod omnes codd. tenent, non ausus sum, cum Struve l. l. II p. 43 ἐς τὸ vel ἐς ὅσον, hoc loco et IV, 71. VII, 50, qui ἐς ὃ non nisi in tempore indicando adhiberi posse statuit. — De *Scythis Nomadibus* conf. IV, 19; de *Scythis regis* IV, 20.

ἐκδιδοῖ δὲ ἐς τὸν Ἰπάκριν] Haec falso tradi vult Rennel. pag. 409. Tu confer sis nott. ad IV, 19.

Cap. LVII.

Τάναϊς ποταμός] Cf. IV, 20. 21. 45. 100. 123. Mel. I, 19. 135. Arrian. Anab. III, fin. Quem nunc vocari *Don* nemo nescit; de cuius nominis etymo conf. nott. ad IV, 48. Mannerto auctore IV, p. 78 ipse Herodotus haud vidit hunc amnem, ad cuius ripas nulla fuerit Graecorum colonia; unde factum existimat, ut eum probabiliter confuderit cum Volga. Cf. IV, 123 ibique nott. Veterum et recentiorum testimonia de *Tanai* exhibuit Tzschucke ad Mel. l. l. nott. exegg. p. 639 seq. Vol. III P. II.

ὅς ῥέει τὰ ἀνέκαθεν ἐκ λίμνης μεγάλης ὀρμεώμενος] ἀνέκαθεν de loco hic accipiendum,

aliter ac vulgo docent grammatici. Cf. nott. ad I, 170. De *Tanais fontibus*, quos alii aliunde repetunt, eiusque cursu vid. Tzschucke ad Mel. l. l. nott. exeg. p. 640 seqq. Gail. Geogr. Min. T. II p. 401 (ad Scymn. Chium fragmm. vs. 129); quo monente, plures lacum, unde provenire dicitur fluvius, in Tartariae minoris atque Russiae finibus collocant. Quem lacum ipsum esse Caspium mare, quod olim canali quodam Maeoticae paludi iunctum fuerit, contendit Dureau de la Malle Geogr. physiq. pag. 165 seq. Malim equidem cum Rittero (Vorhall. pag. 305 coll. Reichard. p. 51 et Tzschucke l. l. hic cogitare de *Ioannis lacu*, qui dicitur (*Iwan* s. *Iwanowskoe-Osero*) in confiniis guberniorum Riaesan et Tula. Völcker. Myth. Geogr. I pag. 189 seq. in his multa minus consentanea sibi reperire videtur indeque *Tanain* Herodoti non alium esse fluvium opinatur atque *Volgam*. Mannerto quoque IV, 109 Herodotus in *Tanai* fonte indicando lapsus esse videtur, cum quem pro *Tanais* fonte ille habuerit, is fluvii *Kama* probabiliter fuerit fons. De *Sauromatis* vid. nott. ad IV, 21.

ἐκδιδοῖ δὲ ἐς μέζω ἔτι λίμνην καλεομένην Μαιῆτιν, ἢ οὐρίξει Σκύθας τε τοὺς βασιλεῖς καὶ Σαυρο-
 2μάτας. ἐς δὲ Τάναϊν τοῦτον ἄλλος ποταμὸς ἐσβάλ-
 58 λει, τῷ οὐνομά ἐστι Ὑργις. Τοῖσι μὲν δὴ οὐνομα-25
 στοῖσι ποταμοῖσι οὕτω δὴ τι οἱ Σκύθαι ἐσκενάδαται.
 2 Τοῖσι δὲ κτήνεσι ἢ ποίῃ ἀναφρομένη ἐν τῇ Σκυ-
 θικῇ, ἔστι ἐπιχλωτάτη πασέων ποιέων τῶν ἡμεῖς

tidem, quae di-
 terminat Basili-
 das et Sauroma-
 tas: influit Hyr-
 gis fluvius in Ta-
 nain.

Gramen Scythi-
 cum, omnium
 amarissimum.

Ὑργις] Reliqui hoc, quam-
 quam notatur var. lect. Ὑρ-
 γις et pronum erat scribere
 Σύργις, ut infra legitur
 IV, 123, haud rara literarum
 confusione, de qua conf. ad
 Ctesiae fragm. pag. 90. Köp-
 pen. Nordgest. d. Pont. p. 62
 et olim Gatterer. in Comment.
 societ. Gotting. XIV p. 36.
 Qui idem Gatterer. (Thracien
 nach Herod. u. Thucyd. p. 19)
 hic de fluvio *Donetz* cogitat,
 probante Mannert. IV p. 79 et
 Völcker. Myth. Geogr. I p. 178
 seq., qui tamen fluvium *Syrgin*,
 de quo IV, 123, bene distin-
 gui vult. Reichard. pag. 52 ad-
 monet fluvii *Irgis*, qui Volgae
 misceatur supra Saratow ab ori-
 ente; ut Herodotus sane mirum
 errorem commisisse putandus sit.
 De quo ipse viderit vir doctus.

Cap. LVIII.

τοῖσι μὲν δὴ οὐνομαστοῖσι
 — ἐσκενάδαται] i. e. his igitur
 fluviiis maxime memorabili-
 bus Scythia est instructa. Simili
 forma ac potestate ἐσκενάδαται
 II, 138. ἐσκενάδατο VII, 62.
 66. 86 coll. I, 188. VII, 61.

ἐπιχλωτάτη] Ita recte e
 pluribus libris dedit Wesseling.
 cum herba intelligatur *bilis ple-
 nissima* et ad eam generandam

aptissima; qui idem de voce
 ἐπίχλωλος citat Plutarch. II pag.
 129. Philostr. V. Sophist. II, 8
 p. 578. Icon. II p. 828 itemque
 Ovidium, qui miram herba-
 rum Ponticae orae amaritudi-
 nem aliquoties commemorat [Ex
 Pont. III, 1, 24. 8, 16. 9,
 37. IV, 10, 18]. Atque haec
 sententia verbis sequentibus
 quoque consentanea. Quare in
 ea acquievit Schweigh., quem
 secutus est Miot sic interpre-
 tans: „une herbe, qui a la pro-
 priété de produire une très gran-
 de qualité de bile chez les
bestiaux“ itemque Italus inter-
 pres: „l'erba germinante nella
Scizia, hà fra tutte l'erbe per
 noi conosciute la virtù d'aumen-
 tare la bile.“ Qui idem herbas
 in regionibus stagnosis incultis-
 ve, quales habuisse fertur Scy-
 thia, crescentes ad bilem ani-
 malium, quae istis alantur, ma-
 xime augendam valere subiicit.
 Quae cum ita sint, satis patet,
 neque scribendum esse *εὐχλω-
 τάτη*, ut olim quis coniecit, ne-
 que *ἐπιχλωτάτη*, neque *ἐπιχλω-
 τάτη* (ob νομάς εὐχύλους
 i. e. *pascula succi plenissima*
 apud Clement. Alexand. Pac-
 dag. I p. 127, observante Wes-
 selingio) sive *εὐχλωτάτη* (quae

ἴδμεν· ἀνοιγομένοισι δὲ τοῖσι κτήνεσι ἔστι σταθμώ-
σασθαι, ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει.

59

Numina Scythi-
ca, et eorum
appellationes:
Marti soli tem-
pla et aras et
simulacra fa-
ciunt.

Τὰ μὲν δὴ μέγιστα οὕτω σφι εὐπορά ἔστι. τὰ 30
δὲ λοιπὰ νόμια κατὰ τάδε σφι διακέεται. Θεοὺς
μὲν μόνους τούσδε ἰλάσκονται· Ἰστίην μὲν μάλι-
στα· ἐπὶ δὲ, Δία τε καὶ Γῆν, νομίζοντες τὴν Γῆν
τοῦ Διὸς εἶναι γυναικα· μετὰ δὲ τούτους, Ἀπόλ-
λωνά τε καὶ οὐρανίην Ἀφροδίτην, καὶ Ἥρακλέα,
8 καὶ Ἄρεα. τούτους μὲν πάντες οἱ Σκύθαι νενομί- 35
κασι· οἱ δὲ καλεόμενοι βασιλήϊοι Σκύθαι καὶ τῶ

optimum praeberet succum) ut placuit Valckenario, qui Athenaeum citat II p. 58 E. 68 F. Nam huiusmodi herbae si hoc loco designarentur, quarum virtus sane non tam externo ex habitu, quam e sectione cognosci queat, minus bene convenient sequentia, quibus testatur Herodotus, ex apertis inspectisque animalium intestinis de herbarum indole conici posse. — ἀνοιγομένοισι Suidas (s. v. ἀνοίγει T. I p. 236) interpretatur σχιζόμενοις.

Cap. LIX.

Τὰ μὲν δὴ μέγιστα οὕτω σφι εὐπορά ἔστι] i. e. „*Maximis igitur hisce utuntur commodis.*“ — Ad ἰλάσκονται in seqq. conf. Eustath. ad Homer. pag. 978, 18 s. 967, 1. — ἐπὶ δὲ hic valet deinde, tum vero, ubi licet suppleas ταύτη sc. Ἰστίην, ut in simili locutione πρὸς δέ. Cf. VII, 219. VIII, 67. 93. 113, alia apud Schweighaeus. in Lex. Herod.

De Venere Urania conf. quae notata sunt ad I, 105. 131. Quam ad matrem illam omnium

rerum in natura, sive vim illam procreatricem, quā ex aqua omnia proveniant, relatam volunt, per omnes fere Asiae plagas cultam vario modo variisque cognominibus.

καὶ Ἥρακλέα καὶ Ἄρεα] Haec Ritter. Erdkunde II p. 838 ad priscam illam refert famam antiquitas maxime pervulgatam de rege quodam sapientissimo, qui aurea vixerit aetate, et apud Phoenices vocetur *Malekart-es*, apud Graecos *Hercules*, apud Romanos *Mars*, apud alios Graecos Scythasque *Ares*. Atque alio loco II p. 793 Martis cultum ad Calybum gentem et ipsam Scythicam, Ponti acolam et ferri tractandi arte praestantem refert: quo eodem relata vult, quae tradita exstant IV, 62 et apud Amnian. Marcell. XXXI, 2 p. 673 de Hunnis Martem sub ensis in terram fixi specie colentibus.

νενομίκασι] Sic infra νηοὺς οὐ νομίζουσι ποιέειν et: τούτω δὲ νομίζουσι. Cf. IV, 63 et nott. ad I, 131. Mox cum Schweigh. et Gaisf. inserui κα-

4 Ποσειδέωνι θύουσι. οὐνομάζεται δὲ Σκυθιστὶ,
 Ἰστίη μὲν, Ταβιτί· Ζεὺς δὲ ὀρθότατα. κατὰ γνώ-
 μην γε τὴν ἐμὴν, καλεόμενος Παπαῖος· Γῆ δὲ,
 Ἄπια· Ἀπόλλων δὲ, Οἰτόσυρος· οὐρανίη δὲ Ἄφρο-40

λέομενοι, quod a pluribus libris
 et edd. vulgo abest. De ipsis
 Scythis regiis conf. nott. ad
 IV, 20. Observat Görres, loco
 mox laudando, eadem fere,
 quae de Scythis h. l. referantur,
 de Mongolis tradi in fama gen-
 tis indigena. Cr. praeterea ad
 haec conferri vult Hummel. Com-
 pend. Deutsch. Alterth. cap. V
 §. 7 pag. 80 seq. et Inghirami
 Monumenti etruschi. Degli spec-
 chi mistici tab. VIII p. 161.

Ταβιτί] Refert huc De Bros-
 ses Mém. de l'Acad. d. Inscr.
 XXXV p. 497 vocem *Thamist*
 et *Tham-est*, quā *iustus* sive
perfectus indicetur *ignis*: item-
 que *Themiscyrum* (i. e. Themis-
 dis urbem) adeoque *Thermodon*
 pro *Thémodon* (Themidis flu-
 vium), cum Themis eadem sit
 atque Vesta. Anquetil, quem
 laudat Görres Mythen-gesch. I
 pag. 198 (notante Cr.) et hanc
 vocem et caeteras e lingua sacra
 Persarum (Zend.) explicare stu-
 duit. Quo auctore Ταβιτί, *ta-
 bad*, i. e. *calectus*; Παπαῖος
 a *Baba*, *pater*; Ἄπια, terra
 ab *Apria*, *pulvis*; Οἰτόσυρος
 Apollo a *Doethre*, i. e. *oculus*;
 Ἀστὶμπασα Venus Urania (ab
Artpadu) i. e. *magna regina*, ut
 apud Mongolos; Θαμιμασάδας
 Neptunus (a *Taman zadeh*) i. e.
partum adiuvans.

καλεόμενος Παπαῖος] Cum
 Gaisf. et Matth. reposui καλεό-

μενος, quod meliores libri fere-
 bant, non improbante Schwgh.,
 qui in textu vulgatam retinuit
 lectionem καλέεται. Respicit huc
 Eustath. ad Homer. II. p. 565,
 7 s. 429, 3. In voce Παπαῖος,
 sive Παππαῖος, ut apud Ori-
 gen. exstat contr. Cels. V pag.
 609, *Patris* nomen inesse pa-
 tet, qui idem, monente Eusta-
 thio, non tantum Πάπας,
 Παπίας, Πάππας dicebatur,
 verum etiam Πᾶς s. Πᾶ, ut
 mater Μᾶ. Ac praeterea huc
 referunt Iovem Πάπαν a Bi-
 thynis cultum itemque Attin,
 sic dictum teste Diodor. III, 57
 et lapidem, in quo mentio θεοῦ
 παπαίου.

Οἰτόσυρος] Vocatur Γογγό-
 συρος apud Origin. c. Cels. VI
 pag. 661 et Γοιτόσυρος apud
 Hesych. I p. 847, ob digamma
 Aeolicum, opinor, adiectum. E
 graeco etymo nomen repetere
 studet Alberti ad Hesych. l.;
 in quo explicando non magis
 Pellutiero successisse scribit
 Larcherus, qui ipse memora-
 bilem inscriptionem profert inter
 Gudianas pag. 56 nr. 2, ubi
 Οἰτόσκυρος cognomen tribuitur
 Dianae et Apollini Mithrae.
 Rittero auctore (Erdk. II pag.
 906. Vorhall. pag. 208. 268),
 qui Apollinis Scytharum Dia-
 naeque cultum ad Indica Solis
 ac Lunae refert sacra, Οἰτόσυ-
 ρος s. Γοιτόσυρος non alius est

δίτη, Ἀρτίμπασα. Ποσειδέων δὲ, Θαμιμασάδας. 308
 5 ἀγάλματα δὲ καὶ βωμοὺς καὶ νηοὺς οὐ νομίζουσι
 ποιεῖν, πλὴν Ἀρηϊ· τούτῳ δὲ νομίζουσι. Θυσίη
 δὲ ἢ αὐτῇ πᾶσι κατέστηκε περὶ πάντα τὰ ἱερά
 ὁμοίως, ἐρδομένη ᾧδε. τὸ μὲν ἱερίον αὐτὸ ἔμπε-
 2 ποδισμένον τοὺς ἔμπροσθίους πόδας ἔστηκε. ὁ δὲ 45
 θύων, ὅπισθε τοῦ κτήneos ἔστεαὺς, σπάσας τὴν ἀρ-
 χὴν τοῦ στρόφου, καταβάλλει μιν· πῆλτοντος δὲ
 τοῦ ἱεῖου, ἐπικαλεῖ τὸν θεὸν, τῷ ἂν θύῃ· καὶ
 ἔπειτα βρόχῳ περὶ ᾧν ἔβαλε τὸν ἀγέλα, σκυταλίδα 50
 δὲ ἔμβαλὼν περιάγει, καὶ ἀποπνίγει· οὔτε πῦρ ἀνα-
 καύσας, οὔτε καταρξάμενος, οὔτ' ἐπισπείσας· ἀπο-
 πνίξας δὲ καὶ ἀποδείρας, τράπεται πρὸς ἔψησιν.

60
 Ritus in sacrifi-
 cando.

atque deus Buddha, qui idem est ac Sauromatarum, aliarum gentium septentrionalium deus Tyr, s. Odin, Wodan. De quo Tu conf. Köppen Nordgest. d. Pont. p. 72. Cum Herodoteo Oitósυρος Siebelis comparat Pausaniae Oitóλινος. — De Apria conf. nott. ad IV, 5 (ad IX, 29 fin.).

Ἀρτίμπασα] Ita plures libri itemque Hesychius. Alii Ἀρίππασα, alii cum Origen. l. l. Ἀργίμπασα. Totam terram designari contendunt adeoque Germanorum Hertham. De quo alii viderint, me peritiores. — Mox cum Gaisf. dedimus Θαμιμασάδας; in quo ipso Neptuni titulo libri scripti valde variant. Equidem nil decerno.

Cap. LX.

περὶ πάντα τὰ ἱερά] i. e. in omnibus sacrificiis s. sacris; nisi, quae Larcheri est sententia, ἱερά sunt loca sacris faciundis destinata. Sequens ἐρδομένη

ex h. l. Wesseling. ad IX, 19, ubi similiter ἱερά ποιεῖν; coll. VI, 57.

σπάσας τὴν ἀρχὴν τοῦ στρόφου] *Attracto capite loramenti* interpretatur L. Bos. Observ. critt. cp. 2, probante Valckenario, qui τὴν ἀρχὴν τοῦ στρόφου Herodoto esse observat τὸ ἄκρον τοῦ δεσμοῦ, *funis extremitatem*. Hinc in Lex. Seguier. p. 113, 30 στρόφον τὸν δεσμόν· Ἡρόδοτος; et Glossa Herodotea, quam ex uberiori quodam scholio imperite excerptam dicit Schweigh. στρόφος· τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν στρόφιον, ὃ ἔστιν ἐρεοῦν.

περὶ ᾧν ἔβαλε] De tmesi cf. nott. ad II, 39. 47. 85. 86 etc. Ad verbi *κατάρχεσθαι* usum cf. nott. ad II, 45. IV, 103. Wesselingius h. l. citat Kuster. ad Aristoph. Aves 960 et Valcken. ad Eurip. Phoeniss. 576. — *ἐπισπένδειν* simili in re II, 39. IV, 62 et *ἀποδείρειν* II, 39. IV, 64. V, 25.

61 Τῆς δὲ γῆς τῆς Σκυθικῆς αἰνῶς ἀξύλου ζούσης,
 2 ὧδέ σφι ἐς τὴν ἔψησιν τῶν κρεῶν ἐξεύρηται. ἐπεὰν 55
 ἀποδείρωσι τὰ ἰρήϊα, γυμνοῦσι τὰ ὀστέα τῶν κρεῶν·
 ἔπειτα ἐσβάλλουσι, ἣν μὲν τύχωσι ἔχοντες λέβητας
 ἐπιχωρίους, μάλιστα Λεσβίοισι κρητῆρσι προσεικέ-
 λους, χωρὶς ἢ ὅτι πολλῶ μέζονας· ἐς τούτους ἐσβάλ-
 λοντες, ἔψουσι ὑποκαίοντες τὰ ὀστέα τῶν ἰρητῶν.
 3 ἣν δὲ μὴ σφι παρῆ λέβης, οἱ δὲ ἐς τὰς γαστέρας 60
 τῶν ἰρητῶν ἐσβάλλοντες τὰ κρέα πάντα, καὶ παρα-
 4 μίξαντες ὕδωρ, ὑποκαίουσι τὰ ὀστέα. τὰ δὲ αἶθε-

Victimas ut co-
 quant: prosicias
 ante se porri-
 ciunt: quadru-
 pedia et equos
 maxime immo-
 laut.

C a p. LXI.

αἰνῶς ἀξύλου ζούσης] De
 voce αἰνῶς diximus ad IV, 52.
 — Ad argumentum cf. Mel. II,
 1 sub fin., „Alicubi usque adeo
 steriles ad caetera, ut qui ha-
 bitant, lignorum egentēs, ignes
 ossibus alant.“ Idem asserit
 Aelian. N. A. XII, 34. Quae
 dicentem Herodotum tantum
 loca ipsi cognita respicere ait
 Mannert. IV pag. 71, cum de
 sylvis illis Valachiae, Poloniae
 atque etiam Russiae (quae ter-
 rae ad veterem Scythiam perti-
 nuisse putantur) nihil ille cog-
 nitum habuerit. At meridiona-
 libus in Russiae tractibus, ma-
 xime illis quidem planis, ac
 praecipue in regionibus Ponto
 vicinis (quas Graecis coloniis
 occupatas Noster omnino novit
 et h. l. respexit) Crimmaeque
 quanta nunc sit lignorum inopia
 quis nescit? Ad quae respi-
 ciens Noster verissime haec re-
 tulisse putandus erit.

λέβητας ἐπιχωρίους] Prae-
 positionem ἐς his vocibus vulgo
 praemissam, e Florentino libro
 cum Gaisf. abieci, ita ut hae

HERODOT. II.

voces antecedentibus ἣν μὲν
 τύχωσι ἔχοντες adnectendae
 sint, ut recte fecit Gaisf. Mat-
 thiae retinuit ἐς. — De Lesbiiis
 poculis mihi plura non constant,
 nec quidquam hac de re allatum
 reperi in Plehn. Lesbiacc. libro,
 qui Berolini 1826 prodiit. Vini
 feracem fuisse insulam viaum-
 que etiam in alias regiones de-
 portatum esse novimus, quin
 ipsos incolas comissionibus
 deditos. Vid. ibid. p. 97. 122.
 — Ad verba χωρὶς ἢ ὅτι conf.
 Matth. §. 611, 4 pag. 1237.

οἱ δὲ ἐς τὰς γαστέρας κ. τ.
 λ.] De particula δέ conf. nott.
 ad II, 39. Ad argumentum loci
 haec scribit Wesselingius: „Sunt
 in Aelian. N. A. XII, 34 hinc
 derivata. In pellibus coquendi
 morem Arabes Beduinos pro-
 basse Reiskius significavit; Sco-
 tos olim etiam Barnesius ad
 Euripid. Cyclop. 359 et hunc
 usque in diem Tartarorum plu-
 res Witsen in Tartariae De-
 script. pag. 659.“ Quibus Lar-
 cherus addit Ezechielis locum
 XXIV, 5. — In seqq. χωρεῖν
 valet capere, continere, ut I,
 51. 70. 192.

ται κάλλιστα· αἱ δὲ γαστέρες χωρέουσι εὐπετέως τὰ κρέα ἐψιλωμένα τῶν ὀστέων. καὶ οὕτω βοῦς τε⁶⁵ ἔωυτὸν ἐξέψει, καὶ τὰ ἄλλα ἰρήϊα ἔωυτὸ ἕκαστον. 5' Ἐπεὰν δὲ ἐψηθῇ τὰ κρέα, ὁ θύσας, τῶν κρεῶν καὶ τῶν σπλάγγων ἀπαρξάμενος, ῥίπτει ἐς τὸ ἔμπροσθεν. θύουσι δὲ καὶ τὰ ἄλλα πρόβατα, καὶ ἵππους μάλιστα.

309

62

Τοῖσι μὲν δὴ ἄλλοισι τῶν θεῶν οὕτω θύουσι, 70 καὶ ταῦτα τῶν κτηνέων. τῷ δὲ δὴ Ἄρηϊ ὧδε. Κατὰ νομοὺς ἐκάστοισι τῶν ἀρχηγῶν ἐσίδρυσται σφι Ἄρηος 2 Ἴρον τοιούδε. φρυγάνων φάκελοι συννεύεται ὅσον

Martis quale templum in singulis praefecturis, qualis ara, quale simulacrum: annua et

τῶν κρεῶν καὶ τῶν σπλάγγων ἀπαρξάμενος] „Carnium et viscerum prosicias deo oblatas ante se (in ignem) proicit. Conf. III, 24. Aliud est κατάρχεσθαι IV, 60 quod fit, priusquam mactatur victima; aliud nunc ἀπαρχεσθαι, mactata et cocta victima.“ Schweigh. Tu conf. Homer. Odys. III, 444 ibique Nitzschii annot.

θύουσι δὲ καὶ τὰ ἄλλα πρόβατα] Respicit Eustath. ad Homer. Od. p. 1649, 6 s. 384, 14, ubi pro καὶ ἵππους invenitur ἵππους δέ, quod probat vir doctus in Ephemerr. Iennens. 1817 nr. 162 pag. 356. De voce πρόβατα vid. nott. ad I, 133. Pertinet huc Bekker. Anecd. pag. 112, 1 Πρόβατα· πάντα τὰ τετράποδα· Ἡρόδοτος τετάρτο.

Cap. LXII.

Κατὰ νομοὺς] i. e. in singulis praefecturis s. nomis, interprete Valckenario. Ac nemo nescit, Aegyptum κατὰ νομοὺς esse divisam, quibus singulis

νομάρχαι (II, 177), qui iidem apud Scythas commemorantur IV, 66. Apud quos in unaquaque praefectura sive pago fuisse existimes et ἀρχεῖον et sarmentorum struem Marti consecratam. Atque ἀρχεῖον, quod alias curiam, in qua senatores s. magistratus conveniant, significare constat (conf. quae in Thes. Steph. ed. Angl. Vol. II p. 2288 congesta sunt), hic de loco quodam intelligo aperto, sub diu, ubi Scythae, qui nullis uterentur aedibus, ad res publicas tractandas ac deliberandas conveniebant. Hinc recte Lange reddit: Rathplatz.

φρυγάνων φάκελοι] i. e. virgarum s. sarmentorum, surculorum fasces. Hinc recte Ammonius de differ. vocc. p. 141 φάκελος explicat φορτίον ξύλων. Tu cf. Herod. IV, 67 Euripid. Cyclop. 241. Ad συννεύεται conf. Matth. Gr. Gr. pag. 475. Citat haec Etymol. magn. pag. 599, 33. Eustath. ad II. VII p. 566, 17 s. 689, 12. — Ad ὅσον τε (ferme, cir-

τ' ἐπὶ σταδίου τρεῖς μῆκος καὶ εὖρος, ὕψος δὲ
 ἔλασσον· ἄνω δὲ τούτου, τετράγωνον ἄπεδον πε-
 ποίηται· καὶ τὰ μὲν τρία τῶν κώλων ἐστὶ ἀπότομα, 75
 3 κατὰ δὲ τὸ ἐν, ἐπιβατόν. ἕτερος δὲ ἐκάστον ἀμάξας
 πενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐπιπέδου φρυγάνων· ὑπονο-
 4 στέει γὰρ δὴ αἰεὶ ὑπὸ τῶν χειμώνων. Ἐπὶ τούτου
 δὴ τοῦ ὄγκου ἀκινάκης σιδήρεος ἴδρονται ἀρχαῖος

plura sacrificia
 Martis, quam
 caeterorum Deo-
 rum: e captivis
 quotumquemque
 et quomodo im-
 molant.

citer) conf. III, 5. 30. II, 78. 96. 99 etc.

ὕψος δὲ ἔλασσον] Merito in his verbis, quibus altitudinem istius congeriei tribus stadiis minorem fuisse vult Herodotus, haeret Wesselingius, cum certus omnino *pedum cubitorum*ve modus, quo minorem illam struem indicaret scriptor, deficere videatur. „Suspiciari possis, ὕψος δὲ σταδίον ἔλασσον scripsisse Herodotum: sed et hoc incredibile, ad tantam fere altitudinem evectam esse immensam illam struem, in terra potissimum, quae ligno carebat [IV, 61].“ *Schweigh.* Libri scripti nil auxilii afferunt; sine quibus novare quid minime equidem audeam. — In seqq. pro ἄπεδον aliquot libri ἐπίπεδον. At bene Hesych. I p. 431 ἄπεδον· ὁμαλὸν, ἰσόπεδον, ἐπίπεδον. De loco *plano*, s. de *planitie* invenitur I, 110. IX, 25. 102. Quare inter voces, ubi ἄλφα intensivum reperitur, recte retulit Doederlein. in Commentat. de ἄλφα intens. Graecc. (Erlang. 1830) pag. 13.

ὑπονοστέει γὰρ δὲ] Hoc intelligendum de strue, quae a tempestatibus hibernis deorsum quasi eat, s. subsideat indeque

magis magisque, s. paulatim minor fiat. Cf. I, 191.

Ἐπὶ τούτου δὴ τοῦ ὄγκου] Libri quidam pro ὄγκου exhibent σηκοῦ (ut *sacellum* s. *locus septus* intelligatur), ex interpretamento, ut recte statuit Wesseling. ὄγκος hic indicat *molem, tumulum*. Alias vocis significationes attigit Wyttenbach. ad Plutarch. Moral. I p. 185. 579.

ἀκινάκης σιδήρεος] De *acinace*, Persico ensis genere, dixi ad III, 118. Ad argumentum loci praeter Suid. s. v. I p. 84 (ἀκινάκης· μικρὸν δόρυ Περσικόν) et Etymol. p. 48, 31 Herodotea tangentes, cf. Mela II, 1, 135: Mars omnium deus; ei pro simulacris enses et cinctoria dedicant hominesque pro victimis ferunt. Quibus similia de Alanis praedicat Ammian. Marcellin. XXXI, 2: „nec templum apud eos visitur aut delubrum —; sed gladius barbarico ritu humi figitur nudus, eumque ut Martem — colunt,“ ubi consul. interprett., Lindenbrog. et Vales. T. III p. 367 ed. Wagner. Idem de Hunnis testatur Iornandes. Atque alii quoque huius cultus apud Scythas testes exstant, quos ad Herodoti locum excitavit Valcken.

ἐκάστοισι, καὶ τοῦτ' ἔστι τοῦ Ἰσθμοῦ τὸ ἄγαλμα·⁸⁰
 τούτῳ δὲ τῷ ἀκινάκει θυσίας ἐπετείουσιν προσάγουσι
 5 προβάτων καὶ ἵππων. καὶ δὴ καὶ τοῖσδ' ἔτι πλέω
 θύουσι ἢ τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι. Ὅσοι δ' ἂν τῶν
 πολεμίων ζωργήσωσι, ἀπὸ τῶν ἑκατὸν ἀνδρῶν ἀν-
 δρα ἕνα θύουσι, τρόπῳ οὐ τῷ αὐτῷ, ᾧ καὶ τὰ
 6 πρόβατα, ἀλλ' ἕτεροῖα. ἔπειτ' ἂν οἶνον ἐπισπεί-85

v. c. Clemens Alex. Protr. T. I p. 40 Pott. Neque huc non pertinent, quae de simili lapidum lignorumque pro diis habitorum cultu apud Graecos Romanosque hic illic tradita inveniuntur, nec magis ea, quae de Carum Iove aliisque numinibus hoc modo repraesentatis et cultis, memoriae produntur. Conf. C. O. Müller. Handb. d. Archaeolog. pag. 42 seqq. Propius huc spectat, quod, monente Niebuhr. Verm. Schrift. I p. 362, idem Martis sub sacri ensis symbolo repraesentati cultus reperitur non solum apud Hunnos (ut supra vidimus) sub duce Attila, verum etiam sub Zingis-Chane apud Tartaros Mongolosve. Chalybum, qui et ipsis Scythis accensendi sint, quique ferri tractandi arte praecellentes ferrea quoque ensis symbola constituerint divina, meminit Ritter. Erdkund. II p. 789, *acinace*, Persica scil. voce designari moneus ense sive cultrum curvatum pugionis sicaeve ad instar, gentibus Scythicis proprium, quo adhuc populi illis in Asiae tractibus habitantes, ut v. c. Afgani, armati conspiciantur. Tu conf. etiam nott. ad I, 215 et Hoeck. Creta I pag. 294.

τῷ ἀνάκει] Libri quidam

ἀκινάκη. Tu conf. III, 128. Ad verba seqq. προβάτων καὶ ἵππων conf. IV, 61. — „Id observo, verba καὶ δὴ καὶ τοῖσδ' *acinaces*, quos *singulos* in regionibus depositos plus venerabantur, quam caeteros suae nationis deos, monstrare. Quae, uti vera sunt, prohibent omnem verborum novationem.“ *Wes-seling*.

ᾧ καὶ τὰ πρόβατα] Relativum aspiratum cum in his stare posse neget Struve l. l. I p. 24. 26, voculam ᾧ vel prorsus eiici vel in τῷ converti vult. Equidem a libris scriptis hic recedere non ausus sum. — In seqq. ad ἐπισπείωσι cf. IV, 59 et de usu praepositionis in verbis κατὰ τῶν κεφαλῶν Matth. Gr. Gr. p. 1152. Fischer ad Weller. III, 6 p. 178. Cum verbis: ἀποσφάζουσι — ἐς ἄγρος comparanda erunt, quae supra leguntur III, 11 ἔσφαζον — ἐς τὸν κρητῆρα. Quo eodem haud scio an pertineat structura verborum: καταχέουσι τὸ αἷμα τοῦ ἀκινάκειος. Ad argumentum loci quod attinet, humanas scil. victimas, Scythasque ab hoc crudeli more male infames *Cr.* laudat Wytttenbach. ad Plut. Morall. I, 2 p. 1036.

σῶσι κατὰ τῶν κεφαλῶν, ἀποσφάζουσι τοὺς ἀνδρώπους ἐς ἄγρος· καὶ ἔπειτα ἀνενεύκοντες ἄνω ἐπὶ τὸν ὄγκον τῶν φρυγάνων, καταχέουσι τὸ αἷμα 7 τοῦ ἀκινάκεος. ἄνω μὲν δὴ φορέουσι τοῦτο· κάτω 90 8 δὲ παρὰ τὸ ἱρὸν ποιεῦσι τάδε. τῶν ἀποσφαγόντων ἀνδρῶν τοὺς δεξιούς ὤμους πάντας ἀποτάμνοντες σὺν τῆσι χερσὶ, ἐς τὸν ἥερα εἶσι· καὶ ἔπειτα καὶ τὰ ἄλλα ἀπέρξαντες ἱρήϊα ἀπαλλάσσουνται· χεῖρ δὲ, τῆ 63 ἂν πέσῃ, κέεται, καὶ χωρὶς ὁ νεκρός. Θυσίαι μὲν νυν αὐταὶ σφι κατεστῆασι. ὑσὶ δὲ οὔτοι οὐδὲν νομίζουσι, οὐδὲ τρέφειν τὸ παράπαν ἐν τῇ χώρῃ θε-96 λουσι.

64 Τὰ δ' ἐς πόλεμον ἔχοντα ὧδέ σφι διακέεται. Ἐπεὶ τὸν πρῶτον ἄνδρα καταβάλλῃ ἀνῆρ Σκύθης, 2 τοῦ αἵματος ἐμπίνει. ὅσους δ' ἂν φονεύσῃ ἐν τῇ μάχῃ, τούτων τὰς κεφαλὰς ἀποφέρει τῷ βασιλεῖ· 1

310
Suum avertatio.

Instituta bellica:
usus varius co-
rii humani.

καὶ τὰ ἄλλα ἀπέρξαντες ἱρήϊα] i. e. ubi caetera solemnia confecerint. Ita dudum interpretatus erat H. Stephanus in Thes. Append. pag. 484. ἀπέρξαντες h. l. deducens ab ἀπέργω, ἔργω facio, conficio, perago. Quod Pauwio placuerat ἀπάρξαντες (ut sensus sit: dein alias victimas mutilantes abeunt), ei refragatur sermonis usus, qui medium flagitat verbum, recte monente Wesselin- gio, qui, si quid omnino mendosum, mallet ἀπαράξαντες i. e. ἀποκόψαντες amputantes et mutilantes. Mibi nil mutandum videtur, Stephani interpretationem nunc unice probanti; quod idem, alios ut taceam, placuisse video Schweighaeusero, qui hunc in modum haec verba reddidit: „postquam caedenda- rum reliquarum victimarum fi-

nem fecerunt:“ ut ἱρήϊα ἀπέργειν idem fere valeat atque θυσίας ἔρδειν (sacra facere, victimas caedere) ac praepositio ἀπὸ perfectionem indicet verbi- que simplicis vim adaugeat.

Cap. LXIII.

οὐδὲν νομίζουσι] Conf. I, 131. IV, 59. 117. Cr. cf. Gottleb. ad Thucyd. II, 38.

Cap. LXIV.

ἐμπίνει] Indicatur hoc verbo, ut monet Italus interpres, Scytham in vas infudisse inimici sanguinem ac dein bibisse.

τούτων τὰς κεφαλὰς ἀποφέρει τῷ βασιλεῖ] Vulgo τουτέων et βασίλῃ. Tu conf. Struve l. II p. 12. Ad argumentum Wessel. affert auctorem inter fragmm. Pythagorr. pag. 713: τοὶ δὲ Σκύθαι καλὸν νομίζοντι, ὅς ἄνδρα κανῶν, ἐκδείρας τὰν κεφαλὰν, τὸ μὲν

ἀπενείκας μὲν γὰρ κεφαλὴν, τῆς ληΐης μεταλαμβά-
 3νει τὴν ἄν λάβωσι· μὴ ἐνείκας δὲ, οὐ. ἀποδείρει
 δὲ αὐτὴν τρόπον τοιοῦτον. περιταμῶν κύκλῳ περὶ τὰ
 ὠτα, καὶ λαβόμενος τῆς κεφαλῆς ἐκσείει· μετὰ δὲ, 5
 σαρκίσας βοὸς πλευρῇ, δέψει τῆσι χερσὶ· ὄργησας
 δὲ αὐτὸ, ἅτε χειρόμακτρον ἔκτεται· ἐκ δὲ τῶν χα-
 λινῶν τοῦ ἵππου τὸν αὐτὸς ἐλαύνει, ἐκ τούτου
 4 ἐξάπτει, καὶ ἀγάλλεται. ὅς γὰρ ἄν πλεῖστα δέρματα

κόμιον πρὸ τοῦ ἵππου φορεῖ; ubi, eodem monente Wesselin-
 gio, κόμιον pars est pellis capiti
 detractae, crinibus vestita, quae
 Herodoto χειρόμακτρον, man-
 tile. Et referunt huc quoque So-
 phocl. in Oenomai fragmm. apud
 Athen. IX, 18 (79) p. 410 C.
 (coll. XII p. 524 E. ibique Casau-
 bon. et Schweigh. T. VI p. 393
 seqq.) Hesych. s. v. Σκυθιστὶ
 χειρόμακτρον. T. II p. 1222.
 Plin. H. N. VII, 2 itemque ver-
 bum ἀποσκυθίσαι (pellem ca-
 pitis cum crinibus detrudere),
 quod non a more Scytharum in
 luctu caput tondendi, sed ab
 hoc ipso Scytharum more, quo
 hostium bello interemptorum ca-
 pita pellibus nudarent iisque pro
 mantilibus uterentur, merito re-
 petunt. De quo plura Lennep.
 ad Phalarid. Epist. 13 pag. 73
 seqq.

ἐκσείει] extulit, ut Valla
 vertit. Comma ante hanc vocem
 vulgo positum, delevi cum
 Schweigh. et Gaisf., ita ut iun-
 gantur τῆς κεφαλῆς ἐκσείει et
 ad λαβόμενος mente subaudiatur
 τοῦ δέρματος. Vulgatam lectio-
 nem ἐξίει tuetur Lennep. l. l.,
 ad quam subintelligi vult τὴν
 κεφαλὴν ἐκ τοῦ δέρματος.

Schweighaeuser. recte secutus
 est Italus interpres; „*incidendo
 presso le orecchie circolarmente
 la cute e prendendolo, la scuote
 dalla testa.*“ Nec aliter fere
 Miot: „*il ecorche ces têtes en
 taillant la peau en cercle autour
 des oreilles et la détache ainsi de
 la partie osseuse.*“ — Ad σαρ-
 κίσας citant Pollucem II, 133:
 Ἡρόδοτος δὲ, Σαρκίσαι, τὸ
 τοῦ δέρματος τὴν σάρκα ἀφε-
 λεῖν. Cf. confert Posidonii
 Rhod. fragmm. pag. 135 seq.
 ibique Bake.

ὄργησας] Alii ὄργισας, id-
 que etiam Glossa Herodotea ex-
 hibet explicans μαλάξας. Ex
 Porti emendatione fluxit ὄργά-
 σας, quod Schweighaeusero (in
 Lex Herod. s. v.) placeret, nisi
 verendum, ne pro ὄργάζειν Io-
 nes dixerint ὄργίζειν. At Ruhn-
 kenio ad Timaei Lex. Plat. p.
 180 ὄργισας natum videtur ex
 ὄργησας a verbo ὄργάω, quo
 frequentior sane altera forma
 invenitur ὄργάζειν. Valet autem
 materiam s. massam quamlibet
 subigere, macerare, mollire. Plu-
 ra Ruhnken l. l. Tu etiam cf.
 IV, 199.

καὶ ἀγάλλεται] i. e. eoque
 gloriatur. Cf. Herod. IX, 109

χειρόμακτρα ἔχη, ἀνήρ ἄριστος οὗτος κέκριται.¹⁰
πολλοὶ δὲ αὐτῶν ἐκ τῶν ἀποδερμάτων καὶ χλαίνας
ἐπείνυσθαι ποιεῦσι, συρῶάπτοντες κατάπερ βαίτας.
5 πολλοὶ δὲ ἀνδρῶν ἐχθρῶν τὰς δεξιὰς χέρας, νεκρῶν
ἑόντων, ἀποδείραντες αὐτοῖσι ὄνυξι, καλύπτρας τῶν
6 φραγετρῶν ποιεῦνται. δέσμα δὲ ἀνθρώπου, καὶ¹⁵
παχὺ καὶ λαμπρὸν, ἦν ἄρα σχεδὸν δερμάτων πάν-
7 των λαμπρότατον λευκότητι. πολλοὶ δὲ καὶ ὅλους
ἀνδρας ἐκδείραντες, καὶ διατείναντες ἐπὶ ξύλων,
ἐπ' ἵππων περιφέρουσι. τὰυτα μὲν δὴ οὕτω σφι
65 **65** **νενομίσται.** Αὐτὰς δὲ τὰς κεφαλὰς, οὐ τι πάντων,
2 ἀλλὰ τῶν ἐχθίστων, ποιεῦσι τάδε. ἀποπρίσας ἕκα-20
στος πᾶν τὸ ἔνεργθε τῶν ὄφρῶν, ἐκκαθαίρει· καὶ

Pocula ex capi-
tibus inimicissi-
morum, et eo-
rum, qui apud
regem lite ceci-
derunt.

et quae ad Thucyd. VI, 41
attulit Duker. Mox scripsi αὐ-
τῶν pro αὐτέων. — Ad ἐπέ-
νυσθαι conf. Buttmann. Gramm.
Graec. mai. I p. 547 Matth. Gr.
Gr. pag. 456.

κατάπερ βαίτας] Pasto-
rum intelligit laenulas, crassio-
res ac viliores, e pellibus con-
fectas. Cf. Theocrit. III, 25
ibique Scholia.

ἦν ἄρα] Schweigh. e conie-
ctura reposuit ἦν ἄρα scil. ἦ
λευκοῦ ἀνθρώπου; quod sane
durius videtur. Nec magis loco
medebitur Stegeri emendatio
(Praef. pag. XV) pro ἦν ἄρα
scribentis εἴη ἄν. Quapropter
omnium vetistorum librorum le-
ctionem cum Matthiae equidem
restitui, ad quam tuendam
quoque faciunt ea, quae exci-
tavit C. F. Hermann. ad Lucian.
De histor. conscr. pag. 16. 17.
362. Conf. Plut. Fab. Max. 17.
Camill. 8. Est autem sensus:
„humana pellis, quae et spissa
est et candida, omnibus inde

pellibus propemodum praestat
candore.“ Ad argumentum loci
faciunt, quae de Gelonis refert
Mela II, 1 §. 130, ad IV, 109
afferenda.

Cap. LXV.

Αὐτὰς δὲ τὰς κεφαλὰς —
ποιεῦσι τάδε] i. e. *ipsis capitibus*
— *haec faciunt.* Nec alia duplicis
accusativi ratio IV, 166 coll.
VII, 156. — Ad verba seqq.
ἀποπρίσας ἕκαστος *n. t. l.* haec
adscripsit Wesseling: „Serra
postquam absciderant quod in-
fra supercilia, expurgabant ca-
pitis calvam: ἐκκαθαίρει non
spectat proxima, sed κεφαλὰς
aut κεφαλήν. Barbaram con-
suetudinem (ad Hunnos, Lon-
gobardos, Avars, Bulgaros
tramissam) habet Strabo lib.
VII p. 460 s. 300, atque alii,
de quibus cap. 26“ [ubi conf.
nott.]. — De usu particularum
μὲν et δὲ in proxime seqq. conf.
Werfer. Actt. phill. Monacc. I
pag. 96 et Herod. IV, 68. 165.

ἦν μὲν ἡ πένης, ὁ δὲ ἕξωθεν ὠμοβοέην μούνην περιτείνας, οὕτω χρᾶται· ἦν δὲ ἡ πλούσιος, τὴν μὲν ὠμοβοέην περιτείνει, ἕσωθεν δὲ περιχρυσώσας, οὕτω χρᾶται ποτηρίῳ. ποιεῦσι δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν οἰκητῶν, ἦν σφι διάφοροι γένωνται, καὶ ἦν ἐπικρατήσῃ αὐτοῦ παρὰ τῷ βασιλείῃ. ξείνων δὲ οἱ ἐλθόντων τῶν ἂν λόγον ποιέηται, τὰς κεφαλὰς ταύτας παραφέρει, καὶ ἐπιλέγει, ὥς οἱ ἕοντες οἰκητῶν πόλεμον προσεθήκαντο, καὶ σφρων αὐτὸς ἐπεκράτησε, ταύτην ἀνδραγαδίην λέγοντες. Ἄπαξ δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου ὁ νομάρχης, ἕκαστος ἐν τῷ ἔω-

66

Craterem vini praefectus quis-

τῶν ἂν λόγον ποιέηται] Deest subiecti qui dicitur nominativus plane ut II, 74. 70, ubi vid. nott. IV, 67 in fin. Quae proxime antecedunt verba: καὶ ἦν ἐπικρατήσῃ αὐτοῦ παρὰ τῷ βασιλείῃ, i. e. atque quando regis iudicio alter alteri in potestatem est traditus, recte Miot sic Gallice reddidit: „qui-ont été remis en leur pouvoir par le jugement du roi“ et in annotatione tuetur hanc interpretationem contra Larcheri errores. In eundem sensum haec expressit Italus interpres. Lange sic vernaculo sermone haec reddidit: „und wenn er ihn überwunden hat vor dem Könige.“ Minus recte, meā quidem sententiā. Namque παρὰ τῷ βασιλείῃ non aliter fere accipiendum atque III, 160: παρὰ Δαρείῳ κριτῆ. προσεθήκαντο] i. e. suscitavunt, excitavunt. Cf. VII, 229. μῆνιν προσδέσθαι, quo utroque loco inter πρὸς et πρὸ libri scripti fluctuant. De qua confusione conf. Duker. ad Thucyd. III, 44 coll. Herod. VI, 21.

— Articulum τὴν ante ἀνδραγαδίην cum recentt. edd. abieci.

Cap. LXVI.

ὁ νομάρχης] Cf. IV, 62. — In seqq. e Florentino duobusque aliis Parisinis dedi: τοῖσι ἄνδρες πολέμιοι ἀραιρημένοι ἕωσι, ubi pro τοῖσι vulgo ὄσοις δῆ; Aldina et Sancrofti liber ὄσοι δῆ; unde Schweighaeuserus reposuit τοῖσι ἂν (ob sequens ἕωσι), quem sequitur Gaisford. cum ἂν et δῆ saepius in Codd. confundantur teste Porsono in Tractt. pag. 182. At voculam ἂν, nullo libro allatam, inserere nolim. Cf. IV, 46 et infra hoc ipso in capite, ubi voculam ἂν in verbis ὄσοι δὲ ἂν αὐτῶν Mediceus, Florentinus duoque alii omittunt indeque ipse Matthiae in editione sua omisit. De forma ἀραιρημένοι cf. nott. ad I, 191. Alii codd. ἀναιρημένοι, unde Schweighaeus. auctore (in Lex. Herod. I pag. 15) vel rescribendum ἀναραιρημένοι (i. e. occisi sunt) vel ἀραιρημένοι reddendum: capti sunt, statuendumque captos ab

τοῦ νομοῦ, κινῶ κρητῆρα οἴνου, ἀπ' οὗ πίνουσι τῶν Σκυθῶν τοῖσι ἄνδρες πολέμιοι ἀραιρημένοι ἔωσι. τοῖσι δ' ἂν μὴ κατεργασμένον ἢ τοῦτο, οὐδ' ἔωσι γεύονται τοῦ οἴνου τούτου, ἀλλ' ἠτιμωμένοι ἀποκατέεται· ὄνειδος δέ σφί ἐστι μέγιστον τοῦτο. ὅσοι δὲ ἂν αὐτῶν καὶ κάρτα πολλοὺς ἄνδρας ἀναιρηκότες ἔωσι, οὗτοι δὲ σύνδυο κύλικας ἔχοντες, πίνουσι ὁμοῦ.

que in sua praefectura quotannis miscens, quibus det bibendum.

67 Μάντιες δὲ Σκυθῶν εἰσὶ πολλοὶ, οἳ μαντεύονται ῥάβδοισι ἰτείνησι πολλῆσι ᾧδε. ἐπεὰν φακέλους

Divini multi: patria divinatio e salignis virgibus: Enarees [1,

illis pro more etiam occisos esse. — In fine cap. pro ἀναιρηκότες, cuius loco Schaeferus uno libro scripto adiutus reposuit ἀραιρηκότες, Schweigh. suspicatur ἀναιρηκότες.

ὄνειδος δέ σφί ἐστι μέγιστον τοῦτο] Pertinent huc Melae verba II, 1, 118: „Ut quisque plures interemerit, ita apud eos habetur eximius. Caeterum expertem esse caedis, inter opprobria vel maximum est.“ — „Inter epulas quot quisque interfecerit referre, laetissima et frequentissima mentio: binisve poculis, qui plurimos retulere perpotant. Is inter Achetas [conf. IV, 6] honos praecipuus est. Pocula ut Esседones parentum [conf. nott. ad IV, 26], ita inimicissimorum capitibus expoliunt.“ Verba σύνδυο κύλικας ἔχοντες iuncta bina pocula habentes interpretatur Schweighaeuserus Valckenaer. secutus plura alia h. l. afferentem. Qui idem postea bene vidit, Herodotum nil aliud dicere voluisse, nisi bina singulos habere pocula. Et ita quoque accipit Matthiae Gr. Gr. pag.

266. Miot h. l. sic reddidit: „ils recoivent deux coupes pleines au lieu d'une et boivent à la fois dans l'une et l'autre.“ Italus interpretres: costoro tenendo due congiunti calici, beono ad un tratto.“ Cr. add. Heindorf. ad Platon Hipp. mai. §. 6 p. 127.

Cap. LXVII.

οἳ μαντεύονται ῥάβδοισι ἰτείνησι] i. e. qui e salignis virgibus divinant. De dativi ratione conf. Matth. Gr. Gr. pag. 724. Ad argumentum loci Wesseling. affert ligna ἰτεῖνα apud Theophrast. H. Pl. V, 4 et Schol. Nicandr. Theriacc. 612, ubi Herodotus tangitur aliorumque simul nationum ῥαβδομάντεια, quae omnino per multas orientis occidentisque plagas reperitur. De Chaldaeis idem citat Ezechiel. XXI, 21, ubi H. Grotius, et Pocock. Specim. Hist. Arab. p. 328; quibus addi vult, quae Casaubon. ad Strabon. XV p. 733 s. 1065, Lindenbrog. ad Ammian. Marcell. XXXI, 2 [ubi eadem fere de Alanis traduntur] et Bulenger. Divinat. III, 26 attulerunt. De simili quadam Germanorum

105.] a Venere divinationem habent ex tiliā.

ῥάβδων μεγάλους ἐνείκωνται, θέντες χαμαὶ, διεξι-
 λίσσουσι αὐτούς· καὶ ἐπὶ μίαν ἐκάστην ῥάβδον τι-
 θέντες, θεσπίζουσι· ἅμα τε λέγοντες ταῦτα, συνει-
 45 λέουσι τὰς ῥάβδους ὀπίσω, καὶ αὐτίς κατὰ μίαν
 συντιθεῖσι. αὕτη μὲν σφι ἡ μαντικὴ πατρῴη ἐστὶ.
 3 Οἱ δὲ Ἐνάραες, οἱ ἀνδρόγυνοι, τὴν Ἀφροδίτην σφι
 λέγουσι μαντικὴν δοῦναι. φιλύρης ὦν φλοιῶ μαν-
 4 τεύονται. ἐπεὰν τὴν φιλύρην τρίχα σχίσῃ, διαπλέ-
 κων ἐν τοῖσι δακτύλοισι τοῖσι ἑωυτοῦ, καὶ διαλύων,
 50 χρᾶ. Ἐπεὰν δὲ βασιλεὺς ὁ Σανθῆων κάμη, μετα-
 πέμπεται τῶν μαντίων ἄνδρας τρεῖς τοὺς εὐδοκι-
 μέοντας μάλιστα, οἱ τρόπον τῷ εἰρημένῳ μαντεύου-
 ται· καὶ λέγουσι οὗτοι ὡς τὸ ἐπίπαν μάλιστα τάδε,

68

Rex aegrotans, consulit vates tres: morbi causa, quod aliquis regio lares perierat perierum

divinatione Tacitus German. 10. Nec incommodum Nostrorum Wünschelruthen meminit Ritter. Erdk. II p. 907.

διεξιλέουσιν] i. e. explicant fascēs dissolutos et humi positos. Quae sequuntur: καὶ ἐπὶ μίαν ἐκάστην ῥάβδον τιθέντες, θεσπίζουσι, valent: et unamquamque virgam seorsim ponentes divinant. Ubi quae sit praepositionis ἐπὶ ratio, non satis patet. Respondent mox verba: κατὰ μίαν συντιθεῖσι, ubi distributiva praepositionis κατὰ vis neminem fugiet. — Ad structuram verborum ἅμα τε λέγοντες συνειλέουσι conf. Matth. Gr. Gr. pag. 1114.

Οἱ δὲ Ἐνάραες οἱ ἀνδρόγυνοι] Vulgo καὶ οἱ ἀνδρόγυνοι, quod etiam in Florentino legitur. De ipsa re diximus ad I, 105, ubi Stark. citavimus, qui in scriptione illic laudata p. 10 androgynorum horum non memram animi sed corporis fuisse affectionem monet, haec subii-

ciens: „Neque ex eo, quod populares illos eviratos ut vates colerent et quod veteres insanis omnino vaticinandi virtutem a diis datam esse existimarent, recte cogi posse, illos Androgynos vere fuisse insanos et delirantes, cuiquam in mentem veniet.“ Moneo ob Böttigerum, qui Vir clarissimus (vid. Kunstmytholog. p. 282) de Cybeles sacerdotibus sacro furore correptis virilitatemque inde sibi auferentibus agi cogitat, unde in eiusmodi melancholiam incidant, quā muliebrem naturam se induisse opinentur. Et conf. etiam Coraëm ad Hippocrat. De aer. ag. et locc. pag. 332. Tom. II. — Ad verba σχίσῃ διαπλέκων deest subiecti nominativus, ut IV, 65. — In fine cap. χρᾶ valet: canit oracula, divinat, ut I, 55. 62. 63. 67. 69. IV, 155. 164 etc.

Cap. LXVIII.

καὶ λέγουσι οὗτοι ὡς τὸ ἐπίπαν μάλιστα τόδε] i. e.

ὡς τὰς βασιληΐας ἰστίας ἐπιόρκηκε ὅς καὶ ὅς, λέ-
 2 γοντες τῶν ἀστῶν τὸν ἄν δὴ λέγῳσι. τὰς δὲ βα-55
 σιληΐας ἰστίας νόμος Σκύθησι τὰ μάλιστα ἐστὶ ὀμνύ-
 ναι τότε, ἑπεὰν τὸν μέγιστον ὄρκον ἐθέλωσι ὀμνύ-
 3 ναι. ἀντίκα δὲ διαλελαμμένος ἄγεται οὗτος τὸν ἄν
 δὴ φῶσι ἐπιορκῆσαι· ἀπιγμένον δὲ ἐλέγχουσι οἱ
 μάντιες, ὡς ἐπιορκήσας φαίνεται ἐν τῇ μαντικῇ τὰς 60
 βασιληΐας ἰστίας, καὶ διὰ ταῦτα ἀλγείι ὁ βασιλεὺς·
 ὁ δὲ ἀρνεῖται, οὐ φάμενος ἐπιορκῆσαι, καὶ δεινο-
 4 λογέεται. ἀρνεομένου δὲ τούτου, ὁ βασιλεὺς μετα- 312
 5 πέμπεται ἄλλους διπλησίους μάντιας. καὶ ἦν μὲν
 καὶ οὗτοι, ἐσορέωντες ἐς τὴν μαντικὴν, καταδήσωσι 65

a vatibus nomi-
 natum alii vates
 condemnant vel
 absolvunt.

et dicunt hi plerumque hoc potis-
 simum. Invenitur ὡς τὸ ἐπί-
 παν VI, 46. VII, 50. 157.
 VIII, 60 §. 3 et sine praepo-
 sita particula ὡς IV, 86 (*omni-
 no, plerumque*). Alia dabit
 Sturz. in Lex. Xenoph. II pag.
 305. Schweighaeuser. in Lex.
 Polyb. pag. 257.

ὡς τὰς βασιληΐας ἰστίας
 ἐπιόρκηκε ὅς καὶ ὅς] Ad stru-
 cturam accusativi cf. IV, 172;
 et de locutione ὅς καὶ ὅς Matth.
 Gr. Gr. pag. 907. — Ad ar-
 gumentum loci conferimus IV,
 27, ubi *Vesta Scytharum* regi-
 na, coll. IV, 59. *Regios* hic
 intelligi *Lares*, in intimis regiae
 penetralibus coli solitos obser-
 vat Wessel. At Rittero auctore
 (Vorhall. p. 91) hoc iuramen-
 tum exhibetur per maximum illud
 Solis numen, quod Indicae est
 originis atque appellationis, *Ko-
 ros*, quodque pro *Vesta* s. *Tabiti*
 apud regios *Scythas* coli opinatur.

διαλελαμμένος] Schol. Ari-
 stoph. Eccles. 1082: μέσος
 εἰλημμένος, ut IV, 94. Tu vid.

nott. ad I, 114. Vix alio modo
 Plutarchus dixit (τὸν ἀρχένα)
 διαζώσας in *Pericl.* 19 init. —
 In seqq. *δεινολογέεται*, quod
 omisit Lange in sua interpreta-
 tione, est: *graviter fert, la-
 mentatur, conqueritur*. Conf. I,
 44. Citat vocem *Pollux* II, 124,
δεινολογεῖται exhibens. Activam
 verbi formam vix invenias; de
 quo *Poppo* in *Seebod.* Neu. Ar-
 chiv. f. Phil. 1829. pag. 234.

καὶ ἦν μὲν καὶ] Schweigh.,
 quem sequitur *Gaisf.*, post μὲν
 inseruit μιν, nullo allatum co-
 dice; quod nisi fiat, μὲν mu-
 tandum in μιν. Neutrum mihi
 placet. Particulam μὲν refero ad
 sequens τοῦ δὲ ἰθῆως: de quo
 cf. ad IV, 65 notata. Verbis
καταδήσωσι ἐπιορκῆσαι re-
 spondent: ἦν δὲ ἀπολύσωσι,
 ubi *καταδῆσαι* (quod simili loco
 invenitur II, 174) *convictum*
condemnare poni pro *καταδικά-
 σαι*, cui opponatur ἀπολύσαι,
absolvere, monet *Valcken*. Ac
 de verbo ἀπολύειν, quod fre-

ἐπιροκῆσαι, τοῦ δὲ ἰθίως τὴν κεφαλὴν ἀποτάμνουσι καὶ τὰ χροῖματα αὐτοῦ διαλαγχάνουσι οἱ πρῶτοι τῶν μαντίων· ἦν δὲ οἱ ἐπελθόντες μάντιες ἀπολύσῃσι, ἄλλοι πάρεισι μάντιες, καὶ μάλα ἄλλοι. ἦν 70 ὧν οἱ πλεῦνες τὸν ἄνθρωπον ἀπολύσῃσι, δέδοκται τοῖσι πρῶτοισι τῶν μαντίων αὐτοῖσι ἀπόλλυσθαι. Ἀπολλῦσι δῆτα αὐτοὺς τρόπῳ τοιῷδε· ἐπεὰν ἄμαξαν φρυγάνων πλήσῃσι, καὶ ὑποξυῖξῃσι βοῦς, ἐμποδίσαντες τοὺς μάντιας, καὶ χέρας ὀπίσω δῆσαντες, καὶ στομάσσαντες, κατειργνῦσι ἐς μέσα τὰ φρύγανα· ὑποπρήσαντες δὲ αὐτὰ, ἀπιεῖσι φοβήσαντες 2 τοὺς βοῦς. πολλοὶ μὲν δὴ συγκατακαίονται τοῖσι μάντισι βόες, πολλοὶ δὲ περικεκαυμένοι ἀποφεύγουσι, ἐπεὰν αὐτῶν ὁ ῥυμὸς κατακαυθῆ. κατα- 3 καίουσι δὲ τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας 4 τοὺς μάντιας, ψευδομάντιας καλέοντες. τοὺς δ' ἄν

69

Modus comburendi falsos vates: rex quos interficit, eorum etiam liberos masculos interficit.

quenter sic inveniri nemo fere nescit, nonnulla citat Larcher. — Verba καὶ μάλα ἄλλοι sic vulgo vertunt: *und immer wieder andere*. In fine cap. δέδοκται valet: *decretum, constitutum est*. De structura conf. VII, 16. IX, 74.

Cap. LXIX.

ἐπεὰν ἄμαξαν φρυγάνων πλήσῃσι] φρύγανα quid sint, diximus ad IV, 62. Post ἄμαξαν Aldina duoque libri scripti inserunt *καμάρης*. Occurrit eadem vox I, 199 de curru tecto s. de tecto arcuato, quod plaustris superimponitur; unde etiam h. l. Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. pag. 369 praeferret *ἀμάξης καμάρη*, ut *plaustrum tectum* intelligeretur. Equidem a meliorum codd. auctoritate stare malui. — Mox meliores libros secutus, cum recentt. edd. dedi

ἐμποδίσαντες (*pedibus constri-*
ctis), ut IV, 60. Vulgo ἐμπεδήσαντες, quod tenuerunt Wesseling. et Valcken., qui Herodoti ἐμπεδήσαι idem valere ait atque πέδαις ἐνδῆσαι *compedibus constringere*, ut VI, 23. — στομάσσαντες, monente Wesselingio, idem ac φιμάσσαντες *os obturantes*, sicuti ad supplicium trahendis fieri solebat. — Cr. conferri vult Vales. ad Ammian. Marcellin. XXIX, 1. Tom. III p. 284 ed. Wagn.

κατειργνῦσι] sc. τοὺς μάντιας, quos vinctos manibus in tergum religatis oreque obstructo in media sarmenta infulciunt. Moneo ob Schweigh., qui in Lex. Herod. s. v. supplet τοὺς βοῦς. Supra II, 86: ἐσεργνῦσι. — In seqq. scripsi αὐτῶν et τούτων pro αὐτέων et τουτέων.

70 ἀποκτείνῃ βασιλεὺς, τούτων οὐδὲ τοὺς παῖδας λείπει, ἀλλὰ πάντα τὰ ἔρσενα κτείνει, τὰ δὲ θήλεα οὐκ ἀδικεῖ. Ὅρκια δὲ ποιεῦνται Σκύθαι ᾧδε, πρὸς τοὺς ἂν ποιέωνται. ἔς κύλικα μὲγάλῃν κερραμίνῃν οἶνον ἐγγέαντες, αἶμα συμμίσγουσι τῶν τὰ ὄρκια ταμνομένων, τύψαντες ὀπέατι ἢ ἐπιταμόντες μαχαίρῃ σμικρὸν τοῦ σώματος· καὶ ἔπειτα ἀποβάψαντες ἔς τὴν κύλικα ἀκινάκεια, καὶ οἶστους, καὶ σάγαριν, καὶ 2 ἀκόντιον. ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, κατεύχονται πολλὰ, καὶ ἔπειτα ἀποπίνουσι αὐτοὶ τε οἱ τὸ ὄρκιον ποιούμενοι, καὶ τῶν ἐπομένων οἱ πλείστου ἄξιοι.

Ritus foederis feriendi.

313

71 Ταφαὶ δὲ τῶν βασιλέων ἐν Γερόροισι εἰσὶ,

Regum sepultura: inferiae cru-

Cap. LXX.

τύψαντες ὀπέατι — σώματος] Conf. Herod. I, 74, ubi quod τὴν ὀμοχοροῖην dicit summam cutis superficiem, h. l. σμικρὸν τοῦ σώματος. Ac praeter Lucian. in Toxar. 37 et Athen. II p. 45 F. huc potissimum pertinet Mela II, 1, 120: „Ne foedera quidem incruenta sunt; sauciant se qui paciscuntur, exemptumque sanguinem ubi permiscuere, degustant. Id putant mansurae fidei pignus certissimum.“ Ubi Is. Voss. nostrum attulit locum, in quo pro ὀπέατι bene emendavit ὀπέατι, quod Hemsterhusio probatum ad Polluc. X, 141 nunc in textu exstat. Significat ὄπρας subulam et inter σκυτοτόμων instrumenta a Polluce refertur. Qui idem Pollux X, 191 affert κερραμίνῃν κύλικα. Larcherus, qui Dodwelli laudat Dissertatt. Cypriann. XIII §. 18 pag. 130, simile quid accidisse scribit Henrico III in Poloniam intrante; de quo Daniel. Hist. de Fran-

ce X pag. 532. Plures de hoc ritu qui egerunt, excitat Tzschuck. ad Pompon. Mel. l. I. nott. exegg. p. 56 Vol. III P. II. — De mediū verbi usu in locutionibus ὄρκιατέμενεσθαι, ποιεῖσθαι (foedus icere), aliis vix monere opus. Cf. IV, 201. IX, 26. — Ad κατεύχονται conf. nott. ad I, 132 coll. II, 40.

Cap. LXXI.

Ταφαὶ δὲ τῶν βασιλέων ἐν Γερόροισι εἰσὶ] βασιλέων cum Gaisf. et Matth. scripsi pro βασιλήων. Mos tumulos vel praegrandes attollendi super mortuorum, regum praecipue, cadavera non solum apud Scythas viguit, ut h. l. testatur Herodotus, verum etiam apud alias Europae borealis gentes obtinuit. De quo, nostro loco non praetermisso, Zoega De Obelisc. pag. 338, a Cr. excitatus. Hoc autem loco non alienum erit sigillatim quaedam monere de tumulis illis sepulcralibus, qui multi numero, non in Siberia tantum, verum etiam in Rus-

delissimae: tumulus feralis.

ἐς ὃ ὁ Βορυσθένης ἐστὶ προσπλωτός. ἐνθαῦτα, ἐπεὶ ἄνθρωποι ἀποθάνη ὁ βασιλεὺς, ὕρνημα γῆς μέγα ὀρύσσουσι τετραγώνον. ἐτοιμοὶ δὲ τοῦτο ποιήσαντες, 95 ἀναλαμβάνουσι τὸν νεκρὸν, κατακεκρωμένον μὲν τὸ σῶμα, τὴν δὲ νηδὺν ἀνασχισθεῖσαν, καὶ καθαρθεῖσαν, πλὴν κυπέρου κεκομμένου καὶ θυμῆματος

sia meridionali inter Borysthenem et Tanain et inde ad Volgam usque in locis aridis planisque potissimum, hodieque exstare dicuntur, unâ fere continua serie a Borysthenis ripis usque ad Ieniseam, eoque maiores atque altiores, quo propius absunt a Tanai marisque Asovici ora. Lapides super eos haud raro erectos vides, statuas figuris signisque insculptis insignes; variam in ipsis sepulcris invenis suppellectilem, argenteam adeo atque auream, ossa equina humanave, alia. Qui tumuli cum neque a Graecis erecti fuerint neque a Mongolis Zingischanidarum sub imperio (ut probabile videtur Meinersio in Actt. societ. Gott. XIII pag. 71 seqq. 74); quippe quos maximam partem (nam aliquos certe a Mongolis structos vel potius prioribus tumulis additos fuisse non est quod negemus, auctore Rennel. pag. 422 seq.) ante Mongolorum irruptiones dominatumque dudum erectos fuisse pateat; non nisi ad gentem quandam indigenam, vulgo Scytharum nomine antiquitus comprehensam referendi erunt. Vid. Ritter. Vorhalle etc. p. 246 seqq. 255 seqq. Et monet Maltebrun (Annall. d. Voyag. II pag. 152) quae nuper ad ur-

bem Kertsch (s. Panticapaeum) aperta fuerint sepulcra, ad formam ac descriptionem interiorum perquam similia fuisse sepulcris, qualia ab Herodoto h. l. describantur.

ἐς ὃ] Struve reponendum censet ἐς τό. Vid. nott. ad IV, 56.

κατακεκρωμένον μὲν τὸ σῶμα] Ad structuram conf. Matth. Gr. Gr. §. 427, b. pag. 788. — De cadaveribus cerâ obductis conf. I, 140 ibique nott. Cr. citat Zoegam De obelisc. p. 268, ubi de consimilibus aliorum populorum moribus. Sponte autem ea, quae hoc loco de Scythiis retulit pater historiae, nobis in memoriam revocant ea, quae de Aegyptiorum more corpora condiendi libro secundo cap. 86 seqq. exponuntur. Et sane complura utrique genti communia fuisse, ostendunt quae ex Hippocrate. De aer. aq. et locc. collegit Coraes ad hunc librum T. I p. 269 sq. Videtur enim Hippocrates in iis, quae de Scythiis tradit, consulto instituisse comparationes quasdam cum Aegyptiis. De voce νηδύς cf. II, 86. 87.

πλὴν κυπέρου κεκομμένου] Videtur esse Cuperus comosus Linn., de quo conf. Schneider. ad Theophrast. H. Pl. XV, 11

καὶ σελίνου σπέριματος καὶ ἀννήσου, συνεξοδαμμένην
 3 ὀπίσω, καὶ κομίζουσι ἐν ἀμάξῃ ἐς ἄλλο ἔθνος. οἱ δ' 1
 ἂν παραδέξωνται κομισθέντα τὸν νεκρὸν, ποιεῦσι τα
 περ οἱ βασιλῆϊοι Σκύθαι· τοῦ ὠτὸς ἀποτάμνονται,
 τρίχας περικείρονται, βραχίονας περιτάμνονται, μέτω-
 4 πον καὶ ῥίνα καταμύσσουνται, διὰ τῆς τε ἀριστερῆς χε-
 4 ρὸς οἴστους διαβυνέονται. ἐνθεῦτεν δὲ κομίζουσι ἐν 5
 ἀμάξῃ τὸν νέκυν τοῦ βασιλέως ἐς ἄλλο ἔθνος τῶν ἄρ-
 χουσι· οἱ δέ σφι ἔπονται, ἐς τοὺς πρότερον ἦλθον.
 5 ἔπειδ' ἂν δὲ πάντας περιέλθωσι τὸν νέκυν κομίζοντες, ἐν
 Γέροισι ἔσχατα κατοικημένοισιν εἰσι τῶν ἐθνέων τῶν
 6 ἄρχουσι, καὶ ἐν τῆσι ταφῆσι. καὶ ἔπειτα, ἔπειδ' ἂν θέωσι 10
 τὸν νέκυν ἐν τῆσι θήκησι ἐπὶ στιβάδος, παραπήξαντες
 αἰχμᾶς ἐνθεν καὶ ἐνθεν τοῦ νεκροῦ, ξύλα ὑπερ-

et in Lex. Gr. s. v. Apud Ho-
 merum Od. IV, 603 κύπειρον
 equorum est pabulum; ubi I.
 H. Voss. vertit *Galgant*. De
 suffimento ab Aegyptiis quoque
 in condiendis cadaveribus adhi-
 bito conf. II, 86 ibique nott. —
 Mox scripsi ἀννήσου e Floren-
 tino aliisque, quibus accedit
 Athenaei auctoritas IX p. 371
 D. Vulgo ἀνήσου. Communis
 forma ἀνήθος h. l. nullo libro
 scripto allata. Intelligitur au-
 tem *Anethum graveolens* Linn.,
Dill; de quo vid. I. H. Voss.
 ad Virgil. Eclog. II, 48 p. 61.

καὶ κομίζουσι ἐν ἀμάξῃ κ.
 τ. λ.] Haec cum more reges
 mortuos sepeliendi, qui in Ta-
 probanes insula etiamnum obti-
 neat, convenire observat Ritter.
 Vorhalle pag. 247. — In seqq.
 verba τοῦ ὠτὸς ἀποτάμνονται
 (partem auris sibi abscindunt)
 neglexit, quod miror, Lange.

[βραχίονας περιτάμνονται]
 „In Scythico luctu convulnera-

runt et inciderunt brachia ad
 sanguinem eliciendum. Vide VI,
 59.“ *Wesseling*. Add. Athen.
 XII p. 524 F., quae tractavit
 Lennep. ad Phalarid. Epp. pag.
 74. — Quod sequitur κατα-
 μύσσουνται valet: *sibi dilacea-
 rant, fodicant*. Simplex ἀμύσ-
 σειν III, 76. 108. Ad διαβυ-
 νέονται (*sibi transfigunt*) conf.
 II, 96.

οἱ δέ σφι ἔπονται] „Scythae
 οἱ βασιλῆϊοι, regum funera
 curantes, rite compositum ca-
 daver curru devehebant ἐς ἄλλο
 ἔθνος. Ad quos primum venis-
 sent, hi soli τοὺς βασιλῆϊοὺς
 secuti, cadaver per singulas gen-
 tes circumductum, cum illis ad-
 eoque Gerrhos usque prosequen-
 bantur: ταφαὶ τῶν βασιλῆϊων
 ἐν Γέροισιν εἰσι: leguntur ista
 paulo superius.“ *Valcken*.
 In seqq. ad vocem θήκησι conf.
 II, 67, et ad ἐνθεν καὶ ἐνθεν
 (*hinc illinc, utrinque*) IV, 175.

7 τείνουσι, καὶ ἔπειτα ῥιψὶ καταστεγάζουσι. ἐν δὲ τῇ λοιπῇ εὐρυχωρίῃ τῆς θήκης, τῶν παλλακῶν τε μίαν ἀποπνίζαντες θάπτουσι, καὶ τὸν οἰνοχόον, 15 καὶ μάγειρον, καὶ ἵπποκόμον, καὶ διήκονον, καὶ ἀγγελιηφόρον, καὶ ἵππους, καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπαρχὰς, καὶ φιάλας χρυσέας· ἀργύρω δὲ οὐδὲν οὐδὲ χαλκῷ χρέωνται· ταῦτα δὲ ποιήσαντες, 20 χουσί πάντες χῶμα μέγα, ἀμιλλεώμενοι καὶ προθυ- 72 μεόμενοι ὡς μέγιστον ποιῆσαι. Ἐνιαυτοῦ δὲ περιφερομένου, αὐτίς ποιεῦσι τοιόνδε. λαβόντες τῶν λοιπῶν θεραπεύοντων τοὺς ἐπιτηδεωτάτους· οἱ δὲ εἰσι Σκύθαι ἑγγενέες· οὔτοι γὰρ δὴ θεραπεύουσι 314 τοὺς ἂν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς κελεύσῃ, ἀργυρῶνῃτοι δὲ 2 οὔκ εἰσὶ σφι θεράποντες· τούτων ὦν τῶν διηκόνων 25 ἐπεὰν ἀποπνίξωσι πεντήκοντα, καὶ ἵππους τοὺς

Anno post alterae inferiorae crudeliores: nulli servi Scythis pecunia emti.

ῥιψὶ] „Vid. II, 96 et Dionys. Chrys. Or. XIV pag. 219 ad haec Herodotea alludentem. Barbarus contumulandi mos etsi Scythae, in sacra Christianorum transgressi, eum abdicarint, Theodoreto Or. ad Graec. IX p. 129 teste, nondum plane in Tartariae Lithuaniaeque oris cessat. Vid. Memor. Scyth. Bayeri Comment. Acad. Petrop. T. III p. 359.“ *Wesseling*. Italus interpres interpretatur *vimine flessibile, ramo di salice, stuoja, graticci*, idque ipsum praefert. Qui idem crudelem morem, quò in regis funere ministri, uxores, alii interficiuntur, attigit, de Turcis simile quid afferens. Add. Herod. V, 4 et Nicol. Damasc. fragmm. p. 155. 161 Orell. Tzschuck. ad Mel. nott. exegg. II, 2 p. 81 Vol. III P. II. Et antiquissimum Mongolorum esse morem, ut iis, qui sepeliantur, optima

quaeque in vita sc. quae habuerint, addantur in sepulcro, monet Görres Mythengesch. I pag. 198, hoc quoque afferens, quod ad Herodoti narrationem IV, 72 nonnihil facit, equis corium fuisse detractum, quod mox, repletum stramine, quatuor pedibus insistens erigatur. — Ad ἀγγελιηφόρον conf. I, 99, III, 84. 118 ibique adnot.

Cap. LXXII.

Ἐνιαυτοῦ δὲ περιφερομένου] Sponte in mentem venit Homericum illud (Odys. I, 16): *περιπλομένων ἐνιαυτῶν, volventibus annis*, ut reddit Virgil. Aen. I, 234.

ἐπεὰν ἀποπνίξωσι κ. τ. λ.] Simili modo, ut ad h. l. annotat Larcher., Sinae quidam imperator, Tartarica stirpe oriundus in coniugis mortuae tumulo plus triginta servos fertur immolasse. — αὐτῶν scripsi pro αὐτέων, ut antea τούτων pro

καλλιστεύοντας πεντήκοντα, ἐξελόντες αὐτῶν τὴν
 κοιλήν, καὶ καθήραντες, ἐμπιπλάσι ἀχύρων, καὶ
 συρῶάπτουσι· ἀψίδος δὲ ἡμισυ ἐπὶ δύο ξύλα στή-30
 σαντες ὑπτιον, καὶ τὸ ἕτερον ἡμισυ τῆς ἀψίδος ἐπ'
 ἕτερα δύο, καταπήξαντες τρώπῳ τοιούτῳ πολλὰ
 3 ταῦτα· ἔπειτα τῶν ἵππων κατὰ τὰ μήκεια ξύλα
 παχέα διελάσαντες μέχρι τῶν τραχήλων, ἀναβιβά-
 ζουσι αὐτοὺς ἐπὶ τὰς ἀψίδας· τῶν δὲ, αἱ μὲν πρό-35
 τεραι ἀψίδες ὑπέχουσι τοὺς ὤμους τῶν ἵππων· αἱ
 δὲ ὀπισθε παρὰ τοὺς μηρούς τὰς γαστέρας ὑπολαμ-
 βάνουσι· σκέλεα δὲ ἀμφότερα κατακρέμαται μετέωρα
 4 χαλινούς δὲ καὶ στόμια ἐμβalόντες ἐς τοὺς ἵππους,
 κατατείνουσι ἐς τὸ πρόσθεν αὐτῶν, καὶ ἔπειτα ἐκ
 5 πασσάλων δέουσι. τῶν δὲ δὴ νεηρίσκων τῶν ἀπο-40
 πεπνιγμένων τῶν πεντήκοντα ἕνα ἕκαστον ἀναβιβά-
 ζουσι ἐπὶ τὸν ἵππον, ὧδε ἀναβιβάζοντες· ἐπεὰν
 νεκροῦ ἑκάστου παρὰ τὴν ἄκανθαν ξύλον ὀρθὸν
 διελάσῃσι μέχρι τοῦ τραχήλου, κάτωθεν δὲ ὑπερέ-
 χει τοῦ ξύλου τούτου, τὸ ἐς τόρμον πηγνύουσι τοῦ45

τουτέων; itemque καλλιστεύον-
 τας pro vulg. καλλίστους. Nam
 καλλιστεύειν (*forma excellere*)
 haud infrequens invenitur, I,
 196. IV, 163. 180. VI, 64.
 VII, 180. VIII, 124. Quae
 Schweigh. in Lex. Herod. attulit.
 Ad κοιλήν conf. nott. ad
 II, 86. 87.

ἀψίδος δὲ ἡμισυ ἐπὶ δύο
 ξύλα στήσαντες ὑπτιον] i. e.
 ubi dimidiatum rotae circulum
 super duobus lignis supinum col-
 locarunt. Quae paulo inferius
 sequuntur verba: ἔπειτα τῶν
 ἵππων — ἐπὶ τὰς ἀψίδας, ita
 equidem intelligo: deinde, post-
 quam spissa ligna per equorum
 corpora usque ad colla secundum
 longitudinem duxerunt, equos

HERODOT. II.

imponunt dimidiatis istis circulis.
 Ad ὑπολαμβάνουσι conf.
 I, 24 ibiq. nott.

χαλινούς δὲ καὶ στόμια ἐμ-
 βαλόντες κ. τ. λ.] i. e. frena et
 habenas equis iniectas antrorum
 (ab iis sc. equis) tendunt
 et a palo suspendunt. — „Dabit
 equi tale spectaculum, ex ultima
 Tartaria transmissum, Witsen.
 Descript. Tartar. pag. 81
 ostentaturque Leidae non dissimile
 in tabula.“ Wessel. —
 In seqq. ad ἄκανθαν conf. II,
 75, ubi de ossibus s. spinis
 piscium. τόρμος est foramen, ut
 monet Wessel. ad Diodor. Sicul.
 II, 8.

κάτωθεν δὲ ὑπερέχει κ. τ. λ.]
 Videtur particula δὲ exordiri

ἄλλοι δὲ ξύλου τοῦ διὰ τοῦ ἵππου. ἐπιστήσαντες δὲ κύκλω τὸ σῆμα ἱππέας τοιούτους, ἀπελαύνουσι.

73

Sepultura caeterorum Scytharum: purgationum qui sepeliverunt.

Οὕτω μὲν τοὺς βασιλέας θάπτουσι. τοὺς δὲ ἄλλους Σκύθας, ἐπεὶ ἀποθάνωσι, περιάγουσι οἱ ἀρχοτάτω προσήκοντες κατὰ τοὺς φίλους ἐν ἀμάξῃσι κειμένους· τῶν δὲ ἕκαστος ὑποδεκόμενος εὐωχέει 50 τοὺς ἐπομένους, καὶ τῶ νεκρῶ πάντων παρατιθεῖ 2 τῶν καὶ τοῖσι ἄλλοισι, ἡμέρας δὲ τεσσεράκοντα οὕτω οἱ ἰδιῶται περιάγονται, ἔπειτα θάπτονται. Θάψαντες δὲ οἱ Σκύθαι, καθαίρονται τρόπῳ τοιῷδε. 55

apodosin, hunc fere in modum: „quando uniuscuius cadaveris iuxta spinam dorsi rectum lignum usque ad cervicem transfixerunt, iam ab imo ligni huius pars eminet, quam in foramen inserunt alterius ligni per equum ducti.“ Nam genitivi τούτου τοῦ ξύλου a sequenti relativo τὸ pendent; nec sane erat, quod distinctionem ante τὸ vulgo positam tolleret Gaisf., Werferum secutus in Actt. phill. Monacc. I, 1 p. 114 coll. p. 81. Schweigh. suspicatur τοῦτο, i. e. τοῦτο τὸ μέρος τοῦ ξύλου.

ἐπιστήσαντες δὲ κύκλω τὸ σῆμα ἱππέας τοιούτους, ἀπελαύνουσι] i. e. postquam tales equites ad monumentum circumcirca collocarunt, discedunt. Iungo equidem ἐπιστήσαντες τὸ σῆμα eo fere sensu dictum, quo στήσαντες — ἐπὶ τὸ σῆμα, minorque Schweighaeuser, qui κύκλω τὸ σῆμα iungi vult, ut idem sit atque περίξ τὸ σῆμα, cum κύκλω, ut περίξ, accusativo iungatur. Quod mihi quidem nondum persuasit, nec quem affert locum IV, 181 (πε-

ριάγουσι τὴν λίμνην κύκλω), eum huc pertinere credam.

Cap. LXXIII.

τοὺς βασιλέας] Miror Gaisfordium in textu reliquisse βασιλέας, quod equidem, Struvium l. l. I p. 16 secutus, in βασιλέας mutavi. Idem exhibuit Matthiae. — In seqq. verba κατὰ τοὺς φίλους ea fere ratione explicanda, quā I, 30: περιήγον (αὐτὸν) κατὰ τοὺς θησαυρούς coll. I, 96. — Mox cum Schweigh. et Gaisf. dedi πάντων pro ἀπάντων, quod retinuit Matthiae.

οὕτω οἱ ἰδιῶται περιάγονται] ἰδιῶται privati sunt homines, qui regibus opponuntur ac principibus. Larcherus observat, non eandem omnium Scytharum videri fuisse sepulturam, cum cadavera truncis suspensa alii putrescere sivistent, teste Silio Italico XIII, 486 coll. Plutarch. II pag. 499 D. Idem affert celeberrimi peregrinatoris, Cookii, testimonium de incolis insulae Otaheiti, qui cadavera tam diu arboribus suspendunt,

3 σμησάμενοι τὰς κεφαλὰς καὶ ἐκπλυνάμενοι, ποιεῦσι περὶ τὸ σῶμα τάδε· ἐπεὰν ξύλα στήσωσι τρία ἐς ἄλληλα κεκλιμένα, περὶ ταῦτα πύλους εἰρινέους περιτείνουσι· συμφράξαντες δὲ ὡς μάλιστα, λίθους ἐκ πυρὸς διαφανείας ἐσβάλλουσι ἐς σκάφην κειμένην

74 ἐν μέσῳ τῶν ξύλων τε καὶ τῶν πύλων. Ἔστι δέ 60
σφι κάνναβις φρυομένη ἐν τῇ χώρῃ, πλὴν παχύτη-
τος καὶ μεγάθεος, τῷ λίνῳ ἐμφορεστάτη· ταύτη δὲ
2 πολλῶ ὑπερφέρει ἢ κάνναβις. αὕτη καὶ ἀντομάτη
καὶ σπειρομένη φύεται· καὶ ἐξ αὐτῆς Θρηήικες μὲν 315
καὶ εἴματα ποιεῦνται τοῖσι λινέοισι ὁμοιότατα· οὐδ' 66
ἂν, ὅστις μὴ κάρτα τρίβων εἴη αὐτῆς, διαγνοίη,
λίνου ἢ καννάβιός ἐστι· ὃς δὲ μὴ εἶδέ κω τὴν καν-
75 νάβιδα, λίνεον δοκῆσει εἶναι τὸ εἶμα. Ταύτης ὧν
οἱ Σκύθαι τῆς καννάβιος τὸ σπέρμα ἐπεὰν λάβωσι. 70
ὑποδύνουσι ὑπὸ τοῦς πύλους, καὶ ἔπειτα ἐπιβάλ-

Cannabis apud Scythas et sponte nascitur, et sata: inde Thracum vestes. linteis quam similimae.

315

Suffimentum e semine cannabis, loco lavacri: mulieres quam litora usae, bene oleant et mundae niteant.

dum omnis caro consumpta fuerit, quo facto ossa sepeliunt.

σμησάμενοι] i. e. ubi caput suum detererunt. Cf. nott. ad III, 148. Ad πύλους εἰρινέους conf. IV, 23.

συμφράξαντες] συμφράττειν est arcte coniungere, ut nihil vacui supersit spatii. Ad verba λίθους ἐκ πυρὸς διαφανείας conf. nott. ad II, 92 et IV, 75.

Cap. LXXIV.

Ἔστι δέ σφι κάνναβις] Citat Lex. Seguiet (Bekk. Anecd. I) pag. 105, 27 et Hesych. T. II p. 138. Ipsum locum Herodoti sine iusta causa sollicitavit Valcken.

ταύτη δὲ πολλῶ ὑπερφέρει κ. τ. λ.] i. e. hac tenuis (quod scil. crassior est et maior) autem multum praestat haec cannabis, quae (s. et eo quoque scil.

praestat quod) et sponte provenit et sata; id quod in linum minime cadit. Similiter opponunt τὰ ἀντόματα φύεται et τὰ σπειρόμενα φύεται II, 94, ut monet Valcken, qui in seqq. sic olim scriptum esse coniicit: καὶ ἐξ αὐτῆς Θρηήισσαι γυναικῆτον κόσμον καὶ εἴματα ποιεῦνται. Sine causa, ut mihi videtur. Tu vid. Hesych. l. l. — Τρίβων dicitur tritus, i. e. peritus, monente Ernest. ad Aristoph. Nub. 866, ut notat Cr.

λίνου ἢ καννάβιός ἐστι] Citat Pollux VII, 72 coll. Casaubon. ad Laërt. III, 63. Ac monente Italo interprete, Herodotus primus cannabis (Hanf) mentionem fecit.

Cap. LXXV.

ὑποδύνουσι ὑπὸ τοῦς πύλους] i. e. subeunt sub pilos. Ad πύλους conf. IV, 23. Verbo

λουσι τὸ σπέρμα ἐπὶ τοὺς διαφανέας λίθους τῷ πυρί· τὸ δὲ θυμιῆται ἐπιβαλλόμενον, καὶ ἀτμίδα παρέχεται τοσαύτην, ὥστε Ἑλληνικὴ οὐδεμία ἂν μιν πυρὴ ἀποκρατήσῃ· οἱ δὲ Σκύθαι, ἀγάμενοι τῇ πυρὴ, ὠρύνονται. τοῦτό σφι ἀντὶ λουτροῦ ἔστι· 75
 2οῦ γὰρ δὴ λουῖνται ὕδατι τὸ παράπαν τὸ σῶμα. Αἱ δὲ γυναικες αὐτῶν, ὕδωρ παραχέουσαι, κατασώχουσι

ὑποδύνουσι („ils se glissent.“) indicari putat Larcherus foramen illud, per quod intrarint, perexiguum fuisse, indeque obstructum et oclusum fuisse, postquam intrarint, pilis illis undique ad humum usque demissis, ne scil. vapor elabi posset; ita ut tentorii exhibita sit species. Ac Scytharum plastra eiusmodi pilis tecta fuisse ostendit Hippocrat. De aer. aq. et loc. §. 93 T. I p. 88 Cor. De Calnuccis, qui in eiusmodi plastris tectis per deserta Astracana habitare dicuntur, recentioris peregrinatoris testimonium affert Larcherus. Plura de hoc plastrorum genere, apud Calnuccos, Kirgisos aliasque tribus nomadas Asiae usitato, quae Russi vocent *Kibitks*, Coraës ad Hippocrat. l. l. disputavit T. II pag. 274 seqq. — In seqq. ad διαφανέας λίθους conf. IV, 73 et ad παρέχεται IV, 44.

ὥστε Ἑλληνικὴ οὐδεμία ἂν μιν πυρὴ ἀποκρατήσῃ] i. e. ut nullum Graecorum caldarium id superet. οὐδεμία (pro οὐδεμία) scripsi cum Gaisf. Usum verbi ἀποκρατεῖν attigi ad IV, 50. — πυρία est caldarium s. tepidarium, ut recte notat Casaubon. ad Strabon. III p. 154 s. 232. Add. quae in Thes.

Steph. ed. Angl. T. V p. 8077 allata sunt. Alia de cellis sudatoriiis Graecorum ad h. l. excitavit Valcken. Similis cuiusdam moris, qui etiamnum apud Indos ad sinum Hudsoni habitantes obtineat, meminit Larcher. At Niebuhr. (Vermischt. Schrift. I pag. 362), quae Herodotus refert, ea ad Siberiam pertinere vult, ubi ebrietatem suffliti seminum cannabis super lapides igneos in cella arcte clausa excitent; quod ipsum cum caldariis, quibus et ipsis barbari illi usi sint, confundi a scriptore nostro arbitratur.

οἱ δὲ Σκύθαι, ἀγάμενοι τῇ πυρὴ, ὠρύνονται] i. e. *Scythae laetabundi*, s. hac desudatione delectati, clamorem ingentem atque inconditum tollunt.“ Verbum ἀγασθαι attigi ad IV, 46; de verbo ὠρύνεσθαι vid. nott. ad III, 117. Auctor, quoque est Dio Chrysost. Or. XXXII p. 378 C., apud barbaros quosdam lenem enasci ebrietatem ex rerum quarundam suffliti; tum eos gaudere, ridentes exsurgere et omnia facere, quae bene poti soleant. — In seqq. pro αὐτέων scripsi αὐτῶν.

κατασώχουσι περὶ λίθον κ. τ. λ.] i. e. conterunt in lapide duro frustra cyparissi, cedri et

περὶ λίθου τρηχύν τῆς κυπαρίσσου, καὶ κέδρου, καὶ λιβάνου ξύλου· καὶ ἔπειτα τὸ κατασωχόμενον τοῦτο, παχὺ ἔδον, καταπλάσσονται πᾶν τὸ σῶμα καὶ 80 τὸ πρόσωπον. καὶ ἅμα μὲν εὐωδὴ σφέας ἀπὸ τοῦ- του ἴσχει, ἅμα δὲ ἀπαιρέουσαι τῇ δευτέρῃ ἡμέρῃ τὴν καταπλαστὴν, γίνονται καθαρὰ καὶ λαμπρά.

76

Ξεινικοῖσι δὲ νομαίοισι καὶ οὗτοι αἰνῶς χρῶ- σθαι φεύγουσι, μή τι γε ὦν ἀλλήλων, Ἑλληνικοῖσι

Alieni a moribus externis: Anacharsis reversus ex peregrinatio-

arboris thuriferae, quae ne quis miretur, quia viā ad Scythas pervenire potuerint, cogitandum est de commercio florenti, quod Graeci, Iones praesertim, cum hisce Ponti oris habuerint. *σώχουσι* Glossae exponunt *τρίβουσι* itemque Suidas III pag. 358, quocum confert Wesseling. Nicandr. Theriac. 590. 696 ibique Schol. — *Cedrina olei* in medicandis Aegyptiorum cadaveribus mentio fit II, 87, thuris s. arboris thuriferae II, 86, ubi vid. not. — Ad verba seqq. καὶ ἔπειτα τὸ κατασωχόμενον τοῦτο — καὶ τὸ πρόσωπον cf. Matthiae §. 421 not. 2 c. p. 774. Ipsum mulierum morem ad Siberiam refert Niebuhr. l. l.

εὐωδὴ σφέας ἀπὸ τούτου ἴσχει] Supra I, 69: καὶ γὰρ τινες αὐτοὺς εὐεργεσίαι εἶχον. De usu praepositionis ἀπὸ conf. III, 23.

Cap. LXXVI.

Ξεινικοῖσι δὲ νομαίοισι — φεύγουσι] Quae scribens Herodotus Italo Interpreti respexisse videtur ad ea, quae de Aegyptiis II, 91 enarrantur. ξεινικὰ νόμια occurrunt IV, 77 fin. coll.

80 fin. I, 135. Ad αἰνῶς cf. nott. ad VI, 52.

μή τι γε ὦν κ. τ. λ.] Hermann. ad Viger. p. 804 h. l. (in quo exhibuit *μήτοι γε ὦν*) citans, haec subiecit: „Scribendum videtur *ἀλλων* pro *ἀλλήλων* [in quod idem incidisse video Schweigh.]. Locus difficilior est, quod *μή* et *ἥμισα* dicuntur non ad verbum φεύγουσι, sed ad sententiam, quae est οὐ χρῶνται, relata. Germanice particularum vim sic exprimas: *sie bedienen sich keiner fremden Einrichtungen, wirklich nicht einmal anderer Völker, der Griechen aber am wenigsten.*“ Quam interpretationem probat Schweigh. Equidem *μή τι γε ὦν ἀλλήλων* Sancrofti cod. et Florentini ex auctoritate retinui, quod Matth. Gr. Gr. §. 610, 2 pag. 1232 explicat: „um nicht zu sagen, unter einander, d. h. nicht nur nicht.“ Plura dabit C. F. Hermann. ad Lucian. de conscrib. histor. p. 182 seq. Wytttenbach. ad Plutarch. Morall. I p. 153. Est enim, si quid video, haec scriptoris sententia, ut illi omnino peregrinis abhorreant institutis, non solum suis ipsorum (i. e.

no, ob mores
externos a Sau-
lio rege fratre
interfectus: Ma-
ter Deum Cyzi-
ci: Anacharsidis
genus.

δὲ καὶ ἤμιστα, ὡς διέδεξαν Ἀνάχαρσις τε, καὶ δεύ-85
2 τερα αὐτίς Σκύλης. Τοῦτο μὲν γὰρ Ἀνάχαρσις,
ἐπεὶ τε γῆν πολλὴν θεωρήσας, καὶ ἀποδεξάμενος
κατ' αὐτὴν σοφίην πολλήν, ἐκομίζετο ἐς ἦθεα τὰ
Σκυθίων, πλέων δι' Ἑλλησπόντου, προσίσχει ἐς 316
Κύζικον, καὶ, εὔρε γὰρ τῇ Μητροὶ τῶν θεῶν ἀνά-90
γοντας τοὺς Κυζικηνοὺς ὄρτην κάρτα μεγαλοπρεπέως,

iis, quae apud alias easque di-
versas Scytharum tribus vigent)
verum etiam quam maxime Graeco-
rum. Nec aliter locum accipi
vult Letronne Journ. d. Sav.
1817 p. 46, in quo ἀλλήλων
recte ad diversas Scythiarum re-
fertur tribus, et ad verba μή τι γε
ᾧν (quae idem valeant atque μή
τι γε δῆ) suppleri vult τοῖσι
ἀλλήλων νομαίοισι χρέωνται.
Quo magis Werferi displicet
ratio in Actt. phil. Monacc. I
p. 263, qui ad negativam par-
ticulam μή τι γε cogitat χρᾶ-
σθαι, cum φεῦγειν ad ea ver-
ba, quae infinitivus adiuncta
negativa particula μὴ excipere
soleat, referri debeat.

ὡς διέδεξαν Ἀνάχαρσις τε
— Σκύλης] i. e. ut exemplo
fuerunt Anacharsis ac dein quo-
que Scyles. Male olim Ἀναχάρ-
σι et Σκύλη. De Anacharside
vid. Strabon. VII p. 303 s. p.
464 A. Scymn. Chii fragm. 119.
ibique Gail. T. II p. 400 et
imprimis Diogen. Laërt. I, 101
seqq. ibique Menag. Ac vel li-
teras sapientis Scythae scriptas
proferunt, de quibus conf. Ci-
cer. Tuscul. V, 32 et quae ibi
allata sunt ab interpretibus.
Μοx τοῦτο μὲν, ubi non sequitur
τοῦτο δέ, ut II, 99. Sed fa-

ciunt huc, quae initio cap. 78
leguntur: πολλοῖσι δὲ κάρτα
ἔτεσι ὕστερον κ. τ. λ. Attigit
haec, monente Cr., Wytttenbach.
ad Plut. Morall. I, 2 p. 768.

καὶ ἀποδεξάμενος κατ' αὐ-
τὴν σοφίην πολλήν] i. e. post-
quam multa sapientiae specimina
in ea (terra) edidit. De argu-
mento laudant interpret. ad Dioge-
gen. Laërt. I, 105. Ad locu-
tionem Wessel. confert Platon.
Hipparch. p. 228 B. ὅς ἄλλα
τε πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα σο-
φίας ἀπεδείξατο. Et cf. ipsum
Herodot. I, 59. 174. II, 36
etc. — ἦθεα in seqq. sunt do-
micilia. — In iis, quae conti-
nuo sequuntur, cum Gaisford.
sustuli δέ, quod post πλέων
vulgo inseritur quodque etiam,
libris melioribus invitis, reti-
nuit Matthiae; nec vero (ulla
intelligitur ratio, cur apodosis,
quae ab his ipsis exorditur ver-
bis (πλέων δι' Ἑλλησπόντου,
προσίσχει) adiciatur δέ; quam-
quam nescio quid durum habere
videtur iunctura: πλέων προσ-
ίσχει καὶ — εὔξατο. — προσ-
ίσχειν est appellere, tenere, ut
IV, 147. 156. VI, 99. 119.
κάρτα μεγαλοπρεπέως] Ita
dedi librorum ex auctoritate cum
recentt. edd. Vulgo: μεγαλο-

εὔξατο τῇ Μητρὶ ὁ Ἀνάχαρσις, ἣν σῶς καὶ ὑγιῆς ἀπονοστήσῃ ἐς ἑαυτοῦ, θύσειν τε κατὰ ταῦτά κατὰ τὰ ὄρα τοὺς Κυζικηνοὺς ποιεῦντας, καὶ παννυχίδα στήσειν. ὡς δὲ ἀπίκετο ἐς τὴν Σκυθικὴν,⁹⁵ καταδύς ἐς τὴν καλομένην Ὑλαίην· ἢ δ' ἔστι μὲν παρὰ τὸν Ἀχιλλήϊον Δρόμον, τυγχάνει δὲ πᾶσα ἐοῦσα δενδρέων παντοίων πλήη· ἐς ταύτην δὲ καταδύς ὁ Ἀνάχαρσις, τὴν ὄρτην πᾶσαν ἐπετέλεε τῇ θεῷ, τύμπανόν τε ἔχων, καὶ ἐκδησάμενος ἀγάλματα.

πρεπέα κάρτα. Alii libri voculam κάρτα omittunt. — De cultu *Matris Deum* apud Cyzicenos Wesseling. laudat Strab. I p. 45 s. 76 B. Cayl. Recueil d'Antiqq. II pag. 199. Add. Strab. XII pag. 575 s. 862 A. — „Cf. Valer. Flacc. Argonaut. III, 20. *Matris deum*, cuius religiones ab Argonautis repetebantur, vestigia residua in Cyzicenorū numis, ut leonis caput etc. Vid. Eckhel. D. N. V. Vol. II pag. 453 sq. Mionnet. Description de Medailles II pag. 529 seqq. et Sestini Descrizione degli Stateri antichi pag. 57 sq. Ferebantur Argonautae Cybeles signum posuisse in monte Dindymo, quod postea Constantinopoli fuerit translatum.“ Cr.

κατὰ τὰ ὄρα] Matth. retinuit ὄρα, olim vulgatum. Abest vocula τὰ, quod ita probat Struve l. I. I pag. 36, ut aliis quoque locis, ubi scripti libri fluctuant (II, 99. IV, 11. 112. VI, 88), et vel iis locis, ubi omnes quantum scimus codd. in vulgata κατὰ τὰ conspirant (IV, 162. 201. V, 89. VI, 53 coll. VI, 54, ubi κατὰπερ),

voculam τὰ delendam censeat, cum κατὰ idem valeat atque καθ' α̅. Nos in talibus a probatorum codd. auctoritate recedere nolumus.

καὶ παννυχίδα στήσειν] Cf. III, 48: ἴστασαν χορούς, ubi vid. nott. παννυχίδα, s. Pervigilia ad mysteria sive secreta spectare sacra credam, eam ipsam ob causam noctu celebrari solita. Sic παννυχίδα ποιεῖν apud Platon. Rep. I, 1. Aristoph. Ran. 373. Eurip. Hel. 1365 coll. Lobeck. Aglaopham. I pag. 651. Quos locos mihi indicavit C. F. Hermann. — De *Hylaea* conf. nott. ad IV, 9; de *Achillis cursu* nott. ad IV, 55. Mox cum Gaisf. scripsi ἐς ταύτην δὲ καταδύς, ubi vulgo δὴ pro δέ. Ad verbum ἐπιτελεῖν conf. nott. ad II, 63.

τύμπανόν τε ἔχων] Ad argumentum loci spectant Apollon. Rhod. I, 1138 et Clemens Alexandr. in Protrept. T. I p. 20 Pott.; quae bene attulit Wesseling. Ac tympana ad Cybeles sacra proxime pertinent egregieque valuisse dicuntur ad sensus excitandos in hominum rudium animis sacro quodam hor-

4 καὶ τῶν τις Σκυθῶν καταφρασθεὶς αὐτὸν ταῦτα 1
 ποιεῦντα, ἐδήμηνε τῷ βασιλεῖ Σαυλίῳ· ὁ δὲ, καὶ
 αὐτὸς ἀπικόμενος, ὡς εἶδε τὸν Ἀνάχαρσιν ποιεῦντα
 5 ταῦτα, τοξεύσας αὐτὸν ἀπέκτεινε. Καὶ νῦν, ἣν τις 5
 εἴρηται περὶ Ἀναχάρσιος, οὗ φασί μιν Σκύθαι γι-
 νώσκειν, διὰ τοῦτο ὅτι ἐξεδήμησέ τε ἐς τὴν Ἑλλάδα,
 6 καὶ ξενικοῖσι ἔθεσι διεχρήσατο. Ὡς δ' ἐγὼ ἤκουσα
 Τίμνῳ, τοῦ Ἀριαπείδεος ἐπιτρόπου, εἶναι αὐτὸν
 Ἰδανθύρσου τοῦ Σκυθῶν βασιλέως πάτρων, παῖδα
 δὲ εἶναι Γνούρου, τοῦ Λύκου, τοῦ Σπαργαπείδεος. 10
 7 εἰ ὧν ταύτης ἦν τῆς οἰκίης ὁ Ἀνάχαρσις, ἴστω ὑπὸ
 τοῦ ἀδελφεοῦ ἀποθανών. Ἰδάνθυρσος γὰρ ἦν παῖς

rore sive furore implendis. De quibus disseruit Böttiger. Kunstmytholog. pag. 281. 285 coll. pag. 294 seqq. De forma usque huius instrumenti citat Interpret. ad Athen. XIV, 38 pag. 636 A. s. 306 ed. Schweigh.; (Animadvss. T. VII pag. 466 seqq.) plura dabit Creuzer. in Symbol. III pag. 489. — ἐκδησάμενος ἀγάλματα] i. e. qui imagines (sacras sc. deorum, amuleta dixeris) e collo s. pectore suspensas sibi fecerat. Ad argumentum laudant Polyb. XXII, 20 cum adnot. T. VII p. 469 ed. Schweigh. ἀγάλματα quid sint, explicuit Ruhnken. ad Timaei Lex. Plat. pag. 6. Et faciunt huc, praeter Clementis Alexandrini l. l., ea, quae de his Cybeles sacris scribit Dionys. Halic. Antiqq. Romm. II, 19.

καταφρασθεὶς] i. e. ubi Scytharum quis eum animadvertit haec celebrantem. — καταφράζειν pro simplici φράζειν accipere licet, nisi vim quandam praec-

positione verbo simplici additam putemus, qualem in καταφρονεῖν observavimus ad I, 59. 66.

τοῦ Ἀριαπείδεος] In hoc nomine scribendo et in reliquis Schweigh. et Gaisf. secutus sum, cum scripti libri valde fluctuent. Sic pro Ἀριαπείδεος, quod meliores libri afferunt, vulgo Ἀριαπείδεος, quod ipsum Matth. retinuit. — Ad nomen Ἰδανθύρσου cf. IV, 120. 126. (ubi Sturz. ad Pherecyd. fragm. pag. 57 veram scripturam fuisse suspicatur Ἰδάνθυρος) 127. Nec aliter apud Strabonem et Plutarchum hoc nomen invenitur scriptum. Tu vid. nott. ad Ctesiam, Persicc. Excerptt. §. 16 pag. 143. — Ariapitham tutorem, ut hoc addam, intelligi negat Niebuhr. Verm. Hist. Schrift. I p. 355, cum ipse significetur rex, pater Scylae, de quo IV, 80. — De loci structura monuit Hermann. ad Viger. p. 751 coll. nott. ad Herod. IV, 5.

ἴστω — ἀποθανών] i. e. sciūt se a fratre interfectum

77 Σκυλίον· Σαύλιος δὲ ἦν ὁ ἀποκτείνας Ἀνάχαρσιν.
 Καίτοι τινὰ ἤδη ἤκουσα λόγον ἄλλον ὑπὸ Πελοπον-
 νησίων λεγόμενον, ὡς ὑπὸ τοῦ Σκυθίων βασιλέως¹⁵
 Ἀνάχαρσις ἀποπεμφθεὶς, τῆς Ἑλλάδος μαθητῆς γέ-
 νοιτο· ὀπίσω τε ἀπονοστήσας, φαίη πρὸς τὸν ἀπο-
 πέψαντα, Ἑλληνας πάντας ἀσχόλους εἶναι ἐς πᾶ-
 σαν σοφίην, πλὴν Λακεδαιμονίων· τούτοισι δὲ εἶναι
 μούνοισι σωφρόνως δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον.²⁰
 2 Ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ λόγος ἄλλως πέπαισται ὑπ' αὐ-
 τῶν Ἑλλήνων· ὁ δ' ὦν ἀνήρ, ὥσπερ πρότερον 317
 εἰρέθη, διεφθάρη. Οὗτος μὲν νυν οὕτω δὴ τι ἐπρηξε
 διὰ ξεινικά τε νόμια καὶ Ἑλληνικὰς οἰμιλίας.

Quid Peloponne-
 sii fingant illum
 de caeteris
 Graecis et de La-
 cedaemoniis di-
 sisse.

essé. Herodoteam dicendi for-
 mulam imitatus est Pausan. I,
 6 §. 8, ubi vid. Siebelis; quo
 monente potius vertendum: *uti-
 que a fratre interfectus est.* —
 Mox e Gronovii emendatione
 libris probata scripsi ἀδελφεοῦ
 pro ἀδελφιδεοῦ. Nam manu
 fratris periit Anacharsis, pa-
 truis Idanthyrsi.

Cap. LXXVII.

λόγον — λεγόμενον] Conf.
 IV, 12. — Mox edidi βασι-
 λέος pro βασιλῆος. Ad ὀπίσω
 τε ἀπονοστήσας conf. nott. ad
 III, 16.

πάντας ἀσχόλους εἶναι κ. τ.
 λ.] Sententia est: *omnes Grae-
 cos omni sapientiae studere, ex-
 ceptis Lacedaemoniis, qui soli
 hoc habent, ut prudenter ser-
 monem darent reciperentques., ut
 Schweigh. reddidit, ut prudens
 consilium et dare possent et reci-
 pere.* Ad Laconum, opinor, spec-
 tat morem, qui paucis verbis
 sed iis maxime definitis respon-
 dere animique sensa aperire so-
 leant.

ἄλλως πέπαισται] Schwgh.
 interpretatur: „*Temere per lu-
 dum narratur.*“ Namque πέ-
 παίσται nunc e pluribus codd.
 editum, accedente Valla et Eu-
 stath. ad Homeri Odys. pag.
 1594, 47 s. 306, 6 et tuente
 Wesseling. in Diss. Herod. pag.
 71. In Florentino aliisque ex-
 stat *πέπλασται*, quod tuetur
 Toup. Emendd. in Suid. II p.
 498 sic vertens: *verum haec hi-
 storia est purum putum Graeco-
 rum figmentum;* approbante
 Larchero. At *παίζειν* de iis di-
 ci, qui per iocum animi causa
 quid produunt, recte monere vi-
 detur Wesseling. Itaque *πέπαι-
 σται* haud scio an ita dictum
 sit, ut apud Plutarch. Pericl.
 24: *καὶ μετὰ παιδιᾶς τὰ πρῶ-
 τα γέγραπται.* Conf. Toup.
 ad Longin. XIV, 2 pag. 315.
 Weisk. — Voculam ἄλλως in-
 terpretantur *μάτην*. Vid. Ruhn-
 ken. ad Tim. L. Pl. pag. 199.
 Ad εἰρέθη conf. Matth. p. 454
 et Herod. IV, 156.

οὕτω δὴ τι ἐπρηξε] τι, quod

78

Scyles rex, a
matre linguam
Graecam doctus
Borysthenidem
sacpe veniens,
ibi ut Graecum
se gerit.

Πολλοῖσι δὲ κάρτα ἔτεσι ὕστερον Σκύλης, ὁ
2 Ἀριαπείδεος, ἔπαθε παραπλήσια τούτω. Ἀριαπείδει 25
γὰρ τῷ Σκυθῶν βασιλεῖ γίνεται μετ' ἄλλων παί-
δων Σκύλης· ἐξ Ἰστριηνῆς δὲ γυναικὸς οὗτος γίνε-
ται, καὶ οὐδαμῶς ἐγχωρῆς· τὸν ἢ μήτηρ αὐτῆ
3 γλωσσάν τε Ἑλλάδα καὶ γράμματα ἐδίδαξε. μετὰ 30
δὲ, χρόνῳ ὕστερον, Ἀριαπείδης μὲν τελευτᾷ δόλω
ὑπὸ Σπαργαπείδεος τοῦ Ἀγαθύρσων βασιλέος·
Σκύλης δὲ τὴν τε βασιλιῆτην παρέλαβε, καὶ τὴν
4 γυναικα τοῦ πατρὸς, τῇ οὖνομα ἦν Ὀποίη. ἦν δὲ
αὕτη ἢ Ὀποίη ἀστὴ, ἐξ ἧς ἦν Ὀρικός Ἀριαπείδει
παῖς. βασιλεύων δὲ Σκυθῶν ὁ Σκύλης, διαίτη μὲν 35
οὐδαμῶς ἠρέσκετο Σκυθικῇ, ἀλλὰ πολλὸν πρὸς τὰ
Ἑλληνικὰ μᾶλλον τετραμμένος ἦν ἀπὸ παιδευσίου
5 τῆς ἐπεπαίδευτο. ἐποίεε τε τοιοῦτο· εὗτε ἀγάγοι

a nonnullis abest libris, cum Schwgh. et Gaisf. revocavi monitu Schaeferi ad Gregor. Cor. pag. 499. Omisit Matthiae. — Ad ἔρηξε conf. III, 25 ibiq. nott. et ad ξεινικὰ νόμαια IV, 76.

Cap. LXXVIII.

Σκύλης] Monet vir doctus in Remarques sur un ouvrage etc. [vid. Excurs. ad IV, 18] p. 68 ex iis, quae et h. l. et alibi per hunc librum de Scytharum narrantur regibus, satis patere, nullam prorsus horum regum in Olbiam fuisse auctoritatem atque imperium. — Cr. ad h. l. citat Rambach. de Mileto eiusque colon. pag. 56 ibique laudat. Bayer. in Opusc. pag. 185 et Choix de Medailles d' Olbiopolis du Comte de Blarernberg (Paris 1822) pag. 13 seq.

ἐξ Ἰστριηνῆς] Urbs, a me-

ridie Istri sita trecentis stadiis a Tomis, ab Herodoto vocatur Ἰστρίη Milesiorumque colonia II, 33 [ubi vid. nott.] ab Arriano (Peripl. §. 24 coll. §. 20). Ἰστρία, cuius cives Ἰστριανοὶ apud Diodor. XIX, 73. Add. Steph. Byz. s. v. Ἰστρός. Plinio H. N. IV, 11 (18) est Istropolis. Cf. Mannert. VII p. 125 seq. et potissimum Tzschukke ad Mel. nott. exegg. (II, 2) pag. 85 Vol. III P. II. In numis exstare Ἰστριηνῶν monuit Wesseling. — In seqq. ad verba γλωσσάν τε Ἑλλάδα cf. Matth. pag. 796 et ad verba μετὰ δὲ χρόνῳ ὕστερον nott. ad III, 36. — βασιλέος rescripsi pro βασιλῆος.

διαίτη — ἠρέσκετο] Conf. Matth. Gr. Gr. §. 398, a. p. 728 et §. 411 not. p. 752.

εὗτε ἀγάγοι τὴν στρατιὴν τὴν Σκυθῶν κ. τ. λ.] τὴν

τὴν στρατιὴν τὴν Σκυθέων ἐς τὸ Βορυσθενεΐταν ἄστν, (οἱ δὲ Βορυσθενεΐται οὗτοι λέγουσι σφέας⁴⁰ αὐτοὺς εἶναι Μιλησίους,) ἐς τούτους ὅκως ἔλθοι ὁ Σκύλης, τὴν μὲν στρατιὴν καταλείπεσκε ἐν τῷ προαστείῳ, αὐτὸς δὲ ὅκως ἔλθοι ἐς τὸ τεῖχος, καὶ τὰς πύλας ἐγκληΐσειε, τὴν στολὴν ἀποθέμενος τὴν 6 Σκυθικὴν, λάβεσκε ἂν Ἑλληνίδα ἐσθῆτα. ἔχων δ' ⁴⁵ ἂν ταύτην, ἠγόραζε, οὔτε δορυφόρων ἐπομένων, οὔτε ἄλλου οὐδενός· τὰς δὲ πύλας ἐφύλασσον, μὴ τίς μιν Σκυθέων ἴδοι ἔχοντα ταύτην τὴν στολὴν· καὶ τᾶλλα ἔχρατο διαίτη Ἑλληνικῇ, καὶ θεοῖσι ἰσθὰ ἐποίηε κατὰ νόμους τοὺς Ἑλλήνων. ὅτε δὲ διατρί-50 ψειε μῆνα ἢ πλεον τούτου, ἀπαλλάσσετο, ἐνδὺς τὴν Σκυθικὴν στολὴν. ταῦτα ποιέεσκε πολλάκις· καὶ οἰκία τε ἐδείματο ἐν Βορυσθένει, καὶ γυναῖκα ἔγημε

Σκυθέων cum Schweigh. et Gaisf. dedi pro τῶν Σκυθέων, quod Matth. retinuit. De Olbia, Borysthenitarum urbe, diximus in Excurs. ad IV, 17. Atque Olbiae nomen, quod posthac Graecos constanter fere tenuisse quodque unum in numis conspicui monuimus, eam ob causam ita invaluisse videtur, observante Creuz. in Annal. Heidelberg. 1822 p. 1235, ut a Scythis accolis, qui Borysthenitae vocarentur, distinguerentur. De Milesiorum colonia itidem in Excursu diximus.

καταλείπεσκε] Paulo infra λάβεσκε ἂν. Conf. III, 119. Ad τεῖχος conf. IV, 46 et ad ἠγόραζε III, 137.

ἐν Βορυσθένει] Descendit a voce Βορυσθένης, quā et fluvius et urbs indicatur. Vid. Strabo VII pag. 306 s. 470 A. Steph. Byz. s. v. Peripl. Pont.

Eux. §. 12 p. 218 seq. T. III Gail. Moneo, quoniam fuisse vido, (conf. Mannert. IV pag. 439), qui urbem fingerent Βορυσθενίς, qualis nulla unquam fuit. Vid. Creuzer l. l. coll. Koehler. Mém. sur l. course — Achille p. 202. Idem in aliis quoque obvium, ut idem et urbis et fluvii esset nomen.

γυναῖκα ἔγημε ἐς αὐτά] „Plenius ἔγημε καὶ ἠγάγετο ἐς αὐτά, ut IX, 107 Lysias de caed. Eratosth. 2. ἔδοξέ μοι γῆμαι καὶ γυναῖκα ἠγαγόμεν εἰς τὴν οἰκίαν.“ Wesseling. — „Et quam illic sumsit uxorem, in istas aedes deduxit, s. aedes sibi curavit in urbe construi Borysthenide atque in istas aedes uxorem duxit indigenam.“ Ἀγεσθαι γυναῖκα quum idem vulgo notaret ac γαμεῖν, novator Herodotus γαμεῖν ἐς οἰκία γυναῖκα dixit, quoniam plena

79 ἐς αὐτὰ ἐπιχωρίην. Ἐπεὶ τε δὲ ἔδεέ οἱ κακῶς γε-
 νέσθαι, ἐγένετο ἀπὸ προφάσιος τοιῆσδε. ἐπεθύμησε 318
 Διονύσῳ Βακχείῳ τελεσθῆναι· μέλλουσι δὲ οἱ 56
 ἐς χεῖρας ἄγεσθαι τὴν τελετὴν, ἐγένετο φάσμα μέ-
 2 γιστον. ἦν οἱ ἐν Βορυσθενείτων τῇ πόλι οἰκίης
 μεγάλης καὶ πολυτελέος περιβολῇ, τῆς καὶ ὀλίγῳ τι
 πρότερον τούτων μνήμην εἶχον, τὴν τε περίξ λευ-
 κοῦ λίθου σφίγγες τε καὶ γρούπες ἕστασαν· ἐς ταύ-60

Initiatur Baccho:
 quodam ei
 ostentum factum,
 ne initiaretur:
 Scytharum pri-
 mores a Borys-
 thenita quodam
 in murum admis-
 si, regem bac-
 chantem conspi-
 ciunt.

phrasi dicebant et Graeci *domum uxorem ducere* ἄγεσθαι εἰς οἶ-
 κον.“ *Valcken.* alia excitans
 de hoc dicendi usu, quem atti-
 gimus ad I, 34. 59. II, 45
 ibiq. nott.

Cap. LXXIX.

Ἐπεὶ τε — κακῶς γενέσθαι]
 Ad locutionem conf. supra I, 8
 ibique nott.

Διονύσῳ Βακχείῳ τελεσθῆ-
 ναί] Cum *Olbia* urbs olim quo-
 que vocaretur *Σαβία**) (a *Sabo*
s. Sabazio, quod Bacchi fuit
 nomen apud Thracas Phryges-
 que, gentes una eademque stir-
 pe oriundas), hic prisco aevo
 coloniam Thracico-Phrygicam,
 Graecis nonnullis admixtis, fu-
 isse statuit Creuzer. l. l. pag.
 1236; unde factum, ut Bacchi
 sacra Phrygico-Thracica in hac
 Ponti ora obtinerent, ipseque
 Scyles posthac in Thraciam con-
 fugerit. Neque huc non facit
 Hippolai promontorium, de quo
 IV, 53. Et postea quoque quam
 Graeci Milesii Olbiam deduxis-
 sent coloniam, sacra haec Bac-
 chica retenta fuisse videntur,
 testibus aliquot numis nuper de-
 lectis, qui ad Bacchi et Cybe-
 les cultum spectant. Conf. Creu-

zer. l. l. pag. 1237. De Bacchi
 sacris apud Gelonos vid. IV, 109.

ἐς χεῖρας ἄγεσθαι τὴν τελε-
 τήν] i. e. quum iam in eo esset,
 ut sacris initiaretur. Ad locu-
 tionem conf. I, 126.

ὀλίγῳ τι πρότερον] Vid. IV,
 78. Sancerosti liber offert ὀλί-
 γον τι. Conf. IV, 81. VII,
 113. 239. Pro *τουτέων* scripsi
τούτων.

τὴν τε περίξ — ἕστασαν] τε
 deleverunt recentt. edd. prae-
 eunte Schaefero. Equidem vo-
 culam, quam omnes quantum
 scio codd. agnoscunt, retinui;
 quippe quae, abiectis praeser-
 tim cancellis, quibus proxime
 antecedentia verba τῆς καὶ —
 εἶχον inclusa vulgo tenentur,
 bene stare poterit. — Ad vo-
 cem *πέριξ* conf. nott. ad IV, 15,
 et de genitivo *λίθου* vid. II,
 138. Quod ad loci argumen-
 tum spectat, haec omnia ad
 cultum religionesque Indicas ad
 Ponti oras advectas relata vult
 Ritter. Vorhalle p. 226. — Ad
Sphinges Cr. conferrit vult Böt-
 tiger. Vasengemälde Hest III p.
 98. Tu vide sis quoque quae in
 Excursu ad III, 116 de *Gry-
 phis* diximus.

*) Cf. Anon. Periopl. Pont. §. 12 p. 218 T. III ed. Gail.

την ὁ θεὸς ἐνέσκηψε βέλος· καὶ ἡ μὲν κατεκρή-
 πασα. Σκύλης δὲ οὐδὲν τούτου εἵνεκα ἤσσον ἐπε-
 3 τέλεσε τὴν τελετὴν. Σκύθαι δὲ τοῦ βακχεύειν πέρι
 Ἑλλησι οὐκ εἰδίζουσι· οὐ γὰρ φασι οἴκος εἶναι θεὸν⁶⁵
 ἐξευρίσκειν τοῦτον ὅστις μαίνεσθαι ἐνάγει ἀνθρώ-
 4 πους. Ἐπεὶ τε δὲ ἐτελέσθη τῷ Βακχεῖῳ ὁ Σκύλης,
 διεπρήστευσε τῶν τις Βορυσθενεϊτέων πρὸς τοὺς
 5 Σκύθας, λέγων· „Ἡμῖν γὰρ καταγελάτε, ᾧ Σκύ-
 θαι, ὅτι βακχεύομεν καὶ ἡμέας ὁ θεὸς λαμβάνει·⁷⁰
 νῦν οὗτος ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμέτερον βασιλέα λε-
 λάβηκε, καὶ βακχεύει, καὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ μαίνεται.

ἐνέσκηψε βέλος] De voce
 ἐνσκήπτειν conf. I, 105 ibiq.
 nott. βέλος haud raro dici de
 fulmine, notavit Dissen. ad Pin-
 dar. Olymp. XI (X), 80 pag.
 136. — Ad κατεκρή conf.
 Matth. Gr. Gr. pag. 466 et ad
 ἐπετέλεσε Herod. IV, 76.

οὐ γὰρ φασι κ. τ. λ.] i. e.
 Scythae rationi consentaneum
 esse negabant, deum excogitare
 huncce (s. talem reperiri deum),
 qui homines in furorem agat.
 Ad ἐνάγειν (incitare, excitare)
 conf. III, 1, alia in Lex. He-
 rod. — οἴκος cum recentt. edd.
 scripsi pro εἴκος.

διεπρήστευσε] Intactum re-
 liqui cum Matth., quod plurimi
 libri afferebant, quorum alii
 ἐπρήστευσε, unus Sancrofti li-
 ber διεπίστευσε, quod Wesse-
 ling. interpretatur: fidem facit,
 Valla: indicium detulit, Scy-
 this dicens. Valckenaerio pla-
 cuit διέπεσε vel διέπιπτε, ut
 Borysthenitarum unus, custo-
 diis insciis, quippe urbis por-
 tis, dum rex sacris operaretur,
 oclusis, urbe elapsus esse pu-

taretur; quo sensu frequentius
 διαπεσεῖν apud Xenophontem.
 Quod merito displicuit Reizio,
 qui ipse (Praefat. p. XVIII) ex
 coniectura reposuit διεπερίσ-
 σευσε nimia loquacitate rem ef-
 futit. Schneider. in Lex. Gr.
 mavult διεδρήστευσε, quod
 idem valeat atque διέδρη (au-
 fugit, elapsus est), cum apud
 Hesychium Λοῖσται· δραπέται;
 et apud Herod. IV, 142 (quod
 Schweigh. addit) ἄδρηστα ἀν-
 δράποδα. Mihi aliquando in
 mentem venerat διέπρησεσσε egit,
 transegit. Supra IV, 24 δια-
 πρήσσονται coll. IX, 94.

Ἡμῖν γὰρ καταγελάτε] De
 structura verbi καταγελάειν mo-
 nuī ad III, 38. 155; de parti-
 cula γὰρ conf. nott. ad I, 8. —
 Ad usum verbi λαμβάνειν in
 seqq. pertinet illud φοιβόλαμ-
 πτος IV, 13.

καὶ βακχεύει, καὶ ὑπὸ τοῦ
 θεοῦ μαίνεται] Plures libri
 βακχεύει τε. — „Vel servari
 debuerat βακχεύει καὶ vel, pri-
 mo καὶ (ex κε nato) praeter-
 misso scribi: βακχεύει τε καὶ

6 εἰ δέ μοι ἀπιστέετε, ἔπεσθε, καὶ ὑμῖν ἐγὼ δείξω.“
 Εἶποντο τῶν Σκυθῶν οἱ προεστέωτες· καὶ αὐτοὺς
 ἀναγαγὼν ὁ Βορυσθενεΐτης, λάθρη ἐπὶ πύργον⁷⁵
 7 κατεῖσε. ἐπεὶ τε δὲ παρήϊε σὺν τῷ θιάσῳ ὁ Σκύ-
 λης, καὶ εἰδὼν μιν βακχεύοντα οἱ Σκύθαι, κάρτα
 συμφορὴν μεγάλην ἐποιήσαντο· ἐξελθόντες δὲ, ἐσή-
 80 μαινον πάσῃ τῇ στρατιῇ τὰ ἴδιοιεν. Ὡς δὲ μετὰ
 ταῦτα ἐξήλαυτε ὁ Σκύλης ἐς ἡθεα τὰ ἑωυτοῦ, οἱ⁸⁰
 Σκύθαι προστησάμενοι τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ Ὀκτα-
 μασάδην, γεγονότα ἐκ τῆς Τήρῳ θυγατρὸς, ἐπα-
 2 νιστέατο τῷ Σκύλῃ. ὁ δὲ, μαθὼν τὸ γινόμενον ἐπ’
 ἐωυτῷ, καὶ τὴν αἰτίην δι’ ἣν ἐποιέετο, καταφεύγει 319

80
 Scyles, amisso
 regno, profugit
 ad Sitalcem re-
 gem Thraciae,
 a quo redditus
 Octamasadi fra-
 tri, huius manu
 moritur.

ὑπὸ θεοῦ μαίνεται, *Bacchi sacris operatur Deique furit instinctu. Instinctus divino spiritu, ἐμπνευσθεὶς ὑπὸ θεοῦ, saepius ἐκ θεοῦ vel ἐκ θεῶν του κατέχεσθαι dicebatur: iunguntur et a Platone κατέχεσθαι καὶ μαίνεσθαι. Dantur loquendi formae eiusdem ferme significatus, Διονύσῳ μαίνεσθαι et ἐκ Διονύσου, ἐξ Ἄρρεος μαίνεσθαι, ἐξ Ἐρωτος, ἐκ Νυμφῶν. Verbis neutris ὑπὸ longe plurimis adiungitur [conf. Matth. Gr. Gr. §. 496, 3. 592, a.], rarius verbo μαίνεσθαι. Lucian. Dial. Deorr. XII, 1. XVIII, 2.“ *Valcken.**

κατεῖσε] i. e. collocavit. Vulgo ἐκάτισε. Valcken. primus dedit κατεῖσι; alii scripti libri κάτισε, unus Vindob. κάτισε. Sic εἶσε III, 61 et quae affert Valcken. Thucyd. VII, 82. Eurip. Phoeniss. 1195. Atque I, 88, ubi vulgo κάτισε, haud scio an idem reponendum, a Mediceo atque Florentino alla-

tum, quamquam I, 89 omnes codd. κάτισον.

κάρτα συμφορὴν μεγάλην ἐποιήσαντο] i. e. maximam calamitatem sibi habuerunt, graviter indignati sunt. Frequens haec apud Nostrum locutio, V, 5. 35. VII, 117 etc., itemque συμφορῇ χρῆσθαι, de quo vid. nott. ad I, 35.

Cap. LXXX.

ἐς ἡθεα] Conf. IV, 76. — Quod sequitur προστησάμενοι valet, postquam ducem sibi constituerunt, s. crearunt. — De *Teris* nomine Valcken. disputans, affert Thucyd. II, 29 et Schol. Aristoph. in *Acharn.* 145. — Ad formam ἐπανιστέατο cf. Matth. Gr. Gr. p. 378 et ad locutionem III, 61. 62. 63.

τὸ γινόμενον ἐπ’ ἑωυτῷ] i. e. ubi quid contra ipsum ageretur, cognovit. Non aliter fere ἐπὶ, adiuncto dativo I, 61: μαθὼν τὰ ποιούμενα ἐπ’ ἑωυτῷ. Add. IV, 154. [ibiq. nott.] VI, 88. 74. VII, 235. I, 27. Fischer. ad Weller. Gr. Gr. III,

3 ἔς τὴν Θρηϊκην. πνθόμενος δὲ ὁ Ὀκταμασάδης ταῦ-
 4 τα, ἔστρατεύετο ἐπὶ τὴν Θρηϊκην· ἐπεὶ τε δὲ ἐπὶ 85
 4 τῷ Ἰστῶ ἐγένετο, ἠντίασάν μιν οἱ Θρηϊκες. μελ-
 λόντων δὲ αὐτῶν συνάψειν, ἔπεμψε Σιτάλκης παρὰ
 τὸν Ὀκταμασάδην, λέγων τοιάδε· „Τί δεῖ ἡμέας
 ἀλλήλων πειροθῆναι; εἰς μὲν μεῦ τῆς ἀδελφεῆς 90
 5 παῖς, ἔχεις δέ μεν ἀδελφεόν. σύ τ' ἔμοι ἀπόδος
 τοῦτον, καὶ ἐγὼ σοὶ τὸν σὸν Σκύλην παραδίδωμι·
 6 στρατιῇ δὲ μήτε σὺ κινδυνεύσης, μήτ' ἐγώ.“ Ταῦτά
 οἱ πέμψας ὁ Σιτάλκης ἐπεκηρυκεύετο· ἦν γὰρ παρὰ
 τῷ Ὀκταμασάδῃ ἀδελφεὸς Σιτάλκω, πεφευγὼς τοῦ-
 7 του. ὁ δὲ Ὀκταμασάδης καταινέει ταῦτα· ἐκδιδούς 95
 δὲ τὸν ἑαυτοῦ μήτρωα Σιτάλκῃ, ἔλαβε τὸν ἀδελ-
 8 φεὸν Σκύλην. καὶ Σιτάλκης μὲν παραλαβὼν τὸν
 ἀδελφεόν, ἀπήγετο· Σκύλῳ δὲ Ὀκταμασάδης αὐτοῦ
 9 ταύτῃ ἀπέταμε τὴν κεφαλὴν. Οὕτω μὲν περιστέλ-
 λουσι τὰ σφέτερα νόμια Σκύθαι, τοῖσι δὲ παρα-1
 κτωμένοισι ξεινικοὺς νόμους τοιαῦτα ἐπιτίμια διδοῦσι.

81 Πλήθος δὲ τὸ Σκυθῶν οὐκ οἷός τε ἐγενόμην

Scytharum
 quanta multi-
 tudine

pag. 236. Blomfield. ad Aeschyl. S. c. Th. init. Alia excitat Schaefer. ad Plutarch. Vit. T. V p. 17 ed. Teubner.

ἠντίασάν μιν] Conf. II, 141. Mox dedi αὐτῶν pro αὐτέων. Ad verbum συνάψειν conf. I, 18 et ad verba ἀλλήλων πειροθῆναι I, 76. IV, 159. III, 119 ibiq. nott. Alia dabit Schweigh. in Lex. Herod. — In seqq. pro σύ τέ μοι, quod Matth. retinuit, cum Schweigh. et Gaisf. exhibui σύ τ' ἔμοι.

Ταῦτα — ἐπεκηρυκεύετο] Ammon. de differentt. vocc. pag. 56 ἐπεκηρυκεύεσθαι δὲ ἔλεγον, τὸ περὶ συμβιβάσεως καὶ σπονδῶν τὰς πόλεις κήρυκας πρὸς ἀλλήλας πέμψασθαι, ad quem

locum Valcken. in Animadverss. I, 20 pag. 79. 80, verbum hoc monet non solum de caduceatoribus publica auctoritate missis, sed de privatorum quoque hominum nunciis adhiberi. Add. Vömel. ad Demosthen. Orat. de Pac. p. 245. — De Sitalce conf. VII, 137. Post πεφευγὼς recepi τοῦτον cum Schweigh. et Gaisf. Vulgo abest.

καταινέει ταῦτα] Conf. III, 73 fin. καὶ πάντες ταῦτα ἀύνοον. — In seqq. ad παραλαβὼν conf. III, 70 init. — De locutione αὐτοῦ ταύτῃ vid. I, 189 ibiq. nott. Usus verbi περιστέλλειν attigi ad II, 147. III, 31. De ipso argumento conf. IV, 76.

do: crater Pausaniae ad os Ponti, et sextuplo maior Scythicus in Exampraco loco, [c. 52.] ab Arianta rege factus.

ἀτρικέως πυθέσθαι, ἀλλὰ διαφόρους λόγους περὶ τοῦ ἀριθμοῦ ἤκουον· καὶ γὰρ κάρτα πολλοὺς εἶναι ὅσφρας, καὶ ὀλίγους, ὡς Σκύθας εἶναι. τοσόνδε μὲν 2 τοι ἀπέφαιρόν μοι ἐς ὄψιν. Ἔστι μεταξὺ Βορουσθίνεός τε ποταμοῦ καὶ Ὑπάνιος χώρος, οὐνομα δὲ οἷ ἔστι Ἐξαμπαῖος· τοῦ καὶ ὀλίγον τι πρότερον τούτων μνήμην εἶχον, φάμενος ἐν αὐτῷ κρήνην ὕδατος πικροῦ εἶναι, ἀπ' ἧς τὸ ὕδωρ ἀπορρέει 10 3 τὸν Ὑπανιν ἄποτον ποιεῖν. ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ κέεται χαλκήϊον, μεγάθει καὶ ἐξαπλήσιον τοῦ

Cap. LXXXI.

ὡς Σκύθας εἶναι] Non aliter haec puto esse accipienda ac supra II, 135: ὡς ἂν εἶναι Ῥοδῶπιν, ubi vid. nott. — „Tota autem haec multitudinis Scythicae indicatio speciem praefert scriptoris coniectantis ac nihil definitis.“ *Wesseling.* — In proxime seqq. ἀπέφαιρον ἐς ὄψιν valet: *demonstrarunt mihi in oculos*, i. e. *oculis meis rem ipsam subiicientes.* Cf. I, 129. V, 84.

ὀλίγον τι πρότερον] Conf. IV, 52. Aliquot codd. ὀλίγῳ τι, de quo conf. IV, 79. — In seqq. pro ποιεῖ cum recentt. edd. reposui ποιεῖν.

χαλκήϊον] Non intelligitur fabri aerarii officina, ut I, 68, sed *vas aeneum*, *ahenum*, ubi vulgo supplent ἀγγεῖον; de qua ellipsi vid. Schwebel. ad Lambert. Bos. pag. 13. Et conf. ipsum Herodot. IV, 152. Ad ἐξαπλήσιον conf. III, 135. — Ad argumentum loci facit Athen. XII, 9 p. 536 A. B., ubi Nymphis enarrat, hunc craterem a Pausania, qui Mardonium ad

Plataeas vicit, dum circa Byzantii regiones commoraretur, consecratum fuisse diis, quorum statucae adhuc ad Ponti ostium conspicerentur, inscriptionemque addit, ex qua Neptuno hoc ahenum dedicatum fuisse apparet. At Rittero auctore (*Vorhalle* pag. 345) hoc aheni opus cum Graecis colonis adscribi nequeat, non nisi Cimmericorum antiquorum, qui Buddham colentes ex India occidentem versus migrarint, fuisse statuentum. Atque ipsum *Ariantae* regis nomen ad Ariam, Buddharum patriam in *Aria-Bactria*, relatum vult crateresque istius modi praegrandes ad antiquissima donaria Solis s. Buddhae in honorem. Qui illum morem, quo Scythae aequae ac Graeci in omnibus solemnibus ac sacris lebetum maximam habuerint rationem, ex India ad hasce gentes boreales transmissum esse ibique ad rem divinam faciendam maxime valuisse opinatur. Cf. p. 346 seq. — Quod ad crateris magnitudinem attinet, conferri volumus I, 51, ubi crater argenteus a Croeso Delphos

ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πόντου κρητῆρος, τὸν Πausanίης
 4 ὁ Κλεομβρότου ἀνέθηκε. ὃς δὲ μὴ εἶδε κω τοῦτον,
 ᾧδε δηλώσω· ἑξακοσίους ἀμφορέας εὐπετέως χωράει 15
 τὸ ἐν Σκυθῆσι χαλκήϊον. πάχος δὲ τὸ Σκυθικὸν
 5 τοῦτο χαλκήϊον ἐστὶ δακτύλων ἕξ. τοῦτο ὦν ἔλεγον
 οἱ ἐπιχώριοι ἀπὸ ἀρδίων γενέσθαι· βουλόμενον γὰρ
 τὸν σφέτερον βασιλέα, τῷ οὐνομα εἶναι Ἀριαντὰν,
 τοῦτον εἰδέναι τὸ πλῆθος τῶν Σκυθῶν, κελεύειν 20
 μιν πάντας Σκυθὰς ἄρδιον ἕκαστον μίαν ἀπὸ τοῦ
 οἴστου κομίσαι· ὃς δ' ἂν μὴ κομίση, θάνατον ἀπέ-
 6 λει. κομισθῆναι τε δὴ χρῆμα πολλὸν ἀρδίων, καὶ
 οἱ δόξαί ἐξ αὐτέων μνημόσυνον ποιήσαντι λιπέσθαι· 320
 ἐκ τουτέων δὴ μιν τὸ χαλκήϊον ποιῆσαι τοῦτο, καὶ 25
 ἀναθεῖναι ἐς τὸν Ἐξαμπαῖον τοῦτον. ταῦτα δὴ
 82 περὶ τοῦ πλῆθους τοῦ Σκυθῶν ἤκουον. Θωνμά-
 σια δὲ ἢ χώρη αὕτη οὐκ ἔχει, χωρὶς ἢ ὅτι ποτα-
 μούς τε πολλῶ μεγίστους, καὶ ἀριθμὸν πλείστους.
 2 ὃ δὲ ἀποθωνμάσαι ἄξιον καὶ πάρεξ τῶν ποταμῶν 30

Vestigium Her-
 culis in petra bi-
 cubitale ad Ty-
 ram fluvium.

missus memoratur et ipse sex-
 centarum amphorarum capax.

ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πόν-
 του] De Bosphoro Thracio intel-
 ligendum esse patet. Ad usum
 vocis στόμα in talibus vid. Blom-
 field. in Glossar. ad Aeschyl.
 Pers. 882. Add. Strab. VII p.
 310 p. 477 B., et Tzschucke
 ad Pompon. Mel. I, 1 nott.
 exegg. pag. 44 seq. Vol. III P.
 I. Herodotum ipsum hoc fretum
 et maria haecce visisse, recte
 ex h. l. colligere videtur Heyse
 l. l. pag. 129. — In seqq. ἄρ-
 δις est sagittae cuspis, ut I,
 215, ubi vid. Et conf. etiam
 Suid. s. v. I pag. 314.

τοῦτον εἰδέναι] Quod de
 suo Reiz. inseruit βουλόμενον
 (post τοῦτον) id cum libri igno-
 HERODOT. II.

rent, delevi cum recentt. edd.
 Pro τοῦτον unus liber Parisinus
 τούτων, quod placet Schweig-
 haeusero, quodque unice verum
 habet Letronne (Journ. d. Sav.
 1817 p. 93); quo eodem au-
 ctore retinui in seqq. μιν, quod
 libris invitis Schweigh. mutarat
 in μεν. Mox dedi μίαν pro μίην
 et in seqq. αὐτῶν et τούτων
 pro αὐτέων et τουτέων. — Ad
 verbum medium λιπέσθαι conf.
 nott. ad II, 134 et ad verba
 χρῆμα πολλόν III, 109. 130.

Cap. LXXXII.

καὶ πάρεξ τῶν ποταμῶν]
 καὶ hic valet etiam, ut Struve
 monuit l. l. pag. 28. De voce
 πάρεξ conf. nott. ad III, 97 et
 de παρέχεσθαι IV, 44. Ad lo-

καὶ τοῦ μεγάθεος τοῦ πεδίου παρέχεται, εἰρήσεται ἕχνος Ἰρακλέος φαίνουσι ἐν πέτρῃ ἐνεόν, τὸ οἶκε μὲν βήματι ἀνδρός, ἔστι δὲ τὸ μέγαθος δίπηχυν, 3 παρὰ τὸν Τύρην ποταμόν. Τοῦτο μὲν νυν τοιοῦτό ἐστι. ἀναβήσομαι δὲ ἐς τὸν κατ' ἀρχὰς ἥϊα λέξων λόγον.

35

83

Darius, Artabano fratri bellum Scythicum dissuadenti non obsecutus, movet Susis.

Παρασκευαζομένου Δαρείου ἐπὶ τοὺς Σκύθας, καὶ ἐπιπέμποντος ἀγγέλους ἐπιτάξοντας τοῖσι μὲν πεζὸν στρατὸν, τοῖσι δὲ νέας παρέχειν, τοῖσι δὲ ζεύγνυσθαι τὸν Θρηῆκιον Βόσπορον· Ἀρτάβανος ὁ

cutionem ἥϊα λέξων faciunt I, 122. 194, alia.

ἕχνος Ἰρακλέος] Conferantur, quae de Persei sandalis diximus ad II, 91 pag. 685. Ritterus (Vorhall. pag. 332 seq. 334. 341. 348 seq.) omnia Scytharum sacra ex India derivans, in hoc quoque Herculis vestigio agnoscere vult sandalium Buddhae, qui post magnam inundationem comparuerit, multum mortalibus afferens salutis, cuiusque vestigium s. sacrum pedem (*Prabat s. Sripade*) adhuc variis Indiae locis, ac sigillatim in Taprobanes insula commonstrent carminibusque celebrent. Quae iam in Graecum Herculem ille translata opinatur, coloniā Indorum scilicet ad Tyram fluvium deductā unā cum Buddhae sacris. Quin ipsam mensuram duorum cubitorum congruere ait similiaque affert nonnulla, vulgarem mensuram simili modo quae superare dicantur. Add. Barth. Die Kabiren in Teutschland. pag. 153. 168.

Cap. LXXXIII.

Παρασκευαζομένου Δαρείου]

Quae Darium moverit causa ad expeditionem instituendam, affertur supra IV, 1 coll. IV, 118. Quamquam veram belli Scythis inferendi causam haud scio an ex immoderata quadam regis ambitione gloriaeque cupidine ac regni augendi studio repetere liceat. Conf. Dahlmann. Herodot. pag. 160 seq. ζεύγνυσθαι τὸν Θρηῆκιον Βόσπορον] Unus Sancrofti liber ζευγνύναι, quod Wesselingio probatum in textum recepit Schaefer. Cf. III, 89. 90. 134. VII, 36. IV, 87. Ctes. Perss. Excerptt. 17, ubi alia quaedam attuli pag. 144 seq. [add. Tzschuck. ad Mel. II, 2 nott. exegg. Vol. III P. II pag. 116], in quibus et ipsis activum verbum reperitur. Non aliter Latini (ut illic monni): *iungere Bosporon*. ζεύγνυσθαι exstat IV, 85 idque sensu passivo. — Qui hoc loco *Bosporus* vocatur *Thracius*, is simpliciter quoque appellatur *Bosporus* (IV, 85) vel *Chalcedoniae Bosporus*. Nec tamen, quod mireris, ulla eius apud Thucydidem mentio. Cf. Gatterer. Thracien nach Herod.

Ἰστάσπεος, ἀδελφεὸς ἐὼν Δαρείου, ἔχορῆζε μηδα-
 40 μῶς αὐτὸν στρατηγὴν ἐπὶ Σκύθας ποιέεσθαι, κατα-
 2 λέγων τῶν Σκυθῶν τὴν ἀπορίην. ἀλλ', οὐ γὰρ
 ἔπειθε συμβουλευόντων οἱ χρηστὰ, ὁ μὲν ἐπέπαυτο·
 ὁ δὲ, ἐπειδὴ οἱ τὰ πάντα παρεσκεύαστο, ἐξήλαυσε
 84 τὸν στρατὸν ἐκ Σούσων. Ἐνθαῦτα τῶν Περσέων
 Οἰόβαζος ἐδεήθη Δαρείου, τριῶν ἐόντων οἱ παίδων,⁴⁵
 καὶ πάντων στρατευομένων, ἕνα αὐτῷ καταλειφθῆ-
 2 ναί. ὁ δὲ οἱ ἔφη, ὡς φίλῳ ἐόντι καὶ μετρίων δεο-
 3 μένω, πάντας τοὺς παῖδας καταλείψειν ὁ μὲν δὴ

Oeobazi Persae
 filios tres, quod
 is uni eorum pe-
 tiisset militiae
 vacationem, oc-
 cidit.

u. Thucyd. pag. 45. Kruse: Ueber Herodots Ausmess. des Pont. etc. pag. 27 coll. Rennel. pag. 426. Quo eodem pertinet *Os Ponti* (στόμα Πόντου), de quo ad IV, 81. Nunc quod neminem fugit *fretum* est *Constantinopolitanum*, haud raro etiam simplici *canalis* appellatione iudicatum. De Graeca appellatione, alia ut taceam, conf. Schol. ad Apollon. Rhod. II, 168. Et pluribus, Herodotum quoque respiciens, de hoc Bosphoro disputat Eustath. ad Dionys. Perieg. 140 et nostra aetate Tzschucke ad Mel. I, 19 nott. exegg. (Vol. III P. I) p. 569. 570.

ἔχορῆζε] i. e. orabat, rogabat. Quo eodem sensu I, 41. 152. V, 30 alibi. Iungitur, ut δεῖσθαι, alia id genus infinitivo, cuius loco subinde etiam ὄπως, ut III, 44, ubi cf. nott.

καταλέγων — τὴν ἀπορίην] καταλέγειν valet recensere, enarrare, commemorare, ut IV, 95. 50. 114 etc. ἀπορίην inopiam s. paupertatem esse negat Italus interpres, sed difficultatem Scy-

tharum terram invadendi, unde supra IV, 46 Scythae ἄμαχοί τε καὶ ἄπλοροι προσμίσγειν. Mihi non persuasit. Ad verba subsequencia ἀλλ', οὐ γὰρ ἔπειθε conf. nott. ad I, 8. 24 et add. IX, 109 coll. VIII, 137 ibique Valcken.

Cap. LXXXIV.

καταλειφθῆναι] Passivo sensu accipi monuit Matth. Gr. Gr. §. 496, 8 pag. 936. — Mox τοὺς ἐπεστεῶτας satellites intelligo adstantes, qui regem comitari consueverint. Quod codd. quidam afferunt τοὺς ἐπὶ τούτων ἐπεστεῶτας quodque Schaeferus recepit, glossatorem prodere videtur, qui *carnifices* indicare voluerit, quorum hoc fuerit, ut regi adstantes eius mandata exsequerentur deque Oeobazi filiis supplicium sumerent. — Haud dissimilis crudelitas Xerxis narratur VII, 38 coll. Senec. de ira III, 16. Ac talia tyranni animum indolemque maxime commonstrare, qui omni iure divino humanoque postposito suo arbitrio omnia subiecerit monere haud opus.

Ολόβαζος περιχαρῆς ἦν, ἐλπίζων τοὺς νείας στρα-
τηῆς ἀπολείψθαι· ὁ δὲ ἐκέλευσε τοὺς ἐπεστεῶτας εἰ
ἀποκτεῖναι πάντας τοὺς Οἰοβάζου παῖδας, καὶ
οὔτοι μὲν ἀποσφαγέντες, αὐτοῦ ταύτη ἐλίποντο.

85

Pons ad Bosporum Thracium iunctus: insulae Cyanaeae: spectat Darius Pontum ex fano Iovis Urii: mensura Ponti, Bosphori, Propontidis, Hellesponti

Δαρεῖος δὲ ἐπεὶ τε πορευόμενος ἐκ Σούσων
ἀπίκετο τῆς Καλχηδονίης ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἵνα
ἔξενκτο ἢ γέφυρα, ἐνθεῦτεν ἐσβάς ἐς νέα, ἔπλεε⁵⁵
ἐπὶ τὰς Κυανέας καλευμένας, τὰς πρότερον πλαγκτὰς
Ἐλληνῆς φασὶ εἶναι. ἐξόμενος δὲ ἐπὶ τῷ ἱρῷ,

Cap. LXXXV.

τῆς Καλχηδονίης ἐπὶ τὸν
Βόσπορον] Conf. IV, 83 ibi-
que nott. — De loco, ubi ponte
Bosporum iunxit Darius, dice-
mus ad IV, 87.

ἐπὶ τὰς Κυανέας καλευμέ-
νας] Nec Herodotus nec quis-
quam alius antiquiorum scripto-
rum *Cyaneas* vocat *insulas*,
quales memorarunt posterae
aetatis scriptores. Saxa sunt e
mari prominentia; ad oram
Asiae atque Europae sita ante
Bosporum, quâ Pontus in eum
intrat. Cf. Strabo VII pag. 319
s. 492. Schol. Apollon. Rhod.
II, 320 seq. 559 seqq. Eu-
stath. ad Dionys. Perieg. 140
p. 111, 7 sqq. ed. Bernhardy;
ne plura. Vid. Krusel. I. p. 7 et
Append. pag. 15 seq., ubi Vul-
cania quaedam vestigia in insu-
lis illis latere existimat, quas in
Argonautarum rebus maxime ce-
lebratas, *Cyaneas* dici a colore,
quem eminus praebent, et *Plan-
ctas* s. *Errantes* et *Symplega-
des*, quod collidi eminus vide-
rentur, satis constat. De qui-
bus copiosissime egit Tzschucke
ad Mel. II. 7 nott. exegg. Vol.
III P. II p. 574 — 577 coll.

Bernhardy ad Dionys. Perieg.
144 pag. 558 seq.

ἐξόμενος δὲ ἐπὶ τῷ ἱρῷ] Pauw.
legi voluit ἐπὶ τῷ ἱρῷ: in pro-
montorio seu vertice *Cyanearum*.
Valckenaer. (cui adstipulatur
Gatterer. Thracien nach He-
rod. u. Thucyd. pag. 145) con-
iecit ἐπὶ τῷ ἱρῷ: (*sedens*) in
tabulato navis, ita ut Darius in
puppi iuxta navis magistrum se-
disse putetur, cum νηῶν ἱκρία,
Homero, aliis, sint τὰ σανα-
δόματα τῶν πλοίων. Atque
ita sane τὰ ἱκρία Odyss. III,
353. XIII, 73. Herod. V, 16.
Nobis neutrum placet. Nam in-
telligendum *Iovis Urii*, qui vo-
catur, templum, quod omnino
κατ' ἐξοχήν dicitur ἱρὸν, cla-
rissimum illud quidem in loco
prominenti situm, unde late
pateat in Pontum prospectus.
„Τὸ ἱρὸν“ ait Wesseling. „ad
os Ponti erat, sive παρὰ τὰς
ἐκβολὰς τοῦ Πόντου in Philo-
strat. Vit. Sophist. I, 34, 1.
Ad idem os πρὸς τῷ στόματι
τοῦ Πόντου *Cyanaeae*, Strab.
VII pag. 319 D. s. 492 [Add.
Arrian. Peripl. Pont. §. 25.
fin. et Anon. II Peripl. Pont.
Eux. §. 23 (T. III p. 232

ἐθηεῖτο τὸν Πόντον, ἔόντα ἀξιοθέητον. πελαγέων γὰρ ἀπάντων πέφυκε θωυμασιώτατος· τοῦ τὸ μὲν μῆκος στάδιοι εἰσι ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοι· 321

Gail.) coll. §. 24. Alia dabitur de hoc templo ad Herod. IV, 87]. Ex fano ingens aperiebatur Pontus patebantque lustrantibus petrae Cyanaeae ipsunquē mare clarissime conspicique in hunc possunt diem, docente Gyllo Bosp. Thr. Lib. III, 5. " Tu add. Kruse Ausmessung. etc. pag. 7. 8. — ἔξόμενος δὲ ἐπὶ τῷ ἱερῷ vertit Schweigh.: *Ibi ad templum residens*; improbante Kruse l. l. pag. 8, quod vocalam δέ interpretatus sit *ibi*, quoniam in errorem facile induci possimus, ac si ex insulis Cyaneis Darius Pontum fuerit contemplatus; id quod ex Iovis Urii templo potius fecit; ita ut particula δὲ h. l. non nisi orationi continuandae inserviat. — Mox dedi cum recentt. edd. ἐθηεῖτο pro vulg. ἐθηητο. Vid. nott. ad I, 10. Atque sic quoque exstat in codicis Palatini Excerptis.

θωυμασιώτατος] Sancrofti liber θωυμασιώτατον. At vid. Matth. Gr. Gr. pag. 836 et cf. Suidam s. v. *Εὐξείνος*. T. I p. 900. Ac iure videtur Breigero l. l. pag. 32 Herodotus Pontum prae reliquis maribus admiratione maxima dignum iudicasse, tum ob magnitudinem, tum quod tantam aquarum copiam tam arcto freto in aliud emittat mare, tum denique quod fluctuum saevitia, ventorumque vi ac procellarum reliqua maria superet.

τοῦ τὸ μὲν μῆκος στάδιοι εἰσι ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοι] Vulgo μῆκος εἰσι στάδιοι, quod retinuit Matthiae.

— Undecim mille centum stadia aequant milliaria Germanica CCLXXVII et quod excurrit; qui numerus iusto videtur nimius, cum accuratius inspicienti maxima Ponti longitudo sit ferme CXLII milliarr. Germanic., sive, ut alii volunt, CL. Scribit Plinius H. N. VI, 1: Mensuram Ponti a Bosporo ad Maeoticum lacum quidam fecere XIV triginta octo mill. D passuum. Eratosthenes centum minorem. Agrippa a Chalcedone ad Phasin \bar{X} mill. " Quibuscum convenient octo mille stadia apud Strabon. XII pag. 548 s. 824 C. Arrianus ponit novem mille septingenta stadia, Agathemerus sex mille stadia a Tomis prope Istrum usque ad Phasin. Quae cum ita sint, Breiger., qui pag. 27 seq. 30 et veterum et recentiorum de Ponti longitudine collegit testimonia, Herodotum vult minora adhibuisse stadia marina, quorum undecim mille centum pares sint Olympicis stadiis octo mille octingentis octoginta; etsi vel sic Herodotum non rectè transiisse Pontum, sed litora legentem statuas necesse est. Atque in eo ipso potissimum insistit Dureau de la Malle Géographie physique etc. pag. 178 seq., cum non tam de ea cogitandum

τὸ δὲ εὐρος, τῆ εὐρύτατος αὐτὸς ἕωντοῦ, στάδιοι

sit longitudine, quae rectâ Pontum secantibus existat, quam quae orarum, quas in navigando veteres maxime legisse constat, ambages una ad hunc stadiorum numerum si retuleris, efficiatur, praesertim si eam terram, quae nunc a Caucasi radicibus ad mare usque procurrit, maris undis olim tectam fuisse statuas. Nec igitur mirum, quod Herodotus, cuius aetate, navigandi arte minus exulta, litora proxime legerent, tantam longitudinem Ponti esse edixerit; cum qui postea de his retulerint, quo tempore iam longius a terra navigare incoepissent, minorem stadiorum numerum posnerint. Quod idem teneri vult Kruse (Ausmess. d. Pont.) pag. 13 seqq. 113 copiosius in haec inquirens, cum veteres semper navigarint oras ac litoras legendo, vel in minuiuos sinus subinde intrantes; quod ipsum vero cum non plane sufficiat, noctis itinera ab Herodoto adiecta esse suspicatur, ut maior viae longitudo efficeretur, cum vera Ponti longitudo optime conveniat cum stadiorum numero, qui e solis dierum itineribus supputatis prodeat. Quae alia affert argumenta, e maris natura partim deprompta, ea hic transscribere longum est; namque Herodotus, quem erroris suspitione liberare studet Kruse, tum in negligentiae vitium incidisse putandus erit. Cf. Dahlmann. Herodot. pag. 61 et Rennel. pag.

464 de situ orarum Ponti eiusque longitudine Herodotum recte sensisse negans. Cui qui ita patrocinarî studet Larcherus, ut minora stadia adhibuisse putandus sit, quorum undecim millia aequent CCXXVI milliarîa Gallica (Lieues) quae ipsa sit vera Ponti longitudo; profecto non vidit, eadem minora stadia, si in longitudine definienda valeant, in reliquis quoque mensuris valeant necesse esse, eoque ipso omnem perverti mensurarum rationem. Herodotum, quae cognoverit, retulisse indeque excusari posse Mannerti est sententia IV p. 320. Et sane, meâ quidem sententia, excusandus erit Noster, si accuratam longitudinis Ponti cognitionem, quam nemo suae et posteræ aetatis et vix quisquam nostra habuit aetate, sibi comparare haud potuerit indeque ea si retulerit, quae ab aliis fando audisset, Ionibus aut Milesiis commercii causa hoc mare perlustrantibus, aut quae sibi ipsi maxime viderentur probabilia Pontum pernaviganti.

τὸ δὲ εὐρος—στάδιοι τριηκόσιοι καὶ τρισχίλιοι] τριηκόσιοι unus Sancrofti liber ex emendatione; cf. IV, 86. Reliqui διηκόσιοι. Breigero aliorum scriptorum de Ponti latitudine testimonia, ab Herodoto non admodum discedentium, colligenti l. l. videtur non valde a vero aberrasse Noster, quum e Danvillii ratione 3375 stadia minora expleant latitudinem,

τριηκόσιοι καὶ τρισχίλιοι. τούτου τοῦ πελάγεος τὸ 61
στόμα ἔστι εὖρος τέσσερες στάδιοι· μῆκος δὲ τοῦ
στόματος, ὁ ἀρχὴν, τὸ δὴ Βόσπορος κέκληται, κατ'

modo non eà, quâ Herodotus velit parte, sed ab Heraclea inde usque ad Borysthenem, quâ latissimum esse dicunt Pontum, illam sumseris. Cf. quoque Rennel. l. l. pag. 469. Et monet quoque Dureau de la Malle l. l. pag. 181 latitudinem Ponti ab Herodoti aetate usque ad nostrum tempus videri valde diminutam, multa terra ad fluminum ostia praesertim aggregata. Nec admodum recedunt ab Herodoteis numeris milliaria Gallica CXXIV $\frac{1}{3}$ (lieues); quibus veram Ponti latitudinem contineri asserit Plinii interpres Gallus. Quo magis a vero aberrasse putamus Larcherum, qui pro diversa, quam ponit, stadiorum ratione nonnisi LXVII milliaria Gallica hinc effici statuit, cum, vulgaria si sumantur stadia, existant CXXXVII milliaria Gallica et quod excurrit. Kruse l. l. pag. 26 hic quoque noctium itinera addita censet, quo maior existeret latitudo, quae revera sit LII milliarr. Germanicæ. trium dierum itinere quae confici possint. — Ad verba τῆς εὐρύτατος ἀπὸς ἑαυτοῦ conf. I, 193. 203.

τούτου τοῦ πελάγεος τὸ στόμα ἔστι εὖρος τέσσερες στάδιοι] Observat Kruse l. l. pag. 29 vocem στόμα apud Herodotum duplici sensu accipi, et arctiori, de illo Bospori loco maxime angusto, prope Iovis Urii templum (ut hoc loco), et

latiori de omni Bospori longitudine, ut in verbis proxime sequentibus: μῆκος δὲ τοῦ στόματος; quibus ipsis perspicuitatis causa addita putem haec: ὁ ἀρχὴν, τὸ δὴ Βόσπορος κέκληται, ne quis scilicet vocem στόμα sensu arctiori hic quoque positum accipiat. Intelligitur autem, ut Kruse l. l. pag. 30 seqq. statuit, locus prope *Anadolu Kavak*, ut nunc vocatur, maxime ille quidem per totum tractum angustus. Et sane in latitudine indicanda plures cum Herodoto consentiunt rerum scriptores, Strabo, Eustath. ad Dionys. Perieg. l. l., alii; dissentit Scylax *septem* et Polybius *duodecim* ponens stadia; recentiores modo *quatuor* modo *sex* stadiis loci huius latitudinem definiunt. Vid. Breiger. l. l. pag. 27 et Kruse l. l. pag. 41, qui differentiam ita tolli posse putat, ut temporum decursu loci natura mutatâ, ipsum fretum, olim arctius, iam latius factum fuisse existimetur. Conf. etiam Tzschuck. ad Mel. nott. exegg. Vol. III P. I pag. 569. — De accusativi εὖρος ratione conf. Matth. Gr. Gr. §. 425, 5, 2 pag. 785.

ὁ ἀρχὴν, τὸ δὴ Βόσπορος κέκληται] Ad structuram cf. Matth. §. 428, 5. Ad significationem vocis ἀρχὴν cognoscendam faciunt, quae ad l, 72 notavimus. Add. IV, 118 ἐπὶ τῷ ἀρχένι τοῦ Βοσπόρου et Maxim. Tyr. Diss.

ὃ δὴ ἔξευκτο ἢ γέφυρα, ἐπὶ σταδίου εἴκοσι καὶ 65
 4 ἑκατόν ἐστι. τείνει δ' ἐς τὴν Προποντίδα ὁ Βόσ-
 πορος. Ἡ δὲ Προποντις, ἑοῦσα εὖρος μὲν σταδίων
 πεντακοσίων, μῆκος δὲ τετρακοσίων καὶ χιλίων,

VIII, 7 ibique Davis. pag. 140. Plut. Pericl. 19 init. Eodem sensu a Mela, Plinio, aliis memorari *fuuces* ad Melae locum I, 19 notavit Tzschucke in nott. exegg. (Vol. III P. I) pag. 571 coll. Vol. III P. II pag. 26. Et monet quoque h. l. Italus interpres ἀρχὴν de angusto terrae sive maris dici tractu; unde factum, ut quem ἀρχένα, i. e. *collum*, Graeci dixerint Bosporum, eum Turci *bogaz*, Itali (quod idem fere valet) *il braccio di San Giorgio* vocarint. Videtur locutio ducta a corporis humani similitudine, quam eandem posteræ quoque aetatis scriptores adhibentes, Propontidem vocarunt *ventrem* et Hellespontum *vesicam*. Monuit Kruse l. l. pag. 31.

ἐπὶ σταδίου εἴκοσι καὶ ἑκατόν ἐστι] In hac longitudinis mensura scriptorum testimonia ferme concordant, quae etiam non nisi quadraginta stadiis differre videtur ab ea, quam nunc scribunt tractus esse longitudinem. Ac tolli hanc ipsam differentiam, si Bosporus usque ad Cyaneas producaturs insulas uno milliaro Germanico, statuit Kruse pag. 43 seqq. 119 seqq. Breigero l. l. pag. 26 aliquot saltem stadiis in longitudine definienda errasse videtur Noster; cui quod succenseamus

eam ob causam, sanequam non erit.

Ἡ δὲ Προποντις, ἑοῦσα εὖρος μὲν σταδίων πεντακοσίων] *Propontidem* nunc vocari *mare album* s. *mare di Marmora*, nemo nescit; cuius latitudinem *undecim* milliariorum Germanicorum esse cum tradant, haud scio. an lapsus fuerit Mannert. IV, pag. 594 latitudinem Propontidis, quae *decem* sit milliariorum geographicorum, accurate emensum esse Herodotum scribens. De quo ipse viderit. Qui enim *quingenta* stadia (id est XII½ milliar. Germanic.) latam esse Propontidem scripsit, si a Bisanthe s. Rodosto (ut nunc vocant) profisciscaris; is sane *sexaginta* stadia addidisse minimeque igitur accurate spatium indicasse putandus erit. At excusari posse Herodotum censet Kruse l. l. pag. 47. 120, si Herodotum non rectâ Propontidem traiecissemus, sed navigatione praeter insulas facta eoque modo multum productâ, vel ob fluctus Bospori cursum rectum praepedientes. Breiger. l. l. pag. 24 de his pronuntiare non audet, cum haud teneamus locos, ad quos referri queat mensura hic tradita.

μῆκος δὲ τετρακοσίων καὶ χιλίων] Accuratius in Propontidis longitudinem inquirens Kruse l. l. pag. 48 seqq. Hero-

καταδιδοῖ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ἔοντα στεινότητι
5 μὲν ἑπτὰ σταδίους, μῆκος δὲ τετρακοσίους. ἐκδιδοῖ 70

doti mensuram invenit a vero vix quadraginta differre stadiis; quod ipsum non tanti esse recte monet, ut scriptorem socordiae incusemus. Breigero, qui l. l. pag. 24 seq. *minora* hic intelligi vult stadia, equidem adstipulari nequeo, qui in Krusii sententia acquiescendum censeo.

καταδιδοῖ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον] Frequentius utique hoc sensu apud Nostrum invenias ἐκδιδόναι de fluvio, qui in alium fluvium aut in mare influit, ut v. c. I, 80. 189. II, 22. 30. 34. IV, 49. 86 alibi. Et paulo inferius hoc ipso utitur vocabulo. — De *Hellesponti* nomine vix est, quod dicamus post copiosissimam disputationem Tzschuckii ad Mel. II, 2 nott. exegg. pag. 109 seqq. (Vol. III P. II). Hoc unum hic teneri velim (de quo et ipso disputat Tzschucke l. l. p. 110), Hellespontum tum latiori sensu et magis antiquo, ut videtur more ita dici, ut omnem Propontidem, quam vocant, simul una cum ipso freto Hellesponti, a Sigeo inde igitur usque ad Byzantium, comprehendat (cf. IV, 33. 138. VI, 33, alia, quae et Breiger. l. l. pag. 20 et Kruse l. l. pag. 48 attulerunt); tum arctiori sensu de isto tantum canali, quem *Dardanellorum* nomine sive freti *Gallipolitani*, quoniam ab urbe Gallipolitana initium vulgo constituunt, hodieque designant;

vid. IV, 85. 86. VII, 33. 35 et conf. Breiger. et Kruse l. l. ἔοντα στεινότητι μὲν ἑπτὰ σταδίους] Sine causa, meo quidem ex iudicio, pro *στεινότητι* Schweigh. malebat *στεινότητα* ob antecedentes accusativos *εὔροος, μῆκος*. Ad argumentum conferri debet VII, 33. 34, ubi locum, quo septem stadia angustus sit Hellespontus, accuratius definit, prope *Abydum* (cuius loco nunc in terra prominenti iacet *Nagara*), cuius e regione in altera Hellesponti ripa olim *Sestos*, nunc rudera arcis *Zemenik* in colle prope *Jalova*. In *septem* stadiorum numero plerisque cum Herodoto convenit; unus qui discedit Xenophon. Hellen. IV, 8, 5 octo ponens stadia, is spatium, quo urbes, non quo maria distant, indicasse videtur. *Duo* tantum stadia memorat Polyb. XVI, 4; nisi mendum in loco subest. Nec magis recentiores sibi constant, inter quos Lechevalier atque Kruse *decem* stadia Hellespontum re vera nunc angustum esse dicunt, Herodotum una cum reliquis scriptoribus lapsum esse existimantes vel ipsas maris angustias temporum decursu paulatim extensas esse. Vid. Kruse l. l. pag. 51 seqq. 72 seqq. 77 seq. 120. Unde retractanda erunt quodammodo, quae apud Breiger. l. l. pag. 24 25 leguntur.

μῆκος δὲ τετρακοσίους] *Decem* hinc efficiuntur milliaria

86

Cursus navis di-
urnus, DCC stadi-
orum; noctur-
nus, stadiorum

δὲ ὁ Ἑλλήσποντος ἐς χάσμα πελάγεος, τὸ δὴ Αἰ-
γαῖον καλεῖται. Μεμέτρηται δὲ ταῦτα ὧδε· νηῦς
ἐπίπαν μάλιστα κη κατανύει ἐν μακρομερίῃ
ὄργυιᾶς ἑπτακισμυρίας, νυκτὸς δὲ, ἑξακισμυρίας.

Germanica; quae verissima esse optimeque congruere monet Kruse l. l. pag. 52. 120. Secus videbatur Breigero, qui pag. 21 — 23, recentierum testimoniis de Hellesponti longitudine allatis, Herodoteam mensuram contendit esse nimiam, neque cum aliorum indicis conciliari posse nisi minoribus hic quoque stadiis Nostrum usum fuisse sumas. Mihi potior Krusii sententia.

Cap. LXXXVI.

νηῦς ἐπίπαν κ. τ. λ.] De voce ἐπίπαν conf. IV, 68. Mox dedi ἐν μακρομερίῃ cum Mediceo, Florentino, aliis duobus. Reliqui libri: ἐν μακροῦ ἡμέρη, quod a melioribus codd. afferri minime dicere debebat Schneider. in Lex. Gr. s. v. Apud Scylac. in Peripl. pag. 8 Hudson. p. 248 Gail. legimus: παράπλους δὲ ἐστὶ — ἡμέρας μακράς.

ὄργυιᾶς ἑπτακισμυρίας, νυκτὸς δὲ, ἑξακισμυρίας] ὄργυιᾶς pro ὄργυιᾶς cum recentt. edd. dedi. Cf. II, 149. Est vero talis Herodoti computatio, ut uno coque longo die navis conficiat iter 70,000 orgyiarum, nocte autem 60,000 orgyiarum: quae summam 700 et 600 stadiorum efficiunt ea ex ratiocinatione, quam ad II, 149 tradidimus. Quam Herodoti rationem vulgo receptiorem fuisse observat Wes-

selingius, alios quosdam hinc discedentes afferens. Vid. Ukert Geogr. d. Gr. u. Röm. 1, 2 p. 56 seq. 58. Add. Casaubon. ad Strab. I p. 61 (s. p. 35), de vario modo, quo veteres et terrestria et maritima itinera emensi sint, monens. Ac locorum distantias omnino secundum navigationis dies, qui ad tale iter conficiendum insumi soleant, definiri recte notat Gail. ad Scylac. in Geogrr. minorr. I pag. 328 seq. Unde iter ipsamque distantiam vix accuratius indicari posse quis intelliget, qui locorum difficultates, ventos magis minusque prosperos, aestus, fluctus, vada, alia navigationis impedimenta, quin ipsas naves non pari cursu, sed partim velocius partim tardius progredientes, satis respexerit; quamquam ubi stadiis spatium haud licuit accurate definire, alteram rationem secundum navigationis dies, latiore illam quidem, veteres, ut v. c. Scylacem praetulisse sponte patet. Quae cum ita sint, haud mirum, huiusmodi mensuras laxiori sensu apud Scylacem accipiendas esse, qui nec ipse in illis indicandis sibi constans reperitur, monente Gail. l. l. p. 329 coll. 334. Quo minus Mannertus I p. 214 quingentorum stadiorum mensuram a Scylace semper observari debebat pronuntiare. Et

ἢ ἤδη ὧν ἐς μὲν Φάσιν ἀπὸ τοῦ στόματος, (τοῦτο⁷⁵ γάρ ἐστι τοῦ Πόντου μακρότατον,) ἡμερέων ἐννέα πλόος ἐστὶ, καὶ νυκτῶν ὀκτώ· αὗται ἕνδεκα μυριάδες καὶ ἑκατὸν ὄργυιέων γίνονται· ἐκ δὲ τῶν ὄρ-

DC; Pontus ubi longissimus, et ubi latissimus: collectae ab ipso Herodoto mensurae: mater Ponti Macotis.

quingenta stadia (quae undecim fere geographica milliaria aequant) dici totidemque noctis in navigationem vulgo apud veteres numerari censet quoque Kephralides Histor. mar. Casp. pag. 105 seqq. Calidius de Herodoto pronuntiat Rennel. pag. 390, Herodotum diurna itinera falso emensum esse contendens; melius, si quid video, Miot, Gallus interpres in nota ad h. l., qua Herodoti mensuras cum vera maris longitudine bene congruere ostendit. In clausula denique addere iuvat, quod Mansuerti. l. l. ex his Herodoti mensuris colligi vult, Milesios scilicet tempore iam altum tenere mare ausos ipsosque nautas eam artis peritiam nactos esse, ut, quantum spatii uno die navis conficeret, definire potuerint. Quod ad nocturnam Ponti navigationem attinet, etiamnum periculosam ob nebulas ventorumque vim ac fluctus, Kruse l. l. pag. 20, nocturna itinera ab Herodoto sponte adiecta esse sumens, quo maius efficeretur intervallum, veteres contendit prorsus abstinuisse a nocturna navigatione, instrumentis nauticis praesertim destitutos atque accuratiori navigandi arte carentes. Quod mihi quidem vir doctissimus nondum persuasit, qui idem rationem, quae inter diurna ac nocturna intercedat

itinera, falso ab Herodoto prodi pronuntiat.

ἢ ἤδη ὧν ἐς μὲν Φάσιν ἀπὸ τοῦ στόματος] Ad Phasin plerosque veterum scriptores extremum Ponti Euxini recessum ponere de longitudine Ponti disputantes, observat Breiger. l. l. p. 38. — στόμα, s. *Os Ponti* (de qua appellatione vid. pluribus monentem Tzschucke ad Pompon. Mel. I, 19 nott. exegg. p. 570 Vol. III P. I), eo loco ponimus cum Kruse l. l. p. 11 sqq. 30 sqq. 38 sqq., ubi Iovis Urri fuit templum; *Anadoli Kavak* nunc vocant. A quo loco usque ad Phasis ostia spatium esse CXLII ferme Germanicorum milliariorum tradunt.

αὗται ἕνδεκα μυριάδες καὶ ἑκατὸν ὄργυιέων γίνονται] Tu vid. nott. ad II, 119. Ac recte monuit Schweighaeuserus, intelligi 111 myriades sive 1,110,000 orgyias; unde non opus cum Larchero in nott. ad h. l. et Breiger. l. l. pag. 38 ita transponere voces: ἕνδεκα καὶ ἑκατὸν μυριάδες ὄργυιέων. Add. Kruse l. l. pag. 9 in not. Inde paulo inferius cum recentt. edd. exhibui *τρεῖς μυριάδες καὶ τριήκοντα*, ubi vulgo *τρεῖς καὶ τριήκοντα μυριάδες*; quem ordinem verborum retineri vult censor Ienensis (1817 nr. 162 pag. 364).

γυιέων τουτέων, στάδιοι ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύ-
 3 ροιοὶ εἰσι. ἐς δὲ Θεμισκύρην τὴν ἐπὶ Θερμώδοντι⁸⁰
 ποταμῷ ἐκ τῆς Σινδικῆς, (κατὰ τοῦτο γὰρ ἐστὶ τοῦ
 Πόντου εὐρύτατον,) τριῶν τε ἡμερέων καὶ δύο
 νυκτῶν πλόος· αὐταὶ δὲ τρεῖς μυριάδες καὶ τριή-
 κοντα ὄργυιέων γίνονται, στάδιοι δὲ τριηκόσιοι καὶ
 4 τρισχίλιοι. Ὁ μὲν νυν Πόντος οὗτος καὶ Βόσπο-
 ρός τε καὶ Ἑλλήσποντος οὕτω τέ μοι μεμετρήεσθαι,⁸⁵
 5 καὶ κατὰ τὰ εἰρημύμενα πεφύκασι. Παρέχεται δὲ καὶ
 λίμνην ὃ Πόντος οὗτος, ἐκδιδοῦσαν ἐς ἑωυτὸν, οὐ

ἐς δὲ Θεμισκύρην τὴν ἐπὶ
 Θερμώδοντι] De Thermodonte,
 qui nunc appellatur *Termeh*, pau-
 cis monuimus ad II, 104, ubi (p.
 717) mendose expressum exstat
Permeh pro *Termeh*. Ad quem
 fluvium Amazones habitasse di-
 cuntur in urbe *Themiscyra*, ad
 fluvii ostia sita. Cf. Anon. De-
 script. Pont. §. 16 T. III pag.
 156 ed. Gail. Strab. XII pag.
 547 s. 823 B. coll. Schol. Apoll.
 Rhod. II, 373. Plura Tzschucke
 ad Mel. I, 19 nott. exegg. (Vol.
 III P. I) pag. 602, qui idem p.
 601 de Thermodonte. — Pro
 Σινδικῆς omnes libri scripti
 Ἰνδικῆς. Sed vid. nott. ad IV,
 28 et conf. Kruse l. I. pag. 26.

οὕτω τέ μοι μεμετρήεσθαι]
 Qui locus sane videtur indicio
 esse, ipsum Herodotum haec
 maria visisse ipsumque distan-
 tias fuisse emensum, iter faci-
 entem non recto cursu, sed, ut
 probabile sit, oras legentem si-
 nusque visitantem. Cf. Breiger.
 l. I. pag. 19. Heyse p. 130 et
 supra nott. ad IV, 46. Unam
 paludem Maeoticam vix ille vi-
 detur adiisse, nedum pernavi-
 gasse; quippe de cuius ambitu

eum non recte edoctum fuisse,
 sequentia satis docent, con-
 grua quamvis iis, quae IV, 3
 tradidit, *maximum* esse lacum
 commemorans. Cf. Heyse l. I.
 pag. 134. Breiger. pag. 33, qui
 Herodotum erroris crimine ita
 liberari posse putat, ut verba
 οὐ πολλῶ τέρῳ ἐλάσσω ἑωυτοῦ
 (in quibus cave deleas οὐ, quod
 praeter Herodoti libros scriptos
 tuetur quoque Eustathii aucto-
 ritas ad Dionys. Perieg. vs. 163)
 non de omni lacus ambitu acci-
 piantur, sed ad longitudinem et
 latitudinem referantur. Quae ve-
 reor ut sufficient. Conferantur
 caeterum de Maeoticae paludis
 ambitu Scylax §. 69 p. 30. Huds.
 p. 283 T. I Gail. (quae repetit
 Anonym. in Peripl. Pont. §. 1
 pag. 206 T. III ed. Gail.) Cas-
 saubon. ad Strabon. VII p. 310
 s. 477 et quae Wesselingius
 profert Dionysii Byzant. verba
 ex Anaplo Ponti. Add. Man-
 nert. IV pag. 323.

Παρέχεται δὲ καὶ λίμνην ἐ
 Πόντος οὗτος] οὗτος a pluri-
 bus codd. abest. Schweighaeu-
 sero repetitum videtur pronom-
 en, quo distingueretur *hic*

πολλῶ τέρῳ ἐλάσσω ἑωυτοῦ· ἢ Μαιήτης τε καλέεται,
καὶ μήτηρ τοῦ Πόντου.

87 Ὁ δὲ Δαρεῖος, ὡς ἐθνήσατο τὸν Πόντον, ἔπλεε
ὀπίσω ἐπὶ τὴν γέφυραν, τῆς ἀρχιτέκτων ἐγένετο⁹⁰
2 Μανδροκλέης Σάμιος. θηησάμενος δὲ καὶ τὸν Βόσ-
πορον, στήλας ἔστησε δύο ἐπ' αὐτῷ λίθου λευκοῦ,

Mandrocles Sa-
miius, pontis ar-
chitectus: duo
cippi ad Bosporum erecti, li-
terisque Aesyrriis
et Graecis in-
scripti: magui-

Pontus ab Hellesponto proxime memorato. De verbo παρῆγε-
σθαι conf. IV, 44 fin.

μήτηρ τοῦ Πόντου] Vid.
nott. ad IV, 52. Respexit haec
Eustath. ad Dionys. Perieg. 14.
163.

Cap. LXXXVII.

ἔπλεε ὀπίσω ἐπὶ τὴν γέφυ-
ραν] Rex eo ex loco, ubi Bos-
porus ponte iunctus erat (conf.
IV, 85 init.), navi profectus
erat ad Cyaneas insulas, inde-
que reversus ad Iovis Urii tem-
plum in ipso Ponti introitu si-
tum, ubi assidens omnem Pon-
tum contemplatus est; quo fa-
cto rediit eum ad locum, ubi
pons structus erat.

Μανδροκλέης Σάμιος] „De
hoc *Mandrocles* vid. Tzetz. Chi-
liad. I, hist. 31 et Iunium
in Catalog. Artific. in voc. pag.
118 ibique laud. Brissonium de
reg. Persar. princip. lib. III [§.
97, ubi etiam reliqua veterum
testimonia de Dario Bosporum
iungente operâ *Mandroclis*].“
Creuz. Idem *Mandrocles* mox
cap. 88, ubi pro *Μανδροκλέης*
in Antholog. Palat. VI, 34 *Μαν-
δροκλέων.* *Ἀνδροκλέης* exstat
apud Gyll. De Bospor. Thrac.
II, 15, idemque placeret Wes-

selingio, ni libri scripti apud
Herodotum adversarentur. In
Sillig. Catalog. Artific. *Mandro-
cles* invenire non potui.

στήλας ἔστησε δύο ἐπ' αὐ-
τῷ] ἐπ' αὐτὸν *Mediceus*, *Flo-
rentinus*, alii; cuius loco quod
Gronovius repositum olim voluit
ἐπ' αὐτῷ (ad ipsum scil. *Bos-
porum*), id duobus libris com-
probatum in textum transiit,
auctoribus *Valcken.* et *Wesse-
ling.*, qui confert IV, 86 ἐπὶ
Θερμώδοντι. Alia dabit *Fis-
cher.* ad *Weller.* III, b. pag.
233 seq. *Schaeferus* ex *Aldina*
aliisque recepit ἐπ' αὐτοῦ: quod
ipsum quodammodo stare posse,
monstrant, quae *Fischer.* affert
l. l. pag. 229; quibus *Schwgh.*
addit *Herod.* VII, 6. 115. *Lex.*
Polybian. pag. 242 nr. 4. Et
conf. quoque *Pausan.* II, 2, 2
coll. I, 29, 7. *στήλας* *Noster*
vocat *cippos*, ut recte observat
Italus interpres; quales omnino
in finibus imperii, terminorum
tropaeorumque loco, scriptos a
veteribus positos fuisse, haud
pauca commonstrant exempla a
Zoega collecta *De Obelisc.* p.
577. Ex eodem genere ille est
cippus, quem literis inscriptum,
ad *Tearum* amnem erexit *Da-
rius*, ut legimus IV, 91.

tudo exercitus
et classis: quid
cippis illis post-
ea factum: Dia-
nae Orthosiae
ura et Bacchi
templum Byzan-
tiii.

ἐνταμῶν γράμματα, ἔς μὲν τὴν Ἀσσύρια, ἔς δὲ τὴν Ἑλληνικὰ, ἔθνεα πάντα ὕσαπερ ἦγε· ἦγε δὲ πάντα 322
3 τῶν ἦρχε. τούτων μυριάδες ἐξηριθμῆθησαν, χωρὶς⁹⁵
τοῦ ναυτικοῦ, ἑβδομήκοντα σὺν ἱππεῦσι· νέες δὲ
4 ἑξακόσiai συνελέχθησαν. Τῆσι μὲν νυν στήλησι
ταύτησι Βυζάντιοι, κομίσαντες ἔς τὴν πόλιν ὕστε-
ρον τούτων, ἐχρήσαντο πρὸς τὸν βωμὸν τῆς Ὀρ-
θωσίης Ἀρτέμιδος, χωρὶς ἐνὸς λίθου· οὗτος δὲ

ἐνταμῶν γράμματα—ἔθνεα πάντα ὕσαπερ ἦγε] Rex insculpi iussit in hos cippos omnium, quas ducebat, gentium nomina et fortasse quoque singularum numerum. Videntur autem verba ἐνταμῶν γράμματα—ἔθνεα idem valere ac si dixisset ἐγγραψάμενος ἔθνεα; ut haud necesse fuerit γράμματα accipere pro inscriptione. Namque alter accusativus ἔθνεα vix aliter explicandus atque IV, 88 (ζῶα γραψάμενος πᾶσαν τὴν ζεῦξιν, i. e. ζωροφήσας πᾶσαν τ. ζ.), de quo Matthiae Gr. Gr. §. 421, 4 p. 776. Infra IV, 91: γράμματα ἐγγράψας λέγοντα τάδε. — Ad particularum iuncturam atque ordinem (ἔς μὲν τὴν — ἔς δὲ τὴν) faciunt, quae collegit Krüger. ad Dionys. Halicarnass. pag. 160.

Ἀσσύρια] Literas Assyrias easdem esse atque Babylonicas, cum Assyriae ac Babyloniae nomen promiscue ponatur (vid. nott. ad I, 192), statuit Heeren. Commentatt. societ. Gott. XIII p. 35 seq. coll. Ideen etc. I, 2 pag. 369, ubi hasce Assyrias literas earum ex genere esse vult, quae nunc vocantur *cuneatae*, in monumentis Baby-

lonicis obviae et a Persis in publicorum monumentorum inscriptionibus adhiberi solitae. De lingua *pehliavica*, quae Persarum in aula tum fuerit recepta, cogitandum putat Palmblad in descriptione ad I, 193 laudata, pag. 19. Cr. excitat ad h. l. Gött. Anz. 1802 p. 1191 coll. p. 1187. Hager. in Asiat. Magaz. nr. IV p. 308. 315, et de literis Assyriis ac lingua conferri vult Jablonski Opuscc. Vol. III p. 126 seqq. 130 seq. Volney Recherches nouvelles sur l'histoire ancienne T. III cap. 14 p. 184 seqq. Palin Etude d. hieroglyph. Vol. I p. 19.

τούτων μυριάδες ἐξηριθμῆθησαν κ. τ. λ.] Cum Persarum copiae ex omnibus provinciis collectae secundum myriades omnino recenseri solerent, in his quoque numeris vix quidquam esse, quod nos offendere debeat, recte monere videtur Heeren. Ideen. I, 1 pag. 518.

πρὸς τὸν βωμὸν τῆς Ὀρθωσίης Ἀρτέμιδος] Diana Orthosia, s. Orthia Spartae inprimis culta fuit; ad cuius aram more antiquitus recepto eoque crudeli (cum olim homines mactatos esse fama ferret) pueri verberibus

κατελείφθη παρὰ τοῦ Διονύσου τὸν νηὸν ἐν Βυζαν-1
 5 τῶ, γραμμάτων Ἀσσυρίων πλέος. Τοῦ δὲ Βοσπό-
 ρου ὁ χώρος τὸν ἔξευξε βασιλεὺς Δαρεῖος, ὡς ἐμοὶ
 δοκέειν συμβαλλομένῳ, μέσον ἐστὶ Βυζαντίου τε καὶ
 88 τοῦ ἐπὶ στόματι ἱεροῦ. Δαρεῖος δὲ μετὰ ταῦτα, 5

Mandrocles a
 Dario donatus,

caedebantur. De quo Pausan. Lacon. 16, 6. Spanhem. ad Callimach. in Dian. 174, ne plura. De ipsa dea vix est quod moneam post Creuzeri disputat. in Commentt. Herodd. p. 247 seqq. (qui idem nunc addi vult M. de Stackelberg. Der Apollotempel zu Bassae in Arcadien p. 135 seqq.) coll. C. O. Müller. Dor. I p. 381 seqq. Nec mirum, deae istius lunaris sacra, Doribus, ut videtur, maxime propria et ex ipsa Scythica s. Taurica terra in Graeciam allata quae dicerentur, posthac in Dorum quoque colonias, ad quas Byzantium pertinuisse nemo nescit, una cum colonis transvecta fuisse. Ac procul dubio Herodotus Byzantii commoratus suisque oculis, quae hic memoriae prodidit, contemplatus est. Nam qui Ponti vidit oras, eum Byzantium quoque venisse, dubitari nequit. Conf. Heyse l. l. pag. 129.

ὡς ἐμοὶ δοκέειν συμβαλλο-
 μένῳ] δοκέειν e duobus libris iure receptum pro δοκέει. Cf. II, 124. VIII, 30. Ad significationem verbi συμβάλλεσθαι conf. I, 68. II, 33. III, 68. VII, 24. 184. 187. VIII, 30.

μέσον ἐστὶ Βυζαντίου τε καὶ τοῦ ἐπὶ στόματι ἱεροῦ] Duo loca, inter quae medium struxisse videtur pontem Darius, ea vult

esse Kruse, quorum alterum nunc vocetur *Anadoli Kavak s. maris nigri castellum*, alterum pro *apice palatii Constantinopolitani* (*Serail* nunc vocant) prohibeatur, ubi olim Byzantii arx ipsumque Dianae Orthosiae templum. — ἱερὸν in faucibus Ponti situm procul dubio est *Iovis Urü templum*, e quo ipso in Pontum navigaturos solvisse testatur Arrian. in Peripl. §. 11; Iovem nimirum, qui secundos ventos prosperumque cursum praebet, (unde *Urü* nomen illius) invocantes. In promontorio sive editiori loco, quem adhuc *Ioro* (corrupto scil. nomine ex ἱερὸν) vocari auctor est Tournefort, situm illud fuit, maximeque celebratum, crebrius inde simplici *templi s. fani* nomine, ut v. c. in Anonym. Stadiasm. Prolog. (T. II p. 434 ed. Gail., cuius notata vid. ibid. pag. 503 seq.) Causam aperuit Arrian. Peripl. (T. III pag. 62 seq. ed. Gail.) §. 12: — καὶ ταὶ χωρίον λεγόμενον Ἱερὸν, ἐν ᾧ ναὸς ἐστὶ Διὸς Οὐρίου οὕτω προσαγορευομένου· τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἀφετήριόν ἐστι τοῖς εἰς τὸν Πόντον πλέουσιν. — τὸ Ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Οὐρίου διέχει ἀπὸ Βυζαντίου σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν· καὶ ἔστιν στενότερον ταύτῃ τὸ στόμα τοῦ Πόντου καλούμε-

Iuoni Samiac
picturam dedi-
cat.

ἤσθεις τῇ σχεδίῃ, τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτῆς Μανδρο-
2 κλέα τὸν Σάμιον ἐδώρησατο πᾶσι δέκα. ἀπ' ὧν
δὴ Μανδροκλέης ἀπαρχὴν, ζῶα γραψάμενος πᾶσαν
τὴν ζεῦξιν τοῦ Βοσπόρου, καὶ βασιλέα τε Δαρεῖον

νον καθότι εἰσβάλλει εἰς τὴν
Προποντίδα· ταῦτα μὲν εἰ-
δότι σοι λέγω. Add. *ibid.* §.
25. Anonym. *Peripl.* §. 1 (pag.
140 T. III ed. Gail.), alia, quae
attulit Gail. II p. 503. Osann.
Disput. de fragm. Peripl. Graec.
T. III p. 288 seqq. ed. Gail.
coll. Tzschucke ad Mel. I, 19
pag. 573 (Vol. III P. I) nott.
exegg. Et confer sis supra IV,
85. Ciceron. in *Verr.* IV, 57.
Quin inscriptionem ad Iovis
Urii sacra spectantem prope
Anadoli Kavak eo ipso loco,
ubi templum Iovis, cuius nulla
adhuc superesse dicuntur ruder-
ra, exstructum fuisse probabile
est, recentiori aetate inventam
esse accepimus. Post Chishull.
Antiqq. Asiatt. pag. 39 exhibuit
Kruse l. I. pag. 37 seq., ac potissimum
Osann. *Sylloge Inscriptt.* p. 228. Add. quos
citat Schöll. *Hist. de la Lit. Grecq.*
III pag. 45. 46. Quae cum ita
sint, locum, ubi Bosporus ponte
fuit iunctus vix alium esse atque
eum, ubi nunc in Europae orā
Rumili-Eski-Hissar, in Asiae
litore *Anadoli-Eski-Hissar*;
quae arces vetustae *oblivionis tur-*
res vulgo vocantur; quoniam qui
perpetuae captivitatis poenam
luere debeant, illic inclusi tenentur,
magna cum probabilitate statuit
Kruse, alias quoque ob causas hunc
locum ad trans-eundum maxime idoneum atque

acomodatum esse exponens. Cuius vid. copiosam disputationem pag. 31 — 38. 108 — 114. *Append.* pag. 9. 17 seq. Cap. LXXXVIII.

ἤσθεις τῇ σχεδίῃ] *Ratibus* pontem iunctum fuisse patet; minime vero illud, quo pacto hae rates fuerint iunctae, quove omnino modo pons fuerit constructus; nisi quae de ponte, quo Xerxes Hellespontum iunxit, accuratius tradita apud Nostrum exstant, ad hunc quoque Darii pontem referre velis. Hinc rates CCXXX numero easque pentecontoros fuisse suspicatur Kruse, quem confer. l. I. pag. 116. 117.

πᾶσι δέκα] i. e. *denis rebus omnibus s. denis ex quovis genere.* Hinc recte Italus interpret: „donò dieci cose d'ogni genere.“ Cf. nott. ad I, 50. III, 18.

ζῶα γραψάμενος] Cum editi recentt. seiunxi haec verba auctoritate trium codd. atque Eustathii ad *Iliad.* VI pag. 626, 54 s. 481, 6. Olim *ζωαγραψάμενος* coniunctim. Et sane serior aetas dixit *ζωαγραφειν*, quo ipso verbo utitur Eustathius in *Herodotea* hac locutione explicanda. At veretur Schaefer. ad *Dionys. Halicarn.* De compos. verb. pag. 290, ut satis Graecum sit *ζῶα γράφειν τι* pro *ζωαγραφειν τι*, indeque Herodoti in loco, distinctione

ἐν προεδρίῃ κατήμενον, καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ¹⁰
 διαβαίνοντα, ταῦτα γραψάμενος. ἀνέθηκε ἐς τὸ
 Ἴηραιον, ἐπιγράψας τάδε·

3 Βόσπορον ἰχθυόεντα γεφυρώσας ἀνέθηκε
 Μανδροκλέης Ἴηρι μνημόσυνον σχεδίας·
 αὐτῷ μὲν στέφανον περιθεῖς, Σαμίοισι δὲ κῦδος,
 Δαρείου βασιλέως ἐκτελέσας κατὰ νοῦν. 15

4 ταῦτα μὲν νυν τοῦ ζεύξαντος τὴν γέφυραν μνημό-
 συνα ἐγένετο.

89

Δαρείος δὲ δωρησάμενος Μανδροκλέα, διέβαινε
 ἐς τὴν Εὐρώπην, τοῖσι Ἴωσι παραγγείλας πλέειν
 ἐς τὸν Πόντον, μέχρι Ἴστρου ποταμοῦ· ἐπεὶ δὲ²⁰
 ἀπίκωνται ἐς τὸν Ἴστρον, ἐνθαῦτα αὐτὸν περιμέ-
 νει, ξενυνύτας τὸν ποταμὸν. τὸ γὰρ δὴ ναυτι-

Iones subverti
 in Istrum bidui
 iter a mari, flu-
 minis collum
 ponte iungunt:
 Darius per Thra-
 ciam it.

mutata, sic scribi vult: ἀπ' ὧν
 δὴ Μανδροκλέης ἀπαρχὴν ζῶα,
 γραψάμενος πᾶσαν τὴν ζεύξιν
 — ἀνέθηκε; quod inde etiam
 probari arbitratur, quod ante
 ἀνέθηκε simpliciter repetatur
 ταῦτα γραψάμενος, neque
 ταῦτα ζῶα γραψάμενος. Mihi
 secus videtur, qui in vulgari di-
 stinctione acquiescendum esse
 persuasum habeo. Et conf. su-
 pra ad IV, 87 nott. de duplici
 accusativo, et ad I, 203. II,
 4 p. 483. 929 de significatione
 locutionis allata, de qua Cr.
 laudat Zoega Lib. Bassirilievi
 ant. di Roma Part. I. Cum enim
 ζῶον effigiem quamlibet sive
 figuram indicet, omnis locutio
 nil aliud sonare videtur nisi hoc:
 Mandrocles picturá exhibuit
 omnem pontem regemque Darium
 in solio sedentem exercitumque
 traucientem et eam tabulam Iu-
 noni Samiae [ubi fortasse No-
 ster, quem Sami diutius com-
 moratum esse novimus, vidit

indeque ansam sumsit huius rei
 enarrandae] dedicavit. Conf.
 quoque Wurm. in Actt. phill.
 Monacc. III, 4 p. 535 seq.

ἐν προεδρίῃ κατήμενον] Quod
 idem Xerxem fecisse scimus Aby-
 di ac Salamine. Ipsum locum,
 quo solium sibi collocarat Da-
 rius, in saxo promontorii Her-
 maei prominenti, in Europae
 igitur ora fuisse, suspicatur vir
 doctus, quem sequitur Kruse
 l. l. pag. 114 seq.

ἀνέθηκε ἐς τὸ Ἴηραιον] De
 hoc Iunonis templo conf. nott.
 ad III, 60. Cr. conferri vult
 Jacobs. Reichthum der Gr. an
 plast. Kunstwerk. p. 14 seq. et
 de descriptione, quae in duobus
 libris obvia est Ἴηραῖον, notatt.
 in Melett. I pag. 66. De Man-
 drocle conf. nott. ad IV, 87 init.
 Cr. addit Friederic. Thiersch.
 Ueber die Epochen der bilden-
 den Kunst unter den Griechen
 pag. 180 seqq. ed. alter.

κὸν ἤγον Ἴωνές τε καὶ Αἰολέες καὶ Ἑλλησπόντιοι.
 2 Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς τὰς Κυανέας διεκπλώ-
 σας, ἔπλεε ἰθὺ τοῦ Ἴστρου· ἀναπλώσας δὲ ἀνὰ
 τὸν ποταμὸν δυῶν ἡμερέων πλόον ἀπὸ θαλάσσης,²⁵
 τοῦ ποταμοῦ τὸν ἀρχένα, ἐκ τοῦ σχίζεται τὰ στό-
 3 ματα τοῦ Ἴστρου, ἐξεύγνυε. Δαρεῖος δὲ, ὡς διέβη
 τὸν Βόσπορον κατὰ τὴν σχεδίνην, ἐπορεύετο διὰ τῆς
 Θρητικῆς· ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ Τεάρου ποταμοῦ τὰς
 90 πηγὰς, ἐστρατοπεδεύσατο ἡμέρας τρεῖς. Ὁ δὲ Τέα-
 30 ρος λέγεται ὑπὸ τῶν περιοίκων εἶναι ποταμῶν ἄρι-
 στος, τὰ τε ἄλλα ἐς ἄκισιν φέροντα, καὶ δὴ καὶ
 2 ἀνδράσι καὶ ἵπποισι ψώρην ἀκέσασθαι. εἰσὶ δὲ αὐ-
 τοῦ αἱ πηγαὶ δυῶν δέουσαι τεσσεράκοντα, ἐκ πέ-
 3 τρης τῆς αὐτῆς ῥέουσαι· καὶ αἱ μὲν αὐτέων εἰσὶ 323
 3 ψυχραὶ· αἱ δὲ, θερμαί. ὁδὸς δ' ἐπ' αὐτάς ἐστι 36

90
 Teari fluvii
 aqua, fontes,
 cursus.

Cap. LXXXIX.

τοῦ ποταμοῦ τὸν ἀρχένα —
 ἐξεύγνυε] ἀρχένα Istri collum
 s. fauces dicit (monente Schweig-
 haeuser. in Lex. Herod.), quā
 fluvius in diversa brachia (ex
 uno quasi corpore collove ex-
 euntia) dividitur. Cf. nott. ad
 I, 72. IV, 85. Incipit autem
 Ister in plures amnes dividi e
 regione urbis Ismail, quae nunc
 vocatur, ad locum Tiltscha;
 ubi flumen ponte iunctum fuisse
 existimes, non longe ab eo loco,
 ubi Pyretus s. Pruth Istro ad-
 miscetur. Cf. Rennel. pag. 420.
 Mannert. IV p. 220. — Ad for-
 mam δυῶν conf. nott. ad IV, 1.

ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ Τεάρου
 ποταμοῦ τὰς πηγὰς] Quae via
 in Tabula Peutingeriana ab An-
 chialo rectā meridiem versus
 ad Perinthum ducitur, antiqua
 illa et Graecis cognita, cā Da-
 rium processisse vult Mannert.

VII, pag. 272, Tearique fon-
 tes ibi collocat, ubi notatur op-
 pidum *Ut-Surgas*, in mediā
 illā viā situm. Inde in Danvillii
 mappa *Teari* cursum non re-
 cte indicari observat Gatterer.
 (Thracien nach Herod. etc. p.
 42 seq.); quippe qui *Tearum*
 cum *Contadesdo* confuderit.
 Auctore Ios. de Hammer. (Hist.
 Osman. I p. 175 not. 645)
Tearus, cuius praeter Plinium
 H. N. IV, (18) 11 Simonides
 quoque meminit Cephala Antho-
 log. p. 241 et Libanius Orat.
 Antioch. p. 346 [T. I p. 296
 Reisk.], quos locos debeo Wes-
 selingio, nunc vocatur *Teara*
ssuji, qui in *Contadesdum* in-
 fluit sive *Karischduran*.

Cap. XC.

εἰσὶ δὲ αὐτοῦ αἱ πηγαὶ κ. τ. λ.]
 Citant ad haec verba Eustath. ad
 II. γ' p. 1263, 32, s. 1362, 13.
 Ad vocem δυῶν conf. IV, 1.

ἴση ἐξ Ἡραίου τε πόλιος τῆς παρὰ Περίνθῳ, καὶ
ἐξ Ἀπολλωνίης τῆς ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, δυῶν
ἡμερῶν ἑκατέρῃ. ἐκδιδοῖ δὲ ὁ Τέαρὸς οὗτος ἐς
τὸν Κοντάδεσδον ποταμὸν. ὁ δὲ Κοντάδεσδος, ἐς

ἐξ Ἡραίου τε πόλιος τῆς
παρὰ Περίνθῳ] *Heracleopolis*
urbs aliunde non nota. Quare
Perinthi suburbium fuisse suspi-
catur Mannert. VII p. 177, Iu-
nonis templo insigne indeque
cognominatum. Voemelio au-
ctore (ad Demosthen. Philipp.
p. 97) idem est atque Ἡραῖον
τεῖχος, s. *Iunonium Castellum*,
Perintho proximum, ad Bosporum
et Byzantium spectans. *Perinthus*,
a Samiis ad Propontidem condita
maximopere vel Romanorum aetate
floruisse fertur primaque Thraciae
exstitit urbs, excepta Constantinopoli.
A quarto inde saeculo *Heracleae*
nomen accepit; nunc vocatur *Erekli*
s. *Elegrî*. Plura Mannert. l. l. et
potissimum Tzschucke ad Mel. II,
2 pag. 102 seqq. nott. exegg. Vol.
III P. II.

ἐξ Ἀπολλωνίης τῆς ἐν τῷ Εὐ-
ξείνῳ Πόντῳ] Verba τῆς ἐν τῷ
Εὐξείνῳ Πόντῳ consulto addita
putem, ne scilicet confunderetur
haec *Apollonia* cum aliis
eiusdem nominis urbibus complu-
ribus, quae variis locis commemorantur.
Haecce *Apollonia* ad oram
meridionalem sinus, qui nunc ab
urbe Burgas illic sita nomen invenit,
a Milesiis quinquaginta fere ante
Cyrum annis condita in parva
insula continenti terrae iuncta,
mox omnium fere coloniarum ad Ponti

occidentalem oram sitarum maxime
floruit. Sed ab eo inde tempore,
quo a M. Crasso diruta est, veterem
statum non recuperavit, praesertim
cum Anchialus prope sita eo magis
florere inciperet. Nunc illic oppidum
Sizeboli bene munitum egregioque
instructum portu. Plurima Tzschucke
l. l. p. 95 seq. Cf. Mannert. VII pag.
144 seq.

ἐς τὸν Κοντάδεσδον] Nemo,
quantum scio, alius scriptor *Contadesli*
mentionem fecit, quem Hadrianopoli
Constantinopolin proficiscentibus
traiciendum esse coniecit Mannert.
VII p. 16. I. de Hammer. l. l. pag. 645
eum nunc dici *Kutschukdere* tradit.
Eodem Hammero auctore *Agrianes*,
qui apud posterae aetatis scriptores
nomine *Ergini* occurrit, hodie vocatur
Erzeneh s. *Erganeh*, *Erkene*. Add. Gatterer.
l. l. pag. 42. Miscetur ille aliquot
milliaria meridiem versus ab
Hadrianopoli fluvio Hebro, qui
maximus fere inter Thraciae amnes
(cf. Herod. VII, 59) nunc vocatur
Maritza; quam appellationem iam
saeculi decimi tertii scriptoribus
Byzantinis in usu fuisse videmus.
Vid. ne plura, Mannert. VII p. 14.
— *Aenus* urbs ab Aeolensibus
condita, sub Alexandri successoribus
et vel postea Byzantinorum aetate
maxime floruisse

τὸν Ἀργιάνην· ὁ δὲ Ἀργιάνης, ἐς τὸν Ἔβρον· ὁ 40
δὲ, ἐς θάλασσαν τὴν παρ' Αἴνω πόλι. Ἐπὶ τοῦτον
ᾧ τὸν ποταμὸν ἀπικόμενος ὁ Δαρεῖος, ὡς ἐστρα-
τοπεδεύσατο, ἤσθεις τῷ ποταμῷ, στήλην ἔστησε καὶ
ἐνθαῦτα, γράμματα ἐγγράψας, λέγοντα τάδε·

2 ΤΕΛΡΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΕΦΑΛΛΙ ὙΔΡΑΡΙ 45
ΣΤΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΣΤΟΝ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ
ΠΑΝΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ· ΚΑΙ ΕΠ' ΑΥΤΑΣ
ΑΠΙΚΕΤΟ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙ ΣΚΥΘΑΣ ΣΤΡΑ-
ΤΟΝ ΑΝΗΡ ΑΡΙΣΤΟΣ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΣΤΟΣ 50
ΠΑΝΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, ΔΑΡΕΙΟΣ Ὁ ὙΣΤΑ-
ΣΠΕΟΣ, ΠΕΡΣΕΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ
ΗΠΕΙΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ. ταῦτα δὴ ἐνθαῦτα ἐγρά-
φη. Δαρεῖος δὲ ἐνθεῦτεν ὀρμηθεῖς, ἀπικετο ἐς ἄλ-
λον ποταμὸν, τῷ οὖνομα Ἀρτισκός ἐστι, ὃς διὰ
Ὀδρυσέων ῥέει. ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν ποταμὸν ἀπι- 55
2 κόμενος, ἐποίησε τοιούδε. ἀποδέξας χωρίον τῆ

91
Inscriptio cippi
a Dario erecti
ad Tearum.

92
Darius ad Ar-
tiscum fluvium
per Odrysas eun-
tem grandes la-
pidum acervos
ponit.

fertur. Nunc ei nomen *Enos*,
nec procul inde occidentem ver-
sus Aegaeo mari Hebrus misce-
tur. Cf. Mannert. VII pag. 206
seq. Plura Tzschucke ad Mel.
I. I. pag. 126 seq.

Cap. XCI.

πάσης τῆς ἡπείρου] „Pal-
merius Exercit. p. 21 his vocibus
non universam Asiam, sed quam
minorem vocamus, intelligit;
quae mihi quidem explanatio non
ridet. Dario pleraque *omnis Asia*
dicto audiens erat, quam ἡπει-
ρον III, 134 advertimus.“
Wessel. — De cipporum
usu apud veteres diximus ad
IV, 87.

Cap. XCII.

τῷ οὖνομα Ἀρτισκός ἐστι]
Tres libri Ἀρτισκός; quocum
Bernhardy ad Dionysium Perie-
get. vs. 314 comparat Ἀλδη-

σκος, Wesseling. Hesiodeum
Ἄρδεσκος in Theogon. 345.
Secundum Gatterer. I. I. p. 42
nunc vocatur *Arda* s. *Caradare*,
secundum Mannert. VII p. 15.
34 appellatur *Tunsa*. Equidem
non discernam.

ὃς διὰ Ὀδρυσέων ῥέει] Vo-
culam δὴ post ὃς vulgo inser-
tam cum recentt. edd. delevi.
Videtur e seqq. huc male trans-
lata aut e seq. διὰ orta. *Odry-*
sarum gens per Thraciam inte-
riorem in planitie circa Hadria-
nopolin Hebro perfluâ potissi-
mum sedes suas habuisse fertur.
Cuius frequens apud Thucydi-
dem mentio, quippe cuius ac-
tate inter Thraciae gentes po-
tentissima fuisse videtur, quae
maximam huius terrae tenuerit
partem. Cf. Gatterer. I. I. pag.
13. 15. 41 seq. 151 seqq.

στρατιῇ, ἐκέλευε πάντα ἄνδρα λίθον ἕνα παρεξιόν-
στα τιθέναι ἐς τὸ ἀποδεδεγμένον τοῦτο χωρίον. ὡς
δὲ ταῦτα ἢ στρατιῇ ἐπετέλεσε, ἐνθαῦτα κολωνοὺς
μεγάλους τῶν λίθων καταλιπὼν, ἀπέλαυνε τὴν
στρατιήν.

60

93

Πρὶν δὲ ἀπικέσθαι ἐπὶ τὸν Ἴστρον, πρῶτους
2 αἰρέει Γέτας τοὺς ἀθανατίζοντας. οἱ μὲν γὰρ δὴ

Alii Thraces de-
dunt se: Thra-
cum fortissimi et
iustissimi, Ge-
tae, vi subacti.

ἐνθαῦτα κολωνοὺς μεγάλους
κ. τ. λ.] Lapidibus in tumuli
formam congestis monumenta
erigere, praesertim montium in
cacuminibus aliisque locis edi-
tioribus aut in confiniis, moris
fuisse apud Graecos aequae atque
orientales homines haud pauca
commonstrant rudera lapideorum
tumulorum, quae adhuc per
Asiae atque Europae borealis
tractus reperiuntur. Monuit Rit-
ter. Erdk. II pag. 771 seq. —
Pro ἀπήλαυνε in fine cap. cum
Schweigh. et Gaisf. scripsi
ἀπέλαυνε.

Cap. XCHII.

πρῶτους αἰρέει Γέτας τοὺς
ἀθανατίζοντας] Getae olim
tenebant loca ab Haemo ex-
tensa usque ad Istrum, intra
Iantram, fluvium, et Pontum
Euxinum: quae nunc ad Bul-
gariam Serviaeque partem perti-
nent. Cf. Gatterer. l. l. p. 35.
Sed postea Philippi Macedonis
aetate Istrum traieci regiones,
quae nunc ad Valachiam atque
Moldaviam pertinent, occupa-
runt; ubi Romanis *Dacum* no-
mine innotuere. Inde Plinius H.
N. IV, 25 (12): „Getae,
Daci Romanis dicti.“ Quam-
quam enim sunt, qui *Getas*,
gentem Thracicam, a *Dacis* di-
stingui velint, vix tamen dubi-

tandum, quin Getarum populus
isque potentissimus Dacos quo-
que comprehenderit. Vid. Bern-
hardy ad Dionys. Perieg. vs.
305 p. 593 seq. Niebuhr. Hist.
Schrift. I pag. 376 seq. Et vi-
dentur sane temporis decursu
Getae, quam Thracicam gentem
esse, Herodoto atque Thucydide
auctoribus, statuimus, magis ma-
gisque sedes suas commu-
tasse indeque ad Istri superioris
utramque ripam, magis igitur
ad occidentem, habitasse per
Transylvaniae atque Hungariae
tractus. Quae uberius exponere
huius loci non est. Vid Man-
nert. IV pag. 173 seq. VII, 30
et quae Herodoteis congrua dis-
putat Eustath. ad Dionys. Pe-
riieg. 304. Pluribus de Getarum
gente eiusque sedibus dis-
putavit Tzschucke in nott.
exegg. ad Mel. II, 2 pag. 76
seqq. Vol. III P. II. Dicuntur
autem Getae οἱ ἀθανατίζοντες,
sive, ut apud Diodorum est I,
94 οἱ ἀπαθανατίζοντες, i. e.
qui animas immortales esse pu-
tant. Hunc enim huius verbi
sensus esse, satis ostendit
Wesseling. ad Diodor. l. l. Add.
Tzschucke l. l. pag. 79. Hero-
dotea respexit quoque Eusta-
thius h. l.

οἱ μὲν γὰρ δὴ τὸν Σαλμυδησ-

τὸν Σαλμυδησδὸν ἔχοντες Θρηϊκῆς, καὶ ὑπὲρ Ἀπολλωνίης τε καὶ Μεσαμβρίας πόλιος οἰκημένοι, καλεούμενοι δὲ Σκυρμιάδαι καὶ Νιψαῖοι, ἀμαχητὶ σφέας αὐτοὺς παρέδωσαν Δαρείῳ· οἱ δὲ Γέται, πρὸς ἀγνω-65 μούνην τραπόμενοι, αὐτίκα ἐδουλώθησαν, Θρηϊ-

σὸν ἔχοντες Θρηϊκῆς] Aliis est Ἀλμυδησός; nec aliter Plinius H. N. IV, 18 et Mela II, 2, 63. At Σαλμυδησός exhibent quoque meliores libri apud Xenoph. Anab. VII, 5, 12, itemque Diodor. XIV, 37. Strabo VII pag. 319 s. 492 A. coll. I pag. 49 s. 86 A. et qui alii a Kruegero ad Xenophont. l. l. citantur. E quibus intelligitur *Salmydessum* vocari non tam urbem (nisi regionis illa fuerit cognomina) quam regionem sive oram a Thyntiae promontorio usque ad Bospori Thracii exitum, ubi Ponti est os, porrectam, importuosam illam quidem et hominibus rapacibus habitatam, qui naves tempestatibus illuc delatas diripere solebant ipsosque nautas abducere servos. Plura interpret. ad Scymn. Chium vs. 723 pag. 390 T. II ed. Gail. Mannert. VII p. 148 seqq. Tzschucke ad Mel. II, 2 pag. 97 seq. nott. exegg. Vol. III P. II coll. nott. critt. pag. 94 seq. Vol. II P. II.

καὶ ὑπὲρ Ἀπολλωνίης τε καὶ Μεσαμβρίας πόλιος οἰκημένοι] Primum καὶ ante ὑπὲρ a Florentino cod. abest. Hand male. De *Apollonia* urbe dixi ad IV, 90. *Mesembria* ad Haemi meridionalem declivitatem sita dicitur, nunc in vicum commutata, cui nomen *Misseriria*

s. *Messuri*. — Cf. Mannert. VII p. 135. Tzschucke l. l. p. 94 nott. exegg. p. 91 nott. critt. Et cf. Herodot. VI, 33, ubi post Graecorum Asiaticorum seditionem a Dario compositam Byzantios Mesembriam condidisse legimus nec admodum illi recedunt, qui, quo tempore adversus Scythas profectus sit Darius, urbem tradunt conditam esse. At hoc de colonia in urbem iam antea conditam de novo ductâ intelligere licebit. Cf. Raoul-Rochette Hist. de l'établiss. d. col. Gr. III pag. 275.

Σκυρμιάδαι καὶ Νιψαῖοι] Libri cum fluctent, equidem Schweigh. et Gaisf. sequi satius duxi. Vulgo olim *Κυρμιάναι* καὶ *Μυψαῖοι*. Nec ulla alibi, quod sciam, utriusque gentis mentio. Tu conf. Mannert. VII pag. 33. — Ad ἀμαχητὶ conf. IV, 11.

πρὸς ἀγνωμοσύνην τραπόμενοι] i. e. arrogantia utentes, obstinate resistentes, ut interpretatur Schweigh. in Lex. Herodot. Tu vid. nott. ad II, 172 et de verbo *τρέπεσθαι* II, 45, III, 78 ibique nott. — In seqq. cum Gaisf. retinui ἀνδρείοτατοι καὶ δικαιοτάτοι, cuius loco nuper receptum: ἀνδρείοτατοι καὶ γενναίοτατοι. Vulgatam confirmat Eustath. ad Dionys. Perieg. 304.

- 94 κων ἔοντες ἀνδρειότατοι καὶ δικαιοτάτοι. Ἀθανάτι-
 ζουσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον· οὔτε ἀποθνήσκειν ἑω-
 τοὺς νομίζουσι, ἰέναι τε τὸν ἀπολλύμενον παρὰ
 Ζάλμοξιν δαίμονα. οἱ δὲ αὐτῶν τὸν αὐτὸν τοῦτον 70
 2 νομίζουσι Γεβελίξιν. Διὰ πεντετηρίδος δὲ τὸν πάλ-
 λω λαχόντα αἰεὶ σφραγῶν αὐτῶν ἀποπέμπουσι ἄγγε-
 λον παρὰ τὸν Ζάλμοξιν, ἐντελλόμενοι τῶν ἂν ἐκά-
 3 στωτε δέωνται. πέμπουσι δὲ ᾧδε· οἱ μὲν αὐτῶν 75
 ταχθέντες, ἀκόντια τρία ἔχουσι· ἄλλοι δὲ διαλαβόν-

Getarum opinio
 de immortalita-
 te: Zalmoxis:
 Gebeleizis: mos
 nuntii mittendi
 ad Zalmoxin:
 alius mos, ton-
 nante ac fulgur-
 ante caelo.

324

Cap. XCIV.

ἀποθνήσκειν ἑωυτοὺς νομί-
 ζουσι] Ob additum pronomen
 ἑωυτοὺς conf. nott. ad II, 2. —
 Pro ἰέναι τε Wesseling. maluit
 ἰέναι δέ; sine causa, ut vider-
 tur. Nam iunguntur crebrius
 ο ὕτε-τε; conf. I, 161 ibiq.
 nott. III, 144. 146. IV, 125.
 180. Stallbaum. ad Plat. Phileb.
 pag. 50.

Ζάλμοξιν] Ita edentem Wes-
 selingium recentt. edd. secuti
 sunt. In Florentino, Mediceo,
 aliis exstat Σάλμοξιν, in aliis
 Ζάμοξιν. Conf. Hesych. s. v.
 Ζάμοξις (I p. 1575) Photius,
 Suidas et Etymol. magn. s. v.
 Ac Ζαλμοξίδος in Platonis quo-
 que Charmid. p. 158 B. Bod-
 leianas membranas afferre testa-
 tur Gaisford. Ipsum nomen, quo
 peregrinum quid indicari sunt
 qui contendunt, teste Porphy-
 rio Vit. Pyth. §. 14 ductum e
 Thracica voce Ζαλμός, quae
 pellis ursina est, Zalmoxi, re-
 cens nato, quae fuerit iniecta.
 Quin alii *Thaletem* vocatum illum
 esse asserunt et pro Hercule a
 Thracibus esse cultum. Conf.
 Creuzer. Symbol. II pag. 301
 not. 20. — Quae sequitur vox

δαίμονα, eam in antiquis qui-
 busdam editionibus omissam,
 libri scripti merito retinent.
 Nam ab aliis quoque scriptori-
 bus Zalmoxis celebratur deus
 divinorum honorum particeps,
 quos cur assecutus sit, exponit
 Strabo, qui multus est de Zal-
 moxi VII pag. 297 s. 456 C.
 seq. Maximum apud Getas deum
 esse Zalmoxin auctor est Iam-
 blichus Vit. Pyth. §. 173, cui
 iunge Diogen. Laert. VIII, 1.
 Platon. l. l. etc., ubi θεός lau-
 datur. Respexit, notante Cr.,
 Herodoti locum Eudocia in Vio-
 lar. p. 194 coll. Appul. Apolog.
 T. II p. 451 ed. Bossch.

Γεβελίξιν] E lingua Lithua-
 nica afferunt *gyra leysis*, i. e.
 auctorem et quasi datorem quie-
 tis. — αὐτῶν pro αὐτέων cum
 Gaisf. dedi.

διὰ πεντετηρίδος] *singulis*
annis (κατ' ἔτος) hoc factum
 esse narrat Clemens Alex. Stro-
 mat. IV pag. 590 T. I Pott.
 alium, ut videtur, auctorem secu-
 tus. — Ad verba τὸν πάλω
 λαχόντα conf. nott. ad III, 83
 et IV, 153.

οἱ μὲν αὐτῶν ταχθέντες] Requirebat Schweigh. οἱ μὲν

τες τοῦ ἀποπεμπομένου παρὰ τὸν Ζάλμοξιν τὰς
 χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ἀνακινήσαντες αὐτὸν, με-
 4 τέωρον ὄριπτεῦσι ἐς τὰς λόγχας. ἦν μὲν δὴ ἀπο-
 θάνῃ ἀναπαρεῖς, τοῖσι δὲ ἴλεως ὁ θεὸς δοκέει εἶναι·
 ἦν δὲ μὴ ἀποθάνῃ, αἰτιῶνται αὐτὸν τὸν ἄγγελον, 80
 5 φάμενοι μιν ἄνδρα κακὸν εἶναι. αἰτησάμενοι δὲ
 τοῦτον, ἄλλον ἀποπέμπουσι· ἐντέλλονται δὲ ἐτι-
 ζῶντι. Οὗτοι οἱ αὐτοὶ Θρηῖκες καὶ πρὸς βροτηνῆν
 τε καὶ ἀστραπὴν τοξεύοντες ἄνω πρὸς τὸν οὐρανόν, 85
 ἀπειλεῦσι τῷ θεῷ, οὐδένα ἄλλον θεὸν νομίζοντες
 εἶναι εἰ μὴ τὸν σφέτερον. Ὡς δὲ ἐγὼ πυνθάνομαι
 τῶν τὸν Ἑλλάσποντον οἰκεόντων Ἑλλήνων καὶ Πόν-
 του, τὸν Ζάλμοξιν τοῦτον, ἐόντα ἄνθρωπον, δου-
 λεῦσαι ἐν Σάμῳ· δουλεῦσαι δὲ Πυθαγόρῃ τῷ

95

Græci Pontici
 et Hellespontici
 quid narrent de
 Zalmoxi, quem
 Pythagoræ in
 Samo servitiæ
 dicunt.

αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ ταχθέντες.
 Libri non addicunt; nec sane
 videtur esse necessarium. Recte
 Miot: „un certain nombre de
 Gètes se rangent in ordre, cha-
 cun d’eux tenant en main trois
 piques.“ — Ad διαλαβόντες
 conf. IV, 68 ibique nott. Pro
 τοῦ ἀποπεμπομένου plerique
 codd. τοὺς ἀποπεμπομένους.
 At vulgata Abreschio quoque
 probata ad Aristaenet. p. 156
 præstare videtur. Quod idem
 Wesselingio, aliis placuisse
 video.

ὄριπτεῦσι] Florentinus liber:
 ὄριπτοι. At vid. Buttmann.
 Gramm. Gr. mai. II pag. 30.
 31. Infra IV, 168 omnes codd.,
 quantum scio, ὄριπτει et IV, 188
 ὄριπτέουσι coll. VII, 50. VIII,
 53. — In seqq. pro τοισίδε,
 quod Matth. retinuit, dedi cum
 Schweigh. et Gaisf. τοῖσι δέ;
 nam loci ratio similis atque
 II, 39.

ἀπειλεῦσαι] Respexit Eustath.

ad Dionys. Perieg. 304. — Mox
 scripsit θεὸν νομίζοντες εἶναι,
 cum alibi dicatur hoc sensu
 θεὸν νομίζειν, omisso verbo
 εἶναι, deos esse credere. Conf.,
 ne plura, Stallbaum. ad Platon.
 Euthyphr. pag. 13 seqq.

Cap. XCV.

Ὡς δὲ ἐγὼ πυνθάνομαι] Ad
 structuram loci conf. Matth. Gr.
 Gr. p. 1059. — Quæ sequuntur
 verba, satis docent, Herodo-
 tum ipsum Thraciæ oram ac
 Ponti Euxini litora visitasse
 Graecasque illic sitas adiiisse
 colonias; quamquam in interio-
 ris Thraciæ regiones minime
 penetrasse putandus erit. Cf.
 Heyse p. 128. — Hellesponti
 nomen latiori sensu hic adhi-
 bitum videtur. Conf. nott. ad
 IV, 85.

δουλεῦσαι δὲ Πυθαγόρῃ] Ea-
 dem Hesych. l. l. et Diog. Laërt.
 l. l. Valent autem hæc verba quo-
 dammodo ad Zalmoxis tem-
 pora definienda. Namque Py-

Μνησάρχου· ἐνθεῦτεν δὲ αὐτὸν, γενόμενον ἐλεύθε-90
ρον, χρήματα κτήσασθαι συχνά· κτησάμενον δὲ,
2 ἀπελθεῖν ἐς τὴν ἑωντοῦ. ἅτε δὲ κακοβίων τε ζόν-
των τῶν Θρηϊκῶν καὶ ὑπαφρονεστέρων, τὸν Ζάλ-
μοξιν τοῦτον ἐπιστάμενον διαίταν τε Ἰάδα, καὶ
ἤθεα βαθύτερα ἢ κατὰ Θρηϊκας, οἷα Ἑλλησί τε⁹⁵
ὀμιλήσαντα καὶ Ἑλλήνων οὐ τῷ ἀσθενεστάτῳ σοφι-

thagoram Samo discessisse cum
statuant anno 566 a. Chr. n.
s. Olymp. LVIII $\frac{2}{3}$ (conf. Ritter.
Gesch. der pythagor. Philosoph.
pag. 7 seq.) iter facturum ad
terras peregrinas lustrandas
sive, ut aliis placet, ad sedem
in Italia figendam philosopho-
rumque scholam condensam,
consequens est, religiones et
sacra a Zalmoxi ad Getas al-
lata in tempus vel proxime an-
tecedens vel subsequens cadere.
Tu conf. Schultze. Appar. crit.
pag. 33 seqq. et nott. ad
Herod. IV, 96. Herodoti tes-
timonium de *Mnesarcho*, Py-
thagorae patre, sive artifice sive
mercatore, ad verum maxime
accedere recte statuit Ritter. l.
l. pag. 2, a Cr. laudatus. Nam
alii vel *Marmacum* vel *Demara-
tum* vocant patrem Pythagorae.
Idem Cr. confert Append. ad
Etymol. magn. Vol. II p. 636,
5 ed. Lips.

διαίταν τε Ἰάδα] Ad omnem
vitae cultioris, quā Iones prae
caeteris tum excellebant, ratio-
nem refero. Conf. I, 35. 157.
Quae sequuntur verba: καὶ
ἤθεα βαθύτερα ἢ κατὰ Θρηϊ-
κας Schweigh. sic reddidit:
„Zalmoxin hunc — moribus in-
stitutum cultioribus, quam qui

apud Thracas obtinerent, ut qui
cum Graecis habuisset consue-
tudinem et cum Pythagora, viro
inter Graecos ingenii cultura
eminente, *exstruendam sibi cu-
rasse exhedram* etc.“ Attulit
Wesseling. aliquot locos, in qui-
bus ἤθος βαθὺν *de indole pru-
denti et gravi intelligendum*.
Sic quoque dicitur *βαθὺς τῇ
ψυχῇ, τῇ φύσει vir prudens et
consideratus*, notante Dissen.
ad Pind. Nem. IV, 7 pag. 396,
ubi nostrum locum non prae-
teriit, in quo simul ad eam,
quam dicunt humanitatem ar-
tesque liberales atque ingenuas
respici putem. Italus interpres
ex Dantis carmine affert simile
istud: „con piu dolce canzon,
e piu profonda.“ De structura
ἢ κατὰ conf. Matth. Gr. Gr.
§. 449 pag. 843.

καὶ Ἑλλήνων οὐ τῷ ἀσθε-
νεστάτῳ σοφιστῇ Πυθαγόρῃ]
Haec verba excitans Eustath.
ad Iliad. IV pag. 365, 30 s.
479, 17 exhibet: οὐ τῷ ἀσο-
φωτάτῳ idque exponit τῷ πάννυ
σοφῷ. Neque vero quidquam
in Herodoto mutandum libris
invitis. Ipsum dicendi genus
apud Thucydidem frequens at-
tigit Matth. Gr. Gr. §. 463
et aliquot exemplis illustravit

στῆ Πυθαγόρῃ, κατασκευάσασθαι ἀνδρεῶνα, ἐς τὸν πανδοκεύοντα τῶν ἀστῶν τοὺς πρώτους, καὶ εὐωχέοντα, ἀναδιδάσκειν ὡς οὔτε αὐτὸς οὔτε οἱ συμπόται αὐτοῦ οὔτε οἱ ἐκ τούτων αἰεὶ γινόμενοι ἀποθανέονται, ἀλλ' ἤξουσι ἐς χῶρον τοῦτον ἵνα αἰεὶ 1 3 περιεόντες ἔξουσι τὰ πάντα ἀγαθὰ. ἐν ᾧ δὲ ἐποίηε τὰ καταλεχθέντα, καὶ ἔλεγε ταῦτα, ἐν τούτῳ κατά- 4 γαιον οἴκημα ἐποιέετο· ὡς δὲ οἱ παντελέως εἶχε τὸ 5

Valcken. ad h. l. Sic Thucyd. I, 5: ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων, ubi omnium potentissimi intelliguntur. Atque afferunt quoque Horatii illud: „non sordidus auctor naturae verique“ Od. I, 28, 14. — De voce σοφιστοῦ dixi ad I, 29; de quā eadem monens Schaefer. ad Dionys. Halicarn. De compos. verb. pag. 406 (ut notat Cr.) coniecit in Herodoteo loco: οὐ τῷ ἀφανεστάτῳ σοφιστῆ. Libri scripti non addicunt. — Ad argumentum loci hoc vix praetermitti debet, Herodotum, qui de Pythagorā testimonium tam honorificum h. l. reliquit, in Magna Graecia, quam totam tenebat Pythagorae nomen, historiam suam confecisse, eoque minus gloriae eius viri, qui virtute ingenioque tantum eminuit inter Graecos, derogare voluisse. Conf. Creuzer. Comm. Herod. pag. 169. Discesserat Thurios pater historiae Olymp. LXXXIV, 1 s. LXXXIII, 4; Pythagoras e Larcheri calculis natus est Ol. XLIII, 1, mortuus Olymp. LXVII, 3.

ἐν ᾧ δὲ ἐποίηε] ἐν ᾧ de tempore, non de loco, accipiendum. Monuit Schweigh. in Lex.

Herod. — Paulo ante dedi τούτων pro τουτέων.

ἐν τούτῳ κατάγαιον οἴκημα ἐποιέετο] Strabo VII p. 298 s. 457 A., inter alia speluncam quoque commemorat (ἀντροῶδες τι χωρίον), reliquis inaccessam, in qua Zalmoxis fuerit commoratus, raro in publicum prodians. — „Continentur talia loca subterranea initiis, quae Zalmoxis Getis Thraciae tradidisse fertur. Hellanicus apud Suid. et Etymol. magn. (p. 66 ed. sec. fragm. Hellanic. Sturz.) Ζάμολξις — τελετὰς κατέδειξε Γέταις τοῖς ἐν Θράκῃ κ. τ. λ. Attende ad vocem solemnem his in rebus, κατέδειξε, quae a scenis sacris ad doctrinam declarandam traducta est. Et reapse ad δεικέλα spectare illam historiam Zalmoxis, nemo est qui ambigere queat. Hoc autem vocabulo in Osiridis ritibus feralibus utitur Herodotus II, 171. Quales ritus credibile est ab initio in subterraneis conclavibus sepulcrorum peractos esse. Quam late autem pateat hic usus antrorum sepulcralium mysteriisque inservientium exponere longum est. Ego, ne extra oleas, quod dicitur, egrediar, locos

οἴκημα, ἐκ μὲν τῶν Θρηϊκῶν ἠφανίσθη· καταβὰς δὲ κάτω ἐς τὸ κατάγαιον οἴκημα, διακίπτο ἐπ' ἔτεα

aliquot laudabo, qui septentrionalium populorum et Germanicorum sacra attinent; nimirum iis, quos Sturzius (ad Hellenic. p. 13. 64) excitavit, adde Irhovium de Palingenesia veterum Lib. II cap. 7 pag. 317 seqq., qui de Germanicorum populorum super animorum immortalitate decretis haud pauca con-gessit. Ei iunge I. I. Moeserum Verm. Schrift. II p. 215 seqq., qui p. 277 recte monet, metempsychosin, quae dicitur, non repugnare, quo minus sana de animo immortalis doctrina invalescat, atque utramque saepiuscule obtinuisse apud unum eundemque populum. Idem nos advertit ad antra ac spelaea per Germaniae oras obvia, in quibus initia peracta fuisse credibile sit. Cuiusmodi spelaea similiaque monumenta septentrionalium gentium sacra docte nuper illustravit Thorlacius (Vermischte Aufsätze, das Griech., Röm. und Nord. Alterth. betreffend pag. 250 seqq.). Atque ut redeam eo, unde sum digressus, ipsis Aegyptiacis illis tam operose factis sepulcris originem dedisse antra nativa, in quibus ab initio cadavera reposuerint homines, suspicatur Zoega De obelisc. pag. 279 seq. — „Classici de Zamolxi deque Druidis loci sunt in Origenis Philosophumenis cap. 2 pag. 882 et cap. 25 pag. 906 ed. De la Rue, ad quos haud pauca con-gessit Christ. Wolfii industria, quae

tamen nunc non magis vacat excutere, quam ea, quae nuper Chardon de la Rochette eam in rem disputavit in Mélang. de Critique et de Philolog. T. I p. 58 seqq.“ *Creuzer. Commentt. Herod. p. 171 — 173 not. Add. Mithriaca sacra, in spelaeis et ipsa celebrari solita, de quibus idem Creuzer. in Symbol. I pag. 747 seqq. coll. II, 300 seq. Namque Zalmoxis vates, pelle ursina indutus ad gentem borealem qui pervenit immortalitatem animae tradens, cum Sileno comparandus, qui et ipse vates ac Bacchicorum sacrorum interpres, immortalitatisque auctor, caprina pelle sive lyncea indutus repraesentatur. Quo etiam hoc pertinet, quod Zalmoxis tribus annis absens, quarto demum Thracibus denuo comparuisse fertur; quae sponte in memoriam vocant *τριετηρίδας* per Graeciam institutas et ad eandem fere doctrinam de anima immortalis spectantes. Quam doctrinam Getis traditam a Zalmoxi his verbis Noster refert: *ὡς οὔτε αὐτὸς οὔτε οἱ συμπόται αὐτοῦ, οὔτε οἱ ἐκ τούτων αἰεὶ γινόμενοι ἀποθανέονται, ἀλλ' ἥξουσι ἐς χάρον τοῦτον, ἵνα αἰεὶ περιέοντες ἔξουσι τὰ πάντα ἀγαθὰ*, i. e. *neque se neque convivas suos nec horum posteros morituros; sed venturos in locum quandam, ubi perpetuo viventes omnibus bonis sint fruituri.* „Ita (Creuzeri sunt verba l. l. pag.*

5 τρία. οἱ δὲ μιν ἐπόθειον τε, καὶ ἐπένθειον ὡς τε-
 θνεῶτα· τετάρτῳ δὲ ἔτει ἐφάνη τοῖσι Θρηῖξι. καὶ
 οὕτω πιθανά σφι ἐγένετο τὰ ἔλεγε ὁ Ζάμοξις.
 96 ταυτὰ φασὶ μιν ποιῆσαι. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτου 325

171) Herodoto narraverant ad Hellespontum et Pontum habitantes Graeci, a quorum iudicio hactenus suum iudicium se iungit rerum scriptor, quod Zalmoxin multis annis ante Pythagoram vixisse statuit. *) Quam rem in medio positam relinquamus: illud certum, vivo Herodoto ac florente familiâ doctrinâque Pythagorae, Graecos *Pythagoreum* dixisse placitum illud immortalitatis, neque in ea re ipsis obloqui historiae patrem. " Indeque recte, si quid video, Krische in scriptione ad IV, 36 citata, pag. 66 narrationem de Zalmoxi e Pythagorica doctrina de anima potissimum enatam videri statuit. Et sane omnis de Zalmoxi narratio haud alio spectare videtur quam quo pertinent fabulae de Abaride (quocum in Platonis l. l. iungitur Zalmoxis) et de Aristeia, quas supra attigimus, ad animarum immortalitatis doctrinam, opinor, e Graecia ipsa a Graecis sapientibus sive sacerdotibus ad rudes borealium Europae tractuum incolas allatam, sacris secretis sive mysteriis traditam et firinatam, ne scil. aut labefactaretur aut prorsus interiret. Ut enim haec sacra ex India il-

luc advecta credam, haud impetrare a me possum. Quo probabilius hoc videtur, hanc de animae immortalitate doctrinam apud Graecos cum mysteriis Bacchicis mature fuisse coniunctam, quae ipsa antiquissimo aevo ab Orpheo in Thraciam adducta indeque latius propagata esse dicuntur. Cf. Creuzer. Symbol. II pag. 299. A Thracia igitur haec sacra unâ cum ista doctrina septentrionem versus ad Getas Scythasque, alias gentes in boreali Europae parte habitantes, translata esse si quidem non prorsus improbabile videtur, Zalmoxis haud scio an eodem quo Pythagoras iure *Orphicus* et haberi et dici queat, cum uterque ex uno eodemque antiquae doctrinae fonte, quae Orphei nomine maxime celebrata est, sua hausisse latiusque propagasse videatur. Quae cum ita sint, sponte intelligitur, quid de Dahlmanni (Herod. p. 155) sententiâ iudicandum sit, quâ omnis haec de Zalmoxi narratio ex nominum similitudine quâdam fluxisse putanda sit, ita ut Getarum deus indigena forte fortuna idem nomen habuerit atque unus quidam e Pythagorae discipulis.

*) „Facit eâ in re cum Nostro Hellenicus Lesbius vel potius Herodotea intulit libro suo: τοῖς βαρβαρικοῖς νόμοις. Cf. Etymol. magn. s. v. Ζάμοξις et Sturzium docte hac de re monumentem ad Hellenici fragm. p. 13 et nr. XXV p. 64.“ Creuzer.

καὶ τοῦ καταγαίου οὐκ ἔστιν οὔτε ἀπιστέω, οὔτε 11 Herodoti iudicio Zalmoxis anti- quior Pytha- gora.
 ὧν πιστεύω τι λήν· δοκέω δὲ πολλοῖσι ἔτεσι πρό-
 τερον τὸν Ζάλμοξιν τοῦτον γενέσθαι Πυθαγόρῳ.

2 Ἐἴτε δὲ ἐγένετό τις Ζάλμοξις ἄνθρωπος, εἴτ' ἔστι
 2 δαίμων τις Γέτησι οὗτος ἐπιχώριος, χαιρέτω. Οὔτοι 15
 μὲν δὴ, τρόπῳ τοιούτῳ χρωόμενοι, ὡς ἐχειρώθησαν
 ὑπὸ Περσῶν, εἶποντο τῷ ἄλλῳ στρατῷ.

97

Δαρεῖος δὲ ὡς ἀπίκετο καὶ ὁ πεζὸς ἅμ' αὐτῷ Darius, traiecit Istro, pontem soluturus, Cois Lesbii monita id non facit.
 στρατὸς ἐπὶ τὸν Ἴστρον, ἐνθαῦτα διαβάντων πάν-
 των Δαρεῖος ἐκέλευσε τοὺς Ἴωνας τὴν σχεδίην λύ- 20
 σαντας ἔπεσθαι κατ' ἡπειρον ἑωντῶ, καὶ τὸν ἐκ
 2 τῶν νεῶν στρατόν. Μελλόντων δὲ τῶν Ἴώνων
 λύνειν καὶ ποιέειν τὰ κελευόμενα, Κώης ὁ Ἐρξάν-
 δρου, στρατηγὸς ἐὼν Μυτιληναίων, ἔλεξε Δαρείῳ
 τάδε, πυθόμενος πρότερον εἴ οἱ φίλον εἴη γνώμην

Cap. XCVI.

οὔτε ἀπιστέω, οὔτε ὧν πι-
 στεύω τι λήν] Prodrunt haec
 verba scriptorem sane cautissim-
 um et veri indagandi in fabul-
 is, quas fando audierat, stu-
 diosissimum. De quo cum sae-
 pius ante iam monitum sit, hic
 lectores admonere vix opus.
 Eandem atque Herodoti de Zal-
 moxis aetate fuisse sententiam
 Hellanici supra iam monuimus.
 Add. Eustath. ad Odys. IX,
 65 pag. 335, 3 Basil.

χαιρέτω] Conf. II, 117 ibiq.
 nott. Cautam hanc scriptoris de
 Zalmoxi sive daemone sive ho-
 mine admonitionem ad ea prae-
 cepta spectare, quae de his le-
 guntur apud Platon. Min. pag.
 318 F. De Legg. X p. 886 D.,
 monet Valcken. Ad Herodoti
 verba forsan erunt referenda,
 quae apud Diogen. l. l. tradita
 exstant: ἔσχε (sc. Pythagoras)

δοῦλον Ζάμολξιν, ᾧ Γέται
 θύουσι, Κρόνον νομίζοντες,
 ὡς φησιν Ἡρόδοτος; nisi men-
 dum in his inest verbis. De Zal-
 moxis divino apud Getas cul-
 tu plura Strabo VII pag. 298 s.
 457 A.

Cap. XCVII.

καὶ ὁ πεζὸς ἅμ' αὐτῷ στρα-
 τός] Vix monitu opus, quod
 monuit Larcher. ad h. l. πεζὸν
 στρατόν de terrestribus dici co-
 piis, quae classi (τῷ ναυτικῷ)
 opponantur; de pedestribus co-
 piis, si sequatur ἵππος, ut
 IV, 134. 136. — In voce Δα-
 ρεῖος repetita nemo haerebit.

Κώης ὁ Ἐρξάνδρου] Libri
 quidam Ἐξάνδρου. Cf. V, 37.
 Apud Tzetz. Chil. III, 465
 Κώης Ὁρξάνδρου. — Mox
 reposui Μυτιληναίων; vid.
 nott. ad I, 27. — De locutione
 εἴ οἱ φίλον εἴη conf. I, 87. II,
 64 ibique nott.

ἀποδέεσθαι παρὰ τοῦ βουλομένου ἀποδείκνυσθαι·²⁵
 3 „Ὡ βασιλεῦ, ἐπὶ γῆν γὰρ μέλλεις στρατεύεσθαι,
 τῆς οὔτε ἀρηρομένου φανήσεται οὐδὲν, οὔτε πόλις
 οἰκειομένη· σύ νυν γέφυραν ταύτην ἔα κατὰ χώ-
 ρην ἐστάναι, φυλάκους αὐτῆς λιπῶν τούτους, οἷ³⁰
 4 περ μιν ἕξευξαν. καὶ ἦν τε κατὰ νόον πρήξωμεν
 εὐρόντες Σκύθας, ἔστι ἄποδος ἡμῖν· ἦν τε καὶ μὴ
 σφεας εὐρεῖν δυνεώμεθα, ἢ γε ἄποδος ἡμῖν ἀσφα-
 5 λῆς. οὐ γὰρ ἔδεισά κω, μὴ ἐσσωθῶμεν ὑπὸ Σκυ-
 θῶν μάχη· ἀλλὰ μᾶλλον, μὴ, οὐ δύναμενοί σφεας
 6 εὐρεῖν, πάθωμέν τι ἀλώμενοι. Καὶ τάδε λέγειν³⁵
 φαίη τις ἂν με ἑωυτοῦ εἶνεκεν, ὡς καταμένω. ἐγὼ
 δὲ γνώμην μὲν, τὴν εὐρισκον ἀρίστην σοι, βασι-
 λεῦ, ἔς μέσον φέρω· αὐτὸς μέντοι ἔφομαί τοι, καὶ

ἐπὶ γῆν γὰρ μέλλεις στρα-
 τεύεσθαι] Ad usum voculae
 γὰρ conf. nott. ad I, 8. 124. In
 proxime seqq. ἀρηρομένου ex
 Homeri fluxisse videtur imitatio-
 ne, II. XVIII, 548 [ad quem
 locum Cr. conferri vult Heynii
 Observv. Tom. VII p. 546] coll.
 Apollon. Rhod. III, 1336. Nam
 ab ἀρόω fit ἡροκα, ἀρήροκα
 indeque ἀρήρομαι. Cf. Matth.
 pag. 306. Hesych. I pag. 525
 ἀρηρομένη· ἀροουριωμένη, ἀρο-
 τριωμένη. „Coës Dario asse-
 verans, Scythicae regionis ἀρη-
 ρομένου esse οὐδὲν, novisse
 non videtur Scythas ἀροτήρας
 et γεωργούς, descriptos c. 17
 et 18.“ Wess. — In seqq.
 scripsi σύ νυν γέφυραν, ubi
 vulgo σύ νῦν γεφύρην. Abre-
 schius maluerat σύ μὲν pro-
 bante Wesseling. Cf. III, 123.
 γέφυραν Schweigh. iam invexe-
 rat; conf. IV, 98. 133. 134.
 118. 136. 139. 141. — Ad

locutionem κατὰ χώραν vid.
 nott. ad III, 135.

ἦν τε κατὰ νόον πρήξωμεν]
 i. e. si ex animi sententia suc-
 cesserit. Ad locutionem κατὰ
 νόον conf. I, 117. V, 106. VI,
 130. VII, 150. IX, 45. 111 ;
 ad usum verbi πράττειν conf.
 III, 25 coll. IV, 156. 157. —
 In iis, quae continuo sequuntur,
 reposui ἔστι pro ἔσται.

μὴ — πάθωμέν τι ἀλώμε-
 νοί] i. e. Ne mali s. incommodi
 quid patiamur oberrantes. Quà
 dicendi formula iusignem quan-
 dam calamitatem indicari con-
 stat. Conf. quae Wessel. attulit
 ad VIII, 102 Viger. De idiotismm.
 p. 279. Pro ἐμεωυτοῦ, quod
 Matthiae retinuit, cum recentt.
 dedi με ἑωυτοῦ. Conf. III, 52.
 Pro καταμένω Schaefer. e San-
 crofti libro dedit καταμενέω,
 quod ipsum arriserat Wesselingio.

ἔς μέσον φέρω] Pro φέρω

τοῦκ' ἂν λειφθεῖην.“ Κάριτα τε ἦσθη τῇ γνώμῃ⁴⁰
 Λαρεῖος, καί μιν ἠμείψατο τοῖσδε· „Ξεῖνε Λέσβιε,
 σωθέντος ἔμευ ὀπίσω ἐς οἶκον τὸν ἐμὸν ἐπιφάνηθί
 μοι πάντως, ἵνα σε ἀντὶ χρηστῆς συμβουλῆς χρη-
 98 στοῖσι ἔργοισι ἀμείψωμαι.“ Ταῦτα εἶπας, καὶ ἀπά-
 ψας ἄμματα ἐξήκοντα ἐν ἱμάντι, καλέσας ἐς λόγους⁴⁵
 2 τοὺς Ἰώνων τυράννους, ἔλεγε τάδε· „Ἄνδρες Ἰω-
 νες, ἣ μὲν πρότερον γνώμῃ ἀποδεχθεῖσα ἐς τὴν

Iubet Iones custodire pontem, et expectare ipsius reditum LX dies.
 326

plurimi codd. φήσω, quod sane minus frequens; nisi cum Valcken. rescribere malis φήσας hoc fere sensu: „ego palam animi mei sententia verbis explicita, nihilominus ipse te sequar.“ Ad locutionem ἐς μέσον faciunt quoque ea, quae Dorvill. attulit ad Chariton. p. 534 ed. Lips. de formula ἐν μέσῳ propalam, coram omnibus. Cf. Herod. III, 80. 83. IV, 118. VI, 129. VIII, 26, ubi ἐς πάντας pari sensu. — In verbis αὐτὸς μέντοι ἔψομαι, μέντοι respondet antecedentibus γνώμην μέν. De optativo (οὐκ ἂν λειφθεῖην), qui continuo excipit futurum (ἔψομαι), conf. Matth. Gr. Gr. pag. 979. Herod. II, 41. — Ad structuram verborum: σωθέντος ἔμευ — ἐπιφάνηθί μοι conf. nott. ad I, 3 et ad vocem συμβουλῆς III, 1. De eo modo, quo Persarum reges beneficia accepta remunerari solent, diximus ad III, 140.

Cap. XCVIII.

ἀπάψας ἄμματα ἐξήκοντα ἐν ἱμάντι] i. e. nodos in loco nexuit, suspendit. Quae supputandi ratio Persarum ruditatem satis declarat. Similes fu-

niculos nodis illigatos ad dierum et temporis notitiam barbaros quosdam novi orbis usurpasse adnotat Wesseling. Romanorum moris, quo clavis fixis olim annos notasse feruntur, teste Livio VII, 3, admonuit Larcher. Tu vid. de his Creuzer. Antiqq. Romm. §. 161 pag. 232. De sexaginta dierum numero conf. IV, 136 ibiq. nott.

τοὺς Ἰώνων τυράννους] Ἰώνας duo libri cum Valla, non improbante Wesseling., qui de ipsa re haec adscripsit: „Aderant tyranni ex Hellesponto, Chersoneso, Aeolide et Ionia, quos omnes rex si compellavit, Ionum praecipuam duxit rationem, gratia et auctoritate potiorum; nisi si patrii moris tenax Ionum titulo Graecos comprehenderit. Lege c. 137. 138.“ — Ad μετείσθω conf. Matth. §. 214, 2 pag. 408. In seqq. διεξέλθωσι cum Schweigh. et Gaisf. edidi pro διέλθωσι, quod retinuit Matthiae. Cf. I, 196. Ad verba ἐς τὴν ὑμετέραν αὐτῶν (ita enim scripsi pro αὐτέων) adhib. Fischer. ad Weller. II pag. 235. Infra Herod. IV, 133 simpliciter scripsit ἐς τὴν ὑμετέραν.

γέφυραν μετείσθω μοι· ἔχοντες δὲ τὸν ἱμάντα τὸν-
 3 δε, ποιεῖτε τάδε. ἐπεὰν με ἴδῃτε τάχιστα πορευό-
 μενον ἐπὶ Σκύθας, ἀπὸ τούτου ἀρξάμενοι τοῦ χρό-
 4 νου, λύετε ἅμμα ἔν ἐκάστης ἡμέρης. ἦν δὲ ἐν
 τούτῳ τῷ χρόνῳ μὴ παρέω, ἀλλὰ διεξέλθωσι ὑμῖν
 αἱ ἡμέραι τῶν ἀμμάτων, ἀποπλέετε ἐς τὴν ὑμετέ-
 5 ρην αὐτῶν. μέχρι δὲ τούτου, ἐπεὶ τε οὕτω μετέ-
 δοξε, φυλάσσετε τὴν σχεδίην, πᾶσαν προθυμίην⁵⁵
 6 σωτηρίας τε καὶ φυλακῆς παρεχόμενοι. ταῦτα δὲ
 ποιεῦντες, ἔμοι μέγάλως χαριεῖσθε.“ Δαρεῖος μὲν
 ταῦτα εἶπας, ἐς τὸ πρόσω ἐπείγετο.

99

Τῆς δὲ Σκυθικῆς γῆς ἡ Θρηῖκη τὸ ἐς θάλασ-
 σαν πρόκειται· κόλπου δὲ ἀγομένου τῆς γῆς ταύτης,⁶⁰
 ἡ Σκυθική τε ἐκδέκεται, καὶ ὁ Ἴστρος ἐκδιδοῖ ἐς
 αὐτήν, πρὸς εὐρον ἄνεμον τὸ στόμα τετραμμένος.
 2 Τὸ δὲ ἀπὸ Ἴστρου, ἔρχομαι σημανέων τὸ πρὸς

Scythiae situs
 maritimus et di-
 mensio: ab Istro
 ad Carcinitiu ur-
 bem, Scythia
 vetus, habens
 mare ad au-
 strum: inde ter-

Cap. XCIX.

Τῆς δὲ Σκυθικῆς γῆς —
 πρόκειται]. i. e. ante Scythicam
 terram Thracia sita est, eā ni-
 mirum parte, quae ad mare per-
 tinet (s. ea Thracia, quae mare
 attingit); inde vero, ubi in si-
 num ducitur regio, Scythia
 (Thraciam), excipit Isterque in
 eam (Scythiam) influit, ostio ad
 orientem converso. Bene sic Lan-
 ge: „Vor dem Scythenlande
 aber an der Seescite lieget
 Thrake. Dasselbige Land bil-
 det erst einen Busen und dann
 kommt Scythenland und der
 Istros fliesset in dasselbe und
 wendet sich mit seiner Mündung
 gen Südost.“ Est enim hic co-
 gitandum de Scythiae forma
 quadrata, qualem Herodotus
 sibi mente informarat, exposi-
 tam a nobis in not. ad IV, 101.
 Quam scil. ad meridiem Ister

terminat, ad quem usque ex-
 tenditur Thracia, Scythia a me-
 ridie contigua, multo magis igitur
 quam vulgo putatur, septen-
 trionem versus extensa. Conf.
 Gatterer. Thracien nach Hero-
 dot. etc. pag. 17 seq. Völcker
 Myth. Geogr. I pag. 173. 174.

Τὸ δὲ ἀπὸ Ἴστρου, ἔρχομαι
 σημανέων κ. τ. λ.] Recentt.
 edd. in his secuti sumus, maio-
 rem distinctionem ponentes post
 ἐς μέτροσιν, cum vulgo verba
 sequentia ἀπὸ Ἴστρου, quae
 nos cum seqq. verbis αὐτῆ ἡδη
 ἀρχαίη Σκυθική ἐστι iungimus,
 antecedentibus annexerentur.
 Unde haec efficitur loci senten-
 tia: Inde ab Istro vero (quae
 extenditur terra, eam) indica-
 turus sum ad mensuram, eam
 scil. ipsius Scythiae partem,
 quae ad mare porrigitur. Ab
 Istro inde haec vetus est Scythia,

θάλασσαν αὐτῆς τῆς Σκυθικῆς χώρης ἐς μέτρον. 3 Ἀπὸ Ἰστροῦ αὕτη ἤδη ἀρχαίη Σκυθικὴ ἐστὶ, πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ νότον ἄνεμον κειμένη, μέχρι 65 πόλιος καλεομένης Καρκινίτιδος. τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης, τὴν μὲν ἐπὶ θάλασσαν τὴν αὐτὴν φέρουσαν, εὐσάν ὄρεινήν τε χώραν καὶ προκειμένην τὸ ἐς Πόντον, νέμεται τὸ Ταυρικὸν ἔθνος, μέχρι Χερσονήσου τῆς Τρηχέης καλεομένης· αὕτη δὲ ἐς θάλασσαν τὴν 70

ra in Pontum prominens, Tauris habitata usque ad urbem Chersonesum. Tracheam, similis promontorio Saniaco vel Iapygiae.

ad meridiem versus sita, usque ad Carcinitidis urbem, quae vocatur. Lange: „Von dem Istros an nun will ich beschreiben, wie lang desselbigen Scythenlandes Meeresküste ist etc. De locutione ἔρομαι σημανέων conf. nott. ad I, 5. Verba ἐς μέτρον refero ad ea, quae IV, 101 traduntur. De Carcinitide conf. nott. ad IV, 55. „Vetus Scythia, monente Schweigh., est prisca Scytharum terra, priusquam illi pulsus Cimmericis, versus orientem limites suos promovissent. Quodsi (idem addit) ἤδη particulam etiam exprimere volueris, dices: *Hinc iam incipit.* Sic ἤδη habes IV, 100. III, 5 et saepius alibi.“ Tu add. Völcker. l. I. pag. 181.

τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης, τὴν μὲν ἐπὶ θάλασσαν κ. τ. λ.] Non aliter haec explicanda ac superiora: τὸ δὲ ἀπὸ Ἰστροῦ κ. τ. λ. Unde hic fere loci sensus: *Quae hinc ulterius extenditur terra (s. terram contiguam), secundum idem mare porrecta, montesa illa quidem et in Pontum prominens, eam incolit Taurica gens usque ad Chersonesum Tracheam, quae vocatur. Quibus Tauricam paeninsulam, quae Crimmaea*

HERODOT. II.

hodie vocatur, indicari satis patet; quam tamen non totam, quam nos novimus, patrem historiae novisse, hic locus satis ostendere videtur. Ex Herodoti autem verbis explicanda putem Scylacis verba in Periplus. §. 69 (p. 29 Hud. p. 283 T. I Gail. ibiq. nott. p. 444): ἐπὶ δὲ τῇ Σκυθικῇ ἐποικουῦσι Ταῦροι ἔθνος ἀκρωτήριον τῆς ἡπείρου· εἰς θάλατταν δὲ τὸ ἀκρωτήριόν ἐστι.

μέχρι Χερσονήσου τῆς Τρηχέης καλεομένης] Apud Stephan. Byz. Chersonesus est urbs Tauricae, nec aliter h. l. Wesseling. urbem Chersonesum, quae ob situs aspera τρηχέη appellata, intelligi vult, Strabonem citans (VII p. 308 s. 474), qui et ipse Chersonesum urbem commemorat. — „At recte Holstenius (sunt Schweighaeuseri verba) observasse mihi videtur, non urbem Chersonesum, sed totam paeninsulam hic Χερσονήσον τὴν Τρηχέην καλεομένην dici; quam alii, quo ab aliis paeninsulis distinguatur, Tauricam aut Scythicam Chersonesum appellant. Hanc igitur ad mare, quod est Orientem versus, pertinere ait: αὕτη ἐς θάλασ-

5 πρὸς ἀπηνλιώτην ἄνεμον κατήκει. Ἔστι γὰρ τῆς Σκυθικῆς τὰ δύο μέρη τῶν οὐρῶν ἐς θάλασσαν

σαν τὴν πρὸς ἀπηνλιώτην ἄνεμον κατήκει. Nec enim de urbe, sed de regione κατήκειν dici consentaneum est; et *Chersonesus urbs*, non in orientali sed in occidentali paeninsulae parte sita erat. Nam quod Larcherus ait, esse Chersonesum urbem in occidentali quidem parte paeninsulae, sed ab oriente Scythiae, id rem non conficit: etenim, quod mare hic τὴν πρὸς ἀπηνλιώτην θάλασσαν vocat, idem mare mox τὴν πρὸς τὴν ἡῶ dicit, ubi haud dubie illud mare, quod ab oriente Chersonesi paeninsulae est, intelligitur; nempe *Maeotis palus*,*) quam haud multo minorem ipso Ponto Euxino esse (IV, 86) Scriptor noster existimaverat. His a Schweighaeusero allatis, hoc unum addam, de Chersoneso urbe quae apud Strabonem l. l. leguntur, minime ad Herodotum referri posse, cum ad *Chersonesum urbem* pertineant, Heraeoleotarum coloniam, Herodoto (quippe post cuius aetatem conditam esse narrant) prorsus incognitam, in occidentali paeninsulae parte, prope locum, qui nunc vocatur *Sevastopol*. De quo nuper Anglus peregrinator retulit, apud I. G. Sommer. Taschenbuch z. Verbreit. geogr. Kenntnisse 1832 p. 110 seq. Cf. Mannert. IV p. 296 seqq.

Cum quo eodem (p. 294. 105) intelligere etiam licebit Chersonesum Tracheam non tam de tota paeninsula, quam de orientali illius parte. — Ad verba πρὸς ἀπηνλιώτην ἄνεμον cf. IV, 22.

Ἔστι γὰρ τῆς Σκυθικῆς τὰ δύο μέρη κ. τ. λ.] Sensus est: *Scythiae terrae fines duabus a partibus ad mare pertinent*; sive, ut bene expressit Lange: „Nämlich Scythenland grenzt an zwei verschiedenen Stellen an das Meer, erst gegen Mittag und dann gegen Morgen, wie die Landschaft Attika.“ Quemadmodum enim (haec videtur esse scriptoris mens) Suniacum iugum in Atticae paeninsula intra mare Aegaeum sinumque Saronicum prominet in mare, et quemadmodum lapygium promontorium intra sinum Brundisinum atque Tarentum in mare producitur, similem in modum Taurica paeninsula e Scythia in Pontum Euxinum porrecta est, utrinque cincta mari. Unde satis est manifestum, non accuratam Tauricae paeninsulae formam Nostrum mente conceptam habuisse; alioqui enim vix istiusmodi comparationes instituere potuisset, ut recte iudicat Niebuhr. Verm. Schrift. I p. 157. Add. Ukert. Geogr. d. Gr. u. Röm. I, 2 p. 67. Produnt autem tales comparationes scriptorem, qui Grae-

*) Ita quoque accipit Völcker. Myth. Geogr. I pag. 173. Nam Maeotis e mente Herodoti, Scythiam ab oriente includens, septentrionem versus magis extenditur. De quo vid. nott. ad IV, 101.

φέροντα, τὴν τε πρὸς μεσαμβρίην, καὶ τὴν πρὸς τὴν ἠῶ, κατάπερ τῆς Ἀττικῆς χώρας· καὶ παρα-75 πλήσια ταύτῃ καὶ οἱ Ταῦροι νέμονται τῆς Σκυθικῆς, ὡς εἰ τῆς Ἀττικῆς ἄλλο ἔθνος καὶ μὴ Ἀθηναῖοι νεμοίατο τὸν γουνὸν τὸν Σουνιακόν, μᾶλλον 327 ἐς τὸν πόντον τὴν ἄκρην ἀνέχοντά, τὸν ἀπὸ Θορι-

cis potissimum suam historiam conscriptam esse vellet; quem etiam ob Iapygiae terrae mentionem haec ipsa in Italia literis mandasse, haud prorsus improbabilis est suspicio. Cf. Dahmann. Herodot. pag. 50. Quibus Cr. haec adscripserat: „Haec Magnae Graeciae incolarum in gratiam Thuriis ab Herodoto addita censet Mitford. in Hist. Graec. Vol. II p. 356 seq. vers. vernac. Eichstaedt.“—

καὶ μὴ Ἀθηναῖοι νεμοίατο τὸν γουνὸν τὸν Σουνιακόν] Hisce verbis statim postponi vult Valckenaer., quae paulo inferius vulgo leguntur: τὸν ἀπὸ Θορικοῦ μέχρι Ἀναφλύστου δήμου. Sed ea ipsa proxime antecedentibus: τὸν γουνὸν — ἀνέχοντα ad meliorem sententiae intelligentiam adiūci putem, minime loco suo movenda. Vox γουνός eo sensu, quo apud Homerum invenitur de solo fertili, foecundo, cum hic adhiberi nequeat, quoniam Attica terra omnino sterilis fuit, anguli notionem accipere volunt Valcken. et Schneider. in Lex. Gr. ob Hesychium, qui I pag. 870 γῶνος· γουνός. Schweigh. interpretatur eminentiam, locum editum, ut apud Hesych. γουνιαῖος τόπος de loco editiori, in-star genu eminenti, itemque

apud Etymol. pag. 233, 5: λέγεται δὲ γουνός ὁ ὑψηλὸς τόπος ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἐν σώματι γονάτων, ἃ ἐξέχει.

τὸν γουνὸν τὸν Σουνιακόν — ἀνέχοντα] „Neglexit in his Herodotus pagum Azeniensium, quem raro veteribus memoratum minoris fuisse constat momenti: hoc excepto, in Attices ad sinum Saronicum latere demus erat Anaphlystus, Sunio vicinus: Sunii promontorium nave flectentibus sive super Sunium navigantibus, ab altero latere primus occurrebat ad sinistram pagus Thoricus. Quidquid ab Anaphlysto ad usque Thoricum terrarum magis in altum prominebat, γουνὸν vocat Σουνιακόν, μᾶλλον δὲ ἐς τὸν πόντον τὴν ἄκρην ἀνέχοντα.“ Valcken. Ubi sane accusativus τὴν ἄκρην pendet a verbo ἀνέχοντα, cui transitivam hic Noster tribuit notionem. Prominendi notione idem verbum VII, 123 coll. IV, 177. Quod vero pro ἐς τὸν πόντον olim quis voluit ἐς νότον (in austrum), merito repudiavit Wesseling. citans IV, 177 et II, 99. Nec magis opus pro τὸν (ante ἀπὸ Θορικοῦ) refingere τὸ aut τῶν. Namque e Nostri scriptoris sententia Suniacum iugum inter Atticae pagos Thuricum

6 κοῦ μέχρι Ἀναφλύστου δήμου. λέγω δὲ, ὡς εἶναι ταῦτα μικρὰ μεγάλοισι συμβαλέειν. τοιοῦτον ἢ⁸⁰ Ταυρικὴ ἐστὶ. ὅς δὲ τῆς Ἀττικῆς ταῦτα μὴ παραπέπλωκε, ἐγὼ δὲ ἄλλως δηλώσω· ὡς εἰ τῆς Ἰηπυγίης ἄλλο ἔθνος, καὶ μὴ Ἰήπυγες, ἀρξάμενοι ἐκ Βρεντεσίου λιμένος, ἀποταμοίατο μέχρι Τάραντος, 7 καὶ νεμοίατο τὴν ἄκρην. δύο δὲ λέγων ταῦτα, πολλὰ λέγω παρόμοια, τοῖσι ἄλλοισι ἔοικε ἢ Ταυρικῇ.⁸⁵

100 Τὸ δ' ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς, ἤδη Σκύθαι τὸ κατύπερθε

et Anaphlystum nonnihil artatum longe in Aegaeum mare prominet, ut recte exponit Wesseling. De Thorico pago nunc confer. Kruse Hellas II, 1 pag. 248 seq. A Sunio ille remotus erat duarum ferme horarum spatio, antiquitate insignis et postea Acamantidi tribui adscriptus. Ubi hodieque inveniri asserunt moenia priscae ac rudis structurae, Cyclopia vulgo vocant opera, aliaque rudera, ut theatri. Etiamnum loco nomen Thoricos s. Thorico. Anaphlystus hinc occidentem versus aberat sexaginta stadiis, in occidentali Atticae ora, ubi nunc vicus Anaphiso. Arcis munitae rudera quaedam ad viam, quae Athenis Sunium ducebat, conspici prope locum Metoki Anabasi, qui nunc vocatur, admovent. Vid. Kruse ibid. pag. 233 seqq.

ὡς εἶναι — συμβαλέειν] Tu conf. II, 10 ibique nott. — Ad usum particulae δέ in seqq. cf. III, 37 ibique laud. Werfer. in Actt. phill. Monacc. I pag. 97. De Iapygia, quam urbem, non regionem esse voluerat Hecataeus Milesius (conf. p. 55. 62

fragmm. ed. Klausen.), conf. nott. ad III, 138. Add. Strab. VI p. 277 s. 425 B. De Brundisio, unde Romanorum aetate traiectus in Graeciam fieri solebat, plura annotare non opus. Nunc vocatur Brindisi. De ipsa vocis forma (Βρεντέσιον et Βρεντήσιον) conf. Schaefer. ad Plutarch. T. V p. 234. Quibus Cr. haec addit: „Atque Τεμέσην Homeri Odys. α vs. 184, quae aliis Cypri insulae urbs visa est, hanc ipsam Ausonum Βρεντέσιον urbem esse censuerunt Pausan. VI, 6. Aelian. V. H. VIII, 18. Pompon. Mela II, 4 ibiq. interpr. conf. Niebuhr. Röm. Gesch. I p. 48 et Will. Gell. Geography and Itinerary of Ithaka p. 101.“

πολλὰ λέγω — ἢ Ταυρικῇ] „Idem hoc valet ac si dixisset, πολλὰ ἄλλα λέγω παρόμοια, οἷς ἔοικε ἢ Ταυρικῇ.“ Schwgh. Cap. C.

Τὸ δ' ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς κ. τ. λ.] Non aliter IV, 99: τὸ δὲ ἀπὸ Ἰστρου. Sensus est: „inde a Taurica, ulterius progredienti Scytharum est regio, qui et loca ultra Tauros sita teneant ad mare australe (quae

τῶν Ταυρων καὶ τὰ πρὸς θαλάσσης τῆς ἠοίης νέ-
 μονται, τοῦ τε Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου τὰ πρὸς
 ἑσπέρας, καὶ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος, μέχρι Τα-
 νάιδος ποταμοῦ, ὃς ἐκδιδοῖ ἐς μυχὸν τῆς λίμνης
 2 ταύτης. Ἦδη ὧν ἀπὸ μὲν Ἴστρου, τὰ κατύπερθε
 ἐς τὴν μεσόγαιαν φέροντα, ἀποκληῖται ἡ Σκυθικὴ
 ὑπὸ πρώτων Ἀγαθύρσων· μετα δὲ, Νευρῶν· ἔπειτα
 δὲ, Ἀνδροφάγων· τελευταίων δὲ, Μελαγχλαίνων.

101 Ἔστι ὧν τῆς Σκυθικῆς, ὡς εἰούσης τετραγώνου, 95

Supra Tanros ad
 mare orientale,
 et Bospori ac
 Maeotidis ad
 vesperam, Scy-
 thae: Scytharum
 vicini mediter-
 ranci, ab Istro
 ad Tanain, Aga-
 thyrsi, Neuri,
 Androphagi,
 Melanchlaeni.

Scythia fere
 quadrata: longi-

Maeotica est palus Scythiam ab
 oriente includens; vid. nott. ad
 IV, 99) pertinentia, et loca,
 quae a Bosporo Cimmerico occi-
 dentem versus usque ad Tanain
 extenduntur. Conf. Völcker.
 Myth. Geogr. I p. 173, et de
 Tanai nott. ad IV, 57. Vocu-
 lam τὸ (ante κατύπερθε), quae
 a duobus abest libris, Schweigh.
 mutata voluit in τὰ.

Ἦδη ὧν ἀπὸ μὲν Ἴστρου, τὰ
 κατύπερθε κ. τ. λ.] Sensus loci
 hic fere esse videtur: Iam igitur
 inde ab Istro usque ad Ta-
 nain in regionibus mediterraneis
 disternitur Scythia primum
 ab *Agathyrsis* (qui igitur in
 Transylvaniae atque Hungariae
 partibus quibusdam proxime
 Istrum collocandi erunt; (conf.
 IV, 49. 104 ibiq. nott.) dein a
Neuris (qui ulterius ad septentrionem
 et orientem in Galitia collocandi;
 vid. nott. ad IV, 17), tum ab
Androphagis (quos in Polonia
 Russica probabiliter ponas; conf.
 IV, 18 ibique nott.), ac denique a
Melanchlaenis (quos e scriptoris
 mente in ipsa Russia meridionali
 ad Volgam usque habitasse
 probabile fit; conf. nott. ad IV,

20). Cum his mensurae IV,
 101 prolatae si comparentur,
 Herodoteam Scythiam eo usque
 fere extendi statuit Köppen.
 Nordgest. d. Pont. pag. 12 sq.,
 quo nunc per Russiam meridiona-
 lem exstant tumuli in guberno
 Kursk; nam inde, quod mireris,
 plane aliud incipere videtur
 hominum genus, alia fere natio.
 Qui idem vir doctus Androphagos
 quaeri vult in guberniis Mohilew,
 Tschernigow et Orel, Melanchlaenos
 in guberniis Orel et Tula; finesque
 Scythiae non ultra gradum quin-
 quagesimum vel quinquagesimum
 primum septentrionem versus
 promoveri posse censet.

Cap. CI.

Ἔστι ὧν τῆς Σκυθικῆς κ.
 τ. λ.] Structuram loci si quae-
 ras, hic genitivus τῆς Σκυθι-
 κῆς pendet a genitivis τῶν δύο
 μερῶν κατηκόντων, qui ipsi
 referendi sunt ad verba: τὸ τε
 ἐς τὴν μεσόγαιαν φέρον καὶ
 τὸ παρὰ τὴν θάλασσαν; ut
 haec fere inde oriatur loci sen-
 tentia: *Scythiae igitur terrae,*
utpote cuius forma quadrata est,
cum duae sint partes ad mare
pertinentes, utraque pars alteri

tudo ab Istro ad Maeotidem, et latitudo a mari ad fines mediterraneos: utraque itineris XX dierum, stadiis in singulos dies computatis du-

των δύο μερέων κατηκόντων ἐς θάλασσαν, παντη ἕσον τὴ τε ἐς τὴν μεσόγαίαν φέρον, καὶ τὸ παρὰ 2 τὴν θάλασσαν. ἀπὸ γὰρ Ἰστρου ἐπὶ Βορυσθένα δέκα ἡμερέων ὁδός· ἀπὸ Βορυσθένης τ' ἐπὶ τὴν

prorsus aequalis est, tum ea, quā in mediterranea porrigitur, tum altera, quae secundum mare porrigitur. Quadratam enim cum sibi Noster terrae Scythiae finxisset formam, singulis quatuor partibus s. lateribus sibi paribus longitudine quatuor mille stadiorum, hoc ita effectum esse putabat, ut occidentalis huius quadrati pars contineretur Istro, quem a septentrione meridiem versus labentem et in Pontum influentem Noster opinatus erat (conf. II, 34 ibiq. nott. et Dahlmann. Herod. pag. 87. 88); cui parti occidentali e mente Herodoti prorsus respondet planeque par est orientalis, palus Maeotica ab oriente quadratum hocce includens. Quae enim revera orientem versus tenditur, eam septentrionem versus extensam putabat Noster (quem de huius sinus ambitu non recte edoctum fuisse supra iam monuimus); ita ut orientale Scythiae latus Maeotis includeret una cum Tanai, qui in eius recessum s. angulum maxime orientalem se infunderet, terminans ab oriente reliquam Scythiae partem usque ad fines septentrionales. Tertia parte eaque meridionali Scythia Ponto Euxino terminatur, ab Istro ad Borysthenem usque porrecta quatuor mille stadiorum spatium; a septentrione pari

spatio Scythiam includunt eae gentes, quas Scythias contiguas in locis mediterraneis ab Istro usque ad Tanain paulo ante (IV, 100) recensuerat. Haec si teneantur, Herodoteam Scythiam Valachiae ac Moldaviae provincias una cum partibus quibusdam Galitiae ac Poloniae itemque Russiae meridionalis tractus, Volhyniam, Ukrainiam, quam vocant, alia complexam esse patet. Accurate de his disputavit Niebuhr. Verm. Schrift. I p. 355 seqq. coll. 156 seqq., itemque Völcker. I. I. pag. 172 seqq., qui elegantissima tabula adiecta haec eximie illustrasse putandus est. Add. Rennel. p. 403. 405. 413 seq. Mannert. IV p. 69. Heeren. Ideen I, 2 p. 268, qui paulo aliter haec constituit, ut Scythiae forma inde evadat quadrata quidem, sed non prorsus sibi aequalis omnibusque conveniens partibus.

ἀπὸ γὰρ Ἰστρου ἐπὶ Βορυσθένα δέκα ἡμερέων ὁδός] Citat Eustath. ad Dionys. Perieg. 311. In universum autem tenendum, Herodotum hic eo mensurae genere uti, quod quam imperfectum sit minimeque accuratum iam supra ad IV, 86 monuimus. Cf. Ukert. Geogr. I, 2 p. 58. Nec ipse sibi constans reperitur, ut qui V, 53 centum quinquaginta stadia uno die confici scribat, hoc loco du-

λίμνην τὴν Μαίητιν, ἑτέρων δέκα· καὶ τὸ ἀπὸ θαλάσσης ἐς μεσόγαιαν ἐς τοὺς Μελαγχλαίνοους τοὺς κατύπερθε Σκυθῶν οἰκημένους, εἴκοσι ἡμερῶν 3 ὁδός. ἢ δὲ ὁδός ἢ ἡμερησίῃ ἀνὰ διηκόσια στάδια συμβέβληται μοι. οὕτω ἂν εἴη τῆς Σκυθικῆς τὰ ἐπικάρσια, τετρακισχιλίων σταδίων· καὶ τὰ ὄρθια, 5 τὰ ἐς τὴν μεσόγαιαν φέροντα, ἑτέρων τοσοῦτων σταδίων. ἢ μὲν νυν γῆ αὕτη ἐστὶ μέγαςτος τοσαύτη.

102

Οἱ δὲ Σκύθαι δόντες σφίσι λόγον, ὡς οὐκ οἶοί τε εἰσι τὸν Δαρείου στρατὸν ἰθυμαχίῃ διώσασθαι μούνοι, ἔπεμπον ἐς τοὺς πλησιοχώρους ἀγγέλους· 10 τῶν δὲ καὶ δὴ οἱ βασιλέες συνελθόντες ἐβουλευόντο, 2 ὡς στρατοῦ ἐπελαύνοντος μεγάλου. ἦσαν δὲ οἱ συνελθόντες βασιλέες, Ταύρων, καὶ Ἀγαθύρων,

Reges finitimorum populorum a Scythis auxiliium rogati.

centa. Quod non mirabitur, qui quae proficiscentibus hic illic obiciantur difficultates atque impedimenta, respexerit, simulque diversam profectionis rationem cogitaverit. Cf. Man- nert. I p. 195. Dahlmann. Herod. pag. 95. Quod ad ipsas mensuras attinet, hoc loco ab Herodoto proditas, Danvill. (Mém. de l'Acad. d. Inscr. XXXV p. 573) eas optime congruere censet, si quidem sumantur a Danubii ostiis prope insulam Peucen usque eum ad locum, ubi Borysthenem recipiat Pontus. Addamus hisce, quae scribit Koehler. (Mém. sur l. iles et l. cours. — Achill. pag. 22): „Si Hérodote compte, que le chemin de terre entre l'Ister et le Borysthène est de 2000 stades, 400 verstes, on doit peut-être supposer, que pour faire le trajet des fleuves et éviter les marais produits par leurs débordemens, le voyageur

se trouvait quelque fois obligé de remonter dans l'intérieur des terres; à moins que l'on ne veuille supposer, qu'Hérodote parle plutôt de l'endroit où le Borysthène se jette dans son limon, que de celui où finit ce dernier.“

Cap. CII.

δόντες σφίσι λόγον] i. e. secum reputantes. Cf. II, 162. Ad ἰθυμαχίῃ conf. IV, 120. In seqq. retinui ἐπελαίνοντος (cuius loco duo libri ἐπιόντος; conf. IV, 118. 119) itemque ἦσαν (pro ἔσαν); cum Struv. Spec. II p. 16 reposui βασιλέες, ubi vulgo βασιλῆες. — Ad ἐβουλευόντο Stegerus conferri vult IV, 11. In simili gentium recensu Ephorum (apud Scymn. Chium p. 378 Holsten.) Herodoti vestigia presse persecutum esse arbitratur Marx. ad Ephori fragmm. p. 193, cuius locum adscripsit Cr.

καὶ Νευροῶν, καὶ Ἀνδροφάγων, καὶ Μελαγχλαίων,
καὶ Γελωνῶν, καὶ Βουδίνων, καὶ Σαυροματίων.

103

Mores horum
populorum:
Tauri naufragos
immolant Iphi-
geniae: hostium
occisorum capita

Τούτων Ταῦροι μὲν νόμοισι τοιοσίδε χρέωνται.¹⁵
Θύουσι μὲν τῇ Παρθένῳ τοὺς τε ναυηγούς, καὶ τοὺς
ἂν λάβωσι Ἑλλήνων ἐπαναχθέντας, τρόπον τοιῷδε·
καταρξάμενοι, ῥοπάλῳ παλουσι τὴν κεφαλὴν· οἱ 328

Cap. CIII.

Τούτων Ταῦροι μὲν νόμοι-
σι τοιοσίδε χρέωνται] Pro
χρέωνται unus liber χρέονται;
haud male. Cf. IV, 50. „Taur-
ros istos reliquias fuisse Cim-
meriorum a Scythis olim finibus
suis pulsorum, probabile fecit
Gatterer. Comment. Societ. Reg.
Gotting. Vol. XI p. 140, pro-
bante Heeren. in Ideen etc. T.
I pag. 888 [I, 2 pag. 271].“
Schweigh. Tu add. Mannert.
IV p. 106. Ac tales Cimnerios
ab Aeschilo indicari Prometh.
420. 716 existimat Völcker. l. l.
pag. 208 coll. 209. A gentis
crudelitate, quam refert Hero-
dotus, non abhorrent, quae si-
milia alias apud gentes litora
incolentes naufragosque et diri-
pientes et interficientes obtinere
dicuntur. Idem asserit Diodor.
IV, 44 (θύεν Ἀρτέμιδι Ταυ-
ροπόλῳ τοὺς καταπλέοντας
ξένους), ac Mela II, 1, ubi
plura affert de saevis his sacri-
ficiis Tzschucke in nott. exegg.
Vol. III P. II pag. 53. Nasa-
monum exemplo utitur Rennel.
pag. 418. Videtur „autem ista
potissimum (Valckenaerii ut
utar verbis) inhumana Tauro-
rum crudelitas effecisse, ut hoc
praesertim nomine Scythae fue-
rint a Graecis in universum in-
famati. In diversis gentibus Scy-

thicis tria potissimum obtine-
bant, quae prorsus abhorrent
ab humanissima Graecorum man-
suetudine, τὸ ξενοθυτεῖν, τὸ
ἀνθρωποφαγεῖν καὶ τὸ τοῖς
κρανίοις ἐκπώμασι χρᾶσθαι.
Vid. Strabo VII p. 298 D. s.
458 A. et 300 B. s. 460 B. et
Elsner. Observn. in Ep. ad Co-
loss. III, 11.“

Θύουσι μὲν τῇ Παρθένῳ]
Iphigeniam intelligi sequentia
verba ostendunt. Et pertinet
huc nomen Ταυροπόλος, Dia-
nae vulgo quod tribuitur; de
quo Creuzerus locis mox lau-
dandis.— In seqq. ἐπαναχθέν-
τας vulgo reddunt: delatos illuc.
Quam significationem quum vix
admittere videatur verbum ἐπα-
νάγειν, Schweigh. suspicatur,
scriptum fuisse ἀπενειχθέντας,
quoniam ἀποφέρειν et ἀποφέ-
ρεσθαι hac significatione usita-
tum. Conf. II, 114 ibiq. nott.
IV, 151. 152. 164. 179.

καταρξάμενοι] Male in qui-
busdam κατευξάμενοι, cum
sensus sit, interprete Valcke-
naerio: „auspicati velut victi-
mam, clava caput percutiunt;
non ut Graeci, qui cultro victi-
mam immolationi designabant.
Huic adfirmandae lectioni suf-
ficiet vel unicus locus Euripid.
Iphigen. in Taur. 1154, quo
Taurorum rex Thoas comites

μὲν δὴ λέγουσι, ὡς τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ
 διωθέουσι κάτω, (ἐπὶ γὰρ κρημνοῦ ἴδρῳται τὸ
 ἱρόν·) τὴν δὲ κεφαλὴν ἀνασταυροῦσι· οἱ δὲ, κατὰ²⁰
 μὲν τὴν κεφαλὴν ὁμολογεῖουσι, τὸ μέντοι σῶμα οὐκ
 ᾠθέεσθαι ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ λέγουσι, ἀλλὰ γῆ
 3 κρούπτεσθαι. τὴν δὲ δαίμονα ταύτην, τῇ θύουσι,
 λέγουσι αὐτοὶ Ταῦροι Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος
 εἶναι. Πολεμίους δὲ ἄνδρας, τοὺς ἂν χειρῶσων-²⁵
 ται, ποιεῦσι τάδε· ἀποταμῶν ἕκαστος κεφαλὴν,
 ἀποφέρεται ἐς τὰ οἰκία· ἔπειτα ἐπὶ ξύλου μεγάλου
 ἀναπείρας ἰστῆ ὑπὲρ τῆς οἰκίης ὑπερέχουσαν πολ-

supra domos eri-
 gunt: vivunt ra-
 pinis et bello.

interrogat Iphigeniae sacerdotis,
*utrum illa iam τῶν ξένων κατήρ-
 ξατο, hospites sit auspicata.* In
 Graecorum sacris usitatissimum
 verbum de Indica gente Nicol.
 ponit Damasc. Stobae. p. 105
 [pag. 144 ed. Orell.]. Tu add.
 nott. ad II, 45. IV, 60. — In
 seqq. ad verba κρούπτεσθαι γῆ
 conf. I, 140.

τὴν δὲ δαίμονα ταύτην —
 Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος
 εἶναι] Secundum alios rerum
 scriptores Iphigenia non ipsa
 fuit dea, sed deae sacerdos cru-
 delitatisque ministra. At Hero-
 dotus aliam famam videtur se-
 cutus non aliter atque Hesio-
 dus, qui in Mulierum catalogo
 Iphigeniam cecinerat non obiisse,
 sed Dianae ex sententia esse He-
 caten, teste Pausan. I, 43 §. 1,
 ubi Herodoti quoque affertur
 locus. De qua duplici fama
 nunc monuisse video Creuzer. in
 Annall. Viennens. LIV p. 123.
 Agnoscuntur in hisce, opinor,
 vestigia commercii atque sacro-
 rum, quae Caucasi Pontique
 accolis cum Graecis olim inter-
 cesserint. Agitur enim hic de

sacris deae, quam lunarem et
 omnium rerum in terris paren-
 tem (naturam vulgo dicunt natu-
 ratam) coluit tota fere Asia
 interior. At lunares deas haud
 raro iratas fingi quippe omnibus
 animalibus infestas ac nocivas
 (ob nocivam, quae in Luna in-
 esse dicitur, vim) indeque mi-
 nus humanas adeoque crudeles,
 vetus fuit superstitio longe la-
 teque propagata; quae ad Tau-
 ricam quoque hanc deam per-
 tinuisse videtur. Plura Creu-
 zer. Symb. II p. 127 seq. 295.
 IV p. 198 seq. 346, qui idem
 nunc conferri vult: v. Stackel-
 berg Der Apollotempel zu Bas-
 sae pag. 135 infr. Bröndsted
 Reisen in Griechenl. II p. 267.
 Westrik Disput. de Aeschylī
 Choeph. etc. pag. 42 seqq. 53.
 Raoul-Rochette Oresteid. pag.
 119 seq. C. O. Müller. (Orcho-
 men. p. 311) haec sacra ex an-
 tiquo Iphigeniae cultu in Brau-
 rone ac Lemno, qui in Scy-
 tharum terras dein fuerit trans-
 latus, repeti vult.

ἀναπείρας ἰστῆ κ. τ. λ.] i. e.
 caput — praealto infixum palo,

4 λόν, μάλιστα δὲ ὑπὲρ τῆς καπνοδόχης. φασὶ δὲ 30
 τούτους φυλάκους τῆς οἰκίης πάσης ὑπεραιωρέεσθαι.
 ζῶσι δὲ ἀπὸ ληΐης τε καὶ πολέμου. Ἀγάθυρσοι δὲ,
 ἀβρότατοι ἄνδρες εἰσὶ, καὶ χρυσοφόροι τὰ μάλιστα.

104

Agathyrsi lauti
 et auro culti:

erigit ita, ut multo supra domum, certe supra fumarium, emineat. Ita recte Schweigh. Sic ἀναπαρεῖς IV, 94. Ad ἰστῶ conf. Matth. Gr. Gr. §. 210, 1. Cr. amandat ad ea, quae ad Proclum in Plat. Alcibiad. I pag. 273 adnotavit. In seqq. verba ὑπεραιωρέεσθαι τῆς οἰκίης πάσης, monente Schweigh. in Lex. Herod. idem valent atque τῆς οἰκίης πάσης ὑπερέχειν in sublimi suspensum, s. erectum supra domum totam eminere. Ad verba ζῶσι δὲ ἀπὸ ληΐης τε καὶ πολέμου conf. IV, 22.

Cap. CIV.

Ἀγάθυρσοι δὲ] Herodotea tangit Stobaeus 44, 43 [T. II p. 230 Gaisf.] itemque Eustath. ad Dionys. Perieg. 310. De Agathyrsis conf. Herodotei loci IV, 49. 100. 102. 125. Mel. II, 1, 15. In Transylvania Hungariaeque superioris partibus gentis sedes fuisse consentiens fere est virorum doctorum opinio. Vid. Rennel. p. 414. Mannert. IV p. 102. Heeren. Ideen I, 1 pag. 94. Niebuhr. Verm. Schrift. I pag. 377. Köppen. Nordgest. d. Pont. pag. 13. 68. Ad Sarmatarum stirpem Agathyrsos refert Ritter. Vorhalle pag. 286 seq. coll. 263, de ipso nominis etymo monens, in quo (ut in aliis similibus nominibus Idanthysorum, Thyrsa-

getarum, Thyssagetarum, aliorum) numinis Tyr aliquam rationem habitam videri conicit. Pro Dacis eosdem habet Niebuhr. l. l. Thraciis hinc utentes moribus atque institutis. Mannerto l. l. Agathyrsi cum Getis immigrantibus coaluisse videntur in unam gentem; unde postera aetate factum, ut qui magis ad orientem habitarent, Getae, qui ad occidentem, Dacae.

ἀβρότατοι ἄνδρες εἰσὶ] ἀνδρῶν plures libri praebent cum Eustath. l. l. Interpretatur Schweigh.: „lautissimi homines sunt.“ — Larcherus reddidit: „les plus efféminées de tous les hommes,“ congruere negans haec cum eo, quod Scythi aditu interdixerint (IV, 125), nisi gentem effeminatam subinde pristinam virtutem recuperasse statuas. Equidem vocem ἀβρότατοι ad vitae cultum lautiores ac liberaliores, quâ haec gens prae caeteris iisque rudioribus excelluerit, retulerim, auctore Ritter. Vorhalle pag. 287 seq., qui potissimum vestes subtiliores atque tenuiores, quibus usi fuerint Agathyrsi, respici arbitratur Orpheumque huc refert Argon. 1062 ἀβροχίτωνας (i. e. molliter et delicate tunicatos, ut Gesner. interpretatur) vocantem Macotidis accolas; quibus ipsis si accenseri velit Ritterus Aga-

ἐπίκεινον δὲ τῶν γυναικῶν τὴν μίξιν ποιεῦνται, ἵνα κασίγνητοὶ τε ἀλλήλων ἔωσι, καὶ οἰκήϊοι ἕοντες πάντες, μήτε φθόνῳ, μήτ' ἔχθει χρέωνται ἐς ἀλλή- 35 λους. τὰ δ' ἄλλα νόμια Θρήϊξι προσκεχωρήκασι.

105 Νευροὶ δὲ νόμοισι μὲν χρέωνται Σκυθικοῖσι. γενεῇ δὲ μιῇ πρότερόν σφεας τῆς Λαρείου στρατηλασίης

mulierum usus quare apud eos communis: caetera similes Thracibus.

Neurorum Scythici mores: quando et cur sedibus relictis

thyrsos, ex interioris Asiae adcoque Indiae tractibus huc delatos, veteremque Asiaticum vestitum, subtiliorem illum quidem in Europaeicis sedibus hinc retinentes, vereor, ut probari possit. — καὶ χρυσοφόροι, i. e. aurum gestantes, aureis ornamentis distincti. Quod documento est, terram illos incoluisse auri divitem, qualis hodieque fertur esse Transylvania auri copiam in montibus praebens. Vid. Köppen. l. l. p. 13. Heeren. Ideen I, 1 pag. 94. Niebuhr. Verm. Schrift. I pag. 377 coll. Ritter. Vorhalle p. 288. Add. Pomponius Mela II, 1 §. 94: „Agathyrsi ora artusque pingunt: ut quisque maioribus praestat, ita magis vel minus, caeterum iisdem omnes notis et sic, ut ab lui nequeant.“ Ubi consulatur copiosa Tzschuckii adnotatio in nott. exegg. Vol. III P. II pag. 49 seq.

ἐπίκεινον — ποιεῦνται] Herodotea haec haud scio an respexerit Strabo VII p. 300 s. 461 A. Quod communes habuerint Agathyrsi uxores, id, Ritterum l. l. p. 287 seq. si audias, ad Asiaticam gentis originem pertinebit; cum in Asia interiori, unde venerint Agathyrsi, Buddhae sectatores ita more recepto vivere soleant. At plu-

res omnino antiquitus fuisse gentes, apud quas iste mos obtinuit, satis intelligitur ex iis, quae ad Platon. Remp. V, 7 p. 514 Astius collegit, ubi vel gentis recentioris Saporogorum meminit, eundem morem sectantium. In Platoniam quoque civitatem hanc mulierum communitatem fuisse receptam indeque varie diiudicatam non minus a veteribus quam a recentioribus, satis notum. Adde his Herod. III, 101 et Tzschuck. ad Mel. I, 19 pag. 607 (Vol. III P. I) nott. exegg.

τὰ δ' ἄλλα — προσκεχωρήκασι] i. e. quod ad reliqua attinet instituta, ad Thracas accedunt, s. in reliquis receperunt Thracum instituta. Conf. I, 172.

Cap. CV.

Νευροὶ δὲ νόμοισι μὲν χρέωνται Σκυθικοῖσι] Attigit Herodotea Eustath. ad Dionys. Perieg. 310. De Neuris diximus ad IV, 17. De voce γενεῇ monuimus ad II, 142. Hanc vero temporis definitionem secundum hominum aetates apud Herodotum aequae atque Homerum latius patere nec certum quoddam definitumque annorum spatium indicare posse nuper contendit Ley in script. de Aegypt. fat. et condit. sub imper. Perss. p. 71.

ad Budinos com-
migrarint: mu-
tatio eorum in
lupos.

κατέλαβε ἐκλιπεῖν τὴν χώραν πᾶσαν ὑπὸ ὄφιδων.
2 ὄφιας γὰρ σφι πολλοὺς μὲν ἢ χώραν ἀνέφαινε, οἱ ἄ-
δὲ πλεῦνες ἄνωθεν σφι ἐκ τῶν ἐρήμων ἐπέπεσον.
ἐς ὃ, πιεζόμενοι, οἴκησαν μετὰ Βουδίνων, τὴν ἕω-

κατέλαβε—ὑπὸ ὄφιδων] Ad
verbum κατέλαβε conf. nott. ad
III, 42. — τὴν χώραν πᾶσαν
omnem terram dicit eam, quam
tenuerant, antequam iis in re-
gionibus, in quibus eos Hero-
dotus novit, sedes fixerant.
Quod ad serpentes, quibus loco
pulsī fuerint, attinet, a ranis
simili modo Abderae incolas eie-
ctos fuisse auctor est Iustinus
XV, 2, a culicibus incolas Miun-
tis testatur Pausan. VII, 2 §. 7.
Quos serpentes contra disertum
Herodoti testimonium, qui eos
maximam partem e regionibus
superioribus, i. e. septentrio-
nalibus iisque desertis — ἄνω-
θεν ἐκ τῶν ἐρήμων — super-
venisse narrat, e meridie Neu-
rorum regionem invasisse vult
Köppen. Nordgest. d. Pont. p.
103, nimirum e regionibus
Ophiūsae (i. e. serpentinae ur-
bis), ad Tyram fluvium sitae;
ita ut serpentes isti tessararia
potius ratione sint accipiendi et
ad sacra religionesque Neuris
oppositas referantur, praeser-
tim cum multa in fabulis ac sa-
cris tam Graecorum quam In-
dorum mentio serpentum. Quae
equidem me peritioribus diiudi-
canda relinquo. Mihi haud pau-
ca de locustis, quae immensa
multitudine supervenientes me-
ridionales Russiae regiones Pon-
to proximas ita vastant, ut
nulla planta, nulla herba in solo

remaneat, legenti in recentio-
rum peregrinatorum itinerariis,
aliquando in mentem venit, ser-
pentes, quibus Neuri eiecti fue-
runt, locustas fuisse, quae cum
omnes terrae fruges ita comede-
runt, ut nihil prorsus relictum
esset, gentem victu necessario
privatam cogerint, ut patria
terra relicta, alio se conferret,
ubi vitam sustentare posset.

ἐς ὃ, πιεζόμενοι, οἴκησαν με-
τὰ Βουδίνων, τὴν ἕωτων ἐκλι-
πόντες] i. e. donec pressi (ab his
serpentibus terram devastanti-
bus ad sedes suas relinquendas
coacti) una cum Budinis habi-
tarunt, sua ipsorum terra (quam
prius tenuerant) relicta. Quo
minime illud indicatur, Neuros
postquam a serpentibus pulsī
ad Budinos successissent, den-
no (serpentibus illis sc. egres-
sis) in priores sedes regressos
esse (ut volunt Gatterer., Hee-
ren. I, 2 p. 276, Völcker. l. l. I
pag. 181), sed potius illud
unum, Neuros, sedibus suis
relictis, ad Budinos secessisse
et cum iis una habitasse ea ni-
mirum aetate, quā vixit Hero-
dotus. Ita recte hunc locum ac-
cepisse video Mannert. IV pag.
102 immerito reprehensum a
Köppenio l. l. pag. 103, qui
ad Budinos Neuri quod confu-
gerint, id ex stirpis quadam cog-
natione repeti posse contendit.
— De ἐς ὃ, cuius loco libri

3 τῶν ἐκλιπόντες. κινδυνεύουσι δὲ οἱ ἄνθρωποι οὐ-
 τοι γόητες εἶναι· λέγονται γὰρ ὑπὸ Σκυθῶν καὶ
 Ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ κατοικημένων, ὡς⁴⁵
 ἔτεος ἐκάστου ἅπαξ τῶν Νευρῶν ἕκαστος λύκος γί-
 νεται ἡμέρας ὀλίγας, καὶ αὐτίς ὀπίσω ἐς τὰντὰ
 4 κατίστανται· ἐμὲ μὲν νυν ταῦτα λέγοντες οὐ πεί-
 θουσι· λέγουσι δὲ οὐδὲν ἥσσον, καὶ ὀμνύουσι δὲ
 106 λέγοντες. Ἀνδροφάγοι δὲ ἀγριώτατα πάντων ἀν-
 2 θρώπων ἔχουσι ἡθεα· οὔτε δίκην νομίζοντες, οὔτε 50

Androphagi
 omnium incultis-
 simi: vitam pa-
 storitiam agunt,

duo ἐς οὐ̄, donec, plura Struve
 l. l. I pag. 41 seq.

κινδυνεύουσι] i. e. videntur
 esse; qua significatione fre-
 quens hoc verbum apud Plato-
 nem. Vid. Ruhnken. ad Timaei
 Lex. Platon. pag. 159. Neuro-
 rum praestigias hinc attigit Eu-
 stathius l. l.

λύκος γίνεται] Praeter Eu-
 stath. l. l. pertinet huc Mela II,
 1 c. fin. „Neuris statim singulis
 tempus est, quo si velint, in
 lupos iterumque in eos, qui
 fuere, mutantur;“ Plinius H.
 N. VIII, 34 (22): „Homines
 in lupos verti rursusque resti-
 tui sibi, falsum esse confidenter
 existimare debemus, aut crede-
 re omnia, quae fabulosa tot sae-
 culis comperimus. Unde tamen
 ista vulgo infixā sit fama in tan-
 tum, ut in maledictis versipelles
 habeat, indicabitur.“ Equidem
 talia ad religiones veterum relata
 indeque explicata velim; nam
 lupo, ut Creuzer. ostendit
 Symbol. II p. 131 seqq. ad So-
 lis refertur sacra eiusque ipsius
 quasi symbolum est atque si-
 gnum; unde Latona sub lupae
 specie ab Hyperboreis Delum ve-
 nisse fertur sacra afferens. Quo

magis Galli docti displicet opi-
 nio vix commemoranda: Neuro-
 ros scil. vestitu e luporum pel-
 libus parato usos per hibernum
 tempus, eam aestate deposuisse.
 Cf. Pelloutier. Histoir. d. Celt. I
 pag. 305. Heerenius in Polonia
 interiori atque Lithuania sedes
 Neuroorum collocans (ut vidimus
 ad IV, 17) quaerit, utrum haec
 Germanis haud incognita fama
 de lupo (Wehrwölfen dicimus)
 etiamnum apud Lithuaniae repe-
 riatur incolae. Conf. Götting.
 Anz. 1815 p. 1246.

ἐς τὰντὰ κατίστανται] Pro
 ἐς τὰντὸ, quod retinuit Matth.,
 dedi cum Schweigh. et Gaisf.
 ἐς τὰντὰ, quod Steger. expli-
 cat εἰς τὴν αὐτὴν μορφήν ἦν
 καὶ πρότερον εἶχε. Qui idem
 ad verba seqq. καὶ ὀμνύουσι
 δὲ λέγοντες ob vim particulae
 καὶ citat Xenoph. Anab. I, 1,
 2. 5, 9. 9, 11. Hermann. ad
 Viger. p. 847. Tu vide potis-
 simum Krüger. ad Xenoph.
 Anabas. in Ind. s. v. καὶ
 pag. 497.

Cap. CVI.

οὔτε δίκην νομίζοντες] i. e.
 neque ius colentes ullum, s. neque
 ullum ius esse existimantes, ut

linguam propriam habent, carne humana vescuntur.

- νόμῳ οὐδενὶ χρεώμενοι. νομάδες δὲ εἰσι· ἐσθῆτα 329
 δὲ φορέουσι τῇ Σκυθικῇ ὁμοίην· γλωσσαν δὲ ἰδίην·
 107 ἀνθρωποφαγέουσι δὲ μοῦνοι τούτων. Μελάγχλαι-
 νοι δὲ εἶματα μὲν μέλανα φορέουσι πάντες, ἐπ' ὧν
 καὶ τὰς ἐπωνυμίας ἔχουσι· νόμοισι δὲ Σκυθικοῖσι 55
 108 χρέωνται. Βουδῖνοι δὲ, ἔθνος ἐὼν μέγα καὶ πολ-

in formula IV, 94 fin. obvia θεοὺς νομίζειν. Ac propius huc spectare videtur I, 142 γλωσσαν οὐ τὴν αὐτὴν νενομίσασιν, ubi vid. nott. II, 42. IV, 183. V, 97. De *Androphagis* vid. nott. ad IV, 18.

ἐσθῆτα — ὁμοίην] Plane eadem locutio I, 215. — Quae continuo sequuntur verba: γλωσσαν δὲ ἰδίην per zeugma explicanda esse, ita ut ex antecedenti φορέουσι mente subaudiatur ἔχουσι vel simile quid, post Wesseling. monuit Matth. §. 634 pag. 1307. Quare minime opus hoc ipsum ἔχουσι textui inserere, ut quibusdam placuisse video, libris scriptis repugnantibus.

ἀνθρωποφαγέουσι δὲ μοῦνοι τούτων] Haec verba prius ad seq. cap. trahebantur post verba ἐπωνυμίας ἔχουσι, quo eodem retulit Eustath. ad Dionys. Perieg. vs. 309. Meliorem ordinem restituit Reiz., quem cum recentt. edd. sumus secuti. Pro ἀνθρωποφαγέουσι exstat quoque ἀνδροφαγέουσι. Apud Mel. II, 1, 120 sunt *Anthrophagi*; quod nomen unde ductum sit, neminem fugit. Atque testatur Strabo VII p. 302 C. p. 463 B. Scytharum quosdam adeo esse immanes, ut vel humana vescerentur carne. Inde

hoc nomen gentis proprium fuisse negat Heeren. Ideen I, 2 pag. 277, sed a Graecis famoso illo ex more inditum; ipsamque gentem ad Bastarnos antiquissimamque Germanorum stirpem referri posse contendit. Neque vero viri docti cuiusdam probabilis videtur opinio apud Schwgh. *Androphagos* crudis equorum carnibus vitam sustentasse minime humanâ carne; cum a tali crudelitate abhorreant, quae IV, 119 tradantur. Pomponii Melae *Anthrophagos* in agri Smolenscensis et Vitepcensis tractibus egisse existimarat Bayer. Opuscul. pag. 90.

Cap. CVII.

Μελάγχλαινοι] De hac gente vid. nott. ad IV, 20. Bastarnis accenseri volunt Gatterer. et Heeren. l. l. Ad nomen gentis pertinet Mela II, 1 §. 107: „Melanchlaenis atra vestis et ex ea nomen.“ coll. I, 19, 105. Ac referente Rennel. pag. 415 Tamerlanes in Caucasi Indici montibus tribum quandam invenit, quam vocabant *Siaposhian* i. e. nigra veste indutam. — Pro ἐπ' ὧν alii codd. ἀπ' ὧν; de quo vid. nott. ad IV, 45.

Cap. CVIII.

Βουδῖνοι δὲ — γλαυκόν τε πᾶν ἰσχυρῶς ἐστὶ καὶ πυρόβον] De *Budinis* diximus ad IV, 21.

λόν, γλαυκόν τε πᾶν ἰσχυρῶς ἔστι καὶ πυρόδόν.
2 πόλις δὲ ἐν αὐτοῖσι πεπόλισται ξυλίην, οὔνομα δὲ

Melanchlaeni
moribus conve-
niunt cum Sey-
this. Budini om-
nes caeruleo et

Reliqua verba sic interpretatur Schwgh.: *glaucci admodum sunt omnes et rubicundi*. Quae non tam ad *oculorum* colorem, quam ad *totum corpus glauco*, s. *caeruleo pictum* et *rufo* (unde *picti Geloni* apud Virgil. Georg. II, 115) spectare vult Salmas. ad Solin. pag. 133 D., quem sequuntur Wesseling. ac Larcherus (qui Hippocrat. De aer. aq. et loc. locum §. 48 [§. 102 ed. Corai.] affert, Scythicum populum ob frigus *πυρόδόν*, i. e. *rufum*, esse narrantis) improbante Mannert. III p. 8, qui interpretatur: *blauauegigt und feuerfarb*, Herodotum de his accuratius edoctum fuisse negans, cuius tamen verba ad Germanicam Budinorum stirpem et ipse refert. Equidem cum Heeren. Id. I, 2 pag. 279 de *oculis caeruleis comaque rufá* hic agi existimem, auctore quoque Rittero, Vorhall. pag. 153. 283, ubi vertit: „*ganz blaue Augen und blondes Haar*.“ Nec aliter Lange, vernaculus interpres. Quo minus placet Miot, sic vertens: „*Ils se peignent le corps en bleu ou en rouge*.“ Italis interpres: „*son tutti azzurri fortemente e rubicondi*“ in nota subiecta pluribus evincere studens, de artificiosis coloribus minime hic sermonem esse sed de naturali oculorum corporisque colore, idemque bene afferens Taciti illud de nostris maioribus [German. 4 §. 2]: „*caerulei oculi, rutilae comae*.“ Idem urget Coraës ad

Hippocrat. I. I. T. II pag. 313 seq. minime de artificioso colore, sed de naturali sermonem esse; quod vel verba opposita cap. 109: *οὐδὲν τὴν ἰδέην ἰμοῖοι οὐδὲ τὸ χρῶμα* ostendant. Ipse *πυρόδόν* Gallice reddit „*teint basané* (colorem intelligens: *fauve ou jaunâtre*)“ et *γλαυκόν* de oculis caeruleis accipit („*les yeux d'un bleu très-foncé*“).

πόλις δὲ ἐν αὐτοῖσι πεπόλισται ξυλίην] „*πόλις πεπόλισται* recurrit V, 52. VII, 59 Homericō more.“ Wessel. Nam vix aliud quid indicatur nisi *sita est, condita est urbs*, monente Schweigh. in Lex. Herod. Ac *πολίξειν urbem facere* aliquot locis probavit, notante Cr., Wyttenbach. Animadvers. in Plutarch. De Fort. Alex. §. V pag. 114. Propius spectat Homer. II. XX, 216: *ἐπεὶ οὐπω Ἴλιος ἰρή ἐν πεδίῳ πεπόλιστο, πόλις μερόπων ἀνθρώπων*. Add. II. VII, 453. Imitatus est Apoll. Rhod. I, 178. 1346. III, 1095. IV, 1472 Dionys. Perieg. 859, alii. Idemque verbum restituendum in inscriptione quadam Philensi, quam nuper exhibuit Parthey (De Philis insula eiusque monumentt. Berolin. 1830 pag. 53) accuratissime depictam, ubi pro *Πτολεμαῖδος, ἣν ἐποίησεν Σωτήρ* leg. *Πτ., ἣν ἐπόλισσεν*. Conf. Letronne in Journal. d. Sav. 1831 Juillet pag. 409. Ad argumentum loci pertinent Eu-

ruso picti: pastores vita et phthiophagi: eos non recte Gelonos vocari: Gelonus, urbs lignea ingens, cum templis Deorum Graecorum: Geloni, Graeci origine, omnibus rebus diversi a Budinis: omniigenae silvae: lacus gignens feras utilibus pellibus et testiculis.

τῇ πόλει ἐστὶ Γελωνός· τοῦ δὲ τείχεος μέγιστος κῶ-60
λον ἕκαστον, τριήκοντα σταδίων ἐστὶ, ὑψηλὸν δὲ,
καὶ πᾶν ξύλινον· καὶ οἰκίαι αὐτῶν ξύλιναι, καὶ τὰ
3 ἱερά. ἔστι γὰρ δὴ αὐτόθι Ἑλληνικῶν θεῶν ἱερά,
Ἑλληνικῶς κατεσκευασμένα ἀγάλμασι τε καὶ βωμοῖσι
4 καὶ νηοῖσι ξυλίνοισι. καὶ τῷ Διονύσῳ τριετηρίδας 65
ἀνάγουσι, καὶ βακχεύουσι. Εἰσὶ γὰρ οἱ Γελωνοὶ τὸ
ἀρχαῖον Ἑλληνες· ἐκ τῶν δὲ ἐμπορίων ἐξαναστάν-

stath. ad Dionys. Perieg. 310. Mela I, 19, 140. Stephan. Byz. s. v. Γελωνός, coll Herod. IV, 123. Heeren. Ideen I, 2 pag. 305 hanc Budinorum urbem praecipuam mercaturae sedem fuisse suspicatur, quae inde pellibus praesertim cum Graecis Ponti accolis factitata fuerit, indeque etiam urbis ambitum haud vulgare explicari posse censet. Cr. ad argumentum huius loci adhiberi vult Bröndsted. Reisen in Griechenl. II p. 135 seq.

καὶ νηοῖσι ξυλίνοισι] νηοῦς accipio de aediculis s. sacellis, quae maioris ambitus templis opponuntur. Cf. II, 63. Ritter. loco supra laud. expressit: *Gotteshäuschen*. De Bacchi sacris, quae mox referuntur, conf. nott. ad IV, 79. De trieteridibus in Bacchi honorem memoriamque institutis conf., ne multa, Diodor. III, 64. IV, 3. Cicer. De nat. deor. III, 23 ibique Davis. et Creuzer. p. 621.

Εἰσὶ γὰρ οἱ Γελωνοὶ τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνες] *Geloni antiquitus* s. origine sunt Graeci, qui e suis (Graecis igitur) *emporiis pulsus*, ad Budinos habitatum concesserunt: sive ut Lange vernacule expressit: „Denn die

Gelonen sind ursprünglich Hellenen.“ Moneo ob Ritter., qui ita reddidit (Vorhall. p. 154. 161): „Denn die Gelonen sind altväterische Hellenen,“ sive (ib. p. 458) „die alten Hellenen,“ i. e. (ut Köppenii utar verbis Nordgest. d. Pont. pag. 14) „die nicht im Geiste des neuen Griechenthums lebenden.“ Nimirum id Ritterus l. l. coll. p. 183 efficere vult, Graecos hosce, qui antiquiores vocentur (quo scil. a Graecis colonis postera aetate, qui ad Ponti oras consederint, distinguantur), non ab ipsa Graecia huc pervenisse, sed ex interioris Asiae regionibus, ut adeo pro ipsorum Graecorum abavis haberi debeant. Quae ita probantur Köppenio l. l. p. 14 seq., ut hosce Gelonos pro reliquiis haberi velit Graecorum priscorum (*Urhellenen* vocat), qui ex hisce sedibus ad Pontum a Barbaris deinceps pulsus maximam partem meridiem versus commigrarint eam in terrain, quam Graeciam vocamus; urbesque ad Pontum olim conditas a Milesiis tantum redintegratas fuisse. At vero haec omnia quantopere ab Herodoti verbis recte intellectis

109 *τες, οἴκησαν ἐν τοῖσι Βουδίνοισι· καὶ γλώσση τὰ μὲν Σκυθικῇ, τὰ δὲ Ἑλληνικῇ χρέωνται. Βουδίνοι δὲ οὐ τῇ αὐτῇ γλώσση χρέωνται καὶ Γελωνοί· ἀλλ' οὐδὲ δίαίτα ἢ αὐτῇ. οἱ μὲν γὰρ Βουδίνοι, ἕντες αὐτόχθονες, νομάδες τέ εἰσι, καὶ φθειροτραγέουσι μοῦνοι τῶν ταύτη· Γελωνοὶ δὲ, γῆς τε ἐργάται,*

abhorreant, nemo non videt. Mannerto III p. 14 probabile videtur, Graecos antiquissimos accolas orae Ponti septentrionalis communi *Gelonorum* nomine nuncupatos fuisse et eos, qui ad Tanain habitarent, multum differre ab iis, qui ab Istri ostiis ad interiora loca immigrarent. Ex Ephoro Scymnus Chius fragm. vs. 124 Gelonos una cum Sauromatis atque Agathyrsis recenset, haud procul a Maeotide palude; ab aliis in Thracia collocantur aut Scythis accensentur, v. c. Virgil. Georg. II, 115. III, 461. Aen. VIII, 725. Horat. Od. III, 4, 35. — Quae sequuntur: *ἐκ τῶν δὲ (sic enim cum recentt. dedi pro ἐκ δὲ τῶν) ἐμπορίαν ἐξαστάντες, οἴκησαν ἐν τοῖσι Βουδίνοισι*, attingit idem Kӱrpen. l. l. p. 14 seq. minus probabilia ab Herodoto referri statuens. De quo nunc disquirere non vacat; in Herodoti verbis, si quid video, acquiescendum. — Mox *Ἑλληνικῇν* dicit *γλώσσαν*, quam IV, 78 dixerat *Ἑλλάδα*.

Cap. CIX.

Βουδίνοι δὲ — καὶ Γελωνοί] Delevit haec verba Reiz. ex auctoritate cod. Sanctofsti, ex quo eodem post verba *ἀλλ' οὐδὲ δίαίτα ἢ αὐτῇ* recepit: *ἐστὶ Γελωνοῖσι καὶ Βουδίνοι*

HERODOT. II.

σι; quae ipsa a reliquis libris scriptis, quos equidem cum recentt. edd. secutus sum, absunt. Pro *καὶ Γελωνοί*, Valcken. monente, etiam scribi poterit *τῇ καὶ Γελωνοί*, quod, ut ab usu Herodoti non alienum est, ita etiam haud necessarium. Cf. Struve l. l. I pag. 24 — 27 et Herod. IV, 155.

φθειροτραγέουσι μοῦνοι τῶν ταύτη] Valcken. mavult *φθειροτραγέουσι* et apud Arrian. Peripl. §. 18 T. III p. 73 Gail. (*Ἡρόδοτος λέγει τούτους εἶναι τοὺς φθειροτραγέοντας*) *φθειροτραγέοντας*. Gatterer. in Commentt. societ. Gott. XIV p. 33 refingere placuit *θηροτραγέουσι* sive *θειροτραγέουσι: carnem ferinam edunt*. At *Φθειροφάγους* Caucasi in montibus commemorat Strabo XI p. 492 B. s. 754 et p. 499 s. 763 A., *Phthirophagos* inter Scythicas gentes Pompon. Mel. I, 19 ac Plinius H. N. VI, 4 ipseque Noster IV, 168 in Libya mulieres, quae pediculos mordeant, memorat; ubi Larcherus de gente Africae recentioris, quam Hottentotten vocant, similia refert e recentiorum peregrinatorum testimonio. Neque vero de *pediculis* hic cogitandum esse, sed de pini fructibus s. conis (nos vocamus *Tannzapfen*),

καὶ σιτοφόροι, καὶ κήπους ἐκτημένοι, οὐδὲν τὴν
 3 ἰδέην ὁμοῖοι, οὐδὲ τὸ χρωμα. ὑπὸ μέντοι Ἑλλη-
 νων καλέονται καὶ οἱ Βουδίνοι, Γελωνοὶ, οὐκ ὄρ-75
 4 θῶς καλούμενοι. Ἡ δὲ χώρα σφέων, πᾶσά ἐστι
 δασέη ἴδησι παντοίησι· ἐν δὲ τῇ ἴδῃ τῇ πλείστη

quibus φθειρῶν nomen, con-
 tendit Ritter. Vorhalle. p. 154.
 459 seq. itemque quod Cr.
 monuit, vir doct. in Gött. An-
 zeig. 1820 nr. 206 p. 2052 seq.
 Mihi hoc speciosius quam verius
 videtur. „Quod φθειρ (sunt
 verba Tzschuck. ad Mel. l. l.
 nott. exegg. p. 626 Vol. III P. I)
 de pediculo pisce intelligunt au-
 ctiores Anglicanae historiae uni-
 versalis T. IV p. 128, refragan-
 tur veterum narrationes adsunt-
 que recentiorum de Tataris hodi-
 ernis testimonia.“ — Ad vo-
 cem ἰδέην in seqq. conf. nott.
 ad II, 77.

πᾶσά ἐστι δασέη ἴδησι παν-
 τοίησι] i. e. omnis terra est fre-
 quens sylvis omni arborum gene-
 re refertis. Quae eadem fere lo-
 cutio IV, 21 coll. 175. VII,
 111. Valcken. ad Ammon. pag.
 141. In duobus libris cum ex-
 stet ἴδη τε παντοίη Koen. ad
 Gregor. Cor. §. 65 de dial. Ion.
 pag. 474 coniecit ἴδη παντοίη.
 ἐν δὲ τῇ ἴδῃ τῇ πλείστη
 ἐστὶ λίμνη μεγάλη τε καὶ πολ-
 λή καὶ ἕλος κ. τ. λ.] Ante
 πλείστη cum recentt. edd. inse-
 rui τῇ, quod vulgo abest. At-
 que ἴδη πλείστη dicitur *sylva*
vastissima, ut χῶρος πολλὸς IV,
 39 *amplus, vastus locus*, mo-
 nente Schweigh. ad IV, 123;
 qui h. l. quod verba λίμνη με-
 γάλη τε καὶ πολλή reddidit:

lacus magnus et altus, rectius
 idem, opinor, in Lex. Herod. s.
 v. πολλός; *lacus magnus et*
amplus. Cf. VII, 14 μέγας
 καὶ πολλὸς ἐγένεο. Et ita
 hunc locum reddi iubet Letron-
 ne Journal. d. Sav. 1817 pag.
 98. 99. Heerenius (Ideen I, 2
 pag. 279 seq.), quae ipsius est
 de Budinorum sedibus senten-
 tia, ad IV, 21 a nobis com-
 memorata, densas sylvas ab
 Herodoto memoratas ad eas re-
 fert sylvas, quae hodieque per
 Russiam meridionalem atque
 potissimum in gubernio Sara-
 tow exstare dicantur vastissi-
 mae, optimam navibus fabri-
 candis materiam suppeditantes.
 Qui idem l. l. pag. 280. 305
 tractus superiores nunc a Wo-
 gulis atque Ostiacis occupatos
 in guberniis Perm ac Tobolsk
 ad utrumque latus montis Ural,
 unde maxima pellium, quae
 mercaturae inserviant, copia
 proveniat, respici vult eoque
 referri lacum vel potius palu-
 dem, cuius apud Herodotum
 fiat mentio, cum illae regiones
 stagnis paludibusque hodieque
 abundare, simulque animalium
 pretiosissima pelle indutorum
 copiam praebere dicantur. At
 Mannerto auctore III p. 9, Bu-
 dinorum sedes si ad Vistulam
 mareque Balticum usque pro-
 moveantur, Poloniae sylvae,

ἔστι λίμνη μεγάλη τε καὶ πολλή, καὶ ἔλος καὶ κάλα-
5 μος περὶ αὐτήν· ἐν δὲ ταύτῃ ἐνύδριες ἀλίσκονται,
καὶ κάστορες, καὶ ἄλλα θηρία τετραγωνοπρόσωπα,⁸⁰
τῶν τὰ δέσματα περὶ τὰς σισύρνas παραρῥόαπτεται·
καὶ οἱ ὄρχιες αὐτοῖσί εἰσι χρήσιμοι ἐς ὑστερέων
ἄκεσιν.

330

quae etiamnum inveniuntur, intelligendae erunt. Utut est, Gallo docto minime assentiri possum, qui lacum illum ad Volgam refert, quae circa ostia lacum maximi ambitus efficiat, optimis piscibus abundantem. Vid. De Guignes in Mém. de l'Acad. d. Inscript. T. XXXV p. 550.

ἐν δὲ ταύτῃ ἐνύδριες] Verba haec et quae sequuntur, usque ad verba ἐς ὑστερέων ἄκεσιν a glossatore quodam Herodoteis adsuta censuit Gatterer. Commentt. soc. Gott. T. XII p. 120. Sed bene illa tueretur Schweigh. itemque Heeren. Ideen. I, 2 pag. 304, cum nulla eorum eiciendorum sit causa iusta. ἐνύδριες sunt lutrae (Otter, Fischotter), ut II, 72, minime canes marini, ut placet Mannerto III pag. 7. Quod ad castores attinet, Köppen. Nordgest. d. Pont. pag. 17 affert urbem Bobrow, i. e. castoream urbem, in gubernio Woronjesh iisdem fere in regionibus sitam, in quibus Herodotus memoret castores.

καὶ ἄλλα θηρία τετραγωνο-
πρόσωπα] i. e. animalia qua-
drato vultu; quae qualia sint,
equidem definire non ausim.

Neque definiit Schweigh. (qui attulit Aristotel. locum Hist. An. VIII, 6) neque Heeren. Ideen I, 2 p. 305, ad doctos rerum naturalium perscrutatores provocans, nisi inde fama orta existimetur, quod capita in pel- libus conspicua, retentâ cute, formam praebuerint quadratam.

περὶ τὰς σισύρνas παραρῥόα-
πτεται] i. e. quorum pelles pae-
nulis adsuuntur s. praetexun-
tur, s., ut Ritter. Vorhall. p.
154 expressit: „mit deren Balg
sie ihre Pelze verbrânen.“ Mela
II, 1, 130: Geloni hostium cu-
tibus equos seque velant: illos
reliqui corporis, se capitum. —
σισύρνas cum Gronovio et
Gaisf. scripsi pro vulg. σισύρνas,
quod Florentinus, alii praebent.
Glossa Herodotea: σισύρνα·
βαρβαρικὸς χιτῶν, nec aliter
Gregor. Cor. de dial. Ion. §.
148 p. 540. Ac vulgo sane ita
distinguunt, ut σισύρνα sit pae-
nula e flocculis lanae concinnata
s. consuta, σισύρνα autem pallium
s. tegmentum e pellibus confe-
ctum. Vid. Ammon. p. 128 et
Valcken. Observv. pag. 205.
Ruhnken. ad Tim. p. 231. —
In seqq. οἱ ὄρχιες sunt testiculi.
Ubi Ritter. l. l. cogitat de Ca-
storeo s. Bibergeil.

110

Sauromatarum
origo: Amazo-

Σαυροματίων δὲ περὶ ᾧδε λέγεται. "Ὅτε Ἑλλη-
νες Ἀμαζόσι ἐμαχέσαντο, (τὰς δὲ Ἀμαζόνας καλέουσι

Cap. CX.

Σαυροματίων] De his diximus ad IV, 21. Tu conf. cum Herodoteis Diodor. Sicul. II, 43 et Eustath. ad Dionys. Perieget. 653.

τὰς δὲ Ἀμαζόνας καλέουσι οἱ Σκύθαι Οἰόρπατα] Articulum οἱ cum Schweigh. et Gaisf. inserui. Οἰόρπατα meliores libri; reliqui Αἰόρπατα. Qua in voce priorem partem Ολορ ad Latinorum *vir* accedere monet Ritter. Vorhall. pag. 318 vel ad Sanscritanum *viroh*, i. e. *heroem*, *virum*. Wachtero auctore in Praef. Gloss. §. 12 Αἰρ Scythis dicitur *vir*. De quo equidem non discernam. I. de Hammer. in Annal. Viennens. IX p. 39, notante Cr., statuit, adhuc in lingua Tartarica *Er* significare *virum*. In seqq. δύναιται eodem sensu, quo II, 30. Ad Ἑλλάδα conf. IV, 78 et de *Thermodonte* nott. ad IV, 86. Ad *Thermodontem* enim aequae ac *Tanain* Amazonum sedes a veteribus constitui, post Tzschuck. ad Mel. I, 19 nott. exegg. p. 603 seq. (Vol. III P. I) bene monet Völcker. Myth. Geogr. I p. 209 de Amazonibus, qui nostra et patrum memoria disseruerint haud pauci, eos excitans pag. 216 seqq. not. 533. Qui ternas omnino Amazones distingui vult, inter quas primo loco ponit eas, quae ab Herodoto, aliis memorantur Scythicae s. Sauromaticae, quae et ipsae ternis reperiantur locis, ad paludem Maeo-

tidem, ubi Sauromatae habitent, intra Caspium mare ac Pontum Euxinum, ubi Scytharum sedes, ac denique ad *Themiscyram*; famâ ipsa illarum in gentium institutis fundatâ; quamquam, si ad principem fabulae causam regredi velis, eam e *Palladis Minervae* sacris repetendam arbitratur, ita ut Amazonibus repraesentetur dea, tanquam *Hippia* atque *Gorgo* Amazonesque inde omnibus iis reperiantur locis, qui *Minervae* cultu insigniores perhibeantur, in *Libya*, *Argolide*, *Boeotia*, *Attica*. Tu conf. nott. ad IV, 188 et C. O. Müller. *Orchomen*. p. 357. Ac sane longum est, neque cum nostro instituto conveniens, pluribus de hac fabula, quae quam late pateat, nemo nescit, disserere, eiusque rationes reconditiores accuratius exponere. Qua in re maxime teneri volumus, quae *Creuzer*. monuit in *Symbol*. II p. 116. 171 seqq., qui toti fabulae subesse censuit ritus quosdam sacros gentium per *Asiam* bellicosarum ad sidera simul ac praesertim *lunam* spectantes, ut *Amazones*, in quibus viraginis vis ac notio potissimum emineat, eundem fere locum hoc in cultu bellicoso obtinuisse perhibeantur, quem *Hierodulae* s. *sacrae* *dearum* *ministrae*, in aliorum *numinum* per *Asiam* cultu. Sed haec longius persequi, a nostro consilio, ut diximus, alienum. Nec magis vacat in ipsum *Ama-*

οἱ Σκύθαι Οἰόρπατα· δύναται δὲ τὸ οὖνομα τοῦτο ⁸⁵κατὰ Ἑλλάδα γλῶσσαν ἀνδροκτόνοι· Οἰὸρ γὰρ κα-
 2 λέουσι τὸν ἄνδρα, τὸ δὲ Πατὰ, κτείνειν·) τότε λό-
 γος, τοὺς Ἑλληνας, νικήσαντας τῇ ἐπὶ Θερμαδόντι
 μάχῃ, ἀποπλέειν ἄγοντας τρισὶ πλοίοισι τῶν Ἀμα-
 ζόνων ὅσας ἠδυνέατο ζωγραῖσαι· τὰς δὲ ἐν τῷ πε-90
 3 λάγει ἐπιθεμένας, ἐκκόψαι τοὺς ἄνδρας. πλοῖα δὲ
 οὐ γνώσκων αὐτὰς, οὐδὲ πηδαλλίοισι χρῆσθαι,
 οὐδὲ ἰστίοισι, οὐδὲ εἰρεσίῃ· ἀλλ' ἐπεὶ ἐξέκοψαν
 τοὺς ἄνδρας, ἐφέροντο κατὰ κῦμα καὶ ἄνεμον· καὶ
 ἀπικνέονται τῆς λίμνης τῆς Μαυήτιδος ἐπὶ Κορημνούς.
 4 οἱ δὲ Κορημνοὶ, εἰσὶ γῆς τῆς Σκυθέων τῶν ἐλευθέ-
 ρων. ἐνθαῦτα ἀποβαῖσαι ἀπὸ τῶν πλοίων αἱ Ἀμα-95
 5 ζόνες, ὠδοιπόρεον ἐς τὴν οἰκεομένην. ἐντυχοῦσαι

num apud Scy-
 thas nomen Oe-
 orpata: eac ad
 Thermodontem
 fluvium a Graecis
 victae: captivae,
 dominis interfectis,
 delatae in Cremnos,
 [c. 20.] e Scy-
 this praedas agunt.

zonum inquirere nomen, de quo qui egerint, citat Creuzer. l. I. not. 223. Qui idem nunc haec addit: „Stanislaus Siestrrenczewicz de Bohusz in libro inscripto: Recherches historiques sur l'origine des Sarmates, des Esclavons, des Slaves. Petropoli 1812. Amazonum originem sic explicat. Dnos Principes Scytharum ex Bactriana deduxisse coloniam in Cappadociam, Medorum coloniam. Illos colonos Bactrianos duxisse Cappadocum virgines in matrimonium protulisseque sui imperii terminos, sed postea expulsos esse utpote rapaces et feroces. Quo facto ipsorum viduas in agmina coïsse et suam patriam esse tutatas easque dictas esse Medorum sermone Samezony sive Muzinas, unde fluxerit nomen Amazonum.“ Idem Cr. praeterea conferri vult Inghirami Monumenti Etruschi Rag. VI de' Bronzi Etrusch. pag. 241 seqq. cap. II

Osservazioni sul mito delle Amazoni. Nos addimus Hippocrat. De aer. aq. et locc. §. 90 ibique Coraem pag. 264 seqq. T. II.

ὅσας ἠδυνέατο ζωγραῖσαι] ἠδυνέατο plerique codd. Cf. Matth. Gr. Gr. pag. 378. Aldina ed. ἠδυναίατο. Infra IV, 114 init. ἐδυνέατο, ubi Aldina ἐδυναίατο. Verba ἐν τῷ πελάγει de alto mari equidem intellexerim, ut I, 24; εἰρεσίῃ de remigio intelligendum, ut I, 203. De Cremnis vid. nott. ad IV, 20. Völcker. Myth. Geogr. I pag. 177 auctore, hi Scythae liberi ad Cremnos iidem sunt atque regii, qui reliquos pro servis habent (IV, 20) et intra fossam (IV, 28) habitant perque glaciem ad Sindos transiunt. — Scripsi cum Schwgh. et Gaisf. εἰσὶ γῆς τῆς Σκυθέων Florentini codicis auctoritate. Vulgo εἰσὶ τῆς γῆς τῶν Σκυθέων.

δὲ πρότερον ἰπποφορβίῳ, τοῦτο διήρπασαν· καὶ ἐπὶ
τούτων ἰππαζόμενοι, ἐληΐζοντο τὰ τῶν Σκυθίων.

111

Scytharum de
illis consilium.

Οἱ δὲ Σκύθαι οὐκ εἶχον συμβαλέσθαι τὸ προῆγμα·
οὔτε γὰρ φωνήν, οὔτε ἐσθῆτα, οὔτε τὸ ἔθνος ἐγί-
νωσκον, ἀλλ' ἐν θωύματι ἦσαν ὀκόθεν ἔλθοιεν.
2 ἔδοκεον δ' αὐτὰς εἶναι ἄνδρας τὴν αὐτὴν ἡλικίην
ἔχοντας, μάχην τε δὴ πρὸς αὐτὰς ἐποιεῦντο· ἐκ δὲ
τῆς μάχης τῶν νεκρῶν ἐκράτησαν οἱ Σκύθαι, καὶ 5
3 οὕτω ἐγνώσαν λούσας γυναῖκας. βουλευομένοισι ᾧν
αὐτοῖσι ἔδοξε κτείνειν μὲν οὐδενὶ τρόπῳ ἔτι αὐτὰς,
ἔωτῶν δὲ τοὺς νεωτάτους ἀποπέμψαι ἐς αὐτὰς,
πληθὺς εἰκάσαντας ὅσαι περ ἐκεῖναι ἦσαν· τούτους
δὲ στρατοπεδεύεσθαι πλησίον ἐκεινῶν, καὶ ποιέειν 10
τά περ ἂν καὶ ἐκεῖναι ποιέωσι· ἦν δὲ αὐτοὺς διώ-
κωσι, μάχεσθαι μὲν μὴ, ὑποφεύγειν δέ· ἐπεὰν δὲ
παύσωνται, ἐλθόντας αὐτοὺς πλησίον στρατοπεδεύε-
σθαι. ταῦτα ἐβουλεύσαντο οἱ Σκύθαι, βουλόμενοι
ἐξ αὐτέων παῖδας ἐγγενήσεσθαι. Ἀποπεμφθέντες δὲ
οἱ νεηρίσκοι, ἐποίησαν τὰ ἐντεταλμένα. ἐπεὶ δὲ ἔμα- 15
θον αὐτοὺς αἱ Ἀμαζόνες ἐπ' οὐδεμιῇ δηλήσει ἀπι-

112

Scythae iuvenes
missi, cum Ama-
zonibus consue-
scent.

ἐπὶ τούτων] Spectat ad ἰπ-
ποφορβίῳ. Cf. Matth. p. 811.
Cr. addit Porson. ad Homer.
Od. XII, 181.

Cap. CXI.

συμβαλέσθαι τὸ προῆγμα]
„assequi, coniectando intelligere
tem“ Cr. Tu vid. nott. ad I,
68. IV, 45. Mox retinui θωύ-
ματι pro θώματι, quod Gaisf.
induxerat (conf. nott. ad IV,
28) et cum eodem Gaisf. et hoc
loco et paulo inferius ἦσαν pro
ἔσαν. — τὴν αὐτὴν ἡλικίαν
ἔχοντας equidem interpretor vi-
ros eiusdem staturae atque aeta-
tis. Conf. nott. ad III, 16. In
seqq. vocem τινὰς post μάχης
vulgo insertam cum Schweigh.

et Gaisf. delevi. — Pro εἰκά-
σαντας quod cui in mentem ven-
nit εἰκάσαντες, eo haud opus.
De accusativi usu, ubi dativum
exspectabas, dixi ad I, 37.
In fine cap. pro ἐλθόντας αὐ-
τοὺς πλησίον Stegero Praef.
p. XV in mentem venit αὐτίς
pro αὐτοὺς.

Cap. CXII.

ἐπ' οὐδεμιῇ δηλήσει] Vid.
I, 41 ibiq. Ad ἔων χαίρειν sub-
intellig. αἱ Ἀμαζόνες. Ipsam
dicendi formulam ἔων χαίρειν
(missum facere) in Platone,
aliis, crebrius obviam, attigit
Valcken. ad IX, 41. Cf. VI,
23. In seqq. ἐπ' ἡμέρῃ ἐκάστη
valet quotidie, quoque die. Ho-

γμένους, ἔων χαίρειν· προσεχώρουν δὲ πλησιαιτέρω τὸ στρατόπεδον τῷ στρατοπέδῳ ἐπ' ἡμέρῃ ἐκάστη. 2
 2εἶχον δὲ οὐδὲν οὐδ' οἱ νεηνίσκοι, ὥσπερ οὐδὲ αἱ Ἀμαζόνες, εἰ μὴ τὰ ὄπλα καὶ τοὺς ἵππους· ἀλλὰ 20
 ζόην ἔζωον τὴν αὐτὴν ἐκείνησι, θηρεύοντές τε καὶ
 113 ληϊζόμενοι. Ἐποίουν δὲ αἱ Ἀμαζόνες ἐς τὴν μεσαμ-
 βρήν τοιόνδε· ἐγίνοντο σποράδες, κατὰ μίαν τε
 καὶ δύο, πρόσω δὴ ἀπ' ἀλλήλων, ἐς εὐμαρίην ἀπο-
 2σκιδνάμεναι. μαθόντες δὲ καὶ οἱ Σκύθαι, ἐποίουν 331
 τῷτὸ τοῦτο· καὶ τις μουνυθμισέων τινὶ αὐτέων 26
 ἐνεχρίμπτετο, καὶ ἡ Ἀμαζὼν οὐκ ἀπωθέετο, ἀλλὰ
 3περιεῖδε χρήσασθαι. καὶ φωνῆσαι μὲν οὐκ εἶχε, οὐ

mer. II. VIII, 529 ἐπὶ νυκτὶ, nocte. Add. Hesiod. Opp. 43. 102.

Cap. CXIII.

ἐς εὐμαρίην] Glossa Herodotea: εὐμαρία· ἡσυχία καὶ ἀπόπατος. Suidas I pag. 895. εὐμαρή· ἀπόπατος παρὰ Ἡροδότῳ. Tu vid. nott. ad II, 35. — Paulo ante μίαν cum Gaisf. et Matth. dedi pro μίην, et in seqq. τινὶ αὐτέων pro αὐτέων τινι, quod retinuit Matth.

ἐνεχρίμπτετο] i. e. se admovit, accessit, Veneris sc. fruedae causa. De equo ad equam admissio idem verbum III, 85 et apud Aelian. N. A. IV, 7; quod hic ad hominem translatum est non aliter atque συγχορτίζεσθαι, ἐρεΐδειν, ut notat Valcken., qui in hoc loco omnino Theocriteum quid inesse iudicat nativam simplicitatem et elegantiam in hac Herodoti narratione iusta laude afficiens. Haud discolor, monente Cr., locus Philonis de Mundi opificio pag. 104 Pfaff. ἐπεὶ δὲ

ἐπλάσθη γυνή, θεασάμενος ἀδελφὸν εἶδος καὶ συγγενή, μορφὴν, ἐνησμέμισε τῇ θεᾷ καὶ προσίων ἡσπάζετο. Ἡ δὲ οὐδὲν ἐκείνου προσβλέπτουσα ζῶον ἐμπερέστερον ἑαυτῇ γάνυται τε καὶ ἀντιπροσφθέγγεται μετ' αἰδοῦς. Haud absimilem colorem habet locus Platonis in Convivio pag. 192., pag. 407 Bekker., multorum ille mentionibus imitationibusque frequentatus. Ut ad Herodotum redeam, Herod. Vit. Homer. 30: ἐγχορτίμπτεται γυναιξὶ θουόσαις. Zonarae verba p. 610 ἐγχορτίψαι ἐμπεσεῖν, παραπολαῦσαι παρ' Ἡροδότῳ huc referri vult doctissimus editor. De huius verbi forma conf. nott. ad II, 70. De infinitivo, qui verbo περιεΐδε hic additur, conf. Matth. Gr. Gr. pag. 1086, qui idem consulendus §. 349 ad verba συνέσαν ἀλλήλων, quae recurrunt, IV, 114. Ipsum verbum χρήσασθαι de re Venerea similem in modum apud Demosth. advs. Neaer. pag. 1367.

γὰρ συνίεσαν ἀλλήλων, τῇ δὲ χειρὶ ἔφραζε ἐς τὴν ὑστεραίην ἐλθεῖν ἐς τὸ αὐτὸ χωρίον, καὶ ἕτερον ἄγειν· σημαίνουσα δύο γενέσθαι, καὶ αὐτὴ ἐτέρην 30 ἄξειν. ὁ δὲ νεηνίσκος ἐπεὶ ἀπῆλθε, ἔλεξε ταῦτα πρὸς τοὺς λοιπούς· τῇ δὲ δευτεραίῃ ἦλθε ἐς τὸ χωρίον αὐτός τε οὗτος, καὶ ἕτερον ἦγε, καὶ τὴν 35 Ἰαμαζόνα εὔρε, δευτέρην αὐτὴν ὑπομένουσαν. οἱ δὲ λοιποὶ νεηνίσκοι ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, καὶ αὐτοὶ ἐκτιλώσαντο τὰς λοιπὰς τῶν Ἰαμαζόνων. Μετὰ δὲ, συμμιζαντες τὰ στρατόπεδα, οἴκειον ὁμοῦ, γυναῖκα 2 ἕχων ἕκαστος ταύτην τῇ τὸ πρῶτον συνεμίχθη. τὴν δὲ φωνὴν τὴν μὲν τῶν γυναικῶν, οἱ ἄνδρες οὐκ 40 ἐδυνάετο μαθεῖν, τὴν δὲ τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες 3 συνέλαβον. Ἐπεὶ δὲ συνῆκαν ἀλλήλων, ἔλεξαν πρὸς

114

Amazones dicunt linguam Scythicam: nolunt cum viris abire in Scythicas habitationes.

τῇ χειρὶ ἔφραζε] i. e. manu significabat, indicabat. Ubi ἔφραζε idem quod ἐδείκνυε, ut recte notat Wesseling., citans Diodor. III, 18 et Aeschyl. Agamemn. 1070 (1028), ubi Herodotei loci non immemor fuit Blomfield. Ad δύο γενέσθαι (i. e. ad futuras esse) Cr. ob infinitivi aoristi usum conf. Wyttenbach Eclog. p. 42 seq. — In seqq. cum recentt. edd. scripsi τῇ δὲ δευτεραίῃ, ubi vulgo τῇ δὲ ὑστεραίῃ. Dixit Noster δευτέρῃ ἡμέρῃ IX, 32. 83. Ad usum pronominis αὐτός in verbis δευτέρην αὐτὴν (ubi nihil mutandum) conf. Hogeveen. ad Viger. pag. 73, ubi h. l. sic interpretatur: „Amazonen ipsam cum comite, quam unam secum duxerat, expectantem; sic ut ipsa esset altera.“ Add. Diodor. XIX, 17 ibique Wesseling. Wetsten. ad Ep. II Petr. 2, 5, quem Cr. laudat.

καὶ αὐτοὶ ἐκτιλώσαντο τὰς λοιπὰς τῶν Ἰαμαζόνων] Pervenuste hoc dici monet Valken. ita interpretans: *torvas viragines mansuefactas sibi fecere morigeras, ἐτιθάσσειον, χειρορήθεις αὐτοῖς ποιήσαντες.* Qui idem Athen. V p. 219 F., alia excitavit. Nam κτιλοῦν *cicurare, mansuetum reddere*, de iuvenibus hic dicitur, qui ad concubitum puellas seduxerint. Wesseling. confert κτιλον in Pind. Pyth. II, 30 (17), ubi nunc vid. Dissenii annotat., et Schol. Nicandr. Theriac. 452.

Cap. CXIV.

αἱ γυναῖκες συνέλαβον] i. e. virorum linguam uxores comprehenderunt, intellexerunt. Cf. I, 91. II, 49. 56. III, 64. — διαιωόμεθα est: *vitam agamus cum reliquis*; conf. I, 120. — Pro οὐδαμῆας alii libri οὐδαμῆας.

τὰς Ἀμαζόνας τάδε οἱ ἄνδρες· „Ἡμῖν εἰσὶ μὲν το-
 4 κέες, εἰσὶ δὲ κήσεις. νῦν ὧν μηκέτι πλεῦνα χρό-
 νου ζόην τοιήνδε ἔχουμεν· ἀλλ' ἀπελθόντες ἐς τὸ⁴⁵
 .πληθος διαιτώμεθα. γυναῖκας δὲ ἔξομεν ὑμέας, καὶ
 5 οὐδαμείας ἄλλας.“ Αἱ δὲ πρὸς ταῦτα ἔλεξαν τάδε·
 „Ἡμεῖς οὐκ ἂν δυναίμεθα οἰκέειν μετὰ τῶν ὑμετέ-
 6 ρων γυναικῶν· οὐ γὰρ τὰ αὐτὰ νόμια ἡμῖν τε
 καὶ κείνησί ἐστι. ἡμεῖς μὲν τοξεύομεν τε καὶ ἀκον-
 7 τίζομεν καὶ ἰππαζόμεθα, ἔργα δὲ γυναικῆια οὐκ
 ἐμάθομεν· αἱ δὲ ὑμέτεροι γυναῖκες τούτων μὲν οὐ-
 8 δὲν τῶν ἡμεῖς κατελέξαμεν ποιεῦσι, ἔργα δὲ γυναι-
 κῆια ἐργάζονται, μένουσαι ἐν τῆσι ἀμάξῃσι, οὔτ'
 9 ἐπὶ θήρην ἰοῦσαι, οὔτε ἄλλη οὐδαμῆ. οὐκ ἂν ὧν⁵⁵
 δυναίμεθα ἐκείνησι συμφέρεσθαι. Ἄλλ' εἰ βούλε-
 σθε γυναῖκας ἔχειν ἡμέας, καὶ δοκέειν εἶναι δικαιο-
 10 τατοι, ἐλθόντες παρὰ τοὺς τοκέας, ἀπολάχετε τῶν
 κτημάτων τὸ μέρος· καὶ ἔπειτα ἐλθόντες, οἰκέωμεν
 11 ἐπὶ ἡμέων αὐτέων.“ Ἐπείδοντο καὶ ἐποίησαν ταῦτα⁶⁰ Viri, portione
 οἱ νεηνίσκοι. ἐπεὶ τε δὲ ἀπολαχόντες τῶν κτημά-
 12 των τὸ ἐπιβάλλον, ἦλθον ὀπίσω παρὰ τὰς Ἀμαζό-
 2 νας, ἔλεξαν αἱ γυναῖκες πρὸς αὐτοὺς τάδε· „Ἡμεῖς 332

μένουσαι ἐν τῆσι ἀμάξῃσι]
 „Atque adeo velut οἰκουροῦσι.
 Civitatum Graecarum morem in
 Scythiam transtulit; nam Grae-
 cae mulieris prima virtus habe-
 batur τὸ ἔνδον μένειν καὶ οἰ-
 ζουρεῖν.“ Valcken. haud
 pauca testimonia asserens. De
 Scytharum more in plaustris
 vivendi conf. nott. ad IV, 46.
 121. — συμφέρεσθαι valet
 convenire cum illis, concordare
 cum illis vivere. Conf. IV, 13
 ibiq. laudd. — In fine cap. ad
 verba οἰκέωμεν ἐπὶ ἡμέων αὐ-
 τέων (i. e. separatim, seorsim
 ab aliis, privatim) cf. I, 143.
 IX, 37. 17.

Cap. CXV.

τὸ ἐπιβάλλον] Cf. nott. ad
 II, 180. Larcher. citat VII, 23,
 alia. Attigit, monente Cr.,
 Damm. in Lex. Homeric. pag.
 1407, ubi vertit: „accepta fa-
 cultatum parte, quae illis con-
 veniebat.“ Ad verba φόβος καὶ
 δέος conf. Ammon. pag. 39,
 ibiq. Valck. Nam δέος est πο-
 λυχρόνιος κακοῦ ὑπόνοια, φό-
 βος ἢ παρρητικά πτόησις. —
 In fine cap. φέρετε (agedum)
 eodem modo, quo IV, 127.
 Plura Hoogveen. Doctr. Partt.
 cp. 55 §. 30.

ἔχει φόβος τε καὶ δέος, ὅπως χροὴ οἰκίειν ἐν τῷδε τῷ χώρῳ· τοῦτο μὲν, ὑμέας ἀποστερησάσας πατέ-65 ρων· τοῦτο δὲ, τὴν γῆν τὴν ὑμετέραν δηλησαμένας 3πολλά. ἀλλ' ἐπεὶ τε ἀξιοῦτε ἡμέας γυναικας ἔχειν, τὰδε ποιέετε ἅμα ἡμῖν· φέρετε, ἐξαναστέωμεν ἐκ τῆς γῆς τῆσδε, καὶ περήσαντες Τάναϊν ποταμὸν οἰ- κέωμεν.“ Ἐπειθόντο καὶ ταῦτα οἱ νεηνίσοι. δια-70 βάντες δὲ τὸν Τάναϊν, ὠδοιπόρουσιν πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα τριῶν μὲν ἡμερέων ἀπὸ τοῦ Ταναΐδος ὁδόν, τριῶν δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος πρὸς 2βορῆν ἄνεμον. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τοῦτον τὸν χῶ-75 ρον, ἐν τῷ νῦν κατοίηται, οἴκησαν τοῦτον. καὶ διαίτη ἀπὸ τούτου χρέωνται τῇ παλαιῇ τῶν Σαυροματέων αἱ γυναῖκες, καὶ ἐπὶ θήρην ἐπὶ ἵππων ἐκφοιτῶσαι ἅμα τοῖσι ἀνδράσι καὶ χωρὶς τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐς πόλεμον φοιτῶσαι, καὶ στολὴν τὴν αὐτὴν τοῖσι ἀνδράσι φορέουσαι. Φωνῆ δὲ οἱ Σαυ-80 ρομάται νομίζουσι Σκυθικῆ, σολοικίζοντες αὐτῇ

116

cum uxoribus Tanaïnam transcutunt: quam longe a Tanai constituerint: [postea latius habitauerunt cap. 21.] mos feminis idem qui uiris.

117

Lingua Saurorum corrupta Scythica:

Cap. CXVI.

καὶ διαίτη ἀπὸ τούτου χρέωνται] ἀπὸ τούτου hic accipio: ab hoc inde tempore. — De Sauromatarum sedibus conf. nott. ad IV, 21.

καὶ ἐπὶ θήρην ἐπὶ ἵππων ἐκφοιτῶσαι] Eadem, teste Wesselingio, tradit Hippocrat. De aer. aq. et locc. pag. 290 [§. 94 Cor.] coll. Platon. De legg. VII pag. 805 A.

Cap. CXVII.

νομίζουσι] Vid. nott. ad II, 42. Verba proxime sequentia σολοικίζοντες αὐτῇ valent: *soloece*, i. e. *vitiose illam* (linguam) *loquentes, illá utentes*. De ipso more Wess. conf. Nicol. Damasc. ap. Stob. Serm. 42 pag. 292 [pag. 224 Tom. II Gaisf.]. Atque Hippocrat. De aer. aq.

et locc. §. 89 T. I p. 84 ed. Cor. de Sarmatarum feminis, quae equis vehantur, arcum tractent pugnentque cum hostibus enarrans, haec subiicit: οὐκ ἀποπαρθνεύονται δὲ μέχρις ἂν τῶν πολεμίων τρεῖς ἀποκτείνωσι, ubi Coraes Annot. p. 262 (T. II), quo Hippocratem cum Herodoto conciliat, coniicit: μέχρις ἂν ἄνδρα πολεμίων ἀποκτείνωσι, simulque Diodorum Sic. III, 52. 53 excitat de Amazonibus simile quid enarrantem. Neque prorsus aliena sunt, quae apud ipsum Herodotum IV, 64. 66 memoriae produntur. Propius huc spectant, quae Mela I, 19 §. 130 seq. tradit de *Ixamatis* eadem, quae Hippocrates de *Sarmatis*, ubi haec quoque le-

ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου, ἐπεὶ οὐ χρηστῶς ἐξέμαθον αὐτὴν
καὶ Ἀμαζόνες. Τὰ περὶ γάμων δὲ ᾧδὲ σφι διακίεεται·
οὐ γαμύεται παρθένος οὐδεμία, πρὶν ἂν τῶν πολε-
3 μίων ἄνδρα ἀποκτείνῃ. αἱ δὲ τινες αὐτέων καὶ 85
τελευτῶσι γηραιὰ πρὶν γήμασθαι, οὐ δυνάμεναι
τὸν νόμον ἐκπλήσαι.

virginibus ante-
quam hostem oc-
ciderint, non li-
cet nubere.

118

Ἐπὶ τούτων ὧν τῶν καταλεχθέντων ἐθνέων
τοὺς βασιλέας ἀλισμένους ἀπικόμενοι τῶν Σκυθῶν
οἱ ἄγγελοι, ἔλεγον ἐκδιδάσκοντες ὡς ὁ Πέρσης,
ἐπειδὴ οἱ τὰ ἐν τῇ ἡπείρῳ τῇ ἐτέρῃ πάντα κατέ-90
στραπται, γέφυραν ξεύξας ἐπὶ τῷ ἀγένηι τοῦ Βοσπό-
ρου, διαβέβηκε ἐς τήνδε τὴν ἡπειρον· διαβάς δὲ,
καὶ καταστρεψάμενος Θρηϊκας, γεφυροῖ ποταμὸν
Ἴστρον, βουλόμενος καὶ τάδε πάντα ὑπ' ἑωυτῷ
2 ποιήσασθαι. „Ἦμεῖς ὧν μηδενὶ τρόπῳ ἐκ τοῦ μέ-95
σου κατήμενοι περιῦδητε ἡμέας διαφθαρέντας· ἀλλὰ
3 τῷντὸ νοήσαντες, ἀντιάζωμεν τὸν ἐπιόντα. οὐκων

Scytharum lega-
tio ad reges ho-
rum populorum.

gimus: „nubunt tamen; verum
ut nubiles habeantur, non in
aetate modus est. Nisi quae ho-
stem interemere, virgines ma-
nent.“ Add. III, 4 fin., ubi
haec ipsa de Sarmatis refert
Mela. — ἐξέμαθον paulo for-
tius, opinor, dictum atque ἔμα-
θον. Cf. I, 107. 124. IX, 7.
11. — οὐδεμία cum Gaisf. et
Matth. dedi pro οὐδεμίῃ.

Cap. CXVIII.

τὰ ἐν τῇ ἡπείρῳ τῇ ἐτέρῃ]
Asiam intelligit, alteram orbis
terrarum partem, quam Noster
statuit. Conf. nott. ad II, 16.
Paulo ante scripsi βασιλέας pro
βασιληας. — Ad verba ἐπὶ τῷ
ἀγένηι τοῦ Βοσπόρου cf. nott.
ad IV, 85 et ad locutionem
ὑπ' ἑωυτῷ ποιήσασθαι I, 201.
III, 45 ibiq. citt. In fin. cap.
ἔχειν ὑπ' ἑωυτῷ.

ἐκ τοῦ μέσου κατήμενοι]
„κατηῆσθαι s. ἔξεσθαι ἐκ τοῦ
μέσου de illis, qui rei se non
miscunt et ex eius medio quasi
otiosi sedent, Herodotea sunt.“
Wesseling. ad VIII, 22. Tu
add. III, 83. IV, 97 ibique
nott. — Mox scripsi cum re-
centt. edd. τῷντὸ νοήσαντες
pro τῷντὸ νομίσαντες, quod
Matth. retinuit. Cf. I, 59 τῷν-
τὸ φρονησαντες.

ἀντιάζωμεν τὸν ἐπιόντα]
Conf. III, 45 ibiq. nott. et ad
seqq. οὐκων ποιήσετε κ. τ. λ.
Matth. Gr. Gr. p. 1291, qui
idem pag. 985 consulendus ad
verba τί γὰρ πάθωμεν et pag.
850 ad verba ἐπὶ τούτῳ ἔσται,
itemque §. 455, 3, d. ad ver-
ba ἢ οὐ καὶ ἐπὶ ὑμέας, ubi
Schweigh. conferri vult V, 94.
VII, 16. Gregor. Cor. de dial.

ποιήσετε ταῦτα, ἡμεῖς μὲν πιεζόμενοι, ἢ ἐκλείψομεν
 4 τὴν χώραν, ἢ μένοντες, ὁμολογίῃ χρησόμεθα. τί 333
 γὰρ πάθωμεν, μὴ βουλομένων ὑμῶν τιμωρέειν;
 5 Ὑμῖν δὲ οὐδὲν ἐπὶ τούτῳ ἔσται ἐλαφρότερον. ἦκει 1
 γὰρ ὁ Πέρσης οὐδὲν τι μᾶλλον ἐπ' ἡμέας ἢ οὐ καὶ
 ἐπὶ ὑμέας· οὐδέ οἱ καταχρήσει ἡμέας καταστρεψα-
 6 μένω, ὑμῶν ἀπέχεσθαι. μέγα δὲ ὑμῖν λόγων τῶνδε
 μαρτύριον ἐρέομεν· εἰ γὰρ ἐπ' ἡμέας μούρους 5
 ἐστρατηλάτεε ὁ Πέρσης, τίσασθαι τῆς πρόσθε δου-
 λουσύνης βουλόμενος, χρῆν αὐτὸν πάντων τῶν ἄλ-
 λων ἀπεχόμενον, οὕτω ἵεναι ἐπὶ τὴν ἡμετέραν· καὶ
 ἂν ἐδῆλου πᾶσι, ὡς ἐπὶ Σκύθας ἐλαύνει, καὶ οὐκ
 7 ἐπὶ τοὺς ἄλλους. νῦν δὲ ἐπεὶ τε τάχιστα διέβη 10
 τήνδε τὴν ἥπειρον, τοὺς αἰεὶ ἐμποδῶν γινομένους
 ἡμεροῦται πάντας· τοὺς τε δὴ ἄλλους ἔχει ὑπ' ἐσω-
 τῷ Θρηίκας, καὶ δὴ καὶ τοὺς ἡμῖν ἔοντας πλησιο-

Att. §. 44 ibique Koen. et Schaeef. pag. 103. Ad καταχρήσει vid. I, 164 ibique nott.

τίσασθαι τῆς πρόσθε δουλοσύνης βουλόμενος] De genitivi structura conf. Matth. Gr. Gr. §. 368 a. Quo eodem modo Alexandrum ait Ritter. Erdk. II p. 839 Persas esse aggressum, ut iniurias olim a Dario illatas Buddhae sectatoribus ad Volgam habitantibus ulcisceretur. Propius huc spectant, quae Dahlmann. Herod. p. 160 seq. protulit, veram belli causam non ultionem fuisse ratus, sed gloriae comparandae regniue augendi studium. Neque vero quaecunque de expeditione a Dario suscepta hic narrantur (qualia sc. Herodotus ab aliis accepisse fandoque audivisse pu-

tandus est), ea prorsus vera esse idem contendit. De qua re singulis deinceps videbimus locis; ut quid de Herodoti fide omnino statuendum sit, appareat. — Ad χρῆν conf. nott. ad I, 40 ob ellipsin voculae ὄν.

διέβη τήνδε τὴν ἥπειρον] *Europan* intelligit, alteram orbis terrarum partem. Qui simplicem verbo διέβη hic adiecit accusativum, is supra scripsit: διαβέβηκε ἐς τήνδε τὴν ἥπειρον, coll. V, 12. VIII, 62 et VII, 20, ubi ex uno Sancrofti libro praeposito, quae vulgo abest, nunc addita est. — Ad sequentia verba τοὺς αἰεὶ ἐμποδῶν κ. τ. λ. conf. Suidas s. v. ἐμποδῶν I p. 728. Ad verbum ἡμεροῦται (*pacat*) Wessel. laudat V, 2. Philon. Vit. Mos. I p. 606 D. Aeschyl. Eumen. 14.

119 χώρους Γέτας. Ταῦτα Σκυθίων ἐπαγγελλομένων, ἐβουλευόντο οἱ βασιλεῖς οἱ ἀπὸ τῶν ἐθνέων ἦγον-15
 2τες· καὶ σφραγίσθησαν αἱ γνώμαι· ὁ μὲν γὰρ Γελωνός, καὶ ὁ Βουδίνος, καὶ ὁ Σαυρομάτης, κατὰ τὸ αὐτὸ γενόμενοι, ὑπέδεκοντο Σκύθησι τιμωρήσειν· ὁ δὲ Ἀγάθυρος, καὶ Νευρός, καὶ Ἀνδροφάγος, καὶ οἱ τῶν Μελαγχλαίων καὶ Ταύρων, τάδε Σκύ-20
 3θησι ὑπεκρίναντο· „Εἰ μὲν μὴ ὑμεῖς ἔατε οἱ πρότερον ἀδικήσαντες Πέρσας· καὶ ἄρξαντες πολέμου, τούτων δεόμενοι τῶν νῦν δέεσθε, λέγειν τε ἂν ἐφαίνεσθε ἡμῖν ὀρθά, καὶ ἡμεῖς ὑπακούσαντες, τὸ αὐτὸ
 4ἂν ὑμῖν ἐπρήσσομεν. νῦν δὲ ὑμεῖς τε ἐς τὴν ἐκεί-25
 των ἐσβαλόντες γῆν, ἄνευ ἡμέων, ἐπεκρατέετε Περσέων, ὅσον χρόνον ὑμῖν ὁ θεὸς παρεδίδου· καὶ ἐκείνοι· ἐπεὶ σφραγίσθη ὁ θεὸς ἐγείρει, τὴν ὁμοίην
 5ὑμῖν ἀποδιδούσι· ἡμεῖς δὲ οὔτε τι τότε ἠδίκησαμεν τοὺς ἄνδρας τούτους οὐδὲν, οὔτε νῦν πρότεροι 30
 πειροσόμεθα ἀδικεῖν. Ἦν μὲντοι ἐπίη καὶ ἐπὶ τὴν

Gelonus, Budinus et Sauromates auxilium promittunt; caeteri reges negant.

Cap. CXIX.

Ταῦτα — ἐπαγγελλομένων] *Scythis haec exponentibus et quasi postulantibus; ut IV, 200. VII, 1. VIII, 30. Apud Suidam I pag. 782. ἐπαγγέλλεται· παρακαλεῖ· ἄξιοι· οὕτως παρ' Ἡροδότῳ, ubi haud scio an respexerit locos, quales sunt III, 142. V, 98. Mox cum Gaisf. edidi βασιλεῖς et ante Γελωνός inserui γὰρ. Est vero ὁ Γελωνός Gelonorum rex, ut I, 2 ὁ Κόλγος, ne plura. Attigit Dorsvill. ad Chariton. pag. 573. — In seqq. ὑποδέξεσθαι valet in se recipere, promittere, ut I, 24. III, 69. 138. IV, 133 fin. Ad ἔατε conf. Matth. Gr. Gr. §. 216 not. 4 p. 412.*

ὅσον χρόνον — παρεδίδου] i. e. quamdiu deus vobis permit-

tebat s. concedebat. Ad verbum παραδιδόναi conf. V, 67. VI, 103. VII, 18. IX, 78, quae Schweigh. in Lex. Herod. attulit.

τὴν ὁμοίην ὑμῖν ἀποδιδούσι] i. e. par pari referunt, paria vobis reddunt. Ad locutionem τὴν ὁμοίην conf. VI, 21 et Schaefer. ad Lambert. Bos. De ellipsis. pag. 42. In proxime seqq. retinui δέ post ἡμέας, quamvis illa pluribus a libris absit.

Ἦν μὲντοι ἐπίη — ἀδικέων] i. e. si tamen hostis nostram quoque terram invaserit iniuriarumque initium fecerit. Ex antecedentt. suppl. ὁ Πέρσης s. ὁ Λαρεῖος. ἀδικέων participium est; aliis locis genitivum in hac locutione invenias ἀδικῶν; de

ἡμετέραν, ἄρξῃ τε ἀδικέων, καὶ ἡμεῖς οὐ πεισόμεθα. μέχρι δὲ τοῦτο ἴδωμεν, μενέομεν παρ' ἡμῶν αὐτοῖσι. ἦκειν γὰρ δοκέομεν οὐκ ἐπ' ἡμέας Πέρσας, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς αἰτίους τῆς ἀδικίης γενομένους.“ 35

120

Seythae belli
gerendi modum

Ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἐπύθοντο οἱ Σκύθαι, ἔβουλεύοντο ἰθυμαχίην μὲν μηδεμίαν ποιέεσθαι ἐν

quo cf. Sturz. in Lex. Xenoph. IV p. 541 nr. 3 et Herod. IV, 1. — In seqq. retinui vulgata: καὶ ἡμεῖς οὐ πεισόμεθα, i. e. nos quoque (hanc invasionem) non tolerabimus s. sinemus. Displicuit Wesselingio: οὐ πεισόμεθα, cuius loco in Sancrofti libro exstat οὐκ οἰσόμεθα. Valken. coniecerat: σφετισόμεθα, probante Larchero. Schweighaeuser. de suo dederat οὐ πανσόμεθα, ne nos quidem otiosi sedebimus, citans I, 83. IX, 52. At mox eum poenituit. Gaisfordio in mentem venerat οὐκ ὑπησόμεθα, Stegero (Praef. pag. XV) οὐ κατακείσόμεθα, cum κατακείσθαι dicantur, qui otiosi sint, ap. Xenoph. Anab. III, 1, 14. Et sane, si quid omnino mutandum, pro οὐ πεισόμεθα sive οὐκ οἰσόμεθα melius legi οὐκ κείσόμεθα, („nous ne resterons pas dans l'inaction“) monet Letronne Journ. d. Sav. 1817 p. 90, quamquam nihil prorsus novandum esse rectissime idem statuere videtur, afferens Demosthenis locum ex orat. contr. Timocrat. p. 745, 23 Reisk., ubi plane eodem modo οὐ πείσομαι („je n' obéirai pas, je ne céderai pas, je ne me soumettrai pas, je m'y opposerai; ita ut in Herodoteo loco οὐ πείσομαι idem fere valeat atque

ἐναντιωθησόμεθα vel μαχεσόμεθα (ut v. apud Xenoph. Cyrop. VII, 4, 1 et VII, 4, 3). Quare Herodoti locum sic Gallice interpretatur: „Si l'ennemi s' avance contre notre territoire, s'il commence les hostilités, et nous aussi, nous lui résisterons.“ Rectissime, meā quidem ex sententia. Hoeger. in Act. philoll. Monacc. III, 4 pag. 490 seqq. hunc locum ita constituere vult, ut pro καὶ ἡμεῖς οὐ πεισόμεθα legatur: καὶ ἡμεῖς ἀπώσόμεθα (sc. αὐτόν): et nos repellere (cum) conabimur; erui quoque posse ἀμυννόμεθα, et ipsum Herodoteum, nisi id paulo longius a vulgatae lectionis vestigiis abesse videretur. Mihi in ea, quam supra proposui sententia, persistere placet. — Ad verba μέχρι δὲ τοῦτο ἴδωμεν conf. Matth. Gr. Gr. §. 623, init. pag. 165.

Cap. CXX.

ἔβουλεύοντο ἰθυμαχίην] Vox ἰθυμαχίη supra IV, 102, Mox scripsi cum Gaisf. et Matth. μηδεμίαν pro μηδεμίην et paulo inferiusμίαν, μία pro μίην, μίη. Ad locutionem ἐκ τοῦ ἐμφανέος conf. III, 150. In seqq. cum Schweigh. et Gaisf. reduxi προσεγίνοντο pro vulg. προσεγένοντο, quod Matth. retinuit.

τοῦ ἐμφανέος, ὅτι δὴ σφι οὗτοί γε σύμμαχοι οὐ
 προσεγίνοντο· ὑπεξιόντες δὲ, καὶ ὑπεξελαύνοντες,
 τὰ φρέατα, τὰ παρεξίοιεν αὐτοῖ, καὶ τὰς κρήνας
 συγχοῦν, τὴν ποίην τε ἐκ τῆς γῆς ἐκτρίβειν, διχοῦ
 2 σφείας διελόντες. καὶ πρὸς μὲν τὴν μίαν τῶν μοι-41
 ρέων, τῆς ἐβασίλευε Σκώπασις, προσχωρέειν Σαν-
 ρομάτας· τούτους μὲν δὴ ὑπάγειν, ἦν ἐπὶ τοῦτο
 τράπηται ὁ Πέρσης, ἰθὺ Τανάϊδος ποταμοῦ παρὰ 45
 τὴν Μαιῆτιν λίμνην ὑποφεύγοντας· ἀπελαύνοντός
 3 τε τοῦ Πέρσεω, ἐπιόντας διώκειν. αὕτη μὲν σφι
 μία ἦν μοῖρα τῆς βασιληΐης, τεταγμένη ταύτην τὴν
 ὁδὸν ἤπερ εἴρηται. τὰς δὲ δύο τῶν βασιληῶν,
 τὴν τε μεγάλην, τῆς ἤρχε Ἰδάνθυρσος, καὶ τὴν τρί-50
 τὴν τῆς ἐβασίλευε Τάξαις, συνελθούσας ἐς τὸντό,
 καὶ Γελωνῶν τε καὶ Βουδίνων προσγενομένων,
 ἡμέρης καὶ τούτους ὁδῶ προέχοντας τῶν Περσέων,

constituunt: co-
 rum tres exerci-
 tus, et reges, qui
 singulis prae-
 sunt, Scopasis,
 Idanthyrus, Ta-
 xacis.
 334

ὑπεξιόντες δὲ, καὶ ὑπεξελαύνοντες] i. e. *recedentes et retro agentes* (armenta sc. aliamque rem suam familiarem). Atque hoc loco monebo, Nostrum omnino frequenter uti verbis cum ὑπὸ compositis ad id indicandum, quod vel *sensim* tecteque fiat vel *retro*, *retrosum*. Sic ὑπάγειν (IV, 125. 121 coll. Bekker. Anecd. I p. 114. 31, ubi e quarto Herodoti libro citatur ὑπάγειν pro πορεύεσθαι) *regredi*, *recedere*, ὑποφεύγειν (IV, 124) *sensim tecteque* *refugere*, ὑπιέναι (*regredi*), ὑποστρέφειν (*reverti*, ut IV, 124. 128. 129. 140. VII, 211), ὑπεξελαύνειν (IV, 130), ὑπαντιάζειν (IV, 121), ὑπεκφέρειν (IV, 125 ibiq. nott.), ὑπεκχωρέειν (IX, 13. 14), ὑπεξέρχεσθαι (I, 73), ὑπεξιέναι (VII, 211. 223).

In seqq. *retinui* διχοῦ pro olim vulg. διχῆ. Pro ἤπερ εἴρηται Struvio placet reponere ἤπερ εἴρηται, l. l. I pag. 30. τῶν βασιληῶν Schweigh. mutatum vult in τῶν βασιληῶν, libris invitis. Intelliguntur autem, si recte video, *regii*, qui dicuntur, *Scythae*. Cf. IV, 6. — De *Idanthyrsi* nomine conf. nott. ad IV, 76. — In seqq. cum Matthiae. et censore Ienensi (1827 nr. 164 p. 374) *retinui* vulgatam lectionem καὶ Γελωνῶν τε καὶ Βουδίνων προσγενομένων, a Gaisfordio duorum librorum ex auctoritate mutatam in *προσγινομένων*. Nam loci ratio praeteritum flagitare videtur.

ἡμέρης καὶ τούτους ὁδῶ προέχοντας τῶν Περσέων] „*unius diei itinere inter se et Persas interiecto.*“ Ita Schwgh.

ὑπεξάγειν, ὑπιόντας τε καὶ ποιεῦντας τὰ βεβουλευ-
 4 μένα. πρῶτα μὲν νυν ὑπάγειν σφέας ἰθὺ τῶν χω-
 ρέων τῶν ἀπειπαμένων τὴν σφετέρην συμμαχίην, 55
 ἵνα καὶ τούτους ἐκπολεμῶσσι· εἰ δὲ μὴ ἐκόντες γε
 ὑπέδυσαν τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Πέρσας, ἀλλ' ἄκου-
 5 τας ἐκπολεμῶσαι. μετὰ δὲ τοῦτο, ὑποστρέφειν ἐς
 τὴν σφετέρην, καὶ ἐπιχειρέειν, ἣν δὴ βουλευομένοισι
 60 δοκέη. Ταῦτα οἱ Σκύθαι βουλευσάμενοι, ὑπηντία-
 ζον τὴν Δαρείου στρατιῆν, προδρομούς ἀποστέιλαν-

121

Praecursores
missi obviam

Ad sensum recte. Ad verba propius: *unius diei itinere et hos Persis progressos. Tu conf. IV, 122. IX, 22, ubi Masistii equus προέχων τῶν ἄλλων, i. e. prae aliis longius provectus, progressus dicitur, recte interpretante Wesseling., qui Homer. citat Il. XXIII, 453, ad quem locum Eustath. προέχειν exponit προελάννειν. Caeterum videtur impeditior loci structura nec nisi per sensus structuram, quae dicitur, expedienda, cum accusativi τούτους — προέχοντας, ὑπιόντας τε καὶ ποιεύντας non nisi sensu convenient praegressis τὰς δὲ δύο sc. μοίρας, nisi accusativos τὰς δὲ δύο κ. τ. λ. a verbo pendere tanquam obiecti accusativos, qui dicuntur, statuas.*

In seqq. ἀπίπασθαι τὴν συμμαχίην valet detrectare societatem, renuntiare, ut IV, 125. Cf. ad Plutarch. Flamin. 5 pag. 91 nott. — De verbo ἐκπολεμοῦν cf. nott. ad III, 66.

εἰ δὲ μὴ ἐκόντες γε — ἐκπολεμῶσαι] Schweigh. „ut, qui noluissent sponte fortunam belli subire, invitè bellare cogerentur,“ vel potius: „Namque

sponte si bellum cum Persis suscipere nollent, iam fore ut ad id cogerentur.“ Sunt autem haec verba per parenthesis dicta accipienda, quibus antecedens sententia explicatur et causa quodammodo subiicitur per particulam δὲ (quae hic minime respondet verbis πρῶτα μὲν νυν, ad quae potius respiciunt sequentia: μετὰ δὲ τοῦτο κ. τ. λ.); de quo Werfer. in Actt. phill. Monacc. I pag. 113. Verba ἄκουτας ἐκπολεμῶσαι non aliter atque infinitivi, qui antecedunt, ad verbum ἐβουλευόντο init. cap. erunt referenda. De usu atque vi particulae ἀλλά monui in Creuzer. Melett. III p. 26. — In fin. cap. pro βουλευομένοισι plures codd. βουλομένοισι; confusione haud rara. Ad argumentum capitis quod attinet, Italus interpres haud male meminit expeditionis a Napoleonte nostra memoria in Russiam susceptae prudentisque Russorum consilii in defendenda terra patria, a Scytharum hoc consilio minime alieni.

Cap. CXXI.

ὑπηντίαζον] Conf. IV, 118. Ctes. Excerptt. Perss. §. 18.

2 τες τῶν ἰσπέων τοὺς ἀρίστους. τὰς δὲ ἀμάξας, ἐν τῆσί
σφι διαιτᾶτο τὰ τέκνα τε καὶ αἱ γυναῖκες πᾶσαι,
καὶ τὰ πρόβατα [πάντα,] πλὴν ὅσα σφι ἐς φορβὴν
ἱκανὰ ἦν, τοσαῦτα ὑπολιπόμενοι, τὰ ἄλλα ἅμα τῆσι 65
ἀμάξῃσι προέπεμψαν, ἐντειλάμενοι αἰεὶ τὸ πρὸς βο-
ρέῳ ἐλαύνειν. ταῦτα μὲν δὴ προεκομίζετο.

122

Τῶν δὲ Σκυθῶν οἱ πρόδρομοι ὡς εὗρον τοὺς
Πέρσας ὅσον τε τριῶν ἡμερέων ὁδὸν ἀπέχοντας ἀπὸ
τοῦ Ἰστροῦ, οὗτοι μὲν τούτους εὗρόντες, ἡμέρης 70
2 ὁδοῦ προέχοντες, ἐστρατοπεδεύοντο, τὰ ἐκ τῆς γῆς
φυόμενα λεαίνοντες, οἱ δὲ Πέρσαι ὡς εἶδον ἐπιφα-
νεῖσαν τῶν Σκυθῶν τὴν ἵππον, ἐπήϊσαν κατὰ στί-
βον αἰεὶ ὑπαγόντων· καὶ ἔπειτα, πρὸς γὰρ τὴν
μίαν τῶν μοιρέων ἴθυσαν, οἱ Πέρσαι ἐδίωκον πρὸς
3 ἡῶ τε καὶ τοῦ Τανάϊδος. διαβάντων δὲ τούτων 75

Dario: liberi et
uxores ablega-
tae cum pecori-
bus in septen-
trionem.

Præcursores
itineris diurni
spatio absentes
a Persis, tridui
iter progressis
ab Istro, terram
vastant: Persæ
fugientibus in-
stantes, ultra
Tanaium per Sau-
romaticum
agrum in Budi-
nicum tracti.

Quae sequuntur verba: τὰς δὲ
ἀμάξας κ. τ. λ. sanequam con-
gruunt genti, quae nullas fixas
habuit sedes, in desertis palans
vitamque pastoritiam degens.
Cf. IV, 46 ibiq. nott. Atque ob-
servat Ritter. Erdkunde II pag.
690, ubi h. l. tangit, hodieque
Tartaricas gentes, quales sunt
Usbeci, Nogaei, Trachmeni,
eodem modo terras planas des-
ertasque peragrare, omni sua
re familiari ipsaque familia plau-
stris imposita, nec ullibi domi-
cilium firmum certasque capien-
tes sedes. In seqq. cum Gaisf.
inserui τὰ ante πρόβατα, un-
cisque inclusi vocem πάντα,
quam Matth. prorsus abiecit.

C a p. CXXII.

οὗτοι μὲν τούτους] Prono-
men οὗτοι ad antecedentia τῶν
δὲ Σκυθῶν οἱ πρόδρομοι sp̄c-
tat. Cf. Matth. §. 472 et conf.
IV, 145. 154. 204, alia, quae
HERODOT. II.

larga manu suppeditat Struve I
p. 29 seq. Quin ipsum nomen
repeti vidimus IV, 97. — Ad
προέχοντες conf. IV, 120. —
In seqq. λεαίνοντες, interprete
Hesych., valet ἐκτριβόντες, quo
ipso Noster utitur IV, 120. Est
enim *minutatim commolentes,*
conterentes, deglabrantes, ut plu-
ribus ad h. l. monuit Wessel. —
Ad locutionem κατὰ στίβον cf.
IV, 123 coll. 140. V, 120. IX,
59. Namque Persae ita acces-
sisse putandi sunt, ut Scytharum
semper retroredientium
vestigia legerent s. vestigiis in-
sisterent. — Contra ἰθύειν
valet: *rectâ via tendere, ire.*
Cf. IV, 134. Paulo aliter III,
39, ubi conf. nott.

πρὸς ἡῶ τε καὶ τοῦ Τανάϊ-
δος] i. e. orientem versus atque
Tanaium. De hac structura, ubi
et quartus et secundus casus
eadem significatione praeposi-

τὸν Τάναϊν ποταμὸν, οἱ Πέρσαι ἐπιδιαβάντες ἐδίω-
κον· ἐς ὃ τῶν Σαυροματίων τὴν χώραν διεξελθόν-
τες, ἀπίκοντο ἐς τὴν τῶν Βουδίνων. Ὅσον μὲν δὴ
123 χρόνον οἱ Πέρσαι ἤϊσαν διὰ τῆς Σκυθικῆς καὶ τῆς 80
Σαυρομάτιδος χώρας, οἱ δὲ εἶχον οὐδὲν σινέεσθαι, 335

Urbem ligneam
[c. 108.] incen-
dunt: in solitu-
dinem [c. 21.]

tionem sequitur, conf. Matth. §. 591 a. p. 1180. Add. nott. ad Herod. II, 121 et Passow. in Iahn. Annall. philoll. 1827 II p. 65 seq., ubi etiam de locutione πρὸς ἡῶ, Homericā illā quidem, admonuit. De qua Tu conf. nott. ad IV, 44. In seqq. ἐπιδιαβάντες est: *post illos traieci*. Cf. similia quae attuli ad Plutarch. Philopoem. p. 6. Exoritur vero h. l. gravior quaestio, qui scilicet fieri poterit, ut tam brevi tempore Persarum copiae Tanain traierint, cum ab Istro ad Maeotidem usque viginti dierum sit iter viro satis expedito, teste Herodoto IV, 101, multoque igitur longius iter agmini, multis impedimentis non minus quam perpetuo fere timore hostium advenientium retento indeque minus velociter, ut credibile est, progredienti. Itaque Palmerius Exercitt. ad Graec. Auct. p. 21: „Darius, inquit, *Hypanin* aut forte *Borysthenem*, *Tanaim* esse credidit, vel credere se simulavit, ut suae gloriae audaci mendacio velificaretur.“ Nec magis probabile videtur Rennelio l. l. pag. 424 seq. et Dahlmanno pag. 161 fieri potuisse, ut Darius sexaginta dierum itinere immensa haec spatia ab Istri ostiis usque ad Volgam prope Saratow bis

permearit progrediendo ac regrediendo, idque non recta via, sed ambagum plena ac tortuosa. Addunt porro victus inopiam, vitaeque sustentandae difficultatem in tam immenso exercitu, alia, quae singula referre non vacat. Equidem in talibus, quae vix unquam ad liquidum perducī posse putem, decernere nolim eaque malim in medio relinquere, quam incertis coniecturis incertiora adeo reddere atque obscuriora. Hoc unum addam, videri Darii exercitum solito velocius progressum, si quidem e locutione *πανσάμενος τοῦ δρόμου* IV, 124. 126 tale quid colligere licebit. — Pro ἐς τὸ, quod Schweigh. et Gaisf. e Florentino dederant, reduxi ἐς ὅ. Tu vid. nott. ad IV, 12.

Cap. CXXIII.

οἱ δὲ εἶχον οὐδὲν σινέεσθαι] De particula δὲ, quae hic in locum repetitae particulae μὲν successit, cf. Werfer. in Actt. phil. Monacc. I p. 95 ibique allata ex Herodoto. — σινέεσθαι cum Schwgh. et Gaisf. dedi pro σίνεσθαι, quod retinuit Matth. Infra V, 81: ἐσινέοντο. IX, 13: ἐσινέετο. — In seqq. χέρσος, interprete Hesychio II p. 1550, dicitur ἡ ἐρημος γῆ καὶ τραχεία, καὶ πᾶσα γῆ ἀκαρπος καὶ ἀνέργαστος. Item in Ms. Bibl. Coisl. p. 454 χέρσα· τὰ

2 ἄτε τῆς χώρης ἐούσης χέρσον· ἐπεὶ τε δὲ ἐς τὴν
 τῶν Βουδίνων χώρην ἐσέβαλον, ἐνθαῦτα δὴ ἐντυ-
 χόντες τῷ ξυλίῳ τείχει, ἐκλειοπύτων τῶν Βουδί-
 νων, καὶ κεκευμένον τοῦ τείχεος πάντων, ἐνέπηρ-
 3 σαν αὐτό. τοῦτο δὲ ποιήσαντες, εἶποντο αἰεὶ τὸ 85
 πρόσω κατὰ στίβον· ἐς ὃ διεξελθόντες ταύτην, ἐς
 4 τὴν ἐρῆμον ἀπίκοντο. ἣ δὲ ἐρῆμος αὕτη ὑπὸ οὐ-
 δαμῶν νέμεται ἀνδρῶν, κέεται δὲ ὑπὲρ τῆς Βουδίνων
 5 χώρης, ἐοῦσα πλῆθος ἐπὶ ἡμερέων ὁδοῦ. ὑπὲρ δὲ
 τῆς ἐρῆμου Θυσσαγέται οἰκέουσι ποταμοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν 90
 τέσσερες μεγάλοι ῥέοντες διὰ Μαιητέων ἐκδιδοῦσι ἐς
 τὴν λίμνην τὴν καλομένην Μαιῆτιν· τοῖσι οὐνό-
 ματα κέεται τάδε, Λύκος, Ὅαρος, Τάναϊς, Σύργις.

deveniunt: per
 cam IV labun-
 tur e Thyssagetis
 flumina, exoue-
 rantia se per
 Maeotas in Maeo-
 tidem, Lycus,
 Oarus, Tanais,
 Syrgis.

μη γεωργούμενα et quae alia
 attulit Blomfield. in Glossar. ad
 Aeschyl. S. c. Th. 64. — De
 urbe lignea cf. IV, 108. Ad τὸ
 πρόσω conf. §. 283 p. 572 et ad
 κατὰ στίβον nott. ad IV, 122.

ἐς τὴν ἐρῆμον ἀπίκοντο] Conf. IV, 22, ubi etiam de
 Thyssagetis. Ad verba ἐοῦσα
 πλῆθος conf. Herod. I, 203.
 Matth. Gr. Gr. §. 428, 5 pag.
 794. — Mox αὐτῶν dedi pro
 αὐτέων.

διὰ Μαιητέων] Maeotae com-
 memorantur apud Scylac. Peripl.
 §. 71. Scymn. Ch. fragmm. 126.
 139. Orph. Argon. 1062, alios,
 quos citat Tzschucke ad Pom-
 pon. Mel. I, 19 nott. exegg.
 (Vol. III P. I) pag. 637. Apud
 Herodotum non nisi uno hoc lo-
 co commemorantur; nisi, quod
 perquam credibile est, hoc no-
 men latius patuit iisque genti-
 bus, quotquot Maeoticae palu-
 dis accolae sunt, commune fuit.
 Conf. Ritter. Vorhalle p. 294.

Köppen Nordgestade d. Pont.
 pag. 18.

Λύκος, Ὅαρος, Τάναϊς,
 Σύργις] De Guignes (Mém. de
 l'Acad. d. Inscr. XXXV p. 546)
 hos fluvios (excepto Tanai) sibi
 cognitos esse negat; Oarum
 dein coniicit esse Wardan flu-
 vium, qui e terra Kuban Cau-
 casique tractibus decurrens in
 Maeotidem influit. Mannerto IV
 p. 79 probabile videtur, fluvios
 Lycum, Oarum et Syrgin eos
 esse, qui nunc vocentur Volga,
 Uzen et Ural. Supra IV, 57
 Hygris fluvius, quem pro flu-
 vio Donetz haberi et cum Syrgi
 confundi, nisi diversi omnino
 fuerint amnes, supra monui-
 mus. Et quum his in regionibus
 nulli enotentur fluvii in mare
 Asovicum influentes, Rennel.
 p. 417, eam in opinionem inci-
 dit, ut singula Tanais brachia
 pro ipsis fluviis olim habita suis-
 que nominibus designata esse
 contenderet. Itaque Oarum su-

124 Ἐπεὶ ὦν ὁ Δαρεῖος ἦλθε εἰς τὴν ἐρῆμον, παν-95
 σάμενος τοῦ δρόμου, ἴδρυσεν τὴν στρατιὴν ἐπὶ
 2 ποταμῷ Ὀάρω. τοῦτο δὲ ποιήσας, ὅτι τὰ τείχεα
 ἐτείχεε μεγάλα, ἴσον ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντα, στα-
 δίους ὡς ἐξήκοντα μάλιστα κη'. τῶν ἔτι εἰς ἑμὲ τὰ
 3 ἐρείπια σῶα ἦν. Ἐν ᾧ δὲ οὗτος πρὸς ταῦτα ἐτρά-
 πετο, οἱ διωκόμενοι Σκύθαι περιελθόντες τὰ κατύ-

Darius ad Oarum subsistens, et castella VIII faciens, hostes circumniti elapsos fugisse ad occasum ratus, eo pergit.

spicatur esse Volgam, *Lycum* et *Syrgin* ea Tanais brachia, quibus nunc nomen *Medweditza* et *Choper*. Ritter. Erdkunde II p. 765 cum Bayero *Oarum* pro *Volga* s. *Rha* habet; de quo dubitat Köppen. l. I. pag. 18. De *Tanai* conf. IV, 57.

Cap. CXXIV.

πανσάμενος τοῦ δρόμου] Conf. nott. ad IV, 122. Pro πανσάμενος, quod plures tulerunt codd., olim πανσαμένου quod et ipsum codicum quorundam auctoritate nititur. At vid. II, 159. IV, 126, recteque monuit Dorvill. ad Charit. pag. 254, legendum esse πανσάμενος; quo participio non eum tantum, qui sua sponte cessat, verum etiam eum, qui ab causa externa inductus, coactus cessat, ut speciem patientis adsumat, significari observat, verbi natura minime inde mutatâ.

ὅτι τὰ τείχεα ἐτείχεε μεγάλα] τείχεα arces munitae sunt, castella. Conf. IV, 46. Quae castella quo loco quove consilio a Dario fuerint exstructa, multum inter viros doctos quaeritur. Des Guignes (l. I. p. 547) in montibus, unde in Caucasum interiorisque Asiae campos aditus pateat, in terra Circas-

siorum, aliorum, haec castella exstructa esse putat, quo minus Scythae in Asiae provincias Persis subditas incurrere possent. Simili consilio postera aetate similes exstructas illic esse arces, ab his bene distinguendas. Add. Danvill. ibid. p. 587. Rennelio auctore p. 420 Darius orientem versus ad eam Volgae partem usque pervenit, quâ circa regionem Zaritzin occidentem versus multum curvatur, prope Saratow sub gradu quinquagesimo primo latitudinis borealis. Quo usque progressus rex, veloci Volgae cursu ad reditum fuit coactus, si Rennelium audias. Dahlmann. (Herod. p. 161) de ipsis arcibus, quarum reliquias Herodotus se vidisse testatur, ut dubitari posse negat, ita hoc potius quaerendum existimat, utrum a Dario illae fuerint exstructae, praesertim cum intelligi nequeat, quo consilio et quemnam in finem commodumve haec castella erigi rex voluerit.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτος — ἐτράπετο] In una temporis significatione (nos: während) apud Herodotum dici ἐν ᾧ neque ἐν τῷ, multis exemplis probare studuit Struve l. p. 39. — In seqq. ad

4περθε, ὑπέστρεφον ἐς τὴν Σκυθικὴν. ἀφανισθέν-1
των δὲ τούτων τὸ παράπαν, ὡς οὐκέτι ἐφαντάζοντο
σφι, οὕτω δὴ ὁ Λαρεῖος τείχεα μὲν ἐκεῖνα ἡμίεργα
μετῆκε· αὐτὸς δὲ ὑποστρέψας ἦϊε πρὸς ἐσπέρην·
δοκέων τούτους τε πάντας τοὺς Σκύθας εἶναι, καὶ 5
πρὸς ἐσπέρην σφέας φεύγειν.

125 Ἐλαύνων δὲ τὴν ταχίστην τὸν στρατὸν, ὡς ἐς
τὴν Σκυθικὴν ἀπίκετο, ἐνέκυρσε ἀμφοτέρωσι τῆσι
μοίρωσι τῶν Σκυθῶν· ἐντυχὼν δὲ, ἐδίωκε ὑπεκ-
2 φέροντας ἡμέρης ὁδοῦ. καὶ, οὐ γὰρ ἀνίεε ἐπιῶν ὁ 10
Λαρεῖος, οἱ Σκύθαι κατὰ τὰ βεβουλευμένα ὑπέφευ-
γον ἐς τῶν ἀπειπαμένων τὴν σφετέρην συμμαχίην·
3 πρῶτην δὲ, ἐς τῶν Μελαγχλαίων τὴν γῆν. ὡς δὲ
ἐσβαλόντες τούτους ἐτάραξαν οἱ τε Σκύθαι καὶ οἱ
Πέρσαι, κατηγέοντο οἱ Σκύθαι ἐς τῶν Ἄνδροφά-
4 γων τοὺς χώρους. ταραχθέντων δὲ καὶ τούτων, 15
ὑπῆγον ἐπὶ τὴν Νευρίδα. ταρασσομένων δὲ καὶ
τούτων, ἦϊσαν ὑποφεύγοντες οἱ Σκύθαι ἐς τοὺς
5 Ἀγραθύρσους. Ἀγάθυρσοι δὲ ὄρεοντες καὶ τοὺς
δομύρους φεύγοντας ὑπὸ Σκυθῶν, καὶ τεταραγμέ-
νους, πρὶν ἢ σφι ἐμβαλέειν τοὺς Σκύθας, πέμψαν-20
τες κήρυκα, ἀπηγόρευον Σκύθησι μὴ ἐπιβαίνειν

Delatus in Scythiam, exercitus alteros duos nactus, persequitur fugientes per Melanchlaenorum, Androphagorum et Neuro-rum terram, omnium petentium solitudinem: [c. 17. 18. 53.] Agathyrsi aditu Scythia interdiciunt: Scythae in suam regionem e Neuri-de transeunt.

verbum φαντάζεσθαι conf. VII, 15 coll. 10.

Cap. CXXV.

ὑπεκφέροντας] „semet ex conspectu auferentes, illustrat Eustath. in Homer. Od. pag. 1478, 7 s. 142, 11.“ *Wessel.* Unus liber ὑπεκφέροντας, de quo idem *Wess.* conferri vult VIII, 144. IX, 95. Loci sensum recte expressit Schweigh. hunc in modum: „*quas* (sc. Scytharum partes) *ibi nactus persecutus est ita, ut illi sese recipientes, semper unius diei itinere ipsum antecederent.*“ Ad sequens ἀνίεε conf. Matth. Gr.

Gr. §. 212, 7. Herod. II, 113. IV, 28. 152 et de eius structura cum participio *ibid.* §. 551. Ad ἀπειπαμένων conf. *rott.* ad IV, 121.

κατηγέοντο] Apud Zonar. p. 1168 *καθηγέοντο.* Valet hoc verbum *praeire alicui, viam monstrare praeiundo,* et dativo iungitur, de quo Matth. §. 360, a. pag. 675. Conf. Herod. VI, 135. 102. 107. VII, 215. IX, 73.

ἀπηγόρευον Σκύθησι μὴ *τ. λ.*] Cf. *nott.* ad III, 128 et de verbi ἐπιβαίνειν structura cum genitivo *nott.* ad I, 84. Ad

τῶν σφετέρων οὔρων· προλέγοντες ὡς εἰ πειρήσονται ἐσβαλόντες, σφίσι πρῶτα διαμαχήσονται. Ἀγάθυροισι μὲν προείπαντες ταῦτα, ἐβοήθηον ἐπὶ τοῦς 7 οὔρους, ἐρύκειν ἔν νῶ ἔχοντες τοὺς ἐπιόντας. Με-25
λάγγλαινοι δὲ καὶ Ἀνδροφάγοι καὶ Νευροὶ, ἐσβαλόντων τῶν Περσέων ἅμα Σκύθησι, οὔτε πρὸς ἀλκὴν ἐτόραποντο, ἐπιλαθόμενοι τε τῆς ἀπειλῆς, ἔφρουγον αἰεὶ τὸ πρὸς βορέῳ ἐς τὴν ἐρήμον τεταραγμένοι· οἱ δὲ Σκύθαι ἐς μὲν τοὺς Ἀγαθύροισι οὐκέτι ἀπείπαντας ἀπικνέοντο· οἱ δὲ ἐκ τῆς Νευρίδος χά-30
ρης ἐς τὴν σφετέρην κατηγγέοντο τοῖσι Πέρσησι.

Ὡς δὲ πολλὸν τοῦτο ἐγίνετο, καὶ οὐκ ἐπαύετο, πέμψας Δαρειὸς ἰππέα παρὰ τὸν Σκυθῶν βασιλέα Ἰδάνθυρσον, ἔλεγε τάδε· „Δαιμόνιε ἀνδρῶν, τίς 35
φεύγεις αἰεὶ, ἔξόν τοι τῶνδε τὰ ἔτερα ποιεῖν;

126

Darius Idanthyrsum poscit praetium aut dedicationem.

verba εἰ πειρήσονται cf. Matth. p. 1091. Verbum διαμάχεσθαι cum quadam vi adhibitum videtur, ut IV, 11. IX, 48. 67, quā fere est: strenue pugnare, decertare. Cf. Plut. Pericl. 26.

ἐβοήθηον ἐπὶ τοὺς οὔρους] Schweigh.: „ad fines suae ditionis praesto fuerunt.“ Sic βοηθεῖν I, 62. VI, 103. VII, 158, alibi. Cf. Sturz. in Lex. Xenoph. I p. 543 seq. ἐρύκειν (arcere, propellere) ex Homeri usu videtur repetendum; cf. Od. I, 14. IV, 594. II. XV, 295 etc.

πρὸς ἀλκὴν ἐτόραποντο] i. e. ad vim propulsandam se converterunt, ut interpretatur Wessel. nonnulla de hac dicendi formula citans, quam attigimus ad II, 45. De particulis οὔτε — τε cf. IV, 94. Ad ἀπείπαντας cf. III, 53, ubi simili modo ἀπείπας.

Cap. CXXVI.

Ὡς δὲ πολλὸν τοῦτο ἐγίνετο, καὶ οὐκ ἐπαύετο] i. e. cum multum traheretur temporis neque finis appareret perpetuae projectionis. — De Idanthyrso conf. nott. ad IV, 76.

Δαιμόνιε] Schweigh. reddit: miser, miserrime hominum, male feriate homo. At compellandi ac blandiendi vin habere videtur vocula frequentius hoc sensu apud Platonem adhibita; de qua, ne plura, conf. Buttman. in Ind. ad Plat. IV dialogg. p. 226. Gorg. p. 489 C. 517 B. etc. Ex Homero, opinor, fluxit; conf. II, 11, 190. VI, 407. Aristoph. Av. 962 et ipsum Herodot. VIII, 84. Lange reddidit: du wunderlicher Mensch. Italus interpres: „O stravagan-tissimo degli homini.“ — Ad ἔξόν cf. Matth. Gr. Gr. §. 564.

2 εἰ μὲν γὰρ ἀξιόχρεος δοκέεις εἶναι σεωντῶ τοῖσι
 ἔμοῖσι προήγμασι ἀντιωθῆναι, σὺ δὲ στάς τε καὶ
 παυσάμενος πλάνης μάχεσθαι· εἰ δὲ συγγινώσκειαι
 εἶναι ἡσσών, σὺ δὲ καὶ οὕτω παυσάμενος τοῦ δρο-
 μου, δεσπότῃ τῶ σῶ δῶρα φέρων γῆν τε καὶ ὕδωρ, 40

127 ἐλθὲ ἐς λόγους.“ Πρὸς ταῦτα ὁ Σκυθῆων βασιλεὺς Responsio plena
Scythicae sim-
plicitatis.
 Ἰδάνθυρος εἶλεγε τάδε· „Οὕτω τὸ ἐμὸν ἔχει, ὦ

εἰ μὲν γὰρ ἀξιόχρεος] i. e. quodsi satis virium Tibi habere videris, si mihi parem Te iudicas. Cum Schweigh. et Gaisf. rescripsi ἀξιόχρεος pro ἀξιόχρεως, quod Matth. retinuit. Cf. IV, 23, ad vocis significationem conf. I, 156. V, 111. — Ad προήμασιν conf. IV, 164 ibique nott.

σὺ δὲ στάς — μάχεσθαι] Similes allocutiones III, 134. VII, 159 obvias citat Wesseling. — De usu particulae δέ, diximus ad IV, 123. De infinitivo μάχεσθαι conf. Matth. Gr. Gr. §. 546, eundemque §. 551 p. 1079 ad verba εἰ δὲ συγγινώσκειαι εἶναι ἡσσών.

γῆν τε καὶ ὕδωρ] Aristoteles Rhett. II, 23 §. 18: τὸ δίδόναι γῆν καὶ ὕδωρ δουλεύειν ἐστί. Unde Plinius H. N. XXII, 4 (3). „Summum apud antiquos signum victoriae erat, herbam porrigere victos, hoc est, terra et altrice ipsa humo et humatione etiam cedere: quem morem etiam nunc durare apud Germanos scio.“ Quibuscum conf. Serv. ad Virgil. Aen. VIII, 128. Et duravit sane iste mos mediam per aetatem in terris tradendis, ut e Ducangii glossario perspicitur s. v. Investitura (T. II p. 103 seqq.). In

aquae locum haud raro invenias herbam, antiquo more. Plura de his Germanorum symbolis, quibus victi obedientiam declararent aut suas res aliorum in dominium transferrent Grimm. Deutsch. Rechtsalterth. I pag. 120 seq.

Cap. CXXVII.

Πρὸς ταῦτα ὁ Σκυθῆων βασιλεὺς κ. τ. λ.] „Quae dicentem facit Idanthyrsum, illa Scythae regi mirabiliter congruunt artisque sunt Herodoteae plena, quā semper τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις καὶ πράγμασι τοῖς πρόποντας ἐφαρμόττει λόγους. Hanc historici huius virtutem omnes agnoverunt artis bene dicendi magistri veteres, quam, inimitabilem plerisque, expresserunt accurate Lysias et Demosthenes. Hic locum quoque Theonis invenit observatum Progymn. pag. 114. Quoniam haec etiam insignita sunt τῶ ἀφελεῖ αὐτοφνεῖ, in exemplum τῆς Σκυθικῆς ἀπλότητος designat Strabo VII p. 301 s. 461 C.“ Valcken.

Οὕτω τὸ ἐμὸν ἔχει] i. e. ita mihi res habet, talis fere ego sum. Cf. Matth. Gr. Gr. §. 466, 3. Mox cum Dorvill. ad Charit. p. 573 ed. Lips. retinui Πέσσα, pro Πέσσα, quod plures libri

Πέρσας· ἐγὼ οὐδένα κω ἀνθρώπων δείσας ἔφυγον, οὔτε πρότερον, οὔτε νῦν σε φεύγω· οὐδέ τι νεώτερόν εἰμι ποιήσας νῦν ἢ καὶ ἐν εἰρήνῃ ἐώθεα⁴⁵ 2 ποιεῖν. ὅ τι δὲ οὐκ ἀντίκα μάχομαι τοι, ἐγὼ καὶ τοῦτο σημανέω. ἡμῖν οὔτε ἄστυα, οὔτε γῆ πεφυτευμένη ἔστι, τῶν πέρι δείσαντες μὴ ἀλόγη ἢ καροῖ, 3 ταχύτερον συμμίσγοιμεν ἂν ἐς μάχην ὑμῖν· εἰ δὲ⁵⁰ δέοι πάντως ἐς τοῦτο κατὰ τάχος ἀπικνέεσθαι, τυγχάνουσι ἡμῖν ἕοντες τάφοι πατρῴοι, φέρετε, τούτους ἀνευρόντες, συγγέειν πειραῶσθε αὐτούς· καὶ γνώσεσθε τότε, εἴτε ὑμῖν μαχησόμεθα περὶ τῶν τάφων, εἴτε καὶ οὐ μαχησόμεθα. πρότερον δὲ, ἦν μὴ⁵⁵ 4 ἡμέας λόγος αἰρή, οὐ συμμίσγοιμεν τοι. ἀμφὶ μὲν μάχῃ τοσαῦτα εἰρήσθω. Δεσπότας δὲ ἐμοὺς Δία τε ἐγὼ νομίζω, τὸν ἐμὸν πρόγονον, καὶ Ἰστίην τὴν 5 Σκυθῶν βασιλείαν, μούνοισι εἶναι. Σοὶ δὲ ἀντὶ μὲν δῶρων γῆς τε καὶ ὕδατος, δῶρα πέμψω τοιαῦτα οἷά σοι πρόπει ἐλθεῖν· ἀντὶ δὲ τοῦ⁶⁰

afferunt. Nam Persarum regem, non Persas Scythia alloquitur. Ad νεώτερον conf. nott. ad III, 62.

ἡμῖν οὔτε ἄστυα κ. τ. λ.] Eadem Valer. Max. V, 4, Ext. 5 coll. quae ad Herod. IV, 46 fin. citavimus. — „Hoc nihil audientem Darium iam ante frater monuerat Artabanus, καταλέγων τῶν Σκυθῶν τὴν ἀπορίην IV, 83 [coll. IV, 134]. Permanserant idcirco semper invicti, οὐδὲν ἔχοντες ὑπὲρ οὗ δουλεύουσιν, secundum Ephorum apud Strabon. VII p. 303 s. 464 A., et Aegyptii regis legatis dixisse perhibentur Iustino II, 3: tam opulenti populi ducem stolidè adversus inopes occupasse bellum. Cf. apud eundem

IX, 2 et Strabon. p. 463 A. “ Valcken. Unde ductum volunt proverbium Σκυθῶν ἐρημία de maximis calamitatibus, sive exitio; conf. Interpret. ad Aristoph. Acharn. 704. Freinsheim. ad Curt. VII, 8, 23. — Ad comparativum ταχύτερον cf. Matth. §. 130. — De regis sepulcris conf. nott. ad IV, 71 et ad φέρετε, cuius loco in duobus libris exstat φέρε, IV, 115.

ἦν μὴ ἡμέας λόγος αἰρή] Conf. I, 132. II, 33. III, 45 ibiq. nott. et ad ἀμφὶ μὲν μάχῃ I, 140 ibiq. nott. — Ad verba: Δία τε ἐγὼ νομίζω cf. IV, 59 et ad verba ἀντὶ δὲ τοῦ, ubi male articulus τοῦ in Sancti Crosti libro desideratur, Matth. pag. 569.

ὅτι δεσπότης ἔφησας εἶναι ἐμὸς, κλαίειν λέγω.“
6 (Τοῦτό ἐστι ἢ ἀπὸ Σκυθέων ῥῆσις.) Ὁ μὲν δὴ κῆ- 337
ρυξ οἰχώκεε ἀγγελέων ταῦτα Δαρείῳ.

128 Οἱ δὲ Σκυθέων βασιλέες, ἀκούσαντες τῆς δου- Mittitur Scopa-
2λοσύνης τὸ οὔνομα, ὄργῃς ἐπλήσθησαν. τὴν μὲν 65 cum colloquium
δὴ μετὰ Σαυροματέων μοῖραν ταχθεῖσαν, τῆς ἤρχε crebrae Scythici
Σκώπασις, πέμπουσι, Ἴωσι κελεύοντες ἐς λόγους equitatus incur-
ἀπικέσθαι τοῦτοισι, οἱ τὸν Ἴστρον ἐξευγμένον ἐφρου- siones, Persicum
ρουσιν· αὐτῶν δὲ τοῖσι ὑπολειπομένοισι ἔδοξε πλανᾶν fugantis.

κλαίειν λέγω] Haec locutio Atticis scriptoribus haud infrequens calamitatem, mala, damna perpetienda ac deploranda per euphemismum quendam declarat. Sic v. c. Aristoph. Acharn. 1131. Eqq. 433. Plut. 62. 612. Av. 341, ne plura. De verbo οἰχώκεε vid. Buttmann. Gr. Gr. maior. I p. 388. II p. 197. Et conf. ipsum Herodotum I, 189. IV, 165.

Τοῦτό ἐστι ἢ ἀπὸ Σκυθέων ῥῆσις] Omnes codd. haec verba exhibent, itemque Vatic. Prov. Append. p. 280. Suidas s. v. ἢ ἀπὸ Σκ. II p. 39 coll. Athen. XII p. 524 E. (ubi conf. Casaubon. et Schweigh. T. VI p. 393 seqq.) Demetr. De elocut. §. 216 in Ctes. fragm. p. 233 seq. Quare non erat, quod e glossa marginali ea in textum irrepsisse statueret Valckenaer., quae Valcken. secuti Borheck, Reizius, Schaefer. et Matth., ut suspecta, uncis incluserunt, quibus merito nunc liberata sunt. Indicat proverbialis locutio simplicitatem genuinam nec fucam in dicendo, si quis aperte nec tecte, nec ullis verborum ambagibus usus animi sensa li-

bere proferat; ut h. l., ubi Idanthysus Darium minime reveritus plorare iubet, i. e. magna ipsum mala passurum gravissimeque laturum edicit. Spectat igitur haec formula non ad verba proxime antecedentia κλαίειν λέγω, sed ad omnem Idanthysi sententiam sive responsum liberum coram potentissimo orbis terrarum rege. Originem locutionis ab Anacharside repetunt, teste Diogen. Laert. I, 101. Cf. Walz. ad Arsen. Violet. p. 270 seq.

Cap. CXXVIII.

αὐτῶν δὲ τοῖσι ὑπολειπομένοισι κ. τ. λ.] i. e. iis Scythiis, qui relinquebantur, visum est, non amplius Persas circumducere, sed eos aggredi prandium dum sumerent. Ad verbum πλανᾶν cf. Matth. Gr. Gr. §. 491, a. pag. 923. — σῖτα ἀναιρεῖσθαι s. αἰρεῖσθαι (prandere, cibum sumere) invenitur III, 26. VII, 120. Quare non est, quod cum Abreschio scribamus ἂν ἀναιρομένοισι, nec magis Schweighaeuseri placet ratio in Addend. verba σῖτα ἀναιροέμενοι interpretantis: frumentantes, cibaria avehentes; quamquam

μὲν μηκέτι Πέρσας, σῖτα δὲ ἐκάστοτε ἀναιρεομέ-70
 3 νοῖσι ἐπιτίθεσθαι. νωμῶντες ὧν σῖτα ἀναιρεομέ-
 4 νους τοὺς Λαρείου, ἐποίηεν τὰ βεβουλευμένα. ἢ μὲν
 δὴ ἵππος τὴν ἵππον αἰεὶ τρέπεσκε ἢ τῶν Σκυθίων·
 οἱ δὲ τῶν Περσέων ἵππῶται φεύγοντες ἐσέπιπτον
 5 ἕς τὸν πεζόν. ὁ δὲ πεζὸς ἂν ἐπεκούρει. οἱ δὲ 75
 Σκύθαι ἑσαράξαντες τὴν ἵππον ὑπέστρεφον, τὸν
 πεζὸν φοβεύμενοι. ἐποιεῦντο δὲ καὶ τὰς νύκτας
 παραπλησίως προσβολὰς οἱ Σκύθαι. Τὸ δὲ τοῖσι
 Πέρσησί τε ἦν σύμμαχον, καὶ τοῖσι Σκύθησι ἀντί-
 80 ξοον, ἐπιτιθεμένοισι τῷ Λαρείου στρατοπέδῳ, θῶνμα
 μέγιστον ἐρέω· τῶν τε ὄνων ἢ φωνῆ, καὶ τῶν ἡμιό-
 2 νων τὸ εἶδος. οὔτε γὰρ ὄνον οὔτε ἡμίονον γῆ ἢ
 Σκυθικῇ φέρει, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται·
 οὐδὲ ἔστι ἐν τῇ Σκυθικῇ πάσῃ χώρῃ τὸ παράπαν
 3 οὔτε ὄνος, οὔτε ἡμίονος, διὰ τὰ ψύχαια. ὑβρίζοντες 85

129

Vox rudientium
 asinorum et spe-
 cies mulorum
 Scythicos equos
 insuetos conster-
 nat. [c. 28.]

in Lex. Herod. vulgatam verbi interpretationem retinuit, a qua denuo recessit Gallus interpres, sic vertens: „toutes les fois qu'ils vouloient enlever des vivres.“ — In seqq. νωμῶν valet mente attendere, observare, ut in Plat. Cratyl. pag. 411. D. Add. Sophocl. Oed. R. 300. Aeschyl. S. c. Th. 25. Quibus Cr. addit Matthiae. Hymn. Homer. p. 404. — Ad imperfecta τρέπεσκε et ἐπεκούρει conf. IV, 130 et nott. ad III, 117. — Ἐσαράξαντες interpretor: in fugam versis Persarum equitibus, s. ubi Persarum equitatum repulerunt. Cf. V, 116 et ad ὑποστρέφειν IV, 120.

Cap. CXXIX.

ἀντίξοον] Conf. nott. ad I, 174. Mox reposui θῶνμα et θῶνματι, a Gaisf. mutatum in θῶμα et θῶματι. Conf. IV, 28. 111. 199.

— Ad argumentum Cr. confert Gesen. ad Ies. XXI, 7 pag. 660, qui plura attulit de asinis, quos Persae aequae atque aliae gentes non ad onera tantum ferenda, sed ad bellum quoque adhibuerint pro equis.

ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται] Vid. IV, 28. Clement. Alexandr. Cohort. ad Gent. T. I p. 25, 11 Pott. si audis, asinos Scythae immolarunt; nisi quod valde credibile est, Scythas cum Hyperboreis, quos Apollini asinos mactasse Pindarus testatur Pyth. X, 51, ille confuderit.

ὑβρίζοντες] Glossa reddit σιριστῶντας, nec aliter fere Suidas T. III pag. 523. Gregor. Cor. de dial. Ion. §. 149 pag. 542. At de ruditu rectius accipi monet Wesseling. conferens Xenoph. Anab. V, 8, 8. Pind. Pyth. X, 55. Schweighl. auctore

ὧν οἱ ὄνοι ἐτάρασσον τὴν ἵππον τῶν Σκυθέων·
πολλάκις δὲ, ἐπελαυνόντων ἐπὶ τοὺς Πέρσας, με-
ταξὺ ὅπως ἀκούσειαν οἱ ἵπποι τῶν ὄνων τῆς φωνῆς,
ἐταράσσοντό τε ὑποστρεφόμενοι, καὶ ἐν θωύ-
ματι ἔσκον, ὄρθα ἰστάντες τὰ ὄτα· ἄτε οὔτε ἀκού-90
σαυτες πρότερον φωνῆς τοιαύτης, οὔτε ἰδόντες τὸ
εἶδος. ταῦτα μὲν νυν ἐπὶ σμικρὸν τι ἐφέροντο τοῦ
πολέμου.

130

Οἱ δὲ Σκύθαι, ὅπως τοὺς Πέρσας ἴδοιεν τεθο-
ρυβημένους, ἵνα παραμένοιέν τε ἐπὶ πλέω χρόνον

Scytharum astus
Persis praedae
quid subinde ob-

omnino vocem Latine reddes *lascivientes*. Et sane videtur esse: *lascivientes lasciviamque suam ut aliis rebus signisve, ita ruditu maxime declarantes*. — Ad ὅπως ἀκούσειαν conf. ob usum particulae ὅπως I, 11 ibiq. nott. IV, 130 et ad formam ἀκούσειαν Matth. Gr. Gr. §. 198 pag. 361. — Ad ἔσκον conf. nott. ad I, 196.

ὄρθα ἰστάντες τὰ ὄτα] E Sophoclis Electr. 25 haec ducta esse videbantur Valcken., qui Philostrata quoque excitavit p. 687, 2. 750, 2. At quod attinet ad Sophoclea, Tu conf. nott. ad III, 119 et quae de his ad h. l. in Excursu disputavit C. Fr. Hermann.

ταῦτα μὲν νυν — τοῦ πολέμου] Valla, probante Wessel., sic vertit: *Atque hoc quidem raudulum quiddam momenti ad bellum afferebat*; cum scil. profuerit Persis non nihil in Scytharum equestri incursu asinorum is clamor, nec multum tamen ad belli successum. Quod Wessel. huc refert VII, 211, id commodius huc trahi posse negat Schweigh., qui ipse confe-

rens III, 134 (ubi vid. nott.), hunc in modum interpretatur: *et haec quidem res raudillum quidpiam ad belli fortunam conferebat*; ubi ταῦτα pro pluralis nominativo habet, quem sane excipiat verbum plurale. Gaisfordio ac Stegero ad ἐφέροντο placet subintelligere οἱ Πέρσαι, ut hic fere loci sit sensus: *Atque hoc, leve quidem, sed aliquid tamen ad belli successum Persae adepti sunt*.

Cap. CXXX.

τεθορυβημένους] Stegerus subintelligi vult: *οἷα δὴ ὄρμημένους ἐκ τῆς χώρας Σκυθικῆς ἐξιέναι*. Mox cum recentt. scripsi ἀνιώατο pro ἀνιωῖατο et ἐπιδευέες pro ἐπιδεέες. Verba seqq.: ὅπως τῶν προβάτων τῶν σφετέρων αὐτῶν καταλίποιν μετὰ τῶν νομέων valent: *quoties pecudum suarum nonnullas una cum pastoribus reliquerant*. Moneo, ne cui refingere placeat ὅπως — μὴ καταλάβοιεν, de quo iam satis disputavit Larcher. h. l. — Ad imperfecta ἄν ὑπεξήλαυον et ἄν ἐλάβεσκον, ἐπήροντο ἄν conf. nott. ad III, 117.

icientium, ut
maentes diutius
inopia vexentur.

131

Dario malis im-
pedito caducea-
tor a Scythis
missus quae do-
na tulcrit.

ἐν τῇ Σκυθικῇ, καὶ παραμένοντες ἀνιῶατο, τῶν⁹⁵
2 πάντων ἐπιδευέες ἔόντες, ἐποίεον τοιαύδε. ὅπως τῶν 338
προβάτων τῶν σφετέρων αὐτῶν καταλίποιεν μετὰ
τῶν νομέων, αὐτοὶ ἂν ὑπεξήλανον ἐς ἄλλον χῶ-
ρον· οἱ δὲ ἂν Πέρσαι ἐπελθόντες ἐλάβεσκον τὰ
πρόβατα, καὶ λαβόντες, ἐπήρουντο ἂν τῷ πεποιη-
μένῳ. Πολλάκις δὲ τοιούτου γινομένου, τέλος Δα-
ρεῖός τε ἐν ἀπορίῃσι εἶχετο· καὶ οἱ Σκυθίων βασι-1
λέες μαθόντες τοῦτο, ἔπεμπον κήρυκα, δῶρα Δα-
ρεῖῳ φέροντα, ὄρνιθά τε, καὶ μῦν, καὶ βάτραχον,
2 καὶ οἷστους πέντε. Πέρσαι δὲ τὸν φέροντα τὰ δῶρα
ἐπειρώτεον τὸν νόον τῶν διδομένων· ὁ δὲ οὐδὲν⁵
ἔφη οἱ ἐπεστάλθαι ἄλλο ἢ δόντα τὴν ταχίστην

ἐπήρουντο ἂν τῷ πεποιημέ-
νω] i. e. efferebantur re peracta,
praeda coacta. „Scilicet hoc fuit
Scytharum consilium, ut spe
Dario facta praedae identidem,
unde exercitum aleret, facien-
dae, retineretur rex cis Istrum
fluvium, donec ad extremum,
ponte Istri ab Ionibus rescisso
(coll. c. 33) reditu exclusus ex-
ercitus fame esset periturus.“
Schweigh.

Cap. CXXXI.

ἐν ἀπορίῃσι εἶχετο] i. e.
consilii inopia tenebatur, anceps
haerebat, quid consilii caperet.
Ad locutionem conf. I, 190 fin.
Mox pro βασιλῆες exhibui βα-
σιλέες. Fugit, ut videtur, et
Gaisf. et Struv. Spec. II pag.
14. 16.

ὄρνιθά τε, καὶ μῦν κ. τ. λ.]
Exscripsit Athen. VIII, 9 pag.
334 A. E. Pherecyde Syr.
haec Scytharum dona sed au-
ctiora enumerat Clemens Ale-
xandr. Stromat. V p. 671 (pag.

57 fragmm. Pherecyd. ed.
Sturz.). Ad βάτραχον conf. Eu-
stath. ad Homer. Iliad. p. 468,
31 s. 356 extr. ad Odys. pag.
1570 s. 271, 46. — „*Quid*
sibi vellent ista dona, primum
dicit τὸν νόον τῶν διδομένων,
tum τὸ ἐθέλει τὰ δῶρα λέγειν;
id est, τί διανοηθέντες aut
πρὸς τί ἀφορῶντες, sive τίνι
ποτὲ γνώμη χρώμενοι ἔπεμπον.
Verbum Noster in talibus adhi-
bet ἐθέλει, Homer. secutus.
Euripid. Hippol. 865. Herod.
II, 13. V, 86. VI, 37. Homil.
Clement. XIV, 9. Magis usitata
sunt τί τοῦτο βούλεται, et
βούλεται λέγειν vel εἶναι.
Etiam apud Herod. II, 30 [ubi
vid. nott. IV, 110] δύναιται in
talibus adhibetur.“ *Valcken.*
Attigit Herodotea Gallus philo-
sophus, Rousseau Emil IV,
commonstraturus, quanta in
eiusmodi signis s. symbolis insit
vis, omni scripto, omnibus li-
teris, maior.

ἀπαλλάσσεσθαι· αὐτοὺς δὲ τοὺς Πέρσας ἐκέλευε, εἰ σοφοὶ εἴσι, γνῶναι τὸ ἐθέλει τὰ δῶρα λέγειν. ταῦτα
132 ἀκούσαντες οἱ Πέρσαι, ἐβουλεύοντο. Δαρείου μὲν
 νυν ἢ γνώμη ἔην, Σκυθῆας ἐωυτῶ διδόναι σφῆας τε ¹⁰
 αὐτοὺς, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ· εἰκάζων τῆδε, ὥς
 μῦς μὲν ἐν γῆ γίνεται, καρπὸν τὸν αὐτὸν ἀνθρώ-
 πῳ σιτεόμενος· βάτραχος δὲ ἐν ὕδατι· ὄρνις δὲ
 μάλιστα ζοικε ἴππῳ· τοὺς δὲ οὔστους, ὥς τὴν ἐωυ-
²τῶν ἀλκὴν παραδιδούσι. αὕτη μὲν Δαρείῳ ἢ γνώμη
 ἀπεδέδεκτο. Συνεστήκει δὲ ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἢ Γω-¹⁵
 βρούεω, τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐπὶ τὰ ἐνὸς τῶν τὸν Μάγον
³κατελόντων, εἰκάζοντος τὰ δῶρα λέγειν· „Ἦν μὴ
 ὄρνιθες γενόμενοι ἀναπτῆσθε ἐς τὸν οὐρανὸν, ᾧ
 Πέρσαι, ἢ μῦες γενόμενοι κατὰ τῆς γῆς καταδύητε,
 ἢ βάτραχοι γενόμενοι ἐς τὰς λίμνας ἐσπηδήσητε,²⁰
 οὐκ ἀπονοστήσετε ὀπίσω, ὑπὸ τῶνδε τῶν τοξευμά-
 των βαλλόμενοι.“ Πέρσαι μὲν δὴ οὕτω τὰ δῶρα
 εἰκάζον.

Diversa eorum
 interpretatio Da-
 rii et Gobryae.

133 ἼΙ δὲ Σκυθῆων μία μοῖρα ἢ ταχθεῖσα πρότε-

Hortatur Scopas
 [c. 12.] 10-

Cap. CXXXII.

εἰκάζων τῆδε] Per quamdam sensus structuram refertur hoc ad: Δαρείου γνώμη ἔην. Minus differt sensu, quod III, 68 exstat: τῆδε συμβαλλόμενος, coll. I, 68. — Ad verba τὸν αὐτὸν ἀνθρώπῳ conf. Matth. Gr. Gr. §. 385, 1.

αὕτη μὲν Δαρείῳ ἢ γνώμη ἀπεδέδεκτο] i. e. Haec a Dario enuntiata erat sententia, s. hanc dixerat Darius sententiam. Haud infrequens ἀποδείκνυσθαι γνώμην I, 207. II, 24. III, 74. 82. 160. IV, 97. 137. — Quod continuo sequitur: συνεστήκει δὲ ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἢ Γοβρούεω, valet: opposita, contraria huic erat Gobryae (de

quo cf. III, 70) sententia. Ad συνεστήκει cf. nott. ad I, 208. — In seqq. voces ἐνὸς τῶν a duobus codd. absunt. Conf. III, 153.

Ἦν μὴ ὄρνιθες κ. τ. λ.] Ad sententiam Valcken. excitavit Eurip. Phoeniss. 1222. Plaut. Amph. I, 1, 294. Add. Bergler. ad Aristoph. Av. 348. Ad ἀναπτῆσθε conf. Matth. Gr. Gr. p. 481 et ad ἀπονοστήσετε ὀπίσω nott. ad III, 16.

Cap. CXXXIII.

μία μοῖρα] μία cum Gaisf. et Matth. dedi pro μίη. — In seqq. ad verba ἐξήκοντα ἡμέρας κ. τ. λ. conf. IV, 98. In tactum reliqui προσγενομένου a Schweigh. et Gaisf. ex aucto-

nes, ut custodiam pontis deserant.

ρον μὲν παρὰ τὴν Μαιῆτιν λίμνην φρουρέειν, τότε 25
 δὲ ἐπὶ τὸν Ἴστρον Ἴωσι ἐς λόγους ἐλθεῖν, ὡς ἀπί-
 2 κητο ἐπὶ τὴν γέφυραν, ἔλεγε τάδε· „Ἄνδρες Ἴω- 339
 νες, ἐλευθερίην ὑμῶν ἤκομεν φέροντες, ἤνπερ γε
 ἐθέλητε ἐσακούειν. πυνθανόμεθα γὰρ Δαρείον ἐντεί-
 λασθαι ὑμῖν, ἐξήκοντα ἡμέρας μούνας φρουρήσαν-
 τας τὴν γέφυραν, αὐτοῦ μὴ παραγενομένου ἐν 30
 τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἀπαλλάσσεσθαι ἐς τὴν ὑμετέραν.
 3 νῦν ὧν ὑμεῖς τάδε ποιεῦντες, ἐκτὸς μὲν ἔσεσθε
 πρὸς ἐκείνου αἰτίας, ἐκτὸς δὲ πρὸς ἡμέων· τὰς
 προκειμένας ἡμέρας παραμείναντες, τὸ ἀπὸ τούτου
 4 ἀπαλλάσσεσθε.“ Οὗτοι μὲν νῦν, ὑποδεξαμένων Ἴω- 35
 νων ποιήσειν ταῦτα, ὀπίσω τὴν ταχίστην ἐπίεγοντο.

134

Scythae in acie stantes, leporem conspicati, eum persequuntur: Darius abire quaerit: consilium Gobryae.

Πέρσησι δὲ, μετὰ τὰ δῶρα τὰ ἐλθόντα Δαρείῳ,
 ἀντετάχθησαν οἱ ὑπολειφθέντες Σκύθαι πεζῶ καὶ
 2 ἵπποισι, ὡς συμβαλέοντες. τεταγμένοισι δὲ τοῖσι
 Σκύθησι λαγὸς ἐς τὸ μέσον διῆξε· τῶν δὲ ὡς ἕκα- 40
 3 στοι ὤρεον τὸν λαγὸν, ἐδίωκον. ταραχθέντων δὲ
 τῶν Σκυθῶν, καὶ βοῆ χρωμένων, εἶρετο ὁ Δα-
 ρεῖος τῶν ἀντιπολεμίων τὸν θόρυβον· πυνθόμενος
 δὲ σφεας τὸν λαγὸν διώκοντας, εἶπε ἄρα πρὸς
 4 τούσπερ ἐώθεε καὶ τὰ ἄλλα λέγειν· „Οὗτοι ὧν-
 5 δρες ἡμέων πολλὸν καταφρονέουσιν· καὶ μοι νῦν 45
 φαίνεται Γωβρύης εἶπαι περὶ τῶν Σκυθικῶν δώ-
 5 ρων ὀρθῶς. ὡς ὧν οὕτως ἤδη δοκεόντων καὶ

ritate codicis Florentini mutatum in προσγινομένου. At facit mecum Matthiae et censor Ienensis 1817 nr. 164 pag. 374. — Verba ἐκτὸς μὲν ἔσεσθε πρὸς ἐκείνου αἰτίας, ἐκτὸς δὲ πρὸς ἡμέων (*extra omnem eritis culpam et ab illo et a nobis*) adhibui ad III, 80. De usu praepositionis πρὸς cf. Matth. §. 590, 6, a.

Cap. CXXXIV.

λαγὸς ἐς τὸ μέσον διῆξε] i. e. Lepus in medium (coram ipsis)

prosiluit. Eadem Polyæn. VII, 10, 1 ex Herodoto probabiliter. Ad vocem λαγὸς conf. nott. ad III, 108 et de verbo διαΐσσειν, quae protulit Dorvill. ad Chariton. p. 356, nec hoc loco praetermisso. — Paulo infra cum Schweigh. et Gaisf. dedi ὧνδρες pro ὧνδρες. ὡς ὧν οὕτως ἤδη δοκεόντων καὶ αὐτῶ μοι ἔχειν] i. e. Quum igitur et ipsi mihi haec ita sese habere videantur. Ubi genitivus subiecti, qui dicitur, omitti-

αὐτῷ μοι ἔχειν, βουλῆς ἀγαθῆς δεῖ, ὅπως ἀσφα-
 6 λέως ἢ κοιμῖδῃ ἡμῖν ἔσται τὸ ὀπίσω.“ Πρὸς ταῦτα
 Γωβρούης εἶπε· „ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ σχεδὸν μὲν καὶ 50
 λόγῳ ἠπιστάμην τούτων τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀπορίην·
 ἐλθῶν δὲ, μᾶλλον ἐξέμαθον, ὁρέων αὐτούς ἐμπαί-
 7 ζουτας ἡμῖν. Νῦν ὦν μοι δοκέει, ἐπὴν τάχιστα
 νύξ ἐπέλθῃ, ἐκκαύσαντας τὰ πυρὰ, ὡς καὶ ἄλλοτε
 ἐώθαμεν ποιεῖν, τῶν στρατιωτέων τοὺς ἀσθενε-
 στάτους ἐς τὰς τάλαιπωρίας ἐξαπατήσαντας, καὶ 55
 τοὺς ὄνους πάντας καταδήσαντας, ἀπαλλάσσεσθαι,
 πρὶν ἢ καὶ ἐπὶ τὸν Ἴστρον ἰθύσαι Σκυθῶν λύσον-
 τας τὴν γέφυραν, ἢ καὶ τι Ἴωσι δόξαι τὸ ἡμέας
 οἶόν τε ἔσται ἐξεργάσασθαι.“ Γωβρούης μὲν ταῦτα
 135 συνεβούλευε. Μετὰ δὲ, νύξ τε ἐγένετο, καὶ Δα- 60
 ρεῖος ἐχρᾶτο τῇ γνώμῃ ταύτῃ. τοὺς μὲν καματη-
 ροὺς τῶν ἀνδρῶν, καὶ τῶν ἦν ἐλάχιστος ἀπολλυμέ-
 νων λόγος, καὶ τοὺς ὄνους πάντας καταδήσας, κατέ-

Darius, militibus
 infirmis et asinis
 relictis, abit no-
 ctu ad Istrum.

tur. Cf. Matth. Gr. Gr. §. 563.
 Ad verba αὐτῷ μοι conf. ibid.
 p. 278.

ὅπως ἀσφαλῆως ἢ κοιμῖδῃ
 ἡμῖν ἔσται τὸ ὀπίσω] Articulus
 τὸ vulgo omissum recepimus
 cum Schweigh. et Gaisf. κοιμῖδῃ
 Glossa Herod. exponit ἢ ἀνά-
 σωσις, ἐπιμέλεια. Adverbium
 ἀσφαλῆως suam h. l. vim reti-
 net, ut ἀληθέως III, 17 (ubi
 vid.), 23 et IV, 195, quo loco
 utitur Schaefer. ad Dionys. Ha-
 licarn. De compos. verb. pag.
 76. Et faciunt huc quoque ea,
 quae ad I, 8 notata sunt.

τὴν ἀπορίην] Conf. IV, 83.
 127. Mox retinui ἐπέλθῃ;
 quod verbum de ingruente no-
 cte VIII, 11. Ad ἐώθαμεν cf.
 Matth. Gr. Gr. p. 345. Quae
 continuo sequuntur verba, eum

in modum accipio: Postquam
 eos milites, qui laboribus susti-
 nendis minime pares, s. idonei
 sint, deceperimus (ut scil. no-
 strum consilium ipsos prodendi
 haud sentiant). Ad ἰθύσαι cf.
 IV, 122 et ad ἐξεργάσασθαι
 (perdere) III, 52 coll. V, 19.

Cap. CXXXV.

νύξ τε ἐγένετο, καὶ Δα-
 ρεῖος] De particulis τε — καὶ
 conf. nott. ad IV, 53. Ad ver-
 ba τῶν ἦν ἐλάχιστος ἀπολλυ-
 μένων λόγος (i. e. quorum mi-
 nimam habebat rationem, s. quo-
 rum iacturam minime faciebat)
 conf. VII, 223 et ad locutio-
 nem αὐτοῦ ταύτῃ, ubi mox
 ipse subiicitur locus, Thucyd. III,
 81, alia a Valcken. exci-
 tata. Add. Herod. I, 210. IV,
 84 ibique laudat.

2 λιπε αὐτοῦ ταύτη ἐν τῷ στρατοπέδῳ. κατέλιπε δὲ
 τοὺς τε ὄνους καὶ τοὺς ἀσθενεάς τῆς στρατιῆς, 65
 τῶνδε εἴνεκεν· ἵνα οἱ μὲν ὄνοι βοήν παρέχωνται,
 οἱ δὲ ἄνθρωποι ἀσθενείης μὲν εἴνεκεν κατελίποντο,
 προφάσιος δὲ τῆσδε δηλαδὴ αὐτὸς μὲν σὺν τῷ κα- 340
 θαρῶ τοῦ στρατοῦ ἐπιθήσεσθαι μέλλοι τοῖσι Σκύ-
 θησι, οὔτοι δὲ τὸ στρατόπεδον τοῦτον τὸν χρόνον
 3 ῥυνοῖατο. ταῦτα τοῖσι ὑπολειπομένοισι ὑποθήμενος 70
 ὁ Δαρεῖος, καὶ πυρὰ ἐκκαύσας, τὴν ταχίστην ἐπέ-
 4 γετο ἐπὶ τὸν Ἴστρον. οἱ δὲ ὄνοι, ἐρημωθέντες τοῦ
 ὀμίλου, οὔτω μὲν δὴ μᾶλλον πολλῶ ἴεσαν τῆς φω-
 νῆς· ἀκούσαντες δὲ οἱ Σκύθαι τῶν ὄνων, πάγῃ 75

οἱ δὲ ἄνθρωποι ἀσθενείης
 μὲν εἴνεκεν κ. τ. λ.] Impeditior
 loci structura, de qua conf.
 Matth. Gr. Gr. §. 631, 3 pag.
 1299. Sunt enim potissimum
 verba οἱ δὲ ἄνθρωποι ἀσθε-
 νεείης μὲν εἴνεκεν κατελίποντο,
 quae structuram turbant; quae
 si per parenthesin quasi iniecta
 putemus, facilius procedet ora-
 tionis structura, in qua opta-
 tivi μέλλοι et ῥυνοῖατο ab ea-
 dem pendent particula ἵνα; un-
 de pendet coniunctivus παρέ-
 χωνται; de quo vid. nott. ad I,
 185 coll. IV, 139. Quare mi-
 nime opus particula ὡς, quam
 libris invitis post δηλαδὴ textui
 inseruit Reizius, quamque et
 ipse Matth. in textu retinuit,
 nec magis opus distinctionem,
 quae vulgo post δηλαδὴ poni-
 tur, quaeque nobis prorsus su-
 pervacua videtur, cum Schwgh.
 transferre ante δηλαδὴ. Iam
 haec inde enascitur loci senten-
 tia: reliquit asinos et infimos
 milites hac de causa, ut et asi-
 ni clamorem ederent, hominibus

vero infirmitatis causa relictis,
 ipse rex (hoc nimirum praetextu
 usus) cum exercitus flore Scy-
 thas aggredi posset, isti vero
 homines (relictis) castra per hoc
 tempus servarent. τὸ καθαρὸν
 τοῦ στρατοῦ quid sit, diximus
 ad I, 211. Wesseling. confert
 Thucyd. V, 8, ubi vid. Schol.,
 alia. — In seqq. ὑποτίθεσθαι
 valet praecipere, praescribere,
 alias consilium dare, suadere,
 ut diximus ad I, 107.

οὔτω μὲν δὴ μᾶλλον πολλῶ
 ἴεσαν τῆς φωνῆς] i. e. multo
 maiorem edebant rudium. Ubi
 genitivum τῆς φωνῆς refero ad
 μᾶλλον, quod substantivi quasi
 vices induere videtur, non ali-
 ter fere atque in illa formula
 ἐπὶ μᾶλλον, de qua vid. nott.
 ad III, 104. — φωνὴν εἶναι
 frequens Nostro, ut II, 2. IV,
 23. IX, 16 coll. II, 15. —
 In fine cap. pro κατὰ χώραν —
 εἶναι Valcken. legi vult κατὰ χῶ-
 ρην — μένειν s. μεῖναι suo loco
 manere, ut apud Aristoph. Eqq.
 1351. Thucyd. IV, 75. Herod.

136 κατὰ χώραν ἤλπιζον τοὺς Πέρσας εἶναι. Ἡμέρης δὲ γενομένης, γνόντες οἱ ὑπολειφθέντες ὡς προοδε-
δομένοι εἶεν ὑπὸ Λαργίου, χεῖράς τε προετείνοντο
2 τοῖσι Σκύθησι, καὶ ἔλεγον τὰ κατήκοντα. οἱ δὲ ὡς
ἤκουσαν ταῦτα, τὴν ταχίστην συστραφέντες, αἶ τε
δύο μοῖραι τῶν Σκυθῶν καὶ ἡ μία, Σαυρομάται 80
καὶ Βουδῖνοι καὶ Γελωνοὶ, ἐδίωκον τοὺς Πέρσας
3 ἰθὺ τοῦ Ἴστρου. ἅτε δὲ τοῦ Περσικοῦ μὲν τοῦ
πολλοῦ ἐόντος πεζοῦ στρατοῦ, καὶ τὰς ὁδοὺς οὐκ
ἐπισταμένον, ὥστε οὐ τετμημένων τῶν ὁδῶν· τοῦ
δὲ Σκυθικοῦ, ἰππότεω, καὶ τὰ σύντομα τῆς ὁδοῦ 85
ἐπισταμένον· ἀμαρτώντες ἀλλήλων, ἔφθησαν πολλῶ

Proditi milites
salutem Scythas
orant: Scythae
omnibus copiis
insecuti Persas,
delati ad pontem
priora, eius cus-
todiam Ionibus
exprobrant.

I, 17. IV, 201. At proba, si
quid video, locutio κατὰ χώραν
— εἶναι, nec ullo modo sollici-
tanda. Vid. III, 135 ibique
laud. Steger. citat Xenoph.
Anab. I, 5, 17.

Cap. CXXXVI.

ἔλεγον τὰ κατήκοντα] i. e.
dicebant, quod par erat. — In
seqq., ubi post συστραφέντες
(i. e. collectis copiis, in unum
coniunctis; cf. I, 101 ibiq. nott.
IX, 18) continuo sequitur αἶ τε
δύο — καὶ ἡ μία, similis ad sen-
sum videtur obtinere structura
atque cap. 120, nisi potius,
haec appositionis loco anteceden-
tibus addita putes. Sunt
vero αἶ τε δύο partes illae, qui-
bus Idanthyrus et Taxacis iun-
perabant; ἡ μία illa est, cui
praeerat Scopasis cuique Sau-
romatae accesserant, teste He-
rodoto, 120 coll. 133. 128.
Quare duorum librorum lectio-
nem Σαυροματέων (ut scil. scri-
batur, distinctione sublata: καὶ
ἡ μία Σαυροματέων et una illa
Sauromatarum portio) haud re-

HERODOT. II.

ceperim, in vulgata Σαυρομά-
ται acquiescens, cui quod Pauw.
subiecit τε, id, libris scriptis re-
pugnantibus, recipere non sum
ausus, quatenus receptum vi-
deo a Schweigh. et Gaisf. Scy-
thae igitur (haec enim Hero-
doto videtur esse sententia) co-
piis suis coniunctis (tribus Scy-
tharum partibus et Sauromata-
rum, Budinorum, Gelonorum
copiis, quae ad Scythas acces-
serant) Persas rectâ Istrum ver-
sus persequi coeperunt. Nam
in Imperfecto ἐδίωκον subest
vis actionis inceptae necdum
absolutae.

ὥστε οὐ τετμημένων τῶν
ὁδῶν] Schweigh. reddit: utpote
viis non tritis. Accuratius: se-
ctis. Nam τέμνειν ὁδοὺς est vias
secare, i. e. signare, munire,
ut ap. Thucyd. II, 100, et
duobus apud Philonem locis,
quos attulit Wesseling. τὰ σύν-
τομα τῆς ὁδοῦ sunt itineris com-
pendia; cf. I, 185. Ad ἔφθη-
σαν — ἀπικόμενοι conf. Matth.
Gr. Gr. §. 553.

οἱ Σκύθαι τοὺς Πέρσας ἐπὶ τὴν γέφυραν ἀπικόμε-
 4νοι. Μαθόντες δὲ τοὺς Πέρσας οὐκ ἄπιγμένους,
 ἔλεγον πρὸς τοὺς Ἴωνας ἕοντας ἐν τῆσι νησί·
 „Ἄνδρες Ἴωνες, αἶ τε ἡμέραι ὑμῖν τοῦ ἀριθμοῦ
 διοίχνηται· καὶ οὐ ποιετέτε γε δίκαια ἔτι παραμέ- 90
 5νοντες. ἀλλ', ἐπεὶ πρότερον δειμαίνοντες ἐμένετε,
 νῦν λύσαντες τὸν πόρον, τὴν ταχίστην ἄπιτε χαί-
 ροντες ἐλεύθεροι, θεοῖσί τε καὶ Σκύθησι εἰδότες
 6χάριν. τὸν δὲ πρότερον ἕοντα ὑμῶν δεσπότην
 ἡμεῖς παραστησόμεθα οὕτω, ὥστε ἐπὶ μηδαμοῦς ἔτι 95
 ἀνθρώπους αὐτὸν στρατεύσασθαι.“

137

Miltiadis Athe-
 niensis consilio
 diversum Hi-
 stiaei Milesii,
 probatum a cae-
 teris principibus.

Πρὸς ταῦτα οἱ Ἴωνες ἐβουλεύοντο. Μιλτιάδεω
 μὲν τοῦ Ἀθηναίου στρατηγέοντος καὶ τυραννεύον-
 τος Χερσονησιτέων τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ ἦν γνώμη,
 2πεῖθεσθαι Σκύθησι, καὶ ἐλευθεροῦν Ἰωνίην· Ἰστιαίον
 δὲ τοῦ Μιλησίου ἐναντίῃ ταύτῃ, λέγοντος „ὥς νῦν 1
 μὲν διὰ Λαρεῖον ἕκαστος αὐτῶν τυραννεύει πόλιος· 341

διοίχνηται] De forma vid.
 Buttmann. Gr. Gr. mai. II pag.
 197. Ad argumentum loci conf.
 IV, 98 et de sexaginta dierum
 spatio quae diximus ad IV, 122.
 — Post οὐ ποιετέτε cum Schwgh.
 et Gaisf. recepi γε, quod vulgo
 abest, nec apud Matth. invenit-
 ur ad χαίροντες conf. nott. ad
 III, 29.

παραστησόμεθα οὕτω] i. e.
 eo redigemus, compellemus. Non
 valde dispar ea notio, quā hoc
 verbum invenimus III, 13. 14,
 ubi vid.

Cap. CXXXVII.

Μιλτιάδεω] De Miltiade plu-
 ra IV, 39 seqq. Ac videtur
 Cornelius Nepos in Miltiad. c.
 3 Herodoti locum expressisse,
 ut observat Lambinus. De Hi-

stiaeo Milesio plura libro quinto
 narrantur. — Χερσονησιτέων
 cum recentt. edd. exhibui me-
 liorum codd. ex auctoritate. In
 Sancrofti libro exstat Χερσονη-
 σιέων, quod Schweigh. non
 displicet, si quidem ita dicti fue-
 rint Chersonesi huius incolae,
 teste Stephano Byzantino. Ni-
 mirum a voce Χερσονήσιος,
 de quo sane Stephanus p. 756
 Berk. Sed tum scriptum oportebat
 Χερσονησίων; cum haec
 forma genitivi pluralis secundae
 declinationis in εων ab Herodo-
 to sit aliena.

ὥς νῦν μὲν διὰ Λαρεῖον κ.
 τ. λ.] Aptē hunc in modum
 Histiaeus atque e re sua locutus
 est; qui bene vidit non nisi
 Persarum imperio stante stare
 se ipsos posse, Graecis impa-

τῆς Δαρείου δὲ δυνάμιος καταρθεύσεισθαι, οὔτε αὐ-
 τὸς Μιλησίων οἶός τε ἔσται ἄρχειν, οὔτε ἄλλον
 οὐδένα οὐδαμῶν· βουλήσεσθαι γὰρ ἐκάστην τῶν
 πολίων δημοκρατέεσθαι μᾶλλον ἢ τυραννέεσθαι.“⁵
 3 Ἰστιάϊον δὲ γνώμην ταύτην ἀποδεικνυμένον, αὐτίκα
 πάντες ἦσαν τετραμμένοι πρὸς ταύτην τὴν γνώμην,
 138 πρῶτερον τὴν Μιλτιάδεω αἰρεόμενοι. ἦσαν δὲ Eorum nomina.
 οὔτοι οἱ διαφέροντές τε τὴν ψῆφον, καὶ ἕοντες
 λόγου πρὸς βασιλέος· Ἑλλησποντίων μὲν τύραννοι· 10

tientissime pro libertatis sensu ingenito ferentibus iugum a Persis impositum. Namque Persae Graecis in civitatibus singulis, quas imperio suo addiderant, tyrannos constituerant, qui arctius cum Persis coniuncti, quorumque salus suspensa a Persis, qui ipsi in subiectorum Graecorum rempublicam minime se immiscere solebant. Hinc cap. 139 tyrannorum recensus, qui a Persis victoribus in Graecis civitatibus olim liberis popularique imperio maximam partem fruentibus constituti erant. — αὐτῶν cum Gaisf. dedi pro αὐτέων.

οἶός τε ἔσται ἄρχειν, οὔτε ἄλλον οὐδένα οὐδαμῶν] Reduxi ἔσται, cuius loco apud Reiz., Borheck. et Matth. ἔσεσθαι. Neque enim offendere debet subitus orationis transitus e directa in indirectam orationem, de qua Wessel. citat I. Fr. Gronov. ad Senec. de Benefic. IV, 32. Tu conf., ne plura, Matth. §. 539. — Ad locutionem γνώμην ἀποδεικνύεσθαι cf. IV, 132 ibique nott.

Cap. CXXXVIII.

ἦσαν δὲ οὔτοι οἱ διαφέρον-
 τές τε τὴν ψῆφον] i. e. Fuere

autem hi, qui in illa deliberatione suffragia ferebant. Ita Schweigh., qui idem in Lex. Herod. sic vertit: suffragia ultro citroque (pro sua quisque sententia) ferentes; ut διαφέρειν vix quidquam differat a simplici φέρειν, ut in Eurip. Orest. 48. Nec aliter Lange, vernaculus interpres, atque Italus interpres. Malim equidem: qui hanc sententiam (a Miltiadis sententia) alienam s. contrariam ferebant. Quae sequuntur: καὶ ἕοντες λόγου πρὸς βασιλέος (i. e. qui multum valebant auctoritate apud regem) attigit Matth. §. 316. pag. 623. Add. Siebelis ad Pausan. X, 9 §. 1.

Ad praepositionis πρὸς usum conf. IV, 134 βασιλέος dedi pro βασιλῆος, quod Gaisf. et Matth. hic retinuerunt. Vid. Struve l. l. II p. 16. — In seqq. dedi ἦσαν, quod a duobus libris prorsus abest. Cf. Matth. p. 414. — Strattis tyrannus memoratur VIII, 132; Aeaces Sami tyrannus IV, 13. Pro Αἰακῆς quod plures libri exhibent Αἰακίδης s. Αἰακίδας, ad illam primitivae atque patronymicae vocis confusionem haud raro ob-

Δάφνις τε Ἀβυδηνός, καὶ Ἴπποκλος Λαμψακηνός, καὶ Ἠρόφαντος Παριηνός, καὶ Μητροδώρος Προκοννήσιος, καὶ Ἀρισταγόρης Κυζικηνός, καὶ Ἀρίστων Βυζάντιος· οὗτοι μὲν ἦσαν οἱ ἐξ Ἑλλησπόντου. ἀπ' Ἰωνίης δὲ, Στράτις τε Χῖος, καὶ Αἰά-15 κης Σάμιος, καὶ Λαοδάμας Φωκαεὺς, καὶ Ἰστιαῖος Μιλήσιος, τοῦ ἦν γνώμη ἢ προκειμένη ἐναντίη τῇ Μιλτιάδεω. Αἰολέων δὲ παρῆν λόγιμος μῦθος Ἀρισταγόρης Κυμαῖος.

139

Dolus Ionum, et
responsum Scy-
this datum.

Οὗτοι ὦν ἐπεὶ τε τὴν Ἰστιαίου ἀίρεοντο γνώ-20 μην, ἔδοξέ σφι πρὸς ταύτη τάδε ἔργα τε καὶ ἔπεα προσθεῖναι· τῆς μὲν γεφύρης λύειν τὰ κατὰ τοὺς Σκύθας ἰόντα, λύειν δὲ ὅσον τόξευμα ἐξικνέεται· ἵνα καὶ ποιέειν τι δοκέωσι, ποιέοντες μηδὲν, καὶ οἱ Σκύθαι μὴ πειρώατο βιώμενοι καὶ βουλόμενοι διαβῆναι τὸν Ἴστρον κατὰ τὴν γέφυραν· εἰπεῖν τε,25 λύοντας τῆς γεφύρης τὸ ἐς τὴν Σκυθικὴν ἔχον, ὡς πάντα ποιήσουσι τὰ Σκύθησί ἐστι ἐν ἡδονῇ. 2 ταῦτα μὲν προσέειπεν τῇ γνώμῃ. Μετὰ δὲ, ἐκ πάντων ὑπεκρίνατο Ἰστιαῖος, τάδε λέγων· „Ἄνδρες Σκύθαι, χρηστὰ ἤκετε φέροντες, καὶ ἐς καιρὸν30 ἐπιέγεσθε· καὶ τὰ τε ἀπ' ὑμέων ἡμῖν χρηστῶς ὁδοῦται, καὶ τὰ ἀπ' ἡμέων ἐς ὑμέας ἐπιτηδέως

viam teste Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. p. 325 et ad Lucian. I p. 414 ed. Bip., retuleris.

Cap. CXXXIX.

ὅσον τόξευμα ἐξικνέεται] i. e. quantum uno teli iactu assequi possent, s. ad teli iactum. De verbo ἐξικνέεσθαι conf. II, 34. IV, 10. Ad verba: πειρώατο βιώμενοι conf. citata ad IV, 125 et ad verba: τὰ Σκύθησί ἐστι ἐν ἡδονῇ (quae grata forent Scythiis) VII, 15 coll. VIII, 160. Nec valde distat,

quod attigimus ad IV, 97: φίλον ἐστί. — ἐς καιρὸν valet opportune, commode, ut I, 206. VII, 144.

καὶ τὰ τε ἀπ' ὑμέων ἡμῖν χρηστῶς ὁδοῦται] Schweigh. ita reddidit: „ut autem, quae a vobis proficiscuntur, benigna sunt, sic etc.“ Valla: „ut vos nobis probe viam ostenditis.“ Nam ὁδοῦν, quod proprie est viam munire, monstrare, latius dein patuit planeque valuit: indicare, ostendere. Confert Wesseling. Aeschyl. Prometh. 497

3 ὑπηρετέεται. ὡς γὰρ ὁρᾶτε, καὶ λύομεν τὸν πόρον,
καὶ προθυμίην πᾶσαν ἔξομεν, θίλοντες εἶναι ἐλεύ-
4 θεροι. Ἐν ᾧ δὲ ἡμέες τάδε λύομεν, ὑμέας καιρός³⁵
ἔστι δίξῃσθαι ἐκείνους· εὐρόντας δὲ, ὑπὲρ τε ἡμέων
καὶ ὑμέων αὐτῶν τίσασθαι οὕτως ὡς κείνους πρέ-
140 πει.“ Σκύθαι μὲν τὸ δεύτερον Ἴωσι πιστεύσαντες
λέγειν ἀληθῆα, ὑπέστρεφον ἐπὶ ζήτησιν τῶν Περ-
σέων, καὶ ἡμάρτανον πάσης τῆς ἐκείνων διεξόδου.⁴⁰
2 αἴτιοι δὲ τούτου αὐτοὶ οἱ Σκύθαι ἐγένοντο, τὰς
νομὰς τῶν ἵππων τὰς ταύτη διαφθείραντες, καὶ τὰ
3 ὕδατα συγχώσαντες. εἰ γὰρ ταῦτα μὴ ἐποίησαν,
παρεῖχε ἂν σφι, εἰ ἐβούλοντο, εὐπετέως ἐξευρέειν
τοὺς Πέρσας· νῦν δὲ, τὰ σφι ἔδοκεε ἄριστα βεβου-
4 λεῦσθαι, κατὰ ταῦτα ἐσφάλησαν. Σκύθαι μὲν νυν⁴⁵
τῆς σφετέρης χώρης τῇ χιλός τε τοῖσι ἵπποισι καὶ
ὑδατα ἦν, ταύτη διεξιόντες, ἐδίξηντο τοὺς ἀντιπο-
λεμίους, δοκέοντες καὶ ἐκείνους διὰ τοιούτων τὴν
5 ἀπόδρῃσιν ποιέεσθαι. οἱ δὲ δὴ Πέρσαι τὸν πρότε-⁵⁰
ρον ἑωυτῶν γενόμενον στίβον, τοῦτον φυλάσσον-
6 τες ἦῤυσαν· καὶ οὕτω μόγις εὔρον τὸν πόρον. Οἷα
δὲ νυκτὸς τε ἀπικόμενοι, καὶ λελυμένης τῆς γεφύ-
ρης ἐντυχόντες, ἐς πᾶσαν ἀφρόωδιῆν ἀπίκατο μὴ

Seythae reversi
ad Persas inqui-
rendos, cur ite-
rum aberrarint:
Darii terror,
quum pontem
noctu assecutus,
Iones abuisse cre-
deret.

(505). Agamemn. 184 (169),
ubi Blomfield. nostri loci haud
fuit immemor. Et conf. Herod.
VI, 73. — Mox. pro δίξῃσθαι
reposui δίξῃσθαι (conf. IV, 9)
itemque αὐτῶν pro αὐτέων et
ὡς κείνους pro ὡς ἐκείνοισι,
quod Matth. retinuit. Par con-
fusio VIII, 68. De accusativi
ratione cf. Matth. Gr. Gr. §. 386
not. 1.

Cap. CXL.

τὸ δεύτερον] Conf. IV, 133.
In seqq. ad διέξοδος conf. III,
117. IV, 199 et ad παρεῖχε
III, 73 ibiq. nott.

τῆς σφετέρης χώρης] Apud

Suid. s. v. χιλὴ T. III pag. 670
exstat: διὰ τῆς ἐτέρης χώρης.
— In seqq. pro ἀντιπολεμίους
duo libri ἀντιπολέμους, quod
non displicet Schweigh. et
Schneid., qui citant VII, 236.
VIII, 68. At vide quoque
VI, 134.

τοῦτον φυλάσσοντες] Cf.
Suidas s. v. στιβία T. III pag.
376. De pronomine τοῦτον in-
terposito conf. nott. ad IV, 122
et de significatione verbi φυ-
λάσσειν II, 62. Ad verba οἷα
δὲ νυκτὸς κ. τ. λ. conf. II, 28.

καὶ λελυμένης τῆς γεφύρης
ἐντυχόντες] Genitivum verbo

141
Aegyptius qui-
dam vocalissi-
mus: eius cla-
more audito Hi-
stiaeus pontem
iungit.

σφραγας οἱ Ἴωνες ἔωσι ἀπολελοιπότες. Ἴην δὲ περὶ 55
Δαρκεῖον ἀνήρ Αἰγύπτιος, φωνέων μέγιστον ἀνθρώ-
πων· τοῦτον δὴ τὸν ἄνδρα καταστάντα ἐπὶ τοῦ
χείλεος τοῦ Ἴστρου, ἐκέλευε Δαρκεῖος καλέειν Ἴστιαῖον
2 Μιλήσιον. ὁ μὲν δὴ ἐποίειε ταῦτα· Ἴστιαῖος δὲ,
ἐπακούσας τῷ πρώτῳ κελεύσματι, τὰς τε νέας ἀπά-
σας παρεῖχε διαπορθμεύειν τὴν στρατιὴν, καὶ τὴν 60
142 γέφυραν ἔξευξε. Πέρσαι μὲν ὦν οὕτω ἐκφεύγουσι·
Σκύθαι δὲ διζήμενοι, καὶ τὸ δεύτερον ἡμαρτον
2 τῶν Περσέων. καὶ τοῦτο μὲν, ὡς ἔοντας Ἴωνας

Scytharum in Io-
nes opprobra.

ἐντυχόντες hic additum eo ex
usu repetit Wesseling, quo ver-
ba composita haud raro sim-
plicium structuram servare so-
leant. Et conf. Matth. Gr. Gr.
§. 379 pag. 698. At hoc loco
haud scio equidem an ea prae-
stet ratio, quâ verba λελυμέ-
νης τῆς γεφύρης pro genitivis
absolutis habeantur et ad ἐντυ-
χόντες mente subaudiatur τῷ
πόρῳ vel simile quid, hoc fere
sensu: ad traiectum pervenerunt,
ponte iam rescisso. De forma
ἀπίκατο conf. nott. ad I, 2.

Cap. CXLI.

φωνέων μέγιστον ἀνθρώ-
πων] i. e. qui validissima
omnium utebatur lingua. Ea-
dem locutio VII, 117. Livius
VIII, 9: „Valerium magna vo-
ce in clamat.“ Attigit Herodo-
tea Eustath. ad Il. p. 463, 38
s. 607, 33. — In seqq. ἐπὶ
τοῦ χείλεος est: in ripa (Istri
stantem). De praepositione ἐπὶ
iam supra monuimus.

κελεύσματι] In duobus libris
exstat κελεύματι; quae eadem
varietas VII, 16. Atque notan-
te Wesseling, apud Dion. Cass.

4 pag. 51 E [cp. 32 s. p. 626
Reim.] exstat κελεύματα item-
que celeuma apud Christianos
scriptores. In re nautica memo-
ratur ὁ κελουσιγής; de quo di-
xi ad Plutarch. Alcib. pag. 231.
Add. Blomfield. in Glossar. ad
Aeschyl. Pers. 403, ubi κέλευ-
σμα. Quae reputanti a lectione
recepta κελεύσματι, haud rece-
dendum videtur. Et conf. etiam
Forcellini Lex. s. v. celeusma.
T. I p. 419.

παρεῖχε διαπορθμεύειν] i.
e. naves exhibuit ad exercitum
traiciendum. Additur verbo in-
finitivus, qui finem et consilium
indicat. Cf. nott. ad Plutarch.
Philop. 18 p. 65.

Cap. CXLII.

καὶ τοῦτο μὲν κ. τ. λ.] i. e.
Scythae iudicant, Iones, quâ
liberos homines, omnium morta-
lium pessimos et mollissimos
esse; quâ servos, mancipia esse
dominorum amantissima et fide-
lissima. Unde patet ἀνελευθέ-
ρους, quod duo libri afferunt,
reiciendum unumque ἐλευθέ-
ρους tenendum esse. Verba
ὡς δούλων Ἴωνων τὸν λόγον

ἐλευθέρους, κακίστους τε καὶ ἀνανδροτάτους κρι-65
νοῦσι εἶναι ἀπάντων ἀνθρώπων· τοῦτο δὲ, ὡς
δούλων Ἴωνων τὸν λόγον ποιούμενοι, ἀνδράποδα
φιλοδέσποτά φασι εἶναι, καὶ ἄδρηστα μάλιστα. ταῦτα
μὲν δὴ Σκῦθησι ἐς Ἴωνας ἀπέρῳιπται.

143

Δαρεῖος δὲ διὰ τῆς Θρηάκης πορευόμενος, ἀπί-
κετο ἐς Σηστόν τῆς Χερσονήσου. ἐνθεῦτεν δὲ αὐτὸς 70
μὲν διέβη τῆσι νησὶ ἐς τὴν Ἀσίην, λείπει δὲ στρα-
τηγὸν ἐν τῇ Εὐρώπῃ Μεγάβαζον, ἄνδρα Πέρσῃν·
τῷ Δαρεῖός ποτε ἔδωκε γέρας, τοιούδε εἶπας ἐν Πέρ-
σῃσι ἔπος. ὠρμημένου Δαρείου ῥοιᾶς τρώγειν, ὡς

Darius apud Se-
stum in Asiam
transit: Mega-
bazus Persa
exercitus in Eu-
ropa dux reli-
ctus, maxime
omnium carus
Dario.

ποιούμενοι proprie valent: de
Ionibus ut servis verba facientes
(ut antea de iis tanquam liberis
hominibus sententiam tulerant);
et frequens apud Nostrum locu-
tio λόγον τινὸς ποιῆσθαι, ut
I, 213. III, 25 etc. ἄδρη-
στος est servus hero fidelis mi-
nimeque δραπέτης (Herod. VI,
11) s. fugitivus, ut bene ob-
servat Valcken. Eadem vox apud
Plutarch. II p. 174 E. et apud
Dion. Chrysost. in Corinth. p.
457 B. — φιλοδέσποτα hinc
citatur Pollux III, 74. — Ac de-
nique ad ipsam Scytharum de
Ionibus iudicium conf. Plutarch.
II pag. 222 D.

ταῦτα — ἀπέρῳιπται] i. e.
*Haec a Scythis in Iones dicun-
tur, s. proiciuntur dicteria.* Cf.
I, 153 ibiq. laudd. Idem ver-
bum apud Pausan. IX. 5, 4.

Cap. CXLIII.

Μεγάβαζον] Μεγάβυζον
unus Parisinus liber itemque
Eustath. ad II. p. 182, 27 s.
270, accedente Valla. Quod
lubens amplecterer, nisi illum
Megabyzum, cuius III, 70 (ubi

crebrius obviam hanc lectionis
varietatem attigimus) mentio fit,
ab hocce *Megabazo* sive *Mega-
byzo* diversum esse perquam
esset probabile. — Quod ve-
ro h. l. de *Megabazo* effa-
tus est Darius, idem in *Zopy-
rum* dixisse fertur III, 160 coll.
Plutarch. II p. 173 A. et Eustath.
ad II. II p. 182, 27, qui He-
rodotea paulo aliter expressit,
et ad Dionys. Perieg. 764. (ubi
alium Herodoti locum tangens
IV, 144 exhibet *Μεγάβυζος*
quamquam in ipso Herodoto le-
gitur *Μεγάβαζος*). *Μεγάβυζος*
Zopyri filius dicitur III, 160,
quem et ipsum alium esse, at-
que eum, de quo hic sermo,
crediderim. Nam sane frequens
in Persarum rebus hoc nomen
occurrit. — In seqq. γέρας s.
honorem, munus dicit ipsam illam
sententiam laudis atque honoris
plenam, quam rex tulerat.

ῥοιᾶς τρώγειν] i. e. *malis ve-
sci granatis.* Quod fructuum ge-
nus omnino haud ingratum fuisse
colligimus ex Plut. Artax.
4, ubi exstat ῥόα, non ῥοιᾶ,
quae forma haud scio an priori-

ἄνοιξε τάχιστα τὴν πρώτην τῶν ροιέων, εἴρετο
 αὐτὸν ὁ ἀδελφεὸς Ἀρτάβανος, ὃ τι βούλοιτ' ἂν οἱ 75
 τοσοῦτο πληῖθος γενέσθαι, ὅσοι ἐν τῇ ροιῇ κόκκοι.
 3 Λαρεῖος δὲ εἶπε, Μεγαβάζους ἂν οἱ τοσοῦτους
 ἀριθμὸν γενέσθαι βούλεσθαι μᾶλλον ἢ τὴν Ἑλλάδα
 4 ὑπήκοον. ἐν μὲν δὴ Πέρσησι ταῦτά μιν εἶπας ἐτί-
 μα· τότε δὲ αὐτὸν ὑπέλιπε στρατηγόν, ἔχοντα 80
 144 τῆς στρατιῆς τῆς ἐωντοῦ ὀκτῶ μυριάδας. Οὗτος δὲ 343
 ὁ Μεγάβαζος, εἶπας τότε τὸ ἔπος, ἐλείπετο ἀθάνα-
 2 τον μνήμην πρὸς Ἑλλησποντίων. γενόμενος γὰρ
 ἐν Βυζαντίῳ, ἐπύθετο ἑπτακαίδεκα ἔτεσι πρότερον
 Καλχηδονίους κτίσαντας τὴν χώραν Βυζαντίων· πυ- 85

Byzantium a. 672
 condita: Megabazi dictum celebre in Chalcedonio: arma in Hellespontis circumfert.

bus scriptoribus magis fuerit in usu, accentu in ultima posito syllaba, cum iisdem grammaticis docentibus ῥόα in penultimâ accipiendum. Vid. quae dixi in Creuzeri Melett. III p. 31 seq. Add. Blomfield. Glossar. ad Aeschyl. Prometh. 23. Lobeck. ad Phrynich. p. 495 seq. Quod vero iisdem praecipiant veteres grammatici, ροιᾶ dici de arbore, ῥόα de fructu, id stare non posse vel hic ipse locus ostendit. — τοσοῦτο dedi cum recentt. edd. pro τοσοῦτον.

Cap. CXLIV.

ἐλείπετο] Vulgo ἐλίπετο, quod retinuit Matth. quodque etiam retineri vult censor lenensis ad IV, 133 laudatus. Articulum τὸ ante ἔπος cum recentt. edd. inserui. — Ad verba πρὸς Ἑλλησποντίων conf. Matth. Gr. Gr. pag. 1179, qui idem pag. 1243 consulendas ad verba γενόμενος γὰρ κ. τ. λ.

Καλχηδονίους] Ita recepi cum Schweigh. et Gaisf. auctoritate cod. Florentini et aliorum.

Vulgo Καλχηδονίους, quod Matth. retinuit. Conf. IV, 85. V, 26 et quae ex numis aliisque veterum testimoniis allata dicit Wesseling. ab Holsten. ad Καρχηδῶν Steph. Byz. et Sirmond. in Sidonii Carm. II p. 666 ed. Venet. Schweigh. conferri vult, quae ad Polyb. V, 39, 5; ad Athen. III, 92 E. et VII, 320 A. notaverit. Et plurima de hac confusione attulit Tzschucke ad Melam I, 19 §. 5 noth. critt. (Vol. II P. I) pag. 573 seqq., qui idem in noth. exegg. (Vol. III P. I) pag. 571 seqq. de ipsa urbe copiosius disseruit. — Ad argumentum loci praeter Eustath. Herodotea citantem ad Dionys. Perieg. 764 cf. Strab. VII p. 320 s. 494 et, ubi ex Apollinis oraculo *coeci* dicuntur Chalcedonii ob neglectum aptiorem in urbe fundanda locum, Tacit. Annal. XII, 63 et Polyb. IV, 43. Nec prorsus iustum videtur oraculi essatum Mannerto VII p. 155, cum Megarenses, condita Chalcedone ac Selymbriâ,

θόμενος δὲ, ἔφη Καλχηθονίους τοῦτον τὸν χρόνον
 τυγχάνειν ἔοντας τυφλοὺς· οὐ γὰρ ἂν τοῦ καλλί-
 νος παρειόντος κίττειν χώρου, τὸν αἰσχίονα ἐλέ-
 3 σθαι, εἰ μὴ ἦσαν τυφλοί. οὗτος δὴ ὦν τότε ὁ Με-
 γάβαζος στρατηγὸς λειψθεὶς ἐν τῇ χώρῃ Ἑλλησπον-90
 τίων, τοὺς μὴ μηδίζοντας κατεστρέφετο. οὗτος μὲν
 νυν ταῦτα ἔρησε.

145

Τὸν αὐτὸν δὲ τοῦτον χρόνον ἐγίνετο ἐπὶ Λιβύῃν
 ἄλλος στρατιῆς μέγας στόλος, διὰ πρόφασιν τὴν
 ἐγὼ ἀπηγγέσμαι, προδιηγησάμενος πρότερον τάδε.⁹⁵
 2 Τῶν ἐκ τῆς Ἀργοῦς ἐπιβατέων παίδων παῖδες, ἕξε-

Expediit Liby-
 ca, eodem a. 514:
 Minyae, Argo-
 nautarum poste-
 ri, circa a. 1180.
 Lemno ciecti a
 Pelasgis, a Lac-
 cedaemoniis re-
 cepti.

tum demum in Byzantium con-
 dendam incidere consentaneum
 fuerit, praesertim cum merca-
 tura ad boreales regiones Ponti
 magis magisque florere incoepis-
 set, ipseque Byzantii portus e
 meridie accedentibus difficilior
 esset aditu, quam et Chalcedo-
 nis et Selymbriae portus; unde
 perspicui posse existimat, cur
 in Chalcedonem condendam
 Graeci ad has regiones conversi
 et a meridie advecti prius inci-
 derint. At de situ Byzantii com-
 modisve loci huius, quae refert
 Polyb. IV, 44, qui respexerit,
 confiteatur necesse est, loco
 multo aptiore multoque plura
 praebente commoda Byzantium
 fuisse conditum; id quod vulgo
 referunt ad Olymp. XXX, 3,
 cum Chalcedon condita perhi-
 beatur Olymp. XXVI, 2. Cf.
 etiam C. O. Müller. Dor. I pag.
 120. — Dissentit autem in *se-
 ptendecim* annorum numero, qui
 ab Herodoto proditur, Hesy-
 ch. Milesius Rerr. Constantinop.
 pag. 48, ponens annos XIX,
 ut Wesseling. annotat. Herodoti
 auctoritatem tuetur Eustath. h. l.

Cap. CXLV.

Τὸν αὐτὸν δὲ τοῦτον χρόνον
 ζ. τ. λ.] Incidit igitur haec Per-
 sarum expediitio in Libyam ad-
 versus Barcen suscepta in idem
 fere tempus, quo Megabyzus,
 in Thracia relictus post infeli-
 cem Darii in Scythas expeditio-
 nem, Thraciae gentes subigebat.
 Quae Darii expediitio cum ad
 annum 508 a. Chr. n. referatur,
 haec ipsa in Barcen expediitio
 continuo post instituta videri
 debet. Sed cf. nott. ad IV, 162.

προδιηγησάμενος πρότερον]
 Eadem sermonis abundantia,
 quam supra ad III, 16 adverti-
 mus. Sequitur hoc loco longior
 de Cyrenes rebus disputatio, in
 quam Herodotus, de altera
 Persarum expeditione (quae
 Scythicum bellum continuo exci-
 piebat tempore) in Libyam susce-
 pta relaturus (vid. IV, 167),
 sponte inciderat. Quales digres-
 siones ab Herodoti more non ab-
 horrere aliquoties monuimus. Et
 cf. in universum notata ad I, 23.

Τῶν ἐκ τῆς Ἀργοῦς ἐπιβα-
 τέων παίδων παῖδες] i. e. ne-

λασθέντες ὑπὸ Πελασγῶν τῶν ἐκ Βραυροῶνος ληϊσα-
μένων τὰς Ἀθηναίων γυναικας, ὑπὸ τούτων ἐξελα-

potes Argonautarum, s. eorum, qui navi Argo vecti erant. Ubi in verbis ἐκ τῆς Ἀργοῦς ea valet praepositionis ratio, quam in nott. ad Plutarch. Pyrrh. cap. 11 pag. 169 attigimus. Add. Krüger. ad Xenoph. Anab. I, 2, 3. Apud Schweighauser. in Lex. Herod. s. v. ἐπιβάτης p. 250 inveno: „οἱ τῆς Ἀργοῦς ἐπιβάται Argonautae;“ minus accurate. Valckenaerio in mentem venerat ἐκ τῶν τῆς Ἀργοῦς ἐπιβατέων; quo vix opus. Sunt autem, monente C. O. Müllero (Orchomen. p. 307), haec verba sensu latiori nec definito accipienda. — Mox cum recentt. scripsi ἐξελασθέντες pro ἐξελαθέντες, ut I, 168. 173. III, 46. 51, itemque ὑπὸ τούτων pro ὑπὸ τουτέων; de ipsius pronominis usu conf. nott. ad IV, 122.

ὑπὸ Πελασγῶν τῶν ἐκ Βραυροῶνος ληϊσαμένων τὰς Ἀθηναίων γυναικας] *Brauron* Atticae est oppidum non procul ab Hymetto mare versus situm; ubi nunc, vetere oppido dudum deleto, *Palaeobraona*, paulo magis occidentem ac meridiem versus. Qui locus olim insignis festo Dianae Tauricae, quae inde etiam Brauronicae nomen acceperat, cuiusque templum nonnihil remotum ab urbe proprius ipsum mare situm fuisse perhibetur. Hic enim Iphigeniam e Taurica terra redeuntem appulisse ferebant unà cum Dianae statua indeque Athenas pe-

tuisse. Plura Kruse *Hellas II*, 1 pag. 258 seq. [„De Dianae Tauricae religionibus nuper exposuerunt De Stackelberg. in opere: *Der Apollotempel zu Bassae* p. 135 seqq. et Broendstedt in *Reisen und Untersuchungen in Griechenland*. Vol. II pag. 265 — 269.“ *Cr.*] Atque per huius festi opportunitatem virgines illud celebrantes Pelasgi, Hymetti accolae, per insidias simulque etiam ultionis capiendae causa, rapuisse Lemnumque (ab Atheniensibus nimirum cum eiecti essent) abduxisse narrantur, teste Herodoto VI, 138; quā in insula qui olim conederant Minyae Argonautae, ab iisdem Pelasgis pulsī Lacedaemonem se convertisse dicuntur. Argonautae enim Lemnum ubi applicaverunt, mulierum rem publicam, quam ibi constitutam repererant, maritis per uxorum furorem interfectis, indignati, Lemnicas mulieres matrimonio sibi iunxerunt prolemque inde susceperunt, quam h. l. verbis: τῶν ἐκ τῆς Ἀργοῦς ἐπιβατέων παίδων παῖδες indicari putem. Conf. C. O. Müller. *Orchomen*. pag. 302 — 307. Ac Minyas s. Argonautarum posteros Lemno eiectos esse a Pelasgis, praeter Herodotum testantur Pausan. VII, 2, 2. Apollon. *Rhod.* IV, 1760, alii. Neque poenitebit hac de re contulisse Polyæn. VII, 49. VIII, 71. Valer. Maxim. IV, 6. 4 (quem ex Herodoto sua hau-

σθέντες ἐκ Λήμνου, οἴχοντο πλείοντες ἐς Λακεδαιμόνα· ἰζόμενοι δὲ ἐν τῷ Τηϋγέτῳ, πῦρ ἀνέκαιον.

sisse veri est simillimum). Schol. ad Pindar. Pyth. IV, 88 et copiosiore Plutarchi narrationem Opp. II p. 247, ab Herodotea in quibusdam recedentem, quae accurate enotavit Larcher. in nota ad h. l. Quae ipsa singula persequi hic non vacat, nec magis quaerere attinet, cur, qui *Pelasgi* in hac narratione appellantur, ab aliis vocentur *Tyrtheni*. Hoc enim alienum ducimus ab Herodoti interpretatione.

ἰζόμενοι δὲ ἐν τῷ Τηϋγέτῳ] Pro ἰζόμενοι in Saucrofti libro et duobus aliis invenitur ἔξόμενοι. De quo Schweigh., comparans hos locos: II, 113. III, 64. 65. IV, 165 ita pronuntiat, ut ἔξεσθαι dicatur de singulis, ἔξεσθαι de multitudiue hominum, qui alicubi considant. Quod discrimen vereor, ut stare possit. Infra IV, 145 omnes libri conspirant in ἴζοντο. — Cui verbo quod h. l. Noster adstruxit praepositionem ἐν, Idem infra IV, 146. 148 adhibuit praepositionem ἐς, nec aliter fere I, 14 (ubi in annotat. pag. 39 pro IV, 46 scribendum IV, 146), III, 14. Ac supra IV, 83 adhibuit ἐπὶ cum dativo, cuius loco IV, 203 praepositionem eandem excipit accusativus. Ipsum montis *Taygeti* nomen triplici genere apud veteres inveniri monet Stephan. Byz. s. v. p. 697. Eodem genere, quo Noster, nomen proferunt Strabo VIII pag. 362 s. 557 C., et Pausan. III,

20; τὰ Ταυγετα apud Plutarchum ac Polyaeum l. l. exstat. Post Wesselingium monuit, alatis veterum de hoc monte testimoniiis Tzschucke ad Mel. II, 3 §. 4 nott. exegg. p. 235. Vol. III P. II. Postera aetate monti nomen inditum *Pentedactylos*; nunc vocatur *St. Elias*, teste Kruse Hellas I pag. 286.

πῦρ ἀνέκαιον] Mediceus, Florentinus πυρὴν ἔκαιον, Gronovio probatum; vulgata lectio πῦρ ἀνέκαιον ex Aldina fluxit verbisque sqq. καὶ πῦρ αἴθειν et Homer. Od. VII, 13, satis firmatur, monente Wessel., qui praeterea citat Heliodor. Aethiop. II pag. 96 [II, 22 p. 82 Cor., quem conf. T. II pag. 84] et D'Orvill. ad Chariton. p. 633 [p. 588 Lips.], qui ipse Medicei libri lectionem ob huius ipsius codicis auctoritatem praefendam ratus, alteram lectionem πῦρ ἀνέκαιον alioqui et ipsam stare posse censet, cum sequatur πῦρ αἴθειν. Similis confusio in Homer. Hymn. in Cerer. 287, ubi nunc editur πῦρ ἀνέκαι', cum in codice scripto exstet πυρὰν ἔκαι'. Infra VIII, 19 meliores codd. praebent πῦρ ἀνακαίειν, Aldina ac Vulcobii liber: πυρὴν ἀνακαίειν. Et confer supra quoque I, 202 Vit. Homer. 21, ubi πῦρ ἀνακαίειν eodem sensu: ignem accendere. Quo eodem sensu infra πῦρ αἴθειν, quod, observante Valckenaerio,

3 Λακεδαιμόνιοι δὲ ἰδόντες, ἄγγελον ἔπεμπον, πεν-1
 4 σόμενοι τίνες τε καὶ ὁκόθεν εἰσί. οἱ δὲ τῷ ἀγγέ-
 λῳ εἰρωτέοντι ἔλεγον, ὥς „εἴησαν μὲν Μινυαί,
 παῖδες δὲ εἶεν τῶν ἐν τῇ Ἰοργοῖ πλεόντων ἡρώων·
 προσχόντας δὲ τούτους ἐς Λήμνον, φυτεῦσαί σφρας.“ 5
 5 Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἀκηκοότες τὸν λόγον τῆς γε-
 νεῆς τῶν Μινυέων, πέμψαντες τὸ δεύτερον, εἰρω-
 τεον τί θέλοντες ἤμοιέν τε ἐς τὴν χώραν, καὶ πῦρ
 6 αἰθοῖεν. οἱ δὲ ἔφασαν, ὑπὸ Πελασγῶν ἐκβληθέν- 344
 τες, ἦκειν ἐς τοὺς πατέρας· δικαιοτάτου γὰρ εἶναι 10
 οὕτω τοῦτο γίνεσθαι· δέεσθαι τε οἰκείην ἅμα τού-
 τοῖσι, μοῖράν τε τιμέων μετέχοντες, καὶ τῆς γῆς

apud Atticos poetas aliquoties reperitur; cum nuspiam exstet *πυρὰν αἰθεῖν*. Quin intransitive *αἰθεῖν fulgere* dici apud Sophocl. Aj. 285. Aeschyl. Choeph. 534 [529 ed. Blomf., quem vid.], idem monet. At in Sophocl. Philoct. 789 *αἰθεῖν ἱερά*; quocum conf. Euripid. Rhes. 53. 107. — In seqq. ad verba *τίνες τε καὶ ὁκόθεν εἰσί* conf. nott. ad I, 35 et ad formam *προσχόντας* nott. ad I, 2 pag. 8. 926.

ἦκειν ἐς τοὺς πατέρας] „An quia Minyae per Halmum a Sisipho et *Merope*, Atlantis filia (Apollodor. III, 10, 1 pag. 309 Heyn. Schol. Apollon. Rhod. III, 109 coll. Heynii Observv. ad Apollodor. p. 57) originem ducebant (conf. Saxii Tabb. geneall. Nro. VI et C. O. Müller. Orchomen. p. 464), cuius (*Merope*) Taygete soror erat, quae ex Iove Lacedaemonem peperit (Apollodor. III, 10. 3 pag. 312 conf. Sax. Tabb. nr. XIII)? Vel siccine explicandus locus est, ut

dicas, Argonautas et Minyas pro iisdem haberi et usurpari [vid. Loers. ad Ovidii Heroid. VI, 47. XII, 64] ac proinde, quoniam *Dioscurorum*, qui in Argonautis fuerant, aedes Lacedaemone erat, Minyas, cum Spartam tenderent, recte dicere potuisse: „*ad patres suos se venire?*“ Cr.; qui idem postea haec adiecit: „Res sic expedienda: Tyndaridae s. Dioscuri Iasoni adeoque Minyis coniuncti erant sanguine et familiam Aclidarum attingebant, nimirum per avum patremque Ledaes Thestium. Vid. Apollodor. I, 7, 5 et 8 p. 48 seq. ed. H Heyn. et conf. Burmann. Catalog. Argonaut. p. CVIII ed. Harles.“ Ad ipsam rem conf. quoque Pausan. VII, 2 §. 2 ibique Siebelis pag. 106.

μοῖράν τε τιμέων μετέχοντες] Ad structuram conf. Matth. Gr. Gr. §. 325 not. 1 p. 633, et Schorn. ad Anaxagor. fragmm. (Bonn. 1829) pag. 26, et ad ἕαδε in seqq. §. 161 pag. 297.

τάπολαχόντες. Λακεδαιμονίοισι δὲ ἕαδε δέκεσθαι τοὺς Μινύας ἐπ' οἷσι θέλουσι αὐτοί· μάλιστα δὲ ἐνῆργέ σφεας ὥστε ποιέειν ταῦτα τῶν Τυνδαριδέων¹⁵ ἢ ναυτιλίῃ ἐν τῇ Ἀργοῖ. δεξάμενοι δὲ τοὺς Μινύας, γῆς τε μετέδοσαν, καὶ ἐς φυλάς διεδάσαντο.

Ad verba ἐπ' οἷσι conf. nott. ad I, 141.

γῆς τε μετέδοσαν, καὶ ἐς φυλάς διεδάσαντο] Aliam causam, cur advenas civitatis iure donarint, afferunt Plutarchus ac Polyaeus l. I., qui Tyrrhenorum s. Pelasgorum filios, ab Atheniensibus pulsos Imbro Lemnoque, Taenarum appulisse tradunt ac Spartanis in bello cum Helotis opem tulisse eamque ob causam civitate ac matrimonio dignatos esse. Cum vero neque ad magistratus neque in senatum admitterentur, in suspicionem eos venisse rerum novarum indeque comprehensos a Lacedaemoniis vinculis atque custodia retentos fuisse. Qua de re eadem sic Valerius Maximus l. I. „Quos Spartanata civitas respectu Tyndaridarum — deductos inde (e Taygeto) legibus commodisque suis immiscuit; sed hoc tantum beneficium in iniuriam bene meritae urbis regnum affectantes, verterunt;“ quae ipsa ex Herodoteis expressa arbitratur Valckenaerius, cui a Plutarcho et Polyaeo allata ratio magis videtur probabilis. Cum autem illi *per tribus distributi* esse dicantur, hoc C. O. Müllerus Orchomen. pag. 313 seqq. de terminis istis Dorum Spartanorum

tribus intelligi posse negat cum nullum unquam omnino inter Spartanos atque advenas connubii ius fuerit. Tres enim illas in tribus, quibus antiquissimo inde ex aevo Spartanorum constitit respublica (conf. citata ab C. F. Hermann. in Handb. der hellen. Staatsalterth. §. 20 not. 3), neminem recipi potuisse pronuntiat, nisi qui revera Dorica stirpe se oriundum plane probasset, Minyarumque stirpem Doricam cognationemque cum Spartanis Doribus, quam Herodotus proferat, eam multo post fictam fuisse videri ab his ipsis, ut probabile videatur Minyarum posteris. Quae cum ita sint, per Perioecorum potius tribus atque Laconum indigenarum Minyas distributos esse arbitratur, nisi, id quod vel magis ad verum illi accedere videtur, sedes prorsus seiunctas a reliquis Laconiae incolis in Taenari promontorio atque insula Cranae, non valde remota (quippe quae loca Minyis, quae fuerit gens rebus navalibus dedita, maxime convenisse consentaneum), atque etiam in Amyclaea ditione inter hos ipsos Achaeos Perioecos, quorum in tribus fuerint recepti, acceperint. Quibus quo minus accedam, obstant ipsa Patris Hi-

8 οἱ δὲ αὐτίκα μὲν γάμους ἔγημαν, τὰς δὲ ἐκ Ἀή-
 146 μνον ἤγοντο, ἐξέδοσαν ἄλλοισι. Χρόνου δὲ οὐ

storiae verba: ἐς φυλὰς διεδάσαντο (per tribus distribuerunt); quae cur de Perioecorum tribubus, nec vero, quod ipsa fert res ipsiusque sententiae connexus, de Spartanorum tribubus accipienda sint, equidem non intelligo. Nec magis intelligo, quo iure cognatio Minyis quae cum Spartanis intercesserit, ficta perhibeatur atque hoc modo Herodoti de fide detrahatur, quam mihi in talibus praesertim, ubi meliora antiquitas nos minime edocuit, summam esse haud uno loco edixi. Nec abhorret temporum ratio, quo minus Minyas a Tyrrenis Pelasgis Lemno eiectos Lacedaemonem venisse vere prodi existimemus. Qui Pelasgi octoginta post Troiam captam annis si e Boeotia in Atticam discesserunt ibique unam certe per γενεάν commorati sunt, antequam Lemnum et Imbrum peterent; hoc convenit cum eo fere tempore, quo Minyae in Laconiam pervenisse feruntur, anno scil. 1140 a. Chr. n. e Larcheri calculis; cf. Tab. chronolog. pag. 586. Iam denique quod ad locutionem attinet: ἐς φυλὰς διεδάσαντο (per tribus distribuerunt), ea simul, opinor, indicatur, illos, in tribus cum reciperentur, in civitatem quoque esse receptos civiumque ad iura admissos. „Plataeenses (Valckenaerii sunt verba) in Atticam receptos κατανεῖμαι εἰς τοὺς δήμους καὶ

τὰς φυλὰς, in demos et in certas tribus referre, psephisma iubet apud Demosthen. p. 741 [p. 1380 Reisk.]. Attigit istam non sane protritam antiquitatis Graecae partem Hemsterhus. in Miscell. Obs. VII p. 325 et ad Aristoph. Plut. p. 368. Cicero pro Balb. 12: *Vidi egomet nonnullos — nostros cives Athenis in numero iudicum atque Areopagitarum, certa tribu, certo numero (nisi malis certo demo).*“ Add. C. F. Hermann. Handb. der Hell. Staatsalterth. §. 117 not. 6. Quod ipsum, ut peregrini in civitatem reciperentur atque inde tribui alicui adscriberentur, Athenis frequentius, Dorum in civitatibus rarissime, nec nisi probata stirpis cognatione factum esse, dubio caret.

τὰς δὲ ἐκ Ἀήμνον ἤγοντο, ἐξέδοσαν ἄλλοισι] i. e. quas vero Lemni duxerant uxores, eas aliis elocarunt. Vocula ἤγοντο, quae a duobus libris abest, e glossemate invecta videtur viro docto in Ephemer. Lipss. 1829 nr. 136 p. 1087, qui τὰς δὲ haudquaquam pro relativo pronomine, sed pro articulo, cui adnectantur verba ἐκ Ἀήμνον, accipi voluit. Quod certe praestat emendationi Stegeri (in Praefat. p. XV), ἤγάγοντο, i. e. abduxerunt, corrigentis. De ipsis verbis ἄγεσθαι, ἐκδιδόναι conf. notata ad I, 34. 93. 59. 196. II, 47.

πολλοῦ διεξελθόντος, αὐτίκα οἱ Μινύαι ἐξῦβρισαν, ²⁰ Regnum affectantes, in carcerem coniecti, uxorum opera vadunt.
 τῆς τε βασιληΐης μεταίτεοντες, καὶ ἄλλα ποιεῦντες
 20ὸν ὅσια. τοῖσι ὧν Λακεδαιμονίοισι ἔδοξε αὐτοὺς
 ἀποκτεῖναι· συλλαβόντες δὲ σφραγ καταέβαλον ἐς ἐρ-
 25σπήν· κτείνουσι δὲ τοὺς ἂν κτείνωσι Λακεδαιμό-
 νιοι, νυκτός· μετ' ἡμέρην δὲ, οὐδένα. ἐπεὶ ὧν
 ἔμελλον σφραγ καταχρήσεσθαι, παραιτήσαντο αἱ γυ-

Cap. CXLVI.

ἐξῦβρισαν, τῆς τε βασιληΐης μεταίτεοντες] i. e. insolenter agere coeperunt Minyae, qui et regnum affectabant (s. regni participes ut fierent, postulabant) et alia perpetrabant nefaria. Quod congruit cum Valerii Maximi verbis supra allatis. Ad structuram verbi μεταίτεοντες conf. Matth. Gr. Gr. pag. 1314.

συλλαβόντες δὲ σφραγ καταέβαλον ἐς ἐρσπήν] i. e. comprehensos vero illos in carcerem coniecerunt, „in proximam nempe noctem custodiendos, quâ de illis supplicium sumeretur; hunc enim in finem subdit ista Herodotus: κτείνουσι δὲ τοὺς ἂν κτείνωσι Λακεδαιμόνιοι νυκτός, μετ' ἡμέρην δὲ οὐδένα; conf. huius insistens vestigiis Valer. Max. l. l. Morem tangunt Cragius De rep. Lac. p. 457 et Meurs. Misc. Lac. pag. 139. Diutius Tyrrenhos in vinculis custodivisse dicuntur Plutarcho l. l.: ζητοῦντες ἐλεῖν σαφέσι καὶ βεβαίοις ἐλέγχοις, atque interea temporis uxores ipsorum Spartanæ carceris exorasse custodes, ut sibi liceret ingressis morituros alloqui: πολλαῖς ἰκεσίαις καὶ δεήσεσι

παρείθησαν ὑπὸ τῶν φυλάκων ὅσον ἀσπάσασθαι καὶ προσεπειν τοὺς ἄνδρας. Apud Herodotum mulieres in carcerem dicuntur intrumississe custodes, οὐδένα δόλον δοκίοντες ἐξ αὐτέων ἔσεσθαι. In enarrando dolo cum Herodoto conspirant Plutarchus, Polyænus et Valerius Maximus, qui non absurde addidit ista: per simulationem doloris velatis capitibus eos abire passi sunt, nempe custodes carceris viros velatis capitibus, vestibibus indutos muliebribus, quos et ἀπιέναι περιελαλυσαμένους scribunt Plutarchus et Polyænus.“ Haec Valckenaerius; alios veterum, qui mulierum facinus commemorarunt, citavit Wytttenbach. ad Plutarchi l. l. Animadverss. II, 1 p. 8 a Cr. allatus. Nec vero tales fraudes ab omni fere aetate alienas esse, docent rerum scriptores; ut sane non opus sit admonere recentissimi exempli, quod Franco Gallorum suppeditat historia. — De voce καταχρήσασθαι conf. nott. ad I, 82. 117. III, 36. Verbum παραιτεῖσθαι h. l. simpliciter valet precari, veniam sibi petere, s. facultatem. Conf. I, 90. III, 132 ibique nott. IV, 148. 158.

ναῖκες τῶν Μινυέων, εὐῶσαι ἀσφαί τε καὶ τῶν πρώ-
των Σπαρτιητέων θυγατέρες, ἐσελθεῖν τε ἐς τὴν
ἐρικτιν, καὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν ἐκάστη τῷ ἐωντιῆς
4 ἀνδρὶ. οἱ δὲ σφραγιστοὶ παρεῖσαν, οὐδένα δόλον δο-30
κέοντες ἐξ αὐτέων ἐσεσθαι. αἱ δὲ ἐπεὶ τε ἐσηλθον,
ποιεῦσι τοιάδε· πᾶσαν τὴν εἶχον ἐσθῆτα παραδοῦ-
σαι τοῖσι ἀνδράσι, αὐταὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἔλαβον.
50 οἱ δὲ Μινυαί, ἐνδύντες τὴν γυναικῆν ἐσθῆτα,
ἄτε γυναικες, ἐξήρισαν ἕξω, ἐκφυγόντες δὲ τρόπῳ 35
τοιούτῳ, ἴζοντο αὐτίς ἐς τὸ Τηϋγετον.

147

Theras, decimus
a Cadmo, tutela
regni Spartani

Τὸν δὲ αὐτὸν τοῦτον χρόνον Θήρας ὁ Ἀντε-
σίωνος, τοῦ Τισαμενοῦ, τοῦ Θερσάνδρου, τοῦ Πο- 345

οἱ δὲ σφραγιστοὶ παρεῖσαν] i. e. hi vero (custodes Spartani) eas introire sunt passi, s. introitum illis permiserunt. Hoc significatu παρῖέναι III, 72, ubi conf. nott. III, 77. 88. IX, 1. — De Taygeto monui ad IV, 145.

Cap. CXLVII.

Θήρας ὁ Ἀντεσίωνος] De Therae genere testantur Pausan. III, 1 §. 7. IV, 3 §. 3. Callimach. in Apollin. 74 (ubi conf. Spanhem. pag. 127). Apollon. Rhod. IV, 1759 seqq., ex Herodoto probabiliter sua qui sumsit; coll. Boeckh. ad Pind. Olymp. II p. 115. Unde tale generis stemma confecit Larcher. in nott. ad h. l. coll. C. O. Müller. Orchomen. pag. 468: Cadmus (qui in Boeotiam venisse putatur anno 1549 a. Chr.) — Polydorus (anno 1497 a. Chr. n.). Labdacus (1450). — Laius (a Lyco eiectus 1416, ac dein ad regnum evectus 1390). — Oedipus (1354). — Polynices (anno 1318). — Thersander (1299; interfectus 1287). — Tisamenes (ad regnum eve-

ctus 1269). — Autesion (a Damasichthone eiectus 1249). — Theras (natus anno 1214, tutor Proclis atque Eurysthenis anno 1178). In ipsam narrationem nuper inquisivit C. O. Müller. l. l. pag. 336 cognationem illam, quae Therae Aegidae interceserit cum Heraclidarum stirpe regiā, prorsus fictam e carminibus Dorum epicis repetendam esse statuens, cum iam ante Laconiam ab Heraclidis s. Spartanis occupatam et Achaei et Minyae hac ipsa in terra ac praesertim in agro Amyclaeo fixas habuerint sedes, unde et alias colonias emiserint et eam, quae Theras conderet; ita ut quaecunque de Thera ad Heraclidarum stirpem relato cecinerint, ea postmodo ficta videri debeant ad gentis splendorem ac gloriam augendam; praesertim cum utraque colonia et Thera et Melos mature Spartanorum auctoritatem atque imperium agnoverit. Mihi de talibus pronuntiare velle, quae certis veterum testimoniis sive

λυνείκεος, ἔστειλλε ἐς ἀποικίην ἐκ Λακεδαιμόνος. 2 ἦν δὲ ὁ Θήρας οὗτος, γένος ἑὸν Καδμείος, τῆς 40 μητρὸς ἀδελφεὸς τοῖσι Ἀριστοδήμου παισὶ, Εὐρου-σθένει καὶ Προκλέϊ· ἑόντων δ' ἔτι τῶν παίδων τούτων νηπίων, ἐπιτροπαίην εἶχε ὁ Θήρας τὴν ἐν

functus, abit cum colonis habitatum insulam Calistam: eam a Cadmi aetate Membliarus eiusque posterio VIII generationibus tenuerunt.

careant sive plane repugnent, eo magis videtur esse lubricum atque anceps, quo certior de his ipsis auctor est Herodotus, cuius narrationem, ut fide carere pronuntiem, nullum mihi innotuit argumentum nullaque sane adesse videtur ratio. Atque ipsa Thera insula, a quo inde commemoratur tempore, nonnisi coniuncta cum Sparta, a qua nunquam per temporum decursum bellorumque vices defecit, reperitur et pro eius colonia habetur, quae Laconum institutis semper usa fuerit.

ἔστειλλε ἐς ἀποικίην] i. e. coloniam e Lacedaemone deduxit, s. misit (se, cives) in coloniam. Ubi, Reiskio monente, ad ἔστειλλε subauditur ἑαυτόν, ut IV, 148; alius dixisset ἐπέλλετο. Quibus haec addit Schweigh.: — „Sic haud raro etiam apud Tragicos στέλλειν pro στέλλεσθαι, iter parare, proficisci. Possis vero etiam, ut cap. 148, sic et hoc loco, intelligere ἔστειλλε λαὸν ἐς ἀποικίην: sed tragicorum exemplis, quae offert Brunckii Index Sophocleus et Schneideri Lexicon criticum, satis firmata prior interpretatio. Alias dux coloniae dicitur ἀποικίην στέλλειν [ut apud Pausan. III, 1 §. 7 in huius ipsius rei narratione. ἀποστέλλειν invenitur apud Herodotum IV, 150],

ἀποικίαν ἄγειν: coloni vero ἐς ἀποικίην στέλλεσθαι vel στέλλῃναι, ut cap. 159.⁶⁶ Verbum στέλλεσθαι attigimus in nott. ad III, 53. 124 coll. Matth. Gr. Gr. §. 491 a. p. 923; de activo στέλλειν, quod proprie valet instruere, adornare indeque instructum aliquem aliqua re mittere, conf. nott. ad III, 141.

τῆς μητρὸς ἀδελφεὸς τοῖσι z. τ. λ.] Conf. Pausan. III, 1 §. 6. 7, unde matris, quae Therae fuit soror, nomen fuisse discimus Ἀργείαν. Quod vero Larcherus Προκλήης e librarium negligentia fluxisse arbitratur pro Πατροκλήης, quod alii exhibeant, haud intelligit, hoc ipsum exortum esse e vera scriptura Προκλήης; de qua, ne plura, confer sis Leopold. ad Plut. Vit. Lycurg. 2 pag. 177, et Schaefer. ad Plutarch. Vitt. T. IV pag. 290. Add. quae ad Herodot. III, 50 adscriptimus. — In seqq. ad οὕτω δὴ conf. nott. ad I, 196, et ad locutionem δεινὰ ποιέσθαι nott. ad III, 14. — μένειν cum recentt. edd. exhibui pro μενεῖν, quod e Stephani editione receptum erat, ob insequens, opinor, futurum ἀποπλεύσεσθαι; de qua forma vid. Matth. pag. 485. Add. Ephemer. Ienens. 1817 nr. 164 pag. 374 et infra Herod. IV, 201.

3 Σπάρτη βασιληῖην. ἀυξηθέντων δὲ τῶν ἀδελφιδέων, καὶ παραλαβόντων τὴν ἀρχὴν, οὕτω δὴ ὁ 45 Θήρας δεινὸν ποιούμενος ἄρχεσθαι ὑπ' ἄλλων, ἐπεὶ τε ἐγεύσατο ἀρχῆς, οὐκ ἔφη μένειν ἐν τῇ Λακεδαιμόνι, ἀλλ' ἀποπλεύσεσθαι ἐς τοὺς συγγενέας. ἦσαν δὲ ἐν τῇ νῦν Θήρῃ καλεομένη νήσῳ, πρότερον δὲ

ἐν τῇ νῦν Θήρῃ καλεομένη νήσῳ, πρότερον δὲ Καλλίστῃ τῇ αὐτῇ ταύτῃ] Tu cf. cum Herodoteis Strabon. VIII p. 374 B., s. 534 A. XVII p. 837 B., s. 1194 B. Apollon. Rhod. l. l. Pausan. VII, 2 §. 2. Mannert. Geogr. VIII pag. 730 seqq. Thera insula, Sporadum una, ducentorum ferme stadiorum ambitu, nunc cognita nomine *Santerin*, s. *St. Irene* et eruptione Vulcanià Olymp. CXXXV, 4 in duas divisa partes, *Theram* et *Therasiam* sive, ut nunc vocant, *Santerin* et *Aspronisi*. Quae olim pulcherrima omniumque rerum proventus maxime insignis fuisse fertur aquarum ob copiam et eximiam soli virtutem, ea nunc fontibus prorsus caret magnaue ex parte iacet exsiccata, quamquam etiamnum ob incolarum sollertiam Sericas vestes conficientium simulque ob vini commercium inter potiores Maris Aegaei insulas habetur. Nec mireris, eam inde antiquitus vocatam fuisse *Callisten*, cum laetissimam speciem, quam ne nunc quidem prorsus evanuisse narrat, praeberet regio sylvis, fontibus, rivulis bene distincta; quamquam Punicae coloniae Punicum quoque nomen exspectandum fuisse censet

C. O. Müller. Orchomen. pag. 325 coll. 322 seqq., ubi de insulae situ fatisque disserit; de quo eodem argumento conferantur recentiorum peregrinatorum testimonia apud Thirge Hist. Cyren. pag. 36. Quibus *Cr.* haec adscripsit: „*Καίιστα* Phoenicibus idem quod *θήρα venatus*. Illam autem vocem a Graecis in *Καλλίστη* corruptam esse iudicat Hamaker in Lettre à Ms. Raoul-Rochette sur une Inscript. en caract. Phenic. et Grecq. Leid. 1825.“ — Quae mox subiicitur ab Herodoto temporum supputatio, eam omni carere iusto fundamento pronuntiat idem Müller. l. l., quoniam facta sit secundum Thebanorum regum indicem eoque falso innitatur fundamento, quod Theraica colonia aeque atque aliae Phoenicum per Graeciam coloniae ad Cadmum perperam referatur auctorem, cum omnis illa de Cadmo narratio ad historiam minime pertineat, idque unum certum videri debeat, Homericam imprimis aetate Phoenices in quibusdam Aegaei maris insulis consedis; eoque etiam referendam videri coloniam Memblitari, quae hoc loco commemoretur. Quae ipsa omni fundamento, quo destituta vi-

Καλλίστη τῇ αὐτῇ ταύτῃ, ἀπόγονοι Μεμβλιάρεω
5 τοῦ Ποικίλεω, ἀνδρὸς Φοίνικος. Κάδμος γὰρ ὁ 50
Ἀγήμορος, Εὐρώπην διζήμενος, προσέσχε ἐς τὴν
νῦν Θήρην καλομένην· προσχόντι δὲ εἶτε δὴ οἱ ἢ
χώρη ἤρεσε, εἶτε καὶ ἄλλως ἠθέλησε ποιῆσαι τοῦτο,
καταλείπει γὰρ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἄλλους τε τῶν

detur Müllero Herodotea narra-
tio, vel magis carere existima-
verim.

Μεμβλιάρεω τοῦ Ποικίλεω,
ἀνδρὸς Φοίνικος] Μεμβλιάρ-
εω quoque in Schol. ad Pin-
dar. Pyth. IV, 88. At Μεμ-
βλιάρεω affert Sancrofti liber
in Herod. IV, 148, probatum
Bocharto De Phoenicc. colonn.
I, 15, quoniam hoc commodius
Phoenicum e lingua derivari et
explicari possit. Müller. l. l. p.
326 nomen ducere vult a μέμ-
βλομαι et ἄρος, ut sit *lucri-
peta*. Hoc loco Sancrofti liber
exhibet Μεβλιάρεω et paulo in-
ferius Μεβλιάρων. Hunc vero
Membliarum, quem Cadmi co-
gnatum Noster dicit, de plebe
fuisse (ἀνδρα τοῦ δήμου) scri-
bit Pausan. III, 1 §. 7 eamque
ipsam ob causam sperasse The-
ram, fore, ut Memblitari posteri
facile ipsi, qui genus suum ad
Cadmum referret, imperium in-
sulae cederent. Quod, paucis
cum comitibus sive colonis quo-
modo acquirere potuerit The-
ras, cum intelligi nequeat, Lar-
cherus existimat, Herodotum
hoc unum dicere voluisse, Mem-
blitari progeniem omnino per
octo γενεάς regnum tenuisse
ante Therae scil. adventum; ita
ut quo tempore ille accesserit
insulamque occuparit, non am-

plius regnum tenuisse putanda
sit, sive quod exstincta prorsus
fuerit, sive quod regiam digni-
tatem aliquo modo haud satis
cognito amiserit. Cf. Tab. Chro-
nolog. p. 336.

προσέσχε ἐς τὴν νῦν κ. τ. λ.]
Ad verbi προσέχειν significatio-
nem conf. nott. ad IV, 76 et de
scriptura προσχόντι nott. ad I,
2. Quo loco fabulam de Europa
atque Cadmo iam attigimus,
nec sane intelligimus, quo
iure, Herodoti modo ulla
stet fides, Cadmum Phoenicem
fuisse negemus, qui ex oriente
adventus in Graeciam colonias
deduxerit. Nec sane hoc respec-
tasse videtur C. O. Müller. Or-
chomen. p. 113 seqq., ubi, vul-
gari de his sententia reiecta,
Cadmum pro Pelasgorum Tyr-
rhenorum numine haberi vult.
At mihi potior Herodoti aucto-
ritas.

καταλείπει γὰρ κ. τ. λ.] Stru-
cturae ἀνακολουθίαν, quam
non perspicuens Steger. Praefat.
pag. XV pro γὰρ reponi voluit
ἄρ', notavit Matth. Gr. Gr. p.
1242. Namque pro προσχών
Herodotus scripsit προσχόντι
ad dativum οἱ respiciens et tan-
quam absoluta esset sententia
explicationemque aliquam desi-
deraret, γὰρ addidit post κατα-
λείπει. Cf. IV, 149.

148

Minyae alii a Thera coloni ducuntur, alii Triphylia occupata sex oppida ibi condunt.

Φοινίκων, καὶ δὴ καὶ τῶν ἑαυτοῦ συγγενέων Μει-55
βλίαρον· οὗτοι ἐνέμοντο τὴν Καλλίστην καλεομένην
ἐπὶ γενεάς, πρὶν ἢ Θήραν ἐλθεῖν ἐκ Λακεδαιμόνος,
ὄκτω ἀνδρῶν. Ἐπὶ τούτους δὴ ὧν ὁ Θήρας, λαὸν
ἔχων ἀπὸ τῶν φυλέων, ἔστειλλε, συνοικήσων τού-
τοισι, καὶ οὐδαμῶς ἐξελῶν αὐτούς, ἀλλὰ κάρτα 60
2 οἰκηϊεύμενος. Ἐπεὶ τε δὲ καὶ οἱ Μινυαὶ ἐκθρόντες
ἐκ τῆς ἐρατῆς ἵζοντο ἐς τὸ Τηϋρετον, τῶν Λακε-
δαιμονίων βουλευομένων σφέας ἀπολλύναι, παραι-
τέεται ὁ Θήρας ὅπως μίτε φόνος γένηται, αὐτὸς τε
δύπεδέκετό σφεας ἐξάξειν ἐκ τῆς χώρας. συγχωρη-65

ἐπὶ γενεάς — ὄκτω ἀνδρῶν] *Novem* proprie esse γενεάς monuit C. O. Müller. Orchomen. pag. 325 coll. 468, ubi stemma gentis exhibetur, quam nos exhibuimus ad III, 147. Ac Therae filius perhibetur Oeolycus, nepos Aegeus, unde Aegidae, quorum stemma idem Müller. persequitur pag. 469. Qui quod omnem hanc supputationem falsam videri pronuntiat, supra iam illud attigimus, de Larcheri quoque sententia momentes, quo pacto scil. octo hae γενεαὶ accipi debeant. Namque voce γενεὰ vix certum quendam annorum numerum accurate indicari existimem cum viro docto Ley in Comment. De condit. et fat. Aegypt. sub Perss. pag. 70, quamvis supputationem quandam Ipse Noster indicavit II, 142, ubi vid. nott. Homeri enim fere ad modum Noster res gestas ad progeniem clarissimorum hominum accommodat eorumque secundum stirpes sive γενεάς res gestas supputat, temporis spa-

tium in universum tantum hoc modo indicans.

Cap. CXLVIII.

λαὸν ἔχων ἀπὸ τῶν φυλέων] i. e. multitudinem secum ducens e numero civium, qui ad tres illas Spartanorum pertinebant tribus, *electam*; quo ipso, opinor, indicatur, eos, quos secum duxit Theras in coloniam, re vera stirpis Spartanæ sive Doricae fuisse. Ad verbum ἔστειλλε conf. nott. ad IV, 147. Quod continuo sequitur συνοικήσων (i. e. ut una cum illis habitaret), minime mutandum in συνοικήσων, quod quidam afferunt libri. Ad formam ἐξελῶν conf. Matth. Gr. Gr. §. 181, 2, a. pag. 323 et ad οἰκηϊεύμενος, quod ipsum omnes hoc loco libri scripti afferunt, nott. ad III, 3. — In seqq. retinui βουλευομένων, optimorum librorum ex auctoritate; alii βουλομένων. Ad παραιτέεται conf. nott. ad IV, 146 et ad ἐπλωσε Matth. Gr. Gr. pag. 485.

σάντων δὲ τῇ γνώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, τρισὶ τριη-
κοντέροισι ἐς τοὺς Μειβλιάρω ἀπογόνους ἔπλωσε·
4 οὔτι πάντας ἄγων τοὺς Μινύας, ἀλλ' ὀλίγους τινάς. οἱ
γὰρ πλεῖνες αὐτῶν ἐτράποντο ἐς τοὺς Παρωρεάτας
καὶ Καύκωνας· τούτους δ' ἐξελάσαντες ἐκ τῆς 70

οὔτι πάντας ἄγων τοὺς Μινύας, ἀλλ' ὀλίγους τινάς] Au-
ctor est Pausanias VII, 2 §. 2
coll. Apollon. Rhod. IV, 1762
seq. Theram Thebanum Lace-
daemonios atque Minyas Lemno
eiectos duxisse colonos in insu-
lam Callisten, quae iam Therae
acceperit nomen. Alia leguntur
apud Plutarch. Opp. II p. 247
D. et 296 B. Ac Dorum inva-
sione potissimum factum putat
C. O. Müller. l. l. p. 360 seqq.,
ut Minyae, quam Laconiae par-
tem in agro Amyclaeo tenuerint,
relinquere coacti, alias sedes
peterent, alii in Therae ac Meli
insulam traicientes, alii, iique
plurimi per Arcadiam ac Messe-
niam migrantes in eam regio-
nem, quae Triphylia vocatur,
ubi, eiectis prioribus incolis
Paroreatis atque Cauconibus,
sex urbes condiderunt totidem
per tribus ipsi divisi ac simili
quo Iones atque Achaei foedere
coniuncti sub Neptuni tutela,
cuius templum in Samico pro-
montorio fuit situm. Nam hac
in ora maris iam olim Minyas
consedisse vult idem Müller. l. l.
pag. 371; ut ad cognatos suos
ac gentiles quodammodo se re-
ceperint.

ἐς τοὺς Παρωρεάτας καὶ
Καύκωνας] In Sancrofti libro
exstat Παρωρεάτας; infra VIII,
73 omnes libri, quantum scio,

Παρωρεῖται. Apud Stephan.
Byzant. s. v. Παρωρεία p. 631
citatur Παρωραιάται. Conf.
etiam Siebelis ad Pausan. VIII,
35 §. 6. Idem vocabulum haud
scio an restituendum Straboni
VIII p. 346 B. s. 532 C., ubi
pro vulg. Παρονάται legendum
Παρωρεάται sive rectius Πα-
ρωρεᾶται. De Cauconibus in
Triphylia habitantibus idem
Strabo pluribus refert VIII pag.
345 s. 531 A. sqq., qui paulo
post p. 534 A. Argonautarum
horum posteros Lemno expulsos
in Lacedaemonem atque inde in
Triphyliam venisse enarrat. De
qua regione nunc omnium opti-
me egit C. O. Müller. Orcho-
men. pag. 361 seqq. coll. Man-
nert. Geogr. VIII p. 481. 518
seqq. Hac enim in regione,
quae ab Alpheo meridiem ver-
sus praeter oram maritimam us-
que ad Nedam Messeniaeque
fines extendebatur, sedesque
praecipua Paroreatarum (quae
Arcadicae stirpis fuit gens) at-
que etiam Cauconum ex parte
fuit, Minyae sex illa condide-
runt oppida, Herodoto commemo-
rata; inter quae Phryxa
sive (ut alii volunt) Phryxae,
omnium maxime ad septentrio-
nem sita in confiniis fere Arca-
diae atque Elidis, triginta tan-
tum distabat stadiis ab Olym-
pia. Phryxam meridiem versus

χώρης, σφέας αὐτοὺς ἕξ μοίρας διεΐλον· καὶ ἔπειτα ἔκτισαν πόλιος τὰςδε ἐν αὐτοῖσι, Λέπρεον, Μάκιστον, Φορίζας, Πύργον, Ἐπιον, Νούδιον· τουτέων δὲ τὰς πλεῦνας ἐπ' ἐμέο Ἥλειοι ἐπόρθησαν. Τῇ δὲ

346

proxime excipit *Macistus*, quod oppidum in monte situm non procul a Samico, eo fere loco, ubi nunc vicus *Mofkitza*, sive castra vetera quae dicuntur. De quo conf. Mannert. VIII p. 521. A Macisto occidentem versus iacebat *Lepreum*, quadraginta stadia remotum a mari, centum a Neptuni Samii templo et vel Achaeorum aetate satis amplum, quamquam Strabonis tempore, ut *Macistus*, vix habitata fuisse videtur. Vid. Wass. ad Thucyd. V, 34 et Mannert. VIII p. 526 seq. In colle non procul ab oppido *Strobotza*, quod nunc vocant, Leprei reliquias se vidisse contendit Dodwell. Alii locum, in quo *Lepreum* fuit situm, nunc dici volunt *Pischino*. *Pyrgum* oppidum in Arcadiae atque Messeniae finibus prope *Nedam* situm esse narrant, ita ut utrique terrae passim adscribatur, eo fere loco, ubi nunc invenitur *Acropolis* prope *Nedam* non procul a mari. *Epium* intra *Macistum* atque *Heraeam* Arcadiae urbem situm fuisse narratur. De *Nudio* nihil constat. Tu conf. de his oppidis plura exponentem C. O. Müller. l. I. pag. 371 — 373 coll. Dor. II pag. 460.

αὐτοὺς ἕξ μοίρας διεΐλον] Delevi auctoritate codicis Florentini uniusque Parisini praepositionem ἐς ante ἕξ perperam

inseri solitam, quam miror a Matthiae. retentam esse. Tu vid. nott. ad I, 94.

Φορίζας] Ita cum recentt. dedi quatuor librorum auctoritate pro vulg. Φορίζας, cuius loco alii Θορίζας s. Θοριζάς. Apud Polybium [IV, 77, 9, ubi conf. Schweigh. pag. 130 T. VI] et Xenophontem [cf. Hellen. III, 2, 30], monente Wesselingio ad Diodor. XIV, 17 constanter reperitur Φορίζα. Nec aliter Strabo VIII p. 343 s. 528 A., ubi vocem retineri vult Müller. Orchomen. p. 371. Quod Πύργον dicit Herodotus, id Straboni VIII p. 348 C. s. 535 C. est Πύργοι itemque Stephano Byzantino. Apud Livium XXVII, 32 commemoratur *Pyrgum* castellum. Pro Ἐπιον, Νούδιον in Sancrofti libro exstat Ἐπειον Νούδειον. Apud alios Ἐπειον, Ἡπειον, aliter. De qua scripturae varietate monuit Schwgh. ad Polyb. IV, 77 T. VI p. 129, cui in Polybio verissimum videtur *Αἰπίον*.

τουτέων δὲ τὰς πλεῦνας ἐπ' ἐμέο Ἥλειοι ἐπόρθησαν] ἐπ' ἐμέο valet: mea (ipsius) aetate. Cf. Fischer. ad Weller. III, b. p. 228. Atque revocat C. O. Müller. Orchomen. p. 374, urbium hanc diruptionem ad Olympiad. LX, quo tempore vehemens inter *Minyas* atque *Eleos* bellum flagrabat. Man-

νήσω ἐπὶ τοῦ οἰκιστέω Θήρα ἢ ἐπωνυμίη ἐγένετο. 75

149 Ὁ δὲ παῖς, οὐ γὰρ ἔφη οἱ συμπλεύσεσθαι, τοιγα-
 ρῶν ἔφη αὐτὸν καταλείπειν ὄϊν ἐν λύκοισι· ἐπὶ
 τοῦ ἔπεος τούτου οὔνομα τῷ νεηνίσκῳ τούτῳ Ὀϊό-
 λυκος ἐγένετο· καὶ κως οὐ οὔνομα τοῦτο ἐπεκρά-
 2τησε. Ὀϊολύκου δὲ γίνεται Αἰγεύς· ἐπ' οὗ Αἰγεῖδαι 80

Oeolyco Therac
 filio natus Ae-
 geus, a quo Ae-
 gidae, tribus
 Spartana: delu-
 brum Dirarum
 Laii et Oedipi.

ner. VIII p. 489 hoc refert ad Messenicorum bellorum tempo-
 ra, in quibus Elii a Spartano-
 rum partibus stantes, ab his
 ipsis, tertio bello finito, auxi-
 lii lati praemium acceperint
 omnem Minyarum atque Cauco-
 num terram: quo fere tempo-
 re has Minyarum urbes ab Eleis
 eversas esse putat Mannert. At
 multo serius hoc factum esse
 contendit Dahlmann. Herod. p.
 59, potissimum ob verba ἐπ'
 ζμεό, quibus Herodotus hac in
 narratione ad id proxime tem-
 pus respiciat, quo itinera faci-
 ens per Graeciam has ipsas
 viderit urbes, ab Olympiade
 LXXVIII, 4 et quae sequuntur,
 vel quo Graecia ipsa relicta
 Thuriis historiae scribendae
 operam dederit, igitur post
 Olympiad. LXXXIII, 4.

ἐπὶ τοῦ οἰκιστέω] Duo codd.
 ἀπό. Conf. nott. ad IV, 45 et
 I, 14, ubi etiam de voce ἐπω-
 νυμίη.

Cap. CXLIX.

Ὁ δὲ παῖς, οὐ γὰρ ἔφη κ.
 τ. λ.] Orationis structuram atti-
 git Matth. Gr. Gr. pag. 1295.
 1297. Particula τοιγαροῦν
 concludendi vim h. l. assumere
 videtur: itaque. Conf. Hooge-
 veen. Doctr. Particc. cap. 53 §.
 4 seqq. pag. 751 seq.

συμπλεύσεσθαι] i. e. una

cum ipso proficisci in novam
 scil. coloniam e Lacedaemone,
 sive ad novas quaerendas sedes.

ὄϊν ἐν λύκοισι] Referunt huc
 apud Evangelist. Matth. X, 16:
 ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων;
 ad quem locum plura dederunt
 doctissimi interpretes. Hinc vix
 opus, de huius dicti sensu plu-
 ribus exponere. De *Oeolyco* cf.
 etiam Pausan. III, 15. IV, 7.

καὶ κως — ἐπεκράτησε] i. e.
 idque nomen fere invaluit sive,
 ut Valla reddidit: et id nomen
 (cognomen scil. a patre disce-
 dente inditum filio) alteri (nomini
 scil., quo antehac appellari so-
 litus erat) praevaluit. Idem ver-
 bum ἐπικρατεῖν eodem sensu
 apud Athen. XIII p. 578 E. et
 Diogen. Laert. III, 4. V, 38;
 quae laudat Valcken. Cr. citat
 Toup. ad Longin. sect. XV p.
 313 (ed. Oxon. 1778), ubi si-
 milis locus e Philone affertur
 advers. Flaccum p. 520: τοῦτο
 γὰρ κερράτηκέ πως τοῦνομα.

ἐπ' οὗ Αἰγεῖδαι καλεῦνται]
 E Mediceo, Florentino, aliis
 recepi ἐπ' οὗ, cuius loco alii
 ἀπ' οὗ, alii ἀπὸ τοῦ; quam
 lectionem vulgatam recentissimi
 editores retinuerunt. De ipsa
Aegidarum gente nobilissima,
 alios ut taceam, conf. Müller.
 Orchomen. pag. 329 seqq. (cui
 Cr. addit Tafel. Dilucid. Pindd.

καλεῦνται, φυλὴ μεγάλη ἐν Σπάρτῃ. τοῖσι δὲ ἐν τῇ
φυλῇ ταύτῃ ἀνδράσι οὐ γὰρ ὑπέμειναν τὰ τέκνα,

Spec. I p. 21 seqq. Sturz. ad Hellanici fragm. p. 89 seqq.) Quo auctore nihil dubium, quin Aegidae ab antiquo inde aevo Amyclas (quae urbs Achaeorum, quibus ipsis igitur Aegidas adscribi par est, tum fuerit, Doribus nondum ingressis) tenuerint indeque coniuncti cum Minyis Lemno pulsus Theram condiderint. Quae quomodo cum Herodoti verbis conciliari queant equidem non exputem; nisi Herodotum falso tradidisse sumas. Nec magis congruunt, quae idem de Aegidis illis enarrat, sacerdotali tribu, quae non multo ante Dorum invasionem Thebis, unde a Boeotis fuerit pulsa, pervenerit Amyclas, tanquam in commune Achaeorum Minyarumque exsulum receptaculum; in quo tamen postea demum, quam Dores regionem occuparint, Phratrion constituerit. Quae ipsa aliaque de Aegeo, stirpis auctore Theraque Aegida relata, quantum a scriptorum veterum recedant fide, vix quemquam fugerit.

φυλὴ μεγάλη] Ipsa voce μεγάλη indicari opinatur C. O. Müller. Orchomen. p. 329, hic non de tribu (φυλή), sed de phratria tantum agi. Nam tres olim Spartaе fuisse tribus (φυλάς) non aliter atque in aliis Dorum civitatibus satis constat; de quarum unâ tamen h. l. non cogitandum esse quisvis intelliget, ubi vox φυλή latiori sen-

su accipienda de gente s. familia, quarum plures ad unam eandemque istarum trium tribuum pertinuerint; phratrias appellari licebit cum Müllero l. l. coll. Dor. II pag. 77 not. 8. Neque etiam ad quatuor illas phylas, quae a grammaticis subinde commemorantur, Pitnam, Limnas, Messoam et Cynosuram (cf. nott. ad III, 55 p. 98), quaeque ad loca, quibus singuli Spartani habitarent, spectant, Aegidarum phylon ut quintam retulerim vel potius adiecerim, Amyclaeam scilicet sive Aegidarum tribum; id quod quibusdam placuisse video. Vid. Müller. Dor. II pag. 49 — 51. C. Fr. Hermann Lehrb. d. Hellen. Staatsalterth. §. 24 not. 9.

τοῖσι δὲ ἐν τῇ φυλῇ ταύτῃ κ. τ. λ.] Eadem orationis structura impeditior, de qua ad initium huius cap. monuimus, coll. IV, 147. Nam sensus est: Hi enim huius gentis viri, quibus in vita non remanebant nati, oraculi iussu (quo scil. malum averterent sobolemque servarent), templum furiarum Laii et Oedipodis exstruxerunt. Ad ipsum argumentum praeter Wesselingium, qui laudat Pausan. IX, 5 §. 8, Valcken. haec adscripsit: „Dirae, quibus Aegidarum progenitor Oedipus, Furiis agitatus, filios suos devovit, a Thera quodammodo renovatae, filium se dicente καταλείπειν ὅν ἐν λύκοισι, dicuntur Oedipodis Ἐριννύες.

ἰδρῶσαντο ἐκ θεοπροπίου Ἐρινύων τῶν Λαῖου τε καὶ Οἰδιπόδεω ἰδρῶν· καὶ μετὰ τοῦτο ὑπέμεινε τῶντὸ τοῦτο καὶ ἐν Θήρῃ τοῖσι ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τούτων⁸⁵ γεγονόσι.

150

Μέχρι μὲν νυν τούτου τοῦ λόγου Λακεδαιμόνιοι Θηραίοισι κατὰ ταῦτὰ λέγουσι· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου μούνοι Θηραῖοι ᾧδε γενέσθαι λέγουσι. Γρῖνος ὁ Αἰσανίου, ἐὼν Θήρα τούτου ἀπόγονος, καὶ

Theraeorum de Batto narratio; Grinus Therae insulae rex: Batus, ex Euphemi Argonautae posteris: oraculi Delphis a Grino

Laium quoque *dirae* dederant praecipitem, quibus illum Pelops devoverat ob raptum Chrysippum. Ἐρινυῶν Oedipi *diras* vocant Tragici, Aesch. S. c. Theb. 70. Sophocl. Oed. in Col. 1294 (1434 Br.). Eurip. Phoeniss. 627. Ad formam Οἰδιπόδεω conf. Matth. Gr. Gr. pag. 196. Ἐρινύων ex uno Florentino dedi cum Gaisf. pro vulg. Ἐρινύων. Conf. Blomfield. in Glossar. ad Aeschyl. Prometh. 53 p. 83 Lips. Apud Apollonium Rhodium quotquot locis reperitur vocula (conf. pag. 234 Ind. Wellauer.), in iis quatuor plerumque aut quinque libri eam per unam literam *v* afferunt.

καὶ μετὰ τοῦτο ὑπέμεινε τῶντὸ τοῦτο καὶ ἐν Θήρῃ κ. τ. λ.] Comma post verba μετὰ τοῦτο vulgo positum Schweigh. delevit, maiorem collocans distinctionem post ὑπέμεινε et post τῶντὸ τοῦτο inserens *συνέβη* Reiskii ex coniectura; quam vocem denuo eiecerunt Gaisf. et Matth. Equidem omni fere in his verbis quae ponitur distinctione sublata, sic fere h. l. intelligo: *Ac postea hoc idem remansit* (quod scil. Spartae re-

manserat, ut liberi superstites manerent parentibus nec morte consumerentur) *etiam eorum posteris, in Thera qui consederant.*

Cap. CL.

Γρῖνος ὁ Αἰσανίου, ἐὼν κ. τ. λ.] C. O. Müller. Orchomen. p. 341 de hac re disputans cum Herodoteis conferri vult Pind. Pyth. IV, 462. Schol. Pind. ad Pyth. IV, 10. Spanhem. ad Callimach. in Apollin. 65. 74, additque Polymnesti nomen tanquam victoris reperiri in Cyrene Ol. LXXXI. — Qui Grinus quod βασιλεύων Θήρης τῆς νήσου mox dicitur, indicio est, Therae illius, qui coloniae fuerat dux, posteros regiam sibi retinuisse dignitatem, qualem scil. in Dorum civitatibus obtinuisse novimus. Tu conf. Müller. l. l. pag. 337. Unde etiam hoc, opinor, repetendum, quod Delphos hecatomben ducit rex publice missus e civitate sua ad Apollinem Dorum patrium deum ac tutelarem, cuius utpote Ἀρχηγέτου sacra procul dubio etiam in Theram e Lacedaemone coloni adduxerant. De Apollinis sacris Thera in insula cf. idem Müller. l. l. p. 328 seq.

consulti clreiter
a. 648 respon-
sum: Libya tum
Graecis ignota.

βασιλεύων Θήρης τῆς νήσου, ἀπίκετο ἐς Δελφοὺς, 90
ἄγων ἀπὸ τῆς πόλιος ἑκατόμβην· εἶποντο δὲ οἱ καὶ
ἄλλοι τῶν πολιητέων, καὶ δὴ καὶ Βάττος ὁ Πολυ- 347
3 μνήστου, ἐὼν γένος Εὐφημίδης τῶν Μινυέων. Χρω-
μένῳ δὲ τῷ Γρίνῳ τῷ βασιλείῃ τῶν Θηραίων περὶ
ἄλλων, χρᾶ ἢ Πυθίῃ „κίξειν ἐν Λιβύῃ πόλιν.“ 95

ἐὼν γένος Εὐφημίδης τῶν
Μινυέων] i. e. qui genere *Euphemida* fuit, s. e posteris *Euphemii*, unius e *Minyis*. Plerique codd. *Εὐθυμίδης*, unus *Vindobon. Εὐθυμίδης*. Quod nunc vulgo legitur *Εὐφημίδης*, e palmaria fluxit emendatione *Palmerii* (*Exercitt. pag. 23*), *Simsono* (*Chron. ad Ann. 3389*), *Bouherio* (*Diss. Herod. 12*), *Larchero*, *Müllero* (*Orchomen. p. 341*), *Thrigio* (*Hist. Cyren. p. 38*), aliis, probata. Fertur enim inter Iasonis socios *Minyas Euphemus*, teste *Pindaro Pyth. IV, 455*, ubi vid. *Schol. coll. Spanhem. ad Callinach. in Apoll. 75* et *Burm. in Catalog. Argonaut. s. v. Add. Boeckh. ad Pind. Pyth. IV pag. 265*. Cuius *Euphemii* compressu gravida facta *Lemnia puella* cum *Batti* progenitorem partu edidisset, iure hic *Battus* dicitur *Euphemida*. Ac *Larcherum*, quod omnes *Argonautas* vocatos fuisse *Minyas* [conf. citat. ad *IV, 150*] contendit, ita ut *Herodotus* voce τῶν Μινυέων adiecta eum simpliciter *Argonautam* indicare voluerit, missum faciamus; hoc vero teneamus, posthac quoque in *Cyrene* floruisse videri hanc gentem, si quidem plures *Euphemii* nomine insignes

viri ibi per insequentes aetates occurrant, teste *C. O. Müllero l. l.*

χρωμένῳ δὲ τῷ Γρίνῳ — χρᾶ ἢ Πυθίῃ] i. e. *sciscitanti Grino* — oraculum edixit *Pythia*. Ut enim verbum χρᾶν valet responsum dare oraculum *sciscitantibus* (cf. *VII, 220 coll. IV, 155*), ita χρῆσθαι est *sciscitari, consulere oraculum* ut *I, 45. 85. IV, 151. 155. 157. 163* (ubi vid. nott.). *V, 82.*

κίξειν ἐν Λιβύῃ πόλιν] *Libyam* ab *Apolline* monstratam fuisse haud mirabimur, ait *Thrige l. l. pag. 51*, si hanc regionem ob eximiam ubertatem iam ab *Homero* (*Od. IV, 85 — 89*) laudatam nec *Graecis* reliquis *Batti* tempore plane incognitam fuisse reputemus. Qui idem pag. 104 seqq. veterum scriptorum testimonia laudesque de hac regione collegit, quam amoenissimam atque in regionibus caeteroqui desertis atque aridis fertilissimam ob aquarum copiam aerisque salubritatem veteres dilaudarunt; inque his praecipue *Pindarus* ac *Theophrastus*, ut sane intelligamus cur eo potissimum deduxerint *coloniam* vel potius ducere iussi sint ab *Apolline*. Nec magis mirabimur *Libyam* ab oraculo praedicari *πολυήρατον IV, 159.*

40 ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων· „Εγὼ μὲν, ὦναξ, πρεσβύτερος τε ἤδη εἰμὶ, καὶ βαρὺς ἀείρεσθαι· σὺ δὲ τινα τῶνδε τῶν νεωτέρων κέλευε ταῦτα ποιέειν.“ ἅμα τε ἔλεγε ταῦτα, καὶ ἐδείκνυε ἐς τὸν Βάττον. τότε 5 μὲν τοσαῦτα. μετὰ δὲ ἀπελθόντες, ἀλογίην εἶχον τοῦ χρηστηρίου, οὔτε Λιβύην εἰδότες ὄκου γῆς εἴη, 1 οὔτε τολυμῶντες ἐς ἀφανὲς χρῆμα ἀποστέλλειν ἀποι-
 151 κίην. Ἐπτά δὲ ἐτέων μετὰ ταῦτα οὐκ ἔε τὴν Θή-

Pluviae inops
Thera VII an-

Hoc vero miramur, quae regio tot tantisque laudibus scriptorum veterum unanimi fere celebratur consensu, eam quarto post Chr. n. saeculo in miserandam fuisse redactam conditionem, teste Synesio itemque sexti saeculi scriptore Procopio. At qui nostra aetate prae reliquis accuratius hanc regionem perillustravit, is et ipse pulcherrimam testatur se vidisse regionem, montibus, vallibus, salibus distinctam, arboribus plantisque abundantem et fontibus bene irriguam; ut si soli optimi iam ulla accederet cultura, colonis ex Europa illuc deductis, haud desperandum, fore ut pristinam ubertatem ac felicitatem tractus ille recuperaret. Conf. Thrice l. l. p. 112, et quae ex Della Cellae diario potissimum protulit Ritter. Erdk. I p. 924. 936 seqq. 943 seq. — In seqq. verba βαρὺς ἀείρεσθαι Larcher. reddit: *courbé sous le poids des ans*; Schweigh. : *gravis ad maius quiddam molendum*, hoc adiciens ἀείρεσθαι explicari posse: *loco se movere* (coll. IX, 52, ubi ἀερωθέντες idem fere quod κινηθέντες), ut sane hic fere totius loci esset

sensus: „Ego quidem provectior iam sum aetate indeque minus aptus (gravis), qui loco me moveam ad iter suscipiendum coloniamve condendam.“ Ac dudum monuerat Wesseling. haec verba ad senii incommoda spectare, quibus *difficulter* ille *erigebatur*. Idem Hesych. excitat [I p. 108, ubi ἀείρομαι· ἄνω ἀίρομαι] et de voce βαρὺς Sophocl. Trachin. 235. Oedip. Colon. 871, ubi recte exponunt *pressum, gravatum*. Vid. Döderlein. ad h. l. p. 446.

κέλευε ταῦτα ποιέειν] Ita cum recentt. edd. exhibui pro κέλευε ποιέειν τὰδε. In seqq. ad usum particularum ἅμα τε — καὶ conf. I, 112. III, 135 ibiq. nott. Verba ἀλογίην εἶχον τοῦ χρηστηρίου (i. e. nullam oraculi rationem habuerunt) citat Thomas Mag. s. v. ἀλογ. pag. 38. Tu cf. nott. ad II, 141. Ad verba ἀποστέλλειν ἀποικίην cf. nott. ad IV, 147.

Cap. CLI.

Ἐπτά δὲ ἐτέων] i. e. *intra septem annorum spatium*, s. *septem proximis annis*. Tu vid. Matth. Gr. Gr. §. 377, 2 b. et ad verba οὐκ ἔε Herod. II, 10. IV, 50 ibique nott.

nos: Corobii Cretensis ductu exploratores missi a. 640, Plateam insulam tenent, et relicto ibi Corobio ad suos renuntiant.

ρην· ἐν τοῖσι τὰ δένδρεα πάντα σφι τὰ ἐν τῇ νήσῳ,
 2 πλὴν ἐνὸς, ἐξανάνθη. χρωμένοισι δὲ τοῖσι Θηραίοισι 5
 προέφερε ἡ Πυθίη τὴν ἐς Λιβύην ἀποικίην. ἐπεὶ τε
 δὲ κακοῦ οὐδὲν ἦν σφι μῆχος, πέμπουσι ἐς Κρή-
 την ἀγγέλους, διζημένους εἴ τις Κρητῶν ἢ μετοί-
 3 κων ἀπιγμένος εἴη ἐς Λιβύην. περιπλανώμενοι δὲ
 αὐτὴν οὔτοι, ἀπίκοντο καὶ ἐς Ἴτανον πόλιν· ἐν 10
 ταύτῃ δὲ συμμίσγουσι ἀνδρὶ πορφυρεῖ, τῷ οὔνομα
 ἔην Κορῳβίος· ὃς ἔφη ὑπ' ἀνέμων ἀπενειχθεὶς ἀπι-
 κέσθαι ἐς Λιβύην, καὶ Λιβύης ἐς Πλατείαν νήσον.

προέφερε ἡ Πυθίη τὴν ἐς
 Λιβύην ἀποικίην] i. e. expro-
 bravit Pythia, quod in Libyam
 coloniam non duxerint. De ver-
 bo προφέρειν conf. nott. ad I,
 3 coll. Homer. II. III, 64. —
 Ad vocem μῆχος in seqq. conf.
 II, 181 ibique nott.

ἐς Ἴτανον πόλιν] Praeter
 Stephanum Byz. ac Ptolemaeum
 (qui Hierapytnam haud memo-
 rat) nulla quantum scio urbis
 mentio, cuius plures adhuc sus-
 persunt numi, unde satis amplam
 olim fuisse urbem colligas; quae
 eadem atque Hierapytna fuisse
 videtur Mannert. VIII p. 709,
 altero nomine deducto a promon-
 torio Itano non valde hinc remoto,
 in orientali Cretae orā, ubi nunc
 locus Palaeocastro. Ad Punicam
 urbis originem haud scio an referri
 possint numi, qui humanam ostendunt
 figuram, in piscinam quae exeat
 caudam, diis Syriacis prorsus
 similem, teste Hoeck. Cret. I p. 17
 seqq., qui ob Herodoti locum purpurae
 fabricam commerciumque hac in urbe
 fuisse suspicatur. — In seqq. ad

verbum συμμίσγειν adhib. nott.
 ad II, 63 et ad vocem ἀπενειχθεὶς
 nott. ad IV, 103, ἀνήρ πορφυρεὺς
 (ut III, 42 ἀνήρ ἀλιεὺς coll. III,
 125, ubi num recte interpunctionem
 mutarim, adhuc quaerendum esse
 existimo. Namque Pausanias, in
 talibus presse Herodoti vestigia
 legens I, 13, 8 dixit ἀνήρ ποιητής;
 ubi conferunt Wunderlich. in Add.
 ad Aeschin. c. Ctesiph. p. 224), dicitur
 purpurarius, qui purpurae s. muricis
 capiendae exercet artem, ut apud
 Aelian. H. A. VII, 34. Vid. Stephan.
 Thes. L. Gr. T. VI pag. 7870 ed. Angl.
 Atque hac ipsa opportunitate factum
 esse videtur Italo interpreti; ut
 Corobius piscaturam exercens
 ventis in Libyam delatus fuerit.

ἐς Πλατείαν νήσον] Πλατείαν
 Mediceus, Florentinus, alii. In
 aliis quibusdam exstat Πλαταίαν,
 quae eadem lectionis varietas IV,
 156. 169. Apud Scylac. §. 107 (T. I
 pag. 308 Gail.) invenias Πλατεῖαι
 itemque apud Steph. Byz., qui
 idem alio loco affert Πλατεῖα,

- 4 μισθῶ δὲ τοῦτον πείσαντες ἤγον ἐς Θήρην. ἐκ δὲ Θή-
 ρης ἔπλεον κατάσκοποι ἄνδρες τὰ πρῶτα, οὐ πολλοί. 15
 κατηρησαμένον δὲ τοῦ Κορωβίου ἐς τὴν νῆσον ταύ-
 την δὴ τὴν Πλατέαν, τὸν μὲν Κορωβίον λείπουσι,
 σιτία καταλιπόντες ὅσων δὴ μηνῶν· αὐτοὶ δὲ ἔπλεον
 τὴν ταχίστην ἀπαγγελέοντες Θηραίοισι περὶ τῆς νῆ- 20
152 σου. Ἀποδημεόντων δὲ τούτων πλέω χρόνον τοῦ συγ-
 κειμένου τὸν Κορωβίον ἐπέλιπε τὰ πάντα. μετὰ δὲ
 νηὺς Σαμίη, τῆς ναύκληρος ἔην Κωλαῖος, πλέουσα ἐπ'
 2 Αἰγύπτου, ἀπηρείχθη ἐς τὴν Πλατέαν ταύτην. πυθό-
 μενοι δὲ οἱ Σάμιοι παρὰ τοῦ Κορωβίου τὸν πάντα 25
 3 λόγον, σιτία οἱ ἐνιαυτοῦ καταλείπουσι. αὐτοὶ δὲ ἀνα-
 χθέντες ἐκ τῆς νήσου, καὶ γλιχόμενοι Αἰγύπτου,
 ἔπλεον, ἀποφερόμενοι ἀπηλιώτη ἀνέμῳ· καὶ, οὐ
 γὰρ ἀνίει τὸ πνεῦμα, Ἡρακλέας στῆλας διεκπερη-
 σαντες, ἀπίκοντο ἐς Ταρτησσὸν, θείῃ πομπῇ χρεώ- 30

Samia navis Ae-
 gyptum petens,
 in Plateam ap-
 pulsa Corobium
 a fame liberat:
 vento abripitur
 ultra columnas
 Hercules: Tar-
 tessus empo-
 rium: [I, 163]
 Sostratus Aegī-
 neta Graecorum
 ditissimus: ahe-
 num a Samiis ex
 quaestus decima
 Iunoni oblatum.

ut sane quo iure Πλατέαν ve-
 ram pronuntiet scripturam Man-
 nert. X, 2 p. 39, non exputem.
 Ipsa insula non procul a Libyca
 ora Giligammarum sita esse fer-
 tur, nunc cognita nomine Bom-
 ba, in sinu, qui idem hinc tu-
 lerit nomen. Ubi receptaculum
 transfugarum praedonumque
 asylum. Tu conf. Schlichthorst.
 l. l. pag. 123. Rennel. p. 653.
 Ritter. Erdk. I p. 954. Man-
 nert. l. l. Pach. Voyage dans
 la Marmarique etc. pag. 52.
 Thrige Hist. Cyren. pag. 69
 nott. Quibus Cr. addit Tafel.
 Dilucid. Findaricc. Specim. I
 (ad Pythior. V, 112 — 122) p.
 21 seq. — Ad verba ὅσων δὴ
 μηνῶν conf. Matth. Gr. Gr.
 pag. 909.

Cap. CLII.

ἐπέλιπε] Conf. III, 108 ibi-

que citata. Ad verbum γλιχό-
 μενοι conf. nott. ad II, 102 et
 ad verba οὐ γὰρ ἀνίει τὸ πνεῦ-
 μα nott. ad IV, 28. De *apeliote*
 monuimus ad IV, 22. De *Tar-
 tessu* conf. quae ad I, 163 ad-
 scripsimus. Miot, Gallus inter-
 pres hic cogitat de loco, cui
 nunc nomen *San Lucar de Ba-
 rameda* ad Guadalquiviri s.
 Baetis fluvii ostia. Quae se-
 quuntur verba θείῃ πομπῇ
 χρεώμενοι, attigimus supra in
 nott. ad III, 77. Add. Aristid.
 I pag. 181: πέμπουσι θείῃ
 πομπῇ γῆν ἐπὶ πᾶσαν ἀφορ-
 μὰς τοῦ βίου. — Quibus fab-
 ulis arctam censet C. O. Müll-
 ler. Orchomen. p. 342 fundari
 amicitiam, quae olim Samiis
 cum Thera atque Cyrene inter-
 cesserit et quae posthac potissi-
 mum sub Arcesilao III fuerit
 probata. Cf. IV, 162.

4μενοι. τὸ δὲ ἐμπόριον τοῦτο ἦν ἀκήρατον τοῦτο 348
τὸν χρόνον· ὥστε ἀπονοστήσαντες οὗτοι ὀπίσω, μέγιστα δὴ Ἑλλήνων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἀτρεκίην ἴδμεν,
ἐκ φορτίων ἐκέρδησαν, μετὰ γε Σώστρατον τὸν Λαο-
δάμαντος, Αἰγινήτην· τούτῳ γὰρ οὐκ οἶά τε ἔστι 35
5 ἐξίσαι ἄλλον. οἱ δὲ Σάμιοι τὴν δεκάτην τῶν ἐπι-
κερδίων ἐξελούντες, ἕξ τάλαντα, ἐποιήσαντο χαλ-

ἦν ἀκήρατον] Vertit Schwgh. :
„erat ea tempestate intactum
hoc emporium,“ in Lex. Herod.
vocem ἀκήρατον exponens in-
tactum, illibatum, nondum fre-
quentatum mercatoribus (empo-
rium). Nec aliter accepit Lar-
cher. minime ea, quae I, 163
de Phocaeensibus, primi qui
Tartessum Graecis indicarint,
traduntur hisce adversari statu-
ens. Quam in eandem senten-
tiam Lange: „Diese Han-
delsstätte aber war noch neu und
unbesucht zu der Zeit;“ item-
que Italus interpres: „tale em-
porio era allora intatto.“ Nec
sane repugnant quae sequuntur
verba, quamquam ἀκήρατον
num dici possit emporium non-
dum frequentatum, velim equi-
dem edoceri. Substituit San-
crofti liber ἀπειρατον, i. e. in-
tentatum. (Graecis scil., cum
antea Phoenicibus solis esset
cognitum), quod ipsum vel po-
tius ἀπειρητον si plures ferrent
libri (nisi pro glossemate ha-
bendum) haud displiceret Val-
ckenaerio, quo monente ἀκή-
ρατον dicitur purum atque in-
taminatum eodem modo quo ἀκέρ-
αιοι de urbibus ac regionibus
integris, hostili ferro nondum
violatis apud Herod. III, 146.

Thucyd. II, 18. Quae si teneamus, haud scio an eum in modum intelligere liceat hunc locum: hoc vero emporium integrum adhuc stetit illo tempore; ut Herodoti aetate dirutum fere nec ullo modo amplius existitis credas. — Ad locutionem ἀπονοστήσαντες ὀπίσω conf. nott. ad III, 16.

τῶν ἡμεῖς ἀτρεκίην ἴδμεν] i. e. quorum certior ad nos pervenit notitia. Simili modo ἀτρεκίη VI, 1. Pro ἴδμεν Codd. omnes ἴσμεν; quam eandem formam aliquot libri praebent I, 178. IV, 197, alienam illam quidem ab Herodoto. Verba sequentia μετὰ γε Σώστρατον κ. τ. λ. hinc affert Eustath. ad Dionys. Perieg. 511. Hoc vero ad omnem teneri velim narrationem, Aeginetas aequae ac Samios antiquo potissimum aevo inter Graecos excelluisse re navali, mercatura, magnisque hinc acquisitis opibus. De quo conf. nott. ad III, 59. 60. 139.

ἐπικερδίων] Ita cum recentt. edd. rescripsi pro ἐπικερδέων; quod praeter Portum, qui a voce ἐπικερδές derivat, retinuit quoque Matth. Pro ἐποιήσαντο (i. e. faciendum curarunt) duo libri ἐποίησαν. Ad χαλκήϊον

κήιον, κρητήρος Ἀργολικοῦ τρόπον· περίξ δὲ αὐτοῦ γρυπῶν κεφαλαὶ πρόκροσσοί εἰσι· καὶ ἀνέθηκται ἐς τὸ Ἴηραιον, ὑποστήσαντες αὐτῷ τρεῖς χαλκίους κολοσσούς ἐπιπαγήχας, τοῖσι γούνασι ἐρη-⁴⁰θρησμένους. Κυρηναίοισι δὲ καὶ Θηραίοισι ἐς Σα-

cf. IV, 81. De *Argolicis crateribus* mihi plura non constant. Inter alia poculorum genera commemorat C. O. Müller. Handb. d. Archaeolog. p. 356, 4. Antiphanes poeta inter ea, quae singulis civitatibus propria sunt, recenset quoque *Argivos lebetes*, teste Athen. I, 21 (49) p. 27 D. *Cylices Argivae* apud eundem Athenaeum XI p. 480 C. memorantur ἐπίσημοι. Tu cf. Panofka Recherches sur les noms de vases etc. (Paris 1829) p. 19. 50.

περίξ δὲ αὐτοῦ] Duo libri αὐτό. Sed. vid. nott. ad IV, 15.

γρυπῶν κεφαλαὶ πρόκροσσοί εἰσι] Voculam οἱ post κεφαλαὶ vulgo insertam cum Schweigh. et Gaisf. abieci; quippe quo pronomine minime indiget oratio. Ipsa verba sic interpretatur Wesselingius: *gryphum capita prominentia*, in extrema, opinor, poculi ora, ornatus causa addita. Et sane obscurior h. l. vox πρόκροσσοι, ad quam illustrandam vix valebit VII, 188, ubi naves πρόκροσσοι. Conf. Stephan. Thes. L. Gr. T. IV p. 5363 ed. Angl. Propius forsitan huc spectat vox κρόσσαι II, 125, ubi vid. nott. p. 774 seq. Larcherus reddit *l'un vis à vis de l'autre*; nec aliter fere vernaculus interpres: *Rund um denselben waren Greifenköpfe, einer dem andern gegenüber*.

Nec aliter denique Italus: *al torno al quale vi sono prominenti teste di grifi le une rivolte alle altre*. Mihi magis arridet Wesselingii ratio; alia enim eaque meliora afferre non habeo. Ac perspicui poterit hoc ex loco, quam mature Graecorum in operibus gryphi ornamenti causa fuerint adhibiti, ut sane dudum antea ipsa de Gryphis fabula ad eos deducta videri debeat. Tu conf. Völcker. Myth. Geogr. I p. 184 seq. De *Heraeo* diximus ad III, 60.

τοῖσι γούνασι ἐρηθρησμένους] i. e. *genubus innixos*. Nimirum hi colossi genubus innixi basin efficiebant s. ὑποκρητηρίδιον (conf. I, 25 ibiq. nott.), quae craterem sustineret. Ne mireris tale artis opus: nam Sami in insula mature iam floruit artificum schola, ad quam Rhoecus, Telecles, Theodorus, alii, pertinent indeque etiam Croeso magnum argenteum crater a Theodoro circa Olymp. LVIII elaboratum esse legimus I, 51, ubi vid. nott. Hic vero crater quo tempore probabiliter fuerit elaboratus si quaeras, hoc ad Olympiadem XXXVII, referendum, si Samios ex Tartesso rediisse circa hanc Olympiadem statuas cum C. O. Müller. Handb. d. Archaeolog. p. 38. Et sane hoc

153

Theraci colonos
in Plateam dua-
bus navibus cum
Batto mittunt.

μίους ἀπὸ τούτου τοῦ ἔργου πρῶτα φιλῖαι μεγάλα
συνεκρήθησαν. Οἱ δὲ Θηραῖοι, ἐπεὶ τε τὸν Κορω-
βιον λιπόντες ἐν τῇ νήσῳ, ἀπίκοντο ἐς τὴν Θή-
ρην, ἀπήγγελον ὧς σφι εἶη νῆσος ἐπὶ Λιβύῃ ἐκτι- 45
2 σμένη. Θηραίοισι δὲ ἕαδε ἀδελφεόν τε ἀπ' ἀδελ-
φροῦ πέμπειν, πάλω λαχόντα· καὶ ἀπὸ τῶν χώρων
ἀπάντων, ἐπὶ ἑόντων, ἀνδρας· εἶναι δὲ σφρων

ex Herodoti verbis apparet, craterem confectum esse, quo tempore Heraeum exstructum iam fuit. De quo diximus ad III, 60 coll. ad III, 41. Thiersch. (a Cr. laudatus) Epoch. d. bild. Kunst p. 186 seq. 190 seq. ed. alter. Larchero auctore (Tab. Chronol. p. 606) Colaei navigatio ad Olymp. XXXIV, 4 s. 640 a. Chr. n. refertur; unde sequitur, crateris opus Olympiadae XXXV adscribendum esse; quo tempore, nimirum vel ante Olymp. XL, Samiorum res floruisse novimus; cf. nott. ad III, 39. 139. — Quibus haec addit Cr.: „Viscontius in explicando puteo a tribus Silenis sustento nostri loci admonet in Museo Pio Clementino. Cf. Stuart. Antiqq. Athen. Ed. nov. I p. 491 vers. German. Darmst.“

συνεκρήθησαν] „In coalitis et consociatis artissime animis illud valet. Conf. Stob. Serm. XXVIII pag. 197 [I pag. 443 Gaisf.]. Philostr. V. Soph. II, 2 pag. 566.“ Wessel. Addit Schweigh. Porson. ad Euripid. Med. 136, quo observante φιλῖαι κέκρωται oramino valet: amicitia intercessit, inita, quasi mixta est. Tu cf. etiam Herod.

VII, 151. Cr. conferri vult, quae ad Plotin. Enn. I Lib. VI c. 7 p. 56 A. ed. Basil. annotata sint.

Cap. CLIII.

Θηραίοισι δὲ ἕαδε] ἕαδε IV, 145. 201. Ad verba πάλω λαχόντα conf. IV, 94 ibiq. nott. Plateam insulam a Batto Theracisque conditam Larcher. I. I. refert ad Olymp. XXXV, 2 s. 639 a Chr. n. Add. C. O. Müller. Orchomen. pag. 344.

καὶ ἀπὸ τῶν χώρων ἀπάντων, ἐπὶ ἑόντων] Sancrofti liber offert χωρέων et εουσέων, quod praeferret Wesseling, si itidem exstaret ἀπασέων. Vulgatum nos cum Schweigh. et Gaisf. retinimus, cum intelligantur vicī s. tribus, quarum septem per insulam Theram fuerint; quem numerum septenarium in omnibus Boeotorum coloniis praevaluisse Boeatisque quasi proprium fuisse, ad Apollinis sacra (ad sidera planetasque opinor) spectantem contendit C. O. Müller. I. I. pag. 337 coll. 221. Equidem ex his septem vicis urbem sive πόλιν, quam supra IV, 150 Noster commemorat, constitisse putem. Et urbis amplae rudera in hac insula se vidisse testantur plures recentioris aetatis peregrinato-

καὶ ἡγεμόνα καὶ βασιλέα Βάττον. οὕτω δὴ στέλλουσι δύο πεντηκοντέρους ἐς τὴν Πλατείαν. 50

154

Ταῦτα δὲ Θηραῖοι λέγουσι· τὰ δ' ἐπίλοιπα τοῦ λόγου συμφέρονται ἤδη Θηραῖοι Κυρηναίοισι. Κυρηναῖοι γὰρ τὰ περὶ Βάττον οὐδαμῶς ὁμολογέουσι 2 Θηραίοισι. λέγουσι γὰρ οὕτω· ἔστι τῆς Κρήτης Ἄξος πόλις, ἐν τῇ ἐγένετο Ἐτέαρχος βασιλεύς· ὃς ἐπὶ θυγατρὶ ἀμήτορι, τῇ οὖνομα ἦν Φρονίμη, ἐπὶ 55 3 ταύτῃ ἔγημε ἄλλην γυναῖκα. ἣ δὲ ἐπεσελθοῦσα ἐδικαίειν εἶναι καὶ τῷ ἔργῳ μητρονὴ τῇ Φρονίμη, παρέχουσά τε κακὰ, καὶ πᾶν ἐπ' αὐτῇ μηχανωμένη·

Cyrenaeorum de Batto narratio: Etearchus Axi rex in Creta: eius filia Phronima quomodo in Theram venerit.

res, quorum testimonia adducit Thrice Hist. Cyren. pag. 35. — Mox cum recentt. edd. scripsi καὶ ἡγεμόνα καὶ βασιλέα, quae vulgo, melioribus libris inuitis, legebantur inverso ordine.

οὕτω δὴ στέλλουσι δύο πεντηκοντέρους] i. e. duas naves penteconteros mittunt. Cf. nott. ad III, 52. Unam modo navem illos implevisse scribit Iustinus XIII, 7.

Cap. CLIV.

συμφέρονται] Conf. nott. ad IV, 13.

ἔστι τῆς Κρήτης Ἄξος πόλις] „Epicum initium; conf. Odyss. XIX, 172 et Krüger. ad Dionys. Halic. Historiograph. p. 85.“ Cr. — Apud Stephan. Byz. pag. 601 commemoratur Cretae urbs Ὀαξος, quod nomen fuere qui a loco praecipiti derivarent, cum teste eodem Stephano, eiusmodi loca praecipitia vocent ἄξους. Quod non fugit Wesselingium quaerentem, num eadem sit urbs atque Σαξός, cuius aliquot supersint numi. Oaxidem tellurem memorat

HERODOT. II.

Apollon. Rhod. I, 1131 coll.

Serv. ad Virgil. Eclog. I, 66.

Alia quod nulla inveniatur oppidi mentio, id inde repetit

Mannert. VIII p. 726, quod ad

Eleuthernae ditionem probabiliter

pertinuerit non procul ab

ea ipsa urbe prope fluvium

Oaxem, qui Mannerto idem esse

videtur atque Petrea occidentem

versus ab urbe Retimo decurrens.

ὃς ἐπὶ θυγατρὶ — ἐπὶ ταύτῃ ἔγημε] i. e. qui quum filiam

haberet matre orbatam, alteras

iniit nuptias, sive, ut Valla

reddidit: „amissa uxore, induxit

filiae novercam.“ Ubi de prae-

positionis ἐπὶ significatione lau-

dasse sufficiat Matthiae. Gr. Gr.

pag. 1166. Ac similis prae-

positionis vis in verbo subsequenti

ἐπεσελθοῦσα. De pronome

demonstrativo repetito conf. IV,

122, ne plura. Nomina Phro-

nimes ac Themisonis allegorica

esse contendit C. O. Müller.

Orchomen. pag. 342.

πᾶν ἐπ' αὐτῇ μηχανωμένη]

i. e. quidvis adversus illam mo-

liens. Nec aliter ἐπὶ cum dativo

καὶ τέλος, μαχλοσύνην ἐπενείκασά οἱ, πείθει τὸν 60
 4 ἄνδρα ταῦτα ἔχειν οὕτω. ὁ δὲ, ἀναγνώσθεις ὑπὸ
 τῆς γυναικὸς, ἔργον οὐκ ὅσιον ἐμχανᾶτο ἐπὶ τῇ
 θυγατρὶ. ἦν γὰρ δὴ Θεμισών, ἀνὴρ Θηραῖος ἔμ-
 πορος, ἐν τῇ Ἀξῶ· τοῦτον ὁ Ἐτέαρχος παραλα-
 βὼν ἐπὶ ξείνια, ἔξορκῶ, ἧ μὲν οἱ διηκονήσειν ὅ τι
 5 ἂν δεηθῆ. ἐπεὶ τε δὲ ἔξορκώσε, ἀγαγὼν οἱ παρα- 65
 6 διδοῖ τὴν ἑωυτοῦ θυγατέρα, καὶ ταύτην ἐκέλευε κα-
 6 ταποντῶσαι ἀπαγαρόντα. ὁ δὲ Θεμισών, περιημε- 349
 κτήσας τῇ ἀπάτῃ τοῦ ὄρκου, καὶ διαλυσάμενος τὴν
 7 ξεινίην, ἐπόλεε τοιάδε. παραλαβὼν τὴν παῖδα ἀπέ-70

in loco simillimo VI, 88 et in
 proxime seqq. Tu conf. nott.
 ad IV, 80, et ad locutionem
 ipsam πᾶν μηχανᾶσθαι Plato-
 nicam formulam πάντα ποιεῖν
 in Phaedon. p. 114 C. (ubi vid.
 Heindorf. pag. 249). Apolog.
 Socr. cap. 29 pag. 38 D. ibiq.
 interprett. Monk. ad Euripid.
 Hippol. 284. Nec multum dif-
 fert πᾶν τολμᾶν in Plutarch.
 Themistocl. 16.

μαχλοσύνην ἐπενείκασά οἱ]
 i. e. imprudiciæ crimen ei ubi
 intulit. Medicus ἐπενεγκούσα.
 At plerique scripti libri tuentur
 vulgatam itemque Eustath. ad
 Homer. II. p. 1183, 40 s. 1250,
 36. Ad ipsum verbum cf. IV,
 166. I, 68. 131 ibiq. nott.
 Apud Homer. II. XXIV, 30 in-
 venit vox μαχλοσύνη; quae
 cum senioris sit aetatis eadem-
 que de feminis nec de viris ad-
 hibebatur, omnem istum Homeri
 locum a posteriori manu inser-
 tum voluerunt. At γυναῖκες
 μαχλόταται iam apud Hesiod.
 Opp. et D. 584. Alia dabit

Heyne in Observv. ad Homeri
 locum T. VIII p. 593. — ἀνα-
 γνώσθεις est: persuasus ab
 uxore. Citat Suidas s. v. Tu
 conf. nott. ad I, 68.

ἐπὶ ξείνια] i. e. quem ut ho-
 spitem hospitali coena muneribus-
 que excepit. ξείνια haud pauci
 praebent libri; alii ξεινία. Ald.
 ξεινίη. Sed unum verum est
 ξείνια. Cf. II, 107 ibiq. nott.
 IX, 88 et quae nuperrime de
 hac formula disputavit Vömel
 in Programmate, quod prodiit
 Francof. 1831. 4. de locutione
 ἐπὶ ξείνια καλεῖν; in qua ξεί-
 νια unice ad munera hospitalia
 iis, quibuscum hospitium inea-
 tur, offerri solita pertinet, ita
 ut haud raro nihil aliud nisi
 convivium significet hospitale.
 Tu vid. ibid. potissimum pag. 8.
 — Ad ἔξορκῶ conf. III, 133
 ibiq. nott. et ad sequens ἧ μὲν
 Matth. Gr. Gr. §. 604 p. 1212
 coll. Gregor. Cor. de dialect.
 Ion. §. 62 pag. 471. Ad ver-
 bum περιημεκτήσας conf. nott.
 ad I, 44.

πλεε· ὡς δὲ ἐγένετο ἐν τῷ πελάγει, ἀποσιεύμενος
τὴν ἐξόρκωσιν τοῦ Ἐτεάρχου, σχοινοῖσιν αὐτὴν δια-
δήσας κατήκε ἐς τὸ πέλαγος, ἀνασπᾶσας δὲ ἀπῖκετο
ἐς τὴν Θήρην. Ἐνθεῦτεν δὲ τὴν Φρονίμην παρα-
λαβὼν Πολύμηστος, ἐὼν τῶν Θηραίων ἀνὴρ δόκι-
μος ἐπαλλακεύετο· χρόνου δὲ περιϋόντος ἐξεγένετό 75
οἱ πάϊς ἰσχνόφωνος καὶ τραυλὸς, τῷ οὖνομα ἐτέθη

Concubina Poly-
mesti facta, pa-
rit circiter a. 666
Battum: Battus,
Afrorum lingua
rex: Pythia bat-
to de balbutie
sua consulenti
quid responderit.

ἀποσιεύμενος τὴν ἐξόρκω-
σιν] i. e. quo se exsolveret iu-
risiurandi ab Etearcho impositi
religione. Ita interpretatur Val-
cken. Tu conf. IV, 203. I, 199
ibique citt.

Cap. CLV.

χρόνου δὲ περιϋόντος] i. e.
temporis decursu, ut II, 121.
133. Quod Is. Voss. adscripse-
rat προϋόντος (progressu tempo-
ris, ut VI, 36. VII, 197 sive
V, 58, ubi χρόνου προβαίνον-
τος), eo minime opus, quam-
vis neutrum ab Herodoti usu
abhorreat. — Iam ipsam fa-
mam, quam Cyrenaeis hand
ingratam copiosius retulit No-
ster, nonnihil mutatam ac bre-
viorē invenimus apud Pindar.
Pyth. IV et V; ubi consulantur
scholia Graeca. Aliam atque
Herodotus narrationem de co-
lonia Cyrenem deducta exhibet
Iustinus XIII, 7 coll. Pausan.
X, 15 §. 4. Schol. ad Calli-
mach. in Apollin. 65. 74; aliam
Meneclēs in Schol. ad Pind.
Pyth. IV, 10 (coll. Tzetz. ad
Lycophr. 886) atque Acesan-
der (ibid. ad init.). Quae omnia
accurate disquirens Thrige Hist.
Cyren. pag. 50 Herodoti nar-
rationem, Theraeis probatam,
ad verum proxime accedere sibi

videri monet, argumentis sub-
iectis, e quibus Herodoti nar-
rationem reliquis praestare ap-
pareat. Atque ibid. pag. 84 iis,
qui recentiori aetate de Cyrene
a Theraeis ac Spartanorum condi-
ta dubitarunt, veterum scripto-
rum haud pauca opponit testi-
monia, quibus Battum edoce-
mur Cyrenes fuisse conditorem
ipsiusque urbis originem The-
raeis, Spartanorum colonis,
adscribendam esse.

ἰσχνόφωνος καὶ τραυλὸς]
ἰσχνόφωνος omnes libri prae-
bent Herodotei; quod quum
idem fere valeat atque λεπτό-
φωνος (i. e. homo exili lingua
et gracili sono, qualis sane haud
quaquam fuit Battus, teste Iu-
stino, Pausania, Pindari scho-
liasta), qui vitio naturae
innato lingua in proferen-
dis animi sensis offendebat
atque haesitabat, quales di-
cuntur ἰσχνόφωνοι, si qui-
dem eorum praepeditur lingua,
ὅτι ἰσχονται τοῦ φωνεῖν, ut
loquitur Aristotel. Probl. XI, 35
coll. XI, 30. Atque id ipsum
ἰσχνόφωνος ita exponitur in
Glossa Sangerm.: τὸν μογιλά-
λον οὐκ ἐῶσι λέγειν, ἀλλ'
ἀπελαύνουσι Ἡρόδοτος ἰσχνό-
φωνον. Quare Wesselingio pla-

Βάττος, ὡς Θηραῖοί τε καὶ Κυρηναῖοι λέγουσι· ὡς μέντοι ἐγὼ δοκέω, ἄλλο τι· Βάττος δὲ μετωνομάσθη ἐπεὶ τε ἐς Λιβύην ἀπίκετο, ἀπὸ τε τοῦ χρησθηρίου τοῦ γενομένου ἐν Δελφοῦσι αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς τιμῆς τὴν ἔσχε, τὴν ἐπωνυμίην ποιεύμενος. 2 Λίβνες γὰρ βασιλέα Βάττον καλέουσι, καὶ τούτου

cuit Battum obligatione linguae laborasse primum et deinde linguae notis solutis loqui coepisse ex Iustin. XIII, 7. Neque tamen in Herodoti textu, in quo codd. nihil variant, quidquam mutari ille voluit; in quo eum secutus est Schweighaeuser, probante Thrig. l. l. pag. 41, modo ἰσχνόφωνος ea accipias notione, quā illud alterum ἰσχνόφωνος accipi volunt. Nec aliud quid videtur exprimi voce τραυλός ad meliorem vocis antecedentis intelligentiam, opinor, adiectā. Ac voce ἰσχνόφωνος eadem in re utuntur Heraclides Ponticus pag. 7 ed. Koeler., Herodotum ille, ut videtur, secutus, quapropter et ipse Koeler pag. 41 a lectione ἰσχνόφωνος apud Herodotum standum censet, Plutarchus De Pyth. Orac. pag. 405 B. Schol. ad Pindar. Pyth. IV init. Hesych. s. v. βατταρίζειν I p. 707 et 708. Suidas s. v. Βάττος et βατταρίζειν T. I p. 423.

Quae cum ita sint, nolui eundem ἰσχνόφωνος recipere, suadente quamvis Schneider. in Lex. Gr. s. v., ubi Gallorum huc refert verbum *bégayer*, cum τραυλίζειν sit *grasseyer*. Neque etiam in Herodoti loco multum interesse credam inter ἰσχνό-

φωνος atque τραυλός, quod utrumque ad unam eandem linguae vitium spectat, balbutiem dico ac blaesitatem, s. haesitationem linguae. Qui liberius haec ita reddidit C. O. Müller. Orchomen. pag. 343: „Dieser hatte eine kreischende und heisere Stimme,“ omnem famam de balbutie, quam migrationis tradunt fuisse causam, explicationem videri contendit, e simili sono vocum βάττος et βατταρίζειν confictam. Lange vernaculus interpres ita interpretatur: Der stotterte und stammelte.

ἄλλο τι] i. e. ob aliam quandam causam. Nimirum aliunde novimus Batto antea fuisse nomen *Aristotelis*. Conf. Schol. ad Pind. Pyth. IV, 104. V, 117, ad Callimach. in Apollin. 75, ubi vid. Spanhem. p. 128. Heraclid. Pontic. l. l. Add. C. O. Müller. Orchomen. p. 343 not. 2. Thrige Hist. Cyren. pag. 44 seq.

Λίβνες γὰρ βασιλέα Βάττον καλέουσι] Pertinet huc, ut videtur, Hesych. I p. 708. Βάττος· βασιλεύς, τύραννος Λίβνες· τραυλόφωνος, ἰσχνόφωνος. „Conf. Lexicon vocc. peregrin. in scriptoribus obviarum (in Stephani Thesaur. p. CCCXC seq.) in Βάττος.“ Cr.

εἵνεκα δοκέω θεσπίζουσαν τὴν Πυθίην καλέσαι μιν 85
 Λιβυκῇ γλώσσῃ, εἰδυῖαν ὡς βασιλεὺς ἔσται ἐν Λι-
 3 βύῃ. ἐπεὶ τε γὰρ ἠνδροδάτη οὗτος, ἦλθε ἐς Δελφούς
 περὶ τῆς φωνῆς· ἐπειρωτέοντι δέ οἱ χρῶ ἢ Πυ-
 θίῃ τάδε·

4 Βάττ', ἐπὶ φωνὴν ἦλθες· ἄναξ δέ σε Φοῖβος Ἀπόλλων 90
 ἐς Λιβύην πέμπει μηλοτρόφον οἰμιστήρα.

περὶ τῆς φωνῆς] Quia scil.
 ἰσχνόφωνος καὶ τραυλὸς erat,
 oraculum consuluit, quo pacto
 ab hoc linguae vitio possit liberari.
 — Quod sequitur oraculum
 iisdem exhibent verbis Schol. ad
 Pind. Pyth. IV, 10. 15. Tzetz.
 Chil. VI, 345 p. 361. At multo
 copiosius, novem versibus constans
 idem oraculum nunc exhibetur
 in Diodori Excerptt. Libri VII §. 15
 apud A. Mai. Scriptt. Vett. Nova
 Collect. T. II pag. 13. Spectant
 vero huc quoque Pindari verba
 Pyth. IV (59 seqq.), 105:

ὦ μέγαρ οὐὲ Πολυμνάστον, σὲ
 δ' ἐν τούτῳ λόγῳ
 χρησμοὺς ὄρθωσεν μελίσσας Δελ-
 φίδος ἀντομάτῳ κελιάδῳ·
 ἂ σε χαίρειν ἐς τοῖς ἀυδάσαισα
 πεπωμένον
 βασιλέ' ἀφανεν Κυράνα
 δυσθρόον φωνᾶς ἀνακρινόμενον
 ποιναὶ τίς ἔσται πρὸς θεῶν.

Βάττ', ἐπὶ φωνὴν ἦλθες] Battus (i. e. rex, ex eo sensu, quo vocem Βάττος e mente Herodoti Pythia elocuta est) vocis causa venisti; sciscitans scil. quo modo a linguae vitio possis liberari. — „Unde in Plutarch. II p. 405 B. p. 660 Wyttenb. corrigitur ἐπὶ τὴν φωνὴν παραγενομένου. Vid. Var. Lect. et not. crit. Wyttenbachii l. l.“ Cr.

ἐς Λιβύην — μηλοτρόφον οἰμιστήρα] Libya vocatur μηλοτρόφος, i. e. oves nutriens, ovibus dives; nec aliter μηλοτρόφος Ἀσίῃ apud Archiloch. fragm. 85 pag. 317. Quae eadem Libya θηροτρόφος cum appelletur apud Apollon. Rhod. IV, 1561, in Scholiis Parisiis affertur varia lectio μηλοτρόφος, quam tamen recentissimus editor reiecit ob Varron. Atacinum, qui Apollonium respiciens cecinerat, teste Philargyr. ad Virgil. Georg. III, 176: *feta feris Libye*. Quae eadem regio ovium quoque proventu pecorumque abundantia insignis praedicatur, ex quo fere tempore Graecis innotuit. Tu vide modo Homer. Odys. IV, 85, ubi Nitzsch. citat I. H. Voss. ad Virgil. Georg. III, 339 p. 609. II, 149 p. 331; Pindar. Pyth. IX, 10, ubi πολυμάλος καὶ πολυκαρποτάτη γῆδών. Plura dabit Thirge l. l. pag. 228, qui ovibus hanc regionem hodieque nobilitatam esse addit; nisi potius de capris quoque cogitandum, quas frequentiores et olim et nunc quoque per hos tractus fuisse asserit Pach. Voyage dans l. Marmar. pag. 243. 244.

5 ὥσπερ εἰ εἴποι Ἑλλάδι γλώσση χρωαμένη· „Ὡ βα-
 σιλεῦ, ἐπὶ φωνὴν ἦλθες.“ Ὁ δ' ἀμείβετο τοῖσδε·
 6 „Ὡ ἄναξ, ἐγὼ μὲν ἦλθον παρὰ σὲ χρησόμενος περὶ 95
 τῆς φωνῆς· σὺ δέ μοι ἄλλα ἀδύνατα χρῆς, κε-
 λεύων Λιβύην ἀποικίζειν· τέω δυνάμει; κοίη
 7 χειρὶ;“ Ταῦτα λέγων, οὐκ ἔπειθε ἄλλα οἱ χρῶν.
 ὡς δὲ κατὰ τὰντὰ ἐθέσπιξέ οἱ καὶ πρότερον, οἴχετο 350
 μεταξὺ ἀπολιπῶν ὁ Βάττος ἐς τὴν Θήρην. Μετὰ
 δὲ, αὐτῷ τε τούτῳ καὶ τοῖσι ἄλλοισι Θηραίοισι 1
 2 συνεφέρετο παλιγκότως. ἀγνοεῦντες δὲ τὰς συμφο-

156

Adversae res
 Theracorum:
 oraculi monitu
 Battum cum dua-
 bus navibus mit-

ὥσπερ εἰ εἴποι — ἦλθες] „Mea quidem opinione haec li-
 teratoris notam sapiunt margina-
 lem“ *Valcken*. Hinc uncis
 haec verba inclusit Reizius,
 quibus merito liberarunt recen-
 tissimi editores. Neque enim
 iusta suspicionis causa, si quid
 video. — In seqq. ad τέω cf.
 Matth. Gr. Gr. §. 152 p. 285.

ὡς δὲ κατὰ τὰντὰ ἐθέσπιξέ
 οἱ καὶ πρότερον] Ante καὶ vul-
 go insertum legitur ἦ, quod
 cum scripti libri ignorent (quod-
 que stare si debeat, e Struvii
 praecepto l. l. pag. 25, in τῇ
 mutandum), iure sustulerunt
 recentissimi editores. Neque
 enim opus addito pronomine,
 quod ut addi posse adeoque ad-
 ditum inveniri (v. c. IV, 109)
 minime nego, ita frequentius
 omitti idem contendo, ut libris
 invitis illud haudquaquam inse-
 rere liceat. Plurima exempla
 collegit Struve l. l. pag. 25. 26.
 In verbis proxime sequentibus
 equidem iungo οἴχετο ἀπολι-
 πῶν scil. τὴν Πυθίην ex eo
 usu verbi οἴχεσθαι satis neto,
 quo participium vulgo adiun-

ctum habet; vocem μεταξὺ ad
 antecedentia malim referre, hoc
 fere sensu: *dum illa* (Pythia)
respondebat, oraculum edebat,
celeriter discessit Theram. Nec
 aliter Wytttenbachium a Cr. ci-
 tatum, *Animadverss. ad Plut.*
Mor. II p. 1057 haec intellexisse
 video, ex antecedentibus sub-
 audientem *θεσπιζων interea*
dum haec vaticinaretur relin-
quens eum abiit. — De usu
 praepositionis ἐς τὴν Θήρην
 conf. Matth. Gr. Gr. p. 1143.

Cap. CLVI.

συνεφέρετο παλιγκότως] i. e.
denuo male cessit, denuo in ca-
lamitates inciderunt; ubi respi-
 citur ad ea, quae IV, 151 sunt
 dicta. Etenim haud infrequens
συνεφέρεσθαι impersonale ver-
 bum (*accidere, evenire*), cre-
 brius addito accusativo et infi-
 nitivo rei, quae accidisse nar-
 ratur (v. c. I, 9. II, 111, aut
 aliis locis, ubi eodem signifi-
 catu activum *συνεφέρειν* v. c.
 III, 129. VI, 23. 117. VII, 4.
 10. 117 etc.), vel adiuncto ad-
 verbio sive adiectivo, ut IV,
 157. VIII, 86 coll. VII, 8. V,

ρὰς οἱ Θηραῖοι, ἔπειπον ἐς Λελφοὺς περὶ τῶν
 παρῶντων κακῶν. ἣ δὲ Πυθίη σφι ἔχρησε συγκτί-
 ζουσι Βάττω Κυρήνην τῆς Λιβύης ἄμεινον προήξειν. 5
 3' Ἀπέστελλον μετὰ ταῦτα τὸν Βάττον οἱ Θηραῖοι δύο
 πεντηκοντέροισι. πλώσαντες δὲ ἐς τὴν Λιβύην οὐ-

tunt in coloniam:
 reversos aditu
 arcant: Platea
 inhabitatur a.
 610.

82. 114; ita ut sane adverbium
 παλιγνότως, cuius loco Schwgh.
 praeferret παλίγκοτα, si qui
 darent codices, nihil praebeat
 offensionis. Ipsam vocem πα-
 λίγκοτος, teste Wessel, illustrat
 Galen. ad Hippocrat. De Frac-
 tur. p. 547. Schweigh. conferri
 vult Foesii Oecon. Hippocr. voc.
 Παλίγκοτος, haec adiiciens:
 „Sunt παλίγκοτα παθήματα
 recrudescentes, denuo excande-
 scentes dolores. Et homo πα-
 λίγκοτος Aristoph. Pac. 389 di-
 citur, qui ἐξ ὑποστρωφῆς πά-
 λιν ὄργισθεις.“ Tu add. Theocrit.
 XXII, 58. Mosch. IV, 92.
 Quenam vero haec ipsa mala
 fuerint, quanam calamitates,
 in quas Theraei denuo incide-
 rint, Herodotus cum minime
 indicarit, leguntur nonnulla
 in Schol. Pindar. ad Pyth. IV,
 10 e Menele sumta: cives in
 duas factiones fuisse divisos
 Battumque, qui alteri parti
 praefuerit, proelio victum, eo
 adductum fuisse, ut terrā cederet;
 in quam nulla cum ipsi es-
 set reditus spes, oraculum con-
 sultuisse, quonam se iam con-
 verteret. Ubi quod h. l. legitur
 responsum ille tulit. Menelem
 sequitur Schol. ad Lycophron.
 Cassandr. 884 eamque ipsam
 veram coloniae condendae fuisse
 causam pronuntiat Raoul-Ro-

chette Histor. de l'établ. d. col-
 lon. Grecq. III pag. 260 seq.

συγκτίζουσι Βάττω Κυρή-
 νην τῆς Λιβύης ἄμεινον προή-
 ξειν] Dativus συγκτίζουσι, qui
 ad antecedens σφι refertur, non
 satis convenit formulae ἄμεινον
 προήξειν; quae cum accusati-
 vum sibi requirat, Reiskius
 coniecit συγκτίζοντας sive εἰ
 συγκτίζουσι, Schaeferus autem
 mutari voluit προήξειν in παρῶ-
 ξειν. Libri scripti ad unum
 omnes in vulgata lectione con-
 spirant, per sensus quandam
 structuram explicandā, ita ut
 auctor, cum ob praegressos da-
 tivos verbum debuisset ponere
 illis conveniens, v. c. ἄμεινον
 ἔσεσθαι s. συνοίσεσθαι (quod
 ipsum olim in textu fuisse sus-
 picatur Schweigh., in quem e
 marginali scholio irreperit
 προήσσειν), mox eorum oblitus,
 aliud eiusdem quidem significa-
 tionis, sed diversae structurae
 verbum posuerit, ἄμεινον
 προήσσειν, quod ipsum recur-
 rit IV, 157.

πλώσαντες δὲ] De hac for-
 ma conf. ad IV, 148 nott. In-
 de mox ἀπέπλων, coll. VI,
 116. VIII, 4, ubi unus liber
 ἀπέπλεον. Sic IV, 157 init.
 omnes codd. ἀπέπλεον, uno
 Sancrofti libro excepto, in quo
 legitur ἀπέπλων. At mox omnes

τοι, οὐ γὰρ εἶχον ὅ τι ποιέωσι ἄλλο, ὀπίσω ἀπαλ-
 4 λάσσοντο ἔς τὴν Θήρην. οἱ δὲ Θηραῖοι καταγομέ-
 νους ἔβαλλον, καὶ οὐκ ἔων τῇ γῆ προσίσχην, ἀλλ' 10
 5 ὀπίσω πλώειν ἐκέλευον. οἱ δὲ, ἀναγκαζόμενοι,
 ὀπίσω ἀπέπλων· καὶ ἔκτισαν νῆσον ἐπὶ Λιβύῃ κει-
 μένην, τῇ οὔνομα, ὡς καὶ πρότερον εἰρέθη, ἐστὶ
 Πλατεά. λέγεται δὲ ἴση εἶναι ἢ νῆσος τῇ νῦν Κυ-
 ρηναίων πόλι.

157

Biennio post co-
 loni, Pythia con-
 sulta in Libyam
 transgressi Azi-
 rin habitant.

Ταύτην οἰκέοντες δύο ἔτεα, οὐδὲν γὰρ σφι 15
 χρηστὸν συνεφέρετο, ἓνα αὐτῶν καταλιπόντες, οἱ
 2 λοιποὶ πάντες ἀπέπλεον ἔς Δελφούς. ἀπικόμενοι δὲ
 ἐπὶ τὸ χρηστήριον, ἐχρέωντο, φάμενοι οἰκέειν τε
 τὴν Λιβύην, καὶ οὐδὲν ἄμεινον πρήσσειν οἰκεῦντες.
 3 ἢ δὲ Πυθίῃ σφι πρὸς ταῦτα χρᾶ τάδε· 20

*Αἰ τὸ ἐμεῦ Λιβύην μηλοτρόφον οἶδας ἄμεινον,
 μὴ ἐλθῶν ἐλθόντος, ἄγαν ἄγαμαι σοφίην σευ.*

codd. ἀπέπλων, ubi una Al-
 dina ἀπέπλεον, Florentinus
 ἀπέπλωσαν. Unde satis patet,
 ne in his quidem formis scripto-
 rem Nostrum sibi prorsus con-
 stare unamque sequi normam
 eandemque. — Ad verba ὀπί-
 σω ἀπαλλάσσοντο et ὀπίσω
 ἀπέπλων (cf. IV, 157) conf.
 nott. ad III, 16. — Verbum
 προσίσχην attigimus ad IV, 76.

οἱ δὲ Θηραῖοι καταγομένους
 ἔβαλλον] Quod sane consentire
 cum iis, quae de discessus cau-
 sa e Menele supra allata sunt,
 monet Raoul-Rochette l. l. III
 pag. 261. — Mox cum recentt.
 edd. exhibui εἰρέθη pro vulg.
 ἐρέθη, cuius loco Florentinus
 exhibet ἠρέθη. Tu conf. IV,
 77. VI, 15. VII, 154. Eustath.
 ad Odys. p. 1540, 12 s. 230,
 32. In Platone nunc pro ἐρέθη
 Schneiderus, cuius copiosa

exstat annotatio ad Polit. V p.
 450 (T. II p. 5), restituit ἐ-
 ῥήθη. De Platea insula dixi ad
 IV, 151.

Cap. CLVII.

*Αἰ τὸ κ. τ. λ.] i. e. Si Tu,
 qui (in Libyam) non veneris,
 melius atque ego, qui (eo) vene-
 rim, nosti Libyam, valde equi-
 dem miror tuam sapientiam.*
 Idem oraculum exstat apud
 Plutarch. Opp. II p. 403 A. p.
 670 Wyttenb., quem conf. in
 nott. critt., ubi invenimus Λι-
 βύαν μάλοτρόφον et οἶσδας
 ἄρειον pro οἶδας ἄμεινον, re-
 liqua omnia Herodoteis congrua.
 — „Ore loquens Ionico Noster,
 quandoquidem Dorica quoque
 dedit in oraculo sequenti cap.
 159, fortasse ne hic quidem
 Doricum in Λιβύαν μάλοτρό-
 φον evitaverat πλατειασμόν;
 sicut αἰ pro εἰ, in Doricis reli-

4' Ἀκούσαντες δὲ τούτων οἱ ἀμφὶ τὸν Βάτιον, ἀπέ-25
 πλωον ὀπίσω· οὐ γὰρ δὴ σφραγᾷ ἀπίει ὁ θεὸς τῆς
 ἀποικίης, πρὶν δὴ ἀπίωνται ἐς αὐτὴν τὴν Λιβύην.
 5' Ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὴν νῆσον, καὶ ἀναλαβόντες τὸν
 ἔλιπον, ἔκτισαν αὐτῆς τῆς Λιβύης χῶρον ἀντίου
 τῆς νῆσου, τῷ οὐνόμα ἦν Ἄξιρις, τὸν νάπαι τε
 κάλλισται ἐπ' ἀμφοτέρω συγκληῖουσι, καὶ ποταμὸς 351

quii, Sophronis inprimis et Epicharmi, pro εἴ κε vel ἐὰν, frequentatur ἀίκα, subiunctivis modis iunctum. "Valcken. Atque hoc ipsum oraculum post fictum arbitratur C. O. Müller. Orchomen. pag. 345, quum omnis de Cyrene condita fabula satis fuerit exculata, adhibitumque esse ab Herodoto, ut alia istiusmodi oracula, ad narrationem exornandam. Quae unde colligat vir doctus, me sane fugit. — Ad vocem *μηλοτρόφον* vid. nott. ad IV, 157.

ἀπίει] Conf. nott. ad IV, 28. — Mox cum recentt. edd. inserui τὴν ante Λιβύην Florentini codicis ex auctoritate.

Ἄξιρις] Idem vocabulum IV, 169. In cuius scriptura fluctuant libri. Apud Steph. Byz. exstat Ἄξιρις et Ἄξιλις, quod idem habet Callimach. in Apollin. 89, Herodotum, opinor, ille secutus. Ptolemaeo est *Axyllis*. Qui apud Synes. cp. 4 commemoratur portus Ἀζάριος, cum hoc loco congruere videtur Thrigio l. l. pag. 72. Ac pagum esse Azirin pronuntiat Schlichthorst. l. l. pag. 122. Asserit Pach. (Voyage etc. pag. 53 sq. 86), quaecumque de Aziri narrentur, accurate convenire cum loco *Temmineh* e regione insu-

lae Plateae sive Bombae; quem convallem ab occidente cingi et saltibus montium Cyrenaeorum et torrente (plane ut Herodotus h. l. testatur), quem eundem esse atque *Paliurum* idem suspicatur.

τὸν νάπαι τε κάλλισται κ. τ. λ.] νάπαι vulgo redduntur *valles*; quod ab hoc loco alienum esse sponte patet. Callimachus eadem voce est usus l. l., ubi de *nemore* s. *sylva* accipiunt. Bis apud Homerum invenitur vocula ll. VIII, 554 et XVI, 300, ubi *valles nemorosae* atque *umbrosae* videntur indicari, sive, ut Heyne interpretatur, Obs. T. V pag. 315 *saltus*. Apud Aristophan. Avv. 739 νάπαι sunt *saltus*, *nemora*, οἱ ὄρεινοὶ καὶ ἀναπεπταμένοι τόποι et in Thesmophor. 1006 (944 Both.) iunguntur ὄρη δάσκια καὶ νάπαι πετρώδεις, ubi Bisetus haud scio an recte explicuerit ὄρεινὸς ὑλωδῆς τόπος. Nec alio sensu apud Herodotum accipi posse censeo vocem, quam Schweigh. in Lex. Herod. s. v. interpretatur *colles cum suis convallibus*. Tafel. Dilucidd. Pindd. I p. 772 est *Waldthal*. *Saltus* interpretatur Krüger. in Xenoph. Anab. IV, 5, 15. 18. V, 2 §. 31 coll. VI, 3, 12. 18.

158

Septimo anno Libyes eos alio traducunt: Irasa regio: fons Apollinis: Cyrene conditur a. 632.

τὰ ἐπὶ θάτερα παραῤῥέει. Τοῦτον οἴκεον τὸν χῶ-30
ρον ἕξ ἔτεα· ἐβδόμῳ δὲ σφεας ἔτει παραιτησάμε-
νοι οἱ Λίβνες, ὡς ἐς ἀμείνονα χῶρον ἄξουσι, ἀνέ-
2 γνωσαν ἐκλιπεῖν. ἦγον δὲ σφεας ἐνθεῦτεν οἱ Λί-
βνες ἀναστήσαντες πρὸς ἐσπέρην· καὶ τὸν κάλλι-
στον τῶν χῶρων ἵνα διεξιόντες οἱ Ἕλληνες μὴ 35
ἴδοιεν, συμμετροσάμενοι τὴν ὄρην τῆς ἡμέρης,
νυκτὸς παρήγον· ἔστι δὲ τῷ χῶρῳ τούτῳ οὖνομα
3 Ἰρασα. ἀγαγόντες δὲ σφεας ἐπὶ κρήνην λεγομένην

20, ubi νάπος. Lange Herodoti locum sic interpretatur: — „und ist auf zwei Seiten von den schönsten Thälern eingeschlossen.“ — Ad locutionem τὰ ἐπὶ θάτερα (i. e. ab altera parte) conf. Lambert. Bos. De ellipsis. L. Gr. pag. 288 seq. Supra II, 93 τὰ ἐπ’ ἀριστερά, quae nunc malim seiunctim scribi, vid. nott. pag. 692 et conf. Herod. IV, 191.

Cap. CLVIII.

παραιτησάμενοι οἱ Λίβνες] Haud male Lange, vernaculus interpres: *Im siebenten Jahre aber redeten ihnen die Libyer vor.* Is enim loci sensus: *Libyes facultatem ab illis sibi petebant, ut liceat meliorem in regionem illos deducere.* Ubi sane minime opus subintelligere καὶ λέγοντες (quod ipsum verbo παραιτησάμενοι iam continetur) sive aliud quid. Verbi significationem attigimus ad IV, 146.

ἀναστήσαντες] Verbum ἀναστήσαι non tantum in vi et armis sed etiam in iussis et persuasione usurpari, hoc loco alato, observat Siebelis ad Pausan. VII, 15 §. 4. — In subsequ. male olim post χῶρων di-

stinctionem posuerunt, quam equidem cum recent. edd. sustuli, monitu Reiz. in Praefat. pag. X seqq. coll. Thirge l. l. p. 74. παρήγον cum Schweigh. et Gaisf. dedi pro παραεξήγον, quod codd. auctoritate destitutum est.

Ἰρασα] Conf. Steph. Byz. s. v. et Pind. Pyth. IX, 185, ubi nunc recte sic editur. Tu vid. Heynii not. Ex Herodoti autem verbis recte colligere videtur Schlichthorst. pag. 135 Irasa inter Azirin et Cyrenen et quidem ab ortu Cyrenes sita fuisse, et quidem Aziri forsitan propius. Quocum conveniunt, quae nunc ex accurata locorum inspectione docuit Pach. l. l. pag. 84, qui veterum *Irasa* eo loco collocat, ubi nunc fons *Ersen* s. *Erasem* (quod ipsum ad veterem appellationem quantum faciat, nemo non videt) et ubi incipit alta illa planities montosa (vocamus vulgo das Plateau von Cyrene), in qua ipsa vetus Cyrene exstructa fuit, arboribus laeta, aquis bene irrigua fertilisque.

ἐπὶ κρήνην λεγομένην εἶναι Ἀπόλλωνος] Idem Apollinis fons memoratur apud Pindar.

εἶναι Ἀπόλλωνος, εἶπαν· „Ἄνδρες Ἕλληνες, ἐν-40

Pyth. IV, 294 (524), cui *Kυρηνης* fuisse nomen ex Callimach. in Apoll. 88. Eustath. ad Dionys. Perieg. 213, aliis, quos excitavit Spanhem. ad Callimach. l. l. discimus; quamquam quo loco fuerit fons, haud prorsus patere videbatur Schlichthorst. p. 129. Cyrenae urbi vicinum fuisse vel ex Herodoti verbis colligas, et quidem ab occidente, ubi adhuc e saxis fons erumpere dicitur iugis aquae, ad quem rudera templi, quod Apollini fuit consecratum. Nomen fonti apud indigenas *La Grenne* esse narrant. Cf. Ritter. Erdkunde I p. 947. Quibus accuratiora nos edocuit Pach. l. l. pag. 212. 216 seq. Nam viam a Necropoli vetere ad planitiem, in qua vetus Cyrene exstructa erat, ducentem si sequaris, e colle scatet fons largus aquae in canalem se deiciens mediis in ruinis urbis antiquae. Quem Cyres fontem esse nihil dubitat Pacho. Alius, opinor, fons *Theste*, cuius IV, 159 fit mentio. Neque etiam Iustinus audiendus, qui XIII, 7 de Cyrene condita exponens, montem commemorat *Cyrem*, quem coloni, ubi advenerunt, tum propter loci amoenitatem, tum propter fontium ubertatem occuparint. Quare Callimacho in his plus tribuendum esse recte statuere videtur Raoul-Rochette III p. 263 *Histoir. de l'Etabliss. d. colon. Grecqs.* Ab hoc autem fonte ipsum urbis *Cyrenes* deducunt nomen, quod aliis a

Cyrene, Hypsei filia ducere placuit. Mihi illud sane videtur probabilius cum Thrig. p. 77, ubi plura de urbis nomine allata video, quod in numis constanter legitur *ΚΥΡΑ* Atque locus ille, in quo urbs fuit exstructa, etiamnum ut regionis amoenitate ita rudera multarum mole insignis; ut qualis et quanta olim fuerit urbs, satis hinc colligas. Arabes nunc sedes posuisse dicuntur illis in ruinis, quae nostra demum aetate peregrinatorum aliquot industria (in quibus post Della Cella praecipue sunt nominandus Pacho l. l. p. 212 seqq. — 231) accuratius nobis innotuere, a vico *Slughe*, incipientes ac longe lateque per montosam planitiem (Plateau) extensae. De quibus vid., ne plura Ritter. Erdk. I pag. 945 seqq. coll. Mannert. X, 2 pag. 100. De tempore, quo Cyrene fuit condita, copiosius disseruit Thrige l. l. §. 26 — 28 incl. pag. 84 — 101. Ac plerisque ea placuit sententia, ut Cyrenen Olymp. XXXVII, 2 s. 631 a. Chr. n. dicerent esse conditam, probante ipso Thrigio l. l. p. 101 coll. p. 91 et C. O. Müller. Orchomen. p. 344. Mannerto (X, 2 pag. 61 not. 65 not.) urbis origines ad Olymp. XVII s. 712 a. Chr. n. referendae videntur; Raoul-Rochette l. l. III pag. 251. 263 seqq. Olymp. XXVI, 2 s. 675 a. Chr. n. urbem conditam vult. Sed vid. quae contra protulit Thrige l. l. §. 28 p. 96 seqq.

159

Batti I. regnum
ab a. 610 ad 600:
Arcesilai I. ab

δαῦτα ὑμῖν ἐπιτήδεον οἰκέειν· ἐνθαῦτα γὰρ ὁ οὐ-
ρανὸς τέτρηται.“ Ἐπὶ μὲν νυν Βάττιώ τε τοῦ οἰ-
κιστέω τῆς ζόης, ἄρξαντος ἐπὶ τεσσεράκοντα ἔτεα,

ἐνθαῦτα γὰρ ὁ οὐρανὸς τέ-
τρηται] i. e. hic enim perfora-
tum est coelum. Quam locutionem,
de copiosa istic coelesti
aqua intelligendam, Wesselingius
comparat cum simili locutione
Genes. VII, 11 („et coeli
fenestras reseratae sunt“) affert-
que Eustathii verba ad Homer.
p. 742, 22 s. 638, 40, egregie
h. l. illustrantia: ὁ δὲ περὶ τινὰ
Λιβυκὴν γῆν τετρηθεῖαι τὸν
οὐρανὸν, φάμενος — ἔτερα-
τεύσατο· ἐθέλει γὰρ εἰπεῖν,
τὸν οὐρανὸν, ὡς οἶά τινὰ δε-
ξαμενὴν, ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις
γαίαις ἐστεγανῶσθαι· περὶ δὲ
τὸν τόπον ἐκείνον, οἷον συν-
τετρηθεῖαι, ὡς ὑετὸν συχνὸν
ἐξερεύεσθαι καὶ ἄρδειν τὰ
ἐκεῖ πρὸς τροφιμότητα. Ac
praeterea in hac locutione ad
priscam quandam respici famam
observat Böttiger (Isis 1829 p.
318 not.), commemoratam Plinio
H. N. XIX (3), 15: „Id
(silphium) apud auctores Graeciae
evidentissimos invenimus
natum imbre piceo repente ma-
defacta tellure, circa Hesperidum
hortos Syrtimque maiorem,
septem annis ante oppidum Cyrenarum,
quod conditum est
urbis nostrae anno CXLIII.“
Hunc enim locum pro silphii
quasi incunabulis habitum esse
vult Böttiger. Aliud quid ex his
verbis colligi posse censet Bredow
(Specim. Uranolog. p. XII
not.): coelum nimirum Libycis

quoque hominibus visum fuisse
durum corpus sive ligneum sive
aeneum, non aliter ac reliquis
antiquitatis gentibus, quae coelum
habuerint firmum corpus,
maxime malleis expansum et la-
quearis modo obtegens terram.
Ac denique, ut ad ipsa Herodoti
verba revertar, haud praetermittenda
est Valckenaerii emendatio, qua ὁ οὐρανὸς
commutetur in ὁ βουνός, ut haec
inde evadat sententia: „hic
enim collis, s. ager perforatus
est, fontibus nimirum, id est,
γῆ ἔστι ἐπυδρος πίδαξι, quod
legitur c. 198.“ Neque vero
quisquam Valckenario assensus
est editorum. De voce βουνός,
de qua multa ad h. l. attulit
idem Valcken., monebimus ad
IV, 199.

Cap. CLIX.

ἐπὶ μὲν νυν Βάττιώ τε τοῦ
οἰκιστέω τῆς ζόης] Male hinc
olim finxere urbem Zoen, a
Batto conditam. De quo errore
plurima dabit Thirge l. l. pag.
113 not. — „Vita ἢ ζωὴ Herodoto
scribitur ζόη· ἐπὶ μὲν
νυν τῆς ζόης Βάττιώ τοῦ οἰ-
κιστέω. Errorem peperit e situ
suo, Herodoteo more, distracta
vocula. Nihil est in his aut
vicinis nodosi. Dum viveret Cyrenes
conditor Battus, qui per
annos regnavit quadraginta, hu-
iusque filio Arcesila per annos
sedecim regnante, res Cyre-

καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ἀρκεσίλειω, ἄρξαντος ἑκα-
 δεκα ἔτεα, οἶκεον οἱ Κυρηναῖοι, ἐόντες τοσοῦτοι,
 2 ὄσοι ἀρχὴν ἐς τὴν ἀποικίην ἐστάλησαν· ἐπὶ δὲ τοῦ⁴⁵
 τρίτου, Βάττω τοῦ Εὐδαίμονος καλεομένου, Ἑλ-
 ληνας πάντας ὤρμησε χορήσασα ἢ Πυθίῃ πλέειν
 συνοικήσοντας Κυρηναίοισι Λιβύην· ἐπεκαλέοντο

600 ad 584: sub
 Batto II, qui Fel-
 ix dictus, Graeci
 oraculo in Cyre-
 nen evocati: Li-
 byes exuti agro:
 Aegyptii praelio
 a Cyrenaeis victi
 a. 570, [2, 161.]

naeorum in eodem ferme statu permanserunt: sub tertio de- mum rege, qui fuit Battus istius nominis II, *Εὐδαίμων* dictus, Graecis divinitus in Africam evocatis, amplificatae. Sed, si licet, suspicor equidem ante haec verba ἐπὶ μὲν νυν. B. olim alia quaedam lecta, quae nobis perierint, de condita Cyrene, quo referretur appellatio τοῦ οἰκιστέω atque in his forte traditum, quando Battus expeditum acceperit usum linguae. Vid. Justin. XIII, 7. Pausan. X, 15 §. 4. Instar Batti forte τραυ- λὸς Croesi filius in subito terro- re vitium nodumque linguae rupit, planeque et articulate elo- quutus est Gell. N. Att. V, 9. Herodot. I, 85. Valcken. Mihi in Herodoti verbis nihil videtur desiderandum, nec magis Thrigio l. l. pag. 64 seqq. quidquam deesse videtur, qui idem p. 122 seqq. plura de hoc primo Batto affert, quo re- gnante templa, aedes, alia ex- structa esse alii enarrant. Ad locutionem ὄσοι — ἐστάλησαν conf. nott. ad IV, 147. ἀρχὴν hic valet ab initio; cf. I, 140. 86. II, 28 init.

ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου] „Optime post h. v. interpunxit Palmer. Exercitt. in Gr. Auctt. pag. 24. Nam Battus, eius nominis se-

cundus, *Felix* appellatus est, non *tertius*. Ἐπὶ τρίτον succes- sionis ordinem requirit. Bene Plutarch. in Coriol. [cp. 11] p. 218 F. Wesseling. citans not. ad Diodor. Sic. T. II pag. 551. Unde patet eos falli, qui huncce Battum Battiadarum in serie *quintum* fuisse volunt, non *tertium*. De quo errore monuit Thrige l. l. p. 127 seqq. Temporum ad rationes quod attinet, monet Schultz. Appar. crit. p. 26 *Battum* Cyrenes conditorem regnum tenuisse ad XXXII an- nos (ab ann. 632 — 600 sive a. 631 — 599, quae Thrigii est sententia l. l. pag. 122), cum qui ab Herodoto ei tri- buantur XL anni, ad regiam pertinere videantur potesta- tem, a Batto inde a Pla- tea condita occupatam; Batto successisse *Arcesilaum* I, anno 600; quem per XVI annos re- gnantem excepisse *Battum* II, s. *Felicem* anno 584 a. Chr. s. Olymp. XLIX, 1. Ac Thrige quoque, qui l. l. pag. 127 seqq. 196 seq. in huius primi Batti inquirat tempora, nil impedire ait, quo minus ab anno 583 a. Chr. n. regni statuamus initium, mortemque ponamus in anno 560, etsi certi quid hac in re constitui nequeat. Add. C. O. Müller. Orchomen. p. 344.

3 γὰρ οἱ Κυρηναῖοι ἐπὶ γῆς ἀναδασμῶ. ἔχρησε δὲ 352
ὧδε ἔχοντα· 50

“Ὅς δὲ κεν ἐς Λιβύην πολυήρατον ὕστερον ἔλθῃ
γῆς ἀναδαιομένας, μετὰ οἷ ποιά φραμι μελήσει.

4 Συλληχθέντος δὲ ὀμίλου πολλοῦ ἐς τὴν Κυρήνην, 55
περιταμνόμενοι γῆν πολλὴν οἱ περίοικοι Λίβυες καὶ
ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, τῷ οὐνομα ἦν Ἀδικράν, οἷα
τῆς τε χώρας στερισκόμενοι, καὶ περιῦβριζόμενοι
ὑπὸ τῶν Κυρηναίων, πέμψαντες ἐς Αἴγυπτον ἔδωσαν
5 σφέας αὐτοὺς Ἀπρίην, τῷ Αἰγύπτου βασιλεῖ. ὁ δὲ,
συλλέξας στρατὸν Αἰγυπτίων πολλόν, ἔπεμπε ἐπὶ 60
τὴν Κυρήνην· οἱ δὲ Κυρηναῖοι ἐστρατευσάμενοι
ἐς Ἰρασα χῶρον, καὶ ἐπὶ κρήνην Θέστην, συνέβα-
λόν τε τοῖσι Αἰγυπτίοισι, καὶ ἐνίκησαν τῇ συμ-
6 βολῇ. ἅτε γὰρ οὐ πεπειρημένοι πρότερον οἱ Αἰγύ-

ἐς Λιβύην πολυήρατον] Eadem in re Pind. Pyth. IX, 15 εὐήρατος. Utrumque ad insignem regionis fertilitatem atque ubertatem licet referre, de qua idem Pindar. Pyth. IV, 6 et IX, 14. Conf. nott. ad IV, 150. Ad verba γῆς ἀναδαιομένας confert C. O. Müller. (Dor. II pag. 64) καθυστερεῖν τῆς κληροδοσίας apud Diodor. Sic. V, 53.

Συλληχθέντος δὲ ὀμίλου πολλοῦ] Ex ea, quam posthac instituit Demonax tribuum descriptione (IV, 161), colligas, Peloponnesios potissimum, Cretenses aliarumque Aegaei maris insularum colonos fuisse, qui Cyrenen se contulerint. Quos multos sanequam fuisse, inde conicias licet, quod in proelio IV, 160 commemorato septem mille milites gravis armaturae Cyrenaei occubuisse feruntur. Praevaluerunt in hac mixta co-

lonarum turba Cretenses, si fides Raoul-Rochettio l. l. III p. 268.

περιταμνόμενοι γῆν πολλὴν] i. e. privati magna terrae parte (s. abscissa ditionis parte), στερισκόμενοι τῆς γῆς, ut paulo post legitur. Haud aliter ἀποτέμνεσθαι in Plut. Pericl. 30. Philop. 16, ubi conf. nott. pag. 60. οἱ περίοικοι Λίβυες quae-nam proprie fuerint gentes, accuratius indicari etsi vix possit, verisimile tamen videtur Thrigio l. l. pag. 142, intelligi posse Adymachidas, Giligammas et Asbystas, ad quorum usque sedes Cyrenes ditio pertinuerit. — In verbo περιῦβριζόμενοι (i. e. magna affecti contumelia) praepositio simplicis verbi vim augeat. De quo cf. I, 114. II, 152. III, 127. — In seqq. libri scripti fluctuant inter Θέστην et Θέστιν.

ἐνίκησαν τῇ συμβολῇ] Infra IV, 160: συμβαλόντες δὲ ἐνί-

πιοι Ἑλλήνων, καὶ παραχρῆμα, διεφθάρησαν 65
οὕτω, ὥστε ὀλίγοι τινὲς αὐτῶν ἀπενόστησαν ἐς
7 Αἴγυπτον. ἀντὶ τούτων Αἰγύπτιοι κατὰ τὰντὰ ἐπι-
μεμφόμενοι Ἀρκίῃ, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ.

160

Τούτου δὲ τοῦ Βάτιω γίνεται πάλις Ἀρκεσί-
λεως· ὃς βασιλεύσας, πρῶτα τοῖσι ἑαυτοῦ ἀδελ- 70
φροῖσι ἐστασίασε, ἐς ὃ μιν οὗτοι ἀπολιπόντες οἴ-
χοντο ἐς ἄλλον γῶρον τῆς Λιβύης· καὶ ἐπ' ἑαυτῶν
βαλλόμενοι, ἔκτισαν πόλιν ταύτην, ἣ τότε καὶ νῦν
Βάρκη καλεῖται· κίζοντες δ' ἅμα αὐτὴν, ἀπιστῶσι

Arcesilaus II.
regnat circiter ab
a 560: discidium
fraternum: urbs
Barce: Libyae
victoria: mor-
tem Arcesilai a
Learcho fratre
suffocati ulcisci-
tur Eryxo uxor.

κησαν. Ac dicitur συμβολῇ de
hostili congressu, ut I, 66. 74.
— De ipsa Aegyptii regis expe-
ditione conf. II, 161. Diodor. I,
68. Ad πεπειρημένοι conf. IV,
80 et ad παραχρῆμα I, 108
ibiq. nott. Mox cum Gaisf. et
Matth. scripsi αὐτῶν πρὸ αὐ-
τέων.

κατὰ τὰντὰ ἐπιμεμφόμενοι]
Apud Gaisf., qui recte distin-
ctionem ante ἐπιμεμφόμενοι
sustulit, impressum video κατὰ
ταῦτα, e Sancrofti, opinor, li-
bro. At praestat κατὰ τὰντὰ,
i. e. eodem modo, quo scil. Li-
byes. Neque enim praepositio-
nem ad verbum retulerim, quod
placuit Schweigh., cum recte
supra II, 161, ubi eadem tra-
duntur: Αἰγύπτιοι δὲ ταῦτα
ἐπιμεμφόμενοι nulla addatur
praepositio.

Cap. CLX.

ὃς βασιλεύσας κ. τ. λ.] Cum
certa testimonia, quibus tem-
pus, quo Arcesilaus secundus
regnarit, constitui possit, de-
sint, Reiz. eum regnasse ponit
560—550 a. Chr. n. Larche-
rus 554—544; alii aliter. Cf.
Thrige l. l. pag. 153 not. 73.

Acceptit idem Arcesilaus χαλε-
ποῦ (mali, duri) cognomen,
quo ab Arcesilao, Batti felicitis
patre, distingueretur, teste
Plutarcho.

τοῖσι ἑαυτοῦ ἀδελφεοῖσι
ἐστασίασε] i. e. factionem movit
contra fratres suos. Ubi No-
strum scripsisse suspicor ἐπὶ
τοῖσι, ut I, 60 αὐτὶς ἐπ' ἄλ-
λήλοισι ἐστασίασαν. Nomina
fratrum servavit Stephanus Byz.
s. v. Βάρκη p. 211. Vocantur
Perseus, Zacynthus, Aristome-
don, Lycus. Ad locutionem
ἐπ' ἑαυτῶν βαλλόμενοι conf.
nott. ad III, 71.

Βάρκη] Conf. IV, 200 sqq.
Haec urbs ab occasu Cyrenes
sita octo mill. geogr. in solitu-
dine, ut ait Hieronymus, in
regione arenosa a mari remota
centum stadia, teste Scylace,
principalis per illum tractum
fuisse fertur, quae inde ab eo
tempore decrevit rariusque com-
memoratur, quo Aegypti reges
Ptolemaei, tota hac ora in di-
tionem recepta, Ptolemaidem
ab ipsa Barce duo mill. remo-
tam condiderunt ad mare, ubi
olim Barces portus fuisse vide-

2 ἀπὸ τῶν Κυρηναίων τοὺς Λίβυας. Μετὰ δὲ, Ἄρκεσίλεως ἔς τοὺς ὑποδεξαμένους τε τῶν Λιβύων, 75 καὶ ἀποστάντας τοὺς αὐτοὺς τούτους, ἐστρατεύετο· οἱ δὲ Λίβυες δειδαντες αὐτὸν, οἴχοντο φεύγοντες πρὸς 3 τοὺς ἠοίους τῶν Λιβύων. ὁ δὲ Ἄρκεσίλεως εἶπετο φεύγουσι· ἔς οὗ ἐν Λεύκωνί τε τῆς Λιβύης ἐγένετο ἐπι- 4 διώκων, καὶ ἔδοξε τοῖσι Λίβυσι ἐπιθέσθαι οἱ. συμβα- 80 λόντες δὲ ἐνίκησαν τοὺς Κυρηναίους τοσοῦτο, ὥστε ἐπταμισθλίους ὀπλίτας Κυρηναίων ἐνθαῦτα πεδέειν. 5 μετὰ δὲ τὸ τραῶμα τοῦτο, Ἄρκεσίλεων μὲν κάμνοντά τε καὶ φάρμακον πεπωκότα ὁ ἀδελφεὸς Λέαρχος ἀπο-

tur; in quam urbem mercatura mox florentem plerique, ut fieri solet, Barces incolae se contulerunt. Attamen adhuc omni illi orae tractuque remansit nomen Barca; Ptolemaidis in locum cessit vicus Tolometa; ipsius Barces, quae Herodoti certe aetate adhuc stetit videtur integra, rudera num hodieque existent nec ne, dudum cum disceptatum esset inter doctos viros (conf. Thirge l. l. pag. 159 — 162), nuper admodum Della Cella urbis veteris locum, rudera, sepulcra, moenium reliquias se invenisse testatur prope vicum Merge in planitie montosa vivae aquae fontibus insigni, duabus fere horis a Ptolemaide meridiem versus. Vid. Ritter. Erdkunde I pag. 942. 943. Pacho Voyage etc. pag. 178 seq. coll. Schlichthorst. l. l. pag. 139 seq. Mannert. X, 2 pag. 101 — 103. Contra Herodotum a Graecis Barcen conditam esse enarrantem disputat Pacho l. l. pag. 175 seq. urbem contendens iam

ante Graecos huc advectos existisse.

ἔς τοὺς ὑποδεξαμένους κ. τ. λ.] i. e. adversus eos Libyae, qui (suos fratres) receperant et qui et ipsi (a fratribus suis scil. sollicitati) defecerant. In seqq. cum recentt. edd. scripsi ἔς οὗ pro ἔς ὃ, meliorum librorum secutus auctoritatem; quamquam utrumque Nostro scriptori in usu. Conf. IV, 12. 166 et Struve l. l. I pag. 42. — Λεύκων vicus aliunde non notus. Apud Ptolem. IV, 5 p. 104, teste Schweigh., commemoratur Marimaricae vicus s. κόμη μεσόγειος Λευκόνη. — Ad significationem vocis τραῶμα conf. I, 18. 174 ibiq. nott. V, 121.

Λέαρχος] A Plutarcho II p. 260 seq., ubi vid. plura, dicitur Λάαρχος, itemque a Ptolemaeo VIII, 41. Ac Plutarcho non frater est Arcesilai, sed amicus infidus (φίλος πονηρός), qui mortuo Arcesilao tyrannidem affectarit. Arcesilaus, Plutarchum si sequaris, veneno necatus obiit; quem Herodotus

161

πνίγει· Λέαρχον δὲ ἢ γυνὴ ἢ Ἀρκεσίλειω δόλω κτεί-85
 νει, τῇ οὐνομα ἦν Ἐρυσώ. Διεδέξατο δὲ τὴν βασιληίην
 τοῦ Ἀρκεσίλειω ὁ πάϊς Βάττος, χωλὸς τε ἑὸν, καὶ
 2 οὐκ ἀρτίπους. οἱ δὲ Κυρηναῖοι πρὸς τὴν κατα-
 λαβοῦσαν συμφορὴν ἔπεμπον ἐς Δελφοὺς, ἐπειρη-
 σομένους, ὅν τινα τρόπον καταστησάμενοι κάλλι-90
 3 στα ἂν οἰκέοιεν. ἢ δὲ Πυθίῃ ἐκέλευε ἐκ Μαντι-

Succedit circiter
 a 550 Battus III.
 debilis pedibus:
 Cyrenaei oracu-
 lo iussi petunt a
 Mantinensibus
 correctorem suae
 civitatis: datus
 Demonax: quo-
 modo is eam cor-
 rexerit.

narrat aegrotantem medicina
 venenata sumta (hoc enim va-
 lere videtur φάρμακον) a Lear-
 cho sublatum esse.

Cap. CLXI.

Βάττος] Est Battus tertius,
 quem regnasse ponit Reiz. 550
 — 530 a. Chr. n., alii, in qui-
 bus Larcherus, 544 — 529.
 Nec sane post annum 529 ille
 obiisse videtur, quem perperam
 nonnulli, qui Battum felicem
 huius nominis faciunt tertium,
 quartum ponunt eumque confun-
 dunt cum eo Batto, qui vocatur
 ὁ Καλὸς ac re vera quartus est
 hac in serie. Vid. Thrice l. l.
 p. 167. 196 seqq.

καὶ οὐκ ἀρτίπους] i. e. nec
 pedibus integer, qui pedibus in-
 cedere haud valet. Quo ipso ex-
 plicatur antecedens χωλός. Cf.
 III, 130. Verba πρὸς τὴν κατα-
 λαβοῦσαν συμφορὴν, quae
 Schweigh. sic reddidit: ob tri-
 stem rerum suarum statum, pro-
 prie valent: ad s. adversus ca-
 lamitatem, in quam inciderant.
 De verbo καταλαβεῖν conf.
 IV, 105.

ὅν τινα τρόπον καταστησά-
 μενοι κάλλιστα ἂν οἰκέοιεν] i. e.
 quo modo rem publicam constitue-
 rent, ut optime urbem habitare
 possent, s. ut Schweigh. reddit:

HERODOT. II.

„quá inítá ratione optime res
 suas administrarent.“ Conf. I,
 67: ἐπειρώτεον, τίνα ἂν θεῶν
 ἱλασάμενοι — γενοίαιτο, ubi
 similis optativi ratio, adiecta
 particula ἂν. Ad ipsam vero
 rem hoc velim teneri, Cyrenes
 rempublicam antiquitus eandem
 ferme fuisse videri, quae Sparta-
 e fuerit, regesque olim iisdem
 fere, quibus Spartaee, usos ho-
 noribus iuribusque, mox pote-
 stati augendae studuisse, ut ty-
 ranni potius existerent, nulla
 nec legum, nec ipsorum civium
 habita ratione. Hinc seditiones
 ac discordiae; hinc rei publicae
 status labefactatus omnisque
 ordo turbatus. Quibus malis sa-
 nandis veterique civium aequa-
 bilitati (quam in omnium Do-
 rum civitatibus multum valuisse
 novimus) restituendae Cyrenaei
 oraculi iussu accessiverunt virum
 Mantineensem, qui civibus iura
 a regibus per vim erepta redde-
 ret omnemque rem publicam,
 regum imperio finibus suis cir-
 cumscripso, restitueret. Nam
 Mantineenses inter populos εὐ-
 νομωτάτους recensentur ab Ae-
 lian. V. H. II, 22 imperioque
 videntur usi esse populari, ubi
 summa penes populum potestas.
 Tu vid. Müller. Dor. II p. 173

νέης τῆς Ἀρκάδων καταρτιστῆρα ἀγαγέσθαι. αἴτεον 353
 ὧν οἱ Κυρηναῖοι, καὶ οἱ Μαντινέες ἔδοσαν ἄνδρα
 τῶν ἀστῶν δοκιμώτατον, τῷ ὄνομα ἦν Δημῶναξ.
 4 Οὗτος ὧν ὠνήρ ἀπικόμενος ἐς τὴν Κυρήνην, καὶ 95
 μαθὼν ἕκαστα, τοῦτο μὲν, τριφυλοὺς ἐποίησέ σφεας,

seq. Kortüm Beiträge z. Gesch.
 etc. pag. 131 seq. Incidit vero
 hoc in ann. 550 a. Chr. n.

καταρτιστῆρα] i. e. *pacis
 reconciliatorem*, qui *ipsorum
 dissidia componeret*. Hinc apud
 Diodor. Excerptt. pag. 550
 (fragm. libri VIII in fin.) De-
 monax dicitur τῆς τῶν Κυρη-
 ναίων στάσεως διαιτητής,
 συνέσει καὶ δικαιοσύνη δοκῶν
 διαφέρειν. Infra V, 39 Milesii
 sibi eligunt Parios καταρτιστῆ-
 ρας. Ipsum *Demonactis* (cuius
 etiam apud Athen. IV, 13 s. 41
 pag. 154 D. mentio fit) nomen
 insigne, quippe quo *rex* signi-
 ficatur *populi*, *demi*. Ac me-
 morant antiquissimum Cyrenes
 numum, in cuius una parte ex-
 stat ΔΗΜΩΝΑΚΤΟΣ, in al-
 tera ΚΤΡΑΝΙΩΝ; quemque
 in huius ipsius Demonactis ho-
 norem prociusum esse quibusdam
 placuit. Aliis probabilius vide-
 tur, numum, qui multo poste-
 rioribus temporibus fuerit signa-
 tus, non ad hunc Demonactem,
 sed ad magistratum quendam
 in re publica libera constitutum
 referre. Vid. Thrice l. l. pag.
 173. 174.

τριφυλοὺς ἐποίησέ σφεας]
 Hoc eam vim habuisse videtur,
 ut plebs per tribus atque (ut
 Aristoteles Polit. VI, 4 adiicit)
 phatrias descripta melius sua
 iura tueri posset contra regum

arbitrium simulque cives ante-
 hac disiuncti (cum, qui prius
 advenerant coloni, iis, qui post
 accesserant, maiori auctoritate
 in rebus publicis administrandis
 valuisse videantur), iam sibi
 omnes pares indeque coniunctio-
 nes fierent, omnium iuribus ae-
 quatis, eoque discordiae semi-
 na exstinguerentur omnisque
 reipublicae forma ad maiorem
 aequabilitatem popularemque
 statum redigeretur. Cf. C. O.
 Müller. Dor. II p. 63. 64. Ac
 simile quid in Syme insula acci-
 disse tradit Diodor. V, 53. Iu-
 stum vero in eo se praebuit De-
 monax, quod, qui primi urbis
 essent coloni, eos in primam
 conferret tribum (una cum pe-
 rioecis suis, si quidem Theraeos
 ad Libyam profectos etiam pe-
 rioecos suos secum adduxisse
 cum C. O. Müllero l. l. statuas),
 ditiores illos quidem, ut proba-
 bile est, et opulentiores, reli-
 quos vero colonos mixtos s. τὸν
 ὄμιλον πολὺν (conf. IV, 159),
 quem sine perioecis accessisse
 vult Müller. l. l., in secundam
 ac tertiam tribum distribueret.
 Neque aliter per Arcadam civi-
 tates liberas, Mantineam, Te-
 geam multitudinem per tribus
 divisam fuisse, valde sit proba-
 bile. Cf. Kortüm l. l. pag. 152.
 Ac Spartanorum civitatem, per
 tres tribus descriptam, ut alias

τῆδε διαθείς· Θηραίων μὲν γὰρ καὶ τῶν περιοί-
κων μίαν μοῖραν ἐποίησε· ἄλλην δὲ, Πελοποννησίων
καὶ Κρητῶν· τρίτην δὲ, νησιωτέων πάντων· τοῦτο
δὲ, τῷ βασιλεῖ Βάττω τεμένεια ἐξελών, καὶ ἱρῶσύ-
νας, τὰ ἄλλα πάντα, τὰ πρότερον εἶχον οἱ βασι-
λέες, ἐς μέσον τῷ δήμῳ ἔθηκε.

fere Dorum civitates, supra iam attigimus. Plura C. O. Müller. Dor. II p. 75. 76. Cr. praeterea conferri vult Platner Beyträge z. Kenntniss. d. Attisch. Rechts p. 70 et Niebuhr. Röm. Gesch. I pag. 307 ed. sec. (ubi Niebuhr. tribuum originem attigit e diversis gentibus repetendam; hoc etiam attendi iubens, quod, cum in Thera ipsa paucorum esset regimen, in colonia Theraci ac subiecti idem valeant). — μοῖραν cum Gaisf. dedi pro μοῖραν.

τεμένεια ἐξελών] Schweigh.: „exceptis aquis sacris et sacerdotiis, quae Balto regi tribuit.“ Melius, opinor, Wesselingius: „τεμένεια Valla fana. Melius certas agri portiones, quales et illae, in quibus silphii proventus ap. Hesychium Βάττου σίλφιον qualesque veterum reges habebant assignatas, quarum proventu suis necessitatibus subvenirent). Vetus consuetudo a poeta II. VI, 194 [Add. IX, 574], signata et Aristide T. I p. 12: ὡσπερ τοῖς βασιλεῦσι τεμένη καὶ γῶρους ἐξαιροῦσι. [Nec aliter C. O. Müller. Dor. II pag. 174 τεμένεια Homericō sensu hic accipi iubet, qui idem pag. 105 conferendus.] Addit Demonax ἱρῶσύνας [i. e.

curam sacrorum administrandorum], quoniam τὰ γέρεα regum olim sacerdotia, uti Spartae VI, 56 complectebantur. “ Tu conf. de his sacerdotiis, quibus more antiquitus constituto Dorum reges fungebantur ac de redditibus, quos inde capiebant C. O. Müller. I. I. II pag. 99 seq. Ac praeter hosce redditus nulli fere alii Dorum regibus aeque atque Homericæ aetatis principibus redditus, nisi qui e fundis suis agris quae a populo attribuitis sive assignatis (quae ipsa sunt τεμένη) prodebant, teste eodem Müllero II p. 105; ut sane ante Demonactem Cyrenes reges illicito modo redditus suos e civium bonis armorum vi auxisse videantur. Quae cum ita sint, minime huc valere poterit Valcken. annotatio, diis tantum factoque functis heroibus regibusque ἐξελεῖν τὰ τεμένη solitos esse veteres. Nec magis eo quod cum sacerdotiis h. l. coniunguntur τεμένεια efficitur, τεμένεια hic indicare agros diis dedicatos, quorum redditus percipere sacerdotes soliti sint, ut post Larcherum, alios, placuisse video Thrigio I. I. pag. 170 not. 70.

τὰ ἄλλα πάντα κ. τ. λ.] Haec ipsa, quae regibus, qui haec prius tenebant (sive prius sibi

162

Arcesilaus III. rex circa a. 530, non ferens instituta Demonactis, expulsus profugit in Samum; Pheretima eius mater in Cyprum: Euclthon Salaminis rex, a Pheretima exercitum rogatus, non dat.

Ἐπὶ μὲν δὴ τούτου τοῦ Βάττεω οὕτω διετέλεσε
 ζόντα· ἐπὶ δὲ τοῦ τούτου παιδὸς Ἀρκεσίλειω πολλή
 2 ταραχὴ περὶ τῶν τιμῶν ἐγένετο. Ἀρκεσίλειος γὰρ,⁵
 ὁ Βάττου τε τοῦ χωλοῦ καὶ Φερετίμης, οὐκ ἔφη ἀνέ-
 ξεσθαι κατὰ τὰ ὁ Μαντινεὺς Δημόναξ ἔταξε, ἀλλὰ
 3 ἀπαίτεε τὰ τῶν προγόνων γέρεα. ἐνθεῦτεν στασιά-
 ζων ἐσώθη, καὶ ἔφυγε εἰς Σάμον· ἡ δὲ μήτηρ οἱ

iniuria assumserant, contra Do-
 rum instituta), erepta populo
 restituerit Demonax, cum He-
 rodotus non sigillatim indicarit,
 coniicit Thrige l. l. p. 171, hoc
 referendum esse ad βουλὴν Cy-
 renaeorum, cuius aliquoties fit
 mentio, a Demonacte institu-
 tam. Equidem malim cogitare
 de aliis sive ad rempublicam ad-
 ministrandam sive ad ius dicen-
 dum sive alio quo pertinentibus,
 quae cum ad populi imperium
 primitus pertinuerint, tempo-
 rum decursu reges sibi assumse-
 rint, quae vero nunc, cum
 omnis rei publicae forma ad po-
 pulare imperium sive democra-
 tiam magis revocaretur, populo
 a Demonacte reddita fuerint.—
 εἰς μέσον τῶ δῆμῳ ἔθηκε
 est: populo restituit, ad popu-
 lum retulit. Ad loquendi genus
 conf. VII, 164. III, 80, ubi
 εἰς μέσον καταθεῖναι τὰ πρή-
 γματα. — βασιλέες cum Gaisf.
 dedi pro βασιλῆες.

Cap. CLXII.

Ἀρκεσίλειος] Arcesilaus est
 tertius, qui quo tempore regna-
 rit, ex eo quodammodo colligi
 poterit, quod, eo imperante,
 Cyrenae tributum a Cambyse
 impositum legimus IV, 165,
 anno 523 a. Chr. n. Quare

probabile videtur Thrigio pag.
 175, Arcesilaum ante 530 sive
 529 a. Chr. n. regno potitum
 esse atque obiisse 514 a. Chr.
 n. Larcherus Tab. chron. pag.
 631 Arcesilaum III refert mor-
 tuum ad ann. 518, quo ipso
 anno Barcaei a Persis fuerint
 obsessi. Quocum non satis con-
 venit, quod haec ipsa Persarum
 in Barcem expeditio, ad ann.
 508 s. 507 p. Chr. n. referen-
 da est, ut notavimus ad IV,
 145. In Pind. Schol. ad Pyth.
 IV init. hic Arcesilaus, Phere-
 times filius, perperam vocatur
 πέμπτος hac in regum serie,
 cum sextus potius ille fuerit, ut
 recte monet Wessel. — Ad verba
 κατὰ τὰ — ἔταξε conf. IV, 76.
 ἀπαίτεε τὰ τῶν προγόνων
 γέρεα] Ad reditus ipsi ereptos
 ex instituto Demonactis privile-
 giaque illegitime assumpta popu-
 loque restituta refert C. O. Müll-
 ler. Dor. II, p. 174. Ad γέρεα
 conf. nott. ad I, 59.

ἔφυγε εἰς Σάμον] Nam Sa-
 miis cum Cyrenaeis inde a Cy-
 renes primordiis intercessit ami-
 citia; conf. IV, 152. Accedit,
 quod Samo tum temporis impe-
 rabat Polycrates terra marique
 potens, a quo in patrio regno re-
 cuperando se adiutum iri sperare

4 ἔς Σαλαμῖνα τῆς Κύπρου ἔφυγε. Τῆς δὲ Σαλαμῖ- 10
 νος τοῦτον τὸν χρόνον ἐπεκράτεε Εὐέλθων, ὅς τὸ
 ἐν Μελποῖσι θυμητήριον, ἐὸν ἀξιοθέτητον, ἀνέθηκε,
 5 τὸ ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ κέεται. ἀπικομένη
 δὲ παρὰ τοῦτον ἢ Φερεσίμη, ἐδέετο στρατιῆς, ἣ
 κατάξει σφέας ἐς τὴν Κυρήνην. ὁ δὲ γε Εὐέλθων 15
 6 πᾶν μᾶλλον ἢ στρατιὴν οἱ ἐδίδου. ἣ δὲ, λαμβά- 354
 νουσα τὸ διδόμενον, „καλὸν μὲν, ἔφη, καὶ τοῦτο
 εἶναι, κάλλιον δὲ ἐκεῖνο, τὸ δοῦναί οἱ δεομένη
 7 στρατιήν.“ τοῦτο γὰρ ἐπὶ παντὶ τῷ διδομένῳ ἔλεγε.
 Τελευταῖόν οἱ ἐξέπεμψε δῶρον ὁ Εὐέλθων ἄτρα- 20
 κτον χρύσειον καὶ ἡλακίτην, προσοῆν δὲ καὶ εἶριον.

poterat. De tempore, in quod haec regis probabiliter incidit fuga, ante ann. 523 a. Chr. n., multo igitur ante quam Cambysi Persisque sua permisisset, cf. Thrice l. l. pag. 177. — In verb. ἣ δὲ μήτηρ οἱ ἐς Σαλαμῖνα τῆς Κύπρου de dativo οἱ cf. III, 14. 15. IV, 165. In Cyprum quod mater se receperit, Thrigio l. l. explicandum videtur e commercio, quod inter Cyrenem et Cyprum floruerit, ut hac ex insula auxilium sibi fore speraret. Quam spem frustratam esse, Herodoti docet narratio, e qua sua sumsit Polyæn. VIII, 47 coll. Eustath. ad II. VII pag. 657 s. 523, 14. — *Thesaurus Delphicos* attigimus ad I, 14. Add. a Cr. allatum Wyttenbach. ad Plut. Moral. Animadvss. II pag. 990, qui idem Cr. ad vocem Εὐέλθων Eustathii admonet haec respicientis ad Odys. I p. 9 Basil. : — οὔτω δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐλθῶν μετοχῆς, εὐέλθων βαρύτερον παρὰ ἡροδότῳ κύριον ὄνομα.

οἱ ἐδίδου] i. e. *ei se daturum esse dicebat, offerebat*. Nec alio sensu paulo post τὸ διδόμενον id quod a rege ipsi offerebatur (ut III, 148. Conf. nott. ad Plutarch. Philop. 5 pag. 20), ubi Valck. coniecit τὸ αἰεὶ διδόμενον, quum *de sibi invicem continua serie succedentibus* sic poni soleat αἰεὶ pro *συνεχῶς*, ut apud Thucyd. IV, 68. Herod. II, 168, alibi. Atque ita sane in suo Herodoto legisse videtur Eustathius l. l., haec ipsa ubi tangit, hunc in modum scribens: αἰεὶ γὰρ ἐκείνη τὸ μὲν διδόμενον, φησὶν ἐλάμβανε κ. τ. λ., nisi de suo potius hoc αἰεὶ adiecerit.

ἄτρακτον χρύσειον καὶ ἡλακίτην] Homericæ apparent vestigia. Cf. II. VI, 491. Od. XXI, 351. IX, 357. IV, 131. Aristoph. Lysistr. 519. ἄτρακτος est fusus, ἡλακίτη *colus*; de quo videantur Lexica. Ad verba ἀλλ' οὐ στρατιῇ Eustath. haec habet l. l. : ἀλλ' οὐ στρατιῇ θνησκουσίῃ ἐκ τῶν τραμάτων.

163

Arcesilaus, exercitu Sami coacto, Delphis Apollinem consultit.

εἰπάσης δὲ αὐτὶς τῆς Φερετίμης τῶντὸ ἔπος, ὁ Εὐέλθων ἔφη, „τοιούτοισι γυναικάς δωρῆσθαι, ἀλλ’ οὐ στρατιῇ.“ Ὁ δὲ Ἀρκεσίλεως, τοῦτον τὸν χρόνον ἑὼν ἐν Σάμῳ, συνήγειρε πάντα ἄνδρα ἐπὶ γῆς ἀναδασμῶ. συλλεγομένου δὲ στρατοῦ πολλοῦ, ἐστάλη 25 ἔς Δελφοὺς Ἀρκεσίλεως, χρησόμενος τῷ χρηστηρῶ περὶ κατόδου. ἡ δὲ Πυθίη οἱ χοῦ τάδε· „Ἐπὶ μὲν τέσσερας Βάττους, καὶ Ἀρκεσίλεως τέσσερας, ὀκτὼ ἀνδρῶν γενεάς, διδοῖ ὑμῖν Λοξίης βασιλεύειν 30 Κυρήνης· πλέον μέντοι τούτου οὐδὲ πειρᾶσθαι παροραίνει. Σὺ μέντοι ἡσυχος εἶναι, κατελθὼν ἔς τὴν σεωυτοῦ. ἦν δὲ τὴν κάμινον εὐρησ πλέην ἀφοροῦν, μὴ ἔξοπτῆσθαι τοὺς ἀφορέας, ἀλλ’ ἀπόπεμπε κατ’ 4 οὔρου. εἰ δὲ ἔξοπτῆσθαι τὴν κάμινον, μὴ ἐσέλθῃς 35

Cap. CLXIII.

συνήγειρε πάντα ἄνδρα ἐπὶ γῆς ἀναδασμῶ] i. e. cuiusvis generis atque conditionis viros collegit spe agrorum dividendum proposita. Simili modo ἐπὶ γῆς ἀναδασμῶ IV, 159. Ad vocem πάντα conf. I, 50. III, 18. IV, 88. Verba χρησόμενος τῷ χρηστηρῶ valent: sciscitaturus oraculum, ut I, 47. 53. 157. III, 57 coll. IV, 150. De *Loxia* conf. I, 91.

ἐπὶ μὲν τέσσερας Βάττους κ. τ. λ.] Ex his ipsis colligit Thrige l. l. pag. 178. 183 hoc oraculum seriori aevo esse confictum. Est vero haec Cyrenaeorum regum series, qualem constituit Wesseling. ad Diodor. Excerpt. VIII T. II p. 550 seq. coll. Larcher. ad h. l. et Boeckh. ad Pindar. Pyth. IV pag. 265. 266: 1) *Battus I*, Cyrenes conditor, οἰκιστὴρ 631 a. Chr. n. 2) *Arcesilaus I*, 591 a. Chr. n. 3) *Battus II*, Felix s. ὁ Εὐ-

δαίμων 575 a. Chr. n. (Herod. IV, 159). 4) *Arcesilaus II* ὁ χαλεπὸς 554 a. Chr. n. (Herod. IV, 160). 5) *Battus III* ὁ ζωλὸς 544 a. Chr. n. (IV, 161). 6) *Arcesilaus III*, 529 a. Chr. n. Batti III et Pheretides filius, qui Cyrenen Persis tradidit (Herod. IV, 162. 164 fin. 165). 7) *Battus IV*, ὁ καλὸς, 518 a. Chr. n. 8) *Arcesilaus IV*, 464 a. Chr. n. Pythicus in ludis victor indeque Pindaro, qui eum octavum a Battiadis canit fuisse Pyth. IV, 116 (65), celebratus, quo interfecto 432 a. Chr. n. a Cyrenaeis Battus filius regnum qui occupare voluit, repressus decessit apud Hesperidas 431 a. Chr. n. — Ad formam διδοῖ cf. Matth. Gr. Gr. §. 210, 1. Herodot. IV, 167. 172 et ad ἡσυχος εἶναι ibid. §. 546.

ἀλλ’ ἀπόπεμπε κατ’ οὔρου] Schweigh. „ad auram illas (amphoras) emitte.“ Wesseling. in-

164 ἔς τὴν ἀμφιρόντον· εἰ δὲ μὴ, ἀποθανέαι καὶ αὐ-
 τὸς, καὶ ταῦρος ὁ καλλιστεύων.“ Ταῦτα ἢ Πυθίῃ
 Ἀρκεσίλειω χρῶν. ὁ δὲ, παραλαβὼν τοὺς ἐκ τῆς Σά-
 μου, κατῆλθε ἐς τὴν Κυρήνην· καὶ ἐπικρατήσας
 τῶν προηγημάτων, τοῦ μαντηίου οὐκ ἐμέμνητο, ἀλλὰ 40
 δίκας τοὺς ἀντιστασιώτας αἴτεε τῆς ἐωντοῦ φρυγῆς.
 2 τῶν δὲ οἱ μὲν τὸ παράπαν ἐκ τῆς χάριος ἀπαλλάσ-
 σοντο, τοὺς δὲ τινὰς χειρωσάμενος ὁ Ἀρκεσίλειος
 3 ἐς Κύπρον ἀπέστειλε ἐπὶ διαφθορῇ. τούτους μὲν
 νυν Κνίδιοι ἀπενειχθέντας πρὸς τὴν σφετέρην, ἐξ- 45

Recuperato re-
 gno, adversarios
 ultus, vitandi fati
 causa exsulans
 Bareae apud so-
 cerum, ibi cum
 eo interlicitur.

terpretatur: trade secundo vento, Sophoclea citans Trachin. 474 coll. Schol. ad vs. 828 et Aeschylea Sept. adv. Theb. 696 [687 Blomf., cuius vid. Glossar.]. Mox scripsi e Sancerosti libro εἰ δὲ ἐξοπτήσεις (pro ἐξοπτήσης, quod Matth. retinuit), dudum iubente Werfer. in Actt. phil. Monacc. I p. 102, quo iam supra sumus usi ad II, 13. Schaeferus dedit ἦν δὲ ἐξοπτήσης. — Pro ἀποθανέαι dedi cum Gaisf. et Matth. ἀποθανέαι, probante Schweigh. Cf. IV, 9. Verba μὴ ἐσέλθης ἐς τὴν ἀμφιρόντον Italus interpres reddidit: „non entrare nella cincta dal-fluido,“ cum, qui vocem ἀμφιρόντον reddant circumfluum, aqua circumdatum, oraculum anceps reddiderint clarum ac perspicuum, quale minime esse debuerit.

καὶ ταῦρος ὁ καλλιστεύων] „Maxima taurus victima, ὁ καλλιστεύων τῶν ταύρων Diodoro IV, 23. Pythia obscure Alazirem, Arcesilai socerum, indigitasse videtur, una cum genero interiturum, prorsus ut ταύρου titulo Philippum, Ale-

xandri magni patrem, apud Diodor. XVI, 91.“ Wesseling.

Cap. CLXIV.

ἐπικρατήσας τῶν προηγημάτων] i. e. rerum potitus. Haud aliter τὰ προήματα de imperio s. regno II, 120. III, 137. 53. IV, 126. Cf. nott. ad Plutarch. Flamin. 17 pag. 119.

δίκας τοὺς ἀντιστασιώτας αἴτεε τῆς ἐωντοῦ φρυγῆς] i. e. poenas repetit exsilii sui ab adversariis, s. exsilii sui auctoribus. Ad locutionem conf. I, 2. 3. 115. δίκας ἀπαιτεῖν ἐν τινός Aeschylus dixit Choeph. 392 Blomf. 363 Both.

τούτους μὲν νυν Κνίδιοι κ. τ. λ.] Ad vocem ἀπενειχθέντας (vento delatos ad ipsorum terram) conf. nott. ad IV, 103. Ipsam vero hanc Cnidiorum voluntatem in Cyrenaeos, quorum exsules morti destinatos servarunt, aequae atque in Tarentinos (III, 138) e communi harum gentium origine, cuius semper illi memores fuerint, repetit C. O. Müller. Dor. I p. 126. Quod vero Theram perducti sunt Cyrenaei, id documento est ad-

θύσαντο, καὶ ἐς Θήρην ἀπέστειλαν. ἑτέρους δὲ
 τινὰς τῶν Κυρηναίων, ἐς πύργον μέγαν Ἀγλωμά-
 χου καταφυγόντας ἰδιωτικὸν, ὕλην περινήσας ὁ
 4 Ἀρκεσίλειος ἐνέπρησε. Μαθῶν δὲ ἐπ' ἐξεργασμέ-
 νοισι τὸ μαντήϊον ἐὼν τοῦτο, ὅτι μιν ἡ Πυθίη οὐκ 50
 ἔα εὐρόντα ἐν τῇ καμίνῳ τοὺς ἀμφορέας ἐξοπτῆσαι,
 ἔργετο ἐκὼν τῆς τῶν Κυρηναίων πόλιος, δειμαίνων

huc inter metropolin atque col-
 oniam familiaritatem quandam
 viginisse, ut monet Thrice l. i.
 pag. 221. In ipsa Cyrene rem
 publicam a Demonacte magis
 ad popularem formam redactam
 denuo mutatam esse, regum
 potestate, qualis ante Demo-
 nactem fuerat, redintegrata,
 quamquam disertis verbis ab
 Herodoto non indicatur, vix
 tamen illud poterit dubitari;
 neque vero Thrigio possum ad-
 sentiri, qui, eo quod nec βου-
 λῆ, nec populi per tribus des-
 criptio fuerit abrogata, teste
 Aristotele Pol. VI, 6 (VI, 2 fin.
 ed. Schneid.), civitatis statum
 ad priscam formam plane fuisse
 redactam negat. Namque ἡ
 βουλῆ, sive senatus, meà quidem
 sententià ad populare minime
 pertinuit imperium, neque sane
 opas erat abrogatis tribubus,
 quarum vim tantum ac potesta-
 tem deminutam fuisse credam.
 Et Aristotelem ad locum quod
 attinet, Schneider. in Add. T.
 II pag. 502 monet, videri eum
 ad posteriora tempora referri
 deberi, cum de democratia
 priori quadam loquatur Herodo-
 tus. — In seqq. πύργον ἰδιω-
 τικὸν privati hominis dicit tur-
 rin, cui opponitur regia s. pu-

blica turris. Supra I, 21 σῆτος
 ἰδιωτικός. Ad verbum περινή-
 σας conf. nott. ad I, 50 coll.
 VI, 80 et de structura Matth.
 Gr. Gr. §. 411 not. 4 p. 754.

ἐπ' ἐξεργασμένοισι] Ad lo-
 cutionem conf. VIII, 95. IX,
 77 et quae alia attulit Matth.
 Gr. Gr. §. 565 pag. 1113.
 Wesseling. citaverat Aeschyl.
 Pers. 526 (531 Blomf., quem
 vid. in gloss.) Agamemn. 1388
 (1350 Blomfield., quem conf.)
 Eurip. Bacch. 1037. Etenim
 hic loci sensus: *Ubi vero, his
 iam perpetratis, oraculi sensum
 (s. quid sibi vellet oraculum) in-
 tellexit. Hinc infra dicitur ἀμφο-
 ρῶν τοῦ χρησμοῦ, qui oraculi
 sensum non assecutus erat, quod
 amphoris in camino inclusis si-
 gnificarat viros Cyrenaeos turri
 inclusos et materia circumdata
 crematos amphorarum ad instar
 in furno. — Ad οὐκ ἔα conf.
 II, 30 ibiq. nott. IV, 203.*

ἔργετο ἐκὼν κ. τ. λ.] i. e.
 ultro abstinuit Cyrenes urbe. Cf.
 II, 18 ibiq. nott. Hanc vero reli-
 ctæ Cyrenes causam habet com-
 mentitiam Thrice p. 183, qui,
 idem, ut vidimus, oraculum
 ipsum post Arcesilai mortem ad
 rei memoriam compositum sta-

τε τὸν κεχρομημένον θάνατον, καὶ δοκέων ἀμφιρό-
 5του τὴν Κυρήνην εἶναι. Εἶχε δὲ γυναῖκα συγγε-
 νέα ἑωυτοῦ, θυγατέρα δὲ τοῦ τῶν Βαρκαίων βασι-55
 λέος, τῷ οὐνομα ἦν Ἀλαζίρ· παρὰ τοῦτον ἀπικνέε-
 6ται. καὶ μιν Βαρκαῖοί τε ἄνδρες, καὶ τῶν ἐκ Κυ-
 ρήνης φυγάδων τινές, καταμαθόντες ἀγοράζοντα,
 κτείνουσι· πρὸς δὲ, καὶ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ Ἀλα- 355
 7ζίρα. Ἀρκεσίλειος μὲν νυν, εἴτε ἐκὼν εἴτε ἄκων 60
 ἀμαρτῶν τοῦ χρησιμοῦ, ἐξέπλησε μοῖραν τὴν ἑωυτοῦ.

165 Ἡ δὲ μήτηρ Φερετίμη, τέως μὲν ὁ Ἀρκεσίλειος
 ἐν τῇ Βάρκῃ διατιτᾶτο ἐξεργασμένος ἑωυτῷ κακόν,
 ἣ δὲ εἶχε αὐτὴ τοῦ παιδὸς τὰ γέρεα ἐν Κυρήνῃ,
 καὶ τᾶλλα νεμομένη, καὶ ἐν βουλῇ παρίζουσα· ἐπεὶ 65
 τε δὲ ἔμαθε ἐν τῇ Βάρκῃ ἀποθανόντα οἱ τὸν

Pheretima loco
 absentis filii re-
 gnum admini-
 strans, post eius
 necem in Aegy-
 ptum confugit.

tuit. Quem si sequamur, Ar-
 cesilaus crudelitate civium ani-
 mos a se ita abalienaverat, ut
 Cyrenes in urbe minime se tu-
 tum existimaret urbemque eo
 ipso consilio ductus Persarum
 in fidem traderet; in quo tam-
 en eum falsum esse invenimus.
 — In proxime seqq. participium
 κεχρομημένον passive accipien-
 dum: mortem timens oraculo
 sibi significatam. Tu conf. mo-
 do Lex. Herodot. s. v. Ante
 ἀμφιρόφουτον Schweigh. inseri
 vult τήν. Et conf. sis IV, 163:
 βασιλέος cum Gaisf. et Matth.
 scripsi pro βασιλῆος itemque
 μοῖραν pro μοῖρην, conferens
 III, 142, ubi par et locutio et
 sententia. Ad verbum ἀγορά-
 ζειν (in foro versari) conf. III,
 137. IV, 78. In Alaziris no-
 mine cum fluctuant libri, nos
 vulgatam exhibuimus lectionem,
 hoc in fine adiicientes, Arcesi-
 lai mortem a Thrigio l. l. pag.

175 referri ad ann. 514 a.
 Chr. n.

Cap. CLXV.

τέως μὲν ὁ Ἀρκεσίλειος —
 ἑωυτῷ κακόν] i. e. quamdiu
 Arcesilaus Barcae commoraba-
 tur, mali sui ipse auctor. Post
 τέως μὲν sequitur ἣ δὲ εἶχε
 et mox ἐπεὶ τε δὲ ἔμαθε, si-
 mili particularum iunctura at-
 que IV, 65. Ad τὰ γέρεα cf.
 I, 59. IV, 162; νέμεσθαι in
 seqq. valet administrare, res
 scil. publicas, ut III, 160.
 VIII, 136.

ἐν βουλῇ παρίζουσα] i. e.
 in senatu adsidens. Etenim co-
 gitandum hic de eo procerum
 s. nobilium concilio, penes quod
 Dorum in civitatibus summa re-
 rum publicarum cura, sive βου-
 λήν vocaris sive γερούσιαν.
 Vid. C. O. Müller. Dor. II p.
 91 seq. 96. Ad φεύγουσα οἰ-
 χώκεε conf. IV, 127.

2 παῖδα, φεύγουσα οἰχώκεε ἐς Αἴγυπτον. ἦσαν γάρ οἱ ἐκ τοῦ Ἀρκεσίλειω εὐεργεσίαι ἐς Καμβύσεια τὸν Κύρου πεπονημένοι· οὗτος γὰρ ἦν ὁ Ἀρκεσίλειος, ὃς Κυρήνην Καμβύση ἔδωκε, καὶ φόρον ἐτάξατο. 3 Ἀπικομένη δὲ ἐς Αἴγυπτον ἢ Φερετίμη, Ἀρυσάνδεω 70 ἰκέτις ἔξετο, τιμωρῆσαι ἑωυτῇ κελεύουσα· προῖσχομένη πρόφασιν, ὡς διὰ τὸν μηδισμόν ὁ παῖς οἱ τέθνηκε. Ὁ δὲ Ἀρυσάνδης ἦν οὗτος τῆς Αἰγύπτου ὑπαρχος ὑπὸ Καμβύσειω κατεστεινός· ὃς ὑστέρω 2 χρόνῳ τούτων παρισεύμενος Δαρείῳ διεφθάρη. 75 πνθόμενος γὰρ καὶ ἰδὼν Δαρεῖον ἐπιθυμούντα

166

Aryandos Aegypti praetor, a Cambyse constitutus; aurum Darium et argentum Aryandicum.

ἦσαν γὰρ οἱ — πεπονημένοι] Habebat enim illa commemorare beneficia ab Arcesilao in Cambysen collata. Ubi vocula οἱ minime vacat. Cf. IV, 162 et ad rem conf. Polyaeu. VIII, 47, — „Arcesilai non meminit Herodotus III, 13, ubi donorum mentionem facit, ad Cambysen a Cyrenaeis missorum: quae quidem dona neutiquam benigne a Cambyse accepta esse ait, sed per contemptum militibus ab illo proiecta. Videtur deinde Arcesilaus tradita Cambysi Cyrenaica melius de illo voluisse mereri.“ Schweigh. At nisi fallor, haec ipsa munera post traditam Cyrenem, in deditionis signum missa fuere. — Ad verba φόρον ἐτάξαντο conf. III, 13. 97. Incidit vero hoc in ann. 525 a. Chr. n. Ad ἔξετο conf. nott. ad IV, 145. προῖσχεσθαι πρόφασιν praetendere, praetexere causam, ut VIII, 3 (ubi nostri loci non immemor Valcken.). VI, 137 coll. VIII, 111. III, 137.

Cap. CLXVI.

τῆς Αἰγύπτου ὑπαρχος] Qui

idem paulo post dicitur ἄρχων, i. e. satrapa. Cf. ad Ctesiam notata pag. 122. — Mox cum Schweigh et Gaisf. scripsi μνημόσυνον ἑωυτοῦ λιπέσθαι, ubi vulgo ἑωυτῶ, quod Matth. retinuit. Supra II, 135 ἀναθεῖναι — μνημόσυνον ἑωυτῆς, coll. IX, 16: μνημόσυνά τοι γνώμης τῆς ἐμῆς καταλιπέσθαι θέλω. Et sic Noster promiscue μνημόσυνον et μνημόσυνα λιπέσθαι II, 136. 148. VI, 109. VII, 226. Ac satis, opinor, hoc ex loco patet, neminem numos signasse ante Darium regem, quem ipsum memoriae suae servandae et ad posteritatem propagandae causa primum numos cudisse supra iam ad III, 96 monuimus; ut sane ii non sint audiendi, qui Schol. Aristoph. Eccles. 589 secuti Daricos numos ad alium quendam eiusdem nominis regem revocarint. — βασιλεῖ omnes libri hic recte, praeter unum Sancerosti librum, in quo βασιλεῖ. Conf. Struve l. l. II pag. 11. 12.

μημηόσυνον ἐωυτοῦ λιπέσθαι, τοῦτο τὸ μὴ ἄλλω
 εἴη βασιλεῖ κατεργασμένον, ἐμιμέτο τοῦτον· ἐς οὗ
 3 ἔλαβε τὸν μισθόν. Δαρεῖος μὲν γὰρ χρυσίον κα-
 θαρώτατον ἀπεψήσας ἐς τὸ δυνατώτατον, νόμισμα⁸⁰
 ἐκόψατο· Ἀρνανδης δὲ ἄρχων Αἰγύπτου, ἀργύριον
 τῶντο τοῦτο ἐποίησε· καὶ νῦν ἐστὶ ἀργύριον καθα-
 4 ρώτατον τὸ Ἀρνανδικόν. μαθὼν δὲ Δαρεῖός μιν
 ταῦτα ποιεῦντα, αἰτίην οἱ ἄλλην ἐπενείκας, ὡς οἱ
 167 ἐπανιστέατο, ἀπέκτεινε. Τότε δὲ οὗτος ὁ Ἀρναν-⁸⁵ Aryandes Phere-
 85 δης κατοικτεῖρας Φερετίμην, διδοῖ αὐτῇ στρατὸν τὸν
 ἐξ Αἰγύπτου ἅπαντα, καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὸν ναυτι-
 κόν· στρατηγὸν δὲ τοῦ μὲν πεζοῦ Ἀμασιν ἀπέδεξε,
 ἄνδρα Μαράφιον· τοῦ δὲ ναυτικοῦ Βάδρην, ἰόντα
 timae dat copias
 omnes pedestres
 et nauticas, du-
 cibis Amaside
 Maraphio et Ba-
 dre Pasargada:
 consilium Aryan-
 dis videri fuisse,
 ut subigeret Li-
 byam.

ἐς οὗ ἔλαβε τὸν μισθόν] ἐς
 οὗ pro ἐς ὃ, quod tuetur
 Matth., nunc e melioribus li-
 bris repositum. Conf. IV, 160.
 Referri autem debet hicce locus
 ad Scriptoris Nostri sententiam
 de deorum vindicta, qui homi-
 nes insolenter agentes et maio-
 ra atque fas est animo appeten-
 tes deiciant bonisque privent,
 ut meritam superbiae luant poe-
 nam. De quo Dahlmann. He-
 rod. p. 165. Vid. supra nott. ad
 I, 32. III, 40. — ἐκόψατο va-
 let: *cudi iussit numos*, satis nota
 verbi medii potestate. Ad stru-
 cturam verborum seqq. ἀργύ-
 ριον τῶντο τοῦτο ἐποίησε conf.
 Matth. Gr. Gr. §. 415 β. pag.
 760.

καὶ νῦν ἐστὶ ἀργύριον κ.
 τ. λ.] Hinc, monente Wessel,
 Pollux III, 87. VII, 98 argen-
 tum Ἀρνανδικόν. Cr. conferri
 vult Boeckh. Staatshaushalt. d.
 Athen. I p. 23; qui de Darico-
 rum vero pondere disseruit. —
 Ad ἐπενείκας conf. IV, 154. —

Pro ἐπανιστέατο, quod pleri-
 que tenent libri scripti ipseque
 Matthiae, cum Schweigh. et
 Gaisf. dedi ἐπανιστέατο;
 Schweighaeusero magis place-
 ret ἐπανίστατο. Schugt. in
 Miscell. Cracov. Fasc. II (1818)
 p. 45 coniecerat ἐπανιστέατο.
 Cap. CLXVII.

διδοῖ] Ad formam conf. IV,
 163 et in proxime sqq. attende
 vim praepositionis τὸν ἐξ Αἰ-
 γύπτου, de qua supra iam ali-
 quoties monuimus. In ipso ar-
 gumento convenit Polyæn.
 VIII, 47.

ἄνδρα Μαράφιον] Μαρά-
 φιοι supra inter Persarum γέ-
 νεια I, 125, ubi conf. nott. Ex
 qua gente quod h. l. commemo-
 ratur dux (quales plerumque
 ex Achaemenidarum gente
 sumebantur), hoc unicum fere
 exemplum Persarum in historia
 videri scribit Heeren. Ideen I,
 1 pag. 512. — Qui Βάδρης h.
 l., is infra IV, 203 Βάρης,
 quod genuinum viri nomen fu-

- 2 Πασαργάδην γένος. πρὶν δὲ ἢ ἀποστεῖλαι τὴν⁹⁰
στρατιῆν, ὁ Ἀρνάνδης πέμψας ἐς τὴν Βάρκιην κή-
ρυκα, ἐπυνθάνετο τίς εἴη ὁ Ἀρκεσίλειον ἀποκτείνων.
3 οἱ δὲ Βαρκαῖοι αὐτοὶ ὑποδκείατο πάντες· πολλὰ τε
γὰρ καὶ κακὰ πάσχειν ὑπ' αὐτοῦ. πυθόμενος δὲ
ταῦτα ὁ Ἀρνάνδης, οὕτω δὲ τὴν στρατιῆν ἀπέ-⁹⁵
4 στείλει ἅμα τῇ Φερετίμῃ. Αὕτη μὲν νυν αἰτή πρό- 356
σχημα τοῦ λόγου ἐγίνετο· ἀπεπέμπετο δὲ ἡ στρα-
τιῆ, ὡς ἔμοι δοκέειν, ἐπὶ Λιβύων καταστροφῇ.

isse censet Valcken. Nec hoc ipso loco constant sibi scripti libri. Sic V, 21 et VIII, 136, qui vocatur Βουβάρις, is momente Valcken. idem videtur atque Βούβαρις VII, 21. Idem Valck. laudat Aelian. V. H. I, 27 et Athen. X pag. 416 B., ubi Καντίβαρις Persa. — Mox dedi ὑποδεκείατο cum Schwgh. et Gaisf. pro ὑπεδέκοντο. Cf. nott. ad III, 61, et de verbi significatione nott. ad III, 130. Verba πολλὰ τε καὶ κακὰ et πολλὰ καὶ παντοῖα attigit Matth. §. 444, 4 pag. 830.

πρόσχημα τοῦ λόγου ἐγίνετο] „λόγου πρόσχημα velamentum et color sermonis est, quo veritatem dissimulabant Persae. Geminum germanum VI, 133 τοῦτο μὲν δὲ πρόσχημα λόγου ἦν: hoc colore inter fandum Miltiades utebatur.“ Wesseling. Add. Herod. VI, 44. VII, 157. Thucyd. I, 96. Diodor. Sic. II, 6 ibiq. Wessel. Ruhnken. ad Timaei Lex. Plat. pag. 221.

ἐπὶ Λιβύων καταστροφῇ] Λιβύης, quod quidam libri asferunt, haud absurde positum videtur Schweighausero. Mihi

in vulgata acquiescendum videtur, vel ob verba sequentia. De ipso argumento sic Valcken.: „Ista Herodotum adiecisse ceteris, opinor, ut commodam hoc in loco sibi pararet occasionem gentes recensendi Libycas: nam libenter ille narrationibus interiectis sic passim ab instituto sermone digreditur, ut lectorem semper iucunda varietate teneat et oblectet, ποιικίλην ἐβουλήθη ποιῆσαι τὴν γραφὴν, Ὀμήρου ξηλωτῆς γένόμενος, ut scribit Dionysius Halic. in Ep. ad Pompei. p. 208, hac etiam in parte Thucydidī Herodotum praefereus, et fatetur ipsemet Herodotus, quaesivisse se digressiones, lectoribus velut ἀναπαύσεις: IV, 30 προσθήκας δὴ μοι ὁ λόγος ἐξ ἀρχῆς ἐδίξητο [ubi Tu vid. nott. coll. ad I, 23].“ Valckenaerio adstipulatur Dahlmann. Herod. p. 165. Mihi hoc potius hoc loco quaerendum videbatur, unde hanc ipsam adquisierit pater historiae Libycarum gentium cognitionem. De interiori Africa deque gentibus eam incolentibus quae refert, ea in

Λιβύων γὰρ δὴ ἔθνεα πολλὰ καὶ παντοῖά ἐστι· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ὀλίγα βασιλέος ἦν ὑπήκοα, τὰ δὲ πλέω ἐφρόντιζε Λαρείου οὐδέν.

168

Οἰκέουσι δὲ κατὰ τάδε Λίβυες. Ἄπ' Αἰγύπτου ἄρξάμενοι, πρῶτοι Ἀδυρμαχίδαι Λιβύων κατοίηνται· οἱ νόμοισι μὲν τὰ πλέω Αἰγυπτίοισι χρέωνται, ἐσθῆτα δὲ φορέουσι οἷον περ οἱ ἄλλοι Λίβυες.

Libyae populorum descriptio: Adyrmachidae, primi ab Aegypto usque ad portum Plynium.

Aegypto ab Ammoniis, Nasamonibus, aliis Libyibus, mercaturae causa illuc delatis (quos ipsos aliquoties citat testes atque auctores) edoctum fuisse scribit Heeren. Ideen II, I pag. 195. 208. Cum vero Noster tam accurate tractet de septentrionali Libyae ora gentibusque eius singulis (iis tantum exceptis, quae maxime occidentem versus habitarent), nec minori cura ac diligentia interioris tractus gentes recenseat, equidem haud scio an Mannerto (X, 2 p. 167) atque Heysio sit adstipulandum, quibus vix dubium videtur, quin Libycae orae aliquam certe partem Noster ipse viderit. Qui, quae Heysii est suspicio, Cyrenen navi ex Aegypto advectus ac per aliquod tempus ibi commoratus inde in vicinas Libyae regiones excurre sumi potest. Carthaginem num adierit, perquam dubium; ut qui, quod iure mireris, nullo loco Carthaginiensis ditionis commemoret fines nec omnino ullam in hoc Libycarum gentium recensu faciat Carthaginensium mentionem, quorum imperium Herodoti certe aetate orientem versus nondum ad Cyrenaicam usque ditionem extensum fuisse

videtur. Nec magis probabile gentes a Carthagine occidentem versus habitantes Herodotum adfuisse. Tu vid. de his disputantem Heysie l. I. pag. 115 — 118 coll. Rennel. p. 670.

τὰ δὲ πλέω ἐφρόντιζε οὐδέν] Conf. infra IV, 197 init. et de locutione IV, 198.

Cap. CLXVIII.

Ἄπ' Αἰγύπτου ἄρξάμενοι] Nimirum a Nili ostio Canobico, ut scribit Scylax §. 106 p. 44 Huds. p. 306 Gail., vel potius a sinu Plinthinete, ubi Herodotus Aegypti fines constituit II, 6; a quo primi commemorantur *Adyrmachidae*, quos eodem novit Plinius H. N. V, 6 atque Silius Italicus III, 278 seqq. IX, 223 seq., uterque citatus ab Schlichthorst. l. I. pag. 119, qui quod in Ptolemaeo exstat *Ἀδυρμαχίτας*, id in *Ἀδυρμαχίδας* commutatum vult, probante Larcher. in Tab. geogr., gentemque in Libyae tractibus memoratam interioribus a Ptolemaeo sedes mutasse arbitratur, a mari repulsam Graecis colonis advenientibus. Conf. Rennel. l. I. pag. 652. Mannert. X, 2 p. 20 coll. nott. ad Herod. IV, 191.

2 αἱ δὲ γυναιῖνες αὐτῶν ψέλιον περὶ ἑκατέρῃ τῶν 5
 κνημίων φορέουσι χάλκεον· τὰς κεφαλὰς δὲ κο-
 μῶσαι, τοὺς φθειῖρας ἐπεὰν λάβωσι τοὺς ἑσπυτῆς
 3 ἑκάστη ἀντιδάκνει, καὶ οὕτω ῥίπτει. οὗτοι δὲ μού-
 νοι Λιβύων τοῦτο ἐργάζονται· καὶ τῷ βασιλεῖ
 μούνοι τὰς παρθένους μελλούσας συνοικεῖν ἐπιδει-
 κνύουσι· ἢ δὲ ἂν τῷ βασιλεῖ ἀρεστὴ γένηται, ὑπὸ 10
 4 τούτου διαπαρθενέεται. παρήκουσι δὲ οὗτοι οἱ
 Ἄδρυμαχίδαι ἀπ' Αἰγύπτου μέχρι λιμένος, τῷ οὖ-
 169 νομα Πλυνός ἐστι. Τούτων δὲ ἔχονται Γιλιγάμμαι,

ψέλιον] Significantur *armil-
 lae, torques*. Conf. Pierson. ad
 Moer. p. 420 seq. et de scri-
 ptura vocis (nam alii ψέλλιον)
 nott. ad Herodot. III, 20. —
 Eundem vero morem adhuc in-
 ter feminas regni Angolae va-
 lere, e recentiorum peregrinato-
 rum itinerariis enotavit Larcher.

τοὺς φθειῖρας ἐὰν λάβωσι
 κ. τ. λ.] Conf. IV, 109 ibique
 nott. Mox omnes libri ῥίπτει.
 Vid. nott. ad IV, 94. — Ver-
 bum διαπαρθενέεται, hoc ex
 loco citat Pollux III, 42. Ad
 ipsum argumentum quod atti-
 net, Italus interpres, simile in-
 stitutum in insula Teneriffa com-
 memorat itemque ius illud, quod
 medio aevo valuisse dicunt,
droit de cuissage, vel potius
droit de culage, *ius primae no-*
ctis; de quo quid statuendum
 sit, nunc omnium optime edo-
 cuit Mittermaier, Grundsätze d.
 gemein. deutschen Privatrechts
 1ste Abth. §. 77 p. 213 seq. ed.
 quartae. Alium morem non mi-
 nus turpem Her. refert IV, 172.

τῷ οὖνομα Πλυνός ἐστι] *Olim Πλεῦνος. Πλυνοὶ* portus
 apud Scylac. §. 107 pag. 45

Huds. p. 308 Gail. At Πλυνὸν
 Libyae urbem memorat Ly-
 cophr. Alex. 149, ubi conf.
 Tzetz. Schlichthorstio p. 120
 idem videtur esse portus, qui
Panormi nomine obvenit. Man-
 nert. X p. 20, hic de convalli
 arenosa Catabthmi cogitandum
 censet.

Cap. CLXIX.

Γιλιγάμμαι] Fluctuant libri
 scripti in hac voce. Apud Ste-
 phan. Byz. pag. 273 *Γιλιγάμ-*
βαι, gens Libyae ex Herodoto
 citatur, quam Marmaricae orae
 et Cyrenaicae partem tenuisse
 statuunt. Cf. Schlichthorst. pag.
 120 seq. Rennel. p. 652.

Aphrodisias insula iuxta Cy-
 renen memoratur a Stephano
 Byz. pag. 201 et Scylace p. 45
 Huds. p. 309 Gail.; quam ad
 occidentem Cyrenes sitam ean-
 dem atque *Drepanum* prope
 Dernam esse arbitratur Rennel.
 l. l. At meà ex sententia ab
 orienti Cyrenes haec insula
 quaerenda intra Cherronesum
 et Naustathmum. Conf. Man-
 nert. X, 2 pag. 80. Thrige l. l.
 p. 147. Quo magis dolemus,
 recentissimo peregrinatori Pa-

νεμόμενοι τὴν πρὸς ἐσπέρινον χώραν, μέχρι Ἀφρο-
 2 δισιάδος νήσου. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτου χώρῳ ἢ¹⁵
 τε Πλατέα νήσος ἐπικίεται, τὴν ἔκτισαν Κυρηναῖοι·
 καὶ ἐν τῇ ἡπίερω Μενελάϊος λιμὴν ἔστι, καὶ Ἀζιρίς,
 τὴν οἱ Κυρηναῖοι ὄλκεον· καὶ τὸ σίλφιον ἄρχεται

Gilgammæ a
 portu Plyno us-
 que ad Insulam
 Aphrodisiadem:
 Platea insula,
 Menelai portus
 et Aziris: nasci-
 tur Silphium a
 Platea usque ad
 os Syrtis.

cho (cf. Voyage etc. pag. 116)
 de hac insula accuratius inqu-
 rere non licuisse. — De Platea
 conf. nott. ad IV, 151.

Μενελάϊος λιμὴν] Inter
 Cyrenen atque Aegyptum hic
 portus situs, a Menelao, qui
 ex Aegypto fugiens (conf. He-
 rod. II, 119) in Libyam appu-
 lit, ad Ardaniam regionem su-
 pra Paraetonium (i. e. ad occa-
 sum Paraetonii) teste Strabon.
 I pag. 40 s. 68 A. coll. XVII
 pag. 838 s. 1195 C. Scylac. p.
 45 Hudz. p. 308 Gail., no-
 men accepisse fertur. Vid. Cor-
 nel. Nep. Agesil. 17. Mannert.
 X pag. 86. 87. De Aziri conf.
 IV, 157 ibique citatum Pacho
 (coll. quoque p. 87), qui fines
 silphii accuratissime ab Herodo-
 to indicari se ipsum observasse
 testatur, cum eo nimirum loco
laserpitium derias (quam plan-
 tam pro veterum silphio habet)
 crescere incipiat.

καὶ τὸ σίλφιον ἄρχεται ἀπὸ
 τούτου] Cum his et seqq. ver-
 bis prorsus congruunt Scylacis
 verba l. l. longiora quam quae
 integra adscribantur. Theo-
 phrasto auctore, quem sequitur
 fere Plinius H. N. V, 5, per
 quatuor mille stadia Libyam oc-
 cupat silphium, largissime pro-
 veniens circa Syrtes et Euespe-
 ridas. Alii ad deserta loca illud
 ablegant. Plura Thrige in Hist.

Cyren. p. 239 seq. (coll. Gail.
 ad Scylac. l. l. pag. 509), qui
 idem in copiosa illa, quam de
 silphio exhibuit, disputatione §.
 57 p. 231 — 248 locos veterum
 potiores de silphio collegit item-
 que recentiorum de eo disquisi-
 tiones accurate indicavit, p. 231
 not. 98. Ac praecipue consulendus
 Theophrast. Hist. Plant. VI,
 3. Dioscorid. III, 94. 95. Plin. H.
 N. XIX (3), 1. XXII, 23; in-
 ter recentiores Tu praeter do-
 ctissimos Theophrasti interpre-
 tes, Bodaeum ac Sprengelium cf.
 potissimum Salmas. ad Solin.
 p. 249 — 270. 720 seqq. 899.
 De homon. h. i. pag. 144. Bel-
 ley. Mém. de l'Acad. d. Inscr.
 XXXVI p. 18 seqq., et qui nu-
 perrime haec tractavit Böttiger.
 Isis 1829 p. 318 — 324 incl.
Silphium enim sive *Laserpitium*
 (nam *Laser*, auctore Plinio, vo-
 catur *succus*) Cyrenaicae regioni
 proprium fere fuit iure inde ha-
 bitum inter praecipua dona, qui-
 bus illam regionem natura bea-
 vit. Ipsa planta vel potius suc-
 cus inde paratus ipsaque radix
 in re medica aeque atque culi-
 naria (ubi condimentis pretiosis-
 simis accensebatur) adhibebatur,
 multaque eius per totam fere
 antiquitatem fama, ut dici vix
 possit, quantopere inde Cyre-
 naeorum opes e silphii merca-
 tura potissimum provenientes

ἀπὸ τούτου. παρήκει δὲ ἀπὸ Πλατέης νήσου

fuerint auctae, quantumque incrementum hoc omnino Cyrenaeorum rebus attulerit, qui inde vel in numis plantae, cui omnia fere debebant, effigiem exhibuerunt: qua de re vid. Eckhel. Doctr. Num. IV p. 119. Mionnet. Descript. d. Med. VI p. 373 seq. Quin hoc ipsum in proverbium abiit; quis enim non novit Βάττον σίλφιον, de quo Thrice l. I. pag. 243. Quo magis mireris (sive gentium aliarum in Cyrenes ditionem invasionibus ac depopulationibus sive publicanorum avaritia, sive alia qua causa hoc factum esse existimes), iam Romanorum aetate tantam silphii fuisse raritatem tamque enorme eius inde pretium, ut Plinius H. N. XXII, 48 diceret exstinctum silphium Cyrenaicum, ipseque Salmasius (Exercitt. Plin. pag. 921) illud iam pridem in rerum natura desuisse pronuntiaret, quippe cuius totam historiam nunc ignoremus. Quo difficilius erit statuere, qualis proprie fuerit planta, cum ne hoc quidem liqueat, etiamnum in hisce regionibus inveniatur silphium vetus nec ne. Pro *assa foetida* silphium haud pauci olim peperam habuere; quibus, quod miror, nuper accessit Mannert. X, 2 pag. 61, quem post alios meliora edocere potest Thrice l. I. pag. 248, qui ipse in reperquam dubia necdum satis virorum doctorum ac peregrinatorum studiis illustrata, certam de silphio pronuntiare senten-

tiam vix ausus est. Qui nuperime has regiones inivit Della Cella (vid. eius Itiner. pag. 92. Ritter. Erdk. I p. 945), prope locum Spage, trium horarum spatio a vetere Cyrene remotum invenit herbae cuiusdam semen (nam florem non vidit, quia desloruerat), quam pro veterum silphio habet, cui nomen *Thapsia Silphium*, quae est varietas *Thapsiae Garganicae* Linn. Nos vocaremus: *ein Doldengewächs*. Adstipulatur C. Sprengel. in Commentt. ad Theophrast. version. II p. 227 merito conquerens, quod de huius plantae tam celebratae natura nondum accuratius investigata sit. Qui postea Cyrenaicam regionem perlustravit Pacho, et ipse silphium a se repertum esse ait iis ipsis in locis, quae huic plantae assignantur ab Herodoto ac Scylace. Plantam umbellatam esse affirmat, ab Arabibus vocatam *derias*, unde ipse nomen invenit *Laserpitium Derias*. Vid. Voyage dans la Marmarique et Cyren. chap. XVIII pag. 247 seqq. et potissimum pag. 250, ubi plantam a se repertam accuratissime describit. Ac fratribus Beechey, in idem inquiringibus (cf. Itiner. cap. 15 p. 409—420) silphium esse videtur planta Dauco similis, illis in regionibus adhuc frequens et specie sua maxime accedens ad eam silphii formam, quae in veterum numis compareat, tres pedes alta et camelis, qui ea vescantur, nociva.

170 μέχρι τοῦ στόματος τῆς Σύρτιος τὸ σίλφιον. νόμοισι δὲ 20
 χροῖωνται οὗτοι παραπλησίοισι τοῖσι ἑτέροισι. Γιλ-
 γαμμέων δὲ ἔχονται τὸ πρὸς ἐσπέρης Ἀσβύσται.
 οὗτοι τὸ ὑπὲρ Κυρήνης οἰκέουσι, ἐπὶ θάλασσαν δὲ
 οὐ κατήκουσι Ἀσβύσται· τὸ γὰρ παρὰ θάλασσαν
 2 Κυρηναῖοι νέμονται. τεθριπποβάται δὲ οὐκ ἦμιστα, 25

Asbystae supra
 Cyrenen, ad au-
 strum.

Quibus iisdem monumentibus haec
 planta a centurione quodam
 Anglo Smyth nunc in Angliam
 translata optimeque servata in
 regione Devonshire floret; ut
 sane spes affulgeat, fore, ut
 tandem accuratius de hac planta
 eiusque natura edoceamur.

μέχρι τοῦ στόματος τῆς
 Σύρτιος] *Unam modo Syrtim*
 Herodoto innotuisse eamque
minorem pronuntiat Niebuhr.
 Vermischte Schrift. I pag. 147.
 148, coll. L. Marco ad Plin.
 H. N. V, 4 p. 163. Quod ut
 aliis Herodoti locis II, 32. 150.
 IV, 173 valere dicas; hoc ta-
 men loco si *minorem* intelligere
 velis Syrtim, accurata orae hu-
 ius notitia Nostrum caruisse
 statuas necesse erit. Quare ple-
 rosque video merito hic *maio-
 rem* intellexisse *Syrtim*.

Cap. CLXX.

Ἀσβύσται] In hoc quoque
 vocabulo admodum variant scri-
 pti libri. Commemoratur gens a
 Steph. Byz. s. v. pag. 176. Lycophr.
 Alexandr. 895. Dionys. Perieg. 211
 (ubi conf. Eustath.). Plin. H. N. V, 5.
 Add. Schlichthorst. l. l. p. 129 seq.
 Thirge l. l. pag. 148. Tenebat gens
 loca interiora a Cyrene meridiem
 versus et a Giligammis ab

HERODOT. II.

occasu. Hoc enim e seqq. ver-
 bis patet: οὗτοι τὸ ὑπὲρ Κυ-
 ρήνης οἰκέουσι, ubi cum re-
 centt. edd. revocavimus τὸ pro
 τοι. In plerisque codd. nec τοι
 nec τὸ invenitur.

τεθριπποβάται] i. e. quadri-
 gis maxime utuntur iisque re-
 gundis inter Libyae gentes ex-
 cellunt. Cf. IV, 183. 193. Ac
 satis constat multisque veterum
 scriptorum probatur testimoniis,
 veterem Cyrenen equis tum ad
 bella tum ad certamina ludos-
 que publicos adhibitis maxime
 inclaruisse. Hinc praedicatur
 εὐίππος, ἱππόβοτος, aliisque
 eodem spectantibus ornatur
 cognominibus; de quibus plura
 Boeckh. ad Pind. Pyth. IV p.
 268. Thirge l. l. p. 228. 271
 seqq. coll. Mannert. X, 2 p. 58.
 Quir. ipsis in numis Cyrenaeis
 sunt quadrigae, teste Eckhel.
 D. N. Tom. IV p. 120 seq., et
 hodieque robore insignes equos
 in his regionibus ali docemur.
 Conf. Pach. Voyage dans la
 Marmar. etc. pag. 241. Quae
 qui respexerit, is sane non mi-
 rabitur, quod tanta cum soller-
 tia Noster enarrat, quinam
 inter Libyes Cyrenes accolae
 arte equestri atque curuli prae-
 stent. — Ad locutionem οὐχ
 ἦμιστα ἀλλὰ μάλιστα cf. II, 43.

171

Auschisae, supra
Barcam attin-
gentes mare ad
Euesperidas:
Cabales, in me-
dia regione Au-
schisarum, ad

ἀλλὰ μάλιστα Λιβύων εἰσι. νόμους δὲ τοὺς πλεῖ-
νας μιμῆσθαι ἐπιτηδεύουσι τοὺς Κυρηναίων. Ἄσβυ- 357
στῶν δὲ ἔχονται τὸ πρὸς ἐσπέρας Ἀύσχισαι. οὗτοι
ὑπὲρ Βάρκης οἰκίευσί, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν
κατ' Εὐεσπερίδας. Ἀύσχισίων δὲ κατὰ μέσον τῆς

Cap. CLXXI.

Ἀύσχισαι] In Florentino libro
exstat *Ἀύσχισαι*; *Ἀύσχίται* apud
Stephan. Byz. p. 198 reperitur.
Tu conf. Wesseling. ad Diodor.
Sic. III, 48. Quod vero apud
eundem Stephanum l. l. ex He-
cataeo citatur *Ἀύσιγδα* Libyca
insula, eiusque incolae *Ἀύσιγδοί*,
inesse aliquid cognationis cum
Herodoti Auschisis suspicatur
Klausen. ad Hecataei fragmm.
p. 132.

κατ' Εὐεσπερίδας] „Pro-
miscue *Ἐσπερίδες* et *Εὐεσπε-
ρίδες*, cives *Ἐσπερίται* et
Εὐεσπερίται.“ Wesseling.
citans Strabon. XIV p. 647 B.
s. 957 D. XVII p. 836 D. s.
1193 C. Add. Herod. IV, 198.
204. Nec minus obvium *Hespe-
riæ* nomen atque *Hesperis*. Cf.
Stephan. Byzant. s. v. p. 357:
*Ἐσπερίς πόλις Λιβύης ἢ νῦν
Βερενίκη, ὁ πολίτης Ἐσπερί-
της*. Add. Mel. I, 8 §. 2, ubi
multa Tzschucke nott. critt. Vol.
II P. I p. 283 nott. exegg. Vol.
III P. I p. 209, et qui plura de
his nominibus dabit Thrige l. l.
p. 138. 139. Postmodo, Pto-
lemaeorum, opinor, aetate, vo-
cata est *Berenice*, teste Plinio
V, 5 init., multumque ac diu flo-
ruit incolarum frequentia atque
opibus et commercio reque na-
vali acquisitis, cum portu opti-
mo instructa esset urbs in Syr-

tis extimo cornu, ut Plinius ait,
sita. Quin hodieque superesse
dicuntur rudera priorem splen-
dorem ambitumque testantia.
Nunc ibi oppidum *Bengazi* sive
Bernic. Conf. Schlichthorst. p.
136 seqq. Mannert. X, 2 p. 88.
Adhuc regio fertur opima, fru-
gum cuiusvis generis feracissima;
quae si ullum modo acciperet
cultum, Hesperidum horti
tantopere a veteribus cele-
bratos haud scio an nostra quo-
que aetate referre posset. Vid.
modo Ritter. Erdkunde I p. 938
et de pristina regionis fertilitate,
unde Hesperidum horti cogno-
minati, auctore Is. Voss. ad Mel.
l. l., admomentem Thrige l. l.
p. 105 seq. Quae quomodo ad
fabulas poetarumque carmina,
in quibus laetissimi ac pulcher-
rimi Hesperidum horti tantope-
re celebrantur, fuerint traducta
nec magis disquirere vacat quam
referre quaecunque de hisce
commenti fuerint poetae veteres,
quum verae gentis, quae apud
Herodotum commemoratur, sedes
nobis potius sint indicandae.
De hisce hortis conf. citatt.
a Thrige l. l. p. 106, 2, et qui
nuperrime hanc fabulam tractavit
Völcker. Myth. Geogr. I p.
107 — 122 coll. Pach. Voyage
etc. p. 171; qui idem ad Bere-
nicen sive Ben-ghazi, ut nunc
vocant, quippe locum maxime

χώρης οἰκέουσι Κάβαλες, ὀλίγον ἔθνος, κατήκοντες ³⁰ mare circa Taurichira oppidum.
ἐπὶ θάλασσαν κατὰ Ταύχειρα πόλιν τῆς Βαρκαίης·

νόμοισι δὲ τοῖσι αὐτοῖσι χρέονται τοῖσι καὶ οἱ

172 ὑπὲρ Κυρήνης. Ἀνσχισέων δὲ τούτων τὸ πρὸς Nasamones Lus-
schisis ad occa-
sum finitimi.
ἐσπέρης ἔχονται Νασαμῶνες, ἔθνος ἐὼν πολλόν· οἱ
τὸ θέρος καταλείποντες ἐπὶ τῇ θαλάσῃ τὰ πρό- 35

sterilem, ad quem veterum de hortis illis in Cyrenaico agro sitis descriptiones referri nequeant, Hesperidum hortos collocari posse negat, quos potius multo propius ipsam Cyrenes urbem ad Phycuntis promontorium, ubi Phoenicum portus, quaerendos esse existimat; cf. p. 173 seq.

Κάβαλες] Duo libri Βάβαλες, nec aliter in Noun. Dionys. XIII, 375, ut dubius haereat Wesseling., utra in Herodoto praestet lectio. Pro Ταύχειρα, alii Τεύχειρα, de quo monuit Thrige l. l. p. 237. Ptolemaeorum aevo vocata est urbs *Arsinoe*, et postea in Cleopatrae gratiam *Cleopatris*; nunc appellari dicunt *Terkeria*, *Trocara*, *Trochera*, ipsasque reliquias se invenisse testatur Della Cella. Conf. Thrige l. l. pag. 138. Schlichthorst. p. 135 sq. Pacho urbis veteris rudera invenit prope locum, quem appellat *Tokrah*, decem horarum itinere remotum a Ptolemaide. Vid. Voyage etc. p. 183 seq. — Ad verba τοῖσι καὶ cf. IV, 172 παραπλησίῳ τῷ καὶ Μασσαγέται. Plura Struve l. l. I p. 24.

Cap. CLXXII.

Νασαμῶνες] Monuimus de hac gente Syrtios maioris accola

et introrsus multum porrecta ad II, 32. Add. Plin. H. N. V, 5. Namque *Augila* (conf. nott. ad IV, 182) quoque ad eam pertinuisse credam gentem, quae tum praedando naves tempestatum vi ad hanc oram delatas tum mercaturâ institutâ opes satias amplas sibi pararat, mox vero Carthaginiensium rebus auctis, diminuta ab Augusto et postea quoque a Diocletiano e mari repulsa est in loca interiora Libyae ac deserta. Praeter Eustath. ad Dionys. Perieg. 209 conf. Schlichthorst. pag. 131. Mannert. X, 2 pag. 179 seq. Thrige l. l. pag. 150. Pach. Voyage etc. pag. 271. — Pro τουτέων cum recentt. dedi τουτων.

οἱ τὸ θέρος καταλείποντες] Tradit Scylax in Periopl. p. 47 Huds. p. 311 Gail. Nasamones Syrtios magna litora accollere usque ad intimum recessum, hisque proximos esse *Macas* (cf. Herod. IV, 175), qui ad Syrtim hyemem peragentes, greges ad mare contineant, aestate vero, deficientibus aquis illas secum in interiores tractus abigant. E quibus Herodoteum locum ita corrigi vult Is. Voss., ut ante τὸ θέρος inseratur μετὰ, unde sensus existat hic:

βατα, ἀναβαίνουσι ἐς Αὐγίλα χῶρον, ὀπωριεῦντες τοὺς φοίνικας· οἱ δὲ πολλοὶ καὶ ἀμφιλαφεές πε-
2 φύκασι, πάντες ἐόντες καρποφόροι. τοὺς δὲ ἀττε-
λέβους ἐπεὰν θηρεύσωσι, ἀυήναντες πρὸς τὸν ἥλιον,
καταλέουσι, καὶ ἔπειτα ἐπὶ γάλα ἐπιπασσοντες, πύ- 40
3 νοῦσι. γυναικας δὲ νομίζοντες πολλὰς ἔχειν ἕκα-
στος, ἐπίκοινον αὐτέων τὴν μίξιν ποιεῦνται· τρόπον

„qui praeterlapsa aestate (quam sc. in mediterraneis agant locis) ingruenteque autumno pecora ad oram abigant; quo vero autumnii tempore palmulae maturerint, rursus ad mediterranea loca revertant, palmulasque decerpant hiememque ibi transigant.“ Nec tamen iusta mihi videtur subesse causa quidquam in Herodoto mutandi. De *ovium* proventu egregio per hosce tractus conf. nott. ad IV, 155; de *palmulis* vid. nott. ad I, 193 et de voce *ἀμφιλαφής* nott. ad III, 114.

ἀττελέβους] Tres libri ἀττε-
λάβους itemque Eustath. ad Dionys. Perieg. 210, qui addit: εἶδος δὲ ἀρκίδος ὃ ἀττέ-
λαβος. Locustas quasdam pen-
narum expertes ita vocari auctor est Plinius H. N. XXIX (4), 29 §. 13. Arriano Ind. 29 haec Herodoti verba obversata esse observat Wesseling.

γυναικας δὲ νομίζοντες κ. τ. λ.] Haud scio an huc faciant Melae verba I, 8, 38 de Cyrenaicae Nomadibus: „singulis aliquot simul coniuges et plures ob id liberi agnati que sunt, nusquam pauci.“ Ad verbum *νομίζοντες* conf. I, 130. 202.

ἐπίκοινον αὐτέων τὴν μίξιν

ποιεῦνται] i. e. *promiscue cum quibuslibet coeunt*. Eadem de Agathyrasis traduntur IV, 104, de Ausensibus IV, 180 coll. IV, 176. Quare hoc loco ista verba aliena maleque textui intrusa statuit Valcken., quem secutus Borheckius e textu eiecit illa, uncis inclusit, ut suspecta, Reizius. At agnoscunt omnes codd. itemque Eustath. ad Dionys. l. l. et Mela I, 8, 55, Herodotea ante oculos habens, ubi scribit: „Nulli certa uxor est, ex his, qui tam confuso parentum coitu passim incertique nascuntur, quos pro suis colant, formae similitudine agnoscunt;“ et paulo post Augilae mentione facta: „foeminis eorum solenne est, nocte qua nubunt, omnium stupro patere, qui cum munere advenerint; et tum cum pluribus concubuisse maximum decus; in reliquum pudicitia insignis est.“ Nec magis opus, in Herodoti verbis cum Coraë pro ἐπίκοινον scribere ἐπὶ κοινοῦ, quod idem valeat atque ἐμφανῶς I, 203. III, 101. Nihil enim obstare video, quo minus ternis hisce locis ἐπίκοινος μίξις accipiatur de *promiscuo coitu*, quemadmodum I, 216 de Masagetis: ταύτησι ἐπίκοινα χρέ-

παραπλησίω τῶ καὶ Μασσαγέται, ἐπεὶ ἀν σκίπωνα
 4προστήσονται, μίθρονται. πρῶτον δὲ γαμέοντος
 Νασαμῶνος ἀνδρὸς, νόμος ἐστὶ τὴν νύμφην νυκτὶ 45
 τῇ πρώτῃ διὰ πάντων διεξελθεῖν τῶν δαιτυμόνων
 μισρομένην· τῶν δὲ ὡς ἕκαστός οἱ μιχθῆ, διδοῖ
 5δῶρον τὸ ἂν ἔχη φερόμενος ἐξ οἴκου. Ὀρκίοισι δὲ
 καὶ μαντικῇ χρέωνται τοιῆδε. ὀμνύουσι μὲν τοὺς
 παρὰ σφίσι ἀνδρας δικαιοτάτους καὶ ἀρίστους λε-
 γομένους γενέσθαι, τούτους, τῶν τύμβων ἀπτόμε- 50
 6νοι. Μαντεύονται δὲ ἐπὶ τῶν προγόνων φοιτέου- 358
 τες τὰ σήματα, καὶ κατευξάμενοι ἐπικατακοιμέων-
 ται· τὸ δ' ἂν ἴδῃ ἐν τῇ ὄψει ἐνύπνιον, τούτῳ χρᾶται.

ωνται, i. e. in commune, promiscue feminis utuntur s. coeunt (ubi conf. nott.); ad quem ipsum locum Noster hic provocat. Consimilem Arabum ritum Strabo memorat, XVI p. 783 A. s. 1129 D., ubi: ὁ δὲ φθάσας εἰσιῶν μίγνυται, προθεῖς τῆς θύρας ῥάβδον κ. τ. λ. In Herodoteis verbis asyndeton notat Struve, quem afferemus ad IV, 187. De verbis παραπλησίω τῶ καὶ conf. nott. ad IV, 171. In seqq. ad μιχθῆ conf. Matth. Gr. Gr. pag. 1006 et ad διδοῖ supra IV, 143.

ὀμνύουσι μὲν τοὺς κ. τ. λ.] De structura verbi ὀμνύναι cf. Matth. §. 413, 10 et ad pronomen τούτους ibid. p. 878. Ad ipsam rem pertinent Melae verba I, 8, 55: „Augilae manes tantum Deos putant: per eos deierant, eos ut oracula consulunt; precatique quae volunt, ubi tumulis incubuere, pro responsis ferunt somnia.“ Ubi conf. Tzschucke nott. exegg. p. 233 seq. Plin. H. N. V, 8:

„Augilae inferos tantum colunt.“

καὶ κατευξάμενοι ἐπικατακοιμέωνται] i. e. peractis, solutis precibus indormiunt. Ac notat Wesseling. ad Diod. I, 53 in illa incubandi superstitione inveniri ἐγκοιμᾶσθαι, κατακοιμᾶσθαι, alia, Tertullianumque excitat De anim. 57 ad haec alludentem. Tu conf. Tzschucke ad Mel. I, 8, 8 pag. 233 seq. nott. exegg. Vol. III P. I et pag. 236, ubi aliae aliarum gentium incubationes istiusmodi laudantur. In seqq. retinui τὸ δ' ἂν ἴδῃ ἐν τῇ ὄψει, ubi olim ἴδοιεν τῇ ὄψει. Attigit Eustath. ad Dionys. Perieg. vs. 209.

τούτῳ χρᾶται] χρᾶται pro χρῶνται cum Schweigh. et Gaisf. dedi e librorum vetustorum consensu. Neque enim insolens videri debet istiusmodi transitus e plurali numero in singularem. Hinc quoque ἴδῃ in singulari, ubi subiecti nominativus deest. Cf. I, 132.

7 Πίστισι δὲ τοιγησίδε χρέωνται. ἐκ τῆς χειρὸς διδοῖ
πιεῖν, καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς τοῦ ἐτέρου πίνει· ἦν⁵⁵
δὲ μὴ ἔχῃσι ὑγρὸν μηδὲν, οἱ δὲ τῆς χαμάθεν σπο-
δοῦ λαβόντες λείχουσι.

173

Psylli, intra Syr-
tin: horum ter-

Νασαμῶσι δὲ προσόμουροί εἰσι Ψύλλοι. οὔτοι
ἐξαπολώλασι τρόπῳ τοιῶδε. ὁ νότος σφι πνέων

Πίστισι δὲ] Hanc dandae ac-
cipiendaque fidei consuetudi-
nem in pacto coniugali adhuc
apud Algeriae incolae obtinere
testatur Shaw. Voyag. I p. 393.
— Mox e melioribus codd. de-
dimus χαμάθεν pro χαμόθεν.
Cf. II, 125 ibiq. nott. Ad geni-
tivum σποδοῦ conf. Matth. Gr.
Gr. p. 631.

Cap. CLXXIII.

Ψύλλοι] De hac gente conf.
Stephanus Byz. s. v. Hecataeum,
qui citat (p. 133 fragmm. ed.
Klausen.), Suidas III p. 709.
Photius s. v. Inter utramque
Syrtim, inter Lotophagos ac
Nasamones, olim habitasse di-
cuntur ea in regione, quae nunc
vocatur Mesurate, praedones-
que feruntur illius orae famos-
simi aequae ac Nasamones. Cf.
Schlichthorst. l. l. p. 132 seq.
Rennel. p. 636. Mannert. X, 2
p. 182. Heeren. Ideen. II, 1 p.
223 seq. Ac Plinius quoque H.
N. V, 4 super Garamantes (de
quibus Herod. IV, 183) collocat
Psyllos; unde satis liquere vi-
detur L. Marco, eos ad pro-
montorium Mesurata habitasse.
Est vero haec Psyllorum gens
per omnem fere antiquitatem
famosa ob fascinandi artem,
quâ letiferos serpentes bene
tractare ac domare sopireque

valuerit. Testis est Plinius VII,
2 coll. XXV, 10. XXVIII, 3;
alios excitat Ruperti ad Silium
Ital. I, 411. Cuiusmodi fascina-
torum vestigia vel in sacro co-
dice veteris testamenti reperi-
ri volunt, cum alias quoque fre-
quens illorum mentio. Unde fac-
tum, ut quicumque tales exer-
cerent artes, ii vocarentur
Psylli. Quin hodieque per Ae-
gyptum accepimus esse talium
fascinatorum gentem, cuius ma-
xima hinc apud vulgus auctori-
tas maximaque iura. De qui-
bus optime exposuit Vir illu-
strissimus De Minutoli in: Ab-
handll. Vermischt. Inhalts I p.
42 seqq.

ἐξαπολώλασι τρόπῳ τοιῶδε]
Plinius H. N. VII, 2: „Haec
gens ipsa quidem prope inter-
necione sublata est a Nasamo-
nibus, qui nunc eas tenent se-
des: genus tamen hominum ex
iis, qui profugerant, aut quum
pugnatum est, afuerunt, hodie-
que remanet in paucis.“ Cui
narrationi probabilitatem addere
Silium I, 408. Lucan. IX, 439
— 445, monet Schlichthorst. p.
132 coll. Mannert. l. l. Ex ipso
Herodoto fabulam enarrat Gell.
N. Att. XVI, 11; quibus haec
subiicit ad omne fabulae argu-
mentum spectantia *Valcken.*:

ἄνεμος τὰ ἔλυτρα τῶν ὑδάτων ἐξηύηνε· ἣ δὲ χάρη ^{60^{ra}, ipsis extinctis, Nasamonum facta.}
 σφι πᾶσα ἐντὸς ἐοῦσα τῆς Σύρτιος, ἣν ἄνδρος.
 2 οἱ δὲ, βουλευσάμενοι, κοινῶ λόγῳ ἐστρατεύοντο ἐπὶ
 τὸν νότον· (λέγω δὲ ταῦτα τὰ λέγουσι Αἴβυες·)
 καὶ ἐπεὶ τε ἐγίνοντο ἐν τῇ ψάμμῳ, πνεύσας ὁ
 3 νότος κατέχωσέ σφεας. ἔξαπολομένων δὲ τούτων,

„Herodotus fabulam se tradere formula significat adiecta: λέγω δὲ ταῦτα τὰ λέγουσι Αἴβυες; qualibus utitur in fabulosis aut certe rebus dubiae fidei [conf. IV, 187. 191. 195]. Qui lenem non sentiunt historici nostri suavitatem, Herodotum ob ista talia, si lubet, exagitent huius seculi sophi! Quas innumerabiles esse scribit apud Herodotum fabulas (De Legg. I, 1), ne Cicero quidem vitio vertit historiae patri neque severissimus ipsius Thucydidis ac Platonis censor Halicarnassensis Dionysius; qui et antiquioribus et Herodoto necesse fuisse docet, quas a singulis sibi gentibus traditas accepissent, fabulosas etiam narrationes tradere memoriae, atque ita ποικίλλειν τοῖς μυθώδεσιν ἐπεισοδίοις τὰς τοπικὰς ἀναγραφάς T. II p. 226, 32 [T. VI p. 823 Reisk.]“ Ac sane hic locus insignis est documento, quantam in singulis rebus enarrandis crisin Noster adhibuerit, ea, quae vera sibi viderentur aut quae vera esse Ipse expertus esset, probe discernens ab iis, quae vulgo etsi dicerentur et crederentur, a rerum natura abhorrere viderentur. In quo scriptoris studio vera a fictitiis discernendi, quo

ipso maxime ille a Logographis prioribus differt, latent artis criticae initia, quam magis excultam perfectamque serior aetas exhibuit. Conf. Creuzer. Hist. Kunst d. Gr. p. 102 seqq. Ut ad ipsam Herodoti de Psyllis narrationem redeam, minime eam ab ea illius regionis indole abhorrere credam, ubi hodieque tantas arenae turbines vento excitari scribunt, ut vel ipsi homines coniunctim plerumque haec deserta permeantes arena obtegantur. Cf. Heeren. Ideen II, 1 p. 223. 52. Ritter. Erdk. I p. 934, qui bene monet Herodoteam narrationem sub fabulae involucris accuratam prodere naturae illorum tractuum cognitionem. Valde enim credibile, Psyllorum gentem aquarum inopia ad extrema reductam aliasque sedes ut sibi quaereret compulsam, in hac ipsa profectione ad loca Africae interiora et quidem probabiliter ad eam terram, quae nunc vocatur Fezzan, totam interiisse arenam ventis adducta obtectam.

τὰ ἔλυτρα] Conf. nott. ad I, 185. — In seqq. verba ἐντὸς τῆς Σύρτιος de minori Syrti accipienda sunt. Conf. nott. ad IV, 169.

174 ἔχουσι τὴν χώραν οἱ Νασαμῶνες. Τούτων δὲ κα-65
 τύπερθε, πρὸς νότον ἄνεμον, ἐν τῇ θηριώδει οἰ-

Nasamonibus
 confines, ad au-
 strum in regione

Cap. CLXXIV.

Τούτων δὲ κατύπερθε — οἰκέουσι Γαράμαντες] τούτων cum Gaisf. et Matth. dedi pro τουτέων. *Garamantes*, quo eodem nomine gens Libyca infra IV, 183, cum meridiem versus (i. e. interioribus Africae tractibus) intra Nasamones et Macas habitare dicantur, collocantur in terra, quae nunc vocatur Fezzan media in via, quae per deserta Saharæ a Tunis ducit in Aegyptum. Conf. Rennel. p. 657. Schlichthorst. pag. 141. Heeren. Ideen II, 1 pag. 224. At accuratius inspicienti dubium vix esse poterit, qui hoc loco *Garamantes* commemorantur, ab iis, quorum IV, 183 fit mentio, quosque et ipsos iure in regione Fezzan collocant, bene discernendos esse. Qui enim hoc loco memorantur, ad Libyæ maritimæ nomadas pertinuisse videntur, cum, qui IV, 183 memorantur, in tractu sabuloso, qui introrsum iacet ab ora maritima, habitarent. Quare iam Larcherus *Garamantes* palantes ab agricolis, quibus certæ ac fixæ sunt sedes, distingui voluit; Schlichthorst. l. l. pag. 7. 141 hos dici vult septentrionales *Garamantes*, alteros, de quibus IV, 183, australes. Ac Mela, quæ hic de *Garamantibus* enarrantur, sic profert I, 8, 62: „Nudi sunt *Gamphasantes* armorumque omnium ignari: nec vitare sciunt tela, nec ia-

cere: ideoque obvios fugiunt, neque aliorum quam quibus idem ingenii est, aut congressus aut colloquia patiuntur.“ Ubi cf. Tzschucke nott. exegg. pag. 237. Vol. III P. I. Nec aliter fere Plinius H. N. V, 8 (8): „*Gamphasantes* nudi proeliorumque expertes, nulli externo congregantur.“ Unde apud Herodotum *Γαράμαντες* in *Γαμφάσαντες* mutari voluit Pintianus; quod haud displicuit Valckenaerio, nec cuiquam, opinor, displicebit, qui, quantum quæ h. l. narrentur, ab iis, quæ infra traduntur, differant, satis intellexerit: ut utroque loco de una eademque agi gente minime sit consentaneum. Nec eo rem perfici recte monet Schweigh., quod duas eiusdem nationis statuas tribus, alteram, de quâ hic sermo, sedes fixas habentem in oasi quadam; alteram, de qua IV, 183, nomadum more palantem per deserta, cum sane Herodotus IV, 183 de *Garamantibus* ita loquatur, ut nullam fere antea eorum mentionem fecisse sit putandus. Itaque vix dubium, aliam hic commemorari gentem, aliam eamque diversam IV, 183; quo minus tamen Pintiani emendationem in textum recipiam, obstat sane librorum vetustorum consensus, itemque Stephani Byzant. s. v. *Γαράμαντες* pag. 262 et Eustathii Herodotea exsribentis ad Dionys. Perieg.

175 κέουσι Γαράμαντες· οἱ πάντα ἄνθρωπον φεύγουσι,
καὶ παντὸς ὄμιλιν· καὶ οὔτε ὄπλον ἐκτέαται ἀργίον
οὐδὲν, οὔτε ἀμύνεσθαι ἐπιστέαται. Οὔτοι μὲν δὴ
κατύπερθε οἰκέουσι Νασαμώνων· τὸ δὲ παρὰ τὴν 70
θάλασσαν ἔχονται τὸ πρὸς ἐσπέρης Μάκαι· οἱ λό-
φους κείρονται, τὸ μὲν μέσον τῶν τριχῶν ἀνιέντες
αὔξεσθαι, τὰ δὲ ἔνθεν καὶ ἔνθεν κείροντες ἐν
χορῷ· ἐς δὲ τὸν πόλεμον στρουθῶν καταγαίων δο-

belluosa, Gara-
mantes. (Gama-
phasantes.)

Ad occasum in
maritimo tractu,
Macae: flumen
Cinyps, et Collis
Gratiarum, di-
stans a mari sta-
dia CC.

217 auctoritas; ut si quid vitii
in Herodoteos libros irrepserit,
id pervetustum esse dixerim.
Videtur autem omnino hoc loco
indicari gens s. tribus quaedam
Libyca, quae in desertorum
loco quodam a via trita remoto
sive secessu habitat, timida
nec ullo hominum commercio
utens indeque eorum consuetu-
dinem refugiens, nullo armorum
usu cognito. Ac similia
hisce de quibusdam interioris
Africae tribubus enarrant Leo
Africanus, Hornemann, Bru-
cius. Vid. Heeren. Id. II, 1 p.
233 coll. Mannert. X, 2 pag.
574. — De formâ ἐκτέαται at-
que ἐπιστέαται conf. III, 61.

Cap. CLXXV.

ἔχονται τὸ πρὸς ἐσπέρης
Μάκαι] Cave mutes cum Abre-
schio τὸ in τοῦ, quod a verbo
ἔχονται pendeat. Namque ad
ἔχονται mente subaudiendum
αὐτῶν scil. Νασαμώνων, et
articulus τὸ verbis πρὸς ἐσπέ-
ρης ex illa abundantia Herodo-
to frequentissima praepositus
est. — Macas post Nasamones
collocat Plinius H. N. V, 5,
eosque commemorat inter Syr-
tis accolas Scylax l. l. Diodor.
III, 48. E quibus Rennel. pag.

661 colligit, gentem propius
ad Syrtis oram habitasse ad
Tripolin usque quae nunc voca-
tur. In Carthaginensium copiis
recensentur Maccae, teste Po-
lybio III, 33, ubi cf. Schweigh.
T. V p. 556 seq. Tu cf. nott.
ad IV, 191.

λόφους κείρονται] i. e. cri-
stas sibi tondent, id est, capil-
los tondendo cristas sibi efficiunt
eo quod in medio capite capillos
crescere sinunt, ab utraque autem
parte hinc atque illinc in cute
tondent. Haud aliter II, 36:
Αἰγύπτιοι δὲ — ἀνιέϊσι τὰς
τριχὰς αὔξεσθαι, cf. IV, 180.
Idem verbum in Plut. Pericl. 16
restitui vult Bryan.: τὴν χώραν
ἀνήκεν ἀργίην, ubi vulgo ἀρῆ-
κεν. — ἐν χορῷ κείρειν s. κεί-
ρεσθαι usque ad cutem tonderi,
s. cute tenuis radi Laconum in-
primis fuit; de quorum more
vid. Wesseling. ad Plutarch.
Moral. I p. 445.

στρουθῶν — φορέουσι προ-
βλήματα] i. e. struthionum ter-
restrium pelles pro scutis gestant.
De Aethiopicis, ut monuit ad
h. l. Wesseling., Noster VII,
70: προβλήματα δὲ ἀντ' ἀπί-
δων ἐποιεῦντο γεράνων δοράς;
de Arabibus struthophagis, qui

2 ρὰς φορέουσι προβλήματα. διὰ δὲ αὐτῶν Κίνυψ 75
ποταμὸς ῥέων ἐκ λόφου καλευμένου Χαρίτων, ἐς

ταῖς δοραῖς τῶν στρουθῶν
σκεπασθέντες struthionum ve-
natum exercent, Strabo testa-
tur XVI p. 772 B. s. 1117 C.
coll. Polluc. I, 138, qui Arabes
struthionum pellibus, thoracum
et scutorum vice uti scribit.
Sunt vero στρουθοὶ κατάγαιοι,
nec hoc loco nec IV, 192 stru-
thiones *subterranei* (ut Vallae
placuit), sed *terrestres*, *χερ-
σαῖοι*, ut ait Aelian. N. A. XIV,
13 coll. II, 27 (ubi στρουθὸς
μεγάλη) et Aristotel. De part.
Animall. IV, 14 (ubi στρουθὸς
Λιβυκός). Namque στρουθὸς
solum quando ponitur, nulla
alia voce adiecta, *passerem* cum
vulgo designet, ubi struthio
intelligitur, plerumque vox quae-
dam adiuncta reperitur, ut in
locis allatis aliisque; rarius sim-
pliciter positum invenias στρου-
θόν, ut in Aristoph. Av. 874.
Acharn. 1105. Plura Bochart.
Hieroz. P. I Lib. II cap. 14 p.
221 coll. N. Heins. ad Carm.
de Phoenic. 145. Hinc Tertul-
lian. Veland. Virg. 16: „bestia
magis quam avis licet pennata.“

διὰ δὲ αὐτῶν Κίνυψ ποτα-
μὸς] *Cinyps* fluvius pulcherri-
mam regionem perfluens com-
memoratur infra quoque IV,
198. V, 42. Scylac. pag. 47.
Huds. pag. 312 ed. Gailii (qui
idem pag. 516 conferri vult de
hoc fluvio I. B. Gail. Le philo-
log. XI p. 31 not. 1. Tzschuck.
ad Mel. I, 7, 5. Vol. II P. I
nott. critt. pag. 264 seqq. Vol.
III P. I nott. exegg. p. 190).

Strabon. XVII pag. 835 s. pag.
1192 A. coll. Plin. H. N. V, 4.
Quem fluvium cum prope Nea-
polin s. Leptin magnam, quae
nunc *Lebeda* vocatur, in mare
exire sunt qui statuunt, mira-
tur Rennel. p. 661, in hac ste-
rili Libyae regione ac deserta
nullum adhuc inveniri fluvium,
nullos colles, nullas sylvas. At
docet Ritter. Erdk. I p. 927 ab
orienti Lebedae trium horarum
intervallo prope promontorium
Mesuratam torrentem esse *Ani-
so* s. *Wadi Quaam*, haud raro
quidem prorsus exsiccatum,
alveo saxoso ad mare delaben-
tem, ubi stagna ac paludes,
circa quas regio et olim et nunc
maxima insignis fertilitate. Add.
Mannert. X, 2 pag. 123 seq.
Schlichthorst. p. 143. *Zenifer*
s. *Magro* videtur esse Heerenio
Id. II, 1 p. 51.

ἐκ λόφου καλευμένου Χα-
ρίτων] *Gratiarum collis* memi-
nit Schol. Pindar. ad Pyth. V,
32 ex Callimacho, cuius conf.
fragmm. 266. *Cr.* ad Heynium
amandat ad Pind. T. I p. 312.
Ex iis, quae retulit Della Cella,
observat Ritter. l. l. *Gratiarum*
collem, sylvarum praestantia
insignem, pertinere ad montes,
quibus nunc nomen *Ghuriano*,
qui minime, ut vulgo existi-
mant, ad oram proxime acce-
dant, sed a mari, plane ut No-
ster refert, ducenta stadia sint
remoti sylvarumque abundantia
excellant. Qui idem Della Cella
planitiem, quae ab oriente Ci-

- 3θάλασσαν ἐκδιδοῖ. ὁ δὲ λόφος οὗτος ὁ Χαρίτων
 δασὺς Ἰδησί ἐστι, εὐσῆς τῆς ἄλλης τῆς προκατα- 359
 λεχθείσης Λιβύης ψιλῆς. ἀπὸ θαλάσσης δὲ ἐς ἀν-
 176 τὸν στάδιοι διηκόσιοι εἰσι. Μακίων δὲ τούτων ἐχό- 80 Gindanes, iuxta
 μενοι Γίνδανες εἰσι· τῶν αἱ γυναῖκες περισφύρια
 δερμάτων πολλὰ ἐκάστη φορέει, κατὰ τοιόνδε τι,
 ὡς λέγεται· κατ' ἄνδρα ἕκαστον μιχθέντα περισφύ-
 ριον περιδέεται· ἢ δ' ἂν πλείστα ἔχη. αὕτη ἀρίστη
 δέδοκται εἶναι, ὡς ὑπὸ πλείστων ἀνδρῶν φιλη-
 177 θεῖσα. Ἀκτὴν δὲ προέχουσαν ἐς τὸν πόντον τού- 85 Lotophagi, in
 maritima ora
 Gindanum.

nypsis extenditur adhuc bene irriguam indeque eximie fertilem esse testatur, ubi olivae, palmae, alia, sine ullo hominum cultu crescant, quamque olim, ubi procul dubio melius fuerit culta, fertiliorem adeo fuisse credas licet; ut sane quae Noster IV, 198 referat, ad verum proxime accedere videantur. — Ad locutionem δασὺς Ἰδησί conf. nott. ad IV, 109.

Cap. CLXXVI.

[Γίνδανες] In uno Herodoti libro *Gindānes*, quod idem affert Stephan. Byz. s. v. p. 273 e solo loti fructu victitare gentem adiciens. Nulla, quantum scio, apud alios auctores mentio gentis, quam maritimam fuisse recte negat Schlichthorst. p. 144 ac Rennel. p. 661, qui interiores tractus circa urbem, quae olim *Cydamus* (teste Plinio H. N. V, 5) nunc *Gadamis* perhibetur s. *Gadzames*, gentem tenuisse suspicatur ad viam, quae ab urbe Tunisia nunc dicit ad Agadez et Kashna, XXIII aut XXIV dierum itinere ab urbe Tunisia; ibi enim rudera

grandium aedificiorum Romanae aetatis conspici testatur Abulfeda. Rennelio adstipulatur Larcher. in Tab. geogr. — τούτων cum Gaisf. et Matth. dedi pro *τουτέων*.

τῶν αἱ γυναῖκες — φορέει] i. e. *quorum mulieres fascias e pellibus ad pedum malleolos gestant, unaquaeque multas*. Respexit, opinor, Sext. Empiric. Hypoth. III, 24 p. 177 de Aegyptiis similia scribens. Non fugit Herodoti locus doctissimum peregrinatorem Pach. (Voyag. etc. pag. 71), ubi nomadum, qui nunc Marmaricae veteris terram occuparunt, mulieres scribit multis annulis, quos ornatus causa variis corporis partibus addunt, delectari.

Cap. CLXXVII.

Ἀκτὴν δὲ προέχουσαν — Λωτοφάγοι] Sedes gentis ita definit Scylax p. 47 Huds. p. 312 Gail.: „τὰ δὲ ἔξω τῆς Σύρτιδος παροικοῦσι Λίβνες Λωτοφάγοι ἔθνος, μέχρι τοῦ στόματος τῆς ἐτέρας Σύρτιδος.“ Plin. H. N. V, 4: „In intimo sinu (Syrtis scil. maioris)

των τῶν Γινδάνων νέμονται Λωτοφάγοι· οἱ τὸν
 2 καρπὸν μόνον τοῦ λωτοῦ τρώγοντες ζῶουσι. ὁ δὲ
 τοῦ λωτοῦ καρπὸς ἐστὶ μέγαθος ὅσον τε τῆς σχί-
 νου· γλυκύτητα δὲ, τοῦ φοίνικος τῶ καρπῷ προσ-
 εἶκελος. ποιεῦνται δὲ ἐκ τοῦ καρποῦ τούτου οἶ⁹⁰
 Λωτοφάγοι καὶ οἶνον.

fuit ora Lotophagon.“ Alii etiam addunt insulam huic orae adsitam, a Lotophagis maxime habitatam, quae cum olim *Meninx* et postea *Girba* vocaretur, nunc ab Arabibus vocatur *Gerbo*, teste Rennel. p. 662. Mannert. X, 2 pag. 143 seqq. coll. 161 seqq. De ipsis Lotophagis quae Graeci commentii fuerint, referre longum. Tu vid. Tzschuck. ad Mel. I, 7 §. 5 nott. exegg. pag. 194 seqq. Est enim notissima gens vel ab Homeri inde aetate (cf. Odys. IX, 82—104), quae hac ipsa in Libyae ora, quae in mare multum prominet, ad Syrtim minorem, Siciliae e regione, igitur in media ora Tripolitana, habitasse censetur. Conf. Mannert. l. l. Völcker. Homer. Geograph. §. 57 pag. 110. Quin hodieque in eadem illa ora, antris speluncisque referta tutumque inde praebente refugium ac receptacula habitare gentem indigenam, a reliquorum incolarum multitudine prorsus segregatam et ab Arabum incursionibus securam, loto etiamnum vescentem, ut sane Homeri atque Herodoti Lotophagorum posteros agnoscas, testis est Della Cella. Vid. Ritter. Erdkunde I p. 948. 949 coll. Heeren. Id. II, 1 pag. 50 seq.

Lotus, unde vitam sustentare gens perhibetur, est fructus *Rhamni Loti*; quae arbor adhuc frequens per illas Africae regiones exstare dicitur, Arabibus cognita nomine *Séédra*, cuius fructu utuntur indigenae victu quotidiano, quin ipsum vini genus inde conficiunt, quod tamen paucos modo per dies servari possit. Cf. Heeren. l. l. Rennel. p. 663 seq. At plane differt Aegyptiaca *lotus*, de qua dixi ad II, 96. De utraque loto plura Polyb. XII, 2. Athen. XIV, 18 s. 65 pag. 651 D., s. 369 Schweigh. Theophrast. H. Pl. IV p. 46. Add. Tzschucke l. l. I. H. Voss. ad Virgil. Georg. II, 84 et quae ad Herodoti locum citavit Schweigh. Creuzerus amandat ad Kurt Sprengel. Geschichte der Botanik, qui etiam eius arbusculae coloratam imaginem exhibuit.

οἱ τὸν καρπὸν μόνον — ζῶουσι] Cum Herodoteis conf. Strabon. XVII p. 829 s. 1185 B. Ad verba seqq. γλυκύτητα δὲ conf. Eustath. ad Odys. p. 1616, 47 s. 337, 32, ubi γλυκύτατος ἐὶ ὁμοίως pro προσεἶκελος. Homerus Odys. XI, 94 vocarat μελιθδέα καρπὸν, quo fruentes socii Ulixis reditus obliti sunt.

ποιεῦνται δὲ ἐκ τοῦ καρποῦ τούτου κ. τ. λ.] Haec non

178

Λωτοφάγων δὲ τὸ παρὰ θάλασσαν ἔχονται Μάχλυες τῷ λωτῷ μὲν καὶ οὗτοι χρωόμενοι, ἀτὰρ ἡδυστόν γε τῶν πρότερον λεχθέντων. κατήκουσι δὲ ἐπὶ ποταμὸν μέγαν τῷ ὄνομα Τρίτων ἐστί. ἐκδιδοῖ δὲ

Machlyes, a Lophagis ad Tritonem fluvium: palus Tritonis, et insula Phla.

de eadem loti specie, qua antecedentia, intelligi vult Is. Voss. ad Scylax. pag. 520 T. I Gail., cum illi loti fructus, unde vinosum expresserint succum, maiores fuerint iis, qui in farinae usum cesserint. Neque vero haec Herodoti videtur fuisse sententia, qui unam modo novit arborem, unum eundemque fructum, quem solum comedendo vitam sustentarint et ex quo eodem vini genus quoddam pararint. Cf. Rennel. p. 664.

Cap. CLXXVIII.

Μάχλυες] *Machlyas* novit Plinius H. N. VII, 2, idemque vocabulum, auctore Valcken., restituendum in Nicol. Damasc. narratione apud Stobaeum pag. 292, 50 [T. II p. 226 Gaist.]. Infra IV, 191 Μάξυες, ubi vid. Raoul-Rochette citatum. Diversi quoque *Machlyes* Scytharum gens prope Maeotin, de qua Lucian. in Toxar. §. 45.

κατήκουσι δὲ ἐπὶ ποταμὸν μέγαν, τῷ ὄνομα Τρίτων ἐστί] Scylax pag. 49 Huds. pag. 314 Gail. in Syrti minori memorat insulam *Tritonidem* itemque fluvium Tritonem; quocum conf. Strabo XVII p. 834 s. 1191 C. et Plinius H. N. V, 4: „Ab his (sc. aris Philaenorum, ubi Lophagi) non procul a continente palus vasta amnem Tritonem nomenque ab eo accipit, Pallantias appellata Callimacho et

citra minorem Syrtim esse dicta: a multis vero inter duas Syrtas.“ Plura vid. apud Tzschucke, ad Mel. I, 7, 4 nott. exegg. Vol. III P. I pag. 186, qui discrepantes veterum locos de Tritonidis insula collegit. Add. Müller. Orchom. pag. 355, qui quaecunq; de Tritone ac Tritonide per Libyam retulerint veteres, ea ad Boeotiae Tritonem Boeotorumque s. Minyarum ad traditiones efficta statuit. At vide sis Creuz. Symb. II p. 650 not. 333. Nos alia hic sectamur. In lacum Tritonidis ventorum vi cum Argo navis esset delata, consequens est hunc lacum, quem nunc vocari Lowdeah contendunt Shaw, alii, mari s. Syrti minori olim fuisse iunctum brevi quamvis canali (nam eo retulerim τὰ βράχεια apud Herodotum); id quod ab ea, quae nunc est illius regionis, indole prorsus abhorret, cum inter hunc lacum et mare tractus intersit sabulosus aliquot milliarr., in quo omnis aqua continuo perire dicitur; quamquam non desunt indicia, quibus hunc ipsum tractum vel totum vel maxima certe ex parte arenam adductam olim aggestum fuisse conicias ipsumque rivum, quo olim lacus mari fuerit iunctus, arenam obiectum esse statuas; praesertim cum vel prisco aevo perdifficilem fuisse exitum, ipsa haec

οὗτος ἐς λίμνην μεγάλην Τριτωνίδα· ἐν δὲ αὐτῇ 95

de Argonautis narratio IV, 179 commonstret. Quae cum ita sint, iure quaeras, qui sit fluvius ille *magnus Triton* Herodoto commemoratus, cum nullus hodieque illic reperiatur fluvius, qui *magnus* quodammodo appellari queat. Commemorantur quidem duo rivi, quorum alterum *Kabes* huc refert Shaw; quamquam qui in ipsum mare exit rivulus, lacum minime potuit tangere. In alterum rivum *El Hammah* incidit Rennel. p. 682; qui e complurium rivulorum coniunctione ortus, in ipsa arena perire dicitur. Quocum neutro sanequam convenit *magnus*, qui ab Herodoto appellatur amnis; nisi potius ad ludibria poetarum, qui Argonautarum res carmine celebrarint Libycasque res valde exornarint, hoc retuleris indeque fluxisse statuas Herodotea cum Heeren. Ideen II, 1 p. 36 coll. Mannert. X, 2 p. 164. Nec minorem denique difficultatem insula exhibet *Phla*, quae Shawio videtur esse magna quaedam insula, quae etiannum in lacu Lowdeah conspicitur; aliis vero, ut Heerenio l. l. ac Rennelio p. 681, nunc illa videtur cum continenti terra, quae inter lacum illum mareque interest, coniuncta. Mannerto X, 2 pag. 166. 168. 178 seqq. insula eadem est, quae vulgo *Meninx* vocatur, Lotophagorum sedes (vid. nott. ad IV, 177), ipseque *Tritonidis lacus* est *Syrtis minor* importuo-

sa, e cuius tortuosis ambagibus vix ac ne vix quidem navigantes se expedire potuerint; ita ut, quaecumque de lacu tradantur, e poetarum ingeniis fluxerint. Atque Schlichthorst. pag. 147, qui de *Tritone amne* Shawii sequitur sententiam, omnia expedita fore existimat, si Herodotum confudisse statuamus *Tritonidis lacum* cum Syrti minori, quae interdum *paludis*, s. *maris Tritonidis* obveniat nomine. In quam sententiam scribit quoque Völcker. Myth. Geogr. I p. 35 videri usque ad Herodotum ipsam Syrtim minorem sub Tritonide fuisse comprehensam. Nobis magis arridet Rennelii atque Heerenii sententia, quae olim Tritonidem lacum ac Syrtim fuisse iunctum pronuntiamus; ipsamque insulam *Phla*, ante lacus ostium olim sitam, nunc arenae afflatae et aggestae mole cum ipsa terra plane coaluisse indeque fluvium *El Hammah*, qui pro Tritone amne habendus, in ea ipsa interire, cum ob nimiam arenae obiectae copiam ad ipsum lacum pervenire nequeat. Et poterunt in Herodoteis nonnulla sane aliunde, poetarum illorum credo e carminibus, hausta videri, praesertim si ad eas usque regiones ipsum scriptorem vix progressum esse existimemus; de quo conf. nott. ad IV, 168. Verba ἐκδιδοῖ δὲ οὗτος κ. τ. λ. excitat Eustath. ad Dionys. Perieg. 267. Steph. Byz. p. 739.

179 *3νησος ἐνι, τῇ οὔνομα Φλά. ταύτην δὲ τὴν νῆσον
 Λακεδαιμονίοισι φασὶ λόγιον εἶναι κτίσαι. Ἔστι
 δὲ καὶ ὄδε λόγος λεγόμενος· Ἰήσουα, ἐπεὶ τέ οἱ
 ἐξεργάσθη ὑπὸ τῷ Πηλίῳ ἢ Ἀργῶ, ἐσθόμενον ἐς
 αὐτὴν ἄλλην τε ἑκατόμβην, καὶ δὴ καὶ τρίποδα
 χάλκεον, περιπλώειν Πελοπόννησον, βουλόμενον ἐς*

Iason ante iter
 Colchicum Del-
 phos navigans,
 aquilone abre-
 ptus in Libyam
 in brevibus paludis
 Tritonidis, ex-
 eundi rationem
 doctus a Tritone
 pretio tripodis

τῇ οὔνομα Φλά] Quam insulam perperam confuderunt cum ea, quae in Aegypti finibus sita reperitur Nili insula, *Phile* (de qua vid. supra nott. ad II, 28) indeque hic corrigi voluerunt *Φίλα*. At vid. Parthey. De Philis insul. pag. 70. 71, quem librum cum illa scriberem (Vol. I p. 534) mihi ad manus nondum fuisse doleo.

Cap. CLXXIX.

Ἔστι δὲ καὶ ὄδε λόγος λεγόμενος] Quae verba haud praetermittenda videntur respicienti, quantum studii operaeque Noster in eo posuerit, ut, quae famâ ferrentur, aut a poetis sic tradita exstarent (in quibus enarrandis acquieverunt logographi), ab iis, quae ipse investigando vera expertus esset, seiungeret. De quo conf. nott. ad IV, 173. In ipso fabulae argumento nuper sudavit C. O. Müller. Orchomen. pag. 353, quaecunque hic enarrantur Libyca, ea omnia e Boeotia in Libyam traducta statuens ab illis Minyis, qui per varias rerum vicissitudines in Libyam tandem devenerint eaque sparserint, quibus regionem divinitus quasi in possessionem concessam commonstrarent, et cum Libycis hisce fabulis Argonautarum quoque expeditionem, in qua prae-

cipua Minyum pars, coniunxerint. Nec aliter fere Italus Herodoti interpretes haec a Cyrenaeis conficta vult, quibus suum in Libycas regiones imperium divina quasi auctoritate concessum magis stabiliret. Quae cum Herodoti testimonio haudquaquam innitantur, vereor, ut stare possint. Sed haec uberius exponere huius loci non est. Tu cum Herodoteis conf. Apollon. Rhod. IV, 1551 — 1617, haec eadem copiosius enarrantem et in nonnullis ab Herodoto discedentem. Delati autem sunt Argonautae in Libyam, eodem teste Apollonio IV, 1232 cum a vellere aureo acquisito in patriam regrederentur. Suspiciatur autem Pach. (Voyage etc. pag. 173) in Phoenicum portum ad Phycuntis promontorium (ubi Hesperidum quoque hortos fuisse vult) appulisse Argonautas, vento in Libyam delatos. — *ὑπὸ τῷ Πηλίῳ, sub Pelio*, i. e. *ad Pelii radices*. In verbis sqq. *ἐσθόμενον ἐς αὐτὴν ἄλλην τε ἑκατόμβην* attende vocem *ἄλλος*; de cuius usu Ast. ad Plat. Phaedr. pag. 241 seq. ad Polit. pag. 415. 521. 641 multa excitavit.

καὶ δὴ καὶ τρίποδα χάλκεον] *Tripodem* ad Apollinis sacra potissimum pertinuisse indeque

aerei: fabula de
hoc tripode.

Δελφούς ἀπικέσθαι· καὶ μιν, ὡς πλείοντα γενέσθαι
κατὰ Μαλέην, ὑπολαβεῖν ἄνεμον βορῆν, καὶ ἀποφέ-
ρειν πρὸς τὴν Λιβύην· πρὶν δὲ κατιδέσθαι γῆν, ἐν
2 τοῖσι βράχεσι γενέσθαι λίμνης τῆς Τριτωνίδος. καὶ 5
οἱ ἀπορέουσι τὴν ἑξαγωγὴν λόγος ἔστι φανῆναι Τρι-
τωνα, καὶ κελεύειν τὸν Ἴησονα ἑωυτῷ δοῦναι τὸν
τριποδα· φάμενόν σφι καὶ τὸν πόρον δέξιεν, καὶ
3 ἀπήμονας ἀποστελέειν. πειθομένου δὲ τοῦ Ἴησονος,
οὔτω δὴ τὸν τε διέκπλοον τῶν βραχέων δεικνύναι 10

plerumque in Apollinis donariis
ac muneribus memorari satis
notum. Plura C. O. Müller. in
Boettiger. Amalth. T. I p. 120
seqq. Atque hunc ipsum tripodem
litteris antiquis inscriptum
apud Euesperitas esse asservatum
testis est Diodor. IV, 56,
nec moramur, quod tripodis
loco hac in re enarranda *craterem*
ponit Lycophron Alex. 887,
ubi conf. Tzetz. pag. 859 coll.
Apoll. Rhod. IV, 1548 seqq.,
qui et ipse *tripodem* agnovit.

ὡς πλείοντα γενέσθαι κατὰ
Μαλέην] i. e. quum navigando
pervenisset ad Maleam, promon-
torium Laconiae, ventorum
tempestatumque vi famosissimum,
cui nunc nomen *Capo di*
St. Angelo. Cf. Mannert. VIII
p. 600 seq. et ad locutionem
Herod. III, 45: ἐπεὶ τε ἐγέ-
νοντο ἐν Καρπάθῳ πλείοντες.
Supra I, 82 exstat *Μαλαί*;
quam eandem formam frequen-
tat Strabo I pag. 25 s. 45 B.
VIII p. 362 s. 557 C., 558 B.
p. 378 s. 580 B. p. 389 s. 597
A. Alii, teste Stephano Byz. p.
531 seq., *Μάλαια* et *Μαλέα*,
unde Latinorum *Malea*. De

quo cf. Wasse ad Thucyd. VIII,
39, et qui plura attulit Tzschucke
ad Pomp. Mel. II, 3, 8 nott.
exegg. Vol. III P. II p. 293. —
Ad ἀποφέρειν conf. IV, 103
ibiq. nott. *Boreae* autem loco in
his potius Eurum sive Subsola-
num exspectandum fuisse, quo
Argo in Tritonidem fuerit com-
pulsata, monet Rennel. p. 681.
Ac Boreà in maiorem potius
Syrtim Iasonem oportuit pul-
sum quam in minorem, ut C.
O. Müllerero placuit Orchomen.
p. 354. At qui omnino in tali-
bus omnia tam accurate ad ve-
rum expressa exspectabit? Nec
alio pertinere credam, quod
Ulixes a Boreà in mare occi-
dentale detruditur, ubi de Euro,
qui una cum Borea navem egerit,
cogitandum; conf. Völcker.
Homer. Geogr. p. 110 coll. p.
75. 79. — Ad τὰ βράχια cf.
II, 102. *Vadorum brevium* habet
Mela I, 7, 24 coll. Virgil. Aen.
I, 111, ubi Servius: „*brevia* —
vadosa dicit, per quae vadi pe-
dibus potest;“ et: „*Vada, τὰ*
βραχέα.“ Plurima nunc dabit
ad Melae locum Tzschuck. in
nott. exegg. p. 184. 185.

τὸν Τριτωνά σφι, καὶ τὸν τρίποδα θεῖναι ἐν τῷ
 ἑωυτοῦ ἰσῶ· ἐπιθεσπίσαντά τε τῷ τρίποδι, καὶ
 τοῖσι σὺν Ἰήσουι σημήναντα τὸν πάντα λόγον, ὡς
 „ἐπεὰν τὸν τρίποδα κομίσηται τῶν ἐκρόνων τις
 τῶν ἐν τῇ Ἀργοῖ συμπλεόντων, τότε ἑκατὸν πό-15
 λιας οἰκῆσαι περὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην Ἑλληνίδας 360
 4 πᾶσαν εἶναι ἀνάγκην.“ ταῦτα ἀκούσαντας τοὺς ἐπι-
 180 χωρίους τῶν Λιβύων, κρύψαι τὸν τρίποδα. Τού-
 των δὲ ἔχονται τῶν Μαχλύων Ἀύσεις. οὗτοι δὲ καὶ
 οἱ Μάχλυες πέριξ τὴν Τριτωνίδα λίμνην οἰκέουσι· 20
 2 τὸ μέσον δὲ σφι οὐρίζει ὁ Τρίτων. καὶ οἱ μὲν Μά-
 χλυες τὰ ὀπίσω κομέουσι τῆς κεφαλῆς· οἱ δὲ Ἀύ-
 3 σεῖς τὰ ἔμπροσθε. Ὅρθῃ δὲ ἐνιαυσίῃ Ἀθηναίης αἰ

Ausenses, con-
 termini Ma-
 chlynium: dea in-
 digena, Minerva, culta festo
 anniversario:
 scutum et galea
 Graecis ab Ae-
 gypto tradita.

ἐπιθεσπίσαντα] idem atque
 θεσπίσαντα ἐπὶ τῷ τρίποδι,
 super s. ex tripode vaticinantem,
 ut ait Wesseling.

C a p. CLXXX.

Ἀύσεις] Olim Ἀύσης, unde
 Valck. refinxit Ἀύσηες. Apud
 Stephan. Byz. p. 198 Ἀύσεις.
 Ac prorsus sibi convenire Ren-
 nel. negat p. 668 Herodotum,
 qui IV, 191 *Ausenses* vocet no-
 madum extremos Maxyesque ab
 occidente his finitimos, agricola-
 rum primos, sed IV, 186.
 187 idem Libycorum nomadum
 fines ponat ad Tritonidis lacum
 occidentem versus. Quare modo
 latiori, modo strictiori sensu
 ille locutus esse videtur. — „I.
 R. Pacho in Relat. d'un Voyage
 dans la Marmarique Cyrenaique
 etc. Paris 1827 hos Ἀύσεις pro
 iisdem habet, qui, Synesio teste,
 seculo quinto et sexto post
 Chr. n. Cyrenaicam devastarunt
Ausurii dicti.“ Cr. Tu vid. p.
 XXIX not. 1.

Ὅρθῃ δὲ ἐνιαυσίῃ κ. τ. λ.]
 HERODOT. II.

Expressit Herodotea Mela I, 7,
 27: „Super hunc ingens palus
 amnem Tritona recipit, ipsa
 Tritonis: unde et Minervae cog-
 nomen inditum est, ut incolae
 arbitrantur, ibi genitae: faci-
 untque ei fabulae aliquam fidem,
 quod quem natalem eius putant,
 ludicris virginum inter se decer-
 tantium celebrant.“ Attigit nu-
 per Herodoteam narrationem
 C. O. Müller. Orchomen. pag.
 355 seqq. (coll. Völcker. Iapet.
 p. 218 seqq. 226 seqq. Myth.
 Geogr. I pag. 24 seq. 32 seqq.
 36 seq., qui et ipse haec e
 Graecia in Libyam traducta et a
 Cyrene Libycas ad gentes ad-
 vecta opinatur; add. H. G.
 Brzoska De geogr. myth. Spec-
 cim. I (Lips. 1831) p. 55. 56,
 ubi contendit, hanc fabulam
 de Tritone ac de Tritonide Mi-
 nerva ex ipsa Boeotia in Li-
 byam translata esse ad Syrtim
 minorem itemque puellas Ama-
 zones, numinum bellicosorum
 ministras, ad huius deae cultum

παρθένοι αὐτῶν δίχα διαστᾶσαι μάχονται πρὸς ἀλλήλους λίθοισί τε καὶ ξύλοισι, τῇ αὐθιγενεῖ θεῶ 25

ac sacra proxime pertinentes et ex Boeotia in Libyam a colonis Minyis adductas. Ac nemo quisquam sane in hisce puellarum certaminibus, quas Herodotus hic describit, similitudinem quandam cum Amazonibus earumque pugnis non agnoscet: quales virgines, ubicunque Minervae sacra, ibi reperiri monuimus ad IV, 110. Neque vero quisquam mihi persuadebit, omnia haec ex Boeotia repetenda esse, unde in Orientem aequae atque in Africam, ad Syrtis accolae deducta fuerint. Nam in his ipsis regionibus multo prius quam in Boeotia huius deae sacra floruerunt. Ad Libyam quod attinet, testatur Herodotus, deam indigenam et sacra eius primitiva Graecis a colonis post assumpta esse, quae, ipso historiae patre duce, malumus ex Aegypto repetere (ex qua arma quoque puellarum repetit), unde haec omnia ad finitimas Libyae gentes delata fuerint, quam e Graecia, quae vel quadrigarum regundarum artem a Libycis hominibus edocta fuit, teste Herodoto IV, 189. Conf. Mannert. X, 2 pag. 171. Quare Creuzer. Symbol. II pag. 642 seq. cum hisce Libycarum puellarum certaminibus in deae honorem institutis comparat ritus ad Sais lacum celebrari solitos in honorem Isis - Neith, s. Minervae, neque vix latere posse pronuntiat, quid sibi velint Libycarum puellarum pu-

gnae, ad castitatis specimen exhibendum, si omnino in talibus Amazonum s. virginum institutis notionem castitatis cum bellica fortitudine coniunctam quodammodo repraesentari reputeamus eaque omnia ad lunares ac solares religiones, ad quas et ipsa pertinet Pallas Minerva, referamus. Utrobique enim inveniri abstinentiam a viris, utrobique institui certamina certis temporibus solis lunaeque cursu definitis redeuntia. Atque vel Indorum in fabulis istiusmodi commemorari certamina ad castitatem probandam instituta idem Creuzer observat l. l. p. 645. Quae enim dea est castissima ac purissima lucis imago, eam consentaneum est certaminibus celebrari, quibus virginum castitas aequae ac bellicosa natura probetur. Atque etiam Völeker. Myth. Geogr. I p. 50 contendit Amazonibus Libycis tesseraria quadam ratione repraesentari Palladem Minervam, eiusque virginitatem atque fortitudinem, non alio fere sensu quam quo Asiae Amazones referantur ad Ephesiam Dianam. Ac nuper etiam, ut monet Cr., de Palladis Tritonidis religionibus itemque de Amazonibus exposuit O. M. de Stackelberg, in libro: Der Apollotempel zu Bassae in Arcadien pag. 134 seqq.

τῇ αὐθιγενεῖ θεῶ] Unus Florentinus αὐθιγενεῖη, San-

λέγουσαι τὰ πάτρια ἀποτελέειν, τὴν Ἀθηναίην κα-
 4 λέουσα. τὰς δὲ ἀποθνησκούσας τῶν παρθένων ἐκ
 5 τῶν τρωμάτων, ψευδοπαρθένους καλέουσι. πρὶν δὲ
 ἀνεῖναι αὐτὰς μάχεσθαι, τὰδε ποιεῦσι· κοινῇ παρ-
 6 θένον τὴν καλλιστεύουσαν ἐκάστοτε κοσμήσαντες
 κυνῇ τε Κορινθίῃ καὶ πανοπλίῃ Ἑλληνικῇ, καὶ ἐπ' 30
 ἄρμα ἀναβιβάσαντες, περιάγουσι τὴν λίμνην κύ-
 6 κλω. ὁτέοισι δὲ τὸ πάλαι ἐκόσμεον τὰς παρθένους,
 πρὶν ἢ σφι Ἑλληνας παροικισθῆναι, οὐκ ἔχω εἶπαι·
 δοκέω δ' ὦν Αἰγυπτίοισι ὄπλοισι κοσμέεσθαι αὐ-
 7 τὰς. ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ 35
 8 κράνος φημὶ ἀπῆχθαι ἐς τοὺς Ἑλληνας. Τὴν δὲ
 Ἀθηναίην φασὶ Ποσειδέωνος εἶναι θυγατέρα καὶ

crofti liber ἀυθιγενεῖ. Cf. nott. ad II, 149. Mox cum recentt. exhibui τῶν παρθένων pro παρθένους, itemque τρωμάτων pro τρωμάτων, de quo conf. Struve l. l. Spec. III pag. 2 not. Ad ἀνεῖναι conf. IV, 175 ibiq. nott. — κοσμέεσθαι est instrui, ut I, 109. VII, 209. — Ad ὁτέοισι conf. de forma Struve Spec. etc. I pag. 48. 49.

καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ κρά-
 νος. τ. λ.] Assert Wessel. Platonis locum e Timaco p. 24 B., quo sacerdos Aegyptius suae genti scutorum atque hastarum originem tribuit; quod eo magis teneri velim, quo frequentius Aegyptios quidquam in artibus, quod inde ad Graecos fluxerit, habuisse nunc negari video. Utitur Herodoteo loco Vir Illustr. De Minutoli in Itinerar. ad templ. Ammon. pag. 159, arma, quae in templo Iovis Ammonii adhuc repraesentata

inveniuntur, recensens atque describens.

Τὴν δὲ Ἀθηναίην φασὶ κ. τ. λ.] Attigit Herodotea Eustath. ad Homer. II. p. 1216, 47 s. 1296, 38 et ad Dionys. Perieg. 267 coll. Pausan. I, 14 §. 5. Hinc ipsa Minerva, filia nymphae lacus Tritonidis (ita enim intelligi voces: καὶ τῆς Τριτωνίδος λίμνης), dicta vulgo Τριτογένεια, cuius cognominis quae variae afferuntur rationes, indicabunt Heyne ad Apollodor. III, 12, 3 pag. 297. Tzetz. ad Lycophr. 519 pag. 666 seq. Creuzer. Melett. I pag. 23, qui idem Symbol. II p. 646 de huius fabulae sensu reconditiori disputavit, in quam eandem disquisivit Völcker. l. l. coll. Welcker. Trilog. d. Aeschyl. p. 282 seq. Quae enim hoc loco patre Neptuno matre Tritonide nymphâ nata Iovem adiisse et ab eo adoptata fertur Minerva, eius patrem alii nuncupant *Palladem*,

τῆς Τριτωνίδος λίμνης· καὶ μιν μεμφθεῖσάν τι τῷ πατρὶ, δοῦναι ἑαυτὴν τῷ Διὶ· τὸν δὲ Δία ἑαυτοῦ 40
 9 μιν ποιήσασθαι θυγατέρα. ταῦτα μὲν λέγουσι. Μί-
 ξιν δὲ ἐπίκεινον τῶν γυναικῶν ποιεῖνται, οὔτε συν-
 10 οικέοντες, κτηνηδόν τε μισγόμενοι. ἔπεὰν δὲ γυ-
 ναικὶ τὸ παιδίον ἄδρὸν γένηται, συμφοιτέουσι ἐς
 τῶν οἱ ἄνδρες τρίτου μηνός, καὶ τῷ ἂν οἴκη
 τῶν ἀνδρῶν τὸ παιδίον, τούτου παῖς νομίζεται. 45
 181 Οὔτοι μὲν οἱ παραθαλάσσιοι τῶν Νομάδων Λι-

ipsius virginitati insidiantem id-
 eoque ab ipsa Minerva interfec-
 tum. Quem Palladem haud
 alium esse atque ipsum Neptu-
 num monuit Creuzer; a quo
 Neptuno ex Tritonide Minervam
 quod genitam dicunt, hoc
 prisca illa ex doctrina repetend-
 um, quâ Oceanus ac Tethys
 (i. e. aqua et terra) omnium rer-
 um ferantur parentes. Minerva
 autem, quae est ipsius natura ad
 lunam lucemque lunarem proxime
 spectans; cum neque ad terram
 neque ad aquam pertineat, ad
 Iovis, i. e. Solis igneam vim ac
 lucidam se confert, et in ea ita
 acquiescit, ut iam coelestia lu-
 mina, et Sol et Luna, coniuncta
 quodammodo, ut par est,
 reperiantur. Spectat igitur fabu-
 la, reconditiorem eius sensum
 si sectaris, ad doctrinam cos-
 mogonicam adeoque philoso-
 pham de Sole, Luna astrisque
 nunquam intereuntibus nec suam
 vim perdentibus igneam luci-
 damque, quam illibatam atque
 integram servari maxime est
 conveniens. Idem *Cr.* nunc
 haec, quae conferantur, ad-
 scripsit: Millingen Ancient un-
 edited Monuments — Vases. Nr. I.

Pl. 1. 2. 3 p. 3. Inghirami Mo-
 numenti Etruschi ad tab. XXXIII
 de' Vasi fittili pag. 348.

τὸν δὲ Δία ἑαυτοῦ μιν ποιή-
 σασθαι θυγατέρα] „Adoptare
 sibi filium υἱὸν τινὰ ποιήσα-
 σθαι frequens apud Oratores;
 θυγατέρα ποιήσασθαι, qui
 praeter Herodotum dixerit, ne-
 minem novi, nisi Isacum p. 84,
 12 [p. 274 infra R.] et p. 88
 15 [p. 292 R.]. Iunonem per-
 movit adulter υἱοποιήσασθαι
 τὸν Ἡρακλέα: ridiculum com-
 memorat Diodor. Siculus ritum,
 quo hoc in coelo fingeretur
 peractum IV, 39.“ Valcken.
 Ad verba seqq. μίξιν δὲ ἐπί-
 κεινον *z. t. l.* conf. nott. ad
 IV, 172 et ad particulas οὔτε
 — τε nott. ad IV, 94. Verba
 τρίτου μηνός (*tertio quoque
 mense*) Schweigh. accipit pro
 διὰ τρίτου μηνός. Ad οἴκη vid.
 Fischer. ad Weller. III, a. p. 85.

Cap. CLXXXI.

Οὔτοι μὲν οἱ παραθα-
 λάσσιοι — εἰσέεται] Ad locu-
 tionem Wessel. confert IV, 196
 οὔτοι μὲν εἰσι τοὺς ἡμεῖς ἔχο-
 μεν Λιβύων ὀνομάσαι. Quae
 vero ab Herodoto inde a cap.
 168 recensentur gentes, eas

βύων εἰσρέεται. Ὑπὲρ δὲ τούτων ἔς μεσόγαιαν ἢ
θηριώδης ἐστὶ Λιβύη· ὑπὲρ δὲ τῆς θηριώδους,

Supra maritimum Libyae tractum alius belluosus, et supra

omnes maritimas fuisse negat Schlichthorst. pag. 9 not., cum ipse Herodotus hinc eximat Asbystas (170), Garamantes (174) et Gindanes (176). Quae tamen et ipsae nisi mari adsitae fuerint, haud ita procul a mari habitasse putandi erunt. Quae sequuntur inde a cap. 181 — 185, ea egregie illustravit Heeren. Id. II, 1 p. 204 seqq. bene monens, indicari hic viam, quam mercatorum causa qui per Africae deserta peregrinantur, et veterum et nostra aetate terere consueverint per Libyae tractum, qui nunc vocatur Fezzan, ad superiorem Aegyptum atque etiam ad interiores Africae tractus usque, ad Nigri adeo regiones, et quae sunt his proximae; ita ut e Libycis mercatoribus, qui hac ipsa via in Aegyptum devenerint terrestri, haec ipsa in Aegypto edoctum esse Nostrum sit credibile. Qui iter hocce suscipere solent, ii a Thebis Aegyptiacis (quae olim primaria commercii sedes fuisse videtur non aliter atque etiamnum Cairo), profecti per desertum ad Ammonis templum quando pervenerunt, hinc denuo desertorum Barcae partem montesque Haradsch transgressi, in terram Fezzan descendunt: unde ulterius progressi in terris Kashna ac Boruu acquiescunt ac peregrinationis finem faciunt. Quae ipsa cum Herodoteis ita congruere observat Heeren. l. l. pag. 209, ut non nisi in sta-

tionibus quibusdam quaedam occurrat diversitas vix illa quidem tollenda, nisi quae eiusdem viri est suspicio (Ideen II, 2 p. 437) duas stationes intermedias ab Herodoto vel prorsus omissas esse statuas vel ipsi non indicatas ab illis mercatoribus, qui consulto, ut videtur, decimo quoque die stationem posuerint. Tu vid. etiam Renel. l. l. pag. 671 coll. Niebuhr. Verm. Schrift. I pag. 145 seqq.

Ὑπὲρ δὲ τούτων ἔς μεσόγαιαν ἢ θηριώδης ἐστὶ Λιβύη] Haec explicanda sunt ex ea, quam Noster sibi animo finxit, totius Libyae forma ac specie e variis tractibus eandem directionem sequentibus sibi que respondentibus compositae. Primus tractus ora continetur septentrionali, quae soli coelique natura non valde dissimilis Europae nunc complectitur septentrionales partes regni Maroccani, Fez, Algeriani, Tunisiani ac Tripolitani vulgoque vocatur *Berberèi*, s. etiam *Tell*, i. e. fertilis regio, teste Ritter. Erdk. I p. 897. Sequitur tractus belluosus ἢ θηριώδης Λιβύη (Herod. II, 32), plane desertus, si ab exigua parte a Garamantibus culta discesseris (nunc vocant *Biledulgerid*, i. e. *palmarum terram*); supra quem introrsum extenditur *regio tumulosa* ac *sabulosa*, *Sahara*, maxime arida ac vasta, in qua salis colles; ab huius tertii tractus meridie Nilus delabitur eadem

hunc tertius tumulosus et sabulosus, a Thebis usque ad columnas Herculis: colles salis denorum dierum itinere distantes, quorum vertices eiaculantur esale aquam: primi ab Aegypto Am-

ὄφρῴη ψάμμης κατήκει, παρατείνουσα ἀπὸ Θηβέων
2 τῶν Αἰγυπτίων ἐπὶ Ἰρακλήϊας στήλας. ἐν δὲ τῇ 50
ὄφρῴη ταύτῃ μάλιστα διὰ δέκα ἡμερῶν ὁδοῦ,
άλός ἐστι τρύφρα κατὰ χόνδρους μεγάλους ἐν κολωνοῖσι· καὶ ἐν κορυφῇσι ἐκάστου τοῦ κολωνοῦ
ἀνακοντίζει ἐκ μέσου τοῦ ἁλὸς ὕδωρ ψυχρὸν καὶ 361

directione ab occidente orientem versus usque ad Elephantinen, ubi Aegyptum intrat, cursu ita mutato, ut recta septentrionem tendat. De qua triplici Libyae divisione, quam supra iam attigimus ad II, 32 p. 546 conf. praeterea Schlichthorst. p. 8 seq. Niebuhr. Verm. Schrift. I p. 144. Ideler in Fundgrub. d. Orient. IV p. 394. Quae ultra deserta Sahara extenduntur terrae, eas ad Libyam Herodotus vix referre videtur, qui si quid omnino de his compertum habuerit, ad Aethiopiam retulit.

ὄφρῴη ψάμμης κατήκει] i. e. supra Libyae tractum belluosum porrigitur supercilium (s. tractus, tumulus) arenosum, a Thebis Aegyptiacis ad columnas Herculeas pertinens. Eodem sensu ὄφρῴη IV, 182. 185. Apud Polyb. III, 71. ὄφρῴς de loco edito; plura vid. in Lexic. Polybiano p. 418. Hinc Heeren. l. l. II, 1 p. 9 reddit: ein Sandtrich; coll. Ritter. Erdk. I p. 1002. Deserta Sahara indicari dudum monuit Rennel. p. 571, nonnullis distincta oasibus, in quibus nomades cum armentis versentur. Add. Heeren. l. l. Ideler in Fundgr. IV pag. 394 seq.

άλός ἐστι τρύφρα κατὰ χόνδρους μεγάλους ἐν κολωνοῖσι]

i. e. salis frusta sunt ingentibus grumis in collibus. Ita Schwgh. Stephanus in ora Herodoti sui appinxerat: frusta salis veluti grumi magni, ita ut κατὰ similitudinis significatum assumat, ut II, 10. IV, 23. χόνδροι, ut IV, 185, de quavis massa dicuntur exigua ac rotunda, granum, grumus; conf. Aristoph. Acharn. 541 (486 Both.), ubi χόνδρον ἁλός. Accuratissime autem ea, quae hoc loco tradidit Herodotus, cum iis conveniunt, quae recentiori aetate iisdem in regionibus invenit Hornemann., de cuius diario, Cr. notante, vid. Götting. Gel. Anz. 1802 nr. 146 p. 1451 sq. Add. qui nuperrime de hoc sale, quo deserta prope Ammonium sunt oblecta, retulit De Minutoli l. l. pag. 174 coll. Ritter. Erdk. I pag. 981, exhibuitque etiam pag. 179 seqq. chemicam huius salis analysisin a Iohnio institutam. Quin olim iam magnam eius copiam adeoque famam fuisse illud est documento, quod hoc uno Ammonio sale rex Persarum, cui optima quaeque ex omni terrarum orbe afferebantur, usus esse dicitur. Cf. Athen. II, 74.

ἀνακοντίζει ἐκ μέσου τοῦ ἁλὸς] ἀνακοντίζειν de aqua prosiliente dicitur, ut in Callistrat.

3γλυνύ. περὶ δὲ αὐτὸ ἄνθρωποι οὐκέουσι ἔσχατοι ⁵⁵ monii: Iupiter,
capite arctideo:
fons Solis.
4πρὸς τῆς ἐρήμου, καὶ ὑπὲρ τῆς θηριώδεος. Πρω-
τοι μὲν, ἀπὸ Θηβέων διὰ δέκα ἡμερῶν ὁδοῦ, Ἀμ-
μώνιοι, ἔχοντες τὸ ἱερὸν ἀπὸ τοῦ Θηβαίεος Διός.

Ephras. Stat. c. 14. Eustath. in Homer. p. 995, 30 s. 990, 45, monente Wesseling., qui Shaw. quoque laudat de salis ubere per hos Libyae tractus copia et causa fertilitatis testantem. Ac recentissimus istarum regionum peregrinator, Minutoli l. l. et ipse observat fontes dulcis aquae prosilientes e solo salinario: id quod Larcher. repetitum voluit e rore, quo sal solutus et dein solis ardore evaporatus fuerit, crystalli naturam formamque deinde assumens. — In seqq. verba πρὸς τῆς ἐρήμου valent: *versus deserta.*

Πρωτοὶ μὲν, ἀπὸ Θηβέων διὰ δέκα ἡμερῶν ὁδοῦ] Ab Ammonio s. Siwah (cf. II, 32. III, 26 ibique nott.) distant Thebae centum fere milliarr. geogr.; quae decem dierum spatio confici non posse facile intelligitur, cum plerumque quinque ad summum milliaria ab istiusmodi mercatoribus in unum diem consumi soleant; ut potius duplicato viginti dierum numero ad haec perficienda opus sit. Itaque unam decem dierum stationem, quae probabiliter in oasi magna fuerit *El Wah* in ipso medio itinere (conf. nott. ad III, 26), omissam videri statuit Heeren. Ideen II, 1 p. 218, cui adstipulatur Ideler. in Fundgr. d. Or. IV pag. 406 seq.

Ἀμμώνιοι] In ea oasi, quae

nunc vocatur *Siwah*, Ammonios quaerendos esse supra iam ad II, 32 e Minutolii Itinerario monuimus, coll. Ideler. l. l. IV p. 407 sqq. Mannert. X, 2 p. 52 seqq. Est vero hic cogitandum de civitate, qualis etiamnum esse dicitur, olim satis frequenti, quod catacombae in vicinia sitae ac mumiarum reliquiis repletae ostendunt, regisque imperio subiecta (Her. II, 32. 42), cuius palatium prope vicum Schargieh nunc dirutum exstat, teste Minutoli l. l. pag. 164. 165. 167 coll. Heeren. Id. II, 1 pag. 213 seqq.

τὸ ἱερὸν ἀπὸ τοῦ Θηβαίεος Διός] De forma Θηβαίεος conf. I, 182. Templi Iovis Ammonii adhuc supersunt rudera, ab indigenis vocata *Birbé* (i. e. templum) sive idque frequentius, *Umbeda*; e quibus satis perspicimus haud ingentis molis ambitusve fuisse hanc aedem, cuius structura formaque Aegyptiacis est simillima. Muri integri e lapidibus, parietes intrinsecus atque extrinsecus figuris, signis, notis Hieroglyphicis distincti coloribusque ex parte bene servatis inducti, quae omnia Thebaicis figuris ac notis simillima, ad Iovis cultum Ammonii pertinent; tota denique aedes muro circumdata, quo profani a sacris arcerentur. Accuratissime descripsit Minu-

καὶ γὰρ τὸ ἐν Θήβῃσι, ὡς καὶ πρότερον εἴρηται
5μοι, κριοπρόσωπον τοῦ Διὸς τῶγαλμά ἐστι. τυγχά-60
νει δὲ καὶ ἄλλο σφι ὕδωρ κρηναῖον ἐόν· τὸ τὸν
μὲν ὕψθρον γίνεται χλιαρὸν, ἀγορῆς δὲ πληθυνούσης
ψυχρότερον· μεσαμβροῖη τέ ἐστι, καὶ τὸ κάρτα γί-
νεται ψυχρόν· τημικαῦτα δὲ ἄρδουσι τοὺς κήπους·

toli l. l. cap. V pag. 95 seqq. 166. 168 seqq., quem sequuntur Heeren. Ideen II, 1 p. 213 seqq. Ritter. Erdk. I p. 982.

ὡς καὶ πρότερον εἴρηται μοι] Vid. II, 42.

τυγχάνει δὲ καὶ ἄλλο σφι ὕδωρ κ. τ. λ.] Quae refert Herodotus, ad eum pertinent fontem, quem *Solis* appellant, teste Mela I, 8 init. (ubi plurima attulit Tzschucke nott. exegg. Vol. III P. I p. 205 seq.), qui mox haec subiicit: „fons media nocte fervet, mox et paulatim tepescens, fit luce frigidus: tunc ut sol surgit, ita frigidior subinde: per meridiem maxime riget. Sumit deinde tepores iterum et prima nocte calidus, atque ut illa procedit, ita calidior: rursus cum est media, perfervet.“ Add. Plin. H. N. II, 103 (106). V, 5. Lucret. VI, 849 seq. Ovid. Metamorph. XV, 309. Curtius IV, 7 §. 12. Arrian. Exped. Alex. III, 4. Diodor. Sic. XVII, 50. Antigon. Caryst. 159, ubi vid. Beckmann. p. 205. Quae non praetermisit Minutoli l. l. cap. VIII p. 163 p. 96 (coll. Heeren. Id. II, 1 p. 215. Ritter. Erdk. I p. 983), ubi primus edocuit, fontem, quem mira virtute praeditum celebrarunt veteres, adhuc exstare uno horae quadran-

te a Iovis Ammonii templo remotum meridiem versus in amoenissimo palmarum luco, ubi exiguum efficiat lacum, quem Plinius l. l. *stagnum* vocat (ita enim recte nunc legitur), tam dilucidum ut ad fundum usque, e quo multae bullulae, ut e lebete ferventi, in altum prosiliunt, cernere liceat. Aquam, noctu calidiorem quam diu, prima luce fumum quendam excitare idem testatur; ita ut fons calidus esse videatur, cuius qui est naturalis calor, diu quidem ob solem nimis ardentem, percipi nequeat. Cum autem Herodoti e verbis iure colligas, praeter hunc *Solis* fontem, de quo Plinius V, 5, aliam quoque in hac oasi esse aquam, eo refert Heeren. l. l. rivulum, qui e lacu profluens et cum alio fonte ex eadem palmarum sylva exorso coniunctus ad ipsius templi ruinas in paludem demergatur. Ac Plinii locum H. N. in libro secundo ad fontem *Solis* referri posse negat Marcus p. 170 seq., cum is potius illo loco intelligatur fons, qui ad viam a Gadames ad Germa ducentem reperiatur.

ἀγορῆς δὲ πληθυνούσης] Ad locutionem conf. nott. ad II, 173. III, 104, et ad usum particularum τε — καὶ nott. ad IV, 53.

ἀποκλινομένης δὲ τῆς ἡμέρας ὑπίεται τοῦ ψυχροῦ, 65
 ἐς οὗ δύεται τε ὁ ἥλιος, καὶ τὸ ὕδωρ γίνεται χλια-
 ρόν· ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἰὸν ἐς τὸ θερμὸν ἐς μέσας
 νύκτας πελάζει· τηρικαῦτα δὲ ζέει ἀμβολάδην·
 6 παρέρχονται τε μέσαι νύκτες, καὶ ψύχεται μέχρι ἐς
 ἡῶ. ἐπίκλησιν δὲ αὕτη ἢ κρήνη καλεῖται Ἡλίου.

182 Μετὰ δὲ Ἀμμωνίου, διὰ τῆς ὀφρύης τῆς ψάμμου, 70
 δι' ἀλλέων δέκα ἡμερῶν ὁδοῦ, κολωνός τε ἀλός
 ἔστι ὁμοῖος τῷ Ἀμμωνίῳ, καὶ ὕδωρ, καὶ ἄνθρω-
 ποι περὶ αὐτὸν οἰκέουσι· τῷ δὲ χώρῳ τούτῳ οὐ-

Augila, regio
 palmifera. [c.
 172.]

ἀποκλινομένης δὲ τῆς ἡμέ-
 ρης] i. e. die ad occasum, s.
 vesperam declinante, ut III, 104.
 Ac sol in vesperam inclinatus
 vulgo dicitur κλίνειν, ut mo-
 nuit Valcken. citans Wetsten.
 ad Luc. IX, 12.

ὑπίεται τοῦ ψυχροῦ] sc. τὸ
 ὕδωρ: remittit aqua de suo fri-
 gore, s. paulatim frigus minui-
 tur. Usus verbi ὑφίεσθαι at-
 tigit Valcken. ad VII, 162;
 plura dabit Wytttenbach. Ani-
 madverss. ad Plutarch. Moral. I
 p. 451. Et conf. Herod. I, 156.
 III, 52. — In seqq. cum re-
 centt. edd. dedi ἐς οὗ, pro ἐς
 οῦ, ut supra IV, 160. Ad verba
 ἐπὶ δὲ μᾶλλον conf. nott. ad
 III, 104.

ἀμβολάδην] Pro ἀναβολά-
 δην (exaestuando) a verbo ἀνα-
 βάλλειν (in altum eicere) hoc
 dici notat Schweigh. in Lex.
 Herod. s. v., ut apud Homer.
 II. XXI, 364. Glossa Herodo-
 tea exponit καθ' ὑπερβολήν,
 nec aliter Suidas I p. 136 coll.
 Eustath. ad II. p. 1241, 40 et
 1331, 12; unde Zeun. ad Viger.
 p. 372 interpretatur valde,
 magna vi, ut ἀμβολαδῖς apud

Callimach. in Dian. 61. Cr. con-
 fert Matthiae Animadverss. in
 Hymn. Homer. pag. 286. At
 apud Pindar. Nem. X, 62 ἀμ-
 βολάδαν Dissen. recte exposuit
 praeludendo, ab ἀμβολή prae-
 ludium. Ac denique de ipsa ad-
 verbii forma conf. Fischer. ad
 Weller. I pag. 305. — In seqq.
 ἐπίκλησιν non aliter atque ὄνο-
 μα vocandi verbis additum.
 Conf. Matth. §. 420 b.

Cap. CLXXXII.

δι' ἀλλέων δέκα ἡμερῶν]
 Ab Ammonis s. Siwah profectis
 nunc tredecim dies consumi no-
 tant hoc in iter, quod Horne-
 mannus, expeditissimus pere-
 grinator, novem absolvit diebus,
 cum triginta sex dicantur esse
 milliaria geographica. Arabes
 scriptores eandem atque Herod-
 otus decem dierum mensuram
 indicant, ex vulgo recepta, ut
 videtur, sententia, qua decen-
 nali numero talia constituta es-
 sent. Cf. Heeren. Ideen II, 1
 p. 222. Ritter. Erdk. I p. 895.
 Quod continuo commemoratur
 salis collis, faciunt huc, quae
 ad IV, 181 notavimus e Minu-
 toli Diario.

183

Garamantes: ad
eos a Iotophagis

νομα Ἀγγιλὰ ἐστὶ. ἐς τοῦτον τὸν χρόνον οἱ Νασα-
μῶνες ὀπωριεῦντες τοὺς φοίνικας φοιτοῦσι. Ἀπὸ
δὲ Ἀγγίλων, διὰ δέκα ἡμερῶν ἀλλέων ὁδοῦ, ἔτε-75

Ἀγγίλα] Ita plerique libri et hoc loco et IV, 172. Alii *Ἀγγίλα*. Apud Plinium V, 4. 8 *Augylae*. Tu conf. Salmas. ad Solin. pag. 292 et Tzschuck. ad Pompon. Mel. I, 8 §. 8 p. 233 Vol. III P. I nott. exegg. Etenim sic dicitur adhuc oasis in mediis desertis optime culta, ubi peregrinantes per deserta quietem recreationemque sumere solent, loci natura indoleque minime nunc mutata. Adhuc quatuor, aut, ut Minutoli vult, duo tantum in hac oasi, quae ad Tripolitanam refertur ditionem, conspiciuntur vici, quorum incolae Arabes partim e commercio partim e largo palmarum proventu victitant. Plura Schlichthorst. l. l. pag. 155. Mannert. X, 2 pag. 181. Minutoli l. l. pag. 172 seq. Heeren. Id. II, 1 pag. 221 seq. Ritter. Erdk. I pag. 986. Ideler. Fundgr. d. Or. IV pag. 398. Add. recentissimum peregrinatorem Pacho in: Voyage dans la Marmarique etc. p. 272 seqq. 277. p. 280, ubi Herodoti testimonium cum iis, quae adhuc ibi reperiuntur, accurate convenire affirmat. Namque adhuc locus palmis abundans, aquam unico e fonte, cui nomen Sibilleh, provenientem praebet unicumque collem in tam ampla planitie, salinarium plane ut Ammonios colles.

ἐς τοῦτον τὸν χρόνον οἱ Νασαμῶνες ὀπωριεῦντες κ. τ. λ.]

Eadem IV, 172. Quemadmodum enim Nasamones, Syrtis accolae haec in loca cessisse narrentur palmulas collecturi, ita etiamnum iisdem e locis, quibus Bengasi nomen, Arabes discedere Augila, ubi frumentum exponant incolisque vendant, observat Heeren. II, 2 p. 222. Quo eodem monente adhuc forum illic magnaue palmularum et copia et praestantia, unde amplum commercium, cum duplex earum quoque anno proventus. Ex aliorum diariis refert Rennel. l. l. pag. 656, palmas planitiei Gégabib, quae ab Augilis ad occasum iacet quinque dierum itinere remota, a gente, quae ad oram Derna habitat, colligi, more satis cum Herodoteis congruente.

Cap. CLXXXIII.

διὰ δέκα ἡμερῶν] Plinio teste H. N. IV, 4 *duodecim* sunt dies; quod verius habet Mannert. X, 2 p. 181. Equidem utrumque numerum probabilius tantum sumi, cum Rennelio malim statuere p. 657. At maior exoritur difficultas, cum quod inter Augila et Garamantum terram (i. e. Fezzan) interest spatium, nimium saepequam perhibeatur, quam quod decem dierum spatio confici queat, cum vel Hornemannus ille, quem expeditissimum modo diximus peregrinatorem, sedecim dies citato cursu insumserit us-

ρος ἄλος κολωνός, καὶ ὕδωρ, καὶ φοίνικες καρποφόροι πολλοὶ, κατὰπερ καὶ ἐν τοῖσι ἑτέροισι· καὶ ἄνθρωποι οἰκέουσι ἐν αὐτῷ, τοῖσι οὖνομα Γαράμαντες ἔστι ἔθνος μέγα ἰσχυρῶς· οἱ ἐπὶ τὸν ἄλα γῆν ἐπιφορέοντες, οὕτω σπείρουσι· συντομώτατον⁸⁰ δ' ἔστι ἐς τοὺς Λωτοφάγους, ἐκ τῶν τριήκοντα ἡμερέων ἐς αὐτοὺς ὁδός ἔστι· ἐν τοῖσι καὶ

iter brevissimum dierum XXX: boves retro pascentes: pernicitas Troglodytarum Aethiopyum, quos Garamantes quadrigis capiunt.

que ad fines regionis Fezzan, a quibus uno diei intervallo distat Zuila urbs, a qua inde usque ad Augila viginti dierum iter esse Arabum geographi affirmant. Itaque hoc loco idem, quod supra IV, 181, obtinere videtur malimque credere unam stationem intermediam ab Herodoto omissam videri, probabiliter in loco Zala, qui ab Augilis et Zuila aequè remotus fertur decem dierum itinere. Conf. Heeren. Ideen II, 2 pag. 226 coll. Niebuhr. Vermischt. Schrift. I pag. 146.

Γαράμαντες] Alios esse atque eos, qui IV, 183 memorantur iam monuimus. Qui hoc loco commemorantur *Garamantes*, eos vix dubium est incoluisse regionem, quae olim *Phazania* vocabatur, nunc *Fezzan*; in qua olim *Germa*, urbs primaria, in cuius locum nunc cessit nonnihil remota *Zuila* urbs, quae ex Aegypto profectis fertur esse statio ac mansio, florens commercio, quod inde per omnem Africam interiorem instituitur. Ac prope Zuila aquae dulcis fontes esse affirmant salisque etiam campos multum extensos. Accurate descripsit regionem Ritter. Erdk.

I p. 989 coll. Rennel. 657. Heeren. II, 1 p. 223 seq. 238 Mannert. X, 2 p. 184. 574 seqq. 585. Quibuscum confer sis, quae ad Pompon. Mel. I, 8, 7 pag. 227 seq. nott. exegg. Vol. III P. I adnotavit Tzschuck.

οἱ — οὕτω σπείρουσι] Salem probabile est fimi loco adhiberi in regione alias valde sterili atque arenosa, quae non nisi multo fimo adducto fertilis reddi possit. Cf. Heeren. Ideen. II, 2 pag. 229.

συντομώτατον δ' ἔστι ἐς τοὺς Λωτοφάγους] i. e. brevissima a Garamantibus est via ad *Lotophagos triginta dierum*. *Lotophagos* novimus (vid. nott. ad IV, 177) ad Syrtim minorem prope Tripolim, quae nunc vocatur habitasse. A qua urbe quae via per deserta ducit ad Fezzan, eam hic intelligi recte statuere videtur Heeren. Id. II, 2 pag. 234 seqq. singulas stationes itineris accurate indicans, quod nostra memoria Lyon, Anglus homo, triginta sex diebus, quorum sex quieti dederit, confecisse dicitur; id quod cum Herodoteis congruere patet. Add. Mannert. X, 2 p. 574. Niebuhr. l. l. p. 147.

οἱ ὀπισθονόμοι βόες γίνονται· ὀπισθονόμοι δὲ διὰ
 τόδε εἰσί· τὰ κέρα ἔχουσι κεκυφότα ἐς τὸ ἔμπροσθε·
 3 διὰ τοῦτο ὀπίσω ἀναχωρόντες, νίμονται· ἐς γὰρ τὸ⁸⁵
 ἔμπροσθε οὐκ οἷοί τε εἰσι, προεμβαλλόντων ἐς τὴν
 4 γῆν τῶν κερέων· ἄλλο δὲ οὐδὲν διαφέρουσι τῶν
 ἄλλων βοῶν ὅτι μὴ τοῦτο, καὶ τὸ δέρμα ἐς παχύ-
 5 τητά τε καὶ τρίψιν. Οἱ Γαράμαντες δὲ οὗτοι τοὺς 362
 Τρωγλοδύτας Αἰθίοπας θηρεύουσι τοῖσι τεθρίπ-

οἱ ὀπισθονόμοι βόες] Respe-
 xit Mela I, 8, 45: „Apud Gara-
 mantes iam armenta sunt, eaque
 obliqua cervice pascuntur, nam
 pronis directa in humum cornua
 officunt;“ ubi vid. Tzschuckii
 nott. in nott. exegg. Vol. III P. I.
 p. 231. Plinius H. N. VIII (70)
 45: „Boves animalium soli et
 retro ambulantes pascuntur;
 apud Garamantas quidem haud
 aliter“ coll. VIII (15) 16, ubi
 de achli animali in Scandina-
 via (de *alce cervo* probabiliter
 agitur), „labrum ei superius
 praegrande: ob id retrogradi-
 tur in pascendo, ne in priora
 tendens involvatur.“ Ac plura
 de bubus in pascendo retrogra-
 dientibus enarrat Alexander
 Myndensis, teste Athen. V, 20
 [64] p. 221 E., quocum conf.
 Aelian. N. A. XVI, 33. Aristot-
 el. De part. anim. II, 17 (p.
 45 ed. Francof.). Quae nunc in
 illis regionibus memorantur
 boum genera, ad Herodoti bo-
 ves cum minime convenient,
 scite illud affert Heeren. Ideen.
 II, 1 p. 230, apud Africae gen-
 tes nomadas boum cornua fle-
 ctendo haud raro ita transfor-
 mari, ut alterum cornu retror-
 sum, alterum antrorsum infle-

xum compareat; cuiusmodi bo-
 ves repraesentatas inveniri in
 monumentis Nubiensibus. — Ad
 fornam κέρα conf. Matth. Gr.
 Gr. pag. 186. Add. Herod. IV,
 191. 192. Ad loquendi genus
 ὀπίσω ἀναχωρεῖν conf. citata
 ad III, 16 et ad ὅτι μὴ nott.
 ad III, 155, ne plura.

καὶ τὸ δέρμα ἐς παχύτητά
 τε καὶ τρίψιν] τρίψιν Valla
 reddit *duritiem*; Wesseling.
attritum, frictionemque, ut in
 Polyaen. IV, 1, 7. Schneider.
 in Lex. Gr. de firmitate ac dur-
 itie accipit, itemque Schwgh.,
 qui in versione *duritiem* retinuit,
 eam intelligens firmitatem, quae
 attritui frictionique diutissime
 resistat. Ac laudant in Africae
 bubus eximiam cutis crassitudi-
 nem ac *duritiem*, teste Heeren.
 Ideen. II, 1 p. 231.

Οἱ Γαράμαντες — τοῖσι τε-
 θρίπποισι] *Aethiopes* pro Ni-
 gris habet Heeren. l. l. coll. p.
 316, qui in montium vicinorum
 habitarint antris, Garamantum,
 qui homines inde rapere stu-
 duerint, incursionibus vexati.
 Quin etiamnum similia de his
 tractibus, eorumque incolis tra-
 duntur. — Quod ad *quadriga-*

ποισι. οἱ γὰρ Τρωγλοδύται Αἰθίοπες πόδας τάχι-90
στοι ἀνθρώπων πάντων εἰσὶ, τῶν ἡμεῖς πέρι λό-
γους ἀποφερομένους ἀκούομεν. σιτέονται δὲ οἱ
Τρωγλοδύται ὄφεις καὶ σαύρας, καὶ τὰ τοιαῦτα
τῶν ἐρπετῶν. γλῶσσαν δὲ οὐδεμιῇ ἄλλῃ παρο-
μοίην νενομίκασι, ἀλλὰ τετρίγασι, κατάπερ αἱ νυ-
κτερίδες.

184 Ἀπὸ δὲ Γαραμάντων δι' ἀλλέων δέκα ἡμερέων⁹⁵
ὁδοῦ, ἄλλος ἄλος τε κολωνός, καὶ ὕδωρ· καὶ ἄν-
θρωποι περὶ αὐτὸν οἰκέουσι, τοῖσι οὖνομά ἐστι

Atrantes: ho-
rum nemini cui-
quam proprium
nomen: solem
exsecrantur: At-
lantes, in quo-

rum usum attinet, cf. IV, 193
coll. 170 (ibique nott.). 189.
His enim mature operam dedisse
videntur Libyae septentrio-
nalis gentes, quae vel Cartha-
ginienses armatorum curruum
edocuerunt usum, nisi hi potius
a Phoenicibus talia acceperint.
Vid. Heeren. l. l. p. 265 coll.
Völcker. Iapet. pag. 220 not.
278. Quin ipsos apud Aegy-
ptios currus bellico usui destinati
reperiuntur, *bigae* plerumque,
rarius *quadrigae*, quae apud
Homerum quoque rarius occur-
runt. Tu vide copiose de his
exponentem Minutoli Abhandll.
Vermischt. Inhalts II, 1 p. 129
seqq. 139. seq. Schulzeitung
1832 nr. 19 p. 150 not. 116.

τῶν ἡμεῖς πέρι λόγους ἀπο-
φερομένους ἀκούομεν] i. e.
de quibus nos audimus sermones
relatos, s. quorum ad nos fama
pervenit. In seqq. σαύρας cum
Gaisf. retinui, addicente Eustath.
ad Dionys. Perieg. 180. Schwgh.
e nonnullis libris refinxit σαύ-
ρους. Ac sane videntur Graeci di-
xisse σαῦρος et σαῦρα. Attigit

Weichert De Laevio Poet. §. 8
(Poett. Lat. Reliqq. pag. 52),
ubi citat Kiessliog. ad Theocritt.
Idyll. II, 58 pag. 80. Tu conf.
nott. ad Herod. IV, 192.

γλῶσσαν δὲ οὐδεμιῇ ἄλλῃ κ.
τ. λ.] Facit huc Melae locus I,
8, 45: „Troglodytae, nullarum
opum domini, *strident* magis
quam loquuntur, specus sub-
eunt, alunturque serpentibus.“
Ubi Tu confer sis Tzschucke in
nott. exegg. p. 228. Vol. III P. I.
Ac Plinius quoque H. N. V, 8
Troglodytis *stridorem* tribuit,
non vocem; ubi L. Marcus pag.
190 Arabis dictum affert, lin-
guam hominum Fellatah aequae
atque Anglorum similem esse
avium stridori. Nec aliter Nigro-
rum istorum linguam avium stri-
dori similem aliis visam et di-
ctam esse ex Hornemannii Dia-
rio enotat Heeren. Id. II, 1 p.
232. Ad νενομίκασι conf. I,
131. 142 ibiq. nott. IV, 191;
ad τετρίγασι nott. ad III, 110
et Aelian. N. A. IV, 41 ibi-
que Iacobs. p. 229. VII, 8 ibiq.
Iacobs pag. 251.

rum confinio
mons Atlas, co-
lumna caeli.

Ἀτάραντες· οἱ ἀνώνυμοί εἰσι μῶνοι ἀνθρώπων
2 τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. ἀλέσι μὲν γὰρ σφί ἐστι Ἀτάραν-
τες οὔνομα, ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ αὐτῶν οὔνομα οὐδὲν
3 κίεταί. οὔτοι τῶ ἡλίῳ ὑπερβάλλοντι καταρέωνται,

Cap. CLXXXIV.

Ἀτάραντες] Omnes libri
Ἀτλαντες, quod cum stare ne-
queat, Salmas. in Solin. p. 292
emendavit Ἀτάραντες Rhiani e
verbis apud Eustath. in Dionys.
Perieg. 66 coll. Stobaeo T.
XLIV p. 293 T. II pag. 226
seq. Gaisf. et Orell. Supplem.
nott. in Nicol. Damascen. pag.
78; quae emendatio cum et
Valckenaerio et aliis satis pro-
bata esset, nos cum edd. recentt.
eam recepimus. Eisdem atque
Hammanientes apud Plin. H. N.
V, 5 esse ponit Rennel. p. 672.
At pertinent potius huc, quae
de Atlantibus idem Plinius, ex
Herodoto, opinor, enarrat, H.
N. V, 8 coll. Mel. I, 8 §. 5,
ubi vid. Tzschucke in nott.
exegg. Vol. III P. I pag. 224.
Add. Castiglioni (Mémoire. geogr.
et numism. sur l. part. oriental.
de la Barbar. 1826 Paris,
quem librum novimus ex Iahnii
Annal. VIII s. III, 2 p. 282)
qui Atlantes et Atarantes eos-
dem esse contendit, vocum di-
versitate orta ex diverso pro-
nuntiandi modo. Heerenio (Ideen
II, 1 p. 239) Atarantum gens
videtur collocanda in regione
prope Tegerry, quae est extre-
ma urbs terrae Fezzan sub 24°,
4' latitud. boreal., ubi, qui
deserta permeantes a Bornu s.
a Sudan advenerint, quietem
ac recreationem soleant capere.

Ipsa regio parum culta dicitur,
aqua sale corrupta. Quod inter-
vallum est a Zuila urbe, s. a
Garamantum regione, id bene
octo diebus confici posse idem
observat Heeren.

οἱ ἀνώνυμοί εἰσι μῶνοι κ.
τ. λ.] Eadem Plinius l. I. Mela
I, 8, 43. Eustathius l. I. (coll.
ad Odys. θ' p. 1609 s. 327,
41) Stobaeus l. I. Eadem apud
incolas regionis Bornu hoc in
tractu interioris Africae obtine-
re scribit, teste Heeren. II, 1 p.
240 seq., Leo Africanus eam
subiiciens causam, quod singuli
a sua quique indole v. c. a lon-
gitudine, crassitudine, aliis,
cognomina inveniant. Quibus
addit L. Marcus (ad Plinii lo-
cum) similem morem, teste Salt
Anglo peregrinatore, inveniri
apud quasdam Nigrorum tribus
ab occidente et meridie Abyssi-
niae habitantes; itemque apud
quasdam gentes insulae Tapro-
banes et ad Gangis Indique
ripas.

οὔτοι τῶ ἡλίῳ ὑπερβάλλοντι
καταρέωνται] i. e. Solem capiti-
bus ipsorum imminentem exse-
crantur. Ita Schweigh. At mo-
nente Salmas. ad Solin. p. 292
ambigue haec quodammodo sunt
dicta, cum sol supra hemisphae-
rium se exserens et ostendens
ὑπερβάλλον dici queat, nec
minus, quando super ipsos ho-
mines transit et cursum suum

καὶ πρὸς τούτοισι πάντα τὰ αἰσχροῖα λοιδοροῦνται, 1
 ὅτι σφέας καίων ἐπιτρίβει, αὐτούς τε τοὺς ἀνθρώ-
 4πους, καὶ τὴν χώραν αὐτῶν. Μετὰ δὲ, δι' ἄλλῶν
 δέκα ἡμερέων ὁδοῦ, ἄλλος κολωνὸς ἀλὸς, καὶ ὕδωρ,
 5καὶ ἄνθρωποι περὶ αὐτὸν οἰκέουσι. ἔχεται δὲ τοῦ 5
 ἀλὸς τούτου οὖρος, τῷ οὖνομά ἐστι Ἄτλας· ἔστι

conficit. Apud Eustath. l. l. pro ὑπερβάλλοντι exstat ὑπερβαλλόντως, male, ut videtur Is. Vossio ad Melae locum I, 8, 42 („Atlantes Solem execrantur et dum oritur et dura occidit, ut ipsis agrisque pestiferum“), qui id ipsum: τῷ ἡλίῳ ὑπερβάλλοντι, quod Grammatici exponunt ὑπερβαίνοντι, cuiusque loco Damascenus ponit ἀνίσχοντι, quodque Mela reddidit: „dum oritur et occidit“ minus bene intelligi putat de sole, quamdiu supra ipsos sit, sed potius de sole *superantissimo*, ut apud Lucretium [V, 395] *superantior ignis i. e. vehementissimus*: et apud Gell. N. Att. III, 2 *Sol magnus*. Ac talia omnino ex ea, quae Herodoti fuit sententia de terrae forma explicanda. Conf. nott. ad III, 104. IV, 36. Ad argumentum loci praeter Melae ac Plinii l. l. facit, Heerenio teste l. l., Leo Africanus idem de incolis terrae Bornu referens, quod Herodotus de Atarantibus. Valcken. *de malis precibus verbisque impis in Solem iactis* confert Strabon. XVII pag. 822 s. 1178 A Diodor. III [8] p. 179 A.

Μετὰ δὲ, δι' ἄλλῶν δέκα ἡμερέων ὁδοῦ] Media in via, quae ad Bornu ducatur, intra

Murzuk, (quae capitalis est urbs terrae Fezzan) et Lari, (quae in confiniis terrae Bornu est sita), ubi iacet *Bilma*, quae gentis Tibba praecipua fertur sedes, Herodoti *Atlantes* poni vult Heeren. Ideen II, 1 p. 242 seq. Quae regio a loco Tegerry, ubi sedes Atarantum, cum distet duodeviginti dierum itinere (qui solito scil. breviores, ad duodecim sive tredecim possint revocari, his si addantur octo dies viae, quae a Garamantibus ad Atarantes ducatur, idem existit, auctore Heerenio, viginti dierum iter, quod a Garamantibus usque ad Atlantes Herodoti ex mente debeat supputari.

ἔχεται δὲ τοῦ ἀλὸς τούτου οὖρος, τῷ οὖνομα ἐστὶ Ἄτλας] Quod Heerenius l. l. ad Bilmae regionem, teste recentiore peregrinatore valde montosam salisque divitem, cuius maximum ibi commercium cum Nigris, relatum vult. Mihi illud videtur adversari, quod Atlas mons haud quaquam Atarantum atque Garamantum a meridie, sed potius ab occidente quaeri debet. Namque *Atlante* hic indicari putem eum montium tractum, qui Libyam mediam dissecans fertilem oram a regione

δὲ στεινὸν καὶ κυκλοτερεῖς πάντη· ὑψηλὸν δὲ οὕτω

Biledulgerid separans ab oriente occasum versus ad mare usque porrigitur, ubi potissimum ii montes altissimi niveque perpetua tecti in regno Maroccano, qui nunc sub nomine *Daran* (Nos: *hoher Atlas*) cogniti sunt, ab Herodoto indicari videntur. De quo vid. Ritter. Erdk. I p. 886 seqq. 888. 893. 894 coll. Mannert. X, 2 pag. 177 et Tzschuck. allata ad Mel. III, 10 §. 1 pag. 408 — 411 nott. exegg. Vol. III P. III. Neque non convenit, *columnam coeli* montem vocari, si ipsius montis formam reputes ac speciem, quam ille, anguste in altam exurgens apicem, eminus adventibus praebet columnae ad instar, quae coelum sanequam attingere idque quasi sustinere videatur. Vid. Ritter. Erdk. I pag. 894. Nec aliter Aetna Pindaro (Pyth. I, 36) *κίων οὐρανια* *νιφόεσσα* vocatur. Videtur autem Herodotus, dum haec scribebat: *τοῦτο τὸν κίονα τοῦ οὐρανοῦ λέγουσι οἱ ἐπιχώριοι εἶναι* respexisse ad ea, quae a Poetis tradita vulgo ferebantur de *Atlante*, ad cosmographiam ac mythologiam potius spectante, quam ad geographiam: quaeque etiam ad artem traducta esse accepimus. Namque *Atlantem* nemo nescit iam ab Homero praedicari (Odys. I, 52 seqq.), aliis, quos ad Homeri locum dudum attulit Clarke; ut qui maris norit profunditates coelique sustineat columnas, quae terram coelumque

determinant. Qui idem Atlas, ut Aeschylus canit in Prometh. 349 (357 Blomf. coll. Virg. Aen. IV, 247) *πρὸς ἑσπέρους τόπους ἔστηκε κίον' οὐρανοῦ τε καὶ χθονὸς ὅμοιν ἑρείδων, ἄχθος οὐκ εὐάγκαλον;* ubi quod Blomfield. proposuit: *κίων οὐρανοῦ τε καὶ χθονὸς, ὅμοιν ἑρείδων ἄχθος οὐκ εὐάγκαλον*, ideo displicet, quod Aeschylum ad Homeri traditionem accessisse credam; quamquam nuper admodum Blomfieldii lectionem placuisse video viro docto, qui de Atlante eiusque notionibus cosmographicis accuratissime disseruit, Letronne in Féruillac Bullet. d. scienc. histor. Fevr. 1831 pag. 141. Namque recte videtur monere Völcker. Iapet. pag. 57 seqq. coll. 54. 65 seq. Homer. Geogr. pag. 101 coll. pag. 19, utroque loco et Homericis et Aeschyleo, aliisque (v. c. Hesiod. Theog. 517 seq. 746 seqq. coll. Op. et D. 381) *Atlantem* haud quaquam perhiberi montem, sed hominem quasi baiulum, qui in extremis terrae finibus collocatus longas columnas coelum terramque determinantes sustineat (ne scil. collabantur) coelumque quodammodo fulciat. Quia ipsum coelum ac terram, nec tantum columnas, ferre dicebatur Atlas; vid. Pausan. V, 11 §. 2. V, 18 §. 1 coll. VI, 19, 5 et II, 10, 4. Apollodor. I, 2, 3 coll. Hesiod. Theog. 517. Has vero columnas, quo magis occidentem

δὴ τι λέγεται, ὡς τὰς κορυφὰς αὐτοῦ οὐκ οἶά τε εἶναι ἰδέσθαι· οὐδέποτε γὰρ αὐτὰς ἀπολείπειν νέφρα, οὔτε θέρους, οὔτε χειμῶνος. τοῦτο τὸν κίονα τοῦ οὐρανοῦ λέγουσι οἱ ἐπιχώριοι εἶναι. ἐπὶ τοῦ-10

versus progressi fuerint, eo ulterius ad occasum promotas esse statuit Völeker. tandemque hominis in locum successisse montem, quem altissimum in his regionibus occidentalibus iam cognoverint et in quem iam transtulerint quaecunque de Atlante poetae antea commenti essent quaeque fama recepta vulgo traderentur. Quin inde factum esse ille existimat, (Myth. Geogr. pag. 50) ut ipse *Atlas* a terrae occidentalis terminis iam magis magisque ad terras magis notas Syrtesque admoveretur montesque ibi conspicui iique altissimi *Atlantis* nomine insignirentur. Nec alio fere modo Letronne l. l. Atlante primitus notionem quandam cosmographicam contendit esse indicatam; dein vero Atlantem ex homine in montem esse conversum, qui tamen prioris conditionis ac naturae vestigia quaedam retinuerit. At multum, opinor, abest, ut fabulam de Atlante, qualis apud Homerum, aliosque poetas reperitur tradita, ante accuratiorem Atlantis, montis Libyci, cognitionem ortam esse statuamus, quam ipsam sine ulla montis in extrema Libya inque terminis fere occidentalibus orbis terrarum collocati notitia fingi potuisse negamus, immo ex obscura tantum montis notione neque vero ab ipsa natura abhorrente fluxisse credam, quae

HERODOT. II.

de Atlante apud poetas tradita adeoque explicata et exornata reperiantur. Neque illud abhorret, quod montes omnino coeli columnas dicere iam ausus est Hiobus XXVI, 11. Conf. Vir. doct. in Annal. Heidelbb. 1827 nr. 20 p. 319 seq. in censura libri, qui inscribitur Quaestiones Atlanticae, auctore Ruckstuhl. Confluent 1826. Ubi etiam plura de ipso montis nomine, quod plerique ducunt ab $\bar{\alpha}$ et $\tau\lambda\acute{\alpha}\omega$. De quo nunc quaerere non vacat. Vid. Döderlein. Commentat. de alpha Graecorr. intensiv. p. 20; ne plura.

οὐδέποτε γὰρ αὐτὰς ἀπολείπειν] ἀπολείπειν quod proprie valet *verlassen*, inde assumere notionem *ausgehen* statuit Werfer. in Act. phill. Monacc. I p. 86. 272. Quare non opus ἐπιλείπειν, quod Eustathius habet l. l. De multa in his montibus nive eaque perpetua fere monuit Ritter. Erdk. I p. 893 et 894. — In proxime antecedd. ad οὕτω δὴ τι conf. III, 120. IV, 28. In seqq. ante κίονα cum recentt. inseruimus articulum τὸν vulgo omissum, quoniam, quae vulgo foeminino profertur genere vocula, ea et masculino genere usurpatur; de quo vid. Fischer. ad Weller. I pag. 383 et conf. Herod. I, 92.

ἐπὶ τούτου τοῦ οὐρανοῦ — ἐπάνωμοι ἐγένοντο] i. e. ab

του τοῦ οὐραοῦ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐπώνυμοι ἐγένοντο· καλέονται γὰρ δὴ Ἄτλαντες. λέγονται δὲ οὔτε ἔμψυχον οὐδὲν σιτέεσθαι, οὔτε ἐνύπνια ὄρα̃ν.

185

Nomina populorum post Atlantes occasum versus, ignota: fodinae salis albi et purpurei distantes itinere dierum: aqua caelestis

Μέχρι μὲν δὴ τῶν Ἀτλάντων τούτων, ἔχω τὰ οὐνόματα τῶν ἐν τῇ ὄφρῳ κατοικημένων καταλέξει· 15
2 τὸ δ' ἀπὸ τούτων, οὐκέτι. διήκει δ' ὧν ἡ ὄφρῳ ἡμέχρι Ἰρακλήϊων στηλέων, καὶ τὸ ἔξω τούτων· ἔστι δὲ ἀλὸς τε μέταλλον ἐν αὐτῇ διὰ δέκα ἡμε-

hoc monte nomen illi traxere homines Atlantes. Ubi vox ἐπώνυμος, cui simplex vulgo adstruitur genitivus (cf. II, 112 fin.) praepositionem ἐπὶ assumit eo, opinor, ex loquendi genere, de quo diximus ad IV, 45. In proxime sequentibus voculam δὴ quatuor omittunt libri, minime meâ quidem sententia eiicendam. Infra IV, 187: οἱ γὰρ δὴ τῶν Λιβύων νομάδες z. t. λ.

οὔτε ἔμψυχον οὐδὲν σιτέεσθαι, οὔτε ἐνύπνια ὄρα̃ν] Eadem et Plinius l. l. (qui Atlantibus ea quoque tribuit, quae de Atarantibus Noster narraverat) et Mela l. l. Tangit quoque, teste Wesselingio, Tertull. De anima cap. 49. Tu add. Ammian. Marcell. XV, 3 §. 6 ibique Lindenbrog. pag. 114 Wagner. T. II.

Cap. CLXXXV.

Μέχρι μὲν δὴ τῶν Ἀτλάντων τούτων z. t. λ.] Cum mercatores, a quibus sua accepit Herodotus, non ultra sedes Atlantum, id est regionem Bilma, ad quam salis emendi causa profecti erant per deserta, progressi fuerint, necesse esse ait Heeren. Id. II, 1 p. 243 in his

finiri Herodoti quoque narrationem. Nobis aliter videri de sedibus Atlantum iam supra indicavimus; hoc vero loco asseramus L. Marcum, qui ad Plin. l. l. pag. 174 et ipse contendit viam ab Herodoto indicatam cap. 181—185 minime meridiem versus spectasse, sed occidentem versus eas ad regiones, unde lapides pretiosos petierint, nunc cognitae nomine *Gir s. Girgir, Niger s. Usargala Montisque Atri.*

ἔστι δὲ ἀλὸς τε μέταλλον] Pro ἔστι δὲ duo libri ἐν δέ, ut II, 171. At praestat vulgata. Intelligitur autem h. l. *salis fodina*, bene distinguenda a *salis colle* (ἀλὸς κολωνός), neque, ut observat Heeren. l. l. p. 244 not., pertinens ad viam tritam peregrinantium, a qua potius introrsum decem dierum itinere remota sit collocanda. Qui idem p. 245 affert Leonem Africanum de magnis salis fodinis, quae prope Tegasa mediis in desertis viginti dierum itinere a Tombuctu remotae sint, scribentem. Itaque salis domos, quas Herodotus mox commemorat, ad casas Idem refert in introitu fodinarum ab iis, qui ibi opus fa-

3 ρέων ὁδοῦ, καὶ ἄνθρωποι οἰκόντες. τὰ δὲ οἰκία
 τουτοῖσι πᾶσι ἐκ τῶν ἁλίνων χόνδρων οἰκοδομέα-²⁰
 ται. ταῦτα γὰρ ἤδη τῆς Λιβύης ἀνομβρά ἐστι· οὐ
 γὰρ ἂν ἠδυνέατο μένειν οἱ τοῖχοι ἴοντες ἅλινοι, εἰ
 ᾗ. ὁ δὲ ἄλς αὐτόθι καὶ λευκὸς καὶ πορφύρεος τὸ
 4 εἶδος ὀρούσεται. Ὑπὲρ δὲ τῆς ὀφρύης ταύτης, τὸ
 πρὸς νότον καὶ μεσόγαιαν τῆς Λιβύης, ἔρημος καὶ²⁵
 ἄνυδρος καὶ ἄθηρος καὶ ἀνομβρος καὶ ἄξυλός ἐστι
 ἢ χώρη· καὶ ἰκμάδος ἐστὶ ἐν αὐτῇ οὐδέν.

186 Οὕτω μὲν μέχρι τῆς Τριτωνίδος λίμνης ἀπ'
 Αἰγύπτου νομάδες εἰσὶ κρεοφάγοι τε καὶ γαλακτο-
 πόται Λίβυες· καὶ θηλέων τε βοῶν οὐ τι γενό-

nulla. Supra
 hunc tertium Li-
 byae tractum va-
 stitas.

Inter Aegyptum
 et paludem Tri-
 tonidem Libyes
 Nomades: absti-
 nent esu vacca-
 rum, nec sues

ciunt, exstructas, viles illas
 quidem et humiles, teste eodem
 Leone. Facit huc Plinius De
 Hammanientibus scribens H. N.
 V, 5: „domos sale montibus
 suis exciso, ceu lapide constru-
 unt.“ Gerraheorum ἁλίνας οἰ-
 κίας sive aedes e sale structas
 memorat Strabo XVI pag. 766
 B. s. 1110 C. Rennelius ad
 hunc de aedibus sale constructis
 locum, quem perperam p. 660
 ad Garamantes retulit itemque
 p. 672 ad Atarantes, quos in
 oasi Gadamis habitare suspica-
 tur, affert Shawii testimonium,
 intra Tripolin ac Mauretanium
 salis reperiri colles lacusque,
 ipsumque solum gravidum, e
 quo multi salis fontes prosiliant;
 eumque salem valde durum esse
 ac firmum lapidis ad instar et
 rubri fere coloris; album vero
 eum, qui de montibus defluat,
 nivis ad instar et amaritudine
 carentem omni. De quo sale
 Italus interpres affert locum ex
 Alexandr. Itinerar. nuper dete-
 cto §. 52.

ταῦτα γὰρ ἤδη τῆς Λιβύης
 ἀνομβρά ἐστι] Verissime haec
 tradi monemur, cum in hisce
 regionibus inde a Syrti minori
 nullae prorsus decidant imbres.
 Conf. Rennel. pag. 671 seq.
 Ritter Erdk. I pag. 1026. —
 Ad verba τὸ πρὸς νότον καὶ
 μεσόγαιαν conf. Matth. Gr. Gr.
 §. 437 not. 4 pag. 818. Mox
 scripsi ἔρημος pro ἔρημος, ut
 IV, 18.

Cap. CLXXXVI.

εἰσὶ κρεοφάγοι τε καὶ γαλα-
 κτοπόται] Idem de Scythis Hip-
 pocrat. De aer. aq. et locc. §. 94:
 αὐτοὶ δ' ἐσθίουσι κρέα ἐφθὰ
 καὶ πίνουσι γάλα ἵππων, ubi
 Herodoti locus non fugit inter-
 pretem. — Mox pro οὔτοι cum
 recentt. edd. dedi οὔ τι. Ad
 argumentum loci conf. Herod.
 II, 41 et quod ad sues attinet
 II, 47. Add. Bochart. Hierozoic.
 II cap. 57 pag. 703, ubi Ae-
 gyptios, Aethiopes, Indos a
 sue abstinuisse multis accitis
 docet testibus.

alunt: Isidis cultus apud feminas Cyrenaeorum.

187
Nomades pueris quadrimis capitum venas urunt, ut destillationes praecaveant: corporum salubritate omnibus antecellunt: austerorum puerorum convulsionis medicina.

μενοι, διότι περ οὐδὲ Αἰγύπτιοι, καὶ ὕς οὐ τρεῖς-30
2 φροντες. βοῶν μὲν νυν θηλέων οὐδ' αἱ Κυρηναίων
γυναῖκες δικαιοῦσι πατέεσθαι, διὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ
Ἴσον, ἀλλὰ καὶ νηστείας αὐτῇ καὶ ὄρτας ἐπιτε-
λέουσι· αἱ δὲ τῶν Βαρκαίων γυναῖκες οὐδὲ ὑῶν
πρὸς τῆσι βοῦσι γεύονται. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω 35
ἔχει. Τὸ δὲ πρὸς ἐσπέρης τῆς Τριτωνίδος λίμνης
οὐκέτι νομάδες εἰςὶ Αἴβυες, οὐδὲ νόμοισι τοῖσι
αὐτοῖσι χρωσόμενοι, οὐδὲ κατὰ τὰ παιδία ποιεῦντες
2 οἷόν τι καὶ οἱ νομάδες ἐώθασι ποιεῖν. οἱ γὰρ δὴ
τῶν Αἰβύων νομάδες, εἰ μὲν πάντες, οὐκ ἔχω ἀτρε-
κέως τοῦτο εἶπαι· ποιεῦσι δὲ αὐτῶν συγχοὶ τοιαύδε· 40
τῶν παιδίων τῶν σφετέρων, ἐπεὰν τετρατέτα γένη-
ται, οἷσπη προβάτων καίουσιν τὰς ἐν τῆσι κορυ-

οὐδ' αἱ Κυρηναίων γυναῖ-
κες] Ad Cyrenaeos, qui Graeca
instituta ac sacra sequerentur,
hoc e vicina Aegypto fluxisse
credibile est. Conf. Thrige
Histor. Cyren. pag. 215. Pach.
Voyage etc. p. 243. 244. Pro
πατέεσθαι libri aliquot ἀπτε-
σθαι, quod merito displicuit
Lamberto Bosio Observv. criticc.
cp. 7 p. 40. Tu vid. Herod. II,
37. 66. — Pro ἐπιτελέουσι
duo libri ἐπιτηδεύουσι, quod
pro scholio habet Wesselingius
citans I, 135: quem tamen lo-
cum huc minus pertinere cre-
dam. Propius, opinor, huc spe-
ctat II, 63, ne plura.

Cap. CLXXXVII.

οὐκ ἔχω ἀτρεκέως τοῦτο
εἶπαι] Male quidam εἶπεῖν.
Vid. I, 49, ne plura. Ad ἀτρε-
κέως conf. IV, 25.

οἷσπη προβάτων] Pro οἷσπη
in aliis libris οἰσύπη, acceden-
te Gregor. Corinth. De dial.

Ion. §. 150 p. 542 seq. Ipsa
vox apud Aristoph. Lysistr. 575
(541 Both.) invenitur de lana
succida ac sordida; nec aliter
h. l. eam acceperunt et Schwgh.
et Wesseling., cum lana succi-
da ob sordes concretas satis sit
ignis patiens. Unde in Glossa
Herodotea exponitur ὑνπαρῶν
προβάτων ἔρια. Aliis est stercus
ovillum, s. sordes ovium crassae
ac pingues, fortasse praeter
rem, ut ait Wesseling. haec
subiiciens: „Melius Monachus
et prior eo Scaliger. Emend.
Temp. VII p. 682 durare apud
Aethiopas Christianos, Muha-
medanos, paganosque similem
ad destillationes vitandas ustio-
nis consuetudinem, ab aliis in
superstitionem versam, docue-
runt.“ Larcher., qui Wesselin-
gium fere secutus, interpreta-
tus erat de lana „qui n'a point
été dégraisnée“ (ut ipsius viri
docti utar verbis) de ipsa re

φῆσι φλέβας· μετεξέτεροι δὲ αὐτῶν, τὰς ἐν τοῖσι
 κροτάφοισι· τοῦδε εἴνεκα, ὡς μὴ σφραγῆς ἕς τὸν⁴⁵
 πάντα χρόνον καταρρέου φλέγμα ἐκ τῆς κεφαλῆς
 3 δηλῆται. καὶ διὰ τοῦτό σφραγῆς λέγουσι εἶναι ὑγι-
 ροτάτους. εἰσὶ γὰρ ὡς ἀληθείας οἱ Αἰβυες ἀνθρώπων
 πάντων ὑγιηρότατοι, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· εἰ μὲν διὰ
 τοῦτο, οὐκ ἔχω ἀποκρίτως εἶπαι, ὑγιηρότατοι δ' ὦν⁵⁰
 4 εἰσὶ. ἦν δὲ καίουσιν τὰ παιδιά σπασμὸς ἐπιγένηται,
 ἐξεύρηται σφι ἄκος· τράγου οὐρον σπείσαντες 364
 ῥύονται σφρα. λέγω δὲ τὰ λέγουσι αὐτοὶ Αἰβυες.

conferri vult Ludolph. *Histor. Aethiop.* III, 6 nr. 42. Add. Hippocrat. *De aer. aq. et locc.* §. 100 de Scythis scribentem, qui omnino crebrius utantur ustionibus in variis corporis partibus ad corporis valetudinem ac formam tuendam firmandamque, ubi Coraë pag. 303 nostri loci haud immemor, simul gentis Ostiacorum admonet, qui huiusmodi ustiones adhibeant, teste Pallas, ad varios dolores, morbos inflammatorios. — Mox pro ἐν τοῖσι κροτάφοισι duo libri ἐν τῇσι κροτ.; quod nisi librariorum e socordia fluxit, videndum, ne Iones haud pauca nomina, quae vulgo masculini sunt generis, foeminino adhibuerint genere. Conf. IV, 183. 184. φλέγμα est pituita. Nos: *Schleim, Saft*, quale nimirum e male affectis corporis partibus emanare solet. Latino-rum huc revocant *Flegma*, s. *Phlegma*, de quo Gesner. in *Thes. L. L.* citat *Th. Priscian.* de *Diaet.* cap. 10. Ad vocem ἄκος *remedium* conf. Aeschyl. *Agam.* 1140 *Prometh.* 43, ubi vid. Blomfield. in *Glossario.*

ὑγιηροτάτους] Cf. supra II, 77, ubi post Libyes Aegyptii dicuntur omnium ὑγιηρότατοι. Alteram superlativi formam hoc ex loco allatam video in *Anecdd.* Bekk. pag. 115. Inde ὑγιηρῆ pro ὑγιηροῆς a Coraë restitutum in Hippocrat. *De aer. aq. et locc.* §. 53 p. 137. 386. Conf. *Matth. Gr. Gr.* §. 128 not. 3 pag. 252. Tertiam formam ὑγιέστερος adducit Valcken. e *Strabon.* VI p. 269 s. 414 A. Schol. in *Aristoph. Eqq.* 1089.

ὑγιηρότατοι δ' ὦν] De particulis δ' ὦν conf. nott. ad III, 80. — In seqq. post τράγου omisimus cum recentt. voculam γάρ, nec moror asyndeton; de quo plura attulit *Struve Spec. I* p. 22, ut *IV*, 23. 63. 172. οὐρον intelligo *urinam*, ut II, 111; ipsum *remedium*, quod profert *Herodotus*, egregium ducit *Larcherus*, quippe quod ob volatilitatem sui alkali eadem efficiat atque spiritus cornu cervini, quo nos uti soleamus. — Pro σφραγῆς cum recentt. edd. exhibui *σφρα.*

λέγω δὲ τὰ λέγουσι αὐτοὶ

188
Sacrificia: Dii
communes
omnium, Sol et
Luna: Tritoni-
dis accolarum
proprii, Miner-

Θυσίαι δὲ τοῖσι νομάσι εἰσὶ αἶδε. ἐπεὶ τὸ ὠτὸς
ἀπάρξωνται τοῦ κτήνεος, ῥιπτεύουσι ὑπὲρ τὸν δό-55
μον· τοῦτο δὲ ποιήσαντες, ἀποστρέφουσι τὸν ἀρχένα
2 αὐτοῦ. θύουσι δὲ ἡλίῳ καὶ σελήνῃ μούνοισι. τού-

Λίβνες] Conf. IV, 173 ibi-
que notata.

C a p. CLXXXVIII.

ῥιπτεύουσι] De hoc verbo cf.
IV, 94 ibiq. nott. Quae se-
quuntur ὑπὲρ τὸν δόμον cum
Matth. Gr. Gr. pag. 1156 in-
terpretor: *über das Haus weg*.
Quare minime opus refingere
cum Reiskio ὑπὲρ τὸν ὤμον
super humerum, aut ὑπὲρ τὸν
βωμόν *super aram*. Nec magis
opus paulo post αὐτοῦ commu-
tare in αὐτῶν (*avertunt cervi-
cem suam*), ut placuit Pawio.

θύουσι δὲ ἡλίῳ καὶ σελήνῃ
μούνοισι] Citat Eustath. ad
Dionys. Perieg. 185 coll. ad
Homer. Il. p. 1265, 7 s. 1364,
27 ob verba seqq. μετὰ δὲ κ. τ.
λ. E quibus verbis cum clare
pateat, Libyci cultus elementa
fuisse *Solem* ac *Lunam*, sidera
coelestia, quae ab omnibus Li-
byae gentibus fuerint culta, iam
quod a quibusdam et Minervam
et Neptunum coli adiicit, pote-
rat credo idem et Bacchum ad-
iungere, quem illic quoque fu-
isse cultum plura indicare viden-
tur Creuzero in Symbol. II pag.
261 seq. not., ubi observat,
latere in verbis Herodoteis unam
sacrorum Minervae Palladis ra-
dicem: quo tamen ipso minime
hoc contendimus, Libycam deam
rudem cum culta Atheniensium

dea prorsus unam esse eandem-
que. *Neptunum* Libyae deum
primitivum indeque ad Graecos
advectum Noster dixerat II, 50,
ubi cf. nott. Nam inde *equum*, Li-
bycis regionibus quasi proprium
ibique primitus domitum curri-
busque additum, ferebant Deo
consecratum, qui ipse Ἴππιος s.
Ἴππειος inde dictus. Vid. Creuz-
er. l. l. pag. 594. 598 seqq.
Quin Minervae equestri quoque
natales Libyae adscripserunt,
teste Schol. ad Pind. Pyth. IV,
2. Ex hac autem Libyae ora
postmodo equorum usum una
cum Deo Neptuno, cui sacer
equus, ad Graeciae oras allatum
existimemus, sive a Phoenici-
bus sive ab aliis; quae nunc
copiosius exponere non vacat.
Tu vide de aliis iisque recondi-
tioribus, quae in hac fabula de
equo Neptuno sacro ac de ipso
Neptuno latere perhibentur.
Creuz. l. l. pag. 589, qui nunc
addit Inghirami Monumenti
Etruschi ad tab. 59 delle urne
Etrusche pag. 487. In alia abit
Völcker. Iapet. pag. 134 Liby-
cam Neptuni originem negans
Herodotique testimonium evel-
lere studens, longius quoque
disserens de equo, qui allego-
rico potius sensu ac tesseraria
potius ratione Neptuno maris
deo adiiciatur, cum symbolum
sit navium mare persecantium.
Nobis, ut saepius diximus,

189 τοισι μὲν νυν πάντες Λίβυες θύουσι· ἀτὰρ οἱ περὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην νέμονται, τῇ Ἀθηναίῃ μάλιστα, μετὰ δὲ, τῷ Τρίτῳ καὶ τῷ Ποσειδέωνι. Τὴν δὲ ἄρα ἐσθῆτα καὶ τὰς αἰγίδας τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηναίης ἐκ τῶν Λιβυσέων ἐποιήσαντο οἱ Ἕλλη-2 νες. πλὴν γὰρ ἢ ὅτι σκυτίνη ἢ ἐσθῆς τῶν Λιβυ- σέων ἐστὶ, καὶ οἱ θύσανοι οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων αὐ- τῆσι οὐκ ὄφίεις εἶσι, ἀλλὰ ἱμάντινοι· τὰ δὲ ἄλλα 65 3 πάντα κατὰ τὸντὸ ἔσταλται. καὶ δὴ καὶ τὸ οὐ- νομα κατηγορεῖ, ὅτι ἐκ Λιβύης ἦκει ἢ στολή τῶν Παλλαδίων· αἰγέας γὰρ περιβάλλονται ψιλὰς περὶ

va, Triton et Ne-
ptunus.

Palladiorum sto-
la, et feminei ulu-
latus in sacris:
origo Libya:
item quadrigas
iungere, inven-
tum Libycum.

praestat in talibus sequi Hero-
doti iudicium.

Cap. CLXXXIX.

Τὴν δὲ ἄρα ἐσθῆτα κ. τ. λ.]
Citat Eustath. ad II. p. 602, 45
s. 459, 1. Est vero, quod ad
sequentia attinet, haec scripto-
ris sententia: praeterquam quod
pellicea Libyssarum est vestis,
fimbriae quoque ex illarum aeg-
gidibus (s. thoracibus caprinis)
suspensae non angues sunt (ut
in illis, quas Graeci Minervae
addunt), sed e loris factae; re-
liqua vero omnia eodem sunt
instructa modo. Pertinet huc
Glossa Herodotea: *Αἰγίς*, ἣν
Λίβυες (s. *Λίβυσσαι*, ut apud
Hesych. I p. 140) φοροῦσι δο-
ράν. Addunt Meurs. Lectt. Att.
VI, 10. Diodor. Sicul. III, 49.
Itaque pro τῶν αἰγίδων haud
reponendum τῶν αἰγέων. Ad
vocem ἔσταλται conf. III, 14.
VII, 62. 93. Inde ἢ στολή
omnino de cultu s. vestitu acci-
piendum. Παλλάδια hic intelli-
go Minervae simulacra. Conf.
Müller. Handb. der Archaeolog.
p. 482, ubi etiam de Aegide.

Tu add. Creuzer. Symb. II p.
642. IV p. 424 seq., qui nunc
conferri vult Millingen Ancient
unedited Monuments (Vases)
Pl. I p. 3 et ad θύσανοι Hein-
rich. ad Hesiod. Scut. vs. 233.
Tu adde sis quoque Pach. Voya-
ge etc. pag. 221 coll. 243.

αἰγέας γὰρ περιβάλλονται
κ. τ. λ.] i. e. namque pelles ca-
prinas (s. thoraces e pelle ca-
prina) vesti suae circumiiciunt
κudas, fimbriatas, rubia tinctas,
Libyssae mulieres. Ac praeter
Eustath. l. l. et Harpocrat. s. v.
Αἰγίς [p. 10 M. p. 8 Lips.]
huc pertinet Diodori locus III,
48: οὔτε ἡμέρον διαίτης οὔτ'
ἐσθῆτος μετέχουσιν, ἀλλὰ δο-
ραῖς αἰγῶν σκεπάζουσι τὰ σώ-
ματα. Ubi Wesseling. et alia
attulit testimonia et Hippocrat.
De morb. sacr. pag. 326 pag. 8
Dietz., qui in not. p. 136 He-
rodotei loci non fuit immemor.
Coll. Apoll. Rhod. IV, 13. 47.
De Cyrenicae incolis Mela scri-
bit, I, 8, 26: „primores sagis
velantur, vulgus bestiarum pec-
cudumque pellibus.“ — ἐρευ-

τὴν ἐσθῆτα θυσανωτὰς αἰ Αἰβυσσοί, κειραμένας
 ἐρευθεδάνῳ· ἐκ δὲ τῶν αἰγίων τουτέων αἰγίδας οἱ
 4 Ἕλληνες μετωνόμασαν. Δοκέει δ' ἐμοί γε καὶ ἡ 70
 ὀλολυγῆ ἐν ἰροῖσι ἐνθαῦτα πρῶτον γενέσθαι· κάρτα
 γὰρ ταύτῃ χρέωνται αἰ Αἰβυσσοί, καὶ χρέωνται
 καλῶς. Καὶ τέσσερας ἵππους συζευγνύουσι παρὰ
 190 Αἰβύων οἱ Ἕλληνες μεμαθήμασι. Θάπτουσι δὲ τοὺς 75
 ἀποθνήσκοντας οἱ νομάδες κατάπερ οἱ Ἕλληνες,
 πλὴν Νασαμώνων. οὔτοι δὲ κατημένους θάπτουσι·

Sepultura qua-
 lis: tuguria mo-
 bilia e caulibus
 albei nexis
 iunco.

θέδανον dicunt esse rubiam tinctoriam, s. rubiam tinctorum Linn., de qua Dioscor. III, 160. Nos vulgo: Färberröthe. Ac sane affirmat Pach. (Voyage etc. pag. 59 seq.) rubiam frequentem in his Marmaricae veteris terris reperiri, bene memor Herodotei loci. Colligit vero ex hoc Herodoti loco Rennel p. 683 seq. artem tractandi coriā maturius in Africa exstittisse pellesque affert arietum rubefactas Israelitarum in tabernaculo ap. Exod. XXV, 5, ex Aegypto probabiliter adductas, in quam tamen ipsam e Libya allatas statuit Rennel., ubi hodieque illa ars tractandi coria maxime dicitur florere testibus recentioris aetatis peregrinatoribus. Itaque in Graeciam non aliter atque in Aegyptum talia adferri potuerunt e Libya et ad cultum deorum adhiberi tanquam ornamenta.

Δοκέει δ' ἐμοί γε καὶ ἡ ὀλο-
 λυγῆ — γενέσθαι] Pro ἐν
 ἰροῖσι duo libri ἐπὶ ἰροῖσι,
 Eustath. ad II. pag. 643, 36 s.
 503 ἐπὶ τῶν ἰερωῶν. Voces
 ὀλολυγῆν, ὀλολυγμόν et ὀλο-

λύζειν proprie iubilantium et in rebus lactis tripudiantium feminarum esse observat Wesseling. ad Diodor. XVI, 11, ubi vid. plura. Add. Blomfield. Gloss. ad Aeschyl. S. c. Th. 254. Nitzsch. ad Odys. III, 450 p. 222. Ac dein latiori sensu hae voces de omni illo clamore adhibentur inconcinno s. ululatu, qui festi celebrandi causa in templis edi soleat sive laetas obres sive tristes. Hinc Virgil. Aen. IV, 168 ululare. Plura Böttiger. Kunstmytholog. p. 49. Creuzer. Symbol. II pag. 263. Ac videtur Herodoto ob oculos fuisse Homeri illud: αἰ δ' ὀλολυγῆ πᾶσαι Ἀθήνη χειρας ἀνέσχον II. VI, 302; de quo cf. Creuzer. l. l. p. 641 not. 313.

καὶ τέσσερας ἵππους συζευ-
 γνύουσι κ. τ. λ.] Conf. Eustath. ad Dionys. Perieg. 175 ad II. p. 707, 2 s. 591, 3 et quae ad Herod. IV, 183 attulimus. Valcken. excitat Sophocl. Electr. 704. Steph. Byz. s. v. Βέρονη p. 212, alia; quibus add. Völcker. Iapet. p. 220. Cr. confert Matthiae Animadvss. ad Hymn. Homer. p. 157.

φυλάσσοντες, ἐπεὶ ἀπὴν τὴν ψυχὴν, ὅπως μιν κα-
 2τίσουσι, μηδὲ ὕπτιος ἀποθανέεται. Οἰκήματα δὲ
 σύμπηκτα ἐξ ἀνθερίκων ἐνεργούντων περὶ σχοίνους
 ἐστὶ, καὶ ταῦτα περιφορητά. νόμοισι μὲν τοιού- 365
 τοισι οὗτοι χρῶνται. 81

191 Τὸ δὲ πρὸς ἐσπέρης τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ,
 Αὐσέων ἔχονται ἀροτήρες ἤδη Λίβυες, καὶ οἰκίας
 νομίζοντες ἐκτῆσθαι, τοῖσι οὖνομα κέεται Μάξυες.

Ausensibus [c.
 180.] Libyū
 Aroterum primi
 adiacent Ma-
 xyes, a Troianis
 oriundi: Libyae

Cap. CXC.

φυλάσσοντες] Eodem sensu,
 quo I, 48 coll. V, 12, ubi Glos-
 sa: ἐπιτερήσαντες. Ad formam
 ἐνεργούντων conf. Matth. Gr. Gr.
 §. 232 p. 454.

Οἰκήματα δὲ σύμπηκτα κ.
 τ. λ.] i. e. Domus illorum ex
 asphodelorum caulis compactae
 sunt intertextis iuncis, suntque
 portatiles. Ita Schweigh. Ea-
 dem tradit Hellanicus ap. Athen.
 XI, 2 s. 6 p. 462 B. Add. Mela
 I, 8, 34 de Cyrenaicae noma-
 dibus: — „utque a pabulo du-
 cta sunt, ita se ac tuguria sua
 promovent: atque ubi dies de-
 ficit, ibi noctem agunt.“ ἀν-
 θερίξ vulgo dicitur asphodeli
 caulis, ἀνθερίκος ipse aspho-
 deli fructus. Plura Spanhem.
 ad Callimach. in Del. 193 coll.
 L. Bos. Observv. critt. pag. 40
 et interprett. ad Theocrit. I, 52.
 Glossa Herodotea: ἀνθερίκων·
 νῦν τοὺς κανλοὺς φησι τῶν
 ἀσφοδέλων· εἰσὶ δὲ εὐθραυ-
 στοί.

Cap. CXCI.

Τὸ δὲ πρὸς ἐσπέρης] Pro
 ἐσπέρη, quod Aldina habet,
 retinui ἐσπέρης idemque cum
 Schweigh. et Gaisf. reposui in-
 fra: ἣ δὲ ἀπὸ τούτου τὸ πρὸς

ἐσπέρης, ubi vulgo ἐσπέρη.
 Conf. nott. ad IV, 17.

οἰκίας νομίζοντες ἐκτῆσθαι]
 i. e. qui in usu habeat domus
 possidere, s. qui stabili sede
 tisque domiciliis utuntur; oppo-
 nuntur enim nomadibus, qui-
 bus tantum οἰκήματα σύμπηκτα
 et περιφορητά (ut IV, 190).
 De verbo νομίζειν cf. IV, 183.

Μάξυες] Apud Steph. Byz.
 Μάξυες pag. 527, quod ipsum
 praefert Castiglioni in scriptione
 ad IV, 184 citata (Iahn. Annal.
 VIII sive III, 2 p. 279 seq.),
 cum omnes occidentalis orae Li-
 bycae gentes (vulgo vocantur
 Berbers) se ipsas vocent *Amzig*,
Imazig, s. *Amazirg*, i. e. *libe-
 ros, dominos* (unde *Mazig* apud
 Omarum Muhammedanorum
 principem). Ex quo ipso cum
 derivanda sit Graeca vox *Μά-
 ζυες*, inde ille colligi vult, hoc
 nomen latius patere adeoque
 commune esse omnibus septen-
 trionalis Africae gentibus, eo-
 que refert *Μάκας* IV, 175,
Maxitanos Iustini XVIII, 6,
Adyrmachidas (Herod. IV, 168),
 i. e. *Adrar-Macas*, ipsosque
Nasamones (Herod. II, 42. IV,
 172), alios. De quo alii faciant
 iudicium. Propius haud scio an

pars, quae Nomadum est, depressa et arcuosa: quam Arotetes colunt, montana, et silvis ac feris frequens: genera ferarum apud Arotetes.

οὐ τὰ ἐπιδεξιὰ τῶν κεφαλέων κομόωσι, τὰ δ' ἐπα-85
 2 ριστερά κείρουσι· τὸ δὲ σῶμα χρίονται μίλτω. φασὶ
 δὲ οὗτοι εἶναι τῶν ἐκ Τροίης ἀνδρῶν. ἼΙ δὲ χώρα
 αὕτη τε καὶ ἡ λοιπὴ τῆς Λιβύης ἢ πρὸς ἐσπέριν, 90
 πολλῶ θηριωδεστέρη τε καὶ δαυτέρη ἐστὶ τῆς τῶν
 3 νομάδων χώρας. ἡ μὲν γὰρ δὴ πρὸς τὴν ἠῶ τῆς
 Λιβύης, τὴν οἱ νομάδες νέμουσι, ἔστι ταπεινὴ τε
 καὶ ψαμμώδης, μέχρι τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ· ἡ δὲ
 ἀπὸ τούτου τὸ πρὸς ἐσπέρης, ἡ τῶν ἀροτήρων,
 4 ὄρεινὴ τε κάρτα καὶ δασέα καὶ θηριώδης. καὶ γὰρ 95

huc spectent *Μάχλυες* IV, 180. 178. Quae vero hoc loco de Maxyibus narrantur, ea Heerenio Id. II, 1 p. 36, prodere videntur gentem, quae e nomadum vita modo ad certa domicilia et agriculturam transierit, idque ipsum e priori vita adhuc retinuerit, quod capitis partem sinistram tondentes, rectam partem alant minioque tingant corpora, qualia etiamnum fere in illis regionibus apud gentem Tuarik inveniuntur, neque omnino ab isto nomadum more abhorreant, quo gentes singulae varia capitis tonsura distinguuntur. Quae mox Herodotus de regione sylvis ferisque abundante scribit, ea ad sylvas feris repletas prope viam, quae ab urbe Tunisiana ad Tripolin ducit, refert Heeren. Id. II, 1 p. 38, recentiorum peregrinatorum afferens testimonia Maxyisque subiicit et Zaucees extremas fuisse ad meridiem gentes ditionis Carthaginiensium, quos ipsos narrationis auctores Noster citat IV, 195. Quibuscum conf. Schlichthorst. l. l. p. 164. — Pro τὰ ἐπιδεξιὰ et τὰ δ'

ἐπαρριστερά haud scio an scribendum τὰ ἐπὶ δεξιὰ et τὰ δ' ἐπ' ἀρριστερά; conf. nott. ad IV, 157.

φασὶ δὲ οὗτοι εἶναι τῶν ἐκ Τροίης ἀνδρῶν] Attigit Raoul-Rochette Hist. de l'etabl. d. col. Gr. Add. IV pag. 398, quo etiam utitur C. O. Müller. Orchomen. p. 356 not. monens Maxyes non aliter perhiberi Troianos atque Antenoridas Cyrenes. Namque Troia excisa Antenorem cum Troianorum manu ad Libyam appulisse fama ferebat, de qua conf. Pind. Pyth. V, 110. Tu conf. etiam Völcker. Myth. Geogr. I p. 37. Ac plura quoque affert Castiglioni l. l. pag. 280 illos *Mazyg* s. *Maxyes* ex Asia in Africam cecisise probatur.

ἔστι ταπεινὴ τε καὶ ψαμμώδης] Verissime haec tradi monet Heeren. Id. II, 1 p. 49. Nam a Tritonidis lacu sive amni Syrtique minori regionem incipere sabulosam ac sterilem, occasum versus fertilem esse terram beneque irriguam, quae ad Carthaginiensium ditionem pertinuerit.

οἱ ὄφεις οἱ ὑπερμεγάρθεις καὶ οἱ λέοντες
κατὰ τούτους εἰσὶ, καὶ οἱ ἐλέφαντές τε καὶ
ἄρκτοι, καὶ ἀσπίδες τε καὶ ὄνοι οἱ τὰ κέρα

καὶ οἱ ἐλέφαντες] Utitur hoc Herodoti loco Schlegel. (Ind. Biblioth. I, 2 pag. 145 seq.), cum apud Herodotum prima inter Graecos scriptores fiat huius animalis mentio, quod ab ipso patre historiae visum esse negat Schlegel., hoc quoque adiciens, in his Africae regionibus, quae ad regna Fezz et Marocco pertineant, nunc nullos prorsus reperiri elephantos; quos postea sane crebrius illic memoratos, dein extinctos fuisse in regionibus a septentrione desertorum sitis idem ponit. Cuius observationibus, monente Cr., ex parte refragatur A. Benary in Jahrbh. für wissenschaft. Krit. Berlin. 1831 p. 762 sqq. Elephanti imaginem in operibus sculptis Philensibus offendit Parthey, cuius vid. observatt. in Commentat. de Philis insula pag. 38.

ἄρκτοι] In Africa ursum non gigni tradit Plin. H. N. VIII (54), 36 fin., quamquam *pelle*m *Libystidos ursae* memorat Virgil. Aen. V, 37; quam *leaninam* interpretatur Lipsius Electt. II, 4. Disputat hac de re Salmas. ad Solin. p. 220 coll. G. I. Voss. De Idol. p. 52. Wesselingii Shawii testimonio ursum inter Africae animalia commemorantis Herodotea stabilire studet; quae etiam Cuvieri est sententia paucis indicata ad Plinii locum. Quem equidem consului, is mihi rescripsit Leuckart,

vir harum rerum peritissimus: ursum (intelligitur autem *ursus arctos* Linn.) sane in terra Barbarey commemorari a Shawio, a Prospero Alpino in Aegypto [conf. nott. ad Herod. II, 67], a Dappero in regno Kongu (cf. Zimmermann. Geograph. Gesch. des Menschen u. der vierf. Th. I p. 213 ed. Lips. 1778, 8.); sed addit idem Leuckart., qui recentiori aetate per Africam septentrionalem sint peregrinati, eos haudquaquam ursi mentionem facere, ut sane dubium adhuc sit, utrum omnino haec bestia per Africam reperiat.

καὶ ἀσπίδες] Serpentum est genus frequens per Libyam (cf. Aristot. H. A. VIII, 29 s. 28 Schneid.) atque Aegyptum, quorum morsus insanabilis videbatur veteribus. Plurima suppeditabit Bochart in Hieroz. II Lib. III cap. 5 pag. 381, unde intelligitur, summo iure hos serpentes timendas inter feras ab Herodoto recenseri. Add. Cuvier. ad Plin. H. N. VIII (35), 23, nihil dubii esse monens, quin Aegyptiaca aspis veterum sit species viperæ sive *najae*, quae in Aegypto vocetur *hajé*, s. *coluber hajé* Linn.

καὶ ὄνοι οἱ τὰ κέρα ἔχοντες] Ad formam κέρα conf. IV, 183. Opponuntur IV, 192 asini, quibus nulla cornua. Illos cum Monocerote haud raro contenderunt; de quo vid. ad Ctesiam pag. 329 seqq. notata, iam aliis

ἔχοντες· καὶ οἱ κννοκέφαλοι, καὶ οἱ ἀκέφαλοι οἱ ἐν τοῖσι στήθεσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες, ὡς δὴ λέγονται γε ὑπὸ Λιβύων, καὶ οἱ ἄγριοι ἄνδρες, καὶ γυναικες ἄγριοι, καὶ ἄλλα πλήθει πολλὰ θηρία 1
 192 ἀκατάψευστα. Κατὰ τοὺς Νομάδας δέ ἐστι τούτων

augenda, si attineret. At hoc in Herodoti loco equidem cogitari malim de *Orygis* s. *Antilopae* genere quodam, quale per Africam reperitur uno cornu in fronte instructum. Cf. Cuvier. ad Plin. H. N. VIII p. 433 seq. et quae de hoc animali copiose exposuit Lichtenstein. (Abhandll. d. Berlin. Acad. d. Wissensch. v. Jahr 1824 — 1826) p. 195 seqq. coll. p. 204 seqq. Add. Böttiger. Amalthea III p. 189 seqq. et Morgenblatt 1827 nr. 142 seq. p. 566 seqq. 605 seq.

καὶ οἱ κννοκέφαλοι] De his conf. Diodor. III, 34. Plin. H. N. VIII (80), 54, ubi monet Cuvier. pag. 466 eosdem esse, quibus adhuc *cynocephalorum* nomen. At οἱ ἀκέφαλοι fabulosum bestiarum genus, ut ipsi videtur patri historiae haec adiciendi: ὡς δὴ λέγονται γε, ad quam formulam conferri volumus notata ad IV, 173. Hoc certum, Herodotum hic de *ferarum* genere quodam loqui, haudquaquam de hominibus, quales alii veterum finxerint. De quo vid. ad Ctesiae fragmm. Ind. 20 pag. 320; eoque etiam pertinebunt Plinii verba H. N. V, 8: „Blemmyis traduntur capita abesse ore et oculis pectori adfixis.“

ἀκατάψευστα] Ita Medicus, Florentinus, alii. Duo Parisini codd. ἀκατάψευστα; quod

idem in septem aliis codd. exstare testatur Montfaucon. (Palaecogr. Gr. pag. 243. Mém. de l'Acad. d. Inscr. XII pag. 171) interpretans: *feras intractabiles*. Dorvillio ad Charit. p. 346 Lips. placuerat *εὐκατάψευστα* (de quibus facile quis multa mentiatur, confabuletur), Reizio cum Borheck. et Schaefero: *κατάψευστα* (*fictas, ementitas feras*). Quod idem coniecisse G. Koenium dicit Valeken. a Cr. laudatus in Diatrib. Eurip. pag. 231. Nos cum reliquis edd. retinimus *ἀκατάψευστα ferasque* intelligimus *nullo mendacio fictas*, quae inde a prioribus segregantur. Apud Iamblichum in Protrept. pag. 137, monente Wesseling. *ἀδιάψευστα θηρία* eodem sensu. — Ad locutionem *πλήθει πολλὰ* conf. III, 45. I, 51 *μεγάθει μεγάλους* et VII, 117 *ἄνδρα μεγάθει μέγιστον*.

Cap. CXCH.

Κατὰ τοὺς Νομάδας δέ ἐστι τούτων κ. τ. λ.] Pro *τουτέων* cum Gaisf. et Matth. edidi *τούτων*. Πύγαργοι s. *Pygargi*, qui una cum damis et strepsicerote commemorantur Plinio H. N. VIII (79), 54, videntur esse bestiae albis natibus praeditae cervino e genere vel potius, quae est Cuvieri sententia (ad Plin. l. l. pag. 465, ubi vertit: *fesses blanches*), ex *antiloparum*

οὐδὲν, ἀλλ' ἄλλα τοιάδε· πύγαργοι, καὶ ζορκάδες, καὶ βουβάλιες, καὶ ὄνοι, οὐκ οἱ τὰ κέρα εἶχοντες, ἀλλὰ ἄλλοι ἄποτοι· οὐ γὰρ δὴ πίνουσι· καὶ ὄρνες, 5 τῶν τὰ κέρα τοῖσι Φοίνιξι οἱ πήχες ποιεῦνται· 366

Item apud Nomadas: cervus et aper in Libya nullus: mustelae in silphio.

genere. De *Antilope Dama*, quae vocatur, cogitavit Lichtenstein. l. l. pag. 230 hoc subiiciens, minime pygargum referri posse ad eam bestiam, quae in Africa meridionali tantum reperitur, et a nobis vocatur *Blessbock*. Aristoteles H. A. VI, 6 p. 864 C. IX, 32 p. 937 D. inter aves rapaces memorat *pygargum*. At apud Herodotum cogitandum de quadrupede.

[ζορκάδες] Aliibi *δορκάδες* vocantur, quod ipsum h. l. affert unus liber. Conf. Hesych. I pag. 1586 ibique Alberti. Plat. Romul. 27. *Dorcadem Libycam*, quam descripsit Aelian. H. A. XIV, 4, recentiorum esse *antilopen dorcadem*, monet Cuvier. ad Plin. H. N. VIII (83), 58 p. 467 seq.

[βουβάλιες] Dicitur βούβαλος et βούβαλις; de qua bestia omnes veterum locos collegit Bochart. Hieroz. III, 22 p. 910 seqq. ad caprarum sylvestrium genus referens bestiam, male olim a quibusdam boum generi adscriptam. Est vero, monente Cuvier. ad Plin. H. N. VIII, 15 p. 414., *Antilope bubalis* Linn.

[ἄποτοι] i. e. qui nihil potus sumunt, nunquam bibunt, ut in Sophocl. Ai. 324 (317 Herm.). Supra IV, 81 ὕδωρ ἄποτον νί passiva. — Asinos cornu instru-

ctos attigerat Noster capite antecedenti.

[καὶ ὄρνες] Boves feras hic intelligi putat Miot, Gallus interpret. Schweighaeusero videntur ὄρνες haud differre ab iis, quibus vulgo nomen ὄρνες, quod ipsum h. l. repositum voluerat Gesner. De Quadrup. I p. 871, probante Italo interprete. Et sane vix dubium, monente Leuckarto, hic *orygem* Plinii atque Aristotelis intelligi, quae est recentiorum *Antilope Leucoryx*. De *Antilope* hic agi arbitratus quoque erat Zoega De obelisc. p. 168 not. Plura Lichtenstein l. l. p. 200 seq. 2. Veterum de *Oryge* locos exhibet Bochart. l. l. III, 26 p. 946 sqq. Antiloparum vero e cornibus tibias paratas fuisse non est quod moneam post Böttiger. disputat. in *Amalthea* III pag. 192 seqq.

[τῶν τὰ κέρα τοῖσι Φοίνιξι οἱ πήχες ποιεῦνται] Pro τῶν κατὰ κέρα dudum melius restituerat Gesner. l. l. p. 770, τῶν τὰ κέρα sic interpretans: e quorum cornibus cubiti fiunt instrumentis musicis, quae phoenices vocant. Hinc *citharus* intellexerunt Salmas. ad Solin. p. 157. Bochart. l. l. p. 946 itemque Larcher. Et sane inter instrumenta musica Athenaeus (XIV, 9 [40] pag. 637 B. coll. Ephor. fragum. pag. 261 seq.)

2 μέγαθος δὲ τὸ θηρίον τοῦτο κατὰ βοῦν ἐστὶ· καὶ βασ-
σάρια, καὶ ὕαιναί, καὶ ὕστριχες, καὶ κριοὶ ἄγριοι, καὶ

refert *phoenices* sic dictas, quod a Phoenicibus inventae dicerentur. — Ac πῆγεις idem valent in cithara atque ἀγκῶνες, teste Hesych. II p. 958. Κιθάρας δὲ πῆγυς· ἀγκῶν. „Πῆγυς autem (sunt verba Schweigh. ad Athen. I. I. Animadvvers. T. VII p. 475), quem ζυγὸν Homerus II. IX, 187 dixit, vocatur ea pars instrumentorum fidibus tenso-
rum (τῆς κιθάρας et omnino τῶν κιθαροφιδικῶν ὀργάνων), in qua ἔγκεινται vel ἐνίενται οἱ κόλλαβοι vel οἱ κόλλοπες, id est οἱ πάσσαλοι ὧν ἐξάπτονται αἱ χορδαί: ea pars, cui inseruntur claviculae sive verticilli, e quibus aptatae sunt chordae. Sic τὸν ἀγκῶνα vel τὸν πῆγυν et τοὺς κολλάβους cum brevibus ad Iliadem scholiis exponit Etymologus p. 412 l. 12 et Hesychius, voce Ζυγά [T. I p. 1587].“ Quae subiiciuntur verba: μέγαθος δὲ τὸ θηρίον τοῦτο κατὰ βοῦν ἐστὶ rectissime dici de animali, quod statura corporisque mole cervum s. bovem aequet, satis docent, quae Bochart. I. I. pag. 948 et Lichtenstein I. I. attulerunt. — De usu praepositionis κατὰ cf. nott. ad II, 10. IV, 23.

βασσάρια] Teste Hesychio I p. 702. Suidā I p. 419 atque Etymol. p. 190 extr. βασσαρίς est ἀλώπηξ et βασσάρια sunt ἀλωπέκια, i. e. vulpes, vulpeculae; quod idem vocabulum adhuc in Coptica lingua exstare monuit Ignat. Ross. Etymol.

Aeg. p. 35. Inde, ut hoc adii-
ciam, ipse Bacchus Βασσαρεύς, i. e. vulpina pelle sive stola vulpinam pellem referente indutus, qualem hinc quoque Bacchi sacerdotes per Asiam minorem potissimum gestare solebant, Βασσάραν sive Βασσαρίδα vulgo dictam; quin ipsae mulieres, tali opinor, veste indutae ac sacra Bacchica celebrantes, dicuntur βασσάραι. De quibus post Creuzer. Symbol. III pag. 351 seqq. 360 conf. Schoen. Comment. de person. in Euripid. Bacch. p. 147. At negat Sonnini vulpes per Africam inveniri; cui et Herodoti atque Prosp. Alpini testimonium opponit Larcherus. Et sane reperiri per Africam septentrionalem vulpes monet Leuckart., quem consului, sed diversas a nostra cani vulpe Linn. et nunc accuratius cognitas studiis Cretschmari ac Rüppelii. E quibus huc potissimum referam Canem Zerdam, quae in Africae septentrionalis reperitur desertis, auribus longioribus insignem et accuratissime descriptam ab eodem Leuckarto (Okenii Isis 1825 II pag. 211 seqq. 1828 III. IV p. 296 sqq.), qui quam similis sit vulpi haec bestia, primus commonstravit.

καὶ ὕαιναί] De Hyæna vid. Plin. H. N. VIII (44), 30 ibique Cuvier. Plura Bochart. I. I. P. II Lib. III cp. 7 p. 395 sqq. P. I Lib. III cp. 11 p. 829 sqq. ὕστριχες] Conf. Plin. H. N.

δίκτυες, καὶ θῶες, καὶ πάνθηρες, καὶ βόρυνες, καὶ κρο-
κόδειλοι ὅσον τε τριπήγεες χειρσαῖοι, τῆσι σάυρησι
ἐμπερέστατοι καὶ στρουθοὶ κατάγαιοι, καὶ ὕφρες σμι-
3 κροὶ, κέρας ἕν ἕκαστος ἔχοντες. ταῦτά τε δὴ αὐτόθι
ἔστι θηρία, καὶ ἅπερ τῆ ἄλλῃ, πλὴν ἐλάφου τε καὶ ὕος

VIII (53), 35. Intelligitur, monente Leuckarto, *Hystrix cristata* Linn. (*das Haubenstachelschwein*), quae per omnem Africam septentrionalem reperitur frequens aliisque etiam Africae partibus versatur, quamque ex Africa ipsa ad Europae terras meridionales transvectam fuisse credas licet. In sqq. *δίκτυες* et *βόρυνες*, qui sint, equidem ignoro, cum nulla alibi harum bestiarum mentio. *Thoes* de quibus Plin. H. N. VIII (52), 34, alii a Bocharto excitati in Hieroz. III, 12 p. 842 seq., sunt *chacali*, s. *lupi cervarii* (*canis aureus* Linn.). Tu conf. II, 67 fin. Italus interpres citat Millin Diss. sur le Thoe in Journ. d. Phys. Dec. 1787 nr. 5. — *πάνθηρες*, qui, monente Cuviero ad Plin. H. N. VIII (23), 17 p. 419 distingui debent a *pantheris*, Nostri erunt *Pardi* (*Panther* s. *Leopard*). Accurate de his nunc monuisse video A. F. Wiegmann. in Oken. Isis 1831 3 p. 287 seqq., quo docente *πάνθηρ*, qui a Graecis scriptoribus ante Aristotelem commemoratur et a quo distingui debet *πάρδαλις*, probabiliter est *Felis Uncia* Gmel. *πάρδαλις*, quod animal seriores potissimum memorant, a Latinis vulgo redditur *panthera*, quo eodem vocabulo Plinius, minus sanequam accurate, al-

terum quoque animal significat.

καὶ κροκόδειλοι ὅσον τε τρι-
πήγεες χειρσαῖοι] De *lacerta stellione* Linn. cogitari nequit. Intelligitur enim, ut me edocuit Leuckartus, *Lacerta Dracaena* Linn. (*Tupinambis niloticus* Dau., *Varanus Dracaena* Merr., *Monitor du Nil ou Quaran* Cuvier.) vel etiam *Tupinambis griseus* Dau. (*Varanus Scincus* Merr., *Monitor terrestre d'Egypte* Cuv.), nisi utramque potius bestiam indicari existimes. De qua per Aegyptum frequenti Prosper Alpin. Rerr. Aegyptt. Libr. IV p. 217 (Lugd. Bat. 1735, 4.) sic: „Animal lacertorum terrestre crocodilo simile.“ Tu vid. quoque Cuvier. ad Plin. H. N. VIII, 37 p. 442. — Tu conf. etiam Bochart. Hieroz. III, 1 p. 1060 seqq. et Herod. II, 69. Cr. citarat Colomesii Opera ed. I. A. Fabricii p. 831. 832 ibique laud. Salmas. ad Solin. pag. 873. Ad τῆσι σάυρησι conf. nott. ad IV, 183. — *Serpentes cerastas* invenimus supra II, 74.

ἅπερ τῆ ἄλλῃ] Cf. III, 61. Duo Parisini ἄλλα τῆ ἄλλῃ, ubi, monente Schwgh., oportuit ἄλλα ἅπερ τῆ ἄλλῃ; unde potius refigendum, auctore Struvio I p. 12. 13 καὶ τάπερ τῆ ἄλλῃ aut καὶ τἄλλα τάπερ τῆ ἄλλῃ.

ἀγρίων· ἔλαφος δὲ καὶ ὄς ἄγριος ἐν Λιβύῃ πάμπαν 15
4 οὐκ ἔστι. μῶν δὲ γένεα τριεὶς αὐτόθι ἔστι· οἱ
μὲν, δίποδες καλέονται· οἱ δὲ, ζεγέριες· τὸ δὲ οὐ-

ἔλαφος δὲ καὶ ὄς ἄγριος ἐν
Λιβύῃ πάμπαν οὐκ ἔστι] Idem
tradit Aristotel. H. A. VIII, 28
p. 919 B. et ad cervos quod
attinet Plinius H. N. VIII (51),
33, alii. „Herodoti aevo, scri-
bit Wessel., *cervi* et *apri* Li-
byae si defuerint, dicendum
erit aliunde in regionem deve-
nisse: nam conspici istic et ve-
natu intercipi docuit Gataker.
Miscell. II, 8 et Shaw. Itiner. I
p. 323.“ Quin in picturis, quas
exhibent Cyrenaica hypogaea,
conspicitur cervus, teste Pach.
(Voyage etc. p. 206 seq., qui
a Graecis in Cyrenaicam adduc-
tum existimat cervum, Dianae
a Cyrenaeis maxime cultae con-
secratum. In Arsinoës numo
item conspicitur cervus, teste
Eckhel. D. N. IV p. 127. Ac
sane, ut monet Leuckartus,
Bossmann. et Labat in terra
Guinea reperiri cervos asserunt,
quos in terrâ Barbareis esse dixit
Shaw, et in Abyssinia Ludolph.
teste Zimmermann. Geograph.
Gesch. etc. I p. 232 et 233. In-
telligitur procul dubio *Cervus*
Dama Linn. frequens in
Abyssinia. Ac defectum cervo-
rum multis antiloparum specie-
bus satis compensari idem ob-
servat; quo eodem observante
sus per Europam frequens (*Sus*
Scrofa Linn.) vix quidem fera
reperitur per Africam, ubi aliae
quaedam exstare dicuntur spe-
cies, e quibus *Phacochoerus* Fr.

Cuv. (Warzenschwein); *Phac.*
(sus) aethiopicus et *Phac.* (sus)
Africanus, frequens in regione
Kordofan et Abyssinia orientali,
ubi invenit Rüppell. (Atlas. II
tab. 25 p. 61 f.) Cf. Fr. Cuv.
Mémoir. du Mus. Tom. VIII.
Eo igitur, credo, erit referendum,
quod Pach. (Voyage en Marmar.
etc. p. 244) asserit, suem feram
per omnem Libyae septentri-
onalis partem sabulosam reperiri.

δίποδες καλέονται] Comme-
morantur hi mures a pluribus
scriptoribus, quos collegit Bo-
chart. Hieroz. III c. 33 p. 1010
seq., nomine bestiolae inde duc-
to, quod posteriores pedes
prioribus illi habent longiores
adeoque binis pedibus fere gra-
diuntur. Est enim cogitandum
de *mure jaculo* s. *mure jerboâ*
Linn. (Gallice *gerboise*), ut mo-
net Cuvier. ad Plin. H. N. VIII
(55), 37. Shawii et Brucii tes-
timonium excitavit quoque Lar-
cherus. Equidem addo testimo-
nium recentissimi peregrinatoris,
Pach. (Voyage etc. p. 62),
qui hos mures adhuc frequentes
per Marmaricam reperiri aequae
ac lupos, chacalos, hyaenas,
hystrices.

ζεγέριες] „Hesychio I pag.
1580 *ζεγροίαι* explicantur *βου-
νοί, colles* [ut IV, 158. 199] an
quod in collibus cubilia posue-
runt? Quae quidem impeditior
foret vocabuli expositio. — Bo-
chart. Col. Phoen. refingit *βου-*

νομα τοῦτό ἐστι μὲν Λιβυκὸν, δύναται δὲ κατὰ 5 Ἑλλάδα γλωῶσαν, βουνοί· οἱ δὲ, ἐχινέες. εἰδὶ δὲ καὶ γαλαῖ ἐν τῷ σιλφίῳ γινόμεναι, τῆσι Ταρτησ-20 σίγῃ ὁμοιόταται. Τοσαῦτα μὲν νυν θηρία ἢ τῶν Νομάδων Λιβύων γῆ ἔχει, ὅσον ἡμεῖς ἱστοροῦντες ἐπὶ μακρότατον οἰοί τε ἐγενόμεθα ἐξικέσθαι.

193

Μαζύων δὲ Λιβύων Ζαύηκες ἔχονται, τοῖσι αἰ

Zaveces.

νῖνοι ex βούνιον formatum; eam enim herbam esse, quae Punicè zigar: inde ζεγέριες sive βουνίνους, hos mures, quod plantae eius esu aut umbra delectentur, dictos; eleganter, modo vere. "Wesseling. Schweigh. confert Beckmann. ad Aristotel. Mirab. Auscult. c. 27, ubi, quos mures πλατυπροσώπους vocarunt, iidem Beckmanno videntur esse, qui ζεγέριες apud Herodotum.

Ab Herodotea voce non multum abest vox *dzidzira*, qua in terra Fezzan indicari scribunt colles arenosos, in quibus palmae ferae crescant et in quibus mures dipodes s. Ierboa, sedes suas plerumque habeant. Conf. Jahn. Annall. VIII, 3 p. 286. Pro Λιβυκὸν aliquot libri Λιβυστικόν, unus Sancrofti liber Λιβυστινον, de quo citant Wetsten. ad Actt. Apost. VI, 9. Ad verba δύναται δὲ κατὰ κ. τ. λ. conf. Herod. II, 30.

οἱ δὲ, ἐχινέες] Ita dicti ab asperitate pilorum echini ad instar, ut notat Bochart. l. l. p. 1016 Aristotelis citans locum, qui Aegyptios muros scribit duros habere pilos, ut herinaceos terrestres. Cf. Beckmann. l. l. pag. 61.

HERODOT. II.

γαλαῖ] *Mustelas* (Wiesel) intelligi copiosa disputatione docet Perizon. ad Aelian. V. H. XIV, 4. Quam bestiolam in Cyrenaeorum numis sub silphio conspici ex Haymii Thes. Bri-tann. T. II pag. 124, monet Wesseling. Tu confer sis quoque Strab. III p. 144 s. p. 214 A. coll. p. 213, ubi, quae de lepusculis nocivis in Hispania narrantur, ad Tartessias Herodoti mustelas haud scio an referri queant. Mannerto I p. 224 sunt *Kaninchen*. — Ad verba: ὅσον ἡμεῖς ἱστοροῦντες — ἐξικέσθαι conf. nott. ad II, 29.

C a p. CXCIII.

Ζαύηκες] Ita quoque Steph. Byz. s. v. ex Hecataeo, cuius conf. fragmm. pag. 135 Klaus. Rennel. pag. 668 gentem intra Syrtim minorem ac sinum Adrumeti habitasse vult, cum Zy-gantes (IV, 194) conveniant cum Plinii Zeugitaniis, eius provinciae, in qua Carthago sita fuit, incolis. Castiglioni (vid. Jahn. Annall. VIII, 3 pag. 282) Zaveces eosdem esse statuit atque *Zeouagha* circa urbem Fez habitantes.

τοῖσι αἰ γυναῖκες κ. τ. λ.] Conf. supra nott. ad IV, 183. 189. Quae ipsa ad fabulam de

γυναιῖνες ἡμιοχεῦσι τὰ ἄρματα ἐς τὸν πόλεμον.

- 194 Τούτων δὲ Γύζαντες ἔχονται, ἐν τοῖσι μέλι μὲν 25
 Gyzantes. πολλὸν μέλισσαι κατεργάζονται, πολλῶ δ' ἔτι πλέον
 2 λέγεται δημιουργοὺς ἄνδρας ποιεῖν. μιλοῦνται δ'
 ὧν πάντες οὔτοι, καὶ πιθηκοφαρέουσι· οἱ δὲ σφι
 195 ἄφθονοι ὅσοι ἐν τοῖσι οὔρεσι γίνονται. Κατὰ τοῦ-30

Amazonibus Libycis rite intelligendam sanequam teneri debent. Cf. Heeren. Ideen II, 1 pag. 37.

C a p. CXCIV.

Γύζαντες] Sic meliores libri; alii Ζύζαντες; Steph. Byz. Βύζαντες, maleque apud Herodotum scribi ait Γύζαντες (cf. Hecataei fragmm. p. 134). Add. Apollon. Dysc. Hist. mir. 38. Schlichthorst. p. 161 in Herodoto unum probat Βύζαντες. At recte statuere videtur Mannert. X, 2 p. 216 seq., utramque olim de una eademque gente valuisse scripturam. Ipsam gentem haud procul a Carthagine abfuisse censet Larcherus in Tab. geograph., quam latius olim Byzazii nomine extensam per optimam Carthaginensis ditionis partem quum satis constet, Herodotum modo de una alteraque huius gentis tribu maxime remota eademque minus culta locutum esse contendit Heeren. Ideen II, 1 p. 39.

ἐν τοῖσι μέλι μὲν πολλὸν κ. τ. λ.] De magna mellis per has regiones copia testatur Della Cella, ut monuit Heeren. II, 1 p. 39. Nam montes apibus abundant, quarum mel etiamnum incolis victum praebet simulque exportatur.

πολλῶ δ' ἔτι πλέον λέγεται δημιουργοὺς ἄνδρας ποιεῖν] Videtur hoc mel e palmarum succo parari eo modo, quo illud in terris Algerianis ac Tunisiis fieri scribit Shaw, quem testem excitat Heeren. l. l. — δημιουργός est opifex, qui conficiendi mellis artem exercet. Cf. VII, 31. Athen. IV, 172 A. Plat. Rep. IV pag. 421 s. 168 Bekk. Plurima de hoc vocabulo nunc exhibentur in Anglic. edit. Thes. Stephan. T. III p. 3293. De voce ἄνδρας adiecta conf. III, 125. IV, 151. 200.

μιλοῦνται δ' ὧν πάντες οὔτοι] Nomadum ex more, quem apud Maxyes IV, 191 iam invenimus.

οἱ δὲ σφι ἄφθονοι ὅσοι ἐν τοῖσι οὔρεσι γίνονται] οἱ δὲ referendum ad πιθηκοφαρέουσι unde mente repetere licet οἱ πίθηκοι. Conf. Matth. Gr. Gr. §. 435, quem eundem §. 445 p. 831 consul. ad verba ἄφθονοι ὅσοι. De simiarum per Libyam multitudine auctor est quoque Diodorus XX, 58, ubi conf. Wesseling. T. II p. 449. Montes, quos dicit Herodotus, ad Atlantem pertinere monet Heeren. l. l.

τους δὲ λέγουσι Καρχηδόνιοι κέεσθαι νῆσον τῇ οὐ-
νομα εἶναι Κύραυνιν· μῆκος μὲν διηκοσίων στα-
δίω, πλάτος δὲ στενὴν, διαβατὸν ἐκ τῆς ἠπείρου·
2 ἐλαιέων τε μεστήν καὶ ἀμπέλων. λίμνην δὲ ἐν ἀν-
τῇ εἶναι, ἐκ τῆς αἰ παρθένου τῶν ἐπιχωρίων πε-
ροῖσι ὄρνιθων κεχρισμένοισι πίσσῃ ἐκ τῆς ἰλῦος ψῆγμα³⁵
3 ἀναφέρουσι χρυσοῦ. Ταῦτα εἰ μὲν ἔστι ἀληθέως
οὐκ οἶδα, τὰ δὲ λέγεται γράφω. εἴη δ' ἂν πᾶν
ὄκου καὶ ἐν Ζακύνθῳ ἐκ λίμνης καὶ ὕδατος πίσσαν 367
4 ἀναφερομένην αὐτὸς ἐγὼ ὤρεον. εἰσὶ μὲν καὶ πλεῦ-
νες αἰ λίμναι αὐτόθι, ἣ δὲ ὦν μεγίστη αὐτέων ἐβδο-
μήκοντα ποδῶν πάντη, βάθος δὲ διόργυιός ἐστι·

Carthaginiensium relatio de insula Cyrauni: lacus in ea ramentorum auri dives: in Zacyntho lacus, e quo pice refertur melior quam Pieria: meat sub terra in mare.

Cap. CXCv.

Κύραυνιν] Multum libri scripti in hac voce fluctuant. Conuenit cum Herodoto Stephan. Byz. p. 493, nisi quod ibi, accentu mutato, reperitur Κύραυνίς. Intelligitur autem insula Cercina s. Cercinna in Syrtis maioris initio sita haud procul a continenti terra, cui ponte fuit iuncta. Cf. Strab. XVII p. 834 s. 1194 B. Plinius H. N. V, 7. Nunc insula vocatur *Querkyness*, duas proprie insulas angusto maris canali disiunctas complectens. Vid. Rennel. pag. 669. Schlichthorst. p. 163. Mannert. X, 2 p. 155. Contra insulam Cernen hic intelligi volunt Castiglioni (cf. Iahn. Annall. VIII, 3 p. 282) ac Niebuhr. Verm. Schrift. I p. 148, multo magis occasum versus sitam.

Ταῦτα εἰ μὲν ἔστι ἀληθέως] Conf. IV, 134 ibiq. nott. et ad verba seqq. τὰ δὲ λέγεται γράφω nott. ad IV, 173. Verba εἴη δ' ἂν πᾶν (hoc autem haud scio an verum sit) iam citauimus

ad I, 57. — Ad ipsam rem cf. Achill. Tat. II, 14 ibique Iacobs. Animadverss. p. 535 seq.

ἐν Ζακύνθῳ] Fontes bituminis s. picis fossilis Zacynthi in insula memorat Ctesias Iidd. Excerptt. 10, Eudoxus apud Antigon. Hist. Mirab. 169, ubi alios citat Beckmann. p. 214; accuratius nunc eos descripserunt Dodwell, Hawkins, alii; de quibus vid. nott. ad Ctesiae l. l. p. 289 seq. et Kruse Hellas II, 1 p. 426 seq. Nunc illi fontes in meridionali insulae parte prosilire dicuntur prope vicum Chieri a mare nonnihil remoti; ut sane regionis naturam terrae motibus mutatam fuisse credibile fiat, cum Herodoto auctore hi fontes quatuor tantum a mari distent stadia, quos eisdem nunc dirutos sive expletos mari propius se inuenisse ait Dodwell. Adhuc octoginta vel centum hinc capi asphalti utres, quorum quisque centum quinquaginta capiat libras, affirmant.

ἐς ταύτην κοντόν κατιεῖσι ἐπ' ἄκρω μυρσίνην προσ-
 δήσαντες, καὶ ἔπειτα ἀναφέρουσι τῇ μυρσίνῃ πίσσαν,
 ὁδμὴν μὲν ἔχουσαν ἀσφάλτου, τὰ δ' ἄλλα τῆς Πιε-
 5 ρικῆς πίσεως ἀμείνω. ἐσχέουσι δὲ ἐς λάκκου ὄρω-45
 ρυγμένον ἀγχοῦ τῆς λίμνης· ἐπεὰν δὲ ἀθροίσωσι
 συκνήν, οὕτω ἐς τοὺς ἀμφορέας ἐκ τοῦ λάκκου
 6 καταχέουσι. ὅτι δ' ἂν ἐσπέσῃ ἐς τὴν λίμνην, ὑπὸ
 γῆν ἰὸν, ἀναφαίνεται ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἢ δὲ ἀπέχει 50
 ὡς τέσσερα στάδια ἀπὸ τῆς λίμνης. οὕτω ὦν καὶ
 τὰ ἀπὸ τῆς νήσου τῆς ἐπὶ Λιβύῃ κειμένης οἰκότα
 196 ἐστὶ ἀληθινή. Λέγουσι δὲ καὶ τάδε Καρχηδόνιοι·

ἐπ' ἄκρω μυρσίνην προσδή-
 σαντες] μυρσίνην et μυρσίνη
 in βυρσίνην et βυρσίνη mutari
 voluit Reiskius, ut intelligere-
 tur *amphora coriacea*. Sine cau-
 sa. Nam percommode cum
 Schweigh. intelligas licet *myrti*
ramum; quemadmodum ex Agra-
 gantino in Sicilia fonte liquidum
 bitumen incolas arundinum pa-
 niculis, citissime sic adhaere-
 scens, colligere Plinius testatur
 H. N. XXXV (15), 51, ubi
 etiam de *Zacynthio* liquido bi-
 tumine, quod situlis s. ampho-
 ris nunc hauriri scribunt.

τῆς Πιερικῆς πίσεως] „Asia
 olim Plinio auctore H. N. XIV,
 21 *pice* Idaeam maxime pro-
 babat, *Graecia Piericam*.“
Wessel. Add. Didymus in
 Geoponn. VI, 5 p. 152. λάκ-
 κος dicitur *palus fossa*, ut VII,
 119. Ad formam ὄρωρυγμένον
 conf. Matth. Gr. Gr. p. 307.

οὕτω ὦν καὶ τὰ — ἀλη-
 θινή] i. e. Ita igitur etiam ea,
 quae de insula illa ad Libyae
 oram sita narrantur (de auro
 scil., quod e fonte virgines ege-

runt) *veri similia sunt*, s. vera
 esse probantur. Ubi cum recentt.
 edd. reposui οἰκότα pro εικότα.

Cap. CXCVI.

Λέγουσι δὲ καὶ τάδε κ. τ. λ.]
 Conf. nott. ad IV, 191. Eusta-
 thius de Seribus (de quibus cf.
 Ammian. Marcell. XXIII, 6 ibi-
 que citata T. II p. 47 Wagn.)
 similia tradens Herodoteam hanc
 attigit narrationem, quam ad
 Senegambiae regiones retule-
 runt Schlichthorst. p. 167 ac
 Rennel. p. 705, quod non nisi
 a meridie desertorum Saharae
 aurum inveniatur in hac ipsa re-
 gione, ubi hanc mercium per-
 mutandarum consuetudinem in-
 ter Nigros atque Mauros non-
 dum exolevisse testatur Shaw
 Itiner. I p. 393. Atque alii nunc
 quoque accedunt testes, unde
 tale commercium edocemur et
 vetere et nostra aetate aequae
 agi in Nigri regionibus auri
 plenis ultra deserta Saharae,
 ubi Mauri loco constituto mer-
 ces deponant earumque vice au-
 rum a Nigris allatum auferant,
 nemine ullum proferente ver-

εἶναι τῆς Λιβύης χῶρόν τε καὶ ἀνθρώπους ἕξω
 Ἑρακλήϊων στηλέων κατοικημένους, ἐς τοὺς ἐπεὰν
 ἀπικνῶνται καὶ ἐξέλωνται τὰ φορτία, θέντες αὐτὰ⁵⁵
 ἐπεξῆς παρὰ τὴν κυματωγὴν, ἐσβάντες ἐς τὰ πλοῖα,
 τύφειν καπνόν· τοὺς δ' ἐπιχωρίους, ἰδομένους τὸν
 καπνόν, λέναι ἐπὶ τὴν θάλασσαν· καὶ ἔπειτα ἀντι
 τῶν φορτίων χρυσὸν τιθέναι, καὶ ἕξαναχωρέειν
 2 πρὸσω ἀπὸ τῶν φορτίων. τοὺς δὲ Καρχηδονίους⁶⁰
 ἐκβάντας, σκέπτεσθαι· καὶ ἦν μὲν φαίνηται σφι
 ἄξιος ὁ χρυσὸς τῶν φορτίων, ἀπελόμενοι ἀπαλλάσ
 σονται· ἦν δὲ μὴ ἄξιος, ἐσβάντες ὀπίσω ἐς τὰ

Locus Libyae ex
 tra columnas
 Herculis, a na-
 vibus Carthagi-
 niensium adiri
 solitus: merca-
 di ratio sine ser-
 mone, ac plena
 fidei.

bum. Quin teste Lyone in terra
 Sudan invenitur gens, noctu
 quae commercium agat eo fere
 modo, quo enarrat Herodotus.
 Advenae merces suas ubi ex-
 posuerunt singulis acervis di-
 stinctas, abeunt, mane redituri,
 aurumque mercium acervis ab
 indigenis adpositum abslaturi,
 si satis illud fuerit visum; si mi-
 nus, et merces et aurum in me-
 dio relinquere dicuntur, donec
 plus auri fuerit adpositum. Tu
 vid. Heeren. Ideen II, 1 p. 182,
 qui simul attendi iubet ad Car-
 thaginiensium coniunctionem
 cum illis regionibus auriferis,
 maiorem forsan, quam Graeci
 existimarint, quum Carthagi-
 nienses talia, ne aliis innotescer-
 ent, magna cura egisse videantur.
 Quibus Cr. haec adiecerat:
 „Similis negotiatio Nigrorum
 (der Neger von Guinea), quae ta-
 cite fit, memoratur in libro: Di
 Marco Polo e degli alteri viag-
 giatori Veneziani piu illustri del
 P. Ab. D. Placido Zurla. Venet.
 1818. 19 p. 126 seq.“

παρὰ τὴν κυματωγὴν] i. e.
 in litoris crepidine, ut interpre-

tatur Valcken. citans Lucian.
 Tim. §. 56 (ubi vid. nott. pag.
 440 T. I Bip.), apud Sophocl.
 in Oed. Col. 1237 (1240 al.)
 exstat ἀπτὰ κυματοπλήξ, quae
 κύματος ἀγὴν apud Apollon.
 Rhod. I, 554. In Herodot. IX,
 100 nunc recte legitur κυμα-
 τωγῆς (pro κυματογῆς), ubi,
 qui a Wesselingio citatur Eu-
 stath. ad Odys. p. 1540, 25 s.
 230, 48 interpretatur ἀκτῆν,
 ἐνθα τὰ κύματα ἄγονται sive
 litoris crepidinem, quam verberat
 unda maris, s. ad quam fran-
 guntur undae. Add. Lucian.
 Hermot. 84, ubi multa Solanus
 T. IV p. 429 seq. Bip., alios,
 quos Herodoti interpretes attu-
 lerunt, in quo Eustath. l. l. ha-
 bet αἰγιαλόν. Glossa Herodo-
 tea: ὑπαγωγὴ· αἰγιαλός. —
 τύφειν καπνόν est excitare
 fumum. Locum citavit Henr.
 Steph. in Thes. s. v. Tom. VI
 p. 9732 ed. Angl., ubi plura
 nunc sunt allata.

ἦν δὲ μὴ ἄξιος] Quod vulgo
 post μὴ inseritur εἶη in pluri-
 bus codd. omissum, id cum re-
 centt. edd. eieci, cum optati-

πλοῖα κατέαται· οἱ δὲ προσελθόντες ἄλλον πρὸς ᾧν
 3 ἔθηκαν χρυσόν, ἐς οὗ ἂν πείθωσι. ἀδικεῖν δὲ οὐ-65
 δετέρους· οὔτε γὰρ αὐτοὺς τοῦ χρυσοῦ ἄπτεσθαι
 πρὶν ἂν σφι ἀπισωθῇ τῇ ἀξίῃ τῶν φορτίων, οὔτ'
 ἐκείνους τῶν φορτίων ἄπτεσθαι πρότερον ἢ αὐτοὶ
 τὸ χρυσίον λάβωσι.

197

Quatuor Libyae
 nationes: duae
 indigenae, Li-
 byae et Aethio-
 pes: advenae to-
 tidem, Phoenices
 et Graeci.

Οὗτοι μὲν εἰσι τοὺς ἡμεῖς ἔχομεν Λιβύων ὀνο-
 μάσαι· καὶ τούτων οἱ πολλοὶ βασιλέος τοῦ Μήδων 70
 2 οὔτε τι νῦν οὔτε τότε ἐφρόντιζον οὐδέν. Τόσον
 δὲ ἔτι ἔχω εἰπεῖν περὶ τῆς χώρης ταύτης, ὅτι τέσ- 368
 σερα ἔθνηα νέμεται αὐτήν, καὶ οὐ πλέω τούτων,
 ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν· καὶ τὰ μὲν δύο αὐτόχθονα τῶν
 3 ἔθνέων, τὰ δὲ δύο, οὐ. Λίβυες μὲν καὶ Αἰθίοπες, 75

vum praegressa particula ἦν, stare posse negem. Werfero in Actt. philoll. Monacc. I p. 103 in mentem venerat ἔη (pro εἴη), idque ipsum haud displicuit Matth. Gr. Gr. p. 1621, quamquam in textu retinuit εἴη. — Ad formam κατέαται (pro κάθηται, ut IV, 187 εἰρέαται) conf. Matth. p. 377 et de tmesi in verbis πρὸς ᾧν ἔθηκαν Herod. II, 39. 40; ne plura. — Ad τῇ ἀξίῃ subintelligas licet τιμῇ; de qua ellipsi conf. Lambert. Bos. De ellipss. L. Gr. p. 471. Ad λάβωσι cave adiciās ἄν; quippe quae vocula in soluta quoque oratione subinde omittitur. Cf. Matth. Gr. Gr. p. 1010 — 1012; ne plura.

Cap. CXCVII.

καὶ τούτων — ἐφρόντιζον οὐδέν] Hisce verbis Noster ad ea redit, unde IV, 167 digressus erat: Λιβύων γὰρ δὴ ἔθνηα πολλὰ — τὰ δὲ πλέω ἐφρόντιζε Δαρείου οὐδέν, narratio-

nem longiore digressione interruptam denuo suscipiens. — Scripsi τούτων pro τουτέων et βασιλέος pro βασιλῆος. Conf. Struve Spec. II p. 10.

ὅτι τέσσερα ἔθνηα νέμεται αὐτήν] Quatuor gentes, in quas Agathoclis aetate Africa fuit divisa, teste Valcken. memorat Diodor. XX, 55, qui idem III, 49 quatuor affert gentes Afrorum, Nasamones, Auchisas, Marmaridas, Macas, partim agricolas, partim nomadas.

Λίβυες μὲν καὶ Αἰθίοπες, αὐτόχθονες] Aegyptiorum nulla hic mentio; quippe quos Libyae quodammodo eximi docent nott. ad IV, 41. Africae vero septentrionalem tractum, qui incolant indigenae cum Libyes vocentur, qui meridionalem, Aethiopes; statuit Rennel. p. 571, indicari nostrae aetatis Mauros ac Nigros pariter et quae olim nunc quoque a se invicem distinctos. Mihi secus videtur. Namque multum

198 αὐτόχθονες· οἱ μὲν τὰ πρὸς βορέῳ, οἱ δὲ τὰ πρὸς νότου τῆς Λιβύης οἰκέοντες· Φοίνικες δὲ καὶ Ἑλληνες, ἐπήλυδες. Δοκέει δέ μοι οὐδ' ἀρετὴν εἶναι τις ἢ Λιβύη σπουδαίη, ὥστε ἢ Ἀσίῃ ἢ Εὐρώπῃ παραβληθῆναι, πλὴν Κίνυπος μούνης· τὸ γὰρ δὴ 80 2 αὐτὸ οὐνομα ἢ γῆ τῶ ποταμῷ ἔχει. αὕτη δὲ ὁμοίῃ τῇ ἀρίστῃ γεῶν Δήμητρος καρπὸν ἐκφέρειν· οὐδὲ 3 οἶκε οὐδὲν τῇ ἄλλῃ Λιβύῃ. μελάγγαιός τε γὰρ ἔστι,

Libyae terra minus bona, quam Asiae aut Europae: Cinyps regio fertilissima, et secundum eam regio Evesperitarum.

abest, ut Mauri, qui nunc dicuntur, ad indigenas gentes sint referendi, qui potius aliunde ingressi Libyae oram septentrionalem armorum vi occuparunt, prioribus incolis sive subactis sive eiectis; ita ut ab Arabum inde incursionibus hanc terram eiusque incolas plane mutatos esse credam. Itaque praestat, opinor, Heerenii sententia (Ideen II, 1 p. 309 sqq.) Libyes veteres ab Arabibus victoribus atque iam antea a Vandalis ab ora maritima regionibusque proximis repulsos nunc in Atlantis tractibus iugisque habitare et in regionibus meridiem versus hinc porrectis; eosque nunc vocari *Berbers*, a Mauris aequae ac Nigris probe discernendos. In quibus duas potissimum refert gentes Heerenius, quibus nunc nomen *Tibbo* et *Tuarik*. Add. Pach. Voyage etc. p. 28. 29 not. Sed *Aethiopes* quo minus ad *Nigros* referantur, nihil obstat, praesertim si quam latissime Aethiopum atque Aethiopiae nomen apud veteres pateat adeoque de omni fere Africa meridionali dicatur, reputemus.

Cap. CXCVIII.

Δοκέει δέ μοι — σπουδαίη]

ἀρετὴ ad soli fertilitatem s. bonitatem pertinet, ut VII, 5. VIII, 144. Thucyd. I, 2. Ad voculam *τις* conf. Matth. Gr. Gr. p. 911 et ad *σπουδαίη* Herod. IV, 23. VIII, 69. De *Cinype* diximus ad IV, 175. Spectat huc, opinor, Mela I, 7, 33: „—Cinyps fluvius per uberrima arva decidens“ et Ovid. Ex Pont. II, 7, 25: „Cinyphiae segetis citius numerabis aristas.“

αὕτη δὲ ὁμοίῃ κ. τ. λ.] Comparatur regionis fertilitas cum ea, quae Babylonicae est terrae I, 193, ubi vid. Hinc quoque agriculturam in Cyrenaica maxime florentem celebrant veteres, quos citat Thirge Hist. Cyren. pag. 251 coll. Mannert. X, 2 pag. 58. Cr. conferri vult Schneider. in Ind. ad Scriptores Rei Rustic. T. IV p. 88 in voc. *Mago*; qui idem ad hoc caput conferri vult Valcken. de Aristobulo Iudaeo pag. 33 et Amersfoordt. Dissert. de variis Lectt. Holmesiann. Pentateuchi Moisaici pag. 18. — Ad formam γεῶν (quod reposuit Valck. pro γαιῶν) conf. Matth. Gr. Gr. pag. 517.

μελάγγαιος] Alii libri μελάγγεος, Florentinus, πελάγγεος.

καὶ ἔπυδρος πίδαξι· καὶ οὔτε ἀγχοῦ φροντίζουσα⁸⁵
οὐδέν, οὔτε ὄμβρον πλέω πιούσα δεδήληται· ὕεται
4 γὰρ δὴ ταῦτα τῆς Λιβύης. τῶν δὲ ἐκφορίων τοῦ
καρποῦ ταῦτὰ μέτρα τῇ Βαβυλωνίῃ γῆ κατίσταται.
ἀγαθὴ δὲ γῆ καὶ τὴν Εὐεσπερῶν νέμονται· ἐπ'
ἐκατοστὰ γὰρ, ἐπεὶ αὐτὴ ἐωυτῆς ἄριστα ἐνείκη,
ἐκφέρει· ἢ δὲ ἐν τῇ Κίνυπι, ἐπὶ τριηκόσια. Ἐχει⁹⁰
δὲ καὶ ἡ Κυρηναίη χώρα, ἐοῦσα ὑψηλοτάτη ταύτης
τῆς Λιβύης τὴν οἱ Νομάδες νέμονται, τρεῖς ὥρας
2 ἐν ἐωυτῇ ἀξίας θωύματος. πρῶτα μὲν γὰρ τὰ παρα-
θαλάσσια τῶν καρπῶν ὄργᾶ ἀμᾶσθαι τε καὶ τρυ-
γᾶσθαι· τούτων δὲ συγκομιζόμενων, τῶν ὑπερθα⁹⁵
λασιδίων χώρων τὰ μέσα ὄργᾶ συγκομίζεσθαι, τὰ

199

Cyrenica regio
editissima Li-
byae Nomadicae,
tribus diversis
locis octo men-
ses autumnans.

Supra IV, 23 βαθύγεος. At
propius huc spectat II, 12, ubi
exhibuimus μελάγγαιον, quam-
quam in aliis μελάγγεον. Ad
verba φροντίζουσα οὐδέν conf.
IV, 167 et ad πλέω (scil. τοῦ
δέοντος) Matth. Gr. pag.
854; ad πιούσα conf. III, 117.
τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς terrae pro-
ventus interpretatur Wesseling.
ad Hesychium [I pag. 1157]
amandans. — Pro Βαβυλωνίων
cum recentt. edd. dedi Βαβυ-
λωνίῃ e melioribus libris. De
Euesperitis diximus ad IV, 171.
ἐπ' ἐκατοστὰ γὰρ] Conf.
Matth. p. 1169 et Gronov. Ob-
servv. Monobibl. in scriptt. Ec-
cles. pag. 36. Verba ἐωυτῆς
ἄριστα attigimus ad I, 193.
Ad ipsum argumentum faciunt,
quae e Shawii Itinerar. II pag.
285 seq. attulit Larcher.

Cap. CXCLIX.

ἐοῦσα ὑψηλοτάτη ταύτης
τῆς Λιβύης] Iure huc refert
Tafel (ad Pind. Pyth. IX pag.
910), quae in scholiis Pindari-

cis exstant ad Pyth. IX, 92.
Add. IV, 14. Namque, quod
satis nunc constat, loco mille
ducentos pedes supra mare elato
in planitie montana tabulae s.
mensae formam referente fuit
(conf. Strab. XVII p. 1194 A.)
Cyrene condita, soli fertilitate
atque ubertate maxime insignis.
Attigit Thrige Hist. Cyren. p.
102. 103. Plura et accuratiora
ex Della Cellae Itinerario dabit
Ritter. Erdk. I pag. 945 seq.,
quibus nunc add. Pacho Voyage
etc. pag. 83 seqq. chap. V re-
gionis amoenitatem eximie lau-
dantem et chap. XVII pag. 233
fertilitatem regionis Cyrenaicae
raram celebrantem, quam vete-
res iam maxime dilaudasse novi-
mus. Inter quos, ut uno hoc
utar teste, Plinius conferatur
H. N. V, 5. — Mox reduxi
θωύματος a Gaisf. mutatum in
θώματος. Cf. nott. ad IV, 28.
ὄργᾶ ἀμᾶσθαι τε καὶ τρυ-
γᾶσθαι] Schweigh.: „Mariti-
mus tractus fructibus turget et

βουνούς καλέουσι· συγκεκόμεισταί τε οὔτος ὁ μέσος
καρπός, καὶ ὁ ἐν τῇ κατυπερτάτῃ τῆς γῆς πεπαίνε-
3ταί τε καὶ ὀργᾶ. ὥστε ἐκπέποταί τε καὶ καταβέ-

ad messem vindemiamque matu-
rus est.“ Verbum ὀργᾶν de
plantis, quae turgent et ad ma-
turitatem pervenerunt, dici, hoc
ipso loco allato monstravit
Ruhnken. ad Tim. Lex. Plat.
p. 193, ubi ὀργᾶ· ἐπιείγεται,
ἐπιθυμεῖ. Add. Her. IV, 64
ibiq. nott. Verbum ἀμᾶν (me-
tere) ut ad messem proxime spe-
ctat (de quo multa allata video
in Anglica Thes. Stephan. edit.
T. II p. 1910 seq.), ita τρυ-
γᾶν ad videmiam pertinet; cum
enim omnino valeat: fructus
colligere cereales, alios, (v. c.
mel, flores, alia) peculiariter
usurpatur de uvis carpendis, in-
dicatque Latinorum vindemiare.
Plurima vid. ibid. T. VI pag.
9692. Mox scripsi cum Gaisf.
τούτων δὲ συγκεκομισμένων,
ubi vulgo τουτέων τε δὴ
συγκ., et apud Wessel. τουτέων
δὲ δὴ συγκ., itemque dedi
τῶν ὑπερθαλασσιδίων, ubi
vulg. τὰ ὑπερθ.

τὰ βουνούς καλέουσι] Conf.
De voce βουνός Casaubon. ad
Athen. III, 22. Herod. IV, 158
(coll. 192), ubi Valcken. Gram-
maticorum attulit testimonia vo-
cem peregrinam ex hoc loco ci-
tantium, quam exponunt λό-
φον, κολώνην. Vid. Eustath.
ad Iliad. λ' p. 880 s. 831, 32.
p. 231, 34 ed. Bas. ad Odys.
XIX pag. 1854 s. 680, 37.
Phrynich. p. 156 [p. 355 ed.
Lobeck. ibique citat. Sturz. De
dial. Alex. pag. 154] Etymo-

log. p. 208, 3, ubi βουνοί, (α
βαίνειν ἄνω) explicantur οἱ
ὑψηλοὶ καὶ ὀρώδεις καὶ γεώ-
λοφοὶ τόποι. Apud Diodor. V,
40 fin. in ipsa Cyrenaicae ter-
rae descriptione invenias βου-
νοειδής, coll. Brunckii Analectt.
II p. 355. — Ad usum particula-
rum τε — καὶ in seqq. conf.
Matth. Gr. Gr. p. 1257 et nott.
ad IV, 53.

ὥστε ἐκπέποταί τε καὶ κατα-
βέβρωται] i. e., *Ita quando epo-
tus comestusque est primus fructus,
tunc opportune adest extremus.*“
Schaefer. in Appar. Demosthen.
II pag. 14 mavult simplex βέ-
βρωται, quoniam compositum
sit κακέμφατον, quippe valens
edendo perdere, ut καταπίνειν
bibendo perdere, coll. Homer. Od.
XXII, 58. Nolim equidem, in-
vitis praesertim libris, abiicere
praepositionem; haud scio an per-
fectionis et absolutionis quan-
dam verbo addat notionem. Ad
hunc vero locum, credo, respec-
xerunt, qui Cyrenaicam vini fer-
racem contententes, ad Hero-
doti provocant testimonium:
quamquam aliunde quoque satis
constat, vinum hac ex regione
eximium provenisse. Cf. Thrice
l. l. pag. 267. Ritter. Erdk. I
p. 932. — Ad vocem ὀπώρη
conf. quae in Boeckh. edit.
Pind. Dissen. monuit ad Nem.
V p. 392 seq. Add. Stephan.
Thes. L. Gr. T. V p. 6684 seq.
ed. Angl.

βρωται ὁ πρῶτος καρπὸς, καὶ ὁ τελευταῖος συμπα-
ραγίνεται. οὕτω ἐπ' ὀκτῶ μηνῶν Κυρηναίους ὑπώρη 1
ἐπέχει. Ταῦτα μὲν νυν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.

200

Persae obsident
novem menses
Barcen frustra:
fabri aerarii cal-
liditas in cuniculis,
quos Persae agebant de-
prehendendis.

Οἱ δὲ Φερετίμης τιμωροὶ Πέρσαι, ἐπεὶ τε ἐκ
τῆς Αἰγύπτου σταλέντες ὑπὸ τοῦ Ἄρνανδεω ἀπίκατο
ἐς τὴν Βάρκην, ἐπολιόρκεον τὴν πόλιν, ἐπαγγελλό- 369
μενοι ἐκδιδόναι τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου τοῦ Ἄρκε 6
σίλεω· τῶν δὲ, πᾶν γὰρ ἦν τὸ πλῆθος μεταίτιον,
2 οὐκ ἐδέκοντο τοὺς λόγους. ἐνθαῦτα δὲ ἐπολιόρκεον
τὴν Βάρκην ἐπὶ μῆνας ἑννέα, ὀρύσσοντές τε ὀρύγμα- 10
τα ὑπόγαια φέροντα ἐς τὸ τεῖχος, καὶ προσβολὰς
3 κακτερὰς ποιούμενοι. τὰ μὲν νυν ὀρύγματα ἀνὴρ χαλ-
κεὺς ἀνεῦρε ἐπιχάλκῳ ἀσπίδι ὧδε ἐπιφρασθεῖς· περι-

Cap. CC.

Οἱ δὲ Φερετίμης τιμωροὶ κ.
τ. λ.] Iam Noster sermonem
longa interruptum digressionem
inde a cap. 165. 167 denuo
suscipit, expeditionem Persarum
contra Barcam (quae ipsa
ansam dederat digressioni huic
de rebus Libycis) enarraturus.
— Ad verbum ἐπαγγελλόμενοι
conf. quae ad IV, 119 notata
sunt et, quod ad ipsam rem at-
tinet, vid. IV, 167. Structu-
ram verborum seqq. τῶν δὲ
πᾶν γὰρ ἦν κ. τ. λ. attigit Matth.
Gr. Gr. p. 1242. — Ad verba
φέροντα ἐς τὸ τεῖχος conf. III,
117 ibique nott.

ἀνὴρ χαλκεὺς ἀνεῦρε ἐπι-
χάλκῳ ἀσπίδι] Nimirum faber
aerarius aeneo scuto hos cunicu-
los a Persis ad diruenda moe-
nia factos detexit. Ubi ἀνὴρ
eodem modo additum, quo su-
pra IV, 194 et apud Aen. Tac-
tic. 37, ubi eadem res, ad in-
cunabula artis cuniculorum agen-
dorum maxime pertinens, ex

ipso Herodoto iisdem propemo-
dum enarratur verbis. E quo
eodem retulit Eustath. ad II. ν',
p. 918, 21 s. 883, 42 et p.
436, 35 s. 331 fin., Herodoti
ὀρύγματα ὑπόγαια vocans ὑπό-
νομον s. cuniculos. Alio modo
(ait Valcken.) Demetrii cunicu-
larios Rhodii, Romanos fefel-
lerunt Ambraciotae, apud Diod.
XX, 94. Liv. XXXVIII, 7 et
Polyaen. VI, 17. Quibus Schwgh.
adiicit Polyb. XXII, 11 hoc
quoque monens, apud Herodo-
tum voces ἐπιχάλκον ἀσπίδα
minime accipi posse de scuto,
quod aere fuerit obductum, sed
potius de ipso aeneo scuto s. ae-
nea lamina, quae obducendo
scuto inserviat. Itaque χαλκώ-
ματα λεπτότατα ταῖς κατα-
σκευαῖς adhiberi auctor est Po-
lybius l. I.; mansit enim haec
inter Graecos consuetudo, ut
cuniculos admoto ad locum sus-
pectum aeramento explorarent.
ἀσπίς ἐπιχάλκος (scutum aere
obductum) apud Pausaniam quo-

φέρων αὐτὴν ἐντὸς τοῦ τείχεος προσίσχε πρὸς τὸ δάπε-
 4 δον τῆς πόλιος. τὰ μὲν δὴ ἄλλα ἔσκε κωφὰ πρὸς ἅ
 5 ἀσπίδος. ἀντορῦσσοντες δ' ἂν ταύτῃ οἱ Βαρκαῖοι
 ἔκτεινον τῶν Περσέων τοὺς γεωρρχέοντας· τοῦτο
 201 το οἱ Βαρκαῖοι. Χρόνων δὲ δὴ πολλῶν τριβομένων, 20
 καὶ πιπτόντων ἀμφοτέρων πολλῶν καὶ οὐκ ἦσσαν
 τῶν Περσέων, Ἄμασις, ὁ στρατηγὸς τοῦ πεξοῦ, μη-
 2 χανᾶται τοιάδε. μαθὼν τοὺς Βαρκαίους, ὡς κατὰ
 μὲν τὸ ἰσχυρὸν οὐκ αἰρετοὶ εἶεν, δόλω δὲ αἰρετοί,
 3 ποιεῖ τοιάδε. νυκτὸς τάφρην ὀρύξας εὐρέην, ἐπέ- 25
 τεινε ξύλα ἀσθενέα ὑπὲρ αὐτῆς· κατῦπερθε δὲ ἐπι-
 πολῆς τῶν ξύλων χοῦν γῆς ἐπεφόρησε, ποιέων τῇ

Barcaei a Per-
 sis dolo ac per-
 fidia capiuntur.

que memoratur VI, 19 §. 3, ubi noster locus non fugit interpretem p. 70. — Verba ὧδε ἐπιφρασθεῖς valent: *ita secum reputans, volvens animo rem*. Cf. VII, 239. Mox cum recentt. retinui προσίσχε pro προῖσχε. — De imperfecti forma ἔσκε, in qua vis iterativa inest, monuit Buttman. Gramm. mai. I pag. 551, qui idem p. 508 formam ἤχεσκε attigit. Additur vulgo istiusmodi imperfectis vocula ἂν. Conf. III, 117. IV, 130 ibiq. nott.

Cap. CCI.

Χρόνων δὲ — τριβομένων] Vulgo singularem in his videmus adhibitum numerum, ut I, 28. IV, 155. 146 etc. — κατὰ τὸ ἰσχυρὸν idem valet atque κατὰ τὸ καρτερόν III, 65, ubi vid. nott. coll. I, 76. IX, 2.

νυκτὸς τάφρην ὀρύξας] τὰφρην plures codd. itemque Sui-

das h. l. citans T. III p. 438, nec aliter atque IV, 28, ubi pro τὰφρον duo libri τὰφρης. Cf. IV, 3. 20 alibi. Ac plures voces hoc modo promiscue adhiberi utraque forma observat Schweigh., ut ἡ ψάμμος et ἡ ψάμμη IV, 181. 182; ὁ et ἡ κίων IV, 184. I, 92, σαῦρος et σαύρα (de quo tamen vid. nott. ad IV, 183. 192.). Infra IV, 203 pro ὄχθον Aldina exhibet ὄχθην, quod *ripam altam* exponunt, cum ὄχθος sit *collis, mons*. Plura Fischer. ad Anacreont. XX, 2.

ἐπέτεινε ξύλα ἀσθενέα κ. τ. λ.] Iisdem ferme verbis Noster utitur I, 186. Et notanda erit orationis abundantia in verbis κατῦπερθε δὲ ἐπιπολῆς. — Mox cum Schweigh. et Gaisf. dedi προσεκαλέετο pro vulg. προσεκαλέετο. — Ad ἔαδε cf. IV, 145 et ad τάμνοντες ὄρκια IV, 70. VII, 132.

4 ἄλλη γῆ ἰσόπεδον. ἅμα ἡμέρη δὲ ἐς λόγους προεκα-
 λέετο τοὺς Βαρκαίους· οἱ δὲ ἀσπαστῶς ὑπήκουσαν,
 5 ἐς ὃ σφι ἔαδε ὁμολογίῃ χρῆσασθαι. τὴν δὲ ὁμολο-30
 γίην ἐποιεῦντο τοιήνδε τινά, ἐπὶ τῆς κρουπτῆς τά-
 φρου τάμνοντες ὄρκια· „ἐς τ' ἂν ἡ γῆ αὕτη οὕτω
 ἔχη, μένειν τὸ ὄρκιον κατὰ χώρην· καὶ Βαρκαίους
 τε ὑποτελέειν φάναί ἀξίην βασιλείῃ, καὶ Πέρσας μη-
 6 δὲν ἄλλο νεοχομοῦν κατὰ Βαρκαίων.“ Μετὰ δὲ τὸ 35
 ὄρκιον, Βαρκαῖοι μὲν, πιστεύσαντες τούτοισι, αὐτοὶ
 τε ἐξήϊσαν ἐκ τοῦ ἄστεος καὶ τῶν πολεμίων ἕαν
 παριέναι ἐς τὸ τεῖχος τὸν βουλόμενον, τὰς πύλας
 7 πάσας ἀνοίξαντες. οἱ δὲ Πέρσαι καταβόηξαντες
 τὴν κρουπτὴν γέφυραν, ἔθρον ἔσω ἐς τὸ τεῖχος.40
 κατέβόηξαν δὲ τοῦδε εἵνεκα τὴν ἐποίησαν γέφυραν,
 ἵνα ἐμπειδορκέοιεν, ταμόντες τοῖσι Βαρκαίοισι χρό-
 νον μένειν αἰεὶ τὸ ὄρκιον, ὅσον ἂν ἡ γῆ μένη κατὰ
 τὰ τότε εἶχε· καταβόηξασι δὲ, οὐκέτι ἔμενε τὸ ὄρ-
 κιον κατὰ χώρην.

ἔς τ' ἂν ἡ γῆ αὕτη οὕτω
 ἔχη, μένειν τὸ ὄρκιον κατὰ χώ-
 ρην] In foederis formula La-
 tinos inter et Romanos citra
 fraudem omnem μέχρως ἂν οὐ-
 ρανός τε καὶ γῆ τὴν αὐτήν
 στάσιν ἔχωσι apud Dionys. Ha-
 lic. VI [95] p. 415 [s. 1261
 Reisk.] Wesseling. Add. Poly-
 laen. VII, 34 coll. VI, 22;
 quae attulit Valcken. common-
 strans aequae in his ferri posse
 et praesens μένειν et futurum
 μενέειν, cuius loco Polyae. l.
 l. exhibuit φυλάξειν. Plura ci-
 tavi in Creuzer. Melett. III pag.
 11 coll. Herod. IV, 147. —
 Ad locutionem μένειν κατὰ χώ-
 ρην conf. IV, 135 ibique nott.
 ἀξίη, ut monuit Wessel. omne
 est, quod ex aequo iure debetur,
 ut VII, 39. Tu conf. IV, 196.

νεοχομοῦν κατὰ Βαρκαίων]
 Βαρκαίων cum recentt. edd. ex-
 hibui pro Βαρκαίους, quod tam-
 en haud scio an tunc alter
 locus V, 19: μηδὲν νεοχομῶ-
 σαι κατ' ἀνδρας τούτους. —
 Ad verbum νεοχομοῦν cf. Greg-
 gor. Cor. de dial. Ion. §. 151
 p. 544: νεοχομῶσαι, τὸ νεωστὶ
 κινῆσαι τι.

ἵνα ἐμπειδορκέοιεν] i. e. ut
 iuramento starent, iuramentum
 servarent. Citat Suidas s. v. I
 p. 725 et s. v. Φερετ. T. III p.
 593. In verbis κατὰ τὰ τότε
 εἶχε Struve, quem laudavi ad
 IV, 76, dubius haeret, utrum
 τὰ delendum sit, an τὰ τότε
 accipiatur eo sensu, quo τὰ
 νῦν, alia id genus.

- 202 Τους μὲν νυν αἰτιωτάτους τῶν Βαρκαίων ἤ⁴⁵ Φερετίμη, ἐπεὶ τέ οἱ ἐκ τῶν Περσέων παρεδόθησαν, ἀνεσκολόπισε κύκλω τοῦ τείχους· τῶν δὲ σφι γυναικῶν τοὺς μαζοὺς ἀποταμοῦσα περιέστιξε καὶ τούτοισι τὸ τείχος. τοὺς δὲ λοιποὺς τῶν Βαρκαίων ληΐην ἐκέλευσε θέσθαι τοὺς Πέρσας, πλὴν ὅσοι αὐ-⁵⁰ τῶν ἦσαν Βαττιάδαί τε καὶ τοῦ φόνου οὐ μεταίτιοι·
- 203 τούτοισι δὲ τὴν πόλιν ἐπέτρψε ἡ Φερετίμη. Τοὺς ὦν δὴ λοιποὺς τῶν Βαρκαίων οἱ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι ἀπήεσαν ὀπίσω· καὶ ἐπεὶ τε ἐπὶ τῇ Κυ-

Pheretimae crudelitas in caedis filii principes et eorum uxores:

370

Barcaeii reliqui, praeter Battidas et caedis insontes, in servitutem abducuntur.

Persae conati sero et frustra Cyrenen occupare, in Aegyptum redeuntibus accipiunt a Libyibus detrimenta.

Cap. CCII.

τοὺς μαζοὺς ἀποταμοῦσα] Unus Sanchoniatii liber μαστοὺς, Grammaticorum, opinor, ex praecepto, qui μαζός de virili mamma, μασθός de foeminea dici docent; Ammon. p. 91. Thomas Mag. p. 599. Neque vero hoc praeceptum usquequaque stare posse satis docuit Drakenborch. ad Thom. Mag. l. l. Noster feminis tribuit μαστόν III, 133. V, 18, μαζόν II, 85. IX, 112, ubi pro μαζοὺς duo codd. μαστοὺς. Ad ἀνεσκολόπισε conf. nott. ad III, 132 et ad κύκλω I, 185. II, 170. IV, 72. 180. Verbum περιέστιξε testatur (ut ait Wesseling.) tanquam punctis moenia fuisse distincta mulierum mammis ab immani regione. Tu conf. IV, 2.

τοὺς δὲ λοιποὺς — ληΐην ἐκέλευσε θέσθαι] „Reliquos vero Persis praedae loco permisit; proprie, iussit Persas ut reliquos praedae loco sibi haberent, i. e. mancipia facerent, in servitutem abducerent aut sub hasta venderent.“ Schweigh. in Lex. Herod. s. v. ληΐη. Tu

adde sis nott. ad Plutarch. Pyrrh. 18 pag. 200 de usu vocis λεία. Mox cum Gaisf. et Matth. dedi αὐτῶν (pro αὐτέων) et ἦσαν pro ἔσαν, itemque ἐπέτρψε pro ἐπέτραψε, cum utraque forma promiscue Noster usus esse videatur. Cf., si tanti est, II, 64. 120. III, 130. V, 106. VII, 156.

Cap. CCIII.

ἀπήεσαν ὀπίσω] Pertinet ad id loquendi genus, de quo monuimus ad III, 16. Verba: ἐπεὶ τε ἐπὶ τῇ Κυρηναίων πόλι ἐπέστησαν valent: cum ad ipsam urbem agmen constitisset s. consedisset. Vulgo: cum ad urbem accessissent. Ad verba λόγιόν τι ἀποσιεῦμενοι conf. IV, 154 ibiq. nott. — διεξῆκαν (cui mox respondet διεξιούσης) αὐτοὺς διὰ τοῦ ἄστεος intelligo: transitum per urbem Persis permiserunt s. Persas per urbem transire siverunt, ut III, 158 ἐσῆκε, III, 77 παρῆκε. Pro Βάρης Sanchoniatii liber Μάνδρης. Tu vid. IV, 167. — Ad οὐκ ἔα conf. IV, 164.

ρηναίων πόλι ἐπέστησαν, οἱ Κυρηναῖοι λόγιόν τι 55
 ἀποσιεύμενοι διεξῆκαν αὐτοὺς διὰ τοῦ ἄστεος.
 2 διεξιούσης δὲ τῆς στρατιῆς, Βάρης μὲν ὁ τοῦ ναυ-
 τικοῦ στρατοῦ στρατηγὸς ἐκέλευε αἰρέειν τὴν πόλιν,
 Ἄμασις δὲ ὁ τοῦ πεζοῦ οὐκ ἔα. „ἐπὶ Βάρην γὰρ
 3 ἀποσταλῆναι μούνην Ἑλληνίδα πόλιν.“ ἐς ὃ διεξελ- 60
 θοῦσι, καὶ ἰζομένοισι ἐπὶ Διὸς Λυκαίου ὄχθον, με-
 τεμέλησέ σφι οὐ σχοῦσι τὴν Κυρήνην, καὶ ἐπει-
 ρῶντο τὸ δεύτερον παριέναι ἐς αὐτήν· οἱ δὲ Κυ-
 4 ρηναῖοι οὐ περιώρουν. τοῖσι δὲ Πέρσησι, οὐδενὸς
 μαχομένου, φόβος ἐνέπεσε· ἀποδραμόντες δὲ ὅσον
 ἐξήκοντα στάδια, ἕζοντο. ἰδρῶθέντι δὲ τῷ στρατο- 65

καὶ ἰζομένοισι ἐπὶ Διὸς Λυ-
 καίου ὄχθον] De verbo ἕζε-
 σθαι conf. nott. ad IV, 145.
 Iovem Cyrenaeos coluisse plura
 indicia supersunt, quae attulit
 Boeckh. ad Pind. Pyth. IX p.
 328. Iuppiter Lycaeus in Cyre-
 nes urbe cultus ad ea, credo, per-
 tinet numina, quae Dores colo-
 ni e patriis sedibus profecti
 in coloniam secum adduxe-
 rint. Namque Arcades quoque,
 apud quos proxime Iovem Ly-
 caeum esse cultum e Pausan.
 VIII, 2. 38 discimus colonis ex
 omni Graecia fere coactis (cf.
 IV, 159) interfuisse probabile
 est. — Pro ὄχθον Aldina ὄχθην,
 de quo diximus ad IV, 201.
 Ad verba μετεμέλησε — σχοῦ-
 σι conf. nott. ad IV, 140.

οὐδενὸς μαχομένου, φόβος
 ἐνέπεσε] „Hic terror fuit Grae-
 cis Panicus dictus, cuius utpote
 divinitus immissi non appareret
 ratio. Thucyd. VII, 80. IV, 125.
 Eurip. Rhes. 36. Cornut. de
 Nat. Deor. 27. Eustath. in Il.
 ὁ p. 1021, 32. De appellatio-

nis origine egerunt Eratosth.
 Catast. 27. Plutarch. De Is. et
 Osir. §. 14 et Polyaen. I, 2.“
 Valcken. Tu add. Creuzer.
 Symbol. III p. 232.

ἀποδραμόντες δὲ ὅσον κ. τ.
 λ.] Cum Matth. retinui δέ, e
 Florentino libro a Schweigh. et
 Gaisf. mutatum in τε; quod ita
 poni posse et Thucydidis (cf. I,
 9. VI, 20) et Plutarchi usus
 ostendere videtur, de quo dixi
 ad Pyrrh. 7 pag. 158. Add.
 Herod. IV, 33, ubi reposui-
 mus πόλιν τε ἐς πόλιν πέμ-
 πειν pro πόλιν δέ. Haud displi-
 cet Schaeferi correctio ἀποδρα-
 μόντες δὲ ὅσον τε, modo libri
 scripti addicerent. Mox omnes
 codd. ἕζοντο, de quo vid. nott.
 ad IV, 145. Pro ἐπόδια (i. e.
 commealus ad viam necessarius,
 viaticum) plures codd. ἐφόδια,
 qui omnes VI, 70 in lectione
 ἐπόδια conspirant. — In fine
 cap. αὐτῶν dedi pro αὐτέων.
 Ad formam ἀπικέετο conf.
 Matth. Gr. Gr. p. 377 seq.

- πέδω ταύτη ἦλθε παρὰ Ἀρνάνδεω ἄγγελος, ἀποκα-
 5λέων αὐτούς. οἱ δὲ Πέρσαι Κυρηναίων δεηθέντες
 ἐπόδια σφι δοῦναι, ἔτυχον· λαβόντες δὲ ταῦτα,
 6 ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Ἀγρυπτον. παραλαβόντες δὲ 70
 τὸ ἐνθεῦτεν αὐτούς Λίβυες, τῆς τε ἐσθῆτος εἵνεκα
 καὶ τῆς σκευῆς τοὺς ὑπολειπομένους αὐτῶν καὶ
 ἐπελκομένους ἐφόνεον, ἐς ὃ ἐς τὴν Ἀγρυπτον
 204 ἀπικέατο. Οὗτος ὁ Περσῶν στρατὸς τῆς Λιβύης
 ἐκαστάτω ἐς Εὐεσπερίδας ἦλθε. τοὺς δὲ ἡνδραπο-
 δίσαντο τῶν Βαρκαίων, τούτους δὲ ἐκ τῆς Αἰγύ-75
 πτου ἀνασπάστους ἐποίησαν παρὰ βασιλέα· βασι-
 λεὺς δὲ σφι Δαρεῖος ἔδωκε τῆς Βακτρῆς χώρας
 2 κώμην ἐγκατοικῆσαι. οἱ δὲ τῇ κώμῃ ταύτῃ οὖνομα
 ἔθεντο Βάρκην, ἥπερ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν οἰκευμένη
 205 ἐν τῇ γῆ τῇ Βακτρῆι. Οὐ μὲν οὐδὲ ἡ Φερετίμη εὔ

Barcaeis captis
 vicus in Bactria
 datur ad inco-
 lendum.

Pheretima interit
 foedo morbo.

Cap. CCIV.

ἐς Εὐεσπερίδας] Vid. nott.
 ad IV, 171. Unde colligitur,
 Cyrenaeos Libyisque Persis non
 fuisse subditos, quorum statio
 fuit Mareae (II, 30) in Aegy-
 pti finibus, quos ab Libyis in-
 cursionibus tutarentur. Neque
 enim multum valuisse videtur
 illud, quod Cambysi itemque
 Dario, ut testatur Herod. III,
 13. 91 dona tributis ad instar
 miserunt regis iram placaturi.

ἀνασπάστους ἐποίησαν] Ma-
 le olim ἀνάστατον ποιεῖν, de quo
 diximus ad I, 76, aliud ἀνά-
 σπαστον ποιεῖν, quod de ever-
 sae urbis regionisve incolis in
 captivitate alienasque sedes
 abductis vel prorsus expulsis
 relegatisque dicitur. Vid. nott.
 ad III, 93. Ac plures istius-
 modi gentes ex hoc Persarum
 more e patrio solo aliorum ab-
 ductas recenset Ritter. Vorhalle

etc. p. 38. 39. Herodotei loci
 non immemor. — βασιλέα cum
 Gaisf. scripsi pro βασιλῆα.

Cap. CCV.

Οὐ μὲν οὐδὲ ἡ Φερετίμη εὔ
 τὴν ζόην κατέπλεξε] i. e. Ne-
 que tamen bene vitam finivit, ut
 interpretatur Valcken. ad V, 92,
 ubi est διαπλέκειν τὸν βίον,
 vitam agere s. pertexere vitam,
 vitae telam; ut sane non mul-
 tum differre videatur ab eo, quod
 continuo legitur: ἀπέθανε κα-
 κῶς. — Pro μὲν cave rescri-
 bas μὴν. Vid. II, 120. Ad lo-
 ci argumentum (ad quod perti-
 net Suidas s. v. εὐλαί I p. 894
 et Heraclid. Pontic. p. 8 Koel.)
 haec idem Valcken. „Crude-
 lissimae mulieris fatum non illi-
 benter commemorat et ut inge-
 nio suo malorum osor Herodo-
 tus satisfaceret et ut formidine
 poenae lectores a talibus abster-
 reret; adparet ubique historici
 διάθεσις, qualis Dionysio dici-

quam viva vermibus ebullisset.

τὴν ζόην κατέπλεξε. ὡς γὰρ δὴ τάχιστα ἐκ τῆς Αἰβύης, τισαμένη τοὺς Βαρκίους, ἀπενόστησε ἐς τὴν Αἴγυπτον, ἀπέθανε κακῶς· ζῶσα γὰρ εὐλέων ἐξέ- 371
2 ζεσε. ὡς ἄρα ἀνθρώποισι αἱ λίην ἰσχυραὶ τιμωραὶ 80
πρὸς θεῶν ἐπίφθονοι γίνονται. ἡ μὲν δὲ Φερετί-
μης τῆς Βάττεω τοιαύτη τε καὶ τοσαύτη τιμωρὴ
ἐγένετο ἐς Βαρκίους.

tur Halicarn. II p. 209. [T. VI p. 774 Reisk.] Herodoti Pheretima ζῶσα εὐλέων ἐξέξεσε. Qui hoc genere morbi perierint plures enumerantura Menagio ad Laert. IV, 4 et Kuhnio ad Aelian. V. H. IV, 28 [Add. Plutarch. Syll. 36. Sturz. ad Pherecyd. fragmm. p. 17 seq. 23. Böttiger. de Nemesi Herodotea in Ruperti et Schlichthorst. Magaz. III, 1 p. 64. Koeler. ad Heraclid. Pont. p. 41]. In Aethiopiae gente Ἀκριδοφάγοις, qui secundum Diodor. III, 29 ter-
tissimo hoc morbo passim adfecti moriebantur, non potuit illud ut poena divinitus inflictā considerari; mihi de morbis similibusque non absurdum videtur Hieroclis iudicium in Stobaei Ecl. Phys. pag. 10. Secundum Herodotum pessima mulier viva a vermibus erosa mortalibus fuit documento, ὡς ἄρα ἀνθρώποισι αἱ λίην ἰσχυραὶ τιμωραὶ πρὸς θεῶν ἐπίφθονοι γίνονται. Ob Dirce crudeliter raptatam Antiopae furorem divinitus immissum, ubi scribit Pausan. IX, 17 [§. IV], expressit haec etiam Herodoti, ista interferens: ἐπίφθονοι αἰεί πως παρὰ θεῶν αἱ ὑπερβολαὶ τῶν τιμωρῶν εἰσι. Superbos

et crudeles si lento pede Deus sequitur ultor, tamen ὁ Ζεὺς κατεῖδε χρόνιος εἰς τὰς διφθέρας. “ Tu vid. nott. ad I, 32 III, 40.

ζῶσα γὰρ εὐλέων ἐξέξεσε] i. e. etiamnum vivens scatuisset vermibus, quibus scil. periit. Adhibuit Wessel. Tertulliani illud Ad Scapul. 3: cum viva vermibus ebullisset. Ad Pausan. IX, 7 §. 2. 3, ubi idem morbus commemoratur. Pro ἐξέξεσε in Florentino aliisque ἔξεσε, quod idem apud Lucian. in Alexandr. Pseud. 59 (T. V p. 117 Bip.) et Exod. XVI, 20. Apud Diogen. Laert. IV, 4 exstat ἐκξέσαι. — In proxime sqq. pro ὡς ἄρα, ut vulgo, dedi cum Schwgh. et Gaisf. ὡς (i. e. οὕτως) ἄρα; nam sensus est: Ita nimirum nimia ultio mortalibus in malum cedit, eo quod deorum excitat invdiam. Tu conf. supra notata.

ἡ μὲν δὲ Φερετίμης τῆς Βάττεω] Vulgo accipiunt: Pheretimae, Batti filiae; quod Wesselingio ac Larchero displicet, cum Batti illa fuerit uxor, non filia, ut ex IV, 162 pateat. At poterit, quae Batto fuerit nupta, alius eiusque prioris Batti e regia Cyrenaeorum stirpe perhiberi filia. — Pro Βάττεω tres libri Βατταίου.

ἹΣΤΟΡΙΩΝ ἩΡΟΔΟΤΟΥ Δ.

EXCURSUS I

AD HERODOT. III, 28.

(*Ex Creuzeri Commentatt. Herodott. pag. 132 seqq.*)

„Nemo nescit, quantopere in notis, quibus Apis a reliquis bubus dignosceretur, enarraudis discrepent inter se scriptores, quorum plura testimonia conguessit Iablonskius in Panth. IV p. 182 seqq. Illud tamen agendum videtur, ut distinguamus primarias inter notas et secundarias. Ad illas autem pertinere dicas nigrum colorem variatum albo. Loquitur Strabo XVII, 808 p. 562 Tzsch. hanc ipsam rem commemorans: Congruit Plutarchus, qui de Iside et Osirid. p. 368 p. 508 in hunc modum: *Διὸ καὶ τοῖς τῆς σελήνης σχήμασιν ἔοικε πολλὰ τοῦ Ἄπιδος, περιμελαινομένου τὰ λαμπρὰ τοῖς σκιεροῖς **). Imprimis tenenda sunt haec Aeliani H. A. XI, 10 p. 350 Schneid., qui posteaquam Herodotum et Aristagoram dixit hac in re non usquequaque probasse suam diligentiam Aegyptiis, haec carptim subiicit: *Καὶ γὰρ τοὶ καὶ τὴν ἄνοδον τὴν τοῦ Νείλου ὑποδηλοῦν σημεῖόν φασι (Αἰγύπτιοι)**) καὶ τὸ τοῦ κοσμοῦ σχῆμα, ἀλλ' ὄψει τι καὶ σύμβολον, ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν, ὅπερ*

*) Hoc ipsum ad oculos exponitur in tabulâ Isiacâ, ubi nigredo et albedo inter se variant in corpore Apidis. Vid. figuram insignitam literâ R. Neque lunae significatio deest in eo bove.

**) *Εὐετηρίας*, sive felicitatis anni, abs Api captum augurium prodit Scholiasta Luciani de Sacrific. III, 79 Bip. Quam rem cum Nili ascensu ap. Aelianum h. l. componit Hemsterhusius ad illum pag. 427. De scriptorum discrepantia in notis Apidis designandis monet Wessel. ad Diodor. I, 85 pag. 96.

οὐν ἀντίκειται τοῦ φωτὸς εἶναι τὸ σκότος πρῆσβύτερον *), καὶ τὸ μνηοειδὲς τῆς σελήνης κατηγορεῖ σχῆμα συνιέντι μέρος ἄλλο, κ. τ. λ. — Revertor ad Herodotum. Quum is in fronte Apidis locet λευκὸν τετράγωνον, neque vero veterum scriptorum quisquam eam notam agnoscat: amplexi sunt omnes fere interpretes coniecturam Cayli Comitit in Recueil d' Antiqq. Tom. I p. 43 λευκὸν τι τρίγωνον. Nam triangulum assignant Apidi et scriptores et monumenta **), et vulgaris est confusio utriusvis vocabuli ***). Verumtamen laudo vehementer continentiam Schweighaeuseri, qui in huiusmodi loco constituendo nihil novaverit. Quadratum enim sive τετράγωνον, pertinet ad Mercurium. Huius autem dei quae partes sint in universâ fortunâ Isidis et Osiridis, vel unus Plutarchus docere quemvis potest. Quid? ipsa consecratio Apidis fit κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ Ἑρμοῦ τὴν πρῆσβυτάτην, ut est apud Aelianum l. l., qui idem scriptor singulas in corpore Apidis notas ad arcana Aegyptiorum symbola pertinuisse monet: ὅτου δὲ τῶν ἀστέρων ἕκαστον σημεῖον διὰ συμβόλων ἀντίκειται τὴν φύσιν, Αἰγύπτιοι τεκμηριῶσαι ἴκανοί. Atque de Quaternione, ut Hermetis numero, haud pauca praecipiant scriptores veteres ****). E quibus Io. Lydus (de menss. p. 21) ita: τὴν δὲ τετάρτην ἡμέραν Στίλβοντι (ἐνὶ τῶν πλανητῶν κατ' Αἰγυπτίους οὕτω καλουμένῳ) ἀνέθεντο, ὃς ἐξ ἴσου ποτὲ μὲν ὑγραίνει, ποτὲ δὲ ξηραίνει, πνευματούμενος ὑπὸ τῆς περὶ τὸν ἥλιον ὄξυκινήσιας. Ἑρμοῦ δὲ τοῦτον Ἕλληνας εἶναι βού-

*) Tenebras ante lucem noctemque matrem rerum omnium ex Aegyptiâ doctrinâ prodit etiam Io. Lydus de menss. loco luculento p. 13. Addit hinc a vespere numerandi diei initium facere Aegyptios.

**) Vid., ut hoc utar, Caylum l. l. ibiq. tab. 12, quae triangulum in fronte Apidis luculenter exhibet. Adde Zoegam de Obel. pag. 448. Alias Apidis notas e numis memorat Raschius in Lexico rei num. Vol. I p. 930. Etiam gemmae adhibendae; in quibus egregias habet museum Stoschii, nunc Borussiae Regis. Vid., ut hoc utar, selecta ex eo, quae Schlichtegroll. edidit I nr. 4. II tab. 13 nr. 71, ubi lunula super dorso Apidis.

***) Sic, ut hoc utar, in Nicomachi institutt. arith. II cap. 9 τρίγωνος pro τετράγωνος habet Cod. Paris.

****) Plutarch. Quaest. Sympos. IX p. 738 E. p. 1050 Wyttenbach. Proclus in Hesiodi *Erg.* ad vs. 770 pag. 169 ed. Antv. (ex Philochoro; vid. huius fragmm. pag. 92 — 94 ed. Siebelis) et quae alia Meursius collegit de Denar. Pythag. pag. 1362. Quibus adde Io. Laurent. Lydum de menss. Romm. pag. 21 (coll. pag. 87. 99).

λωνται· αὐτῶ τοίνυν τὴν τετράδα οἱ φιλοσοφοῦντες ἀνέ-
θεντο, ὡς ἐφόρων τῶν μιγάδων ψυχῶν. Subiicit Pythagoricum placitum: *animam esse τετράγωνον εὐθυγώνιον*. His iungenda ea, quae idem p. 99 de pyramide memorat: (ἢ γὰρ πυραμὶς ὑπὸ τεσσάρων βάσεων καὶ τεσσάρων γωνιῶν μόνη περιεχομένη κ. τ. λ.) praecipue quae de *Mercurio quadratá figurá fingi solito* in medium profert p. 102: εἶτα δὲ τετράγωνον σχήματι Ἕλληνες ἀναπλάττονται τοῦτον (τὸν Ἑρμῆν) τεκμήριον μέγιστον παρεχόμενοι λόγον εἶναι τοῦτον καὶ λόγον ἀληθῆ, quae ex quadranguli figurá explicantur*). Iam si ea reputes, quae apud eosdem scriptores de quatuor basibus et quatuor angulis pyramidis traduntur, possis etiam *τρίγωνον* in Apidis notis pro pyramide accipere. Neque ego tamen faciam. Advertunt enim me, quae de *τρίγωνῳ* in hac ipsa religionum parte disputat Plutarchus de Isid. et Osirid. p. 373 sq. p. 530 Wyttenb., ubi cum alia ponit tum vero etiam haec: „lineà ad rectum angulum alteri insidente marem, basi feminam, subtendente (τὴν δὲ ὑποτείνουσαν) prolem utriusque significari“ καὶ τὸν μὲν Ὀσιριν ὡς ἀρχὴν, τὴν δὲ Ἴσιν ὡς ὑποδοχὴν, τὸν δὲ Ὄρον ὡς ἀποτέλεσμα. Et, ne multa, *Damascius mscr.* in Platonis Parmenid. in loco de Aegyptiorum hieroglyphis, ubi plura de triangulo et quadrangulo habet, ita scribit: οἶον Ἀθηνᾶς μὲν τὸ τρίγωνον· Ἑρμοῦ δὲ τὸ τετράγωνον. Atque Minervam inter atque Osiridem arctissimam necessitudinem intercedere, vel ipse Herodotus tecte significat II cap. 170 sq. cum Osiridem Saï in eius deae templo sepultum haud obscure memorat, et eius dei mortis spectacula ibidem exhiberi in scenis sacris dicit. Quid quaeris? Minerva Osiridis membratim dissecti cor servaverat et unice curaverat, ne hic deus *multas in partes dissectus prorsus periret*. Partium *multitudinem* vindicaverat ita, ut *unitati* eas restitueret et Osiridem *unum* denuo salvum praestaret. Erat enim Osiris *mundi* quasi *anima* per universae naturae varias *partes* minutatim diffusa; h. e. omnibus in rebus Osiris erat *vis creatrix et altrix*: Hermes**) sive

*) Gemina leguntur in Theologumm. arithm. §. 23 p. 24 ed. Ast.; et ap. Nicomach. institutt. arith. II, 9 pag. 119 eiusd. ed. eadem explicantur.

**) Locos huc pertinentes alibi laudavi, et de *Mercurio Aegyptiorum* monui ad Ciceronem de Nat. D. III, 22 p. 604 seqq. Quod Valckenaer. ad Herodoti locum, quem tractamus, ex Porphyrio ap. Euseb.

Mercurius erat vis *fictrix* ac *rectrix* et quasi *mens mundi*. Uterque autem adest Osiridi, et *Mercurius* et *Minerva*. Itaque rei ipsa ratio postulat, ut *utriusque etiam tesserae* (τετραγώνον et τρίγωνον) in *Osiridis simulacro Apide apparuerint*. Quae cum ita sint, ego nullus dubito, quin in undetriginta notis *Apidis et quadrangulus et triangulus fuerit, adeoque in eius fronte etiam τετραγώνον notae sacrae dignitatem habere potuerit*. Neque enim ex tam paucorum scriptorum et monumentorum reliquiis eam rem definiri pro certo posse apparet. Et, si accuratius omnia circumspiciamus, illud ipsum quadratum Apidi iunctum in uno alteroque monumento reperitur. Ac reapse, qui in mumiæ *Dresdensis feminae involucro pictus* visitur *Apis*, is non modo triangulum iuxta se positum habet, verum supra dorsum etiam quadratum. Haec enim figura probabilior videatur iis, qui *Augustei Vol. I tabulam 2* adspiciant, quam *avis aut loti floris*. Alterutrum enim *Beckerus l. l. supra dorsum apparere* dicitur. Verum, utut est, hoc nemo infitias iverit: *τετραγώνον* vel maxime pertinere ad *Osiridis simulacrum, Apim*.

Satis de *τετραγώνω*. Mutilatum autem *Herodoti locum* dicat quispiam alia quoque de causa. Etenim quas *Apidis imagines* exhibent *tabulae Aegyptiorum pictae, anaglypha, aliaque artis monumenta, eae, praeter certas eius bovis notae, quas adhuc attigimus, insuper solis discum inter cornua locatum, ut plurimum spectandum praebent* *). Ac

memorat *τρίγωνον* tanquam foecunditatis imaginem διὰ τὸ μόριον τῆς θηλείας, et *φάλητα* in memoriam redigit: nec haec symbola a trianguli et quadrati significatione in notis *Apidis* excludenda sunt. Vide quae ad *Ciceronis l. l. de Mercurio Phalete, s. ithyphallico* apposui. Et *Hermaphroditus* etiam huc facit quodammodo ac *Venus*, cui et ipsi *quaternarius* numerus dicitur. Io. *Lydus De menss. p. 87: ἡ γὰρ τοῦ πεντὸς αἰσθητοῦ φύσις ἐκ τεσσάρων ἐστὶ στοιχείων, αὐτὴ δ' ἂν εἶη κατὰ τοὺς φυσιολόγους Ἀφροδίτη*.

*) Vide sis *tabulae Isiacae figur. R. item Monumentum Venetum, quod ex Pricaei commentario desumpsit Gronovius et habet editio Herodoti Wesseling. ad p. 166; porro quae ex hoc genere Caylus Comes memorat in Recueil d' Antiqu. Vol. I p. 43 seq. et tria Apidis simulacra Musei Borgiani a Zoega de Obeliscc. p. 448 enumerata. Pricaei iconem illam quod attinet, recedit illa quidem in vestimentorum genere aliisque rebus ab antiquo cultu Aegyptiorum; nec τρίγωνον expressum: nihilo tamen secius vel maxime memorabilis est censenda. Disci inter *Apis* vel *Mnevis* cornua locati ex suo ipse museo aliquot icones*

nemo nescit, iam veteres conquestos esse, Herodoteorum librorum exemplaria mutilata corruptaque vulgo ferri. Nec alibi ignotus Nostro inter buculae cornua δ τοῦ ἡλίου κύκλος μεμιμημένος χρύσεος, quae verba leguntur in loco de vacca Mycerini II, 132.

At vero hic ipse locus, cum nostro compositus, me in eam sententiam deducit, ut non tam a librariis curtatam hanc de Apide narrationem arbitrer, quam ab ipso scriptore consulto contractam, ne liberius eloqui videretur, quae suo ex iudicio ad interiores religiones pertinerent. Nam si hoc loco addidisset discum solarem notis dei Apidis, pronum erat ad intelligendum, Mycerini filiam Osiridis in modum in Apide sepultam adeoque sacratam esse. Quam taciturnitatem quomodo postmodum Historiae patri vitio verterint Aegyptii, docuit nos Aelianus loco supra laudato. Et iam mirabimur, hodieque Herodotum aliis ignorantem videri et rudem rerum omnium reconditarum; nimis credulum aliis et alieno loco loquacem? Ac si quando Noster reconditiores rerum causas non tam aperit ac recludit, quam reverenter significat: factum est fere a recentioribus scriptoribus, ut ea non pro scriptis haberent, certe non eo adhiberent, quo eas causas aliorum scriptorum ac monumentorum ope, quoad eius fieri posset, eruerent et explicarent. — “

enumerat Payne-Knight in libro bonae frugis plenissimo Inquiry into the symbolical Language of ancient art and mythologie §. 32 p. 23.

EXCURSUS II

AD HERODOTI LOCUM III, 98 seqq.

DE INDIA.

Mancam esse ac perexiguam Herodoti de India notitiam vix quemquam fugiet maximeque eam spectare ad eas Indiae partes septentrionales, quae Persarum ditioni additae vel iis certe conterminae commercii usu magis innotuerint, vel ex iis intelligitur, quae ad Ctesiae fragm. p. 52 seq. olim diximus. Quaecunque enim de India refert Ctesias Indicorum in libro, ea ad easdem ferme pertinere regiones, ad quas Herodotea spectant, satis ibi monstravimus. Has ipsas vero regiones accuratius si definire velis, Rennelius l. l. p. 519 (coll. Vincent. ibid. p. 720) de terris cogitandum censet, quibus nunc nomen *Kabul*, *Kandahar*, *Panjab*, *Sind*, trans Indum extensis usque ad loca *Rai-pottana*. Quae angustioribus finibus circumscribenda videntur. Wahl. Erdbeschreib. v. Ostind. p. 457 intelligi placet terram *Belur*, *Kutwer* una cum parte desertorum *Cobi Tibetumque* parvam. Singulari cura postea in haec inquisiverunt Maltebrun. in *Nouvelles Annall. d. Voyag.* II p. 307 seqq. et Heeren. *Ideen I, 1* p. 338 seq. 352 seq. 366, cui Herodoti India et septentrionales regiones Bactriae finitimas (sive Tibetum parvam, Ctesiae quoque cognitam una cum terra *Kabul*) et meridionales regiones ad Indi ostia et ultra Indum usque ad fluvium *Paddar* terraeque *Guzerat* fines complecti videtur. Septentrionales regiones *Darii* aetate maximam partem fuisse coniunctas in unam satrapiam, cuius tamen fines accuratius constituere vix licet, cum pro Persici regni statu temporumque conditione admodum variarint, idem monet p. 352. Post *Alexandri* expeditionem eae terrae, quae nunc vocantur *Lahore* et *Multan* aut una eaque communi appellatione *Panjab* comprehenduntur, Graecis melius innotuere. Internam Indiam, quam vulgo vocamus, *Gangi* fluvio adsitam minime *Noster* novit, cum *Persae*, quibus sua accepta referebat pater historiae, minime ad eas usque terras progressi fuerint regnique fines eo produxerint; adeo, ut ne elephantum quidem in

recensu copiarum, quae ex India Xerxem sequebantur, commemorentur alias frequentes Indorum in exercitibus, sed Persarum in exercitu ante pugnam ad Arbela commissam haud cogniti. Observat Schlegel. Ind. Biblioth. I, 2 p. 155 seqq. idem monens p. 147 Herodoti Indos non veros esse Indos, Sanscridanam aliamve hinc deductam loquentes linguam viventesque secundum Brachmanum leges, sed rudes quasdam gentes indigenas Nigrorum ad instar, quae ad dextram Indi habitent ripam in terris *Candahar* et *Baluchistan*, ut nunc vocant. Quae eadem fere repetiit idem vir doctus in: Berlin. Taschenbuch 1829 p. 15, ubi australes Herodoti Indos quaeri vult occidentem versus in terra *Baluchistan* ad Indum inferiorem, septentrionales Indos in *Tartaria* magna; quos ipsos non tam rudes nigrosque fuisse quam Herodoto visum fuerit, qui pro Negris eos habuisse videatur (id quod in septentrionales Indos minime conveniens), idem statuit. Sufficiant haec in universum disputata; quae singula singulas ad gentes Indiae pertineant, ea suis quaeque locis enotavimus. Iam de fide, quam Herodoti narrata de India mereant, si quaeras, hanc sane multum pendere e recta locorum intelligentia, ad quae sint illa ipsa referenda, nemo non intelligit, simulque etiam regrediendum erit ad fontes, unde Herodoteam de India narrationem fluxisse sit credibile. Quam Persarum e narrationibus totam fere haustam esse, ut in universum dubitari nequit dudumque statuerat Robertson. Ueber d. Kenntn. d. Alten v. Indien p. 92 ed. vernac. Forster., ita ipsius probatur scriptoris Nostri testimonio (v. c. III, 102. 105), qui, Maltebrunium si audiamus (l. l. p. 322) haec ipsa, quae a Persis acceperit, ad notiones apud Graecos vulgo receptas magis conformavit. Ac sane in his multa inveniri perquam mira, multa falsis vera admixta quis negabit? Neque vero hoc vitio vertam patri historiae, cum ne nunc quidem prorsus liqueat de iis ipsis regionibus per omnem fere antiquitatem densissima caligine obtectis. Accedit quod in tanta harum regionum obscuritate Herodoto sciscitanti ea potissimum enarrasse videntur Persae, quae ipsis maxime mira viderentur ipsorumque animos maxime affecerant. Namque hae ipsae Indiae regiones septentrionales minus adhuc cognitae potissimum sunt, quae antiquis Indorum carminibus maxime celebrantur, ad quas multa spectant commenta, fabulae Indorum in libris sacris obviae et per omnem fere Asiam ad Persas inde aliasque nationes propagatae. Unde veri fit simillimum, hisce e terris fabularum feracibus talia ad Persas quoque emanasse indeque in Herodoti libros transiisse. Praeter Wahl., qui haec attigit in libro laudato

p. 457 plura vid. in Ctesiae fragmm. p. 55 seq., quae hic repetere non vacat. Alia placuisse video Schlegelio Ind. Bibl. l. l. p. 147, qui idem alio loco (Berlin. Taschenb. 1829 p. 83) scite admonet, talia ad Germaniae quoque poetas veteres, v. c. ad Titurelem Eschenbachii fluxisse, ubi India praedicatur omnis sapientiae arcanae parens, quae omnia arcana, omnia mira stupendaque contineat. Atque id ipsum quoque in tali quaestione haud praetermitti debet, quod haud pauca, olim fabulosa fictave quae videbantur, nunc talia minime esse videntur, ipsa terra accuratius cognita; ut sane de aliis quoque, quae nos offendant, non sine cautione quadam adhibita nobis sit pronuntiandum.

EXCURSUS III

AD HERODOT. III, 102.

"Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν Κασπατύρω τε πόλι καὶ τῇ Πактвкῆ
χώρῃ εἰςὶ πρόσουροι κ. τ. λ.

Eadem referuntur infra IV, 44, ubi Scylax ex urbe Caspatyro et Pactyica terra profectus esse dicitur, cum ab Indo fluvio ad sinum Arabicum usque navigaret. *Casparyrum* urbem in terra Gandarica noverrat Hecataeus, teste Stephano Byz. s. v. (cf. Hecataei fragmm. coll. Klausen. p. 94). De *Gandariis* supra diximus ad III, 91; de *Pactyibus* ad III, 93. Iam *Pactycam* regionem et *Gandaricam* pro una eademque terra habet Larcherus (Tab. Geogr. p. 401 seqq. coll. p. 102) vel potius, id quod verisimilius, *Pactycam* pro *Gandariae* parte, qua quidem appellatione utraque regio olim fuerit comprehensa, ita ut ea Gandariae portio, cui nomen Pactyica, prope Indum sit sita, meridiem et orientem versus a Bactriana, occidentem versus a Paropamisio monte. Duplicem Pactycam, alteram Indicam alteram Armeniacam (prouti visum erat Rennelio) unquam fuisse idem negat. Dodwell. (Dissert. de Scylac. §. 1) Pactycam regionem eandem esse statuit atque Gandaricam, quae postea fuerit appellata, Gangi vicinam; fluviumque inde Gangem, non Indum fuisse. At *Caspatoryri* urbem ad Gangem sitam fuisse cave credas; ad occidentalem Indi fluvii ripam potius exstructa videri debet,

minime illa quidem confundenda cum urbe Pehkely, quae ab Indo procul in terra mediterranea fuit sita. Heeren. Ideen I, 1 p. 355 seq. Pactycam regionem neque in Pehkely (quae Graecorum et Romanorum Peuceliotis fuit), ut Rennelius voluerat, neque in terra Badagshan, ut Gatter. placuerat, quaerendam esse censet, sed in regione, quae nunc vocatur *Kabul*, prope quam *Pokua* invenitur, nomine ipso vestigium quoddam Graecae appellationis retinente. Itaque Caspatyrum pro *Cabul* accipit, Indumque, cui haec urbs appositae erat, ab Herodoto poni vult pro *Gureo* s. *Kameh*, fluvio in Indum delabente, ita ut Noster fluvium, qui Indo aquas suas immittat, cum ipso Indo confudisse existimandus sit. Nec aliter Mannert. Geogr. d. Gr. u. Röm. V, 1 p. 4 terram Pactycam in regione ponit intra Choaspem et Indum et Caspatyrum in Cabul ipsa aut certe in eius vicinia. Post exstitit Wahl. Erdbesch. v. Ostind. p. 469 seq., qui et Heerenii et eorum sententia reiecta, qui Pactycam in regione Kaschmyr collocant, unice hic cogitari posse putat de terra *Badachschaan*, sive *Balanian* (ut Marco Polo eam appellat), cuius urbs cognominis ad Oxum sit sita. Ad fines huius terrae, ad fontes primarios Indi in terra Gandariorum, quae nunc *Kutwer* nuncupatur, sitam fuisse vult Caspatyrum urbem. Ac Stephanus Byz., qui ex Hecataeo affert *Κασπάπυρος* et mox ex Herodoti Thalia *Κάσπειρος*, Wahlio videtur Ptolemaei urbem *Caspiran* s. *Caspirum* et urbem *Caspatyrum* pro una eademque habuisse, praesertim cum utraque appellatio eodem ferme redeat. Nam vocem *Casp* s. *Caschp* monet Wahl. (l. l. II pag. 323 seq. 479 coll. I p. 679. 793) ad montium iuga saxaque praerupta locaque edita spectare multisque cum aliis vocibus reperiri coniunctam; voculam *Tyr* (s. *Tur*, *Thor*) denotare *arcem*, voculam *pyr* urbem sive *sedem*, *arcem*, ita ut nominis Caspatyri vestigia adhuc forsitan supersint in urbe *Kutwer*, *Katwer* s. *Katoor*, quae Indo fluvio adiacet. Post Wahlum copiosius disputavit de eadem re Maltebrun. (Annall. novell. d. voyag. II p. 334. 344 seqq.), qui duplicem Pactycam fuisse negans *Pactyes* Herodoti vult eosdem esse atque eos, quos nunc vocant *Afghanen*, vel certe unam eorum tribum, quae cum proprie vocetur *Pouctany*, a Persis dictitata fuerit *Pactany*, ab Indis *Patans* et *Pithans*: in quo ipso contineri existimat Maltebrun. partem s. radicem primariam vocis *Pactyum*. De Afghanorum originibus, ne plura, Tu conf. Malcolm Hist. Pers. II pag. 77 ed. vernac. Caeterum Pactycam et Gandaricam idem Maltebrun. pro una eademque regione habet, quam alluant aquae superioris Indi et fluviorum Suad, Causch-

kaur et Cabul, indeque Gandaricam pertinere vult ad provinciam *Candahar*; quae appellatio communem prodere videatur originem, *Caspatyrum* urbem denique ad ripas Choaspis (qui recentiorum est *Causchkaur*) sitam fuisse suspicatur, quamvis in tanto temporum intervallo rerumque discrimine vix certi quid statui possit. Hodiernum *Kaschmyr* Herodoteo *Caspatyro* indicari nuper statuit I. de Hammer. in *Annal. Viennenss.* Vol. LI p. 36. Atque A. G. Schlegel. quoque (Berlin. *Taschenb.* 1829 p. 17) urbem capitalem regionis *Kaschmyr* significari vult, perperam adiciens hanc Heerenii esse sententiam, quam aliam prorsus esse supra vidimus.

E X C U R S U S IV

A D H E R O D O T. III, 115.

οὔτε νήσους οἶδα Κασσιτερίδας ἐούσας, ἐκ τῶν ὁ κασσίτερος ἡμῶν φοιτᾷ.

De his insulis, alia ut taceam, inprimis disputarunt Tzschucke ad Pompon. Mel. III, 6 §. 3 nott. exegg. p. 184—189 Vol. III P. III. Heeren. *Ideen* II, 1 p. 173—177. I, 2 p. 55 et A. Vogel. in Erschii et Gruber. *Encyclopaed.* Vol. XXI p. 109 seqq., ubi afferuntur, quae et antiquiori et recentiori aetate de his prolata sunt. Nam ne veteres quidem, qui multo post Herodotum vel de industria vel obiter occasione tantum oblata, de his insulis, unde plumbum veniat, retulerunt, de situ harum insularum numerove concordant. Quorum ad Indiam usque qui relegarent Cassiterides, non defuerunt. Magis ad verum accessisse videntur, qui extra Gades Herculeasque columnas supra Lusitaniam septentrionem versus ab Iberia eo in mari, quod ad Britanniam usque tendit, insulas illas sitas esse contenderent. Vid. Strabon. III p. 219 s. 147 p. 265 s. 175. II p. 191 s. 129 p. 181 s. 120. Diodor. Sicul. V, 38. Alia dabit A. Vogel. l. l. p. 110 seq. coll. Lelewel. in libro, qui inscribitur: *Entdeckungg. der Carthag. u. Griech. auf d. atlant. Ocean* (Berolin. 1831) p. 134 seq. Recentiori aetate fuere, qui ipsam

Hiberniam atque Albionem sive Britanniam indicari putarent, ut in qua terra adhuc magna plumbi vis proveniat aliasque in terras exportetur, praesertim cum Phoenices, qui e Prussiae oris electrum petierint, Britanniam quoque adisse veri sit simillimum. Alii iique plurimi *Silurum insulas*, s. Ostrymnicas (vocantur hodie: *Scilly = Inseln, Sorlingische Inseln*) intelligi volunt; in quibus praeter Mannertum Heerenius quoque, hanc plumbi mercaturam monens non ad istas insulas solas pertinuisse, verum ipsas etiam Angliae Hiberniaeve oras esse completam. Add. Lelewel. l. l. p. 15. Quod ipsum probari certoque affirmari posse negat A. Vogel. l. l. p. 112, cui credibilis videtur, Cassiterides insulas a Phoenicibus aequae fictas esse atque Eridanum fluvium, eo consilio, quo verum celarent locum, unde plumbum afferrent, sibi que solis hoc commercii genus reservarent, quaerentibus scilicet, unde plumbum adferrent, in universum respondentem, e *Cassiteridibus*, i. e. ex *plumbi insulis*. Si vero, quae ipsa fuerint haec loca, unde plumbum advexerint, quaenam istae insulae, quaeras, de Hispania potius (ex qua eadem terra quaevis fere metalla pretiosiora, argentum imprimis aurumque Poenos eduxisse constat) idem cogitari vult, eiusque de septentrionalibus atque occidentalibus regionibus, quae nunc ad Gallaeciam et Lusitaniam pertinent. Nec quidquam obstare idem monet, quo minus Phoenices etiam ulterius navibus vecti ipsam eam Britanniae partem, quae ad meridiem et occidentem maxime vergat, comitatum Cornubiensem (Cornwallis), hodieque multo plumbi proventu insignem attigisse perhibeantur. Cui sententiae adstipulatur Link. (Urwelt p. 265 seq.) cum vel seriori tempore in septentrionali Lusitaniae parte in provincia Beira prope locum Viseu metalla plumbi fuerint, quae recentiori demum aetate exerceri desierint, aliaque in his regionibus inveniantur metallorum antiquorum vestigia. Rennelio p. 382 Herodotus sub Cassiteridum nomine Britannicas insulas, unde plumbum Graecis advexerint Phoenices, comprehendisse videtur. Qui eadem attigit L. Bossi in *Histor. Hispan.* I p. 72. 73 (Ronneburg. 1825), insulas Hispanicae orae adsitae, e quibus primi Phoenices plumbum petierint, Cassiterides fuisse dictas statuit; quod idem nomen dein ad Britanniae insulas Silurum quoque translatum, ubi scilicet Phoenices, iam ulterius navibus provecti magnam itidem plumbi copiam invenerint. Ὁ κασσίτερος, qui veteribus dicitur, Nostrum esse *Zinn*, perquam est credibile, monente Beckmann. *Hist. invent.* IV p. 327, quo utitur Heeren. l. l. II, 1 p. 174. Romani vocabant *plumbum album*, diversum illud quidem ab eo, quod ve-

teres appellabant *stannum*, recentiores, ut monet Beckmann. l. l. pag. 321, *Werk*; quamquam vel antiquitus *stannum* subinde dici Nostrum *Zinn* vel aliam quandam splendidiorem metalli mixturam, Linkio videtur probabile l. l. p. 266. Nostrum *Blei* Romani dicebant *plumbum nigrum*, eodem observante Link.

De ipsa voce *κασσίτερος* eiusque etymo diversimode statuunt. Nam ex India ut metallum ita nomen quoque eius sunt qui ductum esse contendunt, Sanscritanae linguae afferentes vocem *tiram*, quae plumbum significet, aut ad insulam Indicam *cashla* provocantes. Quae quam incerta sint, quivis sponte intelligit. Conf. Link. l. l. p. 265. E Phoenicum lingua vocem repetere mavult Bochart. in Canaan. I cap. 39 cum Graeca vox Chaldaicae s. Arabicae voci similis sonet. Nam pro כִּיִּל (IV Mos. XXXI, 22) in his dialectis reperiri *Kastira*, *Kistara* et *Kasdir*, adeoque *Kastiterion*; nisi, quae Vogelii est sententia p. 109 l. l., hae ipsae voces senioris sint aetatis, ad Graecum vocabulum confictae. Nihilominus A. G. Schlegel. (Indien. Berliner Taschenbuch 1829 p. 8) nomen *κασσίτερος* cum Sanscritana voce *Kastira* convenire ait; ita ut forsitan Phoenices hoc metallum prius ex India quam ex Britannia reperierint. Quod mihi quidem non persuasit vir doctus. Et hac in sententia dicendâ, ut monuit Cr., parum sibi ipsum constare iudicat A. Benary in Berlin. Jahrb. d. wissensch. Kritik 1831 p. 759.

EXCURSUS V

AD HERODOT. III, 116.

De Gryphis.

Fabulam de Gryphis, Herodoto et h. l. et IV, 13. 27 obiter tantum indicatam, haud scio an eam ob causam, quod a vero abhorre-
 videretur patri historiae, pluribus enarravit Ctesias (Indd. §. 12 et
 apud Aelian. N. A. IV, 27), e quo profecit Phile de animall. propriett.
 2 p. 15 seqq. et Plin. H. N. VII, 2. Alios locos excitavit Völcker. Myth.
 Geograph. I p. 186 not. 156 et dudum antea Comes ill. de Veltheim:
 Vermischt. Aufsätze („von den goldgrabenden Ameisen und Greifen
 der Alten“ vid. supra ad Herod. III, 102) T. II pag. 267 seqq., ubi
 omnem hanc narrationem ad auri lotionem refert, in desertis Cobi (quae
 ipsa eam fere regionem tangunt, in qua gryphi probabiliter collocan-
 tur) quae olim facta fuerit hodieque fiat ope hominum servorumve, qui
 vel bello capti vel quum quid deliquissent, ad hoc opus fuerint coacti
 Indiaeque regibus aurum hoc modo acquisitum detulerint, studiosissimis
 illis quidem, ne quid de his foras efflueret cognitumque fieret, unde tanta
 auri copia ad ipsos afferretur. Quo eodem consilio illos reges omnia vult
 custodiis cinxisse ac saepsisse sive ipsorum hominum sive canum fera-
 rum, ne quis propius ad ista loca accedere auderet, certi quid de his
 comperturus; itemque multas fabulas horribiles miraculosasque sparsisse,
 quibus reliquos homines perterritos arcerent, quo minus ad has regiones
 accederent. Wahl. (Erdbeschr. v. Ostind. pag. 488 seqq.) Gryphos pro
 gente habet, cuius sedes in Asiae septentrionalis et orientalis regionibus
 fuerint, quaeque vix diversa sit a Riphaeorum atque etiam Hyperbo-
 reorum gente*). In montis *Altai* cacuminibus illos habitasse statuit pri-

*) Sic quoque Guignes de gente *Tartarica Niu-tche*, cuius terra auro
 abundet, hic cogitandum esse censet. (Mém. de l'Acad. d. Inscript.
 XXXV pag. 563 seq.) Quod quam temerarium sit, monet Danvill. (ibid.

mosque per Asiam artem *metallorum effodiendorum* exercuisse videri; ut huius viri docti iudicio Gryphorum aurum nullum aliud existimari debeat nisi aurum e metallis s. fodinis acquisitum. Quae gens maxime remota minusque cognita cum fuerit, factum, ut, quae de hac gente mira praedicarentur, cum fabula de avi Grypho mox confunderentur et in unam eandem quasi coalescerent fabulam*). Ac sane quam maxime tenendum, de iis hic agi terris, quae fabularum per omnem fere orientem sparsarum fuerint feracissimae adeoque parentes, unde, quae in Indorum Persarumque mythis reperiantur, pleraque sint repetenda. Nam fabula de Gryplis ad easdem Asiae regiones pertinebit, ad quas fabulam de formicis III, 102 relegendam censuimus, ad loca ista sabulosa montiumque iuga, quae ex Persarum aliarumque orientis gentium opinione terrarum orbem claudere et quasi conterminare putabantur. Conf. Heeren. Ideen I, 1 p. 93 seqq. 342. I, 2 p. 286 seqq. coll. Ritter. Vorhalle etc. pag. 226 seq. Inde nil mirum, in ruderibus Persepolitani Gryphum avem hodieque repraesentatam conspici, qualem Ctesias l. l. descripsit, indicante Heeren. l. l. I, 1 p. 239. Maltebrun., quem fabulam de formicis aequae ac de gryphis copiosius tractasse supra diximus, de gryphis aliter prorsus statuit (Nouvell. Annal. d. Voyag. II pag. 380 seqq.). Namque in montibus, ubi Indi fluvii sint fontes metallaque aurea, aquilas quoque fuisse putat vulturesque enormis magnitudinis; Indos vero homines, qui in his metallis opus facerent, multa de his avibus enarrasse mirumque in modum exaggerasse; mox additis iis, quae de periculis hominum in illis metallis laborantium sive per deserta Tibeti parvae ac Buchariae proficiscentium ab istis ipsis beluis ferrentur. Nostra adeo memoria in Siberiae insulis avis cuiusdam ingentis ossa detecta esse; quam olim quoque in Imai montibus exstitisse, nihil absolum. Linkii sententiam (Urwelt pag. 259), quae fabulam de gryphis cum fabula de formicis post confusam omnemque in Indiae terras rele-

pag. 589.) Völcker. l. l. pag. 189, quae Herodotus tradat de Gryphis Arimaspiis eorumque auro, ea historico fundamento imiti et veri quid continere ratus, hanc terram ab his gentibus incultam, auriferam, unde aurum ad Graecos Ponticos allatum fuerit, in Asia superiori circa montes Altaï quaeri vult.

*) Hinc Mela II, 1, 11: — „est regio ditis admodum soli, inhabitabilis tamen: quia Gryphi saevum ac pertinax ferarum genus, aurum terra penitus egestum mire amant mireque custodiunt et sunt infesti attingentibus.“

gatam fuisse arbitratur; supra iam commemoravimus. Cuius confusionis praecipuum auctorem videri Ctesiam; ipsam de gryphis fabulam e poetarum descriptionibus de gente, quae venationem falconum ope exercuerit, oriri potuisse idem suspicatur Link. Quam potius ex Persarum doctrina sacra ita explicari vult Rhode (Ueber Alter und Werth einiger Morgenl. Urkund. pag. 98 seqq. Die heilige Sage der Baktrer, Meder etc. pag. 227 seq.), ut Gryphi sint *Ahrimanii* genii s. *Deus*, quorum frequens in libris Persarum mentio, qui per deserta palantes peregrinatoribus infesti esse eosdemque quibusvis malis premere putentur, aquarum inopia, ventis sabulosis atque internecivis, quos nonnisi qui velocissimis utatur equis effugere possit. Quae tamen merito displicuerunt Haunero in Annal. Viennens. IX pag. 53 nott. coll. Annal. Heidelb. 1823 nro. 6 pag. 92. 93, cum neque avi Simurg. (sphinx) neque avi Roch (grypho) quidquam sit commune cum istis malis geniis. Quin non defuerunt, qui Gryphos aurum custodientes cum Cherubim sacrae scripturae, paradisi introitum custodientibus, contenderent, ipsumque paradysum cum eâ terrâ, quam auri plenam Gryphi tutari dicuntur, in qua auream, quam dicunt, aetatem degerint homines. Vid. Hasse Entdeck. im Felde der ältest. Erd- und Menschengesch. pag. 235 ff. Hartmann. Aufklärungg. über Asien I pag. 137 seqq. Ad Indicam avem sacram dii Vischnu, quae vocetur *Garouda*, capite, pennis, unguibus aquilae instructam, hominis corpore ac pedibus, narrationem de Gryphis spectare censet Wilford in Asiatic Research. XIV, 373 coll. Vienn. Annal. LI pag. 33 seqq. Alia nunc lubens transeo; hoc unum adiiciens, ipsam vocem γρύψ Persicae originis videri Tychsenio (ap. Heeren. Ideen I, 2 pag. 386). Persicam enim vocem *gereifen* valere vult greifen; cuius terminatione abiecta, manere *greif*, quod ipsum conveniat cum Graeca voce γρύψ. Utut est, ex oriente fabulam de Gryphis ad Graecos allatam esse, minime dubium. Apud quos quantum locum mature iam tenuerit, documento sunt artis opera: in quibus frequenter occurrunt gryphi varia forma ac significatione ornatus causa adhibiti; at quid potissimum iis indicetur, haud prorsus liquere videtur Völckero Myth. Geogr. I pag. 184, nisi ut sphingibus ita gryphis altius quid ac magis reconditum, arcanam quandam sapientiam significari statuas. Sed de his pluribus disputare, huius loci non est. Tu vid. Böttiger. Kunstmytholog. I pag. 422. Vasengemälde III, 105. Creuzer. Symbol. I pag. 443. 540.

EXCURSUS VI

AD HERODOT. III, 119 coll. IV, 129.

*Viro Illustrissimo Doctissimo**I. C. F. Baehrio**C. Fr. Hermannus S.*

„Meministi, Vir amicissime, ante hos tres menses, quam Tu totus esses in Herodoto Tuo doctis curis illustrando, ego Sophoclis Antigonom publicis scholis explicarem, sermonem inter nos incidere de loco illo satis notabili, quo Herodoteum III, 119 Sophocles expresserit, Antig. v. 905—912:

οὐ γάρ ποτ' οὔτ' ἄν, εἰ τέκνων μήτηρ ἔφυν,
οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανὼν ἐτήκετο,
βίᾳ πολιτῶν τόνδ' ἄν ἠρόμην πόνον.
τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω;
πόσις μὲν ἄν μοι, κατθανόντος, ἄλλος ἦν,
καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἤμπλακον,
μητρὸς δ' ἐν Ἄιδου καὶ πατρὸς κεκευθότοι
οὐκ ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἄν βλάστοι ποτέ.

quem quum haud exigui momenti esse posse ad illustrandas quaestiones tot recentissimo tempore disputationibus agitatae de historiae Herodoteae aetate atque origine intellexissemus, flagitabas, ut, quae ego de eà re sentirem, latius quam per colloquii angustias liceret, exposita per literas Tecum communicarem. Ego vero illud etsi haud gravate recepissem, diutius tamen distuli, veritus ne aut ab aliis dicta recoquerem, aut nova magis quam vera afferrem: neque haec, quae iam ad Te perscripsi, aliter accipias quam ad voluntatis meae testificationem scripta esse, quorum quae vera sint, longe a Te melius scriberentur, quae nova, ne patronum quidem sperare Te audeant; officio tamen coactus, nihil dicere quam tacere malui. Et hoc quidem extra dubitationem esse arbitror, tantam utriusque loci similitudinem esse, ut non prodiisse alter

ex altero non possit. Bene enim Wexius in Prolegom. IV, 22 not. 2 (T. I p. 73): „quid tandem, inquit, est, cur dicat ἀπ' ἄλλου φρωτός, quum, si filius interisset, non necesse erat, ut et coniux demortuus esset, immo poterat ex eodem marito alios liberos suscipere? Causam hanc esse suspicamur, quia Sophocli illius feminae Herodoteae exemplum obversatum est, cui si fratrem praeferret, non solum de liberorum, sed simul de coniugis iacturâ periclitandum erat.“ Praeterea adeo illud argute dictum est tamque longe a communi hominum sensu recedere videtur, ut duos in idem pro se quemque incidisse vix cogitari possit. Exstiterunt sane, ut v. c. Solgerus (cf. Nachgelassene Schriften und Briefwechsel, herausgeg. v. L. Tieck u. Fr. v. Raumer, 1826 T. I p. 162 — 166), qui multo maiorem apud veteres fratrum sororumque quam coniugum adeoque liberorum necessitudinem fuisse contenderent; optime tamen meâ quidem sententiâ God. Hermannus in Praef. edit. tert. Antig.: „nam et Antigoniae, inquit, illa et Intaphernis uxoris disputatio quid aliud quam etiam veteribus id mirum ac paene inauditum visum esse ostendit, si mulier marito filiisque potiorum haberet fratrem?“ Longe secus est in duobus aliis locis, quibus Herodoti libros Sophoclis animo obversatos esse vulgo opinantur, Oedip. Tyr. v. 1528 — 1530:

ὥστε θνητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν
 ἡμέραν ἐπισκοποῦντα, μηδέν' ὀλβίζειν πρὶν ἂν
 τέμα τοῦ βίου περάσῃ μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν:

et Oedip. Colon. v. 337:

ὦ πάντ' ἐκείνω τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ νόμοις
 φύσιν κατεικασθέντε καὶ βίου τροφάς κ. τ. λ.,

quorum alterum non intelligo cur minus aliunde quam ex Herodoto II, 35 repetere poeta potuerit, nisi in tanto commercio per Herodotum primum Aegyptiorum mores Graecis innotuisse statuamus; alterum autem adeo consentaneum est vitae humanae rationibus, ut multos illud et ante Solonem et sine eo intellexisse arbitrer. Quamquam minime negaverim, Solonis potissimum operâ factum esse, ut velut in proverbium abiret certatimque deinde a poetis usurparetur; at illud ipsum Solonis cum Croeso colloquium, quod ut a Grauerto (de Aesopo et fabulis Aesopiis p. 44 seqq.) nuper in dubitationem revocatum est, ita a Voemelio nostro propediem victriciis argumentis defendetur, aliâ quoque viâ praeter Herodoti narrationem I, 32 ad Sophoclis notitiam pervenire potuit. Haec tamen ut sint, ad nostram quaestionem minus faciunt,

quum utrumque Oedipum post Antigonam scriptum esse constet; in Antigonâ autem, quae Ol. 84. 4 = 441 a. Chr. acta est, si locum Herodoti respexisse Sophoclem certum sit, partem saltem Herodotei operis iam tum absolutam fuisse appareat. Idque ut credam, me quidem inclinare profiteor; ne tamen temere vel incaute mihi sumere videar, difficultates, quotquot oboriuntur, haud celabo. Et primum quidem de ipsa Sophoclei loci origine dubitatum est ab Iacobo, Quaestt. Sophocl. Varsav. 1821 pag. 363 seqq., ne imbecillus quidam homo, quaecunque apud Herodotum invenisset, nullo usus iudicio, genuinis Sophoclis verbis inseruerit; ea vero opinio quum ab aliis, qui de Antigonâ disputarunt, ut Boeckhio (über die Antigone des Sophocles, in Comm. Acad. Berl. 1824 p. 77), Wexio, Hermanno, tum peculiari libello a Carolo Schönbornio (Progr. Guben. 1827) adeo est refutata, ut hanc disputationem, quae utique magis ad diiudicandam fabulae Sophocleae indolem pertinet, prorsus omittere possimus; illud tantum monebo, iam Aristotelem Rhetor. III, 16. 9 eius loci ut Sophoclei mentionem facere. Deinde Clemens Alexandr. Stromatt. VI p. 625 D. Sylb. Herodotum potius ex Sophocle hausisse autumat adeoque furti illum insimulat; sed bene intellexerunt Heysius (Quaestt. Herodd. p. 67) et Wexius, parum consentaneum esse, Herodotum suae rerum gestarum narrationi poëtae commento, cuius fidem praestare non posset, admiscendo temere commisisse, ut suam historici fidem ultro infringeret; apparetque historicum ideo tantum totam illam rem narrasse, ut singulare illud mulieris dictum posteritati conservaretur, poëtam autem longe veri similis est, dum Antigonam perfectum sororii amoris exemplar proponere vellet, omnia undique arripuisse, quae huic imagini ornamentum addere possent. Nec Suevernio equidem assentiar, qui illam narrationem hominum sermone propagatam fuisse atque ex hoc communi fonte utrumque hausisse arbitratur; licet eodem Hermannum quoque incumbere videam, qui: „fecit, inquit, Sophocles, quod saepe fecerunt tragici Graeci, ut etiam minus apto loco, quod populo, argutis disceptationibus delectari solito, acceptum fore intelligeret, eius afferendi arriperet opportunitatem; quare quum Persicae illius mulieris dictum celebratum esse sciret, utendum eo putavit, idque haud sane in-scite fecit;“ dubito enim, an eiusmodi factum prorsus singulare, cuius nec nobilis actor et scena satis remota esset, nisi per illum ipsum, quem talia primum ipsis in locis studiose conquisisse novimus, in hominum ora venire non potuerit; ideoque Wesselingio, Musgravio, Wexio potius

accedo, qui ab Herodoto demum illud Sophoclem accepisse censent. Quamquam ingenue fateor, longe graviolem eam difficultatem ingruere, utrum ex scripto Herodoti libro, an potius ex familiari historici sermone poëta id didicerit, quod praeter Schönbornium et Jaegerum (Disputatt. Herodd. p. 23), Wexio quoque satis probabile est visum: „Fieri autem potuisse, ut, quamvis Herodoti libri tunc nondum aut conscripti aut editi essent, ab Herodoto ista velut in familiari colloquio acceperit, inde efficies, quod ex illo epigrammate, de quo supra c. I §. 16 disputatum est, familiaritatem et consuetudinem inter illos intercessisse apparet.“ Plutarchus enim (an seni sit ger. resp. T. XII p. 104 Hutt.) *τουτὶ δέ, ἰνκνιτ, ὁμολογουμένως Σοφοκλέους ἔστι τὸ ἐπιγραμμάτιον*

*ᾧδὴν Ἡροδότῳ τεῦξεν Σοφοκλῆς ἐτέων ᾧν
πέντ' ἐπὶ πεντήκοντα,*

quod, ubi Sophoclem Ol. 70, 4 = 497 a. Chr. natum esse statuimus (cf. Wex. l. c. pag. 27 — 35), ipso anno ante quam Antigonom ederet, poëtam scripsisse apparet; quo epigrammate licet mirum in modum abusus sit Jaegerus, quum, levem quandam Boeckhii (l. c. p. 59) indicationem secutus, Sami eos amicitiam iunxisse censeat, quo tamen propter Antigonom ipsam editam demum Sophocles praetor missus est — haud tamen male proponit nobis Herodotum hilari loquacitate varia ex iis, quae viderat atque audierat, amico expromentem. At, inquires, nonne recitatis Athenis libris suis praemium a Senatu Atheniensium Herodotum accepisse Eusebius narrat; quod sive anno Ol. 83, 4 = 445 a. Chr. sive cum Scaligero et interprete Armeno praecedentis anni Panathenaeis magnis assignamus, Antigonom Sophoclis aliquot annis antecedit? Eam enim recitationem, quam iam Ol. 81, 1 = 456 a. Chr. Olympiae instituisse vulgo fertur (Heyse p. 26), licet et ipse cupidius quam verius impugnata esse a Dahlmanno concedam, ipse tamen intelliges paullisper nobis seponendam esse, ne, dum dubia dubiis fulciamus, circulum in demonstrando committere videamur; Eusebii autem narratio accedente locupletissimo Plutarchi testimonio, de Malign. Herodoti c. 26, extra omnem dubitationem posita est. Audio, neque valde repugnabo sententiae, quam mihi quoque verisimillimam videri supra iam monui; attamen quae ipsum Plutarchi locum evolventi mihi novae difficultates obortae sint, candide Tibi, Vir amicissime, exponam. Plutarchus: *ὅτι μέντοι, ἰνκνιτ, δέκα τάλαντα δωρεὰν ἔλαβεν ἐξ Ἀθηνῶν, Ἀν ὅτ οὐ τὸ ψήφισμα γράψαντος, ἀνήρ Ἀθηναῖος οὐ τῶν παρημελημένων ἐν ἱστορίᾳ, Δίνππος, εἴρηκεν*: sic enim pro

vulg. lect. ἀντὶ τοῦ recte ex Basil. Wytttenbachius et Huttenius reposuerunt. Sed quamvis egregie norim Anytum oratorem Atheniensem, cuius operâ domi militiaeque cives ipsius haud raro usos esse tum historia comprobât tum Plato Menon, p. 90 A., vix tamen arbitror, quem Ol. 94, 3 = 403 a. Chr. inter principes exsulum, qui a Piraeo redierint, fuisse et triennio post Socratis accusatorem exstitisse constet (cf. quos laudavi in Comp. Antiqu. Graec. §. 169 n. 1), eundem plus quam quadraginta annis ante talis sive Senatusconsulti sive plebisciti suasorem esse potuisse. Restaret ut bis recitasse Athenis Herodotum statueremus; sed vide ne Eusebius potius per pravam ratiocinationem in fraudem inductus sit. Nam quum vulgo notum esset Herodotum Thuris colonum accessisse, adeo ut Plinius Hist. Nat. XII, 4 eo ipso anno, quo illa colonia deducta est, U. C. 310 = Ol. 84, 1 = 444 a. Chr. historiam eum illic condidisse tradat, facile eo pervenire chronographus potuit, ut, quam Athenis habitam recitationem nosset, eam etsi non multo ante, neutiquam tamen post illum annum collocari debere arbitraretur. At vero Herodotum non illico Thuriis discessisse, sed per aliquantum temporis etiam postea in Graeciâ versatum esse videri, acute nuper Iaegeus monuit (l. l. p. 25 seq.), adhibito inprimis loco V, 77: τὸ δὲ ἀριστερῆς χειρὸς ἔστηκε πρῶτον ἐσιόντι ἐς τὰ προπύλαια τὰ ἐν τῇ ἀκροπόλει, qui ipsum oculis usurpasse Propylaea certissime comprobât; ea autem quum Euthymene demum Archonte, Ol. 85, 4 = 437 a. Chr. aedificari coepta sint (Harpocrat. s. v.), apparet historicum post illum annum aut adhuc moratum esse in Graeciâ aut itinere facto illuc pro tempore rediisse. Neque enim illud equidem dixerim contra veterum testimonia, non statim quum colonia deduceretur, civem illi Herodotum adscriptum; sed intelligimus ex Thucydide I, 27 haud inusitatum fuisse, ut qui nomina sua ad coloniam aliquam professi essent, certâ pecuniâ depositâ in patriâ manerent neque eo secius illius participes haberentur (εἰ δέ τις τὸ παραυτίκα μὲν μὴ ἐθέλει συμπλεῖν, μετέχειν δὲ βούλεται τῆς ἀποικίας, πεντήκοντα δραχμὰς καταθέντα Κορινθίας μένειν); nec video quid obstet, quo minus illum identidem oportunitate oblata Athenas rediisse censeamus; sicuti Lysiam quoque, qui et ipse Thuriis commigraverat, circa annum 430 ad visendas Athenas venisse videri haud, ut opinor, improbabiliter nuper demonstravi in Ephemer. Scholast. Nr. 82 p. 652. Sed ne in his quidem subsistendum puto. Ipsum Lysiae exemplum admonet, ut quaeramus, quid egerit Herodotus, quum post cladem Siciliensem Thurii ab Atheniensi-

bus deficerent Ol. 92, 1 = 412 a. Chr.? num veri simile sit tum, quum Lysias aliique Atheniensium amici vel eicerentur vel discederent, Herodotum, quem tanto Athenas studio complexum esse sciamus, illic remansisse? — Magnum facinus aggredior; sed vide ne ipsa illa Anyti mentio apud Plutarchum nos cogat, ut post illum annum 412 Athenis fuisse Herodotum ibique opus suum, quod tum iam absolutum esse potuit, recitasse statuamus; ut taceam, ea, quae IX, 73 de Declea scripsit, quum recte a viris doctis ad illos ipsos annos relata sint, multo facilius oculis illum quam auribus percipere potuisse. Quin ille quoque rumor, cuius apud Suidam (s. v. *Ἡρόδοτος*, Tom. II pag. 76 Kust.) memoria exstat: *τινὲς δὲ ἐν Πέλλῃ αὐτὸν τελευτῆσαι φασίν*, nimis ille indigne a plerisque spretus, aliquam certe, non dicam confirmationem, sed explicationem inde nanciscitur, ubi Herodotum sub finem belli Peloponnesiaci non in Italiâ, sed in Graeciâ ipsâ versantem cogitamus; notum enim est, quanto tum studio Archelaus, Macedoniae rex, quidquid doctorum hominum Athenae haberent, ad se invitaverit; et Euripidem quidem mortuum ibi constat et sepultum, Athenis Cenotaphium tantum eius exstitit; Herodotum tamen non is sim equidem, qui contra potiora testimonia ipsis Thuriis diem obiisse negem, quo ille pace inter Lacedaemonios et Athenienses factâ facile redire potuit. Sed hae quidem hallucinationes sunt; quibus tamen reiectis illud constare arbitror, eas operis partes, quae Graeciae res Atheniensiumque laudes continent, serius quam vulgo credatur, et compositas ab illo et recitatas Athenis esse; priores libros, quibus itinerum suorum memoriam exterarumque nationum mores atque res gestas consignavit, minime repugnabo si quis, collectis omnibus, quae veri similia esse supra indicavi, iam ante Thuriorum coloniam deductam et scriptos et per recitationes Graecis innotuisse censuerit, modo ne eandem, quâ nunc leguntur, formam iam tum habuisse contendat. Neque Olympiae recitasse negem eum, quem et Corinthiis (Dio Chrysost. XXXVII p. 456 Morell.) et Thebanis (Plut. de Herod. Malign. c. 31) historias suas venditasse legamus; quod tamen si iam Ol. 81 factum est, parvam tantum totius operis partem comprehendere potuisse recte Heysius intellexit, cui quae Iaegeus nuper opposuit (pag. 12): non nisi reliquis itineribus confectis magnâque rerum copiâ collectâ totam operis rationem, unde singula pendeant, Herodoti animo designari potuisse; quum ad formam tantum operis spectent, rerum ipsarum recitationem non convellunt.

Habes, Vir amicissime, quod postulabas, sententiae meae expositionem ingenuam et candidam, eam denique, quae non docere Te, sed a Te edoceri cupiat; quam si Tu pro humanitate Tuà boni aequique consulueris, nihil amplius desidero, nisi ut Tu valeas meque, quod facis, ames! Heidelbergae postrid. Idus Decemb. 1831.

EXCURSUS VII

AD HERODOT. IV, 18.

Ἀπὸ δὲ ταύτης (*Hylaeae*) ἄνω οἰκέουσι Σκύθαι γεωργοί· τοὺς Ἕλληνας οἱ οἰκέοντες ἐπὶ τῷ Ἰπάνι ποταμῷ καλέουσι Βορυσθένεϊτας· σφέας δὲ αὐτοὺς, Ὀλβιοπολίτας.

Olbiopolitae cives sunt *Olbiae*, quae eadem urbs etiam vocatur *Olbiopolis*, *Borysthenitarum asty* (conf. Herod. IV, 78), *Borysthenes*, eadem appellatione, qua fluvius praeterlabens *). In numis urbis adhuc superstitibus unum *Olbiae* comparet nomen; conf. Remarques sur un ouvrage intitulé Antiquitt. Grecqs du Bosphor. Cimмер. (St. Petersburg 1823) pag. 13. 39. Namque *Borysthenis* atque *Borysthenitarum* nomina ut altera *Olbiae* appellatione sanequam antiquiora et apud exteros potissimum, ut videtur, postea usitatiora, ita apud Graecos illius regionis accolae, Milesios in primis colonos, *Olbiae* denominatio praevaluisse et unice quasi dominata esse videtur, quam ipsam ab opibus divitiisque mercaturà acquisitis ductam indeque retentam, honoris quasi titulum, satis intelligitur, praesertim cum aliis quoque urbibus per antiquitatem idem nomen tributum esse novimus **). Tu vid. Köhler. Mém. sur les

*) Minime vero dicebatur *Borysthenis*, ut quibusdam placuit. Tu vid. Creuzer. loco mox laudando pag. 1235.

**) *Olbiopolitarum* nomen Graecum cum a Scythico quodam nomine videatur translatum, mirum omnino sibi videri ait Miot, Gallus Herodoti interpretes, quod, qui in Assyriae, Aegypti, aliarum terrarum descriptione nomina urbium, fluviorum, locorum minime in Graecum sermonem translata exhibeat, plane diverso modo agat in Scythia descri-

bles et l. cours. — Achille (Petersbourg 1827) p. 127 coll. 257 et Ritter. Vorhalle pag. 175. Tzschucke ad Mel. II, 1 nott. exegg. pag. 29. 33 seq. Vol. III P. II de nominibus et urbis et gentis plura afferens. Ipsa urbs, cuius meminerunt Strabo VII p. 306 s. 470 A. coll. IV pag. 180 s. pag. 272 A. coll. XIV pag. 666 s. 982 B. Plinius IV, 12 (26), Dio Chrysostom. (qui unum in urbe hac annum commoratus est) in orat. Borysthen. pag. 436 T. II nr. XXXVI pag. 74 seqq. ed. Reisk., nunc demum, ubi loco ipso urbis reperto, multisque ibi numis adeoque inscriptionibus compluribus detectis, accuratius nobis innotescere coepit. Tu vid. inprimis librum supra laudatum: Choix d. Medaill. antiq. d'Olbiopolis ou Olbia, faisant partie du cabinet du conseiller d'état de Blaramberg (Paris 1822 8.), una cum Creuzeri censura huius libelli in Annall. Heidelbergens. 1822 pag. 1234 seqq. Quo in libro accuratius de ipsa Olbia eiusque situ agitur, adiecta quoque tabulâ aeri incisa ad urbis inclytæ situm melius cognoscendum. Neque enim, ut olim plures arbitrati sunt, vetus Olbia eo fere loco sita fuit, quo nunc iacet Oczakow (quod ipsum meridiem versus aliquot milliaria a vetere Olbia distat), neque eo, quo nunc invenitur Cherson, sed centum fere milliaria Russica (vulgo vocantur Werst), quae viginti quinque milliaria Gallica (Lienes vulgo dicunt) aequant, ab urbe nunc celeberrimâ Odessâ distans ad dextram Hypanis (Bug) ripam iuxta vicum *Ilinsky*, sex tantum milliaria Russica remota ab eo loco, ubi Hypanis atque Borysthenes aquas iungunt indeque etiam non procul ab eo loco, quo Olbiae antiquum fuisse portum s. *Borysthenitarum emporium* probabiliter constitui- mus in not. ad IV, 17. Conf. Choix etc. pag. 11. Ob tumulos sepulcrales eo loco, in quo exstructa fuit Olbia, conspicuos, nunc illi nomen *Stomogil*, i. e. *centum tumuli*. Pertinet ille ad possessiones comitis Kuschelew-Besborodko, multaque antiquitatis continet indicia, aedium rudera, camerarum dirutarum reliquias, colles e terra sublatos, alia. Monuit de situ urbis praeter libri laudati auctorem Köhler. Mémoire etc. p. 126 seqq. coll. 120. Et conferri cum his possunt, quae protulerunt Mannert. IV pag. 82. Reichard. in Hertha 1828 I pag. 46.

Hoc igitur loco prisco admodum aevo iam colonia fuisse videtur Thracophrygica, Graecis admixtis et duplici *Olbiae* (i. e. *divitis, beatæ*) et *Sabiae* (a *Sabo*, qui est Bacchus) nomine insignita. Cf. Creu-

benda, cuius terrae voces omnino Graeci quid spirent; quod ipsum e communi utriusque nationis stirpe explicari posse suspicatur.

zer. l. l. pag. 1235 — 1237. Postea circa 655 a. Chr. n. *) successit Milesiorum colonia, quae unum *Olbiae* nomen retinuit urbemque mox ad id fastigium perduxit, ut cum maximis ipsius Graeciae urbibus contendere posset, maxime florente mancipiorum, annonae, pellium ac piscium mercatura; ita ut ei urbi, quae nunc in illis ferme regionibus condita et ipsa mercaturae celebritate floret, *Odessam* dico, minime cessisse putari debeat. Nongentos enim per annos ferme stetit incolumis, sexcentos annos maxime illa quidem florens, donec Gothorum incursionibus, tertio fere post Chr. n. saeculo deleta esse videatur. Nam inde ab hoc tempore nulla invenitur mentio urbis, quam quidem iam antea Getarum sive Dacum irruptionibus, medio quod Christum proxime antecedit saeculo, tantopere afflicta fuisse credibile est, ut nunquam postea veterem splendorem atque amplitudinem recuperare potuerit. Cf. librum citatum Choix d. medaill. pag. 5. 29, cuius auctor urbis celeberrimae historiam per singula saecula persequitur numerumque adhuc inventorum accuratum adiecit indicem. Tu add. Raoul-Rochette Antiqq. Grecq. du Bosphor. Cimmer. (Paris 1822) pag. 15 — 25.

E X C U R S U S VIII

A D H E R O D O T. IV, 32.

De Hyperboreis.

De *Hyperboreis* primarii exstant veterum loci apud Pindar. Ol. III, 25 seqq. Strabon. I pag. 62 s. 106 C. VII pag. 295 s. 452 C. XI pag. 507 s. 774 B. Diodor. Sicul. II, 47. Pausan. I, 31 §. 2 coll. Callimach. in Del. 282. Plin. H. N. IV, 12 (26). Mel. III, 5 init. [ubi conf. Tzschuck. nott. exegg. pag. 114 — 118 Vol. III P. III]. De iisdem quae varia hinc recentioris aetatis viri docti statuere, ea, hoc quidem loco minime repetenda **), collegit redarguitque I. H. Schubart in

*) Conf. Choix d. medailles etc. pag. 29. 11. Raoul-Rochette Histor. d. établis. d. col. Gr. III pag. 315 seqq.

**) Huc etiam ea pertinent, quae olim Gesner. disputaverat, notante *Cr.*, de Hyperboreis in Diss. de navigatt. extra column. Herc. Praelect. II sect. II pag. 647 (Orphicc. ed. Hermann.).

priori disputat. de Hyperboreis parte (Marburg. 1825 8.) p. 7 — 26; quibus add. Hug. Untersuch. über d. Myth. pag. 57. Tafel Dilucid. Pindd. ad Olymp. III, 25 et K. O. Müller. Dor. I pag. 267 seqq. 273 seqq., qui bene vidit, agi hic de gente ficta ac fabulosa, cui posterae aetatis tam poetae quam geographi certas quasdam in orbe terrarum sedes assignare studuerint, modo ad ultimum Occidentem, modo ad extremas terrae oras boreales ablegantes Hyperboreos; quos qui ad occidentales terrae partes ponunt, eos egregie falli, post alios nunc luculentissime docuit Völcker. Myth. Geogr. pag. 150 seqq. 168. Itaque ne iis quidem accedere possumus, quae nuper statuit Niebuhr. Hist. Rom. I pag. 85 seq. ed. sec., Hyperboreos, Pelasgicam scil. gentem, in Italia quaerendos esse. Nobis, quae de hac gente narrantur, magnam partem eodem releganda videntur, quo narrationes de Gryphis, Arimaspiis, de quibus singulis suo loco monuimus; quippe eodem ex fonte ducta. Neque tamen ii sumus, qui veri quid sub fabulae involucris latere prorsus negemus; quid vero hoc ipsum sit, accuratius indicare vix licebit; quamquam gentem quandam in Scythia videri fuisse Hyperboreorum, unde sacra illa olim Graecis fuerint allata, minime equidem infitias iverim. Nec aliam fere ipsius Herodoti mentem fuisse suspicor, qui mythica illa, opinor, potissimum respiciens et quae poetae aliive scriptores de Hyperboreis confabulati erant mirave cecinerant, admodum dubitanter IV, 32 de his pronuntiavit atque in narrationis fine IV, 36 hunc in modum scripsit: *εἰ δὲ εἰσὶ τινες Ἵπερβόροισι ἄνθρωποι, εἰσὶ καὶ ὑπερνότιοι ἄλλοι.* Quae cum ita sint, fabulam de Hyperboreis cum Apollinis cultu e regionibus borealibus in Graeciam introducto coniunctam fuisse, vix dubium. Quae gens si re vera exstiterit, eam in Asiae septentrionalis regionibus consedissee probabile fit ac dein magis magisque occidentem versus porrectam ad Europam usque septentrionalem et occidentalem Graecis tum temporis valde rudibus incultisque haud accuratius cognitam accessisse; unde in ipsam Graeciam Apollinis sacra prisco admodum aevo illata esse quis statuatur. Neque vero, ut Schubarto l. l. p. 32 placuit, Hyperboreos dixerim colonos, qui ex oriente profecti, ducibus sacerdotibus, coloniarum seriem condiderint iis in terris, quas alluat Pontus Euxinus quaeque inde septentrionem et orientem versus spectent. „Ubi (sunt verba Schubarti) quum a commercio earum gentium, cum quibus agebant, non fuerint separati, mox cum ipsis miscebantur et nomen eorum in populorum abiit nomen, quibuscum se iunxerant.“ Ex quo eodem ille explicari

posse putat, cur a Scythis Noster nihil comperire potuerit de Hyperboreis, eorumque nomen cur posteris temporibus prorsus evanuerit, cur denique in sede Hyperboreis assignanda tantopere variant auctores. Quae num sufficient ad fabulae rationem indolemque perspicendam, aliis diiudicandum relinquo. Nec magis mihi probatur Ritteri opinio (Vorhalle pag. 286. 317), qui Hyperboreos aequae atque Argippaeos Issedonesque pro colonis sacerdotalibus habet antiquae fidei Buddhaicae propagandae causa profectis ex India, si diis placet, interiori. Hoc quidem velim attendi, Hyperboreos plerumque commemorari una cum Arimaspiis, Argippaeis, Gryphis coniunctos; ut valde inde laudanda sit Schubarti opera l. I. pag. 33 seqq. in singulis iis colligendis comparandisque, quae hisce gentibus, quas modo dixi, fuerint communia, morum dico institutorumque similitudinem, praeceptorumque congruentiam, iustitiam adeoque sanctitatem, quae iis unà tribuitur, linguae propriam indolem, carnis abstinentiam, frugumque alimenta, capitis calvitiam, quin ipsas sedes in montium cacuminibus, quae his assignantur, alia. Et confer quoque Ritter. Erdkunde II pag. 893 coll. 907. Quo prior iam Wahl. Erdbeschr. v. Ostind. pag. 491 Hyperboreos cum Arimaspiis, Gryphis componi nec raro confundi monuerat, cum illi montium tractus, per omnem Asiam septentrionalem adeoque ipsam Europam porrecti, minusque cogniti, montium *Hyperboreorum*, sive, quod eodem redeat, *Riphaeorum* nomine insigniti fuerint, atque etiamnum in Ostiacorum lingua vocula *rip* s. *riph* denotet *aurum*. Itaque *Hyperboreos* existimat esse Scythicam gentem nomadicam, ut *Issedones*, *Arimaspos*, *Gryphos*, in septentrionali Asiae tractu Graecis Romanisque parum cognito, cuius nunc maxima pars *Siberiae* accenseatur. Ipsos montes *Hyperboreales* ac *Riphaeos* ad montem, qui nunc vocatur *Ural*, refert. Quem fere secutus Rennel. Geogr. Herod. pag. 441 *Hyperboreorum* sedes in Russia ac Siberia ad fluvium Irtisch ponit; quas ad *Sinam* usque remotas voluit De Guignes Mém. de l'Acad. d. Inscr. XXXV pag. 564 — 572. Reichard. (Hertha 1828 I) pag. 20 seqq. terras sylvas intra amnes Kama Volgamque et fluvios Petschoram, Mesen Dwinamque Hyperboreos tenuisse statuit, qui iam pro Sarmatiae septentrionalis incolis a gradu LVIII et LIX latitudinis borealis usque ad mare glaciale sint habendi. Eisdem atque Gelonos esse Hyperboreos alius contendit vir doctus, quem laudavimus ad IV, 21. Nuperrime, quantum scio, in haec inquisivit Völcker. Myth. Geogr. pag. 150 seqq. totius narrationis fundum in eo poni ratus, quod antiquitus coniunctio quaedam fuerit commerciumque

inter Delphos Delumque et Tauricam Chersonesum, Milesiosque ad Borysthenem colonos Dianamque Tauricam et Apollinem Didymaeum ab his cultum. Conf. potissimum pag. 168. Haec in universum dicta sufficiant; alia quaedam in ipsis ad Herodotum notis attulimus, ut quae sit totius narrationis indoles, quae origo, inde quodammodo perspicere possit.

EXCURSUS IX

AD HERODOT. IV, 42.

Num Phoenices iussu Neconis, Aegyptii regis, Africam circumnavigarint? Ad verba Herodoti l. l.: ὄς (Νεκῶ scil.) — ἀπέπεμψε Φοίνικας ἄνδρας κ. τ. λ.

Quum satis constet, Phoenices mature rerum navalium prae ceteris antiquitatis gentibus peritos uniceque fere per maria dominatos fuisse, minime sane mirabimur, Neconem, Aegyptiorum regem (quos a peregrinationibus, longinquis praesertim, alienos fuisse nemo nescit), Phoenices potissimum elegisse, qui Africam circumnavigarent aut certe huius rei facerent periculum. Qui quum id perfecisse narrentur*) saeculo ante Chr. n. sexto vel septimo, quod saeculo post Chr. n. decimo quinto demum successit Lusitanis, non defuerunt viri docti**), qui

*) Veterum locos ac iudicia de Africa, num unquam circumnavigata fuerit aut omnino circumnavigari queat, exhibuit atque recensuit Rennel. Geogr. Herod. pag. 685 seqq. Idem fecit Gosselin. (ibid. pag. 337 sqq. 376 seqq.) in examen vocans et Herodoti et aliorum scriptorum de hac re testimonia, quo nimirum probaret, nec Phoenices, nec Graecos (qui omnino aliam a vero maxime alienam opinionem de forma Africae habuerint) unquam circumnavigasse Africam, nec omnino ullam veri speciem praebere, quae de huiusmodi navigationibus per antiquitatem relata exstant.

**) In his praecipue nominamus Gosselin, pag. 342 seqq. Vincent. ibid. pag. 769 seqq. Bredow. Geogr. et Uranolog. Herod. spec. p. XXXIV seqq. Mannert. Geogr. d. Gr. u. Röm. I pag. 19 seqq.

omnem hanc narrationem de Phoenicibus, Neconis iussu Africam circumnavigantibus, in dubium vocarent, nec veri quid iis contineri, quae Herodotus et qui cum sequantur, de hac navigatione memoriae prodiderint, contenderent, praesertim cum nullus alius scriptor vetustus, si ab Herodoto eumque sequentibus discesseris, huius rei meminerit, maxime quamvis memorabilis, nec omnino Ptolemaei Pliniive aetate ullam huius expeditionis notitiam sive memoriam exstitisse credibile sit, ipseque Strabo (I pag. 32 s. 57 A.) Africam adhuc circumnavigatam fuisse neget, cum omnes impedimentis obiectis redire fuerint coacti. Quae tamen ipsa non sufficere ad omnem Herodoti narrationem convellendam, quivis intelligit; et ipsius recentioris aetatis simile exemplum protulit Rennel. l. l. pag. 703. 704. Sed addunt ipsius itineris sive navigationis difficultates, maris fluctus, ventorum vim, litora periculorum plena, vada, scopulos, alia id genus; mirumque denique videri dicunt, quod, quae tum fuerint detecta, nullo amplius posteritati fuerint usui ipsiusque expeditionis memoria tam cito excidere potuerit. Itaque vel vulgi ex fama vel sacerdotum Herodoto verba dantium haec fluxisse contendunt, cum qui tale consilium omnino Aegyptiorum rex concipere potuerit, intelligi nequeat, neque etiam tempus, quod ad istam expeditionem insuzatum fuisse traditur sufficere potuerit. Quae num sufficiant ad Herodoti testimonium infringendum, iam videamus, ad ea simul ablegantes, quae in notis ad singula Herodoti verba adscripsimus: quippe ex quorum iusta interpretatione atque intelligentia, quid de singulis dubitationibus iudicandum sit, melius perspicari possit. Hic in universum quaedam proferamus, ducta ex disputationibus eorum virorum, qui nostra et patrum memoria Herodoti causam susceperunt, fidemque Herodoti in hac narratione optime tueri studuerunt. Inter quos praecipue nominandi sunt Gesner. Diss. de navigatt. extra column. Herc. P. I praecipue §. 6 seqq. Orphicc. ed. Hermann. Rennel. l. l. pag. 685 seq. 693 seqq. Heeren. Ideen etc. I, 2 pag. 81 seqq. et Koes. in scriptione peculiari, quae hoc sub titulo prodiit: „Disquisitio de fide Herodoti, qua perhibet Phoenices Africam navibus circumvectos esse, cum recentiorum super hac re sententiis excussis.“ Gotting. 1805. 4. Rennelio adsentitur Larcherus (in nott. ad Herodot. l. l.) itemque Dureau de la Malle Geographie physique de la mer noire etc. pag. 70 not., atque etiam quodammodo Ukert. Geogr. d. Gr. et Röm. I, 1 pag. 46 seq.; argumentis enim a Rennelio prolatis, modo quae ille sumserit accipiantur, satis probari ait, fieri potuisse talem navigationem, quamvis an

facta fuerit dubitari possit. Ab Herodoti testimonio standum pronuntiat quoque Schlichthorst. (Geogr. Afric. Herod. p. 110), argumenta, quibus dubitationes a Mannerto prolatae dilui possint, alii tempori reservans exponenda. Quod nunc fecisse putem Heffter. in Iahn. et Seebod. Annall. philoll. (1831) II, 4 pag. 428 seqq. singulas Mannerti dubitationes qui recenset atque refutat. Ut enim taceam a vero minime abhorere, Phoenices, quos longe lateque navibus orbem terrarum perlustrasse et ad Baltici usque maris litora pervenisse accepimus, Africam quoque circumnavigasse, cuius partem certe iam antea accuratius cognorant, eiusque narrationis testem esse scriptorem fide dignissimum, cui quo minus hic quoque faciamus fidem, nulla profecto obstat causa idonea; sed hoc ut omittam, in ipsa Herodoti narratione nihil est, quod ullam commenti mendaciæ suspicionem iure moveat, bene monente Heeren. l. l. I, 2 pag. 81. Nec equidem sane intelligo, quo iure Neconem talis expeditionis consilium suscipere potuisse negemus; quem multa ardua terra marique suscepisse, quem ad Euphratem usque arma victricia protulisse maximasque classes extruxisse accepimus*), qui Phoenicibus, peritissimis nautis ad tale consilium eo magis uti potuit, quo magis Phoenicum potestas, tunc temporis iam debilitata, haud ita multo post a Nabuchodonosore ita fracta est, ut Phoenices ipsi istiusmodi expeditionibus longinquis minime operam dare potuerint. Conf. Heeren. Ideen I, 2 pag. 82.

Iam quod navigationis difficultates obiciunt temporisque brevitatem aut, ut aliis placet, nimiam temporis longitudinem in hoc iter insumtam, haec minime talia esse, quae narrationis fidem elevare adeoque tollere possint, bene vidit Heeren. l. l. pag. 83 idemque edocuit Rennel. Geogr. Herod. pag. 693 (coll. Ukert. I, 1 pag. 47) accurata disputatione, quæ singula spatia Phoenicibus navigantibus permeanda diligenter emensus, ventorum simul statis mensibus flantium, ratione habita, optime commonstravit, nil hactenus inveniri, quo minus Phoenices tempore indicato Africam circumnavigare illudque iter conficere potuisse existimantur**). Qui quum terram ac litora potissimum legerent, facilius etiam victum ac potum necessarium inde sibi comparare potuerunt. Quae eadem observans Rennel. l. l. pag. 695, maris quoque fluctus tanta impe-

*) Conf. de his, quae plura singula protulerunt Rennel. pag. 689. Heeren. Ideen I, 2 pag. 82. Koes. l. l. pag. 14 seqq.

**) Conf. etiam Koes. l. l. pag. 21 seqq.

dimenta afferre potuisse negat (l. l. pag. 696 — 701) idemque navium vult haberi rationem *), quibus veteres usi sint, multo illis quidem facilioribus et ad navigationem secundum litora instituendam aptioribus indeque minus expositis periculo ab omni ventorum vi fluctuumve procellarumque violentia. Ac praeterea tenendum est, Phoenices, quippe assuetos ei navigationis rationi, quae litora potissimum sequitur ac tenet, ex eo ipso in navigandi arte ipsisque adeo periculis sustinendis versatiores esse factos; unde quoque explicandum, cur Europae litora legendo ad Britanniam usque Balticque maris oras pervenerint. Libyae autem oram ex parte quidem iam Salomonis inde ab aetate eos cognitam habuisse novimus; quam nisi cognovissent, profecto in eam incidere non potuissent cogitationem, ut serere messemque facere in his regionibus instituerent. Quin hâc ipsâ Libycae orae notitia eos incitatos esse putat Rennel. l. l. pag. 689, ad talem expeditionem suscipiendam regionesque ulterius sitas cognoscendas; quo eodem modo Lusitanos nau-tas saeculo decimo quinto post Chr. n. excitatos esse neminem fugit. Nec minus ventorum etesiarum directionem ac fluctuum cursum Phoenices novisse statuas necesse est, qui maris hac experientia freti Africam circumnavigandi incoeptum haud irritum fore haud scio an fuerint arbitrati. Cf. Koes. l. l. p. 16. 17. Ac, ne quid omittam, Africam admonent **) multo facilius, ab Arabico sinu si proficiscaris, circumnavigari posse (prouti Phoenices iussu regis Aegyptii fecisse narrantur) quam a contraria parte, a mari mediterraneo nimirum per columnas Herculeas si itineris initium feceris, cum illa viâ multa sane esse dicantur, quae expeditiorem ac faciliorem reddant navigationem, ventos dico statis tempestatibus flantes, maris fluctus, iis, qui terras legant navigando, valde respiciendos indeque Phoenicibus secundos, alia, quae hic exponere longum.

Iam haec in universum monita sufficiant; quibus addantur, quae in notis singula ad ipsa Herodoti verba rite intelligenda ac diiudicanda attulimus. „Vidimus iam (sunt verba Koesii l. l. pag. 28) nullum esse huius narrationis momentum, quod rei naturae rite cognitae repugnet, plura vero, quibus insit vis ad probandam rei narratae magnam verisimilitudinem.“ — „Omnibus, quae alicuius momenti fuerint argumentis adversus narrationem nostram Herodoteam sic perlustratis, patet, expresso testimonio historico auctoris fide dignissimi ne unicum quidem

*) Rennel. l. l. pag. 702. Add. Koes. l. l. pag. 45.

**) Conf. Rennel. l. l. pag. 693 seqq. Koes. l. l. pag. 16 seqq.

solidum argumentum huc usque oppositum fuisse, id vero ipsum nihil continere, quod non sit verisimillimum riteque cognitum de quibus agitur temporibus et locis prorsus consentaneum; adeo ut iure non minus veram putemus narrationem Herodoti de Africa viginti et quod excurrit saeculis ante Vasconem di Gama circumnavigata, quam quae de huius navigatione referuntur. (pag. 30 ibid.)

EXCURSUS X

AD HERODOT. IV, 44.

Ad verba: Σκύλακα ἄνδρα Καρυανδέα κ. τ. λ.

Adhuc, quod nemo nescit, exstat Scylacis Caryandensis nomine inscriptus *Περίπλους τῆς θαλάσσης τῆς οἰκουμένης Εὐρώπης καὶ Ἀσίας καὶ Αἰθιοπίας*; cuius libri auctorem eundem esse atque Herodoti *Scylacem* post Lucam Holsten. (in Bredowii Epistt. Pariss. pag. 13), Fabricium (Bibl. Gr. IV pag. 606 Harles.), alios, commonstrare studuit Santo-Crucius (in *Mém. de l'Acad. d. Inscr. Tom. XLII pag. 350 sqq.* coll. *Examen critiq. des hist. d'Alexandr. pag. 730*), quem sequuntur Larcherus in annotatione ad Herodoti locum et Dureau de la Malle (*Geographie physique de la mer noire etc. pag. 67 coll. Mazocchi Tab. Heracl. pag. 101*, qui *Scylacem* paulo post Herodotum scripsisse censet). At alium esse *Scylacem* primus contendit Is. Voss. in Praefat. (pag. 153 T. I Geogr. minn. ed. Gail.). Tres omnino antiquitus fuisse *Scylaces* ille ponit, bene distinguendos; quorum primus idemque antiquissimus ab Herodoto commemoretur, Darii Hystaspis aequalis; alter sub Dario Notho vixerit, tertius Polybii aetate. Ipsum opusculum, quod Scylacis sub nomine adhuc fertur, *ἐπιτομὴν* et compendium maioris operis fuisse nullus dubitat. Quae valde displicuisse Iac. Gronovio, ex eius praefatione ad Henr. de Bleyswyck apparet (pag. 155 seqq. 158 seq. ed. Gail.); cui adstipulatur Coraes ad Strabon. XIII pag. 583 s. 873 C. trad. franç. Postea exstitit Henr. Dodwell., qui Peripli auctorem ab Herodoteo Scylace diversum multoque iuniorum ac Polybii ferme

aetate florentem facit; Tu conf. *Dissertat.*, in qua ostenditur, Scylacem Polybio coevum fuisse §. 1—4 et add. Wasse ad Thucyd. II, 97 observantem dicendi nonnullas formulas in Periplo obvias, quae recentioris aetatis scriptorem sanequam prodere videantur. At nullo niti fundamento rationes a Dodwello prolatas contendit Mannert. (*Geogr. d. Gr. u. Röm.* I pag. 59 seqq.), ipse Scylacem Alexandro Magno priorem statuens probabiliter vixisse primis belli Peloponnesiaci annis (*ibid.* pag. 61. 62). Contra Bougainvillius (*Mém. de l'Acad. d. Inscript.* XXVIII pag. 266 seqq.) intra annos 370—360 a. Chr. n. Scylacem, Peripli auctorem, vixisse vult. Quem Timaeo iuniorem fuisse iudicant Cluver. *Ital. Antiq.* IV, 4 pag. 1166 et I. H. Voss. (*Weltkunde etc.* pag. 7. 10). Quin sub Philippi, Macedonum regis, imperio, inde a 360 a. Chr. n. a Scylace periplum, qui superest, confectum esse Niebuhrius statuit (*Denkschrift. d. Berlin. Acad.* 1804—1811 pag. 83. Klein. *Hist. Schrift.* I pag. 105 seqq.) itemque Ukert. in *Geograph.* I, 2 pag. 285 seqq., ubi etiam reliquorum sententias de hoc periplo excitantur; quod idem postea fecisse video Klausen. l. mox l. pag. 273 seq. Ac sane si argumentum, quod in mari mediterraneo, Pontoque Euxino eiusque litore describendo potius quam in orientali Oceano versetur, si linguam minime illam quidem Ionicam Doricamve, quemadmodum a scriptore Herodoti aequali adeoque priori itemque Care homine expectandum, respiciamus, Peripli auctor vix idem esse poterit atque ille, cuius Herodotus h. l. meminit. Quae cum ita sint, Gailius conicit Atticum quendam virum, Demosthenis aequalem Scylacis viri celeberrimi (eius nimirum, qui Darii aequalis ab Herodoto appellatur) Periplum suis dedisse, saepius in suam dialectum vertendo, et additamentis perpaucis amplificasse (pag. 207 coll. pag. 225 §. 29. *Geogrr. minn.* T. I). Contra quae longior nunc legitur *Disputatio Klausenii* in libro, qui inscribitur: „*Hecataei Milesii fragmenta. Scylacis Caryandensis Periplus.* Berolin. 1831. 8.“ pag. 259 seqq., qui ipse ad Bougainvillii et Niebuhrii rationes accedens, Periplum media vel exeunte Olymp. 107 scriptum fuisse statuit. Utut est, Scylacem Caryandensem, quem Herodotus commemoravit, Peripli qualis nunc fertur, auctorem haudquamquam esse, hoc dubio vix carere mihi videtur; quamquam viri celeberrimi nomen a senioris aetatis scriptore opusculo suo praepositum fuisse valde sit credibile. Ac mirum quoque videtur Robertsono (*Kenntn. d. Alten von Ind.* pag. 196 seqq.), quod nec Nearchus, nec Ptolemaeus, nec Aristobulus, nec ipse denique Arrianus Scylacis de itinere ullam fe-

cerint mentionem, quod cum ex ignorantia fieri vix potuisset, quia omnium in ore manibusque versarentur Herodotei libri, hanc ille affert causam, quod de Scylacis fide hi auctores, quos dixi, maxime dubitarint. Neque hoc mea quidem sententia praetermittendum, in quod merito iam incidit Mannert. l. l. pag. 59, Herodotum, Scylacem, ubi vocat, minime scriptum quoddam, quod ille confecerit posterisque reliquerit, commemorare, quod si unquam exstitisset, ab Herodoto commemoratum certe fuisse omnis mihi persuadet ratio. Neque enim credibile est, tale scriptum, modo ullius fuisset momenti, latuisse patrem historiae.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

- Ad III, 1 pag. 3 in not. a lin. 7. Pertinet huc annotatio Hoffmeisteri in libro, qui inscribitur: Sittlich-religiöse Lebensansicht d. Herodotos (Essen. 1832.) pag. 82 seq., Herodotum magnam ubivis habere rationem venustatis ac formositatis corporeae accurateque semper eam, ubicunque offendat, indicare, ita ut plerumque magnitudinis notio cum pulchritudinis notione reperiatur coniuncta, V, 12. VII, 12. III, 20. 3. IX, 96. — Cum verbis: κοσμήσας ἐσθῆτι τε καὶ χρυσῷ conferre iuvat Ciceronis verba in Cat. XVII §. 59: „ornatumque Persicum multo auro multisque gemmis etc.“
- Ad III, 4 pag. 6 b. lis, quae de voce σοφίη dixi, add. Herod. III, 85. V, 18.
- Ad III, 10 pag. 16. Ad observationem nostram de voce ψακίς add. Creuzer. in scriptione, quae hoc ipso anno prodiit Lipsiae ac Darmstadt. hoc titulo: Ein Alt-athenisches Gefäß mit Malerei und Inschrift etc. pag. 55 seq. itemque Jacobs, ad Aelian. N. A. VI, 41 pag. 228.
- Ad III, 14 pag. 22 a. Ad locutionem ἐπὶ λύμῃ conf. Jacobs ad Aelian. N. A. I, 31 pag. 29. Similes quasdam locutiones comparat G. V. Müller. in script. III de variis rebb. Grammat. (Torgav. 1825) pag. 6.
- Ad III, 14 pag. 23 b. Ad verba καὶ τὰ στόματα ἐγγεχαλιωμένους conf. Gronovii Observatt. II, 22 de frenis supplicii causa ori impositis monens. Cf. Herod. III, 118.
- Ad III, 14 pag. 26 a lin. 12. De infinitivi ratione in hisce (ἢ ὥστε ἀνακλαίειν) subtiliter disserit Eichhoff.: Versuche zur wissenschaftl. Begründung der Griech. Syntax. (Crefeld. 1831) pag. 52.
- Ad III, 16 pag. 30 a lin. 4 ab inf. Nec aliter Latini vocem rursus addunt verbis cum praepositione inseparabili re compositis. Plura excitat Herzog. ad Sallust. Catil. 18 pag. 88.

- Ad III, 17 pag. 36 in not. a lin. 2. Add. Herod. III, 23. IV, 134.
- Ad III, 19 pag. 38 b lin. 3 ab inf. Dahlmanno nunc obloquitur Ley in scriptiōne de fat. et condit. Aegypti sub Perss. imper. pag. 44, rationes, quibus ille Cyrum Phoenicibus iam imperitasse negaverat, quod Cyprus ab Amasi capta belli dedisset causam Aegyptiis inferendi, infringere studens ex chronologia.
- Ad III, 20 pag. 39 a: καὶ χρύσειον στρεπτόν περιανχέμιον, καὶ ψέλια, καὶ μύρον ἀλάβαστρον] „Respiciunt haec Photius, Suidas, quos laudant interpretes. Adde Scholiastam Platonis in Hipp. mai. pag. 136 Ruhnk. ἀρρένικῶς δὲ τὸν ἀλάβαστρον εἶπεν Ἡρόδοτος, qui locus Schweighaeuserum fugit ceteroqui recte monentem, articulum τὸν ante μύρον non debere obrudi Herodoteae orationi. Reliqua, quae ad hunc locum expediendum addidit vir doctissimus, non placent. Videtur antiquus criticus, ex cuius commentariis hortulos suos irrigarunt isti Lexicographi, cum scholiasta in integriore suo exemplo legisse: καὶ χρύσειον μύρον ἀλάβαστρον, eamque differentiam scripto consignasse, quo lectores intelligerent, ex Atticorum usu Herodoto scribendum fuisse καὶ χρυσέην μ. α. Habet haec repetitio adiectivi χρύσειον quandam significationem nativae narrationis Herodoteae et alterum ΧΡΥΣΕΟΝ facile excidere poterat ante ΜΥΡΟΝ.“ *Creuzer*. Quem eundem conf. in scriptiōne supra laudata pag. 60, ubi de forma usuque huius vasculi. Mihi vel ob antecedens χρύσειον vix opus videtur repetito adiectivo. — Iis, quae ibid. pag. 39 dixi de χρῆν mutato in χρῆ, addas locum geminum I, 69: ἐντειλόμενός τε τὰ λέγειν χρῆν, ubi duo Pariss. codd. χρῆ, reliqui χρῆν, quod num recipiendum sit, alii viderint.
- Ad III, 27 pag. 54 b. Ἄπισ scribi quoque iubet Iacobs ad Aelian. N. A. X, 28 pag. 356.
- Ad III, 29 pag. 58 a lin. 3 ab inf. Add. Hoeger. in Actt. phill. Monacc. III, 4 pag. 511.
- Ad III, 31 pag. 60 b. Ad verba εἰς οὗ ἀποθάνωσι, ἢ σφι παρενρεθῆ τι ἄδικον, μέχρι τούτου compar. Hoeger. l. l. pag. 490, ubi Herodoti stilo magis convenire putat, si scribatur: ἦν σφι μὴ παρενρεθῆ τι ἄδικον, μέχρι τούτου, ita ut voces μέχρι τούτου (bis dahin, eo usque) non ad priora pertineant, sed cum proxime antecedentibus cohaereant.
- Ad III, 35 pag. 66 b. lin. 6 ab inf. post *fragm.* inser. *Perss.*
- Ad III, 35 pag. 67 a lin. 5. Locus in Dantis Aligerii carmine *Infern.* exstat XIX, 49 et in *Purgator.* XXVII, 15.
- Ad III, 40 pag. 77 a lin. 9 pro conf. III, 17 leg. conf. III, 16.
- Ad III, 41 pag. 77 a. Ad locutionem νόφ λαβών conf. Ellendt. ad *Arrian.* *Exped. Alex.* I, 23, 2.
- Ad III, 41 pag. 79 b. De locutione συμφορῆ χρῆσθαι consulatur Hemsterhus. ad *Callimach.* in *Dian.* 69 pag. 104. Conf. Herod. III, 117.
- Ad III, 46 pag. 84 a lin. 8. Pro „*Laconn.* p. 223 D.“ leg. *Laconn.* pag. 232 D. (quae eadem leguntur in *Arsenii Violct.* nuper edito pag. 442) coll. p. 216 A.
- Ad III, 50 pag. 90 b lin. 3 ab inf. pro *tyranno* legend. *tyranni*. — Ad lectiones Προκλήης et Πατροκλήης secum confusas conf. IV, 146.
- Ad III, 52 pag. 94 a lin. 5 ab inf. pro III, 3 leg. III, 4.
- Ad III, 55 pag. 99 b lin. 4. Add. inprimis Herodoti locum V, 27 init.
- Ad III, 59 pag. 104 seqq. „Hanc Aeginetarum cum Cydoniis pugnam repraesentatam arbitratur sculpturis illis Aegineticis, quae nunc Monachii in glyptotheca visuntur, O. M. de Stackelberg in opere: *Der Apollotempel zu Bassae in Arcadien.* pag. 106—109.“ *Creuzer*.

- Ad III, 65 pag. 118. Ad locutionem *κατὰ τὸ καρτερόν* conf. Jacobs ad Aelian. N. A. II, 38 pag. 82 et ad locutionem *κατὰ κράτος* eundem ad VI, 50 pag. 235.
- Ad III, 69 pag. 124 *εἰ γὰρ δὴ μὴ ἔστι*] Quod reieci ἦν, id tueri video G. Hermann. in lib. I cap. 9 De particula *ἔν* (Opusc. IV p. 46) his verbis adiectis: „Nam etsi hic et ἦν μὴ ἦ et εἰ μὴ ἔστι dici potuit, tamen ne ἦν μὴ ἔστι quidem idonea ratione carere puto. Sic enim loqui videtur Otanes, ut non neget quidem, posse illum Cyri filium esse, quo sine particula rem fortuitam significante utitur, sed indicet tamen, se certo credere, non esse eum Cyri filium, quod exprimit indicativo adiuncto. Magis id eluceret, si sic dixisset: ἦν γὰρ δὴ μὴ ἦ ὁ Κύρου Σμέρδης, ἀλλ' ἔστι τὸν καταδοκέω ἐγώ· ut paulo post in eodem capite scriptum est: ἦν γὰρ δὴ μὴ τυγχάνη τὰ ὅσα ἔχων, ἐπίλαμπρος δὲ ἀφράσσουσα ἔσται, εὐ εἰδέναι ὡς αἰστώσει μιν. Quo loco quod tres codd. habent, *εἰ τυγχάνει*, minime praetulerim. Nam est quidem in illo liberiore modorum usu negligentia quaedam, sed laudanda potius illa quam vituperanda, quia non inscitiam fontem habet, sed intelligentiam veri aptique.“ Hermann obloquitur censor in Allgem. Schulzeit. 1831 II nr. 123 pag. 984.
- Ad III, 79 pag. 140. Ad vocem *Μαγοφορία* conf. Bohlen De orig. ling. Zend. e Sanscr. repet. pag. 56.
- Ad III, 80 pag. 144. *ἰσονομίην*. Add. Herod. V, 37.
- Ad III, 81 pag. 146 b lin. 4 ab inf. delendum comma post *haud scio* positum. — Valckenarii rationem probari video Hoffmeistero, libro laudato pag. 87.
- Ad III, 86 pag. 153 b. Verbum *ὑποφαινεῖν* hoc sensu frequentat Arrianus; vid. Ellendt. ad Exped. Alex. III, 21 §. 5.
- Ad III, 88 pag. 155 a. Iis, quae de *Dario* diximus, add. Bohlen in script. laudat. pag. 59 seq., qui: „nomen ait, *Gustasp* (Vestasp, unde *Τουάσπης*) ab equorum hinnitu, ex quo Persae pariter ac veteres Germani solebant omnia capessere, ita ut ea, quae Herodotus de *Dario* narrat, ad patrem potius sint referenda.“
- Ad III, 88 pag. 157 a. Ad *ἐπιπλέατο* conf. Ellendt. ad Arrian. Exped. Alex. Praefat. pag. XXI.
- Ad III, 89 pag. 157. Klausen. (ad Hecat. fragm. pag. 95) probabile videtur, universam, quam *Darius* instituerit regionum distributionem, exhibitam fuisse ab *Hecataeo*, a quo eam receperit *Herodotus*. Mihi secus videtur reputanti has ipsas regiones maximam partem a patre historiae ipso perlustratas esse, qui minime in talibus *Hecataei* auctoritatem sequi necesse habuit.
- Ad III, 91 pag. 164 seq. Admonet *Ley* in scriptione laudata pag. 18 errare eos, si qui hoc ex *Herodoti* loco *Memphide* semper praesidia centum viginti mille *Persarum* fuisse probari posse credant. Namque ob *Inari* rebellionem paulo ante sedatam tantas copias aliquamdiu ibi relictas esse arbitratur, quae novas seditiones bellicosque tumultus cohiberent, coortosque continuo reprimerent.
- Ad III, 92 pag. 167. De *Paricanis* add. quae observat Klausen. l. l. p. 95.
- Ad III, 93 pag. 170 b. Iis, quae de *Sarangarum* gente diximus, nunc add. Ellendt ad Arrian. Exped. Alexandr. III, 25 §. 13.
- Ad III, 100 pag. 185. *Κέγγρος milium* est. De quo plura *Creuzer*. in fragm. historicc. pag. 62 seq.
- Ad III, 104 pag. 190. *ὅπως ἂν — ἔσονται*] „Quasi dicas, ut, quoties id faciunt, faciant maximi caloris tempore.“ Ita Hermann. l. l. I, 8 pag. 31 De particula *ἂν* tempori futuro adiecta disserens. Sed

- eiusmodi sensum particula ἂν futuro addita unquam exprimi posse negat censor supra laudatus pag. 983, qui particulam ἂν minime ad ἔσονται referri vult, sed ad κανύματων τῶν θερμοτάτων ἔόντων, ita ut haec fere loci sit sententia: ὅπως ἔσονται ἐν τῇ ἀρπαγῇ κατὰ ταύτην τὴν ὄρην, ἐν ἧ περὶ τὰ κανύματα θερμοτάτα ἂν εἴη. Equidem haud scio an Hermanni praestet ratio. — Ad capitis huius argumentum consulatur quoque Niebuhr. Histor. Schrift. I pag. 139 seq.
- Ad III, 106 p. 195. 196. Quae de *gossypio* apud Herodotum leguntur, ea ad Sinam relata vult De Guignes in Mém. de l'Acad. d. Inscriptt. XXXV pag. 556.
- Ad III, 108 pag. 198 a lin. 5 ab inf. del. semicolon post *modus*.
- Ad III, 108 pag. 199 a. l. s. quae ad verba ἔστι ξοῦσα σοφῆ adscripti, add. Interpret. ad Eunap. p. 357. 593. Jacobs ad Achill. Tat. V, 10: quae attulit Walz. ad Arsen. Violet. pag. 5. 6.
- Ad III, 109 pag. 202 a. De usu vocum τέσσατε atque νεοῖσοι conf. Walz. l. l. pag. 75.
- Ad III, 115 pag. 208 seq. Negat vir doctissimus Voigt (Gesch. v. Preussen I pag. 15 seq.) Phoenices illa iam aetate ad Borussicas oras navibus vectos videri, indeque attulisse electrum, quod terrestri via potius et quidem triplici acceperint veteres Graeci ac Romani, unâ, quae ad Vistulam indeque per Poloniae tractus, ad Cracoviam montesque Sarmatarum usque ad Carnutum, Romanorum castrum prope Danubium, duxerit, alterâ, quae per interioris Germaniae atque Galliae plagas ad Massiliam pertinuerit, ubi electrum allatum acceperint Phoenices per omnem terrarum orbem translaturi, tertiâ, quâ electrum per Borysthenem ad Olbiam atque Scythas Graecosve Ponti accolae fuerit allatum. Equidem ut non negem, viâ pedestri posterâ potissimum aetate electrum ad meridionalis Europae plagas afferri potuisse ac re vera allatum fuisse, ita nullam invenio causam iustam, cur Phoenices quoque ad Baltici maris litora navibus pervenisse indeque electrum abduxisse negem. — Ad usum verbi κατηγορεῖν h. l. faciunt, quae notavit Jacobs. ad Aelian. N. A. I, 5 pag. 8.
- Ad III, 117 pag. 212. Gatterer. (Societ. reg. Gotting. T. XIV p. 14 seq.) Ἰαξῆς rescribi placet pro Ἰαξῆς in hoc Herodoti loco, ex quo perspicuum esse monet, Chorasmios a Persis praevalentes ultra Hyrcaniam et Margianam reiectos fuisse, ita ut ab hoc inde tempore eorum sedes intra inferiorem Oxum et Iaxartem quaerendae essent. Chorasmios enim in ortum proxime afuisse a Sogdiana haudquaquam dubium esse censet.
- Ad III, 119 pag. 216 a. Ad superlativum ἀλλοτριώτατος conf. Hermanni Opuscc. III pag. 169, ubi h. l. laudat, bene monens Graecos ibi superlativum pro comparativo dicere, ubi haec duo simul indicare volunt, et maius quid esse alio et omnino maximum. — Ad usum imperfectorum: κλαίσκε ἂν καὶ ὀδυρέσκετο vid. Hermann. Opuscc. IV p. 23 (De partic. ἂν I, 7).
- Ad III, 130 pag. 237 b lin. 20 ab inf. post verba: *De phialis idem inscribend. Italus interpret.*
- Ad III, 132 pag. 241. Ad verba μέγιστον προήμα I. Fr. Gronovius Observ. IV, 15 pag. 250 comparat Latinorum *negotium*, *res*: quae vocabula eodem modo quo Graecum προήμα adhiberi observat.
- Ad III, 142 pag. 254 a lin. 11 pro conf. III, 112 leg. conf. II, 112.
- Ad III, 142 pag. 254 b lin. 8. Add. Hermann. Opuscc. III pag. 169.
- Ad III, 150 pag. 262. Equidem librorum veterum auctoritatem secutus cum Gaisf. edidi τὴν ἐβούλετο, ne memorans quidem olim vul-

gatam lectionem: τὴν ἄν ἐβούλετο, quippe cuius nullus citetur testis idoneus. Iam Hermanno (De particul. ἄν pag. 26 seq.) hanc lectionem placere video momenti differentiam esse manifestam, cum τὴν ἐβούλετο sit: *eam quam volebat, τὴν ἄν ἐβούλετο: quam forte volebat s. quaecumque volebat.* Quae in praesens tempus translata, sic efferranda fuisse addit: *προσεξαιρέεται ἢν βούλεται et προσεξαιρέεται ἢν ἄν βούληται.* Unde, mea quidem ex sententia, sequitur, pro τὴν ἄν ἐβούλετο, Herodoto potius scribendum fuisse: τὴν βούλοιο; quod idem observat censor supra laudatus pag. 982, qui hoc in loco lectionem codd. consensu firmatam et ipsa sententia probatam τὴν ἐβούλετο, praefendam censuit.

Ad III, 155 pag. 265 οὔτε τις ἄλλοτριῶν κ. τ. λ. Utitur h. l. Hermann. Opusc. III p. 158 sq. de discrimine disputans inter οὐδέ et οὔτε, quod ipsum huic loco optime convenire ait, cuius sensus sit: *Tu hoc fecisti idque non per alium, sed per me ipsum; cum si dixisset οὐδέ, hic potius foret sensus: nemo hoc nisi tu fecisti; non vero per alium, sed per me ipsum.*

Ad III, 155 pag. 267. τοῦτο δὲ ἔἴην ἔχειν] Ita nunc editur sine ulla lectionis diversitate. In II. Stephani editione exstat ἄν pro ἔἴην: quem infinitivum cum ἄν pro imperativo positum defendi posse ait Hermann. De particul. ἄν Opusc. IV pag. 178.

Ad IV, 3 pag. 278 b lin. 20 leg. *Qui quum* et lin. 22 delend. *qui.*

Ad IV, 3 pag. 278 b lin. inf. add.: Aeschylus Prometh. 426 Blomf. dixit *Μαιῶτιν.*

Ad IV, 8 pag. 287 a lin. 15 del. *comma* post *Erythia.*

Ad IV, 16 pag. 305. Ad notam de voce ἀνοή add. Lennep. ad Phalarid. Ep. pag. 229 b. — Ad locutionem ἐπὶ μακρότατον conf. Ellendt. ad Arrian. Exped. Alex. II, 19 §. 1.

Ad IV, 23 pag. 322 a lin. 13 post *species* pone comma, et lin. 16 pro *at* repon. *sed.*

Ad IV, 28 pag. 333. Iis, quae de *Sindorum* gente disservi, iam accedit numus in insula Taman repertus, ut tradunt, argenteus, alterâ parte Herculis caput leonina pelle tectum, alterâ equi caput exhibens, additis literis ΣΙΝΔΩΝ. Quod eo magis tenendum, quia, quantum equidem scio, nullus adhuc illius gentis numus repertus erat. Tu vid. Férussac Bullet. d. scienc. histor. Janvier. 1831 pag. 28, qui citat: Journal d'Odess. 1829 nr. 77. Eodem haud scio an pertineat sepulchralis inscriptio prope Kertsch detecta anno 1830, ubi memoratur Timotheus, adiectâ voce Σινδαῶς: quâ Timotheum istum *Sindorum* e gente fuisse quis colligat. Conf. Seebod. et Iahn. Annall. (1832) I, 3 pag. 360.

Ad IV, 31 pag. 337. περὶ δὲ τῶν πτερωῶν κ. τ. λ. Tangit haec Eustathius in epistoll. a Tafelio meo nuper editis (Francof. 1832) p. 310, 10.

Ad IV, 35 pag. 347 b lin. 34 add.: Usus verbi *καθαγίζειν* de victimis, quae arae impositae igne consumuntur, attigit Wess. ad Diod. IV, 23.

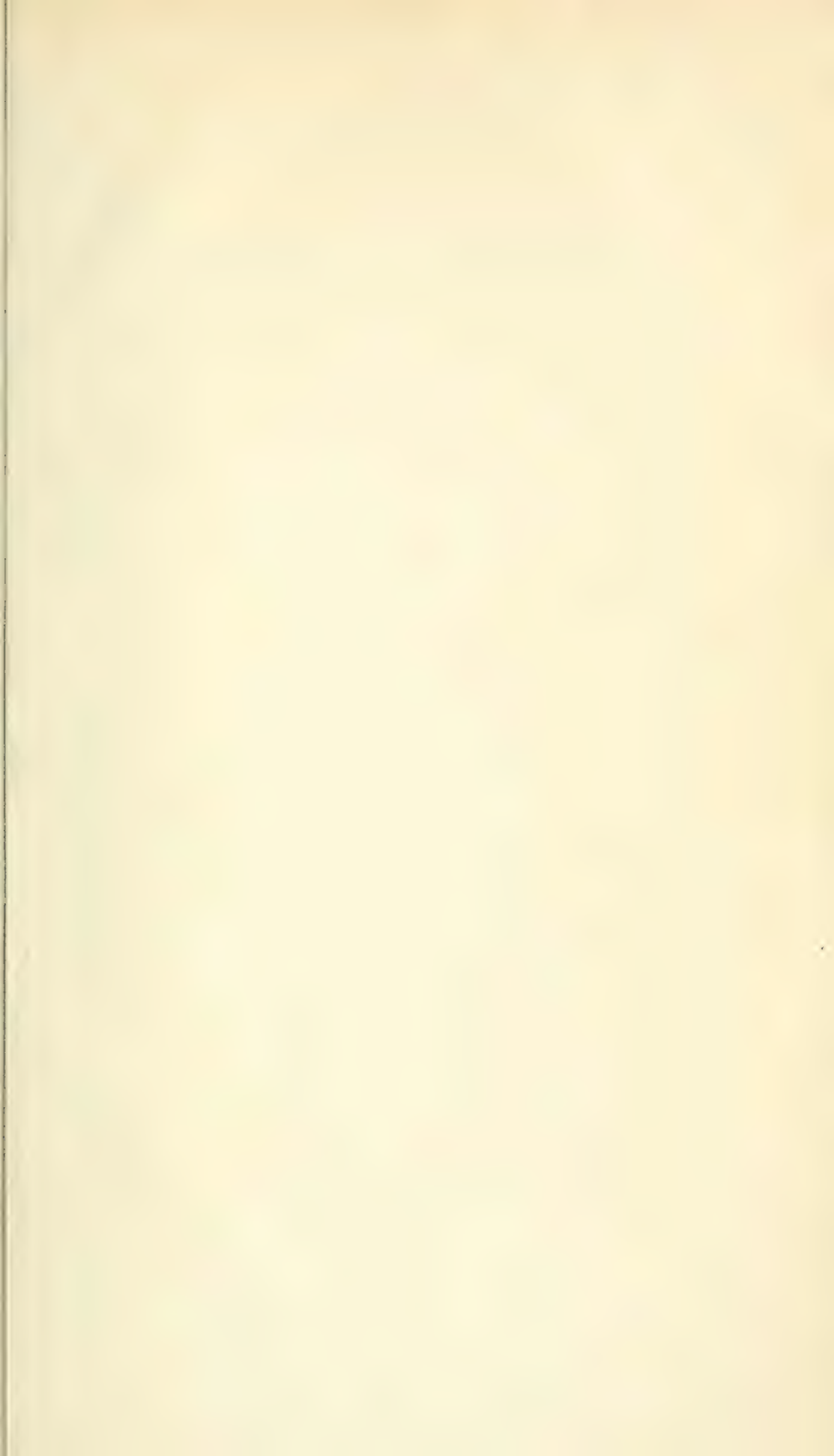
Ad IV, 40 pag. 358 b lin. 3 ab. inf. pro *ἐκδέχεται* leg. *ἐκδέχεται.*

Ad IV, 46 pag. 374 b seq. Quod vocibus τοῖσι γὰρ μήτε ἄστρα μήτε τεῖχεα ἢ ἐκτισμένα non addidi particulam ἄν, prouti voluerunt Schaeferus ac Werferus, id nunc probari laetor Hermanno De partic. ἄν II, 10 p. 116 seq., qui idem ad h. l. adhibuit Herod. IV, 66.

Ad IV, 53 pag. 392. Ad ea, quae de usu particularum τε—καὶ disputavi, add. Ellendt. ad Arrian. Exped. Alex. III, 16, 4.

- Ad IV, 59 pag. 399. καλεόμενος Παπαῖος κ. τ. λ. Attigit Eustathius in orat. VI pag. 39, 50 ed. Tafel.
- Ad IV, 62 pag. 402. Ad vocem φάμελος conf. Jacobs. ad Aelian. N. A. VI, 61 pag. 241.
- Ad IV, 64 pag. 406. Ad ἤν ἄρα conf. Jacobs. ad Aelian. N. A. VII, 4 p. 245 et Praefat. pag. XXIX.
- Ad IV, 71 pag. 413 seqq. Ad capitis argumentum conf. Taciti German. 27, ubi plura Diltheius pag. 166 et Ruperti pag. 129.
- Ad IV, 71 pag. 415 b lin. inf. add. Ellendt. ad Arrian. Exped. Alex. II, 8, 9 coll. ad II, 6 §. 1.
- Ad IV, 72 pag. 418 a. Ad dativum κύκλω (s. ἐν κύκλω) confer sis locos ab Ellentio allatos ad Arrian. Exped. Alex. I, 27 §. 4.
- Ad IV, 76 pag. 423. Ad vocem παννυχίς (ἐσορῆ νυκτερινή, Pervigiliae) conf. locos congestos a Wytttenbachio ad Plut. Morall. I p. 569.
- Ad IV, 93 pag. 453. Ad usum verbi ἀπαθανατίζειν iam faciunt quam maxime quae attulit Ellendt. ad Arrian. Exped. Alex. I, 3 §. 1 pag. 15 seq.
- Ad IV, 99 pag. 468 a. Ad infinitivi rationem ὡς εἶναι κ. τ. λ. explicandam disseruit quaedam Eichhoff in libro supra laudato pag. 24. — Cum iis, quae paulo ante pag. 466 diximus de Scythiae forma, qualem sibi cogitaverit Herodotus, conferantur, quae nuper iudicavit Rühle von Lilienstern. in Annall. Berolinenss: 1832 nr. 73 p. 576.
- Ad IV, 118 pag. 492. καὶ ἂν ἐδήλου πᾶσι. Tangit haec verba Hermann. De particul. ἂν I, 2 pag. 7 et IV, 7 pag. 194 monens de particula καὶ, quae non est simpliciter copula, sed paulo fortiozem habet vim, ut reddi queat *re vera*, cum pro affirmatione quaedam sit.
- Ad IV, 125 pag. 502 b. Ad locutionem πρὸς ἀλήνην τρέπεσθαι conf. Ellendt. ad Arrian. Exped. Alex. III, 24 §. 2.
- Ad IV, 126 pag. 503. Ad verba γῆν τε καὶ ὕδαρ conf. potissimum V, 17. Namque Persae pro more ab iis, quos ditioni suae addere vellent, et terram et aquam solemnī ritu per praeconem legatosve petere solebant: quam qui praeberent, imperium agnoscere; qui negarent, recusare putarentur, bello iam premendi. Quo de more plurima collegerunt Brisson. de reg. Pers. princip. III, 66 sqq. 71. Freinshem. ad Curt. III, 10 §. 8.
- Ad IV, 131 pag. 508 b lin. 13 ab inf. pro V, 86 leg. V, 80.
- Ad IV, 134 pag. 510. Ad verbum διῆξε conf. Blomfield. ad Aeschyl. Pers. 511 pag. 45.
- Ad IV, 157 pag. 553 πρὶν δὴ ἀπίωνται. Rationem coniunctivi post particulam πρὶν, omīssa vocula ἂν, explicuit Hermann. l. supra laud. II, 8 pag. 108.
- Ad IV, 195 pag. 627. εἴη δ' ἂν πᾶν. Attigit haec verba optativi atque particulae ἂν rationem explicans Hermann. l. l. III, 6 fin. pag. 165.
- Ad IV, 200 pag. 634. Verbum ἐπιφράζεσθαι hac significatione aliquoties adhibuit Arrianus, ut observat Ellendt. ad Exped. Alex. III, 2 §. 1. Herodoti haud immemor.

LGr
H562C.2

18345

Author Herodotus
Title Musae; ed. by Creuzer, with notes, etc. by Bähr.
Vol. 2.

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

